Anul I. No. 10 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini — Vineri 13 August 1920

M 864

Infrățirea

.... 2014
22

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) ADMINISTRAȚIA: Str. Universității No. 2. | Abonamente: 1 an . . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

LA ZIDIREA UNEI CASE

Cuvînt rostit la punerea pietrei fundamentele a Casei Tipografiei „Ramuri" din Craiova

Întotdeauna, durarea unei case a fost salutată ca unul din marile evenimente care umplu și împodobesc viața unui om. *Casa*, mai mult decât oricare lucru, reprezintă puterea, vrednicia și biruința noastră în mijlocul vieții. Ea înseamnă un loc câștigat, o existență statornicită și asigurarea unei munci organizate. Oriunde răsare *o casă*, e semn că în locul acela s'a dat o luptă, și omul a fost biruitor.

Și e ușor de înțeles de ce, la poporul nostru, în jurul casei s'au desvoltat sentimente care au luat forma unui cult aproape religios. Popor cu trecut furtunos, noi am învățat, încă din vremea formației noastre naționale, să prețuim viața așezată, viața statornică și deci *casa*, semnul liniștii și semnul legării de pământ. Niciun popor ca cel românesc n'a cunoscut mai adânc cumplita tragedie a desrădăcinării de vatră. Au cunoscut-o strămoșii noștri veacuri de a rândul și o cunoscurăm și noi în vremea marelui războiu când, doi ani în capăt, trăirăm fără case, aruncați pe drumuri și cerând adăpost pe la uși streine.

Și de aceia, astăzi, urmând și o bună datină a pământului nostru, ne-am adunat să salutăm cea dintâiu casă nouă pe care ni-e dat s'o vedem ridicându-se aici după vremurile de vijelie ale războiului. Căci nu poate fi acum priveliște mai vorbitoare, și pentru inimi și pentru minte, decât zidirea unei case. Această privelește, mai mult de cât orice, anunță sosirea păcii și începutul muncii creatoare. O casă care se înalță e un semn că, în mijlocul ruinelor, energia românească a început să lucreze.

Eu mă uit la zidul care crește din pământ, și văd în el icoana unei țări care se reface.

Dar câte învățături nu se pot culege acum stând să privești la zidirea unei case.

Omul politic, n'are decât să urmărească munca zidarului, și el va cunoaște atunci și principiile care trebuie să-l dirijeze în opera de conducere a țării.

Grija zidarului pentru temelie, trebuie să însemne în ordinea politică, grija cârmuitorilor pentru clasele de jos ale societății. *Nu poți să clădești în sus, dacă mai întâiu, jos, nu ți-ai asigurat o bună temelie*, — e lecția de democrație, pe care o poți învăța dela orice zidar. Dar tot zidarul te mai învață, că nici o muncă nu e cu putință fără ordine și fără prezența unei minți conducătoare. Căci ați văzut ce mulțime de salahori lucrează la ridicarea unei case.

Unii aduc cărămida, alții nisipul, alții varul și alții cladesc, — dar toți se mișcă după o singură voință care este aceia a conducătorului, care și el, la rândul lui, nu face altceva decât să reprezinte voința și rațiunea arhitectului.

Dacă ar trece unii în locul altora, am avea atunci confuzie, zăpăceală și desordine, și clădirea ar rămâne pe loc.

Fiecare deci la locul, la rostul și la chemarea lui, — este a doua povață bună pe care ni-o dă zidarul și care, în viața politică, trebuie să însemne *păstrarea ordinei* și *respectul competenții*.

Și vedeți apoi, în fund, grămada de cărămizi vechi și vedeți aici cărămida cea nouă. Trecutul și prezentul își stau de față în față, dar nu ca dușmani, ci ca puteri care se ajută. Căci cărămida cea veche se va amesteca aici cu cărămida cea proaspătă pentruca din colaborarea lor, potrivită după știința zidarului, să resulte o casă cu trăinicie și frumusețe nouă.

Este și aceasta o învățătură pentru oricine-și închipuie că s'ar putea clădi o țară prin suprimarea totală a trecutului.

Căci urmărind munca zidarului, noi ne gândim la casa noastră a tuturor care este *patria* și la zidirea căreia se lucrează astăzi cu sgomot mult dar cu faptă puțină. Și ce frumos și bogat material de zidire s'a adunat în jurul nostru! Avem tot ce ne trebuie ca să ridicăm aici o patrie durabilă, reprezentând în acest colț de lume vrednicia și virtutea creatoare a energiei românești. Ce ne lipsește e numai meșteșugul de-a zidi. Prea mulți arhitecți și prea puțini zidari, prea multe planuri și nici un om la muncă. Pe când, aici, un singur plan care conduce și zeci de brațe care înfăptuiesc.

La multele noastre teorii politice, să adăugăm, prin urmare, și învățăturile care se desfac din munca zidarului, pentruca fiecare, la locul nostru, să știm a fi ziditori și păstrătorii de țară!

D. Tomescu.

Comunicatul Marelui Stat Major Polonez.

Paris, 9 August

Detașamente de cavalerie bolșevice înaintând în masse compacte în lungul frontierii germane, au ocupat Przynycz și înaintează în mici grupuri de recunoaștere spre Mlava.

Detașamentele poloneze cari părăsiseră Fozany au primit ordinul să reocupe acest oraș. Bolșevicii au fost aruncați afară din tranșeele lor la Przynycz. Pe toată această parte a frotului, Polonezii și-au reocupat linia de apărare. La vest d Sokolov luptele înverșiunate continuă.

In cursul contra atacurilor locale, Polonezii au făcut prizonieri și au capturat mitraliere.

Intre Drochiezia și Kodea, trupele poloneze sunt în luptă continuă cu inamicul care cu toate pierderile enorme ce a suferit continuă totuși să atace.

Am văzut . . .

Orbul.

Când trenul de Oradea-Mare s'a oprit la Hosusău, fără să vreau, am început a fredona doina bătrânească:

Urban dela Hususău,
A trimis carte 'n Brașeu
— Iancule, ține-te bine,
Că vin Ungurii la tine.

Mi-am plimbat ochii de-alungul vagoanelor și la ușa vagonului din urmă, am văzut o bătrână, ducând de mână pe un soldat, ce purta niște ochelari mari, negri. Plângea și se ruga de conductor, să-i deschidă ușa, că pleacă trenul și rămâne iar o noapte 'n mijlocul câmpului.

Am luat pe bătrână de mână și am instalat-o, dimpreună cu feciorul ei orb, într'un compartiment din vagonul parlamentar. Voinicul, în haine soldățești, îmi spuse, că a rămas orb în urma unei lovituri de granată, primită în luptele dela Tisa. Venea acum la Cluj, la Ocrotirile Sociale să i-se dea vre-un mijloc de-ași duce zilele amărâte, fără să fie nevoit, să cerșească la drum. Căci în România Mare se văd și cazuri de acestea, când mucenicii, cari s'au jertfit pentru împlinirea unui vis milenar, cerșetesc, pe când celor ce știu să profite pe urma jertfei celor mulți și nebăgați în seamă.

Voinicul povestea, iar bătrâna lui mamă, care-l conducea, ofta și-și ștergea la răstimpuri ochii veștejiți de durere.

La Cucerdea a venit ofițerul, însărcinat cu controlul biletelor. Soldatul orb și mamăsa aveau bilet de clasa a treia. Mare tapaj, mare nenorocire pe căile ferate.

— Să nu vorbești multe. Să vă dați jos și să vă urcați în vagonul, pentru care ați plătit biletul.

Bătrâna începu să plângă. Voinicul orb oftă din adâncul inimei:

— Când eram zdravăn, nu mi vorbea nimeni așa.

— Domnule, îndrăsnii să intervin, e soldatul Dtale. Eu l-am adus aici. Și răspund eu de nenorocirea, ce va veni peste lume, pentru că un soldat, rămas orb, în luptele dela Tisa, a mers în vagonul parlamentar până la Cluj, ca să se intereseze și el de viața, ce-i mai rămâne.

Vigilentul controlor a tăcut și s'a dus mai departe. Am tăcut și eu, dar m'am simțit cu jale la ravagiile, pe cari vremurile noui le-au făcut în suflete.

Au dispărut atâtea virtuți. A dispărut bunătatea și mila. A dispărut recunoștința față de jertfa sfântă. Nobila omenie românească amenință să dispară.

Și doar pentru a le asigura înflorirea lor în viitor, un milion de flăcăi frumoși a jertfit neamul nostru.

Și m'am întrebat cu jale:

Cine-i adevăratul orb?

Militarul rămas cu bătrâna lui mamă alături de mine, pe banca din vagonul parlamentar, sau ferchezul domn controlor?

Laokoon.

Triumful politicei naționale

Războiul polono-rus a avut să nască în sânul guvernului un conflict, care după unele ziare, amenința să se termine cu demisia unuia din principalii miniștri.

Cauza acestui conflict a fost punctul de vedere al șefului și majoritatea guvernului în chestiunea atitudinei noastre față de Polonia, diferit de al dlui Take Ionescu, care. se pare că voia să-și impuie pe al său, în legătură cu diversele d-sale obligațiuni față de străini.

Declarațiunele pe care le-a făcut însă Camerei dl. general Averescu, când a fost întrebat, sunt edificatoare si mulțumitoare: *„guvernul nu se va călăuzi după interesele altora, ci după acele ale țării."*

Aceasta înseamnă că tendința dlui Take Ionescu de-a servi în primul rând interesele altora, s'a dovedit înfrântă.

Dar, dacă aceasta înseamnă o înfrângere pentru avocatul european, înseamnă în acelaș timp, și consacrarea atitudinei patriotice și de demnitate manifestată la Conferința păcei de cătră dintâi al nostru delegat, care deasemenea, în toate chestiunile nu a voit ca să ție seamă decât de interesele țării noastre.

De altfel în chestiunea războiului polono-rus, după declarațiunile ministrului Franței, avem mulțumirea de-a ști că atitudinea noastră este de perfect acord cu Franța. Și atâta e deajuns.

Politica *noastră*, și numai a *noastră*, care rezultă din declarațiunile șefului guvernului, este singura la care ne putem opri și care ar fi dat rezultate spre binele neamului dacă nu s'ar fi părăsit o clipă.

Nădăjduim că trimful ei și înfrângerea celeilalte va fi un rezultat definitiv al experiențelor care s'au făcut pe seama celor mai vitale interese ale noastre și că, mai ales, țara nu va mai fi expusă nici experiențelor diplomaților închipuiți, nici a celor cu reputație a fi ai tuturor numai ai țării lor nu.

Sciziunea socialistă

Publicul cetitor cunoaște deosebirile de vederi care există între socialiștii români relativ la aderarea la internaționala a III. Se știe că socialiștii bucovineni în frunte cu șeful lor, senatorul Grigorovici, nu admit cu nici un preț această aderare, care e menită a compromite cu totul mișcarea socialistă în țară. Deasemenea cea mai mare parte din socialiștii noștri ardeleni sunt alături de dl Grigorovici și tot așa o bună parte din socialiștii vechiului regat. E de remarcat faptul, că puținii intelectuali pe care îi are partidul socialist se opun din răsputeri, ca partidul socialist român să adereze la internaționala dela Moscova, spre deosebire de agitatorii cunoscuți ai masselor lucrătoare, care printr'o activitate febrilă determină organizațiile sindicaliste la această aderare, știind pe fruntașii intelectuali să se găsească cât de curând în fața unui fapt îndeplinit.

Până în prezent, presa socialistă și acea favorabilă lor, s'a ferit să dea în vileag acest vizibil dezacord din sinul partidului socialist, desmințind zilnic faptele pozitive, care marcau acest desacord. Astăzi însă, un fapt prea cunoscut vine să dea pe față puternicul conflict ivit în sinul mișcărei socialiste, ba mai mult vine să denunțe opiniei publice modul de procedare a acelor care voesc a reprezenta cu orice preț socialismul român la Moscova. Se știe, că guvernul român a admis după multă ezitare și discuție, ca cinci socialiști români, să poată trece Nistru pentru a se duce la Moscova. Comitetul central al partidului a și ales pe acești cinci fruntași. Și anume Ilie Moscovici, Cristescu, Popovici, Flueraș și Fabian.

In acelaș timp însă parlamentarii socialiști ardeleni și bucovineni se opun la trimiterea de delegați români la Moscova, declarând categoric, că nu înțeleg a face parte din acea delegație care nici într'un caz nu poate reprezenta socialismul român, ci numai o parte din el. Deasemenea acești parlamentari, ca și restul socialiștilor din Ardeal și Bucovina, nu admit ca să se trimită delegați la Moscova înainte de a avea loc marele congres al socialiștilor din România-Mare, care să decidă asupra aderărei sau nu la internaționala a III-a. Se știe că acest congres, care trebuia să aibă loc de acum vre-o trei luni, și care era chemat să strângă pentru prima oră pe toți socialiștii din România-Mare, a fost mereu amânat de socialiștii din vechiul regat, cărora nu le-a convenit niciodată atitudinea hotărâtă și independentă a socialiștilor din teritoriile alipite. Datorită faptului, că fruntașii socialiști din teritoriile alipite sunt mai bine pregătiți din punct de vedere intelectual, și ar fi avut rolul preponderent la congresul general, din cauza aceasta cei din București au tot amânat congresul mult cerut de toți. Acum ei au încercat printr'o acțiune laterală să determine socialismul român să graviteze la Moscova. Acest procedeu a stârnit protestul celorlalți socialiști, și lucrurile se află în acest stadiu. Așteptăm acum urmările conflictului pentru a ține în curent pe cetitorii noștri.

Ceia ce e perfect sigur de-ocamdată e, că cei cinci delegați care sunt în drum spre Moscova, nu reprezintă nici într'un caz socialismul român în întregime, ci numai o parte din el. Am putea spune că reprezintă socialismul român... neromânesc!

— Ric. —

75071

Mișcarea culturală

O inițiativă lăudabilă:

premiile acordate de „Cartea Românească

Societatea de editură „Cartea Românească" din București a luat lăudabila măsură de a premia lucrările de valoare ce se vor oferi în manuscris societății și care lucrări se vor tipări de către susmenționata editură.

Până în prezent s'a premiat cu suma de 6000 lei lucrarea dlui Al. P. Moroianu cu titlul „Bolșevism"? lucrare care se află deja sub tipar și va apare zilele aceste.

Deasemenea s'a acordat 1500 lei pentru manuscris cu titlul „Cum să ne apărăm sănătatea", iar pentru subiectele celelalte, neprezentându-se manuscrise destule, sau cele prezentate nefiind suficient apreciate de comisiun, rămâne ca premiile să se acorde de-acum înainte.

Măsura luată de editura „Cartea Românească" merită toată lauda, căci numai în felul acesta se va încuraja multe valori din țara noastră, valori care stau în umbră și au destulă modestie pentru a căuta să se evidențieze cu orice preț. Deasemenea volumele care se vor tipări vor fi selectate în mod fericit de comisiunile numite pentru premiere și totodată prin premiile acordate se va stimula mult energia și talentul unor valori, decepționate în acțiunea lor de greutățile vieții de astăzi.

Felicitând editura „Cartea Românească" pentru buna idee avută de a acorda aceste premii îi urăm totodată succes în frumoasa operă culturală întreprinsă.

În jurul unificărei monetare

— Nemulțumiri, bănueli și realități —

„Uj Világ" în numărul său din 10 August se ocupă în primarticol de declarațiile dlui Take Ionescu în chestia unificării valutei. Nu e mulțumit cu declarația, că coroanele și rublele nu pot fi schimbate decât în baza cursului actual oricât ar fi de supărător acest mod de schimbare pentru cei interesați. Nu-i convine motivul invocat de dl Take Ionescu, că statul nu se poate păgubi și se întreabă: „Cine altul va trebui să se păgubească, dacă nu statul acela, din a cărui vină de guvernament a putut să se producă această situație?" Dar susnumitul ziar nu se dă apoi să arunce și unele bănueli, cari nu pot rămânea fără răspuns. Astfel, în continuare, scrie amintitoarele: „Dacă am voi să o analizăm procedura în jurul valutei, am constata că în aceasta chestie pur financiară și economică, lipsa cunoștințelor speciale și calcularea interesată, a amestecat și multe motive de naționalism exagerat. Antagonismul manifestat față de *coroanele maghiare* și față de *Ardealul în bună parte maghiar*, i-a influințat și pe financiari.

E trist că tocmai ziarul „Uj Világ" samănă cu atâta ușurință neîncrederea în bunăcredința cârmuitorilor țării. Fără să intrăm în polemică, constatăm numai, că îmbunătățirea cursului leului românesc e nu numai interesul statului, ci și a cetățănilor săi. Indeosebi interesul populației sărace este ca schimbul să se facă în chipul cel mai avantagios pentru cursul leului, căci numai așa se poate spera o ieftinire a traiului. Chiar dacă pentru moment vor perde ceva în numerar, vor fi recompensați cu echilibrul ce se-va crea pentru viitor. Iar speculanții, cari au adunat coroanele grămadă nu vor fi nici ei păgubiți, căci în locul unei valute fără valoare vor primi o valută bună.

Iar îmbogățiții de război nu pot pretinde ca în dauna statului și în dauna populațiunii, să li-se îngădue o nouă specula cu concursul statului, care ar întrece pe toate celelalte. Căci dacă schimbul nu s'ar face în baza cursului real, ar fi să protejăm dintr'o marinimie neadmisibilă tocmai pe aceia, cari fără să ție seama de dispozițiile statului român, de bună voie au admis cursul pieții internaționale în traficul ce'l făceau cu leii. Cel mult, s'ar putea găsi un mijloc de a fi salvați acei depunători și acționari, cari pot proba data provenienței averii lor dinainte de războiu. *a. c.*

Rostul Infrățirii

— Povața unui Moț bătrîn —

Cutreerând munții apuseni ai Transilvaniei, minunata țară a Moților, patria lui Horia și a lui Avram Iancu, nu arare-ori ți-e dat să auzi câte-o vorbă, aspră și tăioasă ca cvarțul și granitul acestor munți, ori strălucitoare și plină de aurul înțelepciunii ca minele lor.

Nu voi uita vorba plină de duh a unui Moț care, văzând că tovarășul său nu-i întinde mână de ajutor la necaz, a zis: „Cela nu poate veni, că-i șchiop de un ochi și chior de un picior.

Altădată am auzit următoarea povață a unui Moț bătrân către fii săi, pe care o aflu foarte potrivită pentru „Infrățirea", fiindcă arată rostul adânc al tuturor înfrățirilor omenești.

Iată povața!

Simțindu-și Moțul sfârșitul vieții sale pământești, își adună încă odată toți copiii în jurul său și le zice:

— Fiilor, eu mor. Voi știți ce aveți să moșteniți fiecare dela mine. Acum vă mai dau un sfat părintesc pe care l-am auzit și eu dela părinții mei. Dacă voiți s'o duceți bine, pretutindenea pe unde treceți faceți-vă câte-o casă, să aveți unde vă duce ca la voi acasă și să nu rămâneți streini. Căci mila streinului e ca umbra spinului: cade rău creștinului.

— Bine, tată! întrerupe băiatul cel mai mare. Cum să ne facem noi câte-o casă a noastră pretutindenea pe unde trecem, când dumneata știi bine ce anevoie am făcut și casa, unde stau eu, ca să poată rămânea vechea casă părintească mezinului. A trebuit să ne punem cu toții la muncă cu tot dinadisul și abia am dat-o gata, — dar apoi dacă am zidi pretutindenea câte-o căsuță!

— Mare ești, puțin pricepi! făcu moșul cel bătrân. Când am zis, să vă faceți câte-o casă pretutindenea pe unde treceți, m'am gândit la legăturile de strânsă prietenie ce trebue să le aveți pretutindenea. Faceți-vă frate de cruce în tot locul pe unde treceți, să vă puteți duce la ei, ca la voi acasă și ei să poată veni la voi tot asemenea; înfrățiți-vă dragii mei, cu toate sufletele drepte și cinstite și atunci nu veți fi niciodată singuri la vreme de nevoie, ci veți afla totdeauna o mână de ajutor.

Iată rostul înfrățirii. *Verax*

Scrisori deschise

— MANIFESTANȚILOR din GLUJ —

M'am pomenit, pe la miezul nopții, când dv. treceați vijelioși pe sub geamul meu întonând „La arme!" și „Pe-al nostru steag".

Nu mă puteam dumeri, pentru moment, care să fie motivul acestei nocturne erupții patriotice, — și cum priviam în urma convoiului, mi-a venit în minte o manifestație împotriva lui Tisa — pe vremuri — la care studenții români luaserăm parte numai din curiositate, și totuș mulți dintre noi s'au ales în mod cu totul gratuit, cu câțiva pumni sau lovituri cu bastonul, încât am ajuns, prin forța de fier a împrejurărilor să urlăm și noi: „Jos cu Tisa!"

Când am cetit foile de dimineața, am aflat că ținta acestei furtuni patriotice au fost inscripțiile străine, inclusive câteva geamuri colorate roșu-alb-verde.

Nu vom face pe arbitrul prea sever al acestei manifestații, deși ni se pare că lucrul s'a pripit nițel, ridicându-se tăblițele ungurești ce indicau stradele, înainte de a le pune în locul cu alte românești, și înainte ca toate stradele să fi trecut prin apa botezului românesc.

De alta e vorba. Dacă e vorbă de manifestație cu orice preț, să fie. Dar să fie demnă.

O pildă:

Este în strada Memorandului o tablă de marmură, care într'adevăr este o sfidare și rușine pentru noi. E tabla de pe redută, unde se eternizează, cu slove de aur, unirea Ardealului cu țara ungurească, săvârșită la 1848. Se striga atunci lozinca: „Unio, vagy halál" — Unire, sau moarte! — Și vlădicii români au trebuit să iscălească și ei sub amenințări, actul fatal.

Ei bine, această marmură sfidătoare nu mai poate rămâne la locul ei.

Trebue dată jos, și după părerea unora, poate fi păstrată cel mult într'un muzeu de antichități.

Iar după părerea altora, trebue călcată în picioare, încât praf și cenușă să se aleagă.

Dar actul acesta se poate săvârși ziua, în văzul tuturor, cu calmul și demnitatea ce o reclamă însăși importanța istorică a momentului.

Gamma.

Ratificarea tratatului cu Bulgaria

Tratatul de pace cu Bulgaria a fost ratificat de Senat cu unanimitate. Față de chestiunea polono-rusă care predomină evenimentele zilei, această împlinire de formă nu prezintă decât o importanță relativă. Totuș, din punctul de vedere al viitorului, ratificarea acestui tratat însemnează consfințirea definitivă a drepturilor noastre și limitarea pretențiunilor nejustificate ale vecinului dela sud. In legătură cu evenimentele dela ordinea zilei tratatul acesta ratificat pune Bulgaria în situația de-a recunoaște drepturile noastre și de-a se găsi cu noi în complectă stare de pace.

Cunoscând însă dușmănia pe care în totdeauna acest vecin ni-o poartă precum și sistemele de cum obișnuește a se folosi față de vecini, nu ne putem lăsa numai pe nădejdea respectărei tratatului. Asigurările pe care ni le-am luat prin rectificarea de frontieră vor fi întotdeauna un prilej de agitație pentru Bulgaria. Rezultatele la care au dus-o însă politica de aventură și expansiune, desigur că o vor îndemna, cel puțin pentru moment, ca să păstreze rezervă. De altfel șeful guvernului bulgar, dl Stambulinski, un aprig luptător contra aventurii alianței încheiate cu Germania, este o garanție că Bulgaria nu-și va părăsi linia de conduită păstrată până acuma. O greșală care s'ar repeta, i-ar putea fi fatală.

In orce caz, conștienți de puterea și dreptatea noastră, ratificarea tratatului cu Bulgaria, constitue un prilej mai mult de întărire și de încredere în viitor.

ZIARUL
INFRATIREA
pătrunde
pretutindeni
în Ardeal

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

CRONICA LITERARĂ

Romanul în literatura română

Publicul ardelean cetitor nu are în prezent posibilitatea de a cunoaște cât mai exact trecutul literaturei noastre, din motive pe care le-am arătat altădată și care sunt în primul loc greutatea editării volumelor epuizate și lipsa unei critici severe care să orienteze publicul în arta de a ceti. Deaceia ne facem o datorie față de cetitori, dând câteva lămuriri, de care unii se vor putea folosi în cercetărilor lor.

Vor fi mulți dintre ardeleni, dintre acei care acum încep să se intereseze de literatura română, care vor fi atrași de unele comori ale literaturei române, dar vor fi poate și rău impresionați de unele scăderi de care literatura română sufere. Intre aceste scăderi avem de remarcat în primul loc lipsa de romane de reală valoare. In adevăr, dacă în poezii avem valori netăgăduite, în frunte cu ma ele Eminescu, a cărui operă poate sta alături cu a celor mai mari poeți din toate epocile lite aturei moudiale, și dacă alături de Eminescu mai pot sta Gh. Coșbuc, Alexandri, Vlahuță, Cerna, Anghel și O. Goga, — în romane, trecutul literaturei române e cam sărac, prezentul promite iar viitorul ne va da desigur opere de seamă. Din trecut, ne amintim de sigur de romanul „Ciocoii vechi și noi" al lui Filimon, care are o netăgăduită importanță prin epoca care o oglindește, dar numai prin atâta. D. Bolintineanu, după ce s'a lăsat de poezie și de mult cunoscutele sale „Legende istorice", a căror valoare literară a fost atât de crud contestată de dl N. Iorga, ne-a lăsat două romane, „Elena" și „Manoil". Aceste romane, de care abia se mai pomenește astăzi, sunt o copie școlărească a romanelor romantice franceze, și Bolintineanu le-a scris probabil sub puternica și vizibila influență a operei lui Al. Dumas-tatăl. Evident, că nu se poate vorbi de o valoarea literară a acestor romane.

Dl I. Slavici încearcă și Dsa aces gen, dând la lumină volumul „Mara", care deși cuprinde unele scene importante din viața ardelenească, e departe de a întruni condițiile cerute de un roman. Lipsește acestui roman un subiect de seamă, lipsește analiza psihologică, lipsește viața, lipsește tot ceia ce poate trezi interesul cetitorului.

Cunoscutul poet, Traian Demetrescu, a lăsat și el pe urma lui două romane de o accentuată melancolie, care cuprind mai mult pagini de tânguire amoroasă, dar care din ce în ce devin mai palide, mai șterse, mai lipsite de interes și de viață. Dintre cei ce au răușit întrucâtva și numai în parte, sunt fără îndoială dnii Vlahuță și Duiliu Zamfirescu.

Defunctul Vlahuță, ne-a lăsat un roman „Dan", care a făcut mare vâlvă în epoca de glorie a poetului și despre care s'a scris mult. Dan e intelectualul senzibil incapabil de a se adapta mediului în care este chemat a trăi și cade învins prin neputința de a lupta contra acestui mediu. Dacă autorul răușește de minune să prindă în unele pagini starea pshiologică a nefericitului Dan, dacă în acest roman sunt tipuri și caractere bine prinse, ca și parte din societatea bucureșteană și de provincie, acest roman nu îndeplinește nici el toate calitățile unui roman perfect. Vlahuță, fire romantică, mai mult poet decât prozator, nu răușește în proză decât acolo unde își analizează sufletul său, mascat sub numele vre'unui personaj din roman. Nu poate reda viața încunjurătoare în complexul ei, și nu poate pune în scenă nici probleme de ordin social, nici de ordin psihologic. Nebunia lui Dan la urmă, e silită, e neexplicabilă. Cel care a avut mai mult succes la noi în genul romanului, e fără îndoială dl Duiliu Zamfirescu. Dsa a publicat un șir de romane, care toate la un loc formează un ciclu numit „Neamul Comăneștilor". Prin aceste romane autorul intenționează să arăte evoluția societății românești în secol 19-lea, prin evoluția unei familii. Aceste romane, în număr de vre'o patru, se caracterizează prin aceia, că valoarea lor merge descrescând cu apariția lor cronologică. Cel mai bun e primul „Viața la țară", cel mai slab e ultimul, „Ceia ce nu se poate", căruia un mucalit i-a schimbat numele zicându-i, „Ceia ce nu se poate... ceti".

Dl Duiliu Zamfirescu, răușește în „Viața la Țară" ca și în „Tanase Scatiu" să ne dea unele tablouri pline de interes, din viața unor familii de boer români din secol 19, dè la începutul și mijlocul acestui secol.

Deasemenea răușește cu succes a prinde unele tipuri ca Tanase Scatiu și alții, după cum e redată bine viața rustică a poporului român. Legăturile între țarani și adevărații boeri ca și cele de mai târziu dintre

Cronica politică

De câteva zile, politicianismul român se silește să-și croiască atitudini ca pentru gravitatea evenimentelor externe. Peste tot nu mai întâlnești acum de cât demagogi întunecați și „Oameni noui“ îmbătrâniți de grijă, fiecare făcînd eforturi de înțelepciune și de prevedere.

Cum vor simți însă că situația nu este așa de gravă și că „peste Nistru este liniște“, vor uita repede cât e de greu să creiezi și să păstrezi o țară și politicianismul va începe din nou să lucreze.

Până atunci salutăm această oră de tăcere a politicianismului, cu credința că din serioasele atitudini de astăzi va mai rămâne ceva în suflete și după ce furtuna va fi trecut.

Organizarea distrugerei

Mai multe ziare din Capitală au anunțat publicului zilele trecute cum că mai mulți lucrători de la un mare stabiliment industrial, cu o seară înainte de a se pune în grevă, au distrus în ascuns toate mașinele, motoarele și aparatele fabricei, paralizând astfel cu totul funcționarea acestui stabiliment. Cetitorii noștri își mai amintesc deasemenea de unele acte de natura aceasta săvârșite de mai mulți lucrători dela sondele petrolifere, unde, tot în ascuns, mașinării în valoare de sute de mii de lei, au fost reduse la imposibilitate de a funcționa, producându-se pagube foarte mari. In fine, cetitorii își mai amintesc poate cum că acum câteva săptămâni, o judecătorie din Iași a condamnat la mai multe luni închisoare, la amendă și la dispăgubiri civile pe vre'o 6—8 lucrători de la o fabrică, pentru faptul că acești lucrători au distrus cu o seară înainte de declararea grevei, o mare parte din mașinăriile fabricei.

După cum se vede, distrugerile de natura aceasta nu sunt cazuri izolate, ci sunt datorite unui sistem. Aceste distrugeri sunt puse la cale, sunt făcute în mod conștient și au un scop anumit, sunt făcute de mai mulți într'o perfectă înțelegere, cu un cuvânt ne aflăm în fața unor distrugeri organizate.

Se știe deasemeni, că cei ce provoacă asemenea fapte, ca și cei ce le comit, sunt cei mai convinși patizani ai aderării la internaționala III-a, aparținând cu toții organizațiilor sinidicaliste. Acest fapte relevă în mod destul de clar, care e planul politic al organizației comuniste dela noi, și totodată ne arată care e „marea idee“ morală ce stă la baza doctrinei comuniste.

Acest fapte confirmă programul practic de luptă a comuniștilor, găsit cu ocazia diferitelor comploturi, program pe care agitatorii roșii din țară nu se tem a-l propaga și a-l executa. Acest program constă în aceia de a face ca societatea să sufere cât mai mult prin lipsuri, prin greve, prin boli, prin distrugeri. Prin paralizarea organismului social, lumea va suferi întratâta, încât în mod fatal se va produce mult dorita revoluție. Faptele vin să confirme că acest program, publicat și împrăștiat printre muncitori în mod clandestin, nu este o „înscenare burgheză“ ci o realitate dureroasă. Și atunci ne întrebăm: care e moralitatea doctrinei bolșevice, care e fericirea pe care vrea să o aducă omenirei?

Ne întrebăm noi, pentru cei care orbiți și sugestionați de ideia „revoluției“, nu au timp a se întreba, ci numai a executa programul distrugerii. Fără îndoială, cu dacă această nouă „credință“ va triumfa, civilizația omenirei se va prăbuși.

Istoria ne confirmă că de multe ori civilizația a fost în plin apogeu, dar a fost dărâmată prin a umiți factori de distrugere, și tot ce omenirea a agonisit materialicește și sufletește, s'a dăremat ca în fața unui cataclism. Geniul răului a venit să sfarme ceia ce face geniul binelui. După filosofia indiană, spiritul creator e într'o continuă luptă cu cel distrugător, ceia ce face unul ziua, distruge celalt noaptea . .

Astăzi spiritul rău al distrugerei, vine să-și îndeplinească opera. Imbrăcat într'o nouă haină de falș apostolat, în haina ipocrită a unei noi credințe, care se cheamă bolșevism, spiritul răului vine să distrugă armonia socială și bruma de echilibru sufletesc pe care ultimii secoli de continuă sforțare omenească a produs-o. După cum barbarii de după Cristos, au distrus civilizația antică, tot așa bolșevicii de astăzi încearcă distrugerea civilizației moderne, servindu-se de aceleași mijloce de distrugere.

Sperăm însă și suntem siguri, că poporul nostru, datorită calităților sale înăscute, va respinge cu dispreț aceste tentative ale spiritului distrugător Poporul român n'a ajuns încă la apogeul său de glorie, și n'a sosit încă momentul ca genul răusă-i stea în cale. Bolșevismul nu va putea prinde la noi, căci muncind cu toții vom distruge mediu în care el se poate desvolta: lenea.

Contra organizărei distrugerei, să opunem organizarea muncii, și în felul acesta vom elimina cu ușurință tentaculele bolșevice din viața noastra socială.

Fp. R.

Intre România și Rusia

Răspuns la nota sovietelor

Ministrul de externe a expediat, cu asentimentul M. S. Regelui și primului ministru, răspunsul la cele două note prin care guvernul sovietist rus cere României să-și precizeze atitudinea și o invită la tratative de pace,

In acest răspuns se spune că România nu se consideră și nici nu s'a considerat vreo-dată în stare de război cu Rusia, fie ea reprezentată prin Guvernele de altă dată sau cel de azi Guvernul român nu poate deci să angajeze tratative de pace pentru încheierea unui război care n'a existat.

Intre Rusia și România fiind o stare de pace, nu este nevoie azi de cât de recunoaște ea ei și această recunoaștere se poate face dela guvern la guvern sau la nevoie prin împuterniciți reciproci.

Se adaogă în nota expediată că România tocmai fiindcă s'a crezut în stare de pace cu Rusia s'a grăbit să accepte să trimeată delegați la conferința care era proectată să se întrunească la Londra.

In rezumat, nota guvernului român spune clar că în situația de fapt și de drept în care ne aflăm azi, România nu are nimic de împărțit cu Rusia.

Utilizați:
mica publicitate
a ziarului
Infrățirea

REPORTAJ POLITIC

Retragerea dlui Maniu

— Declarațiunile unui fruntaș din Partidul Național — Regionalismul — Alianța cu țărăniștii și comuniștii — Nemulțumirile și oboseala dlui Maniu — Tarăniști la București, conservatori în Ardeal —

Desfășurarea luptelor politice interne este menită să ne prezinte surprize. Astfel, în ultimul timp s'au produs în sânul partidului național atâtea nemulțumiri și disensiuni, încât astăzi este cu totul iluzoriu de-a mai vorbi de-o unitate de vedere. O continuă frământare ține încordată atențiunea fruntașilor politici ardeleni. Frământările acestea luând mereu proporții, secretul care-le acoperea până acum, a început a le părăsi. Dela un fruntaș venit, în trecere din Arad, am putut afla adevărata situație, în care se află conducerea partidului național.

Nemulțumirile acestea sunt de ordin principal și prin aceasta tocmai situațiunea este critică, întrucât se pune în discuție însăși necesitatea continuărei partidului național sub forma regională de până acum.

Regionalismul

Atitudinea pronunțat regionalistă și exclusivistă, pe care conducerea partidului național a adoptat-o printr'o serie de acte, începând cu adunarea demonstrativă în congres la Alba-Iulia, anume pentru a aminti la București, că unirea ar sta în mânile acestui partid, precum și o serie de declarațiuni făcute în timpul alegerilor de unii conducători, au avut darul să impresioneze în noi marea majoritate a partizanilor, cari cu adevărat așteptau ca din unire să rezulte o contopire sufletească, nu o învrăjbire între frați. Acela ce între conducători, procupați de calculul rece și indiferent al luptei, nu se simțea, în mijlocul mulțimei, care nu și-a putut pierde entuziasmul și căldura luptei naționale, se simțea și se simte tot mai mult. Acuzațiunile ce-i au fost aduse de pretutindeni de regionalism și separatism primejdios, care ne întoarce către jugul maghiar, au produs o reacțiune puternică. Semnele acestor nemulțumiri au început tot mai mult să capete expresie și să fie cunoscut conducătorilor răspunzători.

Alianța cu țărăniștii și comuniștii

Dar ceeace nemulțumește tot mai mult și îndeosebi pe marea majoritate a intelectualilor din partid, pe foștii deputați din „Marele Sfat“ și din prima Cameră, este alianța cu țărăniștii din vechiul regat și cu comuniștii puternic sprijiniți de Dr Lupu. Această tovărășie, stricând buna tradiție de ordine și armonie socială, care în totdeauna a fost la baza credințelor acestora, mare parte s'au decis a n'o mai tolera.

A fost destul ca statornicul luptător pentru cauza românismului, d. V. Goldiș să dea semnalul protestării, pentru ca, aceea ce fiecare simțea și răbda în tăcere sperând o îndreptare, să isbucnească într'o unanimă manifestare. Astfel din toate părțile Ardealului și ale Bănatului, d. Goldiș primește întrebări și adesiuni pentru acțiunea de clarificare, al cărei semnal l-a dat printr'o adunare care s'a ținut la Timișoara și de unde s'a dat dlui Iuliu Maniu un prim avertisment.

Nemulțumirile și oboseala dlui Maniu

Nu de acum, ci de mult, încă de pe când se discuta la București înainte de primele alegeri, eventualitatea constituirei unui guvern național, — d. I. Maniu manifesta semnele unei oboseli. Nu odată a mărturisit intimilor săi că râvnește la liniștea retragerei, care l-ar dispensa de greutatea răspunderilor.

Lupta politică l-a autrenat însă tot mai mult și ambițiunea dlui Vaida i-a confiscat tot mai mult autoritatea morală necontestată ce-o avea. Greșelile repetate ale dlui Vaida și patima pe care acesta o pune în politica de răsbunare personală ce-o duce pentru că a fost înlăturat dela o guvernare anarhică, nemulțumind profund temperamentul ponderat al adevăratului șef al partidului național, l-a făcut pe acesta să stea continu într'o vădită rezervă, lăsând în primul plan pe dl Vaida. Efectul acestei rezerve fiind însă alunecarea tot mai mult spre o acțiune patimașă și disolvantă, dl Maniu s'a hotărît să renunțe în formă la răspundere, anunțându-și de data aceasta, precis, intențiunea de-a se retrage. La această hotărîre a contribuit în mare parte și frământarea din sânul federației opoziționiste, care tinzând a se transforma în partid, discută acum cu aprindere și cu destule intrigi chestia șefiei.

Țarăniști la București Conservatori în Ardeal

„Dar, ceeace n'aș putea crede că admite în primul rând dl Maniu, — ne spune fruntașul cu care am vorbit, — este dupliciitatea politicei care se duce acum de conducătorii partidului național. La București alături de Mihalache, Lupu, Cristescu, duc lupta cea mai extremistă, dând atâta concurs acțiunei de învrăjbire dintre clase; iar în Transilvania, se mențin pe acelas punct de vedere strâmt și conservator, care în Consiliul Dirigent, l-au manifestat prin reforma agrară așa cum a făcut-o.“

„Această dupliciitate este de natură a decide majoritatea partidului să fie alături de dl Goldiș.“

Presa germană și Polonia

Berlin 10 August

Presa germană protestează energic împotriva însinuărilor polone cari privesc pretinsul acord secret încheiat între Germania și bolșevicii ruși.

Așa numitul document original despre care se zice că ar fi fost arătat de Korfanty unui ziarist polon, este declarat ca o simplă fabricație.

Socialiștii din Germania și Sovietele

Berlin, 10 August

Toate partidele socialiste în întrunirea generală de Duminică din Bachum au protestat împotriva opresiunei Rusiei Sovietice, cerând oprirea transporturilor prin contrabandă și amenințând cu greva generală de îndată ce neutralitatea Germaniei nu va fi respectată.

țărani și ciocoi sunt pline de interes. Ceia ce lipsește însă acestor romane e lipsa vre-unui conflict serios, care să formeze șimburele emotiv al operei, e lipsa de variație a subiectelor și a mediului în care se învârtesc aceleași personage, e lipsa de interes pentru cetitor, și din cauza aceasta, aceste romane nu răușesc să impresioneze. Deși sunt poate cele mai bune din literatura română, totuși aceste romane nu îndeplinesc nici ele condițiile unui mare roman.

Dintre autorii noștri mai tineri, în afară de dl Eugen Todie, ceilalți nu prea merită a fi menționați. Dl Eugen Todie a scris romanul „O iubire“, neîntrecut prin analiza sufletească. E un roman răușit din punct de pedere psihologic. Nu ne putem acomoda însă cu banalitatea subiectului ca și cu lipsa de variații a romanului, care suferă de a fi plictisitor, și deși autorul promite mult, opera sa e departe de a întruni condițiile romanului așteptat.

Dl Sadoveanu are romane moderne și romane istorice. In romanele moderne ca „Floarea ofelită“, „Apa morților“, „Insemnările lui C. Manea“, găsim pagini duioase, descrieri minunate și rânduri neîntrecute. Aceste romane sufăr însă prin lipsa de subiect serios, prin lipsa de conflict pnternic și nu pot emoționa cetitorul, decât prin stilul curgător și limpede caracteristic Dlui Sadoveanu.

In romanele istorice, ca „Șoimii“ și „Neamul Șoimăreștilor“, Dl Sadoveanu pare să fi avut mai mare succes. „Neamul Șoimăreștilor e cel mai bun roman istoric al nostru datorită marelor calități de stil a autorului și darului său evocativ. Dar din cauza banalității subiectului și lipsei de variații, romanul e departe de a întruni condițiile romanului așteptat dela toți.

Evident, că s'a făcut mare progres cu aceste încercări în ultimul timp, dar în comparație cu literatura străină, trebue să constatăm faptul dureros, că am rămas în urmă cu acest gen și datorim și noi literaturei mondiale un roman. Suntem încrezători în calitățile artistice ale poporului nostru și suntem siguri, că viitorul cel mai apropiat ne va da romanul ideal, cu care ne vom putea mândri în fața lumei.

— Ric. —

75071

Poliţia de stat Cluj.
Secţia prezidiala.

No: 5440—1920.

Licitaţie

La Poliţia de Stat Cluj, casarma Poliţiei în ziua de 16 August 1920 se va ţinea licitaţie, asupra efectilor degradate. Doritorii să se prezinte în acest local la oarele 9 a. m.

Cluj, la 10 August 1920.

Caracioni,
şeful poliţiei.

Comisarul Guvernial pentru evucare şi control, Cluj.

No. 218—1920.

Publicare.

1. Prin care să face cunoscut chiriaşilor şi locatarilor, că toate biletele de incuartirare, date dela 1 Ianuarie 1919 până la 1 August 1920, vor fi presentate pentru control şi evidenţă la birоul de control.

2. Toţi chiriaşii şi locatarii din Cluj. cari nau bilet de incuartirare, incepând dela 1 Decembrie 1918, până la 1 August 1920, sunt obligaţi a se presenta la biroul de control.

3. Toţi acei chiriaşi şi locatari, cari nu se vor presenta la control, vor fi pedesiţi cu amenda până la 5000 lei, şi vor pierde dreptul la locuiţă, iar biletul se va considera de anulat.

4. Toţi aceia cari au bilete de incuartirare sau locuesc fără bilet, sunt obligaţi a se legitima.

5, Proprietarii caselor sub amenda ce mai sus, sunt obligaţ a controlă şi a insinua pe acei chiriaşi sau locatari, cari nu vor împlini cele de mai sus ordonate.

6. Controlă se face la primarie în curte, camera 39—40 Oarele oficioase dela 8—12 a. m., 3—6 p. m.

Incuartirările pe timpul controlului se suspendă, afară de cazuri extrem de urgente.

Controla se faca în modul urmator:

Pentru circomscripţia I. de ziua de 16—17 August;
Pentru circomscripţia II. în ziua de 18—19 August;
Pentru circomscripţia III. în ziua de 20—21 August;
Pentru circumscripţ a IV. în ziua de 23—24 August;
Pentru circumscripţia V. în ziua de 25—26 August;
Pentru circumscripţia VI. în ziua de 27—28 August.

Cluj, la 11 Aug. 1920.

Dr. Cupşa, şeful bir. de incuartirare.
Oniu, com. guvernal pentru evocuare şi control.

Secretariatul General al Instrucţiunii, Cluj.

No. 693/pres. sec. III.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă generală, că Secretariatul Instrucţiunii din Cluj, dispune de următoarele burse pentru anul şcolar 1920/921:

I. 100 burse à 6000 şi 4000 lei anual pentru studii în Franţa, Anglia, Italia, Belgia şi America.

II. 60 burse pentru şcoli superioare din vechiul Regat à 2500 lei anual.

III. 150 burse pentru studii superioare în Transilvania à 2500 lei anual.

Tinerii, cari au primit burse în cursul anului şcolar expirat, dacă voesc să primească şi în cursul acestui au, vor adresa cerere la acest Secretarial, dovedind cu acte:

1. Inscrierea acolo unde au fost trimişi.
2. Frecvenţa regulată acolo.
3. Depunerea examenelor la cari erau obligaţi (eventual).
4. Notele obţinute (eventual).

De altă parte — deoarece la acerdarea burselor, noilor Bursieri se va avea în vedere, buna pregătire şi meritul însoţite de lipsa de mijloace.

Tinerii, cari n'au primit, avut încă bursă şi doresc să concureze acum pentru a obţine, vor anexa la cererea lor, actele următoare:

1. Un Testimoniu, dovedind studiile terminate, examenele şi notele obţinute.

2. Un Certificat, emanând dela autorităţile în drept şi dovedind starea materială şi familiară.

3. Un Certificat, dovedind buna conduinţă şi buna reputaţie în societate.

Bursele se vor plăti în trei rate: le plecare, la 1 Ianuarie şi 1 Aprilie.

Pentru ocuparea burselor din străinătate se dă întâietate acelor ce au să se specializeze în studiul limbilor moderne pentru a deveni profesori, cum şi tinerilor ce vor frecventa şcoli technice superioare. — Se vor da burse în ţară şi pentru prepătirea de profesori de şcoalele comerciale, normale şi medii.

Dispoziţiile ce se vor mai lua în această chestiune se vor publica la vreme.

Cererile se adresează până la 21 August la direcţiunea învăţământului superior din acest secretariat.

Secretar general.
Dr. Prie.

Banca Românească

caută funcţionari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară şi germană.

Ofertele se primesc la Direcţiunea Generală a Băncei Româneşti, din Bucureşti.

Banca Marmorosch,

Blanc & Co., Societate Anonima din Bucuresti,

Str. Paris No. 4

Aduce la cunostinta publicului că poate efectua orice plati din Statele Unitate ale Americei de Nord pentru Transilvania, Banat şi Bucovina prin reprezentanţă sa din New-York, 38 Vestern, 73-d Sreet.

INFORMAŢII

Cenzura presei şi starea de asediu sunt menţinute în Ardeal în judeţele Sătmar, Bihor, Arad, Timiş-Torontal.

*

Operaţiile de retragere a coroanelor vor începe la 20 August.

*

„Erdélyi Népszava" organ al part. socialist din Oradea-Mare face apel în articolul de fond ca autorităţile conducătoare din Oradea-Mare să se îngrijească încă de acum de combustibilul necesar pentru iarnă, deoarece la caz contrar majoritatea locuitorilor sunt expuşi a suporta gerul iernii fără încălzit.

*

Azi se încep în Sibiu cursurile da vară pentru pregătirea profesorilor saşi la şcoalele medii.

*

Din „Indreptarea", oficiosul guvernamental:

„Ziarele de eri diminaţa au publicat o serie de stiri fantezíste în privinţa situaţiunei externe şi a unor pretinse neînţelegeri în sânul guvernului. Opinia publică a fost oare cum alarmată de aceste svonuri lipsite de orice temeiu. Putem spune cu toată certitudinea că nu există nici un motiv de alarmare. Repetăm ceea ce am mai spus, că nici un fel de demers pentru o intervenţie a României nici din partea aliaţilor, nici din partea Polniei, nu s'a făcut pe lângă guverul român.

*

Dl inspector general D. Marinescu a fost înaintat subdirector general titular şi însărcinat cu girarea directoratului până la întoarcerea din străinătate a dl Pitulescu, directorul general al Poştei.

*

In portul Orşova a sosit comisiunea înteraliată pentru chestiunile Dunărei în frunte cu amiralul Traubridge.

*

Ştiri particulare ale ziarelor din Bucureşti afirmă sosirea în Bulgaria, Cehosiovacia şi Jugoslavia, a unui mare număr de propagandişti bolşevici cari lucrează pentru înfăptuirea unei confederaţii slave in Balcani.

*

Ni-se anunţă din Oradia-Mare că revizorului şcolar din localitate, parvenindu-i unele ştiri, că şcolile poporale ar încase unele taxe dela elevi pentru învăţamânt, a anunţat pe cei interesaţi că pentru anul şcolar viitor nu se va încasă nici o taxa fiind obligator învăţământul primar.

*

Un ziar unguresc aduce ştirea că guvernul sovietelor a decis împuscarea tuturor prizionerilor unguri care luptă în rândurile oştirei poloneze.

*

„Monitorul oficial" publică tabloul catedrelor vacante din învăţământul secundar din Ardeal, Bănat şi părţile ungurene.

*

Marţi s'a deschis în Oradia-Mare congresul rabinilor din Ardeal, participând peste 65 de persoane. S'a hotărât înfiinţarea unui birou central în Oradea după ce legătura dintre comunitatea evreiască din Ardeal şi biroul central din Budapesta s'a întrerupt definitiv de doi ani.

*

Inaugurarea Universităţii din Cernăuţi va avea loc în curând cu mare solemnitate în prezenţa familiei regale şi delegaţilor celorlalte universităţi din ţară.

*

Citim în „Indreptarea":

Se comunică din Varşovia că o delegaţie a parlamentului ungar a sosit acolo aducând salutul inimos al poporului unguresc şi asigurarea că naţiunea ungară este gata de a veni în ajutorul Poloniei în lupta ce o duce împotriva primejdiei bolşevice. Ar fi vorba de mai multe zeci de mii de oameni cari ar putea fi trimişi în ajutorul Poloniei şi în afară de aceasta să se îndrumeze numeroase transpoarte de muniţiuni şi grâne, precum şi să se trimită o misiune a crucei roşii ungare. Pressa polonă constată că aceasta ar fi primul ajutor cu efective ce străinătatea oferă Poloniei.

Ştiri din Cehoslovacia

Din Praga se desminte ştirea despre plecarea ofiţerilor unguri la Varşovia.

*

Biroul pressei din Praga condamnă inteţiunile guvernului maghiar, de a agita spiritele din Slovacia. Comunicatul Ceho-Slovace vorbeşte şi despre o convenţiune secretă ce s'ar fi încheiat între Ungaria şi Polonia împotriva Ceho-Slovaciei pe chestia Teschenului. Pl[illegible]nuitorul ofensivei a fost secretarul legaţiei Ceho-Slovaciei Baorica car a fost arestat în cursul săptămânei acestia.

Viaţa Sportivă

Se comunică din Arad, că toate societăţile sportive locale au decis să intre în „Federaţia Societăţilor sportive române" din Bucureşti.

Se pare că şi Societăţile sportive din Oradea-Mare şi Timişoara tind în aceiaşi direcţie.

Menţionând acest lucru, „Românul" din Arad scrie:

„E un început acesta, care va contribui în mare parte la înlăturarea rezervei, ce păstrează încă naţionalităţile din aceste ţinuturi faţă de Statul român şi care va contribui de asemenea la crearea raporturilor de bună înţelegere, ce trebuie să existe între cetăţenii de diferite naţionalităţi ale acestei ţări".

Cea mai veche şi mai renumită
fabrică de lichior Eleonora Szilágyi
soc. pe acţii fondată la 1832 Cluj,
recomandă cele mai bune lichioruri şi beuturi spirtoasc de prima calitate.

Revista Presei

Leul asasin!

Ellenzék-ul tuturor îndrăznelilor şi protestărilor scrie: „Cursul forţat al leului şi deprecierea coroanei a luat smântâna ţării şi exploatarea Ardealului continua mai departe. Schimbul a fost amânat iarăşi. De luni de zile de când se tărăgănează aceasta chestie. Dacă cercurile din Bucureşti ar dori-o sincer şi desinteresat, de mult s'ar fi efectuat schimbul. Fabricele şi tipografiile din Paris şi Londra într'o zi puteau procura hârtiile necesare. Dacă ar fi făcut-o cinstit o făceau cu un an mai'nainte. Modul cinstit şi natural pretindea ca cu anexiunea să se fi făcut şi schimbul în curs favorabil şi nu să amărească spiritul cetăţenilor! Aşa au făcut Italienii, Cehoslovacii şi Jugoslavii.

Leul e cel ce cauzează scumpetea din Ardeal, scumpetea insuportabilă. Şi consecinţa aceteia tot noi o suferim. Iar acum ne omoară cu cheia schimbului.

Cursul leului nici odată nu a fost real. E încă în amintire vie, cum la început cu diferite mijloace forţate au fixat cursul leului.

Acum însă cu cursul forţat al leului voieşte Bucureştii să sape o ocnă de aur în trupul nostru.

Şi aşa de demonstrativ şi nedesvoltat amână chestiunea şi în acest timp se urcă artificial cursul leului. Aceasta, după părerea factorilor economici şi financiari, duce la paralizarea vieţii financiare şi economice"!!

Ce comentariu mai e oare posibil a face acestei rătăciri care cântă în struna atitudinei necugetate a confratelui maghiar?

România şi Sovietele.

Din „L'Independance Roumaine:

„Avem să ne apărăm propriile noastre interese. Ele nu sunt opuse intereselor poporului rus, De fapt, după unirea Basarabiei cu patria-mumă, nici un diferend neînvins nu ne desparte de Rusia.

„Toată chestiunea e de-a şti dacă guvernul din Moscova doreşte realmente pacea şi dacă primeşte principiul pe care îl preconizase: dreptul popoarelor de a dispune liber de soarta lor".

Apoi mai departe:

„Incă odată evenimentele ne arată că nu trebue să contăm decât pe propriile noastre forţe. Se ştim să profităm de această lecţiune în atitudinea noastră faţă de Soviete.

Reclama e sufletul comertului

Cosinzeana

Institut de arte grafice, editură şi Librărie

Proprietar: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA.

Tipografia: Str. Universităţii 3. CLUJ Libraria: Piaţa Unirii No. 7.
Sucursală: Strada Elisabeta 1. Biroul: Strada Universităţii 3.

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

Contra ofensiva polonă a oprit de șase zile înaintarea armatelor roșii. Lupta crâncenă se dă acum la 800 Km. în fața Varșoviei și se pare că armata poloneză, dacă va fi bine alimentată cu muniții, va mai putea rezista.

Un fapt nou, care intervine în această chestiune, este oferta Ungariei de-a interveni în sprijinul Poloniei cu arme, muniții, aprovizionare și cu câteva zeci de mii de soldați. Oferta aceasta trâmbițată în toate gazetele apusului nu poate fi facută decât cu scopul de a se retabilita Ungaria în fața aliaților. Este prilejul mult căutat de-a putea să se găsească alături de aliați, putând specula astfel, în viitoarele lor cereri, cele câteva victime pe care le-ar putea avea pentru... „cauza comună".

Fără îndoială că la această atitudine îi îndeamnă și rezerva în care ne ținem noi.

Dacă ajutorul acesta al Ungariei ar deveni un fapt, atunci nerămâne să supraveghem cu multă atențiunea atitudinea celor câtevă zeci de mii de soldați la întoarcerea spre patrie după ce vor fi terminat figurația pe scena din Galiția.

Tratativele noastre de pace cu Rusia reluându-se acum în discuție, desigur că vor vida și chestiunea Basarabiei, rezolvată în fond, dar neconsfințită în forma.

Punctul de plecare rămâne însă în ce ne privește semnarea protocolului pentru Basarabia și restituirea tezaurului.

Corpurile legiuitoare

CAMERA

Ședința dela 10 August

Se deschide ședința la ora 10 dimineața.

Prezidează dl Duiliu Zamfirescu.

Pe banca ministerială d-nii Trancu-Iași, Greceanu, Cudalbu și Atanasiu.

COLONEL TOPLICESCU adresează o interpelare în chestiunea necompetenței comandamentului aviației și nepregătirea acesteia. Cere dosarele Duzinschi în chestia cooperației la țară.

DL CRISTESCU, interpelează în privința grevei dela Tramvaele Comunale.

PĂR. IMBROANE cere a se forma trenuri speciale cari să asigure aprovizionarea Ardealului.

DL VAIDA interpelează asupra frontierelor noastre în Banat și Cehoslovacia.

DL CONNERT face o interpelare asupra agriculturei în Ardeal la care răspunde imediat dl Cudalbu.

DL GEORGESCU-TULCEA interpelează guvernul asupra grevei dela poștă și cere ca persecuțiunile împotriva funcționarilor să înceteze. Intreabă în acelaș timp guvernul dacă recunoaște Consiliile muncitorești.

DL GEN. AVERESCU răspunde că greva dela poștă n'a fost considerată ca un act de bolșevism; a durat însă o lună pentrucă era încurajată de unii parlamentari.

Aduce elogii generalului Mihail pentru modul cum a condus poșta și măsurile ce a luat.

Promite că guvernul va fi conciliant.

DL MĂRZESCU, în replică, arată că era datoria parlamentului să se amestece.

Cere ca dl Flechtenmacher să nu fie numit director.

Ședința dela 11 August.

Prezidează d-l Duiliu Zamfirescu. Pe banca ministerială dlii Trancu Tăslăuanu, Greceanu. Interpelari: d-l Cristescu în chestia brutarilor. D-l Lupu în chestia abuzurilor administrative din Cahul. D-l *Crihan* cere instituirea unei comisiuni de anchete la Băți. In discuția proectului-leg reglementarea conflictelor muncitorești, vorbește d-l Papacostea. Trec în acest moment muncitorii în protestare contra legei. D-l Papacostea arată, că aceștia n'ar fi cântat internaționala, dacă se știa cum să se procedeze. Spune că socialiștii se vor rupe în două, partidul reformist și revoluționar. Apoi vorbește d-l *Cocea*, care reia chestiunea înscrierei lui Trancu în partidul socialist, spunând apoi că va vota legea — ea aducând revoluția. Vorbește și d-l Dobrescu contra socialiștilor.

Ședința de noapte ora 9·40

Prezidează d-l D. Zamfirescu. Dl Moscovici protestează contra legii Trancu, arătând manifestațiile muncitorești cari s'au produs. Voci din majoritate arată ca în aceste manifestații, au luat parte copii și femei. Ioanițescu raportorul legii arată rolul funest al partidului socialist în formația lui actuală. Dl Iorga citește declarația în numele partidului național prin care arată motivele pentru care e contra legii. Trancu-Iași răspunde, apărând legea și arătând rolul funest al bolsevismului. Se pune la vot luarea în consideare a proectului. Este votat prin ridicare de mâini.

SENATUL

Ședința dela 10 August

Ședința se deschide la ora 10 dimineața.

Prezidează dl Gen. Coandă.

Pe banca ministerială d-nii Take Ionescu, Argetoianu și Tăslăuanu.

DL NEGURĂ comunică, că anarhia dela navigație periclitează exportul țării.

La ordinea de zi legea pentru unificarea monetară.

DL NISTOR cere ca guvernul să ia măsuri ca țărănimea să nu fie nemulțumită.

Mai vorbesc d-nii Dragomirescu, Zamfir Arbore, Diamandescu. Răspunde dl Take Ionescu arătând că schimbul se da face cât mai drept ajutându-se cooperațiunile.

TELEGRAME

Intrarea generalui Gouraud în Damasc

Lyon, 10 August

Intrarea genaralului Gouraud în Damasc a avut loc Sâmbătă.

A fost primit în mod solemn de generalul comandantul diviziei și de membrii misiunei franceze.

La gară a fost întâmpinat de reprezentanții populațiunilor și guvernul provizoriu în cap cu Blasir Bey Daubi, municipalitatea, înalții funcționari, notabilitățile din oraș, și șefii familiilor nobile.

Producția cărbunilor în Germania

Lyon, 10 August

După cifrele publicate de ziarul „L'homme libre" asupra producției de cărbuni din Germania se poate constata că aceasta poate să efectueze cu ușurință uvările la care a fost obligată prin acordul încheiat la Spa.

Semnarea tratatului de pace cu Turcia

Lyon, 10 August.

Tratatul de pace cu Turcia se va semna la 10 August după anunțează la Manufactura Națională de porțelanuri dela Sevres, sub prezidența dl Millerand.

După Germani, Austriaci, Bulgari și Unguri iată ultimul dușman din marele răsboi care încitee pacea cu aliații.

Chestiunea Dodecanezului

Lyon, 10 August.

Insulele Dodecanezului conform acordului intervenit între dnii Tittoni și Venizelos vor reveni Greciei.

In ceace privește insula Rodhos, a cărei posesiune o pretinde Italia, ea nu va aparține decât 15 ani acesteia, după care se va face un plebiscit care va hotărâ cui să aparțină.

Societatea Națiunilor va decide modalitățile plebiscitului Până atunci Italia va acorda. insulei o largă autonomie.

Dela granița germano—polona

Berlin 10 August

Știri din Mariedwerder arată că Polonii continuă vexațiunile împotriva supușilor germani.

In Soldau ei au oprit un tren german, punând mâna pe funcționarii dela căile ferate și desbrăcându-i de haine.

Presa germană publică un ordin al guvernului polon prin care președinții districtelor polone sunt autorizați să împuște imediat pe oricare german ocupat cu propaganda germană.

Vaticanul și situația Poloniei

Nauen, 10 August

Agenția „Stefani" arată că Papa a adresat o scrisoare vicarului cardinal din Roma recomandându-i ca toți credincioșii să se roage pentru salvarea Poloniei.

Răsboiul Ruso-Polon

Bolșevicii au ocupat Ostrolenko

Nauen, 10 August.

Comunicatul polonez anunță luarea localității Ostrolenko de către Bolșevici.

*

Corpul diplomatic părăsește Varșovia

Nauen, 10 August.

In urma unei consfătuiri generale corpul diplomatic din Varșovia cancelarii și majoritatea funcționarilor diplomatici se vor transporta la Posen.

Șefii de misiuni printre cari e și contele german Obendorf, rămân în Varșovia.

*

Parlamentarii Poloniei au trecut liniile rusești

Horsea, 10 August.

Se comunică că parlamentarii polonezi au trecut în noaptea de 9 spre 10 August liniile rusești.

Ruși vor să câștige timp

Horsea, 10 August.

„Daily Chronicle" spune că atât guvernul englez cât și cel francez sunt de favorabil impresionați de silințele vizibile ale Rusilor de a câștiga timp în speranța căderei Varșoviei înaintea armistițului.

Aliații și situația Poloniei

Horsea, 10 August.

S'a publicat oficial după terminarea conferinței dintre miniștrii francezi și englezi că aliații sunt în complect acord asupra acțiunei ce trebue urmată cu privire la situațiunea Poloniei la conferința dela Minsk.

Comunicatul statului major polonez

Lyon, 10 August.

Detașamente de cavalerie bolșevică, continuând să facă presiune asupra forțelor poloneze pe linia de cale ferată în direcțiunea Mlawei, au ocupat pentru un moment Chedianow, la Nord Brody și Stanislau.

Bolșevicii desfășură o mare activitate și se străduesc să atace în direcția Vest.

Detașamentele poloneze cari ocupă Brody întinzându-și acțiunea au isgonit pe inamic din Radzwilov.

In acest atac Polonezii au capturat o baterie de tunuri și mitraliere.

Intre Strypa și Siret trupele polone au luat peste 400 prizonieri, mai multe mitraliere și biroul unui regiment.

In regiunea Kotkowiczow Polonezii au bătut forțele bolșevice superioare în număr.

Conferința dela Minsk

Horsea, 10 August.

Miercuri, afară dacă nu se va ivi vre-o piedecă pentru delegați, va avea loc conferința între Rusi și Polonezi la Minsk cu scopul de a stabili condițiunile armistițiului și preliminările de pace.

Conferința ministrilor francezi și englezi

Horsea, 10 August.

Deși nu s'a dat vreun comunicat oficial cu privire la deciziunile luate ori la conferința dintre miniștrii francezi și englezi, totuși *gazetele* publică că acțiunea aliaților va fi întârziată până ce se va cunoaște rezultatul deliberărilor și până atunci se înțelege că conferința va fi prelungită.

In acelaș timp aliații nu vor cruța nici-o sforțare pentru a înlătura dezastrul ce amenință Polonia.

Ultime informații

Dl Benes, ministrul de externe al Cehoslovaciei sosește în curând în București.

*

In Capitală se află un trimis bolșevic cu misiunea de a sonda asupra locului tratativilor între guvernul nostru și Soviete.

Locul ar putea fi Londra.

*

La București a sosit o comisiune Cehoslovacă care tratează stabilirea unui fir telegrafic direct cu Praga.

*

Titlurile împrumutului Refacerei se vor emite la 1 Septembrie.

*

Dl. Ciomac a fost numit inspector agricol pentru Ardeal.

*

I. P. S. S. Mitropolitul Primat Miron Christea a primit „honoris causa" titlul de doctor în teologie.

*

Dnii Iorga, Vaida, Maniu, Lupu, Mihalache, Pelivan, Cizer și Pistiner au dat interviewuri ziarului „Dimineața", pronunțându-se hotărât pentru pacea cu Rusia.

*

Delegația macedoneană la Conferința păcii, au făcut intervenția la guvernul român cerând să ia măsuri contra ororilor ce săvârșesc Grecii și Jugoslavi și să se respecte tratatul.

*

Intr'o consfătuire avută dnii gen. Averescu, Atanasiu și Văleanu au hotărât înființarea de trenuri speciale pentru distribuirea petrolului în tot cuprinsul țărei și mai cu seamă în Ardeal.

*

Socialiștii duc campanie și țin întruniri publice contra legei dlui Trancu.

*

Eri s'a sinucis fostul căpitan al legiunii săcureștii din Oradie-Mare cunoscut de pe timpul revoluției.

PROBLEME ECONOMICE şi CHESTIUNI FINANCIARE

Impozitul pe câştigurile de războiu

— Importanţa legei — In ce constă proectul — Constatarea veniturilor — Cum vor fi impozitele — Cine aplică legea — Foloasele legei —

Proectul de lege adus în Cameră din iniţiativă parlamentară şi însuşit de guvern pentru impunerea câştigurilor de războiu, este un vechiu deziderat al opiniei publice, dornică de-a cunoaşte odată sancţiunea şi pentru acei cari, prin specule şi diverse manopere, în timp ce alţii se jertfeau pentru ţară, ei aduna averi dispropoţionate cu munca, meritul şi capitalul iniţial. Această lege trebuie să fie urmată de alta a confiscări averelor funcţionarilor şi militarilor cari au adunat pe căi necinstite averi. Nici această lege nu poate întârzia dacă se urmăneşte a se împlini complect opera de moralizarea publică şi de stârpuirea în viitor a abuzurilor.

Constatarea veniturilor.

Prin câştigurile de războiu, acest proect înţelege orice venit în plus peste venitul averei normale dinainte de războiu, fie un venit nou fie o creştere a unui venit anterior. Pentru socotirea venitului normal s'a fixat o medie pe anii 1912—1914. Pentru veniturile negustorilor şi industriaşilor constatarea se va face după registrele lor comerciale, iar ca bază se va lua media veniturilor, pe specialităţi, tot pe anii 1912, 1913 şi 1914. Intrucât însă sunt foarte mulţi îmbogăţiţi de războiu care nu sunt comercianţi şi nu au registre, constatarea se va face după valurile dela percepţie, deducându se din averea actuală valoarea averei avute înainte de războiul mondial. Şi la aceştia veniturile se vor calcula tot după aceeaşi medie.

Cum vor fi impozitele

Impozitele vor fi progresive şi în proporţie cu quantumul averii, începând dela 5% şi mergând până la 90%, dacă câştigul de războiu trece de un milion de lei. Pentru acele întreprinderi şi societăţi care s'au înfiinţat în timpul dela 1914 şi până acum, se va fixa o cotă, după fiecare caz în parte socotindu-se beneficiile realizate. De-asemenea vor fi lovite de impozite acele asociaţi cari şi au sporit în acest interval capitalurile. In cazul acestor societăţi se va proceda după următoarea normă: cele cari şi-au sporit capitalul până la 8% nici un surplus de impozit; sporirile dela 8—10% se va fixa 10% din surplus; dela 10—15% 30%; dela 15—20%, 50% dela 20—30%, 70%; iar peste 30 proc. se va plati 90 procente.

Pentru veniturile mai mici de 5000 lei nu se fixează nici un impozit.

Furnizorii statului de tot felul vor fi deasemenea supuşi impozitului.

La veniturile sub 25.000 lei se va scădea pentru fiecare membru din familie care a fost cel puţin 3 luni în armata activă, câte 5 procente din câştigul de războiu supus impozitului.

Cine aplică legea

Pentru întocmirea regulamentului de funcţionare a legii şi de aplicare a ei, ministerul de finanţe şi cel de justiţie sunt autorizate a face lucrările necesare. Se vor desemna organele de control.

Prin lege fiecare e dator a-şi declara exact veniturile. Controlul se va face prin toate mijloacele legale şi prin organele însărcinate special cu această operaţie.

Cei cari nu vor face declaraţiuni exacte sunt pasibili de amenzi mari, în principiu de 5 ori impozitul pe venitul ce trebuia declarat. De-asemenea se prevede şi închisoare cu începere dela 5 zile.

Funcţionarii cari vor contraveni vor fi depeşiţi dela 1000 la 5000 lei amendă.

Foloasele legei

In primul rând această lege aduce un folos moral, prin aceea că se dă o sancţiune abuzurilor care tindeau să se generalizeze şi părea că vor rămâne nepedepsite încurajând astfel şi pe alţii. Apoi va aduce statului un venit însemnat.

In privinţa acestui venit însă şeful guvernului a făcut niste declaraţii în Cameră, din care reese că nu va fi un prea mare câştig material. Această declaraţie lasă a se înţelege că percepera impozitelor şi chiar fixarea lor nu va fi realizabilă.

Greutăţi de tot felul se vor opune şi desigur la ele s'a gândit şeful guvernului când şi a exprimat pesimismul cu privire la rezultatele practice ale legei.

Dacă în adevăr sub aceste auspicii se prezintă această lege atunci desigur că şi efectul ei moral nu va fi acel dorit şi aşteptat.

Banca Centrală

pentru industrie şi comerţ s. p. a., Cluj.

Se aduce la cunoştinţa actionarilor vechi, că acţiile băncii din emisiunea I. sunt tipărite şi se pot ridica numai personal din partea proprietarului sau plenipotenţiatului legal, contra titlurilor provizori corespunzatoare.

Ordinea de distribuire este următoarea:

Acţionarii, cari posed cel puţin 100 acţii le vor putea ridica din 10—20 Aug.

Acţionarii, cari posed cel puţin 40 acţii le vor putea ridica din 21—31 Aug.

Toţi celelalţi acţinoari însă din 1—20 Septembrie.

Direcţiunea.

=Bloc-Notes=

Calendarul zilei

Vineri 13 August

Ortodox: Sf. şi dreptul Evdochiu
Catolic: Sf. Ipolit
Protestant: Sf. Ipolit
Israelit: 29 Ab. 5680.
Răsăritul soarelui: 5, 18
Apusul soarelui: 7, 28

Calendar istoric

13 August 1645: Naşterea moralistului francez la Bruyere
13 August 1863: Moartea marelui pictor francez E. Delacroix

Starea vremei

Ploi parţiale în Ardeal. In vechiul regat atmosfera foarte uscată.

Farmaciile de serviciu noaptea, în săptămâna curentă:

Dr. Hintz, Piaţa Unirii (Mátyás király tér).

Sotropa, Piaţa Stefan cel mare (Hunyadi-tér).

Dr. Széki, Piaţa Mihaiu Viteazul (Széchenyi-tér).

Dr. Nagy, Strada Memorandului (Unio-u).

Preţurile zilei în piaţă

Carnea de vacă	—	26—30	Cor. kgr.
„ „ porc	—	44	„ „
Untura topită	—	80	„ „
„ netopită	—	60	„ „
Brânza de oi frământată		24	„ „
„ secuiască	—	28	„ „
„ de vacă	—	20	„ „
Smântâna	—	18	„ „
Untul	—	80	„ „
Ouăle	—	1 bucată	1·80 Cor.
Făina de păpuşoi	—	1 litru	10 „
Pânea albă	—	15	Cor. kgr.
„ neagră	—	10	„ „
Fasole verde	—	4—6	Cor. „
Morcovi	—	1 legătură	2 Cor.
Castraveţii	—	5 la	2 „
Curechi (varză)	—	1 bucată	1 „
Ceapă	—	1 legătură	1 „
Patlagele roşii	—	1 krg.	8 „
Cartofi	—	1 „	6 „
Ardei	—	5 bucăţi	2 „
Păpuşoiu de fert	—	2 bucată	3 „
Bostani	—	1 kgr.	1·50 „
Lapte	—	1 litru	6 „

Buletin economic

Cursul schimbului la Paris

New-York	13·96
Belgia	103·25
Italia	69·75
Praga	25·—
România	29·75
Elveţia	232

—

Cursul coroanei la Bucureşti: 27—27¼ bani

Cursul leului la Cluj: 3·60—3·70 cor.

*

Cursul la Bucureşti al monedelor străine;

Marca	105—106
Rubla Romanoff	70—71
„ Kerensky	19—21
Francul francez	365—380
„ elveţian	750—800
Lira sterlină	155—166
„ italiană	260—270
„ otomană	32—34
Dolarul	45—47
Napoleonul	140—150

*

Târgul liber al acţiunilor la Bucureşti:

Banca Naţională	8100—8200
„ Românească	1400—1410
„ Generală	2130—2140
„ Comercială	700—750
„ de Credit	1350
„ de Scont	640—660
„ Marmorosch, Blank	1615—1620
„ Agricolă	620—630
„ de Ilfor	—
„ of Roumânia Ltd	700—750
„ Naţiunei	—
„ Franco-Română	2130—2140
„ Cerealiştilor	500—510
„ Ţărănească	630—650
„ Comerţul (Craiova)	1100
„ Fortuna	900—1000
„ Viticolă	520—540
„ Dacia—Trajană	530—540
Banca Română de Comert & Industr.	
Sindicatul Agricol Jalomiţa	520—550
Soc. de asig. Dacia-România	2900—3000
„ „ Naţionala	1200—1300
„ „ Generala	2000—2050
„ „ Agricola	700—750
„ „ Urania	350—370
„ de navigaţie România	3400—3500
„ „ Martima	1400—1450
„ „ S. R. D.	3150—3250
„ „ Dunărea	1500
„ petroliferă Steaua Rom.	4600—4650
„ „ Astra Română	14000—14500
„ „ Speranţa	8000—8500
„ „ Petrol Block	2090—2110
„ „ „Petrolul“	525—575
„ „ Petrolul Românesc	600—620
„ „ I. R. D. P.	540—560
„ „ Generală Petrolif.	120—132
„ Tramwaielor Comunale	2700—2800
„ Govora—Călimăneşti	475
„ Cartea Românească	—
„ Creditul Tehnic	1050—1100
„ Creditul Exterior	380—400
„ Mica	690—700
„ Caselor ieftine	—
„ Textila Buhuşi	3000—3100
„ Industria Ardealului	—

*

Parte din taxele vamale şi de comision pentru articolele exportabile au fost modificate, — urmând ca în noua lor formă să fie aplicate în luna August, până la noui dispoziţiuni.

Iată taxele modificate: secara 10 mii lei taxe vamale şi 1000 lei comision; porumb 2500 lei taxe vamale şi 300 lei comision; fasolea 4000 lei taxe vamale şi 360 lei comision; ovăz 3000 lei taxe vamale şi 300 lei comision; seminţe de trifoi 17.500 lei taxe vamale şi 3000 lei comision; seminţă de lucernă, idem; seminţe de dovleac 25 mii lei taxe vamale şi 2000 lei comision; lemn de stejar brut şi fasonat 500 lei de mc. taxe vamale şi 50 lei de mc. comision; lemn de foc 25 lei taxe vamale şi 2 lei comision; cărbuni de lemn, 50 lei taxe vamale şi 0·05 lei comision.

*

După evaluările pe cari le face ziariul „La Roumanie“, producţia medie în cereale a României-mari este următoarea:

Vechiul Regat . . .	620.828	vag.
Ardeal, Banat . . .		
Crişana, Maramureş	535.773	vag.
Basarabia	300 000	„
Bucovina	18.620	„
Total .	1.475.221	vag.

Scăzând 30 procente pentru însămânţări şi 45 procente pentru consumaţia internă, rămân anual 555.000 vagoane disponibile pentru export.

Dacă preţul se menţine la 10.000 lei, vom putea obţine pentru cerealele noastre 5 miliarde şi jumătate, cifră care dovedeşte cât de solvabilă va fi România când producţia va redeveni normală.

Cât despre păduri, cele 6.968.847 hectare actuale comportă o capacitate de export de 100.400 vagoane pe an.

*

„Viitorul“ scrie în articolul de fond asupra „Chestiei petrolului:

Ţinând seamă de raporturile noastre cu aliaţii, o colaborare este admisibilă şi în întreprinderile de petrol, colaborare, însă în care preponderenţă să rămână capitalurilor şi energiei româneşti. Din contra, o acaparare din partea ori şi cui e dăunătoare ţării şi nimeni nu o poate susţine, fără a atinge cu ştiinţă, interesele vitale ale ţării.

De altmintrelea, după câte ştim, chiar aliaţii noştri sunt pătrunşi de aceste principii pe care ei le aplică, cei dintâi în ţările lor.

Prin o colaborare în aceste condiţii, nu se vor jigni interesele ţării, iar capitalul străin va obţine o fructificare avantajoasă. Pe viitor, când producţia de petrol a României va creşte, şi un export va fi posibil chiar în ţări mai îndepărtate, se va ajunge şi la ţinta de a se aproviziona cu petrol din o ţară amică şi aliată în condiţiuni avantajoase.

Acei ce preconizează soluţiuni de concesiuni, astfel în cât capitalurile româneşti să rămână în minoritate, lucrează în contra intereselor ţării şi în contra bunelor raporturi dintre noi şi aliati.

Mijloacele de transport

Greutatea cea mai mare cu care se luptă astăzi vieaţa noastră comercială şi industrială este lipsa mare a mijloacelor de transport. Căile ferate slăbite şi nereparate, depozitele lipsite de maşine şi vagoane şi de instalaţiuni tehnice speciale pentru repararea materialului rulant, au produs o serioasă stagnare în transporturile de mărfuri, pentru comerţul particular şi pentru aprovizionarea oraşelor. Lipsa aceasta de mijloace era, mai ales în timpul iernii, aşa de simţitoare încât în unele părţi a avut ca urmare cea mai mare criză alimentară.

Cât timp era armata pe picior de războiu, ea angaja în mare parte pentru ea căile ferate. Prin — demobilizarea ei — a devenit liber o însemnată parte a materialului rulant, care azi stă iarăşi la dispoziţia publicului.

Dar numai fabrica de vagoane din Arad nu este deajuns să satisfacă cerinţelor vieţii noastre economice, cel puţin până când ofertele venite din străinătate devin o realitate.

Astăzi starea transportului s-a înbunătăţit simtilor, şi credem, că aceasta se datoreşte numai centralizarei căilor ferate. Printr-o administraţie centrală, unitară, conducerea se uşurează. Contactul între toate organele diriguitoare dă posibilitatea înţelegerii şi serviciul devine mai uşor aplicabil Pentru uşurarea transporturilor ar trebui să se înfiinteze în anumite centre de comerţ în Ardeal la Cluj, Timişoara, Braşov, centrale de vagoane, totaşa în Regatul vechi, Basarabia şi Bucovina. Prin ele lumea comersantă poate ajunge mai uşor la vagoane, decât adresându-se direcţiunilor regionale, cu o întârziere, care nu poate contribuic la o bună comunicaţie.

Fiind acuma încă timp de vară, publicul ar face foarte bine să se aprovizioneze încă de acum cu cele necesare, mai ales cu lemne — deoarece la iarnă — transporturile vor fi mai grele — fiind iarăşi vagoanele pentru transporturile alimentare angajate. *Radu C.*

Mersul trenurilor

Sosiri la Cluj

Din Bucureşti	nr. 511	personal	la ora	2·28
„ „	nr. 513	„	la „	15·23
„ „	nr. 507	accelerat	la „	14·33
Din Oradea-Mare	nr. 512	pers.	la „	1·19
„ „ „	nr. 514	„	la „	10·55
„ „ „	nr. 508	acc.	la „	15·02

Plecări din Cluj

Spre Bucureşti	nr. 512	personal	la ora	2·29
„ „	nr. 514	„	la „	11·44
„ „	nr. 508	accelerat	„	15·36
Spre Oradea Mare	nr. 511	pers.	la „	3·08
„ „ „	nr. 513	„	la „	15·59
„ „ „	nr. 507	acc.	la „	15·03

S'A DESCHIS CEL MAI MARE MAGAZIN

din Transilvania

Filiala Luca P. Niculescu la Hora Țărănească Cluj,

Palátul Fehér Bárány.

Asortat cu un bogat asortiment de tot felul de manufactura, Bumbac de tors, fitan de tors, ștofe pentru haine bărbătești și de dame. Carton calitatea întâia 80 cm., și grenadir alb 120 cm. à 100 Cor. metru și diferite sorturi de jolj și molino — Cu prețurile cele mai reduse și marfurile cele mai bune și moderne.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT cameră mobilată de preferință în familie piătesc bine.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dr. Dragu, Strada Atila 13.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

DOMNIȘOARĂ caută un post după masă știe scrie la mașină și la orice lucruri de birou. Adresa la birou.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeene, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR haine puțin uzate, a se adresa la Administrația ziarului.

DE VÂNZARE un costum haine militare și 1 pereche cisme negre. A se adresa la Administrația ziarului.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Se caută un servitor de birou, român, pentru Banca Națională a României din Cluj.

Informațiuni se pot lua la Dl. Victor Nasta, în edificiul fostei Banci Austro-Ungare, str. Unio No. 28 ☐☐ între oarele 8—9 dimineață. ☐☐

A APARUT:

Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82. ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMĂTORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare

PREȚUL UNUI NUMĂR 2 LEI

România Regia Monopolurilor Statului Direcțiunea Regională, Cluj.

No. 3906.

Publicare.

Cu începere de 1 Septembrie a. c. în părțile bănățene (jud. Arad, Carașseverin, Timiș) și ungurene (jud. Bihor, Sătmar, Maramureș, Salagiu) numai acele persoane se vor putea ocupa cu comerț de sare, cari vor avea pentru aceasta brevet liberat de Direcțiunea Regioanală R. M. S. Cluj. Care vrea să obțină acest brevet trebue să facă până la 20 August a. c. cerere la aceasta Direcțiune. Cătră acesta cerere să anexeze Deciziunea Primariei comunei respective, cu ce preț să obligă a vinde sarea, având în socoteală prețul unui vagon franco gara cea mai apropiată cărătul până la depozit și câștigul de 15—20%.

Costul sarei franco gare.

Sare formală un vagon 10.000 Kgr. 10.000 cor.
Sare măcinată un vagon 10.000 Kgr. 13.000 cor.
Sare pentru industria alimentară un vagon 10.000 Kgr. 7300 cor.
Sare pentru alte industrii un vagon 10.000 Kgr. 4500 cor.
Sare pentru vite un vagon 10.000 Kgr. 4500 cor.

Șeful Serviciului: *Peptea.* Director Regional *Lucac.*

Banca „ECONOMUL"

sediul în CLUJ.

Filiale: M.-Ludos și Aiud.

Cel mai vechiu institut financiar din localitate. — Primește depuneri pe libele și în Cont-curent. — Acordă împrumuturi cambiale, hipotecare și pe Cont-curent. — Se ocupă cu tot soiul de afaceri de bancă. — Finanțează și participă la intreprinderi comerciale și industriale.

Biroul: Cluj, Calea Ferdinand No. 26. Telefon No. 415.

Foița ziarului „Infrățirea"

Alexandru Odobescu

Mihnea-Vodă cel rău

1508—1510.

(Nuvelă istorică.)

(Urmare)

In împrejurări ca aceste Românul e mai înțelept; el nu'și primejduiește zilele până când nu vede cîtuși de puțină nădejde de isbîndă; atunci, mai bine se trage înapoi, ca la urmă să poată sări mai departe.

Așa dar, potolindu-se și văzînd în sfîrșit că nu e prin putință a sta cu armele în potriva cotropitorilor, Mihnea porunci să se gătească de plecare. Atunci ai fi văzut pe toți, slugi și stăpîni, cu fețele pălite, cu ochii sticliți, alergînd prin odăi, ridicînd avuțiile domnești în lăzi și în boccele ca să le încarce, îmbrîncindu-se, împedecîndu-se și mai rău, într'acea pripă desnădăjduită.

Cînd se sfîrșiră pregătirile, doamna Smaranda și domnița Chiajna se urcară jalnice în rădvan, una umilită ca un voinic ce s'ar vedea silit să fugă dinaintea vrăjmașului, fără d'a se lupta; cea-l-altă oftînd după casa ei așa frumos deneticată, după cămara'i plină cu merinde, după trîmbele de borangic nețesute și după bogatele cusături rămase pe gherghefuri.

Mihnea, tînărul Mircea, Stoica și cîți-va credincioși slujitori umblau călări pe delaturile rădvanului, triști și ofiliți ca osîndiții ce au apucat calea ocnii. In urmă le venea un chervan mare mocănesc plin până în coviltir de sipeturi, care ducea pe drumul băjeneriei bogăcea pe drumul băjeneriei bogățiile lui Mihnea-Vodă.

Ei apucară spre munți și trecură granița în Ardeal.

IV.

Sibiiu.

Cît ajunse în Ardeal, — într' acea țară unde atîtea neamuri răsboinice, Unguri, Sași, Români și Secui, stau înghesuite și în veci gata pe vrajbă, — gîndul cel d'întâi al Domnului mazilit fu să strîngă o adunătură de oameni cu simbrii în capul cărora să meargă să'și ia Domnia înapoi

Planul său nu isbuti; oștirile lui Vlăduț îi răsipiră simbriașii, și el atunci se duse să se așeze cu toată familia, în Sibiiu; dar inima lui încă nu era înfrîntă și capul lui se muncea mereu cu ideea d'a redobîndi tronul. De aceea trimise pe Stoica, cu bogate daruri, în Vișegrad, la Craiul Vladislav al Ungariei, ca să'i arate plîngerile sale împotriva boierilor țării și să'i ceară tot d'odată ajutor și ocrotire.

Vladislav, lingușit d'a vedea atîta supunere din partea unui Domn român, îi răspunse printr'o carte măgulitoare, în care îl numea „bunul său frate" și'i făgăduia că 'l va sprijini cu oaste în primăvara viitoare, îndatorîndu'l însă să primească legea catolică și să'i închine țara Românească unind'o prin lege și tractaturi de supunere cu crăia Ungariei. Zîmbitoarea nădejde a puterii făcu pe Mihnea să primească toate aceste învoeli umilitoare. Lege, familie, avuție! ne n'ar fi jertfit el oare acum pentru o sîngeroasă răsbunare?

Ah! ce sălbatică veselie îi umplea sufletul, cînd, printre visele viitoarei sale măriri, zărea cepetele Basarabilor înșirate în țepe la porțile'i domnești!

Vremea d'acum însă cerea ca s'ascundă asprele aplecări ale inimei sale și să stea cu zîmbetul mulțumirii în veci gata pe buze, pentru ori-ce semn de compătimire sau de cinste, pentru ori ce făgăduință de ajutor.

Craiul Vladislav scrise tot de odată orășenilor din Sibiiu poruncindu-le ca pe „Mihnea-Voevod, pe ai săi, și toată casa și neamul or, nebînturiți, siguri și fără împedicare, să'i țină acolo în mijlocul lor, și în cinste să 'i aibă; peste acestea pe toți să'i apere și să'i ajute și să fie datori în tot timpul a le prinde parte, nici să cuteze altmintrelea a lucra."

Această crăiască carte fusese citită în mijlocul pieței mari de către magistrul orașului și toți „înțelepții, luători de seamă și credincioși ai craiului iubiți" Sibieni, se făgăduise să împlinească cu credință, luare de seamă și înțelepciune poruncile iubitului lor Crai.

De atunci înainte Mihnea, pus sub credința de obște și botezat în legea catolică cu mare pompă, dinaintea Sibienilor papistași, fu privit ca cea mai însemnată persoană din cetate. Norodul îl cinstea, îl iubea și se închina la dînsul; adevăr e că nimeni nu putea fi mai milostiv decît Domnul român. In toate zilele, magistrul orașului, Ioan Agota și județii și jurații veneau să cerceteze de trebuințele Prințului. In casa lui, comitele de Temișoara, Ioja de Șom, trămis acum în părțile Bîrsei, nobilul Ioan Horvat de Vingart și toți grofii și nemeșii din Sibiiu și de prin prejur alcătuiau o curte care se bucura de belșugul și de traiul domnesc al Voevodului mazil. La mese și seara în adunări, Mihnea le povestea jafurile și prădările boierilor, dușmanii lui și lesne-crezătorii săi ascultători se mirau, în simplitatea lor săsească, ce oarbă țară e aceea ce se dă în mîna unor astfel de tîlhari și leapădă un Domn, care, străin și pribeag, în cîte-va luni numai, umplusе Sibiiul de bunătățile sale.

(Urmează.)

Marile magazine

„MENAJERA“

SOCIETATE IN NUME COLECTIV

BULEVARDUL ELISABETA No. 2. (Cercul Militar)

BUCUREȘTI.

Anunță pe numeroșii săi clienti că a sosit trenul No. 2 compus din

50 wagoane 50

cu diferite mărfuri: ARTICOLE DE FERĂRIE

Lanțuri patent No. 30—60
„ electrice 5 mm. - 10 mm.
„ pentru cal No. 34, 38, 42, 45.
„ pentru boi No. 46, 50.
Menghine.
Ciocane dela 0.300—6 kgr.
Sape târnăcoape, topoare sicuie.
Tablă 1×2 de 2 mm. și 2¼ mm.
„ zincată de 1×2 de 2 mm.
„ zincată 0.65x1 m. de 1 mm.
Pile Bastard, schlicht *toate formele si dimensiunile.*
Pânză de ferăstrău.
Păuză de site și funduri.
Potcoave și colțuri.
Scule pentru potcovari.
„ „ zidari.
Schmirghel și Glaspapier.
Galeți zincete.
Ciure pentru pietriș.
Țesătură de sârmă pentru îngrădit
Clei pentru cizmari, tâmplari și ieg. de cărți

ARTICOLE DE MENAJ

Cuțite pentru bucătărie diferite forme.
Brice și foarfeci.
Furculițe, cuțite și linguri.
Burlane groase.
Lămpi de petrol pentru salon și magazine.
Hârtie Higienică.

CASE DE BANI străine diferite mărci și mărimi.
GEAMURI SOLINGLAS dela 2—2½ mm.
CHIT STRĂIN pentru geamuri, învelitori și caroserii.
MATERIALE pentru electricitate.

PREȚURI FĂRĂ CONCURENȚA

Rugăm provincia a ne vizita de urgență.

Mai sunt disponibile încă câteva agenții pentru reprezentanța Societatei în Centrele mari din provinciile alipite.

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț s. a. Cluj

ofera spre vânzare din stocrile sale aflatoare depositate în magatinele proprii și la fabricele aseciate următoarele mărfuri:

Mai multe vagoane de uleiu de în dublu fiert, în butoaiele de lemn butoaile la prețul de cost. — Mai multe vagoane de uleiu de repiță dublu fiert și rafinat de proveniță din vechiul, — Regat, precum și mai multe vagoane de uleiu de floarea soarelui, care marfă se află prompt în magazinele din Cluj. — 1 vagon de săpun cu conținulul de 60—66% grăsime, uleirui vegetale și său, în lăzi livrabil la incepulul lunei viitoare. — Ca 30 vagoane de ipsos, diferite calități după dorință franco vagon gara de incarccre — care se află pe linia principala — la un preț de tot convenabil ambalajul la prețul de cost. — Precum și alte mărfuri de fierărie, coloniale și textile la prețuri convenabile.

La Atelierul de cismărie Samson

din str. Stefan cel mare No. 7. (lângă Teatrul Național) se poate comanda ghete și pantofi cu toc de lemn, ca în vechiul regat. — Se găseste pantofi și gata după ultima modă. Prețuri modeste.

Atelierele de reparat locomotive găsesc:

Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oțel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest și cauciuc
Garnituri de asbest și grafitate
Table de fer și fer de lucru

Precum și orice fel de articole technice, electrice și de ferărie la

I. NACHT București.

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — **Depozitul:** Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, București.

Divizia 2 Vânatori Alesd.

No. 9275/1920.

Publicație.

Acest Comandament, având trebuință pentru cantitatea de 3000000 lemne de foc, necesare fiertul hranei și încalzitul sobelor trupelor, se publica licitație pe ziua de Joi 12 August a. c. la ora 10 dimineață care se va ține în canceleria Serv. Intendenței Diviziei din garniziona Alesd.

Doritorii a concura se pot prezentă cu oferte închise și garanție de 10%, pentru cantitatea ce va putea oferi.

Condițiunile Caetului de Sarcine se pot vedea în orice zi de lucru lemnele trebuid predate parte în gara Ciucea iar parte la gara Alesd.

Licitația se va tine în conform. cu Art. 70—81 din legea contabilitatei publice.

Seful Serv. Intendenței:
Intend Colonel V. Mihalescu.

Dactilografă

cunoscătoare a lucrărilor de birou se angajează imediat. De preferat cele care cunosc pe lângă limba Română și puțin Ungară. Oferte se vor adresa la Administrația ziarului Sub A.

ZIARUL

INFRĂȚIREA

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat si Bucovina

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI
Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 11 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini — Sâmbătă 14 August 1920

ASOCIAȚIUNEA ASTRA SIBIU

Înfrăți

Transilvaniei
Sibiu
Selimț.

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) ADMINISTRAȚIA: Str. Universității nr. 2. | Abonamente: 1 an . . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

O clarificare necesară

Ținta comună a atacurilor îndreptate de presa din Ardeal împotriva vechiului Regat o formează — și se spune în fiecare zi — „sistemele politice" de acolo.

Stăpânirea unei *singure clase*, care a monopolizat, în folosul ei, viața politică a țării, este visul urât din care se trezește astăzi lumea. Lupta se dă prin urmare, înverșunat, împotriva „vechei clase conducătoare" a Regatului. In critica, pe care zilnic o cetim aici, cuvântul a ajuns un clișeu; coloanele de ziar gem de noțiunile demodate, ce nu mai circulă în viața politică a țării de douăzeci și mai bine de ani.

Mintea bieților oameni din Ardeal plutește în haosul nedumeririi. Ea repetă, mecanic, cuvintele desmormântate, trudindu-se a le da un înțeles.

In interesul publicului să precisăm deci unele lucruri, să clarificăm puțin noțiunile.

Mai întâi e o afirmație greșită aceia care confundă *clasa conducătoare* a României cu o *singură* pătură socială.

Lucrul acesta n'a fost nici în timpul de plămădire a Statului nostru modern, când boierimea țării era, în chip firesc, factorul de căpetenie, iar de douăzeci de ani încoace, în pătura conducătoare a pătruns necontenit elemente din toate straturile poporului nostru. Dacă ar fi să însemnăm pe cei ridicați din clasele de jos până la cele mai înalte trepte ale ierarhiei sociale, pe toți aceia cari, fără blazon și fără greutatea unei tradiții de neam, au putut fi printre conducători, am face o listă destul de respectabilă. Răsfoiți numai desbaterile parlamentare pe ultimii douăzeci de ani și vă veți convinge.

Opera de până astăzi a acestei clase, se poate discuta. A o aprecia totuși scoțând-o din cadrul vremii sale, al condițiilor impuse de această vreme și al posibilităților pe care ea le creiază, este a desbrăca judecata istorică de obiectivitatea ce trebue s'o însoțească. Dar a vorbi de o „clasă conducătoare" țărcuită în ziduri chinezești, geloasă de privilegii, este a nega realitatea.

Că în această „clasă conducătoare" se găsesc și astăzi reprezentanții acelei elite politice, care, câteva generații pe rând, a dat țării bărbați de Stat, de multe ori eminenți, nu trebue să mire pe nimeni. Dacă lucrul acesta implică neajunsuri, el are însă, în unele casuri, imense avantagii. Căci tradiția de familie, educația într'un mediu stăpânit de mari și grave amintiri, numele curat și spiritul moștenite dela înaintași sunt și un noroc, desigur, dar sunt mai cu seamă prețioase *bunuri morale*, o garanție mai mult în viața publică a țării. Priviți la Statele înaintate, unde fruntașii vieții publice numără generații de bărbați politici în familia lor.

Aceasta nu înseamnă *monopolisare*. O pot crede „tovarășii" Dlor Christescu și Tănase, Românii pământeni dela „Adevărul", dar oamenii serioși niciodată.

Căci, dacă, pentru a învăța copiii dela țară, se cere o pregătire de vr'o doisprezece ani, în conducerea treburilor complicate ale Statului să admitem oare „dispensa de capacitate"?

Idealul politicii nouă a Ardealului, „misiunea" pentru care se crede el chemat, e înlăturarea clasei conducătoare de ieri a României. *Altă* clasă conducătoare e împinsă azi de vremile revoluționare în locul ei: *unică* și aceasta și *exclusivistă* mai mult, căci ea pretinde o alcătuire proporțională Deci strivirea Ideii, înecarea minorității competente în mas a enormă a majorității, fără blazon și tradiții, desigur, dar și fără pregătire și înțelegere.

Și atleții radicalei transformări nu iau seama că ce vor dânșii e o simplă deplasare de „monopol..."

Lăsați, oameni buni, vechile cuvinte demodate, tichete părăsite ale unei mărfi ce s'a rărit tot mai mult. Să nu ne mai înșelăm în deșert. *Conducerea* e întotdeauna menită a fi încredințată unei „elite" a țării: elita de cugetare și experiență politică, *aristocrația* în sensul cel bun, clasic, al acestui cuvânt. *Aristoi*, „cei mai buni", se zicea în vestita lume de echilibru a Antichității elene.

Rolul masselor populare e să creieze atmosfera generală, să-și dea aleșii, acei *aristoi* în clasicul înțeles, să-i inspire necontenit din nevoile lor, să le acorde și să le retragă încrederea. „Clasa conducătoare" e însă *mai mult decât o singură clasă socială*. Mereu primenită cu elemente ale tuturor, mereu pregătită pentru marea misiune grea la care e chemată, într'însa nu poate fi loc pentru ambiția stearpă, nici pentru triumful incompetenții.

N. Bănescu,
Profesor la Universitate.

Tăblițele unui spectator

Responsabilitatea noastră stă mai puțin în libertatea actelor noastre decât în educațiunea pe care ele o întâlnesc în conștiința noastră și în legi.

*

Ar trebui să cunoaștem toate combinațiile lucrurilor spre a ajunge să înțelegem toată simplicitatea elementelor lor.

*

A stabili un impozit pe venit, e a stabili un impozit pe venitul impozitului.

*

Micile pasiuni politice cresc în raport invers cu întinderea mediului în care se manifestă. In comunele mici, pasiunile sunt extreme, între persoane. In centrele mari e contrarul. Acolo există patimi de clase și nu de persoane.

Fantasio

Zadarnic...

Telegraful ne aduce știrea că la Budapesta s'a pornit din nou vânătoare după Români. Inscenări și acuzațiuni nedrepte caută mereu victime.

Nici după o mie de ani de tortură și persecuție, poporul acesta, neînțelegător al vremurilor și continuu legănat de visul stăpânirei, nu voește să-și justifice existența în veacul al douăzecelea. Nedreptatea și asuprirea sunt adânc moștenite în sângele păstrat nealterat dela Atila și până acum.

Nici blândețea noastră, nici dreptatea noastră, consfințită de o lume întreagă, nu le e destul pentru a se hotărî la o vecinătate și convenure pașnică.

In repetate rânduri ni am dovedit mărinimia sufletească, iertarea și chiar uitarea pentru suferințele seculare. Martirii noștri ar putea să ne mustre din înălțimile curate în care le plutesc sufletele, pentru această uitare, dacă ei în glorioasa moștenire ce ne-au lăsat, nu ni-ar fi strecurat și generoasa mărinimie a omului tare.

Tari pe drepturile noastre sfinte și afirmate, tări pe conștiința propriei noastre valori și a menirei în viitor, noi nu putem complota, noi nu știm a lovi pela spate.

De aceea zadarnic se caută între români complotiști, uneltitori și spioni. Noi și atunci când am cunoscut cea mai aspră teroare și îndelungată persecuție, nu ni-am răsbunat durerea în lovituri ascunse, ci, întotdeauna deschis și la lumina zilei, ni-am cerut dreptul la viață. Iar acum, deținem sub puterea noastră atâtea zeci de mii de coloniști maghiari, inchizitorii de odintoară, fără nici o altă legătură cu acest pământ, decât doar sângele și lacrimile pe care le-au risipit din belșug, din cauza lor, moșii și strămoșii noștri, și totuși nu știm ce este răsbunarea.

Indulgența în care le judecăm celor de aici flagrantele delicte și crimele contra statului, departe de-a-i dezarma pe cei de dincolo, îi îndeamnă și mai mult la continuarea persecuțiilor.

Dincolo, de granițele nedrepte ce ni s'au impus și până la Budapesta, pe care baioneta viteazului nostru dorobanț a salvat-o de dezastru și a apărat-o închisorile gem de deținuți și spânzuratorile se 'nalță, ca pe vremea lui Kossuth, răspândind groaza printre acei cari au avut nenorocul să se nască Român pe pământul lăsat încă sub stăpânirea maghiară.

Zadarnic le amintim acestea toate și zadarnic clemența noastră ridică pedepsele grele ale celor, ce ne subminează statul; zadarnic: peste granița dela apus și la Budapesta, spânzurătorile vântură români și aprind setea de sânge a dușmanilor neîmblânziți.

Ev.

Numirile plenipotențiarilor

O mare schimbare a avut loc în ultimul timp printre miniștrii noștri plenipotențiari. Unii au fost mutați în locul altora, alții au fost rechemați în țară pentru a li-se da alte servicii, iar alții au fost numiți acuma pentru prima oră în această funcțiune.

Nu discutăm dacă aceste schimbări și numiri s'au făcut sau nu în interesul țării și după o chibzuită apreciare a elementelor chemate a ocupa aceste importante situațiuni. Ne oprim un moment numai asupra rolului ce-l joacă corpul diplomatic al unei țări și asupra sistemului ce trebue întrebuințat pentru a garanta cât mai mult statului selecționarea elementelor diplomatice.

Importanța serviciului diplomatic a fost foarte mult timp desconsiderat de oamenii noștri politici. In trecut politica externă a țării, croită pe un anumit drum bine determinat de defunctul rege Carol, se conducea numai dela București, iar miniștrii noștri plenipotențiari erau simpli agenți de transmisiune a diferitelor dispoziții și hotărâri. Pe când în celalte state acești pleninpotențiari erau selecționați dintre cei mai abili și mai pregătiți oameni politici și ei reprezentau prin personalitatea lor cu adevărat țara, care i-a trimis în această funcție, la noi era cu totul alt sistem.

La noi funcția de ministru plenipotențiar a fost confundată cu o adevărată sinecură. Cutare politician, scos din arena vieții parlamentare, care avea nevoe să-și schimbe felul de viață printr'un repauz cât mai comod, pretindea dela „șefu" respectiv situația aceasta, și i-se acorda această favoare ca un fel de donație, ca un fel de rentă viageră, drept recompensă pentru servicile aduse partidului în trecut In 1910, când defunctul P. P. Carp a venit la putere, un vechiu prieten al său personal, care de bătrân ce era mergea numai în trăsură și cu cârja, un bătrân, care nu știa nici o limbă străină și care nu văzuse alt oraș mai mare ca Bucureștii, i-a cerut primului ministru să fie numit ministrul României la Roma. Mucalitul P. P. Carp i-a răspuns atunci: „dragul meu cu Italia am fost noi Românii în perfecte relațiuni până acum. Vrei să ne stricăm și cu dânsa?" Evident că sărmanul bătrân a plecat indispus. Din nenorocire însă nu toți au fost expediați de foști noștri premieri, și foarte mulți oameni uzați și moralicește și materialicește au fost numiți în această mare și frumoasă sinecură, care se cheamă în alte state din lume, diplomație. Una din cauzele, care au făcut ca noi să nu fim cunoscuți de statele din Apusul Europei și din alte colțuri a lumei și ca toate calomniile și intrigile îndreptate contra noastră de dușmanii noștrii să prindă ușor, se datorește lipsei unui corp diplomatic vigilent și pregătit în această direcție. Deabea după 1913 în vremea conflictului avut cu Bulgarii, atenția oamenilor politici s'a îndreptat și asupra diplomației. Acum însă, ultimile numiri s'au făcut tot după vechiul sistem în mare parte. Un „fost" deputat și senator în Bârlad, care nu are altă calitate decât aceia de „fost", e numit ministru la Belgrad. Un dragoman român dela Constantinopol e pus și depus la Văcărești pentru delicte de drept comun.

In felul acesta avem dreptul să ne întrebăm cu îngrijorare dacă marele eveniment prin care am trecut și trecem, au învățat sau nu ceva pe oamenii noștri politici din fruntea guvernului.

Demnitatea și interesele statului român, nu mai pot fi reprezentate că în trecut de oricine. Situația de ministru plenipotențiar nu trebue confundată cu o sinecură și aceasta ar trebui să o știe cei în drept.

Fp. R.

Cuvinte și Documente

„Voim ca Românul să se restabilească în înșiși ochii săi că om și să se întroneze întru toate drepturile sale, ca să poată trăi după legile naturii sale, desvoltându-se, perfecționându-se și împlinindu-și misiunea sa în societate, cu toată gloria și virtutea de care este capabil.

„Voim să aibă o patrie, unde toți să aibă aceleași drepturi și aceleași datorii și o parte întreagă și de o potrivă la viața națională — o familie, de vor merita-o prin iubirea și moralitatea lor, — o proprietate, de vor voi să muncească. Voim ca fiecare să fie stăpân pe roadele muncii sale, fără a putea să iea un pai măcar trântorii omenirii.

„Voim ca România să fie în solidaritate cu celelalte popoare ce vor tinde cel puțin spre dreptate, solidaritate și frăție.

„Iacă, în scurt, ce voim și ce credem pentru România. Cât pentru mijloace, nu voim altele decât acelea ce ne-a dat Dumnezeu ca să ne putem mântui, ori de câte ori vom voi, cu deplinătate, și cari sunt mintea, inima și, când trebuința va cere să întrebuințăm și noi, ca toate natiile — și sacrificiile naționale".

Ion C. Brătianu,
(Anul 1858) Divanurile Ad-hoc.

Cetiți „Înfrățirea"

Mișcarea culturală

Ni se anunță din București cum că va funcționa în curând acolo o fabrică de filme și aparate cinematografice. Desigur că acest fapt are pentru vieața noastră intelectuală, o importanță mai mare decât ar părea în primul moment.

In adevăr, în timpurile noastre arta cinematografică a luat un avânt neașteptat și totodată cinematograful a devenit cel mai perfect mijloc de popularizare a cunoștințelor și totodată cel mai bun mijloc de educare a publicului.

Până în prezent țara noastră e nevoită a aduce filme numai din streinătate și în felul acesta eram nevoiți a ne mulțumi numai cu cele ce ne dădea străinătatea.

Totodată cinematograful fiind și un mijloc de reclamă în toate direcțiunile și de propagandă culturală prin aceia că talentele artistice ale unei țări se fac cunoscute în lumea întreagă, ca și frumusețile naturale ale sale, desigur că țara noastră ar profita și din acest punct de vedere.

Prin cinematograf vom putea face cunoscut lumei întregi talentele dramatice pe care le avem noi și to odată să stimulăm autorii noștri pentru a creia și ei la rândul lor opere de teatru cinematografic care ne lipsesc atât de mult acum.

Tot prin cinematograf vom putea atrage un număr mare de elemente teatrale cari în prezent înăbușe însușiri artistice ce nu pot lua liber avânt din lipsa scenelor de mare popularitate. Vom putea avea dar și noi artiștii noștri dramatici, specializați în arta cinematografică arătând omenirei că suntem, capabili a da ceva pe terenul artei cinematografice.

Așteptăm cu nerăbdare funcționarea acestei fabrici, care în primul loc va îndeplini un frumos rol cultural și va aduce un apreciabil serviciu țării, atât timp cât va urmări scopuri de artă reală și cât nu va aluneca în încercări de pur comerț de specula.

Ric.

TEATRU

Teatrul Național din București nu va servi în timpul stagi nei viitoare decât Societăților dramatice. Balurile sau alte serbări sunt excluse. Lucrul acesta se petrece întâia oară de un lung șir de ani. E o măsură de care trebuește felicitată direcțiunea.

*

LITERATURĂ

In anul acesta se împlinesc 50 de ani dela moartea celebrului scriitor francez Al. Dumas-tatăl. Francezii vor comemora cum se cuvine pe ilustrul mort, mai viu în mințile tuturor ca mulți dintre cei vii, și pe care îl citim și azi cu aceiaș plăcere de desfătare cu care citiam odinioară Aventurile celor „Trei Mușchetari".

*

Robert de Flers, cunoscutul ziarist și autor dramatic francez unul din cei mai mari prietini ai Românilor, ales în timpul din urmă membru al Academiei Franceze, este cel mai tânăr dintre cei 40 de ocupanți de fotolii sub cupola venerabilei instituții.

Ziarele parisiene menționează aceasta cu elogii pentru Veniaminul Academicianilor francezi.

UNIVERSITARE

Universitatea din Cluj a delegat pe dl Decân al Facultății de științe, dl Călugăreanu, s'o reprezinte în comisia de reformă și unificarea învățământului superior.

Comisia își va începe în curând lucrările la București.

*

Dl profesor V. Pârvan a părăsit ieri Clinica chirurgicală unde fusese în căutarea sănătății sale zdruncinate.

Învățatul dela București a plecat cu automobilul la Mehadia, pentru a urma o cură de treizeci de zile.

*

Căminul studentelor e pe cale de instalare

Autoritățile militare, apreciind utilitatea și urgența acestei noui instituțiuni, au pus la dispoziție, cu o bunăvoință vrednică de toată lauda, un local ocupat până acum pentru trebuințele armatei.

In curând vor începe lucrările de reparaț e și instalare.

*

Cursurile de vară vor lua sfârit la 25 August, data la care încep examenele.

Lămuririle despre rezultatele acestor cursuri le vom publica într'unul din numerile viitoare.

*

S'a instituit o comisiune universitară spre a studia problema locuințelor profesorilor univesitari

Relatări despre situația din Rusia

— Ce spune un ofițer venit din captivitate —

Un ofițer din armata austro-ungară, făcut prizonier la Baranowici, în Polonia rusească la în 28 Septemvrie 1915, reîntors zilele trecute din captivitate a avut bunăvoința să ne dea unele relatări, cari pot să intereseze și pe cititorii noștrii. Dânsul a ajuns în tabăra de prizonieri din Tomsk, Siberia, după-ce a trecut prin diferite stațiuni și a stat aici până în timpul din urmă. Despre tratamentul ce li s'a aplicat în tabără, ne arată că a fost diferit după cum se schimbau împrejurările. La început suportabil, cu isbucnirea primei revoluțiuni s'a înrăutățit mult pentrucă odată cu răspândirea bolșevismului în Siberia să devină aproape insuportabil. Dar în curând (26 Maiu 1918), când amiralul Kolciag a pornit contra revoluție și a alcătuit un guvern democratic li s'a îmbunătățit și lor soarta, întrucât au ajuns la o mâncare mai bună și și-au primit din nou salariile de ofițeri, cari le-au fost reținute de bolșevici. In armata lui Kolciag se găsiau și detașamente formate din diferitele naționalități: Cehi, Români, Croați etc., aceștia erau însărcinați cu paza taberelor de prizonieri. Dar domnia lui Kolcieag nu a durat mult, și în 18 Decemvrie 1919 armata lui a fost înfrântă; atât el cât și generalul său cel mai distins Pepebjajev au fost împușcați de soldații armatei roșii. Urmează o dizordine, o mizerie și o teroare fără margini. Se recrutează soldați pentru armata roșie dintre prizonierii aflători în tabere.

Indeosebi clasa intelectualilor a suferit enorm pe urma bolșevismului, fiind considerați ca contrarevoluționari și tratați cu cea mai mare cruzime. Poporul e foarte nemulțumit de stările create și așteaptă și azi revenirea țarului, de care nu vrea să creadă că ar fi ucis.

Ne mai spune susnumitul ofițer, că a scăpat din captivitate numai cu fuga peste Nipru și Berezina în apropierea liniei principale. Minsk-Varșovia. Acolo a avut ocaziunea să afle că partea cea, mai mare a armatei roșii este armată recrutată, e zdrențuroasă, flămândă și nedisciplinată, mânată în lupte sub amenințări cu focuri de armă și bătută din urmă. Cincizeci la sută dintre acești soldați dezertează zilnic.

Viața Provincială

— Scrisoare din Blaj —

Cine nu cunoaște Blajul decât din zilele-i de sărbătoare (serbările Astrei etc.), rămâne foarte surprins văzând monotonia în care își urmează zilele cu o resemnare ori nepăsare într'adevăr filozofică. Cei mai mulți dintre cei mai buni ai Blajului au părăsit orășelul acesta și de altfel slab populat pentru a umplea funcțiile, la cari erau chemați pe urma situației, noui ce s'a creat iar o bună parte din cei rămași sunt mai mult pe drumuri în căutarea unei așezări mai bune, ce se oferă unora cu multă mărinimie în larga și mănoasa noastră țară.

Doar comercianții și meseriașii au rămas pe loc, și se țin bine arătând că sunt conștienți și vrednici de măreția vremilor schimbate. De curând au înființat o bancă comercială, care prosperează și care ar merita să fie protejată și sprijinită cât mai efectiv. Îți face o rea impresie de îndată-ce intri în Blaj vorba străină, care pare că se bucură de o mai mare răspândire ca pe vremea stăpânirii ungurești. Sunt restaurante și hotele, unde și astăzi trebuie să recurgi la limba maghiară pentru ca să poți fi servit. Iar o puzderie întreagă de copii și tineri născuți și crescuți în Blaj, nu se rușinează nici astăzi să vorbească limba lui Arpád deși nu sunt maghiari și nici un semn nu dau că cel puțin pe viitor ar intenționa să arete mai mult respect pentru limba statului și a populațiunii. Preocuparea intelectualilor însă pare a fi astăzi numai politica. Aceasta într'o măsură, care îi înduşmănește și producând uneori și represalii venind de sus. Funcționarii, cari își îndeplinesc cu conștienționsitate datoria sunt amenințați din cauza atitudinei lor politice, sau mai bine zis, pentrucă nu au manifestat nici o atitudine politică. Cu astfel de mijloace distrugătoare de caracter, nu se poate ajunge la consolidarea statului.

Dar nu e prea edificatoare nici râvna, cu care preoțimea din Blaj s'a angajat în luptele politice, asigurându-și în alegerile trecute 8—9 mandate de deputați și senatori.

Să sperăm însă, că se vor îndrepta și aici lucrurile. Dar, și statul va trebui să-și ia partea sa de muncă! Prefăcând orășelul acesta într'un centru de județ, sprijinind inițiativele sănătoase, și concentrând aici cât mai multe așezăminte și instituțiuni, se va putea da o desvoltare frumoasă Blajului, ceeace ar răspunde unei necesități simțite. Căci Blajul trebuie să se desvoalte, nu numai pentru trecutul său, pentru școlile ce le cuprinde, pentru așezarea sa la limitele etnografice săsești și ungurești, dar pentrucă e un centru economic de primul rang în Ardeal și prin rețeaua de cale ferată ce-i stă la dispoziție, poate să devină în scurtă vreme și un puternic centru comercial.

A. C.

Legătura cu Bucovina

— Convorbiri cu dl ing. Miclescu directorul Mișcărei din Cernăuți. —

Ieri a fost în localifate dl ingener I. Miclescu, directorul C. F. R. (serv. mișcărei) din Bucovina, pentru a lua contact cu organele conducătoare ale C. F. R. din Cluj, în vederea restabilirei comunicației cu Bucovina.

Este în adevăr suprinzător că până acum nu s'au făcut toate sforțările ca să se utiliseze linia ferată care ne leagă cu Cernăuțul. Construcția liniei, făcută în timpul războiului, este în bună stare și materialul rulant necesar există. Numai personalul mișcărei urmează să fie organizat pentru ca să se poată face în mai puțin de o zi drumul Cluj—Cernăuți.

Din cauza lipsei acestei organizări acum călătorii din Bucovina pentru Transilvania și viceversa, sunt nevoiți a face ocolul prin Predeal sau prin Polonia, care are o legătură foarte funestă. Inițiativa dlui director Miclescu, deși n'a găsit după cât se pare, un ecou pronunțat la direcția locală, totuși, sperăm, că prin intervenția ce se va continua la București, va fi în cele din urmă încoronată de succes.

Pentru toate lucrările preparatorii în vederea punerei în funcționare, n'ar trebui mai mult de 1.000.000 de lei.

Nădăjduim că energiei și tenarității recunoscute în C. F. R. a dlui Director Miclescu se va adăoga și concursul indispensabil al directori locale, pentru că astfel legătura cu Bucovina să poată fi un fapt realizat cât de curând.

Contrabandele din Sătmar

Ni se comunică din Sătmar, că la frontirea cu Ungaria numărul vitelor și cailor se micșorează în fiecare zi grație unei întinse contrabande, care se practică noaptea, în deosebi în timpul orelor de furtună. Contrabandiștii trec vitele peste hotar în Ungaria, de unde după o ședere de mai multe săptămâni se reîntorc spre ași relua activitatea.

Lipsa din comune a contrabandiștilor a fost observată de jandarmi. Această lipsă neputând fi justificată, s'a ajuns la concluzii edificatoare asupra dedesubturilor.

Spre a para noua primejdie ce-i ameiință, contrabandiștii au hotărît să nu mai rămână în Ungaria după făptuirea fiecărei propagande și să se reîntoarcă în comunele lor chiar în cursul aceleiași nopți.

Măsuri noui de supraveghere au fost luate de posturile noastre de frontieră pentru dejucarea acestui truc.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

CRONICA LITERARĂ

Citind poetii

O cronică cu cele una sută cincizeci de rânduri, de cari dispune nu poate fi complectă asupra unei materii fără a lua aspectul unui, sumar, ariditatea unei table de materii. Cronicarul nu poate slei un subiect. Și cetitorul cere ca cronica să fie o desfătare trecătoare, care să lase totuși un ușor câștig de cultură, dacă cronicarul procedează altfel cititorul renunță dela primele rânduri la beneficiul învățământului eventual.

O cronică nu e un curs; ea nu-i o lecțiune. O cronică este imaginea unei conversații — a unei conversații ceva mai plină de fapte, ceva mai cu îngrijire alcătuită, decât conversația curentă a *oamenilor cum se cade* .. Iată de ce, în clipa când abordez un subiect ca cel de față, sunt pus în jena de a spune prea puțin pentru ceea ce cere subiectul sau prea mult pentru un sumar călăuzitor.

*

Desigur că rolul real al poeților e să fie tovarăși de cugetare, de visare, de viață. Modul de a-i ceti nu-i acelaș, ca pentru prozatori. Poezia, mai ales poezia lirică, — aceea în care se exersează mai mult însușirile poeților contenporani — n'ar putea, ca aliment intelectual, să se compare cu o lectură din Balzac ori Sadoveanu din Maupassant ori proza lui D. Anghel. Sunt volume de versuri așa de pline de emoție de imagini, de literatură, că li s'ar face o nedreptate citindu-le grăbit și pe rând ca un roman sau o carte de istorie. Gândiți-vă că fiecare bucată a fost expresia unei stări, unei epoci diferite de sensibilitate a poetului, ați putea oare voi cititori, cari nu sunteți înzestrați cu o sensibilitate egală, să pretindeți într'o oră acest infinit de emoții diferite? Făceți exprienția: nu vă va rămâne, la finele lecturei, decât senzația unei ameteli, a unei intoxicații puternice, cași cum ați fi respirat o zi întreagă trandafiri, tiparoase și crini.

Când citești pentru întâia oară un poet liric, trebue deci, după cât cred, să-l citești aproape cum a fost compus volumul, adică bucată cu bucată, și fără ordine determinată, cedând atracției titlurilor ori primelor versuri cari te ispitesc. Fiecare bucată a unui poet bun face s'o „fermentezi" o zi întreagă.

Ce-i drept nu sunt numeroși poeții, cari merită atât din partea cetitorului. Un poem, care nu te urcă în zări albastre, sau care nu te înfundă în hăuri infricoșătoare, e de cele mai multe ori un poem prost. Mă urc în aeroplan ca să mă avânt în văzduh, dar dacă aeroplanul nu vrea să părăsească solul, prefer să iea automobilul sau să merg pe jos

Se întâmplă uneori, ca un poet să-ți fie unul din acei familiari cari te'ntovărășesc pretutindeni. El nu-ți mai dă beția primului contact. Și de aceea îi ceri numai evocarea unei plăcute stări intelectuale, într'un cuvânt o calitate superioară de desfătare. E aria aproape știută pe din afară, dar pe care îți place s'o auzi din nou . . .

Cititorii cari sunt astfel legați de un poet, de un poem între atâtea altele, nu sunt mai niciodată poeți ei înșiși. Sunt realiști cari gustă totuși o oarecare doză de vis; volumul de poezii ales, familiar, face parte din regimul lor sensibil. Și lucrul acesta nu dovedește în nici un caz o mediocritate sufletească.

I. Dr.

Cronica politică

Sub uşoara suspendare a rivalităţilor impusă în mod trecător de evenimentele externe găsim unele mişcări şi atitudini care merită să fie semnalate.

Nu putem, de pi'dă, să nu însemnăm aici faptul că din agravarea situaţiei externe dl Take Ionescu a crezut că poate face un prilej de evidenţiare a persoanei sale politice.

Crezând anume că afişarea unei politici războinice i-ar mai drege puţin platforma pe care şi-a creat-o în timpul neutralităţii, dl Take Ionescu a încercat un moment să desfăşure şi să agite în sânul guvernului steagul acestei politici. Din nenorocire însă pentru dsa, România nu mai poate face acum de cât o *politică de cuitivare a păcii*, consolidarea celor dobândite de noi ca naţiune fiind astăzi singura noastră preocupare. Un războiu, fără să fim atacaţi direct, nu putea fi înţeles de cât de omul care, neputând avea un rost naţional, caută mereu să aibe rosturi „europene". Şi tocmai de acela atitudinea războinică a dlui Take Ionescu a fost uşor înfrântă de guvern care din primul moment, s'a pronunţat pentru politica de conservare a păcii.

Dar ceeace e şi mai semnificativ pentru situaţia politică a dlui Take Ionescu, e că partizanii dsale descurajaţi şi mai mult de acest nou eşec, s'au adunat la Club de unde au sumat pe şef să-şi larifice imediat situaţia faţa de partid care, evident, nu mai poate suporta o participare la guvern în care şeful e totul, iar partizanii nimic.

Greva metalurgiştilor fierari

De două săptămâni fără întrerupere, continuă greva metalurgilor şi a ferarilor şi, cu toate încercările de aplanare a neînţelegerilor dintre patroni şi lucrători, nu s'a ajuns până azi, la nici un rezultat; în consecinţă munca stagnează de atâta vreme. Tratativele începute încă din primele zile ale grevei, după două întreruperi, continuă. In urma unor furtunoase discuţii, s'a ajuns la următoarele: s'a stabilit, în ceeiace priveşte salarul: pentru începători 12 cor. pe oră, pentru progresişti 15 cor. până la maximum 18 cor. pe oră.

In ceeiace priveşte salarul lucrătorilor perfecţionaţi discuţiile au fost foarte aprinse iar ca resultat, s'au întrerupt tratativele şi iată cum:

Delegaţii lucrătorilor au cerut ca în ceeace priveşte salariul lucrătorilor perfecţionaţi să fie dela 18 cor. (pe oră) în sus, nelimitat, nevrând cu nici un preţ să fixeze un maximum, dupăcum cereau cu insistenţă patronii. Delegaţii lucrătorilor ţinând mo ţiş la pretenţiile lor şi patronii nevoind a le primi — tratativele s'au întrerupt. Alaltăeri discuţiile au fost reluate pentru a ajunge la o înţelegere şi in acest ultim punct!

Tratativele continuă şi credem că în curând acordul se va restabili complect iar lucrătorii vor relua lucru care de două săptămâni stagnează, atât în detrimentul lucrătorilor şi a patronilor cât şi în detrimentul publicului consumator. *Ş. P.*

Manifestaţia Socialistilor la Cameră

O mare manifestaţie muncitorească avut loc la Bucureşti în faţă parlamentului pentru a protesta contra legii dlui Trancu-Iaşi.

Au ieşit din parlament în întâmpinarea muncitorilor deputaţii socialişti alături de dnii dr N. Lupu şi N. D. Cocea.

Totul a decurs în linişte.

Interesele Franţei în Rusia

Războiul polono rus prezintă dificultăţi în încheerea lui nu numai din motivele fireşti ale rivalităţii seculare dintre aceste două popoare, cât şi, mai ales, din cauza intereselor diverse şi uneori opuse ale marilor puteri care se întâlnesc în Rusia. In bună parte de felul cum va ieşi Rusia din acest războiu depinde şi rezolvarea acelor mari interese. Acum e vorba de-a se recunoaşte sau nu guvernul sovietic cu toate concepţiile lui de guvernare şi economice. Se ştie doar că acest guvern a anulat datoriile fostului stat ţarist. Apoi, se mai ştie că, acum Rusia, fiind împărţită în părţi nu tocmai bine definite, în ce priveşte recunoaşterea acelor datorii externe, prezintă enorme dificultăţi de repartiţie a obligaţiunilor. Deasemenea greu de rezolvat este şi regimul garanţiilor de plată, pe care urmează a-l impune statului falit în contra voinţei sale.

Dar, dintre toate statele interesate în Rusia, cel mai mult este Franţa. Iată în adevăr un tablou al datorilor de războiu contractate de Rusia, până la izbucnirea revoluţiei bolşeviste:

In Franţa	3.450	milioane	franci
„ Anglia	560	„	lire
„ America	224	„	dolari
„ Japonia	295	„	jeni
„ Italia	36	„	lire

Se vede dar proporţia dintre diversele interese financiare între marile puteri angajate cu capitaluri în Rusia. Franţa mai are însă angajate în Rusia capitaluri mari dinainte de războiu. Din motive politice, şi anume pentru a împiedeca apropierea Rusiei de Germania pe terenul economic, Franţa a sprijinit larg şi întotdeauna industria Rusiei.

Deaceee, acum, în conflictul cu Rusia, ea sprijină din toate puterile orice acţiune care ar împiedeca continuarea regimului sovietic şi restabilirea unei guvernări care să recunoască datoriile şi să dea garanţiile necesare. Pentru acest motiv din primul moment Franţa s'a opus la negocierile începute la Londra cu Krasin şi Cameniew pentru reluarea raporturilor comerciale.

Cu interese financiare mai puţin pronunţate şi cu un obiectiv politic diferit de al Franţei în ce priveşte Rusia, Anglia ar primi mai lesne orice situaţie care nu iar strica planurile din Caucaz şi Persia, vechiul teren de întâlnire cu interesele ruseşti.

Deocamdată în faţa primejdiei de alt ordin, pe care o prezintă victoria armatelor roşii, acordul este deplin.

Ungaria va intra în războiu contra Rusiei?

In adunarea naţională maghiară, ministrul prezident Teleki a vorbit de chestia rusească.

Intre altele a spus următoatoarele: — „Ştirile acele, că Ruşii ar înainta în contra noastră şi că ar fi ajuns deja în Carpaţi, nu corespund adevărului. Ruşii au planuri cu mult mai mari. Ei pregătesc un atac european. Se poate, că în acest plan al lor e cuprinsă şi operaţia armată în contra Ungariei.

Noi stăm gata pentru toate împrejurările. In urma situaţiei schimbate, observăm că ni se oferă deja ajutor, în deosebi din partea Franţei. Dacă nu vom primi ajutor, vom lupta singuri."

Această ştire o primeşte ziarul local „Keleti Ujság" cu îngrijorare şi adaugă: „Dacă se va întâmpla aceasta, orice guvern ar avea ori va avea Ungaria, se va comite o crimă în contra poporului deatâtea ori şi aşa de greu încercat."

In chestie evacuărilor

Se ştie că în urma evacuărilor anterioare, neluându-se măsuri suficiente, o mare parte din locuinţele evacuate şi mai ales din prăvăliile evacuate, au fost obţinute tot de către străini, iar comercianţi români au rămas tot fără nici un mijloc de a-şi exercita comerţul lor.

O mare parte din aceşti comercianţi români, scăpaţi de curând din haosul dela Budapesta şi sosiţi în Cluj au fost nevoiţi să se adăpostească, împreună cu familiile lor pe cine ştie unde; în timp ce, a âtia streini, au reuşit să-şi deschidă 2—3 prăvălii nu pentru a servi cinstit un public, ce-i drept, prea îngăduitor, ci, pentru a-l specula fără scrupul.

S'a făcut deci o mare nedreptate atât comercianţilor români cât şi publicului consumator.

Azi se vorbeşte foarte mult de un nou ordin de evacuare.

Eri după prânz comisia de evacuare a şi ţinut o consfătuire pentru a lua diferite măsuri în vederea noilor evacuări cari se impun ca o indiscutabilă necesitate.

In vederea acestui lucru întreg corpul comercianţilor români din Cluj, dintre care o mare parte n'au prăvălii, într'o consfătuire intimă, au înaintat o cerere să li-se permită ca să-şi trimeată şi ei câţiva delegaţi în comisia de evacuare pentru a-şi putea, ei însişi, apăra interesele lor şi a împiedeca orice nouă încercare a străinilor de a obţine ca şi până acum prăvălii, atâta timp cât ei comercianţii români, nu le au. Găsim cererea comercianţilor români ca foarte dreaptă şi nu ne îndoim că-şi va afla ascultare în cercurile competente.

De altfel Duminecă 15 August la ora 3 p. m. sunt convocaţi toţi comercianţii şi meseriaşii români din Cluj la o consfătuirea generală, în care se va discutea şi se va hotărî atitudinea lor faţă de comisia de evacuare precum şi modurile de valorificare a drepturilor lor neluate în seamă până azi. Ne place a crede că interesele comerçianţilor români vor fi sprijinite de cei în drept şi li-se va da posibilitatea să-şi îndeplinească negoţul lor şi în acelaş timp să-şi adăpostească familiile. S. P.

Cetiţi „Infraţirea"

REPORTAJ POLITIC

Desbinarea socialistilor

— Divergenţa de păreri şi atitudini — Evitarea unei rupturi — Congresul dela Moscova — Ruptura amânată se va produce totuşi — Congresul socialiştilor Ardeleni —

In repetate rânduri am putut constata o pronunţată divergenţă de tactică şi chiar de fond principial al luptei, între socialiştii din vechiul regat şi acei din Ardeal.

Această deosebire s'a accentuat în deosebi în ultimul timp, cu prilejul congresului general, ce urma, să se ţie la Câmpina, precum şi cu participarea la congresul dela Moscova.

Evitarea unei rupturi.

Repetatele dovezi de acţiune subversivă şi duşmănoasă statului nostru, care s'au făcut pe seama conducerei partidului socialist din Bucureşti, au avut darul să ţie în rezervă întreaga acţiune a socialiştilor din provinciile alipite. Atât socialiştii ardeleni cât şi cei bucovineni, conduşi de dl Grigorovici, n-au putut privi cu ochi buni legăturile cu revoluţionarii dovediţi şi nici descoperirile cu banii furaţi din tezaurul dela Moscova. In acelaş timp, congresul proectat la Câmpina, care urma să se termine, după dorinţa iniţiatorilor, cu aderarea întregului partid socialist din România la internaţionala III-a, ar fi constituit pentru socialiştii ardeleni şi bucovineni solidarizarea cu întreaga acţiune comunistă. Or, acest lucru neputând conveni acestora din urmă, congresul ar fi dat prilejul unei complecte sciziuni. Pentru evitarea acestei rupturi fatale viitorului partidului socialist cu directiva lui Moscovici, congresul dela Câmpina a fost amânat.

Congresul dela Moscova

După amânarea congresului dela Câmpina şi evitarea rupturei, a urmat o nouă divergenţă de părere, de data aceasta de natură a nu mai putea fi ascunsă publicului. Prilejul l-a dat congresul anunţat la Moscova pentru constituirea efectivă a organizaţiei internaţionale a comunismului, cunoscut sub denumirea de internaţionala III-a.

La acest congres mişcarea socialistă din ţara noastră trebue ca să trimită 5 delegaţi. Intre aceşti delegaţi, de la început organizaţia centrală rezervase 3 locuri pentru reprezentanţii socialiştii din provinciile alipite; dar, întrucât ideea participării la acest congres nu a fost bine primită de aceştia, organizaţiile provinciale au refuzat să desemneze delegaţi. Numai dl Flueraş a consimţit ca să meargă la Moscova, nu însă ca reprezentant al socialiştilor ardeleni, ci cu mandatul limitat de-a constata personal ceeace se urmăreşte şi se va discuta la Moscova.

Ruptura amânată se va produce totuşi

Ceeace s'a putut evita prin amânarea congresului dela Câmpina nu se mai putea multă vreme ca să se evite. Ruptura între socialişti este inevitabilă. Tendinţele exagerate ale celor din Bucureşti şi continua compromitere a cauzei socialiste prin desele dovezi de duşmănie contra Statului, nu vor mai putea fi tolerate. Despărţirea în două tabere: *majoritari şi minoritari*, se va întâmpla foarte curând.

Congresul socialiştilor ardeleni

Pentru discutarea situaţiei şi avizarea la mijloacele cele mai eficace ca să se împiedece alunecarea socialismului ardelenesc pe aceeaşi pantă primejdioasă pentru Stat şi compromiţătoare pentru cauza comună, pe care au alunecat conducătorii socialismului din vechiul regat, s'a decis ţinerea în Ardeal a unui congres regional. Acest congres având de scop afirmarea precisă a punctului de vedere şi a atitudinei socialiştilor de aici, va însemna, cu sau fără confirmarea formală, ruperea în fond o partidului socialist în două.

Pentru democraţia română, acest eveniment politic este desigur un mare câştig. Se va izola tot mai mult tendinţa anarhică acelor cari, speculând nevoile mulţimei, servesc rând pe rând interesele duşmanilor ţării şi compromit o cauză, care, oricât de utopică ar fi în forma în care se preconizează aplicarea doctrinei, doreşte să servească interese sociale, care sunt şi ale democraţiei de ordine si progres, pentru al cărei triumf luptăm şi noi.

O nemulţumire nejustificată şi o pretenţie exagerată

Ziarul „Ellenzék" într'un apel adresat cititorilor săi, îi-l anunţă că începând cu 16 l. c. ridică costul ziarului, dela 2 coroane exemplarul la 3 coroane. Arată ca motiv acumpirea hârtiei, care în ultimul timp s'a ridicat cu 700—800 procente. Mai spune foaia numită, că — tocmai pentru politica ce o fac — guvernul nu le dă hârtia necesară. „Din potrivă, s'a întâmplat şi aceea, că hârtia ce am adus-o cu mare ostenea'ă şi mari cheltueli din străinătate, ne-a fost rechiziţionată de către Consiliul Dirigent." Să fie adevărat? Noi ştim, că în vreme — ce din cauza lipsei generale de hârtie, în Austria spre pildă, s'au luat dispoziţiuni din partea guvernului ca gazetele să nu apară decât cel mult în 2 pagini, — la noi „Ellenzék" şi celelalte foi maghiare îşi măriau neîmpedecate estensiunea, deşi lipsa de hârtie era mai resimţită la noi ca orişiunde.

Stiri Politice

Dl Take Ionescu a avut o întrevedere cu dl Cermak, ministrul cehoslovac şi cu contele Skjyrnesk,i ministrul polon.

*

Pr ssa franceză afirmă că generalul german von Kluck, stabilit la Moscova, conduce ofensiva bolşevică în Polonia.

*

Consiliul de miniştri care s'a ocupat cu chestiunea petrolului a hotărît exportul liber şi consumul intern monopolizat.

*

O declaraţie făcută de dl Take Ionescu la Senat dă siguranţa că la Londra se urmează tratative între noi şi bolşevici.

Prefutindeni în Ardeal nu se citeşte de cât „Infrăţirea"

Banca Românească

caută funcţionari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară şi germană.

Ofertele se primesc la Direcţiunea Generală a Băncei Româneşti, din Bucureşti.

Poliţia de stat Cluj.
Secţia prezidiala.

No: 5440—1920.

Licitaţie.

La Poliţia de Stat Cluj, casarma Poliţiei în ziua de 16 August 1920 se va ţinea licitaţie, asupra efectilor degradate. Doritorii să se prezinte în acest local la oarele 9 a. m.

Cluj, la 10 August 1920.

Caracioni,
şeful poliţiei.

Comisarul Guvernial pentru evucare şi control, Cluj.

No. 218—1920.

Publicare.

1. Prin care să face cunoscut chiriaşilor şi locatarilor, că toate biletele de incuartirare, date dela 1 Ianuarie 1919 până la 1 August 1920, vor fi presentate pentru control şi evidenţă la biroul de control.

2. Toţi chiriaşii şi locatarii din Cluj. cari nau bilet de incuartirare, incepând dela 1 Decembrie 1918, până la 1 August 1920, sunt obligaţi a se presenta la biroul de control.

3. Toţi acei chiriaşi şi locatari, cari nu se vor presenta la control, vor fi pedesiţi cu amenda până la 5000 lei, şi vor pierde dreptul la locuinţă, iar biletul se va considera de anulat.

4. Toţi aceia cari au bilete de incuartirare sau locuesc fără bilet, sunt obligaţi a se legitima.

5, Proprietarii caselor sub amenda ee mai sus, sunt obligaţ a controlă şi a insinua pe acei chiriaşi sau locatari, cari nu vor implini cele de mai sus ordonate.

6. Controlă se face la primarie în curte, camera 39—40 Oarele oficioase dela 8—12 a. m., 3—6 p. m.

Incuartirările pe timpul controlului se suspendă, afară de cazuri extrem de urgente.

Controla se faca în modul urmator:

Pentru circomscripţia I. de ziua de 16—17 August;
Pentru circomscripţia II. în ziua de 18—19 August;
Pentru circomscripţia III. în ziua de 20—21 August;
Pentru circumscripţia IV. în ziua de 23—24 August;
Pentru circumscripţia V. în ziua de 25—26 August;
Pentru circumscripţia VI. în ziua de 27—28 August.

Cluj, la 11 Aug. 1920.

Dr. Cupşa, şeful bir. de incuartirare.
Guiu, com. guvernal pentru evocuare şi control.

Secretariatul General al Instrucţiunii, Cluj.

No. 693/pres. sec. III.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştinţă generală, că Secretariatul Instrucţiunii din Cluj, dispune de următoarele burse pentru anul şcolar 1920/921:

I. 100 burse à 6000 şi 4000 lei anual pentru studii în Franţa, Anglia, Italia, Belgia şi America.

II. 60 burse pentru şcoli superioare din vechiul Regat à 2500 lei anual.

III. 150 burse pentru studii superioare în Transilvania à 2500 lei anual.

Tinerii, cari au primit burse în cursul anului şcolar expirat, dacă voesc să primească şi în cursul acestui au, vor adresa cerere la acest Secretarial, dovedind cu acte:

1. Inscrierea acolo unde au fost trimişi.
2. Frecvenţa regulată acolo.
3. Depunerea examenelor la cari erau obligaţi (eventual).
4. Notele obţinute (eventual).

De altă parte — deoarece la acerdarea burselor, noilor Bursieri se va avea în vedere, buna pregătire şi meritul insoţite de lipsa de mijloace.

Tinerii, cari n-au primit, avut încă bursă şi doresc să concureze acum pentru a obţine, vor anexa la cererea lor, actele următoare:

1. Un Testimoniu, dovedind studiile terminate, examenele şi notele obţinute.

2. Un Certificat, emanând dela autorităţile în drept şi dovedind starea materială şi familiară.

3. Un Certificat, dovedind buna conduinţă şi buna reputaţie în societate.

Bursele se vor plăti în trei rate: le plecare, la 1 Ianuarie şi 1 Aprilie.

Pentru ocuparea burselor din străinătate se dă întâietate acelor ce au să se specializeze în studiul limbilor moderne pentru a deveni profesori, cum şi tinerilor ce vor frecventa şcoli technice superioare. — Se vor da burse în ţară şi pentru prepătirea de profesori de şcoalele comerciale, normale şi medii.

Dispoşiţiile ce se vor mai lua în această chestiune se vor publica la vreme.

Cererile se adresează până la 21 August la direcţiunea învăţământului superior din acest secretariat.

Secretar general.
Dr. Prie.

Cosinzeana

Institut de arte grafice, editură şi Librărie

Proprietar: **Dr. SEBASTIAN BORNEMISA.**

Tipografia: Str. Universităţii 3. Sucursală: Strada Elisabeta 1. **CLUJ** Libraria: Piaţa Unirii No. 7. Biroul: Strada Universităţii 3.

INFORMAŢII

Comisia de unificare a înaintat un memoriu generalul Averescu prin care cere ca pe viitor în chestiuni ce priveşte Ardealul fără consultarea ei să nu decidă nimic, căci la caz contrar îşi va trage consecinţele.

*

O întâmplare neobişnuită, mai ales prin brusca sa intervenţie alarmantă, a nelinştit zilele trecute populaţia din Careii-Mari. Husarii unguri de dincolo de graniţă într'un moment dat când santinelele noastre de graniţă făceau schimbul, au încălcat frontiera şi au pătruns în oraşul Careii-Mari unde au fost repede făcuţi prizonieri.

Cazul a fost comunicat şi misiunei interaliate dela Budapesta cerându-se satisfacţie.

*

Dl Paul Crăciun, primul redactor al ziarului „Epoca", a sosit în localitate de unde va pleca la Gherla în vederea campaniei electorală pentru dl Grigore N. Filipescu, care candidează în acea circumscripţie, la alegerile parţiale.

*

Dl Al. Marta, secretar general la justiţie, este însărcinat cu rezolvirea definitivă a chestiunei pentru depunerea jurământului funcţionarilor unguri.

*

Dnii Prie, secretar general la Culte, şi I. Boca, secretar general la Preşedenţia Comisiunei de Unificare, sunt delegaţi în judeţul Bistriţa pentru tranşarea neînţelegerilor ivite între populaţia din acel judeţ în chestia arendării izlazurilor.

*

Zilele acestea a trecut prin secţiunile camerei proectul de lege pentru acordarea cotelor de 63 90 la sută funcţionarilor publici pe tot timpul de războiului.

Proectul acesta conţine însă o mare lacună. Ofiţeri de rezerva, care nu sunt funcţionari, nu se pot bucura de acest spor binemeritat. E o mare nedreptate care se aduce ofiţerilor de rezervă şi credem că legea se va modifica în favoarea lor. E inadmisibil ca această categorie de ofiţeri care şi au făcut datoria alăturea cu ceilalţi, să sufere atâta nedreptate. Sperăm că votul Camerei va îndrepta aceasta lipsă a legei.

*

Congresul studenţesc va avea loc la Cluj la 12 Septemvrie, nu la 10 cum a fost anunţat din greşală.

*

Ziarul „Ujság", doreşte a scăpa prin tangentă de vinovăţia de a fi anunţat cu 12 ore înainte ca şi alte ziare, razia poliţienească. Şi, ca să scape de răspunderea acestei vinovăţii, face intrigă între noi şi poliţie zicând că noi am acuzat-o de indiscreţie.

Noi repetăm că chiar dacă indiscreţia a fost pornită dela poliţie, datoria oricărui ziar serios ar fi fost ca să nu stea în serviciul pungaşilor şi delicvenţilor prevenindu-i.

Cât priveşte restul afirmărilor şi însemnărilor numitului ziar, şi noi credem că, din partea noastră face prea mult chiar pentru realizarea înfrăţirei dorite. In acţiunea de sprijinire a delicvenţilor însă nu ne vom putea înfrăţi.

*

Dl general N. Petala, comandantul trupelor de Vest pleacă zilele acestea în concediu.

*

In vederea refacerei C. F. R. din Ardeal au fost zilele trecute desbateri între o comisie a direcţiei C. F. R. şi o comisie de englezi care se oferă a lua asupra lor grija negocierei C. F. din Ardeal. Nu cunoaştem încă condiţiile acestui angajamnet.

*

Aflăm dela Secretariatul general de Comerţ că lucrările de lichidare decurg în bune condiţiuni. Proectul pentru introducerea nouei forme administrative în Ardeal în privinţa comerţului s-a înaintat la cenzru şi se aşteaptă votarea lui. După acest proect, direcţiunea actuală a Măsurilor şi Greutăţilor va rămâne, de oarece în domeniul ace ta Ardealul are o lege specială, perfecţionată. Schimbări se vor face în formă administrativă la celelalte secţii. Se vor crea secţia secretariatului pentru pielărie, secretariatului chimic şi secretariatul textil, cari vor lucra sub aceasta numire, sau ca servicii speciale, sub directă conducere a direcţiunei Comerţului din Bucureşti.

*

Comandantul trupelor de Vest părăşeste zilele acestea Clujul, şi se mută la Sibiu. Terminul de mutare este până la 15 lc.

*

Fiind isprăvite lucrările de lichidare a Direcţiunii regionale a Minelor, ea a trecut sub directă conducere a Direcţiunei Generale a Minelor — Bucureşt Director regional a fost denumit dl ing. Blăşan.

*

Eri după prânz autorităţile locale au ţinut o consfătuire în vederea apropriatelor evacuări.

*

S'a luat dispoziţie, ca toate materiile rechisiţionate din Ungaria să se distribue populaţiei nevoiaşe. Această măsură este forte bine venită.

Se cere însă un riguros control la distribuire, pentru a nu pătrunde şi aici „specula", care ar anihila complect scopul atât de frumos al cestei măsuri.

*

Ziarişti maghiari din localitate au luat hotărirea să ţină în zilele de 21, 22, 23 August o întrunire unde intenţionează să invite şi pe ziarştii români, pentru a se stabili raporturi mai cordiale între unii şi alţii.

In acelaş timp au intenţia să ceară un fel de pseudo-imunitate a gazetarilor, în urma câtorva întâmplări regretabile a căror obiect au fost câţiva ziarişti din oraşul nostru.

*

Dl Gr. Raţiu actualul şef al cenzurei locale înaintându-şi demisia din postul ce-l ocupa, a fost înlocuit cu d-l D. Ledor fost prim notar judeţean.

*

La Sevastopol (pe ţermul Mării negre) s'au ivit noui cazuri de holeră. La Constantinopol, Pireu, Smirna, Beirut sunt numeroase cazuri de ciumă. S'au luat măsuri ca toţi călătorii ce viu din acele părţi să facă o foarte riguroasă carantină.

*

La Baziaş şi Herculesbad mai multe izvoare a acestor minunate băi au secat. Nu se ştie ce mişcare s'a făcut în sinul pământului de a schimbat aşa de brusc cursul izvoarelor,

*

Ni se comunică din Bucureşti regulamentul pentru aplicarea legii privitoare la retragerea coroanelor. El confirmă cele ce am publicat noi în aceasta chestiune. Ca amănunte vom adaoga că operaţiile vor începe la 20 August şi vor dură până în 1 Sept. La schimb se va elibera deţinatorilor de coroane şi ruble bilete de ale Băncii Naţionale în proporţii de 60%, iar pentru restul de 40% se va da chitanţă netransmisibilă sau cecuri către B. N. Tipul 10.000 şi 25.000 vor fi plătibile peste 3 luni în condiţii ce se vor stabili ulterior.

Operaţiile propriu zise de retragere încep în ziua de 1 Sept. 1920, iar schimbul se va sfârsi la 10 Sept. ora 18 seara.

*

Teroarea albă continuă să se deslanţuie la Budapeşta contra Românilor arestaţi. Pulca Nadic, Petru Lucaciu (condamnat la moarte), Ludovic Lazar, Ion Pop, locot. Ion Cosma, inginerul Eneea Grapini, toţi sunt bolnavi şi torturaţi în închisoare.

*

In 24 August va pleca din Cluj un tren de repatriere pentru Austria, Germania şi Cehoslovacia. Cu acest tren vor pleca exclusiv numai supuşi germani, austriaci sau cehoslovaci, cari se vor anunţa benevol pentru a fi repatriaţi.

Toţi aceia cari doresc a pleca cu acest tren vor trebui să fie cel mai târziu în 22 August c. în Cluj.

Anunţările pentru acest tren trebuesc să se facă prin biourile de evacuare locale.

*

Dl ing. Stavri Cunescu directorul învăţământului din Ministerul Muncii, a primit delegaţia să plece în Ardeal şi Banat în vedere organizării învăţământului profesional, care cu începere din luna Septemvrie va funcţiona sub auspiciile Ministerului Muncii şi Ocrotirilor sociale.

*

Citim în „Universul": In seara de 18 August va pleca din gara de Nord un tren special la Iaşi, în care vor lua loc toţi delegaţii autorităţilor civile şi militare, precum şi delegaţii diverselor instituţiuni culturale cari vor participa la solemnităţile organizate la Iaşi, Turda, Sibiu, Selimberg şi Târgovişte, cu prilejul transportărei capului marelui voevod Mihai Viteazul.

In 1916, când armatele austro-germane au invadat Muntenia, căpul lui Mihai Viteazul a fost luat de la mănăstirea Dealului şi transportat la Iaşi. unde se află azi.

Programul serbărilor prevede solemnităţi la Iaşi (19 August). Turda (21 August). Sibiu şi Selimber (23), Târgovişte (25). Trenul special cu invitaţii — care vor dormi şi mânca în tren — va avea următorul itinerar: Bucureşti | Iaşi; Iaşi—Pascani—Adjud; Palanca— Tt. Giorgio—Turda; Turda—Sibiu; Sibiu—Selimberg; Selimberg—Târgovişte; Târgovişte—Bucureşti.

Aceasta mare manifestatie naţională, este organizată de ministerul de răsboi prin delegatul său dl colonel Manulescu

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

In timp ce în fața Varșoviei se continuă luptele înverșunate, la Londra s'au început tratative cu reprezentanții guvernului dela Moscova.

După comunicatul dat de ministrul nostru de externe, la aceste tratative participă și guvernul român, împreună cu toate statele limitrofe Rusiei.

Din aceasta rezultă că guvernul nostru pe lângă corespondența telegrafică pe care o are direct cu Cicerin, ministrul de externe rus, mai tratează, desigur chestiuni de amănunte, la Londra.

Amintind în situația de ieri oferta de intervenție a Ungariei în războiul ruso-polon, am afirmat că această ofertă e făcută cu scopul de a se apropia astfel Ungaria de Aliați. Desigur însă că încă un scop urmărit ar fi și dobândirea pe această cale de arme și muniții, cu care să și poată completa Horty armata ce-o prepară pentru noui surprize.

In desfășurarea evenimentelor externe, un fapt care trebuește accentuat este și intervenția energică a partidelor socialiste din Germania pentru a împiedeca transporturile de arme și muniții pentru Polonia. Socialiștii fac prin aceasta jocul guvernului german care a sprijinit și sprijinește bolșevismul rusesc. In legătură cu acest sprijin, face mare senzație în presa din Apus destăinuirea ce s'a făcut în presa franceză, că generalul german von Kluk conduce dela Moscova operațiile din Polonia. Faptul acesta, de se va confirma are mare importanță.

(In situația de ieri s'a spus din greșală că armatele roșii se află la 800 km. de Varșovia; ele se află la 80 km.)

Corpurile legiuitoare

CAMERA

Ședința dela 12 August

In ședința de dimineață până la ora 11, numai chestiuni personale.

De reținut chestiunea personală a d-lui *C. Banu*, (liberal) care a protestat împotriva afirmațiunilor că partidul liberal n'a legiferat nimic în chestia conflictelor de muncă.

D-sa a arătat tot ceece partidul liberal a făcut pentru muncitorime în această direcție.

Dl D. R. Ioanițescu răspunde spunând că în chestiunea muncitorească partidul liberal are o atitudine hipocrită.

La ordinea zilei legea reglementărei conflictelor lor de muncă.

La discuția pe articole după-ce se votează art. 1, la art. 2 ia cuvântul dl *V. Madgearu* comentându-l.

SENATUL

Ședința dela 12 August

Prezidează dl gen. Coandă.

Se fac diferite comunicări fără importanță.

Proectele de legi prezentate de dl gen. Rășcanu, ministru de războiu, au fost votate cu mare majoritate: 1) proectul de lege pentru ajutorarea invalizilor, orfanilor și văduvelor de războiu; 2) proectul de modificare a unor articole de lege privitoare la pensiunea invalizilor și 3) proectul de lege pentru comemorarea eroilor căzuți în războiu.

Ședința s'a ridicat după orele 12

Războiul Ruso-Polon

Situația militară în Polonia

Paris, 11 August

Marșul convergent al trupelor roșii, în direcțiunea Varșoviei, n'a progresat decât foarte puțin.

Amenințarea cea mai serioasă rămâne tot la Nord.

Calea ferată care merge în lungul Vistulei legând Dantzig cu Varșovia este ocupată de trupele roșii pe o lungime de 40 kilometri.

Negocierile dela Minsk

Paris, 11 August

Ziarul „Le Temp" publică următoarea notă comunicată de Legațiunea polonă:

Conferința pentru armistițiu și preliminările păcii între guvernul polon și cel sovietic trebuia să înceapă la 11 curent la Minsk.

Delegația poloneză în Rusia a declarat că guvernul polonez nu primise până Marți, dela guvernul Sovietelor, nici-un răspuns la radiotelegrama dela 5 curent prin care îi comunică că este dispus să înceapă negocierile precipitate.

Condițiunile de pace ale Sovietelor.

Lyon, 11 August.

Cele cinci mai principale condiții de pace puse Polonezilor sunt: 1. reducerea armatei poloneze la 60.000 oameni și demobilizarea restului în termen de 30 zile;

2. Predarea către Rusia a tuturor armelor, afară de acelea necesare menținerii armatei fixate la punctul 1;

3. Este interzis Poloniei să primească trupe sau material de războiu din străinătate;

4. Rușii vor avea acesta porturile de la Marea Baltică trecând pe teritoriul polonez.

5. Rusia primește să-și reducă efectivele trupelor de pe frontiera poloneză și să le retragă pe o linie identică cu aceea indicată de Lord Curzon la 20 Iulie.

In sfârșit termină ziarul „Le PetitParisien" condițiunile de pace mai prevăd stabilirea unei zone neutre și cederea de pământuri la partizanii sau rudele soldaților polonezi morți la războiu.

Generalul Weygand comandantul armatelor poloneze

Lyon, 11 August

Consiliul apărării naționale a ținut o ședință în cursul căreia au fost luate măsuri de cea mai mare importanță pentru apărarea Varșoviei și reorganizarea armatei.

Consiliul a oferit generalului Weygand, șeful misiunei militare franceze, comandamentul suprem al armatelor poloneze și răspunderea operațiunilor.

Ziarul „Le Petit Parisien" crede a ști că generalul Weygand nu a declinat această propunere, dar a pus anumite condițiuni între cari și aceea de a se evacua temporar Galiția orientală și regiunea Lublin.

Inaintarea trupelor bolșevice

Lyon, 11 August

Ziarul „Le Temps" scrie: La Nord calea ferată care leagă Dantzigul cu Varșovia pe malul drept al Vistulei a fost ocupată. Cavaleria rusă a atins calea ferată la Djechanow 70 kilometri la nord de Varșovia și scoboară în lungul ei spre Sud; dacă negociațiunile dela Minsk nu ajung la o semnătură repede a preliminărilor de pace, pare iminentă o bătălie în fața Varșoviei.

Dacă soarta acestei bătălii ar fi favorabilă polonezilor, ar schimba situația.

TELEGRAME

Declarațiile d-lui Lloyd George.

Lyon, 11 August.

In cursul importantelor declarații făcute Marți de dl Lloyd George la Camera comunelor; a spus între altele că, dacă Conferința dela Minsk, n'ajunge la nici un rezultat, Aliații vor da Poloniei mijloace, și sfaturi și vor exercita o presiune economică asupra Rusiei pentru a o sili să înceteze zugrumarea vieței naționale poloneze.

După Congresul Socialist dela Geneva.

Lyon, 11 August

Dl Arthur Rozier, care a luat o parte activă la congresul socialist dela Geneva, scrie în ziarul „La France libre" următoarele despre noua orientare politică a Socialismului german:

Politica socialismului german suferă în urma votului dela Geneva o nouă orientare, căci ori noi am fost înșelați, ori acceptarea de către delegațiunea germană a ordinei de zi asupra răspunderilor războiului aduc pentru ea obligațiuni imperative.

Mărturisirea caracterului agresiv al războiului, recunoașterea ca acest cataclism n'a putut fi deslănțuit decât pentrecă în Germania lipseau instituțiuni democratice, toate acestea creiază socialismului german necesitatea unei rectificări de care nu va putea scăpa fără teamă de o ruptură formală cu partidele șoviniste și chiar cu partidele democratice, al căror democratism nu trece granițele și nu-l concepe pe acesta decât ca un mijloc de superioritate asupra celorlalte popoare.

Acestea sunt rezultatele pe cari votul congresului și le-a propus să le obțină.

Acord militar franco-belgian

Lyon, 11 August

După informațiile pe cari le publică presa belgiană, acordul militar franco-belgianii care a fost semnat de șefii militar ai ambelor țări, nu comportă decât o alianță cu caracter pur defensiv și care nu va fi pus în practică de cât în cazul unei agresiuni nejustificate a Germaniei.

Chestiunea reorganizărei forțelor militare ale ambelor țări n'a fost abordată, ea fiind o chestiune pe care și Franța și Belgia a vor resolvi după interesul comun.

Inalt comisar francez la Sebastopol.

Lyon, 11 August.

Guvernul francez a hotărît să trimită un agent diplomatic la Sebastopol, cu titlu de înalt comisar.

Oprirea exportului

Unul din recentele consilii de miniștri a hotărît oprirea exportului de cereale pentru anul acesta. Nu cunoaștem exact motivele care au determinat guvernul să ia această măsură, dar știm că ea va produce efectele pe care le vom resimți cu toții.

In primul loc exportul era marea speranță a tuturor, căci prin el aveam posibilitatea de a ne ridica valuta. Prin aportul de bogății pe care România îl aducea pe piața mondială, valuta leului nostru se putea ridica, pentru a nu fi expuși ca până acum la o adevărată ruină financiară, și pentru a putea aduce mărfurile necesare din străinătate.

Bogăția cea mai de preț a României o formau cerealele, de care se simte așa de mare nevoie în apusul Europei, și tocmai aceste nu se pot exporta. A doua bogăție a țării, petroleul, din cauza instalațiilor care ar trebui făcute în zona petroliferă și a lipsei mijloacelor de întreprindere ca și a celor de comunicație, nu se poate da cantitatea dorită pentru un export intens, rămânând ca viitorul să se bucure de avantajele economice ale acestei avuții.

Aceste două, grâul și petrolul, erau bogățiile pe care România aducându-le pe piața mondială, avea posibilitatea să-și ridice valoarea leului său, și când aceste nu se pot exporta, desigur că vom suferi și anul acesta aceleași lipsuri ca și până acum.

Ne mai rămâne să așteptăm recolta porumbului. Dar aceasta, oricât de îmbelșugată ar fi, nu ne poate ridica valuta cu mult, deoarece porumbul e puțin căutat în apusul Europei. Nu-l vom putea exporta decât în unele țări din centul Europei, dar nu în așa de mare măsură și cu prețul atât de avantajos, încât să putem spera la o ridicare valabilă a valutei.

Care ar fi motivele care au silit guvernul la această neașteptată hotărâre?

Credem că unul acesta cu toate știrile și buletinele agricole ce s'au publicat prin ziare, nu s'a putut produce cantitatea de cereale așteptate de noi toți. Nu s'au semănat toate întinderile arabile din cauza lipsei mijloacelor de tracțiune a uneltelor de arat, ca și a brațelor de muncă. In Moldova au rămas moșii întregi nearată iar în celelalte provincii s'a semănat cel mult 60, până la 70 la sută din terenul cultivabil. Intârzierea realizării reformei agrare a contribuit mult deasemenea la nelucrarea terenurilor arabile, deorece proprietarul nu era sigur ce va fi cu proprietatea lui, iar țăranul nu știa nici el ce e cu pământul care îl semăna, dacă va fi sau nu pentru totdeauna al lui. Lipsa brațelor de muncă a contribuit ca și ceace s'a sămănat să nu fi putut fi îngrijit și întreținut în bună stare și astfel producția agricolă și din punct de vedere calitativ va lăsa mult de dorit.

Probabil că după rezultatele generale cunoscute de guvern, producția cerealelor din anul acesta, deabea poate satisface interesele noastre de trai, sau chiar de ar mai fi ceva în plus, acest plus trebuie păstrat ca siguranță pentru anul viitor.

Nu ne rămâne acum decât săne plecăm în fața situației de fapt, care nu se mai poate îndrepta cu nimic și să ne gândim la măsurile necesare de luat pentru ca anul viitor să nu ne aducă aceeași surpriză.

Cea din tâi măsură e realizarea și aplicarea în fapt a reformei agrare. In felul acesta fiecare, propretar sau muncitor agricol, va ști care e partea sa de muncă și care e bucata pe care o are el de muncit. In al doilea loc trebuie ca Statul prin o lege specială să stească pe fiecare să încreze și sa samene partea sa de pământ, căci numai în felul acesta vom fi siguri că întreg terenul arabil e sămănat și vom putea spera la o producție necesară refacerei economice a țării.

In marginea posibilității Statul va ajuta prin ajutorul armatei populația nevoiașă, care nu are mijloace de tracțiune, pentruca în felul acesta să nu rămâie aici o faleie nesămănată. In regiunile unde se seamănă prea mult porumb, din deprindere și prin tradiție, populația ar trebui învățată, îndemnată și ajutată cu semințe, de a semăna și grâu, dacă se poate mai mult grâu chiar, căci cu cât vom avea mai mult grâu, cu atâta vom putea exporta mai mult peste granițe. Porumbul nu are prețul grâului și nici nu e căutat ca grâul. De acest adevăr va trebui să convingem pe țăranul nostru, care își închipue că toată lumea mănâncă mămăliga.

Dacă aceste măsuri s'ar lua imediat sperăm că anul viitor nu ne va aduce dezamăgirea pe care ne-a adus-o anul acesta, când guvernul, în interesul vital al populației, e nevoit a opri exportul.

Totodată sperăm că dacă guvernul, în interesul general al țării a oprit exportul, el să fie oprit pentru toată lumea. Va trebui să se oprească și exportul permiselor de export din cabinetul ministerului respectiv, căci numai în felul acesta hotărîrea consiliului de miniștri își are rațiunea de a fi, și va putea fi cu adevarat luată în interesul țării.

Fp.

Buletin economic

Cursul coroanei la București: 27—27¼ bani
Cursul leului la Cluj: 3·60—3·70 cor.

*

Cursul la București al monedelor străine;

Marca	105—106
Rubla Romanoff	70—71
„ Kerensky	19—21
Francul francez	365—380
„ elvețian	750—800
Lira sterlină	155—166
„ italină	260—270
„ otomană	32—34
Dolarul	45—47
Napoleonul	140—150

*

Târgul liber al acțiunilor la București:

Banca Națională	8100—8200
„ Românească	1350—1370
„ Generală	2130—2140
„ Comercială Română	700—750
„ de Credit	1350
„ de Scont	640—660
„ Marmorosch, Blank	1615—1630
„ Agricolă	620—630
„ de Ilfov	—
„ of Roumânia Ltd	700—750
„ Națiunei	410—420
„ Franco-Română	2130—2140
„ Cerealiștilor	500—510
„ Țărănească	630—650
„ Comerțul (Craiova)	1100
„ Fortuna	900—1000
„ Viticolă	530—540
„ Dacia—Traiană	530—540
Sindicatul Agricol Jalomița	520—550
Soc. de asig. Dacia-România	2900—3000
„ „ Națională	1200—1300
„ „ Generala	2000—2050
„ „ Agricola	700—750
„ „ Urania	350—370
„ de navigație România	3350—3450
„ „ Maritimă	1400—1450
„ „ S. R. D.	3150—3250
„ „ Dunărea	1400—1500
„ petroliferă Steaua Rom.	4550—4650
„ „ Astra Română	14000—14500
„ „ Speranța	8000—8500
„ „ Petrol Block	2090—2050
„ „ „Petrolul“	525—575
„ „ Petrolul Românesc	600—620
„ „ I. R. D. P.	430—450
„ „ Generală Petrolif.	125—135
„ Tramwaielor Comunale	2650—2750
„ Govora—Călimănești	475
„ Cartea Românească	—
„ Creditul Tehnic	1050—1100
„ Creditul Exterior	375—400
„ Mica	680—690
„ Caselor ieftine	—
„ Textila Buhuși	3000—3100
„ Industria Ardealului	—

Cursul schimbului la Paris

New-York	13·76
Belgia	106·75
Italia	68·75
Praga	24·25
România	29·50
Elveția	228·50

Taxele de vamă și comision, în vigoare, sunt următoarele: Secara 10000 vagonul, porumb 12500 taxa vamală, 300 comisionul, fasolea 4000 t. v., 360 comisionul; orzul 4200 t. v., 420 c.; ovăzul 3000 t. v., 300 c.; meiul 2200 t. v., 300 c.

*

La Galați au sosit următoarele vase streine:

Vaporul „Gastern“ sub pavilion interaliat descarcă 320 tone marfă.

Vasul „Ponorov“ sub pavilion englez a sosit cu 700 tone marfă.

Vaporul „Famglia“ sub pavilion italian descarcă 154 tone marfă.

*

După cifrele publicate de „Homme libre“, dela 1 Ianuarie până la 30 Iunie, producția germană a cărbunelui s'a ridicat la 618 milioane tone, față de 49·30 din anul trecut; 52.2 milioane tone lignit, față de 43, din anul trecut; 11, 3 miliane tone de coks față de 9.54; 2.23 milioane tone de brichete de antracit față 1.08; 11.26 tone de lignit față de 9.02 din anul trecut. Aceste cifre mărturisesc că Germania, e în măsură să efectueze lesne livrările prevăzute în acordul dela Spa.

*

Mersul trenurilor

Sosiri la Cluj

Din București	nr. 511 personal	la ora	2·28
„ „	nr. 513 „	la „	15·23
„ „	nr. 507 accelerat	la „	14·33
Din Oradea-Mare	nr. 512 pers.	la „	1·19
„ „ „	nr. 514 „	la „	10·55
„ „ „	nr. 508 acc.	la „	15·02

Plecări din Cluj

Spre București	nr. 512 personal	la ora	2·29
„ „	nr. 514 „	la „	11·44
„ „	nr. 508 accelerat	„	15·36
Spre Oradea Mare	nr. 511 pers.	la „	3·08
„ „ „	nr. 513 „	la „	15·59
„ „ „	nr. 507 acc.	la „	15·03

Reclama e sufletul comerțului

Viața sportivă

— Concurs de atletism —

„Societatea sportivă a studenților universitari din Cluj“, va aranja pe terenul de sport din Cluj, un concurs de atletism interclubari, în ziua de *12 Septemvrie a. c.* cu ocazia primului congres al tuturor studenților din România întregită cu consimțemântul F. S. S. R.

Pentru primii 3 câștigători, ai diferitelor puncte, se vor da premii.

Societatea face apel, cu ocazia aceasta, la toate autoritățile și la marele public, să dăruiască *diferite obiecte*, cari să fie împărțite ca premii.

Fiecare premiu va purta numele donatorului.

Toți binevoitorii și sprijinitorii acțiunilor frumoase ale tineretului universitar, vor face cunoscut Societății până la 25 August c. obiectele pe care le vor oferi, îngrijindu-se în același timp să se și trimită la sediul Societății în localul Universității.

Totodată li se face cunoscut tuturor societătilor sportive din România, că s-au făcut invitații celor cărora li s-a știut adresa. Ceice nu vor primi aceste invitații *vor ști pe această cale, că toți sunt rugați să ia parte la concurs*, Ei trebue să comunice societ. până la 31 August c. dacă doresc să ia parte ori nu. După acastă dată nu se va lua în considerație nici o anunțare.

Punctele sunt următoarele:

100 m plat, 110 m garduri, 200 m plat, 402 m — ¼ mila engleza, 805 m — ½ mila engleza, 1610 m — Imila engleze, 5000 m, 10.000 m, Salt în înălțime din loc, Salt în înălțime cu avânt, Seritura cu prajina, Salt în lungime din loc, Salt în lungime cu avânt, Salt triplu. Aruncărea greutății, Aruncărea discului, Aruncărea sulițel, Aruncarea ciocanului, Stafete 400 m. Stafete 800 m. Pentatlon: 100 m plat, 400 m, Greutate, Disc, Salt în lungime.

Taxa de inscriere pentru fiecare punct e 5 lei (10 cor), pentru stafeta 20 lei (40 cor).

Toate ziarele sunt rugate să reproducă aceste rânduri.

Cluj, 12 August 1920.

Societ. sportivă a studenților universitari din Cluj.

ROMÂNIA

MINISTERUL DE RĂSBOIU

DIRECȚIA ȘCOLILOR MILITARE

Decizia Ministerială

No. 420 din 6 Iulie 1920

Relativă la examenul de admitere în anul I al Școalei Militare de Educație Fizică

Având în vedere prescripțiunile din „Instrucțiunile Provizorii“ asupra funcționării Școalei militară de Educație fizică No. 2968—1919 publicate în M. Of. No. 121 din 17 Septemvrie 1919:

Având în vedere numărul locurilor vacante în anul I al acestei școale;

Având în vedere referatul Direcțiunei Școalelor Militare No. 228 din 3 Iulie 1920;

DECIDEM:

ART. I. — Pentru anul școlar 1920—1921 sunt vacante 50 de locuri în anul I. la Școala Militară de Educație Fizică.

ART. II. — Aceste locuri vacante, vor fi ocupate prin concurs, care va fi dat în fața unei comisiuni de examinare. Examenul va fi în localitățile și datele următoare:

LA CLUJ: — 25—28 August inclusiv, în localul Reg. 99 Inf.

LA BUCUREȘTI: — 31 August 4 Septemvre inclusiv, în localul Școalei militară de Educație Fizică. Cazarma Cuza-Vodă (intrarea prin strada Maior Ene).

LA IAȘI: — 7—10 Septemvrie inclusiv, în localul liceului militar.

ART. III. — Sunt admiși la concurs pentru ocuparea locurilor vacante arătate la art. I. din prezenta D. M. următoarele categorii de candidați:

A) Civili;

B) Grade inferioare activi sub arme, voluntari sau în termen de serviciu militar.

ART. IV. — Elevii liceelor militare vor fi primiți în această școală, de drept, fără examen, dacă îndeplinesc condițiunile menționate la articolul următor alin. D.

ART. V. — Condițiunile de admitere la concurs:

A) Prescripțiuni comune tuturor candidaților menționați la art. III. din această Decizie Ministerială.

a) Absolvenții a cel puțin 4 clase secundare, având trecut examenul de capacitate al cursului inferior liceal.

b) Să aibă constituțiu fizică proprie unui viitor instructor de educație fizică.

c) Să facă un angajament scris prin care se obligă a rămâne în serviciul oștirei ca instructor de educație fizică 9 ani după absolvirea școalei.

d) Să nu fie căsătorit.

B) Prescripțiuni speciale candidaților civili:

a) Să aibă la 1 Septemvrie a. c. cel mult 20 și cel puțin 17 ani.

b) Să probeze printr'un certificat că are o bună purtare în societate.

c) Să probeze printr'un certificat moralitatea și onorabilitatea părinților.

C) Prescripțiuni speciale candidaților grade inferioare activi sub arme, voluntari sau în termen de serviciu militar:

a) Să aibă la 1 Septemvrie a. c. cel mult 24 ani.

b) Să prezinte propunerea comandantului unității însoțită de părerea șefului de corp asupra aptitudinei lui ca militar, precum și asupra calităților intelectuale și morale.

D) Prescripțiuni speciale pentru elevii liceelor militare:

a) Să aibă cel puțin 4 clase secundare și examenul de capacitate al cursului inferior liceal.

b) Să aibă constituția fizică proprie unui instructor de educație fizică.

c) Să aibă la 1 Septemvrie a. c. mai mult 20 și cel puțin 17 ani.

d) Să prezinte dela liceul militar respectiv foaia matricolă școlară și propunerea comandantului liceului cu aprecierea asupra calităților intelectuale și morale.

e) Să facă un angajament scris prin care se obligă a rămâne în serviciul oștirei ca instructor de educație fizică 9 ani după absolvarea școalei.

ART. VI. — *Actele necesare pentru înscriere la examen.*

Pentru a fi admiși la concurs, candidații trebue să înainteze direct Școalei Milit. de Educație Fizică la București, Str. Maior Ene, cel mai târziu până la 20 August cor. următoarele acte:

1. Cererea de înscriere (cu timbru legal mobil și de ajutor) făcută de părinte sau tutore, în care se va arăta:

a) Numele și pronumele candidatului.

b) Studiile ce are.

c) Localitatea unde voiește a depune examenul.

d) Numele și pronumele părintelui sau tutorelui.

e) Adresa exactă a părintelui sau tutorelui.

f) Enumerarea actelor anexate,

2. Extractul după actul de naștere al candidatului întocmit conform legei.

3. Actul de onorabilitate și moralitate al părinților. (Necesar numai candidaților menționați la art. III).

4) Certificatul de studii prin care să se constate că a absolvit cel puțin 4 clase secundare și examenul de capacitate al cursului inferior liceal.

5. Consimțământul părinților sau tutorelui, autentificat, prin care candidatul minor, se angajează cu a lor știință și consimțământ, a îmbrățișa cariera de instructur de educație fizică în armată.

6. Angajamentul candidatului prin care se obligă, că după absolvirea școalei va rămâne în serviciul oștirei timp de 9 ani împliniți ca instructor de educație fizică.

7. Copie după foaia matricolă școlară (numai pentru elevii liceelor militare).

8. Propunerea cu aprecierile comandantului liceului (numai pentru candidații grade inferioare sau elevii liceelor militare).

ART. VII. — Tinerii din ținuturile unite, vor înainta actele numerate mai sus în original și o traducere autentificată în limba română, precum și certificatul de echivalență al studiilor ce posedă eliberat de Ministerul Instrucțiunei Publice.

ART. VIII. — Președintele comisiune de examinare poate acorda dispensă de vârstă candidaților, până la 6 luni minimun sau maximum, la vârstele cerute prin prezenta Decizie Ministerială.

ART. IX. — *Concursul pentru admitere în școală.*

a) Concursul va începe prin examenul medical. Medicii vor examina pe candidați ținând seamă de: „Instrucțiunile asupra boalelor, infirmităților și viciilor de conformație“ incompatibile cu serviciul militar. Rezultatul vizitei medicale al tutulor candidaților admiși în examen, va fi consemnat într'un proces verbal deosebit, care va fi alăturat rezultatului examenului. Hotărârea medicilor este fără apel.

b) La probele pentru concursul de admitere sunt primiți numai cei declarați admiși la vizita medicală.

Concursul va consta din următoarele probe:

1. O probă practică asupra aptitudinilor și rezistenței fizice.

2. O lucrare scrisă în limba română cu subiect din literatura română, istorie, geografie sau științe naturale.

3. Conversațiuni asupra diferitelor chestiuni de cultură generală din care să se constate puterea de judecată și cultura candidatului.

4. O probă de desemn.

ART. X. — Comisiunea examinatoare va înainta Ministerului de Răsboi (Direcțiunea Școalelor Militare) până la 14 Septemvrie actele asupra rezultatului examenului de admitere, întocmite după cum urmează:

a) Procesul-verbal și tabelele examinărei medicale cu candidații admiși și respinși;

b) Procesul-verbal cu două tabele:

I-a a candidaților cari îndeplinesc condițiunile legale de admitere în școală.

II-a a candidaților cari nu îndeplinesc condițiunile de admisibilitate.

In ambele aceste tabele candidații vor fi înscriși în ordinea clasificației, arătându-se, la fiecare aprecierile dobândite la toate probele la care au fost examinați.

ART. XI. — In baza actelor enumerate mai sus, Direcțiunea Școalelor Militare va întocmi decizia ministerială de admitere în școală.

ART. XII. — Vor fi primiți să candideze tineri, atât din vechiul regat cât și din ținuturile unite. Aceștia din urmă vor putea să prezinte proba în scris sau oral în limba în care o cunosc mai bine, numai în cazul când nu s'ar putea exprima bine în limba română.

ART. XIII. — Elevii declarați admiși, nu plătesc nici un fel de taxă în timpul celor 2 ani de studii, cât durează cursurile și aplicațiunile la școală.

ART. XIV. — Comandantul Școalei Militare de Educație fizică este însărcinat cu executarea prezentei decizii ministeriale și autorizat a-i da o cât mai largă publicitate.

ART. XV. — Publicarea prezentei decizii ministeriale servește drept încunoștiințare.

Ministru de răsboiu,
General RASCANU

Directorul școalelor militare,
Colonel CERKEZ

Banca Centrală pentru industrie și comerț s. a. Cluj,

a primit dela Viena, Stiria si Cehoslovacia cantitati mari de:

geamuri; diferite dimensiuni, asortate dela 1·5—1·8 mm., diferite vopseli de pământ și cu oleiu, coase, diferite mărci Stiriene și dimensiuni, dela 7—8½.

Garnituri, pentru ascuțitul coaselor, hârtie, diferite calități, se poate întrebuința ca hârtie de ziare, pentru cărți și tăiată în coale ca hârtie de concept. greutatea specifică pe mia de coale dela 25—65 kg.

Articoli electrotechnici ca becuri electrice și material de instalațiuni,

prin porturile vechiului regat:

coloniale ca: cafea Santos I, alune curățite, stafide, orez diferite calitati cu diferite prețuri, tămaie, piper singapor, carobe, borax, oțet de 80 și 40% taria în baloane de sticla, scrobeala, cafea Frank și surogat de cafea Jordan, colțuri de potcoave, (H stollen în parte și ascuțiti) diferite mărimi,

manufactura diferita, ca:

șifon, jacard, america, indian, indian batist, indigo, sifon douglas, ața neagră și albă în mosorele de 400 iards, cari se pun în vânzare atât la magazinele sale din Cluj, cât și la filiala s'a din Sibiiu.

Pe drum spre Cluj se află:

porcelanarie de Boemia, butoaie de fier pentru transportul de benzină și alte produse petrolifere. sobe de fier de proveniența Boema și Nadrag. Asemenea în cantitați mai mari: Benzină usoară de 725 cu cisterna și ulei regal o.

Referințe atât în scris cât și verbal dau atat depozitele Centralei și Sucursalei precum și seoțiile de mărfuri.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT cameră mobilată de preferință în familie plătesc bine.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dr. Dragu, Strada Atila 13.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

DOMNIȘOARĂ caută un post după masă stie scrie la mașină și la orice lucruri de birou. Adresa la birou.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR haine puțin uzate, ase adresa la Administrația ziarului.

DE VÂNZARE un costum haine militare și 1 pereche cisme negre. A se adresa la Administrația ziarului.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Cea mai veche și mai renumită
fabrică de lichior
Eleonora Szilágyi
soc. pe acți fondată la 1832 Cluj,
recomandă cele mai bune
lichezuri și beuturi spirtoase de prima calitate.

Divizia 2 Vânatori Alesd.

No. 9275/1920.

Publicație.

Acest Comandament, având trebuință pentru cantitatea de 3000000 lemne de foc, necesare fiertul hranei și încalzitul sobelor trupelor, se publica licitație pe ziua de Joi 12 August a. c. la ora 10 dimineață care se va ține în canceleria Serv. Intendenței Diviziei din garniziona Alesd.

Doritorii a concura se pot prezentă cu oferte închise și garanție de 10%, pentru cantitatea ce va putea oferi.

Condițiunile Caetului de Sarcine se pot vedea în orice zi de lucru lemnele trebuid predate parte în gara Ciucea iar parte la gara Alesd.

Licitația se va ține în conform. cu Art. 70—81 din legea contabilitatei publice.

Seful Serv. Intendenței:
Intend Colonel V. Mihalescu.

Foița ziarului „Infrățirea"

Alexandru Odobescu

Mihnea-Vodă cel rău

1508—1510.

(Nuvelă istorică.)

(Urmare)

Un biet poet latin, Ioan Salius, ce se bucura și el de cinstea de a fi printre numerosii oaspeți ai Prințului, începuse a pune pe versuri laudele sale, arătînd vechea slavă „a neamului său domnesc, întinsa lui stăpînire, dreapta i strășnicie împotriva prădătorilor s'a furilor, rîvna lui d'a uni creștinătatea supt o singură cruce, dorința i d'a scăpa Bizanțul de păgîni, uricioasa viclenie ce'i răpise tronul, tocmai cînd era în mijlocul tărnei s'a grămezilor de aur". Însă atunci cînd era poetul să'și pornească Pegazul pe căile zîmbitoare și înflorate ale viitorului, cînd era să cînte glorioasa redobîndire a tronului ce se apropia și să'și iea plata cuvenită inspiratelor sale strădănii, o împrejurare cruntă curmă de odată strălucitoarele nădejdi ale Domnului și ale lingușitorilor săi.

Șederea lui Mihnea în Sibiiu strînsese acolo mai mulți oameni ce purtau cu dînșii cîte o veche răzbunare și cari, plini de jalnica aducere aminte a trecutului, urmăreau cu pleasa rea, pe îmblînzitul tiran.

Nemilostiva ursită sau pronia răsplătitoare făcuse ca acești oameni să se întîlnească, să'și destăinuiască unul altuia aceiași ură și împreună să chibzuiască a lor răzbunare.

*

In casa lui Danciu Tepelus, stau adunați într'o seară trei oameni. Unul de vîrstă mezie, purtînd îmbrăcăminte ungurești, are un obraz pe care se citește o prostatică rîvnire la mărimi; acesta e stăpînul casei, fecior de Domn și neîmpăcat dușman al lui Mihnea, carele se suise pe tronul hotărît lui de Vladislav și acum încă îi răpise sprijinul ocrotitorului său.

Al doilea e un boier bătrîn de țara Romînească, cu barba albă și cu fruntea înorată de o veche mîhnire; acela e Radul, spătarul din Albești, a cărui fiică Hinca fusese jertfită cu atîta cruzime de către fostul Domn, chiar în noaptea ei de cununie.

In sfîrșit un tînăr purtînd zeghia sîrbească ține mîna pe hangerul de la brîu, pare c'ar fi gata să spele în sîngele tiranului necinstea unei surori sfîșiată de dînsul; îl chiamă Dumitru Iacșăg și e nepotul mitropolitului Maxim.

Ei se par a fi după o lungă sfătuire; iar bătrînul boier, întinzînd cu încetul mîna într'un vas de aur ce sta pe masă, scoase dintr'însul o hîrtie îndoită și citi cuvîntul; Hangerul!"

Iacșăg săltă de bucrie, strigînd; — „E al meu! — Ceilalți doi răspunseră: — „Dumnezeu să te ajute!"

Radu posomorit aruncă în foc o altă fișie pe care scria Șteangul" și Danciul rupse cu necaz, una care zicea: Otrava!"

Fără de a mai spune o vorbă, ei se despărțiră.

A doua zi era 12 Martie 1510 și praznic mare al sfîntului Papă Grigore. Toată obștea cuvioasă, muieri și bărbați, asculta cîntările latinești ale bărutului și răsunetul măreț al organului. Pe piața mare, dinaintea bisericei nu e nimeni; d'o parte se vede numai un zid boltit; de cealaltă un tufiș de pomi îndesați.

Acuma slujba s'a sfîrșit; creștinii îmbrăcați ca de sărbătoare, ies din toate părțile, făcîndu-și cu afiasmă semnul cruci pe frunte și se răspîndesc pe la casele lor. Mai în urmă de toți și umblînd cu pas greu, se coboară pe treptele de piatră ale catedralei, Mihnea-Vodă însotit de nedesliptul său Stoica și de Ioan Horvat de Vingart; contoșul Domnului, sur și lung, cu ceaprazuri de fir, e deschis la piept și lasă să se vadă o scumpă blană de samur, la fel cu căciula de pe cap. Nimeni dintr'înșii nu poartă arme într'o zi mare ca aceia.

— „Frumoasă și măreață slujbă!" — zise Domnul către Horvat.

— „In curînd se vor bucura de dînsa și pămînteniii Măriei Tale, cînd cuvioasa-ți rîvnă îi va adăpa la izvorul adevăratei credințe".

—„Așa e negreșit. Știu bine că voi întîmpina oareșicare anevoințe, piedici și zavistii; dar lăsați-vă pe mine"; — zise el zîmbind în sălă — „voi purta crucea în mînă de fier. In zadar vor încerca boierii și mai ales blestemații de Basarabești"...

Atunci, sărind ca un trăznet din tufiș, un om se repezi la el cu hangerul în mînă și în iuteala isbireil îl pironi cu fierul drept în pietrele boltii de pe piață. Abia avu vreme Mihnea să-i zică cu o mirare plină de dispreț: — „Tu cine ești? și pierzînd ori-ce simțire, căzu mort pe briînci. Hangerul isbindu-se de lespezi, îi pătrunse coastele și eși sîngerat prin spate.

(Urmează.)

I. NACHT
BUCUREȘTI

BIROUL: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29.
DEPOZITUL: Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26.

Vinde en gros cu prețuri sub orice concurență:

Tabla albă, neagră, plumbuită și galvanizată — **Curele** de piele, balata și păr de cămilă — **Klingherita, Asbest** și **Cauciuc** în plăci - **Garnituri** de asbest simple și grafitate. Fibră VULCAN — **Table** și **Bare** de alamă și aramă — **Cositor, compoziție, antimoniu, plumb** și **zinc** — **Oțel Rapid. Pânza de smirghel** — **Suruburi** mecanice și pentru lemn. Nituri, Piuliță — **Nituri de arama** pentru cazane și curele — **Becuri, sârma, litza** electrică. Sârma de BOBINAJ — **Electromotoare** 440 și 220 volți.
Tub Bergmann — **Tevi de gaz** și **fittinguri.**

Se caută un servitor de birou, român,
pentru Banca Națională a României din Cluj.

Informațiuni se pot lua la Dl. Victor Nasta, în edificiul fostei Banci Austro-Ungare, str. Unio No. 28 intre oarele 8—9 dimineață.

Dactilografă

cunoscătoare a lucrărilor de birou se angejează imediat. De preferat cele care cunosc pe lângă limba Româna și puțin Ungară. Oferte se vor adresa la Administrația ziarului Sub A.

Banca Marmorosch,
Blanc & Co., Societate Amonima din Bucuresti,
Str. Paris No. 4

Aduce la cunostinta publicului că poate efectua orice plati din Statele Unitate ale Americei de Nord pentru Transilvania, Banat și Bucovina prin reprezentanță sa din New-York, 38 Vestern, 73-d Sreet.

Banca Centrală
pentru industrie și comerț s. p. a., Cluj.

Se aduce la cunoștința actionarilor vechi, că acțiile băncii din emisiunea I. sunt tipărite și se pot ridica numai personal din partea proprietarului sau plenipotențiatului legal, contra titlurilor provizori corespunzatoare.

Ordinea de distribuire este următoarea:

Acționarii, cari posed cel puțin 100 acții le vor putea ridica din 10—20 Aug.

Acționarii, cari posed cel puțin 40 acții le vor putea ridica din 21—31 Aug.

Toți celelalți acționoari însă din 1—20 Septembrie.

Direcțiunea.

Banca „ECONOMUL"
sediul in CLUJ.
Filiale: M-Ludos și Aiud.

Cel mai vechiu institut financiar din localitate. — Primește depuneri pe libele și în Cont-curent. — Acoardă imprumuturi cambiale, hipotecare și pe Cont-curent. — Se ocupă cu tot soiul de afaceri de bancă. — Finanțează și participă la intreprinderi comerciale și industriale.

Biroul: Cluj, Calea Ferdinand No. 26. Telefon No. 415.

Ziarul Infrățirea

primește abonamente din întregul Ardeal, Banat și Bucovina cu: 240 coroane pe 1 an 120 coroane pe 6 luni 60 coroane pe 3 luni.

România Ministerul Internelor: Secretariatul general din Cluj.

Concurs.

Se publica concurs pentru ocuparea mai multor posturi de funcționari la contabilitatea Ministerului de Interne: Secr. General din Cluj.

Reflectanții sunt rugați să-și înainteze ofertele până la 25 august a.c. indicând și clasa de salarizare la care reflectează.

Secretariatul General de Interne, etag II. No. 149.

Convocare.

Se invită membrii Insoțirei „Consumul Funcționarilor publici din Cluj" pe baza punctului a) din § 23 din statute la

Adunarea generală extraordinară care se va ținea în 29 August (Duminecă) la oarele 10 a. m. în sala de sedințe a prefecturei județului Cojocna pe lângă următoarea:

Ordine de zi:

1. Deschiderea Adunări;
2. Raportul Consiliului de Administrație;
3. Modificarea statutelor;
4. Demisumea Consiliului de Administrației și a Comisiunei de Censori;
5. Alegerea Consiliului de Administrație;
6. Alegerea Comisiunei de Censori;
7. Eventuale propuneri;
8. Inchiderea Adunări.

Numai acelea propuneri se vor pune la desbatare, cari se vor prezenta Consiliului de Administrație în scris cel puțin cu 8 zile inainte de adunarea generală.

Propunerile Consiliului de Administrație cu privire la modificarea statutelor se pot vedea zilnic în biroul însoțirii în oarele oficioase.

Cluj, la 11 August 1920.

Dr. Romul Boilă s. s.
președinte.

România Regia Monopolurilor Statului Direcțiunea Regională, Cluj.

No. 3906.

Publicare.

Cu începere de 1 Septembrie a. c. în părțile bănățene (jud. Arad, Carșseverin, Timiș) și ungurene (jud. Bihor, Sătmar, Maramureș, Salagiu) numai acele persoane se vor putea ocupa cu comerț de sare, cari vor avea pentru aceasta brevet liberat de Direcțiunea Regioanală R. M. S. Cluj. Care vrea să obțină acest brevet trebue să facă până la 20 August a c. cerere la aceasta Direcțiune. Către acesta cerere să anexeze Deciziunea Primariei comunei respective, cu ce preț să obligă a vinde sarea, având în socoteală prețul unui vagon franco gara cea mai apropiată cărătul până la depozit și câștigul de 15—20%.

Costul sarei franco gare.

Sare formală un vagon 10.000 Kgr. 10.000 cor.
Sare măcinată un vagon 10.000 Kgr. 13.000 cor.
Sare pentru industria alimentară un vagon 10.000 Kgr. 7300 cor.
Sare pentru alte industrii un vagon 10.000 Kgr. 4500 cor.
Sare pentru vite un vagon 10.000 Kgr. 4500 cor.

Sefuł Serviciului: *Peptea.* Director Regional *Lucac.*

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"
REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
Cluj, Str. Universității No. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 12 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini — Duminecă 15 August 1920

Infrățirea

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) ADMINISTRAȚIA: Str. Universității No. 2. | Abonamente: 1 an . . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

SIBIU

Ardealul de ieri și de azi

Cumplite vremi au trecut peste capul Românului pe aceste plaiuri. Limba, legea şi drepturile omului erau călcate în picioare. Românul băştinaş ajunse rob, era iobag, era slugă. Licărea însă în suflete nădejdea.

Generaţii de-a-rândul s'au stins cu ochii, cu cel din urmă gând şi dor, spre cununa munţilor, spre Carpaţi, pe cari îi ţinea în braţe ţara-mamă, România. Era un vis, o nădejde, rămasă moştenire din neam în neam.

Astăzi n'ar trebui să fie decât o horă mare, pe tot întinsul Ardealului şi a pământului românesc, liber, până la hotarul de Apus. Dar nu e. Dece? Ce s'a întâmplat?

Odinioară o panglicuţă tricoloră era urmărită până în casele oamenilor, era smulsă dela brâu şi din cosiţele fetelor. Astăzi scumpul nostru tricolor fâlfâie cu mândrie pe clădiri, pe catedrale, pe crestele munţilor.

Odinioară jandarmii cu pene de cocoşi, cu arma strălucind în soare băgau spaima în sate — până şi cânii pe la porţi, stăteau ghemuiţi şi umili.

Un fişpan, un solgăbirău, şi mai ales un corifeu ungur era o grozăvie. Sta Românul cu căciula în mână, iar la plecare le striga un puternic „să trăiască.

Astăzi de când ţara-i românească, e o lipsă de respect şi faţă de lucruri şi faţă de oameni. Astăzi se propagă duşmănie şi ireverenţă tocmai faţă de aceia cărora le datorăm în bună parte, că această jumătate de ţară e, în sfârşit, românească.

E o pornire, o manie de a dărâma altarele.

Cum s'au putut răsturna însă lucrurile într'atâta?

Unii oameni prea modeşti şi prea potolţi sub Unguri, s'au trezit deodată, când Ardealul s'a liberat, genii şi celebrităţii indispensabile pentru fericirea şi — mai ales — cârmuirea Românieimari.

Ca din pământ au răsărit reformatorii şi specialiştii, gata să deslege ori ce probleme, cari interesează prezentul şi viitorul ţării întregite.

Mintea oamenilor s'a întunecat, simţul măsurii a dispărut, iar ambiţiunile au crescut în proporţii neînchipuite.

Suprema ţintă a multor sforţări pare a fi, nu atât un loc de muncă cinstită si spornică în ogorul neamului, ci un scaun de hodină, cât mai bună. O sumedenie de braţe — rareori îndemânatece — dau năvală, nici mai mult, nici mai puţin, decât spre locul de unde se cârmueşte ţara.

Puţini îşi dau seama, că corabia statului are nevoie — în vremile noastre mai mult de cât oricând — să fie cârmuită de minţi luminate, de braţe destoinice şi pricepute, că neamul are nevoie de toate energiile sale reale, cari în mod armonic, dar disciplinat, să conlucreze la întărirea şi propăşirea ţării.

Iar pentrucă unii sunt nerăbdători, alţii nu-şi pot stăpânii ambiţiile, *urmează să se dea foc ţării, răscumpărată cu atâtea jertfe?*

Avem tot respectul faţă de istoricul Partid Naţional, care a înscris un capitol de glorie în istoria neamului nostru din România de dincoace, precum şi faţă de fruntaşii lui, cari — ori cât de aspre ar fi animozităţile şi adversităţile, trecătoare, ale momentului — rămân pentru noi figurile reprezentative ale rezistenţei naţionale.

Când vedem însă atâta vrăşmăşie, atâta intoleranţă nejustificată, atâţia Catoni de ocazie, ne răsare în minte o icoana tristă, care ne arată mereu, cum unii dintre cei, ce scutură necontenit steagul naţional (care e al tuturor Românilor) cari, dacă nu încurajează, tolerează o luptă fratricidă — se lepădau, nu de mult, de fapta „criminala" a României mame, în vremea, când prinse armele pentru desrobirea României de dincoace.

Pentru binele obştesc, pentru armonie, care trebuie să se întroneze, opinia publică a trecut cu indulgenţă peste aceste păcate. Şi-a zis poate, că şi Stul Petru s'a lepădat de trei ori de Mântuitorul, dar... — să nu se uite — *a plâns cu amar.*

Nimănui nu-i trece prin minte, că Ardealul ar putea fi socotit ca o moşie, ca un privilegiu. Difuziunea sevei naţionale trebue să se facă — şi se va face — trecând prin însăşi măruntaiele Cărpaţilor, în interesul ţării şi al neamului.

Tot astfel steagul naţional nu e şi nu poate fi un monopol al unora. El e şi trebue să fie un simbol, un patrimoniu sfânt al tuturor bunilor Români.

Se cuvine deci mai puţină ură, mai puţin îndemn la vrajbă între fraţi mai mult simţ al măsuri şi, din partea tuturor, mai mult respect faţă de aceia, cari prin mintea şi prin inima lor au contribuit la înfăptuirea României mari.

O cere aceasta binele ţării, în care se cuprinde şi binele Ardealului.

V. Meruţiu
prof. univ.

Tăbliţele unui spectator

Cei cari nu agită decât un număr mic de idei se încăpăţânează de preferinţă asupra celor mai mediocre dintre ele.

*

In viaţa fiecărui om se întâlnesc trei perioade: una de bun simţ, una de metafizică, sau de judecată, una de concreţiune sau delir.

Fiecare societate înfăţisează de asemenea aceste trei faze şi iată că omenirea e în prezent în cea de pe urmă.

Fantasio.

De cele mai multe ori greşelile adversarilor noştrii ne înlesnesc afacerile mai mult de cât îngrijirile cele mai statornice ale dibăciei noastre.

Marşul triumfal

Craniul Voevodului între Voevozi, al viteazului Mihai, va fi purtat în triumf.

Luat din caæa duşmanului pustiitor în năvala-i năprăsnică şi pus la adăpost în Iaşul în care şi-a împlinit visul unirei, capul care a cuprins mintea ageră şi geniul strălucit al unui neam risipit, va trece acum îndărăt pe drumul glorios de altă dată.

Reprezentanţii neamului întregit de pretutindeni, cu fruntea plecată îl vor duce dela Iaşi, prin Turda şi Alba-Iulia, la locul veşnicei odihne dela Mănăstirea Dealului.

Clopotele din toate turlele, trimbiţile şi muzicile din toate unghiurile ţărei vor răsuna, dar nu tânguitor şi jalnic, ci vesel şi triumfător.

Nu mormântul redeschis îl va primi pentru a-l reînchide sub lespedea uitărei, ci soclul recunoştinţii nemărginite al veşnicei amintiri.

Măreţia vremurilor ce le trăim e mai presusă de puterea noastră de-a o mărturisi. Suferinţele adunate de zece veacuri, risipite acum in negura uitată a vremilor trecute, nu pot da răgaz cuvintelor să împărtăşească gândurile

Din împărăţia sufletelor, acel ce ne-a stăpânit peste veacuri, se va cobori desigur printre noi in acele zile, şi ne va inflora cu puterea-i nevăzută.

Peste ţărâna frământată cu lacrimi şi sânge, peste mormintele de curând deschise, aripa vulturului semeţ ce-a cuprins în privirea-i vitează neamul de pretutindeni, va fâlfăi din nou în strălucirea soarelui dreptăţei răsărit pentru a nu mai apune niciodată...

Fruntea boltită şi privirea-i pătrunzătoare va stăpâni în acele zile mintea tuturor Românilor.

De pretutindeni ruga ferbinte pentru odihna sufletului celui ce-a fost Mihaiu Viteazul, ca un glas al triumfului, va răsuna peste tot întinsul cuprins în planul măreţului său vis.

Oricât de mari să ne fi fost suferinţele şi oricât de multe lacrime să fi risipit mamele celor jertfiţi, tot mai mare este fericirea zilelor ce le trăim acum.

In marş triumfal, acel ce-a crezut că sub securea nemiloasă a laşităţei şi trădărei se va nimici idealui sfânt al unui neam în care a crezut va trece acum să vadă ca mărturie vie, că dreptatea l'a răsbunat.

Dela Iaşi, prin Turda şi Alba-Iulia, către Mânăstirea Dealului pe drumul prevăzut cu mărturiile veşnice ale iubirei de neam, capul care a cuprins în mintea-i înţeleaptă destinul unui neam, va face cel din urmă şi cel mai strălucit marş triumfal.

Orbitele-i întunecate se vor lumina, faţa încruntată se va înveseli şi în zimbetu-i fericit un neam întreg va regăsi răsplata calvarului îndurat.

Ev.

Reacţiunea contra internaţionalismului

Contele Strezynsky, ministrul Poloniei la Bucureşti, a declarat unui ziarist că: „în momentul de faţă, Polonia ridică steagul, nu al reacţiunei contra reformelor sociale moderne ci acel al reacţiunei individualităţilor naţionale contra internaţionalismului nefast care surpă temelia statelor şi distruge conştiinţele indivizilor."

Declaraţia, plină de mult fond doctrinar a ministrului polon, prin marele adevăr ce-l cuprinde ca şi prin interesul ce trebue să ni-l trezească nouă Românilor în primul loc, ese din cadrul declaraţiilor obişnuite.

In adevăr, parte din presa noastră şi anume aceea care are rolul nefast de a servi interesele streine şi de a duce în eroare opinia publică, a căutat să convingă publicul cetitor cum că lupta dintre Poloni şi Bolşevici, ar fi lupta între reacţiune şi democraţie.

Faptele însă vin să arăte contrar, căci acum oricine poate vedea că lupta se dă între un popor conştient, doritor de libertate şi unitar în lupta pentru afirmarea drepturilor sale etnice, şi între un alt popor, care preocupat numai de interesele materiale ale societăţii şi sugestionat de lupta de clasă, a pierdut noţiunea individualismului naţional. Internaţionalismul — sub forma, la început, a desconsiderării principiului naţionalist — a fost arma cea mai eficace cu care distrugătorii poporului rus, au putut produce anarhia din Rusia.

Internaţionalismul, renegătorul principiului de perfecţionare a unui popor pe baza conservărei calităţilor sale etnice originale, a încercat să se introducă şi în Polonia, de către duşmanii care îi urmăresc distrugerea — şi aceasta a fost una din cauzele eşecului militar polon, după cât transpiră şi din declaraţiile dlui Strezynski.

Internaţioalismul a fost boala care a coborit în mormânt popoarele care şi-au trăit traiul. Lipsa conştiinţei naţionale, prin exluderea ideiei de conservare a unui popor pe baza principiului etnic, a produs deatâtaori decăderea civilizaţiei la anumite popoare, care, preocupate numai de interese materiale, au ajuns la peire. Un popor fără conştiinţa individualităţii sale e ca un individ fără conştiinţa personalităţii sale, e deci ca un om absent, dement, care lucrează în mod incoherent.

Poporul polon îşi dă seamă de pericolul internaţionalismului care caută să rătăcească massele, de pericolul internaţionalismului — sub care se ascunde de cele mai multe ori arma distrugătoare a duşmanului conştient — şi deaceea începe acum reacţiunea utilă contra acestui internaţionalism.

Femei, copii, bătrâni, şi chiar nenorociţii invalizi, umplu cu miile, goi şi flămânzi, rândurile tinerei armate, în acordurile duioase ale imnului „Est je p l ski nezginela," (Polonia nu moare încă).

Poporul polonez, care pune mai presus de materialismul bolşevic, frumosul ideal de perfecţionare a genului omenesc, prin perfecţionarea individualităţii sale, nu va putea peri, ci va străluci tot mai frumos, pe urma jertfelor de astăzi, în viitorul apropiat.

Reacţiunea contra internaţionalismului va începe sperăm şi la noi ca o măsură de prevenire, a tentativelor uzate de agenţii duşmanilor noştri, de a duce în eroare opinia publică.

Să luăm ca exemplu poporul francez care se regenerează şi îşi menţine astfel rangul întâi printre popoarele civilizate, tocmai prin reacţiunea violentă întreprinsă în ultimul timp contra internaţionalismului.

Să luăm ca exemplu popoarele care, cu cât au fost mai conştiente din punct de vedere al individualităţii lor, cu atâta au adus un aport mai frumos la cultura omenirei întregi.

Poporul român e chemat a şi afirma tot mai mult însuşirile sale caracteristice prin perfecţionarea individualităţei sale, pentru ca în felul acesta să lase şi el urmele sale în civilizaţia omenirei, şi aceaste nu o poate face decât contra internaţionalismului nefast.

Şi astfel exemplul Poloniei e bine venit.

Fp. R.

Speranţe zădarnice

Evenimentele din Polonia şi frământările din Apus, au început să încălzească din nou germenul iridentei maghiare.

Oferta lui Horthy de-a trimite trupe în ajutorul Poloniei dă iarăşi speranţe trandafirii acelor cari s'au deprins a trăi într'o continuă închipuire.

Ştim bine că nu poate fi uşor să se deprindă cineva cu realitatea când ea vine să desmintă credinţele moştenite din generaţie în generaţie; dar aceasta nu ne împiedecă de-a crede că, oricât de târziu, tot trebue ca să triumfe judecata şi nu sentimentul.

Dornici de-a începe o vieaţă de linişte şi progres, înţelegând în acelaşi timp şi situaţia convieţuitorilor noştri, nu putem decât să le înlesnim putinţa de-a nu se arunca în abisul speranţelor zădarnice.

Să înţeleagă cei cari şi-au închipuit că s'au născut pentru a robi popoarele, că există o justiţie imanentă a faptelor care cu cât întârzie mai mult a se pronunţa cu atât e mai necruţătoare. Şi a noastră a întârziat doar o mie de ani!... O mie de ani de nedreptăţi şi persecuţii au de răscumpărat.

Se fie mulţumiţi că nu-i răscumpără cu răzbunarea fostului rob, ci cu iertarea şi cu cea mai bună intenţie a unui popor latin şi să renunţe la speranţe zadarnice.

PROGRAMUL
SERBĂRILOR TRANSPORTĂRII CAPULUI lui MIHAI-VITEAZUL

Capul Marelui Erou va fi ridicat dela Iaşi (unde se află din vremea retragerii din 1917) în ziua de 20 August 1920, transportat de delegaţii însărcinaţi de guvern prin Ardeal la Alba-Iulia Turda, Sibiu, Şelimberg şi în urmă depus la Mânăstirea Dealului în ziua de 26 August 1920.

Delegaţia care va însoţi capul Marelui Erou cu trenul se va compune din:

a) Un reprezentant al curţii regale.
b) I. P. S.S. mitropolitul primat cu suita.
c) Câte un delegat al Corpurilor legiuitoare.
d) Un membru al Academiei.
e) Câte un delegat al Universităţilor din Bucureşti, Iaşi, Cernăuţi şi Cluj.
f) Un delegat al Comandantului legiunei de Cercetaşi.
g) Un delegat al Marelui Stat Major.
h) Câte un delegat al Ministerului de Instrucţie şi Arte.
i) Câte un delegat al autorităţilor din Ardeal, Basarabia şi Bucovina.
j) Câte un delegat al Societ. Scriitorilor Români, Tinerimea Română şi Casele Naţionale.
k) Un delegat al Comisiunei Monumentelor Istorice.
l) Un delegat al Sinodului.
m) O delegată a Soc. ortodoxe a femeilor române.
n) Un delegat al Soc. J. O. V.
o) O delegaţie de 3 ofiţeri şi 10 grade inferioare din Reg. 6 Mihai-Viteazul.
p) D-nii Pavelescu şi Nanu, profesori ai Liceului Mânăstirea Dealului, care în timpul retragerei armatelor române au ridicat capul lui Mihai Viteazu.

Comisiunea penfru organizarea serbărilor va face parte din delegaţia ce va însoţi cortegiul: delegaţii Ministerelor de Războiu, Instrucţiune şi Arte, preşed. Ligei Culturale, Statul-Major şi Căile Ferate.

Însoţeşte comisiunea un secretar ofiţer, 4 subofiţeri şi 4 grade inferioare.

Trenul special pentru transportul capului Marelui Erou şi al invitaţilor va urma itinerariul alăturat şi va fi însoţit de un inginer dela Căile ferate cu însărcinarea de a preveni şi eventual de a înlătura toate piedicile ce s'ar opune în cursul acestei călătorii. In special sosirile în localităţile indicate să se facă astfel ca să se poată executa ceremoniile arătate la punctul 6 din program.

Delegaţia va fi însoţită de un operator cinematografic militar, de fotografi şi de un număr de 3 corespondenţi de ziare hotărâţi de Sindicatul Ziariştilor, 3 de Asociaţia Gen. a Presei, în afară de ziarele Patria, (Cluj), România, (Cluj) şi Sfatul Ţării (Kişinău) ce se invită special.

Vagonul în care se va depune capul Marelui Erou, va fi decorat cu flori, verdeaţă şi drapele. De asemenea şi afetul de tun pe care se va purta capul Eroului dela gară la locul ceremoniei.

In timpul călătoriei, câte o gardă de patru soldaţi şi un grădat din Reg. 6 Mihai-Viteazu şi 40 Călugăreni va face paza relicvelor.

La Mânăstirea Dealului, gardă de onoare va fi făcută de elevii liceului.

In ziua de 26 August vor avea loc în toată ţara în şcoale şi la corpurile de trupă dimineaţa Te-Deumuri şi parade militare, iar după amiaza şi seara serbări cu caracter naţional. La Călugăreni, Comana şi Vi ra unde au avut loc luptele lui Mihai-Viteazul cu Turcii se vor organiza serbări şi excursii şcolare.

In Ardeal serbările se vor urma dupa programul următor:

La Turda.

Dela Iaşi trenul special va pleca la Turda în ziua de 20 August, urmând itinerariul Paşcani—Adjud—Palanca—Giurgeu—St. Miclăus—Tg.-Mureşului—Turda.

In dimineaţa zilei de 22 August ora 9.30 se va ridica capul lui Mihai Viteazul şi se va transporta pe locul unde a fost omorît, cu următorul ceremonial:

1. Se va oficia la plecarea din gară o rugăciune de către preoţii din localitate.

Vor fi prezenţi la gară:

a) Autorităţile militare, civile şi clerul din localitate.
b) Trupele din garnizoană şi garnizoanele vecine cu drapele şi muzică.
c) Toate societăţile cu drapele.
d) Şcoalele si corurile din localitate.

2. După oficierea rugăcunei, lădiţa care poartă capul Eroului se va depune pe un afet de tun drapat cu steaguri naţionale, pregătite din vreme sub îngrijirea corpului 6 armată.

3. Toate autorităţile arătate la punctul 1 vor forma cortegiul până la locul unde a fost omorât Domnitorul; acolo se va oficia un serviciu religios de tot clerul prezent, iar capul Marelui Erou va fi expus vederei publicului până la ora 15.

4. Cortegiul va fi format în ordine următoare:

a) Toate corurile din localitate, cari vor cânta pe tot parcursul drumului imnuri religioase şi naţionale.
b) Clerul.
c) Şcoalele.
d) Compania de onoare cu toate drapelele şi cu drapelul Reg. 6 Mihai Viteazul.
e) Afetul de tun cu capul Eroului.
f) Autorităţile civile şi militare şi toţi ofiţerii din garnizoană şi ofiţerii delegaţi din garnizioanele vecine.
g) Toate societăţile culturale.
h) Publicul ce va lua parte la oficierea serviciului religios.
i) trupele din garnizioană şi garnizoanele vecine cu muzica militară vor închela cortegiul.

5. Parada se va comanda de un general din corpul 6 armată.

6. Pe tot parcursul afetul de tun va fi escortat de către 4 ofiţerii superiori din Corpul 6 Armată decoraţi cu ordinul „Mihai Viteazul".

7. In tot acest timp clopotele dela toate bisericile vor suna.

8. La gară onorurile vor fi date de către compania de onoare cu drapelele tuturor corpurilor de trupă din localitate aduse în faţă vagonului special.

9) La ora 15 capul Eroului se va ridică şi va fi condus la gară cu acelaş ceremonial ca la venire şi va fi depus în vagon la ora 16.30.

La Alba-Iulia.

Un serviciu religios şi acelaş ceremonial va avea loc la Alba-Iulia lângă cetate, în ziua de 23 August.

La Sibiu şi Şelimberg.

In ziua de 24 August dimineaţa se va face un serviciu religios la Metropolia din Sibiu cu acelaş ceremonial.

La ora 11 va avea loc plecarea la Şelimberg, iar la orele 4 se va face serbarea pe câmpia Şelimbergului unde Mihai Viteazul a câştigat una din cele mai mari victorii.

După ceremonie şi pe locul bătăliei se va pune, spre veşnică pomenire, o cruce de lemn, care se va face şi transporta la timp prin îngrijirea Comandamentului 3 Corpului 6 Armată.

Această cruce (în mărime de 3·50 m. afară din pământ) va purta inscripţia în româneşte:

„Noi Ferdinand I, Regele Tuturor Românilor, prin bruţul poporului Meu, am înfăptuit visul Tău din 1599 şi ţi-am slăvit memoria prin această cruce, astăzi 24 August 1920."

Seară trenul va pleca spre Târgovişte, iar de aci la Mânăstirea Dealului unde se va depune capul Eroului la vechiul loc, cu onorurile cuvenite, se va oficia slujba religioasă şi se vor ţine cuvântări comemoratoare.

Viaţa Provincială

Răvase din Orăştie

— Poporul la sate — Apariţia „Infrăţirei" — Un colonel conştient — Pepiniera ungurească —

Poporul dela sate se mişcă, adecă este mişcat de puterea împrejurărilor în care ne aflăm. Poporul judecă şi nu se lasă otrăvit de microbii socialismului. Şi judecata acestui popor din ţinutul Orăştiei este destul de cumpătată, lăsând de o parte unele mici manifestări pornite. Şi nu-i de mirare când de doi ani de zile diferite curente şi „mari bărbaţi politici" cearcă să-i întine haina sufletului aşa de curată altădată! Noroc numai, că această mişcare a satelor se manifestă în cadrele justelorlor năzuinţi. Ei cer anume pământ, acolo unde este, şi o mai mare dragoste faţă de necazurile şi păsurile lor.

Setea de carte — mai cu seamă pentru cetitul ziarelor — se manifestă cu putere. Numai de noi depinde ce lectură să li dăm prin ziarele noastre — negreşit că *nu* o lectură care este condamnată de oameni cu bune simţuri naţional-sociale.

*

Apariţia „Infrăţirei" aici a fost aşteptată cu o motivată sete sufletească, ca şi în celelalte oraşe ale Ardealului. Mai mult nu adăogăm ca să nu fim acuzaţi de „Pro domo" de aceia cari văd cu înfigurare infrăţirea noastră propovăduită de dascălii luminaţi ai Universităţii — şi de oameni cu vederi şi puteri sufleteşti superioare.

*

E vorba de colonelul Ghearim. Am avut prilegiul să stau de vorbă cu acest om condus de un spirit părintesc şi cu bune preocupări culturale în toate faptele sale. Soldaţii — scumpii dorobanţi — o simţ aceasta şi de aceea la noi, aici, nu se pomeneşte de fapte cari să coboare prestigiul militar. Toate sunt în cea mai perfectă armonie, dela ordonanţa ofiţerului până la comandantul regimentului. Cazarmele sunt adevărate scoli: curate, orânduite, împodobite cu flori, ghirlande — şi chipurile Măritului Rege şi a scumpei Doamne, coruri, muzici şi — mai pre sus de toate — şcoala ce li se face.

*

Şi Orăştia îşi are pepinierasa de maghiarism: liceul unguresc, la care privesc Ungurii cu amândoi ochii. Dar nici ochiul de Ulysse al Românilor nu doarme, ci veghează. Cu chiu cu vai, Ungurii au ştiut anul trecut să aglomereze aici o sumă bunicică de elevi —, spre a dovedi astfel marea lor putere sufletească. Şi e temerară tendinţa aceasta a Ungurilor de a susţine aici în jud. Hunedoarei, cel mai românesc judeţi, o şcoală ungurească. Desigur că elevii şi-i recrutează din toate „unghiurile Ardealului". E curios cum Ungurii apreciază dreptul de stăpânire a Statului român. Ei n'au arborat niciodată pe acest liceu culorile Ţării româneşti, deşi sunt două mânere de steag, fixate la frontispiciu. Dar jos la înurare cele două statui splendide ale Kun-eştilor privesc încremenite spre tufişurile de arbuşti din faţa lor.

Câte ar putea povesti chiliile profesorilor unguri şi pereţii claselor.

Să nădăjduim însă „că va veni vremea, când pe frontispiciul acestui superb edificiu — unicul poate în Ţară — vor ceti şi ţăranii din împrejurimi, din a caror grea sudoare s-a zidit *Regatul România. Liceul de Stat „Aurel Vlaicu"*.

Vai.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Politica de Stat în Economia Naţională

de VINTILĂ BRATIANU

I.

România modernă nu ar fi putut trăi şi nu şi-ar fi îndeplinit menirea, dacă pe lângă politica ei chibzuită care a dus-o la neatârnarea ei şi la desrobirea neamului, nu ar fi luptat tot de-odată pentru dobândirea neatârnării economice.

Un stat modern nu mai trăeşte exclusiv în sfera activităţei sale politice, militare, administrative sau culturală; Viaţa sa economică joacă un rol tot atât de covârşitor, căci fără o îndrumare sănătoasă a ei nu se poate asigura propăşirea celorlalte ramuri de activitate reamintite mai sus.

Unirea dela 1859 găsea cele două principate româneşti într'o organizaţie cu totul înapoiată, chiar atrofiată. Jefuite înăuntru de regimul fanariot, din afară de războaele ruso-austro-turce care făcuse în secolul al XVIII şi al XIX din cele două ţări surori câmpul de luptă permanent al celor trei mari imperii vecine, ţara noastră nu numai nu propăşise, dar chiar fusese distrus întreg patrimoniul dobândit cu atâta luptă în timpul vechilor şi glorioaselor domnii pământene...

Unirea ne găsea cu sătenii aduşi prin clacă la o adevărată robie, cu o clasă de privelegiaţi în mare parte streini sau înstreinaţi, cari nu aveau decât drepturi şi nici o sarcină; fără armată, fără şcoli, fără profesii libere, fără nici o organizaţie de stat modernă, fără mijloace de transport şi fără armatură economică, cu puterea statului confundată cu aceea a Domnului.

Totul era de creat pentru ca cele două principate robite şi jefuite să poată trăi prin ele înşile într'un regat liber. Este opera ce s'a făcut prin propriile forţe ale poporului român în timpul scurt de mai puţin de două generaţii. O reamintim, fiindcă în ea să găsim pilda şi credinţa de a putea şi de rândul acesta înfrânge marile greutăţi ce ne stau înainte pentru organizarea României Mari.

Viaţa economică a unui stat modern se manifestă în producţia lui — prin agricultură şi industrie —, în punerea în valoare a acestei producţii prin comerţ, credit şi mijloace de transport. Vom cerceta caracterul pe care îl are fiecare din aceste activităţi în condiţiile în care ne găsim. Dar, dela început trebue să observăm, că *caracterul naţional al unei vieţi economice este dat în primul rând de acel ce îl are instrumentele cele mari ale economiei naţionale.* In deţinerea acestor instrumente în mâna factorilor naţionali şi în folosirea lor pentru aşezarea unei vieţi economice naţionale, a fost întreaga putere de rezistenţă a României moderne, graţie căreia şi-a putut asigura neatârnarea ei economică.

Este o strânsă legătură între caracterul politic naţional al unui stat şi stăpânirea pământului său. Polonii au stăpânit Galiţia-ruteană şi o revendică azi, fiindcă au fost şi sunt azi încă posesorii pământului prin marii proprietari rurali. Iată de ce întinderea stăpânirei pământului în folosul sătenilor români, era şi în regatul cel vechi o chestie nu numai de ordin social şi economic, dar chiar naţional. Cu atât mai mult are acest caracter acolo unde cotropirea streină adusese stăpânirea proprietăţii rurale în mâna ei.

Deaceea cu tot regimul — adevărat oligarhic şi de privelegii — care domnea în acele timpuri, prima grije a mişcărei naţionale dela 1848 şi dela Unire a fost desrobirea clăcaşilor şi trecerea în stăpânirea lor a pământului ce îl cultivau. Apoi, un proces neîntrerupt dela 1864 şi până azi, a dus la expropiere, care venită odată ca înfăptuirea României-Mari, permite cu aceeaşi grije de păstrare a caracterului naţional al pământului să rectifice nedreptatea de ieri în favoarea populaţiei celei mai numeroase şi mai obijduite.

Aceaşi grije a inspirat pe acei cari au păstrat prin constituţie stăpânirea pământului rural cetăţenilor români ca şi pe cei cari au cautat să împiedice mişcările de înstreinare ce să făceau pe cale de ipotecare. Crearea prin noi însine a creditelor funciare în 1873 şi apoi a băncilor poporale au fost o verigă în lupta contra înstreinărei pământului românesc.

Credem că numai trebue să insistăm asupra nevoii de a păstra agriculturei caracterul naţional ce l'a avut în vechiul regat. Prin reforma agrară se consolidează şi victoria dobândită graţie legiuirilor făcute şi obştilor săteşti, asupra trusturilor şi arendărilor streine, cari căutau şi pe această cale să pue mâna pe bogatul pământ al României.

Viaţa economică a unui stat

Cronica politică

Toate au putut fi uitate o clipă în faţa evenimentelor externe, afară de un singur lucru: *întărirea în Ardeal a partidul naţional-liberal*. Şi se pare, într'adevăr, că fără să recurgă la vreunul din cunoscutele mijloace ale demagogiei de azi, acest partid găseşte aici un teren din cele mai prielnice pentru desvoltarea unei politici de realizări în care democratismul să însemne, nu exploatarea pentru scopuri electorale a problemei noastre sociale, ci *un permanent efort spre soluţii şi înfăptuire*. Căci în multe centre din Ardeal, în mod spontaneu, au luat naştere organizaţii politice care găsesc necesară o acţiune mai hotărîtă din partea partidului naţional liberal.

Ori tocmai acest fapt provoacă astăzi ca un fel de însomnie politică în tabăra celorlalte partide care par a înţelege că epoca de glorie a demagogiei se apropie de sfârşit.

Terorizarea Parlamentului

Legea pentru regulamentarea conflictelor colective de muncă adusă în discuţia camerei de către ministrul Muncei dl Trancu Iaşi, a dat loc la o vie agitaţie în sinul muncitorimei din capitală. Contra acestei legi, care prevede tranşarea pe calea arbitrajului a diferitelor conflicte ivite între muncitori şi patroni, fruntaşii Partidului Socialist au întreprins o vie agitaţie, iar muncitorii ameninţă cu greva şi cu sabotaj.

Desigur că această lege nu soluţionează în mod echitabil şi complect problema pusă în discuţie şi e mai prejos de aşteptările noastre.

In acest punct de vedere suntem de acord cu cei ce o critică şi cer molificarea ei. Nu suntem însă de acord cu procedeele lor.

Evident că fiecare e liber să critice o lege şi să protesteze când e vorba ca ea să fie admisă de corpurile legiuitoare. Ceac e nu putem însă admite, e ca parlamentul, care reprezintă massele populare prin alegerile făcute cu vot universal, să lucreze sub ameninţările anumitor manifestaţii zgomotoase şi în felul acesta, hotărîrele parlamentului să fie luate sub imperiul fricei. Faptul e destul de regretabil şi nu-l putem trece cu vederea.

In adevăr, acum câteva zile s'a petrecut un fapt grav care arată până unde poate merge provocarea şi lipsa de respect faţă de autoritatea parlamentară.

Agitatorii cunoscuţi ai maselor muncitoare, au ţinut în acea zi întruniri numeroase în toate suburbiile capitalei, la care întruniri reprezentanţii socialismului român, au vorbit în cinci limbi, româneşte, ungureşte, bulgăreşte, nemţeşte şi idiş. După terminarea întrunirilor, massele de lucrători, au pornit, spre cameră, în rânduri de câte patru, cu drapele şi cocarde roşii, cântând „internaţionala". Acolo sau oprit şi au început a manifesta ostil, strigând: „jos legea scelerată". „Vrem pace cu bolşevicii", „Trăiască revoluţia! etc. Dezbaterile camerei s'au oprit câteva minute iar depu aţii socialişti, din faţa intrării la cameră au început să ţie discursuri muncitorimei, în cântecele internaţionale ale manifestanţilor. Manifestaţia fiind cunoscută dinainte autorităţilor, a fost scoasă şi armata, graţie căreia nu a avut loc nici un incident şi parlamentul a putut funcţiona şi mai departe.

Trăim deci în epoca când nici parlamentul, care reprezintă voinţa ţării, nu mai este respectat şi în faţa lui se manifestează ca în faţa unui club oarecare, sau ca în faţa unii săli de întrunire. Evident că sub imperiul unor asemenea manifestaţiuni, parlamentul nu poate avea linestea necesară de a lucra, şi totodată nu poate lua hotărîri cu toată obiectivitatea pe care trebue să o aibă în orice moment aleşii ţării.

Cei ce caută prin asemenea mijloace a impune punctul lor de vedere în soluţionarea diferitelor probleme sociale, nu şi dau seamă că nesocotese cele mai elementare principii democratice care stau la baza societăţii de astăzi. Parlamentul nu trebuie să reprezinte un guvern, parlamentul nu trebuie să fie sclavul unui ministru. Parlamentul ţării noastre mai ales, a cărui reprezentanţi sunt aleşi prin votul universal, nu poate reprezenta alt ceava decât voinţa întregului popor al României Mari. A protesta în felul acesta contra unei legi pe care parlamentul o ia în discuţie, a căuta cu sila să determeni într'o anumită direcţie voinţa deputaţilor, şi a întrebuinţa strigăte ameninţătoare cu scopul de a provoca frica şi tulburarea în mijlocul reprezentanţilor ţării, înseamnă a comite un atentat la libertatea de a gândi şi a notări a celor chemaţi la aceasta de către constituţia ţării. Aceasta nu se poate numi în nici un caz democraţie, ci numai teroare. Teroarea a fost cea mai curată armă a tiraniei şi nu credem că prin aceste mijloace cineva îşi poate valorifica drepturile sale. Mai presus de tirania unei categorii sociale noi punem voinţa întregei naţiuni, care nu poate fi desconsiderată de nimeni. Să nu uităm că atunci când nici parlamentul nu poate lucra, întreaga conducere a ţării e paralizată. Am trăit destulă vreme sub imperiul decretelor-legi, contra căror s-au ridicat în primul loc aceiaşi, care astăzi manifesteaza în faţa parlamentului, şi când acest parlament a fost cerut luni întregi prin întruniri, manifestaţiuni şi presă, ei trebue respectat şi trebue să i se lase linistea şi obiectivitatea de care are nevoie pentru a da ţării legile necesare. Altfel, la tirania muncitorilor se va răspuude în mod forţat cu tirania decretelor-legi, şi credem că în nici un caz aceasta nu-şi va fi un triumf al democraţiei. Reprezentanţii muncitorimei din parlament — dacă în adevăr reprezintă muncitorimea şi îi cunosc nevoile — pot face în parlament mai mult decât ceea ce încearcă în afară de parlament. Deaceea credem că manifestaţia din zilele trecute nu şi are raţiunea de a fi, şi în numele celor mai elementare principii de democraţie ne ridicăm şi protestăm contra ei.

Fp. R.

ANCHETE şi INTERVIEWUR

Retragerea coroanelor

— De vorbă cu dl Profesor Dr. G. Leon —

Chestiunea unificării valutei prin retragerea coroanelor şi rublelor cuprinde încă părţi nu îndeajuns de lămurite şi face obiectul atâtor discuţiuni în chiar clipa când se comunică regulamentul privitor la aplicarea legii, încât am crezut necesar să avem, în această chestiune, părerea unui specialist cunoscător al problemelor financiare.

Dl Dr. George Leon, profesor la Universitatea din Cluj, a binevoit a ne da, cu o clară concluziune, toate lămuririle cerute, indicându-ne feţe complecte ale jocului valutar şi degajând concluziuni edificatoare pentru punerea la punct a chestiunei.

*

Ardelenii cer schimbarea coroanelor pe cursul de 2 la 1. Sunt justificate accste pretenţiuni?

— Cred că nu, şi iată pentru ce: Raportul dintre coroană şi leu a fost mai mare decât 1 la 3 chiar atunci când existau graniţele economice între Ardeal şi Regat şi când trecerea mărfurilor din Ardeal în vechiul Regat se făcea numai prin ajutorul permiselor speciale eliberate de către autorităţile din Ardeal.

„Deşi s'a fixat un curs oficial de 1 la doi, coroana a fost totdeauna mai scăzută. Dar, nu numai atât; pe pietele streine leul e mult mai ridicat faţă de coroană decât leul din ţară. La faţă de coroana din ţară Viena leul se cumpără şi astăzi cu 5 coroane. Prin urmare leul este o monedă mai căutată şi are o valoare de circulaţie mai mare decât coroana.

„In Ardeal coroana e scăzută pentrucă se află în cantităţi enorme şi pentrucă toata manufactura de aici se aduce din Vechiul Regat (Bucureşti sau Galaţi). Această marfă trebueşte plătită în lei pentrucă negustorii nu acceptă coroanele cari într'o vreme erau atât de depreciate în străinătate, încât, într'un ziar străin se putea ceti informaţie că o fabrică de bere din Elveţia aplica pe sticlele sale coroane înloc de alte etichete a căror fabricaţie costa mai scump".

S'a obiectat că scăderea coroanei şi ridicarea leului se datoreşte influenţii vechiului Regat asupra plăţilor de efectuat faţă de Stat.

— Această obiecţiune nu are prea multă greutate de oarece impozitele pe spirt, cari se plăteau în lei, nu se ridică la sume aşa de mari încât să poată influenţa cursul, iar biletele de călătorie pe cale ferată până mai ieri s'au plătit în Ardeal cu coroane în vreme când leul a fost cerut pe piaţa şi cu 4 coraone.

De ce a variat cursul pieţii între limite aşa de mari?

— Cursul oficiai de 1—2 nu există pe piaţa comercială. Cursul pieţii a variat după cerere şi ofertă. Când la Bucureşti, Galaţi sau Brăila se cereau coroane multe pentru cumpărături de vite din Ardeal, valoarea coroanei se ridică la 2·50—2·30, iar când era nevoie de lei în Ardeal pentru cumpărarea de stofe şi alte articole manufacturate ce se aduceau din Vechiul Regat, cursul coroanei scădea. Aşa se explică ca cursul coroanei a variat dela 2·30 până la 4 faţă de leu.

Se susţine decătre unii că Ardealul îşi garantează valoarea coroanei cu avuţiile sale . . .

— Această susţinere este o mare naivitate. Nici o monedă nu-şi garantează valoarea ei cu avuţia statului. Creditul poate să fi garantat în felul acesta nu însă moneda care trebue să aibă o valoare întrinsecă, fiecă acea valoare este materială, — aurul sau argintul, — fie că e puterea de circulaţie, creita de nevoile pieţii şi de încrederea publicului. „Dar ce încredere şi ce putere de circulaţie poate să aibă o monedă *provizorie* ca coroana care trebuia retrasă, pentru că ea nu este moneda Statului Român ci resturile unei Monarhii învinse.

„Sunt cel dintâi gata să recunosc că s'au făcut greşeli din partea guvernelor, cari au condus ţara în această chestiune. Faptul că nu s'a retras coroanele din timp şi a lăsat să se introducă în ţară coroane de peste hotare, a influentat asupra cursului coroanelor şi a îngreuiat situaţia Statului. Ar fi fost mai bine, dacă s'ar fi retras coroanele chiar dacă s'ar fi tipări, nouile bilete pe hârtie ordinară, decât să vedem invadând ţara cu coroane de peste graniţă".

Ce este de făcut acum?

— Dacă se schimbă coroana cu 1 la 1, ar însemna să coboare valoarea leului, apropiând-o de valoarea coroanei. Pe când dacă se retrage coroana în raport de 3 la 1, atunci se ridică valoarea coroanei aproape de aceea a leului pentrucă în loc să se pună în circulaţie 6 miliarde de lei cari să înlocuiască coroana cu 1 la 1. s'ar pune numai 2 miliarde cari să înlocuiască coroana cu 3 la 1.

Ce consecinţe ar avea acest lucru?

In primul caz ar fi o *inflaţie* monetară care ar coborî leul, iar în al doilea caz ar fi o ridicare a leului pentru că ar scădea ceva din această inflaţie.

Prin urmare, chiar în interesul poporului din Ardeal, nu poate fi vorba de o nedreptate. In loc să aibă cineva 3000 de lei cu o valoare aproximativă a coroanei de astăzi, va avea 1000 lei cu o valoare aproximativă a leului de azi. Principalul unei monede este puterea ei de cumpărare care va creşte în caz că se schimbă 1:3 şi va scade dacă se schimbă 1:1.

Iar din punct de vedere al economiei noastre naţionale ar fi o adevărate nenorocire dacă s'ar schimba coroane pe cursul de 1:1 căci scăderea leului ar fi fatală atât în „ţară cât şi în afară".

---

modern nu se ţărmureşte însă la activitatea agricolă, care nu mai dă în nivel exclusiv caracterul naţional economiei respective. Anglia şi Belgia nu ar fi state cu economii naţionale, dacă poporul lor nu ar stăpâni decât pământul agricol.

Din ce în ce mai mult viaţa industrială şi comercială iau o parte covârşitoare şi deci contribue şi ele să dea caracterul acelei economii.

Această importanţă a indusriei creşte nu numai prin faptul că activitatea ei sporeşte dar şi prin regimul legal care se întinde asupre proprietăţei subsolului, din ce în ce mai mult despărţit de acela al suprafeţei. Influenţa covârşitoare ce are asupra întregei vieţi economice unele produse industriale sau unii producatori de energie, ca petrolul, căderile de apă, cărbunele, unele îngrăşăminte minerale, de a căror esploatare depinde energie sau materia primă necesară, fie a celorlalte ramuri de activitate economică, fie ale apărării naţionale, este chemata să dea industriei un rol şi mai mare, decât acel în productia obişnuită şi să pue în joc interese nationale de primul ordin.

Dar caracterul luat de organizaţia ei internă cât şi îndrumările luate mai cu seamă după războiu de diferiţii factori care formează viaţa industriei întărese şi mai mult nevoia de a da şi acestei ramure de activitate un caracter naţional.

Până aci caracterul acesta era dat de naţionalitatea patronului, care în cele mai multe cazuri era individul capitalist şi în acelaş timp iniţiatorul şi întreprinzătorul de muncă. — De aci înainte însă democratizarea capitalului şi rolul pe care îl ia munca în industrie va face ca şi aceest factor să participe la darea caracterului respectiv. Fabrica după acest războiu, va fi din ce în ce mai mult, nu o uzină de transformare mecanică a produselor în care maşinile şi aparatele se confundă cu oamenii cari muncesc, dar o instituţie social-economică, în care va colabora munca din ce în ce mai specializată şi mai cultă, cu capitalul care şi el va fi din ce în ce mai puţin al unui patron unic, ci al mai multora prin subscripţia publică, prin cooparaţie şi prin participarea la beneficii a muncitorilor.

In această concepţie ce se va accentua din ce în ce mai mult, fabrica devine o casă cu caracter naţional, ca şi câmpul cultivat, pentru ca muncitorul să găsească acolo soildaritatea socială şi naţională necesară pentru diferitele îmbunătăţiri aduse de cursul timpului. — Expropierea nu s'ar fi putut face fără revoluţie, dacă proprietarii rurali erau străini în regatul cel vechi. Atunci când Ministerul de Industrie a vrut sa ocrotească prin reglemente bunul trai al muncei naţionale. industriaşi străini de petrol, nesolidari cu interesele permanente ale Statului, au ameninţat cu închiderea şantierelor.

Pentru a da industriei caracterul naţional, trebue deci ca toţi factorii cari intră în compunerea ei, muncă şi capital, să fie cu preponderenţă naţionali. Viaţa fabricei se manifestează în actuala şi imediata viitoare organisaţie prin consiliul de administraţie, prin direcţia şi personalul administrativ are execută, prin diferitele organe legale chemate se rezolve nevoile vieţi interne a uzinei (sindicate camera de muncă, etc). Dacă toate aceste organe vor avea caracterul naţional şi uzina este naţională.

Cu cât viaţa industrială va fi mai activă, cu atât şi înfăuirea ei sociala şi economica va fi puternică cu atât este nevoie mai mare de a pregati pentru viitor solidarizarea naţională şi pacea socială. Precum dacă părinţii nostri au avut grija posesiunei pământului şi au apărat pe această cale în timp de câteva sute de ani de slăbiciune caracterul naţional al statului nostru, tot astfel in mijlocul tendinţelor de subjugare arătate în timpul şi în urma războiului general, trebue să ne îngrijim de caracterul naţional al industriei noastre.

Avem în provinciile desrobite oglinda a ce poate fi înstrăinarea claselor conducătoare prin posesiunea pământului şi deţinerea industriei şi comerţului.

Convocare.

Se invită membrii Insoţirei „Consumul Funcţionarilor publici din Cluj“ pe baza punctului a) din § 23 din statute la Adunarea generală extraordinară care se va ţinea în 29 August (Duminecă) la oarele 10 a. m. în sala de sedinţe a prefecturei judeţului Cojocna pe lângă următoarea:

Ordine de zi:

1. Deschiderea Adunări;
2. Raportul Consiliului de Administraţie;
3. Modificarea statutelor;
4. Demisumea Consiliului de Administraţiei şi a Comisiunei de Censori;
5. Alegerea Consiliului de Administraţie;
6. Alegerea Comisiunei de Censori;
7. Eventuale propuneri;
8. Inchiderea Adunări.

Numai acelea propuneri se vor pune la desbatare, cari se vor prezenta Consiliului de Administraţie în scris cel puţin cu 8 zile inainte de adunarea generală.

Propunerile Consiliului de Administraţie cu privire la modificarea statutelor se pot vedea zilnic în biroul însoţirii în oarele oficioase.

Cluj, la 11 August 1920.

Dr. Romul Boilă s. s.
presindente.

România Regia Monopolurilor Statului Direcţiunea Regională, Cluj.

No. 3906.

Publicare.

Cu începere de 1 Septembrie a. c. în părţile bănăţene (jud. Arad, Carşseverin, Timiş) şi ungurene (jud. Bihor, Sătmar, Maramureş, Salagiu) numai acele persoane se vor putea ocupa cu comerţ de sare, cari vor avea pentru aceasta brevet liberat de Direcţiunea Regioanală R. M. S. Cluj. Care vrea să obţină acest brevet trebue să facă până la 20 August a. c. cerere la aceasta Direcţiune. Către acesta cerere să anexeze Deciziunea Primariei comunei respective, cu ce preţ să obligă a vinde sarea, având în socoteală preţul unui vagon franco gara cea mai apropiată cărătul până la depozit şi câştigul de 15—20%.

Costul sarei franco gare.

Sare formală un vagon 10.000 Kgr. 10.000 cor.
Sare măcinată un vagon 10.000 Kgr. 13.000 cor.
Sare pentru industria alimentară un vagon 10.000 Kgr. 7300 cor.
Sare pentru alte industrii un vagon 10.000 Kgr. 4500 cor.
Sare pentru vite un vagon 10.000 Kgr. 4500 cor.

Seful Serviciului: *Peptea.* Director Regional *Lucac.*

Comisarul Guvernial pentru evucare şi control, Cluj.

No. 218—1920.

Publicare.

1. Prin care să face cunoscut chiriaşilor şi locatarilor, că toate biletele de incuartirare, date dela 1 Ianuarie 1919 până la 1 August 1920, vor fi presentate pentru control şi evidenţă la biroul de control.

2. Toţi chiriaşii şi locatarii din Cluj. cari nau bilet de incuartirare, incepând dela 1 Decembrie 1918, până la 1 August 1920, sunt obligaţi a se presenta la biroul de control.

3. Toţi acei chiriaşi şi locatari, cari nu se vor presenta la control, vor fi pedesiţi cu amenda până la 5000 lei, şi vor pierde dreptul la locuiţă, iar biletul se va considera de anulat.

4. Toţi aceia cari au bilete de incuartirare sau locuesc fără bilet, sunt obligaţi a se legitima.

5, Proprietarii caselor sub amenda ee mai sus, sunt obligaţ a controlă şi a insinua pe acei chiriaşi sau locatari, cari nu vor implini cele de mai sus ordonate.

6. Controlă se face la primarie în curte, camera 39—40 Oarele oficioase dela 8—12 a. m., 3—6 p. m.

Incuartirările pe timpul controlului se suspendă, afară de cazuri extrem de urgente.

Controla se faca în modul urmator:

Pentru circomscripţia I. de ziua de 16—17 August;
Pentru circomscripţia II. în ziua de 18—19 August;
Pentru circomscripţia III. în ziua de 20—21 August;
Pentru circumscripţ a IV. în ziua de 23—24 August;
Pentru circumscripţia V. în ziua de 25—26 August;
Pentru circumscripţia VI. în ziua de 27—28 August.

Cluj, la 11 Aug. 1920.

Dr. Cupşa, şeful bir. de incuartirare. — *Guiu,* com. guvernal pentru evocuare şi control.

La „AURORA“ institut de credit şi de economii societate anonimă în BAIA-MARE, judeţul Satu-Mare, pot află aplicare

1 contabil şi 1 practicant,

absolvenţi de şcoala comercială, pe lângă retribuţiuni corespunzătoare. Cei cu practică în lucrări de bancă vor avea preferinţă. — Pretenţii să arate condiţiunile sub cari voesc a intra în serviciu. O 1—6

Utilizaţi:
mica publicitate
a ziarului
Infrăţirea

Banca Românească
caută funcţionari
pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară şi germană.
Ofertele se primesc la Direcţiunea Generală a Băncei Româneşti, din Bucureşti.

Resultatul unei propagande deşănţate

Un articol, care întrece toate marginile în ura şi disprețul ce-l manifestă faţă cu însaş alcătuirea statului român, care în modul cel mai provocător tratează chestiunea — la ordina zilei astăzi — a depunerii jurământului funcţionarilor maghiari — a văzut lumină în ziarul din Braşov „Erdélyi Ujság“. Iată, ce pretinde acest ziar: — „... protestăm în modul cel mai energic în contra procedurii guvernului şi pretindem în înţelesul contractelor încăilte de România şi garantate de marile puteri, ca *corpul de funcţionari maghiari* conform promisiunilor făcute înainte de alegeri în numele generalului Averescu, *să afle aplicate fără a depune jurământ ...*“

Pentru acela însă, cari au depus jurământul, are următoarele cuvinte de mângâiere: — „... pe acei fraţi de sânge, cari în urma politicei de forţă a guvernului din Bucureşti, sub presiunea împrejurărilor, au depus, nici când nu-i vom esclude, dinpotrivă: îi vom apăra faţa cu orice calomnie, *pentrucă ştim că constrângerea de a depune jurământul, s'a făcut* — după cum am amintit — *esclusiv numai pentru a ne rări rândurile ...*

Mai neted se esprimă aceasta foaie răspunzând la întrebarea pentru ce se leagă guvernul român aşa tare de pretenţiunea depunerii jurământului. Iată, cum esplică: „ ... simplu, pentru că — *calculând că vor refuza din nou a depune jurământul* — prin împrăştiarea inteleçtualităţii maghiare, prin continuarea expulzărilor contrare contractului de pace, *să poată da o lovitură de moarte existenţei noastre naţionale*“.

Oare se poate tolera o astfel de agitaţie împotriva statului şi a suveranităţii lui, se poate în ăst chip să se abată un corp de funcţionari de ai statului dela îuplinirea datorinţei faţă de Stat, oare se poate îngădui sămănarea bănuelii, neîncrederii şi urei în aşa măsură faţă cu organele cârmitoare a le ării?

Daca am fi îndrăsnit sub stăpânirea ungurească să scriem în acest fel, ne-ar fi ars de vii! Ori statul român e aşa numai un stat de a doua mână, un „regat de Rusalii“ („Pünkösdi királyság“)?

Iată la ce ne-a dus propaganda fără limite ce s'a făcut în alegerile trecute. *d. t.*

O pildă care trebue urmată

Regimentul 81 Infanterie cu garnizoana la Dej a strâns în fostul orfelinat unguresc din localitate un număr de 50 copii orfani ai căror părinţi au murit în timpul războiului de întregire a neamului.

Sub îngrijirea regimentului se face educaţiunea şi instruirea acestor orfani.

Pentru strângerea fondurilor necesare s'a dat un bal cu Tombola în localul Prefecturei Solnoc-Dobâca şi cu bunăvoinţa unui comitet de doamne şi domnişoare, cu concursul autorităţilor militare şi civile s'a putut aduna atât din vânzarea biletelor cât şi prin donaţiune numai în câteva zile suma de 25.000 coroane.

Se cuvine a aduce toate laudele celor cari, înţelegând greutăţile la care este supus Statul, au contribuit la această operă umanitară şi patriotică.

Pilda este foarte frumoasă şi aşteptăm să se repete pretutindeni.

Revista Presei

Pacea cu Rusia.

„Viitorul“ anunţă:

Şeful guvernului a declarat în Parlament că tratative sunt între noi şi guvernul Sovietic, dar că ele nu se pot actualmente divulga.

In discreţiuni cari se fac totdeauna par a stabili că respunsul nostru dat notei lui Ciceriu, ar fi că nu suntem în stare de războiu cu Rusia şi că deci tratativele de pace nu ar putea decât să consfinţească o stare de fapt.

Acest răspuns al cărui autor ar fi dl ministru de externe pare a fi d nadins evasiv pentru a da putinţa unei ralieri a României la un eventual Congres de pace la Londra între Rusia-sovietică şi Aliaţii.

Dar mărturisim că suntem în faza numai a conjecturelor, deoara-ce din acţiunea positivă a guvernului nu se desprinde în mod clar care este ultima atitudine definitivă a guvernului român.

Opinia publică este în dreptul ei a cere ceva mai multe precisări şi o oarecare sigură orientare în politica noastră externă.

„Adevărul“ care este inspirat de d-l. Tache Ionescu spune:

Numai acei cari n'au contribuit cu nimic la realizarea unităţei naţionale sunt pentru o grabnică pace cu Rusia indiferent dacă ea va avea s u nu un caracter ostil faţă de aliaţii noştrii.

*

„Avântul“ observă următoarele:

Se produce însă un lapsus: actualul ministru de externe evită să facă orice declaraţiune asupra situaţiunei în care se găseşte România astăzi şi asupra politicei pe care ea trebue să o facă în această situaţie. Mai mult: ministrul de externe, care este şi interimar la finanţe, desfăşoară o prodigioasă activitate pentru proectele de legi ce privesc acest departament, lăsând impresia că politica externă nici nu-l preocupă. Mutismul d-lui ministru de externe în împrejurările de astăzi, este mai mult decât semnificativ.

Dar nu e numai atât.

Prin presa de care dispune şi pe care o inspiră dl ministru de externe, se duce zilnic o acţiune vădit tendenţioasă şi potrivnică declaraţiunilor făcute în parlament de el preşedintele al consiliului.

*

Chestia Dunărei.

„Viitorul“, continuând campania pentru apărarea drepturilor noastre asupra Dunărei, scrie:

Ca stat deţinător al gurilor lui, România este cea mai interesată ca un regim de libertate să se aşeze pentru navigaţia internaţională pe acest mare şi frumos fluviu. De aceea, regatul cel vechi dela renaşterea lui modernă şi-a dat seamă încontinuu că soarta lui este legată de acea a Dunărei. El a avut o politică bine hotărîtă şi neschimbată până azi în această chestie europeană, iar în primul rând de viaţă şi de moarte pentru noi. El a apărat libertatea Dunărei de a cărei propăşire era legată şi a lui, contra vecinilor mari care voiau să o subjuge, şi, nu s'a temut atunci când s'a încercat să se întemeieze un regim dăunător acestei libertăţi, să se opue chiar şi hotărîrilor celor mari când la conferinţa dela Londra din 1883, ei au voit să stabilească un atare regim.

Chestiunea petrolului,

Ziarul „Epoca“ dă următoarele amănunte asupra modului cum consiliul de miniştri înţelege a rezolva chestiunea comerţului petrolului:

In ce priveşte exportul petrolului acesta va fi lăsat liber, iar consumul intern va fi monopolizat şi comerţul va fi făcut printr'o societate de stat ce se va înfiinţa în curând“.

*

Legea conflictelor de muncă

Ziarul „Epoca“ spune:

In jurul legei dlui Trancu-Iaşi s'a stârnit o vie discuţie care a dus deocamdată la o declaraţie, susţinută de d. Iorga, declaraţie care împacă în întregime pe propagandiştii internaţioalei III-a.

Legea dlui Trancu, pornind de la principiul libertăţii muncii ajunge în mod logic la reglementarea conflictelor de muncă. Era o necesitate cu atât mai imperioasă cu cât în ultimul timp conflictele acestea nesfârşite, manifestate sub forma celor mai interminabile şi mai dăunătoare greve, au ca obârşie nu revendicări de ordin economic ci politic.

Manifestaţia din Cluj şi presa naţionalistă maghiară

Sub titlul acesta ziarul socialist-internaţional „Előre“, ce apare la Braşov, se ocupă de demonstraţia din zilele trecute dela Cluj şi după-ce desaprobă actele săvîrşite, se răfueşte cu presa maghiară din acest oraş în următorul mod: —„Dar nu putem trece la ordinea zilei, văzind că unii naţionalişti îşi făuresc capital din astfel de cazuri, pentru a agita, pentru a nutri esclusivismul de rassă... Pentrucă trebue să ştie fiecine, că singurul scop al acestor lucruri este să trezească ura şi dorul de luptă în massete cu sentimente naţionaliste. Şi singurul rezultat va fi că pe deţinătorii puterii îi va despoia şi de prevederea aceea la care cu timpul când se vor domoli pasiunile s'ar putea ridica şi astfel fac încă mai fără speranţă prigonirea“.

Deşi nu vedem nici o prigonire într'o demonstraţie poate regretabilă într'un sens, dar neasămuit mai blândă ca cel-ce se inscenau impotriva noastră (Turda), — totuşi apreciem tonul obiectiv al ziarului socialist. Tocmai pentru aceea ne miră că în primarticolul aceluiaşi număr, făcând critica anumitor dispoziţiuni de ale guvernului, nu merge până la izvorul, care a determiuat luarea acelor dispoziţiuni. Atunci ar putea servi marele interes al convieţuirii paşnice cu aceeaşi obiectivitate, îndrumându-i pe funcţionari la depunerea jurământului, pe susţiitorii de şcoli confesionale să recunoască activitatea şi controlul statului.. Căci atâta drept are doar „statul naţional burghez“. Nu este aşa?

A. C.

ARANJAMENTE 1—3
diferite de prăvălie
se află de
vânzare la
librăria ANCA CLUJ
Piaţa Unirei No. 32.

Situaţia internaţională

Încă nici un fapt nu precizează adevărata situaţie. Singurul care rămâne neschimbat este atacul tot mai concentric asupra Varşoviei.

După declaraţiunile lui Lloyd George însă, rezultă că, s'ar fi renunţat la un sprijin al aliaţilor în bloc pentru Polonia. Contra Rusiei, dacă ea nu va respecta anumite obligaţiuni impuse de aliaţi în pacea ce-o vor face cu Polonia, atunci se vor exercita presiuni de ordin economic.

In această fază, de quasi renunţare la un amestec direct în încheerea pacei, România se află în continuarea tratativelor de pace cu Rusia.

Situaţia fiind însă astfel, apreciem că e mai dificilă decât în cazul când, colectiv şi sub privigherea aliatilor, am fi discutat şi încheiat pacea. Acum, după ce ocuparea Varşoviei va impune Poloniei complect voinţa Rusiei, ne va fi mai greu să stăm la trative cu un stat cu armată victorioasă şi degajată de un front.

Aşteptăm ca o politică chibzuită şi călăuzită numai de interesele superioare ale ţărei să înspire guvernul, care păstreaza răspunderea situaţiei.

Atitudini criminale

Deputatul Dr Lupu, fostul ministru de interne care a sprijinit bolşevismul în această calitate, a luat cuvântul în parlamentul ţărei pentru a servi odată mai mult interesele propagandei anarhice şi dusmănoase statului. S'a făcut ecoul tuturor calomniilor şi neadevărurilor debitate pe seama administraţiei din Basarabia, tocmai acum când stăpânirea acestei provincii este din nou pusă în discuţie.

Acte fireşti de represiune a hoţiilor şi a tuturor ticăloşiilor anarhice au găsit ecoul exagerat al unui strigăt îndreptat nu către banca ministerială, ci către organizaţia dela Moscova ce i l-a impus, spre a folosi în contra drepturilor noastre.

Tocmai acum când la Chişinău s'a descoperit un nou mare complot, cu cea mai primejdioasă organizaţie ce s'a cunoscut până acum la noi în ţară tocmai acum deputatul anarhismului a găsit de cuviinţă ca să ridice glasul unor proteste nedrepte pentru a acoperi cu el revolta ţării întregi şi a împiedeca sancţiunile radicale ce se impun.

Aceste atitudini, de repetată conivenţă cu mişcarea anarhică din ţară a dr-lui Lupu nu sunt decât atitudini criminale, cari nu mai pot fi tolerate.

Sancţiunea nu va întârzia, credem noi, de-a se produce; până atunci însă atragem atenţia membrilor partidului naţional, că numitul Dr Lupu este aliatul politic al dlor Vaida şi Maniu.

Procesul ucigaşilor lui Tisza

Ascultarea martorilor în aceasta chestie continuă. Sâmbătă a fost ascultată contessa Almássy, nepoata lui Tisza, care a fost martoră oculară când s'a comis atentatul.

Vădit nervoasă şi cu ochii în lacrimi a expus cele întâmplate: In 31 oct. au fost înştiinţaţi că viaţa contelui Tisza e în pericul. — L'am rugat să se refugieze la vre-un prieten al său, dar el mi-a declarat, că nu este laş". A voit apoi să telefoneze la poliţie, dar acolo nu s'a prezentat nimeni. Abia s'a depărtat dela telefon, a intrat Gaertner cu 7 soldaţi în salon şi l'au luat la răspundere pentru înscenareă răsboiului. Tisza le-a vorbit de tot liniştit şi obiectiv, şi ei apoi s'au depărtat. Când soldaţii au părăsit villa, şi-au părăsit şi jandarmii de serviciu postul lor de pază. Pela ora 3½ p. m. s'a prezintat camerierul Dömötös şi a avizat că situaţia din nou e ameninţătoare. A stăruit pe lângă conte să-şi mântue viaţa, dar Tisza i-a răspuns: „— Iţi mulţumesc pentru credinţă, aş dori şi eu să mai trăesc pentru a'mi mântni naţiunea, dar nu sunt laş, şi dacă trebue să mor, voiu muri". Pe la 5 ore apoi, au urmat momentele fatale, când opt soldaţi au năvălit înlăuntru şi l'au împuşcat adresându-i cuvintele: „Ţi-a sunat ciasul ultim". Contele si-a îndreptat mâna spre inimă şi a căzut lungit înaintea mesei de scris. Ucigaşii s'au depărtat, iar eu apropiindu-mă de Tisza, care încă trăia, am rostit numai atât: Capul!

Neutralitatea germană

Ministerul de externe germanai trimis în ziua de 30 Iulie Sovietelor Ruse, o telegramă cu textul următor:

„Preşedintele imperiului german a publicat în 30 Iulie o declaraţiune, prin care Germania face cunoscut că se află în stare de pace cu Republica Polonia şi Republica Sovietelor ruseşti, că a păstrat până acuma neutralitate strictă, şi o vă păstra. Din aceasta deciziune rezultă abţinerea tuturor supuşilor germani din lăuntru şi afară la fapte care ar fi contra neutralităţii germane. Am onoare a Vă da aceasta declaraţiune în numele guvernului german:

Simons a declarat şi ziarului „Freiheit" că odată cu reluarea relaţiunilor politice, se vor renoi şi cele comerciale.

Dela Direcţia Centrală P. T. T.

Direcţia P. T. T. din Cluj a luat următoarele măsuri pentru românizarea deplină şi bunul mers al serviciilor:

1. S'a dat ordin pentru înlocuirea pretutindeni a pajurii St. Ştefan prin insignă românească.

2. S'a hotărît că publicaţiunile în româneşte să fie făcute cu litere groase spre deosebire de cele în ungureşte, şi acestea din urmă numai acolo unde ar fi element apreciabil unguresc.

3. S'au dat pretutindeni instrucţiuni pentru ca rapoartele şi orice fel de cereri să fie făcute numai în româneşte.

4. In chestiunea depunerii jurământului, se afirmă că peste 80% dintre funcţionari au depus jurământ aşa că bunul mers al serviciilor e asigurat.

5. Se va interveni pe lângă Ministerul Instrucţiunei publice să înfiinţeze cursuri serale pentru funcţionarii P. T. T. cari au nevoie să înveţe româneşte.

Pretutindeni în Ardeal nu se citeşte de cât „Infrăţirea"

INFORMAŢII

Atragem atenţia cetitorilor noştri asupra importantului folleton economic a cărui prima parte o publicăm în numărul de faţă.

Folletonul e semnat de dl Vintilă Brătianu.

A doua şi ultima parte va apărea în numărul viitor al „Infrăţirei".

*

Alaltăieri seara au părăsit Capitala dnii Cristescu, Popovici, Fabian şi Flueraş, delegaţii partidului socialist la congresul dela Moscova.

*

Dl Bucşan, secretar general la Resortul Internelor a avut o întrevedere cu dl generai Averescu şi a protestat împotriva măsurilor administrative luate fără avizul secretarilor generali din Cluj.

*

Parlamentarii opoziţiei unite în consfătuirea dela clubul Partidului Naţional au discutat asupra candidaturilor în alegerile parţiale.

Nu s'a putut stabili un acord, din cauza neînţelegerilor dintre Partidul Naţional şi cel ţărănesc. Ca consecinţă se crede că opoziţia nu va prezenta contra candidaţi.

*

Conferinţa ţinută la ministerul Comunicaţiilor a hotărît desfiinţarea Direcţiunei C. F. din Cluj, în vederea unificărei cu cele din regat.

*

Concediul d-lui ministru Titulescu s'a prelungit până în luna Octomvrie.

*

Acordul comercial româno-austriac s'a încheiat.

Noi vom trimite cereale şi petrol şi vom primi în schimb materii şi maşinării.

*

Se desmint zvonurile despre atacuri bolşevice la Nistru.

*

La Chişinău s'a declarat greva generală.

*

In cel mult două luni va începe să funcţioneze în oraşul Satu-Mare un depozit de aprovizionare care va alimenta judeţele Sătmar, Bihor, Sălaj, şi care va vinde mărfurile mult mai ieftin decât în comerţ.

Comisia însărcinată cu organizarea depozitului e alcătuită din conducătorii autorităţilor locale în frunte cu dl colonel Bălănescu, prefectul judeţului.

*

Cetim în ziarul „Satu-Mare": „De când se întrevede posibilitatea schimbărei coroanelor, adică: unificarea valutei, perspectiva unei îmbogăţiri „peste noapte" preocupă mintea multora de prin localităţile de frontieră.

In ultimul timp hârtie monedă nouă, nouţă, abia scoasă din fabrică, bilete de câte 1000 se observă din belşug pe pieţele noastre, vin mulţi saci de peste hotare pe unde ?! Nu ştim. Faptul desigur este destul de grav şi va avea mari consecinţe asupra întregei noastre vieţi financiare. Prin urmare, leul nostru încă va mai scădea!"

Tot din acelaş ziar: „Mai mulţi cetitori ne scriu că din meşile baronului Telcky, actualul ministru al Ungariei, ne se află pe teritorul Ardealului, nu s'a împărţit până acum la ţărani nici o palmă de pământ. Dacă cele scrise de cetitorii noştri sunt adevărate, nu găsim cuvinte de a vesteji faptul.

Tot aşa şi cu domeniile baronului Bornemisza".

Aflăm că dl N. Gane subdirector general la ministerul de finanţe care, fusese însărcinat cu stampilaria coroanelor aflate în circulaţie a sosit în Ardeal în vederea aprop atului schimb.

*

Intr'o întrunire a biroului central electoral al jud. Arad s'a hotărît că alegerea pentru loc l de senator al Aradului să aibă loc în ziua de 1 Sept. Declaraţiile de candidare sunt admise până în ziua de 23 Aug. 1920.

Preşedintele alegerii a fost ales dl D. Muscan, iar preşedinte locţiitor dl Iustin Petruţiu.

*

Din cauza deselor înundaţii şi a grindinei, multe culturi de grâu din Ardeal, au fost distrunse ceia ce a făcut să se simtă foarte mult lipsa de seminţe pentru sămănăturile de toamnă. Suntem informaţi că această sămânţă se va trimete din vechiul Regat.

La alegerile parţiale, că vor avea loc în Ardeal în 31 August şi 1 Septemvrie după cum cetim în ziarul „Uj-Vilag" vor lupta şi social democraţii dela noi. Canditaţii desemnaţi sunt următorii: dl dr Valer Roman pentru Şomcutamare, dl Tiron Albani redactorul „Tribunei socialiste" la Gilău, dl dr Eugen Rosvan la Oradea-mare şi dl Gelehrter şeful socialiştilor ieşeni la Tulgheş.

*

Pe lângă direcţia generală a C. F. R. din Cluj, Calea Victoriei 124, se înfiinţează un birou de informaţii pus la dispoziţia publicului în fiecară zi dela orele 8—1 a. m. şi dela 4—6 p. m.

*

La acest birou se pot obţine orice fel de informaţiuni în legătură cu administraţia C. F. R. din Cluj.

*

Aflăm din sorsă sigură că în oraşul nostru se vor înfiinţa două licee evreeşti dintre care unul va avea şi internat.

La aceste licee se va preda în româneşte Geografie, Istorie şi limba Românească.

*

Greva lucrătorilor metalurgi s'a apianat. Eri s'a ajuns, în fine, la un acord şi în ceia ce priveşte salarul lucrătorilor perfecţionaţi, din cauza cărora se întreruperea tratativele acum 3 săptămâni s'a stabilit pentru ei 18 până la maximum 21 cor. pe oră.

Lucrul a fost reluat de lucrători, care în fine s'au declarat mulţumiţi. In ceia ce priveşte greva lucrătorilor necalificaţi, aceasta continuă neajungându-se încă, la un acord între patroni şi lucrători.

Sperăm că în cel mai scurt timp „o înţelegere va surveni şi aici".

*

Secretariatul general al Cultelor a asemnat la mână ordinariilor diecesane, toate întregirile şi ajutoarele de stat (congrua, evincvinal, ajut. de scumpete şi adaus familiar) pe seama preoţilor români de ambele confesiuni, trimestrul al II-lea (Iulie—Septembre) a. c. şi ajutorul de vesminte pe anul 1920.

*

In ziua de 15 August va avea loc la Cluj congresul regional al organizaţiunilor muncitoreşti şi partidului socialist din Ardeal şi Banat.

In ordinea de zi: unificarea mişcării din Ardeal cu Banatul, unificarea mişcării întregi, congresul de la Câmpina etc.

Sunt invitaţi la congres delegaţii comitetului executiv şi ai sindicatelor din ţară.

Secretariatul general al ministerului de Culte şi Instrucţiune publică printr'o ordonanţă dată de cuând a oprit ca fetele să se înscrie ca eleve ordinare la liceele de băieţi asemenea şi băeţii sunt opriţi de-o se înscrie ea elev ordinar la liceele de fete.

*

Cetim în „Deutsche Tagespost":

In 4 August a avut loc la Praga o consfătuire între delegaţii căilor ferate din România, Austria, Cehoslovacia şi Ungaria relativ la preluarea circulaţiei trenurilor între aceste state.

Iugoslavia şi Polonia nu an luat parte la aceasta consfătuire.

Consfătuirea a durat dela 4 până la 6 August.

România a fost reprezentată la acesta conferinţă prin inginerii Cezar Meurata (?) şi Carnasiu.

*

Direcţiunea Aprovizionării a încetat să funcţioneze în chestiile curente privitoare la Ardeal. Serviciul aprovizionării a trecut la subsecretariatul de stat pentru aprovizionare şi refacere din Bucureşti.

Dr Viciu, secretaral general al fostei Direcţiunii a plecat la Bucureşti pentru a lua îndrumări la noua organizare, a acestui serviciu.

*

Pentru rectificarea informaţiei privitoare la restabilirea sănătăţii d-lui prof. V. Pârvan, facem cunoscut că distinsul savant a fost în cura d-lui dr. I. Haţiegan, la clinica medicală.

*

După ştiri din Budapesta, în Ungaria circulaţia de trenuri s'ar fi întrerupt complect. Numai între Budapesta şi Segedin comunică trenul de două ori pe săptămână Detaliile lipsesc şi astfel nu putem şti cauzele.

*

Contrar ştirilor aduse de foile străine din Budapesta, se anunţă din izvor oficios, că în Ungaria nu s'a ordonat nici un fel de mobilizare şi nici nu s'ar putea efecta, căci statul maghiar nu dispune nici de echipamentul necesar pentru a acoperi lipsurile normale ale armatei îngăduite de antantă.

*

D-l general Văitoianu, renunţând la restul concediului, care-l avea până la 1 Septemvrie, Comandamentul trupelor de Vest se va muta dela 15 c. la Sibiu, unde d-sa îşi are garnizoana.

*

După cum am mai anunţat, pentru ziua de 19 August (6 Agust stil vechi) s'a fixat marea ceremonie a decorărei Statului cu crucea de războiu franceză. Toţi d-nii generali comandanţi de armată au primit invitaţiune de-a participa.

Ceremonia decorărei se va face în prezenţa unei misiuni franceze special trimisă pentru aceasta.

Reprezentanţii autorităţilor civile şi militare vor pleca din Bucureşti cu un tren special în seara zilei de 18 c.

*

Cel mai bun loc de distracţie pentru publicul clujan este la varieteul *Blasini* unde cunoscutul cupletist român Emil Dumitrescu, încadrat de o admirabilă, trupă din Bucureşti, culege în fiecare seară aplausele însufleţite ale unei numeroase asistenţe.

Cetiţi „Infraţirea"

Unificarea valutei

— Regulamentnl pentru aplicarea legei relaliv la retragerea coroanelor —

Operaţiunile vor incepe la 20 August şi vor dura până în 1 Sept. Ministerul de finanţe în comun acord cu Banca Naţionala a alcătuit regulamentul pentru aplicarea legei pentru retragerea rublelor şi coroanelor şi a intocmit toate instrucţiunile către organele de execuţie de modul cum se va proceda la facerea schimbului. Conform regulamentului şi acestor instrucţiuni ori ce persoană ori instituţiuni publice şi particulare care deţin sub ori ce titlu coroane sau ruble admise la preschimbare vor trebui să declare la Primăria comunei de reşedinţă, pentru comunele rurale, sau la sediul oficiului de chimb pentru comunele urbane. Declaraţiunile se vor face pe un anumit formular tipărit şi va cuprinde, Numele, Pronumele şi domiciliul declaratului. Declaraţiile făcute de locuitorii din comunele rurale se vor face verbal. Declaraţiile se vor depune în termenul fixat arătat mai jos, iar după expirarea termenului de depunere, biletele nedeclarate nu vor mai avea nici o valoarea.

Declaraţiile se vor face pentru fiecare familie sau menaj de una şi aceeaşi persoană care se va legitima cu acte. La schimb se va elibera deţinătorilor de coroane şi ruble bilete de-ale Băncii Naţionale în proporţii de 60 la sută, iar pentru restul de 40 la sută se va da chitanţă netransmisibilă sau cecuri către Banca Naţională. Tipul 10 mii şi 25 mii plătibile peste trei luni şi în condiţiunile ce se vor stabili ulterior. Biletele de 10 mii se vor reţine şi schimba numai în urma deciziunei speciale a Ministerului de finanţe şi dupăce se va constata originea acestor bilete.

La declararea lor se va menţiona numărul lor şi numărul de ordine. Nu se admite uneia şi aceleiaşi persoane decât un singur schimb. Acestea sunt în esenţă dispoziţiunile regulamentului pentru schimbul coroanelor şi rublelor. Iată acum şi instrucţiunile date cu privire la schimbul coroanelor. *Retragerea din circulaţie a coroanelor.*

Oficiul de shimb

Pentru retragerea coroanelor se institue în comunele urbane reşedinţe sau nu, de judeţ, oficii de schimb; aceste oficii pentru Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş sunt: Perceptoratele regeşti şi orăşeneşti de dare, precum şi băncile ce se vor desemna, iar în vechiul Regat Banca Naţională, şi sucursalele sale: începerea operaţiunilor. Operaţiunile de retragere a coroanelor vor începe la 20 Aug. 1920. Dela 20 August şi până în seara de 24. August toţi deţinătorii de asemenea bilete fie particulari, fie instituţii publice sau private cu sediul real în comună, vor declara oficiului de schimb din raza unde domiciliaza suma totala de coroane ce au de preschimbat. Declaraţiunile celor ce n'au domiciliu în comuna, nu se vor primi sub nici un cuvânt. Executarea operaţiunilor de retragere. *Operaţiunile propri de retrageri încep în ziua de 1 Septemvrie 1920, iar schimbul se va efectua dela aceasta dată până la 10 Septemvrie 1920, orele 18 seara.*

Condiţiunile de retragere

Oficiile nu vor schimba decât moneta prezentată de persoanele sau numele persoanelor cari au făcut declaraţia, observând că monetele să fie stampilate cu timbru special, cunoscut atât pentru Transilvania cât şi pentru Bucovina. Coroanele stampilate sunt de tipul 10, 20, 50, 100, 1000 şi 10.000. Coroanele aşa zise albe, cum şi cele de 1 şi 2 coroane nu se vor admite la preshimbare. Pentru coroanele depuse la autorităţi ca corpuri delicte se vor da instrucţiuni ulterioare de procedare. Se va elibera pe cât posibil mai multe cecuri pentru a se înlătura prea mari abudenţe de numerar. Fondurile băneşti necesare schimbului se vor trimite oficiilor de centrele de aprovizionare în furgoane, automobile militare, puse sub pază militară. Pedepse: Se vor pedepsi cu amendă şi închisoare cei ce vor face declaraţiuni în numele altora decât ale rudelor care compun unul şi acelaşi menaj din cei, cari vor declara mai multă monedă decât posedă în scop de cumpără dela alţii monedă până în ziua preshimbării. Cei ce vor face declaraţii fictive cei ce vor face specula cu coroanele cu ocazia retragerii, cei ce vor face treceri în registrele de declaraţiuni cari să nu corespundă cu realitatea. Comisiunile comunale pentru schimbul coroanelor. In comunele rurale retragerea se va face de comisiunile comunale de schimb compusă din primar, notar, casier, preot cum şi unul sau doi fruntaşi cu stiinţă de carte. Comisiunea alege din sânul ei un preşedinte. Comisiunile comunale vor funcţiona la reşedinţa secretariatelor comunale pentru toate comunele aparţinând cercului acelui secretariat. Condiţiunile de schimb şi termenul. Termenele de schimb pentru comisiunile comunale sunt acelaşi ca şi la oficiile de schimb. In ce priveşte termenul pentru începerea operaţiunilor de schimb ale rublei el se va fixa ulterior. Iar operaţiunile vor începe după efectuarea schimbului coroanelor.

Situaţia cărbunelui în Franţa

Marea criza de cărbuni din Franţa care a durat în tot timpul războiului şi care va dura şi anul acesta încă, nu se datoreşte lipsei de stocuri de cărbuni în Franţa ci mai mult lipsei de braţe exploatative. Din totalul avuţiei în cărbuni de 800 miliarde de tone cari ar fi în Europa, Franţa participă singură cu 17 miliarde tone, afară de zăcăminte de cărbuni, cari până pe ziua de astăzi încă nu au fost descoperite.

Consumaţia cărbunilor în Franţa era acum cativa ani de peste 60 milioane tone anual. Desvoltându-se industria ţării cu paşi uriaşi, consumaţia cărbunilor a crescut cu toate că s'au întrebuinţat la producţiunea industrială şi forţe hidraulice.

Luând în consiederare desvoltarea industriei franceze până la culmea productivităţii, mai ales după războiul trecut, consumaţia cărbunelui va creşte tot mai mult şi cu toate rezervele în materia aceasta, după ani de zile Franţa va ajunge la epuizare. Timpul prevăzut de specialişti francezi în direcţia acesta, adecă durata existenţei cărbunilor la o consumaţie de cel mult 85 milioane tone anual, este după, calculurealor 200 ani. In acest interval Franţa poate să-şi mai câştige terenuri carbonifere şi într'alte părţi, sau că vor fi descoperite surse şi în ţară. In condiţiunile acestea, industria franceză este asigurată pentru un viitor destul de lung.

După statisticele publicate, în anul 1912, au fost exploatat 41 milioane tone. Iar în anul 1919 producţia cărbunilor a ajuns aproape 22 milioane, împreună cu producţia minelor din Lorena, care e de aproape $2^1/_2$ milioane.

Importul de $18^1/_2$ mil. de tone a acoperit astfel numai o parte mică a comunicaţiei anuale de 60 milioane tone. Cu ajutorul importului situaţia cărbunilor din Franţa este foarte favorabilă dacă să la în considerare, că cu desvoltarea chimiei şi a industriei — se vor inventa şi noui feluri de utilizare a forţelor naturale prin care se vor putea plasa cărbuni.

Buletin economic

Cursul coroanei la Bucureşti: $27^1/_4$—$27^1/_2$ bani

Cursul leului la Cluj: 3·65—3·70 cor.

*

Cursul la Bucureşti al monedelor străine;

Marca	106—105
Rubla Romanoff	69—70
„ Kerensky	19—$19^1/_2$
Francul francez	365—380
„ elveţian	750—800
Lira sterlină	150—160
„ italiană	250—270
„ otomană	35—37
Dolarul	41—43
Napoleonul	140—150

*

Târgul liber al acţiunilor la Bucureşti:

Banca Naţională	8000—8100
„ Românească	1340—1370
„ Generală	2130—2140
„ Comercială Română	700—750
„ de Credit	1350
„ de Scont	630—650
„ Marmoroach, Blank	1610—1620
„ Agricolă	620—630
„ de Ilfov	500—550
„ of Roumânia Ltd	700—750
„ Naţiunei	520—540
„ Franco-Română	575—600
„ Cerealiştilor	500—525
„ Ţărănească	600—625
„ Comerţul (Craiova)	1120—1130
„ Fortuna	1100—1120
„ Viticolă	540—550
„ Dacia—Traiană	530—540
Sindicatul Agricol Jalomiţa	525—550
Soc. de asig. Dacia-România	3000—3100
„ „ Naţionala	1200—1300
„ „ Generala	2000—2100
„ „ Agricola	750—800
„ „ Urania	350—370
„ de navigaţie România	3400—3450
„ „ Maritima	1350—1450
„ „ S. R. D.	3150—3200
„ „ Dunărea	1600—1700
„ petroliferă Steaua Rom.	4550—4650
„ „ Astra Română	14000—14500
„ „ Speranţa	8000—9000
„ „ Petrol Block	2080—2100
„ „ „Petrolul“	525—575
„ „ Petrolul Românesc	600—620
„ „ I. R. D. P. (prima)	370—400
„ „ Generală Petrolif.	125—135
„ Tramwaielor Comunale	2700—2800
„ Govora—Călimăneşti	500—510
„ Cartea Românească	725—750
„ Creditul Tehnic	1050—1100
„ Creditul Exterior	380—410
„ Mica	600—650
„ Caselor ieftine	—
„ Textila Buhuşi	3000—3100
„ Industria Ardealului	—
„ Minele de aur din România	700-750

*

Foile franceze comunică marea scădere a preţurilor ce se remarcă pe piaţa mondială. Dintre articolele alimentare mai însemnate, în raport cu preţurile lunei Maiu, cafeaua a scăzut cu treizeci unităţi, Zahărul cu două unităţi, urezul iarăş cu două unităţi. Dintre mărfurile textile, în Havre, bumbacul a scăzut dela 855 la 626 franci, guma dela 16 la 13 franci, iar metalele nobile au scăzut în mediu cu 30 procente. După comunicărilor, aceasta scădere a preţurilor pe piaţa americană s'a putut constata încă pe la mijlocul lunei Iulie şi a trebuit aproape o lună ca efectele ei să se resimtă şi pe piaţa europeană.

*

=Bloc-Notes=

Calendarul zilei

Duminecă 15 August

Ortodox: Dumineca 11-a după Rusalii.
Catolic: Dumineca 12-a după Rusalii. † Adormirea Maicii Dom.
Protestant: Dumineca 11-a după Trinitate.
Israelit: 1 Elul 5680 Roş-Chodeş.
Răsăritul Soarelui: 5, 20
Apusul Soarelui: 7, 20

Curierul spectacolelor.

Jardin-Cabaret: Program variat.
Teatru de Varietăţi Blasini' Proram variat. — Bob, Hopkins, Em. Dumitrescu, Schäffer.
Cinema Szinkör: Porunca nouă.
„ Egyetem: Misterul dublei cruci,
„ Apollo: Gloria amăgitoare.

Farmaciile de serviciu noaptea, în săptămâna curentă:

Dr. Hintz, Piaţa Unirii (Mátyás király tér).
Sotropa, Piaţa Stefan cel mare (Hunyadi-tér).
Dr. Széki, Piaţa Mihaiu Viteazul (Széchenyi-tér).
Dr. Nagy, Strada Memorandului (Unio-u).

Preţurile zilei în piaţă

Carnea de vacă	—	26—30	Cor. kgr.
„ „ porc	—	44	„ „
Untura topită	—	80	„ „
„ netopită	—	60	„ „
Brânza de oi frământată		24	„ „
„ scoiască	—	28	„ „
„ de vacă	—	20	„ „
Smântâna	—	18	„ „
Untul	—	80	„ „
Ouăle	—	1 bucată	1·80 Cor
Făina de păpuşoi	—	1 litru	10 „
Pânea albă	—	15	Cor. kgr.
„ neagră	—	10	„ „
Fasole verde	—	4—6	Cor. „
Morcovi	—	1 legatură	2 Cor
Castraveţii	—	5 la	2 „
Curechi (varză)	—	1 bucată	1 „
Ceapă	—	1 legatură	1 „
Patlagele roşii	—	1 krg.	8 „
Cartofi	—	1 „	6 „
Ardei	—	5 bucăţi	2 „
Păpuşoiu de fert	—	2 bucată	3 „
Bostani	—	1 kgr.	1·50 „
Lapte	—	1 litru	6 „

CASA
HANS HERZOG & C-ie
din BUCUREŞTI
Str. DECEBAL 20
TELEFON 16/30

A primit următoarele mărfuri:
Strunguri (pe bile)
Maşini de găurit
Maşini de frezat
Toc le mecanice
Tuburi Mannesmann pentru presiuni mari
Macarale diferenţiale
Fittinguri
Oţei pentru scule, arcuri şi fusuri
Fer de toate speciile
Tablă ondulată
Plăci de asbest
Plăci de Gumă
Garnituri de cânepă cu seu şi grafit
Bandă p. gură de om
Cărămidă refractară
Pământ refractar
1—2

I. NACHT
BUCUREŞTI
BIROUL: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29.
DEPOZITUL: Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26.

Vinde en gros cu preţuri sub orice concurenţă:
Tabla albă, neagră, plumbuită şi galvanizată — **Curele** de piele, balata şi păr de cămilă — **Klingherita, Asbest** şi **Cauciuc** în plăci - **Garnituri** de asbest simple şi grafitate. Fibră VULCAN — **Table** şi **Bare** de alamă şi aramă — **Cositor, compoziţie, antimoniu, plumb** şi **zinc** — **Oţel Rapid. Pânza de smirghel** — **Suruburi** mecanice şi pentru lemn. Nituri, Piuliţe — **Nituri de arama** pentru cazane şi curele — **Becuri, sârma, litza** electrică. Sârma de BOBINAJ — **Electromotoare** 440 şi 220 volţi.
Tub Bergmann — **Tevi de gaz** şi **fittinguri.**

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

MOBILE pentru dormitor, birou și sală de mâncare precum și corvare se caută la ziar. Adresa E. V.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

HENEGARIN Sebeșulsăsesc Vină la Cluj și-ți înaintează cerere pentru burs. S. P.

CAUT cameră mobilată de preferință în familie plătesc bine.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dr. Dragu, Strada Atila 13.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

DOMNIȘOARĂ caută un post după masă știe scrie la mașină și la orice lucruri de birou. Adresa la birou.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR haine puțin uzate, ase adresa la Administrația ziarului.

DE VÂNZARE un costum haine militare și 1 pereche cisme negre. A se adresa la Administrația ziarului.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Dactilografă

cunoscătoare a lucrărilor de birou se angajează imediat. De preferat cele care cunosc pe lângă limba Româna și puțin Ungară. Oferte se vor adresa la Administrația ziarului Sub A.

Cea mai veche și mai renumită
fabrică de lichior
Eleonora Szilágyi
soc. pe acți fondată la 1832 Cluj, recomandă cele mai bune lichieruri și beuturi spirtoase de prima calitate.

Banca Centrală pentru industrie și Comerț s. a. Cluj

ofera spre vânzare din stocrile sale aflătoare depositate în magasinele proprii și la fabricele asociate următoarele mărfuri:

Mai multe vagoane de uleiu de in dubiu fiert, în butoaiele de lemn butoaiie la prețul de cost. — Mai multe vagoane de uleiu de repiță dubiu fiert și rafinat de proveniță din vechiul, — Regat, precum și mai multe vagoane de uleiu de floarea soarelui, care marfă se află prompt în magazinele din Cluj. — 1 vagon de săpun cu conținului de 60—66% grăsime, uleirui vegetale și său, în lăzi livrabil la începutul lunei viitoare. — Ca 30 vagoane de ipsos, diferite calități după dorință franco vagon gara de incarccre — care se află pe linia principala — la un preț de tot convenabil ambalajul la prețul de cost. — Precum și alte mărfuri de fierărie, coloniale și textile la prețuri convenabile.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

Artistice

S'a redeschis pe Ziua de 1 August 1920. **Marele Varieten Familiar Biasini** renovat complect. Cu Artiști de primul rang sub Direcțiunea Artistica a renumitului Comic Cupletist din București

EMIL DUMITRESCU
Program Senzațional

De remarcat.
Trio Revelly
Echilibristi dela Theatru Alhambra București.
Bob-Hopchinss și Severeskaya!!
Rasfațați capitalei indansuri Americane Fox Troott.
Drâ Beatricce
Disenză Franco—Română.
Trupa Romana de COmedie
Conpusă din 6 Persoane.
Foray Aladar
Comic cuplelist Ungar

In fie care seară dupe spectacol.
Urmează Cabaret American.

Se caută un servitor de birou, român, pentru Banca Națională a României din Cluj.

Informațiuni se pot lua la Dl. Victor Nasta, în edificiul fostei Banci Austro-Ungare, str. Unio No. 28 ☐ ☐ între oarele 8—9 dimineață. ☐ ☐

Banca Marmorosch,

Blanc & Co., Societate Amonima din Bucuresti, Str. Paris No. 4

Aduce la cunostinta publicului că poate efectua orice plati din Statele Unitate ale Americei de Nord pentru Transilvania, Banat și Bucovina prin reprezentanță sa din New-York, 38 Vestern, 73-d Sreet.

România Ministerul Internelor: Secretariatul general din Cluj.

Concurs.

Se publica concurs pentru ocuparea mai multor posturi de funcționari la contabilitatea Ministerului de Interne: Secr. General din Cluj.

Reflectanții sunt rugați să-și înainteze ofertele până la 25 august a.c. indicând și clasa de salarizare la care reflectează.

Secretariatul General de Interne, etag II. No. 149.

Banca „ECONOMUL"

sediul în CLUJ.
Filiale: M-Ludos și Aiud.

Cel mai vechiu institut financiar din localitate. — Primește depuneri pe libele și în Cont-curent. — Acoardă împrumuturi cambiale, hipotecare și pe Cont-curent. — Se ocupă cu tot soiul de afaceri de bancă. — Finanțează și participă la intreprinderi comerciale și industriale.

Biroul: Cluj, Calea Ferdinand No. 26. Telefon No. 415.

Cosinzeana

Institut de arte grafice, editură și Librărie

Proprietar: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA.

Tipografia: Str. Universității 3. Sucursală: Strada Elisabeta 1. **CLUJ** Libraria: Piața Unirii No. 7. Biroul: Strada Universității 3.

Foița ziarului „Infrățirea"

Alexandru Odobescu

Mihnea-Vodă cel rău

1508—1510.

(Nuvelă istorică.)

(Urmare)

Tovarășii lui Mihnea rămaseră încremeniți de spaimă și ucigașul se făcu nevăzut; dar peste cîteva minute un om striga în gura mare din clopotnița bisericei: „Să știe tot omul că am omorît pe Mihnea-Vodă". Acela era Iacșăg.

La acea semeață și groaznică strigare ce se răspîndise ca o furtuna prin tot orașul, norodul întreg se turbură; începurăt a trage clopotile și cetățenii prin case, îmbrăcau zeaoa de sîrmă și coifui de fier și se înarmau ca la o mare primejdie Adunați toți davalma și cu sgomot pe piața mae, ei priveau cu jale la strălucitul răposat, cînd strigările turbate ale lui Iocșăg și vaietele familiei domnești ce sosise în grab pe locui de omor, întăritară mînia norodului. Un cetățean mai aprins și mai îndrăzneț dibui pe ucigaș în turnul cel înalt și cu o împușcătură îl lovi drept în cap. Trupul lui Iacșăg căzu sfărîmat pe pietre.

Acesta fu semnul izbucnirii: — „Săriți pe ucigași"!... sbierau din toate părțile.

— „Danciu și Albescu au fost înțeleși cu tîlharul acesta" — strigă Stoica de pe treptele bisericii, presupuind acum tainica lor înfrățire.

— „Pe dînșii copii!... Ei au ucis pe bunul Domn! pe „milostivul Mihnea!... pe tatăl sărmanilor! !... pe fataSibiului! !... Pe dînșii, copii! dați, dați năvală"!... Aceste strigăte repetite de mii de glasuri, porniră gloata cu volbură după piață și toți se repeziră la lăcașele bănuiților omoritori.

Acolo se petrecură groaznice măcelării; pe toți din casă, stăpîni și slugi, îi sfîșia norodul înverșunat, și trupurile lor trunchiate și tîrîte prin țărâna ulițîi, le asvîrli, ca stîrvuri, afară din cetate. Astfel uneori soarta înecă în același potop pe vinovat și pe răzbunători!

Abia noaptea aduse ceva liniște în oraș, dar cetățenii rămaseră armați ca să ducă a doua zi cu cinste trupul lui Mihnea-Vodă pînă la cel din urmă al său sălaș, în biserica Sfintei Cruci de la Dominecani.

Sibiiul amăgit plînse multă vreme pe crudul tiran căruia dincolo de Carpați îi zicea „Mihnea cel rău".

Judecătorii curții crăiești făcură cercetare asupra acestor nenorocite împrejurări și familia Domnului rămase cinstită și apărată în Sibiiu, pînă cînd soarta armelor, iarăși protivnică, o sili să treacă la Țarigrad.

Mircea Ciobanul a fost Domn al țării mulți ani după acestea, și mai mulți Domni din neamul Dracii armașului din Mănești au stat, la deosebite vremuri, pe tronul țărilor noastre.

Urmarea.

S'A DESCHIS CEL MAI MARE MAGAZIN
din Transilvania
Filiala Luca P. Niculescu
la Hora Țărănească Cluj,
Palátul Fehér Bárány.

Asortat cu un bogat asortiment de tot felul de manufactura, Bumbac de tors, fitan de tors, ştofe pentru haine bărbăteşti şi de dame. Carton calitatea întâia 80 cm., şi grenadir alb 120 cm. à 100 Cor. metru şi diferite sorturi de jolj şi molino. — Cu preţurile cele mai reduse şi mărfurile cele mai bune şi moderne.

Vânzare Engros şi Endetail.

Manufactură Oxford, Zefir, Chiffon, Sedalin, Cachemir, Jacquard, Barchet, Mătăsuri. — **Bumbace** englezeşti şi italieneşti. — Aţă capse şi şireturi de ghete. — **Tablă** galvanizată, plumbuită, tinichea. — **Piatră-vânătă** englezească 98—99%. — **Lumânări** italiene. — **Droguri** Bicarbonat de sodă, sulfat de sodă, sodă caustitică englezească 750, naftalină, văpsele. — **Piper boabe** Singapore.

Oferă din depozite cu preţuri reduse:

COMPTOIR ANGLO ITALO ROMAN

Galaţi	Bucureşti	Brăila
Pasaglul Bursei Dep. str. Belvedere.	str. Caragheorghevici 7 Dep. Calea Moşilor 90	în Palatul Generale

---

Gratz & Comp
Atelier de pictură
Palatul „MIELUL ALB"
Pictează firme moderne pe sticlă lemn şi plăci de tinc etc. Atelier vestit pentru pictură şi vopseală a camerelor precum şi smăltăitul şi emailatul B'ăilor etc. — 1—3

La Atelierul de cismărie Samson
din str. Ştefan cel mare No. 7. (lângă Teatrul Naţional) se poate comanda ghete şi pantofi cu toc de lemn, ca în vechiul regat. — Se găseste pantofi şi gata după ultima modă. $ $ $ Preţuri modeste.

Atelierele de reparat locomotive găsesc:
Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oţel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest şi caucluc
Garnituri de asbest şi grafitate
Table de fer şi fer de lucru

Precum şi orice fel de articole technice, electrice şi de ferărie la

I. NACHT Bucureşti.

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — **Depozitul:** Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, Bucureşti.

ZIARUL
INFRĂȚIREA
primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat si Bucovina

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI
Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 13 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini — Marți 17 August 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

p. schimb.
Ivanca

Infrățiri

Anunțuri. La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) ADMINISTRAȚIA: Str. Universității No. 2. | Abonamente: 1 an . . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

Tratatul cu Austria

Nedreptatea istorică dela Saint-Germain, tratatul de pace cu Austria, prin care ni s'a răpit independența și ni s'au impus granițele nedrepte dela Apus, s'a ratificat de parlament.

In formă și temporar, suntem, așadar, legați a respecta linia despărțitoare între frați, știrbirea independenței politice și economice, nerecunoașterea integrală a drepturilor noastre istorice și tot cortegiul de nedreptăți umilitoare ce ni s'au impus.

S'a consfințit prin aceasta cea mai mare greșală a generației de azi, care, alături de moștenirea cea bună a miilor de jertfe și a înțeleptei conduceri care le-a utilizat un timp, va apăsa, cu greutatea celei mai mari vinovății, asupra viitorului generației de mâine, ca moștenirea unui neertat păcat.

Patima luptelor interne, orbind dreapta judecată, a făcut ca, atunci când la Paris se apărau cu demnitate și patriotism drepturile noastre sfințite de atâtea mii de jertfe și se căuta a se impune respectarea suveranității depline și a independenței neștirbite în cuprinsul granițelor firești recunoscute la 1916, — ura neputinței și a invidiei să se coalizeze contra aceluia care, acolo, în fața lumei, nu era un particular și mai puțin reprezentant al unui partid numai, ci al tuturor românilor, al întregului trecut de suferințe și al întregului viitor de libertate lăsat moștenire de martirii și eroii neamului.

In Ion I. C. Brăteanu, patima politică nu a lăsat să se vadă de toată suflarea românească continuatorul firesc al unuia din principalii întemeetori ai regatului, moștenitorul unui luminat patriotism și păstrătorul celе mai bune tradiții de independență, care, acolo, mai ales acolo, avea nevoe să poată vorbi nedesmințit în numele întregei suflări românești.

Nu; patima oarbă a politicei meschine dinăuntrul țărei nu s'a sfiit ca, acolo, în fața lumei, — dând mâna cu interesele coaliței mercantile a tuturor consorțiilor financiare streine care vedeau în trimisul nostru piedica de neînvins a planurilor lor de acaparare, — să ducă cea mai josnică campanie de defăimare și discreditare contra celui care, izolat astfel, a trebuit să refuze de-a mai trata.

Patima oarbă, acolo, în afară, în slujba meschinului interes al puterei de aici, dinăuntru, nu numai că după acest demn refuz a împiedecat să se înțeleagă că interesele superioare ale neamului cereau să nu se găsească un român care să semneze umilirea și nedreptatea impusă, dar, mai mult încă, a îndemnat să se folosească și tot sprijinul *din afară* pentru răsturnarea guvernului de rezistență a lui Ion I. C. Brăteanu.

Toată campania de intimidare dusă de presa intereselor străine, în țară și în străinătate, stă, și va sta peste veacuri, ca o mărturie netăgăduită a umilinței și rușinei cu care s'a înlocuit politica demnității și a dreptății.

Timpul, marele meșter care desbracă încetul cu încetul pe om de patimă, a ajuns ca acum, mai curând decât s'ar fi crezut, să facă zorile dreptății ca să înceapă a fi văzute.

Umilința și greșala semnării nu ni-a adus încă nici un câștig din acelea în numele cărora ni se cerea această semnare și, se vede: *nu ne va mai aduce.* In schimb, numeroase și grele sunt consecințele abdicării dela dreptur le noastre legitime:

Independența știrbită, siguranța statului amenințată înlăuntru, bogățiile naționale rând pe rând înstrăinate, Dunărea furată și, mai presus de toate, glasuri stăpânitoare de durere ne strigă de peste granița nedreaptă: *Cain, Cain, ce-ai făcut cu fratele tău Abel?* ...

Dar, scăzuți și micșorați prin semnarea și ratificarea acestui tratat, nu avem dreptul ca să desperăm încă de viitorul neamului.

Aceeași rezervă de demnitate și patriotism, care la Paris n'a traficat interesele neamului, și-a spus cuvântul mântuitor al viitorului.

Declarația de protestare contra tratatului de pace, documentul cel mai de preț al vremei, va fi punctul de plecare al celor cari mâine, vor îndrepta greșala de astăzi a unora. **Ev.**

Coonștiința națională

Congresul început la Cluj constitue un document strălucit pentru dovedirea viabilității și statornicei conștiințe naționale, care, mai presus de toate, se afirmă împotriva oricăror tendințe de înabușire. Dovada aceasta strălucită, regretăm însă, nu este făcută de noi românii; ea este făcută de unguri. Desbaterile congresului socialist din cuprinsul ziarului ni-o arată.

Socialiștii maghiari au adus aspre mustrări tovarășilor români că n'au uitat complect că sunt români; iar ei, români, au imputat maghiarilor că mai înainte de-a se gândi la viitorul socialismului internațional și umanitar s'au grăbit să nu recunoască statul românesc pentru a râvni după cel unguresc.

Așadar, chiar și în rândurile acelor cari propăvăduiesc internaționalismul și umanitarismul fără granițe, conștiința națională nu încetează de-a călăuzi pașii, de a orienta drumurile.

Bulevardul strategic

Iată că Balcanii, uitații Balcani din ultimii doi ani, ei cari au fost un obiectiv spre care se îndreptau toate privirile obișnuite cu zbuciumul macedonean, încearcă să reapară la lumină: ratificarea tratatului cu Bulgaria le evocă o clipă numele, plângerile delegației româno-macedonene fixează atenția fugară asupra veșnic întunecatei văgăune dintre Struma, Vardar și Morava.

Cauți un bun observator pentru a îmbrățișa cu privirea ansamblul afacerilor balcanice și nu îl găsești decât la București. A retrograda până'n capitala noastră spre a observa mai bine peninsula, e a imita piciorii cari se trag înapoi spre a prinde mai bine perspectiva unui tablou.

Ghicești contururile exterioare ale peninsulei: Dalmația, fragment italian strangulat între mare și munte; Grecia, cu eleganța-i nervoasă și cam uscată, păstrând la bătrânețe frumusețea liniilor cari rezistă furtunilor vremii; Chersonesul Traciei, mână cu degete noduroase, deschise și întinse spre Anatolia; Constantinopolul în fine, alb și sumbru în armura-i de ziduri bizantine. Dar ne închipuim greu centrul peninsulei, văgăună mare și neagră, nedefinită ca o nebuloasă, în care cunoștințele noastre pun la întâmplare munți arizi, sulaștine nesfârșite și popalațiuni neliniștite.

Bătrânul acesta sol legendar care a văzut zorile vechii lumi și care a văzut și ultimele ei lumini colorând înflorirea tardivă și măreață a Constantinopolului, care a dispărut sub norul amenințător al dominației otomane a cărei umbră, răspândită asupra Ungariei, înfioră Europa până la Viena, care a dat apoi ținuturilor sale chipuri de națiuni, sfârșind prin a se libera de toate jugurile fără a închide însă seria revendicărilor și nemulțumirilor, n'a fost altceva decât un bulevard strategic.

Europa nu l'a zărit multă vreme decât prin fumul bătăliilor. In adevăr acest vast front bastionat, apărat de șanțul adânc al Dunărei, este o puternică citadelă. Și citadela aceasta n'a avut o clipă de odihnă, i-a fost veșnic hărăzită soarta ținuturilor în cari armatele intră printr'o spărtură și ies printr'alta.

Balcanii erau făcuți să fie fericiți, totuși de mai bine de o mie de ani ei n'au auzit decât, zgomotul luptelor. Torente de oameni s'au scurs în lungul acestui bulevard strategic cu un muget de val care trece, spre a arăta că e sortit pentru totdeauna la conflictele oamenilor și elementelor.

Privești din observatorul dela București bulevardul balcanic. Și în clipa când o ratificare de tratat de pace pare a veni cu o prevestire de potolire, — din colțuri întunecate ale văgăunei ecouri de nemulțumiri româno-macedonene, resunete de triumfuri grece, înăbușite protestări turce mărturisesc că-i încă amăgire a crede sosită finala liniște a Balcanilor. **I. Dr.**

Congresul „socialist"

Eri au început desbaterile congresului zis „socialist regional". Din cuprinsul dării de seamă, ce-o publicăm în altă parte, rezultă în mod neîndoios că așa zisul congres socialist nu a fost decât prilejul unei deghizate manifestațiuni șoviniste maghiare.

Convocat pentru a se fixa mai bine atitudinea partidului socialist din Ardeal față de cel socialist din țară, congresul început eri cu acest scop dela care ne-am fi putut aștepta, după cum am anunțat anticipat, la inițiativa unei mișcări socialiste de temperare a celeia din București alunecată prea mult pe panta extremistă, ni-a dat tocmai nu rezultat contrar.

Tovarășii Moscovici și Cristescu din București, au avut grija să aranjeze mai dinainte ca participanții la congres să fie în majoritate unguri, care, se înțelege, în acțiunea comunistă și internațională văd salvarea șovinismului lor prin slăbirea statului nostru. Și astfel majoritatea a dat alt caracter congresului decât acel pe care dnii Jumanca și Flueraș l-ar fi voit.

Semnalul l'a dat dl Cristescu, care a protestat contra armatei române care a zdrobit pe soldații lui Bela Kuhn și a cerut congresiștilor să se ridice în picioare *în semn de omagiu pentru memoria soldaților unguri căzuți în lupta cu românii.*

Semnalul a fost dat astfel. Congresul devenise un prilej de entuziastă manifestare a celui mai desăvârșit șovinism maghiar. Restul a urmat după cum dorea dl Cristescu.

Pentru puținii români cari se găseau în sală ca și pentru dnii Flueraș și Jumanca, umilin a acelor clipe a fost ca o dreaptă resplată a vinovatei lor imprudenți de-a se lăsa conduși de Moscovici și Cristescu.

Strigătele înverșunate și cântecele maghiare au dat adevăratul caracter al Congresului, nu acel urmărit de inițiatorii români ci acel de iredentism maghiar.

Este inadmisibil de-a crede că atunci când s'au ridicat în picioare și au cinstit memoria armatei lui Bela Kuhn și s'a mărturisit credința în Isbânda finală, na fi vibrat interes sentimental patriotic al maghiarilor.

Triumful final dorit de Congresiști „socialiști" nu este altul decât triumful Ungariei.

Congresul început ieri, este primul semn al agitației iredentiste maghiare.

Scrisori deschise

Excelenții sale contelui Majlath

Vei avea o surpriză, Excelență, la care dealtcum te puteai aștepta atât Excelența Ta cât și tovarășii de idei și sentimente. Cum binevoiți a ști, multe școli maghiare au refuzat să primească controlul statului, ori l'au eludat, fixând termenul examenelor de cu bună vreme, încât ca comisarul să-și fi putut trimite reprezentantul pentru inspecție.

Îți aduci aminte ce retorsiuni arzătoare se aplicau institutelor românești, pentru cele mai nevinovate manifestații studențești? Profesorii nu îndrăzneau nici să clipească din ochi, dându-și seama de dezastrul ce l-ar atrage asupra institutului. Dar elevii? Îți închipui, Excelență, că la vârsta lor când sângele clocote ca un vin nou prins sub capac, puteau să nu izbucnească măcar din când în când împotriva acestei suprimări perversa a vieții ce *trebuia* să înșăbească totuș!...

La 3/15 Maiu, cu toți ochii de Argus ai jandarmeriei ungurești, liceanii din Blaj aflau totuș prilejul de a înfige un steag tricolor, dacă nu pe Piatra Libertății, cel puțin pe Crucea din dealul viilor numită a lui Iancu, ori pe o barcă improvizată a Chereteului, sau pe cel mai înalt stejar al bercului. Acum, pe urmă, au reușit să pună unul chiar pe Catedrală, cu inscripția: „Acuș va bate ceasul, Carpații se'nfioa ă"...

Liceanii din Brașov, aflau de asemeni prilejul, să încoroneze mormântul lui Andreiu Mureșianu, cu o mare cunună de laori cu funde treicolore. Mai aveau, (de pe la prietenii, cari își vărsau sângele, pe toate fronturile, pentru a susține hârbuita coliță austro-ungară, porniră să se prăbușască) puțină dinamită sau ecrasit, pentru a trezi din somnolența majestatică statua lui Avrad din vârful Tâmpei, dându-i a înțelege, că a sosit clipa, să-și ia geamantanul, și să plece...

Dar voi, cât de aspru și fără milă se pedepsiau aceste manifestații, atât de aplicabile și de firești pentru liceanii, în cari se deștepta, cu toată oprimarea, sentimentul conștiinței naționale, și al demnății, strivit de ciubotele jandarmilor unguri

Se porni a dela Budapesta întreg aparatul inchiziției mai mult ca medievale: se clătină tronul vlădicilor; directorul sbură din fotoliul lui ca o minge — și dacă profesorii scăpau uneori cu pielea întreagă, câțiva elevi trebuian jertfiți și eliminați, fără doar și poate.

Se poate ca statul român să treacă sub tăcere această ofensă? Va trebui să recunoască numai decât *validitatea certificatelor* emise de aceste școli, ce s'au subtras de sub controlul statului? Va trebui să tolerezc, ca aceste școli să-l sfideze și de aci înainte, după bunul lor plac? Va trebui să tolereze pe *instigatorii* acestei atitudini ostile, fie ei chiar căpetenii bisericești?

Noi credem că *nu!*

Gamma.

Mișcarea culturală

Institutele române la Paris și Roma — Spre cultură latină — Consolidarea legăturilor de rasă — Triumful latinității

Un proect de lege din inițiativă parlamentară a fost depus pe biroul Camerii Deputaților, tinzând la crearea de institute române de studii superioare la Paris și la Roma.

E în aceasă o mare mulțumire pentru toți cei cari au fost în sufletul lor campionii întoarcerii la cultura latină care au fost solidari în lupta pentru menținerea tradițiilor de armonie și frumusețe antică, cari au urmărit un ideal de neînvinsă fraternitate evocat în originile depărtate, în focarele de lumină de unde a radiat civilizația.

Războiul cel mare a fost nu numai ciocnirea unor interese materiale și politice ci lupta eroică susținută de geniul reînviat al latinității împotriva culturei noui barbarii. Salvând domeniul ideal al culturi franceze și al surorii ei italiene, uriașa sforțare a anilor 1914—1918 ne-a salvat de progresele unei întoxicații mintale care amenință-se multă vreme lumea întreagă.

Institutirea acelor două institute române la Roma și Paris nu numai că va accentuia curentul de vie comuniune intelectuală între România, Franța și Italia, dar va arăta că noi rămânem adânc fideli ilustrelor origine cari fac gloria noastră. Întărirea legăturilor cu cele două mari națiuni latine își trage originile din adâncimile istoriei și din însăși esența rassei noastre. Marile idei, înflorite sub cerul radios al Atenei, înălțate de munca Romei, transplantate la Paris printr'o evoluție milenară, n'au pierdut nimic din întâia lor frăgezime nici din antica lor frumusețe. Iată-le dominând din nou lumea civilizată, făcându-ne să ne mărturisim credința în viața noastră a latinilor.

Sau dacă voim să părăsim cuvântul acesta, care riscă poate să fie rău înțeles azi, să ne proclamăm și noi, pe cari atâta vreme vecini noștrii ne-au numit balcanici, să ne proclamăm ceea ce e mai drept și mai larg: mediteraneni, adică depozitari ai acelei civilizații artistice care a avut succesiv ca patrii de electiune: Grecia, Roma, Bizanțul, Italia, Spania și Franța.

Din toate aceste patrii facem în artă, o patrie unică, în care atâtea popoare diferite dar având aceiași origine s'au împărtășit frățește și se împărtășesc încă într'o idee a frumosului veche, deja de 2500 de ani și mereu nemuritor de tânără, rămasă ca tipul cel mai curat al tuturor ideilor Frumosului formulate de omenirea cugetătoare.

Spiritul acesta, inventator apoi transmițător al divinei forțe spiritul acesta care a fost rând pe rând spiritul elev, roman, bizantin spriirtul reînviat al renașterii de l'am numi azi spritul latin, francez ori mediteranian, e tot una. El strălucește azi mai puternic, decât ori când și avem și noi datoria să-l păzim. N'avem dreptul să-l lăsăm să se stingă, nici să fie înlocuit de un altul.

El are ca esențe limpeziciunea, ordinea, armonia. El a avut ca feluri de expresiune limbi limpezi și cântătoare ca niș e izvoare de apă țâșnită din stâncă, limbi în acelaș timp sintetice și analitice, ale căror cuvinte sunt toate pline de cugetare și capabile a împărți la infinit această cugetare, așa cum diamantul care e o picătură de lumină descompune razele luminoase.

Suntem latinii mediteranienii, fii Romei și nepoții Greciei, moștenitorii și păzitorii acelei idei a Frumosului, care e cea mai înaltă, mai clară și în acelaș timp cea mai adâncă, în orice caz cea mai bine formulată la care a ajuns conștiința artistică a asianilor, oricât de izolați părem a fi aici între Marea-Neagră și pusta ungară, înconjurați de massa slavă, să nu uităm o singură clipă a proclama acest avânt. Și institutele cari se vor crea la Roma și Paris să fie purtătoarele de cuvânt, nu cum ar voi să creadă unii, ale unui cosmopolitism intelectual, — ci ale dorinței noastre neobosite de a aduce o contribuție puternică la noua glorie a latinității.

I. Dr.

Cetiți „Infrățirea"

Apponyi despre refacerea Ungariei

Corespondentului dela „Neue Freie Presse" i-a acordat contele Apponyi un interview mai lung asupra situației din Ungaria. Spune între altele că „criza politică, comunismul, reacțiunea contra comunismului, apoi desmembrarea țării au adus țara într'o ferbere, de care se cutremură și astăzi." — „Acum suntem pe calea consolidării interne. Starea de drept constituțională încă nu am putut-o reface. Marile pături ale poporului nutresc sentimente monarhice. Ocuparea tronului întârzie din cauza piedecilor naționale și internaționale, astfel că situația provizorică de acum, va mai dura încă mult timp. Sunt silit și eu să recunosc, că încă n'am izbutit să restabilim ordinea publică. În contele Teleky văd garanția deplină, că va restabili ordinea. De altă parte chestia soluționării situației financiare a țării se izbește și ea de greutăți uriașe."

Interesele românești față de tratatul cu Austria

Din „Viitorul":

„Atitudinea partidului liberal, așa cum reese astfel din declarațiunea lui în parlament și din votul minorității liberale din Cameră, este clară. Ea pornește dela înțelegerea adevăratelor interese românești, și se inspiră din sentimentul libertății și al demnității naționale sentiment atât de adânc pătruns în mintea poporului nostru.

„Luând această atitudine față de tratatul cu Austria partidul liberal face nu numai operă românească, dar atrage atenția marilor Aliați asupra erorilor ce s'au comis și asupra celor ce ar fi de făcut de acum încolo pentru ca ele să nu se comită, în dauna intereselor atât românești, cât și ale Aliaților înșiși. De altfel o politică românească în orient și la gurile Dunărei nu poate să fie nici pentru politica Aliaților un lucru inutil și fără preț.

Statul și asistența studenților

de dl Prof. Univ. dr D. NEGRU

Peste câteva săptămâni vacanța va lua sfârșit. La ușile Decanatelor se vor grămădi numeroșii viitori „cetățeni academici", cerând înscrierea la Universitate. Țara are atâta nevoe de serviciile lor, încât abia dacă-i poate aștepta să-și termine învățătura. Și ori câți ar veni, numărul lor va fi prea mic față de nevoile țării. Iată un exemplu: ne trebuie, în România întregită, cel puțin 3000 de medici peste numărul celor existenți. Aceeași lipsă o întâlnim în toate ramurile, — profesori, ingineri, magistrați etc. In noile ținuturi nevoia e mai acută, căci funcționarii și profesioniștii romani, erau în număr prea mic pe vremea stăpânirii străine, iar vechiul Regat a pierdut un mare număr dintre ai săi, în războiul de desrobire a neamului.

Dar descurajarea îi va apuca de a doua zi, pe tinerii studenți, căci problema materială a vieții se pune în chip iresolubil pentru ei. Cea mai mare parte nu au mijloacele bănești îndestulătoare, și câți vor fi cari, având cele mai frumoase aptitudini, nici nu vor fi îndrăznit să se aventureze la Universitate!

Răul îl constatăm și îl deplângem; se pune însă întrebarea, ce facem ca să-l înlăturăm? In prezent se procedează astfel: Statul sprijină tineretul universitar prin căminri, care pot adăposti cam a zecea parte din cei cari ar avea nevoe. Fondurile pentru aceste căminuri sunt adunate în mare parte prin apel la caritatea publică. Pentru studente situația este și mai grea. La Cluj se studiază acuma modalitatea înființării unui cămin pentru studente, și se speră că va funcționa la toamnă.

Rezultatul? Universitatea e frecventată de tineri bogați, cari, în noile provincii, nu sunt românii. Aceștia din urmă, care n'au loc în căminuri, duc viață de mizerie, angajându-se ca funcționari mici prin biurouri; își cheltuesc toată vlaga într'o muncă inutilă lor; trăesc într'un mediu social totdeauna inferior menirii lor; negligează studiile, și ajung în viață rău preparații, și ca cultură și din nefericire adesea, și ca educație însușiri morale. Dacă ce se face în prezent este insuficient, să vedem ce ar putea să se facă.

In acest fel va dispare speța studentului sărac și nefericit, pradă ușoară a propagandei de răsturnare socială. N'am mai vedea studenți care să locuiască în camere umede, fără foc iarna prin funduri de mahalale.

Va dispare contractul, atât de dureros resimțit de sufletele tinere între studentul bogat și sărac.

Propun, ca statul să institue în fiecare centru universitar, un așezământ de credit, care s'ar putea numi „*Creditul învățământului.*" Absolventul de liceu fără mijloace suficiente, va contracta la acest credit cu girul părinților săi, un împrumut pentru toată durata studiilor, repartizat în rate anuale. Studentul ar primi cota anuală, sub forma de *bonuri de plată* cu destinație fixă ca: loc în cămin, ori plata camerei mobilate, abonamentul la restaurant, îmbrăcăminte, cărți etc.

Suma împrumutată va fi rambursată creditului prin anuități mici, începând, de ex. după 3 ani de la întrarea într'o funcțiune, sau practicarea unei profesiuni libere. Sistemul ar fi foarte analog cu al creditului viticol din vechiul regat.

Nimic n'ar împiedeca apoi ca acest sistem să fie aplicat și școalelor secundare ori speciale.

Vom renunța la „caritatea publică", și cuvântul c a r i t a t e este, aici eufemismul cuvântului p o m a n ă, iar pomană este o ofensă. Caritatea este recunoașterea nedreptății sociale. Unde este dreptatea n'are ce căuta caritatea. Caritaea, când nu e o simplă modă, este poliță de asigurare ce și-o plătește huzurul, nu pentru a înlătura sărăcia, ci pentru a se feri de exasperarea ei.

Instituind acest credit, statul n'ar pierde nimic. Dimpotrivă, cheltuelile lui ar fi mai reduse decât azi. Școalele ar fi mai bine înzestrate, căci vor avea venituri din taxele celor ce se împărtășesc la ele. Va dispare spectacolul demoralizant și înjositor, al studentului care e silit să-și etaleze la autorități sărăcia lui și a părinților lui, pentru a obține o scutire de taxă, ori alt ajutor.

Fac apel la dl Ministru de Instructiune publică, să binevoiască a studia, atât problema în sine, cât și soluția ce propun, a se proceda la înfăptuire.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Politica de Stat în Economia Națională

de VINTILĂ BRATIANU

II.

— Dacă este nevoie ca factorii naționali să participe cât mai mult la activitatea industrială pentru a imprima caracterul național întregei acestei activități, este nevoie ca statul să se îngrijească a păstra acest caracter mai cu seamă instrumentelor care contrebue la mersul cel mare ale unei vieți economice. Cu aceste instrumente care nimicesc mersul întregei industrii care să depindă de interese streine nouă, industria națională nu poate fi solidară cu acelea ale economiei naționale.

Aceste instrumente mari să pot clasa în următoarele mari ramuri mai importante:

a) Producători de energie, care mișcă întreagă industrie, căderele de apă, petrolul, cortsunele și gopele subterane;

b) mijloacele de transport care împreună cu regimul vamal poate nrăuri puternic propășirea industrială;

c) unele materii pune de bază cele industrii, și care monopolizate în mâna unor speculatori, poate omorâ sau stânjeni unele industrii (sarea, soda, zahărul, derivatele petrolului și ale cărbunilor pentru industriele chemice explosibilelor, fierul și lemnul etc.);

d) organizarea creditului, care privea prin nevolă de capital mai mare necesar industriei, un rol mai mare decât în agricultură.

Folosința și organizarea acestor instrumente mari ale economiei naționale trebue sa facă parte din politica economică a statului modern.

In cea ce privește producătorii de energie, cointeresând toată întrega industrii, mijloacele de transport și apărarea națională, ei nu pot fi lăsați la o liberă speculare, ci exploatarea să fie mai mult sau mai puțin după importanța lor supusă controlului și acțiunei chiar de stat. — Trebue dusă mai departe politica de stat în chestia petrolul, păstrat regimul exlusiv de stat din Ungaria pentru gropele subterane, regulată chestia cărbunilor, iar explotarea căderilor de apă pusă sub un regim de interes obștesc.

Mai este oare nevoie după învățămintele ieșite din acest război, să arătăm roadele politicei cuminte a vechiului regat, care și-a rescumparat și a complectat rețeaua de căi ferate prin stat, și care a luptat pentru scăparea cel puțin a unei părți din generatori de energie.

In ceeace privește materiile prime de bază a industriilor, precum este fierul, ele trebue puse sub un astfel de regim încât să nu omoare propășirea generală a industriilor care le folosește.

Dar din toate aceste instrumente mari al economiei naționale, creditul împreună cu mijloacele de transport are un rol de interes general.

Rolul instituților de credit este direct legat de propășirea și caracterul acestei economi. Ele nu numai prin strângerea capitalului și prin participarea la administrarea lui contribue dela început să dea industriei caracterul ei național, dar și prin rolul economic — peste cel financiar — luat de institutele mari financiare în toate statele civilizate, le amestecă în continuare în viața industrială și comercialu. — Ele controlează de fapt această viață. Intr'adât acest rol de influența economică națională să afirmă, încât state mari industriale, și cu finanțe puternic așezate, ca Anglia, supune controlului statului, nu numai capitalul și munca streină ce vine la ei, dar și capitalul englez care să ducă să lucreze peste hotare, pentru a-l menține în cadrul favorabil intereselor naționale.

Grație organizații financiare din vechiul regat; prin înființarea unei Bănci Naționale a creditelor financiare unei rețele complecte de bănci orășenești și a băncelor populare, România mică dobândi în ajunul războiului general complecta ei neatârnare financiară. — Pentru păstrarea și întărîrea ei, este nevoie de o nouă sforțare; altfel am fi copleșiți de organisatiile streine cu care cotrapitorii de ieri robiseră provinciile desrebite.

Dacă este nevoie ca factorii naționali să participe cât mai mult la producție, nu mai puțină importanță are punerea în valoare a acestei producții, adică Comerțul. Economie unui stat va fi în realitate națională nu numai dacă românii nu participă cât mai mult la propășirea ei, dar și dacă ea este soldarizată cu intersele permanente și mari ale statului reprezentate prin schimbul întern și extern.

Nevoia de a da și comerțului caracterul național iese din rolul chiar ce revine statului în această ramură de activitate. El este mai antemergător intereselor obștei, pentru satisfacerea lesnicioasă a consumației interne, mai cu seamă când este vorba de produse indispensabile traiului. Statul este

Cronica politică

Situațiunea internă stă încă sub impresia ratificărei tratatului de pace cu Austria. Remuşcările pentru semnare n'au mai putut întârzia, ele s'au produs chiar din rândurile actualei majorități, care l-a ratificat totuşi. şi care în opoziție fiind a susținut după cum se ştie necesitatea semărei.

Pentru viitor o singură nădejde, a mai rămas şi anume: că aceste remuşcări să fie punctul de plecare al politicei de reparațiuni.

In strânsă legătură cu toată viața noastră politică stau de un timp tot mai multe acte de ale socialiştilor comuniști, cari constitue dovezi peste dovezi, că sunt numai în servicul interelor străine. Astfel sunt continuele descoperiri de conploturi în toate părțile, țărei, grevele politice, sabotajul şi fraternizarea cu armatele inamicilor, în care sunt amestecați în primul rând, conducători socialiştilor străini sau renegați. Glasuri reprezentative ale acestui sistem de subminare a statului, n'au lipsit de-a se auzi şi în Camera.

Congresul socialist ce se ține acum la Cluj este de natură a lumina odată mai mult situația internă, care se poate caracteaza minunat numai prin obişnuita expresie: *stam pe un vulcan.*

In seriozitatea şi judecata cu care actualei conducători dovedesc că-şi apreciază rolul, nu putem avea însă încredere. Sunt atâtea fapte care ne-ar desminți această încredere.

Nouă organizație de partid maghiară în Ardeal

Sub acest titlu, cetim în ziarul „Uj Világ" următorul articol: „Burghesia maghiară, care în baza maturității sale şi a stării sale înaintate politice ar trebui să aibă un rol mare în guvernarea Ardealului, în urma rezistenție sale a rămas dela conducere, Rămânerea sa dela conducere, însemnează înse nu numai pierderea unei situații pentru acele elemente ale clasei de funcționari maghiari, cari pe baza cunoscințelor lor speciale stau la un nivel european în toate ranuvrile de administrație publică, dar însemncază şi o pagubă ireparabilă materială şi morală pentru întreagă maghiarimea luptătoare.

Aținătorii la rezistență, — clasa aristocraților maghiari — *s'au apropiat binişor de aristocrația română* şi trebue să mulțumi numai excluzivității acesteia, că peste capul funcționarilor răsturunți şi a burghesilor luptători nu s'au împăcat aceste două aristocrații — în dauna burgheziei maghiare şi române.

„Căci interesul aristocrației este unul şi acelaş pretutindeni precum unul este şi interesul societății muncitoare. Şi democrația burgheză, comerciantul, industriaşul, funcționarul, tabăra oamenilor mici şi mijlocii grupează în juru-i pe oamenii, cari acelaş interes. *Unul şi acelaş interes are burghezia română ca şi cea maghiară*: comunicație bună, siguranță publică exelentă administrație dreaptă, respectarea drepturilor. Privarea de accste drepturi apasă de apasă de opotrivă burghezia ambelor națiuni, de unde urmează că guvernamentul român, care stă pe baza democrației burgheze, nu poate să se opnnă organizării burgheziei maghiare.

„In scurt timp puterea de stat va avea ocasiunea să se pronunțe în aceasta chestiune. După informațiile noastre *la toamnă se va înființa un mare partid bargheze maghiar*, care şi-a propus ca scop traducerea in fapt a idcilor democratice şi câştigarça pe cale parlamentară a drepturilor burgneziei maghiare.

Noul partid va cuprinde acele elemente democratice, cari au accentuat până acum necesitatea activității; afară de accea va cuprinde şi pe acela, pe cari întâmplările zilelor din urmă i-a convins, că interesele burgheziei maghiare se vor putea apăra cinatit numai păşind pe terenul politic.

„Liniamentele mare ale politicei noului parfid le putem cunoaşte dacă ne dăm seama, *că în cursul lunei Septemvrie vor sosi în Ardeal Jaszi Oszkar şi Hock Janos*, ei vor porni organizarea noului partid. Adunarea constituantă după toată probabilitatea va fi în târgul Murăşului, dar conducătorul maghiarilor radicali şi presidentul cu gură de aur al Senatului Național vor ține prelegeri şi în orașele mai mari ale Ardealului despre politica de pacea maghiarilor şi despre tactica ce-i maghiarimea va trebui să urmeze în cadrele nouilor formațiuni de stat."

Fără să intrăm în polemică pe aceasta chestiune, totuş nu ne putem reține mirarea cum îşi închipue confrații dela „Uj Világ" că ar fi privită în cercurile românești o organizare politică separatistă, pusă la cale de corifeii politici ai unui stat străin, cum îşi închipue, că statul român va îngădui ca cetățeni străini ai unui stat dușmănos față de noi să conducă *„tactica"* (sic) ce au s'o urmeze o parte a supuşilor statului român?

Ori cred, că cu „tactica" de a-se numi partid „burghez", de a încerca să compromita aristocrația românească, pe care nici nu o avem, căci demult s'a desbrăcat de toate abributele ce-i sunt inerente unei aristocrații de classă, — ne vor putea orbi şi vom deschide largi porțile propagandei străine de dragul asigurărilor viclene, pe cari ni-le oferă ziarul „Uj Világ"?

Sunt lucruri, cari se pot, şi sunt lucruri, cari nu se pot, domnilor!

a. c.

TRATATUL DE PACE CU AUSTRIA

Rezerva viitorului

— România a protestat la timp contra nedreptăților impuse; ea şi-a păstrat rezervă pentru viitor —

Documentele istorice în chestia Banatului şi a minorităților

Chestiunea Banatului

Rezumat al expunerilor verbale făcute de D. Brătianu delegaților marilor puteri.

5 Mai 1919.

România n'ar putea recunoaşte granița în desacord cu acele cari i-au fost asigurate de către Franța, Anglia şi Italia prin tratatul de alianță din 4/17 August 1916 în urma căruia a intrat în războiu contra Austro-Ungariei după cererea acestor puteri.

Dacă România, pentru a uşura sarcina aliaților săi, nu a făcut caz de toate stipulațiunile acestui tratat, ea nu a încetat însă de a stărui asupra interesului său esențial de a avea Dunărea dela confluența Mureşului până la gura sa drept graniță.

Aceste granițe sunt neapărat trebuincioase desvoltărei normale a României, ele îi asigură posibilitatea de a desăvârşi în acele regiuni ale Europei misiunea sa de pace şi de ordine. Indivisibilitatea Banatului se impune pentru aceasta provincie ca o necesitate de ordin social, politic şi economic atât pentru massa cea mare a populațiunei sale cât şi pentru toate minoritățile cari sufăr şi ele de o împărțire între două suveranități.

Acest interes este atât de însemnat pentru populațiunea Banatului, încât România nu ar sta la îndoială să primească propunerea ce Conferința ar putea face a unui plebiscit al întregei popublicațiuni din Banat.

Intr'un gând împăciuitor şi pentru a nu lăsa nici o îndoială asupra temerei relative la siguranța Belgradului, guvernul român este gata să primească stabilirea unei zone cuprinsă însă în suveranitatea română, care putând să intereseze apărarea acestui oraş, ar fi pusă din punct de vedere al garanțiilor militare sub controlul Ligei Națiunilor. Acestă soluțiune ar asigura astfel principiile deja înscris în art. 4. par. 2 al Tratatului de Alianță.

Modul în care dintru început s'au stabilit raporturile Marilor Puteri cu statele zise cu interese limitate în ceeace privește elaborarea tratatului de pace, au creat României o situațiune care nu i-a permis să-şi valorifice interesele; ea s'a găsit prea des în fața unor hotărîri luate fără ştiința sa şi cari compromiteau foarte grav interese românești.

Nu s'a ținut seama de dansa la compunerea comisiunei Reparațiunelor datorite de Germania, în care cu tot caracterul într'adevăr ruinător al daunelor suferite de dânsa, România nu a găsit loc între Belgia şi Serbia.

Tot astfel am luat cunoştință de conținutul tratatului cu Germania. dint'un resumat citit cu 24 ore numai înnainte ca tratatul să fie remis duşmanilor.

Tot astfel şi cu comisiunea însărcinată cu reparațiunele, în special cu vitele, în care delegațiunile micilor state, cele mai direct interesate, au fost admise numai de formă să-şi expună punctui lor de vedere, soluțiunile fiind deja stabilite dinainte.

Această neegalitate de tratament era de prevăzut de altfel chiar dela compunera Conferinței când României s'a impus o delegațiune compusă din numai doi membri.

Chestiunea minorităților etnice.

Răspunsul d-lui Brătianu la scrisoarea din 23 Mai a d-lui Berthelot

Paris, 28 Mai 1919

Domnule ministru,

Ca răspuns la scrisoarea pe care ați bine-voit să mi-o adresați cu data de 23 Mai a. c., am onoarea să vă comunic că România a asigurat egalitatea deplină de drepturi şi libertăți politice şi religioase tuturor cetățenilor săi fără deosebire de rassă sau de religie. Ea consideră ca cetățean român pe oric persoană născută în România şi care nu se bucură de altă supuşenie streină, precum şi pe toți locuitorii din teritoriile de curând unite cu România, care erau supuşi ai statelor din care făceau parte aceste teritorii până acum, în afară de aceia care vor opta pentru altă supuşenie.

Conform cu aceste principii, guvernul Regal de acord cu reprezentanții Transilvaniei, Basarabiei şi Bucovinei au hotărât de asemeni să asigure în întreagă întindere a noului Regat, drepturile şi libertățile minorităților printr'o largă descentralizare administrativă, pentru a garanta populațiunilor alogene libera lor dezvoltare în ceeace privește limba, învățământul şi exercițiul cultului.

In genere România este gata să primească orice dispoziție pe care toate statele cari fac parte din Liga Națiunilor o vor admite pe propriile lor teritorii în această materie.

In alte condițiuni România nu va putea în nici un caz să admită intervenția guvernelor streine în aplicarea legilor sale interne.

Cu ocazia discuțiunei ratificărei tratatului de pace cu Austria, dl C. Banu în numele partidului național-liberal, a cetit următoarea declarație:

„Reprezentanții partidului național-liberal, din această Catorva societăți private românești în acelaş scop. — Față de nevoile mari izvorite din întregirea țărei şi războiu, aceste mijloace trebuesc intensifica pentru a da României rolul ei îi revine de țară gurilor Dunărei. Printr'o politică de ştat de încurajare a a navigației naționale, să poate pune cheia de boltă a economiei noastre naționale.

*

Am arătat în rezumat nevoia unei politice hotărâte de stat pentru a asigura şi în România-Mare neatârnarea economică pe care şi-o dobândise România-Mică. Negreşită nevoile sunt azi mai mari şi ca unele greutăți datorite situației de fapt ce găsim în provinciile desrobite mai mari, dar pilda şi roadele dobândite cu mijloace mai puține în vechiul regat sunt o garanție că cu muncă şi râvnă putem tot prin noi înşine ajunge la isbândă. Pentru această operă însă ne trebue ca şi celor ce au lucrat în România-Mică, încredere mai multă, in putința ca prin noi înşi-ne să ajungem la telul dorit.

---

de fapt în capul vieței economice şi în regimul sub care trăim lui i revine să sintelizeze interesele comune ale deferitelor ramuri de activitate ale economiei naționale îndrumându-le şi ajutându-le. Servind aceste interese comune, el serveşte şi unele necesare ei proprii de stat. Comerțul fiind de fapt ultima ratiune a producțiunei, el face controlul acestei producțiuni, dându-i elementele necesare îndrumărei ei. Un comerț care na'r fi făcut solidar cu interesele naționale, va stânjeni şi desvoltarea producției naționale.

Şi aci ca şi în industrie, să accentuiază o intensitate din ce în ce mai mare a comerțului şi deci un rol de un interes mai mare, adică național.

Ce poate fi marele comerț în viitor? Pentru exportul nostru acual, el să rezumează în acel al grânelor, lemnelor, petrolului şi subprodusele lor. Față de desechilibrul produs de războiul general în lume statul ca reprezentant al obstei nu se poate desinteresa nici la prețurile interne pe care o cerere prea mare sau un schimb ridicat, le poate aşeza în interior, nici de a asigura păstrarea cantităților necesare pentru comunicația internă. La un centru ca în ajunul războiului prețurile ridicate dinafară la paciură punea în primejdie funcționarea industriei şi a căilor noastre ferate. Statul german asigurase agriculturei interne îngrăşămintele potasice, prin o aproape totala prohibire a exportului.

Tot astfel sunt intreprinderi care prin natura lor sau prin măsurile necesare traiului lor, sunt bazate pe un drept aproape de monopol. Pentru altele evenimente mondiale mai cu seamă în țările cu industrie născând a condus la cartelare şi la trusturi, de existența cărora statul nu se poate desinteresa. Dacă ele sun făcute pentru specula interuă. Siatul reprezentă față de ele ocrotirea consumatorilor; dacă sunt făcute în vederea exportației, el le încurageză pentru sporirea producției dacă sunt menite se reguleze şi ordoneze producția în momente de supraproducție, Statul trebue se intervie ca controlor şi regulator al intereselor obştei.

Din aceste câteva pilde se vede cât de solidar trebue să fie şi comerțul cu interesele generale ale economiei naționale. In mâna exclusivă a streinilor, depinzând deci de interese de peste hotare, acest comerț de exploatare, fără nici o solidarizare cu interesele economice naționale.

Prin comerțul intensiv al comerțului modern, de operațiuni pe stocuri mari şi mai cu seamă prin politica restrictivă a materiilor prime care să manifestează într'unele state (bumbacul, lâna, cerealele, petrolul, lemnele etc.) producătoare, fiecare stat va trebui să se îngrijească să îşi ocrotească alimentarea în mare din afară ba chiar exportul unora din produsele sale prin sindicarea sub îndemnul lui a intereselor producătorilor şi consumatorilor naționali.

Să nu luăm decât pilda petrolului, care a devenit pentru toate statele mari unul din punctele de căpetenie ale politicei lor economice, militare şi fiscale. Oare statul român pentru ocrotirea intereselor sale în apărarea națională, energia industriei, arma unei politici de alianță, poate el să se desintereseze la comerțul intern şi extern al petrolului şi produselor lui?

Tot astfel şi pentru cereale mai cu seamă după aceste crize şi după expropiere. Mai toate statele să îngrijesc de alimentarea lor cu cereale şi multe au făcut organizații dacă nu [illegible] opoluri; ca Franța. Acestor organizații, este nevoie şi de una a noastră, care pe de-o-parte să ne permită să beneficiem de condiții excepționale, pe de alta de a da o marfă garantată şi de a pune la dispoziția statului în lipsa aurului, mijloace de schimb pentru îndreptarea valutei.

Legată de aceasta politica de stat, esto şi aceia a transportărilor pe ape, care iau în România-Mare o importanță mult mai mare ca până acum. România mică dăduse pilde prin crearea unui serviciu maritim şi fluvial al statului, prin crearea a câ-

meră, ţin, şi cu această ocazie să afirme simţemintele lor de simpatie către naţiunile alia e alături de care poporul nostru şi-a vărsat sângele pentru biruinţa unor mari principii de libertate şi dreptate.

Oricare ar fi erorile unora dintre oamenii noştri de Stat, noi nu putem uita că în ceasul hotărîtor al neamului ndstru, am aflat la Aliaţii noştri înţelegerea drepturilor sfinte ce le avem şi recunoaşterea lor formală.

Pentru aceste motive, ca şi pentru altele pe care orice minte românească le poate uşor înţelege, noi socotim politica alături de Aliaţi aşa cum a fost consacrată prin principiile înscrise în tratatul dela 1916 ca singură cu putinţă.

Dar tocmai o asemenea politică a cărei obârşire trebuie căutată în proclamarea acestor mari principii, pentru care atâtea popoare s'au jertfit, ne impuna datoria neluptabilă de a refuze ratificare tratatului ce a se prezintă.

Indeosebi partidul naţional liberal, care a participat într'o atât de covârşitoare măsură la renaşterea naţională şi care e pe deplin conştient de drepturile statului român câştigate nu numai prin jertfele din ultimul războiu, dar şi prin acelea, care dela unirea celor două principate vasale ne au dus la un regat neatârnat şi apoi la România întregită, nu poate vota un tratat coprinzând clause, care restrângând neatârnarea noastră economică şi lovind în demnitatea şi suferanitatea statului nostru tinde să desfiinţeze un regim sub care am trăit o jumătate de veac şi care a fost baza chiar a alianţei noastre.

Noi considerăm tratatul dela 4 August 1916 ca actul permanent al recunoaşterei drepturilor noaste; iată, pentru ce aceia care alături de cei patru aliaţi au semnat acest tratat, nu puteau să semneze şi un tratat, care prin clasa minerităţilor şi a subjugărei economice aducea o gravă ştirbire a acestor drepturi dela care poporul român n'a înţeles nici odată să abdice.

Şi este demn de remarcat că două guverne române, — unul presidat de cel care semnase tratatul din 1916, iar celălalt alcătuit din generali care luase parte activă la războiul de desrobire — au refuzat să-şi pună semnătura pe un act care nu ţine în destul seamă nici de sacrificiile făcute nici de drepturile câştigate nici de tradiţiile noastre de toleranţă faţă de străini precum nici de acelea de corecte raporturi internaţionale.

Evenimentele petrecute dela semnarea acestui act, arată, din nenorocire, că punctul nostru de vedere era întemeiat şi temerile noastre pentru viitor justificate. După reducerea recunoaşterilor teritoriale din tratatul dela 1916, România în atâtea chestiuni precum între altele, aceea a Dunării la Pesta, a strâmtorilor la San-Remo şi a despăgubirilor la Spa a fost pusă în situaţia dureroasă de a se întreba dacă ea a fost de partea învigătorilor sau a învinşilor.

Avem însă, ferma credinţă ă statele cele mari care prin Consiliul supream au schimbat rostul chiar al conferinţei păcei întrunită la Paris, vor sfârşi prin a recunoaşte în faţa rezultatelor dobândite erorile făcute şi în deosebi în dauna R mâniei.

Cu această credinţă şi tari prin puterea de neînvins a marilor principii pe care le apărăm noi, membrii minorităţei naţional-liberale ne simţim datori prin protestarea pe care o ridicăm în numele ţărei să o rezervăm pentru viitor drepturilor României a cărei viaţă internă nu o putem concepe decât cbezăşuită împotriva oricăui amestesc dăunător sau umilitor din afară din orice parte ar veni el.

Dacă România a mers incontinuu pe calea progresului e pentruçă întotdeauna a ştiut să-şi lege soarta de principiile mari de libertate şi dreptate care câte odată pot fi înăbcate dar nici odată desfiinţate.

In numele acestor principii şi al drepturilor noastre nesocotite, refuzăm ratificarea unui tratat în care sunt înscrise clauze pe care un stat naţional nu le poate primi.

Gândeşte-te la răspunderea istorică...

Acestea sunt cuvintele cari exprimă astăzi datoria fiecăruia dintre noi.

Gândeşte-te la răspunderea istorică...

Aceste cuvinte ţi-se adresează ţie, muncitor al câmpului şi al stabilimentelor industriale. Nu uita că individul nu există numai pentru el, ci că face parte dintr'o familie care se numeşte societate, iar aceasta este reprezentată în primul rând de Ţara căreia îi aparţine. Gândeşte-te deci în fiece moment, că ai datorii faţă de viitor, faţă de cei cari vor veni în urmă şi dacă ai avut fericirea să vezi înfăptuită România Mare, ai atunci o datorie sfântă, să contribui la aşezarea şi consolidarea ei, fiindcă propăşirea ei înseamnă şi propăşirea ta.

Gândeşte-te la răspunderea istorică... tu comerciant, industriaş, financiar, care ai datoria să contribui cu munca şi priceperea ta la refacerea şi întărirea Ţării, renunţă la realizarea de câştiguri repezi şi crelând întreprinderi cari să asigure existenţa la atâtea energii cari astăzi stau fără lucru. Renunţă — dacă nu ai făcut-o până acum — pentru totdeauna la speculaţiuni cari ţi-aduc averi nemeritate şi cari nu au alt rezultat decât deşteptarea urei şi aţiţarea claselor de jos. Fă un efort pentru a da dovada cea mai mare de altruism, pune toată munca şi cunoştinţele tale în interesul Ţării, căci numai prin existenţa acestei ţări poţi exista şi tu, şi nu uita, că toate faptele — bune şi rele — îşi găsesc răsplata cuvenită.

Gândeşte-te la răspunderea istorică, se poate spune celor de profesiune liberă, medici, avocaţi, profesori, cari prin felul activităţii lor, pot avea o înrâurire directă şi hotărîtoare asupra maselor. Lucraţi în direcţunea liniştirei spiritelor, şi arataţi mulţimi care este calea cea bună.

Gândeşte-te la răspunderea istorică, tu ziaristule, de profesie sau nu, care, prin condeiul tău, vorbeşti la sute de mii de inimi. Pune pana ta în joc şi cum altă dată găseai accentele cele mai vii pentru a îndemna pe fiecare să subscrie la împrumuturile de care are nevoie Statul, tot aşa şi astăzi, propovăduieşte neîncetat, că Statul are nevoie — acum mai mult ca oricând — de întreaga energie a fiecăruia din locuitorii săi, fă un apel călduros la colaborare frăţească în interesul refacerii şi consolidării României mărite şi fi încredinţat că şi acest apel nu va rămâne fără răsunet în inimile miilor de români, cari simt gravitatea ceasului prin care trecem.

Gândeşte-te la răspunderea istorică, tu funcţionar al Statului, mare sau mic, oriunde ai fi, şi oricare ţi-ar fi cercul de activitate. Nu uita rolul important ce eşti chemat a-l juca în interesul bunului mers al Ţărei, nu uita că eşti aci pentru public şi nu el pentru tine. Fii blând şi bun cu toţi care ţi-se adresează şi caută a servi pe fiecare cât mai curând pentru a economisi vremea care se perde în zadar prin vizitele nesfârşite şi reclamaţiunile fără rezultat. Gândeşte-te că din fiecare nemulţumit faci un element fără iubire de lucru. Tocmai într'o vreme când ţara are nevoie de mai multă muncă.

Gândeşte-te la răspunderea istorică, tu, politician de orice culoare, care ai fost trimis de alegătorii tăi în Cameră sau Senat. Lasă pentru un timp dacă nu e posibil să laşi pentru totdeauna luptele politice şi mai ales atacurile personale, şi îndreaptă-ţi toată atenţiunea asupra rolului important ce eşti chemat să-l joci, lucrând şi legiferând pentru bunul mers al României-mari, şi dă tu, reprezentant al Ţărei, cel dintâi pilda de lucru, pentru a consolida ceea ce armatele au cucerit pe câmpul de luptă. Nu uita un moment că cearta şi zizania în casa proprie serveşte vecinului, care are tot interesul ca pacea şi armonia să nu domnească niciodată în această Ţară întregită.

Gândeşte-te la răspunderea istorică, tu ministru care legiferezi şi caută ca legile ce le aduci să fie vednice de zilele mari prin care trecem. Nu uita că istoria va judeca toate operile ce se plăzmuiesc astăzi, iar generaţiile viitoare vor avea de suferit de pe urma greşelilor ce se comit acum.

Gândeşte-te la răspunderea istorică, se adresează fiecărui cetăţean care trebuie să ştie că omul trece, dar operile rămân, şi că nu poate exista crimă mai mare faţă de copii tăi, decât dovedindu-le că nu ai ştiut să apreciezi vremile în cari ai trăit.

Gândeşte-te la răspunderea istorică. *Carol A. Jahova*

Acord secret în Austria şi Rusia

Ziarul „Times" din August primeşte următoare informaţie pe care o reproduce Le Temps:

Secretarul de stat american Colby a publicat azi dimineaţă un tratat secret încheiat luna trecută între Rusia şi Austria.

Departamentul de stat a cerut să se facă o anchetă minuţioasă asupra importanţei acestui pact.

In baza art. I. Auzlria se obligă a rămâne neutră în orice războiu contra Rusiei sovietice, împiedicând trecerea pe teritorul ei a materialului de războiu destinat inamicilor Rusiei; se menţionează special că e vorbă de Polonia.

Art. 2. prevede reluarea relaţiunilor economice şi comerciale.

Art. 3 spune că pentru a salvgarda interesele respective celor două guverne, Rusia sovietă va avea un reprezentant la Viena şi Austria un reprezentant la Moscova.

Art. 4 prevede că toţi comisarii poporului făcând parte din vechiul guver sovietic ungar ce se află actulmente în Austria vor fi puşi în libărtate şi ajutaţi ca să se ducă în Rusia. Articoiul de faţă se aplică lui Bela Kun.

Pretutindeni în Ardeal nu se citeşte de cât „Infrăţirea"

Aberaţii, reacredinţă, demagogie şi nepatriotism

Tonul josnic şi personal, cu care ziarul local „Patria" înţelege să atace pe colaboratorii noştri, îl discutăm în altă parte. Acum însă, fiindcă numărul de Duminecă al susnumitului ziar prezintă o colecţie sintetică a întregului sistem de luptă ce l-a adoptat, ne folosim de ocazia ce ni se prezintă, pentru a înlesni publicului cititor, prin observaţile noastre de mai jos, putinţa de a aprecia cum se cuvine abuzul care se face de îngăduinţa sa extremă.

Aberaţii

Se spune în „Patria": „Când Lloyd George a vrut să facă din România un mijlocitor pentru pacea din Răsărit, a avut încredere în ardeleni . . .

In felul acesta, ardelenii, reprezentaţi prin partidul naţional, au adus o mare contribuţie la politica externă a României şi *ei au adus şi un mare serviciu fraţilor din vechiul regat,* ieşiţi atât de istoviţi din războiul pentru eliberare, cari nu mai pot (sic) fi din nou aruncaţi într'un măcel periculos, cum ar fi războiul cu Rusia."

Aşadar, Lloyd George a încredinţat soarta orientului european ardelenilor . . .! iar „ardelenii, — ca şi cum ar face parte din altă ţară, — au adus un nou serviciu fraţilor istoviţi din vechiul regat, cruţîndu-i de un războiu periculos", la care, astfel se înţelege, ardeleni n'ar fi luat parte! . . .

Dar oare dl Vaida a reprezentat la Paris şi la Londra numai pe ardeleni? Şi oare calităţile ce le-au ardelenii pot fi socotite ca numai ale lor sau ca ale neamului întreg? Dacă s-ar fi pus aceste întrebări înainte de-a scrie rândurile de mai sus, nu s'ar fi ajuns desigur la acele aberaţii.

Reacredinţă

Se afirmă; „partidul liberal este contra păcei cu Rusia"... Or, se ştie că, în urma declaraţiilor făcute de toate partidele în Cameră privitor la chestia păcei cu Rusia, s'a constatat unanimul acord în această privinţă, afară numai de dl Take Ionescu, care încearcă o altă politică.

Se mai afirmă: „sub presiunea evenimentelor politce din Rusia, liberalii au fost nevoiţi în 1917 la Iaşi, să aduce un proect de lege încomplect pentru împroprietărie". Or, se ştie, că acel proect, anunţat din 1913 tocmai, a fost alcătuit in 1914, înainte cu mult de evinementele din Rusia, şi că numai războiul a împedecat înfăptuirea lui.

De asemenea se mai afirmă, că liberalii ar fi în contra participărei muncitorilor la beneficii. Or, se ştie că cel dintâi partid care a înscris în program această reformă ca şi altele asemănătoare este tocmai partidul liberal.

Aşadar câte afirmaţii, atâtea neadesăruri.

Demagogie

Dar, aceea ce întrece orice limite este desigur mărturisirea transparentă a felului de democraţie pe care numitul ziar o apără, când spune:

„Ei (liberalii) nu ar vrea ca prin pacea încheiată de noi, să se recunoască caracterul republicei ruseşti de frica triumfului democraţiei... îşi dau seamă că odată recunoscut guvernul sovietist, în ţară la noi, se vor impune imperios, reforme mari"...

Până acum ştiam, sau credeam a şti, că luptă toate partidele de ordine în cadrele unei singure democraţii, aceea a ordinei normale şi că numai sistemele nedeosebesc; or cunoaşte „Patria" şi o altă democraţie?

Să ni-o spue neted.

Nepatriotism

Când alunecă însă cineva pe panta patimei, apoi nici o surpriză nu mai e cruţată. De aceea iată că, în furia-i nestăpânită „Patria" ajunge să comită acte de adevărată defăimare a administraţiei româneşti, făcându-se ecoul tuturor exagărilor criminale privitor la administraţia din Basarabia.

Nu înţelege „Patria" că acea campanie ce s'a pornit de renegaţii Basarabiei este pusă în slujba intereselor ruseşti acum când se discută din nou stăpânirea ei?

Şi, dacă înţelege acest adevăr elementar, nu-şi închipuie că afirmând că administraţia românească *„este mai rea ca într'o colonie Sud-africană"* se constitue un document preţios pentru Unguri în propaganda ce-o duc contra noastră în Apus?

Şi dacă îşi închipuie aceasta, atunci n'a mai rămas nimic care s'o împiedece de-a face acest act de nepatriotism?

Să judece cetitorii, de răbdarea şi îngăduinţa cărora se abuzează astfel.

Revista Presei

Din *„L'Eclair"* (Paris):

„Dacă simţul responsabilităţii nu e complect şters în ei, negociatorii tratatului din Versailles trebuesc să petreacă nopţi rele, căci tot aceea ce se petrece azi la Răsăritul Europei decurge direct din neprevederea lor".

*

Din *„Vorwaerts"* (Berlin):

„Singurul fel de a salva Polonia este acela de a încheia pace imediat, ceeace comportă renunţarea din partea Poloniei la orice teritoriu nepolonez".

*

Citim în „Viitorul":

„Toţi delegaţii bănăţeni s'au abţinut dela votarea ratificărei tratatului de pace cu Austria, prin care, împotriva convenţiunei din 916, Banatul a fost injumătăţit spre a da Serbiei Torontalul.

„O simplă abţinere nu ajunge. Un glas de protestare din rândul reprezentanţilor provinciei înjunghiate, trebuia să se audă. Dar, părintele Imbroane, care a vorbit altă dată atât de frumos contra acestui atentat, a făcut de data aceasta, fiindcă e unul din sprijinitorii guvernului care cerea să se voteze ratificarea.

„Sunt chestiuni care stau deasupra intereselor de partid şi mai ales a celor personale. Fiindcă reprezentanţii Banatului n'au înţeles aceasta, ei s'au abţinut dela vot dar n'au protestat."

*

După „Neues Wiener Journal" comisariatul român din Viena a publicat la 3 August comunicatul următor:

„Referindu-ne la o telegramă transmisă de biuroul de presă sud-slavă din Belgrad cu data de 31 Iulie dezminţim din nou ştirea privitoare la o mobilizare a României.

După o telegramă primită azi din Bucureşti, nici un soldat străin n'a călcat teritoriul Basarabiei şi în nici un teritoriu român. In toată ţara domneşte linişte şi ordine.

Situația internațională

Armatele roșii s'au apropiat de Varșovia până la 30—40 km. O luptă înverșunată, care desigur va fi dicisivă, este în curs de 2 zile. Din moment în moment s'ar putea însă ca că se anunțe căderea Varșoviei. Continuarea războiului și stagnarea tratativelor dela Londra constitue pentru Rusia situația cea mai bună pentru a sa și impune voința.

Deasemenea situația ei bună față de Polonia este bună și față de noi, cu care au început si continua tratativele. Un fapt nou, care afirmă însă menținerea unui sistem vechi, este recunoașterea guvernului Wrangel de către Franța. Este vechiul sistem, care deși bun n'a dat însă roade, de-a pune în spatele Rusiei sovietice formațiuni de state care s'o slăbească.

Reforma agrară a lui Wrangel a dat însă mai bune speranțe dacât încercările lui Judenici, Denikin și Colceag. In reacțiunea maselor țărănesti se pare că Franța și-ar fi concentrat speranțele pentru o restabilire a situației în Rusia.

Corpurile legiuitoare

CAMERA

Ședința de noapte dela 13 August

D-l D. R. Ioanițescu, vicepreședinte, deschide ședința la ora 10 seara.

Adunarea votează proiectele de lege pentru înființarea subsecretariatului de Stat al Tezarului (100 pentru, 45 contra, opoziția, abținându-se dela vot), pentru legitimarea deschiderea creditelor extraordinare pe exercițiul anilor 1918—19—20—21, și pentru acodarea cotelor funcționărești de 63 și 90% din salariile cuvenite pe timpul războiului. La acest din urmă proiect se propun patru amendamente de către d-nii Secară, pr. Grigorescu și P. Papacostea.

Toate amendamentele sunt respinse de votează apoi proectul de lege pentru restatornicirea episcopiei greco-ortodoxe dela Oradea-Mare și cel pentru ratificarea tratatului cu Bulgaria (opoziția nu e prezentă la vot).

D-l N. IORGA protestează contra felului cum s'au votat aceste proiecte prin surprindere profitându-se de lipsa opoziției.

D-l TAKE IONESCU recunoaște că s'a procedat rău și roagă pe președintele Camerii să îngăduie opoziției discuția asupra tratatului cu Bulgaria cu prilejul ratificării tratatelor cu Germania și Bulgaria.

Se mai votează un credit de 450 milioane lei pe seama ministerului de agricultură pentru pentru executarea împroprietării.

SENATUL

Ședința dela 14 August

Se deschide la ora 9 dimineața sub prezidența dlui gen. Coandă.

Pe banca ministerială dnii gen. Rășcanu, I. C. Atanasiu, Argetoianu și Mocsony.

PR. V. ALEXE interpelează guvernul cu privire la prigonirile și schinguirile suferie de țăranii din Comuna Runci-Dâmbovița, dela jandarmi cu prilejul exproprierei unei moșii și cere o anchetă.

DI C. ARGETOIANU răspunde dând explicațiuni și anunță că se va face o anchetă severă iar sancțiunile vor fi aduse la cunoștința Senatului.

DI Argetoianu cere ca miniștrii să fie înștiințați cu 48 ore înaintea zilei de interpelare.

Ședința se suspendă apoi pentru 10 minute.

La redeschidere dl NIȚĂ A. HINCĂI interpelează în chestiunea distribuirei nedrept de alimente în județul Suceava.

Războiul Ruso-Polon

Bătălia din jurul Varșoviei

Lyon, 14 August

Cele din urmă știri din Polonia vestesc că o mare bătălie s'a angajat în jurul Varșoviei pe o rază de 30—40 km. la nord, nord-est și est de oraș.

Această bătălie va dura mai multe zile și va fi probabil decisivă. Dar chiar dacă Polonezii o vor pierde ei nu vor părăsi totuși lupta.

Mai multe telegrame au anunțat că generalul Weygand ar fi luat comanda armatei poloneze sau rolul de șef al statului major.

Atari funcțiuni i-s'au oferit, dar colaboratorul mareșalului Foch nu putea să le accepte pentrucă e greu să iei răspunderea unei situații pe care n'ai creat-o și apoi pentrucă într'un războiu național este nevoe de un comandament național.

Generalul Weygand rămâne prin urmare la Varșovia ca un simplu consilier militar al guvernului polonez.

Negocierile dela Minsk

Lyon, 14 August.

Parlamentarii polonezi au convenit cu negociatorii bolșevici ca delegațiunea însărcinată cu negocierile să sosească la avantposturi la 14 dimineața pentru a se duce la Minsk.

Polonezii vor să păstreze linia Vistulei

Nanen, 14 August.

După știri sosite din regiunile germane răsăritene, Polonezii fac preparative pentru a pune în stare de apărare cele două cetăți germane Thom și Graudenz spre a opune acolo rezistență trupelor ruse.

Se pare că Polonezii ar voi să mențină linia Vistulei.

Situația militară în Polonia

Nauen, 14 August

După știri din Varșovia armata rusă în număr de 100.000 de oameni este gata să atace Varșovia din diferite părți.

In cercurile armatei poloneze domnește pesimismul complect și părerea că rezistența polonă nu ar avea perspective de succes cu forțele slabe de apărare de cari dispune.

Generalul francez Weygand a respins funcțiunea de șef al Statului major polonez.

Soldau sub focul Bolșevicilor

Nauen, 14. August.

Privitor la Situația de pe frontiera răsăriteană germană se comunică că orașul Soldau se află sub focul tunurilor bolșevice.

In districtul Soldau Polonezii au dat ordine pentru vetragerea tuturor vitelor și a averelor mobiliare.

TELEGRAME

Accidentul Papei

Nanen, 14 August.

Papa alunecând pe parchet a căzut făcându-și o ușoară leziune la genunchi.

Vindecarea este chestie de câteva zile.

Interview cu ministrul German Koch

Nanen, 14 August.

In convorbirea sa cu reprezentantul ziarului „Berliner Tageblatt", ministrul de interne al imperului Koch a spus că călătoria sa și a ministerului apărarei în Rusia orientală a avut ca scop de a organiza apararea frontierei.

Se speră că Rușii vor respecta neutralitatea provinciei.

Bandele ruseșt și fugarii polonezii cari au trecut granița au fost dezarmați.

Comuniștii sunt înfierbântați, dar nu sunt de temut dacă populația în marea sa majoritate va rămâne unită.

Mesagiul gnvernului francez către Statele Unite

Lyon 14 August

DI Millerand președintele Consiliului de miniștri a trimis Statelor Unite un mesagiu care confirmă acordul între ambele guverne.

Mesagiul spune: „Inperfectă untre cu guvernul federal, guvernul francez crede că este necesar un stat polonez independent și dorește din tot sufletul menținerea independenței și integrității teritoriale a Poloniei.

„De aceia Parisul și Washingtonul sunt de acord în a încuraja toate sforțările în vederea unui armistițiu între Rusia și Polonia, dar evitând ca nu cumva Caracterul negocierilor să aibă ca urmare recunoașterea regimului bolșevic și desmembrarea Rusiei.

Conctatând dorința poporului american de a agita poporul, mesagiul conchide: „Guvernul francez nu s'a schimbat de loc în voința sa de a susține principiile atât de lămurit formulate de guvernul Statelor Unite, în acest spirit chiar el este hotărît a nu aprobia condițiile de armistițiu oferite Poloniei, decât dacă sunt conforme cu aceste principii și numai în acest spirit, după o matură chibzuire, a recunoscut un guvern fusese care declară că acceptă acelea principii.

Chestiunea „Sarre"

Ziarele germane înregistrează accentuând: știrea sosită din regiunea „Sarre", după care președintele francez Rault a cerut în suplica sa către Aliați, în numele comisiunei guvernamentale, ca guvernarea regiunei „Sarre" să fie încredințată Franței.

INFORMAȚII

Astăzi sosește în localitate dl general Racovițză, noul comandant al jandarmerîei rurale, spre a-și lua postul în primire.

Pentru întronarea unei ere nouă, de cinste și virtute, în această importantă instituție, numirea aceasta a făcut una din cele mai bune impresiuni, cunoscute fiind calitățile de suflet dovedite ale noului numit, jandarm de carieră.

*

A. S. R. Principele Carol, a plecat din Japonia spre America, de unde, în primele zile ale lunei Septemvrie se va duce în Anglia.

*

Primul ministru grec, E. Venizelos, a fost victima unui atentat. Doi foști ofițeri greci au tras asupra sa mai multe gloanțe de revolver. Venizelos a fost rănit, dar starea sa nu e gravă.

Știrea despre acest atentat a fost primită cu mare părere de rău în țările occidentale. „Westminster Gazette" din Londra scrie cu acest prilej:

„Venizelos este unul din cei mai de seamă oameni ai Europei în momentul de față. Moartea lui ar fi prăbușit lucrurile într'un haos în țara lui."

*

Ceremonia remiterei solemne a „Crucei de războiu" franceze satului Mărășești va avea loc după cum am anunțat, Joi 19 August.

După cum cetim în ziarele bucureștene, este vorba de sosirea în țară pentru această solemnitate a unui mare personagiu militar francez. Nu se știe însă dacă evinementele actuale vor îngădui această vizită.

La caz contrariu, remiterea „Crucei de războiu" va fi făcută de către Ex. Sa d. Daeschner, ministru Franței, care va fi însoțit de maiorul Thierry, locțiitor de ataşat militar și de întregul personal al legațiunei și al misiunei militare.

M. S. Regale împreună cu Prințul Nicolae vor asista în această ceremonia la care vor lua parte și membrii guvernului reprezentanții Camerei și al Senatului și înalții demnitari militari și civili al statului.

Vor lua parte asemenea și misiunile militare aliate.

Un tren special va conduce invitații pornind Mercuri seară din București.

*

Deasemenea știrea care anunță că Regele României se va duce la Belgrad pentru a cere ajutor contra bolșevicilor este inexactă. Toate știrile care contrazic comunicatul, de față sunt invențiuni ale unor cercuri interesate."

*

După unele ziare, la Praga ar fi început tratative între România, Ungaria și Cehoslovacia pentru stabilirea unui progam de aranjare a legăturilor între aceste trei țări.

*

Direcțiunea asigurărilor muncitorești din București, studiază un proiect pentru aprovizionarea organizațiilor sale din Ardeal cu medicamente din străinătate.

*

La București a avut loc Vineri după amiazi un duel cu pistolul între dnii Mihail Popovici și Mihail Vlădescu, deputați.

*

Rămășitele defunctului N. Xenopol, fost ministru în Japonia au fost exhumate dela Tokio și îmbarcate pentru a fi aduse în țară.

Ziarul „New-Herald" din 7 August spune că Ungaria este gata să trimeată 120.000 oameni în ajutorul Poloniei, prevăzuți cu muniții și artilerie grea; dar pune ca prima condițiune o revizuire complectă a tratatului de pace; iar aliații nu pot primi acest lucru.

*

Inscrierile pentru anul școlar 1920/21 la școlile civile române de Stat din Bistrița vor avea loc la 13, 14 și 15 Septemvrie. Condițiile de înscriere sunt publicate în Anuarul școalei dela finele anului școlar 1919/20. Tot atunci se vor ține și examenele de primire, de corigență și cele particulare.

*

Marți, 17 August vor începe la tribunalul din Arad desbaterile procesului în chestia omorului celor doui preoți din Simand: Leucuția și Popescu.

*

Auto-garajul și fabrica de trăsuri și mobile Schmidt (Institutul Corector) din Cluj dă pentru săraci și văduvele de războiu lemne de foc (resturi dela cherestea).

*

Mâine reapară ziarul independent „Voința".

*

Mâine pleacă la Moscova prin Suedia, delegați socialismului român Cristescu și Popovici. Ambii delegați se găsesc pentru moment în orașul nostru unde au venit spre a lua parte la congresul scoialiștilor ardeleni. Dânșii, după cum singuri o declară, pleacă să studieze situația din Rusia.

*

Regina a părăsit Parisul îndreptându-se înspre Zürich.

*

Mâine sosește în localitate dl Iuliu Maniu.

Un ziar din București dă, sub cuvenita rezervă, știrea particulară privitoare la o colosală contrabandă de coroane — e vorba nici mai mult nici mai puțin decât de 280 milioane — descoperită la Arad. Autorii ar fi persoane foarte cunoscute în Arad.

*

Colonel Motaș Dumitru, fost șef de Stat-major al Corp. 6 Armată din Cluj, este numit de la 1 August 1920 ca ataşat militar român la Belgrad.

*

După o telegramă din Lyon, M. S. Regina Maria a plecat din Paris la Zürich.

*

Dl Conte Dr. Carol Nesselrode a fost numit președinte al Scaunului Orfanal al județului Odorhei, în locul d-lui Gheorghe Crețu transferat, iar dl Gheorghe Crețiu, președinte al Scaunului Orfanal al județului Odorhei a fost transferat în aceeaș funcțiune la județul Târgul-Mureș.

*

Camera a votat poectul de lege care acordă apaosul de 63 și 90% asupra lefurilor funcționarilor.

*

Din Băile Erculane (Mehadia) vine știre că isvoarele de acolo sunt în deplină funcțiune. Măsura aceia că numai cu atestat medical să poate lua baie a fost luată numai pentru ca în aglomerația de cercetători ai acestei stațiuni calneare, cei bolnavi să fie preferiți față de cei cari vin numai la viligiatură.

Congresul socialiștilor din Ardeal

— Lovitura șoviniștilor maghiari — Retragerea socialiștilor români —

Inceput liniștit

Sala este plină în mare majoritate de Unguri. Aspectul participanților este cu totul altul de cel așteptat; nu erau lucrători și proletari, ci adevărați domni. In mare parte au fost recunoscuți intelectualii și luptătorii maghiari burgbezi, care n'au nime comun cu socialismul.

Ședința se deschide în cântecul internaționalei în ungurește, după care se declară președinte dl Flueraș.

Domnii Moscovici și Cristescu ocupă locurile dirijorilor de orchestră; dl Jumanca umilit de rezultatul neașteptat al sforțărilor sala, st retras într'un colț.

DI JUMANCA luând cel dintâi cuvântul salută adunarea în numele comitetului executiv și cere să se procedeze la alegerea biroului congresului *în baza* condițiunilor hotărîte în ședința comitetului de aseară. Se citește lista cand daturilor propuse care sunt admiși prin strigăte de „igen" și ridicare de mâini. Se dă apoi cuvântul dlui Flueraș.

DI FLUERAȘ — Vă salut, tovarăși, în numele comitetului executiv și constat cu cea mai mare satisfacție că se manifestează într'un mod exemplar solidaritatea clasei muncitorești fără nici o deosebire, față de acei care au voit să ne desbine spre a ne exploata și a ne menține în robie ca pe niște animale.

Constat iarăși că aci și au trimes delegați toate clasele muncitorești pentru a lua parte la acest congres care cimentează baza viitoarei noastre organizări pentru a îndeplini idealul nostru al tuturora — desrobirea. — Salut pe tovarășii socialiști din regat Cristecu și Moscovici dela comisiunea generală, de Popovici delegat din partea Uniunii metalurgice, pe Pe rscu din partea Uniunii îmbrăcumintei pe Copăceanu din partea Uniunii alimentației pe Dulau din partea tipografilor și Fabic din partea tineretului socialist.

Salut cu toată dragostea pe reprezentanții mișcării socialiste din B nat cu care am avut câteva neînțelegeri dar cu care azi spre binele scopului ce ni l'am pus ne-am împăcat.

Nu ținem azi un congres în adevăratul înțeles al cuventului căci nu e nici timpul nici locul. Vă rog, totuși, să ascultati cu atenție raporturile comitetului executiv și să vă dati părerile juste și obiective căci așa cer interesele muncitorimei.

Lăsați deoparte toate micile patimi inerente sufletului omenesc și pronunțați-vă, tovarăși, cu toată sinceritatea de care sunteți capabili. Oratorul continuă făcând apel la congresiști să-și pue tot interesul în desbaterile congresului, care pune bazele viitoarei ntreprinderi socialiste. Termină spunând că în timp ce delegația comitetului executiv au pornit să studieze lucrurile la fața locului, la Moscova, noi trimetem o telegramă internaționalei III spunând ca dacă până azi am fost despărțiți de ei prin tactică mișcării noastre, avem admirație pentru lupta titanică a poporului rus pentru desrobirea proletariatului. (Tovarășii aplaudă).

Cristescu primit cu aplauze, zâmbește foarte încântat de ei și începe:

Primul cuvânt pe care-l aduc eu în desbaterile acestui congrez este: trăiască internaționala III dela Moscova.

In numele partidului socialist din vechiul regat, salut congresul, cu dorința de a crea o operă folositoare proletariatului român Vă declar aci solemn că muncitorimea din regat își pune toate speranțele într'o solidaritate *universală* care să doboare prin orice mijloace capitalismul și să ridice comunismul pe *ruinele* clasei stăpânitoare. Tovarăși, continuă oratorul, vorbim diferite limbi, dar toți suntem o singură ființă creatoare de bunuri sociale care intră în buzunarul clasei stăpânitoare iar noi rămânem sclavi acelora care în curând vor trecui *să dispară*. Părăsiți cu toții ideile naționale cari nu mai are nici un rost și vă introducem în locul ei ideia socialista internațională.

Fiți tari tovarăși și păstrați-vă *pumnii* solidari în lupta pe care am început-o. Termină zicând: frăție între noi, și luptă comună contra clasei conducătoare. Trăiască Internaționala III-a.

POPOVICI: Tovarăși, am primit cu cea mai mare bucurie invitația pe care am primit-o dela D-voastră ca să iau parte la acest congres.

Face apoi istoricul mișcării sindicaliste din Regat cu expresii josnice față de clasa conducătoare.

Mișcarea noastră are un caracter revoluționar. Sunt încântat de organizația D-voastre a celor de aici. De aceea D-voastră ne veți da niței spirit administrativ iar noi vă vom da spiritul *combativ și revoluționar*, în schimb, în regat, vă declar *nu veți găsi naționalism*, ci *luptă de clasă*.

Termină cerând unificarea socialiștilor din regat cu cei de aici în vederea Congresului general dela Câmpina.

Flueraș. Am încrat paralel cu cei diu regat pentru binele proleteriatului și vom lucra.

Provocarea

Cristescu cere să i-se permită să cetească următoarea moțiune către proletariatul rus:

Moțiune.

Primul Congres al socialiștilor din Ardeal întruniți la Cluj în timp ce armata rusă după-ce a zdrobit pe Denichin, Kolceag etc. și care azi smulge glorie peste glorii, noi rămânem complect solidari cu opera muncitorimei sovetiste. *Salutăm memoria morților căzuți pe pământul Ungar nu pentru causa comuniste.*

Oratorul continuă: Proletariatul Ungar cel mai încercat din lume, *va fi tucurând stăpânul destinelor sale.*

Salut internaționala III. Saia în picioare cântă internaționala în Ungurește.

Kelemen protestează contra teroarei albe din Ungaria și zice ori-ce vor face bestiile negre pentru a întuneca soarele roșu a muncitorimei e înzadar. Incurând ne vom ajunge scopul.

BONEIN Aprobă acțiunea socialiste din timpul desmembrarei Austriei dar acuză pe tovărăși că atunci când armatele franceze volau să ocupe tot teritoriul până la Mureș, când prin urmare socialisti aveau ocazie să puie în aplicare principiile lui Lenin și Trotchi, nu au făcut-o.

LAZAROVICI răspunde lui Bonein zâcând că nu trebue să ne fie frică de nimini și de nimic.

Comitetul a fost judecat de tovarășii maghiari în loc ce să fie judecată de comitetul executiv. Dă apoi exemplu pe un tovaraș din Sighet, *care a spus că nu se spune biroul central din Cluj, ci din Budapesta.*

SCHNEIDER FRITZ critică acțiunea dela început a socialiștilor români care avea un caracter naționalist seperatist. Cere că activitatea să aibă un caracter pur internețional.

VASILE SÂRBUL (Petroșeni) apără comitetul și cere a intensa protestare confra teroarei albe din Ungaria. Cere revoluția clasei muncitoare contra burghezimei și declară că aceasta e principalu punct pe care se bazează mișcarea scoialistă.

FLUERAȘ declară că i-a trebuit multe sforțări până să convingă pe toți tovarășii de ideie ce o profesează, și ca în multe locuri *tovarășii Unguri i-au primit foarte rece.*

Regre ă din nou desele desbinări din partid și declară că de multeori *și-a călcat demnitatea lui de om numai ce să dispară discordia.*

Termină, apelând la toți să înceteze cu certurile intime și discordia care este astăzi în partid libere de sub dictatura capitaliștilor, și astfel veți căpăta ajutor dela Români.

Pe urmă rugând pe toți se termine cu acuzările și cere unire definitivă.

BELA LUDOVIC veraește în ungureste. Cere liberarea din inetisoare a tuturor candamnaților politici din Transilvania și din București în frunte cu Bujor.

Se cantă iarăsi în ungurește ROCCEANU. Acest congres esti parlamentul care reprezenta voința poporului pe care se bosează statu. Face apoi istoricul miscări socialisti din Ardeal sicend: stiam prea bine că nationalismul în Reget are desvoltat pentru ce să putem lupta cu el.

Când s'au alcătuit consiliile nationale din Ungaria, am facut și noi acelas lucru, facând în acelas timp legature cu partidele democratice dela Budapesta *pentru a scăpa ceia ce mai era de scăpat.* Am cautat apoi să mergem la Alba Iulia unde *nu am mers ca să facem Românie mare*, ci ce să nu lasăm pe capitaliști să facă se voiesc ei. Punctele înaintate din rezoluția dela Alba Iulia am fost impuse de tovarăși nostri.

Cantiună spunând ce au intrat apoi în C. D. unde au stat atâta timp cât au cresut că pot face ceva pentru ideia internationalista. In pro congresul din Ianuarie 1920 am hotarat ca miscarea noastră să albă un caracter international și să scoatem două ziare ungurești și unul nemtese iar apoi am cerut libertatea presei și a cuvântului.

In cele din urmă am reusit să cumpărăm o tipografie cu 550.000 de cor.

Continuând spune că pe când ducia la București carti și manifeste de ale lui Lenin și Trotchi a fost arestat.

Cere o strasnică protestare contra terroru albe din Ungaria. Traiască comunismul și internationale III.

Furtuna

Sedința de după prânz

Delegatul din Târgul-Mureș, *Ioan Csetri* face critica asupra comitetului, de oarece nu a putut face contact cu provincia, ceeace e foarte de criticat. Arată mai departe că partidul n'a făcut nimic în propaganda electorală. Respinge acuzația ca ei au făcut irredentism și propune ca pe viitor să nu se lase amăgiți în promisiuni electorale, ci luând contact strân cu centrul să facă ceva în interesul nostru.

FARAGO, delegatul din Gyergyo-szt-Miklos: începe critica dela început și nu aprobă pasul socialiștilor români, *care au luat parte la declararea unirei cu vechiul regat*, deoarece pasul lor nu este pas bun.

Spune că mai bine era, dacă ar fi rămas sub republica maghiară, care ne-a promis multe lucruri. Socialiștii din Cluj nu sunt socialiști adevărați, ei sunt socialiști naționaliști, pentru aceea provincia neîncrezându-se în ei n'au făcut nici o mișcare. *Aici în Ardeal sunt stările mai negre decât în Ungaria.*

LAZSARDI, Târgul-Mureș, arată că socialiștii români au voit să facă un congres la Sibiu, aceeace nu le-a reușit. Mai departe arată, că trăbuie să lupte cu „Ébrenők" cari sunt iar niște dușmani de moarte. Arată mai departe starea propagandei electorale socialiste din Târgul-Mureș, supunând, că numai 21 de alegători socialiști sunt în Târgul-Mureș.

KEPIRO, delegat din Dej arată, că un delegat socialist de al lor din Dej a venit la Cluj pentru a face tratative pentru cooperarare cu partidul lui Maniu la alegeri. Critica conducerea partidului.

JUMANCA începe zicând: se critică acțiunea cumitetului executiv cu atâta asprime de către acei care nu au lucrat cu noi nici un ceas, dela început. *In special, tovarășii maghiari din T.-Mureș ne atacă atât de brutal spunând că tovarășii români au tradat idcie socialista internațională, și că locul lor ar fi pe banca acuzaților.*

Nu se poate acuza comitetul care a venit în Ardeal după revoluție.

JUMANCA acuză pe tovarăși dela T.-Mures că nici odată nu s'au identificat cu hotărârile dela centru au, știut ca în acest comitet sunt secretarii și președinți uniunilor sindicale și totuși s'au îndorit de noi. Respinge insinuările, care s'au mai adus comitetului executiv de către tovarești unguri pe timpul alegerilor.

In special sunt vinovați o seamă de tovarăși unguri, *cari au refuzat să se înscrie în listele dectorale pe motivul că nu recunose statu românesc.* Au fost socialiste internaționali sau șoviniști maghiari?

DI Flueraș anunță retragerea românilor

DI FLUERAȘ, vorbeste în limba românească, după aceeia ungurește. Arată, ca dacă lui Weltner, Garbai, Kunfi, Bokanyi, etc. și celorlalti fruntași ai socialismului maghiar le era permis sa trateze și sa între în guvernul național maghiar al lui Karolyi, cu atât mai mult lui ca unui socialist adevărat i'a fost permis sa trateze cu Maniu, deoarece guvernul lui Karolyi în care erau și socialisti, nu au micșordt suferințele tovarășilor români și tovarășii rom nii erau văzuti nu ca socialiști, ci ca niște tradatori ai patriei maghiare și când el într'o convorbire confidențiala a propus acestora încă înainte de revoluției să se facă o revoluție pentru eliberarea popoarelor subjugate, acestia nu au văzut aceasta propunere cu ochi buni. Acum când vin niște țînări imperzeloși și cari zbiara din gura mare revoluție și revoluție, nu poate aproba atitudinea periculoasă pentru partid a acestor venitici de eri, spunând ca socialistul adevărat trebue sa și păstreze calmul în totdeauna. Adevărat socialism în România veche nu a putut fi deoarece România n'a fost a țara cu industrie, neavând astfel nici proletariatul. Acum însă când și în România s'a întărit proletariatul, vedem, ca guvernu nu'l poate amuți, cum a făcut-a mai înainte.

Roaga pe tovărași ca să lucrăzi în înțelegere spre binele partidului și să nu facă critica lui s'au a altor tovărași cari ei atunci sunt siliți să să retragă dela orice miscarea socialistă mai departe.

CETRI, Oradea-mare, spune ca dacă ar veni sovietul maghiar, atunci Flueras ar sta pe bancă acuzatilor și nu pe banca prezidiala a congresului.

Seoința să suspendă și să fixează le mană dimineta la 8 ore.

Două mii cinci sute de dezertori din armata sovietelor rusi au cerut autorităților noastre militare să-i lase să se refugieze pe teritoriul român. Guvernu nostru a respins cererea.

*

Direcțiunea Centrală a Căilor Ferate Române din Cluj a cerut dela functionarii săi carii actualmente să află în serviciu o declarație că vor rămânea în serviciul C. F. R. încă 4 ani. Ce ce nu vor face aceasta „Declarație" vor fi considerați ca demisionați din post.

Pe viitor ceice vor dori să să între în serviciul C. F. R fără aceasta „Declarație" nu vor fi primiți în Statul C. F. R.

*

Din Băile Buziașului ne vine știrea că izvoarele pierdute în urma unui cutremur pe pământ au isbucnit din nou la supra față așa că s'a restabilit funcționarea lor.

*

Duminică s'a făcut cu o deosebită solemnitate la Catedrale Sf. Iosef, consacrarea de episcop catolic în scaunul dela Iași a părintelui Cisar. Părintele Cisar a fost preot de mir la București. Printr'o bulă papală a fost numit episcop.

*

DI inginer Pitulescu, director general al P. T. T. s'a întors dela Paris unde a luat parte la conferința internațională telegrafă postală. Dsa și-a reluat serviciul; însărcinarea dată Dlui general Mihail a încetat odată cu această reîntoarcere.

ARANJAMENTE 1—3
diferite de prăvălie
se află de
vânzare la
librăria ANCA CLUJ
Piața Unirei No. 32.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

FELICIA Andrei Dupușdorf p. u. Ață! Jud. Târnava Mare. — Răspunde cum te afli? Ști este dor de Jone? Red! l. Ș.

MOBILE pentru dormitor, birou și sală de mâncare precum și corvare se caută la ziar. Adresa E. V.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

HENEGARIN Sebeșulsăsesc Vină la Cluj și-ți inaintează cerere pentru burs. S. P.

CAUT cameră mobilată de preferință în familie plătesc bine.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dr. Dragu, Strada Atila 13.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

DOMNIȘOARĂ caută un post după masă stie scrie la masină și la orice lucruri de birou. Adresa la birou.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

DOMNIȘOARE cu scoală, angajează imedia ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafico, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

Vânzări și Cumpărări:

CUMPĂR haine puțin uzate, ase adresa la Administrația ziarului.

DE VÂNZARE un costum haine militare și 1 pereche cisme negre. A se adresa la Administrația ziarului.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

România Regia Monopolurilor Statului Direcțiunea Regională, Cluj.

No. 3906.

Publicare.

Cu începere de 1 Septembrie a. c. în părțile bănățene (jud. Arad, Carșseverin, Timiș) și ungurene (jud. Bihor, Sătmar, Maramureș, Salagiu) numai acele persoane se vor putea ocupa cu comerț de sare, cari vor avea pentru aceasta brevet liberat de Direcțiunea Regioanală R. M. S. Cluj. Care vrea să obțină acest brevet trebue să facă până la 20 August a. c. cerere la aceasta Direcțiune. Către acesta cerere să anexeze Deciziunea Primariei comunei respective, cu ce preț să obligă a vinde sarea, având în socoteală prețul unui vagon franco gara cea mai apropiată cărătul până la depozit și câștigul de 15—20%.

Costul sarei franco gare.

Sare formală un vagon 10.000 Kgr. 10.000 cor.
Sare măcinată un vagon 10.000 Kgr. 13.000 cor.
Sare pentru industria alimentară un vagon 10.000 Kgr. 7300 cor.
Sare pentru alte industrii un vagon 10.000 Kgr. 4500 cor.
Sare pentru vite un vagon 10.000 Kgr. 4500 cor.

Șefu! Serviciului: *Peptea.* Director Regional *Lucaci*

Conservatorul de Muzică și Artaă dramatică din Cluj.

Aviz.

Pentru anul școlar 1920—21, înscrierile se vor face din 15—21 (Miercuri, Joi, Vineri, Sâmbătă, Duminecă, Luni și Marți) Septemvrie inclusive.

Se vor ținea următoarele cursuri:

Studiu principal 1. teorie, cu studiu auxiliar obligator pian.

Studiu principal 2. cânt, cu studiu auxiliar obligator pian și teorie.

Studiu principal 3. pian, cu studiu auxiliar obligator teorie.

Studiu principal 4. vioară, cu studiu auxiliar obligator pian și teorie.

Studiu principal 5. violoncel, cu studiu auxiliar obligator pian și teorie.

Studiu principal 6. declamație și artă dramatică.

Acte necesare pentru înscriere: a) Cerere de înscriere (formular se primește dela Dir. Cons.): b) Actul de naștere; c) Certificatul ultim dela școala, la care a urmat și eventual dela vr'o școală de muzică (conservator etc.; d) Certificat de autorizația părintelui sau tutorelui, (dacă elevul e minor); e) Certificat de perfectă sănătate; f) Bilet de informațiune (formular se primește dela Dir. Cons.); g) Certificat din partea profesorului pregătisor și h) Listă de bucățile studiate pentru examen.

Străinii vor trebui să prezinte actele traduse în 1 română.

Pentru secția teoretică se recere cel puțin absolvirea cursului primar și etatea dela 14 ani în sus.

Pentru cânt se recer studii secundare sau gimnaziale și etatea de 17 ani pentru fete și 19 ani pentru bărbați.

Pentru clasele instrumentale se recere cel puțin absolvirea unui curs primar și etatea dela 11 la 14 ani.

Pentru declamație și artă dramatică: cunoașterea deplină a limbii române, absolvirea unui liceu sau a unei școale secundare de fete și etatea de 16—20 ani pentru fete și 18—22, pentru bărbați.

In caz de aptitudini deosebite însă se pot face abateri.

Candidații, cari vor împlini aceste condițiuni, vor trece un examen de admitere, în zilele din 22—24 (Miercuri, Joi, Vineri) Septemvrie, inclusive.

In 25 (Sâmbătă) Septemvrie se vor ținea examenele pentru anul școlar 1919—20, pentru cei ce au cerut amânare din cauză de boală și din cauza ocupațiunii lor la deosebite servicii.

Reinscrierile se vor ținea în acelaș timp cu înscrierile. Actele necesare pentru reinscriere: a) Cerere de reînscriere (formular se primește dela Dir. Cons.) și b) Bilet de informațiune (se primește tot dela Dir. Cons.)

Taxele sunt următoarele:

1. Taxa de înscrierie și examinare: lei 10, pentru pian și vioară iar pentru celelalte cursuri lei 5.

2. Taxa de freguentare:

lei 150 anual, pentru clasa de pian,

lei 100, anual, pentru clasa de vioară,

lei 50, anual, pentru cânt, armonie, compoziție, instrumentație, violoncel și pian auxiliar și declamație și artă dramatică.

lei 30, pentru teorie și solfegii.

Pentru studiile auxiliare, taxele vor fi numai pe jumătate.

Taxele de freguentare se pot plăti în 2 rate egale.

Străinii plătesc freguența îndoit.

3. Taxe de instrument: lei 60 pentru pian și lei 40, pentru violoncel, anual.

Pentru reînscriere se plătesc numai taxele de freguentare și de instrument.

Dela taxa de freguentare pot să fie scutiți cei ce vor prezenta certificat de paupertate, vor dovedi aptitudini eminente și purtare bună.

Cursurile regulate se vor începe în 28 (Marți) Septemvrie.

Este neapărat de lipsă, să ne creștem instrumentaliști români pentru orchestră și anume în deosebi suflători la instrumente de lemn și alamă, cari în baza art. 32, din Reg. Cons., sunt scutiți de plata taxei de freguentare. Facem apel la toți doritorii de a îmbrățișa aceasta carieră, să se anunțe din bună vreme la Direcțiunea Conservatorului, pentruca în caz de lipsă să poată angaja puterile didactice necesare.

Cluj, la 12 August, 1920.

Direcțiunea.

Cea mai veche și mai renumită
fabrică de lichior
Eleonora Szilágyi
soc. pe acți fondată la 1832 Cluj,
recomandă cele mai bune licheruri și beuturi spirtoasc de prima calitate.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferință dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

Banca Centrală pentru industrie și Comerț s. a. Cluj

ofera spre vânzare din stocrile sale aflătoare depositate în magasinele proprii și la fabricele asociate următoarele mărfuri:

Mai multe vagoane de uleiu de in dublu fiert, în butoaiele de lemn butoaile la prețul de cost. — Mai multe vagoane de uleiu de repiță dublu fiert și rafinat de proveniță din vechiul, — Regat, precum și mai multe vagoane de uleiu de floarea soarelui, care marfă se află prompt în magazinele din Cluj. — 1 vagon de săpun cu conținutul de 60—65% grăsime, uleirui vegetale și său. în lăzi livrabil la incepulul lunei viitoare. — Ca 30 vagoane de ipsos, diferite calități după dorință franco vagon gara de incarccre — care se află pe linia principala — la un preț de tot convenabil ambalajul la prețul de cost. — Precum și alte mărfuri de fierărie, coloniale și textile la prețuri convenabile.

Se caută un servitor de birou, român,
pentru Banca Națională a României din Cluj.

Informațiuni se pot lua la Dl. Victor Nasta, în edificiul fostei Banci Austro-Ungare, str. Unio No. 28 intre oarele 8—9 dimineață.

România Ministerul Internelor: Secretariatul general din Cluj.

Concurs.

Se publica concurs pentru ocuparea mai multor posturi de funcționari la contabilitatea Ministerului de Interne: Secr. General din Cluj.

Reflectanții sunt rugați să-și înainteze ofertele până la 25 august a.c. indicând și clasa de salarizare la care reflectează.

Secretariatul General de Interne, etag II. No. 149.

Instalațiuni complecte pentru fabricat
APE GAZOASE:
Mașini. — Umplutoare. — Stiele. — Capete. — Tevi
I. Nacht Bucuresti
Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. — *Telefon 29* { 29
Depozitul: Str. Labirint No. 80. — *Telefon 50* { 26

Cosinzeana

Institut de arte grafice, editură și Librărie

Proprietar: **Dr. SEBASTIAN BORNEMISA.**

Tipografia: Str. Universității 3. Sucursală: Strada Elisabeta 1. **CLUJ** Librăria: Piața Unirii No. 7. Biroul: Strada Universității 3.

TIPOGRAFIA

DISPUNE

de cele mai moderne caractere tipografice, mașini de cules, mașini de tipar plane și rotative, bostoane americane.

EXECUTĂ

prompt, artistic și avantajos tot felul de lucrări tipografice, ca: registre, foi volante, dosare, afișe, broșuri, reviste, cărți, ziare, imprimate advocațiale, etc., etc.

LIBRĂRIA

ASORTATĂ

cu cărți literare, didactice și științifice, ultime noutăți literare, reviste literare și științifice, cărți și reviste franceze.

DEPOSIT GENERAL

dela „Cartea Românească", „Viața Românească", A. Steinberg și fii, Socec & Co, Alcalay, A. Stănciulescu, etc

Imprimate advocațiale. - Reprezentanțe

S'A DESCHIS CEL MAI MARE MAGAZIN

din Transilvania

Filiala Luca P. Niculescu la Hora Tărănească Cluj,

Palátul Fehér Bárány.

Asortat cu un bogat asortiment de tot felul de manufactura, Bumbac de tors, fitan de tors, ştofe pentru haine bărbăteşti şi de dame. Carton calitatea întâia 80 cm., şi grenadir alb 120 cm. à 100 Cor. metru şi diferite sorturi de jolj şi molino. — Cu preţurile cele mai reduse şi mărfurile cele mai bune şi moderne.

Vânzare Engros şi Endetail.

Artistice

S'a redeschis pe Ziua de 1 August 1920. **Marele Varieten Familiar Biasini** renovat complect. Cu Artişti de primul rang sub Direcţiunea Artistica a renumitului Comic Cupletist din Bucureşti

EMIL DUMITRESCU

Program Senzaţional

De remarcat.

Trio Revelly
Echilibristi dela Theatru Alhambra Bucureşti.

Bob-Hopchinss şi Severeskaya!!
Răsfaţaţi capitalei indansuri Americane Fox Troott.

Drâ Beatricce
Disenză Franco—Română.

Trupa Romana de COmedie
Conpusă din 6 Persoane.

Foray Aladar
Comic cuplelist Ungar

In fie care seară dupe spectacol. Urmează Cabaret American.

Gratz & Comp

Atelier de pictură

Palatul „MIELUL ALB“

Pictează firme moderne pe sticla lemn şi plăci de ţinc etc. Atelier vestit pentru pictură şi vopseală a camerelor precum şi smălţuitul şi emailatul B'ăilor etc. — 1—3

La Atelierul de cismărie Samson

din str. Stefan cel mare No. 7. (lângă Teatrul Naţional) se poate comanda ghete şi pantofi cu toc de lemn, ca în vechiul regat. — Se găseste pantofi şi gata după ultima modă. $ $ $ Preţuri modeste.

Banca „ECONOMUL“

sediul în CLUJ.

Filiale: M-Ludos şi Aiud.

Cel mai vechiu institut financiar din localitate. — Primeşte depuneri pe libele şi în Cont-curent. — Acoardă împrumuturi cambiale, hipotecare şi pe Cont-curent. — Se ocupă cu tot soiul de afaceri de bancă. — Finanţează şi participă la intreprinderi comerciale şi industriale.

Biroul: Cluj, Calea Ferdinand No. 26. Telefon No. 415.

ZIARUL
INFRĂȚIREA

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat şi Bucovina

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI Cluj, Str. Universităţii Nr. 2.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 14 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt P... — 1920

Infrăţi

Anunţuri: La administraţia ziarului şi agenţiile de publicitate | REDACŢIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) ADMINISTRAŢIA: Str. Universităţii No. 2. | Abonamente: 1 an . . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAŢIUNEA SIBIIU
Transilvanica Sibiu

Reflecţii în jurul dezbaterilor parlamentare

Sunt spirite descurajate cari deplâng azi, în urma a două luni de dezbateri, mersul regimului nostru parlamentar şi deschid câmpuri lungi de reflecţiune din punctul de vedere al practicei, al legislaţiei şi al teoriei filozofice.

Practica actuală are ce-i drept părţile ei supărătoare cari pornesc dela neînţelegerile de partide. Ori, un lucru este bine stabilit: e necesar ca sentimentele cari inspiră partidele să fie hotărîte şi distincte. E potrivit firei omeneşti ca spiritele să se claseze în conservatoare şi novatoare. Pasiunile şi împrejurările fac să fie calificaţi, primii de înţelepţi sau sfioşi, ceilalţi de temerari sau bravi. Ori cum ar fi, e firesc ca preferinţele să meargă ori spre tradiţii şi lecţiile experienţii ori să caute progresul în schimbare. Aceste două tendinţe sunt sincere şi nu e absolut nevoie să fie amestecate cu tot ce scoboară şi falsifică politica: interes, egoism, ambiţie. Ele nu exclud o oarecare lărgime de idei şi nu ne obligă decât ararori să întâmpinăm proectele cu ceeace se numeşte în Parlament chestiunea prealabilă. Păstrând fidelitatea faţă de ideile noastre generale, putem totuşi examina la lumina acestor idei şi chiar găsi oportune proecte venite dela adversarii noştrii. In Anglia, torii au pus ades în practică proecte ale liberalilor şi viceversa. Paradoxe chiar sunt posibile în modul acesta. Ceeace importă însă, e ca taberile să rămână despărţite şi ca alegători să ştie cui să se adreseze.

Când partidele a căror existenţă este datorită tendinţelor fireşti ale spiritelor, se diformă şi se confundă, accidentul e supărător pentru sinceritatea discuţiilor şi prin urmare pentru exercitarea libertăţii politice. Noi partide se recrutează atunci după împrejurări cari nu pot să se mai ofere ca apărătorii fireşti ai unei opiniuni cunoscute şi definite. Sunt mai de grabă coterii, asociaţii de persoane şi de ambiţiuni decât de idei.

Jocul transformărilor acestora şi în deosebi al coaliţiilor a falsificat la noi mersul sistemului parlamentar. Dacă nivelul desbaterilor s'a coborît, dacă invectivele cresc pe măsură ce se tocesc convingerile, dacă adevăratele şi frumoasele discuţiuni de idei se fac tot mai rare, trebue poate să învinuim de această scădere şi influenţa pe care spiritul pozitiv o exersează asupra noastră. Suntem lacomi de a înţelege: în lipsa de explicaţii vrem să vedem şi să punem mâna ca Toma Necredinciosul. Sunt vremuri în cari raţionezi sau explici şi vremuri în cari constaţi sau explorezi. Din aceste doua feluri de muncă rezultă obiceiuri diferite. Desbaterile politice par a se resimţi şi ele ades de această ultimă educaţie. Nu suntem doctrinari: nu ne mai ispiteşte acest nume prea vechi. Vrem fapte. A căuta un fapt notoriu mai mult sau mai puţin potrivit împrejurărilor şi a batjocori argumentele adeversarului: iată metoda cea nouă.

Fapte, şi chiar cuvinte, când amintirea faptelor e ştearsă, ţin loc de argumente şi taie scurt explicaţiile. Armele modei celei noui nu preţuesc cât cele, pe cari Istoria, Dreptul şi Logica le-ar putea procura oratorilor. Dar — trebue s'o mărturisim — sunt mai uşor de mânuit.

Se deliberează destul de original în Parlamentul nostru. Şi poate de aceia se uită că în ordinea politică, în arta de a procura locuitorilor unei ţări cele mai mari şanse de trai bun, făcându-şi datoria, neizbindu-se de nedreptate şi bizuindu-se pe viitor pentru familia şi pentru copiii lor, — în această ordine de idei relative, modesta filozofie a simţului comun şi a experienţii cuminţi şi potolite este singura ale carei sfaturi pot fi urmate. Ştiinţa politică şi socială nu-i o ştiinţă întemeiată pe legi matematice, ci pur şi simplu un capitol de morală unit cu câteva lecţii de economie practică.

Iată lucrul de căpetenie care nu trebue uitat între Palatul Ateneului şi Dealul Mitropoliei.

Dr.

Socialism sau Şovinism

Cele ce se petrec acum la Congresul Socialist prezintă o deosebită importanţă pentru judecarea adevăratei situaţii în care ne aflăm. In timp ce armatele ruseşti bolşevice sunt victorioase la graniţele de Nord, în timp ce Horthy îşi pregăteşte trupele la Tisa, socialiştii români adunaţi în congres sunt terorizaţi de „tovarăşii“ unguri pentru cuvântul că au înţeles să voteze la Alba-Iulia unirea cu România.

„Mai bine era sub republica maghiară“, s'a strigat în tunete de aplauze, românilor în congres, de către acei cari totuşi pretind a lupta pentru internaţionalismul care nu admite graniţe!

Aceia cari n'au voit să lupte în alegeri pentru revendicările lor democratice socialiste, pentru că *nu au recunoscut statul român*, au îndrăsneală de-a se mai numi socialişti, umanitari, internaţionali şi încelaş timp, să acuze pe români că au înţeles să facă socialsm recunoscând dreptul de suveranitate al Statului românesc.

Ce păcat că dnii Flueraş şi Jumanca, cari au răspuns atât de bine acestor acuzaţiuni, n'au înţeles în acelaş timp, că buna lor credinţă nu ar mai trebui exploatată! Ce păcat că nu şi-au dat încă seamă că a continua să fie paravanul socialismului şi iredentismului maghiar adăpostit în mişcare socialistă, însămnează a lucra tocmai pentru triumful cauzei apuse celei pe care vor a o servi!

Socialism cinstit, pentru revendicări drepte, oricând se poate face între români şi de către români.

Oare socialiştii germani au uitat vre-o clipă că sunt germani?

Pentru „Patria“

Deşi cu orice preţ ziarul „Patria“ vrea să se amestece într'o discuţie pe care, dela început, noi am aşezat-o pe terenul onestităţii în ce priveşte gândirea şi al distincţiei în ce priveşte forma, el refuză totuşi să ne urmeze pe această singură cale bună pe care atâtea lucruri s'ar fi putut discuta liniştit şi credem şi cu mult folos mai ales pentru o redacţie în care industria articolelor demagogice a distrus nu numai deprinderea de a gândi, dar şi datoria de a fi onest.

Şi ştiam că „Patria“ nu poate sui prea mult, dar nu credeam că s'ar putea coborî aşa de jos. Căci ţinând să dea un răspuns la acea liniştită expunere de idei care a fost articolul dlui Bănescu din n-rul II al ziarului nostru, organul partidului naţional întrebuinţează o metodă de discuţie care e a celui mai vechi politicianism şi pe care astăzi nu vrem s'o mai întâlnim nici în cele mai lăturalnice fituici din presa românească, necum într'un ziar care pretinde a reprezenta însăşi frumuseţea sufletească a Ardealului.

Şi metoda e aceasta: Neputând să reziste pe terenul ideilor, „Patria“ încearcă să coboare pe autor înfăţişându-l ca pe unul dintre profesorii mărunţi cari, fără „porţile deschise“ ale Consiliului Dirigent ar fi rămas şi astăzi la cine ştie ce gimnaziu de provincie din vechiul Regat. Dar „Patria“ ştie foarte bine că atât d. N. Bănescu cât şi ceilalţi distinşi profesori ai Universităţii din Cluj nu sunt creaţiile Consiliului Dirigent, ci sunt reprezentanţi ai culturii româneşti a căror valoare intelectuală depăşeşte covârşitor puterea de apreciere a defunctului şi puţin regretatului Consiliu ai cărui membri n'au suferit niciodată de prea multă intelectualitate.

Iar dacă „Patria“ e cumva dispusă să nu-şi mai aducă aminte de acest lucru, o invităm atunci să-şi deschidă colecţia din anul întâi pentru a culege din propriile ei coloane şi date şi elogii despre valoarea intelectuală a profesorului Nicolae Bănescu. Porţi deschise? *Da, dar ele au existat pentru valorile improvizate ale Consiliului Dirigent şi nu credem ca „Patria“ să primească volos discuţie mai serioasă în jurul acestei chestiuni.*

Să fie oare nevoie să insistam şi mai mult asupra acestei lipse de onestitate pe care „Patria“ nu s'a sfiit s'o afişeze tocmai în momentul când părea mai ocupată cu moralisarea vechiului Regat?

Cât despre lupta pe care organul partidului naţional susţine c'o ducе împotriva „oligarhiei representată prin vechile noastre partide politice, să nu-şi închipuie confratele că i s'a luat vreodată în serios această mascaradă. Inainte de-a fi purces la democratizarea vechiului Regat, Ardealul trebuia să lupte pentru propria lui democratizare, — şi tocmai această luptă o căutăm şi n'o găsim în coloneie aşa de războinice ale bravului ziar democrat cara vrea să fie „Patria“. Ori îşi închipuie acest ziar că toţi babacii unei politici bătrâne, cari fac astăzi pe berbanţii spiritului nou şoptind cuvinte revoluţionare la urechea inocentă a unei democraţii minore, au să fie priviţi de noi altfel de cât ceia ce sânt, adică: oameni ai trecutului cari înţeleg să-şi facă o rentabilă meserie din înşelarea şi exploatarea prezentului? Căci unde sânt grozavele prospăturі politice care să-i dea „Patriei“ dreptul de-a ridica Ardealul împotriva „oligarhiei“ din Regat? Să le numească, să le arate, să le vedem, şi atunci vom crede şi noi în puterea şi sinceritatea democratismului de la „Patria“

Dar când în spatele tău duci toată oligarhia Ardealului, şi totuşi vorbeşti de „oligarhia“ vechiului Regat, — aceasta înseamnă a face politicianism, şi noi ne găsim aici tocmai pentru a lupta împotriva politicianismului.

Socialiştii şi Bucovina

Cu ocazia ratificărei tratatului de pace cu Austria, s'a pus în discuţie de cei interesaţi chestiunea Bucovinei, cu toate că asupra acestei chestiuni nu poate avea loc nici un fel de discuţiune. Dl deputat Cracalis, ucranian, care a declarat că ia cuvântul în dublă calitate, ca reprezentant al pardidului socialist român şi ca reprezentant al poporului ucranian, a protestat contra alipirei Bucovinei la România, cerând plebiscit pentru această provincie.

Aşadară partidul socialist român nu recunoaşte alipirea Bucovinei la România, pentru care motiv a votat contra acestui tratat şi totodată cere plebiscit în această provincie, având bine înţeles şi grija de a protesta contra „ororilor“ şi „torturilor“ la care este supusă populaţia bucovineană. Faptul acesta are importanţa lui. Din acesta, ca şi din altele multe se poate vedea că partidul socialist duce cu orice prilej o politică anti românească servind întru totul interesele străine.

Dar pentru ce se opun aceşti socialişti români, care sunt nevoiţi a vorbi în parlamentul României cu interpreţi, alipirei Bucovinei la România? Motivul: fiindcă în Nordul acestei provincii sunt vre'o 250·000 de ucrainieni. Cine a avut însă ocazia să meargă prin acele părţi ale Bucovinei, vor putea vedea ce fel de ucrainieni sunt aceştia. Pe cei mai mulţi îi cheamă Tăutu, Murgoci, Spânul, Poclitaru, Palade, Păunel, Topa, Ghiţu, Lăcustă, Brezanu, Scripcaru etc. etc., nume pe care scriitorul acestor rânduri le-a aflat la mii şi mii printre acei cari, şi astăzi chiar, îşi spun rugăciunile lor în dulcea limbă Moldovinească.

Dar, chiar dacă am admite că aceştia ar fi ucranieni curaţi, întrebăm pe cei ce ni contestă dreptul asupra acestei provincii, cum rămâne cu cei peste 700·000 Moldoveni rămaşi peste Nistru?... Dacă se încearcă să ni se conteste nouă dreptul asupra celui mai românesc pământ, pentru că se găseşte şi o minoritate ucraiviană acolo, să contestăm atunci şi noi, pe acelaş motiv, dreptul altora în regiunea dintre Nistru şi Bug, unde regiuni întregi sunt pline de sate Moldoveneşti şi unde se vorbeşte numai limba Moldovinească.

Dreptul României asupra Bucovinei e în afara de orice discuţie şi nimenea din apusul Europei până în prezent nu a putut lua în serios declaraţiile unor nechemaţi. — Ceeace e dureros din toate aceste e că sub haina unei doctrine universale, care vrea să lupte pentru triumful deplin al dreptăţii, alţii ascund scopuri meschine şi condamnabile, servind intereselor unor duşmani lacomi şi provocatori.

De această boală suferă socialismul „român“ care nici într'un caz nu poate fi român dacă se va manifesta tot aşa, şi tocmai îl denunţăm opiniei publice româneşti şi sincere. *Fp. R.*

Consolidare şi unificare

Sată, două idei, cari se accentuează astăzi tot mai mult, dar a căror aplicare în practică, le preschimbă de cele mai multe ori, direct în antipodele lor. Chiar cei ce le accentuează mai des, o fac de multeori aşa fel, încât servese tocmai interese opuse.

Consolidarea, oricum am numi-o „naţională“, „de stat“, ori „politică“, în esenţă, în sistemul moral şi politic modern, este acelaş lucru, este echilibrul de forţe, care reprezintă rezultanta adevărată a tuturor puterilor cari se manifestă şi cari se învîuresc reciproc.

Dar, *ideea* consolidării este ceva mai mult, este un scop, este o tendinţă spre armonie. In acest articol, când zicem scurt „consolidare“, înţelegem tendinţa constantă şi permanentă a creării şi stabilirii unor stări de lucruri, cari să asigure libera desvoltare şi validitare a tuturor intereselor juste potrivit naturii civilizaţiunii moderne.

Spre a se ajunge această ţintă, preocuparea cârmuitorilor ţării va trebui să fie: de a tăia liniile mari, pe cari să înainteze ca şi o armată în şir întreagă populaţia ţării. O muncă grea, care reclamă o cunoaştere exactă a tuturor împrejurărilor, o minte luminată, care să fie acasă în ierarchia ideilor şi un suflet larg, care să cuprindă conştiinţa reînoită a personalităţii omeneşti.

Consolidarea nu se face desigur, prin foc şi sabie, ci se va face prin asociarea şi cooperarea

voluntară a tuturor cetăţenilor ţării, cari fie individual, ori colectiv, nu vor fi împedecaţi să-i cultive toate însuşirile, înclinările şi aptitudinele cari le sunt proprii, căci numai prin aceasta devin cu adevărat individualităţi armonice. Dar, nu se vor tolera tocmai în interesul consolidării, tendinţi şi idei centrifugale, cari sunt de natură se dărapene armonia.

Nu voiu intra în amănunte, nu voiu arăta principiile, cari trebuie să stea la baza oricărei alcătuiri de stat, nici spiritul, care trebuie să predomine instituţiile şi aşezămintele sale, precum nu voiu încerca să stimulez nici gândirea creatoare a celor, cari în vremurile aceste de mari prefaceri, au luat asupra lor răspunderea grea de a construi şi a conduce nava românismului.

Nu ar întra în cadrele acestui articol!

Voiu aminti numai două condiţiuni, care trebuie să formeze de aci înainte principala preocupare a oricărui sistem politic, şi anume: *ordinea şi progresul!*

A doua chestie, a unificării, este mai mult de ordin practic. Când consolidarea ar fi deplină, unificarea ar mai putea să întârzie. In situaţia dată însă, unificarea e menită să ajute mult tocmai problema consolidării noastre naţionale.

Nu înţeleg însă nici eu, precum nu înţelege nici un ardelean, o unificare „cu furca". Dar, înţeleg un curs lin de unificare, care după ce va fi restituit pe Românii ardeleni în drepturile lor, va proceda la unificarea legilor ţării, în margini cari să nu jicnească nici interesele, nici sentimentul de drept al populaţiunii ardelene. Nu trebuie să se uite, că la noi au fost stări de drept, cari oricât ar fi fost de nepriincioase pentru afirmarea naţionalităţii noastre, totuşi au fost apte pentru a da naştere la „religiuni de libertate", la „doctrine de acţiune", la doctrine de „demnitate morală şi de exaltare a personalităţii" după cum ar spune Renouvier. Uitaţii de sine, cari au compromis numele bun al ardelenilor, nu au făcut decât să-i întărească pe cei buni în virtuţile lor.

Acelor ardeleni însă, cari — poate — sunt desamăgiţi în aşteptările lor pe urma temiri a ce inconveniente, le voiu aminti cazul Piemontului, care le va da iarăş încrederea şi conştiinţa perdută. Se ştie, că Piemontul nu era sub jug strein şi deşi mic, era stăpân pe sine. Libertatea o avea deplină, iar în privinţa poverilor materiale, schimbându-şi situaţia de stat independent cu situaţia unei provincii regionale de a Italiei, nu putea decât să piardă. Poporul ştia aceasta, dar sentimentul naţional a fost mai presus, şi a făcut unitatea Italiei. S'au găsit oameni, s'a găsit chiar un bărbat de stat italian, care a remunerat acest sacrificiu cu ocara: „— Să nu vorbim de Piemont; Piemontul nici măcar nu e italian. Italia stă afară de Piemont".

Astfel de ocări s'au adresat şi din partea noastră fraţilor liberatori, — poate — ni s'a răspuns şi din partea lor tot astfel, — ne rămâne însă tuturor o mângâiere, că peste vorbăria multă — sufletul ni-e bun!

Aurel Ciato.

Intre Italia şi România

Studenţii noştri din Iaşi, în frunte cu câţiva profesori, în drumul lor spre Franţa s'au oprit câteva zile în Italia. Dragostea şi entuziasmul cu care au fost primiţi de studenţii şi de cetăţenii Romei a impresionat duios studenţimea română iar pe noi ne măgulește prea mult. Totdeauna ştiam că în apusul Europei există un popor de 40 milioane, cu o structură sufletească ce se apropie aşa de mult cu a noastră şi în primul loc cu o inimă generoasă, sinceră şi entuziastă, care totdeauna a bătut desinteresat pentru cauza noastră. Primirea neaşteptat de călduroasă cu care cetăţenii Romei au căutat să-şi manifeste sentimentele lor de frăţească dragoste faţa de noi, ne dovedeşte afinitatea indistructibilă care leagă atât de strâns popoarele latine şi care a contribuit atât de mult la victoria comună. Nu vom uita niciodată, nu vor uita generaţiile viitoare ale Poporului Român, etern recunoscător, dragostea şi ajutorul frăţesc cu care Poporul Italian ne-a mângâiat atât de dulce în zilele noastre de durere, în zilele de crudă desperare, când nu ne mai rămăsese altceva decât să murim eroic. Italia scumpă, ne-a văzut atunci lăcrimile noastre, ale durerii; Italia eroică a înţeles atunci efortul nostru suprem; Italia duioasă a pâns atunci alături de noi.

In frunte cu regele-soldat care a dat ţării sale gloria de astăzi, poporul Italian ne-a sprijinit şi în momentul, când alţii contestau drepturile noastre şi când duşmanii intriganţi căutau prin neadevăruri şi calomnii să ridice lumea civilizată în contra noastră. Poporul italian, care ca şi noi a suferit sute de ani jugul exploatator al unui stat ce s'a prăbuşit la picoarele armatelor învingătoare, poporul Italian, căruia ca şi nouă, nu i se recunoaşte drepturile sale în întregime pentru care sute şi mii de alpini s'au jertfit în prăpăstiile Alpilor, Poporul Italian căiit de secoli ca şi noi în suferinţe şi sacrificiu, este astăzi mai aproape ca oricând de sufletul nostru.

De aceea, adânc impresionaţi de căldura frăţească cu care au primit studenţimea din Iaşi, şi măguliţi de marea atenţie cu care fraţii noştri latini au onorat totdeauna ţara noastră, să trimitem Poporului Italian sentimentele noastre de vie recunoştinţă şi de dragoste frăţească.

Fr.

Mişcarea culturală

„Prejudecata bacalaureatului"

Incheind seria de articole pe cari le-a publicat în revista literară franceză *Les Annales,* asupra „Vieţii Universitare", Dl Daniel Mornet, conferenţiar la Sorbona, dezbate ceeaçe numeşte d-sa „prejudecata bacalaureatului" (aici s'ar zice „prejudecata maturei"). Chestiunea ne interesează şi pe noi, şi argumentele pe cari le foloseşte autorul articolului sunt dintre cele cari trebuesc menţionate. Iată ce spune Dl Mornet între altele:

„A aduce poporul la învăţământul secundar, e bine. Dar se gândeşte cineva la lărgimea uşei prin care burghezia intră liber în licee? Care va fi rezultatul? Se va mări trista turmă a proletarilor intelectuali cari rătăcesc, cu un pergament nefolositor în mână, din decepţiuni în mizerii; în cazul cel mai bun, se vor înmulţi micii funcţionari pe cari viaţa scumpă i-a înfometat....

„Când valul candidaţilor la bacalaureat creşte, trebue să ne gândim încotro să îndreptăm avântul acesta. In ziua când burse nenumărate ne vor sta la dispoziţie, să nu le dăm pentru a creia bacalaureaţi. „Universitatea nouă" trebuie să desvolte învăţământul tehnic care, dacă nu e creerul unei naţiuni, face, cel puţin sănătatea şi prosperitatea ei.

Universitatea deschisă tuturor, e, în mod necesar, Universitatea organizată nu pentru bacalaureat, ci pentru toată viaţa naţională

„Trebue de altmintreli să reformăm în bună parte şi spiritul public. Acest spirit este perseverant. El rezistă ades chiar la lecţiile nenorocirilor. Nimeni nu ignorează azi salarul unui măturător de stradă. Se ştie că într'o şcoală primară institutoarea este mai prost plătită ca femeia care îngrijeşte de curăţenie. Şi cutare lucrător strungar în fier la vârsta de treizeci de ani capătă un salar mai bun ca acela al unui conferenţiar la Sorbona care are patruzecişicinci sau cincizeci de ani. Şi totusi sunt la Paris şase mii cinci sute de candidaţi pentru un bacalaureat care nu dă nici un drept, nici macar acela de a fi institutor, şi şase sute de candidaţi pentru o licenţă care îţi dă dreptul la o funcţie mai prost plătită ca aceea a unui măturător de stradă.

„Remedii? Să vindecăm pe părinţi de prejuedcata bacalaureatului. Mai întâi prin convingere. Prejudecata lor a luat naştere drintr' alta mai adâncă: prejudecata inteligenţii.

Devenea ilustru cel care câştiga odinioară premii de elocvenţă sau de poezie într'unul din acele concursuri solemne şi publice cari încheiau anul şcolar. Un succes şcolar era măsura geniului. Am păstrat şi azi iluzia că inteligenţa şcolară e toată inteligenţa. Cred că ea e încă una din cele mai bune garanţii ale inteligenţii. Cred şi într'o ierarhie a inteligenţelor. Cred hotărît că omenirea nu e condusă de marii comercianţi, de marii organizatori, de marii administratori. Dacă azi nu mai locuim în caverne, dacă nu mai tăiem silexuri şi nu mai mâncăm carne crudă, e fiindcă acum douăzeci de mii sau două sute de mii de ani, au fost oamenii cari au cugetat, aşa cum, păstrând proporţiile, au cugetat mai târziu Platon, Pascal şi Pasteur, „Cugetarea" e aceea care duce sau trebue să ducă lumea şi nici decum „organizaţia" sau activitatea practică.

„Numai că nu ori cine e un cugetător" şi omenirea nu trăieşte numai prin cugetători. Şcoala, liceele, universitatea nu desvăluie toate inteligenţele. Trebue ca părinţii să se convingă că ades copiii lor sunt făcuţi pentru alte ocupaţii şi să nu se încăpăţâneze a menţine în licee copiii cari adeseori au inteligenţa propriu zisă, iar cari sunt lipsiţi de cea şcolară.

„Al doilea remediu e că trebue vindecaţi de această prejudecată, cu forţa. Să se instituiască examene de admitere în licee, astfel de examene cari să anihileze influenţele familiilor şi politicei locale. Examene conştiincioase şi severe. Se va întâmpla că cutare elev sfios sau obosit să cadă victimă. Dar cu preţul unei victime sunt salvaţi o sută de elevi, salvaţi de viaţa liceului şi de exerciţii şcolare pentru cari nu sunt făcuţi, obligaţi să încerce alte căi unde au şansa de a găsi pe cea adevărată, dacă cumva sunt dintre cei cari ştiu să urmeze o cale. Iar dacă nu ştiu decât să se aşeze, e inutil ca să facă acest lucru pe băncile noastre".

Iată ce cugetă profesorul din Paris. Şi desigur părerile sale, bazate pe o serioasă practică, sunt din cele cari trebuie să atragă atenţia.

Crearea inspectoratelor Comerciale pentru Transilvania

Secretariatul general al industriei şi comerţului din Cluj a înaintat ministerului respectiv un proect pentru crearea unor inspectorate comerciale pentru toată Transilvania. Se propune prin acest proect împărţirea Transilvaniei şi Banatului în 5 regiuni de inspecţie şi anume: inspectoratul din Timişoara, cu un subinspector în Arad; în Oradia-Mare, cu subinspectorat la Sighet; în Cluj, Sibiu şi Braşov celelalte trei inspectorate.

Rolul acestor inspectorate va fi acela de-a informa Direcţia Generală a Comerţului asupra stărilor economice, financiare şi comerciale a fiecărei regiunei, de-a supraveghia aplicarea legilor privitoare la comerţ şi industrie, a face anchete şi studii statistice şi a înlesni pe cât mai mult cu putinţă desvoltarea comerţului şi a industriei.

Pentru conducerea acestor inspectorate s'a accentuat în acel proect că numirile vor trebui să fie făcute dintre absolvenţii şcoalelor superioare de comerţ din Braşov sau ai academiei din Budapesta, întrucât sunt cei mai pregătiţi prin cunoaşterea legii comerciale maghiare, actualmente încă în rigoare. Cum însă aceste legi nu vor rămâne multă vreme, dezideratul acesta nu poate fi trecut în viitoarea lege, ci numai ţinut în seamă pentru numirile de acum.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Pictură şi Literatură

Dacă am judeca după cantitatea de pânze expuse — în expoziţiile bucureştene de până ieri ale Bucureştilor ori în vitrinele de azi a e Clujului — admiraţiei sau criticei noastre, ar trebui să credem că ţara veche ca şi provinciile alipite sunt populate de un mare număr de amatori de pictură. Căci de ce ar dăinui atâta exhibiţie?

Când face cineva în jurul său o anchetă printre rudele, prietenii şi cunoştiinţele sale, constată uşor că un foarte mare număr de oameni se interesează de pictură, şi că, printre cei cari arată faţă de arta aceasta un interes sincer, sunt mulţi cari nu înţeleg mai nimic din ea. Atunci oare de ce atâta expunere pictorală? E o mică problemă actuală destul de curios de lămurit.

Cazul pictorului amator, în viaţa modernă, e cu totul aparte. Dacă eşti literat, te loveşti, atunci când vrei să faci ca opera-ţi să-ţi devină publică, de dificultăţi extreme, în fiecare zi tot mai greu de învins. Opera unui compozitor, a unui scriitor, odată editată, autorul nu a câştigat decât jumătate din partidă: cine execută şi ascultă muzica?

Pentru pictorul amator lucrurile merg mai uşor. La ce grad de uitare, de părăsire trebue el să fi căzut spre a nu putea găsi, într'un grup de diletanţi ca el, o confrăţească primire urmată de posibilitatea expunerii operii sale?

Ştim că în societăţile artistice cu caracter quasioficial recepţiunea este mai puţin uşoară; dar în fine număraţi numărul cadrelor atârnate de zidurile unei mari expoziţii colective; credeţi oare cu tot dinadinsul că o colecţie atât de abundentă poate fi realmente o colecţie de opere de artă? Opera de artă e un lucru rar. Ea nu se produce cu sutele în fiecare primăvară, într'o singură capitală.

Nu trebue dedus de aici că expoziţiile noastre de pictură sunt indiferente. Dar trebue, în însăşi interesul pictorilor, să se restrângă exhibiţia picturală, mărindu-se măcar dificultăţile admiterii la marile expoziţii consacrate.

*

Auzim adeseori pe tinerii scriitori plângându-se de inferioritatea mijloacelor lor de acţiune asupra publicului, faţă de mijloacele pictorilor sau sculptorilor. Chiar editat fiind, scriitorul nou venit priveşte melancolic volumu-i rătăcit în haosul vitrinei librăriei: nimeni nu-l cumpără, fiindcă nimic din afară nu desvăluie trecătorului că, sub coperta galbenă, albastră ori roşie, se ascunde stil, observaţie, sensibilitate, talent în fine. „Ah! îmi zicea un tânăr poet cu frumoase însuşiri, de-aşi putea, ca şi pictorii, să'mi atârn opera de un zid în faţă căruia vor defila mulţimile!" I se părea acestui neofit literar că dacă proza sau poemul său ar intra astfel, cu forţa, în urechile şi în mintea publicului, succesul său ar fi asigurat şi celebritatea numelui lui consacrată pe loc.

Ce amăgire! Din atâtea mii de tablouri pe cari o mulţime distrată se duce să le privească din snobism, din plictiseală ori din motive legate de situaţia de îmbogăţit de războiu, dar cu mult mai puţină atenţie decât ar face-o faţă de un cal de curse ori de eleganţa unui automobil, — nu va rămâne în memoria suszisei mulţimi decât o pată nelămurită, ceva inform şi fără nume ca şi cum ai suprapune fotografia în culori a tutulor acestor tablouri. In vreme ce cartea, dacă măcar un cititor benevol o cumpără, înseamnă că cititorul acela are deja un motiv s'o citească cu atenţie: speranţa de a se despăgubi de banii daţi. Şi dacă mintea lui găseşte în paginele răsfoite ceva care să'l lege, cititorul adoptă pe autor cu atât mai sigur cu cât e mândru că l'a remarcat pe acest autor înaintea altor cititori. Şi îl asociază la soarta sa din clipa când începe să zică pretutindeni: „Ai citit cartea lui Cutare? E foarte bine, cu mult superioară celei a lui X. . ."

S'ar putea obiecta, că e posibil ca cititorul să nu întredeschidă volumul apărut. Practica dezminte azi acest lucru. Nu mai sunt în literatură capo-d'opere necunoscute. Autorul, ori editorul au grijă să trimeată din vreme opera apărută celor ce pot să le facă o popularitate.

Scriitorii trebuie să se mulţumească cu aceeace le e hărăzit; tot partea lor e cea mai bună. Să-i ferească Dumnezeu de prea multe recitări în public, de o organizaţie prea şcolărească a literaturei, de prea multe clasări şi diplome. Dumnezeu să-i ferească de înlesnirile, pe cari le au alţi artişti spre a invita mulţimea să viziteze muzeul schiţelor lor.

I. Dr.

Cronica politică

O întreagă şedinţă a Camerei a fost ocupată de cearta dintre Ardeleni punându-se în discuţie lucruri cari au provocat o tristă deslanţuire de patimi. S'a vorbit anume despre faimoasa gestiune a Consiliului Dirigent şi acest singur fapt a avut darul să ridice în picioare pe toţi „oamenii noui" ai Ardealului cari şi-au făcut un dulce şi convenabil sport din moralizarea vechiului nostru Regat. S'a vorbit şi despre atitudinea fruntaşilor Partidului naţional în Parlamentul dela Budapesta, — iar la urmă, cele două tabere ardelene s'au trimis reciproc la puşcărie. Nu înţelegem firesc, să ne amestecăm în aceste lucruri intime dintre cari unele pun în discuţie până şi onestitatea politică a fruntaşilor ardeleni. Dar nu ne putem opri să nu exclamăm: *iată unde duce politicianismul*! Căci el, politicianismul, este duşmanul cel mare al ţării, chiar când ştie să se prezinte ca vestitor al unei noui şi mai bune politici.

Încurajarea birocraţiei

— In chestiunea cotelor de 63 şi 90 la sută —

Se ştie că guvernul a elaborat un proect de lege prin care se dispune a se da cota de 63 şi 90 la sută ofiţerilor şi plutonierilor demobilizaţi, cari sunt astăzi funcţionari ai statului. După cât se vede proectul exclude de la acest drept pe acei demobilizaţi cari au profesiuni libere, dând un privilegiu birocraţilor.

Faptul acesta, pe cât este de nedrept, pe atât este de jignitor.

Este nedrept deoarece nimeni, sforţându-şi imaginaţia, nu poate afla care e motivul serios pentru care guvernul acordă numai funcţionărilor aceste cote. In faţa legilor, cu toţii suntem egali şi nu pricepem cu ce a contribuit mai mult un funcţionar, la realizarea idealului naţional în timpul războiului, decât unul cu profesiune liberă.

Noi ştim că toţi acei cu profesiunea liberă au fost mobilizaţi tot timpul războiului şi au mai fost mobilizaţ şi după aceea. Din cauza aceasta toţi au pierdut foarte mult, întrerupându-şi fiecare firul ocupaţiunei, în timp ce funcţionarul venea fără nici o încomodare la serviciul său vechi. Pe când un mare număr de funcţionari au fost mobilizaţi pe loc în interesul bunului mers al organismului de stat, profesioniştii toţi au umplut golurile armatei şi au stat pe front. Nu pricepem dar de ce s'ar face acestora această nedreptate.

Din punct de vedere material profesioniştii liberi nu stau mai bine, căci revenind din mobilizare au trebuit să reia meseria dela început. In timp ce unii funcţionari au lefuri de mii de lei, foarte mulţi profesionişti deabia au cu ce trăi, iar unii din ei, cum sunt studenţii, nu au nicium venit şi trăesc şi ei cu ce pot la cantine şi pela cămănuri. Şi din punct de vedere material deci, acest proect e cu totul nedrept faţă de profesioniştii liberi.

Această măsură e totodată jignitoare pentru toţi cari sunt profesionişti liberi, căci ei sunt puşi în afară de lege, au drepturi mai puţine, cu toate că îndeplinesc aceleaşi datorii faţă de stat. Pentru ce această nesocotire a profesioniştilor liberi, când nimic nu-i mai demn în ţara noastră decât să trăieşti înafară de bugetul statului? In fine acest privilegiu creat funcţionarilor e totodată nefast. In felul acesta se încurajează în ţara noastră birocraţia statului. Suntem ţara plină de funcţionari unde profesiunea liberă e îmbrăţişată în mare parte de streini, din cauza că Românilor le place mai mult funcţionarismul. Prin această măsură nedreaptă statul încurajează mai mult funcţionarismul, în loc de a căuta să îndrepte tineretul spre profesiunile libere.

Sperăm însă că cei în drept vor reveni asupra acestei măsuri, injuste, jignitoare şi nefaste. Nu se poate admite a se creia privilegii.

La îndatoriri egale, drepturi egale, acesta e principiul dela care nu trebue să se abată cei în drept.

Proectul acesta de lege trebue modificat cu orice preţ, fără a se mai aştepta alte proteste.

Fp.

Ce e cu hârtia

Producţia şi distribuţia ei în Ardeal

Anunţându-se de către unele ziare că fabrica de hârtie din Petrifalău nu lucrează din cauza lipsei de cărbuni, am căutat ca să ne informăm direct dela secretariatul de industrie şi comerţ asupra adevăratei situaţiuni. Am aflat că ştirea aceasta nu corespunde adevărului deoarece fabrica lucrează de mai bine de-o lună în mod intens, după ce fabricaţiunea fusese oprită din cauza lipsei sitelor şi a unor alte accesorii pe care nu le putea procura decât din străinătate. Aceste materiale în urma intervenţiilor ce s'au făcut, s'au putut obţine şi acum fabrica lucrează.

Producţia însă este cu totul sub nevoile multiple ale publicului, presei şi instituţiilor, deoarece nu se produce zilnic decât 8000 kgr. adică mai puţin de un vagon.

Distribuţia hârtiei se face de către Secretariatul General după următoarele norme: 1) pentru ziare şi publicaţiuni de orice fel se dă numai după recomandaţia preşedintelui comisiei de unificare din Cluj, după cum în Bucureşti se dă de către preşidenţia consiliului de miniştri.

2) Pentru autorităţi şi pentru şcoli se dă de către Secretariatul General de Industrie şi Comerţ.

Chestia evacuărilor

Regulamentul de evacuare trecut prin Consiliu de miniştri, semnat de Rege şi publicat în „Monitorul Oficial" prevede următoarele categorii de persoane evacuabile:

1. Acei cari sunt veniţi după anul 1914 fără a fi supuşi români.
2. Acei ce sunt veniţi înainte de 1914, fiind de loc din Ardeal.
3. Toţi străinii veniţi înainte de 1914, fiind de loc din Ardeal, dar, cari prin faptele lor, prin scrisul şi prin viul lor grai, au arătat că nu doresc a opta pentru cetăţenia română.

Acest regulament trebuia executat imediat după publicarea lui în „Monitorul Oficial" şi dacă s'ar fi executat, astăzi toată lumea ar avea locuinţe, cu toate acestea dl prefect Sturza, a găsit cu cale să suspende regulamentul şi să dea un termen de 8 zile populaţiei oraşului ca să hotărască dacă vor să primească cetăţenia română sau nu. Această dispoziţiune este complect inutilă şi nelegală, întrucât regulamentul prevede precis care sunt categoriile persoanelor evacuabile.

Prin măsura dlui Sturza se pun piedici evacuărilor atât de necesare pentru decongestionarea oraşului. Dl Sturza ştie perfect de bine că birourile de evacuare începuse deja operaţiunele de cercetare în vederea evacuărilor. Aceste lucrări premergătoare au fost împiedicate pentru a veni cu alte măsuri. Şi în urma experienţelor de până acum ne mai aşteptăm la o nouă amânare, creind noi motive, pentru a continua starea din lucruri din trecut. Este firesc că de chestiunea evacuărilor depinde întreaga problemă a locuinţelor, or, dacă evacuările se temporează, ne vom trezi cu iarna la uşă, şi cu bagajele în stradă. Până acuma Biroul de evacuare a prezentat o listă considerabilă de persoane care cad sub prevederile regulamentului. Recursurile lor, după regulament, trebuiau judecate în trei zile. Comisia care judecă recursurile s'a adunat de 2 ori şi nu a hotărât niciodată. Amânări peste amânări în timp ce funcţionari superiori, profesori şi reprezentanţi ai guvernului dorm prin mansarde sau pe la hotelurile populate de insecte. Trebue să le intre odată în capul autorităţilor însărcinat cu evacuările că este vorba de un regulament care stabileşte un principiu de dreptate, pe care instinctul lor caritabile şi legăturile personale nu poate să le dea dreptul de a-l interpreta altfel decum a gândit legiuitorul.

Vom reveni. *G. Sinteşti.*

Baie de sânge?

Caracteristic pentru mijloacele de cari se folosesc şi acum Ungurii pentru a ne ponegri în faţa lumii şi a ţine vie ura maselor ungureşti contra noastră, este ştirea revoltătoare publicată întâi în „Az Est" din Budapesta, reprodusă apoi de ziarul „Arbeiterzeitung" din Viena, despre baia de sânge ce ar fi provocat-o România la Sibiu. Ştirea, care dela început până la sfârşit este o pură invenţie, e următoarea:

„Pe Ungurii recrutaţi pentru armata română — scrie „Az Est" — i-au dus la Bucureşti. Femeile maghiare, la gară, au voit să-şi ia rămas bun dela ei, dar au fost împiedecate în mod brutal. Românii pe mai multe femei le-au doborît la pământ, în urma căruia fapt s'a ajuns la bătaie între bărbaţi şi soldaţii români. Au intervenit trei companii de soldaţi cu mitraliere şi au omorît mai multe sute de Unguri, rănind greu pe alţii."

Incorigibilii!

Cronica Bucureştilor

— Polemici între ziare — Atacuri în Parlament — Pentru înfrăţire — Ratificarea tratatului cu Austria — Politica de rezistenţă — Aspectul Capitalei —

După cum unele ziare ardelene au alunecat pe panta polemicilor personele, pe care odată pornit, nimic nu te mai poate opri, tot astfel şi în Parlament unii aleşi ardeleni au crezut necesar să se stropească reciproc cu noroiu spre marea veselie a galeriei.

Intre ziare vom nota „Patria" a cărei atitudine faţă de un nou organ de propagandă românească, ce aducea un puternic sprijin cauzei naţionale a fost de aşa natură în cât a stăruit indignarea unora din parlamentarii partidului naţional cu cari am avut ocazie să vorbesc Şi aceasta cu atât mai mult, cu cât învinuirile nedrepte, ce le aducea nu aveau cel puţin scuza inteligenţei, „Patria" căutând să dovedească, că un organ independent nu poate urma, termenii generali ai unei politici ce o crede într'un moment favorabilă intereselor ţărei.

De altfel oare „Epoca" este organ takist pentrucă susţine în termeni generali politica dlui Take Ionescu, îndepărtându-se atunci când nu e în concordanţă cu vederile direcţiei sale? Sau „Adeverul" e conservator-democrat pentrucă are puncte comune de vederi cu programul acelui partid? De sigur nu, după cum nu putem acuza pe un om politic independent care la un moment dat susţine politica unui partid, că şi-a părăsit libertatea lui de acţiune.

Astfel nimeni nu-l acuză pe d-l Goga, susţinătorul politicei de rezistenţă, că e liberal, după cum nimeni nu afirmă că deputaţii bănăţeni majoritari ce n-au votat tratatul cu Austria, ar fi înscrişi în partidul dlui Brătianu.

Dar aceasta nu poate pricepe „Patria" după cum nu va pricepe desigur cum dl *Vaida Voevod* a adus elogii politicei externe a dlui Brătianu, spunând în recentul discurs la ratificarea tratatului cu Austria că s'a criticat politica dlui Brătianu. Noi nu facem politica dsale dar în interesul ţărei sprijinim orice guvern. *Am datoria morală să spun că atitudinea dlui Brătianu la Conferinţă a fost aceia care trebuia să fie şi a avut perfectă dreptate susţinând integral tratatul din August 1916. Tactica intransigenţei dlui Brătianu a fost excelentă.*

Iar mai departe: *„Trebue să fim mulţumiţi de rezultatele obţinute graţie muncei dlui Brătianu şi propagandiştilor."*

Ei bine, în momentul când dl Vaida-Voevod făcea aceste declaraţii, „Patriei" care nu se simte datoare să facă abstracţie de micile lupte ale zilei când interesul propogandei naţionale şi restabilirei adevărului o cere — avea o serie de articole duşmănoase nu numai unui partid dar ideei de unitate sufletească . . .

Intre oamenii politici cari continuă sa se insulte în parlament, suntem nevoiţi să notăm pe părintele Daianu din partidul poporului —, care în şedinţa de la 14 August a adus în discuţie unele declaraţii pe cari le-ar fi făcut dl Vaida în parlamentul maghiar, comentându-le ca o tradare faţă de Neamul românesc. Noi —, cari avem parte de ironiile Patriei pentru că vorbim de înfrăţire —, vom sustine — cu riscul de a fi acuzaţi de acelaşi ziar că ne-am înscris în partidul naţional — că nu e nici momentul nici locul de a se face o analisă a faptelor din trecut, atât de primejdioasă unirei sufleteşti.

Orice declaraţii ar fi făcut în trecut fruntaşii ardeleni, oricâte divergenţe de opinii ar exista azi între ei, — demnitatea naţională nu poate fi călcată prin epitete nepotrivite cu timpurile acestea de luptă, când toţi ochii trebue să se îndrepte către hotare. Pentru aceasta ne ridicăm în contra tuturor acelora cari crezându-se fără pată aruncă piatra, ne ridicăm contra campaniilor inutile saù dăunătoare şi mai ales contra învinuirilor nedrepte cu cari se cinstesc fruntaşii ardeleni între ei, — spre marea durere a ţăranului român, — care pretutindeni înţelege că numai prin înfrăţire vom birui

* * *

Trecând acum la altă ordine de idei vom face câteva observaţii asupra tratatului cu Austria. Este ştiut că acest tratat s'a ratificat într'una din şedinţele trecute, votând contra deputaţii liberali şi dl. Cuza şi abţinându-se toţi deputaţii bănăţeni. Prima observaţie este aceea că unii oratori au încercat să prezinte acest tratat ca o binefacere, trecând cu buretele peste umilitoarea condiţie a protecţiei minorităţilor etnice şi peste ştirbirea pământurilor româneşti. Ei au votat acest tratat nu ca o necesitate imperioasă ci ca un succes al unei politici.

A doua observaţie este că cu această ocazie nu s'au mai repetat atacurile contra politicei de rezistenţă. Au fost ce e drept câteva mici încercări, dar în faţa rezultatelor nefaste ale politicei de supunere care ne-a făcut să pierdem pământurile româneşti fără să obţinem în schimb mai multă bunăvoinţă în chestiunea despăgubirilor şi creditelor —, aceste izolate încercări de critică ale unei politici de demnitate, au căzut. Au căzut, căci li-se opunea nu numai rezultatele reale ale supunerei, — dar şi faptul că însuşi dl Titulescu, partizanul politicei de supunere şi prietenul d-lui Take Ionescu, — a refuzat la Spaa semnarea unei convenţiuni care era o consecinţă firească a Tratatului, ratificat eri de Cameră. Prin acest refuz se dovedeşte cam târziu că politica ce trebuiam s-o urmăm era numai acea de rezistenţă, — şi că înşişi duşmanii ei au început să o aprecieze.

* * *

Sa lăsăm o clipă politica pentru a ne ocupa de aspectul Capitalei, care de două zile este complect schimbată.

In adevăr la lipsa de tramvae, s'a adăugat ca element nou greva birjarilor şi taximetrelor, lipsind străzile deoarece vechicule afară de cele particulare. Sărmanul bucureştean, lipsit de apă, de mijloace de transport, de lemne, pâne şi celelalte, blastemă toată ziua grevele şi aşteaptă... Aşteptarea n'a fost zadarnică. Armata constructivă a intervenit şi piaţa lui Mihaiu-Viteazul s'a umplut de camioane-automobile militare ce fac curse în toate direcţiile.

Pentru cine cunoaşte însă enormele câştiguri ale birjarilor şi taximetrelor, greva acestora este o nouă manifestare a setei de spoliaţie şi disprețului de binele public de cari dau dovadă întotdeauna aceşti capitalişti. Căci ar fi să nesocotim adevărul, dacă i-am pune în rândul muncitorilor...

R. P. C.

CONGRESUL SOCIALIȘTILOR din ARDEAL

— Aderarea la Internaționala III-a — Impotriva șovinismului socialiștilor maghiari — Atacarea „oligarhiei“ și pressei ei — Alegerea comitetelor —

ZIUA II-a

Președintele congresului d-l Barta, deschide ședința la ora 8½ a.m. — dând citire programului zilei.

Tema discuției este aderarea imediată la internaționala III-a, sau amânarea soluției până la congresul general dela Câmpina.

Tiron Albani, într'o largă espunere, cere imediata alipire la intern. III-a.

Dr Rozvan, se declară în principiu unitar cu intern. III-a, dar cere amânare până la întoarcerea comisiunei socialiste dela congresul din Moscova. Osa la apărarea dlor *Jumanca* și *Flueras*, la acuzațiile făcute, că au conlucrat cu Consiliul Dirigent, spunând că după revoluția din 1918., și socialiști unguri au lucrat cu C. D.

Dl Rozvan, este pentru aderarea imediată la internaționala III-a. O aderare imediată nu însamnă, revoluție. Spune că și Cehii și Italienii au trecut la internaționala III-a și totuși n'au făcut rezoluție.

Dl Kondor, (ung.) vorbește pentru internaționala III-a. Aduce acuzări internaționalei a II-a care nu a fost în stare să împiedice războiul mondial.

Dl Tatai, cere amânarea hotărârei până la congresul general din Câmpina.

Dl Groza atacă activitatea socialistilor cari vorbesc mult și lucrează puțin. Cere muncă și mai puțină vorbă.

Dl I. Ciser în discursul său, atacă pe socialiștii maghiari, pentru șovinismul lor și însemnă la neinteresată conlucrare internațională. La acuzările ce i s'au adus, că n'ar fi servit bine cauza socialistă, răspunde expunând activitatea sa în parlament, unde a propus ridicarea cenzurii și stării de asediu, ridicare care i s'a și promis, însă numai pe hârtie. Vorbește de abuzurile „oligarhiei“, și cere ca aceasta trebuie să respecteze mișcarea socialistă, ca o orientare politică tare, legală. (Aplause).

Dl Cristescu (regat) declară că muncitorimea din Regat a aderat la intern. III-a; d-sa afirmă că socialistii de acolo „sunt asupriți de oligharie“ și arată lupta pe care ei o duc cu capitaliștii. Unirea este putere, deaceea toți tovarășii din Regat, Ardeal, Banat și Bucovina trebue să formeze o stâncă — contra valurile capitalistelor (Aplause). Oratorul vorbește foarte agitat, adresând atacuri nefrânate la tot ce este clasă sta pânitoare. La urmă face propunerea următoare. „Congresul de azi al socialiștilor din Ardeal, Regat, Banat și Bucovină declară simpatia sa pentru internaționala III-a și imediata aderare.“

Propunerea este primită în unanimitate cu aplause furtunoase.

Mai vorbesc și alți oratori în privința aderării imediată la intern. III-a dar fără interes deosebit.

Ședința se amână până după amiază.

*

La ora 3.50 se deschide din nou.

Vorbește dl *Jumanca:* Oratorul face o expunere a situației muncitorimei în privința educației prin lectură și gazetă, și face apel ca în propriul interes al partidului, să se scoată gazete speciale, socialiste, cari în sensul mișcării să contribuie la luminarea spiritelor socialiste. Atacă presa „oligarhiei“ pe motivul că deși apare zilnic în 4 pag. vinde exemplarul cu 1 cor., în vreme ce presa socialistă nu apare decât odată săptămânal și nu se poate vinde cu acelaș preț redus.

Dl *Barta* vorbește tot în chestia de pressă și propune scoaterea unei gazete speciale. Atacă „Infrățirea“ și „Voința“ ca „organe oligarhice!“ cari ar duce împotriva socialiștilor o luptă îndârjită.

Președintele propune alegerea unui comitet executiv și comitet de control. Se procedează la votare. In vreme ce se distribuesc listele de candidați pentru comitetul executiv și comisia de control, se naște un tumult teribil, deoarece depe listele împărțite lipsește candidatul Kelemen Béla. Congresul aduce învinuiri de necorectitudine. Zgomotul durează câteva minute. Președintele lămurește chestia, spunând că lipsa numelui Kelemen ar fi poate o greșală sau că s'a pierdut din vedere.

La ora opt seara ședința se suspendă, fixându-se cea viitoare pe a doua zi.

Ori cine poate câștige între 300—400 cor. pe zi,

persoanale cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului sub câștig,

Banca Românească

caută funcționari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

INFORMAȚII

In urmă unei greșeli de ordin tehnic, partea II-a a foiletonului economic semnat de dl Vintila Brătianu apărând în condiții tipografice nesatisfăcătoare vom publica în numărul de mâine înc'odată acest foileton.

*

Eri seară în urma primirei unei telegrame dl general Petala, însoțit de o suită de 8 ofițeri superiori, a plecat cu un tren special la Timișoara pentru a întâmpina pe mareșalul Joffre, fostul comandant al armatelor pe frontul francez, care a sosit în țară pentru a decora pe M. S. Regele, orașul București și Mărășești.

La București s'au făcut mari pregătiri pentru primirea distinsului oaspe.

*

Din Satul Lung ni se trimite știrea că Vineri și Sâmbătă înalt preasfințitul mitropolit primat dr. Miron Cristea va vizita istorica comună Săcele, fiind oaspele părintelui Simtion din Cernatu.

*

„Voința“ este numele noului ziar care a început să apară la Cluj și care și propune să lupte pentru triumful democrației naționale, apărând totdeodată și „ierarhia valorilor“.

Programul e cam dificil, dar tocmai de aceia-i urăm noului confrate, pe lîngă obișnuita viață lungă, și un deplin succes în lupta pe care o începe.

*

Camera a votat legea privitoare la reînființarea episcopiei greco ortodoxe dela Oradea-Mare.

*

La oile, aduse din Ungaria, s'a constatat tuberculosa ovina. Aceasta e primul caz care s'a observat în țară la noi. S'au luat toate măsurile necesare pentru a se evita o lățire a boalei.

*

Duminecă cu accelerutul a părăsit Clujul 20 ofițeri de intendență dela școala superioară de război din București, cari sunt în călătorie de studiu sub conducerea dlui profesor Dr Ludvig dela Universitatea din București. Călătoria de studiu face parte din programul de învățământ; ea cuprinde și vizitarea centrelor Reșița, Timișoara, Arad, Cluj, Sibiu, Brașov și Valea Prahovei.

*

Azi vor sosi în gara Cluj venind cu tren special, copiii mai mici de 14 ani de-ai ceferiștilor Vienezi pentru a fi împărțiți publicului ca să-i întrețină timp de 6 săptămâni. Numărul copiilor cari vor veni în țară va fi în total de 21.000 (douăzeci și una mii). Trenul ce sosește Marți în Cluj aduce vre-o 600, din care o mare parte vor fi duși la Brașov și în satele săsești. Până la ajungerea complectă la destinație, Direcția CFR. a luat umanitara inițiativă de a le da alimente. Cauza, pentru care sunt trimiși aici, e lipsa de alimente la Viena.

*

Din partea Direcțiunei clinicelor universitare din Cluj primim următoarea știre:

In mai multe ziare a apărut știrea că clinicile universitare din Cluj în lipsa combustibilului și-au sistat activitatea.

Vă rugăm a aduce la cunoștința publicului că aceasta știre e tendențioasă și nu corespunde adevărului. Clinicile au funcționat fără întrerupere și funcționează și azi, deși trebuie să recunoaștem că întâmpinăm foarte mari greutăți în transportarea combustibilului.

*

La Washington, Huszar, fostul președinte al Consiliului de Miniștrii ungar, se dedă la propagandă os ilă României, căutând să profite de împrejurările actuale.

*

Aflăm ca pe când A. S. R. Principele Carol, părăsind Japonia, se afla cu vaporul în larg, a fost întâmpinat de un alt vapor încărcat cu foști prizonieri din Rusia, care se întorceau înspre țară. Acești soldați auzind că în vaporul vecin se află A. S. R. Principele Carol au început să cânte „Deșteaptă-te române“ și „Imnul regal“. Alteța Sa profund mișcat de această neașteptata simpatie, în largul mării, a trimes imediat prin T. F. F. o telegramă de mulțumire prizonierilor români și a intervenit să se facă tot posibilul ca prizoineri să ajungă în țară în cel mai scurt timp.

*

Locotenent colonelul Alexandru Birtha unul din fruntașii complotului dela Oradea-Mare, care a fost prima oară condamnat la moarte, iar în urmă grațiat, pleacă în 18 l. c. cu trenul de repatriați la Budapesta.

*

Ca urmare la ordinul relativ la serbările pentru readucerea capului lui Mihai-Viteazul și conform unei dispoziții a președintei Consiliului de Miniștrii, itinerariul ceremoniei s'a modificat în scopul de a merge dela Iași prin Focșani direct la Târgoviște.

Rămân dar în vigoare numai punctele programului privitoare la Tedeumul, paradele și serbările cu caracter național în ziua de 26 August, când se va distribui și insigna „Cultul Eroilor“.

*

Din Arad ni-se anunță că prefectul județului, având în vedere boalele contagioase ce bântuie în județ, a interzis pelerinajul obișnuit la mănăstirea dela Maria-Radna.

*

Ziarul „Narodni Politica“ vorbind despre agitațiile întreprinse în Slovacia de către Unguri și de nemulțumirile cu care trebuie să lupte populația, zice că situația din acest ținut e îngrijorătoare.

Ziarul în chestie adaogă că populația maghiară se străduie mereu în subminarea provinciei spre a o arunca sau în brațele bolșevismului sau în brațele Ungariei.

*

Un ziar evreesc din localitate aduce știrea că studenților care studiază în cursul anului 1920—1921 la Universitatea ebreică din Palestina li-se vor da diplomele dela Universitatea din Londra conform unei convenții anterisare.

*

Adunarea Națională ungară a acceptat proectul de extensiune a drepturilor regentului.

*

Ni se comunică următoarele: „Astă noapte la orele 3 și jumătate pe strada Elisabeta s'au descărcat trei focuri de revolver decătre gardistul din post în urma unui soldat care n'a vrut să se oprească când a fost somat. Din fericire gloanțele au mers în vânt. Inspăimântat, soldatul a căzut la pământ, iar gardistul apropiindu-se de el și-a făcut datoria în felul cum a înțeles-o: a bătut pe nenorocitul soldat până la sânge. Toți locuitorii din acea stradă s'au trezit din somn în urletele de durere ale bătutului....“

O anchetă e necesară spre a se stabili motivele „represiunei.“

*

Citim în folle maghiare că Adunarea națională a suspendat lui Friedrich István dreptul de imunitate cu absolvarea, că dacă ar surveni necesitatea de a-l aresta, autoritățile vor avea să recurgă în acest scop din nou la Adunarea Națională.

*

Le Matin publică următoarea telegramă din Londra: „D-l Titulescu, ministrul de Finanțe al României a sosit la Londra și credem a ști că e însărcinat cu o misiune importantă poate relativă la situația polonă.“

*

O telegramă din Viena anunță că o delegație de nouă sindicaliști Cehoslovaci au plecat din Praga spre Moscova. Ea va rămâne trei luni în Rusia pentru a studia acolo trasformațiunile economice ce au avut loc.

*

Se anunță din Oradia-Mare că cei doi conspiratori Örley și Birtha care au fost condamnați la moarte de Curtea marțială din Cluj și achitați definitiv de Curtea marțială din Oradia, se vor repatria în Ungaria.

Intâiul n'a așteptat să i-se libereze pasaportul ci a fugit peste frontieră în cursul zilelor acestora.

*

Un ziar din Zürich anunță că tratativele anglo-franco-maghiare pentru cumpărarea de către un consorțiu anglo-francez a C. F. ungurești au ajuns într'un stadiu înaintat. Un grup din parlament se opune intențiunii consorțiului dar se crede că în curând târgul va fi încheiat.

Relațiile germano-ruse.

Nauen, 14 August.

Reprezentantul guvernului sovietic Vigdor Kopp reintors la Berlin din călatoria sa la Moscova desminte față de colaboratorul ziarului indepedent „Freiheit“ toate știrile împrăștiate de presa franceză privitoare la tratative secrete și cari ar tinde să anihileze apropierea economică între Germania și Rusia, deși această apropierea intenționează numai reclădirea economică a ambelor țări, iar nu o amenințare față de o a treia putere.

Privitor la chestiunile politice Rusia se va înțelege cu Germania fățiș și mai bine pe cale directă de cât la așa numitul congres mondial în comunitate cu puterile cari au creiat pentru germania tratatul de pace dela Versailles și cari se silesc încă a înfrange râvna de libertate a poporului rus prin mijloacele ca blocada foamei, a transporturilor de arme etc.

Ca probă pentru posibitatea unei mai bune înțelegeri pe cale directă, Kopp citează încheerea păcei cu Estonia, Lithuania și Letonia.

In acelaș interview Kopp dă avertismente față de măsurile oprite de emigrare în Rusia a forțelor științifice și technice germane.

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

După ultimile știri linia de bataie este la 16 mile de Varșovia. Misiunele aliate au părăsit Varșovia. Așadar, cu toate sforțările aliaților, Rusia va dicta pacea din capitala Poloniei.

In acest timp guvernele francez ca și cel englez, se anunță că fac tot posibilul ca să se pue complect de acord asupra recunoașterii guvernului Wrangel și se speră că se va ajunge la o soluție satisfăcătoare în această importantă chestiune.

Căderea de acord asupra acestei chestiuni va fi un puternic indiciu că între Anglia și Franța nu există nici un punct periculos de despărțire, după cum în presa inspirată dela Berlin și Viena s'a afirmat.

In orce caz situația trebuie privită cu destulă seriositate nefiind înlăturate încă surprizele.

Iminenta cădere a Varșoviei va fi un prilej de limpezire prin precizarea atitudinii pe care va fi silită astfel Rusia s'o facă.

Revista Presei

PRESSA STRĂINĂ

Primejdia bolșevică

Din *Krasnaia Izvestia* (Moscova): „Polonia, după înfrângerea, să nu va mai fi un stat-tampon așa cum dorește Antanta, ci punctul de plecare al revoluției sociale care va înghiți întreaga Europă occidentală. Rusia sovietică trebue să și dubleze sforțările spre a ajunge la această țintă".

*

Din *„L'Action francaise"* (Paris)

„Bolșevismul este o dictatură fondată pe filozofia violenții. El restaurează astfel cu sălbăticie, în chip aziatic, un țarism nou. Nu s'a ridicat la Răsărit o putere militară, ci un spirit militar și politic care e poate și mai primejdios".

*

Din *„Daily Chronicle"* (Londra)

„Dacă bolșevicii își opresc înaintarea impetuoasă spre Varșovia, pacea va urma. Dacă, dimpotrivă, guvernul sovietic perzistă în încăpățânarea sa și închide ușa, cui va incumba răspunderea? Sperăm că va vedea el însuși primejdia politicei sale imperialiste, care a împins deja pe România să mobilizeze, și care nu va lipsi de a alarma Ungaria, Cehoslovacia și fiecare din vecinele sale".

*

Din *„L'oeuvre"* (Paris)

„Nu credem că e exagerat a spune că situația nu e mai puțin gravă decât acum șase ani, în zilele îngrijătoare în cari se îngrămădeau în Orient norii din cari a ieșit furtuna sângerândă care a zdruncinat lumea".

*

Din *Drevenskaia comuna* (Moscova: „Lloyd George și Millerand vor ca Rusia să facă pace cu Polonia, dar țăranii și lucrătorii ruși refuză s'o facă. Proletariatul rus vrea pacea, dar numai cu lucrătorii și țăranii polonezi".

*

Din *Deutsche Allgemeine Zeitung* (Berlin): „In orice fel, situația este foarte încordată. O invadare a teritoriului polonez decătre Ruși ar putea să ne pricinuiască cele mai grele dificultăți întrerupând comunicațiile cu Prusia orientală, mai ales dacă acest coridor ar deveni teatrul luptei".

*

Din *Vorwearts* (Berlin): „Singurul mijloc de a salva Polonia este acela de a încheia pacea imediat, ceea ce comportă renunțarea Poloniei la orice teritorii nepoloneze".

*

Corpurile legiuitoare

CAMERA

Ședința dela 17 August dimineața.

Prezidează dl Duiliu Zamfirescu.

DI TĂUTU, deputat basarabean, întreabă pe dl ministru de Interne dacă s'a ridicat cenzura în Basarbia și prezintă în sprijinul întrebării sale un ziar din Chișinău cu foarte multe locuri albe lăsate de cenzură.

DI ARGETOIANU anunță sosirea la București a Mareșalului Joffre și roagă Camera să voteze de urgență proectul de lege prin care comuna Mărășești este recunoscută comună urbană.

DI PAPUC, deputat din Maramureș, interpelează guvernul asupra modului cum se face alimentarea funcționarilor C. F. R. din nordul Ardealului cât și asupra stărei învățătorilor din aceeași regiune.

Păr. GRIGORESCU face o interpelare asupra refacerei Dobrogei și a despăgubirilor de războiu cuvenite dobrogenilor.

Cere suspendarea încassării dărilor către stat până când se vor plăti despăgubirile de războiu.

DI GRECEANU, ministru, depune mai multe proecte de legi, dintre cari unul pentru canalizarea râurilor Oltul, Siretul și Prutul precum și pentru construirea unui canal între Dunăre și mare pe distanța Cerna-Voda-Constanța.

Deputații trec apoi în secțiune pentru ca să discute proectul de lege asupra Mărășeștilor.

TELEGRAME

Reluarea relațiunilor, diplomatice între Rusia, Germania și Austria

San Paolo 15 August.

Ziarul „Times" anunță că plenipotențiarii ruși vor pleca în curând la Berlin și la Viena pentru a restabili relațiunile diplomatice cu Germania și Austria.

Convocarea Senatului Italian

San Paolo 15 August.

Din Roma se telegrafiază că senatul a fost convocat în ședința publică.

Armistițiul Ruso-Polon

Paris. 15 August

„Le Temps" publică o telegramă din Moscova în care se spune că între condițiunile puse de către Rusi se cuprinde și imediata încetare a ostilităților dintre ambele țări.

Luptele din preajma Varșoviei

Horsea, 15 August

Bătălia pentru capitala Varșoviei a început Vineri noaptea.

Armatele roșii înaintează în linii convergente dela nord, nord-est, est și sud-est.

La Wengram spre est și Lukow spre sud est trupele sovietice au înaintat considerabil.

După ultimile știri linia de bătae este la 16 mile de Varșovia.

Se spune că Bolșevicii speră să intre în curând în Varșovia.

In înaintarea lor trupele roșii au ocupat Soldau.

Plecarea misiunilor engleze și franceze

Horsea, 15 August.

Misiunile aliate și corpul diplomatic au părăsit Varșovia Vineri noaptea și s'au stabilit la Posen.

Autoritățile germane iau în primire districtul Allenstein.

Berlin 15 August.

Comisiunea Ententei și restul de trupe aliate au părăsit Allenstein la 16 August, predând districtul plebiscitar autorităților germane și permițând astfel reichswehrului să intre în Prusia de Est.

Recunoașterea guvernului Wrangel.

San Paolo 15 Aug.

O notă din Paris anunță, că guvernele englez și francez fac tot posibilul pentru a se pune complect de acord asupra chestiuzei recunoașterei guvernului Wrangel.

Se crede, că vor ajunge la o soluțiune satisfăcătoare.

Darea în judecată a expreședintelui Friederich.

Din Budapesta se comunică că Adunarea Națională cu 48 voturi contra 22 a hotărît de a intenta acțiune de dare în judecată contra fostului președinte al republicei ungare Friederich, ca complice la uciderea lui Tisza.

Evenimentele

din Polonia în fața celorlalte țări

(Stări diferite)

N'am primit încă vestea ocupărei Varșoviei de către trupele bolșevice. In orice caz e cert că comandamentul suprem al trupelor roșii n'a putut realiza ceea ce afirmă în următorul document luat dela bolșevicii de pe frontul nordic:

„Continuați să vă bateți. Nu luați în considerare cuvintele de armistițiu și pace. Cu toate sforțările Angliei și Franței, veți face la 11 August intrarea voastră triumfală în Varșovia".

*

O agenție oficioasă engleză desmint știrile după cari mari cantități de muniții urmează a fi imediat trimise în Polonia de către guvernul englez.

*

Corespondentul din Londra al ziarului Le Matin scrie în chestia Poloniei:

„Dl Lloyd George a vorbit despre un ajutor al Ceho-Slovaciei. După ultimele declarațiuni ale dlui Beneș, ministrul ceh al afacerilor străine, țara sa nu pare a voi să depășească ofensiva dacă e atacată, ceea ce nu pare probabil.

„Cât despre România, despre care se vorbește mult, știm din sursă autorizată că, nefiind de loc amenințată de bolșevici în cursul ultimelor opt luni, *nu înțelege să ia inițiativa unei acțiuni contra lor.*

„Singurul guvern care a oferit ajutorul său Poloniei e cel din Budapesta; dar el va pune desigur cooperația sa în funcție de condițiuni *la cari nici Ceho-Slovacia nici România nu vor subscrie. E chiar absolut neprobabil ca aceste două țări să consimtă a se bate col la col cu Ungurii.*

„Se vorbește dar cu multă ușurință de o mare ofensivă a națiunilor limitrofe ale Poloniei."

*

Statele Unite, cari fuseseră înecate de afacerile politicei interioare, încep azi să-și dea seamă de importanța evenimentelor din Polonia. Președintele Wilson a conferat deja cu miniștrii săi asupra situației ruso-polone. El nu și-a formulat încă părerea în această chestiune iar guvernul este în imposibilitatea de a lucra fără autorizația Congresului. Se pare însă că oficios guvernul crede că numai măsuri militare ar putea fi eficace.

*

Ultime informații

Cercările diplomatice afirmă că Duminecă a căzut Varșovia.

*

Cu Simplonul de astă seară sosește în București Mareșalul Joffre pentru a cărui întâmpinare se pregatesc mari serbări.

Mareșalul va fi găzduit la palatul Regal.

Din cauza acestei serbările transportării capului lui Mihai Viteazul au fost amânate pentru 23 August.

Un mare banchet va avea loc la Teatrul Național în onoarea Mareșalului Joffre.

*

M. S. Regele s'a înapoiat în Capitală în vederea serbărilor pentru decorarea Bucureștilor și Mărășeștilor.

*

In cercurile noaste diplomatice venirea lui Joffre e privită ca o demonstrație politică la adresa Sovietelor.

Un oaspete scump?

Generalul Joffre, învingătoriul dela Marna, se află în țară oaspetele nostru venit din partea Franței ca să decoreze în numele Republicei pe M. S. Regele, orașul București și Mărășeștii.

Un oaspete scump tuturor inimilor românești este papa Joffre, cum l-au spus vitezii dela Marna, cum l-a spus poporul Francez recunoscător geniului său militar.

Acestui oaspete îi datorăm și noi ca și toți aliații prima victorie încurajătoare și determinentă a triumfului final. La Marna trufia pusacă s'a sfărâmat odată cu planul său de sdrobire a Franței.

Cinstea de-a veni însăși cel dintâi mareșal al Franței ca să întărească și mai mult legăturile cu noi este o dovadă mai mult de statornica afinitate de rasă și de complectă armonie.

Fie bine venit pe pământul latinilor dela Dunăre!

Universitare

Inscrierile la Universitate vor începe în ziua de 20 Septemvrie a. c. pentru facultățile de Drept Medicină, la 1 Octomvrie pentru cele de Litere și Științe.

Ele vor dura 15 zile la cele dintâi și 10 la cele din urmă.

*

Ministerul Instrucției a aprobat alegerei d-lui V. Dimitriu, decanul facultății de Drept, ca rector al universității din Cluj, pe anul 1920—21.

*

Dl profesor Fl. Ștefănescu-Goangă, dela Facultatea de Litere, a fost delegat de Senatul universitar a reprezenta Universitatea din Cluj la ploasa ceremonie a aducerii dela Iași a Capului marelui Voevod Mihaiu.

*

Dl Virgil Barbat, doctor în Filosofie, a fost numit, în urma recomandației Consiliului Facultății de Litere din Cluj, suplinitor la catedra de Etică și Sociologie dela acea Facultate.

ROMÂNIA

MINISTERUL DE RĂSBOIU

DIRECȚIA ȘCOLILOR MILITARE

Decizia Ministerială

No. 420 din 6 Iulie 1920

Relativă la examenul de admitere în anul 1 al Școalei Militare de Educație Fizică

Având în vedere prescripțiunile din „Instrucțiunile Provizorii" asupra funcționarii Școalei militară de Educație fizică Nr. 2968—1919 publicate în M. Of. Nr. 131 din 17 Septemvrie 1919:

Având în vedere numărul locurilor vacante în anul I al acestei școale;

Având în vedere referatul Direcțiunei Școalelor Militare No. 228 din 3 Iulie 1920;

DECIDEM:

ART. I. — Pentru anul școlar 1920—1921 sunt vacante 50 de locuri în anul I. la Școala Militară de Educație Fizică.

ART. II. — Aceste locuri vacante, vor fi ocupate prin concurs, care va fi dat în fața unei comisiuni de examinare. Examenul va fi în localitățile și datele următoare:

La CLUJ: — 25—28 August inclusiv, în localul Reg. 99 Inf.

LA BUCUREȘTI: — 31 August 4 Septemvre inclusiv, în localul Școalai militară de Educație Fizică. Cazarma Cuza-Vodă (intrarea prin strada Maior Ene).

LA IAȘI: — 7—10 Septemvrie inclusiv, în localul liceului militar.

ART. III. — Sunt admiși la concurs pentru ocuparea locurilor vacante arătate la art. I. din prezenta D. M. următoarele categorii de candidați:

A) Civili;

B) Grade inferioare activi sub arme, voluntari sau în termen de serviciu militar.

ART. IV. — Elevii liceelor militare vor fi primiți în această școală, de drept, fără examen, dacă îndeplinesc condițiunile menționate la articolul următor alin. D.

ART. V. — Condițiunile de admitere la concurs:

A) Prescripțiuni comune tuturor candidaților menționați la art. III. din această Decizie Ministerială.

a) Absolvenții a cel puțin 4 clase secundare, având trecut examenul de capacitate al cursului inferior liceal.

b) Să aibă constituția fizică proprie unui viitor instructor de educație fizică.

c) Să facă un angajment scris prin care se obligă a rămâne în serviciul oștirei ca instructor de educație fizică 9 ani după absolvirea școalei.

a) Să nu fie căsătorit.

B) Prescripțiuni speciale candidaților civili:

a) Să aibă la 1 Septemvrie a. c. cel mult 20 și cel puțin 17 ani.

b) Să probeze printr'un certificat că are o bună purtare în societate.

c) Să probeze printr'un certificat moralitatea și onorabilitatea părinților.

C) Prescripțiuni speciale candidaților grade inferioare activi sub arme, voluntari sau în termin de serviciu militar:

a) Să aibă la 1 Septemvrie a. c, cel mult 24 ani.

b) Să prezinte propunerea comandantului unității însoțită de părerea șefului de corp asupra aptitudinei lui ca militar, precum și asupra calităților intelectuale și morale.

D) Prescripțiuni speciale pentru elevii liceelor militare:

a) Să aibă cel puțin 4 clase secundare și examenul de capacitate al cursului inferior liceal.

b) Să aibă constituția fizică proprie unui instructor de educație fizică.

c) Să aibă la 1 Septemvria a. c. nu mai mult de 20 și cel puțin 17 ani.

d) Să prezinte dela liceul militar respectiv foaia matricolă școlară și propunerea comandantului liceului cu aprecierea asupra calităților intelectuale și morale.

e) Să facă un angajament scris prin care se obligă a rămâne în serviciul oștirei ca instructor de educație fizică 9 ani după absolvirea școalei.

ART. VI. — *Actele necesare pentru înscrierea la examen.*

Pentru a fi admiși la concurs, candidații trebue să înainteze direct Școalei Milit. de Educația Fizică la București, Str. Maior Ene, cel mai târziu până la 20 August cor. următoarele acte:

1. Cererea de înscriere (cu timbru legal mobil și de ajutor) făcută de părinte sau tutore, în care se va arăta:

a) Numele și pronumele candidatului.

b) Studiile ce are.

c) Localitatea unde voiește a depune examenul.

d) Numele și pronumele părintelui sau tutorelui.

e) Adresa exactă a părintelui sau tutorelui.

f) Enumerarea actelor anexate,

2. Extractul după actul de naștere al candidatului întocmit conform legei.

3. Actul de onorabilitate și moralitate al părinților. (Necesar numai candidaților menționați la art. III.)

4. Certificatul de studii prin care să se constate că a absolvit cel puțin 4 clase secundare și examenul de capacitate al cursului inferior liceal.

5. Consimțământul părinților sau tutorului, autentificat, prin care candidatul minor, se angajează cu a lor știință și consimțământ, a îmbrățișa cariera de instructor de educație fizică în armată.

6. Angajamentul candidatului prin care se obligă, că după absolvirea școalei va rămâne în serviciul oștirei timp de 9 ani împliniți ca instructor de educație fizică.

7. Copie după foaia matricolă școlară (numai pentru elevii liceelor militare).

8. Propunerea cu aprecierile comandantului liceului (numai pentru candidații gradei inferioare sau elevii liceelor militare).

ART. VII. — Tinerii din ținuturile unite, vor înainta actele numerate mai sus în original și o traducere autentificată în limba română, precum și certificatul de echivalență al studiilor ce posedă eliberat de Ministerul Instrucțiunei publice.

ART. VIII. — Președintele comisiunei de examinare poate acorda dispensă de vârstă candidaților, până la 6 luni minimum sau maximum, la vârstele cerute prin prezenta Decizie Ministerială.

ART. IX. — *Concursul pentru admitere în școală.*

a) Concursul va începe prin examenul medical. Medicii vor examina pe candidați ținând seamă de: „Instrucțiunile asupra boalelor, infirmităților și viciilor de conformație" incompatibile cu serviciul militar. Rezultatul vizitei medicale al tuturor candidaților admiși în examen, va fi consemnat într'un proces verbal deosebit, care va fi alăturat rezultatului examenului. Hotărârea medicilor este fără apel.

b) La probele pentru concursul de admitere sunt primiți nu mai cei declarați admiși la vizita medicală.

Concursul va consta din următoarele probe;

1. O probă practică asupra aptitudinilor și rezistenței fizice.

2. O lucrare scrisă în limba română cu subiect din literatură română, istorie, geografie sau științe naturale.

3. Conversațiuni asupra diferitelor chestiuni de cultură generală din care să se constate puterea de judecată și cultura candidatului.

4. O probă de desemn.

ART. X. — Comisiunea examinatoare va înainta Ministerului de Răsboi (Direcțiunea Școalelor Militare) până la 14 Septemvrie actele asupra rezultatului examenului de admitere, întocmite după cum urmează:

a) Procesul vorbal și tabelele examinărei medicale cu candidații admiși și respinși;

b) Procesul-verbal cu două tabele:

I-a a candidaților cari îndeplinesc condițiunile legale de admitere în școală.

II-a a candidaților cari nu îndeplinesc condițiunile de admisibilitate.

In ambele aceste tabele candidații vor fi înscriși în ordinea clasificației, arătându-se, la fiecare aprecierile dobândite la toate probele la care au fost examinați.

ART. XI. — In baza actelor enumerate mai sus, Direcțiunea Școalelor Militare va întocmi decizia ministerială de admitere în școală.

ART. XII. — Vor fi primiți să candideze tineri, atât din vechiul regat cât și din ținuturile unite. Aceștia din urmă vor putea să prezinte proba în scris sau oral în limba în care o cunosc mai bine, numai în cazul când nu s'ar putea exprima bine în limba română.

ART. XII. — Elevii declarați admiși, nu plătesc nici un fel de taxă în timpul celor 2 ani de studii, cât durează cursurile și aplicațiunile la școală.

ART. XIV. — Comandantul Școalei Militare de Educație fizică este însărcinat cu executarea prezentei decizii ministeriale și autorizat a-i da o cât mai largă publicitate.

ART. XV. — Publicarea prezentei decizii ministeriale servește drept încunoștiințare.

Ministru de răsboiu,
General RASCANU

Directorul școalelor militare,
Colonel CERKEZ.

ARANJAMENTE 1—3
diferite de prăvălie
se află de
vânzare la
librăria ANCA CLUJ
Piața Unirei No. 32.

Buletin economic

Cursul coroanei la București: 27—27¼ bani

Cursul leului la Cluj: 3·65—3·75 cor.

*

Cursul la București al monedelor străine;

Marca	106—105
Rubla Romanoff	69—70
„ Kerensky	19—120
Francul francez	365—380
„ elvețian	750—800
Lira sterlină	150—160
„ italiană	250—270
„ otomană	35—37
Dolarul	41—43
Napoleonul	140—150

*

Târgul liber al acțiunilor la București:

Banca Națională	8000—8100
„ Românească	1390—1400
„ Generală	2100—2120
„ Comercială Română	700—750
„ de Credit	1300—1350
„ de Scont	650—670
„ Marmorosch, Blank	1630—1640
„ Agricolă	620—630
„ de Ifov	500—550
„ of Roumânia Ltd	700—750
„ Națiunei	520—540
„ Franco-Română	2130—2140
„ Cerealiștilor	580—600
„ Țărănească	600—625
„ Comerțul (Craiova)	1120—1130
„ Fortuna	1100—1200
„ Viticolă	380—400
„ Dacia—Traiană	530—540
Sindicatul Agricol Jalomița	530—550
Soc. de asig. Dacia-România	3000—3100
„ „ Națională	1200—1300
„ „ Generala	2000—2050
„ „ Agricola	700—750
„ „ Urania	350—370
„ de navigație România	3400—3450
„ „ Maritima	1350—1450
„ „ S. R. D.	3200—3300
„ „ Dunărea	1600—1700
„ petroliferă Steaua Rom.	4800—5000
„ „ Astra Română	14500—15000
„ „ Speranța	8000—9000
„ „ Petrol Block	2140—2160
„ „ „Petrolul"	525—575
„ „ Petrolul Românesc	600—625
„ „ I. R. D. P. (prima)	340—350
„ „ Generală Petrolif.	100—110
„ Tramwaielor Comunale	2750—2800
„ Govora—Călimănești	420—440
„ Cartea Românească	725—750
„ Creditul Tehnic	1050—1100
„ Creditul Exterior	370—380
„ Mica	600—625
„ Caselor ieftine	1025—1050
„ Textila Buhuși	3000—3100
„ Industria Ardealului	—
„ Minele de aur din România	700-750

*

Cea dintâi cooperativă de aprovizionare și desfacere în comun în legătură cu Centrala Cooperativelor din București sub numele de „Dileiana" s'a înființat în Dileul Român. (Jud. Turda Arieș.)

Casa împroprietărirei întocmește un proiect de lege pentru transformarea obștiilor în societăți de exploatare agricol. In aceste societăți săteni împroprietăriți vor aduce ca aport personal loturile și vitele lor, pentruca în colaborare să-și poată procura mașinile și uneltele necesare culturei pământului.

*

Casa Baldwin din Filadelfia a expediat în România 19 locomotive de tipul Consolidad cari vor sosi în curând la Constanța.

Se știe că comanda făcută acestei case comportă furnitura a 50 locomotive de acest tip, al căror rest va fi liberat până în luna Septemvrie, în transporturi săptămânale.

*

Guvernul italian tratează cu cel român pentru exportarea din România a 300 vagoane de fier vechi în schimbul unui număr important de tunuri și a unei cantități serioase de sulfat de cupru.

*

Budgetul ministerului Industriei va fi redus cu aproape, nouă milione de lei. Se vor suprima toate direcțiile organizate după răsboi; vor rămâne numai cele vechi cu strictul necesar de personal.

*

Se vor creia pe lângă ministerul finanțelor societăți de explotare agricolă. Aceste sociatăți vor avea un caracter tehnic și vor fi conduse de agronomi. Produsele agricole realizate de către ele vor trece la centrala cooperativelor de consum spre a fi vândute.

*

Centrala cooperativelor de consum a contractat cu un consorțiu comercial din America un împrumut de 250.000 lire sterline, livrabile în mărfuri din St. Unite și Anglia. Primul transport va sosi peste câteva zile.

FAPTE-DIVERSE

Un furt de 23.000 coroane

Eri după amiazi la pleçarea trenului de București din gara Cluj s-a întâmplat un furt. Păgubitul este dl I. Miclea, funcționar la „Intrep. Forest. Române" din localitate căruia i s'a furat la urcarea în tren portofoliul conținând suma de 23.000 coroane. Cercetările imediate ale organelor de siguranță dela gară nu au dat rezultat.

Schimbul coroanelor

Se aduce la cunostiință publicului ca declarațiile pentru schimbul coroanele se primesc la

Banca Centrală pentru industrie și comerț

Cluj, strada Regina Maria No. 6—8. dela 20 până 24 lunei curente, la oarele 7—1 a. m. și 5—7 p. m.

Atelierele de reparat locomotive găsesc:

Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oțel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest și cauciuc
Garnituri de asbest și grafitate
Table de fer și fer de lucru

Precum și orice fel de articole technice, electrice și de ferărie la

I. NACHT București.

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — Depozitul: Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, București.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

ORI CINE poate câştiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

MOBILE pentru dormitor, birou şi sală de mâncare precum şi corvare se caută la ziar. Adresa E. V.

ADMINISTRAŢIA ziarului „Infrăţirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria şi menajul, caută familia Dr. Dragu, Strada Atlia 13.

COLPORTORI, pentru vânzarea şi distribuirea ziarului „Infrăţirea" se angajează la administraţia ziarului.

CAUT COST, de preferinţă în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

DOMNIŞOARE cu şcoală, angajează imedia ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piaţa Unirii 7.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiţii „Institutul de arte grafice, editură şi librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universităţii 3.

Vânzări şi Cumpărări:

DE VÂNZARE costum jachet şi palton de iarnă. Amatori a se adresa la Administraţia ziarului sub C.

CUMPĂR haine puţin uzate, ase adresa la Administraţia ziarului.

DE VÂNZARE un costum haine militare şi 1 pereche cisme negre. A se adresa la Administraţia ziarului.

MAŞINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi şi uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU şi masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Cea mai veche şi mai renumită
fabrică de lichior
Eleonora Szilágyi
soc. pe acţi fondată la 1832 Cluj,
recomandă cele mai bune
licheruri şi beuturi spirtoasc de prima calitate.

Atelier de pictură
Gratz & Comp
Palatul „MIELUL ALB"
Pictează firme moderne pe sticlă lemn şi plăci de tinc etc. Atelier vestit pentru pictură şi vopseală a camerelor precum şi smălţuitul şi emailatul B'ăilor etc. — 1—3

Comisarul Guvernial pentru evucare şi control, Cluj.

No. 218—1920.

Publicare.

1. Prin care să face cunoscut chiriaşilor şi locatarilor, că toate biletele de incuartirare, date dela 1 Ianuarie 1919 până la 1 August 1920, vor fi presentate pentru control şi evidenţă la biroul de control.

2. Toţi chiriaşii şi locatarii din Cluj. cari nau bilet de incuartirare, începând dela 1 Decembrie 1918, până la 1 August 1920, sunt obligaţi a se presenta la biroul de control.

3. Toţi acei chiriaşi şi locatari, cari nu se vor presenta la control, vor fi pedesiţi cu amenda până la 5000 lei, şi vor pierde dreptul la locuiţă, iar biletul se va considera de anulat.

4. Toţi aceia cari au bilete de incuartirare sau locuesc fără bilet, sunt obligaţi a se legitima.

5, Proprietarii caselor sub amenda ee mai sus, sunt obligaţi a controlă şi a insinua pe acei chiriaşi sau locatari, cari nu vor implini cele de mai sus ordonate.

6. Controlă se face la primarie în curte, camera 39—40. Oarele oficioase dela 8—12 a. m., 3—6 p. m.

Incuartirările pe timpul controlului se suspendă, afară de cazuri extrem de urgente.

Controla se faca în modul urmator:

Pentru circomscripţia I. de ziua de 16—17 August;
Pentru circomscripţia II. în ziua de 18—19 August;
Pentru circomscripţia III. în ziua de 20—21 August;
Pentru circumscripţia IV. în ziua de 23—24 August;
Pentru circumscripţia V. în ziua de 25—26 August;
Pentru circumscripţia VI. în ziua de 27—28 August.

Cluj, la 11 Aug. 1920.

Dr. Cupşa, şeful bir. de incuartirare.
Guiu, com. guvernal pentru evocuare şi control.

AGRICULTORI
FEDERALE
COOPERATIVE
OBSTII

găsesc permanent cele mai bune şi eftine
CURELE de TRANSMISIUNE
GARNITURI de ASBEST şi CANEPA
PLĂCI de KLINGERIT şi ASBEST
ARMATURI pentru LOCOMOBILE
VALVOLINE şi ULEIURI MINERALE

la **Jacques Paucker**
BUCUREŞTI Str. Smârdan No. 27
Telefon 25/70. Telefon 25/70.

Banca „ECONOMUL"
seđiul în CLUJ.
Filiale: M-Ludos şi Aiud.
Cel mai vechiu institut financiar din localitate. — Primeşte depuneri pe libele şi în Cont-curent. — Acordă împrumuturi cambiale, hipotecare şi pe Cont-curent. — Se ocupă cu tot soiul de afaceri de bancă. — Finanţează şi participă la intreprinderi comerciale şi industriale.
Biroul: Cluj, Calea Ferdinand No. 26. Telefon No. 415.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.
„DEMOCRAŢIA"
REVISTA ECONOMICA, POLITICA ŞI SOCIALA
REDACŢIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAŢIA: Strada Academiei No. 17.
CU URMATORUL SUMAR:
Horia Furtuna. — Conferinţa dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte şi Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegaţiei ungare în numele aliaţilor. — Viitorul monedei metalice. Soluţia conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuinţelor în Statele-Unite.
Se găseşte de vânzare la toţi depozitarii, chioşcari şi vânzătorii de ziare
PREŢUL UNUI NUMAR 2 LEI

Manufactură Oxford, Zefir, Chiffon, Sedalin, Cachemir, Jacquard, Barchet, Mătăsuri. — **Bumbace** englezeşti şi italieneşti. — **Aţă** capse şi şireturi de ghete. — **Tablă** galvanizată, plumbuită, tinichea. — **Piatră-vânătă** englezească 98—99%. — **Lumânări** italiene. — **Droguri** Bicarbonat de sodă, sulfat de sodă, sodă caustică englezească 750, naftalină, văpsele. — **Piper boabe** Singapore.

Oferă din depozite cu preţuri reduse:
COMPTOIR ANGLO ITALO ROMAN

Galaţi	Bucureşti	Brăila
Pasagiul Bursei Dep. str. Belvedere.	str. Caragheorghevici 7 Dep. Calea Moşilor 90	în Palatul Generale

Cosinzeana
Institut de arte grafice, editură şi Librărie
Proprietar: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA.
Tipografia: Str. Universităţii 3. Sucursală: Strada Elisabeta 1. CLUJ Libraria: Piaţa Unirii No. 7. Biroul: Strada Universităţii 3.

S'A DESCHIS CEL MAI MARE MAGAZIN
din Transilvania
Filiala Luca P. Niculescu
la Hora Tărănească Cluj,
Palatul Fehér Bárány.
Asortat cu un bogat asortiment de tot felul de manufactura, Bumbac de tors, fitan de tors, ştofe pentru haine bărbăteşti şi de dame. Carton calitatea întâia 80 cm., şi grenadir alb 120 cm. à 100 Cor. metru şi diferite sorturi de jolj şi molino. — Cu preţurile cele mai reduse şi mărfurile cele mai bune şi moderne.
Vânzare Engros şi Endetail.

Banca Centrală pentru industrie și comerț s. a. Cluj,

a primit dela Viena, Stiria si Cehoslovacia cantitati mari de:

geamuri; diferite dimensiuni, asortate dela 1·5—1·8 mm., diferite vopseli de pământ și cu oleiu, coase, diferite mărci Stiriene și dimensiuni, dela 7—8½.

Garnituri, pentru ascuțitul coaselor, hârtie, diferite calități, se poate întrebuința ca hârtie de ziare, pentru cărți și tăiată în coale ca hârtie de concept. greutatea specifică pe mia de coale dela 25—65 kg.

Articoli electrotechnici ca becuri electrice și material de instalațiuni,

prin porturile vechiului regat:

coloniale ca: cafea Santos I, alume curățite, stafide, orez diferite calitati cu diferite prețuri, tămaie, piper singapor, carobe, borax, oțet de 80 și 40% taria în baloane de sticla, scrobeala, cafea Frank și surogat de cafea Jordan, colțuri de potcoave, (H stollen în parte și ascuțiti) diferite mărimi,

manufactura diferita, ca:

șifon, jacard, america, indian, indian batist, indigo, sifon douglas, ața neagră și albă în mosorele de 400 jards, cari se pun în vânzare atât la magazinele sale din Cluj, cat și la filială s'a din Sibiiu.

Pe drum spre Cluj se află:

porcelanarie de Boemia, butoaie de fier pentru transportul de benzină și alte produse petrolifere. sobe de fier de proveniența Boema și Nadrag. Asemenea în cantitați mai mari: B e n z i n ă usoară de 725 cu cisterna și ulei regal o.

Referințe atât în scris cât și verbal dau atat depozitele Centralei și Sucursalei precum și seoțiile de mărfuri.

ZIARUL
INFRĂȚIREA
primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat si Bucovina

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj,str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 15 Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini Duminecă 19 August 1920

BIBLIOTECA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Înfrățirea

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) ADMINISTRAȚIA: Str. Universității No. 2. | Abonamente: 1 an . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

Să ne aducem aminte!

Mâine, 6 August, cultura şi civilizaţia lumei, reprezentate prin acea patrie nemuritoare a luminii care este Franţa, vor veni să decoreze umilul sat glorios dela poalele Moldovei de care se leagă astăzi cel mai greu şi mai fecund capitol din epopeia cruntă a sacrificiului nostru naţional.

Şi pentruca cinstea ce ni se face să fie mai întreagă şi mai covîrşitoare, Franţa-şi trimite între noi pe cel mai mare dintre marii ei soldaţi, pe generalul Joffre, pentruca părintele minunii dela Marna să distingă el însuşi al doilea miracol de virtute şi rezistenţă militară care sunt Mărăşeştii noştri. Căci miracol a fost tot ce s'a petrecut în acele teribile zile din vara lui 1917, când furia militarismului german vroia să treacă cuceritor şi peste ultimul crîmpei dintr'o patrie sfărîmată. In faţa noastră, creştea atunci o cumplită îngrămădire de forţe făcută şi condusă de însuşi generalul Mackensen pentru o victorie care trebuia să fie nu numai sigură, dar, după socotelile germane, şi cu totul hotărîtoare în ce priveşte războiul în Răsărit unde noi singuri înfăţişam lumii ultima armată rămasă pe front, — iar, alături, în aceiaşi tranşee, aveam ca tovarăş de luptă răzvrătirea, duşmănia şi lipsa de onoare a armatei ruseşti. Şi ce eram noi doar ca număr şi putere militară? Un rest de armată de abia ieşit dintr'o refacere grăbită.

Amintirea retragerii încă nu era ştearsă, iar urmele vieţii de spital era încă proaspete pe fiecare haină de soldat. Dar sufletul patriei noastre, într'un ultim mare efort, a trecut fulgerător prin acele plăpânde trupuri de ostaşi făcând din fiecare tranşee o treaptă către biruinţă, iar dintr'un sat umil un măreţ Verdun al Răsăritului.

Şi iată că, astăzi, din mijlocul luptelor politice, suntem chemaţi să ne aducem aminte de acel luminos ceas al tragediei noastre când în valea Siretului s'a afirmat energia şi dreptul la existenţă al neamului românesc.

Să ne aducem aminte, — pentrucă în cei trei ani câţi au trecut de atunci se pare c'am uitat cu toţii pe câte mari dureri şi ce nemărginit sacrificiu se razimă puterea şi mărirea României de azi.

Am uitat că doi ani în capăt am fost un popor fără patrie şi că o slabă întunecare a virtuţilor noastre ne-ar fi aruncat într'o robie a cărei durată şi cruzime ar fi însemnat oprirea în loc a celui mai tînăr izvor de cultură şi civilizaţie care e, desigur, neamul românesc.

Am uitat, şi din această grabnică uitare a resultat şi o tristă neînţelegere a datoriilor noastre de azi. Căci peste sublima jertfă dela Mărăşeşti ne-am repezit să aşternem o politică de vrajbă în care nu mai intră nimic din idealismul creator al acelor sfinte mulţimi de soldaţi cari au murit pentru recâştigarea şi mărirea Patriei.

Şi de aceia vom zice: *Să ne aducem aminte!*

Să ne aducem aminte în fiecare ceas de cei cari s'au jertfit, pentru ca iubind jertfa lor să înţelegem datoria noastră.

Să ne aducem aminte, şi să spunem durerilor să tacă şi virtuţilor să lucreze. La unitatea de credinţă a celor morţi să adăugăm unitatea morală a celor vii şi din sacrificiul lor să facem şcoala vieţii noastre.

Căci vremea durerilor nu este încheiată, şi ele nu vor putea fi dovedite decât dacă în viaţa noastră morală şi politică vom fi ştiut să coborîm toată comoara de virtuţi prin care o armată mică ne-a dat o minune mare.

Nu plângeţi!

In haine de sărbătoare, nu în haine cernite; cu cântece de triumf, nu în vaete şi plâns, reprezentanţii neamului nostru şi ai celor de un sânge, astăzi îşi vor pleca fruntea şi genunchii în faţa celui mai măreţ mausoleu al generaţiei noastre.

Dar la Mărăşeşti, nu se adună ca să se plângă. Odihniţii întru Domnul de acolo nu pot primi lacrimi pe mormintele lor. Lacrimile şi jalea mărturisesc regretul şi ei, mândri de strălucita lor moarte, nu pot primi regretul, i-ar micşora.

Nu plângeţi deci, mame; nu plângeţi copii!

Mormintele scumpe ce le-aveţi moştenire sunt tezaurul de virtute şi speranţe al unui neam. Puteri mari de luptă, curaj şi 'ndemn la jertfă din jertfa lor, noi şi cei ce nu vor urma, vom lua.

Mai ales acum când duşmanii setoşi încă de sânge ne 'mpresoară la hotare, şi când duşmanii dinăuntru, acei cari pângăresc prin tradarea lor memoria celor jertfiţi, stau gata să sfărâme moştenirea scump plătită ce ne-a fost lăsată, acum mai ales, mormintele scumpe dela Mărăşeşti ne sunt mai de preţ.

Fiecare trup risipit în brazdă însemnează un suflet jertfitor şi idealist; şi atâtea oase adunate la olaltă, înseamnă tot sufletul jertfit al unei generaţii idealiste care are dreptul să ne poruncească. Şi astăzi ne porunceşte s'o urmăm pe ea, nu trădarea acelor care, dintre ai noştri chiar, preamărind morţii duşmanilor, dispreţuiesc pe ai noştri dela Mărăşeşti şi de pretutindeni.

De aceea nu plângeţi mame, nu plângeţi copii la mormintele voastre dragi, ele nu sunt numai ale voastre, ele sunt ale unui neam întreg. Sunt mormintele celor cari nu pot muri niciodată şi la căpătâiul cărora se poate găsi în totdeauna aceea ce se pierde lângă atâţia vii cari n'au meritat să trăiască niciodată.

Nu plângeţi mame, nu plângeţi copii!

N'aduceţi lacrimi, aduceţi flori!

Fu

Mormintele lor

In găurile săpate de uriaşele obuze, în tranşeele dărâmate peste trupurile lor slăbite de suferinţe, în apele Stretului, răsvrătite ca şi durerea lor, acolo s'au îngropat eroii dela Mărăşeşti.

Morminte fără cruci, morminte fără nume, morminte fără cununi, voi ascundeţi în întunecimea voastră, tot ce neamul nostru, călit de secoli prin suferinţă şi sacrificiu, a putut să dea mai sublim. Ascundeţi oasele flăcăilor voinici şi sprinteni, pe urma căror lacrimile mamelor nu vor putea să se verse, negăsindu-vă, ci vor cădea numai pe prispa casei pustii şi pe pragul bisericii din sat. Ascundeţi oasele sfărâmate de gloanţe şi obuz ale soldaţilor martiri, ce au suferit luni întregi gerul, foamea şi chinurile tranşeelor, ascundeţi trupurile celor care căzând cu miile, cot la cot, nu au voit să cedeze o palmă din pământul scump al Moldovei. Morminte sfinte, morminte depărtate, morminte împrăştiate, voi ascundeţi în umezeala voastră, o parte din sufletul nostru, căci ascundeţi trupurile camarazilor noştri.

Morminte neştiute, deasupra voastră, numai zefirul amurgului tăcut, s'a plecat să sărute iarba veştegită, şi prin tânguitul lui s'a rugat sufletul nostru... Morminte dragi deasupra voastră numai roua a picurat stropii ei limpezi, şi prin ele au plâns lacrimile noastre. Morminte sfinte, deasupra voastră atâtea nopţi şi-au întins giulgiurile de doliu, giulgiuri umede şi reci, şi prin ele gândurile noastre au venit să îngenunche...

Morminte scumpe, voi sunteţi un altar, la care noi îngenunchind pentru a retrăi gloria trecutului, venim să picurăm sufletele noastre parfumul dulce a spiritului de jertfă şi de luptă... Orbindu-ne cu măreţia trecutului, voi ne arătaţi calea bună a viitorului, voi curăţiţi inimile noastre de îndoială şi de ezitare... Voi săpaţi în sufletele noilor generaţii idealul scump pentru care eroii au căzut, ideal pe care moartea voastră glorioasă l-a făcut etern... De ideia pentru care ei au căzut e legată viaţă unui neam întreg, fericirea unei ţări întregi.

Morminte perdute în văgăuni, voi formaţi monumentul cel mai măreţ al gloriei neperitoare, voi sunteţi leagănul înfăptuirei visului nostru, voi sunteţi sarcofagul moaştelor sfinte, etern înviorătoare de curaj şi sacrificiu.

Şi-acum, când o lume întreagă se descopere cu respect în faţa voastră, morminte sfinte şi glorioase, de aici de departe, noi cei ce înţelegem taina voastră, coborâm şi noi lacrimile noastre care ascumde nu numai durerea pentrù cei morţi, dar şi mândria unui popor întreg.

Ooborâm lacrimile noastre, ca cea mai curată cunună pe care o putem pune la căpătâiu mormintelor sfinte, rătăcite şi împrăştiate fără urmă prin fundul văilor, dar etern săpate în inimile noastre... *Fp. R.*

Bătălia dela Mărăşeşti

Marea istorie documentată a războiului pentru întregirea neamului n'a fost încă scrisă. In aşteptarea cronicei definitive a epopeii, neobositul şi distinsul scriitor militar, care e generalul C. Găvănescul ne-a dat o lucrare de pregătire care e şi singura lucrare lămuritoare a ansamblului luptelor din prima şi a doua perioadă a campaniei anilor 1916—1918.

Imprumutăm acestei meritoase lucrări, amănuntele privitoare la bătălia dela Mărăşeşti.

Acţiunea pregătitoare

Armata I-a română, alcătuită din diviziile 9, 14, 13, 5, 7, 12, de infanterie, brigada de grănicери, 1 brigadă de călăraşi şi diviziile 1 şi 2 de cavalerie se întindea pe malul stâng al Siretului, din faţa satului Ineşti până în dreptul satului Tudor Vladimirescu. Ea cuprindea şi divizia 8 rusă şi era flancată la dreapta de armata IV rusă, iar la stânga de armata VI rusă.

Armata I-a română, comandată mai întâi de generalul Cristescu, actualul şef al Marelui Stat-Major, apoi de generalul Eremia Grigorescu, mort anul trecut, era pregătită ca să înceapă în luna Iulie 1917 ofensiva împotriva frontului german.

Ofensiva trebuia să se înceapă deodată pe întreg frontul românesc, dela Galaţi şi până la nord de Tg.—Ocna, adecă în acelaş timp şi de armatele române şi de cele două armate ruse mai bune a, VI-a şi a IV-a Lovitura cea mare, însă, trebuia să fie dată de către armata română, fiindcă forţele ruseşti nu se putea pune prea mult temei, din cauza marei propagande a pacifiştilor.

Planul general pare a fi fost următorul, dedus din modul cum au decurs operaţiile:

1. Un bombardament puternic pe întregul front moldovenesc. Acest bombardament trebuia să atingă violenţa cea mai mare pe frontul celor două armate române; 2. Armata II-a română să înceapă ofenziva în direcţia Mărăşti şi să înainteze până pe linia râului Putna în legătură cu aripa dreaptă a armatei IV-a ruse, care trebuia să atace înspre Măgura Odobeştilor (cota 100!); 3. La un interval de 1—3 zile, după împrejurări, dela începerea acestui atac, să înceapă armata I-a română atacul, să treacă Siretul şi rupând frontul inimicului să cadă în spatele trupelor inimice ce luptau pe Siret şi pe Putna şi fixate aci de atacurile trupelor armatei II-a române şi armatei IV-a rusă, etc.

Planul acesta de atac dacă reuşea, trebuia să dea cele mai mari rezultate, căci: 1. prin atacul armatei II. asupra văei Putnei se rupea legătura trupelor inimice din România cu acelea din Transilvania, din valea Ciucului; 2. atacul armatei I. arunca pe inimic în regiunea muntoasă, fără nici o comunicaţie sau linie de retragere, fiindcă ar fi fost prealabil toate tăiate de armata II. română

Acţiunea generală

Luptele ofensive ale armatei II. încep la 9 Iulie. La 11 Iulie Mărăştii cad în mâinile noastre, iar în ziua de 16, când ofensiva continua cu aceiaşi energie, armatele ruse, de flanc refuză a mai lupta, ceea ce aduce oprirea ofensivei Armatei II.

In timpul acesta, Armata I începea la 10 Iulie pregătirea sa de artilerie în vederea ofensivei pe Siret. La 12 Iulie, un ordin superior stăvilea şi aici ofensiva noastră în urma hotărîrei luate de comandamentul rus de a înterzice trupelor ruse orice ofensivă.

Nu se putea o lovitură mai mare dată Românilor prin această hotărîre rusească. Toate nădejdile bune erau distruse, în vreme ce Mackensen, spărgătorul de fronturi, profită de acest răgaz spre a lua comanda trupelor duşmane şi a arunca în luptă 14 divizii din care 10 germane.

Luptele din această perioadă (23 Iulie — 15 Septemvrie) sunt pentru noi lupte defensive. Ele ne-au dat marea victorie dela Mărăşeşti.

Spre a preîntâmpină orice nouă surpriză, armata I română înlocueşte şi armata IV rusă împotriva căreia germanii pornise o viguroasă ofensivă în noaptea de 23—24 Iulie. Ofensiva inamică sparge frontul armatei IV ruse; victoria lui Mackensen pare sigură. Divizia 5-a română însă, chemată în ajutor de Ruşi, umple golul, reface frontul şi rezistă în zilele următoare cu tot bombardamentul nimicitor al inamicului şi cu toate că unităţile ruse continuă a părăsi frontul lăsând goluri prin cari încearcă să se strecoare trupele germane. Divizia 9-a intervine şi umple noile goluri.

Frontul este iarăş constituit, închegat; iar Germanii şi de data asta sunt înşelaţi în aşteptările lor.

Divizia 9 română, abia aşezată pe poziţiile sale şi înainte chiar de a fi putut să-şi recunoască bine împrejurimile, este şi luată în primire de focul distrugător al duşmanului şi de atacurile lui violente. Ruşii dela dreapta dau să fugă însă prin avântul lor trupele noastre târăsc şi pe Ruşi, şi cu toţii se reped năprasnic asupra duşmanului. Companiile noastre pătrund dincolo de poziţiile inimicului şi fac prizonieri mai mulţi de cât sunt ai noştri la număr.

Prea puţini au scăpat cu fugă. Forţe mari inimice ne contraatacă, însă, şi ne forţează a ne retrage; rezervele noastre intervin. Luptele se continuă fără pic de răgaz, piept la piept, luptând numai cu baioneta şi cu grenada.

Pentru ziua de 28 Iulie se pregăteşte un mare atac al trupelor noastre, divizia 5 şi 9 şi câteva unităţi din div. 14, cu 71 rusă ce fugise de pe front şi care abia se putuse strânge ceva din ea

Din timpul nopței de 27—28, pe la ora 1, însă. inimicul pornește el la atac cu o vigoare sălbatică, fără a și lua în seamă pierderile care se puteau număra cu mii!e. Contraatacurile trupelor noastre îl dau peste cap și pornim noi la lupta ofensivă. Trupele noastre reușesc a înainta cu atacul până la a înconjură satul Doaga din trei părți. Inimicul abia mai rezista. Rușii fug iar și ne lasă cu flancurile descoperite, când datoria lor de tovarăși le cerea să se ție lipiți una cu noi.

Diviziile 9 și 5 își văd frumoasele lor regimente decimate, masacrate de puternic și de neînvins focuri de mitraliere ascunse prin pădurici, și amenințate apoi de coloane numeroase ce se strângeau în valea Susița, Regimentul 9 Vânători cu unități și cu resturi din regimentele 36 și 34 infanterie a acă cu disperare înspre o pădurice plină de mitraliere (cota 59), dar dușmanii sunt prea mulți și ai noștri nu mai pot trece înainte. Regimentele 3 vânători și 8 Buzău se bat ca leii. Atacuri peste atacuri fără întrerupere, lupte cu baioneta, cu grenada, cu patul puștii, luptă voinicească, lovire cu pumnii, rupere cu dinții. Inebunire! Dar în zadar; nu putem merge mai departe și ne oprim pe punctele ce le câ tigase. Dar și dușmanul este istovit și mai ales îngrozit.

In ziua de 29 spre seară, se pornește un nou atac al nostru, spre acelaș obiectiv. Aceleași mijloace, aceleași energii supraomenești desfășurate, aceleași pierderi, acelaș rezultat negativ.

In tot cursul zilei de 31 Iulie și 1 August dușmanul nu mai atacă. Era o liniște și binevenită dar și îngrijorantă. In ziua de 1 August pe la ora 14 inamicul începe bombardamentul, la început mai rar, dar în curând întețindu-l până a atins culmea. Apoi infanteria inimică, sub protecția ravagiilor făcute de artileria sa și de gazele asfixiante, precum și sub aceia a valurilor de fum ce o preced, pornește la atac în masse compacte. Dușmanul lărgește spărtura făcută, merge victorios înainte, respinge ușor contraatacurile noastre și ne copleșește și cu numărul și cu focurile sale.

Dușmanul atacă cu alte coloane, și mai departe spre dreapta divizei 5 și stânga diviziei 9-a, la punctul de legături al acestor două divizii. El pătrunde printre aceste două unități și rabătându-se cu majoritatea forțelor spre est, caută a încercui brigada 9 inf., între acest atac și acela care pornise dinspre satul Doaga. Un contraatal al nostru dat reușește a opri pe inamic la sud de Cosmeștii din Vale.

Divizia 14 română sosește pentru a înlocui resturile extenuate ale divizei 5 română. Inlocuirea se face în cursul zilei de 2 August. In aceeaș zi, pela ora 22, dușmanul atacă din nou, voind să dea peste cap ultimile resturi ale divizei 5, dar găsește înaintea sa întregile și odihnitele trupe ale divizei 14 române, cari resping ușor atacul dușman, cu toate că violența atacului nu avea nimica mai prejos din acela al zilelor precedente.

In ziua de 1 August, odată cu marea ofensivă îndreptata asupra diviziei 5 dela Cosmești, Germanii au pornit pela acceaș oră — 14 — un violent bombardament și asupra trupelor ruse din spre satele Crucea de jos și Crucea de sus. Rușii părăsesc curând poziția. Divizia 10 a noastră, însă, care se găsea în apropiere, venită pentru a înlocui pe Ruși, se repede să astupe spărtura. Imprejurul cotei 334 au loc acțiuni de o înverșunare neînchipuită. Inălțimea este reluată și pierdută de mai multe ori, până rămâne definitiv a trupelor noastre.

Germanii văzând că nici pe aici nu pot trece, se întind și mai departe spre vest dar trupele române ale diviziei 10 le es mereu în cale și îi opresc în pragul victoriei lor.

In ziua de 2 August, inimicul atacă din nou, frontul diviziei 10. Fuga Rușilor dela dreapta înlesnește și de data asta atacul dușmanului și forțează dreapta diviziei 10 să se îndoae. Totuș luptele infanteriei și în special ale regimentului 10 vânători, reușesc a respinge pe dușman și a ne păstra pozițiile.

Intre 3 și 6 August, sforțările dușmanului se mai potolesc. El este cu totul obosit și pentru a avea noui succese, are nevoe de noui forțe. Mackensen aduce totul ce poate aduce și pregătește acuma o nouă lovitură și mereu trage nădejde de succes

6 (19) August.

In adevăr, dușmanul pornește în ziua de 6 August dimineața un înverșunat atac pe tot frontul armatei. In fața celor 4 divizii române depe front, și una în rezervă și a corpului de cavalerie depe stânga Siretului se strânsese peste 10 divizii dușmane, din care 8 sunt germane.

Atacul inamic începe cu un bombardament de o violență ce întrecea pe toate celelalte de până acuma.

Mărășestii ard. Aci stau resturile diviziei 9 române care, dela 26 Iulie, luptă fără pic de răgaz.

Pădurea Răzoare este răscolită și aprinsă de miile de proectile dușmane; divizia 10 română, stă dârjă în fața dușmanului.

Artileria noastră trage și ea fără să-și mai numere loviturile.

Bombardamentul infernal se continuă, fără pic de răgaz, până pe la 9.30, când atacul infanteriei dușmane se și deslănțuește, începând cu divizia 9 care era și cea mai obosită. Se atacă înspre satul Mărășești și fabrica de parchete. Trupele noastre se retrag pe marginea de sud a satului Mărășești, unde luptă cu toată înverșunarea. Pela ora 17.30 în urma unei violente pregătiri cu artilerie, trupele noastre, se năpustesc asupra dușmanilor, câștigând mult teren și făcând sute de morți dușmani: dar și ai noștri scad văzând cu ochii, iar dușmanii vin mereu, ca un puhoiu. In cele din urmă, spre înserate au fost nevoiți să se retragă tot spre satul Mărășești și să-l ocupe solid, de unde nu-i mai poate scoate nimeni.

Pe frontul diviziei 13 română, bombardamentul se continuă fără întrerupere, iar pela 9.30 infanteria dușmană apare, în rânduri dese, și în șase valuri. Dușmanul se îndreaptă spre pădurea „La Răzoare", cam spre dreapta diviziei. Dușmanul reușește a pătrunde între regimentele 47 și 51 de infanterie, și poate pune mâna pe colțul de sud-est al pădurei; apoi întoarce stânga regimentului 47 și dreapta lui 51 și cad în spatele batalioanelor dela aripele acestor regimente pe care le decimează într'o clipă. Dușmanul începe să cânte victorie: dar curând bagă de seamă că s'a cam grăbit cu bucuria. Rezervele diviziei 13, conduse de o mână puternică și de o minte ageră, se reped asupra dușmanului, cu adevărată turbare, Unități din reg. 47, 48 și 50 în total patru sau cinci batalioane, pornesc la contraatac, ca un vifor. Ineacă, distrug, omoară, totul ce întâlnesc în cale și alungă pe dușman cu peste 2 km. de liniile pe care ei le avusese, și chiar ajung la Susița. Dușmanul fuge înfricoșat, lăsând mulți prizonieri și material. Trupele noastre acoperite de glorie, se retrag liniștite spre vechile lor linii, aducând prizonieri, mitraliere și o enormă cantitate de munițiuni, arme, proviziuni, etc. Intreg câmpul era acoperit cu leșurile dușmanilor.

La Divizia 10 bombardamentul este tot așa de înverșunat ca și pe frontul celorlalte divizii. Atacul, însă, cu infanterie nu s'a produs de cât numai la stânga diviziei, la punctul de legătură cu divizia 13. Dar acțiunea cea mai frumoasă a diviziei a 10 în această zi memorabilă a fost ajutorul ce a dat diviziei a 13, dela stânga, și anume prin contra atacurile ce a dat mereu asupra dușmanului ce ataca atâta de înverșunat frontul diviziei 13 și a 9.

Ziua de 6 August se sfârșește cu o mare victorie pentru trupele noastre. Dușmanul încercase în această zi a da lovitura hotărîtoare asupra frontului nostru, dar n'a reușit și aceasta constitue ultima mare încercare ce o face el aci. Prizonierii luați numai la 6 August de către divizitie 10, 13 și 9 au defilat în ziua de 8 August, în Tecuci, prin fața Augustului nostru Suveran, M. S. Regele.

In tot timpul zilelor celor mai grele, ale acestor bătălii M. S. Regele a voit să fie cât mai aproape de iubiții Săi soldați, să-i vadă, să-i încurajeze și să-i răsplătească. Bombardamentul era un infern, iar M. S. Regele primea raportul operațiilor și dădea Inaltele Sale ordine, chiar dela postul de comandă al Armatei I, care fiind reperat, era bombardat cu furie de către dușman. Obuzele câdeau peste tot și loveau chiar clădirea în care sta M. Sa.

După această zi, terminată atâta de frumos pentru trupele noastre, dușmanul s'a liniștit ca prin farmec, iar dacă au mai urmat unele ataçuri izolate până la 15 August, acestea n'au mai schimbat întru nimic soarta bătăliei noastre victorioase.

Mareșalul Mackensen, pentru prima dată, dela începutul războiului cel mare, a fost înfrânt, iar faima lui, de spărgător de fronturi și de victorios a căzut în fața cinstitelor și vitezelor trupe românești.

Aprecierile străinătăți

Dăm aici un mic extras din o parte din apreciațiunile făcute de lumea streină, asupra Românilor, după luptele de la Mărășești.

„Echo de Paris". Dacă debandada rusă nu ar fi avut loc, armata română ar fi uimit lumea cu rezultatele ofensivei sale.

„Times." Apărarea frontului la Mărășești, la nord de Focșani, a fost cel mai important fapt de arme pe care l'au făcut Românii vreodată și n'a fost întrecut nici de eroismul Belgienilor nici de acel al Sârbilor. In prezența Regelui lor Ferdinand, Românii s'au bătut cu un eroism care este mai presus de orice laudă. Soldații germani au fost așa de violent atacați, încât aruncau armele pentru a fugi mai iute sau pentru a fi făcuți prizonieri. Aceasta înfrângere este lovitura cea mai importantă ce au primit Germanii în Orientul European.

Românii au luptat cu o tenacitate extraordinară.

„Morning Post". Eroismul trupelor române a fost cu atât mai măreț cu cât lupta se dădea în condițiuni cu totul rele și descurăjătoare.

Ofensiva română constitue un record de răbdare și de curaj, foarte rar atinse de cineva în acest războiu

„Loyd George" — Discurs la Birkenbroad. — Cine ar putea să dea la o parte importanța rezistenței armate pe care România o opune inimicului comun. Aliații nu vor uita niciodată România, care și-a împlinit strălucit datoria sa.

„Cadorna." Vă rog să exprimați via mea admirație comandantului suprem român, pentru proba măreață dată de către trupele române. în luptele din regiunile Mărăști, Oituz și Mărășești.

„Generalul Pershing", generalisimul american. Sărmana Românie! Nu sărmana, ci marea și gloriasa Românie! Admir splendidul eroism al armatei române, care și-a apărat cu îndârjire pământul patriei. Acum cunoaștem sufletul întreg al României. Ii vom fi devotați și după victoria de aici și de acolo.

„The Telegraph". Eroismul României și alarmatei sale a stârnit admirația guvernului și poporului englez.

„Liverpol Daily". Lupta splendidă pe care Românii o dau contra Austriacilor și Germanilor, însuflețește pe orice soldat.

„The Theachers Word". Nu s'a recunoscut în destul ce succes, într'adevărat uimitor, a avut România, respingând pe Mackensen, care voia să pătrundă până la Odessa și Marea Neagră. Până acuma mica Românie a reușit literalmente să apere Rusia și ea a avut succesul cel mai remarcabil în vara aceasta.

„Jorkshire Herald". Partea pe care România a luat-o în războiu este un record neîntrecut de martiraj și de vitejie.

„Morning Post". Renașterea armatei române este una dintre minunile războiului.

Iată ce zic chiar ziarele germane:

„Fremdenblatt". Armata română reorganisată, compusă din 15 divizii, luptă cu vitejie și îndârjire.

Atacurile reluate, după puternice pregătiri de artilerie, au dus în repețite rânduri la aprige lupte corp la corp. Dușmanul se bate bine.

Puterea de rezistență a Rușilor s'a întărit. Aceia a Românilor n'are nevoe de așa ceva. Dela catastrofa anului 1916 ea n'a fost înfrântă niciodată.

„Neues Wiener Tageblatt" scria la 8 August că armata română e splendid reorganisată și dornică de luptă.

„Neue Freie Presse". Pacea dela Brest a eliberat, ce-i drept, o parte din armata estică; puternice forțe erau, însă. ținuite de armata română. Ea era în bună stare morală și fizică. Ultima ofensivă încercată de Mackensen (bătălia dela Mărășești) a eșuat și prin aceasta s'a ridicat în mod considerabil încrederea în sine a armatei române.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Politica de Stat în Economia Națională

de VINTILĂ BRATIANU

II.

— Dacă este nevoie ca factorii naționali să participe cât mai mult la activitatea industrială pentru a imprima caracterul național întregei acestei activități, este nevoie ca statul să se îngrijească a păstra acest caracter mai cu seamă instrumentelor cari contribue la mersul cel mare ale unei vieți economice. Cu aceste instrumente cari nimicesc mersul întregei industrii care să depindă de interese streine nouă, industria națională nu poate fi solidară cu acelea ale economiei naționale.

Aceste instrumente mari să pot clasa în următoarele mari ramuri mai importante:

a) Producători de energie, cari mișcă întreagă industrie, căderile de apă, petrolul, cărbunele și gazele subterane;

b) mijloacele de transport, cari împreună cu regimul vamal pot înrăuri puternic propășirea industrială;

c) unele materii prime de bază ale industrii, și care monopolizate în mâna unor speculatori, poate omorî sau stânjeni unele industrii (sarea, soda, zahărul, derivatele petrolului și ale cărbunilor pentru industriile chimice, explosibilele, fierul și lemnul etc.);

d) organizarea creditului, care joacă prin nevoile de capital mare, necesar industriei, un rol mai mare decât în agricultură.

Folosința și organizarea acestor instrumente mari ale economiei naționale trebue să facă parte din politica economică a statului modern.

In ceeace privește producătorii de energie, cointeresând viața întregei industrii, mijloacele de transport și apărarea națională, ei nu pot fi lăsați la o liberă speculare, ci exploatarea să fie mai mult sau mai puțin după importanța lor supusă controlului și acțiunei chiar de stat. — Trebue dusă mai departe politica de stat în chestia petrolului, păstrat regimul exlusiv de stat din Ungaria pentru gazele subterane, regulată chestia cărbunilor, iar exploatarea căderilor de apă pusă sub un regim de interes obștesc.

Mai este oare nevoie după învățămintele ieșite din acest războiu, să arătăm roadele politicei cuminte a vechiului regat, care și-a rescumpărat și a complectat rețeaua de căi ferate prin stat, și care a luptat pentru scăparea cel puțin a unei părți din generatorii de energie.

In ceeace privește materiile prime de bază a industriilor, precum este fierul, ele trebue puse sub un astfel de regim, încât să nu onoare propășirea generală a industriilor care le folosesc.

Dar din toate aceste instrumente mari ale economiei naționale, creditul împreună cu mijloacele de transport au un rol de interes general.

Rolul instituțiilor de credit este direct legat de propășirea, și caracterul acestei economii. Ele nu numai prin strângerea capitalului și prin participarea la administrarea lui contribue dela început să dea industriei caracterul ei național, dar și prin rolul economic — peste cel financiar — luat de institutele mari financiare în toate statele civilizate, le amestecă în continuare în viața industrială și comercială. — Ele controlează de fapt această viață. Intr'atât acest rol de influența economică națională se afirmă, încât state mari industriale, și cu finanțe puternic așezate, ca Anglia, supune controlului statului, nu numai capitalul și munca streină ce vine la el, dar și capitalul englez care se duce să lucreze peste hotare, pentru a-l menține în cadrul favorabil intereselor naționale.

Grație organizației financiare din vechiul regat, prin înființarea unei Bănci Naționale a creditelor financiare, unei rețele complecte de bănci orășănești și a băncilor populare România mică dobândi în ajunul războiului general complecta ei neatârnare financiară. — Pentru păstrarea și întărirea ei, este nevoie de o nouă sforțare; altfel am fi copleșiți de organizațiile streine cu care cotropitorii de ieri robiseră provinciile desrobite.

Dacă este nevoie ca factorii naționali să participe cât mai mult la producție, nu mai puțină importanță are punerea în valoare a acestei producții, adică Comerțul. Economia unui stat va fi în realitate națională nu numai dacă românii vor participa cât mai mult la propășirea ei, dar și dacă ea este solidarizată cu interesele permanente și mari ale statului reprezentate prin schimbul intern și extern.

Nevoia de a da și comerțului caracterul național iese din rolul cniar ce revine statului în această ramură de activitate. El este mai întâi ocrotitorul intereselor obștei, pentru satisfacerea lesnicioasă a consumației interne,

La „Răzoare"

. . . Noaptea de 5 spre 6 August trece calmă.

Din când în când o lumină vie isbucneşte din massa întunecată a Măgurei Odobeştilor şi un bubuit îndelung repetat sfâşie tăcerea nopţei.

In zori când aburii dimineţii e plutesc încă pe Valea Siretului isbucneşte pe neaşteptate un bombardement violent, care creşte neîncetat.

Din sute de guri de foc pornesc deodată obuzele duşmane şi vijelii de proectile se abat asupra liniilor noastre.

Văzduhul întreg geme într'o plângere uriaşă, pământul răscolit parcă în măruntaele sale se cutremură.

Toata valea Siretului urlă orchestraţia aceasta infernală se repetă în ecouri la nesfârşit . . .

Din poziţiunea ce ocupă batalionul meu văd câmpul de lupta ce se desfăşoară înaintea mea ca pe o imensă pânză de cinematograf.

In faţă şi puţin la stânga îmi apar, rând pe rând Mărăşeştii în flăcări, cu scheletele caselor dărâmate, calea ferată şi şoseaua, apoi cramele din viile Negroponte cota 100, pădurea Răzoare, Crucea de sus, Crucea de jos, Panciu, cota 334.

După vre-o trei ceasuri şi jumătate de bombardament, valurile de asalt germane ies din tranşeele de plecare, în vreme ce artileria lor lungindu-şi tirul caută să bată liniile rezervelor noastre.

E o clipă de răgaz . . . . şi apoi artileria noastră, care până acum tăcuse, începe să tragă. Tirul este foarte precis. Văd obuzele căzând în mijocul valurilor duşmane, destrămându-le ca pe nişte ştraguri de bile.

Apoi cu o precisiune şi o regularitate minunată stabileşte un baraj de care valurile de asalt germane se sparg ca valurile mării de ţărmuri, dar ca şi acestea ele vin din nou, nesfârşite, încăpăţânate.

Îţi face impresia că pământul îi înghite odată cu căderea vijelioasă a obuzelor pentru a-i vărsa din nou, mai numeroşi, din adâncurile sale.

Îi văd cu necaz cum isbutesc să se strecoare dincolo de baraj, câţiva la început, apoi din ce în ce mai mulţi, îşi refac valurile de asalt şi încet, metodic, pornesc mai departe spre liniile noastre.

La bubuitul obuzelor vine să se amestece vâjâitul gloanţelor şi clempănitul mitralierilor.

Focul nostru este iute şi eficace, dar mulţimea duşmană este nesfârşită; locurile celor căzuţi se umplu, se refac valurile şi înaintarea continuă.

In faţa acestei înaintări trupele noastre se retrag uşor.

Vălurile germane pătrund pe latura de sud şi sud est a pădurice dela Răzoare, trec dincolo de satele Crucea de Jos şi Crucea de sus, ocupă cota 334; se opresc aici pentru a se reface şi apoi pornesc mai departe.

Dar unităţile de rezervă ale diviziei a 13 şi 10 se aruncă la contra-atac.

Intr'un avânt căruia nu i se poate pune stavilă soldaţii noştri isbesc pe nemţi, cari surprinşi, dezorientaţi şi neîndemânatici la lupta corp la corp, încep o retragere grăbită numai la început, care se schimbă numai decât într'o fugă dezordonată ce nu mai vrea să ştie de onoare militară, de disciplină sau de datorie.

Trupele noastre îi urmăresc cu baioneta în coastă până dincolo de liniile nemţeşti, apoi se retrag în vechile poziţiuni.

Lupta s'a sfârşit.

Incepe să se însereze. Soarele cobară sub orizontul dantelat al munţilor. La sud Măgura Odobeştilor, aprinsă de cele din urmă raze, se înălţorează ca gura unui uriaş cuptor.

Şi când noaptea se ridică dela răsărit, întunecând în grabă seninul-cerului, pe şoseaua ce duce spre malul Siretului trec prizonierii germani îngânduraţi şi tăcuţi.

O linişte minunată se lasă pe firea întreagă, o linişte care pare şi mai adâncă după sbuciumul năpraznic al zilei . . . *W. J.*

Aliaţii şi Suveranitatea României asupra Basarabiei

După ştiri din Londra s'a hotărît ca tratatul dintre puterile Înţelegerii şi România, prin care se acordă acesteia din urmă deplină suveranitate asupra Basarabiei, să fie semnat.

Cronica istorică

— Mormintele dela Argeş —

(Lămuriri şi informaţii mai nouă după „Neamul Românesc)

.I

Lămuririle dlui N. Iorga.

Ziarele dau ştiri în mare parte greşite despre extraordinara descoperire făcută de dl Virgil Drăghiceanu la Biserica Domnească din Argeş.

La stânga navei centrale, în faţă cu stâlpul pe care e zugrăvit un cavaler îngenunchiat, un frumos craniu dolihocefal şi oase: ca obiecte, nasturi mari de aur şi o brăţară splendidă, cu doi lei uşor în relief la încheietoare.

Mai în fund, un craniu petrificat şi oase. Trei fragmente de iespede sepulcrală au literele chirilice: „ia... is... h", de unde s'ar putea face numele de Vladislav.

La dreapta, într'un mare sepulcru de piatră, stă întreg neclintit, un trup omenesc, de mărime mijlocie, foarte armonios în ţesătura lui. Partea din faţă a craniului a căzut; se văd dinţii mărunţi, egali, frumoşi, o materie neagră ce pare a fi barba; din coronetă, partea de jos bătută cu mărgăritare, atârnă la gât; la dreapta craniului partea de sus, ţesută din fire de aur. Pete albe pe braţ şi între oasele picioarelor par să arate o cămaşă. Rămăşiţa din veşmântul de catifea roşie s'a păstrat, dar mai ales largi părţi dintr'o mantie de mătasă ţesută în romburi. Nasturi mici de aur închele veşmântul pe piept. Mâna adusă pe piept e prinsă'n mânecare, şi ele bătute cu mărgăritare. Scânteieri de aur arată resturile unei cingători metalice. Din cele trei inele unul fără inscripţie e din cele purtate de mort; celelalte două, cu inscripţii sacre din ritual, par a fi fost cumpărate la îngropare pentrn a înlocui inelele de Stat, scoase din degete.

S'au mai aflat în morminte vase, un lanţujel de aramă, un rest din legătura spadei.

Dl Drăghiceanu cercetează însuşi cu cea mai mare atenţie aceste scumpe rămăşiţe.

Informaţiile dlui Virgil Drăghiceanu.

Am desvelit în faţa d-lui Gr. Cerchez scheletul Voevodului din sarcofag, scoţindu-i giulgiul, ce-l învelia. Am dat de tunica de brocard, ce ţinea până pe la mijlocul femurelor. Tunica avea un rind de nasturi, care încă se conservă, aşezaţi la un centimetru unul de altul. Ei sânt de argint aurit, plaţi, având în mijloc un scut aurit, concav, care se separă în două câmpuri: în sânga bare transvesale, în dreapta câmpul liber. Spaţiurile dintre bare şi margini sânt smălţuite verde.

Bordura tunicii spre gât, are o pasmanterie de mărgăritare de forma unui şarpe încolăcit. Aceiaşi decoraţie se află la coatele mânecilor şi pe manşetă.

Manşeta mărgenită de un fir de argint, care se întinde şi în lungul braţelor, până la cot are, dela cot până la mână, un rând de nasturi mai mici, decoraţi tot cu scuturi.

Marginea mânecii spre mână are dedesupt o largă pasmanterie de mărgăritare dispuse în şiruri.

Cordonul, de brocard brodat, are o ornamentaţie de piele, a cării desen este de forma unui pentagon cu figuri interioare.

La mijlocul cordonului s'a dat de o splendidă pafta, de vre-o 8 centimetri × 4 centimetri, de aur represintând un triptic cu Maica Domnului; şi anume, Maica Domnului se află în ambrasura uşii unei cetăţi feodale ale cării margeni le formează turnuri pătrate cu crenele şi ferestre, şi ale cării porţi sânt păzite de două *échauguettes*, foarte mult reliefate. Acea fă pafta e un tesaur de orfevrărie.

Faţa am găsit-o acoperită de o mască groasă de scamă scoasă din vestminte domneşti, de fire de mătasă şi ornamentată de fir de aur: în ea am găsit urme de fire de barbă şi mustăţi castanii. Pe umărul drept am găsit o şuviţă de păr castaniu, care-şi păstrează toată consistenţa.

Diadema e o împletitură de mărgăritare în romburi, pe o coardă groasă; ea se termină în flenroane.

Un lanţi de fir de aur o complecta.

Un şnur gros de mătasă atârnă peste cordon: capetele lui sânt terminate cu ciucuri groşi de mătasă roşie, ale căror cotoare sunt prinse într'o legătură de perle.

In picioare trebuie să fi avut ciorapi lungi, cari putrezind, au lăsat oasele goale.

Din examinarea scheletului, lăsat întreg, cu tot costumul lui, se vede a fi al unui om tânăr care n'a atins vrâsta de patruzeci de ani. E ctitorul îngenunchiat la icoana hramului, represintat cu plete şi barbă mică castanie.

Am mai găsit un mormânt închipuit al unui cavaler (cred) la stâlpul din dreapta altarului: între două rânduri de bolovani, zidită o mantie cu mărgăritare şi bordură de fir. Desigur că nu i-s'a putut aduce şi corpul.

Lângă mormântul presupus al lui Vladislav, am găsit un mormânt prăbuşit, cu scheletul turtit de dărîmături, în care am găsit două admirabile inele mari de aur, Unul cu doi lei afrontaţi pe marginea exterioară a inelului în faţa monturii ce cuprinde un diamant în formă de piramidă cu înscripţia „Hilf Ghot". E splendid.

Altul, colosal, bizantin, cu decoraţie asemenea unui ornament aflat în biserică şi pe mormântul lui Ştefan-cel-Mare, cu o piatră antică roşie în mijloc cu o inscripţie în jurul pietrii slavonă: „na i du do b[og]i, praste".

Continuăm cercetările neisprăvite chiar în mormântul Domnului „Negru-Vodă".

Binevoiţi a primi expresia respectelor mele.

Dela P. T. T.

Comisiunea de unificare a P. T. T. din Cluj lucrează: la întocmirea anuarului, pentru personalul P. T. T. anuar care n'a existat în Ardeal. Acest anuar este întocmit în scopul de-a se cunoaşte exact situaţia fiecărui funcţionar şi care se va avea de bază la incadrare.

Se examinează şi centralizează foile de jurământul depus de funcţionarii care au sosit aproape în număr complect.

In cursul acestei săptămâni d-l Lazăr Antonescu preşedintele comisiunei va pleca la Bucureşti pentru a raporta asupra mersului lucrărilor comisiunei.

*

Chestiunea lipsi de locuinţi pentru funcţionarii P. T .T. face, ca interesul public să sufere. Astfel personalul repatriat nu se poate complecta din aceasta cauză.

---

mai cu seamă când este vorba de produse indispensabile traiului. Statul este de fapt în capul vieţei economice şi în regimul sub care trăim lui îi revine să sintetizeze interesele comune ale diferitelor ramuri de activitate ale economiei naţionale îndrumându-le şi ajutându-le. Servind aceste interese comune, el serveşte şi unele necesare vieţii proprii de stat. Comerţul fiind de fapt ultima raţiune a producţiunei, el face controlul acestei producţiuni, dându-i elementele necesare îndrumăriei ei. Un comerţ care n'ar fi făcut solidar cu interesele naţionale, va stânjeni şi desvoltarea producţiei naţionale.

Şi aci ca şi în industrie, se accentuiază o intensitate din ce în ce mai mare a comerţului şi deci un rol de un interes mai mare, adică naţional.

Ce poate fi marele comerţ în viitor? Pentru exportul nostru actual, el se rezumează în acel al grânelor, lemnelor, petrolului şi subprodusele lor. Faţă de desechilibrul produs de războiul general în lume statul ca representant al obştei nu se poate desinteresa nici de preţurile interne pe care o cerere prea mare sau un schimb ridicat, le poate aşeza în interior, nici de a asigura păstrarea cantităţilor necesare pentru comunicaţia internă. Să nu uităm că în ajunul războiului preţurile ridicate dinafară la păcură puneau în primejdie funcţionarea industriei şi a căilor noastre ferate. Statul german asigurase agriculturei interne îngrăşămintele potasice, prin o aproape totală prohibire a exportului.

Tot astfel sunt întreprinderi care prin natura lor sau prin măsurile necesare traiului lor, sunt bazate pe un drept aproape de monopol. Pentru altele concurenţa mondială mai cu seamă în ţările cu industrie născândă a condus la cartelare şi la trusturi, de existenţa cărora statul nu se poate desinteresa. Dacă ele sunt făcute pentru specula internă, Statul reprezintă faţă de ele ocrotirea consumatorilor; dacă sunt făcute în vederea exportaţiei, el le încurajează pentru sporirea producţiei, dacă sunt menite să reguleze şi să ordoneze producţia în momente de supraproducţie, Statul trebue să intervie ca controlor şi regulator al intereselor obştei.

Din aceste câteva pilde se vede cât de solidar trebue să fie şi comerţul cu interesele generale ale economiei naţionale. In mâna exclusivă a streinilor, depinzând deci de interese de peste hotare, acest comerţ nu poate fi în interior decât un comerţ de exploatare, fără nici o solidarizare cu interesele economice naţionale.

Prin caracterul intensiv al comerţului modern, de operaţiuni pe stocuri mari şi mai cu seamă prin politica restrictivă a materiilor prime care se manifestează într'unele state (bumbacul, lâna, cerealele, petrolul, lemnele etc.) producătoare, fiecare stat va trebui să se îngrijească să îşi ocrotească alimentarea în mare din afară ba chiar exportul unora din produsele sale prin sindicarea sub îndemnul lui a intereselor producătorilor şi consumatorilor naţionali.

Să nu luăm decât pilda petrolului, care a devenit pentru toate statele mari unul din punctele de căpetenie ale politicei lor economice, militare şi fiscale. Oare statul român pentru ocrotirea intereselor sale în apărarea naţională, energia industriei, arma unei politici de alianţă, poate ori să se desinteresze de comerţul intern şi extern al petrolului şi produselor lui?

Tot astfel şi pentru cereale mai cu seamă după aceste crize şi după expropriere. Mai toate statele se îngrijesc de alimentarea lor cu cereale şi multe au făcut organizaţii dacă nu monopoluri ca Franţa. Acestor organizaţii, este nevoie şi de una a noastră, care pe de-o-parte să ne permită să beneficiem de condiţii excepţionale, pe de alta de a da o marfă garantată şi de a pune la dispoziţia statului în lipsa aurului, mijloace de schimb pentru îndreptarea valutei.

Legată de această politică de stat, este şi aceia a transporturilor pe ape, cari iau în România-Mare o importanţă mult mai mare ca până acum. România mică dăduse pilde prin crearea unui serviciu maritim şi fluvial al statului, prin crearea a câtorva societăţi private româneşti în acelaş scop. — Faţă de nevoile mari izvorîte din întregirea ţărei şi războiu aceste mijloace trebuesc intensificate pentru a da României rolul ce îi revine de ţara a gurilor Dunărei. Printr'o politică de stat de încurajare a navigaţiei naţionale ea poate pune cheia de boltă a economiei nostre naţionale.

*

Am arătat în rezumat nevoia unei politice hotărâte de stat pentru a asigura şi în România-Mare neatârnarea economică pe care şi-o dobândise România-Mică. Negreşit că nevoile sunt azi mai mari şi că unele greutăţi sunt datorite situaţiei de fapt ce găsim în provinciile desrobite mai mari, dar pilda şi roadele dobândite cu mijloace mai puţine în vechiul regat sunt o garanţie că cu muncă şi râvnă putem tot prin noi înşine ajunge la isbândă. Pentru această operă însă ne trebue ca şi celor ce au lucrat în România-Mică încredere mai multă în putinţa ca prin noi înşine să ajungem le ţelul dorit.

Cronica politică

Să mai vorbim si acum despre politica noastră când scumpii morţi de la Mărăşeşti vor fi deşteptaţi o clipă din tragica lor nemurire pentru a primi omagiul ce li se trimite de către marele popor francez? Să vorbim despre tot ce ne dezbină şi despre tot ce ne coboară? Să desvălim în faţa lor căderea si micimea unor vremi în care politica celor vii dărâmă fapta celor morţi?

Nu, să nu vorbim, căci morţii s'au trezit şi judecata lor ar fi osânda noastră.

Revista Presei

Tot chestia „Reşiţei"

Din *„Viitorul"*; In această afacere sunt desigur dedesupturi ce explică care a fost mobilul celor ce au apărat interesele ungureşti în afacerea Societăţii Reşiţa. Rezultatul lor însă ilustrează modul cum înţelege guvernul să apere interesele ţării.

Consiliăm şi rugăm pe d. Preşedinte al Consiliului de Miniştri să examineze chestiunea de aproape şi să dea nouei Societăţi o constituire în care capitalul românesc să aibă preponderenţa; în care bunurile Statului să fie în prealabil evalute şi să între ca aport social în constituirea nouei întreprinderi;

Vom reveni în această gravă chestiune şi nu vom permite cu nici un chip ca proectul Veit-Bontescu & Co. să fie realizat.

Chiar dacă astăzi el va lua fiinţă, nu vom permite să aibă fiinţă mâine: asemenea acte antipatriotice nu pot trăi.

România şi politica faţă de Aliaţi

Din *„Izbânda"*; Dar dacă, aşa cum se prezintă actualmente, situaţia este explicabilă, să ne gândim o clipă la necesitatea mult trâmbiţată de a duce, necontenit *politica alăturea de Aliaţi, în orice împrejurare!* Momentul de faţă constitue o dilemă. Ce ar fi trebuit să facă azi România, dacă urmând unor anumite sugerări ar fi luat din prima zi a ofertei de pace bolşevice, *o atitudine — indiferent care?!* Cum ar fi rămas cu politica alăturea de Aliaţi? Care era situaţia noastră? Aliaţii, fără de Rusia, nu acţionează unitar. Interese deosebite îi despart şi îi determină să procedeze într'un chip sau altul. *Noi nu putem acţiona potrivit punctului de vedere francez sau englez, ci numai potrivit punctului de vedere românesc.*

Budgetul în faţa Camerii

— Declaraţiile partidului liberal, partidului socialist, opoziţiei unite —

Cu prilejul începerii discuţiei proectului de budget al Statului depus din iniţiativă parlamentară, toate partidele din minoritate şi-u spus cuvântul lor asupra chestiunei.

Cel dintâi a luat cuvântul Dl V. Sassu care, în numele partidului liberal, a cetit o declaraţie care spune în punctele ei esenţiale:

„Reprezentanţii partidului Naţional Liberal declară că nu pot lua parte la votarea budgetului general al Statului astfel cum a fost prezentat, fiindcă ei nu văd în acest proect şi nici în politica generală, financiară şi economică a guvernului o îndrumare pentru restabilirea unei situaţiuni financiare sănătoase.

„Cu cât nevoile aduse de războiu şi de înfăptuirea României Mari sunt mai numeroase şi mai imperioase, cu atât se cere o politică financiară mai bine chibzuită şi mai hotărâtă care se redea cât mai repede Statului libertatea sa de acţiune în înfăptuire...

„Cunoaştem că o ordonare completă a cheltuelilor budgetare nu se va putea face decât de odată cu unicarea tuturor sarcinilor publice şi în deosebi cu stabilirea regimului uniform pentru administraţiile locale din toată România.

„Cu îngrijorare constatăm că nici o pregătire nu se face pentru o legiferare din vreme chibzuită şi bine coordonată pentru această unificare şi că deci nu se apropie ziua budgetului definitiv al României Mari. Să nu uităm că a trecut aproape un an an dela sfârşitul operaţiunilor militare şi de la stăpânirea întregului teritoriu al României Mari, timp care ar fi permis să fie mai înaintate lucrările de unificare şi consolidare financiară.

„Până la întocmirea acestor lucrări budgetul, chiar cu caracterul provizoriu cel are, trebuia să fie neapărat inspirat de spiritul de economie şi să nu se mulţumească numai să consolideze o situţie de fapt, eşită din o politică de cheltueli dezordonate. El trepuia să fie un pas hotărât înainte în restabilirea ordinei în finanţele Statului...

„In rezumat, într'un budget de economie în repedea şi chibzuita unificare a monezei, într'o politică de export şi import hotărîtă, într'o concepţie financiară radicală în materie de impozite, având la bază, impozitul progresiv pe venit şi în proporsire a producţiunei naţionale, vedem în primul rând, nu numai putinţa de a da Statului mijloacele necesare refacerei, dar şi de a ridica creditul intern şi extern şi de a influenţa astfel costul traiului mereu crescând.

„Negăsind în budgetul prezentat — şi nici în politica generală şi financiară a guvernului — această atitudine hotărâtă de a aduce ordinea în cheltueli şi de a avea încredere în ridicarea, în primul rând prin noi înşine, reprezentanţii partidului Naţional Liberal declară că se abţin dela votarea budgetului prezentat".

In numele partidului socialist, dl Toma Dragu declară că chiar dacă s'ar fi discutat budgetul, grupul parlamentar socialist n'ar fi luat parte la discuţie, de oarece nu are putinţa de a controla cheltuelile. Budgetul apasă asupra muncitorimei prin impozite indirecte.

Grupul socialist constată că budgetul înghite sume enorme pentru armată şi are caracterul unui budget de clasă.

Politica guvernului fiind antimuncitorească, parlamentarii socialişti declară că nu-l vor vota.

In numele opoziţiei federaliste, dl V. Madgearu citeşte o declaraţie care spun:

„Opoziţia oaţională deplin înţelegătoare a necesităţei votărei unui budget, care să pună capăt haosului din gospodăria publică, regretă că proectul alcătuit de guvern, în urma modului şi împrejurărilor în care se prezintă, nu poate să fie discutat...

„Dacă nu putem discuta acest proect de lege, simţim o datorie a arăta că nu înţelegem să se fi prezentat proectul de lege, înainte să se fi ratificat decretele-legi, prin cari s'au modificat diferitele dări, după cum nu putem aproba să se lase la latitudinea guvernului a schimba bazele de constatare şi percepere, deci a modifica întreaga organizare a Administraţiei financiare în teritoriile alipite fără o prealabilă consultare a parlamentului.

In această situaţiune este lesne de înţeles, să nu putem da votul nostru pentru proectul de budget, cu atât mai mult că nu avem încredere în guvern şi nu aprobăm politica economică şi financiară anti-democratică, care se află oglindită în raportul comisiunei budgetare.

„Ţinând însă seamă de urgenţa necesitată de a se face un început de ordine în finanţele publice, suntem dispuşi a admite votarea din partea Camerei, pentru guvern, a unui bil de indemnitate până la 15 Decemvrie 1920, dată înainte de care guvernul şi-ar lua sarcina să prezinte parlamentului un budget potrivit întocmit, ca o expresie a unui plan economic financiar, care să fie o chezeşie pentru restaurarea financiară a ţării".

Funcţionarii ardeleni

Ziarul „Uj Világ", în primarticol se ocupă de politica de partid, ce se face la oficiile publice şi apasă asupra urmărilor funeste ce ar putea surveni dacă s'ar încetăţăni şi la noi aceasta practică. Sunt foarte juste motivele ce le invoacă acest ziar, şi credem şi noi, că ar fi în interesul statului, al cetăţenilor şi al funcţiouarilor dacă s'ar escludea cu totul politica din oficiile de stat. Numai aşa se va avea încredere în imparţialitatea funcţionărului, numai aşa se va putea dedica funcţionarul în toată liniştea şi cu tot devotamentul serviciului său servind cu adevărat interesul public. Numai în chipul acesta se va putea ajunge la o selecţiune, care să ne dea un corp de funcţionari destoinici, conştienţi şi conştiinţioşi, de cari în aceste vremuri de închegare naţională, avem cea mai simţită nevoe.

Memorial înaintat guvernului din partea funcţionarilor ardeleni, în care cer asigurări legale, că vor putea, neturburaţi de fluctuaţiile politice să-şi vadă liniştit de munca lor, ce dă dovadă că funcţionarii sunt conştienţi de chemarea lor şi că nu simt nici o plăcere să se avânte în luptele politice. Să respectăm motivele, carii-au îndemnat să la aceasta atitudine cu atât mai mult, cu cât ei în îndeplinirea misiunei lor atât de slab retribuită aduc o adevărată jertfă, şi nu ar fi în interesul nimănui ca în locul funcţionarilor calificaţi şi serioşi să ne pomenim în cele din urmă cu nişte agenţi electorali ridicaţi în slujbe prin protecţie şi înguşiri.

a. c.

Cronica Bucureştilor

INTERNE

Legea Trancu — Impozitul pe averile de răsboiu — Greva dela tramwae

EXTERNE

— România şi răsboiu Ruso-Polon; tratativele cu bolşevicii — Dr Titulescu nu semnează la Spaa — Ungaria se agită —

Parlamentul nu voieşte să ia vacanţie. Nu doar că aleşii, fără deosebire de coloare politică n'ar voi să sfârşească cura dela Ateneu, pentru a gusta o clipă din farmecul liniştei şi repausului. Din contră, abia îi prinzi prin incintă, abia îi aduni dela bufet... Toţi sunt obosiţi. Guvernul însă are de trecut încă unele proiecte, fruntaşii opoziţiei nu voiesc să peardă ocazia discursurilor interminabile şi lucrurile merg înainte cu câte două şedinţe pe zi spre marea tristeţă a aleşilor, a biroului şi reporterilor parlamentari.....

Din proiectele de lege cari au pricinuit prelungirea sesiunei vom nota două: primul pentru incidentele şi discuţia interminabilă ce-a primit-o; acesta e proiectul d-lui Trancu-Iaşi, relativ la reguiarea conflictelor de muncă; al doilea îl menţionăm pentru primirea tăcută ce i-s'a făcut: este legea pentu impunerea averilor de răsboiu şi confiscarea acelor făcute de funcţionari publici....

Primul proiect caracterizat prin aceea că a ridicat impotriva lui şi a râu inspiratului autor întreaga opoziţie şi toată muncitorimea, va trece zilele aceste prin Cameră şi nu ne îndoim că va obţine majoritatea trebuitoare. Aceasta nu împiedecă însă ca socialiştii să declare prin dl Moscovici că nu îl vor recunoaşte, Dl Iorga că nu îl aprobă, iar muncitorii să facă o demonstraţie în faţa Camerei cu strigăte puţin parlamentare..... Legea se va vota, credtnţa tuturor, este, însă că nu se va putea aplica până nu va fi complectată cu o legiuire de organizare a muncei reprezentându-se astfel în faţa muncitorului numai mijloacele ei de represiune. Fără îndoeală însă că agitaţiile făcute de sindicate pe această temă, aducându-se în faţa Camerei copii şi femei, sunt cu desăvârşire deplăsate şi denotă din partea conducătorilor o mentalitate specială Internaţionalei a III-a.

* * *

Foarte curioasă soarte acestui guvern; proectele ce le prezintă se votează dar nu s'aplică. Astfel a fost cu regulamentul Camerei, astfel va fi cu legea Trancu şi impozitul pe averile de răsboiu. Acest impozit, care după cererea dlui Averescu *„va fi cât mai aspru"* va avea merele bine pentru îmbogăţiţii de războiu că *„nu va fi de un folos practic ne putându-se aplica"* după declaraţia făcută tot de preşedintele consiliului. Căci şi de data aceasta legiferarea vine pre a târziu şi îmbogăţiţii au ascuns tot...

* * *

De astfel dl. Averescu are specialitatea declaraţiilor în felul celei de mai sus. De-o pildă în chestiunea situaţiei externe. Azi declară la cameră că „situaţia e foarte gravă" pentruca mâine să spue că „nu e îngrijitoare"; azi spune că „România aşteaptă desfăşurarea evenimentelor şi se va apăra dacă va fi atacată." pentruca mâine să declare că „ţara a obosită de războiu, ţara vrea pace." Sunt o serie de contraziceri de la zi la zi, cari contribue la neliniştirea populaţiei.

* * *

In faţa conflictului ruso-polon, — care e departe de a fi soluţionat, căci după cum anunţă telegramele de azi Înţelegerea a început trimiterea de trupe în Polonia, România păstrează o atitudine ce nu e totdeauna în deplin acord cu vederile aliaţilor vederi cari variază atât, în cât suntem puşi în imposibilitatea de a le urmări. Pentru moment dl. Take Ionescu tratează cu bolşevicii. Despre seriozitatea acestor tratative nu putem însă avea nici o garanţie, — deoarece nu s'au pus dinainte bazele de discuţie ale pacei, ci s'a lăsat ca fixarea lor să se facă cu ocazia întrevederilor cari se pare că vor avea loc la Londra. In orice caz fără restituirea tezaurului recunoaşterea alipirei Besarabit şi încetarea propagandei comuniste în România, — nu se va putea iscăli pacea, — oricând de tari s'ar crede sovietele prin victoria asupra Poloniei.

* * *

O veste ce provoacă oarecere nedumerire în cercurile politice ele capitalei este aceia a refuzului dlui Titulescu de a semna convenţia de la Spa. Cu toate că nedreptăţile ce ni s'au făcut chiar după semnerea tratetului de pace, semnare de la care guvernul Vaida aştepta o ameliorare a situaţiei ar justifica această tardivă protestere, faptul însă că ea vine tocmai din partea dlui Titulescu reprezentantul politicei dlui Take Ionescu, provoacă multe comentarii. In special atitudinea ministrului de externe, care ştiind că nu va putea obţine nici un avantaj de la Aliaţi cu toată trecerea ce se credea c'ar avea-o, a rămas în ţară trimeţind pe dl Titulescu la Sapa este viu criticată.

* * *

Faţă de situaţia grea internaţională, Ungaria, veşnicul peşenitor în ape tulburi, a aruncat din nou undiţa. De astă dată e vorba de un ajutor armat dat Poloniei. Iar dacă mai adăogăm la aeasta cererile pentru creiarea de şcoli franceze la Budapesta, dacă adăugăm cederea căilor ferate şi navigaţiei pe Dunăre cât şi milioanele ce se cheltuesc cu propagande în streinătate, vedem că suntem în faţa unei politici destul de abile, ce are de scop creiarea de simpatii în Occident şi obţinerea învoirei de a avea o puternică armată permanentă prin trimiterea câteva zeci de mii de oameni ca ajutor Poloniei... Rămâne însă de văzut dacă vecinii Ungariei pot admite aceasta...

R. P. C.

Gratz & Comp

Atelier de pictură

Palatul „MIELUL ALB"

Pictează firme moderne pe sticlă lemn şi plăci de ţinc etc. Atelier vestit pentru pictură şi vopseală a camerelor precum şi smălţuitul şi emailuiul Băilor etc. — 1—3

Situația internațională

Luptele din jurul Varșoviei se prelungesc mai mult decât erau așteptările. Aceasta dovedește că armata poloneză, ori-cât de slăbită ar fi, depune sforțări uriașe pentru a rezista. Cu cea din urmă energie și cu cel mai desăvârșit elan, vitejia poloneză a renăscut la porțile Varșoviei pentru păstrarea independenței și triumful ordinei împotriva desordinei.

Pentru a se înțelege și mai bine situația internațională rezultată din desfășurarea evenimentelor din Polonia, e necesar să recapitulăm toate interesele și atitudinele marilor puteri cari se întâlnesc acum în regularea conflictului polono-rus.

Anglia în primul rând interesată mai puțin cu capitaluri în Rusia decât Franța, are însă interese mai pronunțate în vecinătatea frontierei de Sud a Rusiei, precum și în sfera de influență rusească în Asia-mică și în Caucaz. Pentru menajarea acestor interese — și desigur și pentru alte combinațiuni de viitor și de contrabalansare a influențelor în Orient — Anglia, încă înainte de isbucnirea resboiului polono-rus, s'a deosebit de Franța în privința Rusiei. Cel dintâiu stat din Apus care a intrat în legătură cu Rusia a fost Anglia, începând așa numitele tratative cu delegații cooperativelor rusești și acum în urmă, cu Krasin și Kamennewo. De atunci încă presa din țară și străinătate, care are vădite afinități cu conducătorii bolșevismului rusesc, a trâmbițat: *recunoașterea sovietelor.*

Franța însă, dușmană constantă a ideilor anarhice de împiedecare a progresului și interesată în a-și salva capitalurile angajate, nu a putut admite, din primul moment și până acum, recunoașterea Sovietelor.

Chestiunea de cabinet pe care Millerand a făcut-o cu prilejul celei dintâi discuții pe acest teren și succesul său de atunci dovedește cât de mult pune preț Franța pe această nerecunoaștere

Acum însă, conflictul polono rus a redeschis chestiunea, iar Anglia s'a grăbit a trata cu Rusia ca și acum ar fi fost recunoscut guvernul Sovietic. Pentru o contra-acțiune Franța a recunoscut guvernul generalului Wrangel, cu scopul de-a sublinia și mai mult atitudinea pe care înțelege a o păstra. Recunoașterea aceasta însă a făcut ca Sovietele să petiționă Angliei ca să împiedece Franța în acțiunea ei de slăbire a lor. Ori sunt recunoscuți integral cu guvernul lor sovietic, ori continuă independent acțiunea contra Poloniei. Acesta se pare a fi punctul de vedere al sovietelor.

Din această cauză s'a putut constata. din telegrama, silințele Angliei și Franței de-a cădea de acord asupra recunoașterei guvernului Wrunghel.

Amestecul statelor Unite în sprijinul Franței care au și ele un punct de vedere propriu față de bolșevism, se datorește intereselor opuse ce le are America față de Anglia în Rusia.

In toată această intrigă mondială, Italia fiind mai străină și depărtată de problema rusă, este acum socotită în măsură de mediatoarea conflictului Polono-rus.

Dezacordul periculos

Ultimile știri aduse de presa din Apus vin să confirme tot mai mult un fapt și anume că marile puteri aliate nu mai lucrează în aceiași direcțiune, ci fie care dintre ele ia hotărârile în conformitate cu interesele lor aparte. Atitudinea marilor puteri în războiul Polono-Rus nu este aceiași și aceasta e și una din cauzele principale care determină pe bolșevici să evite discuțiunea asupra unei eventuale păci și să îndrepte tot mai mult forțele lor spre Varșovia periclitată.

Anglia, care mai demult căuta a determina țările aliate către o apropiere cu bolșevicii, are și astă-zi convingerea că bolșevismul e o situație naturală în Rusia de astăzi, că ei nu poate fi înlăturat și că deci contactul cu Rusia, în starea ei actuală, se impune.

Franța totdeauna s'a opus la această apropiere și mai toți oamenii politici din Franța au ideia cordonului sanitar, din Baltica până în Marea neagră, care să apere Europa civilizată de o influență bolșevică pe care ei o cred periculoasă oricărui stat de ordine și de cultură.

America, care a avut grijă din primul moment să extermine cu hotărâre și să elimineze din mijlocul său cea mai mică manifestație bolșevică, cel din urmă agent bolșevic, are acum o atitudine de indiferență și scopul ei nu se poate ghici.

Italia, care nu prea are mare interes să se pasioneze de soarta Rusiei, pare înclinată spre o politică de apropiere cu Rusia sovietistă, în care nu vede o situație anormală ci una neînlăturabilă.

Se pare că recunoașterea și apropierea de Rusia, sub forma ei actuală, depinde mai mult de voința Franței și Angliei care sunt interesate în conflictul Polono-Rus, pe când America și Italia se izolează tot mai mult, și se dezinteresează tot mai mult.

Ceia ce e regretabil însă, este că nici între Franța și Anglia nu este o unire măcar de formă pentru ca hotărârile lor să aibă oarecare greutate în ochii bolșevicilor, și asistăm astfel la un dezacord dureros pentru interesul general al țărilor aliate. Franța a recunoscut guvernul Wrangel din Rusia Meridională, fără a mai aștepta aprobarea Angliei, care e departe de a recunoaște acest guvern.

Asistăm astfel la această situație cu totul curioasă, când Anglia tratează cu reprezentanții lui Trotzky și Lenin, iar pe de altă parte Franța recunoaște un guvern care luptă cu forțe armate contra guvernului sovietist, ridicând provincii întregi contra lui.

Care, dintre aceste două puteri aliate, a văzut situația mai clar, și a luat o atitudine mai nimerită? Viitorul va veni să se pronunțe, dar până atunci asistăm la acest dezacord dureros dintre Franța și Anglia care nu poate fi decât în dauna autorității și prestigiului de care se bucurau puterile aliate.

Să nu uităm un moment că și în timpul războiului lipsa de unitate de acțiune dintre aliați, a făcut ca aceștia să treacă de multe ori prin momente grele și victoria lor să fie amenințată. Numai atunci când un singur comandament, încredințat de mareșalul Foch, a unit și îndreptat toate forțele aliate, numai atunci, ca prin farmec, aliații au putut ajunge la un rezultat fericit. Să nu uităm un moment că dușmani de eri au fost tot timpul sub conducerea militară și politică a guvernului prusac și datorită acestei autorități, au turburat liniștea și armonia lumei timp de aproape cinci ani, Prin dezacordul lor vizibil, Franța și Anglia vor da avânt și curaj nu numai Rusiei sovietiste, dar și periculoșilor dușmani, deabea îngenunchiați, care așteaptă cu nerăbdare momentul să considere ca petec de hârtie tratatul de la Versailles.

Deaceia presa germană și ungară se bucură de victoria bolșevicilor, deaceea ezitările tot mai provocătoare din partea celor învinși, când e vorbă să execute clauzele tratatelor.

Dezacordul Franco-Englez poate, la un moment dat, să destrame tot ceia ce victoria comună a dobândit, și deaceia credem că el e un dezacord periculos.

Fp. R.

„ATENTATORI MIZERABILI"

Acest e titlul, sub care foaia din Brașov „Brassói Lapok" pornește în contra Românilor, atăcând însuși rostul de a fi ai națiunii române în niște termeni, cari cer neapărat o reparare. Motivul acestei ieșiri este, că în una din nopțile trecute „făptuitori necunoscuți" au dărîmat monumentul lui Kossuth dela Salonta-Mare. Intrebându-se autorul articolului, cum vreau să strice și cui să folosească atentatorii prin ac ti comis, după-ce face apotheoza națiunei maghiare, iată cum continuă: „ori au vrut să folosească acelei națiuni, care s'a ridicat la bine și la noroc, pe urma unor întâmplări necontrolabile ale istoriei, precum iese la suprafață o insulă necunoscută din valurile mării." Aceasta ar fi națiunea română, după concepția curajosului gazetar maghiar. Nu știm ce măsuri va lua procurorul de stat spre a-i convinge pe cei dela „Brassói Lapok", că aceasta „insulă necunoscută" e un puternic organism istoric conștient de rostul lui. Noi ca gazetari fideli ne vom mărgini să înregistrăm aceste ieșiri veninoase și în acelaș timp să înprospătăm în memoria Românilor, atitudinea Magharilor față de noi în cazuri similare. Acesta e cel mai bun răspuns. Intorcându-ne astfel la trecutul nu prea depărtat, ne vom aduce aminte, că și Românii ardeleni au fost inițiat o colectă pentru a ridica un monument eroului lor național Avram Iancu. Suma colectată a fost confiscată de guvernul maghiar, inițiatorii au fost dați judecății și pedepsiți amar, iar procurorul maghiar, contele Lázár Miklós pentru a jigni tot cultul ce-i păstrau celui mai nobil și mai viteaz erou, nu 's'a sfiit a-l numi în vorbirea de acuză de „conducător de banditi."

Ori să amintim cazul, când tot niște „răufăcători" într'o noapte au distrus cu dinamită piatra libertății și crucea în Iancu dela Blaj? S'a găsit și atunci un gazetar, care în „Revista Orăștiei" a înfierat acest act de mișelie, dar nu a îndrăznit să acuze națiunea maghiară pentru aceasta crimă, nici măcar nu a exprimat bănuiala că autorii ar fi maghiari. Și totuși vijilența procurorilor maghiar l'au aflat vinovat și fiind osîndit a trebuit să-și ispășiască curajul cu patru luni de închisoare. Să mai continuăm?

a. c.

Cetiți „Infrățirea"

INFORMAȚII

Din cauză că organele telegrafice din București n'au transmis astăzi nici o telegramă, serviciul nostru de ultimă oră este redus la proporțiile impuse de situație.

*

Din cauza sf. sărbători de mâine (Schimbarea la față) *numărul viitor apare Vineri seara, la orele obișnuite.*

*

Delegații socialiști Cristescu, Popovici, Fabian și Flueraș au pleçat în ziua de 17 l. c. la congresul internaționalei a III-a din Moscova.

*

M. Sa Regele a confirmat acordarea titlului de doctor în teologie, honoris causa, I. P. S. Sale Mitropolitului Primat al României Miron Cristea.

*

Azi dimineață a sosit în orașul nostru dl Grigore Filipescu în vederea alegerilor parțiale.

*

Biroul pressei ceho-slovace anunță că guvernul a ordonat mobilizarea parțială.

*

Ziarele din Oradea continuă să se ocupe de omorul făptuit de un satir asupra unei tinere fete. Ucigașul n'a putut fi prins până acum. Cercetările continuă.

*

La sfârșitul săptămânei trecute a avut loc în comuna Barotul-mic din județul Bihor un groaznic incendiu care a distrus un sfert din comună.

*

Cu răspuns la apelul lansat cu câteva zile în urmă de ziarele dela noi, orașul Oradea-Mare a primit în săptămâna aceasta să găzduiască 740 de copilași din Austria.

*

La congresul dela Geneva care va avea loc zilele acestea, va lua parte din Ardeal protopopul Dr I. Lupaș, profesor universitar.

*

După informații din loc competent, în dieceza Clujului sunt vacante 52 parohii, iar în arhiedieceza Sibiiului cam 80. De asemenea se afirmă că în arhiedieceza Sibiiului sunt vacante și 150 posturi de învățători.

*

In Caransebeș s'au pus bazele organizației locale a partidului național-liberal sub președenția dlui Dr Cornel Cornean, secretarul Consistorului local.

In curând va apare și un ziar în orașul bănățean.

*

In vederea bunului mers al CFR. s'a hotărît stabilirea celor 4 Direcții regionale în orașele Brașov, Timișoara, Cluj și Oradea-Mare. Se va forma din Ardeal o comisiune care va lucra pe lângă Direcțiunea Centrală din București.

*

In Oradea-Mare a apărut ziarul „Mizrachi" organ național evreesc.

*

După unele ziare din Timișoara, dl Paul Dumitriu, consilierul agricol al județului Timiș este învinuit de șantaj, corupere și falșificare de acte oficiale.

Anchetarea acestei afaceri ar fi produs dovezi de reală vinovăție ceeace ar fi determinat pe procurorul Dr. Goiț să ceară arestarea dlui Dumitriu.

*

Generalul Ferrigo, atașat militar al Italiei în România, a fost numit aghiotant onorific al regelui Italiei.

*

Mareșalul Joffre care a sosit la București este însoțit de locot-colonelul Issaly și maiorul Davy.

Invingătorul de la Marna, trimis al guvernului francez va remite M. S. Regelui „Medalia Militară"; apoi va remite, cu ceremonialul cuvenit „Crucea de războiu" orașului București și satului Mărășești.

Mareșalul Joffre va remite M. S. Regelui „Medalia Militară" Miercuri dimineața. Ilustrul oaspe, însoțit de reprezentanții autorităților noastre militare și civile va pleca în parcul Carol unde se va ceremonia predarea medaliei „Crucea de războiu" orașului București, pentru atitudinea sa eroică din timpul războiului. A doua zi (19 August) cu un tren special, în care vor lua loc reprezentanții autorităților militare și civile, precum și reprezentanții presei, mareșalul Joffre va pleca la Mărășești, unde va remite „Crucea de războiu" acestei localități.

*

Noile amănunte asupra atentatului făptuit asupra lui Venizelos arată că ofițerii Kyrikis și Tser au atras asupră-i 5 gloanțe, din cari unul l'a lovit în omoplat și un al 2a în mușchii din regiunea iliacă. Starea lui Venizelos este satisfăcătoare. Știrea atentatului a produs mare emoție la Atena.

*

După o lungă discuție, parlamentul bulgar a votat legea asupra obligativității muncei. Pe baza acestei legi, toți bărbații trecuți de 20 de ani și toate femeile trecute de 18 ani au un tribut de muncă obligatorie. Obligația durează: la bărbați 18 luni, iar la femei 10 luni. Cele dintâi trei luni sunt consacrate cursurilor preparatoare. Lucrul ce trebue să-l facă este: construcția drumurilor, școalelor, căilor ferate, edificii publice, ridicare de planuri, de orașe și sate. Munca în mine, uzine, ateliere, etc.

Legea nu admite nici o substituire pentru vreo incapacitate fizică sau intelectuală. Fiecare din categoriile de mai sus mai este obligat a munci trei zile pe lună pentru Stat de la vârsta de 20—42 ani.

*

In ședința dela 16 August a Camerii, un schimb violent de vorbe a avet loc între dnii Nic. Iorga și Oct. Tăslăuanu, în urmă cărora dl Iorga a declarat că nu poate decât să conteste competența și autoritatea morală a dlui Oct. Tăzlăuanu.

Tot în acea ședința, după cererea opoziției, Camera a admis o anchetă parlamentară la ministerul industriei și a votat urgența pentru această anchetă.

Comitetul organizator al „Capelei Eroilor" pe aceasta cale roagă toate băncile, institutele, prefecturile, parohiile etc. cărora s'au adresat liste de subscripție, ca să binevoiască a retrimite de urgență acele liste dimpreună cu obolul lor, în vederea începerii lucrărilor și ridicării turnurilor susnumitei capele.

*

In articolul dlui profesor Dr. D. Negru, *Statul și asistența studenților*, publicat în numărul 13 al ziarului nostru, făcându-se o greșală de plasare a zațului, cetitorii sunt rugați că pasagiul din fruntea coloanei a II-a, cuprinzând primele 10 rânduri, să-l citească înaintea pasagiului de mai jos care începe cu: *„Vom renunța la caritatea publică"* etc.

*

ANCHETELE NOASTRE

Situațiunea la Poștă

— De vorbă cu funcționarii — Românizarea — Salariile — O mare greșală —

Nevoia tot mai mult simțită a unificării și a românizării tuturor oficiilor ne-a îndemnat să începem o serie de anchete, pentru a putea informa pe de-o parte publicul asupra multor nedumeriri care i-se prezintă vederii și, pe de alta, spre a face cunoscut cauzele și răspunderile pentru prea multele și grelele consecințe cari urmează a fi suportate în toate domeniile unde unificarea și românizarea întârzie.

În primul rând am început cu poșta, ea fiind instituția cea mai de-aproape a publicului.

Și, întrucât părerile asupra defectelor de funcționare a acestei instituții pot fi împărțite în ce privește cauzele și răspunderile, am căutat ca să cunoaștem mai întâi amănuntele pe care ni le-ar putea da funcționarii, urmând ca apoi să ne adresăm conducătorilor, adecă comisiunei de unificare. O comisiune dela Direcția generală a Poștei din București, împreună cu delegații regionali locali, lucrează acum pentru unificarea serviciului poștal.

Întrebând azi pe unul, mâne pe altul, dintre funcționari, am putut afla multe din neajunsurile serviciului poștal.

Românizarea

Primele lămuriri care ne-au interesat au fost desigur acelea privitoare la romanizare. De ce încă nu te poți înțelege la ghișeurile poștei în românește, este, se'nțelege, una din cele mai mari nemulțumiri pe care un Român le poate avea în Transilvania dezrobită.

„Nu avem funcționari români" — este cel dintâi răspuns care se primește la întrebarea de mai sus. Românii nu se prezintă să ocupe posturile care ar fi libere din cauza galeriilor prea mici, iar funcționarii unguri, cari au depus jurământul, nu vor să învețe românește.

Tot pentru acest motiv nici imprimatele nu s'au putut complect schimba în românește. Deasemeni cartarea se păstrează după vechile numiri ungurești, pentrucă nici până acum nu s'au schimbat numirile comunelor în românește. Lucrarea începută de aproape un an, nu a fost încă terminată și nici nu sunt semne a fi.

Din pricina aceasta se întâmplă că se pierd multe scrisori, care au fost adresate după numirile românești date acum localităților, dar care numiri nu sunt și în tabelele poștei și astfel factorii unguri nu le știu sau se fac a nu le ști.

Salariile

Cauza pentru care nu vin români în serviciile poștei și pentru care mulți din cei cari sunt părăsesc serviciul, este că salariile sunt foarte mici. Astăzi, funcționarii români fiind căutați în toate serviciile, este evident că în acel al poștii, unde se plătește mai prost ca ori unde, să nu vie nimeni. Cu 3—400 lei pe lună nu poate astăzi trăi cineva; deasemenea nici cu 700 coroane cât capătă o practicantă.

Acum comisiunea de unificare lucrează la întocmirea tablourilor de încadrare a tuturor funcționarilor împreună cu cei din vechiul regat.

Această unică încadrare este o măsură destul de bună întrucât salariile din vechiul regat sunt mai mari. Dar, ceeace nu va fi ușor de rezolvat este fixarea gradului pentru fiecare. Aici, după legea ungurească, erau 11 grade, iar în vechiul regat sunt numai 4. Cum se vor putea categorisi? Multe nemulțumiri au să rezulte din aceasta pricină.

O mare greșală

O mare greșală, care s'a făcut dela început și care se vede că are tendința de a se repeta, este calificația funcționarilor pe baza vechei calificații avute dela unguri. Se înțelege că urmând sistemul lor de prigonire împotriva Românilor. Ungurii dădeau totdeauna calificații rele Românilor cari nu se lingușeau, cari nu-și poceau numele după cele ungurești și nici nu-și ponegreau camarazii trădând neamul. Calificații bune nu căpătau decât numai cei cari erau pe placul Ungurilor.

Acuma deci, dacă se iau ca bune vechile calificații se face cea mai mare nedreptate tocmai acelor buni Români, cari sunt sortiți a suporta consecințele patriotismului lor și sub Români.

O grabnică schimbare a procedeului de calificație este cerută imediat și pentru morală și pentru interesele adevăratei discipline.

*

Din aceste câteva spicuiri, se poate vedea că, dacă nu se iau serioase măsuri pentru îmbunătățirea salariilor în primul rând, și apoi celelalte care cer o muncă serioasă, serviciul poștal în loc de-a merge spre perfecționare va degenera tot mai rău.

Vom vedea acum și lămuririle Comisiunei de unificare.

Buletin economic

Între România și Austria s'a încheiat o convenție comercială pentru ușurarea comerciului între ambele țări.

Republica Austriei a fost reprezentata prin dl Von Riedl, fost ministru. Prin noua convenție se revizuește vechiul tratat vamal și se stabilesc o serie de măsuri privitoare la traficul de marfuri dintre ambele țări. Tot prin noua convenție se pun bazele unui comerț de compensații. România va da Austriei petrol și grâne iar ei ne vor da nouă locomotive, material de drum de fer, fierărie și rodu.e chimice.

In cel mai aprepiat consiliu de ministri se va aproba această convenție, care este un pas înainte în reluarea relațiilor dintre Austria si Ro ânia.

Situația agricolă în Ardeal e următoarea:

Din cauza ploilor căzute în ultimul timp, porumburile se prezintă foarte bine. Se lucrează acum foarte mult la recolta otavei de fânețe care este excelentă.

Grâul, secara și ovăzul s'a recoltat în condiții foarte bune și acum se treeră.

Se simte mare lipsă de sămânța de grâu, lipsă care va fi complectată cu cantitățile disponibile în vechiul regat.

A început făcutul ogoarelor pentru semănăturile de toamne.

Viile sunt foarte bune, mai ales în regiunea Ardealului este o recoltă abundentă. Prețurile se mențin totuși ridicate.

Abundență de fructe e cum de mult nu s'a văzut.

Vitele sunt foarte frumoase și întrec cu mult stocul dinainte de războiu.

Lucrările de înproprietărire se fac cu multă activitate. Comitetele regionale și locale stabilesc listele de împroprietăriți

Noile produse ale Regiei

Fumătorii sunt avizați de către depozitul Regiei Monopolurilor Statului că tutunurile cari au existat până acum în Ardeal sunt suprimate și înlocuite cu următoarele feluri:

1. Tutunuri pentru țigarete.

Regal	pachetul de 100 gr.	90	C.
Lux	„ „ 100	60	„
Calitatea I	„ „ 25	12	„
„ II	„ „ 25	7	„
„ III	„ „ 100	12	„

2. Tutunuri pentru lulea.

Calitatea III	pach. de 100 gr.	12	C.
„ IV	„ „ 25	1·50	

3. Țigări de foi.

Regalitas	1 bucată	6	Cor.
Trabuco	„	5	„
Britanica	„	4	„
Cuba	„	3	„
Portorico	„	2	„
Ardeal	„	1·20	
Naționale	„	1	„
Țigarilos	„	1	„

4. Țigarete.

Murăș	1 bucată	50	fil.
Naționale	„	20	„

5. Chibrituri.

Prețul unei cutii: 1 cor. 50 fil.

Marea contrabandă dela Arad

Faimoasa contrabandă de coroane, despre care am dat o informație într'unul din numerile trecute, e un fapt îndeplinit. Afacerea se instruește în prezent de autoritățile judecătorești din Arad.

Vinovații sunt dr. Sever Miclea, o persoană marcantă din Arad, membru în comitetul partidului național, fost deputat, avocat, membru în comitetul de direcția al ziarului „Românul" etc., Iuliu Lazăr, pretor în Arad, soția fostului primpretor Hanto din Șiria, Weissenberg, directorul băncii „Polgári Takarékpénztár" și mai mulți speculanți (Wolf, Horwat, etc). Arestarea lor s'a făcut în urma denunțului șoferului complice care a condus în nenumărate rânduri automobilul contrabandiștilor la locul operațiunilor: punctul de trecere Lökösháza.

Contrabanda se făcea aducând în țară coroane gata ștampilate la Budapesta și făcând să iasă din țară aur și lei.

Unele ziare anunță că totalul contrabandei ar fi de 280 milioane de cor. Evaluări posterioare ar reduce această sumă la 25 mil. In orice caz, totalul nu e încă definitiv stabilit.

Autorul presupus principal dr. Sever Miclea a fost din nou lăsat liber. Deținerea lui Lazăr se bazează și pe faptul că la perchiziția ce i s'a făcut cu prilejul arestării sale la Curtici s'au găsit 5 milioane de coroane.

Contrabandiștii au încercat zădarnic să mituiască poliția și pe grăniceri. Se pare că ar fi în această afacere și o învinuire de spionaj.

Impresia produsă în Arad de această senzațională descoperire e dezastroasă.

CONGRESUL SOCIALIȘTILOR din ARDEAL

ZIUA III-a (urmarea)

Desbaterile pentru menținerea comitetului executiv ales, continuă și la urmă este aprobat cu majoritate de voturi.

Dr. ROMAN ia cuvântul spre a spune între altele: Capitalul este industrial și agrar; nimeni nu este sincer cu proletariatul. Capitalul industrial a învins pe cel agrar, fiind organizat bine. Cel agrar, legat de glie — n'are posibilitatea mișcării în provincie, și astfel a pierdut lupta față de industrie și proletariat. Reforma agrară cerută chiar de capitalism a ajuns înaintea masselor țărănești cari și-au impus voința. Deoarece pământul se plătește, capitaliștii agrari au ajuns să aibă bani lichizi și vrând nevrând vor deveni capitaliști industriali. Oratorul face apoi istoricul capitalismului și latifundiilor. Pământul fiind un mijloc de producție, socialiștii cer ca să fie socializat și el ca și fabricele, fără contra valoare, urmând că să se lucreze în tovărășie sau obștie.

După părerea oratorului, cel mai bun sistem, e cel socialist; spiritul țărănist este lipsit de seriositate, deoarece țăranul este proprietar numai dela revoluția franceză. O probă evidentă a spiritului comunist și colectiv al țăranului, zice oratorul, sunt obștiile și organizările, ce au dat roade frumoase și trainice.

ACHIM (țăran) se ocupă de starea grea economică a țării pentru care trage la răspundere conducătorii fără pricepere. Cere o activitate mai intensivă, care să ducă la desrobire.

GRISTESCU (regat) declară că din desbaterile avute, rezultă *că mai presus de orice trebuie să domnească socialiștii.* Când burghezimea dă lecții de șovinism, trebue să alimentăm școala socialistă a internaționalismului. Dacă azi burghezimea ne insultă, înseamnă că nu suntem pe plac, adică am lucrat bine pentru noi. Intre noi să domine înfrățirea muncitorului fără deosebire de neam și rasă. Oratorul termină îndemnând pe socialiștii ardeleni la vastă propagandă pentru ducerea proletariatului la izbândă. (Aplause îndelungite).

In ședința de după amiază, dl BRĂTFĂLEANU citește raportul și rezoluția comisiei generale în ce privește acțiunea unificării cu cea din vechiul regat, și tactica mișcării socialiste. Congresele sindicale vor disolva uniunile provinciale. Se vor institui secretariate în periferie. Comisia provincială a sindicatelor va înceta a funcționa autonom și va ține numai legătura cu centru.

Congresul acceptă și propune alcătuirea imediată a consiliilor muncitorești cu menirea supravegherii conducerii producției în uzine și fabrici și să fie avantgarda muncitoriunei în lupta pentru desrobire.

In chestia autonomiei Caselor de asigurări sociale atăcă fostul Consiliul Dirigent, care a suprimat aceste instituțiuni.

Congresul declară că autonomia caselor cercuale constitue un drept de valoare mare, care în orice caz trebuie păstrată Somează pe toți membrii activi la demisionare din comisiile de supraveghere ale Caselor cercuale de asigurări cari aparțin organizațiilor muncitorești.

DICIOCULESCU *(student)* vorbește în chestiunea grevelor și spune că nu-i de ajuns grevă cu caracter economic, ci trebuie întreprinse greve politice pentru a duce pe conducătorii la legalitate. In acest chip s'ar putea solidariza însuși patroni cu muncitorii, spre a nu stagna producția. Cere să se împiedice posibilitatea patronilor de a ridica prețul produselor în urma măririi salariilor după greve, spre a se menține un echilibru just între salariul muncitoresc și profitul patronal.

DI ANAGUOSTE spune că socialiștii nu trebuie să sprijine și să conlucreze la perfecționarea industriei burgheze.

Se procedează apoi la alegerea Comisiei generale a sindicatelor. Aleșii sunt Kondor, Jumanca, Nagy S., Ungar M., Galai L., Carak F., Iordachi L., Bleuer M., Buciuman P., Marcovici, și Iancu Avram, iar pentru Comisia de Control a sindicatelor Banciu Ion, Ujhely E, Popescu I. Szilagyi L., Barkoczy I.

Ședința se suspendă la 8 seara fixându-su pe a doua zi la ore 8. d.

Tot in chestia evacuărilor

Am arătat zilele trecute, că dacă regulamentul de evacuare, apărut în Monitorul Oficial, s'ar fi aplicat imediat, criza de locuințe ar fi trebuit să ia sfârșit. Insă înafară de faptul că d-l Prefect Sturza a suspendat acel regulament pentru încă 8 zile constatăm, că nici după expirarea acestui termen nu se poate spera într'o ameliorare a situației din motive foarte grave, pe care le aducem la cunoștința autorităților în drept. Regulamentul de evacuare stabilește, că acei veniți în Cluj după anul 1914 și sunt supuși români, vor fi evacuați. Constatarea stabilirei lor în Cluj se face prin declarațiile proprietarilor. In această categorie intră o sumă mare de persoane, care ocupă locuințe în oraș. Insă când prima instanță (Biroul de evacuare) decide evacuarea acestor persoane, ele aduc certificate de la autoritățile polițenești, prin care dovedesc stabilirea lor în oraș, încă din anul 1910—11 sau 12, deși proprietarii lor fac declarații scrise, că ei sunt veniți după 1914. Așa fiind, a doua instanță va trebui să anuleze deciziunile primei instanțe, oprind evacuarea. Atragem deosebita atenție comisiunei de recurs, că mai înainte de a hotărî definitiv, să facă cercetări serioase, care din cele două declarații sunt adevărate. In caz, că autoritățile polițenești dau certificate de complezanță, să se ia aspre măsuri contra vinovaților, pentrucă numai astfel se poate termina odată cu mizeria lipsei de locuințe.

In ziua de 14 c. s'a prezentat Biroului de evacuare 23 de cazuri, în cari certificatele eliberate de poliție erau în contrazicere cu declarațiile proprietarilor.

E firesc că dacă se pune temei pe asemenea declarațiuni, nu vom ajunge nici odată, să satisfacem nevoile urgente ale acelora ce au venit la Cluj pentru a lucra în interesul și pentru binele general al țării.

G. Sintești.

Cetiți „Infrățirea"

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

ORI CINE poate căştiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

MOBILE pentru dormitor, birou şi sală de mâncare precum şi corvare se caută la ziar. Adresa E. V.

Vânzări şi Cumpărări:

DE VÂNZARE costum jachet şi palton de larnă. Amatori a se adresa la Administraţia ziarului sub C.

CUMPĂR haine puţin uzate, ase adresa la Administraţia ziarului.

DE VÂNZARE un costum haine militare şi 1 pereche cisme negre. A se adresa la Administraţia ziarului.

„Concordia" Insotire Generală Economică şi Comercială S. P. A. Alba-Iulia.

Provocare de subscriere

Pentru Notare la a Doua Emisiune de Acţii.

Capitulal actual al societaţii susnumită „Concordia" insotire generală economică şi comercială soc. pe acţii — mai inainte: „Insoţire economică şi comercială soc. pe acţii" — în Alba-Iulia compus din 1000 acţii, de câte 1000 C. de valoare nominală face un milion. Adunarea extraordinară ţinuta în 25 Aprilie 1920 a decis redicarea acestui capital societar înca cu un milion şi cu esecutarea acestei decisiuni a încredintat subscrisa direcţiune, deci lansam spre notare de ocamdată 1000 acţii noi de a doua emisiune în valoare nominală de un milion de cor. pe lângă urmatoarele condiţiunii:

Acţiile sună la nume şi au suma nominală de una-mie cor. una. Acţionarilor de până acum li se asigureaza dupa fiecare 3 acţiuni vechi drept de precumpărare până la 2 acţii noui în preţul de emisiune de 1030 C de fiecare acţii noua, pe când celelalte acţii se vind cu câte 1050 C una. Din acesa suma 1000 C se foloseste pentru sporirea capitalului fundamental, iar 30 C, respective 50 C în favorul fondului speselor de înfiinţare.

Cu ocasiunea notarii se plateste de fiecare acţie suma notată totală. Acţiile din emisiune a doua se împărtisesc de aceleasi drepturi, ca acţiile vechi.

Plătirea se adevereste cu reversul interimal dat de purtatorul coalei de subscriere, iar în caz de platire întreaga se va estrada acţia pe lângă înapoearea acestui revers.

Notarea acţiilor se adevereste prin subscrierea proprie a notificarului sau a plenipotenţiatului sau pe dosul acestei coale de subscriere.

Dreptul de precumparare se poate esercita numai până la 26 August 1920. Terminul de subscriere generală se defige pe ziua 31 August 1920.

In caz de supranotare direcţiunea poate face scăzăminte. Are drept a respinge notari întregi sau în parte fare nici o motivare, în caze caz reintoarcere sumele platite pe lângă predare reversul interimal.

Alba-Iulia, la 16 August 1920.

Direcţiunea „Insoţire Generală Economică şi Comerciala Soc. pe Acţii".

Banca Românească

caută funcţionari

pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară şi germană.

Ofertele se primesc la Direcţiunea Generală a Băncei Româneşti, din Bucureşti.

Schimbul coroanelor

Se aduce la cunostiinţă publicului ca declaraţiile pentru schimbul coroanele se primesc la

Banca Centrală pentru industrie şi comerţ

Cluj, strada Regina Maria No. 6—8. dela 20 până 24 lunei curente, la oarele 7—1 a. m. şi 5—7 p. m.

A APARUT:

Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAŢIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ŞI SOCIALA

REDACŢIA: Strada Labirint No. 82.

ADMINISTRAŢIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR.

Horia Furtuna. — Conferinţa dela Spa.

* * * — Asupra formei de guvernământ.

Cronica internă.

Cronica externă.

Fapte şi Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegaţiei ungare în numele aliaţilor. — Viitorul monedei metalice. Soluţia conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuinţelor în Statele-Unite.

Se găseşte de vânzare la toţi depozitarii, chioşcari şi vânzătorii de ziare

PREŢUL UNUI NUMAR 2 LEI

ROMÂNIA

MINISTERUL DE RĂSBOIU

DIRECŢIA ŞCOLILOR MILITARE

Decizia Ministerială

No. 420 din 6 Iulie 1920

Relativă la examenul de admitere în anul 1 al Şcoalei Militare de Educaţie Fizică

Având în vedere prescripţiunile din „Instrucţiunile Provizorii" asupra funcţionarii Şcoalei militară de Educaţie fizică Nr. 2968—1919 publicate în M. Of. Nr. 131 din 17 Septemvrie 1919:

Având în vedere numărul locurilor vacante în anul 1 al acestei şcoale;

Având în vedere referatul Direcţiunei Şcoalelor Militare No. 228 din 3 Iulie 1920;

DECIDEM:

ART. I. — Pentru anul şcolar 1920—1921 sunt vacante 50 de locuri în anul I. la Şcoala Militară de Educaţie Fizică.

ART. II. — Aceste locuri vacante, vor fi ocupate prin concurs, care va fi dat în faţa unei comisiuni de examinare. Examenul va fi în localităţile şi datele urmatoare:

La CLUJ: — 25—28 August inclusiv, în localul Reg. 99 Inf.

LA BUCUREŞTI: — 31 August 4 Septemvre inclusiv, în localul Şcoalai militară de Educaţie Fizică. Cazarma Cuza-Vodă (intrarea prin strada Maior Ene).

LA IAŞI: —7—10 Septemvrie inclusiv, înlocalul liceului miar. lit

ART. III. — Sunt admişi la concars pentru ocuparea locurilor vacante arătate la art. I. din prezenta D. M. următoarele categorii de candidaţi:

A) Civili;

B) Grade inferioare activi sub arme, voluntari sau în termen de serviciu militar.

ART. IV. — Elevii liceelor militare vor fi primiţi în această şcoală, de drept, fără examen, dacă îndeplinesc condiţiunile menţionate la articolul următor alin. D.

ART. V. — Condiţiunile de admitere la concurs:

A) Prescripţiuni comune tuturor candidaţilor menţionaţi la art. III. din această Decizie Ministerială.

a) Absolvenţii a cel puţin 4 clase secundare, având trecut examenul de capacitate al cursului inferior liceal.

b) Să aibă constituţia fizică proprie unui viitor instructor de educaţie fizică.

c) Să facă un angajment scris prin care se obligă a rămâne în serviciul oştirei ca instructor de educaţie fizică 9 ani după absolvirea şcoalei.

a) Să nu fie căsătorit.

B) Prescripţiuni speciale candidaţilor civili:

a) Să aibă la 1 Septemvrie a. c. cel mult 20 şi cel puţin 17 ani.

b) Să probeze printr'un certificat că are o bună purtare în societate.

c) Să probeze printr'un certificat moralitatea şi onorabilitatea părinţilor

C) Prescripţiuni speciale candidaţilor grade inferioare activi sub arme, voluntari sau în termin de serviciu militar:

a) Să aibă la 1 Septemvrie a. c, cel mult 24 ani.

b) Să prezinte propunerea comandantului unităţii însoţită de părerea şefului de corp asupra aptitudinei lui ca militar, precum şi asupra calităţilor intelectuale şi morale.

D) Prescripţiuni speciale pentru elevii liceelor militare:

a) Să aibă cel puţin 4 clase secundare şi examenul de capacitate al cursului inferior liceal.

b) Să aibă constituţia fizică proprie unui instructor de educaţie fizică.

c) Să aibă la 1 Septemvria a. c. nu mai mult de 20 şi cel puţin 17 ani.

d) Să prezinte dela liceul militar respectiv foaia matricolă şcolară şi propunerea comandantului liceului cu aprecierea asupra calităţilor inlelectuale şi morale.

e) Să facă un angajament scris prin care se obligă a rămâne în serviciul oştirei ca instructor de educaţie fizică 9 ani după absolvirea şcoalei.

ART. VI. — *Actele necesare pentru înscrierea la examen.*

Pentru a fi admişi la concurs, candidaţii trebue să nainteze direct Şcoalei Milit. de Educaţia Fizică la Bucureşti, Str. Maior Ene, cel mai târziu până la 20 August cor. următoarele acte:

1. Cererea de înscriere (cu timbru legal mobil şi de ajutor) făcută de părinte sau tutore, în care se va arăta:

a) Numele şi pronumele candidatului.

b) Studiile ce are.

c) Localitatea unde voieşte a depune examenul.

d) Numele şi pronumele părintelui sau tutorelui.

e) Adresa exactă a părintelui sau tutorelui.

f) Enumerarea actelor anexate,

2. Extractul după actul de naştere al candidatului întocmit conform legei.

3. Actul de onorabilitate şi moralitate al părinţilor. (Necesar numai candidaţilor menţionaţi la art. III.)

4. Certificatul de studii prin care să se constate că a absolvit cel puţin 4 clase secundare şi examenul de capacitate al cursului inferior liceal.

5. Consimţământul părinţilor sau tutorului, autentificat, prin care candidatul minor, se angajează cu a lor ştiinţă şi consimţământ, a îmbrăţişa cariera de instructor de educaţie fizică în armată.

6. Angajamentul candidatului prin care se obligă, că după absolvirea şcoalei va rămâne în serviciul oştirei timp de 9 ani împliniţi ca instructor de educaţie fizică.

7. Copie după foaia matricolă şcolară (numai pentru elevii liceelor militare).

8. Propunerea cu aprecierile comandantului liceului (numai pentru candidaţii gradei inferioare sau elevii liceelor militare).

ART. VII. — Tinerii din ţinuturile unite, vor înainta actele numerate mai sus în original şi o traducere autentificată în limba română, precum şi certificatul de echivalenţă al studiilor ce posedă eliberat de Ministerul Instrucţiunei publice.

ART. VIII. — Preşedintule comisiunei de exeminare poate acorda dispensă de vârstă candidaţilor, până la 6 luni minimum sau maximum, la vârstele cerut prin prezenta Decizie Ministerială.

ART. IX. — *Concursul pentru admitere în şcoală.*

a) Concursul va începe prin examenul medical. Medicii vor examina pe candidaţi ţinând seamă de: „Instrucţiunile asupra boalelor, infirmităţilor si viciilor de conformaţie" incompatibile cu serviciul militar. Rezultatul vizitei medicale al tuturor candidaţilor admişi în examen, va fi consemnat într'un proces verbal deosebit, care va fi alătura rezultatului examenului. Hotarârea mediciilor este fără apel.

b) La probele pentru concursul de admitare sunt primiţi numai cei declaraţi admişi la vizita medicală.

Concursul va consta din următoarele probe;

1. O probă practică asupra aptitudinilor şi rezistenţei fizice

2. O lucrare scrisă în limba română cu subiect din literatura română, istorie, geografie sau ştiinţe naturale.

3. Conversaţiuni asupra diferitelor chestiuni de cultură generală din care să se constate puterea de judecată şi cultura candidatului.

4. O probă de desemn.

ART. X. — Comisiunea examinatoare va înainta Ministerului de Răsboi (Direcţiunea Şcoalelor Militare) până la 14 Septemvrie actele asupra rezultatului examenului de admitere întocmite după cum urmează:

a) Procesul vorbal şi tabelele examinărei medicale cu candidaţii admişi şi respinşi;

b) Procesul-verbal cu două tabele:

I-a a candidaţilor cari îndeplinesc condiţiunile legale de admitere în şcoală.

II-a a candidaţilor cari nu îndeplinesc condiţiunile de admisibilitate.

In ambele aceste tabele candidaţii vor fii înscrişi în ordinea clasificaţiei, arătându-se, la fiecare aprecierile dobândite la toate probele la care au fost examinaţi.

ART. XI. — In baza acelor enumerate mai sus, Direcţiunea Şcoalelor Militare va întocmi decizia ministerială de admitere în şcoală.

ART. XII. — Vor fi primiţi să candideze tineri, atât din vechiul regat cât şi din ţinuturile unite. Aceştia din urmă vor putea să prezinte proba în scris sau oral în limba în care o cunosc mai bine, numai în cazul când nu s'ar putea exprima bine în limba română

ART. XII. — Elevii declaraţi admişi, nu plătesc nici un fel de taxă în timpul celor 2 ani de studii, cât durează cursurile şi aplicaţiunile la şcoală

ART. XIV. — Comandantul Şcoalei Militare de Educaţie fizică este însărcinat cu executarea prezentei decizii ministeriale şi autorizat a-i da o cât mai largă publicitate.

ART. XV. — Publicarea prezentei decizii ministeriale serveşte drept încunoştiinţare.

Ministru de răsboiu,
General RASCANU

Directorul şcoalelor militare,
Colonel CERKEZ.

Ori cine poate câştige între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se adresa la Administraţia ziarul sub câştig.

S'A DESCHIS CEL MAI MARE MAGAZIN

din Transilvania

Filiala Luca P. Niculescu la Hora Tărănească Cluj,

Palátul Fehér Bárány.

Asortat cu un bogat asortiment de tot felul de manufactura, Bumbac de tors, fitan de tors, ştofe pentru haine bărbăteşti şi de dame. Carton calitatea întâia 80 cm., şi grenadir alb 120 cm. à 100 Cor. metru şi diferite sorturi de jolj şi molino. — **Cu preţurile cele mai reduse şi mărfurile cele mai bune şi moderne.**

Vânzare Engros şi Endetail.

Atelierele de reparat locomotive găsesc:

Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oţel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest şi cauciuc
Garnituri de asbest şi grafitate
Table de fer şi fer de lucru

Precum şi orice fel de articole technice, electrice şi de ferărie la

I. NACHT Bucureşti.

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — **Depozitul:** Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, Bucureşti.

Cea mai veche şi mai renumită **fabrică de lichior Eleonora Szilágyi** soc. pe acţi fondată la 1832 Cluj, recomandă cele mai bune licheruri şi beuturi spirtoasc de prima calitate.

La Atelierul de cismărie Samson din str. Stefan cel mare No. 7. (lângă Teatrul Naţional) se poate comanda ghete şi pantofi cu toc de lemn, ca in vechiul regat. — Se găseste pantofi şi gata după ultima modă. $ $ $ **Preţuri modeste.**

Banca „ECONOMUL“

sediul in CLUJ.
Filiale: M-Ludos şi Aiud.

Cel mai vechiu institut financiar din localitate. — Primeşte depuneri pe libele şi în Cont-curent. — Acoardă imprumuturi cambiale, hipotecare şi pe Cont-curent. — Se oçupă cu tot soiul de afaceri de bancă. — Finanţează şi participă la intreprinderi comerciale şi industriale.

Biroul: Cluj, Calea Ferdinand No. 26. Telefon No. 415.

ZIARUL INFRĂŢIREA

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat si Bucovina

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj,str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 17 Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini Sâmbătă 21 August 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Infrăți

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) ADMINISTRAȚIA: Str. Universit

. . 240 cor. — 120 lei
. . 120 „ — 60 „
. . 60 „ — 30 „

Cazul dlui ministru Tăzlăoanu

Printr'o scrisoare deschisă adresată dlui Prim-Ministru și publicată în ziarul *Dacia* încă din 8 Iulie a. c., susțineam că la Ministerul de Industrie și Comerț se fac abuzuri și călcări de legi.

In ședința Camerei din 10 Iulie a. c. dl N. Iorga, a atras atenția dlui Tăzlăoanu asupra acuzațiunilor ce-i le-am adus, prin amintita scrisoare, somându-l să se explice. Dl Tăzlăoanu, credea însă că va fi deajuns să arunce disprețul său ministerial asupra celor afirmate de mine pentru a închide o discuție din care trebuia să iese lumina. A făcut însă imprudența să spună: „cine are să mă acuze să vină cu interpelări precise.“ Atunci, imediat, am trimis ziarului „Dacia“ spre publicare o scrisoare deschisă, adresată dlui Iorga în care formulam mai multe puncte de acuzare, precise, pe care îl rugam să binevoiască a-le aduce în Cameră sub formă de interpelare. Nu știu cum s'a făcut că acea scrisoare, nu a fost publicat[ă] în ziarul „Dacia“, nici adusă la cunoștința dlui Iorga, în schimb i-a fost comunicată dlui Tăzlăoanu.

Politica economică și procedeiele ilegale ale dlui Ministru de Industrie și Comerț, au dat ocazia și altor economiști, să se ocupe de chestiunile relevate de mine.

Printr'o interpelare a dlui V. Madgearu, s'au adus înaintea Camerei un șir întreg de acuzațiuni precise și întemeiate, întrucât dl Madgearu în calitatea sa de deputat a putut să-și adune materialul din însăși dosarele Ministerului de Industrie și Comerț. Interpelatorul a făcut însă greșala de a amesteca acuzațiunele grave și precise cu considerațiuni teoretice de politică economică, ceea ce a dat ocazia dlui Ministru de a răspunde mai mult la teorii, ocolind sau trecând repede peste chestiunile la care nu putea răspunde.

Votul de încredere, dat de Cameră cu acel prilej dlui Tăzlăoanu, a fost smuls contra sentimentului general al Camerei, în urma intervenției. dlui Prim-Ministru, care a fost silit, pentru prestigiul guvernului, să nu admită debarcarea unui membru al cabinetului său, într'un mod atât de rușinos.

Dl Tăzlăoanu trebuia să înțeagă acest lucru și să-și găsească, în grabă, o platformă de plecare, pentru a scuti pe d-nul general, precum și pe ceilalți colegi din guvern, de neplăcerile actuale.

D-sa n'a făcut însă acest lucru. Și astăzi Parlamentul cere numirea unei comisiuni de anchetă, admițând chiar urgența, pentru cercetarea gestiunei dela Ministerul de Industrie și Comerț. Acest fapt constituie o dovadă, că votul de încredere, dat atunci n'a exprimat convingerea adevărată a Camerei. Cvintezența acestei convingeri e cuprinsă în declarația lapitară și tăioasă a dlui Iorga, care fiind luat ca arbitru de însuși dl Tăzlăoanu a spus: Cât privește incompetența D-voastre, ea este și rămâne dovedită. Despre autoritatea Dv. morală, conștiința acestei țări v'a spus-o de atâtea-ori“.

Și cu toate acestea sunt convins că dl Tăzlăoanu nu va crede nici cele afirmate de dl Iorga, susținând mai departe cu „competință“ că îmbunătățirea valutei (?) se datorește politicei economice duse la Ministerul *său*, fără a bănui măcar că nu se poate îmbunătăți o valută, când se eliberează permise pentru importul șampaniei, parfumurilor, covoarelor, articole al căror import era prohibit la venirea dsale la Minister.

Când însăși Camera guvernului din care face parte, printr'un gest de-o frumusețe clasică îi dă un vot de neîncredere, când „conștiința acestei țări“ este lămurită asupra activității dlui Tăzlăoanu ne place a crede că D-sa va ști, cel puțin acum, și în orice caz înainte de terminarea anchetei să tragă consecințele ce se cuvin, trecând de pe banca ministerială, în rândurile aceleiași majorități care i-au arătat locul unde trebuie să se așeze pentru a se convinge și D-lui de aceea-ce sunt de mult convinși cu toții.

Dr. George N. Leon
Prof. univ.

A creia un Stat

Tragedia care se desfășoară astăzi pe nefericitul pământ al Poloniei este pentru noi și un prilej de adîncă și sguduitoare învățătură politică. Căci din durerile mari pe care Istoria într'o crudă revenire, le revarsă a doua oară peste încercatul popor polonez, noi mai ales sunlem chemați a cunoaște cât e de greu **să întemeiezi. să conduci și să păstrezi un Stat.**

Popor cu trecut și popor de cultură, — în veacul al XVII-lea a fost pentru noi izvorul de unde am primit spiritul Renașterii din Apus și deci primele orientări spre conștiința latinității noastre — și cu toate acestea așa de nefericit ori de câte ori a fost vorba ca pe virtuțile lui naționale să se ridice și o durabilă organizație de stat. Tratatul de Versailles a coborît asupra lui toate înlesnirile pe care o ingenioasă diplomație putea să-i dea în aceste vremuri de prefacere pentru ca în locul dintre Germania și Rusia să se ridice puterea politică și militară a unui Stat-tampon, și iată că Polonia de abia creiată stă gata să cunoască o nouă și teribilă prăbușire.

Nu vom cerceta, firește, cauzele, dar faptul trebuie să-l folosim tocmai pentru a învăța să prețuim și mai mult marea operă politică pe care-am moștenit-o dela generațiile înaintașe și care este **ființa Statului român.** *Căci aceia dintre frații ardeleni cari-și fac astăzi o tristă ocupație din terfelirea și coborîrea vechiului Regat, gândind că pe această cale vor asigura mai ușor dreptul la viață al partidelor zise noui, nu trebuie să uite un singur moment că toate energiile noastre politice de până acum au fost stăpânite de o singură și mare datorie:* **crearea și conservarea Statului român.**

Și ușor este, de sigur, ca astăzi când ne găsim instalați într'o operă ale cărei elemente sunt toate produsul unei munci pe care noi n'am cunoscut-o și pe care deci nu putem s-o măsurăm și s'o prețuim după cuviință, ușor ni-e să învîrtim biciul negației și să descoperim tot ce-a rămas nefăcut *într'o țară în care* s'au făcut *atât de multe. Sau crede cineva în mod serios că a forma o clasă dirigentă, a organiza o armată, a stabili o ordine, a desvolta o cultură și o pune temeliile unei civilizații — și toate numai în scurtul trup de cincizeci de ani — crede cineva că e aceasta o operă pe care s-o putem lăsa cu ușurință la discreția și în bătaia de joc a oricărui „om nou“ ieșit din iureșul unei politici improvizate? Să fie adică așa de greu de înțeles că toi ceiace am ajuns să fim astăzi suntem numai prin munca și priceperea vechiilor generații politice care au știut să creieze în mijlocul românismului puterea și ordinea unui Stat?*

A, stim și noi că în vechiul legat sînt atîtea lucruri care nu s'au făcut și care totuși trebuiau făcute. Știm care ne sînt neajunsurile și știm care ne sînt păcatele. Stim că generația noastră a moștenit un Stat în care fondul nu este la nălțimea formelor și știm în ce direcție trebuiesc îndreptate de azi înainte toate stîrnfile și toate preocupările noastre. Dar în locul criticii și al negației trebule să punem credință, entuziam și acțiune, și în fiecare faptă a noastră să nu uităm o singură clipăcă dacă alții au creiat un Stat, datoria noastră e să-l păstrăm.

Și este aceasta o mare și grea datorie ...

Cu privire la demisiunea guvernului

Ziarul „Indreptarea“ oficiosul guvernului, dezminte știrile despre demisia guvernului Averescu care ia prin aceasta aparența unei manevre politice pentru disciplinarea majorităților.

Totuși din anturajul președintelui Consiliului ni se comunică plietiseala acestuia și dorința de a părăsi frânele guvernului.

Ziarul „Adevărul“ susține că, plecând supărat dela Cameră, generalul Averescu a declarat că va recomanda M. S. Regelui ca succesor pe dl. I. Brătianu căruia îi va dă tot sprijinul.

Probleme și soluți

Credem că a sosit timpul să ne desbrăcăm de nepăsarea de până aci, cu care lăsam în grija diletanților de toate categoriile să conducă viața noastră publică și să stabilească norme, cari zădărnicesc însănătoșirea societății noastre. Trebuie să ne luăm tot curajul gândirii și tot entuziasmul inimii, ca privind situația în față, să căutăm căi și mijloace care pot să determine înspre mai bine desvoltarea vieții noastre publice și să creeze acel sistem de cultură, care trebuie să fie la baza oricărei manifestațiuni sufletești.

Desigur, între ravagiile războiului sunt a se socoti și corupțiunile și moravurile crude, cari s'au ivit în timpul din urmă la noi și cari amenință să vicieze tot mai mult organismul nostru. Va fi una dintre principalele probleme asanarea acestor rele și curățirea atmosferei de miasmele ce o bântue.

Trebuie a se proceda însă și în aceasta direcțiune cu multă prudență, ca nu cumva operând acolo unde boala ar putea fi vindecată și fără operație, să se deschidă amenințătoare alte răni și să ne la orice nădejde de mântuire. Marele învățat Burke, ne servește în această privință cu un sfat foarte prețios când zice: „Nu este neînsemnată nici aceea parte a înțelepciunii politice, care consistă în a ști *cât trebuie să suportăm* dintr'o rea stare de lucruri ... ca nu cumva încercându-ne să obținem, în vremuri și moravuri stricate *un realizabil grad de curățenie* — în loc de a fi înlăturat actualele rele deprinderi, *să ne pomenim cu noui corupțiunii cari acoperă numai și asigură pe cele vechi*“.

Vom ține seama de acest avertisment, și-i vom da chiar o mai largă extensiune și interpretare, căci aceeași bunăvoință, tact și răbdare vom manifesta-o și față de acele talente mai mediocre, cari în totala secetă de oameni chemați, cu gând curat, și-au luat îndatorirea — unii chiar cu jertfe — de a servi interesele publice. A lovi în acești oameni, ori a nu le recunoaște meritul muncii lor, ar fi o ingratitudine.

Dar, ceeace este de criticat, ceea ce nu se poate justifica prin nici un raționament și sub nici un aspect, este vinovăția celor sus puși, cari au tolerat corupțiile și au făcut din proiecte un sistem.

Acest rău obiceiu trebuie extirpat cu totul din practica vieții noastre publice, căci acesta este fermentul cel mai activ al nemulțumirii și deștrăbălării generale. Aici nu încape scuza, pe care advocații o invocă cu atâta predilecție: că nu s'a comis act *legal*, ori mai ales, că *nu se poate dovedi ilegalitatea*. Căci marele tribunal al conștiinței și opiniei publice, se conformă după alți paragrafi, nu după cei ai advocaților. Acest tribunal nu-l va suferi niciodată pe Efialte în rolul lui Cicero, nici pe pungașul iscusit în posturi de onoare

A. C.

Mareșalul Joffre

Francezii vor ca eroii lor să pară totdeauna că merg pe scena unui teatru grandios. Marea mulțime îndeosebi vrea ca generalul francez să fie și el tipul Franței superbe, adorate, temute, și fanfarone, ea și o lată dragută dorită de toți, de care totuși nu se poate atinge nimeni.

Mareșalul Joffre a fost cel dintâi care s'a opus gustului massei. Tip modern al generalului, la omul de luptă de odinioară ei a suprapus realistul veacului care „poruncește“; ei a arătat că generalii francezi nu mai sunt ca acel uriaș și zeflemist omoritor de oameni care se numea Mareșalul Pélissier și că devotamentul generalilor de azi cari cugetă la actele de prudență utilă tot așa de mult ca la gesturile de nebunie eroică, este înțeles numai de gurmeții marilor bunătăți.

Viguros, cu pantalonu-i roșu cu bandă, cu tunica-i neagră pe care abia zărești stelele de argint ale gradului, fără altă decorație decât placa de Mare Ofițer al Legiunei de Onoare, cu chipiul cercuit de ghindă de stejar de aur, într'o simplicitate neafectată a ținutei și atitudinei, Mareșalul Joffre apare ca evocarea emoționantă a celui mai strălucit trecut militar.

Catalanul din Pirineii meridionali, — fiu al unui pământ sever, pornit din uscăciunea unei extrem de simple vieți, cel mai tânăr elev al promoției lui dela Politechnica Parisului, sublocotenent la 18 ani, căpitan la 24 după ce apără eroic, într'un fort parizian, Capitala asediată a tragicilor ani 1870—71, luptător și organizator în Indo-China, cuceritor al Tombuctu-ului Sudanului, organizator al centrului african, colonel la 42 de ani, general la 49 după ce isprăvise cucerirea Madagascarului, șef al Consiliului Superior al Războiului, în Franța pacifică, apoi, urcând culmea supremă, comandant al armatelor aliate pe frontul occidental, — n'a avut nevoie, din clipa când a ținut în mâna sa soarta lumei, să se sileaască spre a deveni legendar. „Papa Joffre“ trăește azi, în mințile și inimile soldaților de ieri, așa cum lor le-a plăcut să și-l închipuie așa cum încrederea și dragostea unanimă i au schițat figura: tatăl, șeful, organizatorul victoriei. Tot astfel va apare și istoricilor viitori: părintesc răbdător, drept, cugetat, metodic, econom de vieți umane, victorios la nevoie.

Căci calitățile spiritului de ponderație și sânge-rece, de ordine și metodă, de forță sufle-

tească şi seninătate comunicativă, au dominat toate acţiunile lui. Şi notele lui de răsboi sunt desigur concise ca un manual de Stat-Major.

Ostaşul pe care îl aclamă astăzi Bucureştii va părea multora de o simplicitate potolită şi de o ţinută burghezeşte greoaie. Ce amăgire! Mareşalul Joffre dă înainte de toate o impresie de forţă — nu brutală şi provocătoare ca a unui Bismarck — ci răbdătoare şi bună ca al vigurosului animal căruia îi datorăm rodnicele recolte. Bucureştenii vor fi mângâiaţi de privirea paternă a Mareşalului, care îi luminează masca, de privirea aceea de un albastru uşor ca cerul Franţii. Ei vor fi atraşi de o simpatie neînvinsă faţa de figura fericită şi săuătoasă pe care n'au chinuit-o nici patimile, nici ambiţia, nici mâhnirile. Ei vor înţelege, privind pe acest mare soldat, câtă forţă de voinţă e în calmul lui răbdător, ce admirabilă conştiinţă profesională, de şef şi de om, face din Mareşalul Joffre un modest activ şi neorgolios, căruia înţelepciunea i-a şoptit că în clipele mari bunul simţ e cel ce trebue să conducă actele şefilor

Lângă cele două arme clasice franceze: *râsul* şi *baioneta*, acela pe care panegiriştii l'au comparat cu Fabius Cunctator, a adus a 3-a armă a unor vremuri noi, o armă paradoxală dacă o judecăm în faţa temperamentului francez: sângele-rece al calmului, metodei, înţelepciunei şi tenacităţii.

Invingătorul de pe Marna şi Flandra, cel care a dezmintit afirmaţia că democraţiile, în teama nebună pe care o au de dictatorii, nu ştiu să pună la locul pe care îl merită pe oamenii de valoare supremă, a rămas în Franţa tipul cel mai reprezentativ al acţiunei ultimilor 6 ani şi personalitatea a cărei suprafaţă morală o indică pentru misiunile în care, în mijiocul ceremoniilor de comemorare sau de omagiu, e nevoie ca să se arete aceia afabilitate a marilor oameni care face o transparentă atmosferă strălucitoarei istorii franceze.

Din mijlocul Ardealului salutăm în Mareşalul Joffre un mare Francez, un general invingător, un sol al Franţii aceleia, care vrea şi azi să dovedească tăria adagiului: „Gesta Dei per Francos".

I Dr.

Acţiunea generalului Wrangel

I. Cine e Wrangel.

După ultima telegramă din Lyon generalul Wrangel, a obţinut un frumos succes contra bolşevicilor, bătându-i şi luându-le 4000 de prizonieri. Acţiunea generalului Wrangel, care la început nu fusese luată în serios, începe acum se intereseze tot mai mult lumea politică din apusul Europei şi în acelaş timp să preocupe cercurile noastre politice.

După sforţările supraomeneşti ale lui Denikin, după eroicele încercări ale nefericitului Kolceag, Wrangel încearcă şi el acum refacerea Rusiei încăpută în mâinile bolşevicilor.

Wrangel a făcut parte din armata lui Denikin şi era unul din fruntaşii ei. Generalul, după informaţiile date de ataşaţii din anturajul său, pare a fi un militar, cu un vizibil talent de tactician şi în acelaşi timp un chibzuit om politic. Ridicat prin meritele sale personale, e în acelaş timp un democrat convins şi sincer, după cum o dovedesc şi faptele sale şi aceasta a contribuit mai mult ca orice la succesul obţinut prin formarea unei armate nouă din rămăşiţele celor înfrânte. Dându-şi seamă, că pe baza vechii organizaţii din Rusia, el nu va putea reface ţara şi că ideile democratice, care stăpânesc astăzi Europa, se impun şi în Rusia, generalul a căutat să corespundă prezentului.

II. Reformele interne.

Ajutat de cunoscutul om politic, fost ministru, dl Kriocheine, generalul a pus baza unei noui constituţii după principiile cele mai liberale şi după modelul celor mai democratice state din Europa.

Deasemenea, generalul a realizat în fapt, reforma agrară, împărţind ogoarele la ţărani, în măsura cea mai largă posibilă. Cei împropietăriţi n'au altă obligaţie, decât a da a cincea parte din produsele agricole guvernului Wrangel, pentru ca acesta să facă faţă cheltuelilor cerute de armată.

III. Faptele de arme.

Temperament cumpătat şi chibzuit, generalul Wrangel, şi-a dat seamă din primul moment cum că din cauza întinderei Rusiei şi din cauza faptului că populaţia e terorizată de bolşevici, el va trebui să procedeze cu precauţiune, asigurându-şi existenţa fiecărei palme de pământ eliberată de armatele sale. Deocamdată întreaga Crimee e în stăpânirea sa şi pentru a para oricare atac bolşeviç şi-a fortificat poziţiile în spatele căror se organizează tinerii recruţi şi noui veniţi din toată Rusia.

IV. Perspectivele.

Wrangel e foarte optimist de rezultatul întreprinderei sale, iar cei din jurul său sunt entuziasmaţi de personalitatea generalului lor. Incurajările date de Franţa a ridicat până la entuziasm moralul trupelor lui Wrangel şi mulţi din cei refugiaţi prin străinătate vin să completeze rândurile tinerei armate. Mulţi din deziluzionaţii armatelor Colceag şi Denikin vin să se înroleze în armata energicului Wrangel în care Rusia întreagă şi-a pus atâta speranţă.

Va avea Wrangel norocul să scape Rusia de frământările nenorocite de astăzi, să restabilească ordinea, şi să dea poporului rus pacea mult dorită?

Nimenea nu e profet în ţara ... altuia!

Viitorul va veni, sau să consacre pe Wrangel, sau să'l arunce în paginile neînsemnate ale istoriei revoluţiei ruseşti, cum a făcut cu Denikin şi Colceag.

Fp.

Viaţa Provincială

Din gospodaria Aradului

Recolta de cereale în judeţul nostru a fost peste aşteptare de bună şi se speră ca prin exportul ce se va face să se îmbunătăţească simţitor, starea actuală. Cucuruzul promite resultate bune. Viile din Podgorie au suferit puţin de secetă, totuşi se aşteaptă o recoltă foarte bună. Lipsa de trutoaie însă pune pe gânduri pe proprietarii de vii. Cânepa, bucuria ţărancelor, a dat anul acesta rezultatele cele mai bune Ţărancele nu au putut să ţese în tot timpul răsboiului fie din lipsa cânepei, fie din lipsa misirului. In iarna aceasta însă vor avea mult de lucru.

Arestarea contrabandiştilor cu coroane a stârnit un zimbet de satisfacţie pe buzele publicului. Toată lumea se bucură, că banda aceasta a fost descoperită.

Reforma agrară nefiind încă executată, pământurile au fost date ţăranilor în arendă forţată. Ţăranii sunt în majoritate mulţumiţi cu măsura aceasta provizorie, aşa că în privinţa aceasta nemulţumirile sunt numai de natură locală.

Administraţia funcţionează încă în mod anormal din pricina lipsei de funcţionari experţi. Se speră însă şi un privinţa aceasta o imbunătăţire, pe de-o parte prin funcţionarii maghiari şi prin cursurile pregătitoare. La poşta din Arad creşte zilnic numărul funcţionarilor cari depun jurământul.

In chestiunea demisionării dlui prefect dr *Avramescu*, opinia publică face obiecţiuni asupra modului în care a fost provocată demisiunea, ea fiind cu totul încredintată despre curăţenia morală a dlui dr Avramescu, după cum a dovedit de altfel şi scrisoarea dlui dr. Ioan Suciu împrejurările în care dl Avramescu a primit prostul de prefect.

V.

Mişcarea culturală

Citind revistele

In ultimul număr, din 15 August 1920, al revistei culturale „Cele trei Crişuri" găsim un sumar cât se poate de interesant şi variat. Revista aceasta, care apare la graniţa de Vest a Ţării, la Oradea-Mare merită toată lauda iar conducătorii ei toată mulţumirea publicului. Remarcăm în acest număr articolul dlui Gh. Ciuhandru, intitulat „Vechi urme de cultură românească în Bihor," prin care autorul dovedeşte că în regiunea Bihor cultura românească are origină foarte veche, după cum rezultă chiar din scrierile istoricilor dr. Iung şi Hunfalvi. Bisericile româneşti din Bihor, păstrează în special foarte multe comori culturale vechi. Acolo s'a găsit psaltirea lui Coresi, din anul 1570, şi probabil că prin bisericile uitate din această regiune se mai găsesc comori de natura aceasta. Prin secolul al XVII, mulţi diaci — copiatorii din vechime ai cărţilor rituale — au venit din Moldova şi au îndeplinit un frumos rol cultural în Bihor, şi manuscrisele lor se găsesc şi astăzi nitate prin mănăstirile bihorene. Remarcăm deasemenea în acest număr, frumoasa poezie a dlui Lucian Blaga, intitulată „Amurg", care s'a mai tipărit în ultimul număr al „Hiperei", şi prin care poetul îşi autentifică ca întotdeauna marele său talent. — Deasemenea, o amintire frumoasă, „Avram Iancu în Seminar", scrisă cu farmec de dl R. Ciorogaru, merită toată atenţia, ca şi nuvela dlui Emil Isac, „Lăuta lui Ştefan". — Remarcăm deasemenea un articol instructiv, „Soarta românismului în Balcani" de Th. Capidan ca şi „Origina scală a dreptului" de dl Peretz. Imnul naţional american, e corect tradus de dl Zaharia Bârsan. Recomăndăm cu căldură această revistă folositoare şi bogata în material, publicului din Ardeal.

*

Numărul 38 al revistei „Cuvântul Liber", cuprinde o schiţă uşoară, dar plină de fină ironie, intitulată „Mâna răzvrătitului", a talentatului publicist Al. Cazaban. Remarcăm deasemenea versurile satirice foarte reuşite „Noaptea de vară", ale celui ce iscăleşte Teofil. Restul nimic interesant. Tentativele de spirit sunt duteroase.

*

„Solidaritatea" e numele unei reviste nouă social-creştină, de sub conducerea d-nilor V. Gh. Ispir, Şerban Ionescu şi C. A. Teodorescu. Cuvântul introductiv e plin de interes şi conţine mult fond. „Ne trebuie o ierarhie a valorilor morale" de asta se plâng cu drept cuvânt conducătorii revistei, şi totodată ne spun că „Democraţia ideală e aceea care e cea mai bine educată şi instruită". După acest cuvânt introductiv, rezultă că biserica e chemată a face această educaţie, având înalta misiune a armoniza sufletul omenesc şi prin aceasta a perfecţiona individul şi prin el societatea. Remarcăm ambele articole ale dlui Gh. Ispir, „Propaganda religioasă", şi „Principii călăuzitoare la modificarea constituţiei". Deasemenea remarcăm şi prea frumosul articol al dlui profesor I. Mihălcescu, „Rolul social al religiei.

*

Suplimentul literar „România Nouă", n-rul 24, conţine o schiţă reuşită a dlui A. Mândru, „Aşteptarea" o frumoasă poezie „Fericirea" cu caracter filosofic, a dlui D. Nanu. Remarcăm câteva poezii populare adunate din Banat de dl Lucian Costin şi prea frumoasele versuri „Revedere" ale dlui Lainiceanu Vladimir.

— Ric. —

Dela C. F. R.

Personalul CFR. care locueşte în Cluj se găseşte în mare încurcătură faţă de ordinul puţin precis al celor ce trebue să fie evacuaţi care s'au stabilit în oraş după 1914. — Se ştie, că mutările la CF. sunt foarte des făcute şi cum în ordinul de evacuare nu se precizează excepţiile acestui ordin, aflăm că înalţi funcţionari români sunt invitaţi să părăsească Clujul fără să fie primit vre-un ordin dacă i se permite să părăsească şi funcţiunea ce ocupă.

Să aşteaptă lămuriri din partea celor în drept, pentru ca interesele ţărei să nu sufere.

*

Direcţia Centrală a CFR. a dat ordin ca plăţile întregului personal să se facă în lei sau în coroane socotind 3 coroane pentru 1 leu.

ANCHETELE NOASTRE

Situaţiunea la Poştă

In legatură cu cele publicate în numărul anterior, căpătăm următoarele lămuriri precise, dela un înalt funcţionar al serviciului P. T. T.

Salariile

Comisiunea de unificare recunoaşte că salariile personalului din Ardeal sunt mai mici, şi la timp chiar ea a făcut demersurile necesare pentru îmbunătăţirea lor. Odată, cu aprobarea budgetului, se vor putea primi salariile ce s'au propus. Prin budget s'a propus: plata în lei pentru tot personalul P. T. T., indiferent dacă a fost sau nu denumit de guvernul român. Astfel, se va da o primă îmbunătăţire stărei materiale a funcţionarlior.

Făcându-se incadrarea, situaţia personalului, din Ardaal, va fi pusă pe aceaş treapta cu a celor din vechiul regat.

E bine să se ştie, că din legea de organizare a poştei din regat se vede că şi acolo sunt 13 gradaţiuni şi prin aceasta personalul din Ardeal va fi şi mai avantajat.

Din avantajele mari ce vor avea personalul P. T. T. este ajutorul familiar şi ajutorul de îmbrăcăminte ce vor primi şi pe care cei din Regat nu îl au.

Comisiunea, care se va ocupa cu incadrarea, va cuprinde funcţionari şi din Ardeal şi din Regat. Se vor căuta modalităţile prin care cvalificaţiile fiecăruia să nu fie nesocotite şi nimenea să nu fie pus pe picior de inferioritate.

Românizarea

S'au tipărit imprimate în româneşte şi ungureşte, făcându-se chiar o distincţiune în privinţa caracterelor literilor.

Nu s'ar fi putut tipări numai în româneşte, întrucât sunt mulţi funcţionari cari nu se pot servi îndeajuns de limba românească. Şi, dacă se mai întrebuinţează tipărituri ungureşti, cauza e că se mai găsesc încă în depozit asemenea tipărituri, şi s'ar fi socotit o cheltuială zadarnică — acum pe timpul scumpirei hârtiei şi tiparului — ca să nu fie întrebuinţate.

Cât priveşte faptul, că la multe oficii postale te intreabă şi ţi se răspunde în ungureşte nu se poate învinovăţi decât doar acei cari, pentru mai multă comoditate, nu le vorbeşte în româneşte.

Nu se pot face bănueli asupra personalului care din momentul ce a depus jurământul de credinţă către ţară şi când ştie foarte bine oricine că, pentru restul zilelor în oficiile publice nu se va mai obişnui decât limba românească, să nu voiască să înveţe româneşte.

Pentru dificultăţile, care întâmpină cea mai mare parte din funcţionarii postali, o deciziune ministerială a admis termenul de un an, adică până la 29 Iunie 1921, când tot personalul trebue să cunoască la perfecţie limba românească.

Şi, dacă pentru organizarea complet românească se întâmpină unele dificultăţi morale, nu e mai puţin adevărat că sunt şi multe dificultăţi de ordin material Astfel în introducerea ştampilelor se întâmpină dificultăţi tehnice care, fac ca executarea să nu se poată face într'un timp scurt, când este lucru ştiut că gravarea lor nu se poate încredinţa oricui. — De terminarea acestor ştampile depinde şi introducerea numirilor româneşti în totul, şi până acum, înlocuirile celor ungureşti se fac treptat cu datele oficiale.

Se speră că prin munca cinstite şi prin spiritul de înfrăţire a tuturor se va putea ajunge la o stare bună de lucruri.

Retragerea coroanelor

Dela 20 la 24 August se vor face declaraţiile privitoare la câte coroane posedă fiecare. Dela 1 la 10 Septembrie se vor depune coroanele declarate în pachete decâte 100 bucăţi fiecare valoare. *Biletele de 10.000 coroane nu se plătesc deocamdată.*

Cronica politică

Știrile despre demisia guvernului publicate ieri într'o ediție specială a ziarului nostru sunt confirmate astăzi și de o mare parte din ziarele din București, și nu de cele mai puțin scrupuloase în aruncarea unei știri.

Cu toate acestea, faptul demisiei guvernului pare a se reduce la o simplă amenințare cu care generalul Averescu a crezut că-și poate disciplina majoritățile dovedite de două ori ca fiind ostile băncii ministeriale. Căci de două ori, odată în chestia Tășlăoanu și altă dată cu prilejul interpelării dlui deputat Gioroceanu, majoritățile au contribuit prin votul demonstrativ la punerea guvernului în cele mai penibile situații.

Ori care ar fi însă adevărul, fapt cert este că ne aflăm în fața unei crise de guvern a cărei realitate o găsim drastic exprimată în cuvintele rostite de general: *Cu asemenea majoritate nu-mi rămîne decât să demisionez.* Că generalul Averescu nu și-a dat încă demisia, că dl Argetoianu face toate sforțările posibile ca să împiedece o catastrofă și că majoritățile vor fi făcut în urmă solemne declarații de supunere, — toate acestea sunt lucruri mărunte care nu micșorează întru nimic faptul care există și care singur ne interesează: *criza de guvern.*

Cum se va resolva această criză? Soluțiile sunt multe dar posibilitățile puține, fiindcă la factorul intern se adaogă acum în mod hotărîtor și factorul extern. Chemarea dlui Brătianu de către mareșalul Joffre este un fapt destul de vorbitor pentru a mai putea crede că resolvarea crisei se va face numai în funcție de situația politică internă.

REPORTAJ POLITIC

Situația în partidul socialist

— După congres — Socialism sau sovinism? — Ce fac Românii? —

După congres, în urma punerei românilor în minoritate, situația în partidul socialist ardelenesc s'a clarificat. Rezerva înțeleaptă pe care conducătorii de mai înainte d. Flueraș și Jumanca, o aveau față de tendința prea extremistă a socialiștilor din vechiul regat, a fost condamnată în desbaterile congresului.

Congresiștii în majoritate unguri au accentuat destul de pronunțat caracterul internaționalist pe care înțeleg să-l dea mișcarei socialiste. Deasemenea ei au declarat, că nu pot accepta lupta moderată a foștilor conducători, cari au înțeles s'o aducă în cadrele nouei organizații de stat românesc.

Socialism sau șovinism

Dar, caracterul internațional pretins de unguri ar fi trebuit ca să fie manifestat efectiv și din partea lor, de fapt însă, ungurii și-au trădat cu acest prilej sentimentele prin însă-și punctele de acuzațiune pe care le-au adus vechiului comitet. Vechiul comitet a fost acuzat, în primul rând, că a aderat la declarația unirii dela Alba-Iulia. Și mai mult încă, ungurii au afirmat chiar că *„trebuia să se rămâie sub republica maghiară, care le-ar fi dat mai multă libertate de cât România"*.

Așadar, în mod precis, s'a putut constata care este intențiunea ungurilor în acțiunea pe care au întreprins-o sub masca socialismului.

Răspunsurile pe cari le-au dat d-nii Fluerus și Jumanca au fost de natură a le demasca intențiunile. Li-s'a amintit ungurilor că deși socialiști n'au voit ca să lupte în alegeri pentru triumful cauzei pe care pretind a o servi, pentru motivul că *nu vor să recunoască Statul-român.*

Toate aceste sunt suficiente pentru a dovedi că Ungurii nu fac socialism, ci curat șovinism.

Ce fac românii?

Intrebarea pe care trebue să și-o pue acum, în urma acestor dovezi, oricare, este: ce fac românii din partidul socialist?

In mod logic nu-am fi putut aștepta, așa după cum de altfel și d. Flueraș a lăsat a se înțelege în mai multe rânduri, că Românii se vor retrage.

Nimic mai firesc nu ar fi fost decât ca, atunci, chiar în timpul desbaterilor, când sentimentele românești cele mai sfinte, ca memoria celor căzuți pentru patrie, au fost atinse, Românii, înțelegând scopul urmărit de Unguri, să de-a dovadă că nu înțeleg nici ei, *cu atâta mai puțin*, ca să-și renege neamul.

Nu pentru a renunța la lupta lor pentru democrație ci, tocmai pentru a o întări mai mult, neînțelesnind triumful dominațiunei maghiare trebuiau să înțeleagă Românii, acolo în congres, că li s'a verificat în față și definitiv utopica credință că ar putea să dispară sentimentul național în masă. Dispare ce e dreptul, o vedem, dar individual.

Oare putem crede că printre unii la care a dispărut să fie și dnii Jumanca și Flueraș? Dacă este așa, atunci dlor ar trebui să înțeleagă că, sunt în contrazicere cu massa pe care pretind a o reprezenta și să-și tragă consecințele.

Crâmpeie de polemică

„Patria" scrie: „Alăturea cu cea din Banat, granița noastră din Maramureș face ca să nu ne putem bucura deplin de încheierea păcii."

In schimb însă patronii „Patriei" se bucură de onoarea de a fi iscălit aceasta pace.

*

Ziarul „Voința" anunță deodată două sinucideri în localitate.

Și când te gândești că noul nostru confrate e de abia la n.-rul 3.

Bănățenii și politica partidului național

Sub titlul „Un păcat....", *Banatul Rorânesc* publică următorul articol:

Campania detestabilă, pornită de membri partidului ardelenesc împotriva fraților din vechiul regat, dă roade îngrijorătoare. Pornită la început această luptă pe chestiuni de principii — cei puțin așa se spunea — a degenerat în cele din urmă în așa fel încât azi este o campanie dictată de ambiții rănite.

Nimic nu dovedește mai bine, că partidul ardelenesc nu mai este condus azi de principii, decât propaganda primejdioasă întreprinsă în scopul de a dovedi populațiunei de dincoace de munți că frații din vechiul regat vor să se îmbogățească din osteneala și munca noastră.

După rușinoasa cădere în alegeri partidul ardelenese nu s'a sfiit să se folosească de calomnie, ca să poată ajunge din nou la putere, căci acesta este singurul scop urmărit de el. Prilej favorabil, pentru distrugerea dragostei și încrederii dintre frați, a oferit chestiunea preschimbării coroanelor în lei.

Sub masca îngrijorării de imensele pierderi pe cari le-ar suferi populațiunea românească de dincoace de munți, prin schimbul coroanei pe curs scăzut față de leu, au inundat Ardealul și Banatul cu manifeste pline de calomnii la adresa vechiului regat și au organizat întruniri de protestare împotriva fraților de dincolo de munți.

Este superflu să arătăm, că propaganda întreprinsă pe chestiunea preschimbării coroanelor n'a fost pornită din dorul de a apără interesele populațiunii române, ci i-a servit numai de armă în lupta împotriva oamenilor cărora li-s'a încredințat conducerea țării.

Scopul urmărit n'a putut rămâne ascuns, căci la un moment dat până chiar și puținii aderenți, câți i-a mai rămas partidului ardelenesc, mirați s'au întrebat cum se face că volnicoșii „naționaliști" — cari într'o vreme aveau pretenția să monopolizeze pentru sine toată dragostea de țară și de neam — se găsesc azi într'o tabără cu capitaliștii ovrei și cu toți străinii îmbogățiți din truda țăranului român din Ardeal și Banat? Și au înțeles atunci Românii de dincoace de munți, că interesele lor nu pot fi apărate de partidul ardelenesc întovărășit în luptă cu toți străinii împotriva vechiului regat.

Neagra orbire, care a cuprins sufletul *„naționaliștilor"* n'a putut duce în rătăcire poporul nostru, dar în schimb a dat prilej *„minorităților"* să-și manifesteze toată ura ce o păstrează fraților noștri din vechiul regat. Presa minorităților este azi plină de calomnii la adresa vechiului regat, din scrisul lor respiră dușmănia ce ne-o păstrează.

Va rămâne pe vecie un merit netăgăduit al partidului ardelenese de a fi susținut, alături de străinii cari neîncetat ne subminează, o propogandă de calomnii împotriva fraților cari ne-au eliberat.

D-nii Maniu și Vaida pot fi mândri de strălucitul succes al politicei inaugurate de ei.

Situatia in Polonia

(Contra-ofensiva polonă)

Cele din urmă telegrame ale misiunei interaliate din Posen semnalează că prima linie de apărare poloneză s'a restabilit.

O contra-ofensivă poloneză s'a deslănțuit la Sud. Bolșevicii se retrag în grabă.

Cronica Bucureștilor

— Sosirea Mareșalului Joffre — Decorarea orașului București — Acordul cu Austria — O anchetă parlamentară — Dl General Averescu și partidul național

Vorbeam într'o cronică de suferințele acestui București — pe care un ziar ardelean voia să-l arăte drept o Sodomă luându-se după unele aspect efrivole, ce nu constitue de cât o mască de carnaval așezată pentru a ascunde suferința și munca istovitoare a sutelor de mii de locuitori harnici.

Arătam că Franța — ai cărei fii au fost martorii zilelor de groază, când sute de victime nevinovate cădeau pradă aeroplanelor asasine în această capitală ce suferea eroic totul păstrându-și entuziasmul și încrederea în victorie. Franța care știe ce înseamnă invazia cu tot convoiul ei de umilințe și lipsuri — a hotărît să acorde Bucureștilor, ca și satului martir Mărășești, crucea de războiu, una din cele mai înalte distincții ce se pot da.

La această onoare ce se făcea României — s'a mai adaugat o nouă dovadă de iubire și stimă: însuși însingătorul de la Marne, marele Joffre, a venit să prezideze strălucita serbare.

Primirea ce i s'a făcut arată nu numai iubirea și recunoștința României pentru primul făuritor al victoriei dar și legăturile indisolubile ce le avem cu aliații noștri.

Era firesc însă ca această sosire — în timpul desfășurărei unor grave evenimente în Orientul Europei, — să dea naștere la diferite versiuni și agitații. „Bine informații" notează până acum două: prima că Mareșalul ar avea o misiune politică de natură războinică, — a doua că această bruscă sosire este o demonstrație politică, care, alături de recunoașterea guvernului Wrangel, este menită să dea de gândit bolșevicilor și să-i facă mai concilianți în tratativele lor cu Polonia, asigurând astfel pacea. Notăm ambele versiuni, ca simplu titlu de document.

*

Austria este țara care, dintre toți foștii noștri dușmani, nu se desparte de noi prin vre o urâ de rasă ci numai prin nenorocita politică habsburgică, care veacuri întregi i-a fost impusă de imperialismul unei aristocrații nevolnice. Din această cauză era firesc ca îndata ce a fost desfăcut mozaicul dublei monarhii primile legături prietinești să o legăm cu poporul austriac desrobit. Astfel se explică repedele acord ce o intervenit între guvernul nostru și delegația austriacă de sub conducerea dlui von Riedl, ajungându-se numai în câteva ședințe la stabilirea unui tratat economic. Grație acestuia se părăsește sistemul compensațiilor recurgându-se la acordul de „contigență" adică fiecare stat lăsând liber comerțului o cantitate anumită de mărfuri din cele ce are în abundență comerțul lucrând în limitele acestor contingente. Astfel Austria va căpăte materiile prime și petrolul de care are nevoie iar noi vom fi înlesniți cu articole industriale ferărie, locomotive și materii chimice.

Fără îndoială însă că acest acord va avea ca consecință și o strângere a relațiilor de prietenie între ambele țări.

* * *

Un eveniment în istoriçul furtunilor din actuala sesiune parlamentară: opoziția cere o anchetă parlamentară la ministerul dlui Tășlăuanu, în chestiunea neregulilor ce s-ar fi săvârșit și majoritatea o votează Să fie oare aceasta o dovadă că majoritatea înțelege să debarce astfel pe prietenul dlui Goga? Ne-am îndoi. Procedeul n-ar fi elegant și s'ar fi găsit altele mult superioare. In realitate lucrurile ștau altfel: comisiunea de anchetă —, din care fac parte și parlamentari din majoritate —, are menirea să curețe pe Dl Tășlăuanu de orice pată. Ea trebuie să dea certificatul de bună purtare după actele ce le va analiza și cari, de sigur, nu vor avea nimic compromițător. Astfel, în realitate opoziția a fost înfrântă, chiar cu propriile ei arme cât despre *adevăr*, știm că menirea lui este de a sta totdeauna în întuneric.

*

In ultimile ședințe ale Camerei, atât din vorbele dlui Take Ionescu cât și din acelea ale Președintelui Consiliului s'a desprins ca un leit-motiv preocuparea șefilor actualului guvern de mult apreciata putere, zisă în alți termeni și „revărsarea Nilului". La discuția bugetului dl Take Ionescu nu scapă ocazie să adreseze minorităților un „să stați și dvoastră în opoziție șase ani" iar dl Averescu acuză partidul național că „a voit să fo meze un bloc al provinciilor alipite care să guverneze în permanență și pentru aceasta se opunea unificărei." Această afirmație, susținută de ... ele declarații ale dlui Nistor și ... ț, ar putea fi adevărată —, totuși ea nu stabilește în nimic că dl Averescu n'ar fi preocupat deaceeaș grijă mai ales când are, la dreapta pe dl Take Ionescu atât de avid de a face cât mai mult bine țărei conducând deodata două ministere: al internelor și al finanțelor.

Această preocupare de putere care se vede în toate antrigi e de culise ale ultimului timp, arată că nimic nu separă democrația federalistă națională de oligarhia d-lui Averescu decât câteva miniștere în plus sau minus, — răpostie ușor de trecut atunci când mai dând unii, mai lăsând alții, se vor găsi în măsură să ajungă la o înțelegere. (Și acest târg se va încheia probabil la toamnă, până atunci sfârșind sacul cu înjurături zilnice cu cari se cinstesc în zilele respective.

C.

Dela sate

Aflăm că școala de stat din comuna *Cara* este complect dărăpănată, și ținută într'o murdărie de nedescris, deși anul școlar e aproape să înceapă. Nu știm dacă dl Director al școalei dl Traian Codor și-a făcut datoria, și dacă a sesizat la timp autoritățile în drept pentru reparațiile cuvenite. Constatăm însă o regretabilă nepăsare cu urmări destul de grave pentru învățământul primar dela sate.

Congres agricol

La 25 și 26 Septemvrie va avea loc la Mediaș congresul ... unei Agricole Săsești. Cu ... aceasta se vor deschide ... ție de fructe, struguri și vite.

INFORMAȚII

Subsecretariatul Refacerei și Aprovizionărei stăruește să atragă în cadrul atribuțiunilor sale și Casa împrumuturilor pe gaj, urmărind reînființarea Casei Rurale.

Casa de împrumut pe gaj a dispus să nu acorde împrumuturi micilor industriași.

*

A sosit în București dna Vestnici cu domnișoara, soția și fiica președintelui consiliului de miniștri al Serbiei

Au fost primite în gară de dl Take Ionescu, Negulescu și Derussy.

*

D-l N. Iorga publică în „Neamul Românesc" un articol, în care exprimă dorința ca prezența mareșalului Joffre, să nu însemne intrarea în vreo aventură.

*

Certificatele date de școlile confesionale ungare s'au declarat nule deoarece ecsamenele nu s'au făcut în prezența delegaților Ministerului de Instrucție.

*

Agricultorii dobrogeni au intervenit la Ministerul Comunicațiilor cerând a li se dea voe să depună cerealele în silozurile dela Constanța.

*

Mărășeștii au fost declarați prin lege comună urbană.

* * *

Conferința internațională a Dunărei s'a amânat pentru data de 1 Septemvrie, după propunerea delegatului român.

*

Au sosit la București noi comunicări financiare dela dl Nic. Titulescu care se află la Londra.

*

S'a instalat la primăria Bucureștilor noua comisiune interimară complectată.

*

Reuniunea marilor industriași din localitate a ținut eri o ședință, pentru desbaterea cerințelor muncitorilor, cari pretind salarizarea în lei — în aceeași cotă cât au avut până acum în coroane. — Rezultatul nu se știe încă.

*

Ministerul de instrucție a oprit funcționarea claselor secundare mixte. De asemenea a oprit orice transferare în învățământul primar neacordându-se în viitor nici concedii de studii.

*

Camera de Comerț din localitate aduce la cunoștința tuturor comercianților și industriașilor că pașapoarte vor putea obține numai aceia, cari vor cere prealabilă învoire din partea Camerei. Fără consimțământul Camerii, comercianții și industriași nu vor obține pașapoarte.

*

Ultimele știri primite la București arată că în Polonia s'ar fi restabilit prima linie de rezistență în fața Varșoviei.

Numeroși fugari polonі au invadat Posnania.

Populația este prada spaimei provocate de furia atacurilor dușmane.

*

Ziarul Epoca anunță logodna probabilă a prințului Carol cu principesa Mafalda, fiica cea mare a Regelui Italiei.

*

Citim în „Dimineața":

Aflăm că autoritățile noastre superioare au declarat Chișinăul zonă de război și au instituit în consecință starea de asediu și cenzura.

Faptul de mai sus este în legătură cu ultima fază a războiului ruso-polon.

În Chișinău toate localurile se vor închide la orele 10 seară.

Circulația pietonilor este îngăduită până la 12 noaptea.

Atrupamentele sunt oprite.

Intrunirile nu se pot ține decât cu îngăduirea comandamentului superior militar.

*

Desbaterile procesului în chestiunea asasinării celor doi preoți martiri din Șimand, Lenghia și Popescu, au început ieri. Dintre 28—30 de indivizi cari, din ordinul fostului comandant bolșevic din Socodor, Iosif Endres, au săvârșit omorul, au fost prinși următorii: Fr. Herbert, I. Trip, G. Novac, Ladislau Sandor, G. Manguț, etc.

Iosif Endres se zice că ar fi căzut la Tisa, iar ceilalți au fugit în Ungaria.

*

Iată noul itinerar și program al ceremoniile readucerii capului lui Mihai Viteazul:

1. Plecarea trenului special cu delegații însărcinați a însoți relieviile Eroului va avea loc în ziua de 21 August, ora 9 seara.

2. La 23 August vor avea loc mari serbari la Iași.

3. In dimineața 24, va avea loc plecarea trenului din Iași și va trece prin: Roman, Bacău, Mărășești, Rimnicu-Sărat, Buzău, Ploiești, la Târgoviște.

4. In fiecare din acestea stații se vor da onoruri militare, și trenul va fi întâmpinat la intrarea în gări de toate autoritățile locale.

5. In ziua de 25 August, ziua depunerii capului lui Mihai Viteazul la Mănăstirea Dealului, vor avea loc serbări în toată țara, după cum se hotărâse în programele anterioare.

*

„Monitorul Oficial" publică regulamentul pentru evacuările forțate și încuartiruirile în Ardeal, Banat, Crișana, Sătmar sau Maramureș.

*

Direcțiunea Poștelor a declarat că nu-și mai ia răspundere pentru scrisorile destinate pentru Polonia.

*

Eri dimineață a plecat din Arad un tren cu impiegați dela poștă, cari au refuzat să rămâie în serviciul statului Român, în total 40 de familii. Un alt tren de evacuare va pleca din Arad în ziua de 22 August cu repatriabili în Cehoslovacia. Cu acest tren vor putea pleca și studenții universitari cari posedând pașapoarte ar voi să studieze în Cehoslovacia.

A. S. R. Principele Nicolaie al Românici și-a serbat a 17-a aniversare a nașterii. Poporul nostru a găsit în aceasta un nou prilej de a prezinta vlăstarului regal urările sale cele mai pline de dragoste și de devotament față de Dinastie.

*

Curtea Marțială din Craiova a judecat procesul plutonierului Nicolae Trușcă. In timpul ocupației din Budapesta, într'un local din Piața „Eskă" cu ocazia perchiziției făcută acolo, colonelul din armata română Oscar Mar, de origină sas, a întrentat pe plutonier. Plutonierul pentru aceasta l'a împușcat.

La dezbateri, plutonierul s'a apărat cu aceia, că fiind colonelul în uniformă străină, și deoarece a și vorbit slab românește l'a socotit drept ungur bolșevic și pentru aceasta l'a și împușcat.

Curtea Marțială pe baza acestei apărări a achitat pe acuzat.

*

Ziarul „Prodos" din Constantinopol anunță că în curând guvernul grecesc va înainta Camerei un proiect de lege pentru recunoașterea căsătoriei morganatice a regelui Alexandru cu Dra Aspasia Manos. După acest proiect de lege Aspasia Manos devine soția legitimă a regelui Alexandu, fără a avea acele drepturi care se cuvine unei regine. Perechea regală va locui într'un palat particular, și nu în palatul regal unde va exista numai cabinetul regal. Guvernul a permis ca Aspasia Manos să se reîntoarcă în Grecia unde a și sosit zilele trecute așezându-se într'o vilă lângă Atena.

*

Comitetul organizator al „Capelei Eroilor" pe această cale roagă toate băncile, institutele, prefecturile, parohiile etc. cărora s'au adresat listă de subscripție, ca să binevoiască a retrimite de urgență acele liste dimpreună cu obolul lor, în vederea începerii lucrărilor și ridicării turnurilor susnumitei capele.

Dela P. T. T.

Direcțiunea P. T. T. aduce la cunoștința publicului:

1. De la 20 August c. se reia pentru Ardeal și Banat, serviciul de grupuri cu bani și scrisori de valoare până la 10,000 (zece mii) Lei bucata.

Se studiează întinderea acestui servicin și pentru vechiul regat, Bucovina și Basarabia.

2. In vederea schimbului Coroanelor se suspendă serviciul de mandate postale în Coroane pentru Ardeal, reluându-se de la 1 Septemvrie în Lei și pentru vechiul regat.

3. Pentru noii funcționari P. T. T. s'a înființat o școală practică la Timișoara, urmând ca zilele acestea să se înființeze la Oradia-Mare și în primele zile ale lunei Septemvrie și la Cluj.

Comisiunea de unificare a P. T. T. a dat instrucțiunile necesare cu privire la schimbarea Coroanelor ce s'ar găsi în casele oficiale până la 31 August inclusiv.

*

In cursul lunei Septemvrie se va face reluarea coletelor postale pentru Ardeal și vechiul regat, descendată până la greutatea de 5 kilograme, fără valoare și fără ramburs.

*

Se studiează ca în cursul lunei Septemvrie, transportul corespondențelor postale, în Cluj, să se facă cu autocamioane în loc de cariole cu cai.

Revista Presei

Pacea cu Ungaria

„Dacia Traiană" publică un articol al dlui Ioan Gorme intitulat *Pacea cu Ungaria* din care reproducem acest frumos sfârșit: Pe Maghiari nu i-am împăcat, — cu toate că'm ratificat tratatul de pace cu Ungaria. Pe Maghiari n'are să-i împace nimica, decât puterea acelui spirit de dreptate cu care ne vom impune noi: *superioritatea noastră.* Nu se mai întorc sistemele de opresiune națională, cum nu se va mai întoarce feudalismul, sau sclavia. E 'nzadar, Maghiarel — Ceeace reprezint eu, Românul, în mersul omenirii, e atât de mai presus pornirilor tale medievale, — încât iscălirea acestui tratat de pace nu e făcută de noi doi, — ci e făcută de mersul inexorabil al Istoriei.

Anglia și situația din Polonia.

Ziarul „Times" scrie.:

Primul ministru a lămurit în discursul sau elementele esențiale ale situațiunei față de Polonia.

Baza politicei Aliaților este menținerea independenței acestei țări; acest principiu călăuzește acum acțiunea Aliaților și ne luăm libertatea de'a remarca că multe neajunsuri ar fi putut fi evitate dacă acest lucru ar fi fost recunoscut fără echivoc de la început, așa cum a facut dl Lloyd George.

*

„Daily Telegraph":

Declarațiunea primului ministru a fost gravă, dar totuși nu așa de întunecă cum am fi putut crede. Ea nu înlătură nădejdea că criza va putea trece fără a se rerurge la mijloace de constrângere, pe cari dorim cu toții a le evita.

Totul depinte de atitudinea guvernului sovietic iar dl Lloyd George crede că acesta poate să aibă un punct de vedere rezonabil.

*

Rușii vor nimicirea Poloniei.

Ziarul „Pravda" din Moscova scrie:

Polonia albă va fi nimicită pentru totdeauna.

Noi vom organiza o armată roșie poloneză și vom creia o republică sovietică în Polonia, care va fi aliata noastră.

Armata roșie a realizat o măreață încercare revoluționară respingând pe dușmanii patriei proletare, dar mai ales răspândind „contagiunea bolșevica" în toate ținuturile ocupate.

Datoria noastră prin urmare este să împingem înaintarea noastră victorioasă până la o desăvârșită dezorganizare a dușmanului.

Sosirea Mareșalului Joffre

— Parcursul triumfal — La București: recepția — Decorarea M. S. Regelui — Cuvântarea Mareșalului — Banchetele — Decorarea Bucureștilor —

Sosirea în țară a Mareșalului Joffre a fost un adevărat drum triumfal. Pe tot parcursul dela Timișoara la București s'a făcut ilustrului oaspe o primire strălucită.

In toate gările s'au făcut Mareșalului manifestații de dragoste. La Orșova l-a salutat și o delegație a locuitorilor turci din insula Ada-Kaleh. La Severin au ieșit în întâmpinare autoritățile civile și militare, cu populația orașului, aducând flori și urale. La Craiova mii de oameni au aclamat pe solul Franței. Colonelul. Toplicescu a urat bun venit, la care Mareșalul a răspuns viu emoționat.

La București, recepția a fost strălucită.

De dimineață, străzile pavoazate cu drapele aliate, până la gară au fost aglomerate de un public imens.

Piața din fața gării și peronul erau pline de lume, din toate straturile, care a venit să salute pe marele mareșal.

Pe peronul gării, frumos împodobit, se aflau dnii:

Take Ionescu ministru de externe, generalul Rășcanu ministrul de războiu, Daeschner ministru Franței generalii Cristescu, șeful marelui stat-major, Mărdărescu Lișcu, Zaharia Nicoleanu prefectul poliției. Dragu, Samsonovici Ștefanescu, Amza, Rujinski, Cihoski, Gorski colonelii Costandache, Cezărescu — din partea palatului — d-nii D'Acosta președintele coloniei franceze și un mare număr de membri ai coloniei, dr. Gheorghian președintele comisiei interimare, Romulus Voinescu, directorul general al siguranței, etc.

La orele 9 trenul special sosește în gara de Nord. Mareșalul Joffre își face apariția, însoțit de generalul Petala; publicul îl ovaționează în strigăte de: *„Trăiască Joffre!" „Trăiască învingătorul dela Marna!"*

Dl colonel Cezărescu, aghiotant regal, urează bun venit în numele M. S. Regelui.

Dl Take Ionescu ministru de externe, salută pe distinsul oaspe în numele guvernului, iar dl general Rășcanu în numele armatei.

Dl dr. Gheorgian, președintele comisiei interimare, salută pe mareșalul Joffre în numele orașului București, care primește cu mare satisfacție vizita geniului militar al Franței.

Cel din urmă dl Daeschner, ministrul Franței salută pe noul venit în numel legației și a coloniei franceze.

In sala de recepție a gării de Nord s'au făcut prezentările.

Cu un automobil regal, însoțit de dl colonel Cezărescu, mareșalul Joffre a fost condus la palatul regal, unde i s'a rezervat un apartament, pentru a fi găzduit.

In tot parcursul numerosul public care staționa pe străzi, a făcut o impunătoare manifestație de simpatie marelui general francez.

La orele 11 jumătate a avut loc în sala tronului decorarea M. S. Regelui cu medalia militară franceză.

Erau de față la această solemnitate dnii generali Rășcanu, Istrate, Rujinski, Cristescu, Lișcu, Dragu, Cihoski, Gorski, Samsonovici, Ștefănescu, Amza, Petala, Popescu, Mărdărescu, Gheorghian Nicoleanu, Burileanu, colonelii Constandache, Hențiescu, Vlădescu, dnii Daeschner cu întrep personalul legațiunei.

Mareșalul Joffre a venit însoțit de întreaga misiune militară franceză din București.

M. S. Regele a sosit la 11 jumătate fiind primit de Curtea militară și civilă regală.

Situația internațională

Telegramele anunță contra ofenziva poloneză ca dusă cu succes. In felul acesta căderea Varșoviei sau se amână sau este înlăturată, în orice caz e un mare bine, căci este timp ca să se ia măsurile pe care aliații din lipsa unui acord au întârziat de a le lua.

Afirmarea tot mai mult a neînțelegerii dintre Franța și Anglia pe chestiunile Europei orientale, dovedește că numai datorită acestor neînțelegeri armatele roșii au putut să opereze liniștite, iar sovietele să-și impuie punctul lor de vedere în privința recunoașterei față de Anglia.

Amestecul Italiei, deși s'a afirmat că s'ar datora atitudinei neutrale avute în acest conflict, se dovedește acum a fi motivat de interesul ce-l are de-a fi alaturi de Anglia, care, în schimb, s'a declarat de partea Italiei în chestiuna conflictului acesteia cu Serbia.

Franța și-a luat în conpensație alt aliat America, care are unele interese antagoniste cu Anglia.

In manevrele acestea e un întreg joc de biliard, care amenință tot mai mult să compromită opera păcei. In deosebi pentru orientul european situația poate fi socotită tot așa de tulbure ca și în anul 1914 pentru întreaga Europă.

Evenimentele acestea sunt în strânsă legatură cu interesele noastre și unele atitudini dela hotare ne privesc direct pe noi.

Mareșalul Joffre adresându-se Suveranului, i-a spus:

„Fiind delegat de guvernul republicei franceze să decorez pe Maiestatea Voastră, fac aceasta cu o deosebită plăcere, întru cât M. V. și armata română au luat parte la marele război pentru desrobirea popoarelor.

„Această decorație reprezintă simbolul camaraderiei dintre ostași."

Mareșalul a prins pe pieptul suveranului „Medalia Militara".

M. S. Regele a răspuns: că primește această decorație cu o deosebită satisfacție, întru cât este răsplata vitejiei de care a dat dovadă armata română în războiul ce a întreprins pentru întregirea neamului românesc.

Conform tradiției M. S. a îmbrățișat pe mareșalul Joffre.

Apoi M. S. Regele a prezintat mareșalului Joffre, pe ofițerii generali cu cari s'a întețnut mai mult timp.

*

La orele 1 a avut loc la legația Franței un dejun intim oferit în onoarea mareșalului Joffre.

După ameazi, mareșalul Joffre a făcut vizita d-lui general Al. Averescu președintele Consiliului, d-lui Take Ionescu, ministrul afacerilor străine și alter înalți demnitari,

Seara mareșalul a asistat la dineul de gală oferit în onoarea d-lui Beneș, ministrul de externe Cehoslovac, la palatul regal.

Inainte de a primi pe mareșalul Joffre, regele a primit într'o lungă audiență pe dl Take Ionescul ministrul afacerilor streine.

*

Ieri, Joi Mareșalul, a fost invitatul ministeruiui de externe, care a oferit un dejun în onoarea trimisului Franței, în palatul ministerului.

La ora 5 d. a., a avut loc, în Arenele Romane din parcul Carol, solemnitatea remiterii „Crucii de Război" orașului București.

Iată textul citațiunei în virtutea căreia s'a conferit Capitalei noastre această nobilă distincție:

„Dela declararea războiului României către imperiile centrale, a suferit aproape zilnic, timp de trei luni, bombardamente aeriene din partea inamicului, cari au făcut aproape 1000 de victime, fără ca moralul populației să fie atins, sau patriotismul scăzut. A arătat aceeași statornicie patriotică, cu toată presiunea germană, în timpul celor doi ani de ocupație inamică și a dat probe de un înalt eroism, atât în timpul incidentelor cari au precedat armistițiul, cât și cu intrarea trupelor românești și aliate la 1 Decembrie 1918."

Seara, la orele 6, a avut loc un mare dineu de gală la Palatul Regal.

*

Azi, Vineri la ora 10 dimineața, Mareșalul Joffre a primit colonia franceză în localul Legațiunei franceze.

Tot azi urmează a se face recepția solemnă a Mareșalului în Parlament, iar astăseară Primăria Capitalei va da un banchet în sala Teatrului Național.

Sâmbătă vizită la Sinaia iar Duminecă pelerinaj la Mărășești unde va avea loc ceremonia decorării orașului de către Mareșalul Joffre, în numele guvernului francez, cu „Crucea de Război".

TELEGRAME

In Soldau nu va fi guvern sovietic

Berlin, 18 August.

Comandantul trupelor ruse cari au întrat în Soldau a declarat la meetingul municipal că ar fi primit o radiogramă din Moscova care spune că districtul Soldau să fie predat cetățenilor germani pentru auto-administrație. Rușii nevoind a se amesteca în afacerile interne germane au respins propunerea comuniștilor din Soldau de a introduce acolo guvernul sovietic.

Incidentul franco-englez

Paris, 17 August.

Primul ministru englez s'a mulțumit să facă câteva declarațiuni la Camera Comunelor asupra situației poloneze și incidentul franco-englez.

Convorbirile între ambasadorul englez și Secretarul general al ministerului de externe francez se urmează zilnic în scopul de a găsi combinațiuni susceptibile să procure ambelor guverne baza necesară pentru o acțiune comună în Europa orientală.

Allenstein predat autorităților germane

Berlin, 18 August

Luni de dimineață comisiunea interaliată din Allenstein a predat administrația în mânile autorităților germane. Președintele Ebert salută printr'un mesagiu pe concetățenii germani incorporați din nou la Patrie, în numele întregei națiuni germane.

Un singur ofiter german în armata rusa

Berlin, 18 August

Cercurile autorizate germane desmint știrea că generali germani, aliați cu Rusia, operează contra Poloniei.

Aceasta desmințire este confirmată și de o radiogramă rusă care spune că în toată armata rusă se află un singur ofițer german.

Corpurile legiuitoare

CAMERA

Ședința dela 18 August

Ședința se deschide la ora 10. Prezidează dl Duiliu Zamfirescu.

Președintele citește Camerii care se ridică în picioare, răspunsul M. S. Reginei la telegrama de felicitare a Adunării deputaților cu prilejul zilei sale onomastice.

Discuția continuă cu privire la numirea unei comisiuni de anchetă asupra numirei dlui V. Madgearu ca profesor la Academia de Comerț. Propunerea a fost trimisă birourilor.

Dl ARGETOIANU depune un proiect de lege pentru înființarea unei noui secțiuni la tribunalul Ialomița.

Un violent incident se produce între d-nii N. Iorga și președinte, care refuză să-i dea cuvântul. Ordinea neputând fi restabilită, se auspendă ședința.

La redeschidere dl GEORGEANU, din majoritate, anunță o interpelare asupra abuzurilor săvârșite de colonelul Jitianu, prefectul județului Olt.

Vii protestări și tumult în rândurile majorității.

Se admite totuși urgența pentru interpelare.

Generalul Averescu foarte enervat părăsește banca ministerială.

Au loc apoi diferite comunicări.

Colonelul Toplicescu, din majoritate, anunță o interpelare cu privire la prefecții numiți dintre ofițerii activi, cari s'au arătat a fi incompetenți.

Dl IORGA aprobând, se naște o vie discuție între d-sa și dl Argetoianu.

Acesta din urmă este apostrofat cu strigătele de: „Schulier" Schuller!

La ora 12 se întră în ordinea de zi.

Un proiect de lege, prin care se acordă o îndemnizație de scumpete a traiului pensionarilor Casei meseriilor, este pus la vot. Votul este nul.

Ședința se ridică la ora 12·30.

SENATUL

Ședința dela 18 August

Ședința se deschide la ora 9·30 sub președinția dlui general Coandă.

I. P. S. S. MITROPOLITUL PiMEN întreabă pe dl ministru de externe, dacă în urma semnării tratatuluț de pace cu Germania nu va interveni să se deschidă biserica română din Baden-Baden, care se întreținea cu fonduri românești.

Dl ministru GOGA depune un proect de lege pentru acordarea unui spor de 30% la lefurile preoților și diaconilor din toată țara.

Dl ministru NEGULESCU depune proectul votat de Camera pentru înființarea a două școli superioare române la Paris.

Dl G. MEITANI cere să i-se comunice numele persoanelor cari au făcut parte din comisiunea de pace și să i-se dea un tablou de sumele încasate de aceie persoane la Paris.

Dl C. DINESCU întreabă pe domnii miniștri prezenți, dacă este adevărat că în Basarabia s'a introdus din nou starea de asediu. Basarabenii senatori au confirmat această știre.

Dl RAP. TANASESCU citește proectul de lege privitor la cotele de 63 și 90 ale funcționarilor și expunerea de motive.

D. ministru TRANCU-IAȘI. — Legea aceasta pornește din dorința de a repara o mare nedreptate ce s'a făcut funționarilor rămași cu ordin aci în teritoriul fost ocupat. Egalizăm sacrificiile făcute de noi și de alții.

Se votează articolul 1.

La articolul 2.

PR. ALEXE. Se tinde prin acest articol la sustragerea unor drepturi ce se cuvine acelor cari au optat pentru solda militară în timpul războiului.

Dl ministru TRANCU IAȘI — Nu plătim și ofițerilor de rezervă aceste cote, fiindcă solda din răsboi împreună cu toate avantagiile de care s'au bucurat întrece leafa lor civilă deci nu le-o putem acorda.

Insăși plata acestor cote, care întrece suma de 400 milioane este un imens sacrificiu pe care îl facem. Guvernul regretă că nu mai poate satisface și celelalte cereri.

Dl FLORESCU (majoritate) se ridică în mod energic contra măsurii de a nu se plăti aceste cote și ofițerilor de rezervă.

Opoziția prin dl HERA declară că va vota contra legei dacă nu se admite această ultimă cerere.

Se suspendă ședința pentru 10 minute pentru a se da răgaz comitetului delegațiilor să studieze amendamentul propus.

La redeschidere GENERAL COANDA roagă Senatul să suspende discuția pentru a se continua în prezența dlui ministru de finanțe, care va trebui să dea explicațiile necesare.

Dl TRANCU IAȘI declară că va anunța pe dl ministru de finanțe să vie în viitoarea ședință cu materialul necesar pentru deslămurirle cele mai exacte posibile în această chestiuue.

Impedecarea schimbului coroanelor

Suntem informați, că în vederea schimbului coroanelor s'a pornit de către unguri o propagandă printre țărani, ca să refuze de-a prezenta coroanele la schimb. Ei sunt îndemnați la acest refuz cu argumentația, că-și pierd valorile adunate. Li-se spune chiar că, dacă le păstrează, li-se vor recunoaște pe întreaga valoare atunci, când va veni stăpânirea maghiară.

Nu ne oprim asupra acestei noui dovezi de șovinism și speranțe iridente. Ele sunt prea dese pentru a le mai reține.

Ceeace ne preocupă sunt numai dificultățile care se încearcă a se face operațiunilor de schimb. Noroc însă că înțelepciunea și patriotismul țăranilor stau de veghe și nu dau crezământ acestor povești.

Astfel, un personaj militar, vizitând unele comune rurale ori întrebând — după ce-a fost prevenit de acestă propagandă — pe țărani, că dacă le pare bine că vor primi bani românești, a constatat de peste tot, din răspunsurile ce i-s'au dat, că sunt foarte bucuroși să capete bani românesti și-ar fi mulțumiți dacă li s'ar schimba coroanele chiar pe cursul zilei.

Atragem atențiunea totuși organelor respective ca să împiedece propaganda ce s'a făcut, pentru a nu cădea unii mai naivi victime ei, și astfel să-și piardă avutul în speranța absurdă a unor alte timpuri.

Ultime informații

Mareșalul Joffre a depus ieri flori pe mormintele soldaților din cimitirul militar din București,

*

Ministerul Justiției a aprobat măsura luată de secretariatul instrucției din Cluj pentru a nu se anula certificatele școalelor confesionale maghiare, neasistând la ele delegatul ministrului

*

Mareșalul Joffre a fost primit azi la Senat în marea ședință festivă a Corpurilor Legiuitoare reunite. Atmosfera a fost înălțătoare: ovații și urale nesfârșite. Mareșalul, adânc emoționat, a pronunțat un discurs de mulțumire îndelung aplaudat.

*

Deputații bănățeni au cerut ca Banatul să depindă direct de București fără a mai trece prin secretariatele din Cluj.

*

La dineul oferit de ministrul de externe în onoarea ministrului Cehoslovac Benes, s'au pronunțat toasturi decătre dnii Benes și Take Ionescu, arătându-se legăturile dintre cele două țări. Dl Benes a spus că România și Cehoslovacia trebuesc să urmeze unite politica de ordine și pace.

*

Mareșalul Joffre a telegrafiat ieri la Florica unde se găsește dl Ion I. C. Brătianu, cerându-i o întrevedere.

Greva dela tramwaye a fost aplanată.

*

Mareșului Joffre a acordat un interview ziarului **Izbânda,** *arătând că are o misiune morală în România, iar nu una politică.*

*

Cicerin a adresat o nouă notă. României, cerând fixarea unei localități spre a se începe tratativele.

*

Dr. Beneș, ministrul de externe al Ceho-Slovaciei, a avut ieri o lungă întrevedere cu De. Take Jonescu la Ministerul de Externe. Se urmează tratative serioase pentru încheierea unei alianțe între Ceho-Slovacia și România.

Cetiți „Infrățirea"

Operațiunile retragerei coroanelor

— Lămuriri necesare —

Cu ziua de 20 August se încep operațiunile privitoare la retragerea Coroanelor.

Spre scopul acesta s'au luat dispoziții atât la orașe, cât și la [illegible] înființându-să oficiile de [illegible] necesare, pentru-ca poporația se poată fi servită [illegible] la fața locului. In orașele mari oficiile de schimb s'au instalat la perceptorate și la bănci, iar în sate la primării.

In Cluj oficiile de schimb sunt:

1. Perceptoratul orașului.
2. Banca Agrară (Regele-Ferdinand 36—38).
3. Banca Centrală (Victoriei 6).
4. „Vatra" (Piața Unirei 22).
5. „Economul" (Regele Ferdinand 26).
6. „Albina" (Filiala, Memorandului 3—5).

Pentru executarea conformă a operațiunilor s-au luat toate măsurile necesare atât prin ministerele de interne și de război, cât și prin ministerul de finanțe.

Operațiunile se împart în trei categorii și anume:

1. Perioda declarațiunilor, dela 20—24 August, când toți posesorii de coroane vor avea să facă și să prezinte declarațiuni despre numerarul, pe care îl dețin. Băncile și instituțiunile mai mari vor face foarte bine, dacă își anunță soldurile de cassă în ultima zi (24 August), pentru-ca nu cumva, în urma circulațiunei o sumă să fie anunțată de două ori. Bianchetele se distribue gratuit. Ele se completează acasă și se presintă scrise gata la oficiul de schimb. Locuitorii satelor fac declarațiunile verbal. Intreprinderi și instituțiuni afătoare în sate, fac declarațiunile în scris.

2. Al doilea ciclu este timpul dintre 24 August până la 1 Septemvrie. Timpul acesta servește pentru a se evalua cifra totală a sumelor declarate și pentru a pregăti operațiunile schimbului propriu zis; împărțirea lei lor în proporția cum va arăta statistica declarațiunilor.

Al treilea ciclu este timpul din 1 până la 10 Septemvrie, când se face schimbul de fapt.

La schimb sunt admiși numai aceia, cari au facut declarațiunile. Este deci în interesul fiecăruia să fasoneze în mod sincer și corect *sumele de bani gata*, pe cari le deține în ziua declarației, fără considerare la aceea, că sunt proprietatea lor, ori sunt ai familiei, resp. la bănci și întreprinderii: banii încredințați spre administrare.

Deoarece s'a observat, că o mare parte a publicului este de părerea greșită, că numai aceea sumă se poate preschimba, pe care au declarat-o, oficiile de schimb arată, că această părere este greșită, deoarece circulațiunea nu se poate opri și nici nu se intenționează a se opri în zilele de 25—31 August. Sumele aduse la preschimbare pot fi mai mari sau mai mici decât cele declarate, iar declarantul, la cererea oficiului de schimb va avea să dovedească cu acte de ne de credință, de unde provine plusul eventual. Se admite prezentarea plusul provenit din operațiunile normale făcute în cursul acelor zile. Firește, că operațiunile de cumpărare-vânzare de lei și coroane în aceste zile sunt obiect de contravenție și se vor pedepsi cu toată rigoarea sancțiunilor, întocmai ca și prezentarea banilor importați sau rezultați din operațiuni speculative asupra cursului.

Declarațiunile au să cuprindă separat bucățile de 10.000 coroane cu arătarea numerelor și a seriilor, o cerință, care pentru celelalte bancnote nu există. Se primesc la schimb și coroanele de 1 și 2 coroane și este de neînțeles cum a putut pătrunde în o parte a publicului părerea grășită că bancnotele de 1 și 2 coroane nu se vor preschimba.

Declarațiunile trebuesc făcute exact chiar pentru interesul publicului, căci dacă fasionează prea puțin, ori mai puțin decât posedă de fapt, resultatul este că oficiile de schimb vor primi o proporție mai mică și nu se va ajunge la toți. Dacă însă lumea declară mai mult decât are de fapt, atunci se păcălește la curs deoarece cursul se stabilește după rezultatul statisticei. Dar declarațiunile false se consideră și de contravenționi și prin declarațiuni false publicul se expune la consecințe grave prevăzute în legea pentru retragerea coroanelor și rublelor din circulațiune precum și în instrucțiunile de executare a legei. Iată textul referitor:

„Se pedepsește cu amendă și închisoare orice abatere dela lege. Prin urmare nu este permis între altele:

a) A face declarațiuni în numele altora decât ale rudelor, care compun unul și acelaș menaj, sau pentru care au procură în regulă.

b) A declara mai multă monetă decât posede, în scop de a căuta să cumpere dela alții monete până în ziua preschimbării.

c) A face declarațiuni pe nume fictive (închipuite).

d) A face speculă cu coroanele cu ocaziunea retragerei.

e) A face treceri în registrele de declarațiuni, cari să nu corăspundă realității."

Cum de obicei urechea este mai aplecată la șoapte, decât la vorba răspicată, ba cu cât șoapta este mai ușoară, cu atât urechea se pleacă mai mult să o asculte, publcul va face bine să știe, că e pagubă să asculte de șoaptele speculanților, în loc să se adreseze doa-dreptul autorităților. Este în interesul fiecărui om să se intereseze direct dela oficiile de schimb despre orice nedumerire, căci dacă să lasă ispitit sau sedus de speculanți, singur trage paguba.

Așa de pildă speculanții răspândesc șoapta, că oamenii să nu facă declarațiuni, pentrucă îi ia la dare. Că: se vorbește, că schimbarea se amână, că s'a amânat, că nu se va face, că se trage dare și câte toate, pentruca oamenii să se lase seduși să piardă zilele și la urmă să se trezească, că au întârziat, când apoi speculanții vor putea cumpăra 20—30 coroane pe un leu, căci întârziind termenul, coroanele nu vor mai avea nici o valoare în toată Romînia. In ziua de 11 Septemvrie coroanele nu vor mai avea nici un preț și nu se vor mai putea schimba nicăiri, deoarece terminul nu se mai lungește.

In sfârșit ori cine ar încerca să împedece operațiunil de schimbare fie cu orice chip și nu va respecta legea și dispozițunile regulamentului, pe lângă aceea că se expune la pedeapsa legei, dar mai mult se pedepsește singur. Tot singuri se pedepsesc și acela, cari se silesc în toate chipurile să amâne prin reclamațiuni și intervențiuni operațiunile începute, căci cu cât le-ar reuși să împedece preschimbarea coroanelor, cu atât coroana va scădea mai mult în preț. Cu cât mai târziu, cu atât mai rău. Cine crede, că întârzierea de până acum n-a fost de ajuns, n-are decât să se pună în calea lucrărilor începute și să speculeze mai departe: se va înfâ'ni cu pedeapsa meritată. Iar cine crede, că nu este dator să asculte de șoaptele speculanților, n-are decât să-i ia de scurt și să-i pună la locul lor.

Industria chimică

— Se creiază un inspectorat în Ardeal —

Desvoltarea industriei chimice din Ardeal luând din ce în ce mai mult avânt, s'a elaborat un proect pentru crearea unui inspectorat general al acestei industrii cu sediul în Cluj.

Necesitatea unui asemenea inspectorat este de-a se putea supraveghea și înlesni prin toate mijloacele Statului desvoltarea și progresarea acestei ramuri industriale foarte importantă atât pentru agricultură cât și pentru celelalte industrii.

Materii prime și izvoare pentru alimentare fiind destule în țară, rămâne ca, prin atențiunea ce se va da de către organele dirigătoare ale economiei naționale, să se obție maximum de producție și beneficiu,

Pentru ajungerea acestui scop, crearea inspectoratului general a fost găsită ca o necesitate urgentă și în consecință s'au făcut demersurile necesa e de către d. Evian, secretarul general al Comerțului și Industriei.

Ca organe auxiliare ale Inpectoratului general ar fi încă 2 inspectori, cel puțin, pentru industriile chimice propriu zise și un inspector al industriei textile și al pielăritului.

Se crede, că proectul acestui inspectorat nu va întârzia de-a se realiza.

Traficul direct între România—Cehoslovacia

Citim în Dacia":

Directorul serviciul comercial din d recțiunea generală c. f. r., dl ingenier Cezar Mereuță, s'a înapoiat în Capitală venind dela Praga, unde a luat parte la conferința de transporturi.

Această importantă conferință, la care erau convocați reprezentanții Romîniei, Germaniei, Cehoslovaciei și Austriei, a avut ca scop, organizarea unui trafic direct între statele participante.

La desbateri n'au luat parte reprezentanții Germaniei și Austriei deși fuseseră invitați și deși se primise asentimentul lor. Așa fiind u luat parte la conferință numai delegații Romîniei și ai Cehoslovaciei și un acord definitiv a punctelor principale s'a încheiat, rămânând ca acordul să fie ratificat de guvernele respective.

Prin convențiunea ce se va publica în curând în întregime, se stabilește că între România și Cehoslovacia se pune în funcțiune traficul direct de călători și de mărfuri.

Transporturile se vor deconta la Praga și la București, ele urmând să treacă frontiera fără să mai plătească, la punctul de trecere, taxa cuvenită căii ferate respective. Plata se va face în stațiunea de predare a transportului

De asemeni, din principalele stațiuni c. f. r. se vor elibera bilete directe pentru călătorii ce vor voi să plece în Cehoslovacia. Acelaș lucru pentru cei din stațiunile Cehoslovaciei.

Convențiunea se va pune în aplicare până în cel mult o lună, când traficul direct va deveni fapt.

DI BENES la BUCUREȘTI

Trimisul Ceho-Slovaciei, dl E. Benes, ministrul de externe al republicei vecine, a sosit la București însoțit de misiunea în cap cu generalul Husak.

La gară au fost întâmpinați de dl Take Ionescu și Negulescu, cari au salutat misiunea în numele guvernului și de dl general Rujinski, care a salutat-o în numele Ministerului de Răsboi.

Pe peron se mai aflau dnii Hlotu, Derusy, general Nicoleanu; etc.

Oaspeții au fost găzduiți la Athenée Palace.

Dl Benes a primit pe reprezentanții pressei, cărora le-a declarat că a venit pentru strângerea relațiilor între România și Ceho-Slovacia. De asemenea a declarat că se vor face și însemnate rectificări de graniță în favoarea României care a fost nedreptățită la trasarea frontierelor.

Dl Benes a insistat și asupra nevoii intensificării relațiunilor comerciale, schimbându-se materiile prime, dându-se putința desvoltării industriilor naționale.

Miercuri dl Benes a fost învitatul M. S. Regelui la un dejun de 27 tacâmuri oferit la Cotroceni și la care au luat parte membri legației cehoslovace, dl H. Catargi, ministrul României la Praga, general Paul Anghelescu, colonel Stârcea, general Averescu, Take Ionescu, C. Argetoianu, general Rășcanu etc.

Inainte de dejun, dl Benes a remis Suveranului, în audiență particulară o scrisoare autografă și o decorație militară din partea președintelui Republicei cehoslovace.

După amiazi au avut loc la Ministerul de externe discuțiuni importante cu privire la delimitarea granițelor Maramureșului.

Seara a avut loc un dineu la Ministerul de Externe în onoarea dlui Benes.

Joi s'a discutat eventualitatea unei alianțe româno-cehoslovace.

Aseară, dl Benes a părăsit Capitala.

Tot în chestia evacuărilor

Comercianții și meseriașii români din Cluj au ținut o consfătuire pentru a lua hotărîri în vederea noilor evacuări. Iată moțiunea pe care au adresat-o dlui general Averescu:

„Reuniunea comercianților meseriașilor și industriașilor Români din Cluj și județ, în adunarea generală, după luni de sforțări zădarnice, cer sprijinul dvoastră pentru propășirea elementului muncitor economic românesc. Localul Reuniunei este rechiziționat de 6 ani de autoritățile ungurești și după doi ani dela unire n'am mai puvut căpăta un altul.

„Patronii români au ajuns slugi la străini. Prăvaliile evacuaților nu intră în posesia Românilor ci se cesionează îmbogățiților de răsboiu străini. Elementul românesc este descurajat în ceia ce privește schimbul coroanelor, Reuniunea roagă să se aibă în vedere ca moneda de înlocuire să aibă a valoare reală de circulație care să contribuie efectiv la eftinirea traiului".

Urmează după aceea câteva doleanțe pur personale ale comercianților.

Moțiunea e semnată de dnii Șebastian Nicolau președinte, Ioan Andone vicepreședinte și M. Anghel secretar.

Buletin economic

La Brașov a pornit o acțiune puternică pentru importarea mașinelor și materialelor necesare industriei noastre, cu compensațiune. Valoarea materialelor de importat este de 120 mil. coroane. Conducătorilor acelei mișcări este dl Wilhelm Paul, președintele Camerei de comerciu din Brașov.

*

Stabilindu-se frontiera Ceho-Slovacă, salinele din Maramureș au trecât la statul Ceho-Slovac, asemenea a căzut dincolo de frontieră și renumita fabrică de chimicale „Chotild" din Nagy-Boczko. Astfel Ceho-Slovacia va avea și sare și sodă.

*

Fabricile de mașine din Ardeal au înființat la Brașov o întreprindere comună sub titlul „Birofera" soc. anom. Scopul nouei sociatăți este cumpărarea materialului trebuincios en gros. Sediul principal este Brașovul; reprezentanțele vor fi la București, Berlin, Viena și Praga.

*

Se tratează cu Italia furnizarea unor bănci de pescuire, de care pescuitul nostru are așa mare nevie..

Italia va furniza câteva banci, tip mai vechi.

*

Timpul secetos persistă mai în toată țara. Sunt câmpuri întregi unde porumbul e răsucit și întreaga recoltă compromisă. In afară de aceasta bântue printre cornute febra aftoasă cu mare furie.

*

Cursul schimbului la Paris.

Londra	50·050
New-York	13·71
Belgia	106·75
Italia	67·75
România	30·25
Elveția	229·05
Praga	24·76
Viena	—

CURIERUL SPECTACOLELOR

Cabaret Biasini.

Programul săptămânal este foarte variat. Dl Dumitrescu, umoristul și cupletistui cunoscut atrageun public tot mai numeros. De remarcat: Trio Revelly, cu producțiile echilibristice. Da Beatrice, cu voce placută și arii franceze bine al se și comicul ungur, Foray Aladar. Piesa finală cu dansurile turcești a făcut bună impresie.

Cabaret Jardin.

Programul cu toate că este variat, nu în deajuns de bine alcătuit.

Marea parte care se face producțiilor cu caracter dramatic, nu e nimerită pentru un cabaret.

Din numerile remarcabile, menționăm: Dra Vinzer — cu voce plăcută, duioasă, Dl Kabos, cu cuplete humoristice, cari fac bună impresii. Foarte bine Marioa a dela Muate cu dansuri naționale. Dra Mia Morelli, culege aplauze numeroase prin dansul ei rusesc. Ca de abiceu, dl Tayor are unanimitatea aplauselor publicului grație cupletelor sale, bine alese.

Bine este dl Fefete în declarațe dramatică.

De remarcat Dna Révész Kató diva cabaretului. R.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

MOBILE pentru dormitor, birou și sală de mâncare precum și corvare se caută la ziar. Adresa E. V.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Înfrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Înfrățirea" se angajează la administrația ziarului.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE costum jachet și palton de iarnă. Amatori a se adresa la Administrația ziarului sub C.

CUMPĂR haine puțin uzate, ase adresa la Administrația ziarului.

DE VÂNZARE un costum haine militare și 1 pereche cisme negre. A se adresa la Administrația ziarului.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Dactilografă

cunoscătoare a lucrărilor de birou se angajează imediat. De preferat cele care cunosc pe lângă limba Româna și puțin Ungară. Oferte se vor adresa la Administrația ziarului Sub A.

Cea mai veche și mai renumită
fabrică de lichior
Eleonora Szilágyi
soc. pe acți fondată la 1832 Cluj,
recomandă cele mai bune licheruri și beuturi spirtoasc de prima calitate.

La Atelierul de cismărie Samson

din str. Stefan cel mare No. 7. (lângă Teatrul Național) se poate comanda ghete și pantofi cu toc de lemn, ca în vechiul regat. — Se găseste pantofi și gata după ultima modă. ❸❷❶ Prețuri modeste.

AGRICULTORI FEDERALE COOPERATIVE OBSTII

găsesc permanent cele mai bune și ieftine
CURELE de TRANSMISIUNE
GARNITURI de ASBEST și CANEPA
PLĂCI de KLINGERIT și ASBEST
ARMATURI pentru LOCOMOBILE
VALVOLINE și ULEIURI MINERALE

la Jacques Paucker

BUCUREȘTI Str. Smârdan No. 27
Telefon 25/70. ● Telefon 25/70.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
❸❷❶❸ PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI ❸❷❶❸

Se aduce la cunostință părinților că înscrierile la școala civilă de fete din Dej.

Se vor face dela 15 Septembrie până la 20 Septembrie tot în acest timp, pe vor da și examenele de corigent și de primerie.

✕ DIRECȚIUNEA. ✕

Casă de încredere de primul rang.
Marele magazin General, din București
Calea Moșilor 1, 3, 5. Colț cu Piața Sf. Anton. Telefon 26/2.
Articole de Manufactură, Pânzărie, Mătăsări, Lainagiuri de ultimă modă, Mercerie, Galanterie, Covoare, Linoleum, Articole pentru Menaj, etc.
FABRICAȚIUNE PROPRIE DE ARTICOLE DE VOIAGE
□ MARI REDUCERI DE PREȚURI. □

Banca „ECONOMUL"

sediul în CLUJ.
Filiale: M-Ludos și Aiud.

Cel mai vechiu institut financiar din localitate. — Primește depuneri pe libele și în Cont-curent. — Acordă imprumuturi cambiale, hipotecare și pe Cont-curent. — Se ocupă cu tot soiul de afaceri de bancă. — Finanțează și participă la intreprinderi comerciale și industriale.

Biroul: Cluj, Calea Ferdinand No. 26. Telefon No. 415.

Manufactură Oxford, Zefir, Chiffon, Sedalin, Cachemir, Jacquard, Barchet, Mătăsuri. — **Bumbace** engleziști și italienești. — **Ață capse și șireturi de ghete.** — **Tablă** galvanizată, plumbuită, tinichea. — **Piatră-vânătă** englezească 98—99%. — **Lumânări** italiene. — **Droguri** Bicarbonat de sodă, sulfat de sodă, sodă caustică englezească 750, naftalină, văpsele. — **Piper boabe** Singapore.

Ofertă din depozite cu prețuri reduse:

COMPTOIR ANGLO ITALO ROMAN

Galați	București	Brăila
Pasagiul Bursei Dep. str. Belvedere.	str. Caragheorghevici 7 Dep. Calea Moșilor 90	în Palatul Generale

Instalațiuni complecte pentru fabricat
APE GAZOASE:
Mașini. — Umplutoare. — Stiele. — Capete. — Tevi

I. Nacht București

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. — *Telefon 29* { 29
Depozitul: Str. Labirint No. 80. — *Telefon 50* { 26

Banca Românească

caută funcționari

pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Artistice

S'a redeschis pe Ziua de 1 August 1920. Marele **Varieten Familiar Biasini** renovat complect. Cu Artiști de primul rang sub Direcțiunea Artistica a renumitului Comic Cupletist din București

EMIL DUMITRESCU
Program Senzațional

De remarcat.
Trio Revelly
Echilibristi dela Theatru Alhambra București.
Bob-Hopchinos și Severeskaya
Răsfățați capitalei îndansuri Americane Fox Trooth.
Dra Beatricce
Disenză Franco—Română.
Trupa Romana de Comedie
Compusă din 6 Persoane.
Foray Aladar
Comic cuplelist Ungar

In fie care seară după spectacol. Urmează Cabaret American.

Ori cine poate câștige între 300—400 cor. pe zi,

persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului sub câștig.

SCHIMBUL COROANELOR

Se aduce la cunostiinţă publicului ca declaraţiile pentru schimbul coroanele se primesc la

Banca Centrală pentru industrie si comerţ

Cluj, strada Regina Maria No. 6—8 dela 20 până

24 lunei curente, la oarele 7—1 a. m. şi 5—7 p. m.

ZIARUL

INFRĂȚIREA

primeşte abonamente din intregul Ardeal, Banat si Bucovina

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI Cluj, Str. Universităţii Nr. 2.

Se caută pentru o mare institutiune comercială ce-şi are sediul în Cluj ca'te un voiar bine introdus în bransa **ferarie, colonialelor, manufacturei si textilelor.**

Rugările de angajare se vor trimite la adresa acestui ziar sub şifra „Voiajor 1920". □ □ □

Vor binevoi a se adresa numai persoane, cari au lucrat cu succes în direcţiunea acesta şi cunosc perfect nu numai clientală şi trebuinţele Transilvaniei, ci şi celorlalte ţinuturi ale României-mari precum şi au legături cu eventuale firme esportatoare din strainatate.

In rugări ie a se aminti praxa, etatea, preţusiunile de salar, cauţiunea ce ar putea — o depune, eventuale referinţe alaturandu — se şi fotografie. **Discreţiune se asigura.**

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 18 Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini Duminecă 22 August 1920

BIBLIOTECA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Infrăţiţi

Anunţuri: La administraţia ziarului şi agenţiile de publicitate | REDACŢIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) ADMINISTRAŢIA: Str. Universităţii No. 2. | Abonamente: 1 an . . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

Un regim special

Groaza războiului mondial, de care o lume se înspăimântase, a împins atât de departe dorinţa de pace, încât odată cu cea din urmă lovitură de tun s'a crezut că se va începe şi epoca mult doritei păci universale şi eterne.

Cele patrusprezece puncte wilsoniene, anunţau să fie noul testament al lumei moderne.

Pentru asigurarea acestei păci universale şi eterne, pentru întronarea fraţiei dintre popoare, ni s'a impus şi nouă, ţară învingătoare, ca şi celor învinse, condiţiuni de pace, care atacă însăşi fiinţa noastră naţională.

Pe ipoteza păcei universale s'a instituit aşa numita Ligă a Naţiunilor, care, constituită în permanenă instanţă judecătorească, avea să rezolve conflictele dintre state, suprimând astfel războaiele.

Pe aceeaşi ipoteză, o dezarmare şi o limitare generală a armatelor a constituit un mijloc de realizare al închipuitei păci eterne.

Şi tot în virtutea principiilor wilsoniene, nouă, acelora cari am moştenit succesiunea Imperiului austro-ungar, ni s'au impus obligaţiuni faţă de naţiunile cuprinse în alcătuirea noastră de stat, care constituie pentru acestea cu adevărat un privileg u dăunător nu numai autorităţei de stat independent cum trebuie să fim, dar şi, mai ales, dăunător siguranţei şi unităţei naţionale.

In libertăţile asigurate *din afară* şi în obligaţ unile impuse nouă faţă de aceste libertăţi, înăuntru s'a aruncat sămânţa iredentismului, creindu-i-se, în acelaş timp, şi cele mai bune condiţiuni de desvoltare. Din primul moment al decretării obligaţiunilor noastre faţă de naţiunile în minoritate s'a putut constata folosirea acestora nu pentru o liniştită desvoltare cu intenţiuni paşnice, ci pentru pregătirea unei acţiuni cu tendinţe vădit centrifugale.

Dar, toate aceste tendinţe ar fi putut găsi, după însăşi ipotetica alcătuire a lumei într'o Societate a Naţiunilor, sancţiunile, legale, care le-ar fi redus la neputinţă. Aşa s'a putut crede şi aşa s'a preţins. Astăzi însă, după atâtea semne care dovedesc cât de iluzoriu este a-şi închipui cineva o pace universală, astăzi după ce odată cu semnarea celui din urmă tratat de pace, solidaritatea dintre însăşi puterile garante ale pactului universal a fost nimicită, când Germania continuă a eluda obligaţiunile de dezarmare şi în ascuns se pregăteşte, iar Ungaria înfrântă, totuşi mobilizează şi ameni ţă, când Rusia victorioasă tinde la modificarea hotărîrilor Supremului Consiliu şi a trezit rivalităţi între principalele puteri, cine şi-ar mai putea pune nădejdea în împărţitoarele de dreptate Consilii şi Conferinţe ale căror denumiri şi reşedinţe nici nu se mai pot şti?

Şi dacă, deci, autoritatea supremă care ar fi vegheat la respectarea recipocă a obligaţiunilor dintre naţiuni este nimicită, cine ni-ar împiedeca să nu luăm toate măsurile pentru a ne asigura noi înşi-ne viitorul?

Şi care pot fi altele măsurile ce ni le putem lua decât crearea unui regim cu ajutorul căruia unitatea noastră naţională să fie asigurată şi tendinţele de subminare anihilate?

Când avem în mijlocul nostru peste patru milioane de străini, stăpâni pe oraşe şi pe avuţ a naţională, când în deosebi în Transilvania avem sute de mii de colonişti anume aduşi pentru desnaţionalizarea Românilor şi anume ţinuţi acum cu fonduri nemărturisite, pentru a ne majora la oraşe, când ştiut este că oraşele conduc şi oraşele întreţiu viaţa şi manifestările culturale când în toate atitudinele şi în toate ocaziile ni se manifestă duşmănie, cine şi cu ce drept ni-ar putea împiedeca de-a ne lua măsurile de prevenire?

Dacă au avut drept Ungurii să stăpânească, deşi în minoritate, cu un regim special, naţionalităţile, cu cât mai puţin drept avem noi. care suntem în covârşitoare majoritate şi autohtoni nu colonişti, ca să instituim un regim special pentru acele provincii ameninţate?

Un regim special nu de prigoană, nu de încătuşare, ci numai de prevenire. Noi avem cea mai liberală constituţie şi este inadmisibil ca pe baza libertăţilor ei să lăsăm pradă uneltirilor şi nesfârşitelor comploturi acele provincii, cari nici când n'au cunoscut asemenea libertăţi.

De îndată ce prin atâtea dovezi s'a manifestat cea mai neînduplecată duşmănie şi mai hotărîtă uneltire contra Statului şi unităţei noastre naţionale, şi de îndată ce sancţiunile prevăzute în pactul universal al păcei wilsoniene au căzut în desvetutidine, ar fi o nesocotinţă dacă ni-am închipui că putem împlini opera consolidării naţionale fără un regim, care, prevenind, să înlocuiască garanţiile pierdute ale păcei.

Obligaţiunile ce decurg din pacea semnată, dela sine încetează din moment ce-a fost zdruncinat însuşi sistemul de alcătuire a acestei păci în cadrele unor obligaţiuni reciproce. Nu putem da toate garanţiile fără a nu lua şi noi pe ale noaste. De aceea, acum când starea de pace în care ne aflăm, ni-a impus ridicarea rigorilor stării de asedin şi urmează a intra în exercitarea libertăţilor nelărmurite ale constituţiei noastre, credem că nu se vor înţelege interesele superioare ale neamului dacă ni-am închipui, că fără un regim special care să previe comploturile şi agitaţiunile subversive, am putea începe opera consolidării naţionale.

Şi, cu atât mai mult se impune această măsură de înţeleaptă conservare, cu cât frământările interne continue ne dovedesc că suntem departe de acea solidaritate şi unitate de vedere cu ajutorul cărei să putem răspunde ori când şi ori cum neprevăzutului.

Ceho-Slovacia şi România

Capitala ţării a găzduit câteva zile pe dl Beneş, ministru de externe al republicei Ceho-Slovace. Vizita, pe care acest distins oaspete a făcut-o ţării noastre, are o deosebită importanţă, ea fiind chemată a lega şi mai strâns prietenia sinceră dintre noi şi poporul ceh. Poporul român, nu va uita niciodată trecutul de suferinţă comună, îndurată de poporul martir al Cehilor, nu va uita jertfele comune pentru realizarea marelui principiu de libertate şi independenţă naţională. Prieteni prin martirajul din trecut, prieteni prin interesele comune din prezent şi prieteni prin aceleaşi perspective din viitor, aceste două popoare, nu trebue să aibă nimic de disputat, nimic, care ar putea să le înăspreasscă buna vecinătate, nimic, care ar putea să le despartă. Având aceiaşi prieteni şi aceiaşi duşmani, şi având aceleaşi greutăţi pentru consolidarea vieţii de stat, popoarele aceste sunt chemate c merge pe acelaş drum, unite în sentimentele şi gândurile lor. Prietenii noştri sinceri sunt şi sinceri prieteni ai poporului Ceh. Duşmanii grandomani şi sălbateci, care uneltesc împotriva existenţei statului Român, în graniţele sale naturale şi etnice, sunt aceiaşi duşmani opresori şi eşiţi din minţi, care şi-au închipuit, că pot ţine sub călcâiul lor, sute de ani, poporul muncitor şi energic al Cehilor. Nu vom uita niciodată, abnegaţia, spiritul de jertfă şi solidaritatea unică în lume, cu care nobilul popor Ceh a luptat sute de ani contra celor, ce au căutat, să-i răpească libertatea naţională. Nu vom uita niciodată sforţările eroice şi avântul entuziast, cu care Cehii au căutat în cursul ultimelor decenii ale fostului imperiu habsburgic, să-şi afirme energia şi însuşurile naţionale.

Conştiinţa puternică naţională a poporului Ceh, cât şi mai ales solidaritatea şi spiritul de sacrificiu al fiilor săi, a fost cel mai frumos exemplu de îmbărbătare pentru Română transilvăneni şi bucovineni, chinaţi de aceiaşi stăpânitori. Din suferinţa lor comună au crescut mângâerea şi speranţa comună, cu care au putut răzbate în şirul secolelor de amar martiraj. Astăzi, energia de fier a poporului Ceh şi uriaşa sa putere de muncă ne dau un mare imbold la lucru, astfel, că în multe direcţiuni îl vom putea lua ca pildă.

Popor democrat şi lipsit de tendinţe de cucerire, Cehii doresc din inimă a trăi în bune relaţii cu vecinii lor şi nu au altă aspiraţie, decât să fie respectaţi în graniţele lor etnice. Având şi noi aceiaşi dorinţă şi aceiaşi aspiraţie, în cursul timpului vom fi mereu alături de Cehi.

România amică a salutat in dl Beneş poporul vecin, al cărui progres o interesează de aproape.

Fp. R.

Cetiţi „Infrăţirea“

Acţiunea presei maghiar

Urmărind cu atenţiune scrisul pressei maghiare, ne bate la ochi perzistenţa, cu care încearcă prin toate mijloacele să nutrească speranţele maghiarimii într'o schimbare a stărilor actuale, prezentându-le ca pe niş e stări tranzitorii, cari nu vor putea dăinui. Nu numai că nu găsim aproape de loc că se ocupă de chestiunile vitale în legătură cu aşezarea lor în cadrele noului stat român, ci dimpotrivă, prin alegerea tuturor ştirilor alarmante, prin expunerea tendenţioasă a întâmplărilor şi fenomenelor ce se produc, caută nu numai să slăbească încrederea în vitalitatea statului român, dar încearcă să dea perspective, să deschidă orizonturi pentru un viitor după placul lor. Şi ceeace este mai criminal în aceasta stăruinţă a lor, este faptul, că nici nu-şi aleg calea cea dreaptă pentru a ajunge la scop, după cum ar cere măndria unei conştiinţi mai ridicate, ci pe căi lăturalnice, caută să submineze nu numai autoritatea Statului, ci întreagă ordinea şi înseşi temeliile societăţii.

Dela aşezarea stăpânirii române, această pressă nu s'a sfiit să facă o propagandă destul de străvezie pentru bolşevism. Dacă s'ar ivi alte idei anarhice, le-ar servi cu acelaş entuziasm, căci în neputinţa de a lua luptă făţiş, toată speranţa ce şi-o pun este într'o deslănţuire de furtună, din care — poate s'ar alege şi ei cu vre-un folos. Ce-i pasă acestei presse, orbită de p.imă şi ură, că dezastrul ce ar urma, ar copleşi şi neamul, pe care vreau să-l mântuiască. Lozinca de a se provoca turburări generale, a fost dată încă din Budapesta, din momentul ce s'a convins că soartea Ungariei este pecetluită. Corifeii politicei maghiare ameninţau deschis, că vor aprinde în flacări întreagă Europa. Aceasta ameninţare au şi încercat să o traducă în fapt, intror âând bolşevismul în Ungaria, care nu a fost nici decum opera lui Kuhn Béla, ci a fost produsul politicei maghiare.

Dar nu au reuşit, precum nu i-a reuşit nici agentului politicei maghiare Szentmiklósy să samene bolşevismul la noi. Aceasta însă nu-i împiedecă să continue a trage nădejdi şi să îmbuibe opinia lor publică cu ideile bolşevismului. Tragica soartă a Poloniei este tocmai momentul potrivit, ca pressa maghiară aproape fără excepţie să condamne „şleahta“ polonă şi să scrie ditirambi la adresa armatei roşii, pe care o aseamănă cu armatele temutului Gengiskhan, tocmai când Ungaria oficială a oferit ajutor Poloniei. Reproducem dintr'o foaie maghiară („Előre“) numai un pasagiu, pentru a se vedea câtă agitaţie deschisă se face pentru ideile comuniste:

„Şi până când, colo sus, la nord decurge lupta desperată acelor două lumi, până atunci pretutindeni în larga lume se mişcă massele, şi armate grozave, armate viteze se înşiruie vesele, curajoase. S'a clă inat pământul: glia s'a trezit la vieaţă şi ca un uriaş roşu se ridică armata muncii“.

Iată dar, nădejdea maghiarilor, care le va aduce mântuirea naţională: „uriaşul roşu“, adică *bolşevismul.*

Mobilizarea Ungariei

Politica Ungariei prezintă manifestaţiunile unui continuu sbucium. Guvernarea bolşevică a lui Béla Kuhn a urmărit victorii contra noastră — victorii şi cuceriri cu t tul străine de idealul înfrăţirei universale în numele căreia se agita. Guvernarea reacţionară de acum, urmăreşte deasemenea victorii şi cuceriri, de data aceasta însă începe a le căuta spre Apus, pentru a ajunge şi la Răsărit mai apoi. De aceea, ştiri confirmate anunţă, că Ungaria cu toate lipsurile grele ce i-le-a adus înfrângerea, a mobilizat. Cu ce scop a făcut această mobilizare, nu se poate preciza. Presa europeană de-asemenea se întreabă. O indicaţiune ar putea fi oferta de a ajuta Polonia, însă, pe de-oparte greutăţile unui asemenea ajutor — întrucât Ungaria nu are graniţă comună cu Polonia — iar pe de altă, însăşi unele declaraţiuni din izvorul chiar al ministerului de externe, arată că altul sau altele ar fi directivele mobilizărei anunate.

Iată, într'adevăr, ce spune revista pentru politică externă „Magyar Külpolitika“, care este inspirată direct de ministerul afacerilor străine:

„Un războiu contra sovietelor ruseşti este acum fără de speranţe. El ar avea inconvenientul de a ne atrage animozitatea Germaniei, care are interesul de a vedea Polonia slăbită. De altfel nimeni în Ungaria nu crede, că această aventură se va termina cu prăbuşirea Poloniei. Noi trebuie s'o sfârşim nu cu bolşevicii din Est, ci cu acei dela Vest“.

Apoi adaogă: *„Iugo-Slavii sunt ţinuţi pe loc de Italia; cât priveşte despre România nu sunt ei oare destul de imobilizaţi de către Ruşi?“*

— — — — — — — — — —

Aşadar, acum, odată cu mobilizarea, se fac şi aceste declaraţiuni, din care rezultă intenţiuni ofensive spre Viena, pe care — zic ei — *cu o singură divizie ar putea-o debarasa de teroarea roşie“.*

In ce ne priveşte, este clar că ameninţarea continuă dinspre Răsărit a Ruşilor, constitue pentru Unguri un puternic aliat, care i-ar ajuta fie ţinându-ne pe loc atunci, când ei ar opera înspre Viena, fie că ni-ar constitui al doilea front în cazul, când terminând la Apus, ar lua drumul lui Bela Kuhn spre Răsărit.

Acum sau mai târziu, planu

cuceritor al Ungurilor este aceeaşi cu oricare fel de guvernare. Şi Horthy şi Bela Kuhn, deopotrivă au considerat pe Ruşi drept aliaţii lor împotriva noastră şi deopotrivă au alimentat şovinismul nestăpânit maghiar cu planuri de cucerire de jurîmprejurul prăbuşitei lor stăpâniri.

De aceea, mobilizarea de acum, ori cu ce scop mărturisit o fi făcută, pentru noi, nu poate avea decât acelaş înţeles, ascuns dar cunoscut, pe care-l are continua frământare a acestui popor.

In faţa bolnavei lui închipuiri, realitatea, oricât de evidentă, nu-l poate convinge. Nici ruina unui lung răsboiu, nici urmele înfrângerei, nici perspectiva ocupărei din nou a Budapestei, nimic nu-i îndeamnă pe Unguri la o muncă de refacere şi de statornicire în cadrele fireşti ale drepturilor adevărate în care au fost fixaţi.

Mobilizarea aceasta e o dovadă mai mult a frământărei lor continue, în goana după un ideal chimeric, pe care, deopotrivă, şi Horthy, şi Friderich şi Bela Khun, ca şi toţi agitatorii de aici, socialişti sau nu, îl urmăresc.

Ori cu ce scop imediat o fi făcută mobilizarea Ungariei de acum, atenţia noastră nu poate lipsi de a o urmări.

Mişcarea culturală

Critica actuală

Unul din factorii cei mai principali, care au contribuit la desvoltarea literaturei şi la rafinarea gustului artistic, a fost şi critica literară. Rolul ei a fost multă vreme contestat atât de publicul capricios cât şi de autorii veşnic mândri şi ambiţioşi, care au desconsiderat-o totdeauna, mai ales din cauza că până în prezent estetica nu formează o disciplină bine definită şi determinată. Nu s'a găsit încă secretul frumosului, care răsare spontan din sufletul omenesc, nu s'a putut deci închega definitiv principiile după care avem dreptul să spunem că o operă e frumoasă sau urâtă, şi mai ales, acele după care ne conducem când e vorba să cântărim şi să fixăm valoarea unei opere. Fiecare apreciază opera literară prin prizma gustului său şi astfel în prezent avem atâtea criterii de apreciare a unei opere, câte categorii de temperamente omeneşti se găsesc. Din această cauză unii au tăgăduit criticei orice valoare ca disciplină, mai mult chiar, i-au tăgăduit folosul şi chiar dreptul de a exista. Cei înverşunaţi contra ei au fost autorii, — poeţii, romancierii, dramaturgii — care nu de puţine ori au fost doborâţi de pe piedestalul gloriei efemere. Neîncrederea în valabilitatea criticii, a fost provocată în parte chiar de critici, care îşi tăgăduiau unul altuia adevăratul criteriu de apreciare a unei opere ca sistemele de tratate, şi care transformau de multe ori polemicile în insulte.

Cu toate că progresul criticei nu a ajuns până acolo, încât să se fi stabilit definitiv un criteriu anumit, după care să se cântărească valoarea unei opere, totuşi critica îşi are meritul său. In primul loc ea a contribuit mai mult ca orice la perfecţionarea gustului public. In al doilea loc ea a înlocuit reclama scandaloasă impunând, prin vigurositatea şi causticitatea ei, rezervă tuturor rataţilor şi farsorilor. A încurajat talentele prin evidenţiarea modestiei lor, făcându-le cunoscut operile publicului şi totodată a îndrumat aceste talente, gata oricând a rătăci. In fine, critica a arătat ce trebue să se scrie şi *cum*, şi mai ales a aranjat ca într'un raft toate operile literare, împărţindu-le în genuri, şcoli, epoci etc.

In prezent, când ca şi buruienile după o ploaie, volumele au răsărit aşa de uşor la vitrinele librăriilor, şi când publicul e doritor să citească cât mai mult şi cât mai *nou*, critica e chemată mai mult ca oricând să-şi îndeplinească rolul. Gustul artistic din ultimul timp este pervertit, şi de aceea el trebuie desvoltat şi răspândit cât mai mult în massa poporului român. Acum când Românii din provinciile alipite, în marea lor majoritate, nu au avut ocazia să cunoască decât prima oră pe autorii noştri mai vechi, şi când cei noi nu sunt controlaţi de nimeni, critica e chemată să îndeplinească un rol minunat, deosebit de util şi am putea spune, salvator.

Cum stă literatura română din punct de vedere al criticei?

In trecut am avut între cei mai principali pe marele şi talentatul T. Maiorescu, pe genialul Hajdău — care deşi n'a lăsat opere de critică, a lăsat în schimb diamante de observaţii şi polemici — şi pe Gherea. In prezent însă, critica trece printr'o mare criză. Cum după 1900—1910, între criticii de seamă am avut pe N. Iorga, M. Dragomirescu, Gh. Ibrăileanu, O. Densuşeanu, Sextil Puşcariu, I. Mehedinţi, iar dintre cei mai tineri pe D. Lovinescu, C. Sp. Haşnaş, D. Tomescu, etc. dintre care, deşi nu toţi au volume de critică, au publicat însă articole de mare preţ prin ziare şi reviste.

Dintre aceştia unii ca Sp. Haşnas au murit. Alţii au intrat în politica activă ca dnii Iorga şi Mehedinţi, alţii nu mai scriu că n'au unde. D. Lovinescu scrie săptămânal în revista „Sburătorul", iar câte puţin mai scriu dnii Ibrăileanu, Dragomirescu, Densuşeanu, Puşcariu. Se pare că s'a lăsat publicului greaua sarcina de a selecţiona el singur valorile literare, se pare că şi critica e obosită ca şi unii autori şi că publiciştii şi publicul pot comunica direct destul de comod, fără a mai avea nevoe de acest control migălos şi sever, care se cheamă critica. Inafară de volumul „Note şi Impresii" al dlui Ibrăileanu, plin de juste observaţii şi minunate caracterizări, a mai apărut un volum de critice al dlui Lovinescu, precum şi „Contemporani", volumul dlui V. Savel, care priveşte în trăsături generale opera unor din contemporanii noştri. Altceva, de ani întregi nu mai avem nimic pe terenul criticii. Viaţa politică a acaparat toate energiile şi până când vom intra în viaţa normală, vom duce lipsă de critici, ca şi de ori care articol de lux. Lipsa revistelor împiedică de-asemenea apariţia criticei.

Rio.

Iarăşi lipsa de locuinţe

Aflăm că direcţiunea P. T. T. din Cluj ar fi făcut cunoscut Direcţiei Centrale din Bucureşti întrucât serviciul cuartiruirei nu poate pune la dispoziţie numărul de camere necesar — funcţionarii ce trebuesc să vină în vederea regulărei comptabilităţei în Ardeal, să-şi amâne plecarea.

De almintrelea nici funcţionarii Comisiunei de unificare dela acel serviciu, ce sunt veniţi de 4 luni în Cluj, nu au camere.

Şi totuşi evacuarea străinilor s'a amânat.

Situaţia internă a Bulgariei

— Observaţiuni şi învăţăminte —

Bulgaria, e ţara, cu care noi am avut şi vom avea multe legături şi soarta ei ne interesează cunoscute fiind tendinţele, ce le au Bulgarii faţă de noi, ca şi modul lor de procedare. După terminarea răsboiului, Bulgaria a fost ameninţată de bolşevism, care a isbucnit, ca o reacţiune explicabilă, în contra celor, ce au făcut răsboiul fără asentimentul poporului Bulgar şi contra intereselor sale.

Bolşevismul însă a fost numai o criză trecătoare de câteva zile şi astăzi Bulgaria îşi recapătă viaţa normală, ajungând, a fi cea mai liniştită ţară dintre cele învinse. Inlăturarea bolşevismului din Bulgaria se datoreşte mai multor cauze. In primul loc, ca o satisfacţie dată opinei publice foştii conducători ai Bulgariei din timpul războlului au fost daţi în judecată, în majoritate membrii fostului guvern Radoslavof, în frunte cu acesta şi anume: Petkow, Bakaloff, Maidanoff, Tontchef, Popov etc.

Acest lucru au ezitat a-l face germanii şi celalate state învinse şi totuşi l-au făcut Bulgarii.

Totodată Bulgarii au avut grijă să înfăptuească reforma agrară, creind categoria micilor propietari de pământ, ca şi în Franţa. Majoritatea populaţiunei bulgare o formează această categorie de agricultori, mai bine de 75 la sută, care sunt propietari pe lotul lor de pământ.

In felul acesta, ideile comuniste nu au cum prinde în populaţia bulgară care în majoritatea ei respectă cu sfinţenie principiul proprietăţii. Proletari nu prea sunt în Bulgaria, deoarece aceasta e o ţară agricolă şi prea puţin industrială, iar acei care se găsesc nu s'au alipit Internaţionalei a III, ci urmază politica socialiştilor din apusul Europei. La mişcarea bolşevică, în afară de unii muncitori, s'au mai alipit şi foşti partizanarei ai lui Radoslavoff, nu speră prin tulburări şi prin bolşevism să recapete terenul politic perdut. Guvernul bulgar a luat însă drastice măsuri contra acestora, aproape tot atât de severe şi acele luate de americani, şi în felul acesta, acţiunea lor a rămas izolată şi fără de efect.

Bulgaria e în afară de pericolul bolşevic.

Din această situaţie noi avem de tras următoarele învăţăminte. Prin realizarea cât mai urgentă a reformei agrare vom satisface interesele ţărănimei care formează majoritatea de 80% a ţării, şi în felul acesta vom pune cea mai sigură temelie la siguranţa statului. In al doilea loc prin măsuri energice, şi în primul loc prin propagandă, avem interesul de a demasca opiniei publice ceia ce se ascunde sub bolşevism, prezintându-l în toată golăciunea lui.

Informator.

Basarabia noastră

După multă trăgănare şi frământare diplomatică marile puteri aliate au iscălit actul de recunoaştere a alipirei Basarabiei la România. Se pare că aceasta recunoaştere a avut loc cu preţul ratificărei din partea parlamentului nostru a tratatelor de pace care ne privesc, şi în primul loc a tratatului cu Austria. Marile puteri aliate, autoare ale acestui tratat nedrept pentru poporul românesc, şi-au dat seamă de grelele şi jignitoarele obligaţiuni pe care România şi le la prin aceste ratificări, şi de aceia, temându-se ca parlamentul român să respingă aceste tratate, au condiţionat recunoaşterea unirei cu Basarabia de ratificarea acestora.

Nu ştim însă dacă marele sacrificiu făcut de parlamentul român va aduce vre-un alt folos. Poporul român, prin sinceritatea şi loialitatea care îl caracterizează, a dovedit, cu orice prilej, că înţelege a-şi respectă angajamentele şi obligaţiunile sale şi am dori acelaş lucru şi din partea marilor noştri aliaţi.

Acum când patrulele bolşevicilor au ajuns pe malul Nistrului, şi când tragedia Poloniei se desfăşură înaintea noastră, avem dreptul să ne manifestăm aceasta dorinţă.

Basarabia noastră nu poate fi decât definitiv recunoscută. Şi sperăm că această recunoaştere va linişti minţele rătăcite, mereu provocătoare de agitaţii, din Basarabia şi totodată va deschide ochii ameninţătorilor de peste Nistru. Deaceia noi suntem liniştiţi, iar infanteritsul nostru de pe malul Nistrului e gata să dovedească oricui, cum că Basarabia e a noastră, şi numai a noastră.

FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA"

Revista economică

Schimbul.

Chestiunea arzătoare la ordinea zilei este schimbul coroanelor în lei. Această chestiune mai mult ca oricare a stârnit o discuţie în cercurile comerciale, financiare, în presă şi parlament. S'au scris multe, s'au spus şi mai multe şi iată, că a venit ceasul schimbărei fără ca cei interesaţi să ştie în ce chip se va face acest schimb. Din toate discuţiunile un lucru reese în mod neîndoelnic: vina acelora, cari la timp nu au schimbat banii Monarhiei prăbuşite permiţând prin aceasta introducerea de bilete ale Băncei austro-ungare prin fraudă şi stampilarea lor cu stampile clandestine. Rezultatul: toţi deţinătorii de bancnote ale băncei austro-ungare vor avea de suferit. Bine, rău, schimbul trebuie odată efectuat pentru a pune cap speculaţiunei.

In privinţa modalităţei schimbului trebuie regretat unele indiscreţiuni comise, cari au avut ca rezultat o mică stagnare pe piaţa comercială. Bilete de 10,000 coroane nu mai circulă de câteva zile şi posesorii lor au început a căuta să le plaseze à tout prix, ceea ce a adus după sine o scădere a valoarei lor, şi neprimirea acestor hârtii de către comercianţi, industriaşi şi bănci. Aceasta trebuia evitat.

Modul cum s'a proectat schimbul va aduce pentru un timp oarecare o perturbare şi stagnaţie în angrenajul economic al Ardealului şi pentru a preîntâmpina unele inconveniente prea drastice, cari ar putea avea urmări fatale, propunem ca în timpul schimbului băncile mai de seamă să fie alimentate cu lei hârtii mari şi mici, eliberate acestora în cont-curent şi cu obligaţiunea de a le restitui în termen de una lună. In caz contrar vom vedea speculându-se şi cu lei. O măsură greşită este şi imobilizarea celor 40% fără a se stabili oarecari excepţiuni.

Oricum ar fi, oricâte neajunsuri se vor naşte din măsura schimbului, măsura în sine trebuie primită cu simpatie, deoarece va aduce după sine clarificarea situaţiunilor şi volens nolens va contribui în mod hotărât la unificare.

Sărbătorile.

Trăim într'o epocă, în care toate energiile ar trebui să fie concentrate, mărite şi puse în serviciul refacerei, reconstruirei şi consolidărei ţărei. De consolidare vedem, că se vorbeşte de doi ani, iar rezultatul: Sărbători peste sărbători. De abia munceşti o săptămână şi te pomeneşti cu o sărbătoare, două, ba chiar trei. In asemenea împrejurări e greu să crezi, că poţi reface o ţară, că poţi contribui la consolidarea ei.

Unde mai pui faptul, că fiecare îşi serbeaza sărbătoarea lui: Românii, Ungurii, Saşii, Ovreii — toţi cer să li-se respecte cultul. In acest caz însă ar fi interesantă o statistică de câte zile de lucru mai rămân pe an. Mai scade Duminicile, mai scade sărbătorile naţionale şi nu te va surprinde de ce plăteşti atât de scump tot ceea ce ai nevoie.

In această direcţiune o anchetă şi o înţelegere reciprocă în interesul tuturor se impune. Sărbătorile naţionale să fie impuse mai mult tineretului, pentru a-i imprima respectul şi cultul eroilor mari. Reprezentanţii clerului să se înţeleagă asupra sărbătorilor absolut necesare, stabilind pe acelea, cari trebuie ţinute de şcoli, pentru educaţiunea religioasă a copiilor şi cari trebuie să aibă ca rezultat [illegible] fabricelor şi atelierelor. [illegible] seama, că avem 52 de Dumineci, şi că lucrătorul lucrează numai opt ore — din cari de regulă două se perd cu venitul şi plecatul — să se fixeze un minim posibil cel puţin atât timp, cât ţara are nevoie de energiile concentrate ale locuitorilor săi. Orice mişcare serioasă în această direcţiune nu poate avea decât încurajarea oamenilor de bine şi a acelor elemente, cari ar voi să-şi vadă cu un ceas mai curând ţara pusă pe temelii solide.

Creaţiunile financiare.

Asistăm de doi ani la întreprinderi noui, multiple şi în toate direcţiunile. Puţine din ele însă ne arată dorul de producţie, de refacere, ci mai toate poartă pecetea speculaţiunei, a profitărei *conjuncturilor* într'un timp când ţara ar avea nevoie de muncă, de exploatarea bogăţiilor naturale ale solului şi subsolului, de creări noui în direcţia industrială.

Intr'un articol viitor ne vom ocupa de creaţiunile speculative din ultimul timp, de roadele ce le-au adus şi de ceea ce trebuia să se facă în această direcţiune.

Până atunci însă se poate spune fiecărui: muncă, muncă fără preget — iată de ce se simte nevoie.

Carol A. Iahoda.

Cronica politică

Dușul rece al amenințării cu demisia și-a făcut efectul fără întîrziere, iar dl general Averescu s'a dovedit, cel puțin în această împrejurare, un bun tactician. Ca un copil căruia i s'a tras o bătaie sdravănă, majoritățile s'au desmeticit și pline de supunere, au început să calce pe drumul poruncii care spune: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta", — adică pe domnii Averescu și C. Argetoianu. Criza de guvern însă continuă să existe, deși demisia nu s'a produs ca fapt material, ci numai ca o izbucnire a generalului pe care intervenția dlui C. Argetoianu a redus-o la limitele unei simple dar eficace amenințări.

Constatuirea majorităților la club unde-au vorbit dnii Argetoianu, I. Petrovici și Trancu-Iași este cel dintâi fapt care vădește și existența crizei și eforturile ce se fac pentru a o înăbuși.

Intrebarea este: va izbuti dl Argetoianu să oprească desvoltarea acestei crize și prin urmare să împiedice debarcarea unor anumite elemente din guvern? Iar dl Take Ionescu vă lăsa să treacă acest prilej așa de bine venit pentru o bună pescuire politică în folosul situației sale în guvern?

Fuga de răspundere

Dl A. Vaida, fostul prim-ministru al țării, a adresat mai zilele trecute o interpelare d-lui ministru de externe în chestiunea granițelor din Maramureș și Bănat. Fostul premier a criticat aspru guvernul, făcându-l responsabil de faptul că nu a tratat cu statele vecine și cu guvernele aliate în chestiunea acestor granițe cari trebuiau rectificate în favoarea noastră, dând a înțelege că dacă D-sa ar fi fost mai departe Prim-ministru și Ministru de externe, aceste rectificări s'ar fi făcut și n'am fi perdut atâtea comune românești cari au rămas sârbilor, ungurilor și cehilor.

Dl Take Ionescu însă s'a grăbit să răspundă, zicând că nu se mai putea face nimic în chestiunea rectificării granițelor, deoarece guvernul Vaida iscălind tratatul de pace nu se mai poate reveni pe urma iscăliturei. Dl Take Ionescu, și pressa Dsale, acuză astfel pe dl Vaida de nepricepere, atribuindu-i greșala de a fi iscălit tratatul deadreptul, fără să mai fi încercat modificarea granițelor în favoarea României. Iată dar cum se acuză acum unii pe alții acei cari au preconizat politica de iscălire a tratatului cu orice preț. Nici unul din ei nu voiește a și lua pe conștiință sutele de sate curat românești rămase mai departe sub stăpânire străină, ci fiecare caută să se scape de răspundere.

Dl Take Ionescu, și-a găsit însă imediat scuza de care avea nevoie: a spus că intervențiile sale au fost tardive deoarece dl Vaida iscălise tratatul fără a mai cere rectificări. Dl Vaida nu se lasă bătut și acuză pe dl Take Ionescu de neglijența de a nu fi „continuat" sondările dsale pe lângă aliați.

Adevărul însă e prea vizibil pentru a putea fi ascuns. Vinovați sunt cu toții aceia care în loc să susție guvernul român dela începutul tratativelor de pace, au servit interesele străine combătând politica demnă și hotărîtă a dlui Brătianu primul reprezentant român la conferința păcii. Vinovați sunt acei cari au iscălit pacea cu ochii închiși, fără să apere dreptatea și demnitatea țării. Iar acei care acum caută să scoată pe aliați din discuție, nu fac decât să încerce a ascunde greșeala lor pentru care vor răspunde în fața istoriei. Acuzările ce și-aduc acum reciproc nu au alt scop decât scăparea de răspundere. Faptele însă nu puteau fi mistificate și adevărul a eșit și de data aceasta la lumină.

Serbarea sfântului Ștefan

Ungurii au sărbătorit ziua Sfântului Ștefan din nou cu același înțeles ca și anul trecut și, desigur, cu același pe care-l vor da de-apururi în viitor: simbolul unității de stat maghiar, nu în granițele firești, ci în acelea ale închipuitelor lor drepturi.

Din acest punct de vedere serbarea Sfântului Ștefan este și va fi pentru noi o provocare în totdeauna. Înțelesul irident ce se dă acestei serbări este un mijloc de-a întreține continu spiritul ostil unității noastre de stat și de aceea el nu poate fi tolerat. Nu pot fi tolerate predicile atâtătoare ce se rostesc de pe amvoanele căror libertate oricând le-o putem garanta pentru propovăduirea dreptății și a iubirei creștinești, nu însă pentru ură și uneltire dușmănoasă.

Cu acest prilej însă nu putem să nu relevăm neînțeleasa solidarizare a populațiuni evreești în demonstrativa serbătorire a sfântului Ștefan. E neînțeleasă această solidarizare cu simbolul iredentismului și șovinismului acelui stat care tocmai contra lor, a evreilor, a pornit acum cea mai înverșunată prigoană. Prigoniți în Ungaria, alungați din școli, din presă, din administrație dela țară, de pretutindeni, primiți și lăsați în libertate la noi, râvnesc la stăpânirea maghiară totuși.

Crâmpeie de polemică

„Voința" scrie: „Cu atât mai aspru să se pedepsească însă păcatul și frauda dovedită".

Dacă zice „Voința", care se pricepe în această materie, așa să fie. Dar cu cine începem, domnule Bontescu?

Liceu român la Sighișoara.

Secretariatul General din Cluj a propus Ministrului Instrucțiunei publice înființarea unui liceu românesc la Sighișoara.

Congresul ziariștilor maghiari

Astăzi, la ora 10 s'a deschis în Cluj, primul congres al ziariștilor maghiari din Ardeal, Banat și părțile anexe. Au sosit reprezentanți ai ziarelor maghiare din Arad, Timișoara Oradea mare, Tirgul Murășului, Brașov etc.

Scopul mărturisit al congresului este să stabilească organizația centrală și locală a gazetarilor ardeleni. In afară de organizarea proprin zisă și de alegerea comitetului executiv, obiectele principale, ce vor ajunge în discuție, vor fi chestiunea pensiei chestiunea contractelor colective ale gazetarilor, chestiunea intermedierii aplicării lor, reforma legii de pressă, unificarea cenzurei etc,

Precum vedem scopul acestui congres este mai mult practic, având să aranjeze situația materială a gazetarilor și dându-le siguranța zilei de mâne, Dar, în consecințele sale însuș faptul organizării are o importanță cu mult mai mare, căci ea e menită să asigure independența morală a gazetarului. Având conștiința că el este membrul unei organizațiuni. care-i apără și asigură interesele în ori-ce împrejurări, gazetarul nu va mai fi silit să se degradeze la un rol nedemn de chemarea lui urmărind fiecare tremurat de gene al stăpânului, de care atârnă.

Prin acest fapt, se va ridica și nivelul pressei, căci articolele ce vor vedea lumina zilei, vor fi strecurate prin conștiința cea mai bună a scriitorului lor și vor fi inspirate nu de năzuința de a plăcea stăpânului, ci de puterea principiului, pe care-'l servește. Cu cât și-a împlinit rolul de gazetar într'un înțeles mai ideal, cu atât el știe, că va fi susținut la nevoie mai efectiv de organizația, din care face parte. O altă urmare imediată va fi, aprecierea după merit a chemării de gazetar și a muncii, ce o îndeplinește.

Dacă scopul organizării gazetarilor maghiari, se mărginește aci, și nu va urmări alte scopuri tăinuite, desigur, nu putem decât să urmărim cu ochi buni străduințele lor. Astfel de organizație avem și noi în vechiul regat, care prosperează și a dat bune rezultate. Să sperăm că și după această organizație a gazetarilor maghiari, nu vom avea de înregistrat decât rezultate bune, cari să servească interesele superioare ale patriei și să promoveze condițiile favorabile unei pașnice conviețuiri.

Chestia vagoanelor parlamentare

(Măsuri restrictive)

Față cu campania dusă de presă contra favorurilor pentru vagoane speciale și parlamentare, Ministerul de comunicație a dat ordin direcțiunilor regionale C. F. R. în care spune că vagoane parlamentare nu se atașează decât la trenurile accelerate ce pleacă din București Sâmbata și la acelea ce sosesc la București Lunia. — In cursul săptămânei nu vor putea utiliza d-nii parlamentari decât un sigur compartiment de la un vagon de clasa I-a și numai atunci când vor aviza, mai înainte, șefului de stațiune. In tot Ardealul vagon special nu poate să aibă decât dl Mihali președintele comisiunei de unificare.

Li s'a interzis chiar și comandanților de corpuri dreptul de-a avea vagon special.

Credem că măsura luată de Ministerul comunicațiilor s'ar putea menține numai prin cedarea de bună voie a celor ce se bucurau de favoruri, precum și divulgărei prin ziare de către public, a celor ce fac abuzuri.

Cronica Bucureștilor

— Ziarul Adevărul și „ruralii autochtoni" din Cluj — — Demisia guvernului — Misiunea lui Cristescu — Nota lui Cicerin — Aliențele dlui Take Ionescu —

Marea sarcină pe care „Infrățirea" și-a luat-o asupra ei, de a contribui la unirea sufletească a tuturor în această Românie, creată cu atâtea jertfe mă face să semnalez înaintea marilor evenimente ale zilei un fapt, care deși în aparență e de mică importanță, totuși denotă o stare de spirit primejdioasă, contra căreia trebue să reacționăm. Iată-l: ziarul Adevărul într'un articol ce ar vrea să apere conduita fostului prefect Sturza, a cărui purtare 'anti-românească și contrară celei mai elementare bune-cuviinți e cunoscută, numește autoritățile administrative băștinașe ale Clujului *„rurali autohtoni"* pentrucă n'au putut pricepe vederile prințului desmoștenit, trimis de un guvern democrat să-și poarte seaca lui mândrie prin palatele magnaților unguri.

Această atitudine a „Adevărului" care se mândrește a fi un ziar democrat, ar trebui să ne mire dacă n'am cunoaște ce se ascunde sub firma unor convingeri desmințite de intreaga lui activitate. O notăm pentru a arăta că și în vechiul regat sunt ziare și oameni ce nu-și dau seamă de însemnătatea unirei sufletești batjocorind pe români și întrebuințînd un limbaj, pe care din nenorocire îl au și unele ziare din Ardeal, spre marea deziluzie a poporului acestuia ce simte în inima lui legăturile veșnice ale unor suferinți și idealuri comune.

*

Demisia guvernului s'a dovedit azi că a fost o bombă prin care generalul Averescu a voit să desmorțească majoritățile și să le arate inevitabilul sfârșit în cazul când vor mai continua să meargă pe drumul indisciplinei. Nu e mai puțin adevărat că, un guvern serios nu trebuie să uzeze de astfel de mijloace pentru a-și disciplina majoritățile, ele aducând o enormă tulburare în țară. Astfel în Capitală vestea aceasta neașteptată, venită tocmai în momentul când Benes și Joffre se găseau la noi, — a fost interpretată ca o neînțelegere în chestia politicei externe, — și a provocat multe ediții speciale ale ziarelor, menținând nesiguranța două zile.

Noi credem că este un mai bun mijloc de a stâmpăra majoritățile și chiar minoritățile cinstite, ce fac opoziție nu pentru a resturna guvernul dar pentru a-l îndrepta: acest mijloc e revenirea guvernului la politica afișată în programul său, stârpind abuzurile și călăuzindu-se de idea ordinei și dreptății sociale. Și această ordine nu se menține nici cu legea dlui Trancu Iași nici cu misiuni acordete bolșevicului Cristescu: ea se menține printr'o serioasă operă de guvernare și refacere.

Din nenorocire guvernul nu poate sau nu vrea să înțeleagă. El acordă misiuni dlui Cristescu, însărcinându-l să trateze în numele țărei cu sovietele ruse și compromițând ce bruma mai rămâsese necompromis de bancherii internaționali ce-au tratat la Londra și Paris.

Fie însă ca protestul majorităților să-l înțeleagă guvernul și lăsând abilitățile, să păsească la o operă serioasă — pe care noi o așteptăm și cu toate greșelile, o credem încă cu putință.

Cicerin ne trimite o nouă notă cerând fixarea unui oraș pentru tratative de pace. Această notă, arată că sovietele nu sunt indiferente venirei lui Joffre și a lui Beneș în București și caută să pareze loviturile. Să le permitem să interpreteze cum vor cele două vizite ..... Noi însă facem simpla observație că dacă guvernul înțelege să trateze aceste chestiuni importante cu același ușurință cu care trimite plenipotențiari de talia lui Cristescu — nu vom putea ajunge la nici un rezultat.

Și din nenorocire evenimentele par să se desfășure în această direcție. Căci în timp ce se anunță tratative cu sovietele dl Take Ionescu, condus de vechile-i principii, voește cu orice preț o alianță spre Iugoslavia ce ne-ar face să pierdem o parte din teritoriul nostru. Domniasa nu se uită nici la protestul bănățenilor și ardelenilor din parlament, — cari nu pot admite o pierdere cu titlu definitiv a Banatului, — nici la voința opiniei publice. Își urmează un plan himeric, trecând peste orice considerente. Zilele ce vin ne vor arăta consecințele acestei atitudini.

R. P. C.

Congresul din Moscova

După *Le Journal* congresul din Moscova ar fi stabilit următoarele îndrumări pentru agenții bolșevici din străinătate:

1. Trebuie să se năzuiască cu toate mijloacele spre a se ajunge la o împăcare cu guvernele burgheze dacă acestea sunt aplicate să facă concesiuni Rusiei.

2. Reprezentanții Rusiei în străinătate să se țină dela propaganda comunistă, care i-ar putea compromite.

3. Pentru acest scop vor fi trimiși agenți speciali secreți, cari sunt subordonați trimișilor oficioși. Acești agenți vor trebui să procedeze foarte circumspect, folosind toate mijloacele prin cari ar putea să exploateze slăbiciunile guvernelor respective.

4. Vor sprijini grevele în străinătate și pressa de opoziție.

5. Năzuințele *separatiste* trebuiesc susținute.

6. Se va îngriji ca muncitorii neîndestulați cu guvernele lor să fie colonizați în Rusia.

7. La nevoe se vor produce conflicte diplomatice, și se va trage tot profitul din situațiile astfel create.

8. In caz de lipsă nu se vor da înapoi nici dela acte teroriste.

9. Inainte de toate se va nizui la socializarea marei industrii.

Știri din Ungaria

Știri din Viena amintesc de apropiata retragere alui Teleki dela cârma guvernului. Aceasta însă nu ar însemna vre-o criză de guvern, ci ar fi simplu urmarea faptului că Teleki și-ar fi împlinit misiunea, pentru care s'a angajat să ia frânele guvernării. In locul lui, se amintește numele lui Andrássy și a lui Apponyi.

*

In cercurile diplomatice elveține, se șoptește mult în timpul din urmă, că Franța ar fi gata la ori-ce sacrificiu, pentru a isola Ungaria de sfera de interese a Germaniei și a o câștiga pentru sine.

Mareșalul Joffre la București

— Solemnitatea decorărilor — Mareșalul la Mitropolitul Cristea —

Joi după amiază la ora 5 a avut loc la parcul Carol I. din București solemnitatea decorării orașului și a 26 ofițeri de către Mareșalul Joffre.

Parcul era frumos decorat și împodobit cu drapele și pancarte de inscripții și de omagiu. Trupele pedestre din garnizoană, erau așezate pe aleea din dreapta care duce în interiorul parcului.

Au luat parte la solemnitate: membrii guvernului, ai coloniei franceze, un mare număr de generali și ofițeri superiori și un public extrem de numeros.

La sosirea mareșalului la intrarea în parcul Carol I. a fost întâmpinat de dl general Rujinski, comandantul corpului II. armată, care i-a prezentat raportul și situația trupelor.

Pe urmă mareșalul a trecut în revistă trupele așezate în ordinea de mai sus până la palatul artelor.

Pe tot parcursul muzicile au dat onorul iar trupele au strigat ura.

Solemnitatea decorării orașului și ofițerilor, s'a făcut cu un deosebit fast. O companie de onoare, cu drapel și muzica din reg. 1 grăniceri era așezată pe esplanada din fața palatului Artelor, care la sosirea mareșalului și a însoțitorilor săi adat onorurile.

Ofițerii ce urmau să fie decorați erau așezați prin îngrijirea generalului Cihoski comandantul pieței pe scara palatului artelor.

Mareșalul Joffre a înmânat d-lui Gheorghian primarul Capitalei decoratia „Crucea de războiu" decernată orașului București de președintele Republicei franceze, rostind un discurs în care a arătat curajul, devotamentul și abnegația de care a dat dovadă orașul București în momentele grele ale ocupației inamicului, arătând că Bucureștii au trecut în rândul orașelor martire.

Dl Gheorghian mulțumește pentru cinstea care s'a făcut orașului București de către republica franceză.

In urmă, Mareșalul Joffre a decorat pe cei 26 ofițeri români indicați pentru acest scop și anume:

Au fost decorați cu Legiunea de onoare în gradul de mare ofițer, dl general Rășcanu, ministru de războiu în gradul de comandor, generalii Mărdărescu, Petala, Cihoski, Pavelescu, în gradul de ofițer dlor generali Ștefănescu, Amza, Samsonovici. Colonelii Jipescu, Starcea, Ionescu Sergiu, Costandache, Bian, Gabrielescu, Argeșeanu, Eliad. Marinescu, Sturza; maiorul Andreevici; căpitanii: Mordare, Buzdugan și Lt. Zoppa.

De asemenea a fost decorat fostul ministru dl Ion Mihalache în calitate de căpitan de rezervă.

După terminarea solemnității, trupele puse sub comanda dlui general Rujinski au defilat în fața Mareșalului Joffre.

*

Mareșalul Joffre a făcut bisericei noastre, o înaltă distincție prin vizita sa la I. P. S. S. Mitropolitul Primat Miron Cristea. dimpreună cu întreaga sa suită.

I. P. S. S. Mitropolitul dr Cristea a arătat mareșalului că în două momente istorice, Franța a adus Românilor cele mai mari servicii: Napoleon al III-lea a dat tot sprijinul pentru unirea Principatelor, contribuind în cea mai largă măsură, la întemeierea României mici, iar Franța de azi în frunte cu Poincaré, Joffre, Foch etc. au contribuit la întemeierea României Mari.

Biserică română va ruga pe Dumnezeu ca Franța se rămână și în viitor conducătoarea civilisației mondiale.

Apoi, dela reședință, I. P. S. S. Metropolitul Dr. Cristea, a condus pe mareșal în catedrală, unde numerosul public care venise în timpul vizitei mareșalului l'a întâmpinat cu flori.

In aclamațiunile publicului mareșalul s'a despărțit de I. P. S. S Metropolitul dr. Cristea, vădit emoționat.

Publicul a strigat trăească salvatorul lumei civilizate!

ANCHETELE NOASTRE

Școala normală la Cluj

Diferite svonuri cari circulă în privința deschiderei școalei normale de băieți la Cluj, ne-a făcut să ne adresăm unui înalt funcționar al învățământului superior, ca să ne dea lămuririle necesare.

Ordinul înființării

Ordinul, pentru înființare, a fost dat de acum un an, înainte de începutul lunei Septemvrie, de către Ministeriul Instrucțiunei. In acel ordin data deschiderei era Septemvrie 1919.

In acest scop s'a dat ordin diferiților profesori din vechiul regat și din Ardeal, pentru ca să se prezinte la catedră.

Publicându-se prin ziare lămuriri, despre deschiderea și data deschiderei școalei, s'au primit anul trecut peste 130 înscrieri de elevi.

Crezându-se că s'ar putea începe cel mult cu întârziere de o lună, li s'a făgăduit celor înscriși, ca să astepte acasă până la data când li se va face cunoscută ziua prezentării.

Localul ocupat

Toate pregătirile se făceau cu nădejdea ca localul vechi de școală normală ungurească, — ocupat vremelnic de un spital militar, s'ar putea muta în altă parte. Tocmai, acest fapt care la prima vedere se pare că nu ar prezenta mare importanță a născut o întreagă serie de discuții asupra dreptului pe care l'ar avea unul din cele două instituții ale statului: Spitalul sau școala.

Un an întreg s'a dus o luptă destul de aprigă în care fiecare argumenta ce instituție trebue să fie legată de acele ziduri.

Diferite intervenții precum și greutățile găsirei unei clădiri tot în Cluj pentru mutarea spitalului au făcut ca școala normală să nu se poată deschide.

Crezându-se de personalele conducătoare din Ministeriul de Instrucțiune și de secretariatul general din Cluj că numai în acel local se poate înființa școala, nimeni nu și-a mai aruncat privirea asupra unei alte clădiri din Cluj, bună în acest scop.

Cine a perdut

Consecințele negăsirei unui alt local de școală precum și a imposibilității evacuării celui vechi le-a suferit în mod direct numai elevii care se inscriseseră. Ei au tot așteptat zilnic ca să fie chemați și s'au trezit că anul școlar a și trecut, fără ca ei să folosească ceva. E de notat că intru-cât această școală era națională, tocmai fii de român au fost jocul unei lupte neînțeles pentru câștigarea unor ziduri — de care nu ar putea depinde bunul mers al unei școale s'au spital. Profesorii cari și-au lasat în alte orașe rostul unei vieți liniștite pentru ca să trălască în Cluj viața neregulată și fără seamă de scumpă.

Putem spune că chiar cauza românismului pierde pentru că înființarea unei instituțiuni culturale în Cluj însemnează a pleda pentru cauza românismului.

Scena se repete

Anul acesta, asupra deschiderei școlei normale de băieți planeaza aceleași idei și aceeași mentalitate, gândul tuturor este asupra aceluiaș local.

Elevii se înscriu tot cu acelaș dor de a li pune în minte făclia științei și-a cunoștiinței de neam. Probabil că profesorii vor fi din nou chemați să vină la catedră și multe lucruri se vor mai întâmpla dintre acele la care am fost martori anul trecut.

Un lucru poate fi sigur: școală normală de băeți din Cluj nu se va putea deschide anul acesta. Și dacă de pe urma acesteia n'ar fi la mijloc și interesul națiunei românești...?

Dela C. F. R.

Formarea unor trenuri pentru adus alimente din Muntenia și Moldova, face ca să nu se mai poată înființa trenuri noui. Pentru o mai bună legătură cu Bucureștiul în curând trenurile cu No. 507 și 508 se vor înlocui prin trenurile cu No. 505 și 506. Mersul lor îl vom publica la timp.

*

Se afirmă din sursă sigură că la Direcția regională Arad se face o cercetare disciplinară contra fostului Director Ispravnic, — care s'ar fi făcut vinovat de diferite neregule — pentru care a și fost înlocuit cu dl. ing. Dr. Păscuția.

*

De grave neregule sunt acuzați și fostii Casieri din Direcția Centrală Cluj, dnii Popescu și Corvin. Cu cercetările e însărcinat dl. Dr. Vasile Marcuș avocat și comisar disciplinar.

Dezmințirea unei calomii

Unul din redactorii noștri a avut ocazie de-a vizita pe dl general Anastasiu, comandantul corpului 5 armată, contra căruia dl Paukerow a aruncat acuzația că ar sta în 8 camere în timp ce se simte atâta lipsă de locuințe.

Cu acest prilej redactorul nostru s'a putut convinge de neadevărul acestei afirmațiuni întrucât dl General, care locuește cu toată familia compusă din 8 persoane, nu ocupă decât 5 camere, ceeace este cu totul în afară de orice confort.

Ne miră cu atât mai mult deci acuzația injurioasă ce i-s'a adus, cu cât dl general Anastasiu, unul din cei mai distinși ofițeri ai armatei, tot timpul de când este în Cluj a dovedit cel mai larg spirit de dreptate și solicitudine pentru toată lumea.

Revista Presei

Pressa din București și criza de guvern

Iată ce scriu ziarele bucureștene cu privire la chestiunea cea mai dezbătută din ultimele zile.

Epoca, organ conservator:

„In ședința de Mercuri a Camerei, guvernul generalului Averescu s'a văzut părăsit de majoritățile sale. Șeful guvernului a amenințat cu demisia, dar se pare că majoritățile alese de dl Argetoianu n'au fost prea mult impresionate și multe din aplauzele sale au continuat să bată la unison cu acelea ale opoziției Maniu-Iorga-Vaida-Mihalache.

„Lucrul era de prevăzut. Acei care cunoșteau politicianismul meschin din care s'au născut actualele majorități, au prevăzut încă de mult, rezultatul la care s'a ajuns prin edificatorul spectacol dat de Parlament".

*

Izbânda, organ democrat independent:

„Am trecut printr'o criză de guvern, provocată de conflictul dintre banca ministerială și majoritățile parlamentare. Conflictul a luat la un moment dat proporții atât de serioase, încât președintele consiliului n'a ezitat de a face gestul grav al demisiunei.

Se pretinde că conflictul a fost aplanat președintele consiliului a revinit și criza a trecut.

In orice caz această criză n'a fost de natură să dovedească solidaritatea regimului.

*

Dacia, organ îndependent:

Gravul conflict isbucnit Miercuri la Cameră între membrii majorității și banca ministerială n'a luat până acum forma unei crize categorice de guvern întrucât contrar știrilor repetate de alaltăeri în toate cercurile politice chiar guvernamentale, și înregistrate deci și la noi, dl general Averescu n'a trecut încă la punerea în executarea hotărârii sale rostită atunci în cercul colegilor din guvern.

Până la această oră însă dl Averescu n'a răspuns încă intervențiunilor făcute prin dl Argentoianu de către membrii majorităților parlamentare întruniți Miercuri seara la club, de a renunța la ideia demisiunei.

Se depun desigur sforțări stăruitoare pentru înlăturarea tuturor asperităților și incidentelor. O re conciliere va putea fi obținută poate cu ușurință. Dar în ciuda desmințirilor ce vor apare în ziarele guvernamentale și în ciuda declarațiunilor de încredere reciprocă, criza probabil va dăinui, ea fiind determinată de realități perzistente.

INFORMAȚII

Comitetul organizator al „Capelei Eroilor" pe aceasta cale roagă toate băncile, institutele, prefecturile, parohiile etc. cărora s'au adresat liste de subscripție, ca să binevoiască a retrimite de urgență acele liste dimpreună cu obolul lor, în vederea începerii lucrărilor și ridicării turnurilor susnumitei capele.

*

Dl Al. Falcoianu, Inspector General Administrator al Ardealului, la felicitarile ce a adresat în numele tuturor funcționarilor administrativi din Ardeal cu ocaziunea zilei onomastice a M. S. Reginei Maria a primit următoarea Scrisoare din partea Casei M. S. Regelui:

Domnule Inspector General!

„Din înalt ordin, am onoare a vă transmite atât Dvoastră, cât și funcționarilor administrației din Ardeal, viile mulțumiri ale Augustilor nostri Suverani, pentru sentimentele exprimate cu prilejul zilei onomastice a M. S. Reginei".

Primiți vă rog, Domnule Inspector General încredințarea distinsei mele considerațiuni.

Mareșalul Curții Regale
General de divizie adjutant
(ss) P. ANGELESCU.

*

Proectul pentru exploatarea liniilor de navigație aeriană de către stat va fi adus în desbateri zilele acestea.

*

Delegația căilor ferate române a plecat la Arad spre a participa la conferința ce se va ține cu delegații guvernului ungar, în vederea înființărei unui tren de călători direct București-Budapesta prin Predeal.

*

Citim în *Dacia:*

„O telegramă din Belgrad anunță că este așteptat acolo de curând dl Venizelos, primul ministru al Greciei.

„Telegrama spune că din Belgrad premierul Greciei va veni cu o misiune specială la București.

„Desigur că în urma rănilor primite, dl Venizelos își va amâna călătoria."

*

In articolul „Pentru Direcția C F. R." dintr'unul din numerile trecute, semnat de dl Prof. Dr. Gane s'a strecurat o greșală de nume: nu dl Sarca e impiegatul, care a refuzat a da informațiuni fiindcă i s'a vorbit românește, ci dl Jiovski. Cu această ocazie menționăm că dl Sarca este un funcționar conștiincios și îndatoritor.

*

Direcția cursurilor pregătitoare de profesori din Cluj aranjează o expoziție de pictură, desemn, lucru manual (modelaj, cartonaj, tâmplărie) și lucru de mână femeiesc, în muzeul Artelor din strada Morii. Deschiderea va fi Marți 24 August orele 11. Expoziția va dura 3 zile. Va fi deschisă dela 10—12 a. m. și 3—5 p. m. La deschidere vor asista toți profesorii universitari din Cluj.

*

Școlile secundare din țară au primit instrucțiunile necesare cu privire la ceremonia religioasă ce se va face cu prilejul aducerii capului lui Mihai-Viteazul la mânăstirea Dealului. La 26 Aug. toate școlile vor organiza serbări naționale.

*

Ieri a avut loc ultima ședință cu delegații austriaci în vederea încheierii acordului economic cu Austria. Convenția încheiata se va supune spre aprobare celui mai apropiat consiliu de miniștri.

*

Aviz domnilor Directori de Teatre (Transilvania). Trupa română de Comedii și Reviste, cântă cuplete și dansuri sub conducerea renumitului comic *Emil Dumitrescu*, este liberă la 1 Sept. 1920. A se adresa la Administr. ziarului „Infrățirea".

Situaţia internaţională

Contra ofensiva poloneză a schimbat mult aspectul situaţiei. Chiar dacă nu s'ar reuşi a se salva Varşovia şi încă rezultatele de până acum sunt suficiente pentru a dovedi că nici Polonia nu e aşa slabă şi nici armata roşie aşa de tare.

Un efect al rezistenţei poloneze este schimbarea atitudinei din presa germană, care s'a grăbit acum să afirme că un triumf al bolşevicilor este o primejdie pentru ea. Nu acelaş lucru l-a afirmat până acum însă, şi mai ales nu l-a dovedit prin manevrele sale.

Atitudinea Italei s'a afirmat însă, precis de partea Sovietelor.

In ce priveşte pacea noastră cu Rusia, se anunţă că Cicerin, comisarul poporului rus pentru afacerile străine, ar fi trimis un nou mesaj guvernului nostru, prin care pretinde că Rusia are intenţiuni amicale faţă de noi şi ne cere ca să primim ca loc de tratative Charkow.

Toată cheia acestei păci cu Rusia constă însă în recunoaşterea din partea implicită a guvernului sovietic în cazul acceptărei tratativelor, ceeace ar contrazice politica Franţei strâns legată de a noastră.

Corpurile legiuitoare

CAMERA

Şedinţa dela 19 August.

Recepţia dlui Beneş.

Şedinţa e deschisă la ora 9.50, sub preşedenţia dlui Duliu Zamfirescu.

Se votează şi se depun mai multe proecte de legi.

Dl general AVERESCU anunţă că s'a ridicat complect starea de asediu din Dobrogea.

In clipa aceasta, dl Benes, ministrul de externe al Cehoslovaciei, întovărăşit de dl Cermak, ministru plenipotenţiar şi de dl C. Hiotu, reprezentantul României la Praga, îşi face intrarea şi ocupă loc în loja diplomatică. Intreaga Adunare, în picioare, îl ovaţionează cu entuziasm.

Dl DULIU ZAMFIRESCU, preşedintele Camerii, salută pe distinsul oaspe, în limba franceză, în numele Adunării Deputaţilor.

Dl N. IORGA, în numele opoziţiei naţionale, exprimă omagiile cele mai căldurose marelui bărbat de stat şi ziarist al republicei Cehoslovace, cât şi dlui Massarik, preşedintele republicei.

Dl G. MÂRZESCU, în numele partidului naţional-liberal, ţine următoarea cuvântare:

Reprezentanţii partidului naţional liberal se asociază la cuvântul de salut ce dl preşedinte al Adunărei a adresat d-lui Beneş, ministrul afacerilor străine al republicei ceho-slovace.

Sentimentele exprimate sunt comune tuturor partidelor şi grupărilor din această adunare. Mai mult, ele corespund simţemintelor adânci ale poporului român unit (aplauze prelungite) pe care îl reprezentăm şi care se leagă de poporul Ceho-slovaç printr'un trecut comun de suferinţi sub aceeaşi domnie asupritoare, dintr'o acţiune comună de desrobire şi de realizare a idealului naţional prin interese comune de bună vecinătate şi de susţinere a situaţiilor dobândite. (Aplauze prelungite).

In ce ne priveşte pe noi reprezentanţii partidului naţional-liberal, prezenţa d-lui Beneş în mijlocul nostru, evocă amintirile primei legături ce sub guvernul nostru din timpul războiului s'a realizat la Iasi cu reprezentantul acţiunei naţionale Ceho-slovace dl Mazarik, astăzi preşedintele republicei vecine. (Aplauze prelungite).

Legaţi de atunci în susţinerea reciprocă a acţiunilor noastre naţionale şi a uneia şi aceleaşi cauze care interesa deopotrivă soarta naţionalităţilor din fosta monarhie austro-ungară, sunt fericiţi că în Adunarea României întregite pot saluta pe unul din luptătorii neobosiţi pentru realizarea visului naţional ceho-slovac pe d. Beneş, astăzi ministru de afaceri străine în statul ceho-slovac constituit, liberat şi neatârnat. (Aplauze îndelung repetate.)

D-l general AVERESCU salută pe d-l Beneş în numele guvernului, zicând între altele:

Deşi de rase deosebite, deşi situate la cele două capete opuse ale imperiului care s'a prăpuşit în centrul Europei, numai puţin naţiunile Române şi Ceho-slovacă s'au simţit atrase una către alta prin lupta comună ce duceau pentru realizarea aspiraţiunilor naţionale, iar astăzi se şi simt atrase una către alta prin puterea unor împrejurări mult asemănătoare în care se găsesc ambele şi se favorizează astăzi de atingerea hotarelor noastre.

„Eşite din războiul mondial pe deplin, sau aproape pe deplin satisfăcute în aspiraţiunile lor naţionale, sforţările ambelor ţări nu pot fi îndreptate în timpul de faţă, decât la consolidarea situaţiunei create la sfârşitul războiului, prin o chibzuită şi temenică aşezare lăuntrică.

O sarcină a ât de grea, nu poate fi dusă însă la bun sfârşit atât cât vor fi temeri de complicaţiuni primejdioase.

Este în interesul ambelor ţări ca în prevederea unor asemenea primejdii să ne gândim la mijlocul practic de a le înconjura, pentru a nu fi surprinşi de evenimente.

Calea cea mai indicată în acest sens îmi pare aceea de a face, de ambele părţi, orice sforţare pentru a înlătura asperităţile posibile în raporturile reciproce şi în a lega, pe de altă parte relaţiuni cordiale amicale pe terenul intereselor comune."

Camera a reintrat apoi în dezbaterile la ordinea zilei, votând proectul pentru acordarea de pensii militarilor grade inferioare cari au luat parte în campanie.

Contestaţia alegerii dela Jibău a dat prilej unei vii discuţii asupra abuzurilor electorale, după care Camera validează alegerea.

Adunarea votează apoi propunerea de a se face anchetă parlamentară în Basarabia. Din comisiune fac parte 9 membrii şi anume:

D-nii: P. Dragomirescu (maj.), V. Sasu (lib.), Savu (maj.), A. Dunăreanu (soc.), H. Şuţu (maj.), C. R. Sturdza (maj.), Berea (maj.), Haneş (opoz.), Secară (maj.).

In plus 5 membrii supleanţi şi anume:

Dr. V. Dumitrescu-Brăila (tak.), Muşetescu (ţăr.), Duzinski (opoz.), pr. Savu Popovici (maj.), Grigorcea (maj.), Ghinescu (opoz).

Pentru „Uj Világ"

Intr'unul din numerele trecute ale ziarului nostru, am reprodus un întreg articol din „Uj Világ" însoţindu-l şi cu unele observări ofensive prin cari am arătat, că nu înţelegem ca cetăţenii unui stat străin, numeaşcă-se ei chiar Jâszi ori Hock János, să organizese în ţara noastră partide politice.

Ziarul „Uj Világ" răspunzând într'un primarticol, ne ia de sus, ne dăscăleşte, dar numai în chestie nu spune nimic, absolut nimic.

E o specialitate a mentalităţi ungureşti după-cum afirmă Charles Bonner de a ascunde împrejurările cari vorbesc în contra lor. Nu avea ziarul „Uj Világ" decât să reproducă pe de-a întregul comentariile noastre, şi atunci credem că ar fi fost de prisos întreagă discuţia.

Căci ce înţeles are, să ne arunce tocmai confraţii dela „Uj Világ" acuzaţia că noi, nici mai mult, nici mai puţin, căutăm intenţionat cearta cu acest ziar pentrucă, vezi Doamne, reprezintă interesele democraţiei? Noi, reacţionarii, cari urâm clasa muncitoare?

Dar cred cei dela „Uj Vilag", că partidul românesc, cu care după afirmaţiile ziarului, întreţin „frăţie de arme" şi „o alianţă întărită printr'o cooperare de mai mulţi ani" — va avea păreri opuse de ale noastre, şi ar putea admite crearea de partide politice la noi, cari să fie conduse din Budapesta?

Ori e iaraş numai o „tactică" de a-se alipi anui partid, contând că — date fiind la noi marile antagonisme dintre partide — vor putea astfel să realizese anume avantagii, cari ating suveranitatea statului şi conştiinţa demnităţii naţionale?

Pentrucă dl Jászi ne-ar fi păstrat sentimente prietineşti? Dar reuşit-a dl Jászi cu sentimentele dsale prietineşti să ne obţie dela regimul maghiar concesiunea de a ne afilia partidelor politice din vechiul regat, şi măcar îngăduinţa de a trece la noi gazetele din regat, ori baremi revistele literare ca „Viaţa românească" şi cărţile de ştiinţă ca istoria lui Xenopol etc.? Vedeţi dar, domnilor dela „Uj Világ", că dacă dv. cunoaşteţi pe dl Eftimiu, şi noi cunoaştem pe dl Jászi. Şi-l cunoaştem şi din părerile ce le-a susţinut la Arad în discuţiunile urmate cu reprezentanţii partidului naţional şi dacă nu vă supără, cunoaştem chiar şi pe colaboratorul lui Jászi, pe Szentmiklóssy pe care am avut onoare să-l cunoaştem la Cluj şi de care am cetit apoi că a încercat la Viena eliberarea lui Kun Bela.

De altfel, respectul cel mare ce-l arătaţi Dv. istorici, nepărtinitoare, respectul cel mare ce-l arătaţi faţă de alcătuirea noului stat român, care după Dv. e numai opera conferenţei de pace şi a unui contract, — lăsăm să-l aprecieze tovarăşii Dv. de muncă, cu cari v'aţi înfrăţit. Noi vom continua să respectăm dreptul întregei maghiarimi dela noi, şi nu vă vom urma a face deosebiri de clasă, nici nu ne vom năpusti, după cum ne cereţi, contra foilor şoviniste maghiare, căci nu ducem luptă de dragul luptei, ci pentru a servi interesele superioare ale ţării şi ale cetăţenilor săi.

Noi *facem* istorie.

A. C.

Pretutindeni în Ardeal nu se citeşte de cât „Infrăţirea"

Declaraţiile dlui Beneş

Ministrul de externe al Cehoslovaciei, a convocat la Bucureşti pe reprezentanţii pressei, cărora le-a făcut, între altele, următoarele importante declaraţiuni:

„O alianţă între România, Cehoslovacia şi Iugoslavia o cred necesară şi am motivele serioase pentru acest lucru, motive de ordin general în primul rând.

Una din cauzele pentru care Antanta se opunea desmembrării Austriei era şi faptul că Marile puteri apusene se temeau ca desfiinţând-o, se va creia o stare haotică, plină de pericole şi de dezordini — s'a spus de o nouă Macedonie şi elocventul d. Churchilil, i-a făcut şi un articol panegiric răposatei Monarchii. — Pentru a fi obiectivi Antanta avea unele motive de nelinişte şi Antanta cerea state bine consolidate şi reînfiinţarea unui bloc central care ar fi însemnat şi-ar fi înlocuit Austro-Ungaria. Pentru garantarea păcei, pentru consolidarea Europei centrale, pentru propaşirea internă a propriilor noastre state — căci nu putem avea o politică externă bine definită fără a fi bine consolidaţi în interior — avem nevoe de alianţa statelor suspomenite.

„Al doilea motiv, interesele economice ne împing la o colaborare, iar Confederaţia Dunăreană cu Austria, Ungaria, poate şi cu Bulgaria nu o putem primi niciodată şi în nici o condiţie. Acest lucru ar însemna indirect tendinţa creării veleităţilor ungare asupra graniţelor ei istorice şi atunci Slovacia noastră ca şi Transilvania d-voastră ar fi periclitate. Iată pentru ce nu putem primi aşa ceva.

„Cu Austria suntem în termeni amicali, avem interesul să fim în bune raporturi, suntem şi vom fi. Am fost totdeauna de acord cu dl Renner în toate ocaziunile.

„Accentuez încă odată şi ţin să fiu pe deplin înţeles că o Confederaţie dunăreană înseamnă reconstituirea Bulgariei în graniţele sale istorice.

„De altfel în acelaşi ordine de idei, — a spus dl Benes, — motive profunde psihologice sunt contra Confederaţiei dunărene, căci ea ar însemna o convieţuire silită între Rumâni, Unguri, Cehoslovaci, Austrieci? Vechile uri s'ar redeştepta şi vechea prigoană între naţionalităţi ar începe".

Apoi mai departe:

Prima noastră grije să trăim bine cu toţi vecinii nostri. [Sunt în principiu de acord cu d-l Take Ionescu asupra chestiei Maramureşului. Cred că voi conveni repede şi în ceeace priveşte detaliile.

Trebue să vă amintesc că noi avem un mandat asupra teritorului rutean al Maramureşului, un mandat dela marile puteri, care ne implică recunoaşterea unei autonomii, convocarea unei diete proprii şi numirea unui guvernator. Ar trebui să înfiinţăm şcoli şi să întronăm un regim de libertate, să dăm educaţie cetăţenească acestor foşti soli ai lacomiei maghiare.

Nu ne gândim nici să-i desnaţionalizăm, nici să le impunem ceva, vrem să dovedim, că recunoaştem rostul vremurilor şi voim a ne comporta ca popor civilizat.

Prin urmare asupra teritorului pe care ni l-au dat aliaţii cu mandat nu putem a ne rosti numai noi; pentru rest lucrurile se pot aranja repede.

„Am căpătat impresia că numai cu politică de deplină neutralitate în afacerile ruse şi o pace imediată pentru toţi vecinii Rusiei ar corespunde intereselor tuturor vecinilor marelui imperiu. Excelenţa Sa ar crede că Rusia sovietică are nevoie de pace internă şi n'ar umbla după aventuri războinice cari ar periclita şi mai mult regimul. Politica României de până acum a fost prudenţă şi a făcut obiect de admiraţie la amici.

„Revoluţia rusă nu se va termina azi sau mâne, e o chestie de lungă durată şi nici un fapt extern n'o va abate din drumul ei evolutiv.

Ultime informaţii

O recentă notă adresată de America marilor puteri preconizează o politică de nerecunoaştere a schimbărilor teritoriale întâmplate în hotarele vechiului imperiu rusesc.

Nota cere ca trupele străine să fie retrase din limitele acestor hotare.

Faptul dovedeşte că chestinea Basarabiei nu este încă clarificată.

*

Maraşelul Joffre părăseşte Capitala Măriţi, oprindu-se câteva zile la Belgrad.

*

Persoanele aflate în staţiunile balneare din Ardeal pot declara coroanele chiar în staţiunea unde se găsesc, după cum arată ultima circulara a Ministerului de Finanţe.

*

Din Budapesta se anunţă reluarea relaţiilor diplomatice între România şi Ungaria. Reprezentant al României a fost numit colonel Stăncea, adjutant regal.

D-l Lepădatu fost secretar general la Consiliului Dirigent a fost numit delegat special, însărcinat cu lichidarea chestiunilor decurgând din tratatul de pace.

*

Guvernul speră să închidă sesiunea Corpurilor Legiuitoare Mercuri 25 August.

*

Cu începerea anului şcolar s'a hotărât înfiinţarea în Cluj a unei şcoli de Bele-Arte cu program acomodat pentru pregătirea eficace a maiştrilor de desemn, de care se simte nevoe la şcolile secundare.

*

Suntem informaţi că, în urma acţiunei penale deschise în contra dlui Pankerow, şeful Biroului de Presă, al Comisiunei de Unificare, procurorul general a cerut dlui Mihaly suspendarea inculpatului până la pronunţarea sentinţei. Această suspendare s'a cerut pe baza legei, care nu îngăduie ca persoane contra cărora sunt în curs acţiuni penale pedepsite cu închisoare să ocupe funcţiuni publice.

Contra-revoluţia în Ucraina

„Deutsches Tagespost“ publică următoarea telegramă din Tarnov:

„Organizarea ţăranilor ucraineni în contra bolşevicilor, se întăreşte zi de zi. Pe ţărmul drept al Niprului se află Sneper în fruntea a 5000 de contra revoluţionari. In ţinutul Taracea generalul Kurovsky e deja în luptă cu bolşevicii. Răsculaţii au cuprins întreg teritorul guberniei Ecaterinoslav, în vremece trupele colonelului Voin tz poartă lupte crâncene la Haisen. Staţia Virzula, este deasemenea în mâinile resculaţilor. In guvernia Charkov, pe malul stâng al Niprului, stau 25 mii de ţărani ucrainieni gata de atac. Ingreunează situaţia şi faptul, că Ucraina în momentul acesta dispune de braţe îndestulătoare; bolşevicii şi-au concentrat de aici toată puterea, de care dispuneau la frontul polon. In urma acestui fapt, o parte a trupelor ucrainene rămase pe loc, au trecut de partea contra revoluţionarilor.

DELA CURTEA MARŢIALĂ

Procesul Sublocot. Varna

In ziua de 19. l. c. s'a judecat de Curtea Marţială a Corp. VI, procesul sublocotenentului de Rez. Emil Varna.

Obiectul acuziri este fraudă din banii statului în suma de 20.860 Lei, pe care acuzatul a primit-o dela Intendenţa corp. VI, pentru cumpărarea unor obiecte şi de care inculpatul s'a folosit pentru cheltueli personale.

Sentinţa adusă, declară pe inculpat vinovat, condamnându-l la 6 luni închisoare, destituire şi despăgubirea statului cu suma de 20.860 Lei.

Condamnatul a făcut recurs.

*

Procesul spionaei Etelka Vigh.

Tot eri, 19. Aug. 1920 la ora 5½ a început procesul de spionaj intentat Dnei Etelka Vigh. Curtea se formează astfel: Preşedinte dl Col. Sbârcea, membrii dnii loc. col. Florescu, Maior Papadopol, capitanii Cezar Petru şi Strat Procopie, Subst. de comisar regal, Subl. I. Anca şi grefier Subloc. Haupt.

Se citeşte dosarul acuzării. Inculpata este invinuită că a avut, relaţiuni cu fosti ofiţeri unguri cărorea le-a comunicat date asupra situaţiunei armatei noastre, date pe cari şi le-a însuşit dela persoane în legătură cu armata.

Se citesc diferite acte şi dovezi relative.

Şedinţa urmează până la ora 8 seara, când preşedintele o amână pe a doua zi, pentru ascultarea martorilor şi confruntarea lor cu acuzata.

Apărarea e susţinută de dnii Dr Popescu şi Lt. Gh. Anti.

Viaţa sportivă

In Sibiu, sub conducerea Căpitanului Danhofer, vor avea loc curse de automobile la sfârşitulunei Septemvrie. Toate Fabricele şi toţi proprietarii de automobile sunt invitaţi a participa la aceste curse.

Itinerarul va fi Sibiu—Turnu-Roşiu—Sibiu.

*

Societatea sportivă „Inainte“ din Bucureşti a hotărît să iee parte la Congresul sportmanuilor belgieni, care va avea loc în Ster ing în 14—16 August.

O punere la punct

Ziarul local „Voinţa“ crede că poate califica de *„ştiri din domeniul imaginaţiei“* tot ceia ce s'a publicat de celelalte ziare în legătură cu criza de guvern.

Ori, tot „Voinţa“, pe pagina întâi, vorbeşte de „crisa majorităţii“ şi afirmă că *„situaţia guvernului e aprope de nesusţinut“*, iar pe pagina a treia ne spune că *„generalul a ameninţat cu demisiunea“* şi că *„fără îndoială a existat şi există o criză internă.“*

Şi atunci întrebăm: din ce domenii sunt ştirile „Voinţei“, dacă ale noastre sunt din „domeniul imaginaţiei?“

Sau aceleaşi ştiri, publicate după trei zile de „Voinţa“ sunt ştiri din domeniul realităţii, şi sunt din domeniul imaginaţiei când, la timp şi cu amănunte, sunt publicate de noi?

Jertfele războiului

Sunt interesante cifrele ce ni-le dă „Societatea pentru cercetarea sociale a-le războiului “ce-'şi are sediul în Copenhaga, privitor la pustiriile războiului. Pierderca totală pricinuită de războiul mondial, cu escepţia statelor mici, o evaluează la 35 milioane oameni. Ne arată mai departe, că pe când în an 1913 populaţia Europei era de 401 milioane, pe la mijlocul anului 1919 s'a redus 389 milioane locuitori. Din acest număr 187 milioane bărbaţi şi 202 milioane femei. In timp de pace la 1000 bărbaţi cădeau 1026 femei. La sfârşitul războiului raportul se schimbă, revenind 1205 femei la 1000 bărbaţi. Numărul celor născuţi între anii 1914—1919, de altă parte, formează numai a treia parte în raport cu numărul născuţilor dinainte de războiu. Să mai socotim şi numărul cel mare al invalizilor de războiu?

Buletin economic

Conform publicaţiunilor ministerului de agricultură valoarea cerealelor exportabile se ridică la aproape 6 miliarde lei.

*

Zilele acestea va sosi din Cehoslovacia un nou transport de chibrituri destinat Transilvaniei şi Banatului.

Transportul acesta face parte din comanda de 75 milioane cutii făcută pentru noile ţinuturi româneşti.

*

„L'Information“ aduce ştirea că societatea germană Brenstein şi Koppel va înfiinţa la noi un atelier de reparaţie pentru locomative.

*

Guvernul austria ca inceput emisterea bancnotelor noui de 100 Cor.

Miercuri 25 Aug.
ora 9 Dimineata
Deschiderea Marelui Magazin
„MISSIR“
Cluj, Memorandului (Unio) 11
Săptămâna deschiderei se face Rabat 5% la toate reioanele.

Conservatorul de Muzică şi Artă dramatică din Cluj

PROGRAMUL

Programul analitic, pentru admitere la cursurile dela Conservatorul de Muzică şi Artă dramatică, din Cluj, pentru cursul de:

I. Pian.

Curs Inferior. Game majore şi minore, game în sexte şi terţe: arpegii pe acorduri perfecte şi pe septimă: studii de technică: Czerny, cel puţin „Schule der Geleufigkeit“, op. 299: Bach-12 preludii sau 3 mici preludii şi Haendel.

Sonate din: Mozart, Haydn, Beethoven şi Reinecke.

Curs superior. Studii: Fingerfertigkeit: Clementi (Tausic) Gradus a Parnassum.

Bach, Suitele engleze şi franceze: Schuhmann şi Beethoven sau lucruri similare în greutate.

Se va da o deosebită antenţie technicei.

II. Vioară.

Curs inferior. Cunoaşterea cel puţin a trei poziţii: ţinuta vioarei şi conducerea corectă a arcuşului, intonaţie justă, sentiment ritmic, sonoritate agreabilă cetire la prima vedere, cunoştinţe elementare de teorie.

Game din: Parent, Schradieck, Sevcik.

Studii din: Klenck I—IV: Kayser op, 20: Sitt op. 32: Dont op. 17 şi 38.

Piese: Diancla op 89: Davia „vorschule“.

Concertine: Accolay, Huber, Seitz.

Curs superior. Gama şi exerciţii în toate poziţiile, după Parent Sevcik, etc.

Studii: Kreutzer, 40 studii: Roedo 24 capricii: Dancla op. 73. Sonate: David, die hohe Schule.

Piese: Beric, David, Vieuxtemps.

Concerte: Viotti, Rode, Beriot, David, Bazzin-Concert militar.

III. Violoncel.

Candidatul va avea bine desvoltată: construcţia degetelor, auzul clar şi întonarea justă cu vocea.

Curs inferior. Gamele majore şi minore pe întindere de două octave.

Exerciţii de mechanism din metodele Kummer s'au Piatti.

Studii: de Dotzaner, op. 123, caet I şi op. 120: Nr. 1—27. Jules de Swert, op. 50 Gradus de Parnassum, s'au orice alte studii corăspunzătoare.

Curs superior. — Studii: de Merk, op. 11, Lee op. 57 şi 105, Franchome op. 35, Battanchon: op. 4, cart II, Romber: duet op. 9, Kummer: op. 44, Lee op 109.

Piese; Golterman Concert Nr. 3 şi minor, op. 14 Nr. 1 şi 2, Romberg: Nr. 4 şi 5, Popper: Concert Nr. 1 re minor, Popper: Poloneza op. 14, Tarantella, Servias: Fantezie, Morceau de Concert şi ori ce alte piese de stil.

IV. Cânt.

Constatarea vocii prin: note susţinute pe o vocală oarecare, legarea intervalelor de secundă, terţă quartă, sextă, septimă şi octavă. Intonarea gamei majore şi minore şi de diferite arpegii uşoare.

Vocalize uşoare din: Concone, Vaccai, Bordese, Aprile, Bodrogni sau alţii. Execuţie corectă şi ritm.

Executarea unei bucăţi după alegerea candidatului din repertoriul clasic: italian, francez sau german.

Cunoştinţe elementare de Teorie şi Solfegii.

V. Declamaţie şi Arta dramatică

Versuri. — V. Alexandri: Sentinela Română şi Mioriţa.

G. Coşbuc: Nunta'n codru, Spinul, Nedumerire, Regina Ostrogoţilor şi Pe lângă boi.

D. Zamfirescu: Harpista.

Bolintineau: Mihmea şi baba.

Uhland: Blestemul bardului.

Bassarabescu: Eu poruncesc.

Speranţă: Dracul şi baba.

Fabule; din Alexandrescu, Donici, Sion sau traduceri din La Fontaine.

Scene. — Alexandri: Fântâna Blanduziei şi Despot Vodă.

Hajdeu: Răzvan şi Vidra. Regnar: Nebuniile amoroase.

Grillparzer: Hero şi Leandru. Legcuve: Medea.

Diamandi: Chemarea codrului. Moliere: Doctorul fără voie şi Vicleniile lui Scapin (Zerbinetta).

Candidatul va prepara un repertor cu întreg materialul studiat şi va prepara pentru examen două piese cu acompaniament, de preferat pe dinafară.

Lecca: Suprema forţă act III, sc. 7.

Sudermann: Onoarea act I, sc. 12.

Lecturi la prima vedere.

Candidaţii vor prepara din repertoriul de mai sus, versuri şi proză, alegând câte 2 bucăţi din fiecare gen.

Directiunea.

Catedre vacante

în invăţământul mediu (civil) profesional

La şcoalele medii (civile) şi profesionale de sub conducerea Secretariatuli general din Cluj, al Ministrului Instrucţiunei, sunt următoarele catedre de ocupat cu 15 Septemvre a. c.

I. Câte o catedră de limba franceză: la şcoalele medii (civile) pentru băieţ şi fete din Bistriţa, Careii-mari şi Cluj; la şcoalele medii (civile în legătură cu şcoalele superioare de comerţ din Orşova, Haţeg şi Lipova.

Câte o catedră de limba Română-Franceză: la şcoalele medii (civile) de băeţi din Modoş, Ocnele Mureşului (Uioara) Periamoş, Reghin, Cehul Silvaniei, Sânmiclăuşul mare, Sântana, Vişeul de sus; la şcoalele medii de fete din Caransebeş, Făgăraş, Simleul Silvaniei, Zălau Zlatna şi Brad.

Câte o catedrală de limba franceză-germână: la şcoalele medii (civile) pentru fete din Aiud şi Gherla.

Câte o catedrală de limba română-germână: la şcoalele medii (civile) de băeţi din: Reghin Abrud, Lipova, Huedin, Careimari, Cenul-Silvaniei, Ctuj, Haţeg, Sântana şi la şcoela civilă de fete din Zlatna.

O Catedră de istorie geografie la şcoala medie (civila) pentru băeţi în Cluj *una de Naturale Chimie*, la şcoala medie de băeţi din Diciosânmartin, *câte o catedră de Matematică-Fizică* la şcoalele medie de băeţi din Vişeul-de-sus şi Regin.

II. *La şcoalelc superioare de comerţ* sunt a se ocupa următoarele catedre: 1. de *Istorie-Geografie*, câte o catedră în Haţeg, Târgumureş şi pentru fete la Sibiiu 2. de Chimie-Merceologie: câte o catedră în Haţeg şi Lipova, 3. *de Studiile-Comerciale*, o catedră la Sibiu pentru fete.

III. Vom angaja la şcoalele de meserii din Braşov, Satumare Târgumureş *câte un conducător de atelerier pentru lemnărie.* În Cluj, Arad, Târgumureş, Timişoara şi Oradeamare: *câte un conducător de atelier pentru metalurgie*, In Odorhei şi Zlatna *câte un conducător pentru Argilă şi ceramică.*

In Timişoara (şcoala superioară) şi Zlatna (şcoala înferioară) *câte un inginer-arhitect* şi la Timişoara (şcoala superioară) Târgumureş, Arad şi Oradeamare (înferioare) *câte un inginer-mecanic.*

La şcoala superioară din Cluj e lipsă de 2 ingineri-mecanici şi de un profesor pentru geometrie şi desemn.

Cei cari doresc a fi angajaţi la vreuna din catedrele amintite, îşi vor înainta cererile lor Secretariatului general al Instrucţiunei din Cluj până la 25 August a. c. anexând şi documente justificative asupra naţionalului, gregătirei şi a eventualelor servicii prestate.

Toţi petenţii. — cu excepţiunea celor de naţionalitate franceză, luaţi în vedere la catedrele de limba franceză — au să dovedească, că sunt cetăţeni români şi că stăpânesc în mod satisfăcător limba română.

Informaţiuni asupra condiţiunilor de angajare se pot lua la acest secretariat general.

Cluj, 8 August 1920.

Secretar general abs.
A. Cior ea,
dir. înv. profesional şi mediu.

„MISSIR“
Cluj, Str. Memorandului (Unio) 11
STOFE DE LÂNĂ
MATASURI
MOUSELINURI
VELOURURI
LINOLEUM - PREŞURI - COVOARE PERDELE - ARTICOLE DE MODĂ PENTRU DOMNI ŞI DOAMNE
Reion special de Incălţăminte fină.
En gros şi En detail.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

MOBILE pentru dormitor, birou și sală de mâncare precum și cervare se caută la ziar. Adresa E. V.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE costum jachet și palton de iarnă. Amatori a se adresa la Administrația ziarului sub C.

CUMPĂR haine puțin uzate, ase adresa la Administrația ziarului.

DE VÂNZARE un costum haine militare și 1 pereche cisme negre. A se adresa la Administrația ziarului.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Dactilografă

cunoscătoare a lucrărilor de birou se angajează imediat. De preferat cele care cunosc pe lângă limba Română și puțin Ungară. Oferte se vor adresa la Administrația ziarului Sub A.

Se caută o damă

inteligență mai în etate pentru un copil la pept pe oarele a. m. Va primi dejun și pânz și o sumă mai mică după învoială.

Reflectantele să se prezinte la matricula orașului în zilele 28—31 luna c.

AGRICULTORI
FEDERALE
COOPERATIVE
OBSTII

găsesc permanent cele mai bune și eftine
CURELE de TRANSMISIUNE
GARNITURI de ASBEST și CANEPA
PLĂCI de KLINGERIT și ASBEST
ARMATURI pentru LOCOMOBILE
VALVOLINE și ULEIURI MINERALE

la Jacques Paucker
BUCUREȘTI Str. Smârdan No. 27
Telefon 25/70. Telefon 25/70.

Fabrica de Clopote Oituz
Societate în nume colectiv
Splarul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCUREȘTI.
Execută și se găsește Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu prețurile cele mai convenebile garântând sunetul și durabilitatea pe timp de 50 ani.

LA H. IANCOVICI
BUCUREȘTI, Str. Smârdan No. 23.
(în Curte Parterre).
SE GĂSESC CU PREȚURI REDUSE
Scule de orice fel, Filiere, Klupe, Oale de Grafit, Furtun de pânză și cauciuc Münghine, Nicovale, Pile, Clești de tot felul, Foale pentru ferari, Macarale perfecționate, Burghie, Pompe Alvelier, Oțel pentru scule, Topoare, Ferestrae, Polisoare, Surupuri de lemn, Sârmă neagră arsă și de Oțel și toate Articolele pentru instalațiuni de afră și gaz.

Atelierele de reparat locomotive găsesc:
Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oțel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest și cauciuc
Garnituri de asbest și grafitate
Table de fer și fer de lucru
Precum și orice fel de articole technice, electrice și de ferărie la
I. NACHT București.
Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — Depozitul: Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, București.

Cosinzeana
Institut de arte grafice, editură și Librărie
Proprietar: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA.
Tipografia: Str. Universității 3. Sucursală: Strada Elisabeta 1. CLUJ Librăria: Piața Unirii No. 7 Birouri: Strada Universității 3.

TIPOGRAFIA
DISPUNE
de cele mai moderne caractere tipografice, mașini de cules, mașini de tipar plane și rotative, bostoane americane.

LIBRĂRIA
ASORTATĂ
cu cărți literare, didactice și științifice, ultime noutăți literare, reviste literare și științifice, cărți și reviste franceze.

Ori cine poate câștige între 300—400 cor. pe zi,
persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului sub câștig.

Banca Românească
caută funcționari
pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.
Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Magazinele A. SCHULLER
BUCUREȘTI — Bulevardul ELISABETA No. 2
Cele mai bine asortate în articole de:
MANUFACTURĂ ȘI PÂNZETURI — STOFE DE DAME ȘI BĂRBĂTEȘTI — INCALȚAMINTE DE BARBAȚI, DAME ȘI COPII — COLONIALE — FERARII ȘI GEAMURI.
SE FAC VÂNZĂRI ȘI IN COROANE.
Vânzând cu prețurile cele mai reduse en gros si en detail.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"
REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA
REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

S'A DESCHIS CEL MAI MARE MAGAZIN

din Transilvania

Filiala Luca P. Niculescu la Hora Țărănească Cluj,

Palatul Fehér Bárány.

Asortat cu un bogat asortiment de tot felul de manufactura, Bumbac de tors, fitan de tors, ştofe pentru haine bărbăteşti şi de dame. Carton calitatea întâia 80 cm., şi grenadir alb 120 cm. à 100 Cor. metru şi diferite sorturi de jolj şi molino. — **Cu preţurile cele mai reduse şi mărfurile cele mai bune şi moderne.**

Vânzare Engros şi Endetail.

ZIARUL INFRĂȚIREA

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat si Bucovina

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Se caută

pentru o mare instituţiune comercială ce-şi are sediul în Cluj ca'te un vojar bine introdus în bransa **ferarie, colonialelor, manufacturei si textilelor.**

Rugările de angajare se vor trimite la adresa acestui ziar sub şifra „Voiajor 1920". □ □ □

Vor binevoi a se adresa numai persoane, cari au lucrat cu succes în direcţiunea acesta şi cunosc perfect nu numai clientală şi trebuinţele Transilvaniei, ci şi celorlalte ţinuturi ale României-mari precum şi au legături cu eventuale firme esportatoare din strainatate.

In rugări ie a se amintî praxa, etatea, preţusiunile de salar, cauţiunea ce ar putea — o depune, eventuale referinţe alaturandu — se şi fotografie. **Discreţiune se asigura.**

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj,str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 19 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini — Marţi 24 August 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIU

Infrăţirea

Anunţuri: La administraţia ziarului şi agenţiile de publicitate | **REDACŢIA:** Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) | **ADMINISTRAŢIA:** Str. Universităţii No. 2. | **Abonamente:** 1 an . . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . . 120 „ — 60 „; 3 luni . . 60 „ — 30 „

In chestia Dunărei

— Comisia Gurilor Dunărei —

Proectul de statut al Dunărei prezintat de delegatul francez conferinţei internaţionale întrunite la Paris pentru a stabili regimul definitiv al navigaţiei pe acest fluviu, prevede două regimuri deosebite: unul, la Gurile Dunărei între Brăila şi Marea Neagră, care permanentizează cu oarecare modificări regimul învechit al comisiei europene existente, şi altul, dela Brăila la Ulm, pus sub controlul şi administrarea unei comisuni internaţionale compuse din statele riverane şi de statele neriverane reprezentate în comisia europeană dela Galaţi (Anglia, Franţa, Italia şi Grecia).

De la început avem să ne întrebăm de ce pe Dunăre două comisiuni şi deci două regimuri deosebite? La 1856 o comisie europeană a Dunărei la care participau numai Marile Puteri justifica prezenţa ei — cu *caracter provizoriu şi atunci* — pe de o parte pentru a înlocui indolenţa sau incapacitatea principalului riveran şi stăpânitorul deltei în acele timpuri, a Turciei, şi pe de alta pentru a garanta libertatea navigaţiei contra amestecului a tot puternicei vecine Rusii, întro epocă în care cele două principate române abia îşi recăpătau dreptul la o viaţă proprie. Acea comisie trebuia după cinci ani să fie înlocuită printruna unică a riveranilor, care însă prin opunerea Austro-Ungariei nu a luat nici odată fiinţă.

Deci în mod logic azi, când se revizueşte regimul Dunărei, punându-l în concordanţă cu situaţia generală politică creată după acest răsboi dealungul acestui fluviu, trebue să se facă un singur regim precum s'a făcut pe toate fluviile internaţionale. Nici pe Rin, nici pe Elba, Oder sau Escaut, unde sunt porţiuni navigabile vaselor maritime şi altele celor fluviale, nu s'a găsit cu cale să se supue la două regimuri deosebite.

Delegaţii români la conferinţa păcei de la Paris au susţinut această soluţie unică, care corespundea cu interesele reale ale navigaţiei prin unificarea complectă a regimului, cause însă de un ordin cu totul secundar şi care au insuflat din nenorocire toată opera consiliului suprem, fac ca Marile Puteri să susţie o soluţie anormală şi învechită la Gurie Dunărei.

Regimul stabilit în Paris în 1856—57 şi la Berlin în 1878 da comisiei europene drepturi suverane necesare pentru situaţia politică de atunci dela Gurile Dunării, şi care singură putea ţine piept Rusiei care, prin ultimul congres, redevenea riverană pe braţul Chilia. Acest regim nu mai corespunde situaţiei politice de azi, când Gurile Dunărei sunt în stăpânirea unui singur stat şi direct interesat prin mai mult de o mie km. de Dunăre, nu ca Rusia la desvoltarea Odesei, dar a propăşirei navigaţiei pe fluviu. De altfel el nu mai corespunde nici principiilor admise la Paris în diferitele comisii speciale, pentru fluviile internaţionale. Aceste comisii au recunoscut că numai solidarizând interesele statelor riverane cu acelea ale libertăţii navigaţiei, asigurându-le drepturile lor suverane şi dându-le aplicarea reglementelor şi execuţia lucrărilor în apele lor teritoriale se va putea crea un regim de libertate şi de propăşire a navigaţiei.

Consiliul suprem a cărui politică s'a manifestat şi în chestia Dunărei, nu putea să îşi aplice politica de încălcare a drepturilor celor mici decât ne mai punând în discuţie aplicarea la Gurile Dunărei a marilor principii recunoscute şi menţinând neschimbat regimul Comisiunei europene.

Ceea ce dă însă mai mult caracter propunerei franceze este că ea nu se mulţumeşte de a menţine acest regim dela Galaţi la Sulina şi cum era până azi numai pe braţul Sulinei, dat navigaţiei, dar el se întinde până la Brăila şi pe toată întinderea Deltei. Azi când braţul Chiliei este pe ambele ţărmuri româneşti, ea se scoate de sub regimul de până azi al riveranilor şi se dă sub jurisdicţia Comisiei europene. Este oare un interes european care face ca navigaţia pe celelalte braţe care fac parte din navigaţia noastră interioară să fie date suveranităţei Comisiei europene dela Guri? Nu; aci se ascund alte interese de un ordin mai egoist şi care a condus consiliul suprem şi la internaţionalizarea prin surprindere (în tratatul minorităţilor) a altui râu cu totul zarea prin surprindere ca tratatul român trebue să ştie dacă se poate supune la atari încercări. Să ne reamintim primejdiile ce am întâmpinat la Gurile Dunărei prin prezenţa agenţilor vrăjmaşi ai Comisiei europene, care făceau spionaj în dauna noastră, pentru a judeca ce urmări poate avea întinderea regimului actual la toată Delta dela Brăila în jos. Porturile noastre maritime ar fi încătuşate într'o reţea care le-ar scoate de fapt din interesele politice şi economice ale României şi din propăşirea economiei noastre naţionale.

După propunerea franceză comisia se va compune în viitor din cele mai mari state aliate, Anglia, Franţa şi Italia, din România şi din Grecia. Acest din urmă stat cu drepturi egale cu ceilalţi în baza intereselor navigaţiei sale pe Dunăre.

N'am avea nimic de zis la favoarea ce se face regatului aliat, dacă aceleaşi principii de egalitate s'ar aplica României în comisiunea strâmtorilor.

Navigaţia noastră trebue să treacă prin aceste strâmtori pentru a ajunge la Marea liberă, pe când pentru Greci, prezenţa navigaţiei lor la Gurile Dunărei nu este o condiţie esenţială de propăşire. Dacă însă în realitate principiile mari conduceau inspiratorii proectului, ei trebuiau să ceară participarea tuturor riveranilor.

După cum reaminteam mai sus, congresul din 1856 din Paris şi cel dela Berlin din 1878, mai inspirat de interesele reale ale libertăţei navigaţiei decât consiliul suprem, în vederea unificărei regimului pe Dunăre, dăduse comisiei de la Galaţi un caracter de provizorat, fie care stat putând să denunţe existenţa ei. Prin noul proect francez se caută a se consolida în mod definitiv acest regim anormal azi.

Fiinţa comisiei nu va putea fi pusă în joc decât de o nouă Conferinţă a tuturor statelor interesate. Se caută astfel să se cristaliseze prin acest proiect o situaţie care nu mai corespunde decât cu dorinţele [illegible] celor mari şi de încălcare a drepturilor celor mici, ori-cât de temeinice ar fi ele.

Cele două comisii vor putea lucra împreună pentru a-şi unifica regimul; astfel sunt unele drepturi prevăzute pentru comisia fluvială care aplicate şi la Gurile Dunărei pot deveni şi mai primejdioase. Astfel acel care dă comisiei dreptul de a înfiinţa porturi franc şi zone libere în porturile noastre, drept care depinde exclusiv de interesele statului riveran. Ne putem gândi ce ar deveni Brăila, Galaţi şi Sulina puse astfel în afară de interesele României. Şi aci se arată din nou adevăratele preocupări ale celor mari.

Delegaţii români au cerut la Paris aplicarea pe Dunăre a principiilor admise pe toate fluviile internaţionale şi deci ori ce control al comisiei internaţionale, însă execuţia lucrărilor şi aplicarea regulamentelor fiind rezervată statelor riverane. Este principiul pentru care am luptat la 1883 şi azi recunoscut în tratate dar căruia vrea să-i se facă excepţie pe Dunăre în scopuri de subjugare politică şi economică.

România, a cărei soartă este legată de aceeă a libertăţei Dunărei, nu poate să se supuie unui regim, care ar fi chemat prin conflictele continue ce ar aduce, prin rezistenţa statelor neatârnate riverane contra călcărei drepturilor lor, să stânjenească navigaţia şi deci propria ei propăşire. Serviciile politice şi tehnice pe care ea le-a adus acestei libertăţi şi navigaţiei îi dau azi dreptul să ceară un regim în realitate european şi nu aziatic şi să se opue cu toată energia la un regim de robie pe care nu l-a primit atunci când nu era decât micul regat al României.

Vintilă I. Brătianu.

Politica noastră

Ultimele evinemente sunt de natură a ne înfăţişa un nou aspect al politicei dintre statele Europei. Până acum, oricât interesele economice şi financiare au denaturat înţelesul păcei mult aşteptate, aspectul general al deplinei înţelegeri între aliaţi s'a putut menţine atâta măcar ca să exercite încă asupra unor state, şi în primul rând asupra noastră, o influenţă tutelară, determinantă chiar în unele principale atitudini.

Datorită acestei influenţe s'au putut găsi în ţara noastră oameni politici şi partide care să ia răspunderea istorică a semnărei unei păci umilitoare.

Iată însă că aceea ce s'a putut ascunde până acum, se arată de data aceasta la lumina zilei: rivalităţile de interese economice şi financiare, caută noui echilibre. Problema Rusiei a avut darul de-a determina atitudinile care dovedesc nouile orientări.

Dar, dacă mai înainte, situaţiunea noastră în concertul european nu ne putea îngădui de cât o politică de remorcă, de dependenţă, de alipire neapărată uneia din constelaţiile politice, acum însă, atât propria noastra valoare, cât şi dispariţia celor două puteri care ne tamponau, Austro-Ungaria şi Rusia, ne lasă libertatea de-a avea o orientare indicată numai de propriile noastre interese. Şi tocmai pentru această consideraţiune suntem din aceia cari cred că pacea nu trebuia semnată cu clauzele economice şi politice care ni-au răpit independenţa şi ni-au periclitat avuţia naţională precum şi drepturile naturale asupra Dunării.

Mai multă încredere în propria noastră valoare şi mai puţină influenţare a independenţei de cugetare politică dacă ar fi existat la acei cari şi-au luat răspunderea semnărei, evinementele de acum ar fi venit să confirme dreptatea politicei de rezistenţă şi rezultatele ar fi fost altele.

„Ce va spune Europa"? astăzi nu mai poate fi întrebarea, care, şoptită misterios, să oprească pe loc orice legitimă mişcare independentă, orice atitudine călăuzită numai de interesele noastre, tot aşa după cum nici frica unui boicot financiar, astăzi, după ce ni s-au impus condiţiuni oneroase inacceptabile, nu mai poate fi o consideraţie pentru care să ne subordonăm politica externă.

Astăzi libertatea de acţiune rezultă în mod firesc şi o înţeleaptă şi patriotică utilizare a puterilor noastre economice, a situaţiei geografice, a calităţilor de rasă, ca şi o dibace folosire a comunităţei de interese cu unii vecini, ni-ar putea asigura aceea ce n'am avut până la 1916, o politică a noastră, pe care am întrerupt-o şi pe care trebue s'o reluăm pentru a nu o mai părăsi.

Intervenţia Americei

O intervenţie inadmisibilă şi tardivă din partea Americei, recomandă marilor puteri o politică de reintegrare a imperiului rusesc.

E *inadmisibilă* această intervenţie pentru cuvântul că desmembrarea Rusiei este un rezultat al liberei voinţe, exprimată de popoarele ce o compuneau pe baza principiului natural de *autodeterminaţiune*, pe care doar, se ştie, că tot America l-a propus.

E *tardivă*, pentrucă pe baza acestei desmembrări s'a recunoscut Polonia, a cărei existenţă nu mai poate fi pusă în discuţie şi ni-s'a recunoscut şi nouă Basarabia, a cărei retrocedare nu va fi de-asemenea posibilă, decât odată cu desfiinţarea statului nostru. Sunt prin urmare stări de fapt care nu mai pot suferi modificări.

Totuşi gestul acesta al Americei nu este lipsit de însemnătate, nu pentru efectul ce-l poate avea, ci numai pentru înţelegerea situaţiei. America nu renunţă de a face o politică continentală cu toate că nu e mult, de când cu prilejul regulărei regimului Dardanelelor, America a refuzat orice amestec în Europa.

Revenirea de acum, deşi, după cum se înţelege, nu va produce nici o modificare a situaţiei direct, va influenţa însă indirect orientările şi constelaţiile politice viitoare.

In ce ne priveşte, din moment ce am adoptat o politică independentă şi de sprijinire pe alianţele fireşti ce le putem avea, dezideratul tardiv şi inadmisibil al Americei nu ne poate preocupa.

Purtarea bolşevicilor în Polonia

In ziarele din occident au început să apară povestiri asupra felului cum se poartă bolşevicii în Polonia. Ei declară pretutindeni că sunt veniţi pentru a extermina pe burghezi şi pentru a împărţi pământul la ţărani; în realitate bolşevicii nu au făcut decât jafuri şi omoruri de când au venit şi asupra castelelor şi asupra colibelor deopotrivă. In oraşele ocupate ei înrolează cu forţa în armată sau pentru serviciile din spatele armatei pe bărbaţi şi copii. Toate publicaţiile şi ordonanţele sunt date numai în limba rusască, ceeace dovedeşte şovinismul de care sunt stăpâniţi. In districtul Bielostok bolşevicii au luat mulţi ostatici pe care i-a împuşcat fără judecată în faţa populaţiei.

Trotzki se află în oraşul Bielostok şi prezidează toate aceste orori.

ANCHETELE NOASTRE

Neînțelegerea dintre Români și Sași dela Bistrița-Năsăud

Știrile, mai mult sau mai puțin alarmante, date de ziare, precum și dorința de-a înfățișa cetitorilor situația precisă a faptelor, ne-a făcut să ne adresăm domnului Dr Iosif Boca, secretarul general al Comisiunei de Unificare, din Transilvania, și să i cerem să ne comunice rezultatul anchetei, în care d-sa fusese delegat, asupra neînțelegerilor dintre Sași și Românii dela Bistrița-Năsăud.

Cunoscând bine chestiunea și voind ca opinia publică să fie deplin lămurită, d-sa povestește chiar întreg istoricul acestor neînțelegeri:

Începutul neînțelegerii

Între comunele de pe Someșul românesc: Rebrișoara, Nepos (Vărăria) Feldru iar pe de altă parte comunele săsești: Dumitra-Mare, Pintic și Iad, a fost o ceartă seculară, pentru un teritor muntos, care e situat între comunele mai sus numite.

Procesul acesta secular; în mod pronunțat, s'a început pe la 1764. Spre regularea afacerii și pentru a curma cearta, s'a amestecat pe timpuri Maria Terezia și Iosif al II-lea.

Între anii 1764—1852 comandamentele militare, pe cale administrativă, au încercat să limpezească situația.

Procesul ține zeci de ani

Lucru evident, că regularea aceasta a situației n'a putut fi mulțumitoare pentru ambele părți, din cauza simpatiei mai pronunțate a autorităților față de Sași. Începând dela 1852, cearta a ajuns sub formă de proces înaintea forurilor judiciare, unde, câștigul procesului alterna până când în urma sentințelor Curiei au ieșit învingători Sașii.

Românii au reînoit iarăși procesul care din cauza războiului mondial nu a putut fi terminat.

La revoluția din 1918

In starea aceasta se aflau lucrurile în anul 1918, când în toiul revoluției, Românii au ocupat teritorul în litigiu, cu forța.

Sașii au recurs la Consiliul Dirigent care pentru constatarea situației la fața locului, a însărcinat un comisar inițiat. Dl Dr. V. Pahone s'a dus în comunele de mai sus și a designat o linie demarcațională, între comunele săsești și cele românești.

Mai târziu, comisiunea județeană pentru reforma agrară, în cadrele legei pentru arendările forțate, a dat un teritor mai însemnat Românilor.

Românii contestând dreptul de proprietate al Sașilor nu voiesc să le plătească arenda, iar Sașii sunt cu totul nemulțumiți cu dispozițiile comisiunei județene afirmând că prea mare e teritorul cedat românilor.

Astfel, sentinței adusă de comisie i-se face recurs atât din partea Românilor cât și a Sașilor.

Comisiunea supremă agrară pentru arenzile forțate, dând loc recursului înaintat de Sași, a dispus ca tot teritorul să fie evacuat de Români. Teritorul în litigiu fiind însă arat, semănat și lucrat și având o recoltă bogată, Românii nu au voit să-l libereze în folosul Sașilor, din care fapt s'a născut iar o ceartă sfrașnică între părți.

Pentru restabilirea ordinei

Comisiunea de Unificare luând cunoștință despre această nouă turburare a însărcinat din membrii săi pe dl Dr Iosif Boca și dl Dr Oct. Prie, cari ducându-se la Bistrița, având concursul dlui Șerban, prefectul județului, au ținut împreună cu reprezentanții comunelor interesate o conferință cu scopul de a se ajunge la o împăcare.

Deoarece Sașii s'au pus pe baza dreptului de proprietate, iar Românii contestându-le dreptul acesta, a trebuit ca secretarii generali să constate situația la fața locului, lucru care a durat vre-o 6 zile.

După constatarea făcută în prezența tuturor reprezentanților comunelor interesate, a doi ingineri, a prefectului și inginerului agricol — s'a desbătut chestiunea în ședință publică, timp de 2 zile în sala Prefecturei.

Hotărîrea definitivă

Pe baza datelor și a situațiunei constatate s'a fixat o linie demarcațională între comunele în neînțelegere luându-se totodată măsurile necesare pentru respectarea de către ambele părți a acestei hotărîri și declarându-se totodată că linia aceasta se menține numai până când comisiunea de expropriere va decide definitiv în această chestiune. Teritoriile care trec peste această linie demarcațională s'au evacuat din partea Românilor și s'a dat Sașilor să se folosească de ele.

Recolta, conform Comisiunei supreme agrare din București; va fi a acelora care au lucrat pământul, iar Sașii vor primi 100 până la 150 coroane pentru jugăr sub titlul de arendă, începând cu anul 1919 inclusiv.

Pădurile mari, deși cad în linia demarcațională, se vor menține neatinse, până când soarta lor, prin hotărîrea comisiunei de expropriere, va fi în mod definitiv regulată.

Cu hotărîrea aceasta, atât Românii cât și Sașii sunt deplin mulțumiți.

Operațiune militară contra Rusiei?

Gazetele maghiare publică din izvor german planul operațiunelor, ce l'ar fi elaborat Foch în vederea unei operațiuni militare contra Rusiei. Reproducem aceasta știre ca titlu de curiozitate:

Berlin 22 August. Astăzi s'a aflat aici planul după care Franța ar avea să atace Rusia. Populațiunea dă mare atențiune acestui plan care nu ia în considerare nici neutralitatea Germaniei. După planul acesta, i-ar reveni un rol și armatei naționale maghiare.

„In înțelesul acestui plan de operațiune, puterea armată ar da-o Franța și alte state mai mici, iar Anglia și Italia ar sprijini acțiunea cu bani. Franța ar pune pe picior de războiu 400.000 de oameni, dintre cari 200.000 ar trece peste Danzig pe teritorul german, care și până aci a fost ocupat de trupe de a le Antantei 15.0000 ar debarca la Riga și 50.000 la Odesa. Astfel s'ar forma cele două aripi în așa chip, că cei 50.000 de soldați debarcați la Odesa s'ar uni cu armatele lui Wrangel, iar trupele dela Riga ar acoperi flancul armatei, ce va înainta din Danzig.

„Trupele din centru le-ar da alte state mici și întrucât ar fi nevoie, se va lua în vedere și armata lui Horthy.

Planul lui Foch cere 50.000 de soldați maghiari. Armata din centru ar avea îndatorirea să înceapă contra ofensiva pe linia dintre Vistula—Nistru și anume o parte a centrului s'ar îndrepta spre Lublin, cealaltă spre Kiev.

Trupele maghiare ar trebui să atace ieșind prin trecătorile Carpaților de nord-est."

Aceasta este știrea de senzație ce ne vine din Berlin.

Viața Provincială

Cuvinte din țara Oltului

Deși alegerile au trecut „Gazeta O tului și Gazeta din Brașov" nu încetează, cu batjocurile asupra guvernului Averescu aducându-i la cunoștință, că partidul național a întrunit simțemântul obștei din Țara-Oltului — că aceasta probnicie va lupta și de azi înainte contra acestui guvern de ciocoi. Acești oameni noi înșiși în Țara-Oltului, falsifică opinia publisă, sub numele de partid național.

Partidul național din Țara-Oltului, atât președintele său cât și obștea întreagă din Țara-Oltului a luptat dela început până la prăbușirea Austro-Ungariei — când și-a încheiat activitatea cu glorie ca patriot național și a început la altă muncă în România-Mare.

Căci acum se mai socotese partid național în Țara-Oltului nu mai au în vedere binele neamului, ci interesul lor propriu și de clică precum se va vedea.

Noi, luptătorii cei vechi după căderea Ungariei, nu am mai aflat de cuviință a ne separa acțiunea noastră contra dușmanilor ci am declarat că obștea Țarei Oltului, va lucra cu mult dorita Românie și cu guvernul său costituțional, ca să poate sta în fața atacurilor, cari se îndreptau din toate părțile contra unității neamului românesc. Interesul Țarei Oltul a fost și va fi consolidarea statului Român.

Impotriva acestei acțiuni clare și aprobată de orișice minte românească sănătoasă, câțiva indivizi necunoscuți până acuma în lumea românească naționalistă, — comisari de alimentație îmbogățiți și cu automobile și alții cu alte interese îndeosebi gr. catolici, și unii din consiliul dirigent cu permisele — s'au prezentat în țara oltului sub nume de partid național — și în întruniri publice și în turneul electoral ne-a calomniat pe noi cari numai pentru binele acestor țărișore mândre am lucrat și vom lucra. Ne-au declarat de transfugi care umblăm după os deros — iar România veche o înfățișau ca pe o țara putredă cu tot ce este în ea — cu popor, cu conducători netrebnici — niște ciocoi grecizați înfecți de ai lui Averescu în vremece în unele biserici gr. cat. aceeași ură și dispreț se propaga în popor.

Candidații acestei clici, arată din sat în sat tabloul cu țaranii lui Averescu — flamânzi — slăbiți — ruși pârliți — numai piele și oase — spunându-le că așa are să facă acest guvern de Ciocoi și în Ardeal.

Indignată de acesta neobijduita procedură, obștea țărei Oltului, cu bun simț s'a reținut de a participa la alegeri și cu deosebire bătrânii, la senat din *13.150 s'a* dat acestei clice numai *2995 voturi* vezi „Gazeta". Un număr destul de mic — nici a patra parte din votanți. — Este oare aceasta o învingere a acestui numit partid național?

Doar Olteanii știu aprecia pe vechii lor conducători, ce-au rămas în viață — în acest județ. Și calomnia poate triumfa pentru un moment, dar adevărul o restoarnă — când ese la iveală. Obștea Țarei Oltului, are alte păreri despre România veche — și nu aceea, de a sta în opoziție cu ea. Are legături și de neam și de sânge în statele și orașele de peste munți, încă din timpuri vechi. Pe timpul lui Mircea-Vodă mulți boieri români, au zidit biserici pentru românii ortodoși din Țara Oltului — precum biserici vechi din Vistea, Arpaș, Săliște, Ocna Sibiului și altele, iar din timpul mai nou biserica frumoasă a lui Constantin Vodă Brancoveanul din Făgăraș.

Poporul nostru din Țara Oltului nu consimte la lupta contra României. El totdeauna a știut respecta pe binefăcătorii săi și cu demnitatea cuvenită pe conducătorii României, pe fiecare după activitatea desvoltată la înfăptuirea idealului național —, pentru că ei au pregătit sufletele generației tinere, ce s'au jertfit pentru desrobirea noastră, și privește și astăzi în fiecare conducător al României fără deosebire de partid, un binefăcător și eliberator.

Respectivii candidați cunosc Țara Oltului numai dela alegeri. Nu cunosc lipsele plugarului și pagubele cauzate lui, de exondarea Oltului și a râurilor neregulate ce se varsă din munți în albia îngustă a Oltului. Pe dânșii nu-i va preocupa nici odată chestiunea Oltenilor — de a face Oltul navigabil și folositor Statului până la Făgăraș spre a aduce acest centru în legătură de comunicații cu portul Con-

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Școala secundară română

Organizarea școalei noastre secundare a fost mult atacată în ultimii ani. Plângeri contra ei s'au ridicat atât din partea profesorilor secundari și universitari, cât și a unora dintre părinți. Până și câțiva deputați și jurnaliști, s'au simțit obligați să-și arate nemulțumirea.

Se auzeau cele mai felurite și mai contradictori imputări: elevii pierd prea mult timp cu o învățătură generală, care nu le va fi de folos în specializarea de mai târziu; li-se cere a se hotărî pentru o carieră la o vârstă când nu sunt în stare să o facă în mod constcient; programele sunt prea încărcate; metodele cele noui predispun la lene și paralizează inițiativa școlarului; nivelul cultural scade față de cel din trecut, etc.

Un fost ministru de instrucție, din cei cari nu-și prea bătuse capul cu școala mainainte de a ajunge să o conducă, a pus chestiunea încă și mai surprinzător: nu poate fi de cât rea, zicea el, organizarea unei școale, care împiedică pe un tânăr să capete o slujbă până la vârstă de 23 de ani. El anunță lumei școlare auumite intenții ce avea de a suprima ultimele două clase și de a reduce liceul la 6 ani de studiu.

Este evident, că școala secundară are defecte. Ele provin mai ales, — cea ce se uită ușor — din faptul că împrejurările n'au permis o aplicare complectă a organizărei celei noua. Având o vechime de aproximativ douăzeci de ani, legea învățământului secundar s'a isbit la început de tot balastul — vechi tradiții în metode și personal insuficient pregătit pentru noua stare de lucruri — pe care școala din trecut o transmitea celei actuale, iar acum în urmă de starea anormală în care trăim dela războiul balcanic până azi.

Cum se poate vorbi serios de falimentul școalei secundare în forma ei din urmă, când mai nicăiri nu s'a putut face o aplicare cinstită și complectă a legei?

Dar nu e în intenția mea să discut acum această problemă și nici s'o analizez multiplele motive subiective pentru care unul sau altul din cei chemați și cei nechemați sunt nemulțumiți de rezultatele atinse în liceele române. Clasificarea, pe care studenții români din Franța au obținut-o anul acesta, mai ales în școalele din Paris, este de natură să ne întărească încrederea pe care o avem în legea regretatului Haret.

De multă vreme, cei cari am asistat la cursuri în liceele franceze și chiar germane (a căror organizare era superioară celor dintâiu), am rămas surprinși de lipsurile pe cari le întâlneam foarte dese ori, de insuficiența metoadelor prea învechite, de spiritul ce domnea acolo. Toate aceste pricini făceau că școala română de unde veneam, nu era totdauna inferioară celei din Apus, cum ne-am fi așteptat.

De data aceasta avem mai mult de cât o impresie necontrolabilă. La câteva facultăți ale Universității din Paris și la unele din școale superioare ale capitalei Franței fruntea clasificărei o dețin Românii.

La drept, în anul întâiu, primii din toți studenții sunt Haralamb și Angelescu, ambii cu nota 19 din 20 de puncte.

La doctorat, tot la drept, în anul întâiu, M. Eliescu este capul seriei cu nota 18 și calificativul très bien, unul din cele mai grele de obținut. Alți 6 Români au nota 17. Strat are 18 la doctotatul economic. La litere dșoara Marinescu este numită secretară particulară a decanului.

La matematice Sergescu P. cu 84 din 100, Ghiorghiu și Lerner cu 82 din 100 sunt primii între 120 de studenți.

Procopiu, student în fizică, face comunicări remarcate ca și Banu, student în medicină.

La medicină, în anul preparator (P. C. N.) Hortopan iese primul din câteva sute de candidați, cu media 86 din 100, iar Simian obține la doctoratul întâiu mențiunea très bien.

La școala de arhitectură din 8 locuri rezervate streinilor 7 sunt obținute prin concurs de Români.

Școala de arte frumoase e plină de compatrioți de ai noștri cari se disting, Catul Bogdan-Duică între alții.

La Centrală Perieteanu e printre primii din 1200 elevi ai anului întâiu.

La școala de mine Sergescu Barbu este printre primii 10 (nu s'a făcut încă clasificarea definitivă) din 100 candidați, iar Bujoiu singurul strein care absolvă această școală.

La Nancy Lipăneanu e clasi-

Cronica politică

Generalul Averescu s'a hotărît să păstreze şi mai departe sărcina guvernării, — iată faptul care domină astăzi situaţia noastră internă şi care-ar putea fi privit şi ca o resolvare a crizei dacă sbuciumata experienţă din ultimele zile n'ar fi dovedit cu destulă prisosinţă necesitatea unei grabnice remanieri.

Şi remanierea se va face având caracterul acelor drastice amputări pe care un bolnav nu le mai poate refuza de cât renunţând în acelaş timp şi la viaţă. Cel dintâiu punct la care se va opri cuţitul chirurgului va fi desigur, dl Octavian Tăslăvanu a cărui debarcare din guvern a devenit inevitabilă cu toată repulsiunea generalului de a-şi opera ministeriul pe tema unei strigătoare imoralităţi. Nu este însă exclus, ca odată pornit la lucru, cuţitul amputator să nu descopere şi alte membre din a căror înlăturare să rezulte pentru guvern un spor de vitalitate politică.

Aşa, de pildă, pe lângă eliminarea sigură a dlui Tăslăoanu se mai vorbeşte şi de scoaterea din guvern a dlor Cudalbu, Mocioni şi Niţă Serghe, şi chiar de aceia a dlui general Văleanu, cari, dacă n'au păcatele celui d'întâiu, au însă păcatul de a fi însemnat prea puţin într'un guvern de la care s'a cerut aşa de mult în ce priveşte energia şi capacitatatea politică.

Cu cine vor fi înlocuiţi cei patru sau cinci ministri debarcaţi? Se vă realisa acum colaborarea de care s'a vorbit aşa de mult şi de care unele grupări din opoziţie legaseră speranţe aşa de frumoase, sau remanierea se va face numai în cadrul forţelor de care dispune Partidul Poporului?

E o întrebare la care nu s'ar putea răspunde de cât cu simple versiuni dintre care cea mai de acceptat ar fi aceia că, cel puţin din partea guvernului ideia colaborării a fost simţitor abandonată.

Un document senzaţional

— Germania era gata de pace la 1917 —

Ziarul „Le Matin" publică scrisoarea pe care Kronprinţul german a trimes-o tatălui său în luna Iulie 1917. Această scrisoare e un document lămurit şi lămuritor asupra situaţiei Germaniei în vremea luptelor dela Siret. Kronprinzul face următoarele constatări edificatoare:

„Desigur că suntem mai slabi ca inamicii noştri. Insă bilanţul material nu este încă nimic faţă de bilanţul moral. Starea de spirit a poporului, după imensele sacrificii pe care le-au făcut toate familiile germane este deplorabilă, mizeria creşte, disperarea se manifestă în mod din ce în ce mai deschis. Este un simptom foarte îngrijitor în momentele de ameninţare revoluţionară de a vedea femeile pierzându-şi speranţa: este tocmai cazul femeilor germane, care, de obiceiu sunt atât de eroice. Mortalitatea copiilor creşte în proporţii înspăimântătoare, boalele se înmulţesc.

„Dacă germania nu face pace până la finele anului, pericolul revoluţiei va fi neînlăturabil.

„Austria se găseşte în aceiaşi situaţie sau mai bine viaţă în Austria este încă şi mai puţin suportabilă ca în Germania.

Impăratul Carol este e drept unul din amicii noştri credincioşi, însă dacă va avea să aleagă între ruina complectă a Austriei şi un mijloc de-a salva părăsindu-ne pe noi, datoria faţă de popoarele sale îi porunceşte de-a se separa de noi. Bulgaria şi Turcia nu pot să continue lupta.

„Nu mai poate fi vorba de aci înainte nici de victoria nici de mărirea sau gloria germană. Este vorba de existenta poporului german. Nici un bun nu nepoate fi mai scump de cât acesta. Dinastia noastra este în primejdie. Natural, pentru mine ca şi pentru aceasta e o mare nenorocire, dar aceasta încă nu e nimica faţa de dezastrul ce ameninţa poporul german.

„Să vorbim deschis. Să nu ne mai gândim la Belgia. Să renunţăm la orice anexiune fie chiar şi în răsărit. Trebue să începem tratativele cu inamicii nostri.

„Aduţi aminte de marele nostru străbun Frederic, care a fost învins de o coaliţie, dar care şi-a păstrat un mare nume în istorie."

Munca forţată şi tirania Sovietelor

Doi delegaţi ai partidului socialist italian, printre care şi dl d'Aragona, întorcându-se dintr'o călătorie de cercetare din Rusia sovietică, au declarat următoarele d-lui de Martino, ambasadorul Italiei la Berlin:

„Dictatura direcţiunei partidului bolşevic atinge tirania. Armata care se bate acum în Polonia a fost destinată de-a obliga pe ţărani la munca forţată.

Iată prin urmare cum se confirmă tot mai mult că pretinsa libertate şi domnie a muncitorilor se reduce la cea mai aspră tiranie pe care câţiva înşelători o exercită înşelând buna credinţa a mulţimei.

Cetiţi „Infrăţirea"

Mareşalul Joffre la Bucureşti

— Şedinţa solemnă dela Senat — Banchetul dela Teatrul Naţional — Mareşalul proclamat cetăţean de onoare al Bucureştilor — Un interview

Parlamentarii au primit Vineri după amiază la Senat pe Mareşalul Joffre.

La ora 5 incinta Senatului e plină. Lojile sunt ocupate până la ultimul loc. Mareşalul e aclamat frenetic la sosire.

Dl general Coandă salută pe ilustrul oaspe în numele maturului Corp, în incinta căruia răsună încă ecoul discursurilor entuziaste ale parlamentarilor rostite cu ocazia discuţiunei intrărei României în războiu alături de aliaţi cât şi acela al manifestărilor de gratitudine către cei ce ne-au ajutat să desăvârşim unitatea noastră naţională.

„Amintirea sacrificiilor atât de generoase, pe cari sora noastră mai mare le-a făcut pentru noi în cursul războiului, amintirea acelor bravi fraţi, ofiţeri şi soldaţi francezi, cari alergând în ajutorul nostru în ceasurile tragice prin cari trecea armata noastră au luptat şi au căzut cu glorie alături de fiii noştri pe câmpurile de bătaie ale României, aceste amintiri nu se vor şterge niei odată din inimele noastre, ci vor nutri focul veşnic al celui mai curat şi mai recunoscător devotament către Franţa.

„Insufleţiţi de aceste sentimente, vă primim în mijlocul nostru, domnule Mareşal, şi aş dori ca primirea noastră să fie în stare a face să duceţ cu d-voastră asigurarea absolută a profundei noastre gratitudini către Franţa, către iluştrii săi oameni de stat şi către admirabila sa armată, care ne-au dat cu atâta mărinimie sufletul, lumina şi sângele lor".

Dl Duiliu Zamfirescu, preşedintele Camerii, ia apoi cuvântul spre a evidenţia opera militară a Mareşalului în timpul marelui războiu şi a exprima dragostea şi recunoştinţa României faţă de Franţa.

„Intorcându-vă în Franţa, încheie dl Zamfirescu, vă rugăm să depuneţi la picioarele statuei republicei, omagiul unui întreg popor înfiorat de recunoştinţă şi de speranţă şi îndrăznesc să adaog că veţi binevoi poate, domnule Mareşal, să vă faceţi interpretul elocvent şi glorios al sentimentelor noastre pentru şeful statului francez şi guvernul său".

Dl. general Averescu arată din nou jertfele făcute de Franţa pentru marea cauză şi sprijinul pe care l'a dat României, face elogiul învingătorului dela Marna şi încheie astfel:

„Făcându-mă interpretul sentimentului de adâncă şi nemărginită gratitudine care vibrează în inima fiecarui român, către generoasa Franţă, către vaporoasa ei armată şi către ilustrul învingător dela Marna, credeţi domnule Mareşal, că mă consider îndreptăţit şi autorizat să vorbesc nu numai în numele actualului guvern, ci şi în numele tuturor guvernelor trecute care au cimentat legăturile dintre Franţa şi noi, precum şi în numele guvernelor viitoare cari nu vor face decât să le păstreze cu sfinţenie şi să le întărească tot mai mult aceste scumpe legături."

Ovaţii nesfârşit se îndreaptă spre Mareşalul Joffre adânc emoţionat.

Dl. Ion I. C. Brătianu rosteşte apoi următoarea cuvântare:

„Am onoare de a exprima la rândul meu, în numele partidului naţional-liberal şi al guvernului care a declarat războiul alături de aliaţi, sentimentele unanime cu care poporul românesc saluţă prezenta d-voastră în mijlocul nostru.

„Reprezentantul Franţei în România nu se putea îndoi de primirea ce i se va face. Ea îi era asigurată de admiraţia şi recunoştinţa noastră. Ea îi era asigurată de marea operă franceze întru desvoltarea civilizaţiei mondiale, prin participarea sa atât de esenţială la renaşterea română. Ea îi era asigurată mai mult ca oricând, după marele războiu, de toate acele sentimente cât şi de acele mari interese permanente care ne leagă de Franţa.

„Când însă guvernul Republicei franceze ne-a făcut cinstea de-a însărcina cu această misiune pe soldatul glorios al cărui nume va rămânea pururea legat de victoria liberatoare a lumei, e firesc ca manifestarea sentimentelor noastre să ia un caracter care face să vibreze inimile noastre şi ne uneşte în acelaş gând.

„Trăiască Franţa, Trăiască Mareşalul Joffre" (Aplauze frenetice)

Dl Nicolaie Iorga, luând cuvântul în numele opoziţiei naţionale, găseşte frumoase cuvinte de omagiu pentru opera Mareşalului „continuată de forţele întregite ale naţiunei franceze".

„Salutând în persoana Dv. — zice dl Iorga — simbolul chiar a tot ceeace lupta pentru drept poate avea mai nobil şi mai curat, permiteţi-ne de a vă spune, că sufletul nostru latin, îndrăzneşte să recunoască ceeace are mai bun, în virtuţile acestui soldat şi cetăţean şi de a pune foarte puţin din patriotismul nostru românesc, aclamând pe mareşalul defensivei franceze triumfătoare".

După câteva minute de noui ovaţii adresate Mareşalului Joffre, acesta ia cuvântul spre a spune:

„Nu fără emoţie mă găsesc în mijlocul reprezentanţilor României-Mari, liberată din lanţuri prin bravura soldaţilor ei.

„Cuvintele frumoase pe cari le-am auzit m'au mişcat profund, căci dela patrioţii români la soldatul francez e destul să ne ascultăm inimile vorbind.

„Graţie sforţărilor comune ale ţărilor noastre amândouă, graţi sângelui român amestecat în mod generos sângelui francez, România a ieşit din războiu mare şi glorioasă.

„Pentru mine este o mare bucurie să văd poporul român urmărind în unirea tuturor fiilor ei suverană glorioasele destine pentru pace şi libertate.

„Trăiască M. S. Regele Ferdinand: Trăiască M. S. Regina Maria! Trăiască România Mare!"

(Lungi şi puternice aclamaţiuni. Strigăte de: Trăiască Joffre! Trăiască Franţa!)

Ovaţiile reincep, calde, entuziaste, delirante.

Urmează o recepţie în sala de lectură a Senatului.

*

Primăria Capitalei a oferit Vineri seara un banchet în sala Teatrului Naţional în onoarea Mareşalului Joffre.

Sala era frumos decorată. Au luat parte la banchet peste două sute de persoane: membrii guvernului, înalţi demnitari ai statului, parlamentari, generali şi ofiţeri superiori decoraţi cu „Legiunea de onoare", membri co-

---

sfanţa, pentrucă Făgăraşul nu mai este la periferie ci în centrul României-Mari.

Regularea Oltului va fi folositor Statului şi locuitorilor, când toate luncile roditoare ale Oltului, dela Făgăraş până la Dunăre, nu vor mai fi noroite prin inundare. Recolta acestor lunci fac anual 100 de milioane, care sumă în zeci de ani este suficientă de a face Oltul navigabil.

Nu-i preocupă nici lipsele gimnaziului nostru cu numerosul tineret — de a se face un internat ce ar fi de mare trebuinţă, nici lipsele spitalului de azi, ci au misiunea de a lupta contra guvernului Averescu, — *adecă reprezentanţii ţării Oltului au să lupte contra stăpânirii române,* până în pânzele albe.

Dar pe acestia îi precoupă şi alte lucrări cu mult mai ridicate în numele celor ce s'au trimis, — lucruri de care să vă miraţi: „Activarea unei episcopii gr. cat. în Bucureşti, concordatul cu papa dela Roma în legatură cu Romano-Catolici, având aci reşedinta de episcop din 1700 şi ceva mai mult, precum spune Unirea din Blaj Nr. 15, că România Mare nu poate fi stat ortodox — ci numai interconfesional pentru care are să lupte opoziţia.

Deci voim să se ştie, că dânşii nu pot vorbi în numele obştei din Ţara Oltului.

Obştea Ţării Oltului şi preoţimea noastră peste tot sprijineşte cu sinceritate românească, guvernul român cu toate chestiunile ce sunt spre binele statului — că să se poată consolida statul român, căci numai atunci servim cauza adevărată a românismului.

Făgăraş, la 26 Iunie 1920.

Nicolae Borcea
protopop ortodox şi fost senator

---

ficat primul din 300 de candidaţi ai anului lui.

Mi-se pare că asemenea succese nu se pot pune numai pe socoteala întâmplărei sau a valorei personale a studenţilor. Nimeni dintre noi nu e aşa naiv şi de trufaş să-şi închipue cine ştie ce superioritate de rasă faţă de Francezi, iar dacă noi am trimis cele mai bune elemente pe cari le-am avut, ele s'au măsurat tot cu cele mai bune elemente eşite din şcolile Franţei. Alta trebue să fie explicarea şi noi nu o vedem decât în şcoala noastră secundară.

Părerea tuturor cari s'au întors din Universitatea franceză în ultimul timp este ca şi prin cultura generală, şi prin cultura specială pe care o poate da liceul, Românii erau mai bine pregătiţi.

Şi dacă şcoala română a eşit aşa de bine dintr'o încercare grea cum era concurenţa cu şcoala franceză, ar trebui să avem ceva mai mult respect pentru ea, mai multă încredere în rezultatele ei, mai multă ezitare în dorinţa de a o dărâma din temelie, aşa cum năzueşte unul sau altul din cei pe care fluctuaţiele politice îi pun în capul departamentului instrucţiei, şi care doreşte ca numele lui să rămână legat de o „mare reformă".

Cadrul în care se desvoltă şcoala de douăzeci de ani încoace, cu toate greutăţile cu care a avut de luptat, s'a dovedit excelent. Rămâne numai ca în acest cadru şi cu un tact infinit — aşa cum se cuvine când ne atingem de un organism delicat şi complex cum e şcoala — să aducem modificările pe care experienţa ni-le sugerează: O regrupare a studiilor, o uşurare a programelor, în nici un caz însă o revenire la vechile programe sau o suprimare a anilor de studiu.

Cluj, 20 August.

G. Opresou.

misiunei interimare a Capitalei, etc.

La şampanie, primul toast a fost ridicat de dl Dr Gheorghian, primarul Bucureştilor, care a arătat legăturile indisolubile cari unesc România de Franţa şi a închinat pentru dl Deschanel, preşedintele republicei franceze.

La sfârşitul cuvântărei dl Dr. Gheorghian a anunţat că *Comisiunea interimară a proclamat pe Mareşalul Joffre ca cetăţean de onoare al oraşului Bucureşti.* Asistenţa a făcut cu acest prilej o neaşteptată manifestare de dragoste Mareşalului care a luat cuvântul spre a spune:

Domnule Primar,

„In numele Franţei prime c cu recunoştinţă cuvintele atât de pline de inimă, atât de vibrante pe care le-aţi pronunţat şi pentru care vă mulţumesc.

„Ridic paharul meu pentru prosperitatea oraşului Bucureşti, creerul şi inima României-mari".

*

Intr'un interview pe care l'a acordat ziarului „Izbânda", Mareşalul Joffre a declarat următoarele:

„... atitudinea vrednică pe care a avut-o în timpul odioasei ocupaţiuni inamice, Capitala României a dat un nobil exemplu şi binemeritat dela Patria română şi dela omenirea întreagă.

Bătălia dela Mărăşeşti înseamnă un moment glorios în istoria ţărei româneşti. Ea a fost o lovitură teribilă dată trufiei germane, primul semnal al redeşteptărei României şi al liberărei sale.

Franţa îşi dă seama de partea pe care a avut-o vitejeasca intervenţie a României întru oprirea ofensivei contra Verdunului şi ea vă este recunoscătoare, nu o va uita nici odată... In Cartea cea mare a gloriei numele citadelei „Verdun" pe care Augusta Voastra Suverană a decorat-o zilele trecute şi acela al urbei Mărăşeşti sunt de acum înainte pe veci unite într'o aceeaşi fraternitate.

Iată pentru ce decernând regelui Ferdinand „Medalia Militară" franceză care este cea mai înaltă din decoraţiile noastre de războiu, naţiunea franceză, în persoana Suveranului vostru a înţeles să aducă în acelaş timp omagiul său eroismului şi virtuţilor unei armate întregi — sau mai bine zis unui popor întreg — căci ce era oare altceva armata voastră decât întregul popor român sub arme?

La întrebarea dacă are vreo misiune militară sau politică, Mareşalul a răspuns:

— *„Nici de cum, ne răspunde fără şovăire viteazul soldat: Nu sunt însărcinat nici în mod oficial, nici măcar în mod oficios cu nici o misiune de ordin militar sau politic".*

Misiunea mea este numai de ordin moral. Singurul ei scop este de a arăta naţiunei române că Franţa îşi are mereu gândul ei îndreptat cu dragoste către dânsa. Nu este oare aceasta domnul meu, o misiune în destul de frumoasă şi de importantă?

In ce priveşte situaţia din Polonia, Mareşalul a spus următoarele:

„Ochii tuturora sunt îndreptaţi în ora de faţă către Polonia şi am aflat cu încredere ultimele ştiri, cu privire la soarta Varşoviei, Viteazul popor polon căruia Aliaţii îi păstrează credincioasa lor prietenie s'a angajat — fără a ţinea seamă de sfaturile cari i-au fost date — într'un războiu ofensiv contra bolşevicilor care a adus această nenorocită ţară într'o situaţie critică.

„Dar iată că soarta pare i-a deveni mai puţin neprielnică. Istoria nu ne învaţă oare că roata destinului printr'una din misterioasele sale întorsături ce nu le putem pătrunde poate în mod silit să salveze un popor care luptă pentru libertatea lui? In cursul ultimului războiu dumneavoastră — românii — nu aţi avut oare un exemplu vădit despre ceeace vă spun?

*

M. S. Regele a conferit Mareşalului Joffre colanul ordinului „Carol I."

INFORMAŢII

Dl Mihail Vlădescu, rectorul Universităţii din Bucureşti, în interpelarea pe care a desvoltat-o la Senat în chestia localului Universităţii, a arătat starea deplorabilă a înaltei instituţii. D-sa a arătat că din cei 10.000 studenţi înscrişi nu vor putea nici măcar 1000 să încapă în sălile de conferinţe şi în laboratoare.

*

Ordinul telegrafic pentru chemarea mai multor învăţători la Resortul cultelor pentru ajutorarea lucrărilor de unificare, s'a contramandat pe motivul că nu e posibilă deplasarea lor în internate. Astfel unificarea învăţământului va suferi întârzieri.

*

Din „Dacia": Din Belgrad se anunţă că pe la începutul lui Septemvrie Prinţul Alexandru al Serbiei va veni la Bucureşti însoţit de primministrul sârb. Tot atunci se crede că va veni la Bucureşti şi dl Venizelos cu ministrul de externe grec, pentru a se pune bazele unei alianţe româno-sârbo-greceşti la care va adera şi Cehoslovacia.

*

Un groaznic accident de automobil, pricinuit în apropiere de Câmpina, pe şoseaua Bucureşti—Braşov, prin ciocnirea a două maşini, a avut ca urmare moartea bancherului Chrisoveloni şi grava rănire a mai multor alte persoane.

*

Ministerul de industrie a hotărât intensificarea fabricărei zahărului acordând în acest scop fabricilor de zahăr din Ardeal diferite avantajii şi cărbuni.

*

Le „Temps" anunţă că în Septemvrie va avea loc o conferinţa româno-bulgară în chestia Dunărei.

*

In Bucovina se observă o vie agitaţie, în populaţia dela oraşe în vederea schimbului coroanelor. Populaţia dela ţară e liniştită şi lucrezătoare.

*

Guvernul ungar a deschis o Universitate la Budapesta pentru tinerii unguri din teritoriile neatipite de Ungaria. De asemenea se intenţionează deschiderea a două noi Universităţi una la Seghedin şi alta la Pecs.

*

Contrabanda de coroane descoperită de personalul vămei din Arad, este 19 milioane şi nu de 280 milioane, cum s'a anunţat.

Dl Inspector Arabolu a cerut relaţiuni telegrafice de modul cum trebue sa procedeze.

*

O telegramă particulară sosită ziarelor bucureştene din Atena anunţă că toate tipografiile şi redacţiile ziarelor de opoziţie au fost devastate şi arse de public.

Cei 16 capi ai opoziţiei au fost arestaţi.

Din aceştia d-nul Dragumis, fost ministru, încercând să fugă a fost împuşcat.

Guvernul a luat energice măsuri de represiune.

*

Ziarul „Tagespost" aduce elogii dnei şi dlui general Văitoianu, precum şi dlui colonel Popescu, pentru ajutorul pe care l'au dat copiilor vienezi veniţi în Sibiu, luând în afară de aceasta sub ocrotirea lor directă pe cinci dintre aceşti copii.

Dl Mattyasovsky, şeful poliţiei din Budapesta, a demisionat în urma afacerii Tisza. In locul său a fost numit locot.-colonelul Ludovic Szilágyi.

*

A încetat din viaţă la băile din Bazna, în al 54 lea an al vieţii şi al 29 lea în serviciul bisericei, parohul protopop greco-catolic din Diciosanmartin Laurenţiu Pascu.

*

Dl A. Mocsony, ministru al Ardealului în cabinetul Averescu, a făcut unui colaborator al agenţei „Curierul" din Bucureşti, următoarele *importante* declaraţii cari vor avea desigur răsunet în Banat:

— In Banat e foarte adevărat, situaţia de lucruri e cam rea. Aceasta din cauza că Banatul e la frontieră şi acolo se menţine starea de asediu (cenzura).

Când vom reveni la starea normală această stare de lucruri va trebui să înceteze. Până atunci trebue să ne restrângem.

*

Examenul de admitere la liceul „Mănăstirea Dealului" va începe la Braşov, în ziua de 25 Aug. 1920.

*

Vineri după prânz a avut loc duelul dintre deputaţii Mihail Vlădescu din majoritate şi Mihail Popovici din opoziţie.

*

Procesul advocatului dr Giurgiu care era să se judece Sâmbătă 21 Aug. s'a amânat pe ziua de 3 Septembrie.

*

Citim în „Viitorul":

Azi erau puse la ordinea zilei în Cameră, proectele de lege întocmite de d-l Tăslăuanu pentru libertatea exportului şi-a importului.

Observându-se ostilitatea cu care însăş majoritatea întâmpină aceste proecte, ele au fost scoase din ordinea de zi şi se crede că nu vor mai fi niciodată aduse în discuţie.

*

Un puternic incendiu a distrus depozitele Crucii-Roşii Americane, ministerului de Industrie şi comerţ şi bazei navale militare din Constanţa.

Pagubele sunt foarte mari. Se caută a se stabili responsabilităţile.

*

Congresul national bisericesc din Ardeal a numit în afară de arhierei pe următorii domni în delegaţia care va lua parte la consfătuirea dela 18 Septemvrie ce se va ţine la Bucureşti în vederea unificărei bisericei ortodoxe:

Dr Ioan Lupaş, Dr George Popovici, Roman Ciorogariu, Dr Valeriu Saftu, Dr Valer Moldovan, Dr S. Dragomir, Vasilie Goldiş, Octavian Goga, Dr George Dobrin, Dr Petru Corneanu, Dr Lucian Borcia şi Dr Aurel Lazăr.

Membrii delegaţiei numite din partea congresului national bisericesc, înainte de a se întruni în consfătuirea din Bucureşti, vor fi invitati din partea Consistorului mitropolitan la Sibiu, pentru a se înţelege şi a stabili, în cele principale, atitudinea de urmat.

*

După cât spun ziarele din Bucureşti, în Banat se fac întinse pregătiri în vederea apropiatei vizite a Suveranilor. S'au luat măsuri pentru a usura locuitorilor dela sate participarea în număr cât mai impunător la festivităţi. Se organizează conducte etnografice din toate ţinuturile bănăţene. Ţărani şi intelectuali, din Banatul înstrăinat, se vor prezenta deasemenea în faţa Majestăţilor Lor cu acest prilej.

*

D. M. Paraschivescu, directorul general al contribuţiunilor din ministerul de finanţe, a sosit la Cluj în vederea lucrărilor pentru stabilirea regimului impozitelor în Ardeal.

*

Procesul de spionaj contra inculpatei. Etelka Vigh s'a terminat cu achitarea acuzatei.

Achitarea s'a făcut pe motivul, că depoziţiile făcute de organele siguranţei nu erau destul de doveditoare, iar dovezi reale de vinovăţie lipsesc.

*

„Tagespost" aduce ştirea din Budapesta că St. Apáthy a sosit la 14 l. c. în Budapesta. El a declarat ziariştilor că în cei mai scurt timp va pleca în Italia ca însărcinat de afaceri al Ungariei.

*

Mareşalul Joffre a fost Sâmbătă oaspetele M. S. Regelui la Sinaia.

*

Citim în Românul:

„In curând se vor face alegerile parţiale pentru mandatele, ce au devenit vacante la cameră şi senat. Se ştie, că partidul naţional a oferit dlui V. Goldiş mai întâiu candidatura la senat în circumscripţia Târgul-Mureş, apoi aceea la Arad, iar acum în urmă d. V. Goldiş a fost rugat să primească candidatura la mandatul de deputat pentru cameră în circumscripţia Toplita Tulgheş.

„D. V. Goldiş a refuzat de a primi aceste candidaturi fiind convins, că în situaţiunea politică actuală nu ar putea să desvolte în parlament acea activitate, pe care ar socoti-o folositoare ţării şi naţiunii sale. D. V. Goldiş doreşte să rămână deocamdată în afară de cătuşele, ce i s'ar impune ca deputat ori senator.

Alt complot în Basarabia

Siguranţa generală din Basarabia a reusit a aresta o nouă organizare comunistă basarabeană, care era în legătură cu grupul comunist român din Iaşi, Cernăuţi, Bucureşti şi comitetul partidului basarabean comunist din Odesa şi secţia evreească a partidului gubernial comunist ucrainan.

Mişcarea comunistă a acestei organizaţii se întinsese în toată Basarabia, formându-se pe lângă comitetul regional şi comitete judeţene, comunale şi săteşti, iar la Chişinău avea direcţiunea secretariatului, informaţiilor şi propogandei.

Din corespondenţa găsită s'a dovedit că scopul grupurilor comuniste de pe lângă partidul socialist român. era de a pune mâna pe întregul aparat al partidului socialist, ca astfel să poată să introducă sistemele guvernărei sovietelor, a confederaţiei sovietistă balcanică preconizată de Raçovski.

In acelaşi timp organizaţiile bolşevice au şi organizaţii de spionaj militar şi erau puse sub conducerea individului Pavel Cacenco, care a fost arestat împreună cu alţi 15 membri din comitetul partidului comunist basarabean.

Tot Cacenco era şi redactorul ziarului *Basarabesky Comunist* ce se tipărea la Odesa şi se răspândea în Basarabia.

Cercetările sunt în curs.

Revista Presei

Un învăţământ politic

Din „Viitorul":

Putem vedea astfel atitudinea marilor puteri faţă de Polonia, căreia i se făgăduieşte tot sprijinul dacă va intra în luptă, pentru ca atunci când e înfrântă să i se spună: „descurcă-te singură", putem vedea cât este de puternică, de sănătoasă, de conformă realităţei politice şi istorice, opinia noastră, care o exprimă formula scurtă: „Prin noi înşine". Statele mici şi tinere nu pot să se bizue decât pe puterile lor şi pe destoinicia lor politică, şi a pune tot destinul unei ţări mici în mâinile cercurilor politice ale marilor state este una din cele mai periculoase iluzii.

„Atât preţueşte un Stat, eşit din marele războiu, cât poate să reprezinte puterile lui proprii, şi destoinicia de-a asculta de porunca proprilor lui interese naţionale.

Sprijinul puterilor mari nu este de cât sancţiunea succesului şi capacităţei de organizare socială şi politică a celor mici.

Şi nici o busolă nu e mai sumă pentru conducerea unui stat de cât conştiinţa clară a propriilor lui interese.

Criza latentă

Din „Epoca":

„Criza de guvern, sau mai precis criza majorităţii, a redevenit din acută latentă, mulţumită spaimei produsă în sânul parlamentarilor guvernamentali de spectrul dizolvărei şi al revenirei liberalilor pe care d. Argetoianu l-a mânuit cu obişnuita-i abilitate măruntă. Iar opinia publică preocupată de marile vizite ce ţara a primit în ultimile zile precum şi cu evenimentele din Polonia, n'a insistat prea mult asupra jocului de-a demisia.

„Astfel guvernul este „statu quo ante", d. general Averescu continuând să prezideze ministeriatul d-lui Tăslăuanu, iar d. Argetoianu să tragă sforile în vederea alegerilor apropiate."

Miercuri 25 Aug.
ora 9 Dimineata
Deschiderea Marelui Magazin
„MISSIR"
Cluj, Memorandului (Unio) 11
Săptămâna deschiderei se face
Rabat 5% la toate reioanele.

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

După ultimele știri, Varșovia pare definitiv eliberată. Retragerea grăbită a Rușilor pare însă inexplicabilă, ceeace încă mai pune la îndoială trăinicia înaintărei poloneze. In orice caz situația politică este simțitor înbunătățită, ceeace nu poate să convie Angliei care acum nu-și mai poate continua manevra începută prin desconsiderarea Poloniei.

Deasemenea schimbarea situației în defavorul Rusiei trebuie de sigur ca să-i atribuim și hotărîrea Italiei, comunicată oficial și la București de-a nu mai trimete un ambasador la Moscova.

In urma mijlocirei Franței se anunță că s'au început demersurile pentru reluarea raporturilor diplomatice între noi și Ungaria.

Inaintarea poloneză ne avantajează și situația noastră față de Rusia, care nu mai poate să ne invite cu insistență la Harcov pentru a trata cu ei ca învingători.

Războiul Ruso-Polon

Manifestul guvernului polon.

Varșovia. 22 August

Președintele Consiliului a adresat următoarea proclamațiune locuitorilor din Varșovia:

Cetățeni ai Varșoviei!

Guvernul a primit știri asupra marșului victorios al armatei impotriva inamicului, care atacă Varșovia.

La Sud-est trupele noastre comandate de generalisimul Pilsudski au atins linia Garwolin—Zelechov—Parczew,

In sectorul de Nord patru divizii bolșevice au fost înfrânte.

Pe linia de apărare a Varșoviei atacurile înverșunate ale inamicului au fost respinse cu pierderi sângeroase.

Cetățeni, continuați să sprijiniți trupele noastre în glorioasa lor sforțare de a înfăptui victoria.

Retragerea Bolșevicilor

Comunicat Polon.

Paris, 29 August

Contra atacuri la 15 August, Armatele bolșevice erau în plină retragere, cu cele două aripi ale frontului lor la 16 seara. Astăzi, în fața înaintării continue și fulgerătoare a trupelor poloneze, retragerea lor se transformă într'un dezastru fără precedent. La sud de Varșovia massa de rezervă, pregătită și comandată de mareșalul Pilsudski, a realizat cel mai mare asalt asupra stațiunei Likow (pe linia ferată Dublin—Brest-Litowsk) și continuând și înaintarea a ocupat Mienzyrzc-ul efectuând în trei zile un un marș de 90 de kilometri.

In timp ce o altă armată care operează între Wiejiz și Bug, trecând în direcția Brest-Litowsk; a atins la 17 August, Parezew-ul și, cu trupele mareșalului Pilsudski, a sosit la amiaza zilei de 18 August la 2 kilometri de forturile dela Brest-Litowsk.

Scopul tactic este acum într'o largă măsură, atins. Aripa stângă bolșevică, ce își avea ca bază de operație Brest-Litowsk-ul și centrul armatei roșii, menținută în prezența forțelor dela Varșovia, și unde ocupă o poziție foarte slabă, au o situație extrem de critică.

La nord de Narew, aripa stângă poloneză, continuându și înaintarea sa, a pătruns în despicătura dintre Narew și Bug. Astă seară centrul armatei poloneze a întreprins o nouă ofensivă împotriva trupelor bolșevice concentrate în fața forturilor din Varșovia.

Presa franceză și Succesele Polonezilor

Lyon, 21 August

Presa franceză subliniază succesele repurtate de trupele poloneze în ultimile patru zile. In toate locurile, unde s'a deslănțuit contra ofensiva polonă, s'a constatat perfecta reorganizare a armatei poloneze, care domină pretutindeni operațiile, grație repeziciunei mișcărilor, sale și a superiorității comandamentului.

Tratativele dela Minsk

Horsea, 21 August

Se pare că nu s'a făcut nici un progres în deliberările dela Minsk. Sunt ordine mutuale de amânare; pare totuși sigur că delegații Poloniei nu au permisiunea de a comunica cu guvernul lor. Rușii afirmă că sunt dificultăți în comunicația radiografică deși activitatea în stațiunile lor radiografice continuă.

Presa engleză și succesele Polonezilor.

Horsea 21 August.

Referindu-se la situația militară din Polonia, ziarul „Daily Chronicle" scrie: „este în avantajul civilizației că Bolșevicii nu au putut se între Varșovia".

„Va fi însuși în avantajul Rusiei care este astfel avertizată să nu încerce a formula condițiuni nerezonabile: Cu cât se vor acorda și accepta mai curând condițiuni rezonabile, cu atât va fi mai bine pentru ambii beligeranți ca și pentru Europa înreagă.

Luptele din jurul Varșoviei

Horsea 21 August.

După ultimile telegrame primite din Londra, contratacul polon în regiunea la nord de Varșovia îndreptat spre frontiera Prusiei răsăritene și în regiunea Lublin, sud est de Varșova, continuă a se desfășura cu succes.

Liniile poloneze spre nord de Varșovia se întind dela Plechanow la Pultusk, Comunicația ca Dantzig s'a restabilit.

Spre Sud-est de Varșovia Polonezii au pornit la cotra-atac pe întregul front și-au trecut linia de cale ferate Varșovia—Siedle—Lucknow—Miedzirzek. A ceste localități sunt în mânile trupelor poloneze.

Trupele poloneze progresează.

Lyon, 21 August

Aripa stângă poloneză a luat orașul Pultusk și continuă să înainteze în direcția Mlaura. La centru armata poloneză înaintează în direcția Ostrolenka.

Aripa dreptă a atins Siedla și Bielsk. Extrema aripei drepte poloneză înaintează spre Brest-Litowsk.

Recunoasterea datoriilor Rusiei

Trimișii sovietelor ruseți dela Londra au formulat în vederea începerei discuțiilor de pace, condițiunile în care ele ar fi dispuse a recunoaște datoriile fostului imperiu rusesc.

Aceste condițiuni au fost exprimate printr'un intermediar, Müller, care a fost trimis săptămâna trecută la Hythe, în speranță că se va întâlni cu Millerand pentru a i le propune. Un corespondent al ziarului „Le Matin a putut obține dela acest Müller următoarele indicațiuni asupra condițiilor puse de sovietes:

Anglia și Franța să acorde un mare împrumut noului stat sovietic rusesc, a cărui valoare să permită conversiunea vechelor titluri în titluri noui precum și punerea la dispoziție a unei noui sume considerabile în numerar.

Aceste operațiuni ar urma să fie făcute sub controlul și direcțiunea unei comisiuni a datoriei cu sediul la Paris. Garanțiile pentru capital și procente ar urma să fie date și de guvernul rus *și de cei francez*, iar Anglia ar urma ca să dea și ea o garanție în subsidiar și numai pentru procente, în cazul insolvalității celor două state garante principale.

Publicând aceste condițiuni, ziarul „Le Matin" face următoarele obiecțiuni:

„Cu alte cuvinte guvernul sovietelor spune: Rentieri francezi, voi aveți hârtii vechi care nu mai au nici o valoare pentru că noi nu le mai recunoaștem. Noi venim să vă dăm altele noui în schimbul celor vechi, dacă totodată voi veți mai da încă și alți bani, având în schimb înapreciabilul avantaj că aceste obligațiuni vor fi garantate și de propriul nostru guvernământ, dacă va accepta."

Se înțelege însa că această combinațiune nu poate să surâdă nici guvernului francez și nici posesorilor de delegațiuni.

Pretutindeni în Ardeal nu se citește de cât „Infrățirea"

Ultime informații

M. S. Regele a părăsit Capitala Sâmbătă plecând la Sinaia însoțit de Mareșalul Joffre și acuita.

Trenul a sosit la Sinaia la ora 12. O imensă mulțime a făcut ovații la gară. La Castelul Peleș a avut loc apoi un prânz.

Seara la 11 mareșalul Joffre a plecat la Mărășești.

M. S. Regele a sosit aseară în Capitală.

*

Prefectul Timișoarei, maiorul Drăgălina, a înaintat generalului Averescu un raport despre situația școlilor neromânești din Timișoara, aducând cazuri concrete despre acțiunea subminătoare contra statului nostru — a acestori școli, cari au eliberat anul acesta peste 1500 de certificate școlare elevilor complect nepregătiți, numai pe simpatie națională. D-l Drăgălina cere închiderea acestor școli, cari au funcționat contrar tuturor legilor școlare; la caz contrar se simte nevoit să-și tragă consecințele.

*

Dl Al. Vaida-Voevod a sosit în Cluj.

*

Victor Filotti a fost pus în libertate pe o cauțiune de 300.000 lei, după o prevenție de patru ani.

* * *

Dl. Take Ionescu, ministru de externe, va pleca Joi în străinătate, unde se va ocupa cu Contractarea unui împrumut extern.

* * *

Majoritățile parlamentare s'au întrunit laltăieriseară în sala de ședințe a Camerei. *Dl. general Averescu de-a făcut mustrări pentru greșelile din ultimile zile.*

*

Având în vedere că unificarea valutei se termină în curând, funcționarii publici vor trimite o delegație la dl președinte al Comisiei de unificare, cerând de urgență rezolvirea unificării salariilor cu cele din vechiul Regat. La caz contrar vor părăsi ostentativ în corpore serviciul.

Corpurile legiuitoare

CAMERA

Ședința dela 20 August.

Ședința se deschide la ora 9·45 sub președinția dlui Duiliu Zamfirescu.

Pe banca ministerială dnii general Văleanu și Garoflid.

Dl ministru VALEANU depune un proect de lege pentru acordarea unui credit necesar C. F. R.

Dl ministru GAROFLID depune un proect de lege pentru acordarea de pensiuni foștilor funcționari ai Domeniilor Coroanei.

Dl POPESCU face o comunicare în care arată că guvernul caută să sugrume mișcarea cooperatistă, spunând că s'au dat păduri în exploatare la samsari.

Dl ministru GAROFLID, protestează împotriva celor spuse de dl Petre Popescu, arătând solicitudinea guvernului pentru cooperative cărora li s'a dat 10000 vagoane pentru export fără taxe.

Se ia în discuție validarea deputatului Breban din majoritate, care a fost condamnat pentru înșelăciune, după cum reese din diferite acte.

Adunarea invalidează alegerea dlui Breban. Președintele declară vacant locul de deputat din circ. Zălau.

Se procedează la validarea alegerei dintr'o circ. din județul Sătmar.

Camera după cuvântările dlor Bilciurescu și Maniu, invalidează pe dl Andrei Dobos, proclamând ales pe dl Dr. I. Buncia.

DL PETROVICI citește concluziunile comisiunei însărcinată a constata dacă se poate valida alegerea dlui Boris Stefanov socialist.

Raportul arată că dl Stefanov a ținut întruniri în Dobrogea, declarându-se contra alipirei Cadrilaterului. Dl Stefanov a fost ofițer în armata română și pe urmă s'a înrolat în armata bulgară. Comisiunea cere invalidarea.

Vorbesc apoi dnii *Bilciurescu* și *Cocea*, căruia i se ia cuvântul președintele cerându-i să retragă niște cuvinte cari lasă să se înțeleagă o sfidare la adresa țării.

Dl N. D. COCEA, retrage cele spuse și continuă a da explicații în privința dlui Stefanov.

Vorbește apoi chiar dl Stefanov, dând lămuriri și arătând că d-sa n'are un ideal bulgăresc și unul socialist.

Se cere închiderea discuției și se admite, după care se procede la validare, prin votul cu bile.

Rezultatul votului e: pentru validare 69 bile, contra validărei 102 bile. Neîntrunind cele două treimi cerute, Camera validează alegerea d-lui B. Stefanov.

Ședința se ridică la orele 12 30.

Ședința dela 21 Angust.

Prezidează de Duiliu Zamfirescu.

Dl *ministru Cudalbu*, protestează cu indignare împotriva aluziilor la cinstea sa făcute de dl P. Popescu. dsa arată că este funcționar de 30 de ani și că nu poate fi pusă la îndoială corectitudinea sa.

Ministrul arată că totdeauna a protejat cooperativele, chiar pe acelea de păduri cari nu totdeauna au fost corecte. Astfel a refuzat de curând oferta unei societăți străine de păduri care oferea totuși un preț mult mai ridicat.

D-l MIHALACHE, socotește că ministrul trebuie să aștepte desvoltarea acuzărei. Aduce omagiu cinstei personale a d-lui Cudalbu, dar dânsul nu e singurul funcționar al ministerului.

Astfel s'au făcut favoruri Societății Goetz pentru că d-l Atanasiu, subsecretar de stat, este secvestru al societății.

D-sa face constatarea că d-l Duca, fost ministru liberal, a făcut totul pentru a veni în ajutorul Cooperativelor.

DI TASLAOANU, ministru, desmințe acuzațiunile ce i s'au adus de dl Cocea.

DI COCEA le menține. Se naște tumult. Ședința se suspendă.

La redeschidere după ce vorbesc dnii Cocea și Tășlăoanu se intră în ordinea de zi votându-se proectul de lege pentru înființarea unei a doua secțiuni la trib. Ialomița.

DI ministru GRECEANU depune proectul de lege pentru ratificarea tratatului de pace încheiat la Versailles, între România și aliați pe de o parte și Germania pe de altă parte.

După terminarea diferitelor comunicări, dl RENEA anunță o interpelare în chestiunea aprovizionării Capitalei cu pâine și lemne.

DI I. ATANASIU, subsecretar de stat, arătând greutățile imense cari sunt legate de această chestiune cere sprijinul presei și al parlamentarilor.

Încheie cu speranța că populația nu va suferi la iarnă privațiuni și că va avea cele trebuincioase.

Adunarea admite ca, cu precădere, să se ia în discuție Luni legea ișlazurilor.

Ședința se ridică la ora 1.

SENATUL

Ședința dela 28 August

Ședința se deschide la ora 9 sub presidența dlui general Coandă.

Pe banca ministerială dnii Argetoianu, Trancu-Iași, Cudalbu și Greceanu.

Se fac diferite comunicări de către dnii Tarnovschi, Eftimie Popovici, Melidon, Cheorghiu, Coandă, Alexandri și preotul Alexe, la cari răspund dnii miniștrii Argetoianu și Trancu-Iași

DL HERA interpelează pe dl ministru de interne în provința abuzurilor săvîrșite de subalternii săi citând cazul prefectului de Arges Dima, care a furat un automobil.

DL ARGETOIANU răspunde ca i s'a adus la cunoștință cazul și a trimis o anchetă.

Se depun apoi două proiecte de legi, unul pentru deschiderea unui credit de 28 milioane lei necesari la diverse reparații și altul pentru transformarea institutului meteorologic în observator astronomic.

DL VLADESCU, rectorul Universității protestează împotriva faptului că guvernul fără a consulta pe președinții Camerei și Senatului, cu o lipsă de condescendență față de Parlament, care-o atinge demnitatea acestuia a luat măsura de a muta Camera în actualul local al Senatului, iar acestuia să-i dea aula Universității.

DI VLADESCU arată că Universitatea are un local insuficient și că dacă i s'ar lua aula și sălile necesare Senatului, profesorii n'ar mai putea ține cursuri. O atare stare de lucruri este dăunătoare intereselor Universității.

La cuvântarea dlui VLADESCU se asociază dl Bogdan Duică, din partea Universității din Cluj, DI Bujor, din partea Universității din Iași și DI I. Nistor din partea Universității din Cernăuți.

DI ARGETOIANU răspunde recunoscând că Universitatea are dreptate, dar că guvernul nu are ce face, deoarece Camera nu mai poate rămâne în localul Ateneului.

DI VLĂDESCU, în replică, spune că nu face politică ci chestie culturală și dă citire unei moțiuni prin care Senatul hotărește ca aula și sălile Universității ocupate de Senat să fie redate Universității.

Moțiunea pusă la vot întrunește 54 voturi pentru, și 63 contra.

Se produce scandal în timpul votării, iar ședința se suspendă.

La redeschidere vorbește dl VLĂDESCU mulțumind celor 54 de senatori cari au votat pentru moțiune și protestează împotriva afirmației că moțiunea ar avea un scop politic.

DI CARTIANU propune un proect de lege inițiativă parlamentară pentru înlesnirea însămânțărilor de toamnă.

DI TRANCU IASI, în numele guvernului însușește proectul.

Se admite urgența.

DI TAKE IONESCU, dă lămuriri asupra proectului de lege pentru acordarea cotelor de 63 și 90 la sută funcționarilor.

Se resping mai multe amendamente, între cari și acela de a se acorda cotele acestea și ofițerilor de rezervă, după care pus la vot în întregime, proectul întrunește 55 voturi pentru și 14 contra.

Proectul este admis.

La ora 5 ședință solemnă pentru primirea Mareșalului Joffre.

Ședința dela 21 August.

Ședința se deschide la ora 10 sub presidența dlui general Coandă.

Se fac diferite comunicari și propuneri, după cari se intră în ordinea zilei.

DI N. P. ROMANESCU citește expunerea de motive a legei pentru reglementarea conflictelor de muncă.

La discuția generală vorbește dl *Bujor*, care declară în numele opoziției că legea fiind inoportună nu o va vota.

După cuvântările dlor Lazăr Popescu, Tudoran și Trancu-Iași discuția se închide și se trece la votarea pe articole.

Legea în total se votează cu 62 bile albe și 1 neagră.

Ședința se ridică anunțându-se cea viitoare pentru Luni la orele 4 p. m.

Atac comunist contra Ungariei?

După ziarul „Odenburg Tagblatt", cetim în foile maghiare o știre, despre un atac comunist ce s'ar-pregăti contra Unguriei. Din însuș textul comunicatului, ce-l reproduce la acest loc, se poate lesne convinge ori cine, că e o știre ca multe altele, menită să facă puțină senzație. Iată, comunicatul: „Boicotul organizat contra Ungariei a fost propriu zis numai exordiul, care a avut de scop, ca în acest timp, în țările învecinate cu Ungaria să se facă toate pregătirile prealabile pentru un atac comunist împotriva ei.

„In Wiener-Neustadt un comandant comunist organizează trupele comuniste. Comisiuni de recrutare sunt in activitate in Viena, Liesing, Baden și Wiener-Neustadt. La 25 Maiu, la Ebenfurt grănicerii maghiari au prins pe un comunist austriac, în momentul când voia să treacă granița.

„La dânsul au aflat harta Ungariei apusene, apoi o legitimație, care confirma, că face parte din batalionul comunist Nr. 19. Au constatat, că era hotărît ca la un moment dat, regimente compuse din comuniști să străbată in Ungaria din Serbia, Cehoslovacia și dintr'un al treilea stat, care nu poate fi altul decât Austria germană. Cu aceasta se pune în legătură transportul suspect de arme, ce s'a observat în timpul din urmă în Viena și în provincie"

O nou mare contrabandă

Ziarele din București fac cunoscut următoarele:

S'a prezintat la ministerul de finanțe o doamnă care a comunicat că mai multe persoane posedă suma de 900 milioane de coroane, suma pe care aceste persoane sunt dispuse s'o ofere ministerului spre schimb imediat pe cursul de 40 bani.

Dela ministerul de finanțe i s'a spus d-nei că se acceptă propunerea și să vină cu proprietarii coroanelor și cu suma.

Intr'adevăr nu peste mult timp s'au prezintat d-lui secretar general al ministerului de finanțe mai mulți directori de bancă din Ardeal cu cari s'au început tratativele.

In acelaș timp ministerul luase măsuri, însă ținând Parchetul, care a delegat pe un procuror, care asista la convorbire într'o cameră alăturată.

Directorii de bancă au declarat secretarului general că au o sumă însemnată de coroane, însă nu 900 milioane ci deocamdată ar putea oferi 80 milioane iar asupra lor aveau 12 milioane, rămânând ca mai târziu să aducă restul.

După aceste declarații și-a făcut apariția procurorul, care a declarat deținuți pe negociatori, până se va putea stabili quantumul sumei ce formează contrabanda, precum și origina ei.

Buletin economic

Cursul oficial la Praga.

Londra	50·69
New-York	14·15
Belgia	106·75
Italia	65·00
Praga	23·75
România	34·00
Elveția	233·05

*

Conform decisiunei ministeriului de industrie și comerț, taxele de export, se vor plăti la punctele vamale dela frontieră, in momentul transportului.

*

In ziua de 24. Septemvrie va avea loc la Bruxelles conferința financiară internațională, prezidată de dl Ador președintele confederațiunei elveține.

Cursul Leului la Paris: 34 centime. Cursul Coroanei la București? Cursul Leului la Cluj 3.70—3.75 cor.

*

Cursul monetar.
(Târgul liber)

Marca	106—107
Ruble Romanoff	70—72
„ Kerenski	19—20
Leva	78—80
Francul francez	350—360
„ elvețian	700—750
Lira italiană	250—260
„ sterlină	140—150
„ otomană	39—40
Dolarul	39—42

*

Fabricele de material de războiu Krupp din Essen au terminat cu transformarea instalațiunilor de mașinerii pentru fabricarea de material rulant și material și mașine agricole.

Cazul dlui Paukerow

DI Paukerow este un ziarist de origină ungaro-evrelo-rusă care știe și românește și care întrecut a făcut oficiul de corespondent ai mai multor ziare din țară la Budăpesta. Despre ce-a făcut și despre atitudinea dsale din timpul teroarei maghiare sunt mai multe verziuni care așteaptă a fi desmintile sau confirmate, noi nu ne grăbim a afirma nimic. Ceeace este cert e că dsa acum se bucură de încrederea organelor diriguitoare ale Ardealului. Pe baza acestei încrederi i s'a dat pe deoparte un rol în conducerea ziarului guvernemental, „România", iar pe de altă parte, s'a reînființat, pare-se, special pentru dsa Biroul Presei, care fusesc suprimat cu o lună mai înainte.

Numirea sa în calitate de șef al Biroului de Presă din Transilvania a fost anunțată și în ziarul guvernementul din București, „Indreptarea" ca și în cel de aici. Este fără îndoială că încredințarea acestui serviciu, căruia acum urma să i se dea menirea de a dirija propaganda națională, unei persoane care n'are nimic comun cu lupta națională de desrobire, n'a putut să producă o impresiune bună. De altfel pentru acest serviciu e de la sine înțeles că nu era indicat și pentru faptul că avea și calitatea de redactor al unui ziar, ceea ce pentru imparțialitatea ce e dator s'o manifeste, constitue o incompatibilitate. Dar, această evidentă incompatilitate n'a întârziat dea-și arată efectele. DI Paukerow, în dubla s'a calitate, a început să opereze mai întâi în chestiunea evacuărilor și încartiruirilor. Ca șef al Biroului de Presă era dator să cunoască atitudinea și punctul de vedere al organelor diriguitoare și răspunzătoare în chestiunea aceasta, care din ce în ce ia proporții tot mai mari. Ca ziarist trebuia să cerceteze situația evacuării în mod imparțial — dacă voia să se ocupe de ea — și să informeze publicul.

Dubla calitate însă, nu l-a lăsat, ci l-a influențat. Și, de aceia, d-sa a scris în chestiunea aceasta un articol în „România" și în ziarele din București, prin care tindea să ușureze situațiunea organelor diriguitoare răspunzătoare, aruncând vinovăția acupra armatei în deosebi, care ar abuza de locuințe.

Pentru susținere acestei teme, dl Paukerow a afirmat chiar și numele dlui general Anastasiu, care, spunea în articol — ar ocupa 8—10 camere în timp ce alții stau pe strade. Afirmația aceasta fiind inexactă, — după cum am constatat și noi — dl general Anastasiu s-a adresat parchetului, cerând darea în judecată a autorului. Parchetul a procedat conform legei, a ridicat dela redacția ziarului „România" manuscriptul și, deschizând acțiune contra inculpatului Paukerov, l-a chemat la instrucție.

Legea presei care se aplică aici în Transilvania fiind severă în materie de calomnie, iar calomnia în special fiind gravă, prin aceea că se arunca nu numai asupra unuia din cei mai distinși generali, dar și asupra armatei — răspundarea, se înțelege, blamul este mare și desigur că și sancțiunea urmează a fi corespunzătoare.

Existența unor autori morali ai acestui delict este posibilă în cazul de față și totuși instrucția nici până acum nu a luat contact cu vinovatul sau cu vinovații. DI Paukerow n'a răspuns citației și nici alții în locul d-sale nu s'au prezentat spre a-și însuși articolul delict și a-l scăpa astfel pe autorul material de răspundere. Rămâne deci ca singur vinovat dl Paukerov.

Cu toate că în curs era o cercetare și deschisă acțiune de calomnie contra dsale dl Paukerov menținând același punct de vedere convenabil autorităților diriguitoare, a repetat afirmațiile caloamnioase ca o sfidare a justiției și onoarei pe care e dator a o respecta.

Dar, legile în vigoare nu permit ca un funcționar public contra căruie s'a deschis acțiune penală să rămâie funcționar, și de aceea, parchetul, prin reprezentantul său, a cerut dlui Mihali, președintele comisiei de lichidare, destituirea dlui Paukerow din funcția de șef al biroului de presă.

Până în prezent, destituirea nu s'a produs, căutându-se a se afirma că, deși dsa a încasat salar dela stat, (în deosebi o sumă de 5000 lei asemnată de Președenția Comisiei de Unificare pentru servicii „speciale" prin pressă aduse Președenției C. U.) întrucât până în prezent n'a apărut decretul, nu ar fi funcționar al statului . . .

In acest stadiu este cazul dlui Paukerow.

—

„MISSIR"

Cluj, Str. Memorandului (Unio) 11

STOFE DE LÂNĂ
MATASURI
MOUSELINURI
VELOURURI

LINOLEUM - PREȘURI - COVOARE
PERDELE - ARTICOLE DE MODĂ
PENTRU DOMNI
ȘI DOAMNE □ □

Reion special de Incălțăminte fină.

En gros și En detail.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

STUDENT în drept caută oficiu după masă cunoscând limbile română, maghiară și germană. Adresa la Administrație.

STUDENT universitar caută de urgență oficiu după masă având praxă de birou. Adresa la Administrație.

ORI CINE poate câștiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

MOBILE pentru dormitor, birou și sală de mâncare precum și corvare se caută la ziar. Adresa E. V.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un volajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE costum jachet și palton de larnă. Amatori a se adresa la Administrația ziarului sub C.

CUMPĂR haine puțin uzate, ase adresa la Administrația ziarului.

DE VÂNZARE un costum haine militare și 1 pereche cisme negre. A se adresa la Administrația ziarului.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Cautăm depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Ori cine poate câștige între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se adresa la Administrația ziarul sub câștig. □ □ □

Se caută o damă

inteligență mai în etate pentru un copil la piept pe oarele a. m. Va primi dejun și prânz și o sumă mai mică după învoială.

Reflectantele să se prezinte la matricula orașului în zilele 28—31 luna c.

AGRICULTORI FEDERALE COOPERATIVE OBSTII

găsesc permanent cele mai bune și effine

CURELE de TRANSMISIUNE
GARNITURI de ASBEST și CANEPA
PLĂCI de KLINGERIT și ASBEST
ARMATURI pentru LOCOMOBILE
VALVOLINE și ULEIURI MINERALE

la Jacques Paucker

BUCUREȘTI Str. Smârdan No. 27

Telefon 25/70. Telefon 25/70.

Casă de încredere de primul rang.

Marele magazin General, din București

Calea Moșilor 1, 3, 5. Colț cu Piața Sf. Anton. Telefon 26/2.

Articole de Manufactură, Pânzărie, Mătăsări, Lainagiuri de ultimă modă, Mercerie, Galanterie, Covoare, Linoleum, Articole pentru Menaj, etc.

FABRICAȚIUNE PROPRIE DE ARTICOLE DE VOIAGE
□ MARI REDUCERI DE PREȚURI. □

Artistice

S'a redeschis pe Ziua de 1 August 1920. **Marele Varieten Familiar Biasini** renovat complect. Cu Artiști de primul rang sub Direcțiunea Artistica a renumitului Comic Cuplefist din București

EMIL DUMITRESCU
Program Senzațional

De remarcat.
Trio Revelly
Echilibristi dela Theatru Alhambra București.
Bob-Hopchinss și Severeskaya!!
Răsfățați capitalei îndansuri Americane Fox Troott.
Dra Beatricce
Disenză Franco—Română.
Trupa Romana de COmedie
Conpusă din 6 Persoane.
Foray Aladar
Comic cuplelist Ungar

In fie care seară dupe spectacol. Urmează Cabaret American.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82. ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

LA H. IANCOVICI

BUCUREȘTI, Str. Smârdan No. 23.
(în Curte Parterre).

SE GASESC CU PREȚURI REDUSE

Scule de orice fel, Filiere, Klupe, Oale de Granit, Furtun de pânză și cauciuc Münghine, Nicovale, Pile, Cleste de tot felul, Foale pentru ferari, Macarale perfecționate, Burghie, Pompe Alvelier, Oțel pentru scule, Topoare, Ferestrae, Polisoare, Surupuri de lemn, Sârmă neagră arsă și de Oțel și toate Articolele pentru instalațiuni de afră și gaz. □ □

I. NACHT

BUCUREȘTI

BIROUL: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29.
DEPOZITUL: Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26.

Vinde en gros cu prețuri sub orice concurență:

Tabla albă, neagră, plumbuită și galvanizată — **Curele** de piele, balata și păr de cămilă — **Klingherita, Asbest** și **Cauciuc** în plăci **- Garnituri** de asbest simple și grafitate. Fibră VULCAN — **Table** și **Bare** de alamă și aramă — **Cositor, compoziție, antimoniu, plumb** și **zinc** — **Oțel Rapid. Pânza de smirghel** — **Suruburi** mecanice și pentru lemn. Nituri, Piuliță — **Nituri de arama** pentru cazane și curele — **Becuri, sârma, litza** electrică. Sârma de BOBINAJ — **Electromotoare** 440 și 220 volți.
Tub Bergmann — **Tevi de gaz** și **fittinguri.**

Manufactură Oxford, Zefir, Chiffon, Sedalin, Cachemir, Jacquard, Barchet, Mătăsari. — **Bumbace** englezești și italienești. — Ață cepse și șireturi de ghete. — **Tablă** galvanizată, plumbuită, tinichea. — **Piatră-vânătă** englezească 98—99%. — **Lumânări** italiene. — **Droguri** Bicarbonat de sodă, sulfat de sodă, sodă caustică englezească 750, naftalină, văpsele. — **Piper boabe** Singapore.

Oferă din depozite cu prețuri reduse:

COMPTOIR ANGLO ITALO ROMAN

Galați	București	Brăila
Pasagiul Bursei Dep. str. Belvedere.	str. Caragheorghevici 7 Dep. Calea Moșilor 90	în Palatul Generale

Banca Românească

caută funcționari

pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Cosinzeana

Institut de arte grafice, editură și Librărie

Proprietar: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA.

Tipografia: Str. Universității 3. Sucursală: Strada Elisabeta 1. **CLUJ** Libraria: Piața Unirii No. 7. Biroul: Strada Universității 3.

S'A DESCHIS CEL MAI MARE MAGAZIN

din Transilvania

Filiala Luca P. Niculescu la Hora Țărănească Cluj,

Palátul Fehér Bárány.

Asortat cu un bogat asortiment de tot felul de manufactura, Bumbac de tors, fitan de tors, ștofe pentru haine bărbătești și de dame. Carton calitatea întâia 80 cm., și grenadir alb 120 cm. à 100 Cor. metru și diferite sorturi de jolj și molino — Cu prețurile cele mai reduse și marfurile cele mai bune și moderne.

Vânzare Engros și Endetail.

ZIARUL

INFRĂȚIREA

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat si Bucovina

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI
Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Se caută pentru o mare institutiune comercială ce-și are sediul în Cluj ca'te un vojar bine introdus în bransa **ferarie, colonialelor, manufacturei si textilelor.**

Rugările de angajare se vor trimite la adresa acestui ziar sub șifra „Voiajor 1920". □ □ □

Vor binevoi a se adresa numai persoane, cari au lucrat cu succes în direcțiunea acesta și cunosc perfect nu numai clientală și trebuințele Transilvaniei, ci și celorlalte ținuturi ale României-mari precum și au legături cu eventuale firme esportatoare din strainatate.

In rugări ie a se aminti praxa, etatea, prețusiunile de salar, cauțiunea ce ar putea — o depune, eventuale referințe alaturandu — se și fotografie. Discrețiune se asigura.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj,str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 21 Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini Joi 26 August 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Infrățirea

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) ADMINISTRAȚIA: Str. Universității No. 2. | Abonamente: 1 an . . 240 cor. — 120 lei, 6 luni . 120 „ — 60 „, 3 luni . 60 „ — 30 „

IN CHESTIA DUNĂREI

COMISIA INTERNAȚIONALĂ FLUVIALĂ

In proiectul francez supus Conferinței internaționale întrunite la Paris pentru a hotărî statutul definitiv al Dunărei, Dunărea dela Brăila până la Ulm este pusă sub administrarea unei comisiuni compusă din delegații statelor riverane (Austria, Bavaria, Bulgaria, Ungaria, Serbia, România, Ceho-Slovacia, Wuertenbergul) și câte un delegat al statelor neriverane reprezintate în Comisia Gurilor Dunărei (Anglia, Franța, Italia si Grecia). România vrând să păstreze Dunărei caracterul său european, a văzut totdeauna cu ochi buni participarea și a statelor mari europene neriverane în controlul făcut pentru libertatea navigației. Nu avem să ne temem de prezența lor atunci când nu li se crează drepturi privilegiate. Cu regimul însă a celor două comisii, s'ar pune întrebarea asupra rolului Greciei în navigația fluvială până la Ulm.

Dar și prin compunerea comisiei fluviale păcătuiește proiectul francez și asupra atribuțiilor ei.

După cum am reamintit principiul admis de dreptul internațional pentru fluviile navigabile scăldând mai multe state, principiu care a fost din nou întărit prin comisiile speciale ale ultimei conferințe a păcii dela Paris, este de a păstra Comisiei internaționale acțiunea de coordonare între diferite state, controlul menținerei unui regim egal și drept pentru navigația tuturor pavilioanelelor, lăsând însă aplicarea reglementelor și execuția lucrărilor în apele teritoriale ale fiecărui stat, organelor acestuia.

Numai astfel cu intensitatea ce ia pe fluvii și va lua desigur pe Dunăre, transacțiile comerciale se va putea solidariza interesele statelor neatârnate riverane cu libertatea navigației. Numai într'un stat vasal sau colonial ar putea, fără conflicte permanente, să dăinuiască un regim de continuă încălcare a drepturilor lor de suveranitate.

De aceea, în regimul admis pentru Rin și celelalte fluvii internaționale europene s'a păstrat regimul de dreptatate și libertate, care singur poate solidariza statele riverane cu el.

Proectul francez nu clarifică destul aceste atribuții ale comisiei, căci prevede ambele soluții pentru lucrări, adică ca ele să fie executate, fie de statul riveran, fie de comisie. Lucrările făcute de România mică pe Dunărea de jos, au transformat această secțiune în cea mai adaptată naviației, și a arătat astfel, că dreptul, ce cerem corespunde cu interesele îmbunătățirei navigației.

In ceeace privește însă aplicarea reglementelor, proectul Legrand reamintește cu totul proectul Barrére din 1883, căci înființează un întreg personal în apele și deci și porturile noastre pentru aplicarea reglementelor și tribunale speciale ale Comisiei, care să judece contravențiile la reglemente în apele noastre. El pune chiar autoritățile locale *la dispoziția acestor agenți* de totfelul ai Comisiei internaționale. Personalul de toate gradele și instalațiile Comisiei vor beneficia de toate prerogativele Comisiei europene. Acest principiu nu se aplica până azi, decât membrilor comisiei, carl de fapt erau membrii ai corpului diplomatic, dar nu agenților de execuție de toate gradele. Se știe ce rol au avut acestia de spionaj pe teritoriul nostru în timpul neutralității. Această primejdie s'ar întinde printr'un personal numeros străin, atât în porturi, cât și pe o lungime de peste 1000 klm., cât Dunărea formează hotar și peste 5—600 klm., cât ea curge numai în pământ românesc.

Comisia internațională printr'o clauză contuză poate controla regimul nostru vamal și acel de acces, pentru a judeca, dacă el nu aduce vreo piedică navigației internaționale. Un regim de dreptate nu poate cere, decât ca aceste regimuri să nu fie diferite pentru mărfurile, ce vin pe apă și pentru cele ce vin pe uscat.

Proectul francez are o atenție specială pentru regimul Porților de Fer, care ne interesează atât de direct: el prevede o comisie specială scoțând deci această secțiune, care împarte Dunărea românească în două, din acțiunea riveranilor și consolidează astfel situația creată la Orșova de faimoasa comisie interaliată prezidată de amiralul Troubridge. Această comisie, sub pretext de internaționalizare, a căutat să consolideze pe teritorul nostru tot personalul unguresc dela Porțile de Fer. După principiile admise până aci, acea secțiune, care cere lucrări speciale, trebue pusă sub o comisie a celor două state riverane. Serbia și România, pentru execuția lucrărilor sub supravegherea comisiei, lăsând însă fiecărui stat aplicarea reglementelor în apele sale, sau după înțelegerea între cele două state, acolo, unde serviciul ar trebui să fie comun.

Atât de departe merge proectul Legrand în concepția lui greșită, încât prevede că comisia internațională va reglementa folosința forțelor hidraulice dela Porțile de Fer.

Înțelegem foarte bine că și aci să se aplice principiul general ca lucrările ce s'ar executa de fiecare stat pentru folosința ce ar crede el cu cale să facă căderilor de apă, să nu aducă jigniri navigației, dar statului și numai statului respectiv, îi rămâne dreptul de a reglementa folosința căderilor de apă.

După cum arătam într'un articol precedent, tot acestei comisii internaționale i-se dă dreptul de a decide (sic) creațiunea de porturi france și zone libere pe teritoriul statelor riverane. Își dă oricine seama de ce urmări poate avea o astfel de măsură pentru neatârnarea politică și economică a unui stat, care vrea să trăiască de sine stătător? Ar primi Franța sau Anglia o astfel de clauză pe teritoriul lor național?

In spiritul care a însuflețit politica Consiliului suprem, această operă nu putea să nu fie încoronată prin așezarea sediului ei în capitala Ungariei și prin amenințarea pentru cei ce nu s'ar supune unui regim atât de nedrept, cu fulgerile atât de slăbite ale Ligei Națiunilor.

Budapesta nu este nici centrul geografic al Dunărei navigabile, nici centrul de gravitate al traficului pe acest fluviu. Dacă era să se ție seamă de cea dintâiu considerație, Belgradul era desemnat, de cea de a doua acest centru, cădea în apele românești.

Deasemenea capitala Ungariei este însă caracteristică pentru toată politica consiliului suprem care și aci are mai multă grije de vrăjmașii de eri, decât de aliații ce s'au jertfit pentru cauza comună; ea este și mai caracteristică dacă ținem seamă de memoriile delegaților unguri la Paris, care reluând vechea politică austro-ungară pe Dunăre, au vrut să convingă lumea, că Ungaria, prin situația ei geografică este cheia întregului basin al Dunărei și că deci Pesta trebue să fie metropola politică și economică a acestui fluviu european.

Clauza de amenințare cu Liga Națiunilor, chiar pentru cei ce ar crede serios în putința apărărei dreptății și libertății cu actuala organizație a Ligei, arată însă cât de convinși sunt propuitorii proectului asupra temeiniciei lui. Inainte chiar de a fi aplicat, această operă de dreptate trebue să fie impusă sub amenințarea de represalii, precum tratatul de dreptate al minorităților trebuia iscălit în urma unui ultimatum. Ultam să arăt că proectul francez lasă cabotajul, adecă traficul intern, tot sub regimul internațional deși toate comisiile speciale au recunoscut că el trebue rezervat riveranilor. Din expunerea făcută reiese cât de contrare sunt propunerile proectului francez politicei pe care România a dus o șaisezeci de ani pentru apărarea libertății Dunărei, de a cărei soartă este legată și a ei.

In rezumat România nu poate primi acest regim:

1. Fiindcă permanentizează pe acel învechit al Comisiei europene și care nu mai corespunde cu situația creată României-Mari;

2. Fiindcă supune în mod inutil Delta și toate brațele Dunărei care nu interesează decât nevoile noastre interne; acelui regim învechit și contrariu drepturilor noastre de stat suveran;

3. Fiindcă trebuie o comisie unică pe toată Dunărea navigabilă, la care să participe pe lângă riverani și state mari europene;

4. Fiindcă, pentru a garanta funcționarea unui regim de libertate trebuie solidarizarea statelor riverane, și deci respectarea drepturilor lor de suveranitate în apele lor; regulamentul propus nerespectând aceste drepturi și nelăsând conform tratatelor și principiilor dreptului internațional aplicarea reglementelor și execuția lucrărilor fiecărui stat riveran în apele sale sub controlul Comisiei internaționale.

5. Fiindcă la Porțile de Fer se crează un regim inadmisibil pentru interesele noastre și contrar principiilor de mai sus și se consolidează regimul unguresc.

6. Fiindcă prin clauzele porto francilor, zonelor libere, folosința forțelor idraulice, a regimului vamal și de aceea a punerei sub porunca agenților Comisiei organelor administrative românești, și a înființării de tribunale internaționale pentru a da hotărîre pe teritoriul național, se lovește în drepturile noastre de stat suveran.

7. Fiindcă contrar principiilor admise de Conferința Păcei, cabotajul nu este rezervat riveranilor, cum este și drept să fie; România deține peste o mie de km. de Dunăre, precum și Gurile ei pe ambele țărmuri.

Neatârnarea ei politică, propășirea ei economică, liniștea ei viitoare sunt direct legate de regimul ce se va stabili pe acest fluviu.

Ea nu poate primi decât un regim corespunzător cu aceste interese vitale ale ei, și tocmai ca stat mai interesat ca oricare altul la o temeinică rezolvire a acestei chestii ea are azi și în 1883 dreptul și autoritatea mai mari ca oricare altul să se opuie la orice regim care robind Dunărea ar robi-o și pe ea.

Vintilă I. Brătianu

Intrevederea dintre Lloyd George și Giolitti

Convorbiri importante au avut loc la Lucerna între d-nii Lloyd George și Giolitti, prim-miniștrii englez și italian.

Ziarele din Roma atribuie o deosebită importanță acestei întrevederi.

Impresia generală este că se vor pune la cale directivele politicei italo-engleze cu privire la Rusia.

Se crede de asemenea că se va discuta și chestiunea Adriaticei.

Unificarea advocaturii

— Au barourile din Ardeal dreptul de a înscrie în tablou advocați din vechiul regat? —

A doua chestiune, ce ne-am propus a discuta din complexul de chestiuni ale unificărei, este, că oare pot barourile din Ardeal să admită cererea unui advocat din vechiul regat de a-l înscrie în tabloul advocaților? Mai precis, este suficientă calificația unui advocat, care întrunește numai condițiile de admisibilitate cerute de legea din vechiul regat, ca să poată fi înscris în tabloul unui barou de sub regimul legilor din Ardeal?

Credem, că pentru toată lumea cunoscătoare a situației juridice din România întregită e înafară de orice discuție, că în Ardeal, Banat și ținuturile românești din Ungaria puterea legiuitoare a acestor țări a menținut prin art. I. al decretului Nr. 1 legiuirile, existente în vechia organizație de stat, aduse înainte de 18 Oct. 1918. Această măsură se întemeiază din punct de vedere formal înafară de înhotărîrile Marei Adunări Naționale dela Alba-Iulia din 1 Dec. 1918 și în Decretul-lege, emanate dela factorul legiuitor al regatului vechiu, și anume decretul-lege din 12 Dec. 1918, prin care s'a acceptat în numele României declarațiunea de unire a Marei Adunări din Alba-Iulia, și în decretul-lege din 13 Dec. 1918, prin care Consiliul Dirigent emanat din acea adunare a fost încredințat cu conducerea și organizarea tuturor serviciilor publice până la reorganizarea României întregite. Aceeași e situația și față de legiuirile din Bucovina.

In consecință în aceste teritorii e inadmisibil a se aplica alte legi decât cele ce sunt menținute în aceste teritorii de drept în vigoare. Căci ori ce ar crede anumiți juriști despre aceste legi, din momentul, în care ele au fost declarate de menținute prin factorul care a organizat serviciile publice în țările alipite, ele nu mai sunt legi austriace sau legi ungurești, ci sunt legi ale teritoriilor alipite și ca atare formează parte întregitoare a legiuirilor din România întregită. Aceste sunt acum legi românești, întocmai cum teritorul de sub stăpânirea lor e teritor românesc. Aceste legi au fost modificate și întregite după necesitățile de organizație și funcționare ale statului român. Cum toți factorii constituționali datori sunt a cinsti și a apăra pământul țărilor alipite, ca pământ românesc, tot astfel datori sunt toți acești factori, delegați ai națiunei, Regele, Adunările legiuitoare, guvernul și puterea judecătorească, a cinsti, observa și apăra legiuirile acestor țări alipite, ca patrimoniu al națiunei române.

Căutând consecințele acestui principiu fundamental, nu putem ajunge la alte concluziune, decât că barourile din Ardeal, ca organe administrative de ordin

justiţiar, nu pot aplica în rezolvirea afacerilor atribuite lor, decât legea art. XXXIV. din 1874, art. LIII. din 1913 şi decretul nr. X. In baza acestor norme în tabloul advocaţilor din Ardeal poate fi trecut numai acel advocat, care are diploma de advocat, obţinută după prevederile acestor legi.

Membrii barourilor au făcut jurământul, că vor observa legile, prin urmare nu pot admite o cerere, care nu e în conformitate cu legea.

E contrară această lege intereselor româneşti? La aparenţă se poate. Dar e lege şi trebuie respectată.

Nu se potriveşte raporturilor schimbate? Trebuie modificată după normele prevăzute în constituţia ţării.

Până atunci n'au însă dreptul, să o calce, nici barourile, nici curtea de casaţie şi justiţie, nici guvernul.

V. Onişor,
profesor univ.

Mişcarea culturală

— O lucrare de specialitate —

Ideea de a'şi transmite cugetarea prin obiecte simbolice, prin semne fixe, este aproape contimporană cu omenirea „vorbitoare". Ideea de a reproduce vorbirea prin semne cari să îngăduie egalitatea de viteză între vorbire şi scris e una din invenţiile civilizaţiei înaintate.

Tachigrafia sau stenografia, artă de semne convenţionale, îşi accentuiază azi tot mai mult importanţa.

Ameţeala aceasta a repeziciunei care îşi întipăreşte urma pe mai toate actele vieţii comerciale şi sociale de azi trebuie să aibă repercusiunea ei în scris. Gândurile şi acţiunile veacului al XX-a cer un măsurător apropriat rapidităţii lor. In vremea când „timpul e bani", economia la scris e şi ea o bogăţie. Iată dece nu se poate trece cu vederea rolul tot mai necesar al stenografiei, care apare şi ca factor cultural de netăgăduită importanţă.

Istoria stenografiei române ne înfăţişează elemente de valoare printre cultivatorii şi răspânditorii acestei arte. Menţionăm printre cei mai activi pe dl Vasile Vlaicu, fost stenograf al Adunării Naţionale dela Alba-Iulia şi al Marelui Sfat Naţional din Sibiiu.

Intr'o vreme când în Ardeal nu se putea cultiva stenografia românească, d-sa adapta firei limbei româneşti sistemul stenotachigrafic Lehmann, izbutind, prin simbolizarea vocalelor şi consonantelor să dea un sistem mai ştiinţific, mai uşor, mai sigur şi mai corespunzător scopului scrisului celui mai repede.

Dl Vlaicu este un îndrăgostit de stenografie căruia i-a dedicat toată munca sa doritoare de perfecţionare şi de vulgarizare a sistemului.

Cursul complect de stenografie românească pe care l-a tipărit d-sa în momentul de faţă pentru şcolile secundare şi comerciale cu aprobarea Resortului cult lor şi instrucţiunei publice, răspunde unei necesităţi reale şi înfăţişează rodul unei munci inteligente şi pasionate.

Recomandăm această lucrare cu căldură tuturor cari înţeleg interesul şi folosul stenografiei şi nădăjduim că pe drumul pe care dl Vlaicu e un înaintaş, răspânditori şi cultivatori ai scrisului rapid vor dovedi că stenografia este o armă culturală modernă pentru progresul naţiunei pe toate terenurile.

D.

Manifestaţia dela Metz

O grandioasă manifestaţie a avut loc Sâmbătă în Lorena, unde Cavalerii lui Columb au remis oraşului Metz statuia lui Lafayette.

Mareşalul Foch a primit din partea Cavalerilor un splendid baston de comandant.

Mareşalul a rostit un discurs în care a spus:

„Credincioşi principiilor voastre pe care le-aţi făcut să se mărească şi să triumfe, v'aţi adus aminte de acela care, oferindu-vă braţul spunea „datoria şi sufletul meu le pun în slujba libertăţii", şi aţi venit în grabă pe această barieră a Rinului pe care natura a dat-o barbariei.

Fostul elev al liceului din Metz este mişcat văzând statuia marelui Lafayette în locul reprezentantului caracteristic al despotismului militar german."

Să se ia măsuri

Cu cât se apropie timpul pentru schimbarea coroanelor, cu atât publicul nostru se neliniştește mai mult şi dă tot mai multă dovadă de nepricepere şi uşurătate în dauna sa proprie. De câteva zile prăvăliile sunt formal asaltate, personalul nu mai răsbeşte să-şi serviască clienţii, cari în ăst chip cugetă să-şi plaseze mai bine coroanele.

Desigur, comercianţii la rândul lor, profită de această splendidă ocaziune, şi au urcat preţurile mărfurilor cu cel puţin o sută de procente. E meritată această pedeapsă pentru aceia, cari nu ştiu cum să-şi cheltuiască banii.

Dar autorităţile nu pot privi cu indiferenţă cum se speculează publicul inconştient, şi va trebui să ia cele mai aspre măsuri, nu numai pentru pedepsirea comercianţilor speculanţi, dar şi pentru a împedeca ca astfel de procedeuri să se repete. Suntem informaţi, că comisia pentru stabilirea preţurilor va lua din nou fiinţă. Ii dorim mai mult noroc şi mai mult spor la muncă ca în trecut! Problema ce o aşteaptă este foarte grea şi e de cea mai mare importanţă.

De cu bună vreme trebuesc stabilite preţurile curente, şi când se va efectui schimbul în lei se va avea grije ca în acelaş raport să scadă şi preţul marfurilor. Pentru controlarea de aproape a acestui lucru, ar trebui instituit un birou permanent, care să primească toate insinuările şi plângerile de ori unde ar veni. Să nu îngăduim ca încă inainte de a se face schimbul să fie urcate preţurile mărfurilor şi să ne pună as fel comercianţi în faţă unui fapt împlinit. Pentru a opera însă cu succes, e nevoie de munca cea mai conştiincioasă şi de cea mai mare severitate. Comerciantului care nu va respecta dispoziţiunele luate va trebui să i-se ie prăvălia! Fără apel!

a. c.

Ministrul german Simmons la Lucerna

Ziarele italiene dau o mare importanţă prezenţii dlui Simmons la Lucerna în acelaş timp cu sosirea dlor Lloyd George şi Giolitti.

ANCHETELE NOASTRE

Şcoala normală dela Cluj

Localul propriu nu poate fi evacuat

Anunţul, dat de Secretariatul general din Cluj, al Ministerului de Instrucţie; în care se spune că şcoala normală se va deschide în localul propriu, ne a determinat să-l vizităm şi să cerem toate lămuririle neçesare, care să iniţieze pe cetitori asupra acestei chestiuni.

Ordin de evacuare nu este

Localul, ocupat de spital, de prin 1914, preluat de Români, îşi are instalaţiuni special făcute pentru ortopedie şi mecano-terapie. Ordin de evacuare nu s'a primit niciodată din partea nici unei autorităţi. Prin Mai, anul acesta, s'a cerut părerea conducătorilor spitalului dacă poate fi mutat sau nu. Asupra hotărîrilor luate şi înaintate secretariatului Ocrotirilor sociale nu s'a mai revenit cu nimic.

Imposibilităţi morale

Un ordin precis şi primit cu bunăvoinţă de conducătorii spitalului ar fi oprit chiar, de anumite imposibilităţi, pe care cu un termen general le-am numi normale: Mai întâi, s'ar lipsi Universitatea de un spital de ortopedie şi prin aceasta ar întrerupe bunul mers al studiului studenţilor medicinişti. Cum însă evacuarea unui spital se face cu bolnavi cu tot, prin aceasta s'ar întârzia şi stingheri însănătoşarea celor 200 bolnavi ce adăposteşte. Ar fi mai presus de aceasta un blam neplăcut dat instituţiunilor umanitare în care se munceşte.

Imposibilităţi materiale

Sunt lucruri cari se pun stavilă şi celei mai severe ordonanţi. Astfel evacuarea acestui local ar întâmpina imposibilităţi materiale destul de multe. In primul rând, deoarece spitalul prin faptul că e unicul în toată România, nu poate fi desfiinţat. Trebuie deci să i-se găsească un alt local, tot în Cluj şi dacă s'ar putea chiar mai în centru.

Cum, până acum, nimeni nu şi-a pus încă problema găsirii unui alt local, rămâne lucrul hotărît că cel ocupat, nu poate fi evacuat.

S'ar cere înainte de toate ca în localul găsit să înceapă chiar lucrările de instalaţiuni de gaz şi electricitate după un anumit plan. Ingineri specialişti ar trebui aduşi în acest scop, cari examinând planul instalaţiunilor făcute, să caute a construi şi executa la fel instalaţiile. Pentru deplasarea multor maşini speciale s'ar cere chiar specialişti străini, adică ai caselor respective, cari au venit atunci când s'a făcut montarea în localul de acum. Pentru aranjarea acestor lucruri trebuie însă timp.

Transportarea aparatelor şi maşinelor — mai ales că sunt unice in ţara noastră — nu se pot face decât în ambalaje speciale, la care până acum încă nimenea nu s'a gândit.

Dar admiţând că am trece şi peste aceste dificultăţi, am constata toţi cu mult regret că localul acestei de şcoală normală ar suferi stricăciuni deteriorări, cari pe câ gă cheltuială n'ar putea face utilizabil localul, decât peste 5 sau 6 luni de zile dela evacuarea completă a lui. Cei ce cunosc, măcar din citit, legile igienei, dacă nu au avut ocazie să le aplice în viaţă, ştiu că un local în care a fost spital nu poate fi locuit imediat, mai ales de copii, decât după ce mai întâi a fost desinfectat şi reparat complect, lăsat chiar spre aerisire vre-un an de zile.

Acest local, care a adăpostit mulţimi de tuberculoşi sub diferite aspecte, credem că nu va putea fi utilizat din aceste motive decât după cel puţin doi ani de zile. Cei ce ar căuta să-l întrebuinţeze, mai înainte de această dată, ar păcătui dacă nu înainta legilor, cel puţin inaintea generaţiilor viitoare ale acestui popor.

Concluziunea logică

Din cele expuse s'ar putea deduce, că de acum înainte zidurile acelui local, nu ar putea adăposti înlăuntrul lor decât un spital.

Iar punând chestiunea din punctul de vedere naţional şi public putem zice:

Avem înaintea ochilor noştri viaţa şi bunul mers a două instituţiuni româneşti şi de stat.

Când ne gândim să lucrăm pentru ele e bine să şi judecăm.

A distruge o instituţie şi a ridica alta, nu este un sistem bun. Şi, nu putem admite sisteme greşite . . . !

Wy.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Ultimele zile ale lui Mihai-Vodă Viteazul

După ce spulberară, în noaptea de 3 spre 4 August 1601 resturile armiei lui Sigismund Báthory, Basta şi Mihai-Vodă rămaseră locului, la Goroslău, două zile, pentru a înşa judeca şi pedepsi pe cei prinşi şi pentru a hotărî rostul lucrului şi pentru a hotări rostul lucrurilor viitoare, între cari şi împărţirea trofeelor cucerite în luptă. Ca comandanţi deosebiţi ce erau, amândoi vestiră apoi a doua zi, la 4 August, Impăratului la Praga strălucita biruinţă din ziua trecută. In scrisoarea sa, Mihai-Vodă, solicitând ajutoare băneşti pentru întreţinerea mai departe a oştilor şi amintind slujbele şi jertfele ce făcuse şi aduse cauzei creştine, cerea oare cum, ca şi odinioară, să i se dea guvernul Ardealului, ca unuia ce i se cuvenia mai mult. In acelaş timp el vesteşte răzvrătirea cre dincioşilor săi din Tara-Românească, răzvrătire care aduse izgonirea, din Scaunul domnesc dela Târgovişte, a lui Simeon-Vodă (Movilă).

La trimeterea trofeelor vechea duşmănie a lui Basta împotriva lui Mihai-Vodă, pe care Curtea împărătească îl distinsese cu mari onoruri şi care acum, din nou, prin strălucirea personalităţii sale, se ridicase deasupra pizmaşului Albanez, se dădu pe faţă. Un început de ceartă izbucni chiar între cei doi comandanţi. Căci Basta pretindea că lui i se cuvine, ca comandant suprem al oştirilor, trimiterea tuturor steagurilor la Curte, deci şi a celor câştigate de trupele lui Mihai-Vodă. Dar acesta nu cedă. Astfel fiecare din cei doi comandanţi trimise deosibit steagurile sale — Basta prin Tomaso Cauriolo, Mihai-Vodă prin Petre Armeanul, cari amândoi sosiră la Praga în 13 August. O sărbătoare publică avu loc la Curte cu prilejul recepţiei trofeelor de la Goroslău, cari minunară pe toţi prin frumuseţea şi scumpetea lor. Căci, Sigismund Báthory împărţise oastei sale tot steaguri lutr'aurite şi argintate. Un ofiţer al Regelui Saxoniei, care se afla atunci la Curtea din Praga, luă copii după cele mai frumoase şi le duse stăpânului său. Aceste copii se păstrează până azi în muzeul bibliotecii din Drezda şi între ele se poate vedea şi aceea a unui steag moldovenesc, pierdut în luptă de trupele pe cari Ieremie Movilă se grăbise a le trimite în ajutor lui Sigismund.

După ce regulară totul pe câmpul de luptă, trimiţând tunurile cucerite la Sătmar şi trecând sub ascuţişul sabiei pe cei prinşi, oştile împărăteşti se ridicară de plecare şi se îndreptară spre Cluj. La graniţa Transilvaniei, ele fură întâmpinate de reprezentanţii acestei cetăţi, cari veniră să se închine Impăratului, recomandându-se mărinimiei şi graţiei biruitorilor, cari, sosind în Cluj la 13 August, luară în stăpânire oraşul, impunându-i contribuţiuni grele în bani şi natură, pe seama oştilor şi a căpeteniilor sale. Clujenii obţinură în schimb cărţi prin care, în numele Impăratului, li se confirmară vechile lor privilegii şi libertăţi orăşeneşti. Dar cu aceasta nu se mântuiră. Căci trupele de strânsură, atât ale lui Basta cât şi ale lui Mihai-Vodă, mercenarii ce trăiau din câştigul prăzilor, se dădură la jaf şi la răutăţi mari. Marginele oraşului şi ţinuturile vecine fură cât se poate de nemilos prădate.

In timp ce biruitorii stăteau la Cluj, relaţiunile dintre cei doi comandanţi se înăspriră mult. Căci, simţitor, iute şi deschis cum era, Mihai-Vodă nu se putu opri de a nu arăta, cu vorbe aspre chiar, nemulţumirea sa de felul cum era tratat de Basta, care găsi în vorbele ascunse şi mincinoase, pe cari protivnicii Domnului român i le şoptiau la urechi, tot atâtea motive de a îndreptăţi, la timpul său, faptuirea planului ascuns ce de pe acum urzise — peirea lui Mihai. In acest scop, văzând aplecarea haiducilor săi către „Valah" şi temându-se de surprinderea evenimenetelor, începu a-şi creşte oastea cu noui puteri, înainte chiar de a părăsi Clujul.

Plecând din acest oraş trupele împărăteşti tăbărîră pe câmpul dela Cristiş, lângă Turda, — Basta pe malul Arieşului, Mihai ceva mai spre miazăzi. In ziua aceea Turda luă foc. Iar cetele de mercenari, cari nu mai putea fi ţinute în frâu, se dădură la jaf şi omor prin întreg ţinutul. Aiudul şi Alba-Iulia, pe care o părăsiră Miose mai putea fi ţinute în frâu, se fugiindu-se cel dintâiu la Făgăraş cel de al doilea la Deva, căzură pradă jefuitorilor, a căror furie se pare că nu mai cunoştea nici o margine. Căci cronicarii şi documentele timpului ştiu să ne povestească o întreagă serie de grozăvii, pe cari le-ar fi făptuit mai ales trupele de sub povaţa lui Mihai-Vodă. Aşa ele ne spun că la Alba-Iu-

Cronica politică

In ultimele zile se produsese un fapt care era menit să debaraseze guvernul de toate dificultăţile unei urgente remanieri, şi anume: *consfătuirea primului ministru cu majorităţile parlamentare*. In această consfătuire, cea dintâi după conflictul dela Cameră şi care a avut caracterul unei tranşante explicaţii, generalul Averescu izbutise să-şi convingă majorităţile de necesitatea de-a sprijini guvernul în actuala lui formaţie.

Cârpit însă într'o parte, guvernul se rupe într'alta. Căci de abia năbuşită, criza de guvern izbucneşte astăzi într'o formă şi mai gravă prin demisia neaşteptată a dlui Matei Cantacuzino, unul dintre puţinele elemente de rezistenţă ale actualului Minister.

Nu cunoaştem încă destul de precis causele care au provocat această demisie, dar faptul constitue un izvor de noui şi mari dificultăţi pentru situaţia aşa de sdruncinată a guvernului Averescu. Dacă, până acum generalul mai putea spera o amânare a remanierii, mai ales după ce-şi asigurase un concurs necondiţionat din partea majorităţilor astăzi remanierea a devenit inevitabilă.

Se pare totuşi că generalul nu vrea să se lase prea impresionat de demisia dlui Matei Cantacuzino şi înţelege ca şi în această împrejurare să procedeze milităreşte. Şeful guvernului va numi adică un nou ministru în locul celui demisionat, iar chestia remanierii va lăsa-o pentru mai târziu.

Rămine însă de văzut dacă şi majorităţile vor fi tot aşa de puţin impresionate de retragerea dlui Cantacuzino.

Acordul franco-american

Evenimentul politic de seamă la ordinea zilei îl formează desigur nota trimisă de guvernul Statelor-Unite celorlalte puteri aliate, precum şi răspunsul premierului francez la această notă. Când Franţa a recunoscut guvernul Wrangel au fost mulţi care au crezut că gestul Franţei e prematur şi alături de politica ei nu va mai fi nici una din marile puteri aliate. Din schimbul acesta de note se crede însă lămurit că între Franţa şi America există un acord, cel puţin tacit, şi că astfel Franţa nu va rămâne isolată în politica ei. Ca şi cea mai mare parte din oamenii politici ai Franţei, conducătorii Statelor-Unite nu văd în bolşevismul rusesc o evoluţie naturală a poporului rus şi că deci nu poate fi vorba de o situaţie care ar putea dura un moment fără regimul teroarei. Wilson şi Millerand nu văd în bolşevicii ruşi decât o infimă minoritate faţă de marea massă a poporului rus, care nu s'a putut impune decât prin forţa brută şi prin violenia prin care au dus în eroare pe unii idealişti,

Totodată ei au evitat formarea unui guvern care să reprezinte voinţa masselor, deoarece de doi ani şi jumătate de când stăpânesc Rusia nu au făcut alegeri şi orice act emanat dela ei poartă pecetea celui mai dîrz autocratism. Conducătorii Statelor-Unite ca şi cei ai Franţei îşi dau seamă că bolşevicii, pentru a-şi consolida situaţia lor în Rusia sunt nevoiţi a propaga bolşevismul în toate ţările şi în timp ce ei conduc tratative diplomatice în apusul Europei, agenţii lor atâţă în tot restul lumei massele muncitoare la greve şi la revoluţie. In conflictul sângeros dintre Polonia şi armata sovietistă, America, ca şi Franţa ia apărarea poporului polon şi cere ca, prin orice mijloace, aliaţii să garanteze indepedenţa Poloniei în graniţele fixate la conferinţa păcei.

Rămâne acum de văzut ce vor face Anglia şi Italia în urma acestui schimb de note, dintre America şi Franţa. E foarte probabil că Lloyd George, care până în prezent tratează cu Kameneff, îşi va schimba atitudinea, şi la aceasta va contribui foarte mult şi ultimile succese ale armatei polone.

Partea interesantă pentru România din nota Americană, o formează capitolul unde se vorbeşte de refacerea Rusiei în vechile ei graniţe. Mulţi dintre noi s'au tulburat gândindu-se la obstacolul ce eventual America ni l'ar pune în chestiunea recunoaşterei Basarabiei. Nu credem însă ca guvernul American să fi făcut aluzie la Basarabia prin acel pasaj. Ceia ce pare sigur e că America a înţeles să se refere prin acele rânduri la trupele de ocupaţie ale Japoniei, care ocupă o parte din Siberia.

Intre Japonia şi America există un vechi antagonism, care n'a putut înceta prin lupta comună din timpul războiului trecut, şi probabil că ocuparea unei părţi din Siberia de trupele Japoneze, fără asentimentul aliaţilor, nu a convenit Americei.

Atâta timp cât mergem alături de Franţa, şi atâta timp cât Wilson şi Millerand duc aceeaşi politică, nu trebuie să ne îndoim un moment că America va fi şi alături de noi şi oricând va iscăli actul de recunoaştere a unirei Basarabiei cu România.

Fn. P

Partidul socialist francez şi Situaţia Poloniei

Comitetul central al partidului socialist dizident francez a examinat în ultima sa şedinţă situaţia Poloniei. S'a votat o moţiune prin care se ia în mod precis apărarea Poloniei, declarându-se, în numele celor mai tradiţionale principii democratice şi revoluţionare şi conform cu celelalte decizii ale socialismului internaţional, necesitatea de a se respecta independenţa şi integritatea Polonă. In virtutea dreptului popoarelor de a dispune singure de soarta lor, şi în interesul menţinerii păcei în Europa, independenţa şi integritatea teritorială polonă sunt necesare.

Din această moţiune votată de partidul socialist moderat, rezultă că adevărata democraţie nu e reprezentată de bolşevici, ci de Polonezii, cari nu fac altceva decât să apere independenţa şi libertatea lor.

Finanţa străină

Cei doi ani de nesfârşite tratative au făcut-o simţită şi de cei cari nu o ştiau sau nu voiau s'o ştie. In tot momentul şi în orce chestiune a apărut împunătoare şi sigură de rezultat.

Toate sacrificiile pe care atâtea popoare le-au adus pe altarul unui ideal în decursul celui mai groaznic război, au fost sortite să le folosească ea, marea finanţă internaţională.

In ce ne priveşte, în deosebi, ne-am lovit în tot locul de puterea-i nevăzută şi atotstăpânitoare.

Prefacerea şi consolidarea ţărei, despăgubirile de război, independenţa Dunărei şi însuşi dreptul de sângeratul hotarelor fi eşti, s'au lovit şi se lovesc rând pe rând de neînduplecata socoteală a cămătarului: *„ce-mi dai, să-ţi dau?“*.

Stăpână pe avuţia din afară, reprezentată la masa verde a diplomaţiei europene, prin toate mijloacele a căutat a fi stăpână şi înăuntrul ţărei noastre, pe bogaţiile şi economia naţională.

Conştiinţa naţională trează şi puternic desvoltată, atâta timp cât i-a stat împotriva, nu am avut a ne teme. Orce încercare dinafară s'a lovit puternic de rezistenţa organizată a economiei naţională dinăuntru.

Acum însă, cunoscută fiindu-i originea puterei noastre de rezistenţă, duşmanul, nevăzut dar puternic simţit, se năpusteşte cu furie asupra acesteia. Din ambiţii politice nestăpânite şi din lăcomii nesăturate, agenţii destructivi ai averei naţionale reprezentanţii consorţiilor internaţionale sub aripa protectoare a firmei străine Marmorosch & Blank, a început organizarea armatei de cucerire a ţărei.

Aici o bancă, dincolo o pădure sau o fabrică, pretutindeni prin agenţi făcuţi din români inconştienţi, finanţa străină îşi întinde puterea-i de acaparare şi stăpânire.

Nici un mijloc nu este cruţat. Mijloacele moderne ale acestei lupte de cucerire economică nu au putut fi lipsite şi de presă. De aceea şi aici, în Transilvania, ca un paravan mai mult ai ghişeelor ce trebue să rămâie discrete, a apărut fără nici-o justificare politică sau culturală o nouă gazetă.

De aceea acum, în Transilvania şi Banat, desrobite cu atâtea jertfe curate, îşi plimbă, nesupărat ochii de păsăre răpitoare representantul tipic al finanţei străine dl Aristide Blank.

Inainte-i ies prefecţii şi primarii, îi fac suită foştii şefi de resorturi şi-l întreţin în lungi convorbiri foştii preşedinţi de consiliu, anume veniţi din Bucureşti pentru a-l saluta în calitate de amfitrioni pe pământul mult rabdătorului Ardeal.

Finanţa străină este în plină luptă; şeful avangardei este în recunoaştere: *Români, păziţi-vătara!*

Un zvon tendenţios

Comentând o telegramă fabricată în redacţia unui ziar din Bucureşti cu privire la încheierea unui acord secret între Franţa şi Ungaria, acord prin care Franţa s'ar lega să dea Ungariei ţinuturi importante din Cehoslovacia şi Transilvania şi să-i trimeată furnituri şi muniţiuni pentru o armată de 140.000 oameni în schimbul participării militare ungare împotriva sovietelor, — *Viitorul* scrie:

Absurditatea acestor condiţiuni în contradicţie cu politica atât de clar formulată de Franţa de-a nu îngădui nici o atingere a ultimelor tratate află în opinia publică austriacă prea puţin spirit critic pentru a nu produce o şi mai mare nervozitate a acestei opinii. Rectificările şi desminţirile necesare vor pune la punct această chestiune pe care polemice electorale ale adversarilor politici din Austria au agravat-o în dauna pacificărei spiritelor aşa de necesare în Europa dunăreană.

Ziarul „românesc“ în dorinţa de a presenta Franţa în cea mai urâtă lumină faţă de ţara noastră dă trunchiat pasagiul din „Le Temps“ şi falsifică adevărul.

Luăm notă de tendinţa de a stabili animosităţi între Franţa şi România, pe care ziarul „românesc“ caută să o creeze în spirite.

Cum suntem siguri că desmînţirea ziarului „Le Temps“ cu privire la acordul dintre Franţa şi Ungaria, corespunde în totul realităţei, regretăm că un ziar „românesc“ urmăreşte creiarea unei atmosfere atât de neprielnice pentru legăturile dintre noi şi Franţa.

ţia ar fi prădat şi pustiit palatul Principilor, ar fi distrus şi ars arhivele ţării, ar fi jefuit catedrala de cele sfinte şi ar fi profanat mormintele chiar, între cari şi pe acel al marelui erou Ioan Corvin, despre care grozavă faptă, aceleaşi cronici ştiu să ne înşire o seamă de barbare şi tragice amănunte..... Neîndoios, s'a făcut mult rău şi destul de mare jaf, pagubă şi omor. Numai cât totul a fost exagerat pe urmă de cei ce aveau interesul să îndreptăţească prin astfel de exagerări şi prin tot felul de calomnii nelegiuita asasinare a lui Mihai-Vodă, în seama căruia au pus, pentru aceleaşi motive, o sumedenie de vorbe aspre, grele şi nesocotite la adresa Impăratului şi a Curţii sale.

Toate aceste noi trebue să le primim cu rezervă. Căci dacă Mihai-Vodă a fost iute, el n'a fost nesocotit şi dacă a fost pornit spre răsbunare, el n'a fost un barbar, cum ni-l arată proivnicii lui şi ai noştri. A voit însă ţara pentru care se luptase atât de greu şi pentru care se trăduise atât de mult, — a voit Ardealul. Dar a spus-o verde şi deschis şi a cerut-o cu tărie şi stăruinţă. Căci acum, ca şi atunci când l-a cucerit pentru întâia oară, lui i se cuvinea, ceea ce de altfel recunoscuse şi Curtea împărătească, trimitându-i, înaintea luptei dela Mirislău, prin Pecz şi Székely, scrisori de întărire ca guvernator. Acest Ardeal însă-l voiă şi ambiţiosul Basta, care, neştiind ce va aduce viitorul, deci ce vor hotărî cei de la Curte în privinţa acestei ţări, se hotărî să-şi răpue adversarul din vreme.

Veni o împrejurare care grăbi îndeplinirea acestei hotărîri. Anume, pe când cunoscuţii şi devotaţii partizani ai Impăratului, Gaşpar Kornis şi Pancratie Senyyey, liberaţi din Gurghiu, unde fuseseră închişi de Csáky în ziua realegerii lui Sigismund Báthory, la 3 Fevruarie (1601), veniau spre tabăra lui Basta, — oameni de-ai lui Mihai-Vodă îl atacară în cale, omorînd pe cel dintâi, rănind şi prinzând pe cel de-al doilea. Auzind cele petrecute, Basta dădu poruncă lui Mihai să extrădeze pe nelegiuţi, spre pedepsire. Jicnit şi amărit, Voivodul răspunse Generalului că el, Mihai, prietinul Impăratului, nu primeşte porunci dela Basta, care nu e de cât servitor al Impăratului si că, dacă cu adevărat, oamenii săi au făptuit nelegiuirea, el însuş îi va pedepsi după cuviinţă. Răspunsul acesta de sine înţeles că trebui să turbure mult pe Basta, care, atribuindrivalului său planuri pe cari însuş le nutria, îi hotărî pierea, drept ce, în aşteptarea momentului prielnic făptuirii crimei, căută mijloacele şi născoci motivele. Şi le găsi atât pe unele cât şi pe altele.

Mihai-Vodă, auzind că soarta familiei sale atât de scumpe şi dorite e iarăş primejduită, nu stătu pe gânduri şi deciso să plece îndată spre Făgăraş şi de acolo în Ţara-Românească, unde-l aşteptau credincioşii săi ce izgoniseră pe Simeon Movila, vătaful lui Zamoyski. Incunoştinţă dar pe Basta de hotărîrea sa şi-i ceru, în acest scop, ajutor. Perfidul general îi răspunse însă că, neştiind prudent să se împartă tabăra, să îngăduească până ce însuş îi va putea veni în ajutor cu toată oastea. Dar Mihai-Vodă nu mai putea aştepta. Hotărî deci să plece singur.

Auzind aceasta, Basta înţelese că nu mai e timp de pierdut şi că trebue să lucreze repede. Chemă deci pe Mihai la sine, sub cuvânt să se sfătuească asupra celor viitore, dar cu gând să-l piardă. Voivodul bănuind că poate fi ceva rău, nu merse. Atunci Basta îşi adună ofiţerii, credincioşii lui Valoni, le arată trebuinţa de a ucide pe Mihai şi le ceru sprijinul. Aceştia se învoiră bucuros şi doi dintre ei, Beauri şi Mortagne, se îmbiară a primi rolul de călăi în fruntea ucigaşilor, cari se hotărîse a fi două roate (companii) de călăreţi valoni.

Aceste se petreceau în seare zilei de 18 August, într'o Sâmbătă. Crima trebuia să se făptuească chiar în acea noapte. In acest scop se dădu poruncă ca întreaga călărime să stea gata pentru ori ce chemare, ca şi cum ar trebui să meargă împotriva duşmanului, care în cazul de faţă, ar fi trebuit să fie trupele adunate în jurul lui Mihai-Vodă, dacă ele n'ar fi fost mercenare şi străine.

Astfel, în revărsat de zori, Duminecă, în 19 August, Beauri luându-şi câţiva oameni, merse în tabăra lui Mihai, intră în cortul lui, spuindu-i că vine în numele călărimei valone, care doreşte a intra în slujba Domnului român, pentru campania ce voia să întreprindă. Mihai Vodă crezu vorbelor prefăcute şi mincinoase şi se bucură mult de neaşteptata ofertă. Dar în acest timp sosiră şi cele două roate de călăreţi, înconjurară cortul Voivodului şi, pe neaşteptate, rupând pânzele, năvălesc din toate părţile în lăuntru, spre marea uimire a lui Mihai şi a căpitanului său Ludovic Rákoczy, cu care tocmai se sfătuia de plecare. Beauri porunci Domnului să se dea prins. — „Ba!“ strigă cu pute e Mihai-Vodă, răpezindu-se la paloş. Ucigaşii nu-i dadură însă timp de apărare. Beauri îi aruncă cu putere barda în piept, şi două gloanţe de puşcă îl doborîră fără suflare la pământ.

„Şi căzu — zice Cronica — trupul lui cel frumos ca un copaciu, pentru că nu ştiuse, nici

INFORMAȚII

In Cernăuți a început să apară ziarul săptămânal *„Democratul“* sub conducerea d-lui Const. Cehan-Racoviță. Ziarul apare în 6 pagini în limbile română și germană.

*

Guvernul maghiar a ordonat desființarea Societății funcționarilor dela C. F. R., pentru ținuta antipatriotică, pentru activitatea contrară statutelor și regulamentului intern și pentru-că au manifestat o ținută favorabilă sistemului comunist.

*

In legătură cu cele publicate de noi privitor la atacul dlui Paukerow contra armatei și a dlui general Anastasiu, suntem informați că, după ce parchetul i-a pus în vedere dlui Mihaly, că d-l Paukerow nu mai poate fi funcționar public, d-l Bucșan i-a comunicat acestuia acest fapt, în acelaș timp suntem pozitiv informați că susținătorul dlui Paukerow este dl Tăslăuanu.

Pe noi ne surprinde în toată această chestiune cum de s'a putut încredința Biroul Presei, care acum trebuie să se transforme într'un Birou al Propagandei naționale, unui domn atât de străin de acest scop.

Procederea energică a parchetului ne-a dispensat însă, după cum se vede, de concluziile aceste greșeli.

*

Dr Aron Dorca, medic. univ., specialist în boale de gură și dinți și-a mutat locuința în Piața Mihai Viteazul 24. Consultări dantistice în fiecare zi dela 2—6 p. m.

*

Secretariatul local al finanțelor a prelungit terminul declarării coroanelor până inclusiv Mercuri 25 Aug. 1920.

După espirarea acestui termin nu se vor mai putea declara coroane.

*

Comisarul regal dela Curtea Marțială a corpului VI Armata dl Subloc. dr. Iustin L. Anca a fost numit judecător de ședință la tribunalul Cluj.

*

Parlamentul se va închide Vineri seara.

*

Dl ministru Garoflid va depune un proect de lege pentru unificarea legiuirei Cooperativelor din Ardeal cu cele din Regat.

Dl dr Iacob Iosef a fost numit prefect de Bihor.

*

Dl dr Al. Marta secretarul general din Cluj al justiției, a fost numit președintele Curții de Apel din Oradea-Mare.

*

Cu prilejul serbărilor de la Mărășești, mareșalul Joffre a oferit în numele guvernului francez suma de 300 mii lei ca ajutor pentru refacerea Mărășeștilor.

Această sumă va servi la refacerea școalei și bisericei din Mărășești.

*

Primăria Capitalei a hotărît ca piața din fața parcului Carol, să se numească „Piața mareșalul Joffre“.

Deasemeneă una din piețele Mărășeștilor vor purta numele eroului de la Marna.

*

Ministrul de răsboi a oferit Mareșalului Joffre, înainte de plecarea sa din București un banchet în sala Cercului Militar. Au participat: Mareșalul Joffre cu membrii misiunei Franceze, generalii Averescu și Rășcanu, cât și toți generalii de divizie aflători în București.

*

Următorii ofițeri generali de rezervă, cari urmau a fi trecuți pe ziua de 1 April 1920, din oficiu, în poziție de retragere pentru limită de vârstă, se mențin încă un an în poziție de rezervă, conform art. 22 din legea asupra poziției ofițerilor:

General de divie Crăiniceanu Gr., generali de brigadă Marcu Gh., Alexandrescu Vasilie, Tarnoschi Ion.

*

Citim în oficiosul „Indreptarea“:

„Se știe că acum o săptămână se proclamase din nou starea de asediu la Chișinău.

„Având în vederea că liniștea cea mai desăvârșită domnește în Basarabia și că proclamarea stării de asediu dăduse loc la tot felul de interpretări, autoritățile superioare au hotărât ridicarea ei,

„Secrtariatul general al internelor și prefectura poliției Chișinău aducând faptul la cunoștința populației o roagă să fie liniștită și să nu dea crezare svonurilor alarmante puse în circulați de interesați și rău voitori.“

*

Generalui Coandă, președintele Senatului, a plecat la Paris.

*

Ministerul de Finanțe desminte știrea după care el ar fi de emnat oficiile însărcinate cu schimbul coroanelor în Basarabia. El face cunoscut că nu admite schimbul coroanelor în Basarabia, tot așa cum nu admite pe acela al rublelor in Ardeal.

*

Stefan Strauss, președintele Curții de Conturi a Ungariei, care fusese arestat pentru un act de trădare, a fost achitat de către tribunalul din Budapesta.

*

Sărbătoarea Sf. Stefan fondatorul și patronul Ungariei, a fost celebrată la Budapesta cu mare entuziasm național.

*

Ziarul „Dimineața“ arată că o telegramă venită din Londra anunță reușita dlui N. Titulescu de a obține semnarea Convenției în chestiunea Basarabiei,

*

Alaltăeri a avut loc la Sibiu o întrunirea a Sașilor, cari au protestat împotriva măsurilor luate de autorități de a se romaniza străzile *și mai ales contra ordinelor de încorporarea a recruților.*

S'au făcut declarațiuni în sensul că dacă România are nevoe de soldați, să recruteze pe Români si să lase în pace pe Sași.

*

Dl Mătei Cantacuzino, ministrul justiției, a demisionat din cauză că guvernul a refuzat remanierea cabinetului prin scoaterea dlor O Tăzlăuanu și general Văleanu, a căror activitate ministerială n'o aprobă dl Cantacuzino.

Se zice că dacă acesta perzistă în demisia sa, ministru al justiției va fi dl Petrovici.

Miercuri 25 Aug.
ora 9 Dimineata
Deschiderea Marelui Magazin
„MISSIR“
Cluj, Memorandului (Unio) 11
Săptămâna deschiderei se face
Rabat 5% la toate rcioanele.

Bela Kun la Moscova

După foile ungurești, ar fi sosit o radio-telegramă din Moscova cu următorul cuprins: „Sovietele din Petersburg au ținut o ședință extraordinară în onoarea lui Béla Kun.

In vorbirea sa Béla Kun ar fi declarat, că e copilărească știrea că armata albă maghiară ar putea să atace Rusia, căci armata maghiară e desarmată. A mai declarat apoi, confidențial, că în cel mai scurt timp va isbucni de nou revoluția nu numai în Ungaria, ci și în Austria și Cehoslovacia“.

Cum se împacă această telegramă cu știrile după cari Béla Kun ar fi deținut în Austria?

Revista Presei

Presa din străinătate

Intre Franța, Anglia și America

Din *„Le Petit Parisien“* (Paris):

„Ceea ce dă acordului franco-american o importanță deosebită, e că se reazimă pe principiile cele mai curate ale democrației. Invinuirea de căpetenie adresată de către cele două guverne de libertăte, ieș te din consultarea populară, regimului sovietelor, e tocmai acela că regimul sovietie neagă radical dreptul poporului de a se guverna el însuși și instituie dictatura teroristă a unei minorități.

„E imposibil ca Anglia, care a fost în âia protagonistă a dreptului și libertăților populare, să nu împărtășască, asupra acestui subiect, opiniunea celor două republici, franceză și americană, rezimându-se pe însăși temelia dreptului public european și pe principiile guvernărei tutulor națiunilor civilizate.“

Problema Ungurească

Din *Steagul:* „Pusă chestiunea pe terenul clasic al cuceririlor cu arma, frica de Ungaria este puerilă. Strânsă între Serbia, Cehoslovacia și România, în cearta cu Rusia și într'o situațune internă dezastruoasă, Ungaria nu poate fi o primejdie serioasă și dacă ea nutrește într'adevar intențiunea de a reclădi în jurul Budapestei o nouă monarchie Austr acă aceasta ar fi dovada ultimă a iremediabilei incapacități politice ungare din care a eșit situațiunea de astăzi a Austro-Ungariei și a întregei Europe centrale.

Noi românii, în special, suntem datori să studiem serios Ungaria . . .

Oricare ar fi desfășurarea ulterioară a evenimentelor orientale și ori ce formă va căpăta până în sfârșit Rusia, problema apropierei române-maghare în mijlocul slavilor, rămâne de aceeași actualitate și după răsboiu ca și înainte de răsboiu. Piedica pe care au pus-o ungurii unei rezolvări naturale a problemei românești de peste Carpați și apropierei Ungariei de Regatul Român, a deslănțuit răsboiul nostru contra puterilor centrale. România mare constituită în fine, poate fi mult mai largă în concepțiunile ei politice, mai ales atunci când tratează o poblemă de importanța celei a situațiunei rasei românești în mijlocul slavilor. Dacă Ungaria nu rătăceste pe căi greșite, România mare poate fără să-și sacrifice interese esențiale să facă Uungaria solidară cu ea în marile probleme politice și economice europene, și e chiar datoare să o facă.

Dar dacă lucru acesta depinde și de buna înțelegere a evenimentelor din partea guvernelor românești, nu e mai puțin adevărat că el depinde în primul loc de intențiunile și de orientările Ungariei.

O datorie de împlinit

Din

Banatul Românesc:

„Este adevărat că și preoții și învățătorii și au avut rătăciții lor, cari au stat în slujba dușmanului, însă această împrejurare nu poate nimic retrage din meritul acelora cari în totdeauna și în toate împrejurările și-au împlinit datoria după cea mai bună conștiință. Tot așa nu poate scădea importanța rolului ce revine preoților și învățătorilor în viața noastră de stat nici împrejurarea că, mulți dintre ei au manuat cu vagoane de sare și petrol. Nu transfugii și nici desertorii datoriei sunt aceia, după cari se judecă valoarea unei tagme.

„Opera de consolidare a țării noastre trebue să pornească dela întărirea religiosității și moralității prin biserică și școală, asigurând slujitorilor acestor două instituțiuni pânea de toate zilele în schimbul celei mai prețioase activități.

„Luând ca bază serviciile prețioase aduse de preoții și învățătorii neamului românesc așteptăm cu drept cuvânt că în țara românească să li-se creieze acestori oameni posibilitatea de a-și împlini misiunea. Spre marea noastră mirare însă vedem, că departe de a li-se crea o situație corespunzătoare, ei sunt părăsiți cu desăvârșire și lăsați în voia sorții.

Decorarea Mărășeștilor

— O grandioasă manifestație —

Decorarea orașului Mărășești de către mareșalul Joffre, s'a făcut Duminecă, cu un impunător ceremonial, în fața unei asistențe de câteva mii de persoane pe platoul dela Pădureni, serbându-se în acelaș timp și aniversarea neuitatelor lupte cari s'au dat aci acum 3 ani.

Cu un tren special au sosit în Mărășești la ora 9 dim. mareșalul Joffre, însoțit de d-nii Daeschner, ministrul Franței în Capitală, dl general Rășcanu, ministrul de răsboi și delegat al guvernului român la această festivitate, dl general Angelescu, aghiotantul regal, numeroși ofițeri francezi, un mare număr de generali români, senatori și deputați de Putna și delegații presei.

P. S. S. Vartolomeu Băcăoanul oficiază serviciul divin pentru pomenirea eroilor căzuți în luptă, cerând pentru ei odihna în cer.

Salve de tun răsună în amintirea jertfei lor supreme, în vreme ce muzicile militare intonează prelung și mișcător, rugăciunea.

Sunt de-față mii de oameni veniți din toate comunele vecine.

După serviciul divin. P. S. S. Vartolomeu Băcăoanul a rostit o călduroasă cuvântare, în limba franceză, relevând ținta nobilă pe care cei căzuți au urmărit-o prin jertfa propriei lor vieți, alături de armata franceză.

Dl general Răşcanu, ministru de răsboi, într'o foarte inimoasă cuvântare a arătat însemnătatea pe care o are pentru istoria neamului nostru orașul Mărășești, unde cerbicia românească a sfărâmat cea mai teribilă încercare făcută de cineva spre a zdrobi un neam.

Dl general Cristescu, șeful Marelui Stat Major spune apoi:

„Luptătorii dela Mărășești rămași în viață vă mulțumesc prin mine, pentru cuvintele rostite prin cari cinstiți amintirea celor dispăruți în lupte. Amintirea acestora ne va fi totdeauna scumpă, de oarece prin faptele lor vitejești au înecat valurile de asalt ale dușmanului în valurile lor de sânge.

„Jertfa lor supremă a întregit neamul în hotarele lui etnice.

---

să împrilegise sabia lui cea iute în mâna lui cea viteză. Și-i rămase trupul gol în pulbere aruncat. Că așa au lucrat pisma încă din începutul lumii, că pisma au pierdut pe mulți bărbați fără de vină, ca și acesta. Căci era ajutor creștinilor și sta tare ca un viteaz bun pentru ei, cât făcuse pe Turci de tremură de frica lui. Iar Diavolul cel ce nu va binele neamului creștinesc, nu l-au lăsat. Ci iată că cu meșteșugurile lui au intrat prin inimile celor răi, hicleni, până-l deteră și morții. Și rămaseră creștinii, mai vârtos Țara Românească, săraci de dânsul. Pentru aceea dar cade-se să blestemăm toți creștinii pe neamul unguresc, mai vârtos căci sunt oameni răi și hicleni din felul lor. Aștijderea și pe Basta Giurgiu, căci au ascultat pe domnii ungurești, și au ucis pe Mihai-Vodă fără de nici o vină. Unii ca acei să fie de trei ori anatema!

Mihai-Vodă nu mai era acum primejdios. După ce jefuiră tot ce găsiră în cort, călării îi tăiară capul. Trupu-i, rămas câteva zile despuiat și batjocorit în pulberea drumurilor, fu îngropat de niște Săcui mai omenoși în marginea unui șanț, acolo, în Câmpia Turdei, unde deci și azi zac, ascunse și neștiute, mădularele sfinte ale mucenicului dar nefericitului Viteaz; iar capul, dus mai întâiu prin toată tabăra, spre încredințare că acel ce-l purtase pierise, fu luat de Radu Buzescu, adus în țară, la mănăstirea de cititorie a neamului, la Deal, lângă Târgoviște, și înmormântat la picioarele tatălui său Pătrașcu-Vodă cel Bun, sub lespedea, pe care credinciosul și piosul boer puse să se sape următoarele dureroase cuvinte.

Azi zace cinstitul și răposatul capul creștinului Mihail marele Voevod, ce a fost Domn Țării-Românești și Ardealului și Moldovei. Cinstitul trup zace în Câmpii Tordei. Și când l-au ucis Neamții ani au fost 7109 (—1601) în luna August 8 zile (1). Această piatră o au pus jupan Radul Buzescul și jupăneasa Preda.

Alex Lăpedată

(1) Stitul vechiu. 19 stil nou.

Situația internațională

Importanța căderei Brest-Litowskului în mânile polonezilor a fost subliniată eri de marele număr de prizonieri și multul material de războiu capturat. Astăzi este subliniată de înconjurarea armatei bolșevice. Aceasta constituie o apropiere de consolidare a victoriei poloneze; numai că datorită rezervelor nesfârșite de oameni și material pe care le poate avea Rusia, mai ales în raport cu Polonia, o asemenea victorie, dacă nu e urmată de o imediată consolidare a situației și de pace, mai poate aduce surprize. Exemplul primei înaintări poloneze până la Kiew, ne dovedește această afirmație.

Deaceea apreciem că Franța, care sprijină Polonia, trebue să grăbească o imediată încheere a păcei ca să nu se dea timp nici Rusiei să se refacă și nici Angliei ca să anihileze prin tratative și tergiversări efectele victoriei, cum ne-a făcut nouă după ocuparea Budapestei.

Înțelegerea dintre Anglia și Italia pare a fi luat o formă mai concretă în urma intrevederei dela Lucerna între Lloyd George și Giollitti. Față de aceasta, Franța se grăbește a constitui cât mai curând alianța statelor din mijlocul Europei, în care, se pare, că și România va lua loc, cu excluderea Ungariei.

Armata românească roagă pe M. S. Regele și guvernul țării să fie încredințate că, atunci când va fi chemată să și facă datoria, ca e gata să moară luptând, ca la Mărășești."

Mareșalul Joffre pronunță următoarea cuvântare:

„In Iulie 1917 armatele lui Mackensen atacau frontul rusoromân spre Siret, spre a-l rupe; ele incercau și să pătrundă pe la sud în Moldova, pe care o amenința la nord ofensiva combinată a principelui Leopold de Bavaria și aceea a arhiducelui Iosef.

Cu toate atacurile furioase cari durară mai bine de 15 zile, Mackensen nu izbuti, în fața resistenței dârze a armatei române.

Stăpânind astfel inamicul, cu prețul unor eforturi eroice și al unor pierderi considerabile, armata română salva armatele ruse de pe frontul Bucovinei și acopereau victorios drumul Odessei. Chiar dușmanii noștri au recunoscut proporțiile eșecului lor. In memoriile sale, Ludendorf scrie: „armata română se consolidase în așa chip încât, judecând ca imposibilă obținerea vreunui succes, am ordonat oprirea atacurilor".

„Acesta este locul glorios pe care îl ocupă în istoria generală a războiului, bătălia pe care am venit s'o comemorăm.

„Franța a ținut să fie reprezintată; și pentru ca amintirea Mărășeștilor să rămână unită cu fastul istoriei sale, ea a citat la ordinul de zi al armatei sale acest sat devenit celebru pentru veci conferindu-i astfel titul de nobleță pe care ea l-a decernat orașelor sale martire.

„Mă închin cu un pios respect în fața glorioasei amintiri a generalului Grigorescu și salut, în numele armatei franceze pe eroii români căzuți pe acest câmp de onoare."

Urale entuziaste și strigăte îndelungate de „Trăiască Franța" au subliniat cuvintele mareșalului francez.

Ministrul de războiu al Franței a citat la ordinea de zi pe armată orașul Mărășești în termenii următori reproduși în această imprejurare:

„Nobilul oraș martir al zilelor de încercări și lupte glorioase ale anului 1917, în momentul când armata română luptând contra trupelor germane superioare ca număr, a oprit printr'un eroic efort și printr'o îndârjită rezistență o ofensivă pe care inamicul o credea hotărîtoare și a constrâns pe acest inamic să renunțe la luptă după ce a încercat pierderi grele.

Pe o pernă de mătase roșie, mareșalul Joffre prinde, cu propria sa mână, medalia Croix de guerre conferită orașului Mărășești, în aplausele și uralele miilor de oameni prezenți.

Decorația este apoi încredințată dlui Negroponte, primarul Mărășeștilor, care mulțumește de onoarea pe care Franța o aduce orașului și exprimă ploasa recunoștiință pentru fii Franței căzuți la Mărășești.

Dl general Rășcanu ministrul de războiu, în numele guvernului, mulțumește mareșalului Joffre pentru cinstea d'a fi venit pe celebra câmpie a Mărășeștilor.

Mareșalul Joffre mulțumește și donează în numele guvernului francez suma de 300.000 lei orașului Mărășești.

*

Elevul Gh. Nicolescu dela liceul militar din Tr.-Mureșului venind în față mareșalului Joffre, recitează poezia Mărășești.

Mareșalul Joffre viu impresionat îmbrățează pe elevul Gh. Nicolescu.

Mareșalul Joffre a conferit apoi ofițerilor români următoarele decorații:

D-lui general Popovici și Moșoiu „Legiunea de onoare" în gradul de comandori.

D-lor general Zadic, colonel Grigorescu Artur, Martin D., Pop Ene și N. Mihăilescu, le-a conferit „Legiunea de onoare" în gradul de ofițer.

Dlor locot.-colonel Eug. Nicodim și căp. Zamfirolu le-a conferit „Legiunea de onoare" în gradul de cavaleri.

„Crucea de războiu" a fost conferită dlor locot. Popa Nicolae, Ion Stănescu și Sava șef la muzică.

Dl general Rășcanu a conferit căpitanului Poly invalid francez „Steaua României" cu spada de războiu.

Serbarea s'a încheiat printr'o revistă militară. Defilarea trupelor s'a făcut în fața mareșalului Joffre, a generalului Rășcanu și a celorlalte persone oficiale.

După revista militară, mareșalul Joffre, dnii general Rășcanu, Negroponte și ofițerii francezi s'au dus la mormântul generalului Eremia Grigorescu, și au depus câteva coroane.

La orele 1 d. a. în gara Mărășești a avut loc un banchet la care au participat peste 200 de persoaae.

*

La orele 3 d. a., mareșalul Joffre, suita sa și toate persoanele oficiale părăsesc orașul Mărășești în via aclamațiie a mii de persoane cari au ținut să salute pe ilustrul oaspe.

TELEGRAME

Negocierile Ruso-Polone

Lyon, 23 August

După o informație din Varșovia, se pare că cu toate declarațiunile guvernului sovietic, comunicațiile între guvernul polon și delegați se izbesc de mari greutăți.

Prințul Saphieha, ministrul de externe al Poloniei, a adresat o radiotelegramă lui Cicerin exprimându-și speranța că guvernul bolșevic va înlesni comunicațiile potrivit asigurărilor ce s'au dat guvernului polonez.

Trupe rusești au trecut frontiera garmană

Horșea, 24 August

După știri sosite din Germania, șease până la șeapte mii de Ruși au trecut frontiera germană l ngă Heidenburg, în Prusia răsăriteană, parte din ei în formațiuni strânse.

Desarmarea lor a avut loc imediat și au fost apoi trimiși în regiunile unde se mai află deja 2000 de dezertori poloni.

Prima radiotelegramă care face ocolul pământului

Lyon, 23 August

Dl Danyels, secretar de stat la marină a primit dela stațiunea radiotelegrafică „Lafayette" dela Bordeaux, un mesagiu radiotelegrafic care va face ocolul pământului. Aceasta însemnează o nouă etapă pe calea progresului științific.

Lucrătorii germani refuză debarcarea muniților pentru Polonia

Horsea, 24 August

Cu privire la refuzul de a permite debarcarea de muniținpentru Polonia, ziarele din Anglia resping alegațiunea franceză de reacredință din partea lui Tower. Se arată că Tower se află în fața unei grele probleme. Aceasta s'a întâmplat, fără îndoială, datorită atitudinei „Trade-union-ilor" germane, cari se opun importării de muniținni pentru Polonezi, pentru cari n'au simpatii.

Măsurile active pentru debarcarea muniținnilor sunt amenințate de lucrătorii germani și orice încercare a lucrătorilor poloni de a descărca munițiile ar putea să aibă urmări sângeroase.

Sir Reginald Tower este responsabil de menținerea ordinei în portul Dantzig-lui și nu are forța necesară pentru înăbuși un conflict serios care ar putea să survină între Poloni și Germani.

Reluarea relațiunilor anglo-austriace.

Horsea. 24 August.

Reluarea relațiunilor diplomatice cu Austria s'a împlinit prin înființarea unei legațiuni austriace în Londra. Legațiunea s'a instalat în fostul local al ambasadei au ro-ungare.

Guvernul austriac nu a propus până acum încă să înființeze oficii consulare în Anglia, astfel că toate afacerile consulare se vor trunșa prin legațiuuea din Londra.

Anglia și Italia

Horsea, 24 August

Corespendentul din Lucerna al agenției „Reuter" telegrafiază că s'a ajuns la un desăvârșit acord asupra tuturor chestiunilor de interes actual discutate de d-nii Lloyd George și Giolitti la întrevederea ce au avut.

Ultime informații

Mari manevre regale vor avea loc la toamnă în țară în regiunea Iași—Suceava—Botoșani. Se vor concentra 500.000 de oameni.

Pe mare vor participa vasele noastre și cele engleze după un plan comun.

Vor participa și corpurile de armată din Ardeal și Basarabia.

Ministerul de războiu a cerut consiliului de miniștrii acordarea creditelor necesare.

*

Alegerile parțiale au decurs ieri în liniște. Șansele sunt împărțite între partidul poporului și țărăniști.

*

La alianța defensivă încheiată între Iugoslavia și Cehoslovacia pare că va adera și România.

*

M. S. Regele pleacă la Târgoviște ca să asiste la solemnitatea aducerii capului lui Mihai-Viteazul.

*

Consiliul de ministrii de aseară s'a ocupat cu împrumutul extern care e aproape tranșat decătre dl N. Titulescu, ministrul finanțelor.

S'a examinat apoi situația pe frontul polon după rapoartele atașatului nostru militar la Varșovia care arată că armatele bolșevice sunt aproape distruse iar aripa lor dreaptă învăluită.

*

Dl P. P. Negulescu, ministrul instrucțiunii publice, a plecat la Marienbad în concediu. Interimatul va fi ținut de dl O. Goga.

*

A. S. R. Principele Nicolaie a plecat la Paris cu Simplonul odată cu mareșalul Joffre.

*

D-l Gh. Popa, consilier la Curtea de Apel a fost numit prefect de Oradea-Marea, în locul d-l Popovici.

*

D-l Vasile Ianza a fost numit prefect de Hunedoara.

*

S'a depus pe biroul Camerii proectul de lege pentru baterea monezii divizionare metalice în valoarea de 20 milioane lei.

*

O telegramă din Timișoara ne anunță că s'a declarat greva generală în întreg orașul pe chestiunea schimbului de coroane. Toți muncitorii declară că nu vor relua lucrul, până nu se va hotărî ca schimbul să se facă cu paritatea de un leu la o coroană. Această veste îngrijorătoare a alarmat autoritățile cari se tem ca acțiunea pornită din Timișoara să nu se întindă în restul țării.

*

Astăzi cu trenul accelerat de București, a sosit în Cluj dl general Petala.

Toți ofițerii comandamentului i-au ieșit în întâmpinare spre a'l felicita pentru distincțiunea care i-s'a făcut de către Mareșalul Joffre, prin decorarea cu „Legiunea de onoare" în gradul de Comandor.

Transportarea capului lui Mihai-Viteazul

Duminecă dimineața a sosit în Iași trenul special cu invitații oficiali la ceremonia transportării la Târgoviște a capului lui Mihai Viteazul.

Gara și orașul erau splendid pavoazate.

Pe peron o companie din reg. 6 Mihai Viteazu a dat onorurile.

Dl general Lupescu, comandantul armatei de Est a salutat pe mitropolitul primat Miron Cristea, de asemenea și primarul orașului, dl Negruți.

A doua zi dimineața la ora 10 a început solemnitatea. Trupele garnizoanei erau înșirate în curtea și în fața Mitropoliei.

Generalul Lupescu a depus capul lui Mihai Viteazu pe o masă. Relicva era acoperită cu o coroană.

S'a oficiat un parastas de către metropolitul primat Miron Cristea și metropolitul Moldovei Pimen, încunjurați de arhirei și preoți.

A luat apoi cuvântul metropolitul Pimen, care în cuvinte mișcătoare a arătat faptele eroice ale marelui Voevod.

Relicva a fost așezată apoi pe un afet de tun, împodobit cu frunze și flori.

S'a făcut o procesiune la care au luat parte oficialitățile, Societățile invalizilor, veteranilor din războiu, școlile și un numeros public.

Procesiunea a parcurs orașul până la gară, unde a avut loc defilarea trupelor.

Relicva a fost depusă apoi într'un vagon special, iar la ora 1 trenul a plecat spre Ruginoasa, Mircești, Roman, Bacău, Panciu, Târgoviște, M.-Dealului.

Remanierea guvernului

(Prin fir special)

București, 25 August

M. S. Regele a primit în Audiență pe dl general Averescu care a arătat intenția pe care o are de a remania cabinetul.

Ziarele dau ca sigură următoarea remaniere:

In locul dlui general Văleanu, Dl general Mihail, ca ministru al comunicațiilor.

In locul d-lui O. Tăslăuanu, dl dr. I. Angelescu, ca minis ru al Industriei și Comerțului.

Deoare-ce generalul Averescu ține ca dl prof. Petrovici se între în guvern, se crede că dl Angelescu, va demisiona imediat spre a face loc d lui Petrovici. In acest caz dl Matei Cantacuzino și-ar retrage demisiunea dată.

Mersul trenurilor

Sosiri la Cluj

Din București	nr. 511	personal	la ora	2·28
„ „	nr. 513	„	la „	15·23
„ „	nr. 507	accelerat	la „	14·33
Din Oradea-Mare	nr. 512	pers.	la „	1·19
„ „ „	nr. 514	„	la „	10·55
„ „ „	nr. 508	acc.	la „	15·02

Plecări din Cluj

Spre București	nr. 512	personal	la ora	2·29
„ „	nr. 514	„	la „	11·44
„ „	nr. 508	accelerat	„	15·36
Spre Oradea Mare	nr. 511	pers.	la „	3·08
„ „ „	nr. 513	„	la „	15·59
„ „ „	nr. 507	acc.	la „	15·03

Pentru comisia de evacuare

Am anunțat în mai multe rânduri constituirea unei noui Comisiuni de evacuare și ne-am mărturisit, cu acest prilej, credința că macar această comisiune își va înțelege marea menire ce o are și că va proceda la o evacuare radicală, așa cum cer interesele naționale superioare.

Am amintit acestei onorate Comisiuni că în energia și munca ei stă însași desvoltarea învățământului și cultura română, însași romanisarea orașului și însași siguranța lui. I-am amintit că s'au făcut multe excepțiuni la evacuările trecute și că, din aceasta cauză, nici astăzi funcționarii tuturor instituțiilor nu au unde să-și adăpostească familiile și nici astăzi profesorii universitari și secundari nu sunt siguri dacă vor mai putea continua să rămâie în Cluj.

Toți intelectualii și toți funcționarii, adica tocmai prețioasele elemente care au menirea de-a împlini marea operă a naționalizărei, îndură de un an și mai bine mizeriile lipsei de adăpost și șicanele încartiruirii, în timp ce toți samsarii și speculanții de peste hotare operează nesupărați și dispun de locuințe.

Știm bine că fostul comisar al evacuărei și încartiruirii a lăsat o moștenire grea, dar tocmai fiindcă e așa de grea, actuala comisiune n'ar trebui să întârzie atât de mult cu executarea evacuărilor. Zi și noapte să se lucreze, nu numai din săptămână în săptămână și să se piardă timpul cu apeluri peste apeluri. Intrăm în toamnă și asupra iernei este mai greu să se facă evacuările; iar anul școlar se apropie, profesorii, studenții și elevii trebuie să-și aibă din timp asigurat adăpostul, să și agonisească ce le trebue, să-și procure lemne etc.

Să înțeleagă dar, onorata comisiunea, că nu va mai fi cu putință să se tolereze această situație și că sarcina ce și-a luat-o nu îngăduie scuze, ea cere rezultate.

Românii veniți aici au dreptul de-a locui, și anume, de-a locui omenește după munca și puterea fiecăruia, nu după cum dă Dumnezeu.

De aceea cerem ca să se comunice presei o statistică a evacuărilor ordonate, a celor executate și a celor care mai trebuiesc făcute, precum și un tablou de locuințele date la Români și numărul acestora.

Cerem aceasta pentru ca la lumina zilei, să se poată constata greutățile acestei operații dacă sunt, sau greșelile spre a se îmbuna măsurile de îndreptare urgentă.

In orice caz, situația de până acum nu mai poate dăinui și nu o vom tolera. Vom ridica glasul în numele tuturor acelor veniți a face operă națională de cultură și romanizare.

O lămurire etimologică

Ni-se comunică că în ziarul *România*, care auzim că ar fi apărând zilnic în Cluj, rubrica „Ghimpi" e consacrată a ceeace confratele ar voi să fie o greșală a ignoranței într'o chestie elementară.

România înțeapă greșit. Greșala pe care o menționează nu-i deloc un „lapsus „calami". Și chestia oricât de elementară ar fi, ne obligă la o scurtă lămurire etimologică care poate folosi pentru viitor vieiului confrate.

S'ar putea scrie studii întregi asupra modificărilor suferite, după împrejurări și mediu, de sensul cuvintelor și al unor expresiuni curente. Sunt îndeosebi cuvinte al căror înțeles restrâns e generalizat și apliçat unor noțiuni cari creiază prin acest proces etimologic un adevărat paradox. Așa e cuvântul „român" pe care poporul îl scoate din sensul lui limitat, spre a-l generaliza și a-l aplica tuturor oamenilor. Expresia „Ce mai român e Neamțul ceia!" e îndeobște cunoscută și o aducem ca o ilustrație a afirmației noastre. „Român" înseamnă aici *om*.

Astfel este și cu noțiunea „ceferist" care a provocat intervenția grăbită a *României*. Uzul a generalizat acest cuvânt, aplicându-l la toți cei ce sunt în serviciul unei căi ferate, fie ea română ori nu. Corespunzând francezului „cheminot", noțiunea „ceferist" nu mai evocă popularul C. F. R.; căpătând drept de cetate, prin capriciul uzului, în marea familie legată de căile ferate, putând înfățișa și derivarea, prin corupere, dela „ceferatist", cuvântul al cărui proces suntem obligați a'l face e unul din numeroasele expresii cari nu mai corespund etimologiei lor reale și de cari limbile română și franceză oferă numeroase exemple.

Incendiul din Constanța

(Pagube de 200 milioane)

Suntem în măsură a publica noi amănunte cu privire la incendiul care a distrus magaziile de mărfuri ale statului din port.

Focul a luat naștere dela magazia No. 6 Vineri seara și a continuat în zilele de Sâmbătă și Duminică.

Cea-ce a făcut imposibilă localizarea incendiului a fost și faptul că magaziile fiind situate pe cheiu și înconjurate de mare din trei părți, nu aveau decât o singură intrare pela silozuri. Cu toate acestea s'a constatat că autoritățile nu luaseră nici o măsură pentru prevenire în caz de incendiu.

Pagubele se ridică, după primele evaluări, la circa 200 milioane lei.

Ministerul Instrucțiunei și el Cultelor Secretariatul General Cluj, No. 23251/920.

Școala superioară și academia de comerț din Cluj

In baza ordinului Secretariatului general al Instrucțiunei din Cluj, Nr 23551—920 deschidem cu începutul acestui an școlar clasa întâi a școalei superiore de comerț pentru băieți și clasa întâi a academiei de comerț, ambele cu limba de instrucțiune română.

Cursurile școalei superioare vor dura 4 ani iar ale academiei 2 ani. In clasa întâi a școalei superioare de comerț primim elevi absolvenți de clasa IV secundară, medie sau de cursul inferior de comerț.

In clasa întâi a academiei primim bacalaureați de școală superioară de comerț și de liceu, ca ordinari și absolveați de școală normală cu examen de capacitate ca audiatori extraordinari.

Pentru primirea în școală sup. de comerț se pot face anunțări la direcțiunea școalei medii (civile) din loc, strada Kogălniceanu 11, și pentru academie la secția V. a Secreteriatului general. Inscrierile vor avea loc în 10—12 Sept. a. c. în cancelaria academiei.

Pentru Direcțiunea academiei de comerț din Cluj.

1—2 **Aurel Ciortea**
Directorul învățăm. profesional și civil.

Secretariatul Cultelor și Instrucțiunei Publice

Deschiderea Școlii Normale de Băeți din Cluj

Cu anul școlar 1920/21 se deschide în localul său propriu, cu internat și cu toate clasele, Școala Normală de băeți din Cluj, care are aranjament modern și confortabil. Când aducem aceasta la cunoștință, invităm publicul românesc și în special părinții cari doresc să-și facă băeții învățători a-i înscrie fără întârziere la această școală de învățători din capitala Ardealului.

Condițiile de admitere în școala normală sunt următoarele:

Candidații cari cer să se înscrie trebue să aibă vârsta între 12—14 ani, să dovedească că sunt sănătoși și au aptitudini muzicale. Petițiile se înzestrează cu documentele următoare:

1. Estras matricular. 2. Certificat școlar de absolvirea școalei primare. 3. Certificat de vaccinat, certificat medical despre întregirea fizică și mintală. 4. Iar cei cari doresc bursă, sau semiburse, certificat dela primărie despre situația lor familiară și averea părinților. 5. Declarația din partea părinților sau tutorului iscălită în fața primăriei, că va servi atâția ani, câți a beneficiat de bursă, petițiile pentru înscrierea la cursul de admitere să se înainteze până la 15 Septemvrie n. a. c. Secretariatului General al Instrucțiunii Cluj, unde se efectuiază și înscrierile. In școala normală se primesc și elevii de școli secundare (civile, licee, reale și normale, în clasele corespunzătoare pregătirii lor. Precum și acei elevi cari din pricina nefuncționării școlii au fost siliți să se înscrie la alte școli normale sau au întrerupt studiul din această pricină. Toți elevii bursieri și semibursieri vor fi primiți numai pe baza unui examen de concurs dat înaintea unei comisii a școlii normale. Cei admiși au să aducă cu sine: 4 cămăși, 4 perechi ismene, 3 cămăși de noapte, 4 perechi ciorapi, 6 parechi obiele, rufe de pat, saltea, cearșafuri pentru schimb tot ori șlapome, perină și o covertură de pat, 3 ștergare, 3 servete, pahar, cuțit, furculiță, lingură, o ceașcă, 2 fărfurii, peptene săpun, perie de dinți, perie de ghete, de haină, ață, ace, briceag, veșminte și încălțăminte și o violină. Data examenului de concurs, a începerii prelegerilor și taxele internatului se vor anunța mai târziu. Este o datorie națională de cultură că la sate să se facă propagandă între cei mai inteligenți băeți de țăran spre a veni la școala normală de învățători din Cluj.

Secretar general:
2—3 *Dr Octavian Prie.*

Nota: Toate ziarele românești sunt invitate a reproduce acest anunț.

Utilizați:
mica publicitate
a ziarului
Infrățirea

Declarația coroanelor

Instrucțiuni speciale

1. Declarația coroanelor se face de cel care le deține pentru proprietar, trebuind a justifica sub ce titlu i le deține. Declarația se face pe numele proprietarului și se semnează pentru el de deținător, în baza titlului prin care le deține. Astfel băncile cari au sume în coroane în depozit liber sau spre administrare, urmează a face câte o declarațiune pentru fiecare depozit în localitatea unde se găsesc coroanele, pe numele fiecărui deponent, iscălită de bancă pentru deponent. De asemenea se va proceda și pentru depozitele în gaj.

2. Dacă declarația se face de o persoană, care nu poate fi prezentă la schimb, se poate da procură altei persoane sau unei bănci să facă preschimbarea.

3. Suma coroanelor în bucăți de câte 10.000— coroane nu se înglobează în suma coroanelor de preschimbat, ci se menționează separat, ca sumă și număr de bucăți cu seria lor.

4. Coroanele, ce ar fi depuse la autorități administrative sau judecătorești ca corpuri delicte, sau ca sume confiscate, sau ca sume nedisponibile, nu se preschimbă. Autoritatea va comunica situațiunea acestor depozite ministerului de finanțe care va decide. Biletele anulate ale sucursalei băncii austro-ungare nu se primesc la preschimbare.

5. Numărul de ordine al declarațiunilor se va menționa pe banda care învelește pachetelul cu bilete împreună numele și pronumele declarantului și adresa. Se va îngriji ca toate bancnotele să fie așezate cu fața pe care este aplicat timbrul special în sus.

6. Coroanele evacuate la Moscova se vor aviza ministrului finanțe prin instituțiunile respective, unde se găsesc care va decide.

Operațiunile pentru retragerea coroanelor nu vor fi amânate sau prelungite sub nici un motiv și la nici un caz. Svonurile despre amânare sau prelungire sunt manoperele speculanților. Declarațiunile se primesc numai dela 20—24 August, iar preschimbarea coroanelor se face numa dela 1—10 Septemvrie.

Birourile oficiilor de schimb vor lucra și în zile de Duminică.

Secretariatul general al Ministrului de finanțe

1—3.

Burse Școlare

Se aduce la cunoștința publică, că Secretariatul General al Instrucțiunii pentru anul școlar 1920—21 va acorda următoarele burse:

1. Pentru școlarii cari vor urma studiile în vreo *școală medie (civilă)* 200 (două sute burse a 1000) (Unamie) Lei.

2. Pentru școlarii cari vor urma studiile *școalelor superioare de comerț* 50 (cincizeci) burse a 1000 (Unamie) Lei.

Reflectanții își vor prezenta cererile instruate cu certificat școlar, certificat familiar și de paupertate, vidimate și de preotul local, până cel mult 10 Septemvrie a. c. Direcțiunei școalei unde doresc a-și face studiile.

Vor putea beneficia de burse școlarii lipsiți de mijloace materiale cari au obținut, în anul școlar trecut, certificat cu media: *foarte bine ori bine*. Orfanii de războiu vor fi preferiți.

Cluj, la 19 August 1920.

Dir. învățăm. profes. și civil
Aurel Ciortea
p. Secretar general.

Catedre vacante

în învățământul mediu (civil) profesional.

La școalele medii (civile) și profesionale de sub conducerea Secretariatului general din Cluj, al Ministrului instrucțiunei, sunt următoarele catedre de ocupat cu 15 Septemvrie a. c.

I. Câte o catedră de limba franceză: la școalele medii (civile) pentru băieț și fete din Bistrița, Careii-mari și Cluj; la școalele medii (civile în legătură cu școalele superioare de comerț din Orșova, Hațeg și Lipova.

Câte o catedră de limba Română și Franceză: la școalele medii (civile) de băeți din Modoș, Ocnele Mureșului (Uioara) Periamoș, Reghin, Cehul Silvaniei, Sânmiclăușul mare, Sântana, Vișeul de sus; la școalele medii de fete din Caransebeș, Făgăraș, Șimleul Silvaniei, Zălau Zlatna și Brad.

Câte o catedra de limba franceză-germană: la școalele medii (civile) pentru fete din Aiud și Gherla.

Câte o catedra de limba română-germană: la școalele medii (civile) de băeți din: Reghin, Abrud. Lipova, Huedin, Careimari, Cehul-Silvaniei, Cluj, Hațeg, Sântana și la școala civilă de fete din Zlatna.

O catedră de istorie geografie la școala medie (civila) pentru băeți în Cluj una de Naturale Chimie, la școala medie de băeți din Diciosânmartin, câte o catedră de Matematică-Fizică la școalele medii de băeți din Vișeul-de-sus și Regin.

II. La școalele superioare de comerț sunt a se ocupa următoarele catedre: 1. de Istorie-Geografie, câte o catedră în Hațeg, Târgumureș și pentru fete la Sibiiu 2. de Chimie-Merceologie: câte o catedră Hațeg și Lipova, 3 de Studiile-comerciale o catedră la Sibiu pentru fete.

III. Vom angaja la școalele de meserii din Brașov, Satumare, Târgumureș câte un conducător de atelier pentru lemnărie. In Cluj, Arad, Târgumureș, Timișioara și Oradeamare: câte un conducător de atelier pentru metalurgie. In Odorhei și Zlatna câte un conducător pentru Argilă și ceramică.

In Timișoara (școala superioară) și Zlatna (școala inferioară) câte un inginer-arhitect și la Timișoara (școala superioară) Târgumureș, Arad și Oradeamare (inferioare) câte un inginer-mecanic.

La școala superioară din Cluj e lipsă de 2 ingineri-mecanici și de un profesor pentru geometrie și desemn.

Cei cari doresc a fi angajați la vreuna din catedrele amintite, își vor înainta cererile lor Secretariatului general al Instrucțiunei din Cluj până la 25 August a. c. anexând și documente justificative asupra naționalului, pregătirei și a eventualelor servicii prestate.

Toți petenții, — cu excepțiunea celor de naționalitate franceză, luați în vedere la catedrele de limba franceză — au să dovedească, că sunt cetățeni români și că stăpânesc în mod satisfăcător limba română.

Informațiuni asupra condițiunilor de angajare se pot lua la acest secretariat general.

Cluj, la 8 August 1920.

Secretar general abs.
A. Ciorcea,
dir. înv. profesional
1—2 și mediu.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

UN STUDENT în drept cunoscâte în lucrări de birou și de limbile române, germăna și maghiara, caută oficiu după masă. Adresa la Administrația.

ORI CINE poate câștiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

MOBILE pentru dormitor, birou și sală de mâncare precum și corvare se caută la ziar. Adresa E. V.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Înfrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Înfrățirea" se angajează la administrația ziarului.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

Vânzări și Cumpărări:

DE VÂNZARE costum jachet și palton de larnă. Amatori a se adresa la Administrația ziarului sub C.

CUMPĂR haine puțin uzate, ase adresa la Administrația ziarului.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

România Ministerul Justiției
Secretariatul general Cluj.

Publicațiuni.

Ministerul Justiției Secretariatul general din Cluj, având nevoie de doi pareți de scânduri, o ușe și mai multe stelaje pentru închiderea aulei din etajul II. în edificiul Curții de Apel din Cluj, provoacă pe toți acei tâmplari cari voesc să pregătească lucrul mai sus amintit să își înainteze ofertele închise cu 10% cauțiune până la 25 August 1920 a. m.

Acela care va primi lucrul, cauțiunea i se va reținea, pe când celalalți și-o ridica în proxima zi după deciderea în merit, adecă la 26 August 1920.

Intreprinzătorii pot primi instrucții dela direcțiunea contabilității acestui Secretariat general.

Cluj, la 19 August 1920.

p. secretar general:
Ioan Iancu,
șef. contabil.

Instiințez pe Onor. Clienți că am sosit din Sinaia și am reluat lucru
Gazda proprietarul saloanei de mode.

Direcțiunea Scoalei civile de băeți și fete, Cluj.

Internat țărănesc

în legătură cu școală civilă de băeți din Cluj.

In internat se primesc 40 de băeți de țărani, cari în legătură cu școală civilă voesc să îmbrățișeze o carieră practică și anume după terminarea școalei civile vor să treacă la școalele industriale, la școalele de arte și meserii sau la școalele superioare de comerciu. Li-se deschide și posibilitatea unei carieri scutte și cinstite trecând după terminarea alor 4 clase civile la cursurile de poștă și telegraf, la tren și la administrație.

Condițiunile de primire sunt:

1. Copii a țaranilor și a micilor industriași dela sate (escepțional și alții) cari au absolvat cel puțin 4. clase primare și n-au etatea peste 15 ani. Acestia vor fi primiți în clasa I. civilă. Copii cari nu absolvat 5 ori 6. clasa primare, dacă sunt trecuți de 12 ani, li-se face posibilă, prin un examen de primire, trecerea în clasa II. civilă. In clasa II., III. și IV. vor fi primiți elevii, cari produc atestat școlar din clasa precedentă.

2. Toți elevii vor avea in internat cvartirul, incălzitul și luminatul gratuit; cei lipsiți de mijloace vor avea din partea statului și câte o bursă de 1000 lei pe an. Toți elevii și cei fără bursă, vor avea în apropierea imediată a școalei o popotă românească, unde plata se va face cu alimente (cereale, cartofi, unsoare, brânză, lapte, ouă, fasole poame, ligtar etc.). In natură vor plăti numai atâta, cât consuma în mod indatinat un băiat.

3. Elevii internatului vor aduce cu sine hainele de pat. o ladiță studențească, haine trebuincioase românești de vară și de iarnă (incăltâmintea poate fi și opinci) recvisitele de masă și alte obiecte de lipsa pentru austinerea curățeniei. Pat i-și aduc elevii, sa i-i plătesc costul aici la inscriere. Fiecare aduce saltea (strujac).

4. Internatul e foarte igienic și mai are următoarele specialități: Elevii vor avea în toate ziua gimnastica regulată, în toata ziua vor lucra o oră sub conduceret profesorilor obiecte de industrie (modelaj din lut, gips și alabastru, lucrări în carton, compactorie, tâmplărie, rotărie, sculptura, mobile de grădină, impletituri din paie, din papură și din nuele). Din obiectele lucrate de elevi jumătate sunt ale lor iar din vederea alor jumătate li se va imbunătăți bucătăria lor.

5. Elevii vor învăța și muzica instrumentală și vor avea chorul și orchstra lor de casă.

6. Toți elevii internatului vor fi *cercetași* și vor fi instruiți în ale sportului. Supravegherea și creșterea lor va fi de model.

Inscrierile se pot face până în 15 Septemdrie la școala civilă (Str. Cogălniceanu No. 11.)

Cluj, 24 August 1920.

Juliu Karsai director. *Anton Domide* secretar.

Dela consiliui Orășenesc, Cluj.

No. 290—920.

Publicațiune.

Notărirea Consiliului Orășenesc, subt No. de sus, referitori la urcarea taxelor de loc, ocupat de birjari și aprobată din partea Min. de interne, Decr. Gen. Cluj, prin No. 3043—920 e pusă în vedere publică, pe timp de 8 zile, fără drept de recurs la Secția Financiară, (com. 32).

Să provoacă prinurmare toți proprietari de birjă, că după espirarea terminului să achite toate taxele restante, pe lângă licvidarea contabilitătii la cassa centrală a orașului, sub urmările corpvrației legale.

Cluj, la 18 August 1920.

Dr. Hossu
p. primar.

Corpului VI. Armată Serviciul Intendei.

No. 65888—1920.

Anunț

Regimentul 18 vânatori a pierdut în ziua de 8 Iunie 1920 un carnet de bonuri și un livret de echipament din anul 1919/20 în oare era facuta inregistrarea și pe anul 1920/21.

Acest registre de declară nule și valoare în mana oriciu s-ar află.

In caz dacă sar află la vre corp urmarea a să se verse la Intendența Corpului VII. Armata Sibiu.

Din ordin Sef. Serv. Intendenței Int. General:
ss. *Reihter.*

Corpul VI. Armată Serv. de Stat Major Bir. III. Adjt.

No. 4586—1920

Incunostintare.

Examenul de admitere pentru școlile pregatitoare de ofiteri care urmă sa aiba loc la 16 August la Sibiu se amană pentru 24 August Canditaților din teritorile reuniț inscrisi a trece examenul la Sibiu se fac inlesniri de locuința și hrână la prezentarea la București. Rugăm a se face cunoscut prin publicitate.

Director Scolilor Militare:
Colonel ss. *Negreanu,*
pentru conformitate: Indisifrabil.

Cea mai veche și mai renumită
fabrică de lichior
Eleonora Szilágyi
soc. pe acți fondată la 1832 Cluj,
recomandă cele mai bune licheruri și beuturi spirtoasc de prima calitate.

La administație se
caută o dactilografă
bine retribuită.

„MISSIR"
Cluj, Str. Memorandului (Unio) 11

STOFE DE LÂNĂ
MĂTĂSURI
MOUSELINURI
DELOURURI

LINOLEUM - PREȘURI - COVOARE PERDELE - ARTICOLE DE MODĂ PENTRU DOMNI ȘI DOAMNE □ □

Reion special de Incălțăminte fină.
En gros și En detail.

Banca Românească
caută funcționari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.
Ofertele se primesc la
Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Banca de Scont a Românlei Sucursală Sibiu,
caută un contabil care să cunoasca limbele române și germană.
Se așteapte oferte.

Ori cine poate câștiga zilnic
300—400
de coroane
chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru alise da explicațiuni în scris. □ □ □ □

Cosinzeana

Institut de arte grafice, editură și Librărie

Proprietar: **Dr. SEBASTIAN BORNEMISA.**

Tipografia: Str. Universității 3. Librăria: Piața Unirii No. 7.
Sucursală: Strada Elisabeta 1. **CLUJ** Biroul: Strada Universității 3.

TIPOGRAFIA

DISPUNE

de cele mai moderne caractere tipografice, mașini de cules, mașini de tipar plane și rotative, bostoane americane.

EXECUTĂ

prompt, artistic și avantajos tot felul de lucrări tipografice, ca: registre, foi volante, dosare, afișe, broșuri, reviste, cărți, ziare, imprimate advocațiale, etc.. etc.

LIBRĂRIA

ASORTATĂ

cu cărți literare, didactice și științifice, ultime noutăți literare, reviste literare și științifice, cărți și reviste franceze.

DEPOSIT GENERAL

dela „Cartea Românească“, „Viața Românească“, A. Steinberg și fii, Socec & Co, Alcalay, A. Stănciulescu, etc

Imprimate advocațiale. - Reprezentanțe

Administrația Căminul Studențesc Cluj.

No. 125—1920.

Concurs.

Se publică concurs pentru curățirea generală și pentru facerea unor reparații de zidărie și de geamuri la „Căminul sudențesc“ din Cluj. Cei cari doresc a face acestea lucrări, sunt rugați, ca până în 8 Septemvrie a. c. să prezinte ofertele lor detailate serviciului edil de stat din Cluj.

Cluj, la 23 August 1920.

Atanasie Popa
p. administrator.

Căutăm depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

De vânzare

costum de dame pentru călărie, elegant, culoasca neagră cu vestă albă.

Pijama noua pentru dame, pantaloni și jachetă, de mătasă

Széchenyi-tér 7. A. (parter).

Ori cine poate câștige intre 300—400 coroane pe zi,

persoanale cari dorese se adresa la Administrația ziarul sub câștig. □ □ □

A APARUT:

Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA“

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82. ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare

PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

Atelierele de reparat locomotive găsesc:

Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oțel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest și cauciuc
Garnituri de asbest și grafitate
Table de fer și fer de lucru

Precum și orice fel de articole technice, electrice și de ferărie la

I. NACHT Bucureşti.

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — **Depozitul:** Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, Bucureşti.

ZIARUL

INFRĂȚIREA

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat si Bucovina

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI
Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 22 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini — Vineri 27 August 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIA SIBIIU

Pag. 2.

...ul Béla Kuhn.
Profitând de desacordul franco-englez şi ducând pe Aliaţi în eroare, Ungaria a putut să-şi re- ... din ... parte din oştire, ... noui lo- ... vor ... dapest ... formeze ... tat. Acea ... pentru ... stre va ... respect...

On Transilvania Sibiu

Fraţii

Anunţuri. şi agenţiile de publicitate | Redacţia: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) ADMINISTRAŢIA: Str. Universităţii No. 2. | Abonamente: 1 an . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

Alianţa română-ceho-slovacă

Discursul pronunţat de dl Ed. Beneş, ministrul de Externe al Republicei ceho-slovace, la dineul oferit în onoarea sa de Ministerul nostru de Afaceri streine, merita desigur o atenţiune mai deosebită decât aceia pe care i-a dat-o presa din Capitală. Tot aşa anumite declaraţii pe care dsa le-a făcut în interview-ul acordat reprezentanţilor ziarelor din Bucureşti.

Atenţiunea aceasta se impunea nu numai pentru însemnatul rol pe care dl Beneş îl are în conducerea politică a noului Stat vecin şi amic, ci şi pentrucă spusele şi declaraţiile sale vin dela unul din cei mai profunzi cunoscători ai raporturilor politice din fosta Monarhie austro-ungară, ai împrejurărilor diplomatice în care s'au creat şi mărit, prin desmembrarea acestei Monarhii, Statele ce i-au luat locul, ai situaţiei politice în care aceste State se găsesc azi şi vor fi nevoite să trăiască în viitor şi ai necesităţilor, de ordin particular şi general, pe care consolidarea lor o reclamă în modul cel mai imperios.

De aci politica bine definită şi limpede exprimată pe care Ministrul de Externe ceho-slovac o preconisează în relaţiile cu aceste State şi pe care poporul ceh o va urmări negreşit cu aceiaş tenacitate cu care a urmărit în trecut libertatea naţională şi independenţa sa politică, prin distrugerea Monarhiei austro-ungare, — distrugere pe care a izbutit s'o impună diplomaţiei europene — printr'o strălucită acţiune de propagandă politică — ca o necesitate, fără de care nu se va putea întemeia, pe baze de drept şi de echitate naţională, o nouă ordine politică, solidă şi durabilă, în Europa centrală.

„Detruisez l'Autriche-Hongrie“ — distrugeţi Austro-Ungaria! a fost strigătul pe care propaganda politică cehă în Apus l-a repetat necontenit dela începutul războiului mondial până'n momentul când scopul a fost ajuns. Dl Beneş, — marea autoritate politică şi morală a acestei propagande, echivalentă, în rezultatele ei, ca adevărate victorii militare, — o spune azi, din nou, şi pentruce: pentrucă'n Apus, în Anglia, în Franţa şi chiar în Italia, menţinerea Monarhiei dualiste era o dogmă dela care lumea diplomatică a Aliaţilor noştri era convinsă că nu se va putea abate fără să producă, ca urmare, o totală anarhie în Europa mijlocie şi o păgubitoare scădere a civilizaţiei şi culturei ei.

„Am desfăşurat împreună“ — zice, cu caracteristică modestie, acel căruia mai ales i-se datoreşte acţiunea aceasta — „o sforţare considerabilă pe lângă marii noştri Aliaţi, pentru a-i face să înţeleagă în ce consistau pericolele existenţei Monarhiei austro-ungare şi în ce chip prietenia şi colaborarea noastră (română-ceho-slovacă) viitoare va fi o garanţie sigură de viitorul echilibru în Europa centrală“. Intr'adevăr, numai când istoria diplomatică a războiului se va cunoaşte în amănunt, se va putea şti şi aprecia după cuviinţă rolul însemnat pe care Cehii în deosebi, prin activa şi viua lor propagandă politică, l-au avut în distrugerea dogmei de care vorbeam a diplomaţiei apusene. Fără de această propagandă a lor se poate afirma chiar, că desmembrarea Monarhiei dunărene nu s'ar fi îndeplinit decât în parte şi într'o formă care, într'un chip sau altul, ar fi dus fatal la restaurarea monstruoasei hegemonii austro-maghiare, pe care anumiţi oameni politici şi diplomaţi apuseni, reprezentanţi ai unor cunoscute interese capitaliste şi vădite tendenţe de dominaţie economică, o mai urmăresc încă şi azi destul de serios.

Şi bărbatul de Stat, care ştie toate acestea, îşi dă, mai bine decât alţii, seamă, cât de mult o asemenea acţiune de restaurare poate fi înlesnită de zăbovirea şi paralisărea operei de consolidare a noii ordine politice stabilite de Conferenţa de Pace în locul fostei Monarhii habsburgice. De aceia el ţine de absolută necesitate politică şi de adevărată onoare naţională ca Statele noastre să facă dovadă ... „de mii de ori în timpul războiului au spus că desmembrarea Austro-Ungariei va produce o anarhie în Europa centrală, că asigurările ce s'au dat în această privinţă Aliaţilor nu-s cuvinte deşarte“. — că putem, într'adevăr, printr'o politică de drept şi de echitate, să garantăm în vecinătatea şi în jurul nostru ordinea şi pacea, de care Europa are trebuinţă pentru restabilirea şi normalizarea vieţii sale, total zdrunciuate prin războiu.

Dar această dovadă nu se poate face decât prin linişte în lăuntru şi siguranţă 'n afară, cari, la rândul lor, nu se pot obţine, faţă cu machinaţiile politice ale celor ce urmăresc, din interese străine şi contrarii alor noastre, constituirea aşa zisei Confederaţii dunărene şi faţa de intenţiile turburătoare ale Maghiarilor, pe cari catastrofa războiului nu i-a adus încă la realitate, decât printr'o politică de solidaritate şi de sprijin reciproc, printr'o alianţă defensivă, care, cum se exprimă de Beneş în interview-ul său, să fie păzitoarea ordinei şi păcii în Europa centrală.

Necesitatea unei asemenea alianţe, în scopul arătat, este, pentru poporul român, tot aşa de evidentă, ca şi pentru cel ceho-slovac. Ca şi conducătorii Republicei vecine şi amice, conducătorii Statului român au aşa dar datoria s'o susţină cu toate mijloacele şi împotriva tuturor piedicelor. Căci, din nefericire, există şi atari piedici. Mai întâiu orientarea politică, firească şi explicabilă, a Cehoslovacilor spre Slavii de Răsărit, spre Ruşi în deosebi. Al doilea chestiunea graniţei maramureşene, mult mai serioasă, decât să pare că unii oameni politici ai noştri o scot-esc. Dar despre acestea-mâne.

Alex. Lapedatu.
Prof. la Universitate.

Generalul N. Petala

Ofiţerii Comandamentului loc. au primit ieri în mod sărbătoresc pe comandantul lor, distinsul general Nicolae Petala, care, pentru faptele de arme şi partea activă ce-a luat-o în conducerea luptelor, a fost decorat de mareşalul Joffre cu Leplunea de onoare în gradul de comandor.

Generalul Petala, după ce-a lucrat în mod intens în anii de pregătire la frontiera Oltuz—Palanca, a străbătut o în primele zile ale războiului, în fruntea Brigăzii 15-a de infanterie, ocupând Cicsereda şi Valea Oltului superior. La 30 August este chemat telegrafic la Comanda Diviziei 9 din Dobrogea, care era în retragere după căderea Turtucaiei şi după 2 zile de comandă a putut opri retragerea şi câştiga victoria dela Harabagi, dând o mare luptă în care a căzut şi prinţul de Hessa care comanda armata germană.

La 28 Septemvrie, murind generalul Prapargescu, i-s'a dat comanda Corpului I armată, care opera pe un front de 80 km.; totuşi a reuşit să oprească înaintarea Germanilor cari erau în ... la Sibiu. In timpul acestor operaţii a organizat luptele glorioase dela munţii Frunţile şi sf. Ilie.

In timp ce Germanii se apropiau de Tg. Jiu, murind generalul Dragalina, comanda Armatei I-a s'a încredinţat generalului Petala, care, luând comanda în momentul critic al derutei, a dat şi a făcut să se respecte următorul frumos ordin de zi: „Fiecare, acolo unde este, să se întoarcă cu faţa la inamic şi să dea lupta“. *Secondat de generali, printre care îndeosebi la Jiu generalul Anastasiu s'a distins, şansa luptei s'a schimbat de partea noastră.*

In timpul refacerei armatei, după retragere, a organizat refacerea corpului I. cel mai lovit de tifos exantematic, cu care prilej, stând mereu printre soldaţi, s'a îmbolnăvit. După refacere, a luat comanda sectorului dela Panciu la Varniţa, pe care l-a ţinut până la armistiţiu, când i-s'a dat comanda corpului IV. armată, cu care a ocupat Bucovina şi a respins pe bolşevici, cari la Hotin, reuşiseră a trece peste trupele din corpul V.

Pentru Ardeleni îndeosebi, numele N. Petala este scump, amintindu-le cel mai larg sprijin dat refugiaţilor şi voluntarilor în timpurile grele de restrişte. Aceeaşi dragoste pentru Ardeal şi ardeleni care l-a stăpânit în timpul războiului, l-a îndemnat ca să ceară comanda unui corp ardelenesc.

Sărbătorirea de-acum, pentru înalta distincţie ce i-a acordat-o Franţa ni-a dat prilej să împrospătăm amintirea unor fapte care au contribuit aşa de mult la pregătirea biruinţei noastre.

Cetiţi „Infrăţirea“

Bugetul

După cinci ani, ţara are în fine un buget. Parlamentul a votat, într'un articol unic, bugetul statului, care se soldează cu un deficit de o jumătate de miliard. Pentru proporţiile exagerate pe care le-a luat acum banul, desigur că nici quantumul bugetului şi nici acest deficit nu este îndeajuns de apreciat. Cum însă bugetul nu se poate întemeia ca şi cheltuelile unui particular pe această proporţie de exagerare la venituri, întrucât asupra dărilor nu s'a operat decât uşoare grevări, înseamnă că obligaţiunile statului mărite după nemăsuratele urcări de salarii, nu găsesc o compenzaţie în proporţiile mărirei veniturilor. Ne aflăm prin urmare nu în faţa a jumătate de miliard deficit, care să fie apreciate după cum este acum depreciat, în general, banul.

Cele 500 milioane rămân pentru stat milioane de lei, fără nici-o scădere şi cu valoarea *normală* a leului, întrucât ele nu se vor balansa acum, ci în viitor, pe valoarea normală la care se va reveni. De aceea, pe lângă alte multe lipsuri şi erori principale care pot fi examinate numai [illegible] este mai cu osebire greşit de prevedere.

Bugetul, oglinda activităţei şi situaţiei organismului de stat, ar fi putut fi prilejul cel mai potrivit pentru concentrarea tuturor forţelor şi resurselor ţărei, cu un scop mai îndepărtat decât numai acel al unei simple operaţii de comptabilitate, prin care s'a reuşit a se solda debitul cu creditul.

In alcătuirea bugetului trebue ca să se întâlnească tot ceace formează elementele de compunere ale organismului de stat. Capitolele bugetului, fie la venituri, fie la cheltueli nu sunt simple posturi de debit sau credit dintr'un bilanţ care nu însemnează mai mult decât arată cifrele din dreptul lor,-ele sunt însăşi forţele vii şi sursele active cari dau viaţă organismului de stat. Pentru acest motiv în totdeauna şi în toate ţările, în jurul bugetului se dau în parlamente luptele cele mai mari dintre partide.

La discuţia bugetului nu se întâlnesc numai concepţiile financiare, mai mult de ordin tehnic totdeauna, ale miniştrilor de finanţe, la această discuţie se întâlnesc în aji programele şi doctrinele partidelor. De aceea, din acest punct de vedere, este regretabil că discuţia a fost amânată — ca un document al timpului — *pe după votarea bugetului, pentru la toamnă!* E regretabil însă numai pentru respectarea principiului, întrucât din punctul de vedere al folosului practic pe care această discuţie l-ar fi adus, nu avem cuvânt să regretăm. In afară de partidul liberal, care are o politică financiară bine stabilită, celelalte partide „noui nouţe“ cum sunt, nu ar fi putut contribui decât numai negativ, numai prin o serie nouă de incidente şi conflicte.

Cât priveşte concentra parsa ne vorbeşte şi ne-o arată ca o simplă operaţiune de comptabilitate, nereprezentând nici o doctrină în distribuţie şi nici o concepţie în crearea veniturilor. Impozitele noui au rămas nerezolvate şi de aceea o sumedenie de resurse ale *actualei* vieţi economice şi financiare, în viitor, cu cât mergem spre normalizare, vor dispărea sub forme care nu vor mai putea fi aşa uşor lovite de impozite.

De aceea, cu toate că s'a votat bugetul, putem spune că, din punctul de vedere al unei politici economice, nu avem încă buget.

Pregătirile militare din Ungaria

După informaţiile aduse de ziarele vieneze se pare că Ungaria nu înţelege a respecta tratatul de pace pe care l-a iscălit la Versailles. Pe teritorul Ungariei se pregăteşte în ascuns o armată, încadrată cu foşti ofiţeri din armata austro-ungară, şi formată din mai multe legiuni de voluntari, cu scopul de a restabili pe Habsburgi pe tronul Ungariei şi eventual şi pe cel al Austriei. Totodată, după cât transpiră din aceste ziare vieneze, scopul înfiinţării acestei armate e, ca printr'o lovitură dibace să se reînfiinţeze vechea monarhie dualistă, cu nodul principal la Budapesta, şi totodată să se readucă la sânul Ungariei teritoriile pierdute.

Legiunile înfiinţate, poartă numele teritoriilor pierdute, şi după cum anunţă „Arbeiter Zeitung“ ar exista şi o legiune numită ardelenească, cu scopul de a pătrunde în Ardeal la momentul oportun.

Fără să se alarmeze prea mult de pregătirile militare ale Ungariei, totuşi România vrea să ştie dacă Ungaria înţelege sau nu să respecte tratatul pe care l-a iscălit. După acest tratat, Ungaria nu poate avea o armată mai mare de 30.000 oameni, şi aceasta numai în vederea pazei pe care trebuie să o exercite pe teritorul său contra anarhiei comuniste. Noi nu putem tolera ca Ungaria, care a mai dat dovadă de cum înţelege să se poarte cu vecinii săi, să se înarmeze, mobilizând şi adunând voluntari şi pregătind lovituri, care deşi nu vor ajunge la nici un rezultat, vor putea totuşi să tulbure liniştea noastră.

Noi am executat faţă de Aliaţi şi faţă de învinşii noştri, toate clauzele tratatului de pace, şi nu înţelegem ca alţii să treacă peste ele în dauna noastră. Ungaria şi-a închipuit să bolşevismul rusesc alături de imperialismul german îi va da prilejul să încerce din nou ceeace a mai încercat de două ori sub regimul

lui Béla Kuhn.

Profitând de desacordul franco-englez şi ducând pe Aliaţi în eroare, Ungaria a putut să-şi refacă din nou o parte din oştire, cu care speră să dea noui lovituri.

Faţă de aceste pregătiri ale Ungariei, stabilite în mod oficial, se pare că guvernul român, împreună cu cel Jugoslav şi Cehoslovac, înţelege a nu mai rămâne impasibil. Ziarele anunţă chiar că guvernele acestor trei state pregătesc o notă drastică pe care vor adresa-o guvernului din Budapesta, invitându-l să se conformeze dispoziţiunilor din tratat. Această notă, care se impune pentru apărarea siguranţei noastre va sili guvernul ungar să respecte tratatul pe care l-a iscălit şi totodată va arăta Ungariei că România, Jugoslavia şi Ceho-Slovacia sunt unite pe deplin în ce priveşte atitudinea faţă de Ungaria.

Fp. R.

CRONICA IAŞULUI

— Aspectul oraşului — Cursuri universitare de vară — Manifestaţii socialiste — Scriitori Iaşului şi operile lor — Iaşul artistic — Muzeul Statei — O solemnitate naţională — Stagiunea Teatrului Naţional Congresul studenţesc şi Universitatea ieşeană —

Răsfăţatul Iaşi, oraşul intelectual al Moldovei, va avea cronica sa şi în ziarul „Infrăţirea", marele cotidian al Ardealului.

Astfel Ardealul şi celelalte provincii româneşti alipite, vor fi ţinute încurent cu mişcarea socială, artistică şi culturală a acestui bătrân oraş, unul din principalele centre culturale ale vechiului Regat.

Iaşul îşi doarme liniştit somnul vacanţei, moleşit de marile călduri ale verei. Uitându-te dealungul străzilor goale de trecători, îţi dai seama odată mai mult că sufletul acestui oraş îl dă şcolile — dela şcoala primară la Universitate. O bună parte din societatea ieşeană e plecată în villegiatură la ţară, iar pentru cei rămaşi, singurul loc de refugiu, pentru a scăpa du căldura şi praful oraşului, este frumoasa grădină a Copoului.

*

Dar [illegible] nu e lipsit cu totul [illegible] de vară pentru peste profesori secundari basarabeni, care vor duce încurând [illegible] culturei româneşti în [illegible]ia. Ca activitate edili[illegible] marile lucrări ale [illegible] pentru repararea străzilor, ajunse de pe urma războiului într'o stare de plâns.

Frământări politice.

Gruparea socialistă îşi schimbă şeful. In locul „doctrinarului" Dr Ghelerter, care îşi mută reşedinţa politică la Bucureşti, e desemnat de conducător suprem deputatul socialist . . . Gh. Tanase. De fapt acest vajnic luptător a luat de mult conducerea efectivă şi una din toatele acestei conduceri este caraghioasa procesiune a sindicaliştilor roşii din 13. August a. c., ca semn de protestare împotrive legei dl Trancu-Iaşi, când s'au întâmplat scene de un humor, ce întrece pe acel al scrierilor nemuritorului Caragiale.

Nemulţumiri s'au ivit în sânul grupărilor conservatoare şi averescane, care au în minister câte un reprezentant. Conservatorii democraţi pe dl Greceanu şi averescanii pe dl M. Cantacuzino.

Cei 2 miniştrii nu-şi pot împăcă partizanii, care îşi disputà intâietatea când e vorbe de . . . posturi politice. O fuziune . . . nefuzionată.

Deasemenea în partidul naţionalist- democrat al dlu Cuza se fac mari prefaceri. — Câţiva din intelectualii partidului conduşi de irezistibilul oportunism politic au trecut la gruparea dlui N. Iorga şi plănue c pentru toamnă un congres al naţionaliştilor d n [illegible]

Mişcarea literară.

Principala directivă a mişcărei literare o dă la Iaşi grupul de literaţi strânşi în jurul revistei „Viaţa Românească" la editura acestei reviste au apărut în ultimul timp o serie de cărţi interesante: „Note şi impresii literare" ale criticului D. G. Ibrăileanu, admirabila traducere a lui „Cyrano de Bergerac" de poetul ieşean M. Codreanu, „Poveşti Moldoveneşti" ale cunoscutului istoric Radu Rosetti etc.

Este aşteptată apariţia întregei opere literare şi sociale a lui Dobrogeanu-Gherea. Primele volume vor cuprinde, „Studiile critice", „Neciobăgia" şi Poetul ţărănimei" studiu critic al operei lui Gh. Coşbuc, apoi vin celelalte studii literare şi sociale, ce nu au fost încă adunate în volume.

Mai sunt în curs de apariţie volumele „In amintirea lui Creangă" de M. Sadoveanu, „Originea Românilor", lucrarea marelui filolog Al. Philippide, „Istoria teatrului din Moldova," datorită dlui T. T. Barada, precum şi alte lucrări importante.

Cronica artistică.

Cercurile artistice discută cu interes tabloul istoric „Desrobirea ţiganilor" al Pictorului Gh. Popovici, directorul şcoalei de Arte frumoase din localitate. Tabloul e în lucrare.

Sculptorul I. Mateescu lucrează la bustul regretatului artist dramatic State Dragomir, ce i-se va aşeza în toamnă pe mormânt. Familia marelui dispărut, pictorul D. Statel, anunţă aranjarea unui muzeu artistic, în care vor fi expuse toate picturile: portrete, pesagii şi admirabille sale „naturi moarte".

In aşteptarea unei zile mari.

Ziua de 23 August a. c. a fost consacrată unei mari solemnităţi naţionale. In această zi s'a transportat capul lui Mihaiu-Viteazul, care a fost adus în oraşul nostru la 1916 în timpul refugiului în Moldova. A fost o zi de pioasă serbătoare naţională, care a făcut cinste vechei capitale a Moldovei.

Viitoarea stagiune a Teatrului Naţional—Universitare.

Nu ştim încă repertoriul complet al stagiunei de toamnă. Se vede că stagiunea se va deschide cu prima piesă românească „Mirtil şi Cloe" al lui Gh. Asache, care a împlinit anul trecut 100 de ani de când s'a jucát pentru întâia-oară. S'a pus în repetiţi „Çyrano de Bergerac allui Rostand, rolurile principale [illegible] (în rolul lui Cyrano) şi de d-şoara Jeana Popovici (în rolul Roxanei).

Până acum s'au înscris peste 100 de studenţi pentru a lua parte la Congresul studenţesc din Septemvrie, ce va avea loc la Cluj. Studenţii îşi prepară conferinţele ce le vor susţinea la Congres, pentru a se pune bazele unei solide organizări studenţeşti.

Emis.

Pretutindeni
în Ardeal
nu se citeşte
de cât
„Infrăţirea"

ANCHETELE NOASTRE

Cuartiruirea

Faptul că atâtea mii de Români veniţi în Cluj ca să lucreze pentru binele ţării, sunt nemulţumiţi din cauză că biroul de cuartirare nu răspunde cererei lor de-a căpăta un adăpost, am socotit că e necesar ca să ne informăm precis cum se petrec lucrurile acolo.

Biroul de evacuare, cuartirare şi control fiind organele prin care trebuie să treacă ori ce cetăţean ce doreşte o locuinţă, să le examinăm pe scurt organizaţia.

Lipsa de personal.

Lipsa de personal este evidentă şi se poate vedea din următoarele cifre.

1) La biroul de evacuare sunt în total 8 (opt) funcţionari, cu şef cu tot.

2) La biroul de control al locuinţelor sunt 1 (un) şef, 3 agenţi şi 2 ofiţeri delegaţi de comănduire.

3) La biroul de cuartirare sunt 4 (patru) funcţionari.

Şi deşi s'a cerut prin secretariatul de interne să se trimită dela serviciile cu număr mai mare de funcţionari, câte un singur funcţionar pentruca serviciul cuartierurei să poată merge mai regulat, nu s'a primit, până în prezent, nici un răspuns.

Birourile sunt neorganizate.

Lipsa personalului atrage după sine o completă lipsă de organizare. Extrema bunăvoinţă pe care o pun funcţionarii actuali nu poate aduce la curent bunul mers al serviciului. Nu s'a putut face de atâta timp o situaţie clară şi precisă a numărului camerilor din Cluj, a rangului de confort ce le au, a numărului persoanelor ce le locuiesc şi eventual, dacă s'ar mai putea socoti şi situaţia socială a celor ce ar putea locui în ele.

Cum lucrează birourile?

Referindu-ne la biroul de evacuare putem spune că el este foarte des supus influenţelor din afară, cari îl stinghereṣc în mersul său deja destul de lent. Deşi se afirmă că se cunoaşte perfect numărul de persoane ce ar trebui evacuat, mormane întregi de hârtii stau să-şi mai aştepte rezolvirea.

Biroul de control astăzi abia îşi începe activitatea, pornind bine înţeles cu multă prudenţă la drum, pentru a nu fi privit cu ochi răi de nimeni. Despre el deci nu putem zice decât „să lucreze cu noroc".

Cel mai frequentat de public e Biroul de cuartirare. Cum încă nimeni nu s'a gândit să facă o regulă cât de simplă în privinţa cuartirării, acest birou lucrează aşa cum poate sau cum i se porunceşte de cel se scoală mai de dimineaţă. Nimeni nu ştie; cine are drept la la o locuinţă în Cluj, câte camere şi cât de confortabil trebuie să fie ele, pentru numărul membrilor familiei cari se prezintă, prcum nu se găseşte nici o situaţie zilnică de câte camere sunt în Cluj, câte rechiziţionate, câte ocupate şi câte libere.

Pe lângă aceasta, biroul încartirării nu este independent pentruca să aibă un singur cap responsabil. El nu poate lucra cu toată autoritatea. Archivele lui sunt trecute prin influenţele consiliului orăşenesc care judecă recursurile referitoare la cuartirare, recursuri pe cari le fac proprietarii, iar peste acest consiliu stă secretoriatul de interne; care are, poate, păreri câteodată opuse soluţiei biroului de încuartirare.

Nepăsarea unui anumit public.

Anumit public care deşi ştie bine cât de confortabil stau unele persoane, nu demască nici în mod anonim ziarelor sau chiar biroului de cuartirare excesul de confort al altora. Unii nu o fac din frică de răsbunare, altii din simpatie faţă de cei protegiaţi de soartă şi de oameni iar alţii din nepăsare.

Şi dacă ar avea vre-unul din ei un pic de conştiinţă faţă de o cauză românească, sau faţă de una umanitară, credem că nu ar mai persista în această atitudine.

Concluzia.

Se cere de urgenţă dar organizarea şi complectarea cu funcţionari a tuturor birourilor precum şi crearea unor reguli simple dar precise în privinţa cuartiruirei. Se pretinde încetarea jocului anumitor protecţii. Se face apel la public să fie mai drept faţă de suferinţa unora şi de fericirea altora căci numai astfel se poate ajunge la bunul mers al tuturor rosturilor.

Wy.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Unificarea advocaturii

— Să fie ridicat sau redus nivelul advocaturei? —

Iată încă una din chestiunile cari trebuie să preocupe pe toţi oamenii de bine, din complecsul de chestiuni privitoare la unificarea advocaturii în România întregită. Esenţa întru resolvarea problemei nu este că oare pot actualii advocţi din regatul vechiu să treacă în Ardeal căci dreptul de a pleda înnaintea instanţelor din Areal e incontestabil, ci oare în firul lucrărilor de unificare să fie menţinută advocatura la nivelul mai înalt din Ardeal şi Bucovina, sau să fie coborîtă la nivelul advocaţilor din regatul vechiu.

La acest loc să mi-se dee voe a face o mărturisire de credinţă Să nu creadă nimenea, că scriitorul acestor şire şi cei de o vedere cu el sunt conduşi de tendinţe de separatism sau regionalism. Din potrivă, sunt luptătorul celei mai desăvârşite unificări şi duşman al oricărei tendinţe de separatism şi mai ales al tendinţelor de a înjosi organizaţia statului român.

Dar să avem interesul cel mare al României înainte de toate. Trecând peste interesele personale, peste neajunsurile inerente oricărei prefaceri, să organisăm astfel statul român, ca în resultatul muncii de organizare să iasă toată cultura tot capitalul intelectual, care e adus ca aport de ţările unite.

Admit, că România are una dintre constituţiile cele mai liberale şi frumoase, are legi bune, aşezăminte moderne, dar în organizaţia de stat are şi părţi umbroase. De altă parte nu e mai puţin adevărat, că în organizaţia de stat, ce au adus o ca aport ţările unite, se află aşezăminte bune, pe lângă altele mai puţin corăspunzătoare din punct de vedere românesc, ba unele mai bune şi mai avansate decât cele din ţara-mumă.

Prin urmare în viitoarea lucrare de unificare legiuitorul nu va avea înaintea ochilor săi decât interesul statului românesc, dacă din aportul ţărilor alipite va selecţiona ce va găsi mai bun şi mai potrivit decât instituţiunile sale vechi, şi prin aceste instituţiuni aportate de ţările surori va întregi, desăvârşi şi ridi a pe ale sale. Un adevăr, care e atât de limpede în ochii tuturor oamenilor îndelegători ai intereselor româneşti.

O astfel de instituţiune, mai bine întocmită, pe un nivel mai înalt, adue ţările alipite, Ardealul şi Bucovina, în advocatură.

Din comparaţia, ce am făcut privitor la pregătirea tinerilor advocaţi în regatul vechiu şi în Ardeal, e evident, că advocatura în aceste ţări alipite e pe un nivel mai înalt. Cunoştinţele, cu cari iase înarmat un tînăr advocat în viaţă în aceste ţări, sunt cu mult mai vaste, atât din punct de vedere al pregătirei teoretice cât şi practice. Insăşi vârsta, cu care intră tînărul advocat în vieaţa profesională, e o garanţă cu mult mai mare la 25—26 ani, decât la 21 ani. In timpul din urmă a fost întrodus încă un stagiu de 2 ani după obţinerea diplomei de advocat (în vechia Ungarie şi în Austria). E adevărat, că în regatul vechiu încă trebuie să facă tânărul advocat un stagiu de 2 ani, care poate fi prelungit până la 3 ani. Dar şi în timpul stagiului advocaţii stagiari au toate drepturile advocaţilor, prin urmare au dreptul să pledeze la toate instanţele de sine stător, fără nici o îndrumare din partea unui advocat mai vechiu. Cum se prezentă în lumea dreptăţii munca acestor începători, ştie ori cine a avut de a face cu ei.

E clar, că nu e nici interesul statului, nici al justiţiei, nici al justiţiabililor, nici chiar al începătorilor lor în meseria de advocat, ca cu o pregătire teoretică minimală, fără nici o pregătire practică, fără îndrumările unui coleg mai bătrân să fie lăsat în goana vieţii, de a da ajutor juridic celor lipsiţi atunci când însuşi nu e provăzut cu armele necesare pentru profesiunea grea de advocat.

Să constatăm un lucru, fără supărare şi fără de a jigni. In statele, în cari pregătirea advocaţilor e redusă, — în afară de puţine escepţiuni, care confirmă regula — activitatea advocaţilor în general e puţin apreciată, singuraticii advocaţi sunt puţin consideraţi din partea justiţiabililor, văzuţi peste umăr chiar din partea magistraturii, nepreţuiţi din partea

Cronica politică

Până acum câteva zile, situaţia guvernului era aceasta: de o parte, majorităţile parlamentare care nu înţelegeau să mai sprijine o bancă ministerială, a cărei autoritate morală fusese aşa de mult scăzută prin campania dusă împotriva dlui Octavian Tăslăoanu, iar de altă parte însuşi generalul Averescu care nu vroia să accepte o primenire a guvernului şi cerea să i-se acorde un sprijin şi o încredere necondiţionată.

La mijloc, firește, se găsi o complicată ţesătură de acţiuni oculte prin care dl Argetoianu, deoparte, şi dl Take Ionescu de alta, întreţineau legături cu diferite grupări din opoziţie în vederea unei colaborări care părea din ce în ce mai posibilă.

Ameninţând cu demisia, generalul izbutise să-şi disciplineze majorităţile, fără să stirpească însă şi acţiunile oculte care se desvoltau în chiar sânul guvernului.

Şi, de aceea, potolită un moment, criza de guvern, a izbucnit din nou prin demisia dlui Matei Cantacuzino al cărui gest pare a fi în strânsă legătură cu deosebitele tabere şi curente formate în sânul guvernului.

Se poate spune deci că, în momentul de faţă, generalul Averescu se găseşte în luptă cu chiar guvernul pe care-l prezidează, şi nu e de mirare că, după o rezistenţă aşa de hotărîtă, generalul s'a decis în sfârşit să accepte şi canonul politic al unei grabnice remanieri.

Rămâne acum să vedem dacă cel puţin în ce priveşte realizarea remanierii generalul va fi lăsat să lucreze liber. Căci se poate întâmpla ca cei cari au impus remanierea să aibe acum pretenţia să-i fixeze şi condiţiile, şi aceasta ar însemna un nou prilej de neplăceri pentru sbuciumata guvernare a generalului Averescu.

Deocamdată se ştie cine va ieşi, dar nu s'ar putea spune şi cine va intra în guvern. Ne găsim doar în ajunul vacanţei parlamentare, faptul acesta va deschide un teren foarte prielnic pentru desvoltarea acţiunilor, combinaţiilor şi loviturilor de culise.

Invalidarea lui Bujor

Camera cu mare majoritate a invalidat alegerea cunoscutului agitator socialist Gh. Bujor.

„Sentimentalul şi romanticul vizionar politic" al cărui romantism a mers până acolo, încât cu revolverul în mână a golit pungile refugiaţilor de la Odesa, a fost astfel eliminat din parlamentul, unde atâţea alţi „romantici" şi „setimentali" politici voiau să-l trimeată. Fiind locotenent în armata română, în momentele cele mai critice pentru ţara noastră, când Ruşii părăseau frontul nostru şi inamicul ne ataca zilnic, Bujor a trecut la noul inamic de peste Nistru, şi organizând batalioane de dezertori şi spioni, ne-a atacat în neaumărate rânduri.

Formând un aşa zis „guvern român revoluţionar", Bujor a chinuit şi maltratat în închisorile Odesei, pe românii refugiaţi în interesul statului şi totodată a confiscat vasele româneşti refugiate în portul Odesa.

A complotat luni întregi contra statului român şi a propagat revoluţia întreţinând sute de agenţi provocatori şi spioni în ţară cu ajutorul banilor luaţi dela duşmanii noştri.

Reîntors în ţara pe ascuns, deghizat şi cu nume falş Bujor a continuat opera de agent al duşmanilor noştri, până a fost prins şi condamnat la muncă silnică pe viaţă.

Profitând de toleranţa condamnabilă a celor ce din cauza fricei n'au înţeles să ia nici odată măsuri energice şi de lacunele unei legi electorale modificată după capriciu, tovarăşii lui Bujor i-au fixat candidatura la Galaţi unde a reuşit să se aleagă, deşi era condamnat la muncă silnică pe viaţă.

Invalidarea lui Bujor, deşi venită după multă discuţie şi trăgănare inutilă, e o măsură salutară, chemată a salva prestigiul parlamentului ţării, care nu putea primi în mijlocul său pe un asemenea om odios.

Cu ocaziunea acestei invalidări s'a putut constata care sunt sentimentele şi credinţele politice ale grupărilor parlamentare. Acei cari, din fericire prea puţini, au susţinut pe Bujor, sunt aceiaşi cari la orice ocaziune au luptat contra intereselor ţării şi cari niciodată nu s'au sfiit să sfideze sentimentele publicului românesc ca şi idealul sfânt pentru care atatea au căzut pe câmpul de luptă.

Unui dezertor la inamic nu se poate aduce nici un fel de scuză, căci ostaşul nu are altă datorie decât aceia de a lupta.

Dacă am admite ca scuze ideile politice ce le-a avut Bujor, atunci oricând vom găsi motiv de iertare şi pentru oricare alt trădător. Şi tocmai aici e greşeala celor cari caută să îmbrace fapta odioasă a lui Bujor în haina amăgitoare a unui pretins romantism şi idealism de — care acesta ar fi fost condus.

Acei cari au susţinut validarea lui Bujor, ca şi acei cari au voit să facă dintr'un dezertor un martir, au sfidat la rândul lor Idialul scump pentru care atâţea au căzut, iar apărarea adusă lui Bujor, nu-i poate onora. *Fp. R.*

Complicitatea lui Károly

In procesul contra atentatorilor lui Tisza, se ivese tot mai multe dovezi de complicitatea contelui Károlyi Mihály. Martorul Hókai László a făcut mărturisiri senzaţionale. El declară, că împreună cu Kéri Pál şi cu Friedrich István a stat în legătură permanentă cu senatul naţional şi militar. Martorul îşi aduce aminte că în ziua de 29 ori 30 Octomvrie, în hotelul „Astoria", fiind vorba de arestarea lui Tisza şi a altor persoane, contele Károlyi a declarat că potrivnicii revoluţiei trebuesc neapărat doboriti.

In timpul uciderii lui Tisza, martorul locuia la hotel „Astoria". Era pe înserate, când Dobó, Hüttner şi alţii au venit în „Astoria" şi atât ei, cât şi alţi conducători revoluţionari, accentuiau că s'a executat sentinţa poporului ...

Martorul declară, că între scrisorile, ce le-a lăsat în Viena, se află şi planul de omorîrea lui Tisza, care e iscălit de Kéri Pál, Pogány József, Csernyák Imre şi contele Károlyi. Bani erau destui pentru executarea planului, şi aceştia proveniau dela Károlyi ....

Un alt martor, Csernyák, declară că Károlyi era un nebun ce se lăsa uşor influinţat, pe care îl conduceau Simonyi, Harry şi Kéri Pál. Kéri stăpânia, Károlyi iscălea.

In chestia Dunărei

Cu prilejul vizitei sale în România dl Benes, ministrul de externe cehoslovac, a preconizat alcătuirea unei confederaţiuni pentru a reacţiona contra regimului dunăreane pe care-l urmăresc aliaţii prin conferinţa Dunărei ale cărei lucrări dela Paris au fost întrerupte. Pe baza acestei înţelegeri se pare că se pune la cale şi alianţa dintre Cehoslovacia, Iugoslavia şi România.

Alianţa aceasta însă se va face cu un scop defensiv şi numai pentru interesele limitate ale statelor. Atitudinea Ungariei faţă de aceasta alianţă nu poate însă ca să fie decât ostilă. Ea o interpretează ca a fi special îndreptata contra ei, întrucât din regimul special al Dunărei, pe care aliaţii vor a-l face şi pe care alianţa l-ar împiedeca, numai Ungara are de câştigat. De aceea, contra alianţei eventuale dintre noi şi statele slave pe chestiunea Dunărei, Ungaria este dispusă a întrebuinţa toate mijloacele pentru a o împiedeca.

In orice caz, alianţa aceasta, reuşind a se întemeia, primul ei efect s'ar putea constata la 1 Septemvrie, când ar urma să se reia lucrările conferinţei dunărene dela Paris care au fost întrerupte, după cum se ştie, în urma cererei delegatului nostru dl Toma Stelian, şi când statele aliate, îşi vor putea fixa punctul de vedere şi vor lua atitudine.

Cronica Bucureştilor

— O anchetă — Cum ar trebui schimbate coroanele — Concesiunile, creditele şi alianţele Dlui Take Ionescu — Nota americană şi Basarabia —

Schimbul coroanelor continuă să pasioneze Bucureştiul, poate tot atât de mult ca şi Ardealul. In adevăr, aici sunt marii speculatori, pompele ce-au aspirat coroanele pe un curs de nimic, îmbogăţiţii peste noapte din nenorocirile unui popor. Aici sunt zarafii cari-au înşelat călătorul năcăjit, ce venea adus de nevoi din fundul Ardealului, silindu-l să-şi dea într'o zi tot ce adunase într'o lună de muncă cinstită. Aici băncile internaţionale ce şi-au umplut pimniţele cu hârtiile albastre luate pe nimic, de la năcăjiţii negustori transilvăneni —, pentruca mai apoi să aştepte avid un curs cât mai ridicat, mulţumindu-se cu câştigul onest de sută la sută.

Toţi aceştia se agită azi, cumpără coroane pe un curs cât mai scăzut, dau interviewuri pentru a-şi salva pimniţele, răspândesc svonuri false şi fac declaraţii mincinoase, asupra sumelor ce le posedă. Ulii sau hiene, cum voiţi să-i numiţi, se hrănesc din cadavrele băncii austro-ungare, şi rotunjesc mereu averile făcute din fraude şi speculaţii necinstite.

Contra lor se ridică toţi financiarii cinstiţi, cu grija de valuta leului nostru şi de starea creditului ţării, — şi, după cum am constatat în ancheta noastră, — dintre partidele politice acel liberal. Aceştia susţin că dreptatea cere două măsuri, două cursuri de schimb, diferite: unul pentru acei ce-au dobândit coroanele prin muncă cinstită, altul pentru speculatori şi contrabandişti.

Primul curs, de care vor beneficia ţăranii şi orăşenii, până la o anumită sumă, trebuie fixat astfel ca să nu nedreptăţească pe acei ce şi-au vândut productele sau şi-au dat munca cu încredere într'o hârtie admisă oficial pe cursul de 0·50 lei.

Cât despre zarafii, speculatorii, contrabandiştii şi băncile internaţionale de aici şi Ardeal, ce nu vor putea face dovada, că au coroanele în urma unor operaţiuni de încasări cinstite, cursul ce se impune este de sigur cel mai scăzut la care a ajuns în vreo zi coroana.

Se pare însă că nu aceasta este şi părerea guvernului din care face parte d-l Take Ionescu ca propunător al cursului de schimb. Guvernul voieşte deci prin gura adiinterimului de la finanţe, un curs egal şi pentru hoţi şi pentru oameni cinestiţi şi pentrucă stocul de coroane ce-a pătruns în ţară este nemăsurat de mare, va fi nevoit să coboare cursul luând astfel din buzunarele oamenilor cinstiţi pentru a mulţumi zarafii speculatori.

E o admirabilă politică financiară asupra căreia va avea mult de cugetat posteritatea ...

Deodată însă, speculatori asiguraţi complect de bunăvoinţa dlui Take Ionescu, cumpără mereu, cu 20 sau 25 bani coroane — şi vă asigur că hienele ştiu ce fac ... Au mirosul desvoltat când e vorba de devorat un cadavru.

* *

După ce a aranjat astfel chestiunea coroanelor, dl Take Ionescu, urmându-şi bine cunoscuta-i politică, anunţă că pleacă „în streinătate" pentru a trata un credit şi a face alianţe...

Preţul cu care voeşte ministrul, ce şi-a adus aminte cam târziu că e la afaceri streine, să facă împrumutul extern îl ştim: concesionarea petrolului, plan vechiu şi rumegat mult până azi când crede că i-a venit în sfârşit timpul înfăptuirei.

Ce-are face că o parte din guvern e contra şi opinia publică nu admite înstrăinarea principalei bogăţii naţionale şi a unei puternice arme de apărare! Dl Take Ionessu o voeşte, ştie de ce voeşte şi acesta-i destul! Facă-să voia lui! ...

Ceia ce ar fi însă interesant de ştiut este dacă dl Take Ionescu care oferă petrolul naţiunei pentru un credit nu oferă cumva pământul aceleiaşi naţiuni pentru o alianţă iluzorie.

Oricine ar vedea cu ochi buni o alianţă cu Iugoslavia şi Cehoslovacia. Faptul însă că această alianţă o tratează adinterimul dela Finanţe care întreaga viaţă s'a pus pe terenul concesiunilor nelimitate, de interes european, ne dă de bănuit că ciuntirea Maramureşului si a Banatului, vor fi complect ignorate sau, cel mult, recunoscute de juste... Şi acest lucru nu trebue să se întâmple! ...

*

Şi pentrucă suntem în domeniul diplomaţiei să amintim un fapt ce-a făcut un duş rece puţinilor noştri războinici takişti şi — o regretăm — dlui Vaida.

Chestiunea Basarabiei, pe care fostul premier o anunţa ca rezolvită complect în favoarea noastră, se pune şi azi ca un mare semn de întrebare. Recenta notă americană arată clar că America nu recunoaşte schimbările aduse graniţei Rusiei ţariste, cerând ca Antante să poruncească „trupelor streine" să părăsească teritoriile ce ocupă ...

Mai mult Franţa —, care la Londra are vederi comune cu America în celace priveşte textul acestei note relativ la atitudinea faţă de bolşevici — omite să amintească într'o recentă comunicare făcută guvernului englez dacă se solidarizează sau nu şi cu partea relativă la chestiunea graniţei Rusiei ţariste .. O simplă scăpare din vedere .,

Pentru aceasta opinia publică e foarte alarmată şi aşteaptă cu nerăbdare desfăşurarea evenimentelor. Deodată însă constată că politica de supunere şi semnarea tratatelor de pace, în scopul de a asigura astfel hotarele noastre etnice a fost o simplă glumă de prost gust. *Ney.*

Infrânarea specului

In vederea înfrânării speculei, dl Dr Ion N. Evian, secretarul general al Industriei şi Comerţului, a înaintat Comisiunei centrale de unificare din Bucureşti, un raport amănunţit prin care propune o serie de măsuri.

In concluzie dl Dr Evian, propune următoarele:

1. Să se menţină în Transilvania şi să se înfiinţeze şi în restul ţării comisiunile pentru examinarea preţurilor aşă precum sunt prevăzute în ordonanţele în vigoare.

2. Până la unificarea sistemelor administrative, să se menţină dreptul de judecată al instanţelor de până acum.

3. Să se impună instanţelor judecătoreşti şi poliţieneşti ca, înainte de a se aduce sentinţe, să se ceară în toate cazurile, opinia comisiunilor de examinare a preţurilor.

opiniei publice. Astfel vedem noi situaţia advocaţilor şi în regatul vechiu, făcând bine înţeles escepţiune cu advcaţii mari cari s'au ridicat la nume în urma talentului şi a muncii deosebite ce au prestat. In general, constată toată lumea, că nivelul advocatului din regatul vechiu e redus, chiar în urma pregătirii şi poate şi a organizaţiei corpului şi a disciplinei profesionale. Nu e locul să examinăm cauzele acestei situaţii.

Chestiunea, care o punem e, ca să treacă şi în Ardeal şi Bucovina acest nivel redus al advocaturii, sau e interes al statului, al justiţiei, al societăţii, ca nivelul advocaturii din regatul vechiu încă să fie ridicat?

Răspunsul nu poate fi decât unul. Să nu se reducă, ci să se ridice nivelul advocaturii prin unificare.

O soluţionare voiu da într'un viitor articol.

V. Onişor,
profesor universit.

INFORMAȚII

Pentru a lămuri opinia publică asupra știrei demisiunei guvernului, publicată de noi în urma telegramei primită de la corespondentul nostru din capitală — vom arata că această telegramă înainte de a pleca a fost trimeasă de direcțiunea poștelor din București guvernului — care examinând-o, ă lăsat-o totuși să plece ceeace dovedește că la ora expedierei acelei depeși situația era de fapt astfel cum ne-o comunica corespondentul nostru.

De altfel chiar în acea seară apăreau în București mai multe ediții speciale ale ziarelor, vestind criza de guvern iar a doua zi dimineață „Dacia“ precum și alte ziare mai arătau încă cum a izbucnit conflictul între majorități și guvern.

*

In interval de o jumătate de an, autoritățile din Budapesta au liberat nu mai puțin de 50.000 de pașapoarte pentru străinătate.

*

Guvernul din Budapesta a luat dispoziția de a se interzice complect tuĭ rea pădurilor care au fost devastate în ultimul timp, din care cauza s'a produs o schimbare a climei. Se prevăd pedepse foarte aspre pentru contravenienți.

*

Poliția locala e în urmărirea unui individ fost prizonier în Rusia care întorcându-se acasă cu o femeie cu care se căsătorise în timpul captivității a profitat de oprirea trenului într'o gară spre a dispărea cu suma de 200.000 ruble a soției sale. Până acuma nu i s'a putut da de urmă.

*

Acum alaltăieri seară s'a ținut un consiliu de miniștri sub președinția d-l general Averescu.

S'au primit comunicări dela d. N. Titulescu, în chestiunea împrumutului extern pe piața Londrei. Comunicările ni sunt favorabile. Incheerea împrumutului se va face în curând.

S'a discutat întocmirea unui proect de lege pentru stabilirea unui regim unic de cooperație.

S'a examinat situația frontului polono-rus; bolșevicii sunt pretutindeni în retragere. Polonezii au luat Lembergul.

S'a hotărât închiderea sesiunei parlamentare Vineri seara.

De asemeni s'a discutat și chestiunea operei române.

* * *

Comitetul parlamentar al partidului poporului s'a constituit astfel:

Președinte: păr. Lucaci.

Vice-președinte: dnii Bățaria și Ioanițescu.

*

Administrator al Căminului Studențesc din Cluj a fost numit dl Ghimbășan, fost Consilier la Secretariatul General al Cultelor din Cluj.

*

In circumscripția școlară Cluj se vor ține în sesiunea Septemvrie a. c. examene de maturitate integrale și de corijență numai la liceul gr. cat. din Blaj. Examenul în scris va începe la 30 Septemvrie.

*

După cât suntem informați cursurile universitare pe anul 1920—21 vor începe la 20 Septemvrie iar sesiunea examenelor de toamnă la 1 Octomvrie.

*

In localitate na sosit de mai multe zile dl Alescandrina Cantacuzino, energica prezidentă a Societății ortodoxe a Femeilor Române. Dsa este venită pentru ca, împreună cu dna general Petala, să organizeze Societatea Ortodoxă și în Cluj. O primă întrevedere a avut loc eri la locuința dnei Petala. Preocuparea principală a acestor distinse doamne este acum adunarea fondurilor pentru ridicarea catedralei românești, pentru care, până acum, prin stăruințele dnei Petala s'au strâns 3.500.000 coroane și s'a obținut locul din fața Teatrului Național.

*

Direcțiunea agriculturei din Cluj a hotărît întocmirea unei Statistici a tuturor absolvenților Școlilor de Agricultura, Viticultura, Horticultura, Silvicultura, apicultura, Zootechnie, etc. din Transilvania, Banat, Crisana, Satmar și Maramureș.

Toți absolvenții sunt rugați a trimite Direcțiunei în Cluj, Piața Cuza-Voda No. 6. etajul II, o foae personală în cere sa se arate numele și pronumele, data și locul nașterei, școala pe care a absolvat'o și anul absolvirei, No. diplomei sau certificatului de absolvire, comuna și județul în care se află și ocupația actuală (arătând dacă e în serviciu public sau particular) dacă a luat parte la ultima campanie și ce situație militara are, naționalitatea, etc.

Aceasta statistică fiind urgentă, informațiunile se vor trimite neîmărziat.

*

Limba maghiară în Parlamentul român, iată o nouă realitate a clipei. Ziarul „*L'Indépendance Roumaine*“ constată faptul prin ecoul următor:

„La ședința de ieri a Camerii, ziariștii cei mai apropiați de tribuna ministerială au avut bucuria de a auzi pe ministrul Mosony stând de vorbă cu un deputat în limba maghiară. E desigur un simbol al sforțărilor pe cari le întreprindem pentru romanizarea României-Mari“.

O cuvântare regală

Iată textul cuvântărei M. S. Regelui cu prilejul decorărei Sale cu „Medalia Militară“ franceză:

„Cu o adîncă emoțiune primesc din mîinile d-voastră d-le mareșal, înnalta distincțiune militară pe care Guvernul francez a binevoit a mi-o conferi.

„Decorîndu-mă cu „Medalia Militară“ care împodobește pieptul celor mai viteji soldați și al comandanților de căpetenie, Franța a decorat întreaga mea armată. Aceasta e o legătură și mai trainică care va consacra pe veci frăția de arme dintre cei ce au luptat pentru aceeași cauză mare și sfântă. Legăturile acestei confraternități s'au strîns în mod indisolubil pe câmpurile noastre de luptă, a căror țerină e sfințită de mulți scumpi camarazi francezi căzuți pentru gloria comună alături de frații lor de arme români.

„Vă rog d-le mareșal, să fiți interpretul sentimentelor mele de sinceră și adâncă recunoștință pentru această nouă și prețioasă dovadă de simpatie ce'mi este dată de către guvernul Republicei franceze.

Partidul liberal în Ardeal

Conferința reprezentanților comunelor din circumscripția Caransebes, ținută la 8 August 1920, a luat următoarea rezoluție:

România întregită simte azi mai mult ca oricând necesitatea unirii tuturor cetățenilor ei.

Partidele regionale și-au îndeplinit nobila lor misiune până în momentul unirii tuturor provinciilor locuite de Români. Experiența căștigată în cei doi ani, dela realizarea idealului nostru național ne-a arătat lămurit calea nouă ce trebue să o urmăm, dacă voim în mod sincer consolidarea vieții noastre interne de Stat național. Această cale ne duce în mod firesc la abandonarea regionalismului, profesat până acuma și la nevoia imperioasă de a adera la unul dintre partidele istorice din vechiul Regat, care prin întreg trecutul său și prin organizarea sa actuală ne dă deplină garanție, că va lupta pentru unirea deplină a întregului Banat cu țara mamă și va fi în stare să înfăptuiască reformele democratice de care are nevoie astăzi statul român.

Partidul, care ne oferă această garanție este partidul național-liberal de sub șefia celui mai fervent apărător al integrității Banatului, a dlui Ioan I. C. Brătianu.

Drept aceea noi, reprezentanții comunelor aparținâ oare circumscripției electorale Caransebeș, întruniți la 8 August 1920 și examinând cu deamănunțul situația politică declarăm, că aderăm la programul partidului național-liberal și totodată declarăm înființată cu ziua de astăzi secțiunea partidului național-liberal din circumscripția Caransebeș.

Comitetul provizoriu de organizare:

Dr Cornel Cornean, președinte; Pr. Nicolae Ivănescu și Nicolae Novacescu, președintele corporației meseriașilor din Caransebeș, vicepreședinți; Prof. Virgil Musta, secretar; Petru Lepa, comerciant, casier.

Alianța româno-cehoslovacă-iugoslavă

In legătură cu alianța despre care am dat informații la timp și de care se ocupă atât pressa noastră cât și cea străină, ziarul parizian *L Information* scrie:

„Se anunță din Berlin: In cercurile bine informate se vorbește de încheerea unei alianțe între Cehoslovacia, România și Iugoslavia.

Această alianță va fi bazată pe supravegherea Ungariei și a Poloniei. Această nouă alianță va căuta probabil o apropiere de Italia, dar înainte de a încerca așa ceva, va trebui înlăturat conflictul italo-jugoslav pe chestia Adriaticei. Se va căuta crearea de raporturi amicale cu Austria germană și mai târziu cu Germania însăși. Inițiativa acestei Antante a fost luată de guvernul cehoslovac și elaborată de președintele consiliului ă Tusaru.

Reproducând acestea, „*Viitorul*“ face comentariul următor:

„Scopul în care este prezentată făurirea acestei alianțe, în cea ce privește Polonia, ne dă dreptul să punem complect la îndoială exactitatea acestei știri, fiindcă nu putem crede că guvernul român ar putea încheia o alianță care s'ar îndrepta direct împotriva noului stat Polon.

„De aceea față de asemenea știri socotim că avem dreptul să cerem guvernului un comunicat, care să pună capăt tuturor versiunilor cari au circulat în ce ne privește, cu prilejul vizitei dlui Beneș la București“.

Revista Presei

Raporturile cu naționalitățile din Ardeal.

Din *România nouă*:

Exemplele venite din țările cari dau tonul în atmosfera generală politică, și cari sunt în fruntea culturei omenești, sunt totdeauna interesante și instructive. Căci a pretinde ca o țară mică, fără tradiția culturei, și cu o legiferare de libertăți venite foarte de curând să fie ea originală în soluții politice ar fi o exagerație.

De aceea ceea ce au făcut Statele-Unite de pildă, pentru împedicarea propagandei bolșeviste, poate fi luat ca exemplu de ce trebue să facem și noi care avem de învățat, desigur de la o democrație atât de puternică cumeste acea a Statele-Unite.

„Găsim de asemeni în următorul proect al Republicei franceze exemple de modul cum se împacă în țările de mare cultură libertatea cu nevoia apărărei naționale. Guvernul francez a expulzat în timp de 18 ore pe toți redactorii ziarelor germane din regiunea Sarre-ului.

„Au fost de asemeni expulzați mulți lucrători germani din mine pentru participare la greva.

„Cum vedem guvernul francez, care are tradiția libertății și unde democrația este înscrisă în moravuri cu sângele vărsat în marea revoluție a secolului al 18 lea, nu a ezitat de-a lua cele mai drastice măsuri pentru a garanta interesele franceze față de agitațiunile naționaliste ale poporului învins.

Și gândul ni se duce de la acesta fapte, la cele ce se petrec în Transilvania, unde funcționarii unguri au refuzat să dea jurământ de credință unui stat românesc; unde se agită idea atât de contrară unității noastre culturale, a înființărei unei universități maghiare în Cluj, și unde în văzul și auzul autorităților noastre spirite șovine, și sufletele ce nu se pot împăca cu noua situațiune, nu se dau în lături de-a sfida autoritatea statului român și a jicni sentimentele noastre naționale.

„Desigur nu cerem să imităm față de unguri procedeele întrebuințate de ei contra noastră, dar nici nu trebue să cădem în extremul contrar, adică în acea linie de conduită, pe care democrația și marea Franță nu înțelege să o ducă față de Germani în teritoriile ocupate“.

Atacuri germane

Lokal-Anzeiger comentează în termeni foarte violenți declarațiunile lui Lloyd George, prin care spunea că o nouă împărțire a Poloniei n'ar fi numai o crimă, dar și încă o primejdie.

Ziarul german adaogă:

„Lăsând Poloniei teritoriile germane cari i-au fost date de către Antantă se făptuește în realitate primejdia, și ar fi deasemenea o adevărată nelegiuire lucrul acesta, în baza incapacității vădite a Poloniei de a administra ca națiune ca și în baza lipsei de scrupule cu care a dat la o parte angajamente pe care ea însăși le semnase.

„Și aceasta ar fi, fără îndoială, și o primejdie pentru pacea omenirei.

„Dl Lloyd George nici nu se gândește măcar să se țină de tratatul dela Versailles, atunci când e vorba să facă plecăciuni Rusiei. El pare a nu observa că pune astfel în primejdie opera conspiratorilor dela Versailles“.

Regele României-Mari.

Din *Viitorul*:

„Dar ceeace face frumusețea vieței Regelui erou și Regelui pribeag, este că nici-odată nu a avut momente de regret, clipe de îndoială, pause de neîncredere în viitor. Nici odată nu a fost de cât El însuși, adică suflet neînfrânt, caracter care nu se mlădie, și fire de oțel.

„Prin aceste bărbătești însușiri Regele Ferdinand a fost pentru greele zile prin care a trecut neamul nostru, comandantul providențial, și cel mai mare Român, pentru că în dezastrele zilelor negre, din care pierise raza de soare, încrederea și statornicia eroică a Regelui României de sigur că a fost factorul de căpetenie al acelei energii morale ce susține neamurile și le consolidează viitorul.

„Pe Tronul României, erau suflete mari și de acolo au venit în momente de restriște cuvintele de îmbărbătare, convingerile optimiste în triumful dreptății și puterea speranțelor de înfăptuire a viselor scumpe ale neamului românesc.“

Reluarea relațiilor cu Ungaria

Din „*L'Independance Roumaine*“:

„Astăzi, Contele Paul Teleki, primul ministru ungar, într'un interview pe care-l publică ziarul „Neue Freie Presse“ din 15 August, vorbește în numele țării sale, cum ar vorbi șeful unui stat aliat.

„După ce a asigurat poporul polon de toate simpatiile sale, contele Teleki anunță că voluntari unguri de origină slovacă luptă în rândurile armatei poloneze, dar că „niciodată n'a fost vorba de a da un sprijin efectiv Poloniei“.

„Premierul maghiare sugerează Aliaților, dacă vor să combată bolșevismul cu armele, să facă apel la România, a carei „armată este dintre toate mai puțin încercată și care are o posibilitate directă de a lua parte la războiu, în vreme ce Ungaria este despărțită de frontul de luptă printr'o distanță de 300 km.“ Această sugestiune maghiară nu-i lipsită de savoare.

„Dar ceace-i mai interesant, este că, într'o eventuală colaborație cu Aliații, Contele Teleki nu se simte de loc impiedicat prin nici-una din considerațiunile tratatului de pace, care totuși limitează și efectivele și armamentul Ungariei.

„Este lucru vădit că politica Aliaților la Budapesta nu face decât să încurajeze poftele primejdioase și să întrețină nădejdile vane ale poporului maghiar. Astfel că, în ajunul reluării relațiunilor cu Ungaria, noi nu putem face altceva decât să avertizăm pe conducătorii Ungariei și pe acei cari, cu un scop mercantil și egoist, se cred datori a-i susține, de primejdia ce înfățișează pentru pacea lumii, continuarea politicei de ură și de atâțare, tinzând să reînvie, sub o formă sau alta, cea mai monstruoasă confederație: Austro-Ungaria.

„Trebuie să nădejduim că bunul simț firesc al poporului maghiar va sfârși prin a triumfa asupra ambițiunilor primejdioase ale conducătorilor săi“.

Situaţia internaţională

Victoria poloneză întrece cu mult proporţiile unei victorii obişnuite. Specialiştii militari din misiunea franceză au declarat că dacă armata poloneză va avea putinţa de-a urmări cu energie şi concentric resturile armatei bolşevice, atunci înfrângerea acestora ar putea fi radicală. E cu putinţă o complectă nimicire a armatei bolşevice. Oricum însă, înfrângerea este destul de mare şi aşa, şi desigur, dată fiind situaţia Rusiei bolşevice, înconjurată de armata lui Wrangel, de celelalte state ruseşti nebolşevizate şi ţinute în respect de armata noastră la Nistru, nu se mai poate vorbi de o recunoaştere a guvernului sovietic.

De aceia, prin triumful Poloniei, ne apropiem de triumful politcei Franţei, care nu admite recunoaşterea sovietelor şi care din această pricină se află în contradicţie cu politica Angliei.

Pentru noi, deasemenea situaţia este simţitor înbunătăţită din punctul de vedere al continuei ameninţări de peste Nistru.

In faţa succesului de arme poloneze, diplomaţia engleză pare că şi-a redus activitatea numai la întrevederile lui Lloyd George şi Giolitti şi, se spune şi cu Simmons ministrul Germaniei.

TELEGRAME

Succesele contra-ofensivei polone

Lyon, 25 August.

Forţile bolşevice, încercuite în regiunea Mlawa şi Soldau, se străduesc să scape din cleştele armatei poloneze.

Pierderile lor în prizonieri au atins în două zile 11.000 de oameni.

Grosul forţelor polone au ocupat tot teritorul cuprins între Narew şi Bug.

Bătălia care este pe cale să se încingă pe cursul de mijloc al Narewului va hotărî de soarta tuturor forţelor roşii prinse între Narew şi frontiera prusiană.

Incercările bolşevice în faţa oraşului Hrubierszew şi pe Strypa au eşuat.

Trupele poloneze cari au ocupat Brest-Litowsk se fortifică pe liziera orientală.

Retragerea Ruşilor continuă

Nauen, 24 August

Retragerea trupelor roşii continuă. După ştiri din Varşovia unele forţe bolşevice sunt gata de a capitula în faţa Polonilor.

Incălcarea frontierei germane de către detaşamentele de trupe ruseşti se măreşte. Cifra generală se urcă acum la 20.000 oameni.

Polonii şi-au regrupat forţele formând o armată nordică condusă de generalul Halfer şi o armată a centrului sub comanda mareşalului Pilsudski.

Tratat între Polonia şi Dantzig

Lyon 25 August

Ziarul Socialist independent din Dantzig publică un proect de tratat între Polonia şi statul liber al Dantzigului, pe care adunările constituante vor fi chemate în curând a-l discuta.

Acest preoct prevede formarea unei zone vamale comună ambelor state. Polonia s'ar angaja să aprovizionaze Dantzigul cu alimente şi cărbuni cu preţuri speciale şi să autorizeze statul Dantzig pentru cumpărări în teritoriu polonez.

Statul Dantzig va garanta Poloniei întrebuinţarea portului şi a căilor fluviale.

O comisiune mixtă va fi instituita pentru controlul şi administrarea căilor ferate.

In ceeace priveşte navigaţia pe Vistula părţile interesate ale ambelor ţări se vor bucura de un tratament identic.

Conferinţa dela Lucerna

Lyon, 25 August.

Ambasadorul Angliei la Paris a remis oficial, ministerului de externe francez, textul Comunicatului stabilit în urma întrevederei dintre Lloyd George şi Giolitti la Lucerna.

Ca răspuns la această comunicare ministrul de externe a adresat ambasadei engleze nota următoare: Guvernul francez mulţumeşte guvernelor britanic şi italian de comunicarea ce au bine voit a-i face şi este fericit că poate constata că nu e nimic în această comunicare care să nu fie în concordanţă cu ideile şi principiile pe cari totdeauna el le-a apărat.

O telegramă a d-lui Millerand

Lyon 25 August.

Ca răspuns la telegramele ce i-s'au trimis dela Lucerna, d-l Millerand, primul ministru francez a trimis d-lor Lloyd George şi Giolitti, următoarea telegramă: foarte mişcat de gândul amabil al excelenţelor voastre îmi fac o plăcere de a avea, cât de curând, după cum a fost stabilit, prilejul de a intra în legături personale cu d-l Giolitti şi de a revedea pe dl Lloyd George în curând.

Semnat Millerand.

Situaţia în Silezia.

Nauen, 24 August.

Toate partidele şi corporaţiunile din Silezia superioră au intervenit pe lângă Comisiunea interaliată ca trupele de ocupaţie să restabilească ordinea reglementară.

Trecerea unor grupuri înarmate din Polonia congresistă spre Silezia superioară şi existenţa unei armate neregulate polone sunt primite fără prea multă împotrivire.

Din timpul vizitei lui Joffre

Sunt numeroase părţile, şi nostime şi duioase, pe care vizita şi parcursul mareşalului Joffre le-a prilejuit. Astfel, în drumul spre Bucureşti, la Lugoj, primarul s-a adresat mareşalului în limba română şi i-a ţinut un discurs de bună sosire. Mareşalul, neînţelegând, după ce i-a mulţumit totuşi, s'a adresat generalului Petala, care-l însoţia, şi l-a întrebat ce i-a spus. Generalul a luat harta ce-o avea la îndemână si a desemnat repede cu creionul hotarul cel drept al Banatului şi Transilvaniei, spunând mareşalului că discursul fruntaşului român se rezumă în acesta şi că Franţa nu va putea să nu ne ajute. Mareşalul a păstrat harta.

*

La Mărăşeşti, după ce mareşalul a oferit din partea Republicei Franţei suma de 300.000 lei pentru refacerea oraşului, toţi locuitori adunaţi, în timp ce se lua masa pe terasa gării, au mulţumit prin glasul primarului, în acelaş timp o domnişoară, în brăcată naţional i-a dat un frumos buchet şi i-a spus câteva cuvinte, după care, mareşalul, vădit impresionat, a îmbrăţişat-o şi sărutat-o

*

Dar sunt şi unele nostime. Astfel, la Slatina, după ce s'au ţinut discursurile oficiale, dela o fereastă a gării, o doamnă tânără a salutat în franţuzeşte pe mareşal şi i-a cerut să facă tot ce poate ca să... înbunatăţească valuta, căci alfel nu se poate duce pe frumoasa coastă de azur... Mareşalul a zimbit şi i-a promis.

*

La Mizil şi la Buzeu însă, foarte mulţi dintre manifestanţi au strigat: trălască mareşalul Foch, ceea ce nu e de mirare că a vreme aceeaşi eroare a comis-o la Senat şi preşedintele maturului corp, care în loc de Joffre, a spus Foch, dar care s'a corectat imediat aproape nebăgat în seamă.

Intrebat asupra impresiunei pe care i-a făcut-o ţara noastră mareşalul a declarat în mai multe rându i că noi i-am reamintit emoţionantele clipe pe care le-a trăit după victoria dela Marna, când Francezii cu acelaş temperament ca şi Românii, l-au ovaţionat pretutindeni.

O demisiune şi un rechizitor

Dl Dr Folean, subprefect al judeţului Târnava-Mică a adresat dlui Valer Neamţu, prefect al judeţului şi preşedinte local al partidului poporului, următoarea scrisoare:

D-le Preşedinte!

Ca membru al „Partidului Poporului" şi ca suprefect al judeţului Târnava-mică, declar că părăsesc partidul reservându-mi d eptul de liberă acţiune.

Motivele cari mă îndeamnă la acest pas sunt următoarele:

1. Nu pot să mă indentific din punct de vedere de partid nici cu activitatea D Voastră în judeţ, nici cu activitatea D-lui deputat dr Marcian Caluţiu.

2. Ca membru al partidului nu pot să iau răspunderea odioasă a acestei activităţi

3. Văd şi simt neîndestularea populaţiei în urma fabuloaselor promisiuni făcute cu ocasiunea alegerilor, cari promisiuni nici în parte nu v'aţi dat silinţa ale împlini nici D-voastră nici dl deputat Dr Marcian Caluţiu, uitând cu totul de alegători.

4. In urma acestei neactivităţi, Partidul Poporului este astăzi în desconpunere şi la o eventuala alegere cu siguranţă ar rămânea în minoritate.

5. Partidul Naţional în judeţ azi e mic şi stă în pasivitate deci nu este nici un control şi nici o opoziţie, îmi rezerv deci dreptul de control şi opoziţie în judeţ fără a face parte din vreun partid politic având înaintea ochilor numai legalitatea, ordinea şi binele cetăţenilor din judeţ.

Diciosânmartin, la 18 August 1920.

Dr Foleanu,
suprefect al judeţului

Ultime informaţii

In şedinţa de astănoapte a Camerii s'a ratificat tratatul cu Germania.

*

In patru din marile oraşe ale Ardealului s'a declarat în zilele de 20—24 l. c., un total de trei miliarde coroane.

La Bucureşti s'a declarat un miliard.

Insumarea totală nu se cunoaşte, dar e mult superioară prevederilor.

*

Dl Matei Cantacuzino, fostul ministru al poliţiei, a acordat un interview la Iaşi, arătând cauzele demisiunei în refuzul dlui general Averescu de remaniere a cabinetului şi de colaborare cu partidele stângii.

*

Mareşalul Joffre a adresat dlui general Răşcanu, ministru de răsboi, o scrisoare în care exprimă admiraţia pentru armata română, care l-a impresionat prin frumoasa-i ţinută şi atitudinea-i mândră şi marţială.

Dl Oct. Tăslăuanu, ministrul Industriei şi Comerţului, a depus pe biroul Camerii proectul de lege pentru Comerţul produselor de petrol din ţară.

*

Dl Radu Xenopol, şef de cabinet al dlui Take Ionescu, a fost aresiat pentru că a făcut declaraţie falşă pentru schimbarea a treizeci de milioane de coroane.

*

Unificarea salariilor funcţionarilor din Ardeal nu va putea avea loc încă anul acesta deoarece bugetul anului 1920, făcut fiind de Consiliul Dirigent nu va putea suferi modificări în nici o privinţă fiind aprobat deja acest buget de către Camera. Ştirea aceasta a produs mari semne de mirare în sânul funcţionarilor deoarece prin unificarea valutei, ei vor avea mari pierderi, salarul funcţionarilor din Ardeal fiind mai mic ca al celor din Vechiul Regat.

Corpurile legiuitoare

CAMERA

Şedinţa dela 25 August.

D-nii miniştri Garoflid şi Tăslăuanu depun mai multe proecte de legi.

D-l MIHALAGHE, în numele opoziţiei naţionale citeşte o declaraţie privitoare la proectul de lege al islazurilor.

D-l general AVERESCU, venind la tribună este primit cu aplause de majoritate.

Domnia sa recunoaşte punctul de vedere al opoziţiei, că legea islazurilor, nu cum a fost votată, nu e perfectă, dar învinuieşte opoziţia, că n'a venit în secţii pentru a face ca legea să iasă la iveală mai bună de cum s'a prezentat.

Domnia sa spune că regulamentul cel nou este numai un pretext al opoziţiei pentru a nu lucra în secţii.

Tot timpul cât a vorbit primul ministru, opoziţia a făcut un mare tumult.

După suspendarea sedinţei, la redeschidere, *Dl IULIU MANIU* răspunde d-lui general Averescu că în privinţa legei islazurilor a fost încheiat un acord între opoziţie şi guvern acord care n'a fost respectat de majoritate.

DL GENERAL AVERESCU revine la tribună pentru a replica d-lui Maniu.

Domnia sa accentuează din nou faptul că opoziţia se foloseşte de regulamentul cel nou numai ca pretext de a nu lucra în secţii, unde lucrările se fac pe tăcute şi în folosul obştesc, dar fără aplauzele galeriei care poate fi impresionată de gălăgia din şedinţele publice.

In privinţa acordului cu opoziţia privitor la legea islazurilor, domnia sa spune că acordul a fost încheiat de un membru al guvernului care acum este absent şi fără ştirea dsale şi declară că chiar de ar fi ştiut n'ar fi admis o discuţie lungă de câte zile.

In privinţa gestului majorităţei dsa spune că guvernul nu poate avea nici o răspundere întru cât majoritatea este — potrivit regulamentului — absolut liberă pe hotărârile şi voinţa ei.

SENATUL

Şedinţa dela 25 August dimineaţa

Dl Ministru Garoflid depune legea islazurilor amendată de Camera Senatul admite urgenţa. Se votează pensia văduvei d-rului Istrati.

Dl TOMA RĂDULESCU arată mizeria din localităţile distruse de răsboi din jud. Muscel.

Dl ministru TRANCU-IASI răspunde că s'a trimis o comisiune care să grăbească aducerea materialului necesar refacerei.

Dl SPIRU GEORGHIU care reorganizarea Camerilor de comerţ cari, aşa cum sunt astăzi, nu mai corespund României Mari.

DL POCOL arată starea în care se găsesc minierii dela minele de aur Baia Mare.

DL TRANCU-IAŞI răspunde că situaţia acestora ca salariu şi moral, s'a schimbat în ultimul timp spre bine şi că se va îmbunătăţi mereu prin măsurile ce se iau.

Se votează legea pentru înfiinţarea unei noui secţii la Trib. Ialomiţa. Se votează apoi legea pentru cedarea de terenuri Soc. Profilaxia Tuberculozei şi se aprobă raportul de socoteli al Senatului.

O comemorare

Astăzi a avut loc în oraşul nostru sărbătorirea, cu mare solemnitate, a transportării capului lui Mihai Viteazul la Târgovişti. Pe la orele 10 publicul era adunat în mare număr la piaţa Unirei, iar trupele garnizoanei au fost înşirate pe străzi. Serviciul religios a avut loc în piaţă şi a fost oficiat de către S. S. Nicolae Ivan, preşedintele consistoriului ortodox din Cluj, înconjurat de toţi clerul românesc din localitate. După terminarea serviciului religios, S. Sa a vorbit celor adunaţi, arătând importanţa serbatoarei de astăzi şi glorificând memoria marelui erou naţional.

La ora 12 a avut loc defilarea trupelor în faţa dlui general Anastasiu. Ţinuta trupelor a fost admirabilă şi odată cu defilarea serbătoarea a luat sfârşit.

Marile manevre regale

Ziarele din Bucureşti aduc amănutele următoare asupra marilor manevre regale din toamna aceasta, asupra cărora am informat deja cetitorii noştrii în numărul de ieri:

Toate corpurile de armată atât cele diu vechiul regat, cât şi cele din nouile ţinuturi alipite vor face cele mai mari manevre din câte au avut loc până în prezent în România. După cât suntem informaţi, fiecare corp de armată, va face manevră separată şi va fi considerat ca armată aparte.

In vederea acestor manevre, se vor concentra peste 5—600.000 oameni. Durata concentrărilor va fi de 15 zile.

Manevrile regale se vor da pe teritoriile judeţelor:

Botoşani, Dorohoi, Iaşi şi Suceava. — Se vor da cele mai importante lupte pe aceste teritorii.

In legătură cu aceste manevre pe uscat, vasele marinei militare vor face şi ele manevre pe Dunăre şi pe mare.

Cu ocazia manevrelor marinei noastre, aflăm că vor participa la aceste manevre şi vasele de răsboi engleze din Marea Neagră şi Bosfor. — Planul de acţiune va fi comun.

Printre aceste vase vor figura şi vasele pe care guvernul englez le va pune la dispoziţia statului român, cu un preţ destul de convenabil.

E posibil totuşi cu aceste manevre să nu se poată ţine din cauza greutăţilor financiare. In acest caz se vor ţine numai manevre parţiale.

Deocamdată ministerul de răsboi a cerut prin consiliul de ministrii creditele necesare acestor operaţiuni care se ridică la circa 250 milioane lei.

Buletin economic

Cursul schimbului la Paris.

Londra	51·95
New-York	14·56
Belgia	106·75
Italia	65·00
Praga	22·50
România	32·50
Elveţia	240·00

*

In raportul către M. S. Regele înaintat de ministrul de finanţe pentru baterea monedii divizionare, se arată care era şi care este situaţia monedelor divizionare de nichel, de hârtie ale Băncei Generale, de aramă 1 şi 2 bani şi de hârtia Băncei Naţionale.

Raportul spune:

Se află până acum în Vechiul Regat o sumă totală de monedă divizionară de lei 32 milioane 460 mii lei repartizată astfel:

4 milioane 830 mii lei în monede a 50 bani, de argint.

1 milion 600 000 lei în monede a 20 bani de nichele.

5 milioane 200 mii lei în monede a 10 bani de nikel, 3 milioane 700.00 lei în monede a 5 bani de nikel.

Monedele de 1 ban şi 2 bani de aramă aveau o valoare totală de 990 mii lei.

Se mai află în circulaţie 3 milioane 420 mii lei în monedă de hârtie a 50 bani, 1 milion 360 mii lei în monedă de hârtie a 25 bani şi 1 milion 280 mii lei în monedă hârtie de 10 bani.

Se mai află în circulaţie 10 milioane lei în bancnote ale B. Naţionale de 25 şi 50 bani.

Din acestă monedă divizionară, aceea a hârtiei urmând a fi retrasă în curând din circulaţie, pentrucă parte este a Băncei Generale emisă sub ocupaţiune, iar parte sunt monedele cupoane mici, improprii pentru circulaţiune, trebue pusă în locul lor altă monedă.

Prin noua batere de monedă divizionară se vor îndestula şi nevoile de circulaţie de mărunţiş ale provinciilor alipite.

*

Este probabil că noile monede divizionare vor putea fi lansate în circulaţie peste două ori trei luni de zile, — ca să înlocuiască acele petice murdare de hârtie monedă 25 şi 50 bani.

*

Direcţiunea generala R. M. S. a contractat cu firme străine furnizarea a 9000 vagoane de sare. Sarea se va exporta în Cehoslovacia, Bulgaria şi Ungaria.

*

Ziarul *„Epoca“* din Roma critică astfel contractul de porumb încheiat cu România:

„In momentul când în Argentina se manifesta începutul scăderii preţului porumbului, o „eomisiune oficială sub conducerea comand. Baranzini pleca în grabă spre România pentru a cumpăra nu mai puţin de „unsprezece mii vagoane“ porumb cu preţul de 145, 148 şi 150 lire quintalul.

„Delegaţii italieni, după-ce au participat la mai multe serbătoriri au plecat iar piaţa românească a semnalat imediat o scădere de preţuri. aproximativ 20 lire la quintal! Aceasta nu-i un faliment al economiei oficiale?

„Şi nu ne-am putea opri aci cu observaţiile. America, în momentul contractului încheiat cu România, oferea cu stăruinţă porumb pe preţuri mai mici şi marfă superioară. Prevederile de scădere a preţurilor au fost confirmate de altfel de fapte: în urmă s'a oferit cu 95 lire „cif“. Genova, iar azi quintalul de porumb variază dela 100—105 lire.“

Un festival

Mâine, la ora 3 d. a., are loc la Teatrul de vară un festival organizat de Ministrul Istrucţiunii pentru ţinerea examenului demonstrativ al cursiştilor şi cursiştelor, candidaţi la gimnastică. Iată programe: 1. Exerciţii cu bastoane, executate de secţiunea domnilor. 2. Exerciţii libere, execut. de secţiunea domnişoarelor. 3. Exerciţii libere, executate de secţiunea domnilor. 4. Exerciţii cu bastoane, exec. de secţ. domnişoarelor. 5. Exerciţii la paralele, executate de secţiunea domnilor. 6. Putpouriuri, executate de orchestra militară. 7. Exerciţii la cal şi capră, exec. de secţiunea domnilor. 8. Exerciţii la banci, exec. de secţiunea domnişoarelor. 9. Exerciţii de scrimă cu sabia, exec. de secţ. domnilor. 10. Exerciţii de scrimă cu floreta, ex. de secţ. d-şoarelor.

12. Dansuri naţionale: Secţiunea domnilor: 1. Hora Jelelor. 2. Alunelul bătut. 5. Banul Mărăcine. 6. Resteul. 9. Alunelul cântat. 10. Rata. Secţiunea domnişoarelor: 3. Hora Sălcioara. 4. Hora Ardeleana. 7. Romanul. 8. Brâuleţul. Ambele secţiuni împreună: 11. Mărioara. 12. Tărăşelul. 13. Ca la Breaza. 14. Hora Unirei.

O chestiune de prestigiu naţional

Sub acest titlu, citim în *Viitorul*: „O recipisă emanantă dela oficiul central al poştei din Bucureşti, este redactată în chipul următor:

M. KIR. POSTA
ÁTADÓ VEVÉNY

Bine înţeles, că recepisa conţine în ungureşte toate indicaţiile necesare: *Atadó-veveny ajautolt Kueldemenyrol.* Credem, că e destul de clar — iar aceia, cari ar obiecta. că nu ştiu ungureşte, le-am putea replica, probabil, fiind în sentimentul direcţiei poştale dela noi: „Să înveţe!“

Dar acolo, unde ne despărţim de convingerile direcţiunei poştale este când noi criticăm acelaş sistem în Ardeal. Dacă acolo nu înţelegem a se păstra încă limba ungară, ca limbă uzuală la drumul de fer sau la telegraf, ori poştă, atunci cu mai mult cuvânt nu putem aproba întrebuinţarea limbei ungare în capitala României-Mari. Credem că nu suntem prea pretenţioşi când cerem ca singură limba română să fie limba uzuală şi oficială a României-Mari.

„Dar nu putem încheia aceste reflexiuni fără a nu spune că continuând sistemul de până acum nu numai că ne îndepărtăm dela unificarea la care e logic şi util să tindem, dar dimpotrivă încurajăm veleităţile naţionalităţilor străine de a avea tendinţe centrifuge faţă de statul român“.

O ordonanţă critica

„Kronstädter Zeitung“ face o critică aspră a ordonanţei privitoare la scutirea vitelor tinere dela tăiat. Intre altele, ziarul din Braşov scrie:

„Ordonanţa aceasta, care se execută cu strictă nu numai în Braşov dar şi în alte oraşe, ca Cluj, a dat o lovitură grea aprovizionării. Ce fel de carne să mâncăm, dacă de porc şi de viţel nu se capătă? Permisiunea de a tăia porci graşi este o lovitură în aer. Ştie oricine că ţăranii abia acum, dupa secerat, vor începe îngrăşatul porcilor. Stomacurile sănătoase vor mistui orice „surogate“; ce să facă însă bolnavii, copiii, cari au nevoie de carne moale? Se vor lăsa să moară de foame aici în Ardeal pentru a mări stocul de vite din Regat? Şi, de oarece noi reprezentăm din punctul acesta de vedere şi meseriaşi măcelari, din ce să trăiască măcelarul dacă statul îl împiedecă în executarea meseriei lui?“

Curierul spectacolelor

Cabaret Blazini: Program variat.

Cabaret Jardin: Program variat

Teatrul Naţ. Maghiar: Hamlet.

Cinema Urania: In angrenaj.

Cinema Egyetem: Tragedia din Mayerling.

Mersul trenurilor

Sosiri la Cluj

Din Bucureşti	nr. 511 personal	la ora	2·28
„ „	nr. 513 „	la „	15·23
„ „	nr. 507 accelerat	la „	14·33
Din Oradea-Mare	nr. 512 pers.	la „	1·19
„ „ „	nr. 514 „	la „	10·55
„ „ „	nr. 508 acc.	la „	15·02

Plecări din Cluj

Spre Bucureşti	nr. 512 personal	la ora	2·29
„ „	nr. 514 „	la „	11·44
„ „	nr. 508 accelerat	„	15·36
Spre Oradea Mare	nr. 511 pers.	la „	8·08
„ „ „	nr. 513 „	la „	15·59
„ „ „	nr. 507 acc.	la „	15·08

Secretariatul Cultelor şi Instrucţiunei Publice

Deschiderea Şcolii Normale de Băeţi din Cluj

Cu anul şcolar 1920/21 se deschide în localul său propriu, cu internat şi cu toate clasele, Şcoala Normală de băeţi din Cluj, care are aranjament modern şi confortabil. Când aducem aceasta la cunoştinţă, invităm publicul românesc şi în special părinţii cari doresc să-şi facă băeţii învăţători a-i înscrie fără întârziere la această şcoală de învăţători din capitala Ardealului.

Condiţiile de admitere în şcoala normală sunt următoarele:

Candidaţii cari cer să se înscrie trebue să aibă vârsta între 12—14 ani, să dovedească că sunt sănătoşi şi au aptitudini muzicale. Petiţiile se înzestrează cu documentele următoare:

1. Estras matricular. 2. Certificat şcolar de absolvirea şcoalei primare. 3. Certificat de vaccinat, certificat medical despre întregirea fizică şi mintală. 4. Iar cei cari doresc bursă, sau semiburse, certificat dela primărie despre situaţia lor familiară şi averea părinţilor. 5. Declaraţia din partea părinţilor sau tutorului iscălită în faţa primăriei, că va servi atâţia ani, câţi a beneficiat de bursă, petiţiile pentru înscrierea la cursul de admitere să se înainteze până la 15 Septemvrie n. a. c. Secretariatului General al Instrucţiunii Cluj, unde se efectuiază şi înscrierile. In şcoala normală se primesc şi elevii de şcoli secundare (civile, liece, reale şi normale, în clasele corespunzătoare pregătirii lor. Precum şi acei elevi cari din pricina nefuncţionării şcolii au fost siliţi să se înscrie la alte şcoli normale sau au întrerupt studiul din această pricină. Toţi elevii bursieri şi semibursieri vor fi primiţi numai pe baza unui examen de concurs dat înaintea unei comisii a şcolii normale. Cei admişi au să aducă cu sine: 4 cămăşi, 4 perechi ismene, 3 cămăşi de noapte, 4 perechi ciorapi, 6 parechi obiele, rufe de pat, saltea, cearşafuri pentru schimb tot ori plapome, perină şi o cevertură de pat, 3 ştergare, 3 servete, pahar, cuţit, furculiţă, lingură, o ceaşcă, 2 fârfurli, peptene săpun, perie de dinţi, perie de ghete, de haină, aţă, ace, briceag, veşminte şi încălţăminte şi o vioară. Data examenului de concurs, a începerii prelegerilor şi taxele internatului se vor anunţa mai târziu. Este o datorie naţională de cultură că la sate să se facă propagandă între cei mai inteligenţi băeţi de ţăran spre a veni la şcoala normală de învăţători din Cluj.

Secretar general:
Dr Octavian Prie.

2—3

Nota: Toate ziarele româneşti sunt invitate a reproduce acest anunţ.

Utilizaţi:
mica publicitate
a ziarului
Infrăţirea

Declaraţia coroanelor

Instrucţiuni speciale

1. Declaraţia coroanelor se face de cel care le deţine pentru proprietar, trebuind a justifica sub ce titlu i le deţine. Declaraţia se face pe numele proprietarului şi se semnează pentru el de deţinător, în baza titlului prin care le deţine. Astfel băncile cari au sume în coroane în depozit liber sau spre administrare, urmează a face câte o declaraţiune pentru fiecare depozit în localitatea unde se găsesc coroanele, pe numele fiecărui deponent, iscălită de bancă pentru deponent. De asemenea se va proceda şi pentru depozitele în gaj.

2. Dacă declaraţia se face de o persoană, care nu poate fi prezentă la schimb, se poate da procură altei persoane sau unei bănci să facă preschimbarea.

3. Suma coroanelor în bucăţi de câte 10.000— coroane nu se înglobează în suma coroanelor de preschimbat, ci se menţionează separat, ca sumă şi număr de bucăţi cu seria lor.

4. Coroanele, ce ar fi depuse la autorităţi administrative sau judecătoreşti ca corpuri delicte, sau ca sume confiscate, sau ca sume nedisponibile, nu se preschimbă. Autoritatea va comunica situaţiunea acestor depozite ministerului de finanţe care va decide. Biletele anulate ale sucursalei băncii austro-ungare nu se primesc la preschimbare.

5. Numărul de ordine al declaraţiunilor se va menţiona pe banda care înveleşte pachetelul cu bilete împreună numele şi pronumele declarantului şi adresa. Se va îngriji ca toate bancnotele să fie aşezate cu faţa pe care este aplicat timbrul special în sus.

6. Coroanele evacuate la Moscova se vor aviza ministrului finanţe prin instituţiunile respective, unde se găsesc care va decide.

Operaţiunile pentru retragerea coroanelor nu vor fi amânate sau prelungite sub nici un motiv şi la nici un caz. Svonurile despre amânare sau prelungire sunt manoperele speculanţilor. Declaraţiunile se primesc numai dela 20—24 August, iar preschimbarea coroanelor se face numai dela 1—10 Septemvrie.

Birourile oficiilor de schimb vor lucra şi în zile de Duminică.

Secretariatul general al Ministrului de finanţe

1—3.

Burse Şcolare

Se aduce la cunoştinţa publică, că Secretariatul General al Instrucţiunii pentru anul şcolar 1920—21 va acorda următoarele burse:

1. Pentru şcolarii cari vor urma studiile în vreo *şcoală medie (civilă)* 200 (două sute burse a 1000) (Unamie) Lei.

2. Pentru şcolarii cari vor urma studiile *şcoalelor superioare de comerţ* 50 (cincizeci) burse a 1000 (Unamie) Lei.

Reflectanţii îşi vor prezenta cererile instruate cu certificat şcolar, certificat familiar şi de paupertate, vidimate şi de preotul local, până cel mult 10 Septemvrie a. c. Direcţiunei şcoalei unde doresc a-şi face studiile.

Vor putea beneficia de burse şcolarii lipsiţi de mijloace materiale cari au obţinut, în anul şcolar trecut, certificat cu media: *foarte bine ori bine.* Orfanii de răsboiu vor fi preferiţi.

Cluj, la 19 August 1920.

Dir. învăţăm. profes. şi civil
Aurel Ciortea
p. Secretar general.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

ORI CINE poate câştiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

MOBILE pentru dormitor, birou şi sală de mâncare precum şi corvare se caută la ziar. Adresa E. V.

ADMINISTRAŢIA ziarului „Infrăţirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea şi distribuirea ziarului „Infrăţirea" se angajează la administraţia ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria şi menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferinţă în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

Vânzări şi Cumpărări:

CUMPĂR haine puţin uzate, ase adresa la Administraţia ziarului.

MAŞINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi şi uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU şi masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Direcţiunea Scoalei civile de băeţi şi fete, Cluj.

Internat ţărănesc

în legătură cu şcoală civilă de **băeţi din Cluj.**

In internat se primesc 40 de băeţi de ţărani, cari în legătură cu şcoală civilă voesc să îmbrăţişeze o carieră practică şi anume după terminarea şcoalei civile vor să treacă la şcoalele industriale, la şcoalele de arte şi meserii sau la şcoalele superioare de comerciu. Li-se deschide şi posibilitatea unei carieri scurte şi cinstite trecând după terminarea alor 4 clase civile la cursurile de poştă şi telegraf, la tren şi la administraţie.

Condiţiunile de primire sunt:

1. Copii a ţaranilor şi a micilor industriaşi dela sate (escepţional şi alţii) cari au absolvat cel puţin 4. clase primare şi n-au etatea peste 15 ani. Acestia vor fi primiţi în clasa I. civilă. Copii cari nu absolvat 5 ori 6. clasa primare, dacă sunt trecuţi de 12 ani, li-se face posibilă, prin un examen de primire, trecerea în clasa II. civilă. In clasa II., III. şi IV. vor fi primiţi elevii, cari produc atestat şcolar din clasa precedentă.

2. Toţi elevii vor avea in internat cvartirul, incălzitul şi luminatul gratuit; cei lipsiţi de mijloace vor avea din partea statului şi câte o bursă de 1000 lei pe an. Toţi elevii şi cei fără bursă, vor avea în apropierea imediată a şcoalei o popotă românească, unde plata se va face cu alimente (cereale, cartofi, unsoare, brânză, lapte, ouă, fasole poame, ligtar etc). In natură vor plăti numai atâta, cât consuma în mod indatinat un băiat.

3. Elevii internatului vor aduce cu sine hainele de pat. o ladiţă studenţească, haine trebuincioase româneşti de vară şi de iarnă (incăltâmintea poate fi şi opinci) recvisitele de masă şi alte obiecte de lipsa pentru ausţinerea curăţeniei. Pat l-şi aduc elevii, sa i-i plătesc costul aici la inscriere. Fiecare aduce saltea (strujac).

4. Internatul e foarte igienic şi mai are următoarele specialităţi: Elevii vor avea în toate ziua gimnastica regulată, în toata ziua vor lucra o oră sub conduceret profesorilor obiecte de industrie (modelaj din lut, gips şi alabastru, lucrări în carton, compactorie, tâmplărie, rotărie, sculptura, mobile de grădină, impletituri din paie, din papură şi din nuele). Din obiectele lucrate de elevi jumătate sunt ale lor iar din vederea alor jumătate li se va imbunătăţi bucătăria lor.

5. Elevii vor învăţa şi muzica instrumentală şi vor avea chorul şi orchstra lor de casă.

6. Toţi elevii internatului vor fi *cercetaşi* şi vor fi instruiţi în ale sportului. Supravegherea şi creşterea lor va fi de model.

Inscrierile se pot face până în 15 Septemdrie la şcoala civilă (Str. Cogălniceanu No. 11.)

Cluj, 24 August 1920.

Juliu Karsai director. *Anton Domide* secretar.

Dela consiliui Orăşenesc, Cluj.

No. 290—920.

Publicaţiune.

Hotărirea Consiliului Orăşenesc, subt No. de sus, referitori la urcarea taxelor de loc, ocupat de birjari şi aprobată din partea Min. de interne, Decr. Gen. Cluj, prin No. 3043—920 e pusă în vedere publică, pe timp de zile 8, fără drept de recurs la Secţia Financiară, (com. 32).

Să provoacă prinurmare toţi proprietari de birjă, că după espirarea terminului să achite toate taxele reştante, pe lângă licvidarea contabilităţii la cassa centrală a oraşului, sub urmările corpvraţiei legale.

Cluj, la 18 August 1920.

Dr. Hossu
p. primar.

Vinuri veritabile se pot cumpăra numai din marele depozit de vinuri a societăţii

„Comerţul român, societate pe acţii Cluj"

strada:
Regina Maria 19.

◆ ◆

Litru 20—28 cor. Transport în oraş şi provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universităţii rom din Cluj. — Rugăm sprijinul on. public român

Comerţul român societate pe acţii Cluj.

La administaţie se

caută o dactilografă

bine retribuită.

Fabrica de Clopote Oituz

Societate în nume colectiv
Splarul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCURESTI. ● ●

Execută şi se găseste Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu preţurile cele mai convenebile garântând sunetul şi durabilitatea pe timp de 50 ani.

Magazinele A. SCHULLER

BUCUREŞTI — Bulevardul ELISABETA No. 2

Cele mai bine asortate in articole de:
MANUFACTURĂ ŞI PÂNZETURI — STOFE DE DAME ŞI BĂRBĂTEŞTI — INCALŢAMINTE DE BARBAŢI, DAME ŞI COPII — COLONIALE — FERARII ŞI GEAMURI. □ □ □ □

SE FAC VÂNZĂRI ŞI IN COROANE.

Vânzând cu preţurile cele mai reduse engros si endetail.

„MISSIR"

Cluj, Str. Memorandului (Unio) 11

STOFE DE LÂNĂ
MĂTĂSURI
MOUSELINURI
DEBOURURI

LINOLEUM - PREŞURI - COVOARE PERDELE - ARTICOLE DE MODĂ PENTRU DOMNI ŞI DOAMNE □ □

Reion special de Incălţăminte fină.

Engros şi Endetail.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAŢIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ŞI SOCIALA

REDACŢIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAŢIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferinţa dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte şi Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegaţiei ungare în numele aliaţilor. — Viitorul monedei metalice. Soluţia conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuinţelor în Statele-Unite.

Se găseşte de vânzare la toţi depozitarii, chioşcari şi vânzătorii de ziare

PREŢUL UNUI NUMAR 2 LEI

Banca Românească

caută funcţionari

pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară şi germană.

Ofertele se primesc la Direcţiunea Generală a Băncei Româneşti, din Bucureşti.

Instalaţiuni complecte pentru fabricat

APE GAZOASE:

Maşini. — Umplutoare. — Stiele. — Capete. — Tevi

I. Nacht Bucureşti

Birou: Str. C. A. Rosetti No. 7. — *Telefon 29 / 29*
Depozitul: Str. Labirint No. 80. — *Telefon 50 / 26*

S'A DESCHIS CEL MAI MARE MAGAZIN

din Transilvania

Filiala Luca P. Niculescu la Hora Tărănească Cluj,

Palátul Fehér Bárány.

Asortat cu un bogat asortiment de tot felul de manufactura, Bumbac de tors, fitan de tors, ştofe pentru haine bărbăteşti şi de dame. Carton calitatea întâia 80 cm., şi grenadir alb 120 cm. à 100 Cor. metru şi diferite sorturi de jolj şi molino. — Cu preţurile cele mai reduse şi mărfurile cele mai bune şi moderne.

Vânzare Engros şi Endetail.

Ori cine poate câştiga zilnic

300—400

de coroane

chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administraţia ziarului, pentru a primi explicaţiuni în scris. □ □ □ □

Caută depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat şi Bucovina Condiţiuni avantagioase □ □ Administraţia.

Cosinzeana

Institut de arte grafice, editură şi Librărie

Proprietar: **Dr. SEBASTIAN BORNEMISA.**

Tipografia: Str. Universităţii 3. Sucursală: Strada Elisabeta 1. **CLUJ** Libraria: Piaţa Unirii No. 7. Biroul: Strada Universităţii 3.

TIPOGRAFIA

DISPUNE

de cele mai moderne caractere tipografice, maşini de cules, maşini de tipar plane şi rotative, bostoane americane.

LIBRĂRIA

ASORTATĂ

cu cărţi literare, didactice şi ştiinţifice, ultime noutăţi literare, reviste literare şi ştiinţifice, cărţi şi reviste franceze.

ZIARUL INFRĂȚIREA

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat şi Bucovina

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 23 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini — Sâmbătă 28 August 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Infrățirea

On Transilvania Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) ADMINISTRAȚIA: Str. Universității No. 2. | Abonamente: 1 an . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

Alianța română-cehoslovacă

II.

Comentând, în nrul de ieri al ziarului, bazele alianței româno-cehoslovace, solicitată de dl Ed. Beneș, cu ocazia vizitei sale la București, am relevat că acestei alianțe, a cărei necesitate e tot așa de evidentă pentru poporul român ca și pentru cel cehoslovac, i-se opun, din nefericire, anume piedeci, pe cari conducătorii Statelor celor două națiuni au datoria, pe cât se poate, să le înlăture.

Mai întâiu, orientarea, firească și explicabilă, a Cehoslovacilor spre Slavii de Răsărit și anume spre Ruși, a căror reconstituire politică într'un Stat unitar, mare și puternic, o țin de absolută necesitate pentru sprijinirea lor împotriva elementului german, și pe care, din acest hotărîtor motiv, Statul cehoslovac o va susține cu toate mijloacele. In acest scop a cerut stăruitor dela Conferența de Pace și a obținut, cu sprijin englez, anexarea teritoriului rutean din Nord-estul fostei Ungarii, destinat a face parte, într'un timp mai apropiat sau mai depărtat, din țările rutene, ucraine, ale viitorului Stat rusesc. Și tot în acest scop susține azi, politicește, Guvernul sovietist pentru ocuparea Galiției orientale, prin care ar fi să se stabilească, cu eliminarea dominațiunii polone de aci, contingența geografică între Ceho-Slovachia și noua Rusie.

Negreșit că această orientare și acțiune politică rusofilă, oricât de firească și explicabilă, cum am zis, la Cehoslovaci, nu este — o știm și înțelegem cu toții — acea a intereselor politice române, cum nu este aceea a intereselor politice polone și nici a celorlalte populațiuni alogene din fosta Impărăție rusească, cu tendințe de constituire în State independente. Cum însă, în starea în care actualmente se găsește neamul rusesc, reorganizarea sa politică într'un Stat unitar, mare și puternic, primejdios deci pentru noi, ca și pentru Poloni și ceilalți foști alogeni ai săi, este o problemă a viitorului mai depărtat, — politica rusofilă a Cehoslovacilor nu poate fi *acum* piedecă alianței menite să garanteze liniștea și siguranța necesară consolidării politice a Regatului român și a Republicei cehoslovace.

Alta e piedeca momentului. Chestia graniței maramureșene. A spus-o, în singura formă în care se putea, date fiind împrejurările, în salutul adresat dlui Beneș cu ocazia recepției sale în Adunarea Deputaților din București, chiar dl N. Iorga — între oamenii noștri politici desigur cel mai stăruitor și mai statornic partizan al unei viitoare alianțe cu toate Statele vecine având interese comune de apărat, cu atât mai mult deci cu Republica cehoslovacă, cu care avem comunități de interese, politice și economice, superioare altora. O spun asemenea toți cunoscătorii acestei chestiuni, în acelaș timp partizani sinceri și convinși ai alianței de care ne ocupăm.

Intr'adevăr, chestiunea aceasta, a graniței maramureșene, este așa de complexă și de un interes așa de vital pentru populația din acele părți, că nu poate fi soluționată în chipul anunțat prin ziare — cu mici modificări și cesiuni teritoriale de-o parte și de alta a liniei de frontieră stabilită de Comisiunea dela Paris. Faptul îl știu foarte bine și Ministrul nostru de Afaceri străine și dl Beneș. De aceea cel dintâi aruncă răspunderea pe Delegația țării la Conferința de Pace, afirmând că n'a dat acestei chestiuni, la timpul său, cuvenită atențiune, iar cel din urmă se pune la adăpostul aceleiași Conferințe, declarând că Republica cehoslovacă, deținând teritoriul rutean în virtutea unui mandat european, nu are nici o revendicare de făcut, dar nici căderea a statori de sine modifică i mai însemnate în frontierile acestui teritoriu, așa după cum ele au fost determinate la Paris.

Câtă dreptate are dl Take Ionescu în afirmațiunea sa, se va vedea când actele Conferinței de la Paris se vor da la iveală și o știu cei ce au fost și lucrat acolo. Intr'un articul publicat acum câteva luni în *„Patria"* am arătat: cum în tratatul cu Aliații dela 4/17 August 1916 a trebuit să se accepte, pentru regiunile Tisei superioare, o frontieră care nu era acea a drepturilor (etnice și istorice) și intereselor (politice și economice) noastre acolo; cum, la Conferință, lucrul a fost explicat, cerându-se o graniță care să cuprindă în lăuntrul ei și linia ferată Sighet - Frasini, prin care s'ar fi soluționat în chip satisfăcător chestiunea, cum Comisia teritorială, din considerațiuni încă necunoscute, a stabilit o frontieră (cea actuală), necorespunzătoare realităților geografice și necesităților economice ale populațiunii; cum s'a recunoscut, chiar în lumea oficială, că aceasta frontieră, fiind intenabilă, trebue revizuită; cum, la timpul său, dl Alexandru Vaida a angajat, prin intermediul unui membru al Consiliului, serioase tratative pentru revizuirea frontierei astfel stabilite; cum în fine, aceste tratative erau pe calea cea mai bună de a duce la rezolvarea echitabilă a chestiunii graniței maramureșene.

Scriitorul acestor rânduri și azi e incredințat că dacă Guvernul nostru ar fi interpretat în mod strict angajamentul de retragere a trupelor nostre pe frontiera Ungariei (*nu* și Cehoslovachiei) și nu s'ar fi prea emoționat de cele șapte sau opt note, redactate, se zice, în termini puțin amicali, ale Guvernului din Praga, părăsind frontiera militară pe care o dețineam în Maramureș încă în Aprilie trecut, ci ar fi examinat mai de aproape problema graniței nordice și ar fi recomandat să se continue tratativele angajate de dl Vaida la Paris, — chestiunea s'ar fi putut soluționa, prin mijlocirea Conferinței, potrivit intereselor populației respective și n'ar mai fi fost astăzi obiect de litigiu între noi și Cehoslovaci. Dar lucrul s'a făcut altminteri și asupra lui nu se mai poate reveni în aceleași condițiuni ca atunci.

Totuși, pentru că aranjarea acestei chestiuni e absolut necesară, atat pentru satisfacerea populațiunii maramureșene, cât și pentru stabilirea de bune, sincere și cât mai durabile raporturi politice cu Republica cehoslovacă, ea trebue să se facă. Dar nu în sensul restrâns, anunțat de conducătorii oficiali ai politicei externe a celor două State, ci în sensul larg al necesităților populațiunii locale. De aceia, fiindcă dl Beneș spune ca Statul cehoslovac administrează numai, în interesul populațiunii, teritorul autonom rutean, de ce nu s'ar lăsa acestei populațiuni și anume celei direct în cauză libertatea de a se pronunța potrivit [illegible] sale? Regularea chestiunii în acest mod ar obține, negreșit, și aprobarea Conferinței. O părere ca ori care alta, dar care, examinată cu seriositate, ar duce, poate, la rezultat, indepărtându-se pentru totdeauna singura piedica actuală în calea alianței română-cehoslovace, a cărei necesitate este de ambele părți depiin și general recunoscută.

25 August 1920.

Alex. Lapedatu.
Prof. la Universitate.

Mareșalul JOFFRE și Armata Română

Mareșalul Joffre a adresat următoarea scrisoare dlui general Rășcanu ministrul de Răsboi:

Domnule Ministru,

Trupele române, pe care am avut onoare a le trece în revistă în ziua de 19 August a. c., în Parcul Carol, alături de Majestatea Sa Regele și la 22 August a. c. la serbarea aniversării Bătăliei dela Mărășești m'au impresionat foarte viu, prin frumoasa lor ținută și prin atitudinea lor mândră și marțială: ele mi-au dat impresiunea unor trupe disciplinate, solide și gata a susține cu glorie marile și nobilele tradițiuni ale armatei române.

V'aș fi recunoscător, Domnule Ministru, dacă a-ți binevoi să fiți pe lângă Majestatea Sa Regele, interpretul admirațiunei și urărilor mele ce le fac pentru Armata Majestăței Sale.

Primiți vă rog, Domnule Ministru, expresiunea înaltei mele considerațiuni.

Joffre.

Sărbătoarea sărbătorilor

Intre atâtea sărbători, una mai mult . . .

Și, totuși, între atâtea, una singură:

Sărbătoarea sărbătorilor.

Așa trebuește numită și cinstită ziua în care nedreptul hotar, care veacuri după veacuri a oprit destinele unui neam, a fost mutat, până'n spre apele Tisei.

Sunt zile îndărătul cărora vălul nepătruns al amintirilor șterse, lăsat în jos pentru totdeauna, desparte o epocă de alta, desparte o lume veche de de una nouă.

Sunt zilele marilor revoluții transformătoare; sunt zilele cari, ca niște stâlpi de lumină înfipți în noaptea nepătrunsă a timpului, înseamnă mersul înainte al omenirei.

Aceste zile nu pot fi însemnate într'o singură feae pe răbojul vremei; ci durata lor simbolică se prelungește peste tot spațiul de timp în care ceeace-a fost înainte de ea se frământă pentru a numai fi după ea.

De aceea ziua Sfintei Mării, „intrarea în acțiune a României", simbolizând eliberarea fraților subjugați —, sintetizează în amintirea ei, împreună cu întreaga desfășurare a tragediei celor patru ani, zidul despărțitor între ce-a fost eri și ce este azi.

De aceea ziua din care, printre lacrimile mamelor ce-și plângeau ficiorii risipiți sub steag străin, a început a licări rază de speranțe, pe care le-a strecurat-o dorobanțiul român —, cătana carele grăia românește —, ziua acea, oricât o va fi prelungit calvarul unei epopee neîntrecute, este ziua care a despărțit o lume veche de una nouă.

Pe acest două lumi le unește numai puntea jertfelor comune amânduror: mormintele vechi și noui, și ale acelor cari n'au văzut zorile dreptății și ale acelor cari le-au văzut.

Pe puntea aceasta, generația de azi și cele următoare, în pioase pelerinagii vor trebe s'aprindă la căpătâiul mormintelor risipite pe atâtea plaiuri candela recunoștinței oridecâteori clopotele bisericilor vor vesti creștinilor ziua Sfintei Mării.

Clopotele care azi chiamă credincioșii în fața altarului pentru a se închina Mamei Mântuitorului, aceste clopote, răsunând pe toate văile, vor aminti, în fiecare an, c'odinioară au chemat un neam robit la libertate. *Ev.*

14 (27) August 1916

— România intră în Marele Războl — Declarația de răsboi a guvernului român — Proclamația M. S. Regelui către națiunea română — Trecerea frontierii —

In ziua de 27 August (14 st. vechi 1916), la ora 9 seara, guvernul român prezidat de către dl Ion I. C. Brătianu, trimitea la Viena declarația de răsboi a României adresată Austro-Ungariei.

Odată cu această declarație de răsboi, marele și iubitul nostru Rege dă către națiunea română o proclamație în care arăta clar nevoia de a intra în luptă cât și scopul urmărit. Iată acea memorabilă proclamație:

Români!

„Răsboiul care de doi ani a încins tot mai strâns hotarele noastre, a sdruncinat adânc vechiul așezământ al Europei și a învederat că pentru viitor numai pe temeiul național se poate asigura viața pașnică a popoarelor.

„Pentru neamul nostru el a adus ziua așteptată de veacuri de conștiința națională, ziua unirei lui.

„După vremuri îndelungate de nenorociri și de grele încercări, înaintașii noștri au reușit să întemeieze Statul român prin Unirea Principatelor, prin răsboiul independenței, prin munca lor neobosită pentru renașterea națională".

„Astăzi ne este dat nouă să întregim opera lor, închegând pentru totdeauna ceeace Mihai Viteazul a înfăptuit numai pentru o clipă: Unirea Românilor de pe cele două părți ale Carpaților.

„De noi atârnă azi să scăpăm de sub stăpânirea străină pe frații noștri de peste Munți și din plaiurile Bucovinei, unde Ștefan cel Mare doarme somnul lui de veci.

„In noi, în virtuțile, în vitejia noastră, stă puterea de a le reda dreptul ca într'o Românie întregită și liberă, dela Tisa până la Mare, să propășească în pace potrivit destinelor și aspirațiunilor gintei noastre.

Români,

„Insuflețiți de datoria sfântă ce ni-se impune, hotărîți să înfruntăm cu bărbăție toate jertfele legate de un crâncen răsboi, pornim la luptă cu avântul puternic al unui popor care are credința neclintită în menirea lui.

„Cu Dumnezeu înainte!

FERDINAND.

In acelaș timp era decretată mobilizarea tuturor forțelor noastre de uscat și de apă, considerând prima zi de mobilizare ca începând din noaptea de 14—15 August. Mobilizarea s'a făcut în cea mai mare ordine și în mijlocul unui entuziasm de nedescris. Toți viitorii luptători ai unor zile aprige alergau în cântece și urale, la chemarea Patriei și a Regelui lor. In cinci zile întreaga armată era mobilizată.

Chiar în noaptea de 14 (27) August, trupele noastre de acoperire au trecut frontiera și au

atacat pe toată întinderea zonei muntoase dela Orșova la Dorna, surprinzând complect pe inamic, zdrobind orice rezistență și izbutind, după câteva zile de lupte, să ocupe: tot malul Cernei cu muntele Alion; bazinul Petroșanilor cu bogatele mine de cărbuni; șesul de sud al Sibiului având ca centru satul Șelimberg unde Mihai-Viteazul a bătut pe Unguri în 1599; Brașovul cu tot șesul vecin; valea superioară a Oltului cu toate înălțimile dela vest de Gyorgyo Tölgyes, și dela est de Breţcu-Gelencze. Mii de prizonieri soldați, sute de ofițeri și un material imens, de tot felul, e capturat în cursul acestor operațiuni preliminare; iar inamicul fugea înspăimântat și în neștire. Trupele de acoperire se opresc apoi pe pozițiile cucerite, se întăresc prin lucrări de sapă și așteaptă sosirea grosului, care, în acest timp, se mobilizase și începuse să fie transportat la frontieră. De aici încolo începe marele război al dreptății noastre naționale.

Intrând în luptă

In noapte de 14 spre 15 August 1916.

Coloana pornește. Pasul cadențat al soldaților răsună pe drumul întunecos. Capătul coloanei se pierde în umbră. Se aude hârșcâitul baionetelor, armelor și uneltelor portative, unele de altele, nechezatul cailor, și, din când în când, glasul vreunui ofițer. Oamenii sunt tăcuți. Fiecarea unei trupe are totdeauna ceva tragic. Ea merge spre necunoscut și spre moarte. Înnapoia ei, un oraș se șterge, o lume dispare, pe care n'o va mai vedea poate.

Ziua începe să apară. Cerul se albește; stelele se topesc în lumină ca niște bucăți mici de zahăr în apă curată. Creasta munților se aprinde și raze mari palide trec între vârfuri, pierzându-se apoi în penumbra văilor. Peisagiul, luminat de licăriri turburi, samănă, în mare, cu acele interioruri de aquariume pline de stâuci și de plante marine, în cari se deosebesc vag lucruri plutitoare. Siluetele arborilor se mișcă într'o atmosferă ușor ceţoasă și râpele sunt pline de mari bălți de umbră pe cari noaptea le-a lăsat acolo, așa cum marea lasă apă în scobiturile stâncilor atunci când se retrage.

Văile pe cari le străbatem sunt răzătoare, pline de pâraie care cad în cascade pe pietre cenușii. Ele sunt dominate de munți ale căror creste fără verdeață lucesc la soare ca blocuri de pietre prețioase. Paseri mari negre se învârtesc deasupra lor, și, de jos, ai zice că sunt niște muște.

Coloana alunecă, se îndoaie și se desdoaie ca un mare șarpe cenușiu-verde. In unele clipe valea strâmtă pare că o înghite în întregime, lăsând numai un capăt de coadă care oscilează la câte o cotitură, alunecând printre stânci sau afundându-se sub frunzișuri dese. Trupul urmează, lung și subțire, cu mari mișcări onduloase. Uneori, un obstacol silește oamenii să se risipească. Te'ntrebi, atunci, dacă nu vezi tufișurile din câmpii pornite înarmate spre munte.

E frumoasă regiunea aceasta muntoasă, în dulcele soare de August! Aerul în care plutește scoborându-se din pădurile bătrâne, mirosul auster al veacurilor, ne însuflețește și ne înveselește; credem că nimic nu-i imposibil. Vești încurajatoare ne sosesc dinnaintea noastră.

Despre inamic nu e vorba, ca și cum n'am ști că mergem împotriva altor oameni înarmați ca noi, și cari vor întrerupe brusc contemplarea noastră, stricând armonia peisagiului.

Intâlnim întâile căruțe cu răniți. Picături de sânge cad peste spițele roatelor, alunecând în pulberea șoselii. Intrebăm, cercetăm, căutăm să citim pe fețele acestor întâie victime ale începutului războiului, impresia botezului focului. Sunt toți potoliți, seriosi, fără necaz sau teamă mulțumiți poate că au scăpat eftin și că se vor odihni câtva timp. Nu le-a rămas din întâiele ciocnirii viziunea a ceva înfricoșător. Războiul se înfățișează dar deocamdată, în cadrul munților, în blândețea anotimpului, în lipsa unei împotriviri mari, în beția atacului de surprindere, ca ceva ușor, un fel de turism zgomotos cu oarecari riscuri și câteva profituri.

Mergem înnainte veseli: lupta nu pare rea și morahul e bun. Credem în viitor și, ca o pânză de corabie, pieptul ni se umflă de nădejde. Un strigăt de mulțumire pare că zboară pe drum, crește spre culmi și mulții îl rostogolesc în alte văi ca o avalanșă de pietre.

Un aer curat și rece umple nările. Iată frontiera, cu stâlpii indicatori brăzdați de culori străine. Un avânt reînnoit grăbește marșul tălpii rămân în urma.

Toți știm că bătălia e apropiată. La noapte, mâine, peste două zile cel mult. Ochii noștri privesc munții din față și se miră de tăcerea lor. Toți părem a zice: „Cel așa de grav, așa de serios e războiul?" Și apoi soldații încep să cânte în surdină, fiindcă speră la urma urmei, fiindcă tânăra suflare matinală a avântului a trecut prin inimi, umflându-le, inundându-le, făcându-le nerăbdătoare.

Da, trebue să cânte. Cu atât mai bine dacă trebue să moară. Mâine va fi o zi mare. Mâine, cu riscul și primejdia lor, toți oamenii aceștia își vor face datoria. Și un cânt enorm, ca ritmul unui singur glas, se urcă în sufletele acestor ostași. *I. Dr.*

Banatul
rămâne sub administrația Ardeleană

Ni se comunică din cerc oficios:

Dorinței deputaților bănățeni — averescani, de a scoate Banatul de sub administratia Comisiei de Unificare, nu se va da satisfacere cât timp aceasta Comisie nu va termina cu unificarea complectă.

Astfel Banatul va sta și mai departe sub administrația Comisiei de Unificare din Cluj.

Știrea aceasta a produs nemulțumiri în rândurile deputaților bănățeni—averescani.

La Secretariatele generale

Dl Panaitescu delegatul Ministeriului de Iustiție la Secretariatul general din Cluj, a încredințat cu conducerea acestui Secretariat General în locul dlui dr. Marta, numit de președinte al curții de apel din Oradea-Mare.

*

Dl Emil Petrini delegatul Ministerului de Agricultură și Domenii la Secretariatul General din Cluj este numit ca Secretar General în locul dlui dr Suciu demisionat din acest post.

Plângeri și lămuriri

Primim următoarele:

Cu onoare vă rog să publicați cele de mai jus în legătură cu *arestările făcute la Consumul Funcționarilor Publici Cluj.*

In 10 Iulie a. c. întreg orașul vorbea, că directorul consumului, Stefan Peneș, a fost arestat, iar la locuința lui s'a aflat o jumătate de vagon de zahăr.

Oamenii de bine care m'au cunoscut s'au întrebat mirați dacă pot fi adevărate cele ce se vorbese pe socoteala mea și au așteptat să cetească vre-o lămurire în această chestiune.

Deoarece în 29 l. crt. la 10 ore a. m. în sala prefecturei se va întruni adunarea generală extraordinară a Consumului Funcționarilor Publici pentru orientarea publicului și risipirea îndoelilor cu privire la activitatea mea de director al acestei instituțiuni, voi căuta să expun fără patimă cele petrecute la Consum în legătură cu arestările făcute.

Subscrisul, încă din primalună de activitate ca director, am raportat Consiliului de adm. că magazinerul Petru Mihăilean, care e în acelaș timp și chioșcar — nu manipulează corect marfa, nu și îndeplinește conștiincios serviciul, poartă afacerea chioșcului în numele său propriu și primește o plată care nu corespunde principiilor însoțirei (în April 68.000 cor.) și am cerut cu toată hotărîrea ca acesta sa fie înlocuit, dar să rămână responsobil atât pentru gestiunea sa ca magazioner la resortul de comunicație, cât și pentru cea dela Consum. Propunerea înlocuirei magazionerului Mihăileanu — sprijinită de noui motive — a fost repetată de subscrisul în rapoartele 6 și 7 — se înțelege fără resultat, deoarace Consiliul de administrație, identificându-se cu președintele Consumului, dr Romul Boilă — totodată și protectorul magazionerului Petru Mihăilean a aprobat ordinul președintelui dat mie în ședința din 9 Iulie a. c. *„ca să predau imediat lui Petru Mihăilean toată marfa din magazinul administrat de birou pentru că acesta le oferă toată garanție,* cu toate că subscrisul, înainte de pronuntarea acestui ordin, raportase în scris *că magazionerului protejat îi lipsesc din prăvălie mărfuri în prețul de la Consum de 267.178·32 cor.*

După acest vot de blam, da subscrisului la propunerea președintelui dr Romul Boila d întreg consiliul de administrați *— mi — am dat demisia din pos ul ce scupam, întru cât, — ca unul care am fost și vocesc să fiu corect — n'am putut admit să rămân în serviciul unei ist tuțiuni unde incorectitudinea protejată.*

A doua zi, în 10 Iulie, la intervenția unei oculte interne, atât subscrisul cât și șeful contabil dimpreună cu alți 2 funcționari au fost deținuți o zi întreagă — fără hrană — de Poliție, la Secția criminală, pentru a fi interogați asupra crimei de a fi slujbași cinstiți, în timp ce magazionerul Petru Mihăilean cu lipsa de mărfuri în preț de 267·178.32 cor se preumbla liber sfidând cinstea călcată, în picioare. —

A urmat apoi inventarierea făcută cu concursul Poliției, Secția Criminală, iar rezultatul a fost că lipsurile de mărfuri — din prăvălia magazionerului — constinuă și azi, tot așa precum a rămas în postul de președinte al Consumului dl dr Romul Boilă protectorul, iar în postul de magazioner protejatul său Petru Mihăilean.

Spre știre generală comunic, — și faptele dovedesc — că subscrisul s'a angajat la Consum condus de gândul *„de a alimenta zeci de mii de funcționari publici, care luptă din greu pentru aș-i asigura existența lor și a familiilor lor, și de a împiedeca uzura și scumpetea de pe piață"* și nu cu gândul să fure după cum au îndrăznit a crede cei cari au pus Poliția să mă urmărească ca pe un răufăcător.

Acestui gând i-am servit cu abnegație și cu mare zel timp de 3 luni cât am fost director al Consumului — pentru ca după trecerea acestui timp să mă despart de Consum cu desamăgirea unei jertfe zadarnice și cu trista experiență de a fi urmărit de Poliție pentru că am muncit cinstit întru realizarea gândului menționat.

Cluj la 25 August 1920.

Ștefan Peneș
fost director al Consumului Funcționarilor Publici Cluj.

*

In legătura cu ancheta privitoare la neînțelegerea dintre Resortul Instr. Publice și Direcția Spitalului de ortopedie, și anume

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Unificarea advocaturii

— Soluțiune pentru unificarea condițiilor de admisibilitate —

Cum am arătat în expunerea din articolele precedente, unificarea avocaturii e grea din cauza divergenței condițiilor de admisibilitate. In regatul vechiu legea cere dela tânărul, care dorește a intra pe cariera de advocat, licența sau doctoratul în drept, ceace e egal cu o pregătire universitară teoretică de 3 ani (la doctorat de 5 ani) fără nici o practică, în care candidatul și-ar putea apropia cunoștințele practice necesare pentru profesarea advocaturii. Legea din Ardeal cere în afară de pregătirea teoretică din universitate, care e de 4 ani, terminată prin obținerea doctoratului în drept în baza alor 3 rigoroase, în plus o practică advocațială în cancelaria și sub conducerea unui advocat în timp de 3 ani, iar ca dovadă că și-a însușit toate cunoștințele practice pentru profesarea advocaturei examenul de capacitate zis examenul unitar pentru magistrați și advocați. Legea austriacă din Bucovina prevede o pregătire și mai grea întrucât înainte de a obține docteratul în drept candidatul trebue să treacă și 2 examene de stat, iar practica e de 5 ani. Pregătirea unui advocat după această lege ține 9—10 ani, tânărul advocat va avea vârsta de 27—28 ani.

Trebue să recunoaștem că unificarea acestor sisteme de condițiuni de admisibilitate nu e chiar ușoară.

Baza unificării s'a pus prin unificarea pregătirei universitare în facultatea de drept. Consiliul facultății de drept din Cluj în proectul de regulament pentru unificarea învățământului în facultate, proect înaintat guvernului încă în luna Iunie 1920 spre aprobare, a redus timpul de pregătire în facultate la 3 ani pentru obținerea diplomei de licență, iar pentru doctorat se vor face cursuri încă 2 ani. Deși timpul de pregătire teoretică a fost redus la 3 ani, nivelul instrucțiunilor n'a suferit, ci din potrivă a fost ridicat, prin repartizarea materialului teoretic pe 3 ani și sporind numărul orelor de ascultat Săptămânal (anul I 18, II 20, III 22), fără a lăsa studentului libertatea de a-și alege singur studiile. In locul examenelor fundamentale de până acum din câte 2—3 obiecte la finea anului I—III, vor fi examene fundamentale la finea fiecărui an din câte 4—5 obiecte iar la sfârșit examenul general de licență. Prin urmare pentru pregătirea teoretică astfel formată facultatea de drept va da cel puțin cunoștințele care le da până acum doctoratul în drept.

Adevărat că această pregătire se va ajunge într'un timp mai scurt, dar studenții, pentru a putea termina studiile în acest timp mai scurt, vor trebui să muncească mai mult decât după sistemul de până acum.

Prin această regulamentare a învățământului din facultatea de drept s'a admis ca bază a instrucțiunii viitorilor juriști *licența în drept*. Prin faptul că regulamentul facultății de drept din Cluj a fixat minimul de ore, ce trebuie să fie audiate în fiecare an, credem că ca nivel a dat o soluțiune mai potrivită decât regulamentele facultăților din București și Iași, unde studentul audiază în fiecare an în mod obligator 12—14 ore.

Pentru viitor licența în drept poate servi ca bază de pregătire teoretică atât pentru advocatură, cât și magistratură și carierele administrative. Prin urmare din sistemul de pregătire al legii din Ardeal și Bucovina se omite doctoratul în drept, unificând pregătirea teoretică pentru întreg statul pin admiterea licenței. Plecăm din supoziția că facultatea de drept din Cernăuți încă va elabora un regulament de asemenea conținut ca cel dela Cluj, de unde a și cerut modelul.

Doctoratul în drept în viitor va rămâne ca grad academic pentru aprofundarea științei, ca condiție de admisibilitate pentru profesiunea în universitate, eventual pentru anumite funcții înalte în Stat, care pot fi determinate printr'o lege.

Pregătirea practică după vechiul sistem a viitorilor advocați credem că nu poate fi înlăturată, generalizându-se sistemul din regatul vechiu. Stagiul, normal în cap. II al legii pentru organizarea corpului de advocați din 12 Martie 1907, nu e suficient pentru o pregătire numai în câtva acceptabilă pentru viață. Suntem de convingerea, că și în regatul vechiu tre ue introdusă practica advocațială (stagiul) pentru pregătirea viitorilor advocați sub conducerea, supraveghiarea și controlul unui advocat vechiu. In această chestiune trebuie admise pentru întreg statul prevederile legilor din Ardeal și Bucovina. Această practică ar fi de 3 ani, iar după terminarea ei, candidatul ari trebui să facă dovada apropierei cunoștințelor practice prin un examen de capacitate, cam în felul cum e reglementat în decretul Nr. X din Ardeal.

Viitorul advocat după acest program ar fi pregătit 3 ani în mod teoretic, luând diploma de licențiat și 3 ani în mod practic luând diploma de advocat.

Cronica politică

Cele spuse de noi încep a se adeveri. Demisia dlui Matei Cantacuzino nu este un fapt care să îngăduie generalului Averescu o rezolvare a crizei printr'o singură *înlocuire de persoane*, ci fiind expresia unor curente din sânul guvernului şi fără îndoială şi din sânul partidului, aceasta demisie e menită să aducă după ea o largă remaniere a guvernului în condiţii care şi ele vor avea să fie fixate, dacă nu şi *dictate*, de către cei cari au luptat, pe faţă sau în ascuns, pentru pregătirea şi provocarea remanierii.

Aşa de pildă, e de ajuns să citeşti unule ziare care servesc politica dlui Take Ionescu, precum şi interviewul pe care dl Matei Cantacuzino l-a dat unui ziar din Iaşi, pentru a înţelege că dintr'o remaniere care trebuia să însemne primenirea şi fortificarea guvernului, se tinde a se face un prilej pentru întărirea unor situaţii politice personale. Căci „colaborarea“ de care se vorbeşte acum cu atâta inzistenţă nu e de cât singurul mijloc prin care dl Take Ionescu mai poate dobândi în guvern o situaţie şi un rol politic de suprafaţă, iar dl Matei Cantacuzino nu e de cât cea mai frumoasă cortină ce se putea lăsa în jos pentru ca în spatele ei să se desfăşure mai uşor abilităţile unui vechiu şi mărunt politicianism.

Se pare însă că majorităţile parlamentare au înţeles jocul, şi făcând zid în jurul generalului Averescu, au şi început să lucreze pentru a zădărnici acţiunea disolvantă întreţinută de dl Take Ionescu.

Emigrarea în Palestina şi Evreii Ardealului

Reproducem după „Uj Kelet“ câteva pasaje din interviewul pe care secretarul organizaţiei mondiale a Sionismului S. Landmann l-a acordat redactorului dela „Jewich Corr. Vurean“.

Landmann a vorbit cu multă însufleţire de frumseţele naturale ale Palestinei, arătând în ce chip s'ar putea porni în viitorul apropiat o colonizare în stil mare, care nici într'un caz nu ar periclita interesele populaţiei arabe.

„Majoritatea absolută a populaţiei arabe arată sentimente prietineşti faţă de Evrei ... Sunt ce-i drept, şi câţiva agitatori, cari agită împotriva guvernului, dar aceştia nu au nici o înfluenţă asupra populaţiunii.“

Nu va fi poate fără interes să reproducem şi unele declaraţii ale dlui dr. Mlynarasky, şeful oficiului de emigrare a statului polon, declaraţii, ce s'au publicat în „Tagblatt“:

„Emigrarea în Palestina — a spus şeful oficiului — e cu totul de altă natură ca spre pildă emigrarea în America. Aceasta nu mai e o mişcare pasivă, ci activă. Aceasta e mişcarea elementelor celor mai idealiste ale generaţiei tinere, care şi-a luat ca ţintă crearea statului evresc, şi alături de ei sunt şi oamenii bogaţi, cari îşi duc capitalul în patria nouă“.

Iar oficiul de emigrare a părţilor Ardelene publică următorul comunicat:

„După-ce din partea autorităţilor engleze, începând cu 1 August, s'au scos din vigoare cele mai multe restricţiuni privitoare la emigrare, şi astfel a devenit actuală chestiunea emigrării sistematice. Invităm pe toţi acei tovarăşi de principii, cari au intenţie serioasă să-şi creeze o nouă existentă în patria străbună, să aducă aceasta hotărîre a lor la cunoştinţa oficiului nostru, împreună cu toate datele necesare.

„Condiţia principală pentru a se acorda concesie de emigrare este: *că numai muncitori productivi vor fi primiţi să se aşeze în Palestina*“.

ANCHETELE NOASTRE

Căminurile studenţeşti

In vederea apropierei deschiderei noului an Universitar, pentru lămurirea tuturor celor ce se interesează de bunul mers al vieţii studenţeşti, ne-am gândit să studiem în treacăt problema căminurilor studenţeşti.

Examinând pe scurt organizaţia lor şi mai ales sistemul după care sunt conduse, să vedem măsurile care trebuesc luate.

Fără regulament.

Căminurile studenţeşti, nu au un regulament după care să se conducă, spune toată lumea care cunoaşte stadiul de organizaţie al acestor aşezăminte.

S'a făcut un început de alcătuire a unui regulament, prin traducerea bine înţeles a celui vechi, — fără să se ia în consideraţie decretul—lege emanat anul trecut în chestiunea căminurilor studenţeşti, precum şi fără consultarea regulamentelor făcute la căminurile celorlalte universitaţi româneşti.

Simple măsuri de ordin poliţienesc luate în pripă, deşi sunt scrise pe hârtie, nu pot fi aplicate.

Cine conduce

Cum nu au un regulament precis se poate spune că nu sunt hotărâţi nici conducătorii lor. Există o comisiune de profesori universitari, cărora însă nu li s'a încredinţat toată puterea. Ea se ocupă mai mult de starea morală a căminurilor lăsând ca de cea materieală să se ocupe Secreteriatul general al Instrucţiei. Că lucrul este aşa, putem deduce din faptul că directorii de căminuri, care erau profesori universitari, nu aveau dreptul să dispună în nici un fel, asupra modului cum este întrebuinţat budgetul acestor aşezăminte.

Şi al doilea se poate vedea că în ce priveşte împărţirea burselor, chiar şi anul acesta, ele nu se împart de către comisiunea profesorilor universitari, ci de Secretariatul general al Instrucţiei. Prin acest sistem „sui generis“ aplicat numai la Cluj, se caută în mod evident ca studentul să se servească, chiar în stadiul curăţenie vieţii lui sociale, de politicieni.

Pe cine găzduesc

Cupă cum se poate deduce din fraza de mai sus, locurile în căminuri, nu vor fi ocupate mai întâi, decât de cei ce au stăruinţi la secretariatul respectiv şi pe urmă de cei care, judecaţi după confesiunea cărea aparţin, au ştiut să facă la timp complimentele necesare. Găzduesc chiar şi elevi ai conservatorului, când aceştia îsi oferă lecţiile lor, copiilor persoanelor sus puse.

Toţi însă câţi sunt adăpostiţi se consideră ca trăind acolo nu datorită unui drept, ci unei mile, pe care a făcut-o cel ce a iscălit hârtie de primire.

Concluzia

De aceea se impune ca stadiul acesta de organizaţie să între într'o fază mai bună şi mai folositoare bunului mers al Universităţei şi stărei culturale a ţărei noastre.

Să se scoată această organizaţie de sub influenţa oamenilor care ocupă posturi politice şi să se încredinţeze celor care au mai multă dragoste de bunul mers al vieţii studenţeşti.

Comisiunea profesorilor universitari să fie singură a dispune de starea morală şi materială a căminurilor. In organizaţia internă a căminurilor să nu fie amestecate persoane străine de studenţi, ci totul să meargă sub diriguirea unui comitet format de studenţi — după cum e şi la căminurile din vechiul Regat.

Cu un cuvânt căminul să fie al studenţilor, iar nu al oamenilor politici. *Wy.*

Saşii şi recrutările

Ziarele au anunţat zilele trecute, cum că Saşii au ţinut în diferite comune mai multe întruniri, prin care au protestat energic contra recrutărilor făcute de autorităţile româneşti. S'au citit şi moţiuni, prin care se spune, că dacă statul are nevoie de soldaţi, n'are decât să-i secruteze numai dintre Români şi să lase în pace pe Saşi.

Atitudinea aceasta a Saşilor nu poate de cât să ne surprindă. In adevăr se ştie că Saşii au fost cei dintâi, cari la Alba-Iulia au cerut alipirea Transilvaniei la România, votând şi ei pentru marele act al unirei.

Venind alături de noi, ei au fostu-şi deauna simpatizaţi, şi nu numai că li s'a respectat toate privilegile avute din timpul dominaţiei ungureşti, dar li s'a mai lărgit atâtea din drepturile lor prin deciziile luate la Alba-Iulia.

Nu înţelegem dar de ce concetăţenii noştri Saşi se opun la recrutările făcute de statul Român. Oricărui stat ar fi aparţinut, minoritatea săsească trebuia să dea contingentele sale de recruţi, cum le-au dat în timpul când aparţineau fostei monarhii Austro-Ungare.

Noi nu le impunem a sarcină în plus, pe care n'ar fi avut-o până acuma, sau pe care ar avea-o numai ei. Odată ce ei singuri, nesiliţi de nimeni, au cerut alipirea la statul Român, inseamnă că au preferat autoritatea românească înaintea oricărei alteia şi că au înţeles să se supună legilor ţării noastre. Prietenii noştri Saşi ştiu foarte bine cum că la drepturi egale corespund şi îndatoriri egale şi dacă statul Român le-au dat aceleaşi drepturi pe care le are orice Român, desigur că Saşii la rândul lor vor înţelege că au şi aceleaşi îndatoriri pe care le are orice Român.

De aceea credem că nu toţi Saşii aprobă acele moţiuni de protestare contra recrutărilor şi că cei mai mulţi dintre ei vor înţelege necesitatea acestor recrutări şi vor fi totdeauna alături de noi. *R.*

Dela Ministerul de finanţe

Ministerul de finanţe a fost înştiinţat că lucrările pentru declararea coroanelor în Ardeal merg foarte bine. Locuitorii din regiunile româneşti par foarte satisfăcuţi de această măsură a guvernului.

In unele localităţi s'a svonit că aceste declaraţii se iau numai pentru a se pune impozite pe averi. Ministerul desminte aceste svonuri cari sunt puse în circulaţie numai de răuvoitori.

ca răspuns la afirmarea acestea din urmă că nu s'a dat niciun ordin de evacuare, primim dela dl dr Prie, secretarul general al Instrucţiunei Publice şi cultelor, următoarea lămurire:

„Faţă de articolul apărut în ziarul „Infrăţirea“ în No. 21 din 26 August a. c. sub titlul „Şcoala normală dela Cluj“, în interesul adevărului ţin să fac următoarea rectificare: Nu este adevărat, că „ordin de evacuare nu este“. Ministerul Instrucţiunii din Bucureşti, cu data de 12 August, a trimis următorul ordin telegrafic: „Spitalul de chirurgie şi ortopedie din Cluj va evacua localul şcoalei normale de băieţi, şi se va muta în pavilionul liber al ceinicei de bactereologie. Semnat pentru ministru, secretar general Haneş“.

„La 16 August cu adresa No. 22196/920 secretariatul instrucţiei din Cluj a transpus acest ordin secretarului general al internelor cu indicarea de a se lua măsurile de evacuare, ca cu 1 Septemvrie, localul să fie luat în primire de către directorul şcolii. Menţinem întru toate comunicatul nostru cu privire la deschiderea şcolii normale de băeţi din Cluj, în anul şcolar curent.

Cluj, 26 August 1920.

Dr. Prie,
secretar general.

*

De altă parte, suntem informaţi de catre conducerea Spitalului de ortopedie, care este instalat în localul din str. Eperjes Nr. 28, — fost local pe vremuri al Şcoalei normale ungureşti, — că nu s'a primit acolo până în ziua de 25 August 1920 nici un ordin de evacuarea localului.

Pentru convingere se poate cerceta registrul de întrarea corespondenţei a spitalului mai sus numit.

Cetiţi „Infrăţirea“

Prin această pregătire s'ar ridica nivelul advocaturii pentru ţările alipite însă n'ar fi o reducere a pregătirei, ci o mai democratică şi o mai practică reglementare. Trebue să recunoaştem, că reglementarea veche a reclamat prea mult timp pentru pregătirea carierii.

Pregătirea contemplată pentru viitorul advocat aş cere-o şi pentru viitorul magistrat, cu deosebire că practica ar trebui să fie făcută în preponderanţă la instanţele justiţiare. Această soluţionare ar fi pentru unificarea advocaturei în viitor. Dar e necesară o reglementară de tranziţie pentru actualii advocaţi din regatul vechiu care ar dori să profeseze advocatura aşezându-se în ţările alipite, şi cari au vechile condiţii de admisibilitate.

Un tânăr licenţiat, care ieri a luat diploma la Bucureşti sau Iaşi, cu vârsta de 21 ani (sau şi mai mult), nu poate fi admis la nici un caz la *practică independentă* în ţările alipite, câtă vreme dela un tânăr, care a ieşit din facultatea de drept din Cluj sau Cernăuţi, se cere doctoratul în drept, stagiul de 3 sau de 5 ani şi examenul de magistrat şi advocat. In acelaşi teritor de drept nu pot fi admiş advocaţi sau candidaţi cu condiţii de admisibilitate deosebite. Dar n'ar fi nici un folos pentru tânărul dela Bucureşti sau Iaşi de a practica în Ardeal sau Bucovina, fără nici o pregătire, căci în baza cunoştinţelor apropriate în regatul vechiu e în inferioritate şi în complectă desorientare faţă de colegii din aceste ţări, necunoscând legiuirile de aici, cum în aceleaşi condiţiuni de a nu putea muncii cu destul rezultat sunt şi magistraţii veniţi din regatul vechiu în ţările alipite.

Scria cineva într'un articol de gazetă, că principiile de drept sunt aceleaşi în toate ţările şi un cunoscător al unei legiuri se poate uşor orienta şi în alte legiuri. E foarte adevărat. Dar până ce cunoşti noua legiuire trebuie s'o ceteşti, ca s'o poţi ceti trebuie să cunoşti limba, în care e scrisă. Pentru a putea fi de folos celorce apelează la ajutorul juridic al advocatului şi chiar şi instanţelor judecătoreşti, nu e de ajuns să cunoşti principiile generale ale dereptului. ci e necesar să cunoşti amănuntele legiuirilor, care diferă dela ţară la ţară. Amănuntele sunt importante şi ele joacă un rol deosebit în lupta pentru drept a intereselor singuratice, ajunse în ciocnire.

Ca totuşi să se dee ocazie şi advocaţilor din vechiul regat de a trece în ţările alipite, ceea ce e o pretenţiune justă, pentru a egaliza în câtva condiţiile de admisibilitate cu a celor din Ardeal şi Bucovina, aşi crede, ca dela advocaţii din vechiul regat pentru a fi înscrişi în tabloul barourilor din Ardeal şi Bucovina să se ceară dovedirea unei practice advocaţiale efective în vechiul regat de cinci ani pe lângă diploma de licenţă sau doctor în drept.

Toate aceste schimbări însă nu pot fi făcute decât prin *lege*. Deciziune a Consiliului de miniştri sau a ministrului de justiţie nu sunt suficiente, căci barourile din ţările alipite, care au o largă autonomie faţă de cele din vechiul regat, nu pot să le execute.

Legea poate fi modificată numai prin altă lege. *V. Onişor.*
profesor univ.

Advocaţii Ardealului

In sprijinul afirmaţiei că numărul advocaţilor admişi a pleda în prezent în centrele Ardealuli este în deajuns de redus, dăm datele statistice culese în lunile Aprii şi Mai 1920 dela barourile ardelene, cu privire la advocaţii români şi străini cari depunând jurământul au azi dreptul de a apărea la bară.

Judeţul Alba-Inferioară, 6 adv în Alba-Iulia, 4 în Abrud, 2 în Aiud, 2 în Mureş-Uioara, 2 în Ocna-Sibiului, 1 în Blaj.

Judeţul Braşov, 27 în Braşov.

Judeţul Cluc, 8 în Ghiorgheni (G. szt. Miklós), niciunul în Miercurea Ciucului.

Judeţul Cojocna, 28 în Cluj, 2 în Huedin, 1 în Teaca.

Judeţul Făgăraş, 13 în Făgăraş, 3 în Şercaia, 2 în Zărneşti.

Judeţul Hunedoara, 7 în Orăştie, 4 în Deva, 3 în Hunedoarea, 3 în Haţeg, 2 în Ilia, 1 în Brad, 1 în Baia de Criş.

Judeţul Mureş-Turda, 6 în Tg. Mureş, 6 în Reghinul-Săsesc, 1 în Miercurea.

Judeţul Maramureş, 10 în Sighetul Marmaţiei, 3 în Vişeul de Sus.

Judeţul Sibiu, 7 în Sebeşul-Săsesc.

Judeţul Sălaj, 7 în Tăşnad, 3 în Zalău, 3 în Şimleul Silvaniei, 2 în Cehul-Silvaniei, 1 în Jibău.

Judeţul Solnoc-Dobâca, 6 în Dej, 4 în Gherla, 3 în Lăpuşul-Unguresc, 1 în Betlean, 1 în Reteag, 1 în Ileanda-Mare.

Judeţul Târnăva-Mică, 6 în Ibasfalau, 3 în Dicio-San-Martin, 1 în Hususău.

Judeţul Trei-Scaune, 4 în Târgul-Săcuilor, 2 Sf-Gheorghe, 1 în Covasna.

Judeţul Turda-Arieş, 10 în Turda, 3 în Câmpeni, 1 în Offenbaia, 4 în Iara-de-jos.

Judeţul Odorhei, Nici unul.

Judeţul Bistriţa-Năsăud, 21 în Bistriţa.

Cu un cuvânt în şasesprezece din cele 22 judeţe ale Ardealului există un total de 237 advocaţi, adică cam atâţi cât sunt în Cralova şi mai puţini ca în Iaşi.

Ceea ce izbeşte în această statistică este neegalitatea distribuţiunei advocaţilor după centre. In vreme ce în Bucureşti sunt 1200 de advocaţi, şi în Iaşi peste 300, Clujul, capitala Ardealului oraş de 160.000 locuitor nu are decât 28. Iar Bistriţa cu o populaţie de zece ori mai mică decât aceea a Clujului are 21 de advocaţi.

O comună rurală ca Tăşnadul (6000 locuitor) are 7 advocaţi, în vreme ce oraşul Tg.-Mureş (40.000 locuitori) nu are decât 6. In Odorhei nu e nici unul, iar Aiudul (oraş de oficialitate maghiară până în 1918) nu are decât 2 advocaţi.

Aceste nepotriviri se explică prin faptul că numărul advocaţilor români a fost mult inferior c lui al advocaţilor unguri în deosebi în centrele în care populaţia străină a fost covârşitoare; cea mai mare parte dintre advocaţii maghiari n'au depus jurământul, ceea ce explică numărul extrem de redus al advocaţilor admişi a pleda în regiunile săcuieşti sau nul ca în Odorhei.

Toate oraşele şi orăşelele cu majoritatea populaţiei română şi săsească arată un număr de advocaţi aproape suficient. Astfel: Braşov (27) Bistriţa (21), Turda (10), Orăştie (7), etc.

In orice caz, fără a găsi că trebue luată pildă dela afluenţa barourilor Vechiului Regat, unde la fiecare 200—600 locuitori există un advocat (cel puţin în centrele mari) socotim că situaţia numerică actuală a advocaţilor admişi a pleda decătre barourile ardelene (1 advocat la fiecare 10.000—20.000 locuitori) e departe de o răspunde necesităţilor celor mai restrânse.

Jaf în averea Statului

— CAZUL DELA UZINELE DIN HUNEDIOARA —

Din partea dlui Valeriu Pascu, locotenent în Regt. 83 Inf. primim următoarele lămuriri, cari aruncă o lumină edificatoare asupra unei hoţii în stil deosebit arătând totodată şi lipsa de control în unele din cele mai importante instalaţii industriale ale Statului:

„In Hunedioara are Statul Român o mare uzină de fer care în prezent nu funcţionează.

„In fruntea acestei mari instalaţiuni e pus ca director Onciu, care a luat în primire dela fostul director maghiar toată fabrica.

„Ce se întâmplă însă? Fostul inspector chimist — împreună cu mai mulţi foşti funcţionari maghiari — îşi cere repatriarea în Ungaria. Dl Iuliu Deacu, şeful poliţiei, nu bărbat energic, conştient de datoriile ce i-se impune în aceasta calitate, i-se pare cam suspectă întreaga afacere a repatrierii.

„Ii ajung la cunoştinţa în mod intim unele lucruri cari îl determină a face o perchiziţie amănunţită la toţi acei funcţionari ai uzinei, cari se repatriază. Ca consecinţă, i se trimite o somaţie din partea funcţionarilor şi inginerilor actuali ai fabricei, prin care e invitat să nu mai continuie cu perchiziţia atât de „vexatorie" care atinge simţul de onoare nu numai al funcţionarilor cari se duc dar şi al celor cari rămân în serviciul uzinei. Această însă nu'l sperie pe bravul nostru funcţionar, ci dr pt răspuns la teama scrupuloşilor apărători ai onorabilităţii îi invită a vedea rezultatul cercetărilor sale la domiciliul fostului inspector chimic. Polgár Ödön: o seamă de lucruri furate din laboratoriul uzinei-laborator condus de Polgár Ödön până la predare; aceste lucruri reprezintau o valoare de mai multe sute de mii. Şi aceasta după o predare în „perfectă ordine". Adecă: s'a adeverit perfect tot ce bănuia şeful poliţiei. Nimic mai mult, decât o simplă falsificare a inventariului parţial cu scopul de a instrăina lucruri de reală valoare, absolut indispensabile uzinei — care a devenit proprietatea Statului român. Falsificarea nu a fost greu de constatat după compararea inventarului parţial cu cel general. Cu ocazia aceasta însă s'a observat că lucrurile dispărute sunt în număr si de-o valoare cu mult mai mare decât cele regăsite la domiciliul lui Polgár Ödön.

„Reiese anume dispoziţia misterioasă a unui stoc însemnat de platină, mercur şi instrumente technice absolut necesare la analizele chimice, cari pe lângă că reprezintă o valoare excepţională sunt imposibil de procurat în timpul de faţă.

„Evident, inspectorul Polgár Ödön încearcă să nege totul. După o instrucţie de 20 ore, e constrâns să mărturisească că de frica perchiziţei a aruncat platina în râul Cerna.

„Cercetându-se amănunţit albia râului a doua zi chiar, s'a găsit un pachet cu patru pocale de platină, restul urmează să se afle.

„Inculpatul Polgár Ödön este predat parchetului din Deva. Cercetările continuă în toate direcţiile. Cu Polgár Ödön ar fi socotelile încheiate. Dar ne răsare situaţia precară în care ne aflăm: Lucruri de mare valoare de ale noastre dispar fără nici-o urmă din cauza nepăsării vinovate a celor cari sunt chemaţi a le apăra. Oare ce să credem despre aceşti funcţionari ai noştri? Sunt cu totul incapabili de-a pune capăt acestei stări de lucruri, sau sunt ei atât de nepăsători faţă de averea de Stat încredinţată lor?

„In ori-ce caz dacă vinovăţia lor iese la iveală locul lor nu mai este acolo. Atragem atenţiunea celor în drept să ia măsuri grabnice şi eficace pentru a curma furtul sistematic a tot ce este avere românească.

„Căci presupunem, că ceeace s'a descoperit prin intervenţia şi iniţiativa laudabilă a d-lui Iuliu Deacu, se întâmplă probabil pretudindeni, unde lipsesc oameni de „muncă" ca şeful poliţiei din Hunedoara".

Adăogăm că d-l locot. Pascu a fost martor ocular al acestei afaceri şi că a contribuit la aflarea vinovaţilor.

INFORMAŢII

Din cauza sărbătoarei de mâine (Adormirea Maicii Domnului) şi a repaosului duminical, numărul viitor al ziarului nostru va apărea Luni seara la orele obişnuite.

*

E vorba ca făina de calitatea I care e imobilizată de stat să fie liberă la export.

*

După ştirile date de cartierul polonez, rezultă că bolsevicii au pierdut aproape jumătate din artileria lor care a căzut intactă în mâna trupelor poloneze.

Mişcarea ofensivă a polonezilor continuă cu aceeiaşi vigoare pentru a nu lăsa timp trupelor sovietiste să se reculeagă. Ultimele telegrame vorbesc de reuşita unei încercări de înconjurare efectuată de Polonezi asupra aripei drepte a trupelor sovietiste. Numărul prizonierilor se apropie de 60.000. La rândul lor şi Polonezii au suferit pierderi serioase din cauza violenţei extreme a luptelor.

*

Se atrage atenţiunea consumatarilor şi negustorilor de poame, că în Valea-Arieşului (jud. Turda-Arieş) este o recoltă bogată în mere, pere, prune şi nuci.

Cercetarea ţinutului e de folos pentru cei ce vor a se aproviziona în orice cantitate.

*

Dl Oct. Goga, ministrul artelor, a prezentat Consiliului un amănunţit raport asupra situaţiunei materiale a Societăţei Operei Române. Dl Goga a însoţit raportul său de o expunere orală prin care a arătat membrilor guvernului că din cauza lipsei de fonduri nu-şi poate începe activitatea.

Consiliul a autorizat pe dl ministru Goga să avizeze asupra măsurilor necesare pentru a pune la dispoziţia societăţei mijloacele ce-i sunt necesare.

*

Dl Cezar Dimopol a fost numit Director General al Casei de depuneri, consemnaţiuni şi economie din Bucureşti, în locul dl C. Ionescu.

*

La Braşov s'a declarat în prima zi de declarare a coroanelor, de către 8161 declaranţi, suma de 435·707·246 coroane.

*

Banca Naţională a României a adresat către toate oficiile de schimb o circulară prin care le atrage atenţia că la facerea preschimbărilor coroanelor să ceară actele de identitate pentru toţi cei cari se prezintă la preschimbare.

*

Transportarea la Târgovişte a capului lui Mihai Viteazul a dat prilejul unor emoţionante ceremonii în toate etapele itinerariului. La Mircesti, la Mărăşeşti, la Foeşani, trenul special a fost întâmpinat de autorităţile civile şi militare, de societăţi, şcoli, reprezentanţii instituţiilor particulare şi de public extrem de numeros. Servicii divine au fost oficiate şi discursuri comemorative au fost rostite.

*

Inscrierile la şcoala superioară de Comerţ din Tg.-Mureş se vor face în zilele de 2, 3 şi 4 Septembrie a. c. dela orele 8—12 a. m., în edificiul fostei şcoli civile maghiare, peste drum de liceul „Al. Papiu Ilarian."

*

Duminecă 29 l. c., la ora 10 a. m., va avea loc în Sala Prefecturei adunarea extraordinară a membrilor Consumului funcţionarilor, la care adunare sunt invitaţi să la parte toţi funcţionarii publici.

*

Examenele de concurs, de corigenţă şi cele particulare la şcoala normală „Andrei Şaguna" din Sibiiu se vor ţine dela 6—10 Septemvrie, iar înmatriculările dela 11—14 Reptemvrie.

*

Se anunţă din Belgrad că guvernul jugo-slav studiază printr'un grup de ingineri francezi proectul unui canal legând Dunărea de Salonic.

Canalul ar avea 600 kilometri lungime. Se urmăreşte posibilitatea de a face acest canal apt pentru vase de mare de un tonaj mijlociu.

*

„România" societate anonimă transilvăneană de asigurări, este prima şi singura bancă de asigurări în Ardeal *curat românească*, care în urma fondărei norocoase de către toate băncile de credit române din Ardeal şi în urma conexiunilor favorabile ce are cu cele mai puternice institute de reasigurări, — dă cea mai mare siguranţă.

Contractează în condiţii foarte avantajoase: asigurări contra incendiu, asigurări contra furtului prin spargere şi asigurări asupra vieţii omului cu reboni-ficarea de interese şi cu prime ca şi înainte de războiu.

Cereţi informaţii dela Sucursala societăţii din Cluj, calea Victoriei Nr. 53.

*

Pe lângă ministerul de interne s-a infiinţat noua direcţiunea a ţinuturilor alipite şi unificărei administrative pentru Ardeal, Banat, Basarabia şi Bucovina.

Sunt ataşate acestei direcţiuni secreteriatele generale din Cluj, Cernăuţi şi Chişinău.

Atribuţiunile noui direcţiunei sunt unificarea legislativă, şi administrativă, stabilirea legilor şi regulamentelor în vigoare şi colectarea lor, cu traducerea în română.

*

Ziarul „L'Humanité" afirmă că atitudinea lui Horty a adus apropierea între statele dunărene.

*

Ziarul „Daily Express" anunţă că Congresul comuniştilor englezi a hotărît să adere la internaţionala III-a.

*

Ţăranii bucovineni se împotrivesc să declare coroanele până ce nu cunosc cursul, leul ajungând 4 coroane si 20.

*

In şedinţa Senatului s'a cerut a se face o anchetă parlamentară cu privire la cauzele incendiului dela Constanţa, dar s'a respins făcându-se un apel pentru încredere în guvern.

*

Polonezii continuă victorioşi respingerea armatelor boişevice. Ei anunţă capturări de zeci de mii de prizonieri şi muniţii. Armata roşie, în complectă debandadă, dezertează în massă.

*

Cu privire la marile manevre regale anunţate de către ziarele din Bucureşti, *Viitorul* dă informaţia următoare:

„Unele ziare de dimineaţă au publicat ştirea că la manevrele de toamnă care se vor face în Moldova, vor lua parte cel puţin 500 mii de oameni.

„Cunoscând nevoia pe care o are ţara de a se reface şi pentru aceasta fiind absolută trebuinţă ca braţele de muncă să nu fie deplasate în vederea unor manevre cari s'ar putea face cu efective mult mai reduse, am crezut dela început că informaţia publicată este inexactă.

„Rugând pe un dl ministru să întrebe pe dl general Averescu dacă ştir a este sau nu adevărată, am fost autorizaţi să o desmintim.

„Manevrele, dacă vor avea loc, se vor face cu efective mult mai reduse şi în aşa fel în cât interesele economice generale ale ţărei să nu sufere".

*

Deşi armatele poloneze luptă cu succes pe frontul de nord, situaţia frontului de sud nu pare a fi câtuşi de puţin mulţumitoare. Lembergul este încă ameninţat de trupele bolşevice şi comunicaţia dintre România şi Polonia a fost întreruptă şi dacă armatele poloneze dela nord nu vor ameninţa cu o învăluire pe cele bolşevice dela sud, situaţia veciilor noştri nu se va putea încă considera ca prea mult îmbunătăţită.

*

Ministerul instrucţiunii publice a aprobat sub No. 58.227/920, manualele didactice pentru cursul primar de Iuliu Vuia, profesor la şcoala normală.

Manualele se pot comanda dela librăria diecezană din Arad.

Situația internațională

Tot așa după cum așteptam acum a săptămână să ni se anunțe din moment în moment căderea Varșoviei, acum așteptăm sa ni se vestească din moment în moment capiutularea armatei bolșevice. Deosebirea enormă dintre aceste două situațiuni marchează o puternică schimbare și a situației diplomatice. Astfel, întrevederea dintre Lloyd George și Giolitti la Lucerna a cunoscut cea mai radicală schimbare de atitudine diplomatică pe care Lloyd George ni-a dat-o în decursul celor aprope zece ani decând a obișnuit Europa cu cel mai exagerat oportunism diplomatic. De unde la începutul tratativelor Franța nu fusese pusă în curent cu scopul întrevederei, la sfârșitul ei, — după ce rezultatele din Polonia au redus la zero baza de operații englezo-italiană, — Franța a fost informată printr'un mesaj semnat și de Lloyd George și de Giolitti asupra convorbirilor urmate la Lucerna.

Din schimbul de telegrame cordiale ce-a urmat, ca și din anunțata întrevedere dintre Millerand și Giolitti, se poate deduce însă că rezultatele luptelor din Polonia au avut darul ca să facă relațiile bune între aliații principali. Anglia și Italia cunoscând acum ce puțin pot compta pe soviete, s'au reîntors la politica Franței.

Pentru interesele noastre schimbarea aceasta și în situația militară dela frontiera de Nord și în cea diplomatică, nu poate fi decât un bine.

TELEGRAME

Prăbușirea Sovietelor

Varșovia, 27 August.

Prăbușirea armatelor roșii se accentuează cu o rapiditate fulgerătoare.

Armata bolșevică de nord își are deja taiată orice retragere. Cât despre grupul din centru al trupelor bolșevice, care se găsește prins între Siedlee și Brest-Litowsk, el este deja nimicit. Trupele au părăsit tunuri și muniții și s'au împrăștiat în păduri de unde sunt culeși în fiece zi mii de prizonieri.

După evaluări sumare totalul prizonierilor depășește cifra de 60.000.

Tratativele de pace vor avea loc la Varșovia

Horesa, 26 August.

Corespondentul diplomatic oficial englez al ziarului „Evening Standard" scrie că sunt motive cari îndreptățesc credința că tratativele de pace vor fi strămutate la Varșovia cât de curând.

Operațiunile armatei gen. Wrangel

Lyon, 25 August.

Pe litoralul mării Azov, trupele generalului Wrangel înaintează în interiorul Kubanului.

In regiunea Volnovakha, inamicul a deslănțuit o ofensivă, dar a fost respins spre Cernogewka. Trupele gen. Wrangel au capturat un regiment întreg.

In regiunea Ekaterinoslaw la nord vest Alexandrewsk au avut loc mari revolte împotriva bolșevicilor.

Sindicaliștii francezi contra Bolșevicilor

Lyon, 25 August.

Presa franceză constată cu satisfacție că cei mai cunoscuți sindicaliști francezi s'au pronunțat limpede împotriva doctrinei bolșeviste.

Chestiunea Dantzigului.

Lyon, 25 August.

In urma vizitei d-lui Henderson, însărcinat de afaceri engleze care venise să expună d-lui Millerand opinia guvernelor englez și italian în chestiunea ruso-polonă, președintele Consiliului de miniștri francez a expediat d-lui Reginald Tower, înalt comisar la Dantzig, instrucțiuni în numele Conferenței ambasadorilor.

Cu toate că n'a fost nici-o întrunire a Consiliului, scrie ziarul „Le Figaro", hotărîrea a fost luată în perfect acord cu toate națiunile cari compun această Conferință.

Instrucțiunile date lui Sir Reginald Tower sunt foarte categorice. Ele își amintese că independența teritorului Dantzig, n'a fost acordată prin art. 104 al Tratatului dela Versailles, decât tocmai pentru a asigura Poloniei un liber acces la mare și că existența sa este legată de liberul exercițiu al transitului Poloniei pe apă și calea ferată.

Inaltul Comisar este invitat să asigure transportul materialului și munițiunilor destinate Poloniei și primește ordinul, în caz de întâmpină dificultăți cu debarcarea sau încărcarea materialului, să se folosească în acest scop de toate mijloacele de cari dispune.

Grecia și Constantinopolul.

Roma, 25 August.

Ziarul „Echo de Grece", care apare la Geneva scrie că orașul Constantinopol trebue să fie atribuit Greciei, de vreme-ce guvernul turc este incapabil să-i asigure menținerea.

Grecia va trebui să ocupe chiar de acum Constantinopolul pentru a evita ca orașul să rămână Aliaților și penru a preveni ori-ce amenințare din partea bolșevicilor.

Turburările din Mesopotamia

Ca urmare a turburărilor ce au avut loc în Mespotamia se comunică că guvernul englez va trimite pe Sir Percy Cok, șeful misiunei engleze din Teheran, în Mesopotamia. Acesta va fi însoțit de di Philby, o persoană cunoscătoare în afacerile arabe.

Demisia ministrului belgian Hymans

Bruxelles 25 August

In scrisoarea de demisiune adresată regelui, Hymans declară că refuză să continue a face parte dintr'un cabinet căruia majoritatea îi impune o politică externă, pe care el o consideră contrarie intereselor păcii europene și Belgiei.

Ziarul „L'Etoile Belge" scrie că în cursul consiliului de miniștrii de joi, Vandervelde a declarat că va părăsi guvernul dacă nu va fi admisă teza neutralității absolute.

Jansen, ministrul apărării, într'o întrevedere cu regele Albert, a anunțat acestuia intențiunea sa de a demisiona.

Un caz de greva foamei

Londra, 25 August

Lord-mayor-ul orașului Cork din Irlanda, actualemente închis la Brixton, făcând greva foamei, a primit dimineața împărtășania supremă.

Spaniolii în Maroc

Tetuan, 25 August

Trupele spaniol au ocupat trei poziții, dominând defileul Benthomar. Pierderile spaniole au fost de 2 soldați albi, 4 indigeni și 2 ofițeri morți, 18 soldați răniți. Inamicul a suferit pierderi mari.

Un act de rezistență

Din imediata apropiere a dlui Vaida-Voevod, suntem informați că dl Aristide Blank, prin omul dsale, dl. I. Răducanu, a invitat ziarul „Patria" să însărcineze un redactor pentru a-i solicită un interview, dar că numitul ziar, temându-se de judecata opiniei publice, a refuzat să execute dorința cunoscutului potentat financiar.

Felicitând ziarul „Patria" pentru acest frumos act de rezistență morală, nu ne putem totuși opri să nu relevăm si amănuntul că propunerea venită din partea dlui Blank a fost făcută cu știrea și aprobarea dlui Vaida-Voevod, care ar fi dorit să facă din organul partidului național o tribună pentru politica financiară a dlui Aristid Blank.

Ultime informații

Guvernul sârb a rechiționat pe toți Românii bănățeni până la vârsta de 40 ani.

Unii au fost trimiși ca voluntari în Albania, alții au fost făcuți măturători de stradă în Belgrad.

Mare parte din populație s'a refugiat în România.

*

Delegația refugiaților bănățeni s'a prezentat ieri la Cameră dlui Take Ionescu, arătând marile persecuțiuni la cari sunt supuși de către autoritățile sârbești.

*

Dl Take Ionescu a declarat la Cameră, că alipirea Basarabiei n'a fost încă recunoscută, rămânând ca semnarea să se facă zilele acestea.

Comisia de delimitare a granței în Banat se compune din colonel. Economu și prefectul de Timișoara maior Dragalina.

*

Principesa Elisabeta și-a anunțat sosirea în țară.

*

Cu toate că nu se cunosc rezultatele în toate secțiunile de votare din capitală, se poate spune totuși că dnii Antonescu și Darvari, candidații averescani, vor reuși cu mare majoritate.

*

Muncitorii unguri din Banat au încercat o grevă generală, intervenind însă sindicatele naționale, greva a eșuat.

*

Dl Take Ionescu, în drumul spre Londra, se va opri câteva zile la Belgrad pentru a încerca o alianță cu Iugo-slavia, cu prețul unor modificări mici de frontieră, în schimbul renunțării definitive la Banat.

*

Guvernul desmințe știrea agenției „Havas" că s'ar fi semnat o convenție cu Ceho-Slovacia la București, declarând-o ca prematură.

*

Concediul dlui Titulescu s'a prelungit încă 60 zile

*

In ziua de 25 l. c. la ora 7·30 dimineața, muncitorii dela uzinele din Reșița au declarat greva generală pentru motivele următoare: schimbul banilor, starea de asediu și cenzura.

In aceiași zi, s'a declarat greva muncitorilor din Anina iar la orele 2 p. m. greva s'a întins în Caransebeș.

Partidul socialist din Anina voiește a relua lucrul și pentru aceasta îndeamnă și pe ceilalți să facă același lucru.

*

In ultimul moment suntem informați că lucrătorii și personalul inferior dela gară s'au pus în grevă pentru a obține un schimb favorabil la coroane. Nu se știe încă, dacă ne aflăm în fața unei greve generale sau numai locale. Greva a rezultat în urma propagandei care se face pentru a împiedeca schimbul.

Jocul Coroanelor

Surprizele Schimbului — Acaparare și speculă — Contrabande?

Am anunțat deja în numărul trecut că, după declarațiunile posesorilor de coroane, s'a totalizat la București 1 miliard iar în patru mari centre ardelene alte 3 miliarde.

Azi suntem informați că suma totală a coroanelor declarate în toată țara se ridică, după indicațiunile primite de guvern, *la 16—18 miliarde.* Cifra exactă se va putea cunoaște mâine sau poimâine. Taţă de această colosală sumă se crede că cota de schimb va fi foarte redusă.

E absurd a se reclamă în astfel de condiții schimbul la paritate sau chiar pe cursul oficial: 1 la 2. Statul nu poate suporta nici o sarcină de 16—18 miliarde nici una de 8—9 miliarde. Chiar dacă s'ar face schimbul 1 la 3 statul ar trebui să dea aproape 6 miliarde de lei.

E diferență enormă dela evacuările precedente (5—6 miliarde) ale totalului coroanelor la ceea ce dă operația declarațiunilor. Chiar admițând că fiecare declarat, din motive, de prudență, sau din alte motive ar fi declarat mai mult decât posedă în realitate, totuși totalul e mult superior așteptărilor și va influența hotăritor cota de schimb.

*

In chestia declarării de 30 milioane de coroane făcută de tânărul Radu Xenopol, amănuntele următoare sunt date de ziarele din București:

„La Banca Națională s'a prezentat un tânăr care a declarat că are să schimbe în lei 30 milione de coroane. Dl director Eremia întrebând pe acest fericit om de unde și cum a putut să realizeze o sumă atât de mare de coroane, tânărul, cu un ton din cele mai arogante i-a ripostat:

— Nu vă permit să-mi puneți astfel de întrebări. Eu sunt Radu Xenopol, șeful de cabinet al dlui ministru Take Ionescu și cer să mi-se înregistreze suma declarată.

Directorul Băncei Naționale luând telefonul și întrebând pe d. Take Ionescu dacă are un șef de cabinet care se numește Radu Xenopol și dacă acesta este atât de bogat încât să poată schimba 30 milioane de coroane, d. ministru de externe și ad-interim la finanțe a declarat:

— Am un șef de cabinet cu numele acesta, dar fără averea de care vorbiți. Dacă, într'adevăr, cel care se află în biroul dv. e dl Radu Xenopol și face declarațiunea ce mi-o comunicați, apoi vă înștiințez că din acest moment îl consider ca destituit.

E înadevăr o surpriză pentru oamenii cinstiți faptul că ministrul care orânduește schimbul coroanelor a avut un șef de cabinet care s'a putut face vinovat de astfel de acaparare.

De aici se impune ca o necesitate ca declarațiile de sume mai mari să fie întovărășite de dovada obligatorie a modului în care declarantul a realizat suma.

*

De altă parte, la Ministerul de finanțe continuă cercetările în chestia schimbului de 90 milioane coroane oferit ministerului pe cursul de 40 bani, pentru a se stabili dacă aceste coroane au fost sau nu introduse în țară prin contrabandă. Afară de cele 12 milioane confiscate la început nu s'au mai găsit alte sume.

Negociatorii declară că nu e vorba de nici-o contrabandă, dar au făcut această propunere ministerului în urma insistenței unui maior, iar faptul că s'a oferit să facă schimbul cu 90 milioane coroane este că s'au gândit să cumpere aceste coroane de pe piață unde le găseau cu 30 bani, iar apoi să le dea ministerului pe 40 bani. Din constatările de până acum nu poate fi vorba de o contrabandă.

Mai rămâne însă a se stabili care a fost rolul acelui maior care a sugerat ideia banchierilor.

Ardelenii
morţi în Siberia

Ziarul *„Dacia Traiană“* din Sibiu, publică următoarele :

Dl Petru P. Moga, sublocotenent din reg. 5 fost austro-ungar, care a sosit cu al doilea transport de prizonieri din Siberia prin Constanţa a avut bunăvoinţa a ne pune la dispoziţie următoarea listă de prizonieri români morţi în Petropavlosc, Siberia, în anul 1919:

Alexandru Avram, R. I. 50, Teiuş, Alba-inferioară, Anca Simion, R. I. 50, Turda-Arieş. Berbescu Ioan, Alamor. Bezeneamţi Pavel, R. I. 61, Timiş. Bozdog Gheorghe, Veştem, Sibiu. Bildişiel Gheorghe, Osântana, Arad. Bronişte Lazar, Agnita. Bunărzan Ioan, Gurarău, Sibiu. Calin Ioan H. I. 21 Turda-Arieş. Cătană Dumitru, Bucovina. Carpeneanu Nistor. Hunedoara. Chira Ştefan, Hunedoara. Ciuciu Ioan, Vaidei. Cecar Petru, Ordo, Silagiu. Croitoriu Dumitru, Bucovina. Dânga Jiga, Hunedoara. Dânga Molea, Muncelul-Mare. Dragomir Stefan, Tău, Alba-inferioară. Drulea Alexă, Sătmar. Dunca Petru, Bârsana, Solnoc-Dobâca. Fiscutean Maxim, Silvaş, Turda. Florean Nicolae, Preluca, Solnoc-Dobâca. Galoncea Stefan Cernăuţi. Bucovina. Horvat Ioan, R. I. 50, Turda. Ispas Miron R. I. 50, Alba-inferioară. Ioza Dumitru, R. I. 61, Şucuta Arad. Iogărean Mihail, Avrig, Lotrean Dumitru, Sadu, Sibiiu. Lepşie Ion, Gurarău, Sibiiu, Lungu Vasiile, Poplaca, Sibiiu. Marc Ion, Erdö-Szâllas, Solnoc-Dobâcă. Măreas Vasilie, R. I. 5, Mrzeaşul Mare. Micu Ion, Pălca. Alba-inferioară. Maftieuc Ion, Cernăuţi-Rosa, Bucovina. Micoroi Ion, R. I. 33, Arad, † 1920 Ian. în Dauria. Mocran Vasilie, R. I. 5, Sătmar, Minişan Iosif, R. I. 33, Arad. Mircea Petru, R. I. 33, Arad. Nichita Vasilie, Murăşianu Ion, Idişiel, Murăş-Turda. Onşea Ion, R. I. 50, Turda-Arieş. Oprişean Gheorghe Avriu. Olariu Pavel, Bănat. Pop Ion, H. I. 21, Solnoc-Dobâca, Popa Todor, H. 1. 21, Lopagea-Română, Alba-inferioară, Podariu Nicolae, Alba-Iu ia. Puţ Ioon, Solnoc-Dobâca. Radu Lăpădat, Gurarău, Sibiiu. Roşiu Ion. Roman (Corporal) R. I. 50, Pajida, Alba-Iulia. Roman Ion, II. I. 22. Sălagiu, Savu Ioon, H. I. 8, Caraş-Severin. Stánilă Ion, Răcătău, Alba-inferioară. Stoica Petru, H. I. 21. Alba-inferioară. Suciu Iosif, Cuţ, Alba-inferioară Tibil Ilie, H. I, 12, Sătmar, Vertaci Ion, R. I. 33, Arad, Vereşiu Nicoae, Roşia Hunedoara. Birou, Ioan, R. I 43, Capolnaş, Timiş † 1915 în Micolsc, Gub. Samara.

Buletin economic

Cursul schimbului la Paris.

Londra	52 02
New York	14 61
Belgia	106 50
Italia	66 75
România	32 50
Elveţia	239 50

*

Cursul leului la Cluj: 4 30—4 40 cor.

*

Târgul liber al acţiunilor la Bucureşti:

Banca Naţională	8000—8100
„ Românească	1420—1440
„ Generală	2100—2120
„ Comercială Română	700—750
„ de Credit	1300—1350
„ de Scont	650—670
„ Marmorosch, Blank	1630—1650
„ Agricolă	625—635
„ de Ilfov	500—525
„ of Roumânia Ltd	700—750
„ Naţiunei	520—540
„ Franco-Română	2100—2120
„ Cerealiştilor	540—550
„ Ţărănească	600—625
„ Comerţul (Craiova)	1100—1100
„ Fortuna	1100—1200
„ Viticolă	530—550
„ Dacia—Traiană	380—400
Sindicatul Agricol Ialomiţa	500—525
Soc. de asig. Dacia-România	3000—3100
„ „ Naţionala	1200—1300
„ „ Generala	2000—2050
„ „ Agricola	700—750
„ „ Uranfa	350—370
„ de navigaţie România	3800—3900
„ „ Maritima	1350—1370
„ „ S. R. D.	3200—3300
„ „ Dunărea	1600—1700
„ petroliferă Steaua Rom.	5200—5400
„ „ Astra Română	15500—16000
„ „ Speranţa	8000—9000
„ „ Petrol Block	2190—2210
„ „ „Petrolul“	525—575
„ „ Petrolul Român.	1150—1170
„ „ I. R. D. P. (prima)	340—350
„ „ Generală Petrolif.	100—110
„ Tramwaielor Comunale	2800—2900
„ Govora—Călimăneşti	420—440
„ Cartea Românească	725—750
„ Creditul Tehnic	1050—1100
„ Creditul Exterior	370—380
„ Mica	600—625
„ Caselor ieftine	1025—1050
„ Textila Buhuşi	3000—3100
„ Industria Ardealului	—
„ Minele de aur din România	700-750

*

Proectul de lege pentru comerţul produselor de petrol în România, depus pe biroul Adunării Deputaţilor, cuprinde următoarele principale dispoziţii:

In scop de a servi mai bine consumaţiunea internă dreptul regalian al Statului de a desface produse de petrol la consumatorii din ţară poate fi cedat pe un termen până la 30 ani unei societăţi care va fi înfiinţată de stat după normele următoare:

Societatea va fi română pe acţiuni, cu sediul în Bucureşti cu capital hotărît de Stat acoperit prin subscripţie publică şi emisie de acţiuni jumătate nominative şi jumătate la purtător, blocate timp de 3 ani în mâinile subscriitorilor.

Treizeci la sută din acţiuni va lua statul, 50 la sută întreprinderile de petrol; 20 la sută întreprinderile de orice fel consumatoarea de derivate de petrol, cooperativele, băncile Populare şi particularii. O treime din membrii Consiliului de administraţie va fi desemnată de guvern care va avea şi un comisar al său în consiliu.

La expirarea termenului concesiunei, dreptul de monopol cu toate instalaţiile, trece asupra Statului prin rescumpărare pe baza valoarei lor reale.

Importul produselor de petrol şi desfacerea lor în ţară sunt îngăduite numai cu autorizaţia Statului, pintr'un jurnal al Consiliului, de Miniştrii, Exportul derivatelor e liber după satisfacerea consumului intern.

Pentru produsele exportate statul va percepe o taxă vamală de 20 la sută asupra preţului mondial, taxă ce se fixează la fie care 1 a lunii pe baza preţurilor din ultima lună.

Taxa poate fi redusă printr'un jurnal al Consiliului de Miniştri în caz când ea ar îngreuna exportul Statul poate cumpăra de la orice exportator 20 la sută din cantitatea exportabilă a derivatelor de petrol plătindu-se în monedă naţională pe preţul mondial socotind dolarul pe cursul zilei.

*

Toate fabricele de aţă de cusut din Germania s'au constituit într'un trust puternic.

Centralizarea aceasta va reduce simţitor preţurile.

Fabrica de cement din Turda va muta sediul ei din Budapesta la Turda. Scopul este naţionalizarea întreprinderei.

*

Guvernul italian a hotărît pentru sporirea veniturilor cetăţenilor, intensificarea culturei stupilor şi a distribuit 40 mii de stupi la casele păzitorilor de căi ferate.

*

Expropierea pământului în Herţegovina a avut ca urmare revolte din partea populaţiei. Ţăranii sunt nemulţumiţi cu felul cum s'a făcut expropierea.

*

In lunile Octomvrie, Noemvrie şi Decemvrie 1919 s-au importat mărfuri în valoare de lei 605.248.546·—

Importul total de mărfuri în anul 1919 se ridică la suma de 1.973.841.930·— lei.

*

Ştirile economice din Germania anunţă scăderea serioasă a preţurilor tuturor mărfurilor.

Se pare că conducătorii economiei germane au recunoscut că trebue păşit pe altă cale mai sănătoasă, şi că nu se mai pot cere preţuri cât se poate de urcate, deoarece ameninţă o concurenţă fatală.

*

Consilierii agricoli au început să distribue agricultorilor şi obştiilor sămânţă de grâu, care va trebui restituită în natură din recolta anului viitor. Cu chipul acesta se speră să se intensifice producţia de grâu.

*

In comuna Vlădeni, jud. Făgăraş, s'a descoperit o nouă mină de cărbuni. Exploatarea cărbunilor s'a şi început. Proprietarul acestei mine este birtaşul sas din comuna Cristian, Zintz.

*

Ministerul de finanţe a delegat, pe unul din casierii acestui departament cu înnumărătoarea coroanelor descoperite ca contrabandă la ministerul de finanţe. In coroanele confiscate la minister s'au găsit şi 10.000 coroane neştampilate. Se fac cercetări acum asupra ştampilelor. Se crede că aceste sume au fost aduse prin contrabandă în ţară.

*

Guvernul Cehoslovac a fixat următoarele preţuri maximale:

Ovăz şi săcară 150, orz 200, porumb 120 coroane cehoslovace (suta de kg.)

*

Ministerul Agriculturei a decis impădurire în stil mare în Basarabia, pentru acoperirea nevoilor populaţiei. Basarabia are numai 260,000 h. pădure.

*

Avându-se în vedere neobisnuit de îmbelşugata recoltă de prune din anul acesta, ministrul de finanţe a luat măsură de a nu se mai pretinde negustorilor, cari fierb prune, permis special pentru alambic, ci e suficient să anunţe numai autorităţile în drept, de cantitatea de alcool fabricată şi să plătească taxe legale, iar alambicul se dă fără nici un permis de către comună.

*

Miercuri 25 Aug.
ora 9 Dimineata
Deschiderea Marelui Magazin
„MISSIR“
Cluj, Memorandului (Unio) 11
Săptămâna deschiderei se face
Rabat 5% la toate rcioanele.

Furturi descoperite

In ziua de 25 curent dlui Weil Friedrich din strada Attila Nr. 17 i-s'a furat suma de 50,000 coroane, două perechi de hamuri şi toate cele ce se aflau în grajdul dsale. In urma cercetărilor poliţiei, hamurile s'au găsit la individul Schuto Károly curelar în strada Traian Nr 50. Acest curelar declară că le-a cumpărat dela un necunoscut pentru a le vinde cu 6000 coroane, carei persoane i-a şi dat o arvună de 1000 coroane.

Până acum hoţul n'a fost prins dar a fost arestată o bandă care se ocupă în special cu furturi de hamuri.

*

Incă din anul 1919 a fost găsit mort în Turda, un comerciant de vite cu numele Zeilig Schom care fusese în acelaş timp şi jefuit de tot ce se găsia la el. Până acum s'au arestat multe persoane suspecte, dar fără rezultat. In zilele acestea însă, şeful agenţilor secreţi, Gethe Ladislau, a prins pe un indivud la care a găsit lanţul de ceas a lui Zeilig Schom cu initialele sale. L'a arestat imediat şi s'a dus cu el la Turda pentru a cerceta crima la faţa locului.

*

Individul Vinse Ferentz care fusese condamnat de către tribunalul din Cluj la 2 ani şi jumătate închisoare pentru furt, a fost pus în libertate în urma amnestierei. Odată liber s'a apucat de furturi şi spargeri.

Dl Iulian Florian detectiv-şef de grupă l'a surprins săvârşind un furt pe srtrada Lopan unde la şi arestat, dar după câteva zile hoţul a evadat din arestul poliţiei.

Susnumitul detectiv a început imediat noui cercetări în fiecare noapte timp de-o săptămână. Zilele trecute a prins din nou pe Vinze când opera la dl dr Vasile Pop.

Ministerul Instrucţiunei şi el Cultelor Secretariatul General
Cluj, No. 23251/920.

Şcoala superioară şi academia de comerţ din Cluj

In baza ordinului Secretariatului general al Instrucţiunei din Cluj, Nr 23551—920 deschidem cu începutul acestui an şcolar clasa întâi a şcoalei superiore de comerţ pentru băieţi şi clasa întâi a academiei de comerţ, ambele cu limba de instrucţiune română.

Cursurile şcoalei superioare vor dura 4 ani iar ale academiei 2 ani In clasa întâi a şcoalei superioare de comerţ primim elevi absolvenţi de clasa IV secundară, medie sau de cursul inferior de comerţ.

In clasa întâi a academiei primim bacalaureaţi de şcoală superioară de comerţ şi de liceu, ca ordinari şi absolveaţi de şcoală normală cu examen de capacitate ca audiatori extraordinari.

Pentru primirea în şcoală sup. de comerţ se pot face anunţări la direcţiunea şcoalei medii (civile) din loc, strada Kogălniceanu 11, şi pentru academie la secţia V. a Secreteriatului general. Inscrierile vor avea loc în 10—12 Sept. a. c. în cancelaria academiei.

Pentru Direcţiunea academiei de comerţ din Cluj.

1—2 **Aurel Ciortea**
Directorul învăţăm. profesional şi civil.

Dela Camera de comerţ

Camera de Comerţ din localitate, a primit dela Cam. de Comerţ Ploeşti sub. Nr. 1082 din 20 Aug. o adresă, care comunică, că la Ploeşti s'au constituit toţi comercianţii patentari de toate clasele şi branşele într'un corp puternic, pentru a lupta contra tratamentului vitreg din partea guvernului. S'a alcătuit un memoriu, care va fi înaintat prim-ministrului, ministrului de Comerţ, şi celui de Finanţe.

Preşedintele acestei miscari este dl T. Ionescu.

Mişcarea se'ndreaptă contra:

1) Sporirei impositelor.
2) Sistemului de aprovizionare.
3) Controlului militar.
4) Inlesnirea transporturilor pe C. F.
5) Libertatea absolută a comerţului.
6) Guvernul să arate toată solicitudinea pentru clasa negustorească.

Camera de Comerţ din localitate, conform cererei Camerei de Com. din Ploeşti, face apel la toată lumea negustorească din Ardeal şi Banat să se declare solidară, cu aceasta mişcare.

Camera de Comerţ din localitate aduce la cunoştinţa lumei negustoreşti că preşedintele din Braşov, dl Paul, va pleca săptămâna viitoare la Bucureşti unde se va întâlni cu reprezentantul unei mari case de export germane pentru a trata schimbul de mărfuri. După ce se va şti felul mărfurilor şi maşinelor de importat şi preţul lor, Camera de Comerţ va reveni — învitând negustorii le participare.

Himeneu

Aseară a avut loc în sala cea mare a restaurantului „Park“ petrecerea organizată cu prilejul căsătoriei dlui Grigore S. Negoşanu, cunoscutul pictor bucureştean, cu d-şoara Ecaterina Teodorescu Săvuleanu.

Au luat parte la această serbătoare a unirei talentului cu graţia: dna şi dl Săvuleanu, dl Dominic Raţiu, preşedintele Con. de Administraţie al Băncii Agrare, Nasta, directorul Băncii Naţionale, Chiriţescu, directorul Băncii Marmorosch Blank & Comp. Dr. N. Ivan, preşedintele consistoriului diecezei ortodoxe a Clujului, Prof. Dr. G. Leon, Prof. Panaitescu, dl Tomescu, directorul ziarului „Infrăţirea“, Luca Gheorghiade, inspector în Ministerul Muncii, dna şi dl Prof. Niţescu, dra Tantzi Iulian, duii Radu Dragnea dela „Patria“, Sică Alexandrescu, dna Teodorescu, etc.

Accident de aviaţie

Locotenentul Batir Dumitru şi caporalul Manole Petrea din grupul III. de aviaţie din Galaţi s'au înălţat cu aeroplanul deasupra oraşului.

Deplasându-se spre comuna Fileşti de lângă Galaţi, aeroplanul şi-a perdut viteza şi s'a prăbuşit.

Cei doi aviatori au rămas morţi pe loc.

Nenorocirea a produs mare emoţie în oraş.

Pretutindeni
în Ardeal
nu se citeşte
de cât
„Infrăţirea“

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

MOBILE pentru dormitor, birou și sală de mâncare precum și corvare se caută la ziar. Adresa E. V.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Înfrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine școlarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Înfrățirea" se angajează la administrația ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

O DOMNIȘOARĂ absolventă de școala comercială știind scrie la mașina și cunoscând limbile: română, germană și maghiară, caută de urgență oficiu după masă. Adresa la Administrația.

O DOMNIȘOARĂ cu praxă de banca caută oficiu la o bancă sau să un birou. Adresa la Administrație.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

„MISSIR"

Cluj, Str. Memorandului (Unic) 11

STOFE DE LÂNĂ
MĂTĂSURI
MOUSELINURI
VELOURURI

LINOLEUM - PREȘURI - COVOARE PERDELE - ARTICOLE DE MODĂ PENTRU DOMNI ȘI DOAMNE □ □

Raion special de Încălțăminte fină.

Engros și Endetail.

Manufactură Oxford, Zefir, Chiffon, Sedalin, Cachemir, Jacquard, Barchet, Mătăsuri. — Bumbace englezești și italienești. — Ață capse și șireturi de ghete. — Tablă galvanizată, plumbuită, tinichea. — Piatră-vânătă englezească 98—99. — Lumânări italiene. — Droguri Bicarbonat de sodă, sulfat de sodă, sodă caustică engleză 750, naftalină, văpsele. — Piper boabe Singapore.

Oferă din depozite cu prețuri reduse:

COMPTOIR ANGLO ITALO ROMAN

Galați	București	Brăila
Pasagiul Bursei Dep. str. Belvedere.	str. Caragheorghievici 7 Dep. Calea Moșilor 90	în Palatul Cenzuse

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82. ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMĂTORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMĂR 4 LEI

Banca Românească

caută funcționari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Casă de încredere de primul rang.

Marele magazin General, din București

Calea Moșilor 1, 3, 5. Colțu cu Piața Sf. Anton. Telefon 26/2.

Articole de Manufactură, Pânzărie, Mătăsuri, Lanagiuri de ultimă modă, Mercerie, Galanterie, Covoare, Linoleum, Articole pentru Menaj, etc.

FABRICAȚIUNE PROPRIE DE ARTICOLE DE VOIAGE
□ MARI REDUCERI DE PREȚURI. □

I. NACHT

BUCUREȘTI

BIROUL: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29.
DEPOZITUL: Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26.

Vinde en gros cu prețuri sub orice concurență:

Tabla albă, neagră, plumbuită și galvanizată — **Curele** de piele, balata și păr de cămilă — **Klingherita**, Asbest și **Cauciuc** în plăci - **Garnituri** de asoest simple și grafitate. Fibră VULCAN — **Table** și **Bare** de alamă și aramă — **Cositor, compoziție, antimoniu, plumb** și **zinc** — **Oțel Mapid. Pânza de smirghel** — **Sârmă** pentru lemn. Nituri, Piuliță — **Nituri de arama** pentru cazane și curele — **Becuri, sârma, litza** electrică. Sârma de BOBINAJ — **Electromotoare** 440 și 220 volți. **Tub** Bergmann — **Tevi de gaz și fittinguri.**

Banca de Scont a României Sucursala Sibiu,

caută un contabil care să cunoască limbele române și germană. Se așteapte oferte.

De vânzare

Una masina de scris marca Remington în buna stare efttină.

Adresa la ziar.

Caut Depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Detasamentul a Parcului de Automobile Socola în Jasy.

No. 219—1920.

Publicațiunea.

In bază Jurnalului Consiliului de Ministru No. 1619 din 22 Iunie 1920 și a Procesului Verbal No. 42 din 9 August 1920 se vor vinde prin licitație publică sală cu incepere dela 1 Septemvrie 1920 până la terminare, autorităților sucsriasilor. Proprietarilor este: materialele și vechiculete ruse din Parcul de Automobile Șocola Jasy, unde pot fi văzute zilnic între orele 9—11 a. m. următoare:

182 Comioane, 39 Turisme, 14 Cisterne, 9 Auto Ateliere, 60 Camionete Sanitare, 9 Camionete, 1 Auto Spălătorie, 9 Auto Deposite, 5 Remorci; saseuri peceum și diferite materiale și accesorii pentru automobile.

Șeful Cercului Rus.
Capitan POPESCU m. p.

Caut profesor român care știe și ungureste

Gazda str. Regina Maria No. 9.

Dactilografă

cunoscătoare a lucrărilor de birou se angejează imediat. De preferat cele care cunosc pe lângă limba Româna și puțin Ungară. Oferte se vor adresa la Administrația ziarului Sub A.

S'A DESCHIS CEL MAI MARE MAGAZIN

din Transilvania

Filiala Luca P. Niculescu la Hora Tărănească Cluj,

Palátul Fehér Bárány.

Asortat cu un bogat asortiment de tot felul de manufactura, Bumbac da tors, fitan de tors, ştofe pentru haine bărbăteşti şi de dame. Carton calitatea întâia 80 cm., şi grenadir alb 120 cm. à 100 Cor. metru şi diferite sorturi de jolj şi molino. — **Cu preţurile cele mai reduse şi marfurile cele mai bune şi moderne.**

Vânzare Engros şi Endetail.

Ori cine poate câştiga zilnic

300-400

de coroane

chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administraţia ziarului, pentru a primi explicaţiuni în scris. □ □ □ □

De vânzare

costum de dame pentru călărie, elegant, culoarea neagră cu vestă albă.

Pijama noua pentru dame, pantaloni şi jachetă, de mătasă

Széchenyi-tér 7. A. (parter).

Abonaţi-vă la

ziarul Infrăţirea

cel mai răspandit şi bine scris.

ZIARUL

INFRĂŢIREA

primeste abonamente din intregul Ardeal, Bañat, Bucovina si vechiul Regat

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Univărsiteţii Nr. 3.

Anul I. No. 24 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini — Marți 31 August 1920

Infrățirea

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaș II.) TELEFON No. 211.

Abonamente: 1 an . . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

Un proces secular

Se petrece într'un colț izolat al Europei, în afara continentului, un zbucium înăbușit și veșnic reînoit, a cărui însemnătate reală este mascată de lipsa amănuntelor locale mai puțin decât de înfățișetatea obositoare pe care au luat-o evenimentele mai apropiate din Răsărit sau prea dezbătutele chestiuni legate de aplicarea tratatului de pace. Povestea acestui zbucium, izbucnit în timpul din urmă cu o înfățărătare nu atât violentă cât tenace și neîmblânzită, este veche.

Intr'o zi, în aceiași zi poate, două insule apărură din sânul mărilor, una lângă alta. Amândouă primiseră aceleași resurse naturale, același pământ bogat. Despărțite printr'un canal de câteva zeci de kilometrii, locuite de populații de origini și obiceiuri diferite, străine una de alta timp de veacuri, aceste două insule trăiau fericite, până când niște aventurieri normanzi, după ce cuceriră pe cea dintâi au pus mâna și pe cea de-a doua, și în curând ambele ținuturi se găsiră reunite sub același sceptru. Din clipa aceea soarta lor nu mai oferi decât un dureros contrast.

Rasa cuceritoare s'a amestecat încet încet cu cea cucerită. O aristocrație s'a ridicat puternică, luminată, așezată în fața regalității, constituită ca patroană a poporului și unită cu el într'o strânsă comunitate de obiceiuri, de limbă, de religie, de interese, de idei și de prejudecăți; așezată în fruntea unei societăți industrioase și comerciante, aristocrația aceasta știu să'i înțeleagă nevoile, și în curând prin impulsiunea sa o a doua aristocrație, născută din muncă și bogăție, veni să-și ia locul dedesuptul ei formând ca un fel de lanț neîntrerupt care legă și armonizâ toate părțile edificiului social dela bază la creștet. Astfel organizată, astfel ierarchizată, această insulă, cu toate relele interne cari o munceau, cu tot vântul impetuos al democrației care mugea în juru-i, oferea încă lumei spectacolul unei națiuni puternice și libere în sânul inegalității cele mai complecte.

In vremea aceasta, în cealaltă insulă, cuceritorii, departe de a se uni cu indigenii, lucrau fără încetare la perpetuarea violențelor cuceririi. Bande de jefuitori au plimbat pretutindeni devastarea și moartea. Timp de trei veacuri au ridicat bariere veșnice între ei și învinșii a căror limbă o disprețuiau, ale căror moravuri le violentau, a căror viață o degradau. Când în veacul al 16-lea patria-mamă își schimbă religia, insularii cei năpăstuiți refuzară să părăsească singurul bun care le mai rămânea. Atunci începu contra rasei indigene o persecuție atroce. Patria-mamă trimese soldați, tunuri și călăi. Sângele curse în valuri încă un veac: și când învingătorii se obosiră de un răsboi care nu cerea decât martiri, persecuția se transformă într'un vast sistem de opresiune legală și de „ilotism" organizat care dură încă un veac. Două mari revoluțiuni, cea din America și cea din Franța, au dat acestui sistem primele lovituri, și când „actul Unirei" din 1800 agravă situația, providența trimese pe „marele agitator" O'Connell.

Grație acestuia și lui Gladstone, Irlandezii căpătară unele concesiuni care nu erau încă "home-rule"-ul visat. Și dacă instrumentele unei tiranii de șapte ori seculară au fost nimicite, efectele acestei tiranii au subsistat, prezentând contrastul sub cel mai trist aspect; așa că din cele două insule, Irlanda și Marea Britanie, născute cu drepturi egale la aceiași soartă, una și-a arătat, fericită, bogată, mândria flotelor și aurului său, trăinicia bătrânelor sale instituții cari oricât de învechite i-au asigurat multă vreme prosperitatea și gloria. — cealaltă, veșnic agitată, săracă, fără comerț, fără industrie, fără alte resurse decât pământul natal, politicește liberă, socialmente sclavă, unând instituțiile socotite ca arme în mâinile apăsătorilor de ieri, reclama primul și cel mai imperios dintre drepturi, acele de a trăi prin muncă.

Irlanda a fost multă vreme un mare și sombru tablou. Ea a arătat că aceleași instituții, aplicate într'un spirit deosebit, pot ridica pe unii pe culmea prosperității așa cum pot să precipită pe alții în prăpastia mizeriilor. Problema potolirei Irlandei a fost totdeauna o problemă înfricoșătoare pentru Anglia, căci ea a crescut și s'a complicat încontinu. La aspectul acestui cancer care îi rodea trupul, Anglia șovăia, căci nu știa cum să'l vindece, și neîndrăznind nici să'l extirpeze nici să'l lase să dăinuiască, cugeta că este o primejdie aproape egală în dreptate și în acțiune ca și în nedreptate.

Chestiunea aceasta e prea vastă pentru a-și găsi locul larg aici. Dar nu putem să nu ne mirăm de nepăsarea cu care lumea întreagă, amăgită de buna înțelegere anglo-irlandeză din anii răsboiului european, privește și uită marea dramă înăbușită azi în ținutul sinn-feinerilor lui Valera, pe care conducătorii Marei Britanii o urmăresc cu îngrijorare căci zgudue bătrânul edificiu al constituției britanice. Verdea Erinn, așa de scumpă poeților, *the first gem of the sea*, prima perlă a mărilor, evocă din nou vremuri tragice. Fi-va ea din nou și pentru totdeauna supusă? Se va despărți ea de Marea Britanie? Va da ea Angliei, prin sentimentul puternic al unirii fiilor ei, ceea ce am putea numi *contagiunea* irlandeză? Democrația temută și energică a Irlandei va triumfa asupra spiritului de egoism britanic? Iată atâtea întrebări la cari ar putea răspunde numai acei cari înțeleg că omenirea merge pe un drum jalonat de cuvintele: *ispășire și reabilitare.*

I. Dragu.

Activitate de debutanți

Pentru cumpănitorii bilanțului parlamentului care și-a închis porțile, va fi o deosebită revelație faptul că mai toți deputații cari și-au inaugurat, în anul 1920, cariera lor parlamentară, au debutat în rapoarte și discursuri de invalidare. Aceasta a fost pentru dânșii prima ucenicie a tribunii.

Lucrul se explică ușor. Mai întâi fiindcă rapoartele și discursurile de invalidare aduc o materie banală și foarte ușor de tratat. Nu e nevoie, pentru a ieși curat din această încercare nici de noi idei noi, nici chiar de o adevărată elocvență; de ajuns să fii îndrăzneț și guraliv și să-ți asiguri sprijinul unor indignări de comandă.

Al doilea motiv e că poți fi totdauna sigur de aplauzele unei majorități ale cărei patimi le linguștești și care îți soarbe cuvintele fără nici o încercare de a le rezista.

Al treilea, mult mai nobil, e că mai toți noii veniți sunt niște naivi, cari se îmbarcă în aventura parlamentară cu o candoare juvenilă, că această virginitate parlamentară schimbă în munți uriași toate faptele mărunte cari alcătuesc un fel de puzderie pe cea mai pură dintre alegeri, și că, în sufletul și conștiința lui, orătorul are credința că el lucrează cu toată virtutea la moralizarea sufragiului universal.

Firește, veteranii parlamentului, știind cât prețuesc aceste bune intenții, le încurajează și se grăbesc să încredințeze rechizitoriile celor mai tineri dintre aleși, cari sunt uneori simplu bătrâni neexperimentați, și cari, odată ajunși la tribună, încep să bată în ea cu furia unui surd care lovește în darabană. E în aceasta un mod de a pune la încercare pe noii veniți și de a-i face să-și plătească întrarea. Toată lumea se poartă drăguț cu ei dar îi însărcinează și cu toate chestiunile mai spinoase.

De lucrul acesta nu'ș dă seama mai nici unul și nu se feresc de atari debuturi cari nu aduc recoltă prea bogată de amici. Când un debutant deci se năpusește asupra colegilori săi cari, la urmă urmei, nu au avut cu alegătorii altfel de legături decât a avut el-însuși, observă încet încet golul care se face în juru-i. Il caută cauza și sfârșește prin a descoperi că a jignit solidaritatea aceea care leagă între ei, cu toată deosbirea de opiniuni, pe toți membrii unei aceleași instituții. A rănit, nu convingeri (ceea ce e din ce în ce mai puțin grav), ci persoane; și aceasta e o nedibăcie enormă, care, uneori, are repercusiuni asupra unei cariere întregi. Rosturile de azi au întorsături așa de nepreväzute încât, la un moment dat, un mare obstacol oprește în drum pe omul cel mai bine pornit. E invalidatul care se răzbună.

Pentru debutanții parlamentului român din anul 1920, e de recomandat micul roman al lui Balzac: **Un debut în viață,** *I. Dr.*

Franța și limba germană

Se știe că și la noi, în timpul războiului, s'a agitat un moment ideia de a izgoni din școalele noastre studiul limbii germane. La Iași, în ziarul „Evenimentul" însuși d. Take Ionescu a publicat o serie de articole prin care cerea ruperea ori cărui contact intelectual cu poporul a cărui armată se făcuse vinovată de cele mai odioase crime împotriva culturii și civilisației omenești, iar d. Mihail Dragomirescu, profesor la universitatea din București a încercat chiar să realiseze o asociație de intelectuali având tocmai scopul de a feri spiritul românesc de orice atingere a culturii germane.

Această acțiune, deși desvoltată într'un moment care-i putea fi prielnic, n'a avut totuși aici un răsunet în lumea noastră intelectuală și ea a rămas numai ca o isolată atitudine naționalistă explicabilă prin atmosfera morală prepriе războiului.

In Franța însă lupta împotriva limbii germane a luat o întindere mai mare și se pare că acolo se vorbește chiar serios despre înlăturarea din școli a acestei limbi, de vreme ce există o *Asociație a profesorilor de limbi moderne* care luptă pentru păstrarea în școli a limbii germane.

Această Asociație de profesori a solicitat asupra acestei chestiuni, părerea celor mai de seamă intelectuali ai Franței, între cari și d. Raymond Poincaré, fostul președinte al republicei, al cărui răspuns îl reproducem aici după *„Le Temps"*:

„Că o seamă de francesi naînte de războiu, au avut un gust excesiv pentru metodele germanice și că ei au exagerat măreția științei și frumusețea literaturii germane, e un fapt pe care nu pot să-l tăgăduesc și de a cărui revenire cred că nu trebuie să ne mai temem. Dar, pentru a evita ca și după victorie să cădem în rătăcirea, în care am căzut după înfrângerea din 70, vom săvârși noi greșeala inversă, adică aceia de a ignora în mod voit limba și civilisația acelora pe cari i-am învins?

Timp de cel puțin cincisprezece ani, noi trebuie să ocupăm țărmul stâng al Rinului; o parte din Alacia, trebuie s-o învățăm din nou limba franceză, pe care a pierdut deprinderea de a o mai vorbi, în ținutul Sarrei avem de îndeplinit o operă de mare și îndelungat efort, iar în Germania avem datoria să creem întreprinderi franceze și să desvoltăm o influență economică a noastră".

„Credeți oare, că pentru a îndeplini aceste deosebite datorii, ne poate fi indiferința cunoașterea limbii germane?

Dar oricât de importante ar fi aceste considerații de ordin practic, ele nu sînt singurele. Pentru a domina știința germană, avem nevoe s'o cunoaștem. Pentru a păstra independența și însăși superioritatea literaturii noastre, noi nu trebuie să închidem ochi asupra literaturilor streine, și deci nici asupra celei germane.

In fața noneului, învățăm să ne cunoaștem mai bine însuși eul nostru".

Statul și cooperativele

Am arătat în unul din numerele trecute importanța pe care în desvoltarea economiei naționale a vechiului Regat au avut-o cooperativele. Datorită lor satele au scăpat de cămătari, oamenii și-au făcut starea și gospodăria model, iar acum, în ultimii ani de criză, prin ele s'au făcut tot felul de aprovizionări. De aceea suntem de credința că viitorul independenței noastre economice ca și buna stare a locuitorilor atârnă în mare parte de avântul ce l-ar lua aceste cooperative pretutindeni în cuprinsul României întregite.

Pentru ca avântul acesta însă să se poată desvolta este neapărată nevoe ca Statul să sprijine din toate puterile acțiunea cooperatistă.

Cu părere de rău constatăm însă, la actualul guvern, pe lângă alte mari greșeli în materie de economie națională mai ales, nu numai lipsa acestui sprijin, dar o acțiune vădit potrivnică organizației cooperatiste. Astfel suntem sesizați de ziarele din București că pentru aprovizionarea satelor cu unelte, mărfuri și alimente, în loc de-a se utiliza mai departe cooperativele pentru desfacere, s'a dat aceasta sarcină prefecturilor de județe, ca și cum funcțiunea acestor ar fi încetat de-a mai fi administrativă, ca și cum funcționarii Statului ar înceta de-a mai avea datoria să fie în afară de orice afaceri de speculație și feriți de orice prilej de tentații și de abuzuri. Prin această măsură se dă o puternică lovitură cooperativelor și se schimbă rolul administrației, punându-se în acelaș timp și aprovizionarea țărei — care trebue făcută în mod egal — în funcție de interesele politice reprezentate de prefectură.

De acum, unind glasul nostru de protestare cu al confraților din București cari au relevat acest procedeu, cerem ca mai ales în ce privește Transilvania, unde acțiunea cooperatistă are nevoe de puternice sprijine, politica guvernului să înceteze de-a mai fi potrivnică cooperației.

Tăblițele
unui Spectator

Cei cari guvernează pe oameni trebuie să-i iubească.

*

Nu poți avea o faimă mare dacă nu ești înrucâtva șarlatan. Intră destul cabotinaj în cel pe care îl numim „omul zilei".

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Majestatea Sa „Reclama"

Marele ziarist francez Villemessant, ajunsese, grație inteligenții și îndrăzneții conduceri a cotidianului parizian, la o situație materială strălucită. Avea tot ceeace pot dori ca splendoare materială oamenii, cu excepția obiectelor de artă și tablourilor. El nu colecționă nimic și totuși se înțelege cât iar fi fost de ușoară această îndeletnicire cu un ziar ca al lui, care în vremea aceia, distribuia notorietatea; pictori, sculptori, gravori, artiști de toate categoriile, ar fi fost prea fericiți să ofere marelui preot al reclamei o părticică din producția lor, în scopul de a mări valoarea venală a întregii lor producții. Dar obiectele de artă nu inspirau ziaristului francez ispita de a consacră cuceririi lor forța de expansiune a ziarului său. Villemessant și-ar fi putut face o galerie minunată de artă cu lovituri de reclame; dar n'a voit-o niciodată și păstra cu sfințenie independența foii sale în domeniul Artei.

In schimb se despăgubea cu comerciul și industria pe cari le pupea la o cât mai largă contribuție. Raționamentul lui era următorul: „Prefer să laud șifonul sau mătasa decât tablourile, fiindcă fabricantul mă plătește cu bilete de bancă, în vreme ce pictorul îmi dă în schimb o pictură. Ori, cu bilete de bancă voi avea totdeauna pictură, dacă îmi va plăcea, în vreme ce cu pictură nu voi avea bilete de bancă la nevoie".

Raționamentul nu era rău. Lui Villemessant îi plăcea deci foarte mult reclama și de la el a pornit reclama deghizată, artistică, aceia care are ca scop să înșele cititorul, și să'l facă să citească până la capăt elogiile unui produs oarecare, elogii fardate în așa chip încât să pară a fi sincere. Anunțul ordinar, care pare multora demodat, e încă și azi în luptă cu reclama deghizată care, dacă nu se răsfață în uriașe litere obsedante, cel puțin cere în conceperea ei tot atâta sforțare cerebrală ca și redactarea unui mare articol.

Dar, dacă reclama deghizată, — concurs de întrecere cu finețea publicului, — este uneori utilă industriașului care o plătește, ea e ades vătămătoare ziarului care oinserează, uzându-i autoritatea. In calculul acesta, în care probitatea se ceartă cu interesul conservării personale, rezidă motivul pentru care ziarele nu mai acordă azi loc de frunte reclamei mascate, umilitoare și enervante, ei dimpotrivă deschid cât mai larg coloanele lor anunțurilor ordinare cari se prezintă legitim, leal, cu îndrăzneala sincerității. Reclama ordinară e, — să ni se ierte temeritatea afirmării, — una din cuceririle științifice moderne, unul din progresele de cari toată lumea e mulțumită, una din instituțiunile cari au contribuit mai mult la răspândirea bunei-stări și a cărei perpetuare dovedește utilitatea serviciilor făcute.

Nu vrem să vorbim de faimoasele anunțuri pe cari le întâlnești risipite pe pereții de piatră din Munții Stâncoși ai Americii sau din Alpii Elveției, nici de anunțurile murale de pe străzile orașelor noastre, ci de anunțul de ziar sau de reclama care nu e decât un anunț ieșit din rânduri. Gândiți-vă la ceea ce reprezintă anunțurile unui mare cotidian străin și veți înțelege ce rămâne în ultimile, pagini ale unei foi de mare tiraj. Gândiți-vă că englezoaica care aduce ca zestre produsul unei simple coloane de anunțuri din Times este considerată ca o fată foarte bogată. Gândiți-vă că sunt foi americane al căror fiecare număr reprezintă 20.000 de dolari în anunțuri!

Știți ce dovedește durata acestui sistem combinat cu scumpetea lui? Că e bun. Că afișul, anunțul și reclama fac servicii reale celui care le plătește și celui care le citește. Dacă publicitatea n'ar fi priciniuit decât decepțiuni, de multă vreme ar fi dispărut, fiindcă de multă vreme publicul ar fi luat obiceiul dea o socoti nefolositoare și chiar primejdioasă.

Englezii au înțeles de atâta timp lucrul acesta. Comerciantul și industriașul lor găsesc tot așa de firesc a avea un locșor la anunțurile ziarelor că a avea un bec electric deasupra ușei dela intrare. Și, fiindcă Englezii sunt și în asta superiori, au arătat că în materie de publicitate e acelasi lucru ca în materie de morală și de literatură. Sunt ziare scrupuloase și ziare fără scrupule. Cu alte cuvinte, cât prețuește ziarul atât prețuește anunțul.

Aceasta e concluzia unui articol care aduce omagiul său Reginei „Reclama".

I. Dr.

Trustul cinematografelor

Pentru sprijinirea acțiunei unguresti cinematografele au fost constituite într'un trust cu un îndoit scop. Mai întâi obligațiunea expresă a patronilor de cinematografe este de-a nu admite nici un film românesc dacă nu este oficial impus sau controlat de autorități; în schimb cât de mult și cât e posibil să se introducă filmele ungurești sau folositoare propagandei lor. In al doilea rând acest trust este menit ca, prin veniturile enorme ce le pot da cinematografele, să se ajute fondul de propagandă ungurească.

Pentru asigurarea duratii trustului și pentru a împiedeca concurența, cele mai multe cinematografe din Transilvania au contractele de închiriere pe câte 20 de ani.

Cunoscută fiind influența filmelor de cinematograf asupra mulțimei se impune neapărat din partea statului ca și a societăților înființate de curând la București cu scopuri naționale ca să intervie în Transilvania ca și în cealelalte provincii desrobite cu capitaluri mari pentru a se scoate mulțimea de sub influența propagandelor subversive.

Citiți „Infrățirea"

Activitatea Extrașcolară în Basarabia

Dl Ap. Culea, șeful serviciului extrașcolar pe lângă secretariatul general al Instrucțiunii Publice din Basarabia, publică în revista „Școala Basarabiei" o interesantă dare de seamă anuală asupra activității serviciului dela înființare până la finele anului școlar (1. Februar 1919—1920 Iunie 1920)

După datele dlui Culea, la sate s'au făcut, în cele 9 județe ale Basarabiei, 574 cursuri de adulți urmate de 14133 Moldoveni și 3498 alte naționalități Cele mai multe cursuri s'au ținut în județul Bălți (108 urmate de 4331 persoane).

La orașe s'au făcut 22 cursuri urmate de 450 Moldoveni și 1850 alte naționalități.

La cursurile înființate de grupul de divizii „General Popovici", în număr de 138, au urmat regulat 3272 adulți din cari 2670 Moldoveni.

Serviciul extrașcolar a tipărit: Cărți de rugăciuni, Cărți de povestiri hazlii, Cântece de țară, Calendare, Coruri școlare, Povestiri populare, Leturghia, etc. Serviciul a condus și ziarul popular „Cuvânt Moldovenesc", redactat de dl T. Pamfil, apărând de două ori pe săptămână, în Tiraj de 6000 foi. Revista „Școala Basarabiei", îmbrățișând probleme culturale-pedagogice, a fost editată tot de serviciul extrașcolar.

Serviciul acesta a mai înființat biblioteci pedagogice județene pe lângă revizorate, precum și 100 biblioteci sătești cu cărțile potrivite sufletului popular, a dat producții teatrale și muzicale, cu lecturi, conferințe, jocuri și dansuri pe lângă școlile din orașe, a creiat cercuri culturale la sate, a înființat 5 societăți muzicale dintre cari 3 la Chișinău și a pornit o acțiune bine susținută pentru ca fiecare oraș basarabean să aibă o mișcare culturală, cu bibliotecă, ziar local, asociație de muzică, teatru și dansuri românești, etc.

In timpul unui an de funcționare, serviciul extrașcolar a răspândit la sate 1.626 385 cărți, 450.150 periodice, 4954 tablouri și 2020 hărți.

Tot din darea de seamă a dlui Culea vedem că, în afară de „Cuvânt Moldovenesc" și de foile politice și oficiale ale Chișinăului, au apărut în Basarabia și supraviețuesc acum (au fost multe altele trecătoare) 7 ziare locale și 10 reviste.

Activitatea serviciului extrașcolar basarabean, sfârșită acum prin desființarea serviciului, a fost dintre cele mai lăudabile și a dat dovada frumoaselor rezultate culturale la cari se poate ajunge prin stăruințe statornice și bine chibzuite.

Studenții români în universitățile italiene

In urma demersurilor făcute de ministerul instrucțiunei pe lângă legația italiană din București, s'au hotărât următoarele măsuri pentru înlesnirea urmării cursurilor universitare italiene de către studenții români.

1) Universitățile italiene sunt autorizate să primească cererile adresate de studenții români, chiar dacă nu sunt însoțite de toate actele necesare, cu condițiunea să aibă recomandația legațiunei regale italiene din București.

2) Studenții români, care din pricina războiului, au întârziat înscrierile cu un an-doi, pot fi înscriși la cursurile universitare cu efect retroactiv de un an.

3) Vor fi valabile și cursurile universitare pentru cari studenții români s'au înscris la vreuna din universitățile streine.

4) Exemenele teoretice și practice trecute în universitățile străine vor fi socotite valabile.

5) Studenții români cari au fost siliți să întrerupă studiile din pricina serviciului militar vor putea fi considerați înscriși din oficiu, începând din anul următor celui în care au fost înscriși în universitățile străine sau au obținut certificatul de absolvirea liceului.

(După „Dacia")

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Teorii comuniste în anticitate

Era în Atena secolului V-lea pe vremea lui Pericle care — după spusa lui Platon — deprinsese pe cetățeni să fie leneși, guralivi și lacomi de câștig. Strălucirea orașului și starea înfloritoare a poporului atrăsese în acest Paris al lumei vechi, mințile cele mai iscusite din Apus și Răsărit, artiștii cei mai talentați și filozofi mai cu renume ai Asiei și Siciliei. Cum era vreme de prisos, căci războaie prea dese n'a fost în această epocă, tinerii cu avere și oamenii curioși se duceau să asculte bucuroși învățătura noilor dascăli sofiști — cari pretindeau că au descoperit formula ce asigură omului succesul în viață. Dar acești sofiști, se îndeletniceau cu multe alte lucruri și mintea lor ageră și îndrăzneață atacău toate problemele la ordinea zilei și dau soluții la orice nedumerire. Din generația crescută de ei în spiritul unui raționalism asemănător cu al premergătorilor revoluției franceze, se desfac mai târziu în materie de știință socială — două direcții, dintre care una înclină spre un individualism anarchic, furnizat de Tarasyncaches un fel de Nietzsche antic — și aplicat de un Kritias, iar cea dea doua tinde spre comunism. Extremele acestea coincid în timp la greci, precum ele coincid și la germanii de azi cari au avut cu aceeași generație pe un Marx și pe un Stirner. Dar comunismul acesta antic mai are și o rădăcină romantică, fiind izvorît din nemulțumirea de prezent, care se vede că în epoca războiului pelopones era mai generală și mai accentuată ca oricând.

Și cu dreptcuvânt. Războiul acesta îndelungat, cu tot cortegiul lui de mizerii adânci, deștepta mult de gândit, iar oamenii cuprinși de neastâmpărate idei, căutau o deslegare pentru relele prezentului. Care deslegare trebuia să fie, după părere lor, a acestor sofiști, cari adorau Rațiunea ca zeiță supremă. Doar oamenii fac și desfac relele. Așadar pe lucru.

După cât știm, Protagoras, vestitul profesor de elocință și filozofie e primul care a scris o lucrare în două cărți — prin urmare un program amănunțit — cuprinzând principiile de care trebue să se călăuzească întemeatorii unui stat-oraș, singurul tip de stat pe care-l cunoșteau grecii. Că acest program cuprindea principii comuniste, nu încape îndoială: de cartea — care s'a pierdut*) — s'a lăsat inspirat și Platon când a scris „Republica" lui; ca un discipol răutăcios al lui Aristotel spune că marele filosof l'ar fi copiat pe deaîntregul pe faimosul profesor.

Și nu trebue să credem că astfel de încercări dea construi state ideale, se reduceau numai la un exercițiu literar menit să desfăteze în chip plăcut fantezia filantropilor; iar, ele erau scrise cu un scop practic mai mult sau mai puțin imediat, și pretindeau să fie luate în serios. Ca dovadă e faptul că „Antilogica" lui Protagoras a fost scrisă în vederea coloniei care trebuia să plece din Atena ca să înființeze un stat-oraș în Turii, în sudul Italiei. Colonia aceasta a plecat la 443 — din ea făcea parte și Herodot — a întemeiat orașul, dar că se va fi ținut de savantul program al eminentului profesor, e mai mult decât problematic. Cronicarul grec ne spune în simplitatea lui că, Protagoras a dat legi Turienilor; nu ne spune însă dacă aceștia le-au primit și s'au ținut de ele. Dar e mai mult decât probabil, precum spuneau, că spre fericirea lor nu le vor fi pus în aplicare.

A doua încercare e a unui arhitect Kippodamos din Milet, care a construit portul Pireului în timpul lui Pericle; un meșter în meseria lui, însă un diletant în politică.

In alcătuirea statului său el pornește dela principiul trinității împrumutat probabil dela Pitagora. Cetățenii în număr de 10 mii, formează trei clase: meseriașii, țăranii, soldații. Pământul se împarte iar în trei: o parte pentru cult, a doua pentru întreținerea armatei și a treia aparținând țăranilor ca proprietate privată. Dreptul penal se împarte în trei: relativ la ofensă, la rănire și la ucidere. Toți funcționarii sunt aleși de popor. Administrația cuprinde departamentul internelor, externelor și al ... orfanilor. Toți cari bine-merita dela stat, capătă ... decorație.

In definitiv reforma propusă de el, ca și cea a lui Faleas pe care o aduc analisa mai sus, nu sunt prea îndrăsnețe căci ele reprezentau o corectare a stării existente recunoscând statului dreptul de a interveni în chestie de proprietate într'o măsură mai largă de cât admitea legiuirea existentă . . .

Mai interesant e însă Faleas din Caledon. El pornește dela ideia că neegalitatea de avere și sărăcia sunt pricinile tuturor re-

*) Antilogica.

Cronica politică

Un parlament care se închide lăsînd toate problemele deschise și pe de asupra, un guvern descomplectat care se pregătește pentru greul canon al unei adânci reanieri, — iată situația politică de azi.

Iar în Ardeal propaganda pentru alegerile parțiale în care și guvernul și opoziția rezolvă prin demagogie toate problemele pe care n'au fost în stare să le rezolve în parlament.

UN PROTEST

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, a adresat, prin secția ei școlară, dlui ministru al instrucțiunii publice, următorul protest împotriva reducerii cursului de învățământ în școlile normale din Ardeal dela 8 la 6 ani:

Domnule Ministrul

Secția școlară a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român" luând cunoștință de ordinul circular No. 21091/1920 al Secretariatului general de instrucție din Cluj relativ la reducerea școlilor normale de stat din Transilvania dela opt ani de învățământ la șase ani, ca în vechiul Regat, se simte obligată a interveni pe această cale pe lângă d-voastră rugându-vă cu toată insistența să binevoiți a dispune imediata revocare a acelui ordin, care pe lângă că e ilegal, — întrucât chestii de așa mare însemnătate națională trebue să fie prezentate mai întâiu Parlamentului, — mai aduce și o perturbare generală în funcționarea școlilor normale și atrage după sine.

scăderea nivelului educației noastre populare față de naționalitățile conlocuitoare.

Această reformă adusă din senin pe cale de ordonanță, la noi nu a avut niciodată aderenți. Dimpotrivă, conferința tuturor directorilor de școli normale ținută la 28—30 Iunie a. c. sub auspiciile Secretariatului general din Cluj, s'a pronunțat categoric și cu unanimitate pentru menținerea și desavârșirea școalei normale de opt ani. Tot astfel congresul învățătorilor noștrii ținut la 1—2 August a. c. la Cluj, a cerut și el cu energie menținerea acestui tip de școală și desăvârșirea lui în sensul ca absolvenții școalei normale se poată trece la universitate pentruca în acest chip viitorii învățători ai neamului nostru să poată ajunge stăpâni pe o cultură cât mai bogată.

Prin ordinul din chestiune al secretariatului general învățământul normal de stat, ajunge sub nivelul învățământului normal confesional, care rămâne și mai departe de opt ani respective de 4 ani suprapuși gimnaziului inferior, ceace nu numai că atinge prestigiul statului român, în fața propriilor lui cetățeni, dar ne prezintă și înaintea străinătății în culori cu totul nefavorabile. Cum statul român nu poate avea dreptul a opri nici confesiunile românești și nici pe cele străine de a'și păstra mai departe școala lor normală de până acum, mult mai avansată decât cea cu șase ani de învățământ, credem că este pentru el și o chestiune de demnitate și o obligațiune față de cultură și progres, ca să nu facă nici un pas îndărăt față de cea ce a fost în stare să realizeze până acum și față de cea ce sunt în stare să realizeze confesiunile, ci cu ori câte sacrificii și greutăți să menție și să perfecționeze pas de pas în Transilvania școala normală de opt ani, amânând unificarea până când și cea din vechiul Regat va putea fi desvoltată la acest nivel. Poporul român din Transilvania e în drept să aștepte dela statul român cel puțin atâta solicitudine față de cultura populară, câtă au arătat confesiunile românești pe timpul stăpânirei ungurești.

Bazată pe aceste considerații secția școlară a „Asociațiunii" își permite a repeta rugarea ca să binevoiți a revoca de urgență ordonanță din chestiune, rămânând ca asupra viitoarei organizări a școalei normale, să se pronunțe factorii școlari îndreptățiți și în ultima instanță Parlamentul dupăce, bineînțeles, problema va fi serios studiată și după ce i se vor prezenta Parlamentului proecte temeinic lucrate.

Primiți Vă rugăm, domnule Ministru asigurarea stimei noastre.

Ioan F. Negruțiu, m. p.
prezident.

Dr. Onisifor Ghibu, m. p.
secretar.

O întrunire cu urmări

Eri Duminecă la ora 9 dimineața, muncitorii din Cluj s'au întrunit în număr de 2—3000 în sala „Reduta". S'au ținut mai multe discursuri între cari s'a remarcat prin vehemență acela al socialistului Klein care a atacat în deosebi Siguranța. S'a cerut desființarea cenzurei și schimbarea coroanei 1 : 1. S'a hotărît a interveni pentru eliberarea lui Bujor și a celorlalți socialiști arestați în Vechiul Regat. In semn de protestare, *pentru Miercuri s'a hotărît grevă în toate atelierele.*

După adunare s'a format un cortegiu care a traversat piața Unirei până în dreptul hotelului Central unde au fost puși lăutarii să cânte „Marsilieza" (?) și s'a strigat „Trăiască România-Mare". Mai târziu un contracurent a schimbat rostul manifestației în strigătele: „Trăiască Armata Roșie", „Trăiască Rusia bolșevistă", „Trăiască Revoluția rusă!"

Față de această manifestațiune ieșită din făgaș, care lua proporții îngrijătoare, sublocot. Jo an dela Comandulrea Pieții a pătruns în mulțime ca să aresteze pe unul din capii agitatori. Atacat de cei de față, ofițerul a scos sabia pentru apărare. Intervenind gardiștii tot cu săbiile scoase, mulțimea s'a împrăștiat.

Agenții siguranții au arestat pe doi din capii manifestanți. Ancheta urmează.

Spionii Moscovei la noi

Șeful Siguranții din Reghinul-Săsesc a arestat pe spionul Farkas George, care după declarațiile făcute, ar fi plecat din Moscova în România cu alți 50 de spioni, în scopul de a cerceta situația dela noi. Arestatul spune că cei 50 au trecut prin diferite puncte în țară cu ajutorul unor legitimații false. Timp de șase săptămâni au cutreerat întreaga Transilvaniei și au cercetat pe toți reprezentanții aristocrație maghiare.

ANCHETELE NOASTE

ETERNA CHESTIUNE: CUARTIRUIREA

Numărul camerilor fiind limitat, întrucât astăzi nu se pot construi într'un timp scurt clădiri noi, încartiruirea Românilor în Cluj depinde numai de mersul evacuărei celor ce sunt stabiliți de puțin timp, precum chiar și a acelora care ar putea sta mai comod în alta parte. Am crezut să ne interesăm de aproape despre mersul acestei evacuări.

Câteva cifre.

După regulamentul alcătuit în vederea evacuării, trebuiau să fie evacuați din Cluj — adică cei stabiliți după 1914 în oraș — *vre-o 20.000 (două zeci mii) de persoane.* Regulamentul deși făcut în spirit românesc, cu toate acestea nu este aplicat decât după consultarea legilor ungurești care sunt încă în vigioare.

Deși evacuarea Clujului a început de mai bine de 2 săptămâni, *până în prezent, nu a fost evacuat nimeni.*

Au fost studiate actele a 400 persoane. Din aceste, *chiar la biroul de evacuarea s'au redus la 200.* In comisia orășenească, numărul evacuaților *a fost redus la 30* din care în urmă, s'a mai revenit încă pentru 4. Prin urmare *numărul celor evacuați, după un studiu de 2 săptămâni este de 26!*

Oricine poate face socoteala încât timp va fi făcută evacuarea celor 20.000.

Operațiile evacuării sunt impedecate, printre alte cauze, pe care le vom expune într'un studiu mai amănunțit, și de intervenția conducătorilor unguri, care au trimis o comisiune specială la București, pentru ca chiar acei Unguri care cad sub prevederile regulamentului, să rămână în Cluj. Desigur ca motivul lor adevărat, este ca acest oraș să rămână și mai departe unguresc.

Numărul Românilor cari au absolută nevoe să se stabilească în Cluj este de 8000 (opt mii) persoane socotind funcționarii și persoanele cu funcțiuni particulare. Comparând cifra celor ce se evacuiază cu a celor ce trebuesc încartirați, constatăm cu mult regret, mersul încet al organizației locuințelor pentru Români la Cluj.

Confortul unora

Față de cifrele de mai sus, în mod logic, ne întrebăm de confortul unor familie sau chiar al unor biurouri și instituțiun publice. Desigur că toți aceștia nu s'au gândit, nici odată, la adăpostul altora. Față însă de lipsa de locuințe de acum, s'ar cere însă restrângerea acestor conforturi precum și mai multă bunăvoință din partea lor.

E nevoe de căminuri

E nevoe chiar, ca în unele oficii și instituțiuni publice, camerile ce ar fi mai libere să fie amenajate, pentru a fi locuite de funcționarii necăsătoriți. Din acest fapt, ar mai rezulta poate, încă un avantaj și anume, că mulți funcționari ar fi mai aproape de serviciile lor și ar putea servi unele chestiuni cu mai multă economie de timp.

Puțină bunăvoință

Se cere puțină bunăvoință din partea tuturor celorce vor să servească o nevoie obștească. Cei cari, prin protecție, au obținut un număr mai mare de camere, au acum datoria să declare numărul ce-l au în plus. Cei cari știu că protejații lor locuesc prea fericiți să-i convingă să revină la adevărată stare a lucrurilor și să-și mai restrângă confortul în această direcție. In cazul când noi vom vedea că în urma constatărei realității lucrurilor și a rugăminților noastre și unii și alții stau nepăsători, să nu se supere nimeni de necesitutea pe care o vom găsi-o de a publica numele în ziare și acuzându-i că lucrează împotriva intereselor românești.

Wy.

Răspuns
ziarului „VOINȚA"

Înțelegem necesitatea confratelui „Voința" de a polemisa cu noi în chestiunea chimbării coroanelor, câtă vreme nu noi suntem aceia cari vom resolva această chestiune. Dacă ziarul „Voința" are o politică financiară a sa, de ce nu încearcă să-și afirme această politică polemisând cu guvernul care el singur va hotărî în ce condițiuni se va face schimbul coroanelor și care guvern, după câte știm, nu are nici o legătură cu partidul liberal și mai puțin cu cu cei grupați în jurul acestei foi.

Cât despre informația publicată de noi cum că în patru centre din Ardeal s'ar fi declarat până Vineri 27 August, 3 miliarde coroane, ea se dovedește a fi adevărată întrucât astăzi, dl Gheorge Lazar, delegatul comisiei centrale pentru schimbul coroanelor, a comunicat ziarului nostru că totalul coroanelor declarate în Transilvania, Banat și Maramureș se ridică la cifra rotundă de 5 miliarde. Incolo, noi n'am făcut decât să registrăm *pronosticurile* Capitalei în legătură cu pasionanta chestiune a coroanelor, așa cum face orice ziar care ține să, și informeze cetitori.

A lua însă aceste pronosticuri și ca indicații în ce privește atitudinea noastră în chestiunea coroanelor, este un act de rea credință pe care regretăm că-l întâlnim între mijloacele de luptă ale confratelui clujan.

Cetiți „Infrățirea"

voluțiilor și mizeriilor sociale. Leacul nu e de cât în împărțirea egală a averilor cel puțin a pământului la toți de o potrivă. El pretinde mai departe o educație la fel pentru toata lumea, și . . . socializarea industriei. Din nefericire textul nu ne lasă să vedem limpede ce înțelegea el prin această reformă Atâta e clar că el propunea ca toți meseriașii să fie sub autoritatea statului. Ca cetățeni, ca meteci, ca sclavi de stat? Nu știm.

Cel mai important plan de construcția unui stat — de dâta asta pe baze pur comuniste — e al nemuritorului Platon. Trei trăsături principale caracterizează „republica" lui: desființarea proprietății individuale, comunismul femeilor și educația de stat. Cetățenii lui n'au voie să facă industrie sau comerț, chiar munca pământului e făcută de sclavi, cari sânt suportul indispensabil al statului său. Copii aparțin statului, nu părinților și tocmai pentru a împedica egoismul familiei, în care el vede o piedecă pentru realizarea societății ideale — ei nu trebuie să știe cine-s procreatorii lor pentru ca să se deprindă a cinsti deopotrivă pe toți oamenii maturi, dupăcum aceștia trebuie să se îngrijească de tinerele vlăstare ca și cum toți ar fi copii fiecăruia din ei. Instrucția e obligatorie și consta din execuții fizice, mișcări de răsboiu, învățarea metodică a lucrurilor elementare, apoi cântece și dansuri proprii pentru desvoltarea caracterului și simțirii nobile. Femeile au aceleași drepturi și aceiași instrucție ca bărbații, căci astfel se dublează, spune filosoful cu drept cuvânt, energia producătoare a statutui.

E interesant de cercetat răsunetul, pe care aceste „utopii" l'au stârnit în opinia burghezului conservator și sceptic și pe care trebuie să-l căutăm în comedie.

Crates, un predecesor al lui Aristofan, ne arată în piesa lui „Lighioanele" tabloul unei vieți de Eldorado, unde oamenii nu mai au nevoe de sclavi, căci sunt slujiți de animale și de unelte care lucrează singure. Cum vedem un *pendant „a'lenvers"* la teoreticienii romantici ai unei vieți ideale, și un precursor al lui Wels.

Telechides spre deosebire de Crates, care proectează statul lui ideal în viitor, ca filosofia reformator, ne zugrăvește o epocă de aur de la începutul timpurilor, când perele picau singure în gură flămânzilor și când râurile curgeau cu lapte și cu miere.

Monumentul cel mai important, pentru că nu s'a pastrat întreg și pentru că e de Aristofan, îl constitue comedia „Parlamentul Femeilor". Nevestele cetățenilor contemporani cu autorul „Republicii" — scena se petrece pe la 390 — după o învoială făcută de mai înainte, într'o buna zi se scoală cu noaptea în cap, se îmbracă pe ascuns cu vesmintele bărbaților și pornesc în Agoră-piața publică. Aici leaderul lor Ateniana Praxagora propune ca afacerile de stat să fie de azi încolo gerate de femei, să se introducă comunismul de bunuri și amorul liber.

Cum femeile sânt în majoritate, fiind că bărbații nu au putut veni decât în foarte mic număr ne având cu ce să se îmbrace, stratagema reușește, proectul se admite, se votează și mai rămâne să se pună în aplicare.

După ce noua lege s'a adus la cunoștința orașului cetățenii naivi încep să-și care tot avutul lor, ca să'l depue la masa bunurilor comune ale statului care se îndatorează să ție pe cetățeni pe mâncare, băutură și toate celea din belșug și pe gratis. Numai un Atenian mai șiret, nu se grăbește de loc să imite pe ceilalți ci râde de vecinul său care târăște niște scaune și crătiți.

— Da ce, tu nu-ți pui averea la mijloc? întreabă îndignat și mirat, acesta din urmă.

— Eu.... aștept să văd cum o să iasă, răspunde șiretul.

Cât privește partea a doua a comediei, în care comicul descrie efectele aplicărei în practică a amorului liber, trimetem pe cititor la textul autorului întru cât spirituala lui pagină nu îngădue să fie redată de pana unui cronicar anodin.

St. Bezdechi.
Prof. Universitar.

INFORMAȚII

Aflăm apropiata numire de comandant al Piței Cluj a dlui Lt. colonel Gh. Manoliu, un distins ofițer superior. Credem că prin această numire evacuarea și cuartiruirea locală vor intra într'o fază de resolvire reală și ca noul comandant va afirma cu prisosință principiile-i călăuzitoare de dreptate și legalitate.

*

In chestia celor 90 milioane de coroane oferite ministerului finanțelor de către un grup de bancheri ardeleni și socotite la început ca contrabandă, s'a constatat că bancnotele sunt legal ștampilate. Ele au fost restituite proprietarilor. Cercetările continuă spre a se stabili rostul proveniență lor.

*

Reprezentanții pressei din București insultați de către dl general Averescu cu prilejul ieșirei dela ultimul Consiliu de Miniștrii au redactat și publicat un protest împotriva atitudinei șefului guvernului, sesizând în același timp asociațiile de pressă.

*

O scenă regretabilă a avut loc în penultima ședință a Senatului. In urma unui schimb de vorbe între dnii senatori Guriță și Hert scu primul a lovit pe cel d'al doilea.

*

„Indreptarea" dă noi amănunte asupra complotului comunist descoperit în Basarabia. Menționăm între altele:

Din corespondența găsită s'a dovedit că scopul grupurilor comuniste pe lângă partidul socialist român era de a pune mâna pe întregul aparat al partidului socialist ca, astfel, să introducă sistemul guvernărei soviletelor și a formei confederației sovietiștă balcanică preconizată de Racovski, pentru care scop au primit sume mari de bani dela comitetul central din Moscova.

*

Intr'un interview pe care l'a acordat ziarului „Newyork Herald", dl Vopicka, ministerul St. Unite la București, a declarat între altele.

„România dorește a avea relații amicale cu celelalte țări, în special cu țările aliate. Insă se opune la încercarea ca marile întreprinderi străine să domineze afacerile țări."

In ce privește acuzările aduse din anumite oficine, cu privire la predarea Ungariei decătre trupele române de ocupație dl Vopicka a desmințit toate cele spuse în această privință;

„Acuzațiile cu prădările făcute de Români în Ungaria trebue luate cu un gram de sare. Românii au luat precauțiuni militare într'o țară ostilă și am fost asigurat de unguri că invazia românilor a distrus complect bolșevismul din Ungaria. Românii au intrat în Ungria ca să se apere contra lui Bela Khun.

„Românii spun că nu au luat nimic mai mult de cât lucrurile luate de austriaci și germani dela ei. Dacă au luat mai mult ei spun că sunt gata a plăti."

*

Din cercuri oficioase se comunică, că misiunea cu care a fost însărcinat la Londra d-l N. Titulescu, ministrul Finanțelor, a reușit pe deplin. Delegatul român a obținut amânarea datoriei de războiu a României cu încă un an. Amânarea aceasta va putea fi reînnoită.

Anglia s'a angajat să îndemnizeze România pentru stricăciunile aduse întreprinderilor petrolifere cu prilejul retragerii trupelor române din iarna anului 1916, aceasta independent de cota, parte pe care România trebuie s'o primească asupra despăgubirilor de războiu pe cari țările învinse le vor plăti celor învingătoare.

*

O nouă mare mișcare în corpul nostru diplomatic, cuprinzând înaintări la gradul de ministrii plenipotențiari, consilieri, secretari, consuli generali, consuli, etc., a fost semnată de M. S. Regele.

*

Ni se comunică din Ciuc și Sibiu că populația locală e agitată din cauza schimbului coroanelor. S'a răspândit zvonul că schimbul e o politică a guvernului pentru a aduna bani mărunți. Ca urmare, s'au declarat puține coroane.

*

Dl dr. Ion Suciu, fostul președinte al Comisiei de Unificare, căruia i se pusese candidatura Sighet pentru alegerile parțiale, a fost sacrificat în urma intervențiunilor dlui Tăslăuanu, pentru a se susține candidatura unui domn Popa. Deși dl dr. Suciu a fost transferat cu candidatura la Tg.-Mureș, suntem convinși că dsa nu va accepta să fie dejucat de dl Tăslăuanu, a cărui autoritate morală e cunoscută de întreaga țară.

*

Grupul naționalist-democrat din Iași a hotărît părăsirea dlui A. C. Cuza și însușirea totală a programului dlui N. Iorga.

*

Lucrătorii dela „Monitorul Oficial" s'au pus în grevă cerând să li se plătească sporul de 63 și 90 la sută.

*

Pe lângă suma de 300 mii lei donați pentru reconstruirea orașului Mărășești, mareșalul Joffre a mai donat în numele Franței următoarele sume:

70 mii franci, pentru operile de bine-facere ale ministrului de războiu;

35 mii franci, pentru invalizii din războiu și 36 mii franci pentru orfanii din războiu.

*

Zilele acestea vor sosi în țară noui stocuri de bancnote de 20 și 100 lei, comandat de Banca Națională în Franța.

*

Sesiunea extraordinară a Corpurilor Legiuitoare s'a închis Vineri seara.

*

Se zice că dl Take Ionescu pleacă la Londra pentru contractarea unui împrumut de două milioane.

*

Citim în oficiosul „Indreptarea":

„Agenția „Havas" este informată că o convențiune a fost semnată la București.

Aceasta știre pare a fost inspirată de ultimile vizite cari au avut loc la noi.

Ținem a declara după știri luate din cele mai autorizate surse, că vizitele de care a fost vorba n'au fost de cât acte de curtenire având de scop doar o luare de contact și un schimb de vederi.

A li se da nu alt caracter ar fi ceva prematur.

Ca confirmare a unei informații pnblicate de noi cu prilejul vizitei Mareșalului Joffre, privitoare la faptul că Mareșalul a cerut să aibă o întrevedere cu dl Ion I. C. Brătianu, șeful partidului național-liberal, *Dacia* publică următoarele:

„După informațiunile noastre pozitive știm ca mareșalul a avut, într'adevăr, o scurtă convorbire cu dl I Brătianu, după cum a avut întrevederi și cu alte personalități politice cu autoritate la cuvânt, în afară bine înțeles de membrii guvernului cu cari trebula să se întrețină în primul rând. Contrar desmințirilor ce s'au dat mareșalul a avut și delicata misiune de a sonda — cu prilejul misiunei sale de ordin moral — părerile cercurilor politice autorizat asupra unei eventuale intervențiuni românești în favoarea Poloniei.

„De perfect acord cu punctul de vedere al dlui prim-ministru general Averescu, care a predominat în sânul guvernului cu toate încercările contrarii ale dlui Take Ionescu, dl I. Brătianu a exprimat mareșalului, în numele partidului liberal, părerea că România nu se poate arunca astăzi în aventura unui războiu ofensiv față de nici unul din vecinii ei."

*

Comercianți maghiari din localitate au hotărît în ședința de Vineri să trimeată la București o delegație de 100 persoane, sub conducerea directorului de Bancă Iosif Weiss, spre a protesta împotriva evacuărilor ce urmează să se efectueze în curând.

*

Guvernul român a dat consimțimântul său la numirea dlui Wilhelm Stork ca reprezentant al republicei Austriace la București, până ce reluarea relațiilor diplomatice li vor îngădui îndeplinirea însărcinărei de șef de misiune în România.

*

Dl Benes, ministrul de externe al Ceho-Slovaciei, a declarat cu prilejul unui interview acordat ziarului francez *Journal des Débats*:

„Voim să facem o politică de largi orizonturi, politică vizând la stabilizarea Europei centrale și la căutarea unei baze de înțelegere cu Aliații noștri....

„Vom fi fericiți atunci când celor cari regretă dezmembrarea Austriei sau cari visează o Confederație danubiană, că *Europa centrală și sudorientală poate perfect de bine să se consolideze printr'o înțelegere directă între principalii moștenitori ai dublei monarhii*".

*

La biserica Sf. Nicolae Domnesc de la Curtea de Argeș, harnicul arheolog dl Virgil Drăghiceanu a reușit să descopere încă șase morminte de Voivozi, — toți cuvaleri din „ordinul Ioaniților". Vom reveni mâne cu amănunte asupra acestor interesante descoperiri.

Miercuri 25 Aug.
s'a deschis
marele Magazin
„MISSIR"
Cluj, Memorandului (Unio) 11
Săptămâna deschiderei se face
Rabat 5% la toate reioanele.

O sărbătoare de pietate națională

— Capul lui Mihai-Viteazul adus la Mrea Dealului —

Adus la Târgoviște, după emoționantele etape ale unui pelerinaj pios, capul Marelui Voevod a fost însfârșit reașezat în locașul din care fusese luat spre a fi mântuit de profanarea năvalirei dușmane. Cei trei mitropoliți, Primatul Dr Miron Christea, Dr N. Bălau al Ardealului și Pimen al Moldovei, au oficiat parastasul de pomenire al Domnului-Erou, iar după ce tunurile au babuit, după ce muzicele și corurile au cântat rugăciunile, M. S. Regele, sosit la Mănăstirea Dealului spre a fi părtaș al închinăciunii, a pronunțat următorul frumos discurs înde lung ovaționat de mulțimea care asistase cu cuvernicie la ofciul pomenirei:

„Insuflețit de aceiași patriotică pietate cu care m'am închinat la Putna umbrei Marelui și Sfintului Ștefan, vin astăzi împreună cu d-voastră să aduc, ca Rege al României întregite, prinosul de ecrunoștință și preastăvire față de osămintele acestei mari figuri a Istoriei Rominilor. Cu evlavie și plini de admirație ne descoperim și plecăm capetele noastre înnaintea ta, Viteze Mihai, care ni ai fost o stea lucitoare în timpuri de grea încercare și un izvor ne secat de însărbătare pentru ostașul nostru în toiul luptei, iar pentru întregul neam românesc ai fost încă mai multe decit atita: simbolul viu și glorios al unității naționale.

Lăsat-ai undeva, în Capitala unei mari Impărății din vremi trecute, care s'a folosit mult de sabia-ți cuceritoare, dar drept răspiată ți-a pregătit peireaa, — aceste cuvinte scrise de însăși mina ta: „și hotarul Ardealului, pohta ce am pohtit, Moldova și Tara-Românească".

După trei veacuri de lupte și îndelungate suferințe prin grele jertfe de singe, izbutit-am a-ți aduce la nîdeplinire „pohta ce ai pohtit": Tara Românească, întreagă și nedespărțită, și-a dobindit neatîmnarea în margenile hotarelor pentru care ți ai dat viața. Dreptatea a învins, iar jertfa ta n'a fost în deșert.

De aceia ți se închina azi ca eroului lor național milioane de inimi românești, te salută din cer sufletele miilor de ostași cărora, jertfindu-și ca și tine viața pentru măreața ideie a unirii, i-a fost dat să fie executorii testamentului tău. Cu noi toți se bucure și sufletele întăilor Voevozi Basarabi, ale căror rămășite au fost descoperite de curînd în străvechea Biserisă Domnească din Curtea-de-Arges; parcă li-a ajuns prea strimt lăcașul lor în zilele noastre, cînd atita s'au întins hotarele Terii, ai cării întemeietori au fost și ei.

Dea Domnul ca mărimea jertfei lui Mihai Viteazul și amintirea pururea vie a suferinților seculare ale unui neam întreg, precum și a marii răsplăți prin izbînda noastră, să ne fie în demn statornic spre înnălțarea sufletelor către acea unire a tuturor, de la mic până la mare, în munca pentru binele obștesc, prin care să putem consolida ceia ce ne-a ajutat Dumnezeu să cîștigăm, căci grea este răspunderea ce avem față de trecutul și viitorul neamului românesc.

Iubiți școlari.

Acea patriotică inimă românească prin stăruința căreia s'a înființat școala voastră lîngă locul de odihnă al lui Mihai Viteazul s'a gîndit cu drept cuvînt că tinerele voastre suflete se vor încălzi de faima și aureola acestui mare Domnitor și că învățămintele vieții sale atît de bogate în fapte de vitejie se vor sădi mai adînc în inimile viitorilor conducători ai iubitei noastre Armate. Voi sunteți bucuria pururea înnonită a măreței umbre care vă ocrotește. Vouă vă este dată credincioasa pază a acestei sfinte rămășiți, fiți vrednici de această mare cinste.

(Urale nesfarșite.)

I. P. S. S. Mitropolitul Primat a luat apoi cuvântul spre a istorisi viața zbuciumată a lui Mihai Viteazul, a explica că acesta n'a putut menține cuceririle sale din cauza lipsei unei puternice conștiinte naționale în vremea aceia și a face apel la armonia, la unirea și la solidaritatea necesare azi.

In numele Academiei Române, a vorbit Dl Iorga care a arătat că:

D-l Iorga expune rânduiala socială dela 1600 arătând că boerimea reprezenta atunci forma vitalității naționale și neamul Basarabilor reprezenta spiritul creștin și războinic. Mihai și-a pus spada în slujba ideii creștine reperzentând cultura, libertatea și mila.

Amintirea lui Mihai rămâne o pildă vecinică de improspătare a vitalității neamului și Academia Română s'a îngrijit și se îngrijește să popularizeze icoana marelui Voevod. Mihai a reprezentat credința, dragostea de țară și mai cu seamă acel mare respect al cinstei și tocmai acest respect l'a lăsat fără apărare atunci când mișelește a fost uris la Turda, deși el totdeauna fusese credincios celora ce le jurase credința. Inchinându-ne memoriei lui Mihai ne închinăm înaintea Românismului.

Au vorbit apoi Dnii I. Petrovici, în numele Audnării Deputaților, general S. Herbay în numele Senatului, I. Lupaș în numele Universității din Cluj, Tarnomski în numele Universității din Cernăuți, Marin Stefănescu în numele „Caselor Naționale", etc.

Imediat după aceea, capul Marelui Voevod a fost depus în Mânăstire. M. S. Regele s'a reintors la București, iar asistența oficială s'a reunit la o masă oferită de primăria orașului Targoviște.

Armata roșie mondială?

Corespondentul ziarului „Le petit journal", comunică cum că la Moscova s'a înființat un Consiliu comunist internațional. Acest Consiliu, pus sub președinția Internaționale a III-a, și-a organizat un „stat major" în vederea de a provoca revoluția mondială. Acest stat maior are însărcinarea specială *de a organiza în ascuns în toate statele armate roșii din fondurile ce se constrânge la Moscova* anume pentru aceasta deja s'a acordat un milion de ruble în vederea acestui scop.

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

In vreme ce generalul francez Weigand, ale carui sfaturi au fost negreșit mult folositoare organizatorilor contraofensivei polone, părăsește Varșovia, Statui-Major al mareșaiului Pilsudski anunță noi victorii la Nord în vreme ce trupele generalului Haller progresează la Sud,

Noua sforțare a îngăduit trupelor polone să depășească frontiera polono-rusă și polono-germană, ocupând orașele Ossoviece, Grajevo și Kobrin (la est de Brest-Litowsk). Detasamentele polone de urmărire continuă a face noi prizonieri. Dacă ar fi însă să credem știrile din sursă germană, cari de altfel se contrazic, ar trebui să fim îngrijorați de concentrarea de mari masse de trupe ruse în spatele armatei polone, trupe cari ar pregăti un contra-atac. O atentă cercetare a hărții arată că această concentrare „în spatele" Polonilor nu poate fi posibilă decât dacă Germania, la frontiera căreia se pregătește contra-atacul, ar procura trupelor roșii posibilitatea unei încălcări a teritoriului său și la nevoie i-ar furniza și oameni cari în prezent trebue să-i lipsească. Afirmațiile radiogramelor Nauen nu sunt poate așa de hazardate pe cât par și pot ascunde un adevăr cu cheie.

Cert e că Polonezii au ocupat regiuni dincolo de frontieră și că aceasta derogare dela obligațiile respectării tratatului dela Versailler e făcută de acord cu Aliații pentru satisfacerea nevoilor strategice.

De remarcat, declarația făcută de generalul Weigand asupra posibilității încheierei păcii ruso-polone, înainte de intrarea în iarnă.

In ce privește negocierile dela Minsk, ele merg greu ca să nu zicem că nu merg deloc. Nota publicată de guvernul polonez exprimă de altfel protestarea demnă impotriva piedecelor puse de Soviete pentru o bună înțelegere. Aceste piedeci ar putea fi pricinuite și de dificultatea comunicațiilor dintre Minsk și Polonia, ceea-ce ar explica demersul Sovietelor de a muta într'o țeară neutră (probabil Suedia) sediul negocierilor.

Din Occident nu vin alte știri decât amănuntele privitoare la atacarea și devastarea de către populația germană a Consulatului francez din Breslau. Consecințele au fost cele firești: guvernul german a cerut și de data aceasta scuze în așteptarea repetării unor atari manifestațiuni pe cari autoritățile germane nu le previn și nu le înfrână.

Orientul nu mai face să se vorbească despre el decât prin oficinile germane de știri cari sunt singurele a anunța întreruperea comunicațiilor engleze cu Mesopotamia grație unei debarcări de trupe bolșevice.

Corpurile legiuitoare

CAMERA

Ședința dela 25 August, noaptea.

Se votează proectul pentru emiterea de duplicate după valorile dela Moscova. Se votează legea ratificării tratatului cu Germania, după discursurile dlui IULIU MANIU care aprobă tratatul, al dlui AL. DUNĂREANU care declară în numele partidul socialist că „nu poate vota ratificarea nici unui tratat", și al dlui TAKE IONESCU care se unește cu declarațiile dlui Maniu.

Se ia în discuție tratatul cu Ungaria care e ratificat după discursurile dlor LASCU din partidul național, AMOS FRANCU și A. IMBROANE care citește o declarație, în numele parlamentarilor bănățeni prin care aceștia declară că votează contra ratificării tratatului cu Ungaria.

Ședința dela 26 August

DI BĂLAN protestează la sumar contra prea deselor chemări al ordine ale președintelui.

Dnii miniștrii Tăzlăuanu și Greceanu depun mai multe proecte de legi.

Se urmează discuția asupra tratatului cu Ungaria.

DL GASPARD MUTH (șvab) protestează împotriva împărțirei arbitrare a Banatului.

DL PAPUC SECELEA protestează împotriva granițelor Maramureșului.

DL N. COCEA deziminte afirmația că socialiștii au avut atitudine de prietenie față de Germania și desfide pe ministrul de externe a găsi în faimosul dosar Günther un proletar român.

DI TRAIAN LALESCU, în numele partidului liberal, declară că nu poate vota tratatul de oarece el știrbește drepturile noastre asupra Banatului, drepturi recunoscute prin tratatul cu Aliații din 1916.

D-l IULIU MANIU aduce expresia recunoștinței față de oamenii politici cari în frunte cu d-l Ion I. C. Brătianu au înfăptuit România-Mare, față de M. S. Regele și de generalii victoriași. D-sa crede că în chestia granițel Maramureșelui s'ar fi putut face mai mult și declară că votează ratificarea dar anunță hotărârea de a continua mai departe munca pentru atingerea granițelor noastre naturale.

D-l DIULIU ZAMFIRESCU răspunde dlui Maniu în chestia granițelor Maramureșului.

D-l TAKE IONESCU, răspunzând tuturor oratorilor, afirmă că se va revizui și se va îndrepta și hotarul Maramureșului și acel al Banatului. D-sa arată necesitatea unor legături strânse ale României cu statele înconjurătoare.

Proectul de ratificare e votat cu 130 bile albe contra 24 negre.

Se votează și proectul pentru baterea de monedă divizionară.

Ședința dela 27 August

Se declară vacante scaunele de deputat dela Ilia, Odorhei și Tg.-Mureș, de oarece fostii deputați aleși au căpătat servicii salariate de Stat.

D-l DOBRESCU interpelează guvernul în chestia întârzierei ratificării proectului de reformă agrară din Ardeal.

D-l BARCA interpelează asupra primejdiei care amenință Basarabia din cauza libertății vânzarei alcoolului la Sate.

D-l RADULESCU-PUTNA citește proectul de lege prin care se pun restricțiuni actelor pe cari le-ar putea face membri familiei regale.

Statul prevede căsătoriile susnumiților membri cari nu pot fi celebrate decât de ministrul de justiție.

Principele moștenitor și principele cari se căsătoresc fără consimțământul Regelui un mai fac parte din curtea regală, pierzând toate drepturile. Acești membri nu pot fi chemați la judecată și nu pot lua parte ca martori în procese civile. La chestiile judiciare și testamente ministrul de justiție trebuie să se prezinte la palat.

Acest proect e votat cu majoritate de două treimi. De asemenea se votează proectul pentru extinderea cooperativelor și băncilor populare în teritoriile alipite și proectul unificărei C. F. R.

SENATUL

Ședința dela 26 August.

Se votează legea islazurilor cu amendamentele propuse de Cameră, proectul de înființare a unor linii de navigație aeriană, proectul unificărei C. F. R. din cuprinsul României-Mari, recunoașterea ca cetățeni români a mai multor români macedoneni, între cari poetul Victor Eftimiu.

Ședința dela 27 August.

Se depun mai multe proecte de legi și se votează între altele legea pentru acordare de duplicate în schimbul titlurilor evacuate la Moscova și legea corpului silvic.

Cetiți „Infrățirea"

TELEGRAME

Bolșevicii în Asia-Mică

Nauen, 28 August

După știri sosite din Constantinopol bolșevicii, după ce au primit întăriri însemnate, ar fi debarcat la Ensely. Comunicația engleză cu Mezopotamia este întreruptă.

O invenție nouă

Lyon, 28 August

Ministrul Marinei franceze declară că o nouă invenție pune în valoare rolul așa de folositor exercitat de comisiunile de studii practice științifice cu cari sunt dotate toate porturile de răsboi franceze și al căror domeniu cuprinde aviația, navigația submarină și telegrafia fără fir.

Doi ofițeri de marină francezi, colonelul Andouart și locot. colonelui Floch, pornind dela principiul propus de Lott au făcut din acest principiu o realitate practică, grație căreia vasele, legate telegrafic de țărm pot fi conduse fără greutate, în zilele de furtună și ceață deasă, prin locurile primejdioase, spre bunul liman. Un cablu va fi instalat sub apele portului Brest spre a realiza întâia aplicare a noii invenții.

Incidentele dela Breslau.

Berlin 28 August.

Incidentele dela Breslau au fost extrem de violente. Prăjina drapelului francez a fost sfărâmată, drapelul ars, consulatul jefuit, consulul căutat pretutindeni, ofițerii francezi ai comisiunei de control de asemenea căutați. Consulul a trebuit să-și scape viața fugind. Consulatul va rămâne închis până ce guvernul german va da garanții.

Urmările unei manifestații ostile.

Nauen, 28 August.

Ambasadorul francez Laurent a anunțat pe reprezentantul ministerului de externe german, Ambasadorul Von Rosenberg, la vizita pe care i-a făcut-o acesta spre a cere scuze, că guvernul francez va cere satisfacție pentru atacurile îndreptate contra membrilor comisiunei interaliate și pentru distrugerea Consulatului francez, dar că nu se poate încă exprima în ce mod se va da această satisfacție.

Ambasadorul francez a făcut raport telegrafic guvernului său și acum așteaptă instrucțiuni dela Quai d'Orsay.

Consulatul francez din Breslau va rămâne deocamdată închis

Răsboiul Ruso-Polon

Declarațiile generalului Weigand.

Lyon, 27 August.

„Le Petit Parisien" publică declarațiile generalului Weigand asupra situației în Polonia. Generalul afirmă îndeosebi că guvernul polonez vrea pacea și că se poate spera în încheiarea ei înainte de iarnă. Generalul mai declară că a fost adânc emoționat de grandioasa manifestare care i-a fost făcută la Varșovia

O notă a guvernului polon

Lyon, 27 August.

Guvernul polonez publică, cu privire la negocierile dela Minsk, o notă care exprimă cu demnitate sentimente de înaltă moderație și protestează cu o energică tărie împotriva piedecilor puse de către Soviete la libertatea reprezentanților săi.

Situația frontului: Polonezii progresează.

Lyon, 28 August.

La Nord o parte din corpul 3 de Cavalerie și un detașament al armatei ruse se găsesc încă la Apus de Kowno, căutând a-și deschide drum în regiunea Mlawa. Trupele poloneze au capturat alci 3000 prizonieri și trei tunuri. Armatele poloneze de urmărire au reluat Ossoviece și Grajevo. Ele își continuă progresiunea spre Răsărit în direcția Kokrzy, Sokola, Gorodo, Mianaseska, Kamiellec, Litovsk și spre Kobrin. Alci, polonezii au făcut prizonieri 1200 bolșevici aparținând unor contingente de întărire și au luat tunuri și mitraliere.

La Sud, în regiunea Lemberg, polonezii au atins Krasne și au ocupat Przemysl.

Plecarea generalului Weigand
— O dezmințire —

Lyon, 28 August

Legația Poloniei comunică pressei nota următoare: O informație apărută în unele ziare ar lăsa să se înțeleagă că plecarea generalului Weigand din Varșovia ar fi fost motivată de către un dezacord cu înaltul comandament polonez.

Legația polonă din Paris, de acord cu Statul-Major al Mareșalului Foch dezmințe energic zvonul acesta tendențios și absolut contrariu adevărului.

Strămutarea dela Minsk a negocierilor ruso-polone

Lyon, 28 August

O telegramă din Stockholm anunță că din cauza greutăților de comunicare între Minsk și Polonia, autoritățile ruse propun transferarea sediului negocierilor într'o țară neutră.

Războiul ruso-polonez.
Știri contradictorii

Nauen, 28. August.

Intre Bug și frontiera germană s'a pus la cale o regrupare a forțelor polone. După cum comunică serviciul de pressă din Germania răsăriteană, în spatele armatei polone s'ar concentra masse de trupe ruse.

Se pregătește un contra-atac în regiunea Brest-Litowsk. O nouă armată rusă, compusă din 30.000 oameni ai gardei din Petersburg, înaintează în marș spre Lomza.

In contradicție cu aceste știri, comunicatul militar polon anunță desăvârșirea victoriei militare asupra Rusiei Sovietice astfel că tratativele de pace vor avea loc hotărît în Varșovia.

Viața economică, industrială, comercială, financiară

Operațiunile schimbului coroanelor

A sosit în localitate, zilele acestea dl George Lazar delegatul comisiei Centrale pentru schimbul coroanelor din București, care ne-a dat următoarele relațiuni precise în această chestiune:

Atât la orașe cât și la sate declarațiile au fost făcute conștiincios și în intervalul de timp fixat. *Totalul coroanelor declarate în Transilvania, Bănat, Maramureș și părțile ungurene se ridică la cifra rotundă de 5 miliarde.*

Astăzi Luni la orele 11 a. m s'a ținut un Consiliu de miniștri la București. Toate centrele de aprovizionare au și primit fonduri în lei suficiente pentru schimbul coroanelor așa că opera de înlocuire nu va mai întârzia mult.

Aceste centre de aprovizionare au și distribuit sumele necesare, oficiilor de schimb și percepțiilor regale de dare pentru a se împărți diferitelor comune sumele de lei necesare. *Dela 1 Septemvrie va începe neapărat schimbul efectiv al coroanelor, care va dura până la 10 Sept inclusiv. Cu începere dela această dată nu se va mai schimba nici o coroană.*

Sperăm că populația conștientă de interesul ei nu va lăsa să treacă această dată fără a se prezenta la schimb cu sumele de coroane declarate. Statul va distribui pe lângă lei și un număr oare-care de cecuri în valoare de 5—10 și 25 de mii de lei. Recomandăm celor-ce dispun de cantități mai mari de coroane să primească cecuri în loc de lei pentru că e mai ușor de păstrat sumă de 100.000 lei, spre exemplu, în 4 cecuri ce se pot schimba în numerar ori-când, decât să păstrezi aceeași sumă în hârtii de câte 100 lei. Cecul are marele avantaj că pune pe posesorul lui la adăpost sigur în contra furturilor.

Sperăm că cu data de 11 Sept. se va termina pentru totdeauna situația precară în care s'a găsit țara din causa diferitelor și numeroaselor feluri de monede ce se găseau pe piață.

*

Secretariatul finanțelor anunță, de altă parte, următoarele:

Să aduce la cunoștință generală că în intervalul dela 1 la 10 Septemvrie să face schimbul coroanelor declarate la oficiile de schimb.

Toți locuitorii cari au făcut declarații sunt rugați a se prezenta la oficiul unde a făcut declarații, în ziua ce se va fixa de acel oficiu cu moneda ce au declarată în pachete pe categori de monede cu timbrul special în față.

Pachetele vor fi legate cu bandă de hârtie pe care se va nota numărul bilețelor și numărul de ordine al declarațiunei făcute oficiului.

„Nici un schimb nu se va admite dela 10 Septemvrie sub nici un cuvânt.

Declaranții vor aduce cu ei și certificatul de identitate: cei cari nu se vor putea prezenta în persoană vor putea face schimbul prin împuterniciți cu procură.

Persoane cari ar presenta la schimb mai multe coroane decât cele declarate va trebui să justifice proveniența plusului.

Secretariatul general al finanțelor.

Contagiunea grevelor în Ardeal

Grevele sunt maghiare — Muncitorii români vor să lucreze —

Avem de registrat, în cuprinsul Ardealului și Banatului, în cursul ultimelor zile, o serie de greve și manifestații în bună parte din motivul schimbului coroanelor, unele din ele deja aplanate, cele mai multe dăinuind încă. Iată care e situația actuală:

Lucrătorii dela linia ferată îngustă *Brad—Arad* au declarat greva cerând schimbul coroanei 1—1.

La *Sibiiu*, servitorii dela Primărie în număr de 80—90, nemulțumiți că nu primesc alimente dela consumul funcționarilor, au hotărît ținerea unei întruniri la care vor hotărî intrarea tuturor în partidul socialist și declararea grevei. La această mișcare au aderat și câțiva funcționari ai Primăriei.

La *Tg.-Mureș* s'a răspândit zvonul că lucrătorii uzinelor și apaductelor ar fi pe cale să declare grevă. Din partea Prefecturii locale s'a atras atenția șefilor conducători că vor fi răspunzători de orice întâmplare, punându-li-se în vedere că se va proceda cu toată asprimea contra acelora cari vor face instigații pentru grevă. Muncitorii din *Tg.-Mureș* cer ca schimbul coroanelor să se facă 1—1 și să se confiște toate averile celor îmbogățiți în războiu, cărora la schimb să nu li se dea nimic.

In Banat, grevele și agitațiile au avut extensiune mai mare. Greva din *Timișoara* a luat sfârșit. A contribuit la aplanarea ei și atitudinea sindicaliștilor români cari au afișat manifeste îndemnând la muncă pe toți oamenii cinstiți, rugând autoritățile să nu stea de vorbă cu acei muncitori ce doresc doborîrea statului român în folosul statului unguresc și cerând expulzarea tuturor conducătorilor sindicatelor înființate de Unguri. Pretențiunile grevișților au fost: recunoașterea tribunalului arbitru, dar e mai mult ca sigur că greva a avut caracter politic maghiar. In prezent uzinele electrice și apeductele funcționează, iar tramwayele și trenurile circulă.

La *Bocșa*, unde muncitorii au declarat grevă generală, cei români au voit să se prezinte la lucru dar au fost trimeși acasă de șeful lor, Târgăliță, pentru care fapt lucrătorii români au cerut sprijinul jandarmeriei, lucrând și mai departe sub scutul ei. *In toate localitățile, muncitorii români au cerut reluarea lucrului, impunând aceasta și străinilor.*

La *Reșița* lucrul a fost reluat de o parte dintre lucrători, îndeosebi de către Români, în urma încetării grevei din Timișoara. Cei 1500 de lucrători unguri au declarat că nu vor relua lucru până ce nu se va libera ceferistul Moroșan din Timișoara arestat de câte secția de siguranță din Reșița în clipa când propaga greva printre muncitorii și funcționarii diferitelor întreprinderi locale. Lucrătorii unguri s'au adunat în fața Comandului rei din Reșița insultând și amenințând autoritățile civile și militare. Au fost somați să se împrăștie, deoarece cazul lui Moroșan se va cerceta dunăce se va restabili liniștea. S'a hotărît reluarea lucrului pe ziua de azi. La *Anina* și *Caransebeș* lucrul a fost reluat. La *Lugoș* în afară de fabrica „Calorneu“, greva a încetat. Opt capi socialiști arestați de către Poliție, la intervenția serviciului de seiguranță au fost puși în libertate deoarece au făgăduit că nu vor mai declara, grevă cât timp neînțelegerile se pot tranșa pe cale pașnică

Buletin economic

Cursul schimbului la Paris.

Londra	51·29
New York	14·35
Belgia	106·25
Italia	66·50
Praga	24·—
România	33·—
Elveția	237·—

*

O telegramă din Nauen anunță că ministrul german al alimentarei a ridicat restricțiunile pentru importul uleiurilor și săpunului.

*

Consiliul de miniștrii, în ședința dela 23 August c., a încuviințat exportul făinei de lux, a făinei de secară și a tărâțelor.

Făina de lux (clasa I), produsă până la 1 August c., se va exporta în schimb compensații pentru refacerea industriei morăritului.

Taxele de export cari se vor percepe, sunt următoarele:

1. Pentru făină: 50 bani de kgr. asupra prețurilor interne; și

2. Pentru tărâțe: 10 bani de kgr.

Aviz.

Se aduce la cunostiința onoratului public, că schimbul coroanelor pentru cei cari au făcut declarațiile la „BANCA CENTRALĂ pentru industrie și comerț s. p. a.“ va avea loc după cum urmează:

In 1. Sept. se vor schimbă Nrii I/1—I/250.

In 2. Sept. se vor schimba Nri. I/251—I/500.

In 3. Sept. se vor schimba Nri. I/501—I/750.

In 4. Sept se vor schimba Nri. I/751—I/1000.

In 5. Sept. se vor schimba Nri. II/1—II/250.

In 6. Sept. se vor schimba Nri. II/251—II/500.

In 7. Sept. se vor schimba Nri. II/501—II/750.

In 8. Sept. se vor schimba Nri. II/751—II/1000.

In 9. Sept. se vor schimba Nri. V/1—V/250.

In 10. Sept. se vor schimba Nri. V/251—V/500.

Orele oficioase pentru zilele de sus 8—12 și 4—7.

Oficiul de schimb a Băncii Centrale pentru industrie și comerț s. p. a.

Revista Presei

Organizarea politicei din afară Din Viitorul:

„Iată de ce un stat ca al nostru, care este situat tocmai în regiunea cea mai frământată a Europei, după experința făcută, trebue să știe că nu mai există o politică unitară europeană, că în anarhia ce domnește în hotărârile ce să iau, se impune nu numai o cercetare nouă a situației, dar mai cu seamă, izolați cum suntem, să fim convinși că nu putem să ne bizuim decât pe noi înșine.

Sunt desigur încă și azi interese comune puternice și permanente cu fiecare dintre aliații cei mari; aceste interese trebue să fie însă servite examinându-le prin relațiile noastre reciproce dela fiecare Stat la fie care Stat, nu însă cu relațiile României față de o politică a unei grupări politice care de fapt nu mai există. Ar fi o mare primejdie să ne legăm soarta de aci înainte de o politică care tocmai prin lipsa ei de unitate și de hotărâre, ne ar duce din aventură în aventură.

Păstrându-ne deci legăturile cu fiecare dintre Aliați în parte, trebue să nu uităm niciodată, mai nainte de toate, că menținând și de aci înainte aceste legături, ele trebue să fie însă condiționate pe salvgardarea intereselor românești.

România și regularea raporturilor internaționale.

Din *Isbânda:*

Alianțele sunt azi mari semne de întrebare. Aproape fie-care zi nouă aduce lumii o surpriză nouă.

România n'a fost și nici deacum înainte nu va fi, decât credincioasă angajamentelor pe care și le ia. Bulgaria, în trecut, în timpul discuțiilor de pace a avut sistematic o atitudine de pronunțată și nejustificată ostilitate față de noi. Nici un mijloc de ponegrire n'a fost scăpat și nici o calomnie nu părea diplomației de peste Dunăre prea îndrăzneață când era vorba să ne lovească.

Ungaria, deasemenea, s'a manifestat anti-românesc cu un fanatism și adeseaori cu o perifedie rară. E destul că spunem că astăzi încă Horthy în timp ce face, cu fața spre Anglia, declarații pe pacifism și umanitarism, alimentează în Ardeal agitații subensive, minite se submineze statul român.

In ce privește republica austriacă, — deși Renner a dat câte-va dovezi de lealitate o precisare a politicii ei nu există totuși în ciuda celor mai elementare nevoi. Trimiterea lui Bela Kuhn în Moscova nu e acțiune care să demonstreze prea bine punctul de vedere oficial austriac în chestiunea cea mai arzătoare la ordinei zilei.

După cum se vede deci, atmosfera în care pregătim, normalizarea țării nu e destul de limpede.

Guvernul român are o datorie sacră dela îndeplinirea căreia nu se poate abate: asigurarea unui viitor liniștit și demn țării.

Acțiunile lui trebuesc, deci bine calculate căci consecințele le suportă întreaga suflare românească.

Rolul bărbaților politici ardeleni.

Din *„România Nouă“*: „Simțind ei înșiși periculosul povârniș în care au intrat, și văzând că putința de-a guverna singuri este lovită de inexperiența lor, bărbații politici din Transilvania au căutat să se alieze cu diferite fracțiuni politice nouă înființate, fără program și fără tradiții. Și această ultimă fază a evoluției lor politice este și cea mai susceptibilă de critică. Ei au uitat că poporul transilvănean este și conservator și dinastic pe când partidele cu care ei s'au aliat sunt tocmai, prin lipsa lor de trecut politic caracterizate prin lipsa lor de spirit de ordine și prin înclinările lor demagogice și prin atitudini antidinastice — cum a dovedit-o amestecul persoanei Regelui în schimbarea de guvern ce-a produs venirea celui actual.

„Fruntașii politici din Ardeal, cari trebue, deci, să reprezinte sufletul poporului transilvănean, s'au manifestat ca aliați ai partidelor de anarhie și de luptă anti-dinastică. In acest fel ei c încetat și mai reprezinte poporul care i a susținut în lupta lor politică.

„Din cauza acestor greșeli comise de bărbații politici din Ardeal, avem sterilitatea parlamentară, opoziția turbulentă, și țara se resmințe prin lipsa unei opere constructive de refacere și de consolidare.

„Credem că în cele din urmă, bărbații din Transilvania vor înțelege falșa lor atitudine și vor reveni la conduita cea mai potrivită sufletului poporului transilvănean, ca și intereselor reale ale țării“.

Congresul socialist din Ardeal.

Din *Neamul Românesc* (N. Iorga).

Ceva s'a desfăcut din acest Turn al Vavilonului, în care în zădar a încercat d. Cizer să introducă o normă si o măsură. Ceva mai important decît moțiunile, votate la răpezeală, prin care se salutau, nu numai bolșevicii ruși, dar și acei soldați roșii ai lui Béla Khun cari au năvălit asupra părților ardelene și au vărsat sîngele flăcăilor noștri.

Anume s'a evidențiat că socialismul dincolo de munți e o organisație maghiară, dacă nu în majoritatea absolută a aderenților. E adecă o armă națională a dușmanilor noștri naționali.

De aceia nu s'a făcut numai procesul burghesiei dirigente, ci au fost atacați, supt deosebite pretexte, dar înnainte de toate, ca Români și șefii de sîngele nostru ai socialismului ardelean, mergând până la amenințări violente contra lor.

E o lămurire de situație, si toți acei cărora li plac situațiile lămurite se pot felicita de aceste. Știm cu cine avem a face, în dosul măștilor care au căzut.

Pretutindeni în Ardeal nu se citește de cât „Infrățirea“

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un votajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bun condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

DOMNIȘOARE cu scoală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Secretariatul general al Instrucției și Cultelor, Cluj.

No. 783—920. Pres.

Publicațiune.

Se aduce la cunostință generală că Secretariatul Instrucțiunei și Cultelor din Cluj dispune de următoarele burse pentru anul școlar 1920—21.

1. 20 burse a 2500 lei anual pentru elevii cari freguientează cursurile conservatorului de muzică și declamație din Cluj.

2. 10 burse a 8000 lei anual pentru complectarea și perfecționarea artelor în străinătate.

Doritorii de a obține burse specificate la punctul 1 vor face cerere dovedind cu acte: I Studiile ce au făcut până în prezent frecuența regulată la cursuri și notele obținute.

II. Certificat emanând dela autoritățile în drept și dovedind starea materială și familiară.

III. Dovada că sunt cetățeni români având conduită și bună reputație în societate.

Toți candidații care indeplinesc condițiunile de mai sus vor fi supuși unui examen asupra cunoștințelor artistice ce le posed și care se va ține în ziua de 20 Septemvre a. c. ora 9 dimineață în localul conservatorului de muzică din Cluj în fața unei comisiuni numită de Secretariatul general.

Candidații dela punctul 2 vor prezenta odată cu cererea:

1. Un certificat de terminarea studiilor în specialitatea ce o posed dela una din școlile din țară s'au străinătate și ori ce acte s'au lucrări din care se pot constata valoarea artistică a candidatului.

2. Certificat dela autoritățile în drept dovedind starea materială și familiară.

3. Dovadă că sunt cetățeni români și având conduită și bună reputație în societate. Dispozițiunile ce se vor mai lua în această chestiune vor fi publicate la timp.

Cererile se adresează până la 15 Septemvrie secțiunei a IX. din acest Secretariat.

Secretar general:
D. Prie.

Banca Agrară

Societate anonimă, Cluj

AVIZ.

Ordine de serviciu la preschimbarea coroanelor.

Onor. Public este avizat a se prezenta la preschimbarea coroanelor punctual în zilele de 1—10 Septemvrien a. c., cunoscând, că banca nu poate acorda nici o amânare sau întârziere, sub nici un motiv.

Prezentarea coroanelor la preschimbare se va face în ordinea numerelor de declarațiuni, adecă în ordinea numerelor de reverse distribuite cu ocazia declarațiunilor.

Pentru prevenirea ori-cărei aglomerațiuni și pentru desfășurprea normală a operațiunilor de preschimbare dispunem, ca publicul să observe strict următoarea ordine numerică:

Ordinea de serviciu după ghișeurile de preschimbare:

Ghișeul No.	I.	servește	numerele	dela	1— 937
„ „	II.	„	„	„	938—1860
„ „	III.	„	„	„	1861—2749
„ „	IV.	„	„	„	5750—3197

Cassieria generală servește autoritățile, instituțiunile publice băncile, fabricile, precum și diversele societăți și corporațiuni industriale și comerciale, în sfârșit pe toți comersanții și industriașii cu firme înregistrate la tribunalul comercial. Pentru stabilirea ordinei de serviciu pe seama acestora, biroul registraturei va distribui numeri de ordine în ordinea prezentării. (Etajul I.)

Ordinea de serviciu după zilele preschimbării:

Ziua	Ghișeul No. I.	Ghișeul No. II.	Ghișeul No. III.	Ghișeul No. IV.
1. Sept.	1—100	938—1037	1861—1960	2750—2649
2. „	101—200	1038—1137	1961—2060	2850—2949
3. „	201—300	1138—1237	2061—2160	2950—3049
4. „	301—400	1238—1337	2161—2260	3050—3149
5. „	401—500	1338—1437	2261—2360	3150—3197
6. „	501—600	1438—1537	2361—2460	— — —
7. „	601—700	1538—1637	2461—2560	— — —
8. „	701—800	1638—1737	2561—2660	— — —
9. „	801—900	1738—1837	2661—2749	— — —
10. „	901—937	1838—1860	— — —	— — —

La prezentarea coroanelor trebue arătat reversul provăzut cu numărul de ordine precum și legitimațiile personale pentru dovedirea identității. Banii se predau și iau în primire numai în persoană sau, în caz de impedecare, prin plenipotențiat provăzut cu plenipotență sau, procură legală. Eventuale reverse perdute trebuesc anunțate imediat în scris la biroul registraturei băncii (etajul I.) pentru prenotare și distribuire de duplicate de revers.

Ori-ce întârziere a prezentanților va trebui dovedită cu dovezi autentice. Toți neglijenții de reacredință se vor preda autorităților, ca unii, cari impedică cursul normal al operațiunilor de preschimbare.

„BANCA AGRARĂ" Societate Anonimă, Cluj,
ca Oficia de preschimbare a coroanelor.

„MISSIR"

Cluj, Str. Memorandului (Unio) 11

STOFE DE LANĂ
MĂTĂSURI
MOUSELINURI
VELOURURI

LINOLEUM - PREȘURI - COVOARE PERDELE - ARTICOLE DE MODĂ PENTRU DOMNI ȘI DOAMNE □ □

Rafon special de Incălțăminte fină.

Engros și Endetail.

Banca Românească

caută funcționari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

La școala superioare de arte și meserii din Cluj, inscrierierile pentru cursul I. se vor ține în 10 Septemvrie între oarele 8—12.

Examenele de primire se vor începe tot în ziua această dupa masă. In caz că s'ar prezenta pentru primire în număr sati sfăcător, s'ar deschide și secția de lemn. Prezentari urgente la Direcțiune Strada Morii No. 26.

Casă de încredere de primul rang.

Marele magazin General, din București

Calea Moșilor 1, 3, 5. Colț cu Piața Sf. Anton. Telefon 26/2.

Articole de Manufactură, Pânzărie, Mătăsări, Lainagiuri de ultimă modă, Mercerie, Galanterie, Covoare, Linoleum, Articole pentru Menaj, etc.

FABRICAȚIUNE PROPRIE DE ARTICOLE DE VOIAGE
□ MARI REDUCERI DE PREȚURI. □

De vânzare

Una masina de scris marca Remington în buna stare eftină.

Adresa la ziar.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

S'A DESCHIS CEL MAI MARE MAGAZIN

din Transilvania

Filiala Luca P. Niculescu la Hora Țărănească Cluj,

Palátul Fehér Bárány.

Asortat cu un bogat asortiment de tot felul de manufactura, Bumbac de tors, fitan de tors, ştofe pentru haine bărbăteşti şi de dame. Carton calitatea întâia 80 cm., şi grenadir alb 120 cm. à 100 Cor. metru şi diferite sorturi de jolj şi molino — **Cu preţurile cele mai reduse şi mărfurile cele mai bune şi moderne.**

Vânzare Engros şi Endetail.

Vinuri veritabile se pot cumpăra numai din marele depozit de vinuri a societăţii

„Comerţul român, societate pe acţii Cluj"

strada: Regina Maria 19.

◆ ◆

Litru 20—28 cor. Transport în oraş şi provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universităţii rom din Cluj. — Rugăm sprijinul on. public român

Comerţul român societate pe acţii Cluj.

AGRICULTORI

FEDERALE COOPERATIVE OBSTII

găsesc permanent cele mai bune şi eftine

CURELE de TRANSMISIUNE
GARNITURI de ASBEST şi CANEPA
PLĂCI de KLINGERIT şi ASBEST
ARMATURI pentru LOCOMOBILE
VALVOLINE şi ULEIURI MINERALE

la Jacques Paucker

BUCUREŞTI Str. Smârdan No. 27

Telefon 25/70. Telefon 25/70.

Abonaţi-vă la

ziarul Infrăţirea

cel mai răspandit şi bine scris.

Atelierele de reparat locomotive găsesc:

Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oţel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest şi cauciuc
Garnituri de asbest şi grafitate
Table de fer şi fer de lucru

Precum şi orice fel de articole technice, electrice şi de ferărie la

I. NACHT Bucureşti.

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — **Depozitul:** Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, Bucureşti.

Citiţi „Infrăţirea"

Caută depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat şi Bucovina Condiţiuni avantagioase □ □ Administraţia.

Banca de Scont a României Sucursala Sibiu,

caută un contabil care să cunoasca limbele române şi germană. Se aşteapte oferte.

Magazinele A. SCHULLER

BUCUREŞTI — Bulevardul ELISABETA No. 2

Cele mai bine asortate în articole de:

MANUFACTURĂ ŞI PÂNZETURI — STOFE DE DAME ŞI BĂRBĂTEŞTI — INCALŢAMINTE DE BARBAŢI, DAME ŞI COPII — COLONIALE — FERARII ŞI GEAMURI. □ □ □ □

SE FAC VÂNZĂRI ŞI IN COROANE.

Vânzând cu preţurile cele mai reduse engros ei endetail.

Ori cine poate câştiga zilnic

300—400

de coroane

chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administraţia ziarului, pentru a primi explicaţiuni în scris. □ □ □ □

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Univărsiteţii Nr. 3.

Anul I. No. 25 Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini Miercuri 1 Septemvrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrățirea

On Transilvania Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaș II.) TELEFON No. 211. | Abonamente: 1 an. 240 cor. — 120 lei; 6 luni. 120 „ — 60 „; 3 luni. 60 „ — 30 „

După șease luni de guvernare

Acum, la închiderea parlamentului, ziarele guvernului vor face de sigur o numărătoare exactă a legilor votate și a tutulor deciziunilor ieșite din sînul Consiliilor de miniștri, iar la urmă, în fața totalului, vor scoate concluzia că, fără șicanele unei opoziții turbulente, guvernul și parlamentul ar fi putut face mult mai mult de cât s'a putut înfăptui în aceste șease luni de sbuciumată guvernare. Și, evident, că în ce privește efortul legislativ, guvernul actual se prezintă ceva mai laborios de cât guvernul trecut.

In dreptul fiecărei probleme el a lăsat câte o lege. pripită ca concepție și plăpândă ca realisare, dar totuși o lege pripită care poate fi privită ca primul pansament pe care-l aplici unei răni în așteptarea doctorului care întîrzie să vină și care el, odată venit, va trebui s'o curețe și să-i asigure vindecarea.

Dar opera actualului guvern nu poate fi judecată de cât în funcție de popularitatea generalului Averescu, și această popularitate ne silește să ne gândim la acea întinsă acțiune de agitație, care s'a desvoltat în jurul ei în cei doi ani de când există Liga sau Partidul poporului. Căci de la început, popularitatea guvernului Averescu a fost așezată pe terenul agitației, și dacă la baza popularității se găsesc cele mai curate și mai drepte aspirații ale sufletului popular, la baza partidului se găsește *conruperea acestor aspirații* prin cea mai destrăbălată demagogie.

Odata cu întinderea popularității, prin urmare, exploatatorii ei au făcut să se desvolte în masele populare și acel vis himeric cum că generalul e omul providențial care va îndrepta toate relele și va satisface toate aspirațiile. Și nici când nu se va putea spune îndeajuns cât rău s'a făcut acestei țări prin utilizarea demagogică a popularității generalului Averescu. Toate păcatele politicianismului român s'au coborît dintr'odată în mijlocul țărănimii din ale cărei dureri și aspirații se hrănesc astăzi cele mai destrăbălate curente ale vieții noastre politice. Cu cea mai așezată și mai cinstită dintre clasele sociale s'a făcut cea mai necinstită politică ce se putea face la adăpostul votului universal. Fiecare cuvânt rostit în numele generalului a fost o întărîtare de dureri, o asmuțare de pofte și o deșteptare de instincte care toate la un loc au provocat scoaterea din matcă a sufletului țărănesc și aruncarea lui pe masa de licitație, unde demagogia își prezintă ofertele.

Venit, prin urmare, la putere, generalul Averescu nu putea face un singur pas fără să se lovească mereu de acea nefastă propagandă care a crescut parasitar pe trunchiul popularității sale și ale cărei roade i-s'au pus dinainte sub forma brutal de concretă a „țărănismului" politic.

Căci lupta pe care a trebuit s'o poarte în Parlament cu așa zisa opoziție democratică nu este decât lupta cu însăși rezultatele averescanismului agitator, și se poate spune chiar că întreaga-i guvernare a fost ea însași ca o dureroasă ispășire a celor doi ani de propagandă și agitație demagogică.

Doi ani ni-a vorbit fără încetare despre primenirea vieții noastre publice prin înlăturarea politicianismului, și politicianismul i-a stat alături prin cel mai neaoș dintre representanții lui, — prin dl Take Ionescu.

Doi ani ni-a vorbit despre stîrpirea reacționarismului și despre triumful democrației, — și reacționarismul i-a fost tovarăș de lucru prin cel mai iritant dintre representanții lui.

Și doi ani ni-a vorbit despre *cinste* și *legalitate*, pentru ca după șease luni de guvernare să fie silit să-și remanieze guvernul din pricina unui ministru acuzat de necinste și de ilegalitate.

Iar în ce privește reformele ale căror mare înfăptuitor a ținut să fie prezentat prin cele mai neoneste mijloace de propagandă, de la început, și chiar în fața trecutului parlament, generalul Averescu a trebuit să declare că atât votul universal cât și împroprietărirea sunt „chestiuni definitiv resolvate". Ba declarația a fost și mai crudă pentru cel care tăgăduise partidului liberal orice merit în realizarea reformelor, căci polemisând cu țărăniștii, generalul a trebuit să spună răspicat că „lupta pentru împroprietărire a început din Septemvrie 1913," adică din ziua în care dl Ion I. C. Brătianu, șeful partidului liberal, a publicat acea istorică scrisoare care a fost într'adevăr ca o lovitură de toiag în vechea stîncă a reacționarismului român, pentru deșteptarea energiilor noastre democratice.

Ce mai putea fi generalul Averescu când nimic n'a fost din tot ce-a vrut să fie?

Un harnic aducător de soluții în toate marile probleme care privesc refacerea și consolidarea țării? Dar o problemă nu poate fi rezolvată decât în cadrul realităților care o alcătuesc și nici decum și în cadrul speranțelor deșteptate prin demagogie.

Vrând deci să fie om de guvern, adică om de realități și om de soluții generalul n'o putea face decât măcinîndu-și popularitatea cu fiecare încercare de a da o lege și de-a rezolva o problemă.

Lingușind masele în opoziție, a trebuit să le înfrunte la guvern, — și acest singur fapt explică și toate slăbiciunile actualei guvernări.

Căci dacă agitatorul lucrează cu sentimente, omul politic nu poate lucra decât cu realități, — este adevărul pe care generalul Averescu a trebuit să-l învețe, prin experiența crudă a celor șease luni de guvernare.

Călătorie princiară

Vești noi venite din Extremul Orient au adus amănuntele marei călătorii de studii pe care a întreprins-o, în jurul lumei, principele nostru moștenitor.

Călătoriile au în ele tot ceea ce e necesar pentru a acționa asupra adâncimilor inconscientului. Ele redeșteaptă activitățile minții și sensibilității prin surpriză și contrast, cele două elemente conducătoare ale plăcerii. Ele dau cadruri schimbătoare și neprevăzute ideilor noastre, o ocazie de a localiza și de a evoca într'un mediu nou cugetări sau imagini cari nu sunt decât în noi. Iar când călătoriile iau proporțiile unui mare pelerinaj de studii în jurul lumei, tablourile pitorești pe cari le percepe ochiul foiesc încontinuu de forme pe cari imaginația noastră le fasonează în voie; ne închipuim viața trecutului, scoatem din prezent ceea ce e în el ideal și permanent, reconstituim atmosfera morală în care s'au zbuciumat generațiile moarte de veacuri și cea pe care o respiră oamenii de azi.

Când călătorul e un prinț sortit să conducă destinele unei țări, călătoria în jurul lumei ia proporții neasămuite. Fiecare țară colorează starea sufletească a vlăstarului domnesc după caracterul intim al frumuseții sale.

O inimă nouă bate în pieptul călătorului princiar, cu zvâcniri deosebite în fața necropolelor fabuloase ale Egiptului unde oamenii de ieri au îngrămădit timp de mii de ani morți îmbălsămați, în fața „tainicului triunghiu" al piramidelor înfipte în sinistrul piedestal al pustiului, în jungla indiană ori în splendorile Ceylanului, în paradisul de vis și frumusețe în care comandă geniul sec al Englezilor, sub limpeziciunile cerului japonez, cu siluetele neuitate ale pagodelor, cu alunecarea tăcută a sveltelor jonce, în America spre care călătoresc totdeauna cu încăpățînare, cu hotărîre neînvinsă, atâtea energii, atâtea lăcomii, atâtea visuri.

Pentru Principele Carol, marea Sa călătorie nu-i numai o frumoasă lanternă magică. Ea e înainte de toate un șir de învățăminte, o lecțiune de viață nouă. Glasuri violente sau pătrunzătoare, pornite din viziunile înfiorate ale Orientului sau din masivitatea brutală a Americei nordice, vor fi înțelese de Principele căruia Dumnezeu i-a dat o frumoasă inteligență vioaie.

Din cercetarea atâtor țări, atâtor oameni, atâtor obiceiuri și rosturi, bunul instrument uman care e Moștenitorul Tronului, hrănește un suflet și o inimă deja bogate și poartă în țări cari ne cunosc prea puțin, — El, solul cel mai mândru, — cuvântul care să deștepte interesul și atenția pentru noua Românie.

I. Dr.

Cetiți „Infrățirea"

Probleme și Soluții

— Funcționari —

Una dintre cauzele principale, care a produs chaosul în care ne aflăm, și a compromis așa de mult buna rânduială internă, este desigur faptul că nu s'a luat la timpul său os eneala de a se fi lucrat un plan unitar, după care ținându-se seama de nevoile imediate și de ținta la care avem să tindem — a unificării treptate, — să se fi dat posibilitatea oricui de a se validita conform pregătirilor și aptitudinilor sale speciale și să nu se fi îngăduit trecerea dela o funcție la alta, parcă am fi trăit un basm din „o mie și una de nopți".

Procedându-se prea „constituțional", și interpretându-se acest constituționalism astfel că fiecare resort își indica-el însuși, independent, direcția și normele de acțiune, ne-am lipsit de aceea armonie, care trebuie să fie în toate actele de guvernământ. Ne pomeniam astfel, cu diverse dispos țiuni, cari în loc să se complecteze și susțină reciproc, de multe-ori veniau în ciocnire unele cu altele, ceeace nu numai că împedeca executarea dispozițiilor luate, dar slabea mult autoritatea oficiului, dela care emanau acele dispoziții și îngreunau astfel mersul normal al lucrurilor. Fără a mai socoti că nu s'a ținut seama nici de legile și practica în vigoare în vechiul regat și nu s'a căutat să se conformeze cel puțin în marginile posibilității și a le necesității, acelor cerințe, pe cari le impune o situație schimbată.

Astfel ne-am pomenit că cu o mână de funcționari, cari nu erau de ajuns pentru a conduce un singur județ, am luat conducecerea întregului Ardeal. Din Regat nu puteam aștepta nici o colaborare, căci prea ne-am închis în așezarea ungurească, prea ne-am încercuit în legile ungurești și nu am lăsat nici măcar o ușiță deschisă pe care să ne fi putut veni ajutorul efectiv al fraților mai înaintați decât noi. Iar urmarea acestei lipse de prevedere, o resimțim acum cu toții.

In lipsa unor funcționari destoinici și calificați, și puținii pe cari îi avem îi găsim într'un pergrinaj continuu „dela un oficiu la altul," pentru a-și găsi o cât mai convenabilă așezare. Invățătorul a devenit cel puțin secretar comunal, secretarul comunal-funcționar al direcției financiare, advocatul-director al ocrotirilor sociale, și îl găsești ori unde, preotul-șef de poliție etc. etc.

Cine nu vede, cine nu recunoaște, grelele urmări ale acestor stări de lucruri?

Dar, trebuie măcar acum să remediem cât se mai poate.

Trebuie să se facă o revizuire a tuturor funcționarilor publici și să se aplice fiecare la locul său Acele posturi, cari nu cer o pregătire speciala, să fie umplute cu oameni potriviți din șirul celor mulți, iar cei cu pregătiri speciale să fie chemați în serviciu în ramura lor și nici într' un chip să nu afle aplicare la posturi cari nu au nimic de a face cu specialitatea lor.

In modul acesta, s'ar ajunge două scopuri: mai întâiu, oficiile ar fi complectate cu oameni de specialitate, cari și-ar vedea de serviciu cu atât mai constiincios, cu cât ar ști că acest serviciu le este și *carieră*, al doilea, s'ar putea căpătui în multele slujbe, cari nu cer cunoștințe speciale, mulți oameni vrednici, cari încă nu și-au găsit un rost în noua rânduire a statului.

Fără acest început de selecționare, nu putem spera o mai bună rânduială. *A. C.*

O intervenție utilă

In mult discutata criză a locuințelor Comandamentul militar a intervenit către Ministrul de războiu cu un raport prin prin cari se dau unele prețioase indicațiuni pentru înțelegerea situației și pentru înlesnirea soluției.

Astfel în acel raport se spune: „am aflat și m'am convins că prelungirea de drept a contractelor de locațiune și contractelor încheiate atunci când s'au convins că stăpânirea românească e definitivă în Ardeal pe termine foarte lungi face ca Ungurii se dețină imobilele și Românii nu au posibilitatea să-i elimine, chiar dacă și proprietarii ar voi acest lucru în vederea a antajelor dela chiriașii români".

„Soluțiunea pe care o propun eu și pe care vă rog a o aduce la cunoștința forurilor competente ar fi anularea contractelor de locațiune făcute sub regimul ungurese până în Septemvrie 1919. Să se facă noui contracte din care sunt sigur că cele mai multe ar fi încheiate de Ro n Pentru ca să nu se specu z 'a putea p efera principiul legei chiriilor în vigoare azi"

Iată, prin urmare, o nouă soluție menită, prin adoptarea ei, să rezolve chestiunea evacu rilor, care constitue o atât de dificilă t pă în drumul spre romanizare.

Tăblițele
unui Spectator

In politică, onestitatea e o chestie de măsură.

*

Generația de azi e făcută pentru critică: în fiecare Achille nu vede decât călcâiul.

*

Trebue să învingi, nu să triumfii.

S

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Descoperiri nouă la Curtea de Argeș

- Alte șase morminte noui — Mausoleul glorios — Trecutul vorbește -

La biserica „sf. Nicolae Domnesc" dela Curtea de Argeș pe lângă descoperile de acum două săptămâni despre care presa a scris în deajuns și cari au fost frumos lămurite în coloanele ziarului nostru de către dl A. Lapedatu, s'a mai descoperit încă șase morminte necunoscute. Se știe că rândul trecut s'a descoperit în dreapta mausoleului bisericii sarcofagul care conține rămășițele pământești ale unui cavaler cruciat, care pare a fi fost cititorul bisericii. In naosul din stânga s'a descoperit deasemenea un cavou zidit și se crede că acolo sunt îngropate rămășițele lui Vladislav Basarab și ale soției sale. S'a mai descoperit în fârșit încă două morminte la stânga bisericii.

Zilele trecute continuându se săpăturile sub îngrijirea harnicului arheolog dl Virgil Drăghiceanu, s'a mai dat încă de vre'o șase morminte. S'a găsit urme de mântale domnești, cu fir de aur și mărgăritare. La unul din morminte s'a găsit numai urme de mantia, fără nici o rămășiță din oasele celui îngropat. In fața altarului sa găsit oasele unui alt cavaler care poartă în deget un inel cu safir. Deasemenea între mormântul presupus al lui Vladislav Basarab și al cititorului, s'a găsit un alt mormânt, care pare să fi fost profanat, deoarece lipsesc părți din mantaua cusută în fire și în mărgăritare.

Scheletul s'a păstrat aproape complect. S'a găsit nu inel cu ametistă și o parte din diadema împodobită numai cu mărgăritare. Această diademă seamănă perfect cu acea găsită la cititorul bisericei. In fine s'au mai descoperit două morminte dintre care unul al unui copil, probabil fiu de domn.

Din aceste descoperiri rezultă că de neamul glorios al Basarabeștilor e legată în mod strâns istoria poporului nostru. Aceasta nobilă familie a avut mausoleul ei la Curtea de Argeș, mausoleu care deabia acum s'a putut descoperi în intregimea lui. Faptele istorice cari se vor stabili pe urma acestor descoperiri sunt de mare interes, putându-se stabili ordinea în care au domnit Basarabii și întâmplările istorice legate de ei.

E interesant că odată cu desgroparea acestor urme de schelete s'a dat și de mai multe lespezi de piatră care deabea mai poartă urme de inscripție. Ar fi o fericire dacă ele s'ar putea descifra măcar cât de puțin căci prin ele trecutul ne vorbește ...

Vom ține în curent pe cetitorii noștri cu tot ce se va mai descoperi și cu toate comentariile pe care specialiștii le vor face cu ocazia acestor descoperiri.

Cetind revistele

Suplimentul literar și artistic din „Româna Nouă", numărul din 22 August 1920, cuprinde ca de obiceiu un sumar foarte variat.

Versurile intitulate „Porumbeli" ale dlui Nichifor Crainic sunt demne de a fi în special menționate prin frumusețea imaginilor și originalitatea fondului. E una din cele mai frumoase poezii ale dlui Nichifor Crainic. Remarcăm deasemenea interesantele observațiuni, relative la descoperirile istorice de la Curtea de Argeș, făcute de dl D. Caselli, cunoscutul istoriograf. D. Caselli ajunge la concluzia că sarcofagul aflat de curând cuprinde rămășițele trupești sau ale lui de Mișlav Voevod sau ale lui Vladislav Voevod. Nuvela „Zvonuri" a dlui N. Beldiceanu cuprinde deasemenea scene interesante.

* * *

Numărul din 29 August al ziarului „România Nouă", supliment literar și artistic, cuprinde deasemenea un material variat. Remarcăm versurile dlui Rotică, intitulate „Undeva pe-aproape", precum și schița „Nemuritorii" a dlui Alfred Moșoiu. Deasemenea schița „Vis de primăvară" a dlui Mihail S. Pricopie, merită a fi relevată. *Ric.*

O speculă de librărie

Poetul și zianistul N. Davidescu ocupandu-se în **Steagul** de dificultatea pe care o au intelectualii nostrii de a'și procura cârți franceză pe prețuri abordabile, spune cu drept cuvânt:

Librăria franceză are, față de situația de azi, datoria să ia măsurile pe care le va crede necesare, pentru a scăpa publicul de cel puțin, odiose scumpire provocată de valută. S'ar putea, astfel, forma un comptoir general, de vânzare care să determine automatic, scăderea prețurilor; el ar fi creditat, cu dobândă convenabilă, până la ridicarea valorei leului, când părțile cumpărate de publicul românesc ar fi achitat pe un preț de al pari.

Librăria franceză, însă, adoptând această atitudine de indiferență fată de noi, pe urma căreia suntem spculați de librarii români, face o mare greșeală, din punct de vedere al intereselor ei, și aproape o crimă față de interesele mari ale culturei franceză.

Publicul nostru cititor și urmăritor al cugetărei franțuzești se va vedea silit să o părăsească și fatal se va întoarce spre cultura germană, și rusă, de care ne apropiem prin alipirea noilor ținuturi, ca și spre cultura engleză, care în vechiul regat capătă tot mai mult teren.

Castelul lui ADY

Ziarul *„Uj Vildg"* din localitate publică un schimb de corespondență între văduva poetului maghiar Andrei Ady și dl Goga ministrul cultelor și artelor pentru vânzarea castelului dela Ciucea al defunctului poet. Văduva Ady, ajunsă în miserie și voind să-și vândă castelul, a rugat pe dl Goga să intervină pentru a putea valorifica proprietatea. Dl Goga în răspunsul trimis o anunță că intenționează să cumpere castelul pentru un sanatoriu și roagă pe văduva poetului să vină dela Pesta la Ciucea în ziua vânzărei.

In atenția părinților

Spre școala utilității

Nu se poate accentua îndeajuns gradul de importanță al acelor izvoare de bogăție, cari printre cei dintâi factori de producțiune formează pentru o țară piatra fundamentală pe care se edifică bună starea ei materială. Industria desvoltată și comerțul înfloritor brăzdează un drum prielnic progresului cultural. Țări occidentale ne dau exemple vii. Bogățiile naturale ale statului nostru întregit sunt garanțiile solide cari asigură evoluția industrială și comercială. Pentru exploatarea națională a acestor bogății și pentru valorizarea lor pe piețele interne și în lupta concurenței internaționale, se reclamă cunoștințe teoretice speciale ce le câștigăm în școală. Tipul cel mai de seamă al școalelor profesionale este școala superioară de comerț care este chemată să creieze o clasă de negustori români cinstiți având misiunea, ca în legătură cu desvoltarea comerțului național să sece veninul infiltrat în sângele speculanților hrăpăreți cari astăzi sub ocrotirea numelui de negustor înjosesc această profesiune desconsiderând datoriințele muncii oneste.

Avem o scoală superioară de comerț în Tg.-Mureș. Scopul acestei școale este educația națională și morală a tinerilor (după absolvirea celor 4 clase secundare) în vederea trebuințelor comerțului și industriei române, astfel ca odată ajunși industriași independenți sau funcționari ai întreprinderilor de toate categoriile, tinerii să corespundă cerințelor timpului modern, atât din punct de vedere al culturii generale, cât și al cualificațiunei practice profesionale.

Școla mai urmărește și scopul de a da ocazie elevilor din oraș și din împrejurimea lui, precum și celor din județele vecine, ca în vederea studiilor comerciale să fie plasați la o școală profesională corespunzătoare română scăpându-i de obligația de a urma cursurile institutelor analoage streine. Afară de pregătirea pentru cariera pur comercială, mai are în vedere instruirea acelor funcționari, cari doresc să intre în serviciul întreprinderilor agricole, industriale, de comunicație sau în acele ramuri ale administrației publice, cari îndreptățesc școalele sup. de comerț la un grad de instrucțiune egal cu liceele.

Părinții vor împlini o datorință națională, îndrumându-și fiii să îmbrățșeze cariera care reclamă brațe pentru refacerei noastră economică și le asigură un frumos viitor. *V.*

O hotărîre studențească

Comitetele Centrelor Studențești București, Iași, Cluj și Cernăuți, reprezentând întreaga studențime românească, luând cunoștință de cererea d-lui Mihail Vlădescu, Rector al Universității din București, făcută în Senatul Țării, de a se reda acesteia localul absolut necesar trebuințelor culturale ale studențimii și bunului nume al Universității „alma mater" au hotărât:

1. Se solidarizează în totul cu cererea d lui Rector și a reprezentanților celorlalte Universități, de a se da Universității din București întregul local ce-i aparține.

2. Studențimea va căuta la vremea bine venită, să lupte pe toate căile legale și cerute de împrejurări întru atingerea scopului de mai sus, scop, și legitim și firesc și conform cu cerințele vremii și ale României întregite.

M. Sadoveanu în Ungurește

Dl Victor Erdély cunoscutul publicist maghiar filo-român publică în ziarul local „Keleti-Ujság" traducerea nuvelei „Sluga" a dlui M. Sadoveanu. Traducerea e foarte bună.

Dl Erdély intenționează a populariza cât mai mult literatura română în cercurile maghiare.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Naționalizarea școlilor în Ardeal

S atribue lui Bismark afirmația că în războiul de la 1870—71, Franța a fost învinsnu de forța brutală a Germaniei ci de profesorii ei. Că aceasta a fost sau nu spusă de Bismark nu interesează, dar că spiritul de solidaritate, de jertfire a persoanei pentru cauza comună, dragostea de neam și țară, patriotismul unei națiuni cu un cuvânt, este așa cum sunt profesorii ei, aceasta este o axiomă care fără să fie spusă de cineva se înțelege prin ea însuși.

O generație moștenește în genere apucăturile bune sau rele ale antemergătorilor ei, fie prin simplă obișnuință și din exemplele ce-a luat de la aceștia, fie prin educația voită ce se face acelei generațiuni. Educația voită a unei generații se face de către părinți, (în zilele noastre foarte puțin) și mai ales în școală de către profesori. Sunt aceștia vrednici a'și îndeplini misiunea lor, vrednică va fi și generația educată de dânșii.

In genere școala este și trebue să fie pe lângă focarul de cultură al unei națiuni, locul unde fii acelei națiuni trebue să învețe a-și iubi neamul, limba și tradițiile lui, să învețe a ști să se jertfească pentru țară, atunci când nevoia o cere. Cu un cuvânt este locul unde simțul patriotic se infiltrează, se desvoltă și se menține în spiritul viitorilor apărători ai patriei și statul *în interesul existenței lui viitoare*, trebue să îngrijească, ea școala, prin profesorii ei, să și îndeplinească această misiune.

Ori din acest punct de vedere deși motivat de diferite circumstanțe, dintre care lipsa de profesori a fost cea mai mult și pe drept invocată, în organizarea și mai ales în naționalizarea școlilor din Ardeal — și lucrările trebue să se fi petrecând și în celelalte provincii alipite — s'a ținut prea mult socoteală de interesele persoanelor, vătămându-se prin aceasta interesul școalei. Necesitatea imperioasă și lipsa de profesori, a obligat pe fostul Consiliu Dirigent să recruteze dintre profesorii unguri pe acei cari au vroit să depună jurământul pentru a preda în clasele nenaționalizate, tot în limba maghiară cu obligația ca în termen de unul sau doi ani să învețe limba românească, așa ca atunci când școlile vor fi complect naționalizate, ei să poată preda în această limbă.

Când acestor oameni li s'a pus obligațiunea de a învăța românește, statul trebuia să aibă grijă ca ei să și poată îndeplini această obligațiune. Nu numai că nu s'a luat nici o măsură în acest scop, dar chiar acolo unde lucrul s'a făcut din inițiativă privată prin înființare de cursuri de limba română de către unii dintre profesori, nu s'au obținut rezultate prea bune de oarece profesorii unguri cari doreau să urmeze acele cursuri, trebuiau totuși să plătească o taxă și leafa lor nefiindu-le îndestulătoare nici pentru susținerea familii lor, mulți s'au lipsit de cursuri după 2—3 luni.

Eu cred că dacă statul ar fi impus pe de o parte profesorilor români să țină astfel cursuri la școlile unde sunt și profesori unguri chiar dacă ar fi trebuit să plătească pentru aceasta, și ar fi obligat pe profesorii străini să urmeze aceste cursuri, altul, ar fi fost rezultatul. Totuși, majoritatea acestor profesori știind că singura posibilitate de trai a lor și familiilor rămâne tot catedra, au studiat și au învățat unii dintre dânșii chiar destul de bine românește și erau foarte mulțumiți când s'a svonit că peste vară se vor înființa în diferite centre cursuri pentru dânșii, mai cu seamă că aceste cursuri urmau să se țină în vechiul regat. Nu am văzut pe nici unul care să nu fi plecat consternat la cursuri când s'a știut că ele se vor ține la Arad. După șase săptămâni, cursurile isprăvite, profesorii nu au tras nici un folos, căci, după cum spun ei singuri, Aradul fiind un centru unguresc, au fost obligați toată vremea prin restaurante, cafenele, stradă să audă și să vorbească numai ungurește. Cred că altul ar fi fost rezultatul dacă cursurile s'ar fi ținut în vechiul regat sau în centre românești din Ardeal.

Statul a cheltuit zadarnic și profesorii au perdut timpul în zadar. Ceea ce va suferi mai mult de pe urma acestor anomalii va fi însă naționalizarea școlilor, căci în loc să se facă toate sforțările ca profesorii care au depus jurământul să poată vorbi elevilor românește, servind măcar prin aceasta la educația națională dacă prin sentimente nu o vor face, se procedează parecă intenționat dimpotrivă forțându-i prin trimitere în mediu unguresc să uite și puținul pe care îl învățaseră.

In afară de profesorii veniți aici din vechiul regat există în Ardeal 3 categorii de profesori:

1. Profesori români cari au funcționat și sub vechea dominație la școli românești, cari în trecut ca și în prezent au avut o activitate românească pronunțată, pe umerii lor fiind spriji-

ANCHETELE NOASTRE

Căile Ferate din Ardeal

— Opera de distrugere —

Intr'un articol recent al ziarului nostru am expus situația de azi a Căilor Ferate din Ardeal. Cum această stare critică are urmări simțite, atât în economia națională a țărei cât și cea privată, ăm căutat să cercetăm de-aproape cauza primă care a adus această turburare în mersul normal în care se găseau Căile Ferate la preluarea lor de către armata Română.

Prin descrierea greșelilor ce s'au făcut, noi nu condamnăm direct pe acei oameni ce le-au comis, ci întreg regimul și mentalitatea al carei joc erau ei.

Sub Consiliul Dirigent.

Fiecare a cunoscut cum datorită schimbărilor politice ce au venit odată cu întrarea armatei Române în Ardeal, anumite elemente au eșit la suprafață având chiar ocazia de-a-și manifesta cu prisosință ambițiile.

Din acest isvor greșit de intenții, în mod natural au început să vină și urmările.

Cât privește căile ferate urmările ambițiilor conducătorilor de atunci, au fost retragerea mandatului dlui ing. Cristodorescu dela conducere spre a-l încredința, cu mai mult sprijin dlui ing. Leo Bohățiel.

Deși dl ing. Leo Bohățiel nu era specialist în chestiile de căi ferate totuși dsa primind această grea conducere și-a asumat drepturi mult mai mari decât acele pe care cunoștințele dsale i-le punea la dispoziție. S'ar părea după cea mai dreaptă logică, că ridicarea dsale la acest rang nu s'ar fi datorit altui fapt, decât înrudirea dsale cu guvernul Vaida-Voevod.

Ziarele au scris multe despre abuzurile dlui Bohățiel. Pentru unele dsa s'a supărat chiar, pentru nici unul însă n'a contat să cedeze, lucrând pentru o mai bună stare a lucrurilor.

Dosarul de acuzațiuni ce i-s'a adus din urmările ce răsar de pe urma conducerei dsale, evidențiază în mod clar, cum a tolerat — și a comis însuși — grave abuzuri din partea personalului care-i forma anturajul, fără deosebire de naționalitate sau atitudine politică.

Starea deplorabilă a lucrurilor de astăzi, s'ar putea deduce și din enumerarea câtorva greșeli, — făcute cu intenții sau fără, — extrase din cele 60 (șase zeci) de puncte, care au format capul de acuzare pentru a determina conducerea superioară a-i cere demisia în luna lunie, anul acesta:

1. A pus, în fruntea serviciilor, oameni nespecialiști și fără practica cerută pentru conducere, înlăturând tot atunci pe acei care aveau toată chemarea pentru conducerea C. F. R., dându-le posturi, departe de centru, pentru ca astfel să nu-i observe mișcările sale... diplomatice.

2. A dat un permis pentru export de traverse Băncei Centrale din Cluj, pentru Italia, atunci când și C. F. din Ardeal aveau nevoe și deși era informat că în vechiul regat Căilor Ferate le trebue milioane de traverse. Accentuăm această afacere de oarece de pe urma ei sufere și astăzi statul, când este nevoit să plătească prețuri de 4—5 ori mai mari, fără a-și putea face lucrările la timp.

3. In atelierele căilor ferate și pe spesele statului au fost reparate automobile — rechiziționate fără nici un drept — ale d-lui Bohățiel, pe cari apoi le-a vândut în folosul d-sale.

4. De oarece în Ardeal erau 2 valute; adică lei și coroane nu s'a luat nici o dispoziție ca la cassa centrală să se poarte semnul evidenței felului bancnotelor. Din această cauză, casierii au avut prilejul să manipuleze după plăcere bine înțeles nici odată în defavorul lor.

5. A dat ordin verbal ca plățile ce se puteau face atunci în coroane să se facă în lei și astfel se scoteau din cassă lei deși în realitate, plățile personalului se făceau tot în coroane.

6. A permis chiar că și cassa să poată fi descuiată cu cheile pe care le purta numai o singură persoană.

7. Uzinelor de Fer dela Reșița — unde mergea adeseori la vânătoare — le-a îngăduit prețuri atât de exagerate încât de pe urma acestor prețuri, pe cari s'au obicinuit să le ceară Uzinele — suferă întreaga economie națională și întârzie refacerea căilor ferate.

8. Tot acestei firme i-a acordat a cântarea în lei, a materialelor cumpărate și stipulate în coroane, socotind valuta leului la două coroane, deși pe piață era mai mult de trei.

9. Nu s'a îngrijit câtuși de puțin de repararea locomotivelor și a materialului rulant în genere, din care cauză căile ferate au ajuns într'o stare destul de tristă.

10. Nu s'a îngrijit întru nimic de starea parcului de vagoane, așa, că astăzi avem dureroasa ocazie să ne servim de vagoane deteriorate, fără ferestre, lumina etc.

Și multe lucruri sunt încă, pe care publicul spicuindu-le din diferite exemple ar putea alcătui regula ce-a domnit sub regimul C. D. la C. F. R.

Desigur că influența conducerei și a sistemului conducătorului a avut resunet și în sufletele funcționarilor mai mici ai serviciilor externe — lăsate de tot fără nici un control — care aveau destulă pildă de urmat.

Sub guvernul actual

Opera de distrugere nu a încetat cu demisionarea guvernului Vaida-Voevod. Aceleași lucruri își urmau cursul și mai departe. Aceleași cauze care erau determinate de aceeaș oameni, îngăduiau guvernului actual de-a retrage mandatul de conducere dlui Bohățiel abia în Iulie. Astfel s'a mai prelungit boala la C. F. R. încă pentru câțiva ani. Căci putem spune că s'a lucrat mult timp, fără nici un calcul, fără nici o prevedere, datorită cărora găsim și astăzi o stare destul de tristă . . . Dar noi voim să știm dacă regimul care a fost, nu cumva se va mai întoarce iarăși? Suntem datori să cercetăm.

Wy.

Situația din Jugoslavia

Amănunte neștiute — Bolșevism panslavist — Rechiziții studențești în Banat — Nivelare militară — Opera unor privilegiați.

Un student refugiat din părțile Banatului ocupat de armata sârbească ne comunică următoarele:

In Iugoslavia mișcările bolșevice au luat proporții foarte mari; în fruntea mișcărilor stau chiar profesori universitari și studenți. Bolșevismul lor nu tinde însă în direcție internațională ci mai mult în direcție panslavistică, ceeace ne pune pe noi Românii într'o situație nu tocmai plăcută. Ei sunt hotă în să recurgă la ultimele mijloace numai să'și mențină hegemonia în Balcan față de orice amestec strein. Aceasta se referă la amestecul mai nou al Italiei în chestia Muntenegrului și a Albaniei.

Studențimea sârbă duce mari lipsuri. Pentru a ameliora întrucâtva starea tinerimei universitare i s'a îngăduit de către guvernul sârbesc să „colecteze" alimente și rulărie dela populația din Bănat.

Armata sârbească e complect bolșevizată. Soldații nu permit ofițerilor să mănânce și să doarmă separat de ei; ofițerii nu poartă galoane, așa încât nu-i poți deosebi de soldații de rând.

Ofițerii sârbi o fac asta din jertfa față de patria lor ca să mai mențină întrucâtva spiritul de ordine în declin.

Pentru a vedea mai bine situația, ilustrăm un singur caz, întâmplat într'un oraș din Bănat care acum stă sub ocupație sârbească: — Un comandant al garnizoanei, Colonel, intră într'o cafenea cu ordonanța lui, se așează la masă cu el și pornește o petrecere nestingherită de nici o considerație specială de autoritate, disciplină ori demnitate; nu peste mult intră în acel local și un ofițer englez din Comisia interaliată dunăreană. Ofițerul englez cheamă pe chelner la o parte și îl întreabă cine e soldatul care stă și petrece cu Colonelul și ce grad are. Chelnerul lămurește pe deplin pe englez care pleacă din local fără a mai zice un cuvânt.

Acesta a fost un singur caz, dar câte sunt ca acesta! Astfel vreau Sârbii să-și mențină spiritul de ordine.

Regentul Serbiei Alexandru e încontinu în mijlocul trupelor de ocupație a Banatului, ca astfel să încerce a menține o disciplină despre care soldații săi nu vor să audă.

O cauză care a contribuit la bolșevizarea armatei sârbești e și privilegiul dat voluntarilor jugoslavi reîntorși din Rusia unde au fost prizonieri.

Crescuți în spirit bolșevic, odată veniți acasă aceștia au început o propagandă îndrumată spre un ciudat panslavism care se ridică tot mai amenințător în vecinătatea noastră și ale cărui efecte le resimte deja Banatul ocupat.

C.

Desființarea Direcției Centrale a C.F.R.

Direcțiunea Centrală a C. F. R. din Cluj se desființează, începând dela 1 Sept. Unele servicii trec la Direcțiunile Regionale, celelalte trec la Direcțiunea Generală din București. La Brașov se va înființa o nouă Direcțiune Regională.

Funcționarii necesari vor trece la Direcțiunea Generală din București ceialalți vor fi deplasați la Direcțiunile Regionale.

Pentru unificarea salariilor

Suntem în pragul unificării complecte a coroanelor. Toată lumea așteaptă cu atenție încordată cheia schimbului. Singuri funcționarii nu se interesează de ea, ca unii cărora modicitatea lefii nu le-a îngăduit tezaurizarea coroanelor. Cuvântul „agonisire" a devenit necunoscut pentru muncitorii oficiilor publice.

E însă o chestie care reumește toate nădejdile greu încercate ale funcționarilor: unificarea salariilor. Ei nu înțeleg amânările mereu repetate ale soluției așteptate din partea unui guvern care nu se ocupă de necazurile lor. Făgăduielile făcute până acum și nerealizate n'au avut alt rezultat decât crearea unui sâmbure de nemulțumire din care răsare azi o vie agitație.

Răspunderea nu e desigur a funcționarilor clujeni cari au încă naivitatea de a aștepta stofele de îmbrăcăminte sosite în Galați de atât amar de vreme, stofe făgăduite formal de dl O. Goga. E de 5 ori mai mică distanța dela Galați la Cluj decât din Italia la Galați și totuși stofele importate n'au ajuns încă la ținta făgăduelilor dlui Goga, ceea ce înseamnă că nici n'au plecat.

Funcționarii ardeleni văd cu durere interesele lor lăsate la o parte în clipa când socoteau firesc să se facă din unificarea valutei o chestie comună cu unificarea salariilor. Ei se socot nedreptățiți față de colegii lor din Vechiul Regat. De aceea, în lipsa unei bune organizații profesionale, în lipsa acțiunei „Asociațiunei funcționarilor publice" care există numai cu numele, ei se agită în cancelariile lor, nutrind idei potrivnice bunei ordini și bunului mers al unor servicii care nu dăunuesc totuși decât prin devotamentul lor.

Lipsa spiritului de inițiativă a funcționarilor, sprijinită de nepăsarea guvernului a adus la situația actuală: nemulțumire în rosturile lăuntrice ale oficiilor, perspectiva imposibilității funcționarilor de a satisface, printr'o leafă redusă încă mai mult de către unificarea valutară, nevoile cele mai elementare ale traiului.

Lucrul e încă remediabil. Există o datorie neimplinită față de muncitorii cari câștigă azi cel mai puțin. Pentru că mulțumirea lor sufletească și satisfacerea firești lor cerințe materiale pot fi imboldurile unei activități ordonate, fiind că de această activitate atârnă consolidarea acestei țări, unificarea salariilor funcționarilor nu trebue să mai întârzie, mai ales acum când se desăvârșește unificarea valutară.

Mișcare în diplomație

D-nii Ioan Broșu și Iosef de Fay, ambii din Ardeal, au fost numiți secretari de legație cl. I.

D-nii Octavian Beu și Dr Constantin Flondor au fost numiți secretari de legație cl. II,

Dl Dr. Al. Simion a fost numit Consul general.

Dl E. Thimencziuk a fost numit Consul.

Dl Colonel Stârcea, aghiotant regal, a fost numit ministru plenipotențiar însărcinat a îndeplini funcțiunile de înalt comisar român la Budapesta până în clipa în care reluarea relațiilor diplomatice cu Ungaria îi va permite să îndeplinească funcțiile de șef al misiunei române în Ungaria.

Dl Mihail Sturza, fost prefect la Cluj, a reintrat în cadrele corpului diplomatic ca secretar de legație cl. II. pe lângă misiunea de la Budapesta.

---

nită și cu multă pricepere și patriotism purtată, cauza românismului.

Profesori români de naționalitate, cari au servit însă la școlile ungurești.

3. Profesori unguri cari au primit să funcționeze de nevoe.

Dacă la celelalte popoare școala a fost pe lângă focarul de cultură al națiunei și un loc unde s'a sădit patriotismul în inimele copiilor, la Unguri scopul cultural a fost lăsat pe planul al doilea și școala a fost totdeauna un focar de șovinizm o armă pentru desnaționalizare. Profesorii au fost dintre toți Ungurii cei mai șoviniști și se înțelege lesne cât de mari Unguri erau Românii care au putut fi recrutați de către Unguri ca profesori la școlile lor.

Ori, când anul trecut s'a organizat învățământul aici, înființându-se școli românești, a fost nevoie în primul rând de profesori și directori la aceste școli.

Cu numărul restrâns de profesori români dela liceele românești nepatându-se complecta din posturile de directori decât foarte puține, o bună parte din ei trecând la resortul instrucțiunei și ca inspectori, s'au complectat cu profesori români dela liceele ungurești, și, când nici aceștia nu s'au ajuns, s'au numit și Unguri adevărați.

Susțin că procedeul a fost greșit și cred că sunt în asentimentul tuturor afirmând că în felul acesta niciodată naționalizarea școlilor nu va fi fapt împlinit, ci numai iluzorie pentrucă: Directorii unguri dela școlile românești tot unguri vor rămâne ori câte jurăminte vor depune și tot atât de puțin se poate aștepta dela directorii români foști profesori la școlile ungurești, cari chiar dacă și-ar fi putut romaniza și sentimentele odată cu numele, nu au nici posibilitatea nici autoritatea necesară, pentrucă toți au fost numiți directori la școlile unde au funcționat ca profesori sub unguri. Intelege oricine că acești oameni, fie să zicem chiar fără voia lor, ca profesori la liceele maghiare au trebuit să simuleze dacă nu au avut, sentimente ungurești, atât în societate cât mai ales la catedră și că astăzi funcționând la aceleași școli și trăind în sânul aceleiaș societăți chiar dacă ar voi să manifesteze românește nu pot să o facă, fie din cauza școlarilor cărora până acum doi ani și mai înainte le-au predicat lucruri cu totul opuse fie din cauza societății.

Ar fi fost cred mai logic, dacă acești oameni, între cari mulți au destulă bunăvoință să lucreze, ar fi fost numiți în acele localități, unde ar fi putut necunoscându-se activitatea trecută neîmpiedecați deci de nici un considerent, să desvolte o activitate eficace, după cum la fel ar fi fost bine să se procedeze cu profesorii unguri, în număr prea mare la unele licee, unde înăbușe complect sufletul românesc adus de Români, în număr mult mai mic decât al lor.

Mai cred deasemeni, că dacă pentru catedră profesorii din vechiul regat nu vin în Ardeal, la directorate ar face-o. Având astfel cel puțin conducerea românească ar fi totuși un progres.

Al. Mănciulescu,
(profesor la liceul din Deva.

INFORMAȚII

Guvernul iugoslav a admis cererea Muncitorimei din Pécs (Cinci biserici), că după evacuarea orașului de către trupele iugoslave, orașul să fie predat Consiliului Muncitoresc și gardei Muncitorilor și nu armatei albe aluiHorthy.

*

Membrii comisiei pentru examinarea prețurilor sunt rugați a se întruni la 1 Sept. a. c. la orele 5 d. a. în sala nr. 4 a Primăriei.

*

Eri a încetat greva dela fabrica de piele Renner din localitate ajungându-se la o înțelegere între patroni și lucrători.

*

Pentru mâne între orele 10 și 11, muncitorii din Cluj anunță greva generală ca un protest contra legei d-lui Trancu-Iași.

*

Se aduce la cunoștința publicului român din Cluj că statutele „Reuniunei române de muzică din Cluj", fiind aprobate de Ministrul de interne, se va începe decătre d-nii secretar și casier înscrierea de membrii. Inceperea repetițiilor se va face cunoscut ulterior.

*

Eri a sosit în Cluj, venind dela București, dl dr N. Lupu. Cu trenul de azi noapte dsa a plecat în provincie în vederea alegerilor parțiale.

*

Azi a fost ultima zi când s'a mai primit cereri pentru bursa de 2590 lei acordata studenților la resortul instrucției publice.

*

Pe ziua de azi prețurile s'au urcat din nou cu 10—15 la sută. Așa, carnea de vită s'a vândut azi cu 46 și 50 coroane chilogramul.

*

Inscrierile la Universitatea din Cluj vor începe în ziua de 20 Septemvrie a. c. penfru Facultățile de drept, medicină și la 1 Octomvrie pentru cele de Litere și Științe.

Ele vor dura 15 zile la cele dintâi și 10 la cele din urmă.

Inscrieri ulterioare se vor face conform dispozițiilor Regulamentului.

*

Ziarele franceze publică dări de seamă ale vizitei Mareșalului Joffre în România.

*

Citim în „Patria":

„Episcopii unguri au fost somați să depună jurământul.

„In această chestie dl Goga, ministrul cultelor s'a adresat episcopilor Majláth (Alba-Iulia), Nagy (Cluj), Ferencz József (Cluj) și episcopilor din Oradie și Cenad.

„Episcopii nu s'au pronunțat până acum, zicând, că conform tratatului de pace, clauzele minorităților, statul nu are dreptul de a se amesteca în chestiile lor confesionale.

*

50 de Români din 6 comune bănățene ocupate de Sârbi, refugiați în Banatul nostru au adresat prefectului de Caraș-Severin o plângere asupra tristei situații a celor 600 de Români refugiați din cauza persecuțiilor regimului sârbesc.

*

Lemnarii din Tg.-Mureș au declarat grevă. Deasemenea e în perspectivă și o grevă a lucrătorilor dela atelierele locale C. F. R. Motivul: neprimirea la timp a salariilor și alimentelor.

*

Orice grevă, de orice natură, a încetat la Lugoj.

*

Socialiștii din Brașov au exprimat, în ultimele lor întruniri, că asteaptă cu nerăbdare o mobilizare din partea României, fiindcă *atunci vor avea ocazie de a face din România o țară comunistă*!

Socialiștii unguri susțin că întrarea României în acțiune alături de Polonia ar însemna perderea ei, căci Ungurii din Ardeal, și mai ales Săcuii, *ar începe revoluția și s'ar răsbuna*! Aceiași socialiști au declarat că s'au săturat de dominația română.

Aceste declarații, spuse în deplină libertate a cuvântului, se pierd în vânt. De altfel, nu e întâia oară când socialiștii brașoveni se manifestă astfel, nestingheriți.

*

„Asociatiunea pentru cultura și literatura poporului român aduce la cunoștință tuturora că, începând cu 6 August a. c. dl. *Aurel Nistor* preot în Arpătac, județul Trei-Scaune, e angajat pe timp de șase luni, ca conferențiar și propagandist cultural al „Asociațiuni" pentru județele: Trei-Scaune, Brașov, Făgăraș și Târnava-Mare. Domnii directori ai despărțămintelor și întreg publicul românesc e rugat a i da mână de ajutor la opera întreprinsă de d-sa. Dl Nistor va face propagandă:

1. Prin prelegeri despre Asociațiune și rosturile ei.

2. Va încassa abonamente pentru revista „Transilvania" și „Biblioteca poporală a Asociațiunii". Costul abonamentului la revistă pentru membrii e 50 lei (100 coroane), pentru nemembri 70 lei (140 coroane). Costul abonamentului la Biblioteca poporală il vom publica în curând.

3. Va înscrie membri noui de toate categoriile înșirate și pe pagina din urmă a învălitoarei revistei noastre.

4. Va organiza agenturi și despărțăminte nouă.

5. Va pregăti terenul pentru edificare de case naționale în diferite comune.

6. Va face consemnare despre obiecte vrednice de a fi procurate pe seama muzeului central. Mai târziu, în comunele unde nu sunt încă biblioteci poporale, se vor trimite și astfel de biblioteci.

*

Prefectura poliției Capitalei primește zilnic cereri de pașapoarte din Transilvania, bărbați și femei și cum nu este în măsură a le satisface cererile, de oarece asemenea acte se eliberează numai de prefectura din Ardeal și sub inspectorul general de siguranță Cluj aduce la cunoștința celor interesați că pe viitor nu se vor mai primi asemenea cereri, solicitatorii urmând să se adreseze autorităților menționate mai sus.

*

In zilele de 12, 13 și 14 Septemvrie se va face un nou recensământ al întregului material rulant de cale ferată, — vagoane și locomotive, — de pe întreaga rețea de C. F. R. din România

Acest recensământ a fost cerut de comisiunea de lichidare de la Viena.

*

Dl Emil Petrini secretarul general al agriculturei din Ardeal a plecat în Capitală pentru a prezenta ministerului de domenii un raport cu privire la mersul reformei agrare.

Tablourile de împroprietărire în Ardeal s'au terminat și s'au trimes comisiilor locale spre judecare. Aci lucrurile vor merge mai greu, din cauza că este o mare lipsă de judecători.

*

Citim în „Izbânda":

„La o serbare câmpenească (Maialisch) ce a avut loc mai dăunăzi la Brașov, s'au arborat numai steaguri săsești. Un stindard românesc, desfășurat cu prilejul acestor sărbări a fost ciuruit de focurile de armă ale societății săsești, care a luat steagul nostru drept un motiv de exces pentru țragerea la țintă sau pentru amuzament.

Publicul românesc așteaptă să vadă ce măsuri a luat dl general Eremia, comandantul garnizoanei Brașov, căruia i s'a adus la cunoștință acest fapt scandalos, datorit îndulgenței noastre tradiționale.

Se pare însă că, satisfacția și mai ales sancțiunile cuvenite, sunt zadarnic așteptate..."

*

Un lucrător frizer român întrebat asupra cauzei pentru care tovarașii săi au declarat grevă, a răspuns că motivul e nesatisfacerea decătre patroni a unei augumentări de salar de 40 procente și că sindicatul având un fond de 20.000 cor. din care se plătesc zilnic câte 50 cor. fiecărui grevist, greva poate continua în toată voia pentru satisfacerea lucrătorilor cari în prezent nu pierd nimic. „Clienții să plătească plusul cerut" acesta e refrenul grevișilor.

Miercuri 25 Aug.
s'a deschis
marele Magazin
„MISSIR"
Cluj, Memorandului (Unio) 11
Săptămâna deschiderei se face
Rabat 5% la toate reioanele.

In chestia evacuărilor

Protestări maghiare

Ziarul unguresc „Keleti Ujság" din 28 August, în primul său articol intitulat „Dreptul de locuință" (a lakás joga) arată cari sunt lucrările Comisiei de Evacuare, dând să înțeleagă că aceasta comisie ar face Ungurilor o crudă nedreptate.

„Keleti Ujság" impută acestei comisii că prin expulsarea multor locuitori se schimbă aspectul străzilor, cari primesc alt caracter, adecă caracterul românesc. Dacă este așa, cum și trebue să fie, apoi totuși este mult mai dreaptă procedarea aceasta de a spune deschis ce voim în loc de a face ca cei cari pe vremuri ne-au tăiat toată posibilitatea de a exista în orașe. Oamenii mai în vârstă știu că acum 40—50 de ani, în orașul Arad de pildă, mai bine de două treimi dintre locuitori au fost Români; la fel și reprezentanța orașului a fost formată de Români. In timpul din urmă al regimului maghiar abia dacă s'au mai găsit unul sau doi, iar louitorii români împinși spre periferia orașului trăiau sărăcioși, nefiind împărtășiți cu ceea ce li se cuvinea după paragraful legii de egală îndreptățire cu concetățenii maghiari.

Li s'a dat să înțeleagă, că numai așa mai pot exista și acolo dacă vor învăța limba maghiară, așa că multe familii cu nume curat românesc nici nu'și mai învățau copii românește. Eram catihet la o școala elementară din periferia orașului Arad, unde cea mai mare parte dintre elevei nu știau românește. Iar Românii din centrul orașului sau s'au maghiarizat, sau li s'a făcut imposibilă șederea acolo. Pe vremea aceea noi n'am avut însă libertatea de a striga prin presă în lumea largă nedreptățile ce ni se făceau, deoarece ni se dovedea existența temnițelor dela Seghedin și Vácz. De astfel nu numai în Arad s'a întâmplat astfel ci în toate orașele unde au fost Românii în majoritate.

Și acum am dori să știm întrucât ar fi incorectă procedarea de a nu mai tolera între noi pe aceia, cari nu numai ca nu vreau să recunoască statul român, dar poartă și o ură de moarte față de tot ce e românesc.

Care e nedreptatea cari li se face în vreme ce funcționarii noaștrii, cari contribuesc la consolidarea noastră națională dorm prin birouri și camere sărace de hoteleluri, despărțiți de familiile lor? Concetățenii noștrii maghiari se folosesc de diferite pretexte, ca să nu pună la dispoziție nici camerele, de cari de altfel s'ar putea lipsi, spre a nu adăposti în Cluj cu un „Valah" mai mult. Căutând cameră împreună cu un ofițer român, am găsit la un fost profesor de universitate maghiar, în o camera parchetată, vărsat porumb numai ca să nu fie goală. Nu mai vorbim de șicanele proprietașilor maghiari spre a sili pe chiriașii români să părăsească casele lor de bună voie.

„Keleti Ujság" adaogă că dacă membrii comisiei de evacuare nu simt pe față privirele arzătoare ale umanității, indeplinindu-și datoria, cu care sunt incredințați, atunci să'și părăsească posturile. Oare nu era mai potrivit ca ziapul maghiar să fi sfătuit pe consângenii săi din vremea regimului habsburgic să nu aplice cu atâta cruzime toate practicele intoleranței N'are nici un drept să protesteze acum, când noi nu numai că nu făptuim nici o nedreptate prin evacuarea locuințelor, ci facem cea ce trebue să facem ca să putem exista, consolidându-ne, pentru satisfacerea celei mai elementare necesități naționale.

Codru.

Plângeri și lămuriri

Am făcut din această rubrică care răspunde unei necesități dovedite o tribună liberă pentu toți cei cari au a'și spune cuvântul în plângeri, în apărări, în lămuriri publice. Am înțeles dela început să lăsăm deplina răspundere a afirmațiilor, semnatarilor rândurilor publicate. Nu facem în aceste chestiuni de cât oficiu de „porte-voix". Ne desinteresăm de rest. Iată de ce am publicat plângerea dlui Peneș, iată de ce găzduim azi următoarea „recțificare" pe care ne-o adresează dl Petru Mihaileanu și pe care o publicăm „tale quale":

*

„In N-rul 23 al ziarului „Infrățireu" d-l Ștefan Peneș, fostul director al Consumului Funcționarilor din Cluj, publică un articol intitulat „Plângeri și Lămuriri".

„1. Nu este adevărată afirmația d-lui Peneș, că eu n'aș fi manipulat corect marfa și nu mi-am îndeplinit conștiincios serviciul, ca magazioner al Consumului. In afară de împrejurarea, că d-lui Peneș îi lipseau ori ce dovezi pentru a afirma o astfel de acuzare, cred că On. Consiliu de Administrație m'ar fi concediat și m'ar fi dat în judecată în momentul, când mă găsea vinovat.

„2. Nu este adevărat, că am primit o plată, ce nu corespunde principiilor însoțirei deorece am contract cu însoțirea, în care s'a stabilit plata mea tocmai cu învoirea însoțirei.

„3. Nu este adevărat, că sunt protejatul d-lui Dr. Romul Boila de oarece am fost recomandat d-lui șef al Resortului de Comunicație tocmai din partea d-lui Dr. Amos Frâncu, care nu se poate spune că se află [illegible] amicale cu d-l Romul [illegible]

„4. Nu este adevărat, că îmi lipsesc mărfuri în preț de 267.178 coroane.

„5. Acțiunea în contra d-lui Peneș, la parchet, pe baza căreia d-l Peneș a fost deținut, n'am făcut-o eu, dar n'a făcut-o nimeni dintre d-nii membrii ai Consiliului de Administrație. La caz de nevoie voi dovedi afirmația mea.

„Constat, că eu, deja de-acum câteva săptămâni mi-am înaintat demisia din postul de magazioner al Consumului; prin urmare, concluzia d-lui Peneș, că eu cu toate demersurile Justiției am rămas în slujba mea este falșă și tendențioasă.

Observ, că pentru calomniile d-lui Peneș, am intentat proces de presă, cerând și despăgubire, atât în contra d-lui Peneș, cât și în contra proprietarului ziarului „Infrățirea".

Cluj, 30 August 1920.

Petru Mihăileanu
comerciant

Ca o notă redacțională la cele semnate de dl Mihăileau, adăugăm că dl St. Peneș n'a publicat un articol întitulat „Plângeri și Lămuriri", ci ne-a adresat o scrisoare de justificare benevolă pe care am înregistrat-o la rubrica cuvenită.

De altă parte, în ce privește ultimul rând al scrisoarei dlui Mihăileanu, credem că e o eroare, întru cât singur dl Peneș poate fi răspunzător de afirmații semnate de dsa.

*

Primim în același timp dela dl St. Peneș, următoarea nouă întâmpinare: „Dl dr Romul Boilă a ascuns adevărul în adunarea generală extra-ordinară a Consumului ținută ieri în sala Prefecturei, când a afirmat că *dl Peneș a plecat din serviciu pentru că nu i s'a dat salariul cerut de 5000 lei.*

„Fapt este că subscrisul și-a dat demisia din postul ce ocupa conform adresei înregistrate la consum sub No. 408—920, iar răspunsul consumului la demisia este:

„In bază cererei dtale dela 9 Iulie 1920, Consiliul de Administrație al însoțirei „Consumul Funcționarilor Publici din Cluj" în sedința plenară ținută azi, la 12 Iulie a e. a. decis că primește demisia dtale" etc. etc. subscriși dr. Boila s. s. Măcelariu s. s.

Situația internațională

Lipsa telegramelor de peste hotare nu ne dă altă bază de informație asupra evenimentelor decât știrile particulare ale Capitalei.

Polonezii grație superiorității comandamentului și bunei reorganizații a armatei lor continuă a exploata succesele obținute. Inaintarea lor în teritoriul rusesc nu e încă stăvilită. Numărul prizonierilor făcuți trece de 70 000, al tunurilor capturate de 200 și al mitralierelor de 1000. In timpul acesta Lituanienii au ocupat Vilna evacuată de bolșevici, iar, după știri neconfirmate, Polonezii au întrat în Grodno. Oarecari operații excentrice ale trupelor ruse nu pot reuși să întoarcă Polonia dela ținta ei de căpetenie. Viitorul poate fi privit cu încredere.

Polonezii înaintează; până unde? Mișcările unei armate care respinge pe năvălitor depinzând de necesitățile strategice, nu se poate pronostica nimic asupra liniei pe care se va opri contraofensiva polonă. Jocul evenimentelor militare va hotărî înaintea jocului politicei.

Dela Minsk, cenzura bolșevică lasă să scape astfel de știri încât nu putem fi lămuriți asupra mersului negocierilor. E cert că Sovietele paralizează orice comunicare a delegaților polonezi cu guvernul din Varșovia spre a împiedeca pe negociatori să cunoască noua situație militară care ar influența sensul negocierilor.

Știri de peste hotare

Agitația în Irlanda.

In fiecare zi se menționează noi atacuri a upra trupelor engleze din Irlanda. Sinn—feiner-ii fiind pretutindeni numeroși, toate atacurile le reușesc. După scurte lupte, fără pierderi mari, soldații englezi sunt forțați să capituleze și să predea armele.

Trotzky și Stat-majorul german.

După știrile ziarului *„Times"* Trotzky a avut întrevederi secrete la Protsken cu ofițeri de Stat-major germani, negociând în anumite chestii politice și strategice.

Voluntari germani din Prusia-Orientală sunt pe cale să formeze o armată lângă Wilna spre a porni ca armată revoluționară în Prusia-Orientală și în legătură cu armata Sovietelor contra Poloniei.

Independența lui Fiume

Se comunică ziarelor italiene că o delegație a Consiliul Național din Fiume se va duce la Roma spre a informa guvernul italian despre voința lui Fiume de a se proclama stat independent. Acest stat va fi numit Statul liber Quarnero. El va avea un Parlament, dar nu va avea armată. Toți cetățenii dela 17 la 52 ani vor fi obligați însă să'și apere patria.

Delimitarea frontierii ceho-austriace

Comisiunea internațională pentru delimitarea frontierii ceho-austriace și-a inaugurat la Gmiind lucrările. Ea e prezidată decătre locot. Colonelul francez Uffler, și e formată de locot. Colonelul englez Carrey, locot. Colonelul italian Pelicelli, maiorul japonez Tsahoui, precum și din reprezentanții Austriei și Ceho-Slovaciei.

Agenți recrutori unguri în Germania

Pressa socialistă din Münich se preocupă mult de procedările unor ofițeri unguri în Germania. Detașați decătre armata națională din Budapesta ca agenți recrutori, ei se silesc a convinge pe tinerii Germani să semneze angajamentul de a intra ca voluntari în armata ungară.

Un astfel de ofițer arestat la Deckendorf a declarat că sediul organizației e la Viena și că mai bine de 100 de ofițeri recrutori sunt detașați în Tirol, Wurtemberg și Bavaria. Birouri de recrutare pentru armata națională ungară există azi la Viena, Passau, Salzburg și Münich.

Tinerii recruți ai lui Horthy erau trecuți granițele germane și Austriace ca însoțitori ai convoiurilor de mărfuri pentru Ungaria.

Corpurile legiuitoare

Inchiderea Sesiunei.

Ambele Corpuri Legiuitoare și-au închis Vineri seara porțile asupra sesiunei extraordinare după 69 zile de dezbateri.

Ultima ședința a repetat graba celor precedente, în votarea proectelor de legi cari trebuiau să treacă, în sesiunea de vară, fără însă că aceste proecte să fie cele mai mult așteptate,

Inainte de închiderea porților, Parlamentarii Guvernemantali s'au consfătuit asupra reorganizării partidului și remanierii guvernului,

Președinții Adunărilor au dat citire următorului mesagiu regal:

Domnilor Deputați!

Sesiunea extraordinară a Corpurilor Legiuitoare terminându-și lucrările pentru care a fost convocată, vă mulțumesc pentru munca de pusă de Domniile-Voastre.

Incredințat că în viitoarea sesiune ordinară veți desăvârși opera începută, Eu declar închisă sesiunea extraordinară actuală.

FERDINAND.

Parlamentul a luat vacanță până la 15 Novembrie, când se va deschide sesiunea ordinară.

O opiniune sinceră

In legătură cu serbările aranjate de gazetarii ungari la Cluj, și răspunzând hotărîrii luate în congresul lor de a-se constitui în sindicat al ziariștilor, — ziarul „Uj Ember", într'un lung articol, pornește în contra acestor gazetari, prezentându-i într'o lumină foarte puțin simpatică și învinuindu-i într'un fel care dacă s'ar adeveri, ar necesita inevitabil intervenția autorităților noastre.

Spicuim numai câteva pasagii eliminând bine înțeles cuvintele de violentă injurie cari întovărășesc ca tot atâtea atribute pe cei vizați în a ticol,

Iată, ce scrie susnumita foaie: „Dar mâna și revolta noastră nu se îndreaptă contra acelora, pe cari și de altfel îi cunoaștem bine din gazetele lor de provincie și despre cari știm că nu sunt întru atât gazetari, cât mai ales *agenții plătiți ai terorei albe*, advocați ovrei capabili de ori și ce, preoți . . . îmbrăcați în pantaloni, ofițeri activi, funcționari de-ai perceptoriei, calfe de prăvălie cari și-au greșit cariera, cu un cuvânt întreagă pleava răutății reacționare și a unilateralității provinciale . . .

Dar într'alt loc: „Dar, fie că acești *agenți ai lui Horthy*, aceste slugi ai capitalului, acești seducători ai maghiarimii ardelene, au întrat în Sindicate pentru a distruge, fie că și-au căptușit mantaua cu socialism pentruca la o eventuală întoarcere a lucrurilor să-și poată arăta — căptușala roșie. — protestăm împotriva faptului că partidul socialist ar primi în organizația sa acest pseudosindicat, pe acești adoratori ai lui Horthy etc....."

Se stimează confrații!

TELEGRAME

Contra-atacul bolșevic a eșuat.

Lyon 30 August.

O depeșă primită din Varșovia de „Le Matin" anunță că contra-atacul încercat de bolșevici a eșuat.

*

O desmintire a delegației de pace poloneză

Lyon, 30 August.

Delegația de pace poloneză desminte svonul tendențios anunțând că reîntoarcerea ei ar fi fost provocată de vreun dezacord cu înaltul comandament polon.

*

Un nou succes polonez

Lyon 30 August.

In continuarea succeselor lor polonii au cucerit Essanrecul.

*

Bolșevicii înconjurați de Polonezi

Lyon, 30 August

Localitățile Senzezin și Brotsken au fost ocupate de armatele polone. Două armate bolșevice au fost înconjurate de polonezi.

*

Răspunsul guvernului sovietelor la nota engleză.

Lyon 30 August.

Guvernul englez examinează în momentul de față răspunsul guvernului sovietice. O copie a fost trimisă d-lui Lloyd George a Lucerna.

Ultime informații

Prin protocolul împărțirei vaselor capturate pe Dunăre de către Franco-Români dela Austro-Germani, România a căpătat 13 remorchere, 48 șlepuri, 4 pontoane, 1 dragă.

Aproape tot atât a luat și Franța.

*

M. S. Regele a lucrat ieri cu dl general Averescu.

*

Direcțiunea importului va fuziona cu a exportului într'un singur serviciu.

*

In urma ratificării tratatului de la Versailles, se vor relua relațiile diplomatice între România și Germania. Se vor înființa oficii economice românești în principalele centre industriale germane.

*

Ziarele italiene înregistrează zvonul mobilizării bulgare la frontiera Serbiei.

*

In Consiliul de miniștri s'a hotărît ca dl C. Angelescu, director general în ministerul de finanțe și fost ministru, să fie numit titularul noului subsecretariat de stat al Tezaurului.

*

Consiliul de Miniștrii a examinat incidentul dintre garda militară a Arsenalului și lucrători. S'a ordonat o anchetă pentru stabilirea cauzelor incidentului.

O delegație de lucrători sub conducerea dlui Toma Dragu, deputat socialist, s'a prezentat ieri la Ministerul de războiu iar o altă delegație s'a prezintat azi dlui general Averescu.

După o întrunire la Clubul Socialist, lucrătorii Arsenalului au declarat greva.

*

La 1 Octomvrie a. c. se va înființa la Sibiu școală militară de infanterie No 2.

In Balcani

Guvernul bulgar a trimes o notă diplomatică Marilor Puteri, în care repetă afirmarea că Bulgaria e ferm hotărîtă să păstreze cea mai strictă neutralitate, ori cari vor fi evenimentele ce se vor petrece la granițele sale dar că, față de încercările trupelor grece de a trece vechea graniță tusco-bulgară, guvernul din Sofia s'a văzut nevoit să ia măsuri militare de supraveghere a frontierelor și de apărare a lor chiar cu forța.

*

Actuala Scupcină (Parlament) sârbă va fi dizolvată în cursul lunei viitoare. Până atunci, Scupcina va vota budgetul Statului, va ratifică tratatele de pace și va modifica actuala lege electorală.

*

Ziarele sârbești vorbesc de încheierea unui acord între revoluționarii bulgari și albanezi pentru a atacă Iugoslavia la timpul oportun. Acordul ar fi fost încheiat sub auspiciile Italiei și ar prevede ca Albania să formeze un singur stat cu Macedonia declarată independentă.

Știrea aceasta a produs senzație în Serbia.

Bolșevismul și America

„Le Matin" publică următoarele păreri asupra bolșevismului pe care reprezentanți autorizați ai concepției politice americane le-au mărturisit.

Dl Elihu Root, fost ministru de externe spune:

— „O dictatură, ori care ar fi, rămâne o dictatură și nesuferită. Aceasta este opiniunea americană."

Iar mai departe dl Root povestește următoarele:

— „Acum trei ani, guvernul american m'a trimis în Rusia, la Petrograd, în ajunul căderei țarului. Acolo am văzut pe toți oamenii revoluției. Am văzut acolo și pe Tolstoi, fiul marelui Tolstoi, cu care am vorbit mult timp. El îmi spune odată: „Țara care va face revoluție mai curând va fi America." I-am răspuns că mă interesează mult această profeție, dar că întrucât în America poporul este suveran, nu pot vedea cum și pentru profitul cui ar face revoluție.

— Și cu toate acestea, răspunse Tolstoi, sunt două lucruri care vor trebui dărâmate: capitalul și opinia publică."

Tolstoi punea atunci bazele bolșevismului.

Dictatura militară în Ungaria

Ziarele din Austria ne aduc știri, după cari în Ungaria ar fi iminentă proclamarea dictaturei militare. Astfel „Neue Freie Presse" scrie că până la restabilirea deplină a ordinei se va înființa un guvernământ militar. Ședințele parlamentare au fost amânate în legătură cu serbările de Stu-Ștefan. Dar, adevărata cauză a amânării — după foaia amintită — este ca armata să ia în mână toate puterea publică. Mai adaogă gazeta suscitată, că atât opinia publică, cât și guvernatorul însusi, primesc cu răceală planul acesta.

De altă parte, ziarul „Zeit" scrie că știrile răspândite prin ziare despre dictatura militară, ce ar lua ființă în Ungaria, au produs în sînul muncitorimii mari nemulțumiri. Politicianii maghiari aflători în Viena nu cred posibilă crearea în Ungaria a unui guvernământ militar. Totuși, ziarul „Uj ember" publică în numărul său de ieri următoarea informație: „După încheierea ziarului am primit din Viena, din isvor bine informat știrea, că adunarea națională maghiară a fost prorogată și că pentru a-se împedera isbucnirea revoluției muncitorești, s'a proclamat pentru toată Ungaria dictatura militară. Prefect al poliției capitalei a fost numit un colonel."

Franța și cultura islamică

Camera franceză a acordat ministerului afacerilor străine un credit de 500.000 franci pentru instalarea unei universități și unei moschei musulmane la Paris. Ziarul *L'Avenir* scrie că Societatea Locurilor-Sfinte se va însărcina cu realizarea proectului acesta care cuprinde construcția templului, a unei biblioteci, a unei săli de studii și de conferințe asupra islamismului în care se vor preda studenților africani Coranul, elementele limbei, literaturei și științei franceze.

Viața economică, industrială, comercială, financiară

Interviewul Dlui ARISTIDE BLANK

Neputând să-şi strecoare interwievul în ziarul „Patria", dl Artistide Blank şi l a plasat în ziarul unguresc „Keleti Ujság" care i l-a primit, desigur, foarte bucuros, întrucât, pentru numitul ziar, dl Artistide Blank „e aproape cel mai mare economist în România". Cât îi mai trebuie însă ca să fie cu adevărat „cel mai mare", ziarul unguresc nu ne poate spune cu aceiaşi siguranţă cu care ne spune, de pildă, că „dl Blank e evreu".

Dar ce a spus dl Aristide Blank în interwievul dat?

Mai întâi declară că părerea dsale în chestiunea schimbării coroanelor e „aproape cunoscută" şi desigur nu-i lipsia de cât acest interwiev ca să fie şi foarte cunoscută. După această părere, „coroana ar trebui schimbată al pari". deşi, tot după părerea dsale „comerciul şi industria nu au interes ca coroanele să fie schimbate al pari". Iar dacă se va schimba sau nu se va schimba al pari, „atunci ori populaţia, ori comerţul ori amândouă împreună au să piară".

Această este într'adevăr o declaraţie care ne pune puţintel pe gânduri, mai ales că s'ar putea întâmpla ca populaţia să piară şi totuşi comerţul să rămână. Dar tranşând aşa de savant chestiunea spinoasă a coroanelor, ilustrul „expert economic" se avântă foarte vesel în chestiunea capitalurilor streine pe care spune că dsa înţelege s'o rezolve după lozinca: *Numai pentru noi.*

Şi, astfel, isprăvind cu toate problemele mari, dl Aristide Blank ţine să-lămurească la urmă că scopul călătoriei sale e să studieze chestiunea gazului metan în Ardeal.

Noi credem că a venit să cerceteze mai de aproape posibilităţile de plasare ale capitalului strein potrivit formulei: *numai pentru noi.*

Muncitorii Ardeleni şi schimbul coroanelor

In unele oraşe din Ardeal muncitorii au amenintat autorităţile cu greva, în caz când guvernul va schimba coroanele în lei cu un prej scăzut. Această atitudine a muncitorilor din Ardeal ne miră şi ne dovedeşte ca şi în alte ocaziune cum că muncitorimea nu-şi cunoaşte interesele, ci se conduce după agitaţiile agenţilor cuteresate, In adevăr, în chestiunea schimbului muncitorii apără o cauza care numa democrată nu-i deoarece ei fac jocul marilor capitalişti lovind în interesele masselor populare. Şi aceasta o vom dovedi foarte uşor.

Se ştie că până în prezent s'au inscris mai mult de 16 miliarde de coroane cu scopul de a fi schimbate în lei. Cea mai mare din aceasta suma însă aparţine marilor bancheri, băncilor şi în fine nenumăraţilor speculanţi care cu ocazia acesta speră să şi dubleze sau să-şi tripleze capitalul printr'o singură lovitură. Muncitorii şi ţăranii, oricât de economi ar fi ei, nu s'au putut înscri decât cu câteva mii de coroane, cu maximum zece mii, iar dacă unii din ei s'au înscris cu mai mult, atunci nu mai sunt muncitori ci adevăraţi capitalişti. Cea mai mare parte dintre muncitori, dintre intelectuali chiar şi mai ales dintre funcţionari nu s'au înscris cu nimic. fiind saraci.

Dacă muncitorii, ameninţând cu greva şi cu sabotajul vor sili guvernul să schimbe coroana cu o valoare cât mai apropiată de a leului, atunci ţara întreagă se va încarca cu o datorie de cel puţin zece miliarde. In ipoteza aceasta statul va fi nevoit să aplice impozite cât mai grele populaţiei pentru a putea plăti măcar dobân zile la această nouă împovărătoare datorie. In felul acesta întreaga populaţie va suferi, mai ales cea săracă, care nu a avut urmă de schimbat în lei. Cu cât statul va fi silit să schimbe coroana mai aproape de valoarea leului, cu atâta impozitele vor deveni mai grele şi deci cu atât poporul va suferi mai mult. Nu vor profita de acest schimb decât speculanţii şi bancherii exploatatori, cari vor câştiga miloane şi nu vor simţi urcarea impozitelor având de unde plăti. Mai târziu însă vor suferii ţăranii, muncitorii, intelectuali, funţionari etc. şi toţi acei cari t'aesc de azi pe mâne.

Se vede astfel destul de clar că muncitorii ameninţând autorităţile cu greve şi sabotaj în apărarea schimbului favorabil coroanei, nu servesc deloc cauza democraţiei şi nici interesele ţării. Muncitorii, cei mai mulţi în mod inconştient, nu apără decât interesele exploatatorilor şi speculanţilor şi tot odată nu fac decât pe placul tulburătorilor armoni i sociale. A sili statul român acum când coroana în America şi Anglia e cotata cu mai puţin de doi bani, să şi încarce datoriile cu cel puţin zece sau douăsprezece miliarde în plus, pe care tot poporul în întregime le va plăti, această înseamnă tiranie nici de cum democraţie.

Faptul acesta ar trebui să-l cunoască muncitorii cinstiţi şi sinceri care cad victima agitatorilor interesaţi. Sperăm însă că şi printre muncitori sunt destui oameni cn bun simţ şi cu mintea limpede şi deaceia credem că ameninţările cu greva şi cu sabotajul, în interesul adevăratei democraţii, vor înceta.

Fp. R.

O expoziţie

La terminarea cursurilor pregătitoare de profesori, secţia de dexteriţăti a acestor cursuri, a aranjat o expoziţie foarte bine reuşită. Expoziţia s'a deschis în mod festiv prin cuvântarea Prof. dr. Borza, directorul cursurilor pregătitoare de profesori. Dl Borza mulţumeşte profesorilor Domşa, Buşiţa, Dejeu şi profesoarelor dna R. Şerban şi dra Bălănescu pentru silinţa cu care au muncit la reuşita frumoasă a acestei expoziţii.

Apoi ia cuvântul dl A. Ciortea reprezentantul secretariatului general al instr. publ. care mulţumeşte profesorilor şi candidaţilor de profesori pentru munca săvârşită la înghebarea acestei expoziţii.

La aceste două vorbiri, răspunde prof. Dejeu, arătând ţelul urmărit de profesorii, secţiei dexteriţăţilor dela aceste cursuri.

Dl Dejeu arată apoi rolul pe care l-a avut lucrul manual în desvoltarea industriei din America şi ţările din apusul Europei.

După deschiderea solemnă a expoziţiei, publicul cercetează obiectele expuse. In genere, la expoziţia de lucru manual, (stâld) s'a luçrat la modelaj (lut, plastilină, gips), cartonaj (hârtie moale şi tare), şi în tâmplărie.

La modelaj lucrurile cele mai frumoase sunt: emblema României mari în culori după harta prof. Meruţiu de Florian, busturile lui Cimpoca, Antonescu, şi autobustul lui Zaharia. In frunlea sălei busturile dlui şi dnei Mihály de dra Letiţia Cucuiu, care excelează în deosebi cu vazele frumoase colorate cu email şi cu motive româneşti. Lucrurile de pirogravură şi lucrurile de mână femeeşti ale acestei harnice profesoare sunt dintre cele mai frumoase. Catedrala din Sibiu a lui Costin, Madona de Sixtus a lui Moza, reliefele lui Irimie şi Babeş sunt artistice.

La cortonaj cele mai bune lucrări le au dna Aneta Mihaica, dl Rusovan şi Russu, dna Sporea şi dl Joachim Pop, frumoase ţeseturi în hârtie cu motive româneşti. Cutiile de carton sunt o podoabă a acestei expoziţii, precum şi vazele colorate cu motive româneşti.

La tâmplărie s'âu pregătit o mulţime de cutii, casete, suporturi, unelte de industrie casnică, ba s'a lucrat chiar şi în sculptură. Aici se disting mai cu seamă Rusu Caragian, şi Rusovan cu stative, suporturi, violină exact lucrată după măsuri naturale. Ion Szilágyi a pregătit un dulap — model frumos; Remus Lupescu şi alţi câte-o stupină, Ion Pop, N. Magyar lucruri de Nürnberg; A. Pop un candelabru cu opt luminare şi o ramă cu motive de sculptură; Lucian Tomi are la traforaj lucruri frumoase. Ciungaru, Ghinea încă au câteva lucruri bune în lemn.

Expoziţia de lucru de mână femeesc este aranjată într'o sală mare. O mulţime de cusături cu motive româneşti, iar în fundul sălei vedem un adevărat magazin de modele pregătite în hârtie. Expoziţia aceasta este aranjată cu gust, pentru care se cuvine laudă profesoarelor Bălănescu şi Şerban.

Expoziţia de desemn şi pictură în lipsa de spaţiu s'a aranjat în liceul Bariţiu. Profesorii Domşa şi Busiţia au muncit cu multă sârguinţă şi pricepere, ceeace arată lucrările bune ale cursiştilor, desemnele bune de capuri, busturi, şi picturi în colori vii, caricaturi etc. este ceace se prezintă înaintea ochilor nostri.

Tabloul dlui Pop N. „Nunta la ţară", Satul din vale a dlui Crăciun, Copia: Mucius Scevola a dlui Körmendij, caricaturile lui Cimpoca şi Antonescu etc. sunt bune.

Expoziţia artistică din vara aceasta a înfăţişat munca cursiştilor de şase săptămâni. Dacă această expoziţie a reuşit atât de bine şi după un timp atât de scurt, putem avea toată nădejdea pentru succese tot mai demne de remarcat în viitorul apropiat.

Delta.

O incorectitudine

Un ziar comercial din Bucureşti, ia în discuţie chestia despăgubirilor pe care statul are a le încasa dela societatea de asigurare pentru incendiul dela depozitele de mărfuri din Constanţa.

Astfel, numitul ziar, constatând din comunicatul guvernului dat inprivinţa pagubelor acestui incendiu, că statul aşteaptă să încaseze întreaga valoare pentru care a fost asigurată marfa, afirmă că această aşteptare ar fi o avere, întrucât societatea de asigurare nu ar fi îndatorată a plăti decât numai atât cât a costat pe stat marfa, iar nu atât cât este suma pentru care s'a făcut asigurarea.

Diferenţa între aceste două sume fiind mai de 50 milioane, chestiuuea aceasta iese d n domeniul comun al afacerilor şi întrucât priveşte pe stat, ea este o chestiune de interes general şi de aceea ne ocupăm.

Articolul din susnumitul ziar, tradează intenţiunea societăţiei de asigurare de-a nu plăti în întregime suma pentru care s'a făcut asigurarea şi de aceea în vederea procesului, care se va isca desigur, încearcă a face atmosferă. Se afirmă chiar că societatea de asigurare nu e datoare să plătească suma pentru care s'a făcut asigurarea. Ori ştiut este că pentru asigurări se plătesc prime în raport cu valoarea sumei pentru care s'a făcut asigurarea.

Aceste prime sunt calculate după tarife speciale şi ele atrag obligaţiuni care se prevăd în contractul de asigurare de drept şi asupra cărora nu există nici o discuţie. Societatea este liberă ca la evaluarea obiectului asigurat să-şi fixeze suma până la care se obligă a despăgubi, dar din moment ce-a acceptat evaluarea şi a încasat primele respective acestei evaluări, nerecunoaşterea evaluărei constitue o nerespectare a contractului, o încorectitudine. De aceea se încearcă acum a se pregăti opinia publică asupra pagubei de 50 milioane ce se încearcă pe seama statului.

Noi semnalăm această atitudine a ziarului bucureştean care e cel puţin interesantă, dacă n'o fi cumva şi interesată.

Descoperirea unui mare furt

D. Klein Micloş din Str. Dorobanţilor No. 78 a fost victima unui individ cu numele Iacob Petişor care a reuşit să pătrundă în casă şi să *sustragă suma de jumătate milion din care 78 de bucăţi a câte 10 c. şi 12 a câte 20 cor,* în aur, *iar 300.000 cor. în hârtie.*

Datorită abilităţii şi stăruinţei pe care d-l detectiv I. Mândruţ a pus în cercetările pe cari le-a făcut timp de 7 zile, a reuşit să descopere şi să aresteze pe făptuitor, pe când chefuia cu prieteni în faţa a 8 sticle de Champagne, la Restaurantul din Str. Dorobanţilor.

Autorul moral al acestui îndrăzneţ furt este individul Boroş Micloş din Str. Fekete 13 care l'a îndemnat la furt şi l-a arătat locul unde să găsească banii.

Ambii aă fost arestaţi şi în urma perchiziţiei făcute s'a găsit la ei suma de 11.000 coroane iar la locuinţă 7000 c. precum şi cele 90 de bucăţi în aur cari se găsesc în posesia poliţiei. Pungaşii declară că 280.000 cor., din „motive particulare", le-a aruncat în Someş.

Cercetările urmează şi sunt multe speranţe că în curând se va da şi de urma celor 280.000 de coroane.

Taxele de export

Vin: taxa vamală lei 0.90 şi comisionul lei 0.10 litrul.

Drojdie de bere: taxa vamală lei 10 şi comisionul 0.80 litrul.

Cherestea de brad: taxa vamală lei 125 şi comisionul 18 lei m. c.

Lemn cioplit: taxa vamală lei 170 şi comisionul 15 lei m. c.

Laturoaie (margini copace) esenţe răşinoase: taxa vamală lei 170 şi comisionul 15 lei m. c.

Scânduri de brad de resonanţă: taxa vamală lei 500 şi comisionul 50 lei m. c.

Lemnul subţire (esenţă răşinoasă cu diam. până 20 cm.) taxa vamală lei 25 şi comisionul 2 lei m. c.

Lemn de stejar brut şi fasonat: taxa vamală lei 500 şi comisionul 50 lei m. c.

Lemn de foc, taxa vamală lei 25 şi comisionul 2 lei m. c.

Traverse de fag, taxa vamală lei 2 şi comisionul lei 0·20 bucata.

Cărbuni de lemn, taxa vamală lei 0·60 şi comisionul lei 0·05 klgr.

Bastoane brute lei 0·90 şi comisionul 0·07 bucata.

Calapoade, taxa vamală lei 5·40 şi comision 0·30 bucata.

Oy s taxa vamală lei 2.400 şi comisionul 180 lei vagonul.

Pene de păsări domestice, taxa vamală lei 6000 şi comisionul 420 lei vagonul.

Sdrenţe, taxa vamală lei 7.500 şi comisionul 800 lei vagonul.

Mătură de paie, taxa vamală lei 1.70 şi comisionul lei 0.16 kgr.

Icre negre, taxa vamală lei 120 şi comisionul 20 lei kgr.

Păr de bou, taxa vamală lei 42.000 şi comisionul 2400 lei vagonul.

Unsoare consistentă, taxa vamală lei 6500 şi comisionul 650 lei vagonul.

Ulei extras din cărbuni de piatră (Steinkohlenterol), taxa vamală lei 5000 şi comisionul 500 lei vagonul.

Smoală de cărbuni de piatră, taxa vamală lei 5000 şi comisionul 500 lei vagonul.

Ulei pentru compresoare lei 12.000 şi comisionul 1200 lei vagonul.

La următoarele articole s'a fixat taxa vamală de 20 la sută advalorem şi 2 la sută taxă de comis. a Ministerului Industriei şi Comerţului:

Pretutindeni
în Ardeal
nu se citeşte
de cât
„Infrăţirea"

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

ORI CINE poate câştiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele ce doresc se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

ADMINISTRAŢIA ziarului „Infrăţirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea şi distribuirea ziarului „Infrăţirea" se angajează la administraţia ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria şi menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferinţă în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiţii „Institutul de arte grafice, editură şi librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universităţii 3.

DOMNIŞOARE cu şcoală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piaţa Unirii 7.

Vânzări şi Cumpărări:

MAŞINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi şi uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU şi masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Aviz.

Se aduce la cunoştinţa onoratului public, că schimbul coroanelor pentru cei cari au făcut declaraţiile la „BANCA CENTRALĂ pentru industrie şi comerţ s. p. a." va avea loc după cum urmează:

In 1. Sept. se vor schimbă Nrii I/1—I/250.

In 2. Sept. se vor schimba Nri. I/251—I/500.

In 3. Sept. se vor schimba Nri. I/501—I/750.

In 4. Sept se vor schimba Nri. I/751—I/1000.

In 5. Sept. se vor schimba Nri. II/1—II/250.

In 6. Sept. se vor schimba Nri. II/251—II/500.

In 7. Sept. se vor schimba Nri. II/501—II/750.

In 8. Sept se vor schimba Nri. II/751—II/1000.

In 9. Sept. se vor schimba Nri. V/1—V/250.

In 10. Sept. se vor schimba Nri. V/251—V/500.

Orele oficioase pentru zilele de sus 8—12 şi 4—7.

Oficiul de schimb a Băncii Centrale pentru industrie şi comerţ. s. p. a.

Caut profesor român care ştie şi ungureşte
Gazda str. Regina Maria No. 9.

Banca Agrară

Societate anonimă, Cluj

AVIZ

Ordine de serviciu la preschimbarea coroanelor.

Onor. Public este avizat a se prezenta la preschimbarea coroanelor punctual în zilele de 1—10 Septemvrien a. c., cunoscând, că banca nu poate acorda nici o amânare sau întârziere, sub nici un motiv.

Prezentarea coroanelor la preschimbare se va face în ordinea numerelor de declaraţiuni, adecă în ordinea numerelor de reverse distribuite cu ocazia declaraţiunilor.

Pentru prevenirea ori-cărei aglomeraţiuni şi pentru desfăşurprea normală a operaţiunilor de preschimbare dispunem, ca bublicul să observe strict următoarea ordine numerică:

Ordinea de serviciu după ghişeurile de preschimbare:

Ghişeul No.	I.	serveşte numerele dela		1— 937
„ „	II.	„	„	„ 938—1860
„ „	III.	„	„	„ 1861—2749
„ „	IV.	„	„	„ 5750—3197

Cassieria generală serveşte autorităţile, instituţiunile publice băncile, fabricile, precum şi diversele societăţi şi corporaţiuni industriale şi comerciale, în sfârşit pe toţi comersanţii şi industriaşii cu firme înregrstrate la tribunalul comercial. Pentru stabilirea ordinei de serviciu pe seama acestora, biroul registraturei va distribui numeri de ordine în ordinea prezentării. (Etajul I.)

Ordinea de serviciu după zilele preschimbării:

Ziua	Ghişeul No. I.	Ghişeul No. II.	Ghişeul No. III.	Ghişeul No. IV.
1. Sept.	1—100	938—1037	1861—1960	2750—2649
2 „	101—200	1038—1137	1961—2060	2850—2949
3. „	201—300	1138—1237	2061—2160	2950—3049
4. „	301—400	1238—1337	2161—2260	3050—3149
5. „	401—500	1338—1437	2261—2360	3150—3197
6. „	501—600	1438—1537	2361—2460	— — —
7. „	601—700	1538—1637	2461—2560	— — —
8. „	701—800	1638—1737	2561—2660	— — —
9. „	801—900	1738—1837	2661—2749	— — —
10. „	901—937	1838—1860	— — —	— — —

La prezentarea coroanelor trebue arătat reversul provăzut cu numărul de ordine precum şi legitimaţiile personale pentru dovedirea identităţii. Banii se predau şi iau în primire numai în persoană sau, în caz de impedecare, prin plenipotenţiat provăzut cu plenipotenţă sau, procură legelă. Eventuale reverse perdute trebuesc anunţate imediat în scris la biroul registraturei băncii (etajul I.) pentru prenotare şi distribuire de duplicate de revers.

Ori-ce întârziere a prezentanţilor va trebui dovedită cu dovezi autentice. Toţi neglijenţii de reacredinţă se vor preda autorităţilor, ca unii, cari impedică cursul normal al operaţiunilor de preschimbare.

„BANCA AGRARĂ" Societate Anonimă, Cluj, ca Oficiu de preschimbare a coroanelor.

„MISSIR"
Cluj, Str. Memorandului (Unio) 11
STOFE DE LANĂ
MĂTĂSURI
MOUSELINURI
DELOURURI
LINOLEUM - PREŞURI - COVOARE PERDELE - ARTICOLE DE MODĂ PENTRU DOMNI ŞI DOAMNE
Rejon special de Incălţăminte fină.
Engros şi Endetail.

Banca Românească
caută funcţionari
pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară şi germană.
Ofertele se primesc la Direcţiunea Generală a Băncei Româneşti, din Bucureşti.

AGRICULTORI
FEDERALE
COOPERATIVE
OBSTII
găseso permanent cele mai bune şi eftine
CURELE de TRANSMISIUNE
GARNITURI de ASBEST şi CANEPA
PLĂCI de KLINGERIT şi ASBEST
ARMATURI pentru LOCOMOBILE
VALVOLINE şi ULEIURI MINERALE
la Jacques Paucker
BUCUREŞTI Str. Smârdan No. 27
Telefon 25/70. Telefon 25/70.

Abonaţi-vă la
ziarul Infrăţirea
cei mai răspandit şi bine scris.

Ori cine poate câştiga zilnic
300—400
de coroane
chiar în localitatea în care domniciliază Cei care dorese se vor adresa la Administraţia ziarului, pentru a primi explicaţiuni în scris.

De vânzare

Una masina de scris marca Remington în buna stare eftină.

Adresa la ziar.

Anunț.

Corpul 6. Armată are de construit mai multe baraci de lemn pentru Grupul 5 Aeronautic (Samosfalău). Cei ce doresc a oferta pentru aceasta lucrare să se prezinte la C. 6. A. Serviciul geinului pentru a studiă planul și în ziua de 6 Septembrie orele 12 să se prezinte cu ofertele scrise.

Comandantul Grupului 5
Aviație de Recunoaștere
Maior Aviator:
Enescu.

Cautăm depozitari

de ziare în intregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

INDUSTRIA SÂRMEI S. A., CLUJ.

Rugăm pe domii acționari sa binevoiască a lua parte la adunarea generală extraordinară va avea loc dumineacă la 12 Septemvrie la ora 10 a. m. în localul Banca Centrală pentru Ind. și Com. din Cluj.

Obiectul adunarei:

1. Modificarea statutelor.
2. Urcarea capitatului societar.

Cluj, la 27 August 1920.

INDUSTRIA SÂRMEI S. A.
Consiliu de Administrație.

Instalațiuni complecte pentru fabricat
APE GAZOASE:
Mașini. — Umpinloare. — Sticle. — Capete. — Tevi
I. Nacht Bucuresti
Birou: Str. C. A. Rosetti No. 7. — *Telefon 29 / 29*
Depozitul: Str. Labirint No. 80. — *Telefon 50 / 26*

Citiți „Infrățirea“

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA“

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

ZIARUL INFRĂȚIREA

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina si vechiul Regat

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI
Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a Institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Univărsiteții Nr. 3.

Anul I. No. 26 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini — Joi 2 Septemvrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrățirea

On Transilvania

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON No. 211. | Abonamente: 1 an . . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

COOPERAȚIA

Să-mi fie îngăduit, ca unul ce am consacrat mai mulți ani ai vieței mele mișcărei cooperative din vechiul Regat, să adresez publicului ardelean un apel în favoarea cooperațiunei.

Pe terenul cooperațiunei Ardealul e încă înapoiat. El poate cu folos lua pildă dela vechiul Regat. Intr'adevăr, în ultimii 20 de ani, cooperația a făcut progrese mari în România-Mică și a avut asupra desvoltărei ei economice și sociale o înrâurire adâncă.

Prin cooperațiunile de credit — băncile populare — s'a stîrpit cămăta într'o țară în care cămăta înflorea la sate.

Prin cooperativele de producție — obștiile sătești — s'a înlocuit arendășia într'o țară de arendași străini și într'o vreme în care alt mijloc de a înlătura neajunsurile unei anormale repartițiuni a proprietății rurale nu exista.

Prin cooperațiunile de consum — deși rezultatele au fost mai slabe — s'au obținut multe îmbunătățiri în viața țăranului.

Să se facă același lucru și în Ardeal.

Fără cooperațiune țărănimea ardeleană nu va putea propăși. Nu cele câteva bănci românești pe acțiuni dela orașe vor putea îndestula nevoile mereu crescânde de credit ale unei țărănimi chemate, prin aplicarea reformei agrare, la o nouă viață economică. Dacă golul nu-l va umplea cooperația, îl vor umplea așezămintele financiare cu un caracter mai mult sau mai puțin internațional și sub o altă formă țărănimea, pe care vrem s'o emancipăm, va fi iarăși asuprită și robită.

Pe de altă parte, în Ardeal, sunt bogății nenumărate. Multe din aceste bogății, ca de pildă pădurile, pot foarte bine să fie exploatate de țărani cu ajutorul cooperației. De ce să n-o facem? De ce să lăsăm iarăși ca beneficiile acestor avuții să treacă în mâinile străinilor? Vrem ca și de aci înainte țăranul să trăiască sărac, lângă atâtea bogății, și în România Mare să continue a fi adevărată vechea zicătoare din Munții Abrudului:

Munții noștri aur poartă
Noi cerșim din poartă-n poartă?

Iar foloasele cooperativelor de consum să fie ele oare de disprețuit într'o vreme în care problema alimentară este atât de grea?

Nu vor putea cooperativele și în această direcție să eftinească traiul mai mult decât intermediarii și speculanții? Firește că da.

In sfârșit cooperația poate îndeplini o și mai mare chemare. Prin structura ei socială, România-Mare este o democrație rurală. Democrația rurală însă fără cooperație nu se poate dezvolta. Cooperația e osatura oricărei organizări economice rurale, e singurul mijloc de a da celor slabi dar mulți putința să lupte cu succes împotriva forțelor puternice ale capitalismului și să reziste tentativelor de cooperare ale străinătăței.

Să se înceapă deci și în Ardeal o mare mișcare cooperativă. Să se înființeze în toate satele bănci populare, să se aprovizioneze populația rurală prin cooperative cu alimente, mărfuri, mașini agricole, să se facă cu ajutorul cooperativei vânzarea în comun a produselor țărănești, să se exploateze pădurile prin obștiile sătești. Ele să fie de acum nucleul în jurul căruia să se dezvolte la sate toată viață economică.

Ocrotirea statului nu va lipsi unei atari mișcări, iar vechiul Regat, prin experiența sa, va putea s'o ferească dela început de unele greșeli și de multe pericole.

I. G. Duca.

Un partid revoluționar?

Sub denumirea de federație „națională", grupările politice din opoziție, conduse de dr Lupu, fostul ministru de interne, ale cărui legături cu elementele revoluționare sunt destul de cunoscute, au început să-și mărturisească scopul politic, tăinuit până acum, acelaș ca și al socialiștilor comuniști internaționali. Astfel, dr Lupu, înainte de a veni în Transilvania pentru propagandă electorală, a făcut într'un ziar străin, dar scris în românește, din Capitală, niște declarațiuni, prin care, acuzând armata și administrația de jafuri și teroare, afirmă că singura mântuire nu ne poate veni decât dela o revoluție asemănătoare cu cea din Rusia.

Și iată anume ce spune, sub proprie semnătură:

„Ei (mulțimea, țăranii,) vor căuta să-și croiască alte drumuri după exemplul altor țări mai mari și mai vechi în civilizație, din orientul apropiat". . .

Așadar, după exemplul Rusiei sovietice.

Constatând aceste importante declarațiuni, menite a fixa definitiv programul federației zise naționale, atragem atențiunea, în deosebi Ardelenilor, că, alăturea cu autorul acestor declarațiuni și conduși chiar de el, se află și dnii Vaida și Maniu.

Preciziunea declarațiilor drului Lupu, care întrec marginile unor păreri personale prin felul în care au fost făcute, însemnând cu adevărat semnalul directivei pe care federația urmează a o lua, avem dreptul de-a întreba, ca să ni-se răspundă, mai ales aici în Transilvania:

Care este atitudinea și părerea dlor Maniu și Vaida?

Solidari, cum au fost până acum în toată acțiunea parlamentară cu Dr. Lupu, înțeleg a fi și în cea extraparlamentară anunțată prin declarațiile de mai sus?

Răspunsul acesta nu poate fi ocolit mai ales acum când alegerile parțiale de aici au dat un nou prilej Ardelenilor de a constata, — prin tovărășie din campanie electorală, — complecta identitate în acțiunea politică, între d-nii Lupu, Vaida și Maniu. Noi așteptăm acest răspuns.

Trădare conștientă și inconștientă

Numeroase sunt mijloacele de luptă ale dușmanilor noștri și cu atâta mai numeroase și mai puternice cu cât avem mai mulți. Și avem destui: Unguri, Ruși, Bulgari, etc. Aceștia sunt dușmanii din afară, cari râvnesc nu numai la reluarea pradei de mai înainte, dar și la slăbirea cât mai mare a statului nostru a cărui tărie o socot direct păgubitoare lor.

Dar, în afară de acești dușmani din afară, avem și dușmănia unui factor important din viața popoarelor, a finanței internaționale, care are pretutindeni reprezentanți, și deci, și înăuntrul țărei noastre, adică dușmanul intern.

In slujba atâtor dușmani desigur se găsesc destui trădători. Sunt destui cari servesc interesele dușmanilor sub masca intereselor noastre. In deosebi presa și acțiunea politică între muncitorimea dela sate și orașe este stăpânită de gândul trădărei. Avem o anumită presă care la tot pasul și în orice mare chestiune a neamului sprijină totdeauna interesele dușmanilor. E destul să ne amintim scandalul și șantajul pe care această presă l-a făcut pe chestiunea semnării tratatului de pace, când a inventat un ultimatum și a continuat cu tot felul de presiuni și amenințări să forțeze semnarea păcii cu nenorocitele clauze economice și politice cari ni-au știrbit independența. Atitudinea aceasta a fost atât de vizibil dușmănoasă nouă în cât l-a determinat până și pe mult rezervatul domn Maniu ca să declare, în plin parlament, că avem o presă care deși se scrie în românește totuși nu este românească.

Si, ceeace s'a întâmplat anul trecut cu semnarea păcei se continuă acum cu bogățiile naționale, a căror acaparare de către străinii vor a o sprijini, acum și cu chestiunea Basarabiei, a cărei stăpânire o periclitează prin campania de discreditare ce-o duc contra administrației românești.

Ne aflăm așa dar în fața trădărei conștiente. Dar, alături de această trădare conștientă, plătită, ușor de dovedit și de pedepsit, se află trădarea inconștientă, neplătită, alimentată însă mai puternic încă, de patima și orbirea ambițiunilor politice, care pentru a fi satisfăcute nu aleg armele de luptă.

Când planul dușmanilor este de a discredita cât mai mult administrația românească, pentru a o arăta incapabilă de a stăpâni provinciile desrobite, când deasemenea această incapacitate ar putea să justifice amestecuri străine în țară, cum poate fi numită altfel decât tot trădare acțiunea acelor ziare care, în cor cu „anumită presă", numesc administrația românească „mai rea ca în o colonie sud africană"? (Vezi „Patria", organul partidului național).

Şi cum s'ar putea numi altfel mai ales acum când chestiunea Basarabiei se încearcă a se pune din nou și când presa minorităților din Transilvania, în cor, duce aceeași înverșunată și nedreaptă campanie în contra administrației românești? **Ev.**

Complicitatea germană

Intre acei care au interesul ca bolșevismul rusesc să tulbure pacea lumei, cei dintâi sunt germanii, fapt care se poate dovedi prin atitudinea lor din ultimul timp. In adevăr, mai toate ziarele franceze demonstrează cu probe vii acțiunea clandestină a poporului german contra Franței în special și contra aliaților în general, acțiune care servește de minune cauza bolșevismului rusesc. In timp ce armata roșie se apropie de granița prusiană și amenință să distrugă cu totul armata polonă, a urmat un șir de greve, declarate fără veste și fără nici un motiv în acele regiuni din Germania care sunt ocupate ca garanție de trupele franceze. Astfel la Sarre a isbucnit greva serviciilor publice, care a fost provocată de agenții unei organizațiuni secrete dela Berlin, fapt ce s'a stabilit prin documentele găsite la deputatul german Ollmert. Agitația întreprinsă pentru declararea grevei a fost întreținută cu bani aduși de la Berlin, după cum s'a stabilit de ancheta ordonată. La fel a isbucnit greva în teritoriul Meinei, iar la 17 August s'a declarat în Silezia de sus greva generală fără nici un motiv profesional.

In timpul acesta se știe cum presa bolșevică din Germania, alăturea de cea șovinistă, ațâța populația contra trupelor de ocupație franceze și fulgerau de mânie contra Poloniei amenințate. Mai zilele trecute cu toate că situația frontului de luptă bolșevic s'a schimbat în defavoarea armatei roșii, a mai survenit un fapt prin care se poate vedea clar complicitatea germană la acțiunea bolșevicilor ruși. Lucrătorii germani ținând întruniri și făcând demonstrații de stradă, au refuzat să descarce de pe un crucișător francez transportul de arme și muniții destinate pentru Polonia. Față de această amenințare a germanilor, întreaga presă din Franța cere guvernului francez să procedeze cât se poate de energic și să nu se lase intimidat de amenințările germanilor. Se pare că guvernul francez a hotărît ca acest transport să se efectueze cu ajutorul trupelor aliate care își vor face un drum permanent până în Polonia.

Un alt fapt și mai elocvent vine să ne dovedească pe deplin complicitatea germană.

S'a descoperit la Berlin că, între mulți fruntași comuniști germani și mulți conducători ai șovinismului german imperialist, există un plan comun de acțiune, fapt demascat de presa germană moderată.

In urma acestei descoperiri, pentru satisfacerea idealiștilor naivi care înțeleg prin comunism ceva mai mult decât o unealtă a șovinismului german, mulți fruntași comuniști au fost excluși din sânul grupărei extremiste germane.

Complicitatea germană la acțiunea bolșevicilor e un fapt care e astăzi pe deplin dovedit și de aceea Franța a fost nevoită a avea atitudinea cunoscută față de bolșevismul rusesc. Mai mult ca oricând simțul politic al bărbaților de stat francezi a ieșit în evidență și de aceea, astăzi și ceilalți aliați sunt nevoiți a urma politica Franței.

Fp. R.

Pressa ardeleană odinioară și azi

In luptele mari de desrobire națională purtate cu jertfă și abnegațiune de atâtea generații mari, pressa ardeleană și-a avut nu numai partea sa de merit, dar a avut — fără exagerare — un rol covârșitor. Nu numai în urma importanței, ce pressa o are peste tot în dirguirea vieții publice, ci mai ales în puterea faptului că aproape întreg cursul vieții politice naționale, la noi, se mamanifesta prin pressă.

Dacă pressa — după concepțiile moderne politice — se consideră și azi ca o parte a organizației parlamentare, cu cât mai mult era pressa română ardeleană o parte și încă cea mai importantă, a însași organizației *naționale*. Existența acestei presse era justificată nu prin nevoile unor clipe trecătoare, ori prin interese vremelnice și de partid, ci prin cerințe de ordin mai înalt, cari își luau izvorul din însăși natura lucrurilor și își aveau razimul în drepturi, cari nu se pot nimici, a căror existență este necondiționată.

Tocmai pentru acest motiv la temelia acestei presse stau niște factori psihologici așa de puternici, cari ridicau pe mânuitorii ei, la cea mai curată, la cea mai înaltă, la cea mai ideală însuflețire. Gazetarii de pe acele vremuri făceau *apostolia* neamului, cu toate jertfele, privațiunile și cu tot calvarul ei. Nu a fost gazetar român, care să nu-și fi plătit curajul gândirii și convingerilor sale, cu ani de pușcărie. Dară nu s'a găsit un gazetar român care să se fi dat platnic și să nu-și fi continuat opera sa cu mai mare îndârjire și cu un mai cald entuziasm. Mizerabil retribuiți, luptând cu cele mai mari mizerii, *ei erau aceia*, cari susțineau conștiința vie în întreg neamul românesc!

Cine nu-și descopere capul cu pietate, cine dintre cei cari i-au cunoscut, nu se înduioșează până la lacrimi covîrșit de sentimentul milei și al recunoștinței, când își amintește de familia Murășenilor, cari zi de zi, oră de oră, clipă de clipă, cumpăniau literă de literă scrisul „Gazetei Transilvaniei" ca să apară fără greș? Dar colaboratorii ei așa de activi, conștiincioși și devotați până la moarte: Gregoriu Maior și Traian Pop? Dar pleiada de scriitori grupați în jurul „Tribunei" dela Sibiu: Slavici, Albini, Coșbuc

Mișcarea culturală, [illegible]ră, teatrală, artistică

și I. Russu Șirianul și ceealalți? Cine și-l poate uita pe Silvestru Moldovan, acest simbol al gazetarului modest, cinstit și perseverent în convingerile și în credința lui? Dar idealistul Valer Braniște, care înfruntând ani de temniță, cutreeră Ardealul, Bănatul și Bucovina semănând pretutindeni sămânța celui mai pur naționalism, a celei mai înalte abnegațiuni și a iubirii dintre frați?..

„Când se petrecură — aceste?.. La o mie patrusute?"...

Azi, dacă privim pressa românească din Ardeal, zădarnic vom căuta duhul, care i-a stăpânit pe înaintași, zădarnic vom căuta o continuitate în scrisul ei, căci pressa aceasta nu mai are nimic comun cu pressa modestă de odinioară. cu pressa săracă și subjugată de atunci.

Subjugată?.. Dar oare nu era mai liberă pressa aceea, care-și trimitea zilnic ostașii săi să înfrunte ani de pușcării, pressa aceea pentru care fii ei aproape fără excepție sfârșiau prinosul devotamentului lor... în casele de alienați?

Ori este liberă pressa de azi, care își întemeiază rostul ei de a fi pe renunțarea la conștiință, pe renunțarea la principiu, pe renunțarea la bunul simț și la bunul gust, având o singură țintă: să servească pe stăpân?

Pentru acest scop, pentru aceasta „evoluare" să se fi adus atâtea jertfe, să se fi cheltuit atâta energie și să se fi dat atâtea exemple mari?

Ori cred acești noui mănuitori ai condeiului, că odată cu înfăptuirea României mari, cu câștigarea granițelor noui, — rolul presei a încetat de a mai fi ceeace îi este menirea?

Cred că nu mai e nimic de făcut în largul acestor hotare, decât a-se lua la trântă, pentru a ajuta împopoțarea la cârma țării a tuturor ambițioșilor, cari cred că totul se face pentru dânșii? Nu-și aduc aminte, că este o opinie publică, de care trebue să se țină seama, care este mai puternică și mai de lungă durată decât guvernele și pe care este de datorința presei să o conducă amăsurat principiilor de civilizație și progres? Nu-și aduc aminte, că comit o crimă față de neam și patrie, când încearcă să atrofieze aceasta opinie publică îmbibindu-i idei și deprinderi. cari degradează demnitatea omenească, cari clatină încrederea în valoarea devotamentului pentru binele obștesc, cari dărapănă armonia din suflete și împiedecă în hegarea solidarității naționale și culturale? Ori s'a uitat, că singur prin *puterea principiului* se ajunge la înțelegerea rostului de a fi, și numai principiul dă garanta libertății?! Căci libertatea nu mai e de a-se căuta în paragrafii legilor, ci în conștiința de sine a popoarelor. Aceasta conștiință vreți să o duceți astăzi la mezat, nobili colegi?!

Totuși, o licărire de nădejde ne vine din orășelele de provincie, unde ziarele, ce-au început să apară, par a fi inspirate de idei bune și chiar în inclinarea lor spre un partid ori altul, găsesc formele potrivite ca să nu jicnească bunul simț al cititorului și rolul educator al presei.

a. c.

O reconstituire artistică

La Muzeul regal din Bruxelles a avut loc inaugurarea unei expoziții de artă flamandă care înseamnă o dată importantă în istoria Artelor. S'a putut în adevăr admira, pentru întâia oară, polipticul „Mielului mistic" al fraților Van Eyck, complect reconstituit.

Diferitele părți ale acestui cap-d'operă al picturei flamande erau de multă vreme risipite în deosebi în muzeele germane.

O stipulație a tratatului de pace a restituit Belgiei pânzele cari îi lipseau. Astfel s'au reunit fragmentele polipticului.

Dela Românii din America

Ziarul *America*, organul oficios al uniunei societăților române de ajutor și cultură din America, a propus D-nei Atena Călugăreanu din Craiova, inițiatoarea ridicărei unui monument Ecaterinei Teodoriu, eroina dela Jiu și Muscel, ca monumentul proectat să fie ridicat din obolul Românilor din America.

Monumentul costând 150.000 pânăla 200.000 lei, ziarul *America* a adresat următorul apel către toți Românii din America:

„Multe lucruri frumoase și înălțătoare am săvârșit noi pe aceste plaiuri, hai să dăm mâna cu toții și să eternizăm din obolul nostru și memoria Eroinei dela Jiu în satul ei natal, comuna Vădeni, ca să rămână în vecii vecilor un semn despre iubirea și dragostea noastră pentru eroii neamului și o dovadă de felul cum știm să le cinstim vrednicia.

„Comitetul constituit pentru acel scop, văzând greutățile pe cari le întâmpină, a făcut apel la țărani. Fiecare țăran a fost rugat să dea cinci bani (dacă nu poate da mai mult) și țărănimea întreagă a răspuns cu drag la apelul comitetului, și din obolul lui, al truditului și istovitului țăran român, astăzi stă falnic în capitala Moldovei, Monumentul marelui Domnitor, care a împroprietărit pe țăranul român.

„De ce n'am face și noi la fel? De ce n'am dărui și noi Românii americani câte cinci centi (dacă nu putem mai mult) ca să eternizăm din obolul nostru memoria Eroinei neamului nostru, a Jeanei D'Arc României Mari?

„De ce n'ar sta pe pedestalul monumentului Eroinei dela Jiu inscripția că e semnul recunoștinței noastre pioase?

„O mică sforțare, o mică bună voință din partea noastră, a tuturor, și ideia se va înfăptui spre cinstea și demnitatea Românilor americani"

O legendă

care poate fi un adevăr

Comemorarea lui Mihai-Viteazul a scormonit din nou mulțimea legendelor țesute în jurul vieții și morții Marelui Voevod. In apoteozarea dedicată imaginei sale simbolice s'au făcut călătorii în istorie și s'a ridicat vălul în dosul căruia foșnesc legendele. O datorie de hagiografi, nu mai puțin ca o dorință de a provoca lămurirea aceea ce poate fi un adevăr, ne face să dăm azi publicității una din aceste legende, pe care o întâmplare cu totul neașteptată ne-a făcut s'o auzim din gura unui contimporan al vremurilor când s'au petrecut actele evocate de povestire.

„Se spune că în anul 1864, un țăran ungur de pe moșia unuia din Conții Teleki, din județul Turda, pe când ara țarina contelui, i se oprește fierul plugului de ceva tare care nu poate fi clintit din loc. Curios să cunoască rostul piedicii neașteptate omul trage boii și plugul la o parte și scormonește pământul în locul cu pricina. Spre mirarea lui, în loc să dea cu ochii de vreo piatră oarecare, găsește o casetă mare făcută dintr'o un fel de piatră neagră. Curiozitatea fiindu-i mai mult încă atâțată de această descoperire, el desmormântează întreaga casetă, apoi sfarămă cu fierul plugului acoperișul ei.

Inăuntru găsește o grămadă de oase înnegrite de vreme, o sabie ruginită și un inel; iar ceea ce l'a surprins mai mult a fost faptul că titva scheletului lipsea.

„Nerăbdător să afle taina acelor rămășițe, Sandor Kelys (așa se numia țăranul) le-a ridicat pe toate, și punându le într'un sac, le-a dus la castelul Contelui Teleky. Magnatul, un pasionat amator de antichități, colecționar neînfrânat, plătește țăranului o sumă oarecare de bani și'și însușește numai sabia. Cercetând mai de aproape relicva el descoperă sub rugină următoarele cuvinte abia vizibile: „*Michael princeps Valachorum*..."

„Contele înțelese imediat despre cine era vorba și răspândi printre prieteni vestea că posedă sabia lui Mihai-Viteazul. Auzind despre acest lucru, un profesor român dela gimnaziul săsesc din Sas Șebes se prezintă contelui Teleki și îi cere lămuriri. Contele îi lămurește împrejurările descoperirii, îi arată sabia cu inscripția, dar, la cererea profesorului de a-i ceda relicva, opune un refuz, deși profesorul îi oferise o sumă importantă acordată de către guvernul din București.

„In schimb însă, îl îndreaptă la țăranul care a descoperit caseta de piatră și care era deci în posesiunea inelului și scheletului Voevodului. Țăranul, nedându-și seamă de valoarea lucrurilor le-a cedat ușor profesorului în schimbul unei anumite sume de bani.

Odată ajuns în posesiunea relicvelor, profesorul le-a prezintat guvernului din București care, în urma unui studiu serios și a raportului făcut de un trimis special la Teleky care să cerceteze sabia, a stabilit că *s'au aflat moaștele sabia și inelul lui Mihai-Viteazul*, hotărîndu-se transportarea lor la Mănăstirea Dealului unde se afla Craniul Marelui Voevod"

Aici sfârșește povestea. Ce s'a întâmplat după aceea, pentru ca azi relicvele să nu mai existe cercetătorii istoriei ne-ar putea o spune. Legenda țesută pe fapte închipuite ori adevăr nedovedit, această poveste înfățișează întâmplări, date și nume susceptibile de a fi controlate și lămurite. In orice caz ea înfățișază una din cele mai explicabile versiuni asupra soartei rămășițelor lui Mihai-Viteazul.

Cetiți „Infrățirea"

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Abrudul pitoresc și istoric

Sunt localități într'o țară care și-au făurit importanța prin așezarea geografică la răspântie de șosele mari naționale: acestea s'au distins prin negoț, au creat capitalul și-au devenit înfloritoare. Altele dispunând de materii prime le în sânul lor, sau în apropiere au înjghebat industrii și și au făcut un drum larg aglomerând mari cantități de oameni; altele având norocul istoric să împărtășească evenimente glorioase și-au răsfățat cuibul găzduind elemente de valoare națională: printre acestea din urmă se numără cu mare pretenție și Abrudul. Leagăn de Moți români de superioară calitate războinică, Abrudul deși mic ca volum de populație și de spațiu a rămas renumit creîndu-și o adevărată istorie.

Aci se refugiau în vremuri de restriște și bejenie oamenii mari ai țării noastre, din principate și din Ardeal. Ulițele Abrudului au fost măsurate când-va de pașii lui Nicolae Bălcescu și ai fraților Golești. Revoluția din 1848, a făcut de multe ori cunoștință cu Abrudul. Prin 1847 când Avram Iancu făcea advocatură în Târgu-Mureșului, acesta venind într'o zi la Abrud s'a întâlnit aci cu un fost coleg ungur de universitate, *Vasvari*, care căuta să'l convingă pe Iancu că ar trebui să mai liniștească spiritele.

Marele Moț i-a răspuns, că nu-i poate da nici un concurs, dar că tot ce-i poate face, e să'l conducă spre a fi în pază, până ce va ieși din lumea Moților. La Fântânele în direcția Huedinului s'au despărțit. Aci Iancu dându-i mâna i-a spus: „te aștept ori când, vino cu toți Ungurii tăi, Moții sunt destul de vrednici să te primească bine" Revenind Vasvari în 1848, cu floarea armatei ungare, tot la Fântânele a fost întâmpinat de femeile Moților în fruntea cărora era viteaza *Pelagra* și de legionarii lui Iancu conduși de *Corcheș*, tribunul din Câmpeni. Dându-se lupta ungurii nimiciți în întregime au lăsat pe teren drept mărturie a răsbunării românești pe însuși comandantul lor, diplomatul Vasvari.

Imprejurimile

La Nord de Abrud, se ridică masivul Cârnicul, unde se găsesc și astăzi urmele unei mine de aur „Cetatea" lăsată de la Romani în părăsire. Basinul gol de piatră rămas vorbește de marile cantități de aur exploatate de strămoșii noștrii.

La Nord-Est, se răsfață în bătaia soarelui, Detunata, o stâncă gigantică de basalt, foarte frumoasă și rară, care este vizitată în fiecare an de curioși și petrografi, pentru varietatea cristalelor.

Mai înspre Est doarme Corabia (Vulcoiul.) care conține aur lucrat numai pe vremea romanilor Azi în mare parte este proprietatea fostului ministru ungar Lucacini Laslo. Lângă Corabia pe platou, a fost o colonie romană, care azi poartă numele de „la oraș". In jurul ei se găsesc urme de cenușe, semn că a fost un cimitir acolo. In apropiere dăm de pădurea Negrileasa, vestită printr'o poeană plină primăvara cu narcise. Tot în N grileasa e un isvor pe care țăranii l-au împodobit cu o legendă și i-au spus isvorul fermecat, sau fântâna sfântă. Ei cred că isvorul le vindecă toate boalele și pentru aceasta fac în fiecare an de Sf. Ispas, un pelerinaj, cu toate satele din împrejurimi.

Față în față de Vulcoi și pădurea Negrileasa se ridică piscurile „Geamăna" de un pitoresc neînchipuit.

Drumul care duce din Abrud, spre Slatna, trecând prin strâmtori de dealuri lungi de câte 7, 8 km. e renumit prin înfrângerea totală a două armate ungurești, în 1848. Forțele maghiare erau comandate de cei mai temuți generali Hatvani și Farcaș. Atunci Moții împreună cu femeile lor au luptat ca plăeșii lui Stefan în codru Cosminului, prăvălind pădurea peste ungurii prinși la strâmtoare. Bătălia Moților cu Ungurii pe drumul Slatnei s'a dat în două rânduri.

De la Abrud spre Est, 4 km. călătorul intră în com. Bucium vestită prin Moții frumoși și puternici. Intre satele conduse de Bucium, se numără și „Isbita" unde a trăit și s'a distins înainte de 1848 marea protectoare a iobagilor „*Varga Cătălina*". Răpită de unguri această româncă a rămas în amintirea moților, sub numele legendar „Doamna Noastră".

Spre Vest de Abrud e Cărpenișul locul nașterei lui Cloșca, Crișan și al neuitatului mitropolit unit Suluț. Inainte către munții Bihariei, licărește Albacul unde a văzut lumina zilei Horia, gloria mișcărei dela 1784, premergătoare revoluției franceze cu 5 ani.

Râuleț Valea Abrudului, isvorând din Dealul Mare, duce până în Arieș, ecoul de tilingi, cântecele Moaților și puterea de muncă a Moților cari au devenit mai pașnici ca altă dată.

Cronica politică

Chestiunea remanierii guvernului continuă să fie la ordinea zilei într'o atmosferă din ce în ce mai agitată, deşi generalul Averescu ar fi dorit să facă din ea *o simplă chestiune de vacanță parlamentară.*

Dorința generalului însă s'a lovit de hotărîrea majorităților care n'au înțeles să plece din Capitală înainte de-a fi fixate şi condițiile remanierii şi care, în ultima lor consfătuire, au ales un comitet executiv al clubului parlamentar şi totodată au comunicat dlui Averescu, prin dl Argetoianu, dorința de a se realiza o primenire a guvernului cu elemente şi după indicații parlamentare.

Aşa, de pildă, în legătură cu dorința majorităților, se vorbeşte despre intrarea în guvern a dlor I. N. Angelescu, Bataria, I. Petrovici şi P. Dragomirescu.

Paralel însă cu acțiunea majorităților, se desfăşură acțiunea dlui Averescu care, deşi a acceptat remanierea, înțelege totuşi s'o facă în afară de orice indicație şi mai ales în afară de orice presiune.

Intenția generalului ar fi să introducă în guvern pe dl I. Flondor, fostul ministru al Bucovinei, şi pe dl Popovici-Taşcă, secretarul general al ministerului de interne. Tratativele în această direcție au şi început şi se aşteaptă chiar sosirea în Capitală a dlui I. Flondor.

După cum am arătat, deci, şi altădată, avem de a face cu o luptă între majorități şi şeful guvernului —, cele dintâi înțelegând să realiseze o democratizare a direcției partidului, iar generalul înțelegând să represinte principiul unei şefii autoritare în care vede singurul mijloc prin care s'ar mai putea păstra o disciplină şi o unitate în marele amalgam politic care este Partidul Poporului.

ANCHETELE NOASTRE

Căile Ferate din Ardeal

Situația de azi a căilor ferate din Ardeal, datorită în mare parte nu atât factorilor externi, cât operei de distrugere care a caracterizat Consiliul Dirigent, ne-a determinat să ne interesăm cât mai precis despre măsurile luate acum, când la conducerea C. F. a fost adus — prin lupta cu curaj contra răului a câtor-va oameni cinstiți — un specialist.

Dl Ing. Cornelu Mesaroşiu, inspiră destulă încredere, bazându-ne pe capacitatea pe care a arătat-o, în termen de 23 ani, la C. F. particulare.

Voim să studiem în treacăt modul cum caută să lucreze, ca conducător al C. F. din Ardeal şi să vedem dacă propunerile dsale se acomodează intereselor publicului sau sunt pe placul guvernului.

Personalul CFR.

S'a constatat cu multă părere de rău, că conducerea C. F. a fost încredințată oamenilor nespecialişti şi fără rutina cerută. Prin urmare, în primul rând acesta este răul de căpetenie care trebue îndreptat. Introducerea la conducere a personalului disciplinat, cinstit şi cu rutină în serviciu este o măsură urgentă. Prin ea ar putea înceta pentru totdeauna desordinea care domneşte şi s'ar stabili o scară în distribuirea meritelor având călăuză munca şi priceperea fiecăruia.

Fără indoială, că înfăptuirea se va face cu greu, cât timp vântul anumitei politici şi-a oarecare ambiții personale va mai bate peste organizațiunea C. F. din Ardeal.

Locomotivele

Punct destul de important care a meritat toată atenția e chestiunea locomotivelor.

Multe sunt stricate, altele sunt pe cale să se strice. Multe nu se pot repara, altele cari s'au reparat sunt acum proprietatea particularilor.

O măsură dreaptă a fost solutionată: mobilizarea locomotivelor inchiriate. In acelaş timp repararea în atelierile şi fabricele din țară şi străinatate a cât mai multor locomive cari sunt în parcurile lor.

Fabricele particulare să fie obligate a repara un anumit număr de locomotive intr'un termen determinat. De asemena frabicele din străinătate să fie obligate, prin contract, de-a termina la timp, reparările la cari s'au angajat.

Numărul de locomotive noi de care este nevoe, să fie comandate de la fabricele cele mai bune cari ni le-ar pune la dispoziție într'un timp cât mai scurt.

Organizarea Atelierilor CFR.

In vederea bunului mers se cere şi organizarea cât mai apropiată de cerințele realității, a atelierelor CFR.

Anumiți oameni şi anumite curente politice au adus o micşorare a producției atelierilor. Pentru bunul mers al lor s'a propus procurarea personalului technic din Austria pentru ateliere şi depouri, care personal în decurs de un an încontinu a cerut să fie primit să lucreze dar au fost refuzați de conducătorii de mai înainte.

Utilizarea trenurilor.

S'a propus şi alcătuit un mers al trenurilor ce se va pune în aplicație dela 1 Noemvrie, în care norma de conducere a fost ca utilizarea trenurilor să nu se facă decât conform cerințelor reale a intereselor țărei, iar utilizarea locomotivelor să fie cât mai rațională. Utilizarea depinde însă în bună parte de buna credință şi capacitatea personalului însărcinat cu conducerea lor.

Unificarea C. F. R.

Bunul mers atârnă însă şi de buna înțelegere, ce va exista între conducătorii de aici cu cei dela Direcțiunea Centrală a C. F. R. O organizare completă aci nu se va putea face, decât bazați pe o reoganizare de acolo. Trebuie ca să se judece juste măsurile ce s'au propus de aici şi de bună credință să se lucreze la aplicarea lor.

Guvernul

Ceea ce *trebuie* să înțelegă guvernul, sunt punctele descrise mai sus. Ce înțelege? Ei poate să nu dea nici un concurs oamenilor specialişti, să nu îndrepte nici o situație critică, să nu lucreze nimic ceeace nu-i în avantajul propriu al său.

El poate, să uite un ținut câştigat prin muncă, dar nu prin munca lui, ci prin munca şi sacrificiul altora.

Wy.

Spre o nouă specula

In fine, schimbul coroanelor s'a hotărît în proporția 2:1. S'a dat o soluție astfel, unei chestii, care a ținut spiritele într'o agitație extrem de încordată, şi care a dat motiv la atâtea specule, încât lumea aştepta cu nerăbdare o soluție — oricum — numai să se pună capăt acestei stări, ce nu mai putea fi tolerată.

Cari vor fi fost motivele, cari să justifice aceasta cheie de schimb, nu putem să ştim încă. Cum vor fi salvgardate prin această proporție interesele economice şi financiare ale statului se va vedea în urmă. Ceeace ne interesează pentru moment este efectul, ce-l va produce schimbul acesta pe piața noastră, cum se vor modifica prețurile mărfurilor în urma acestui fapt.

Dacă ținem seamă, că până aci prețurile tuturor articolelor la noi se raportau *cursului de piață* al leului, aşa încât prețul normal al mărfurilor era în coroane cel puțin *de patru ori* atât cât al mărfurilor din regat plătite în lei, va înțelege orişicine că ne este justificată îngrijorarea, când ne dăm seama, cum se vor raporta de acum prețurile față de leii schimbați. Va avea statul destulă autoritate, va dispune de mijloacele necesare, pentru ai constrânge pe comercianți să reducă prețul mărfurilor, având acum a-se plăti în le la 1/4 din prețul, ce-l cereau în coroane? Ori, comercianții vor specula şi acest schimb în favoarea lor, îşi vor considera prețurile anterioare ca prețuri fixe şi stabilindu-se valoarea leului în două coroane, vor reduce simplu *la jumătate* prețul acelor mărfuri care înainte erau fixate după cheia 1:4?

In cazul acesta funcționarii, armata, săracimea şi toți câți îşi primeau salariul în lei, vor avea pe viitor să plătească cu prețul dublu articolele de cari au trebuință. Comercianții însă, se vor trezi, fără să-şi fi mişcat măcar degetul, cu averea dublată.

Şi tot comercianții sunt, cari fac pe nemulțumiții, cari amenință cu greve şi cari pretind schimbul în proporția 1:1.

Atragem atenția tuturor factorilor responsabili să privească chestiunea cu seriozitatea cuvenită şi să împedece cu toate mijloacele o nouă specula, care ar întrece pe toate de până aci, şi care ar răscula apoi cu adevărat, pe toți împotriva lăcomiei neînfrânate a speculatorilor.

a. c.

Pretutindeni în Ardeal nu se citeşte de cât „Infrățirea"

Cronica Bucureştilor

— Jos cortina! — Intre culise — Leaderi şi ministeriabili — Reclama takistă — Radu Xenopol garantează cinstea dlui Take Ionescu — Succese diplomatice —

S'a lăsat cortina în cântec de insultă, peste ultima scenă a tragi-comediei parlamentare.

A fost o seziune cu adevărat „extraordinară". Nu-i vom face bilanțul. Nu vom pune în cântar deoparte legile votate şi însemnătatea lor pentru refacerea națională, — iar de alta afacerile făcute şi insultele schimbate. Lăsăm şi socoteala negustorească a costului acestui trist spectacol.

Ne mulțumim să înregistrăm încheierea, convinşi că ea nu va avea nici un răsunet asupra vieței obişnuite a țărei. Lucrurile vor merge înainte cu aceiaşi putere, în rău şi bine; un vagon reținut la trenuri pentru „parlamentari" se va elibera, spre bucuria muritorilor de rând, — rămânând ca democrații aleşi ai națiunei să-şi poarte bonele cu vagoanele obişnuite.

Câteva sute de gură cască nu vor mai râde în tribune, reporterii parlamentari vor fi liberi, bufetul nu va mai face afaceri şi d-l Schitănescu nu va mai scoate strigăte nearticulate . . . Iată toată schimbarea plus patru coloane eliberate în marile cotidiane pentru lucruri mai interesante . . .

Când aceasta e situația, e de prisos să ne măhnim gândindune la opera măreață ce o avea de indeplinit un parlament care în loc de personalități are chestiuni personale . . . Mai bine e să trecem între culise spre a privi mai de aproape pregătirile ce se fac pentru actul al doilea al tragi comediei, act, ce va începe la toamnă, când d-l Averescu va crede necesar să bată de trei ori cu pintenii în pardoseala scenei.

Intre culise e agitație. Pătrunşi pe tăcute şi ascuns bine sub decorul uzat al publicității actelor de guvernământ, asculți. Să nu te vadă însă dl Averescu căci chiamă îndată sergenții . . . au mai pățit-o şi alți gazetari ce-şi închipuiau, naivii, că se poate face dintr'un general popular un om politic democrat . . .

Te ascunzi bine deci, şi asişti la un mic conciliabul al majorităților. Vorbeşte dl Petrovici care n'are decât o țintă: aceia de a eşi din sânul fericitelor majorități şi a intra în brațele a-tot primitorului fotoliu ministerial.

Majoritățile iau solemne o hotărire în chestiunea remanierei. Din nenorocire dl Averescu, bazat pe supunerea aceloraşi majorități a luat o hotărire cu totul contrară. O coincidență neplăcută. . . Se încep târguelile. Dl Averescu între timp trimite la dl Flondor un mesager extraordinar, pe dl Taşcă. Ajuns în Bucovina, mesagerul face oferte portofoliului posedat „încă" de bietul domn Tăzlăuanu. Dezastrul Dl Flondor, tot atât de pretențios ca şi dl Matei Cantacuzino voeşte să ştie cu cine va sta pe banca ministerială.

Iată cum se face că mâine vom primi în capitală vizita domnului Flondor care vine spre a avea o întrevedere cu dl Take Ionescu în chestiunea susmenționată înainte ca acesta să părăsească țara. Nu ştim dacă înțelegerea se va face. In orice caz dl Averescu ține mult la ea, după cum doreşte de asemenea ca dl Take să fie răsplătit cu un alt portofoliu pentru serviciile aduse. Din nenorocire victime, ale acestui aranjament nu vor fi numai majoritățile — a căror vis nu ştim dacă se va împlini pe deplin prin intrarea leaderului Petrovici în guvern, — ci şi dnii Mocsoni, Niță et comp, cari prin proectata desființare a ministrilor fără portofolii pierd un loc ce l-au cinstit printr'un somn adânc . . .

Se spune de asemenea că dl de Merçay ar fi disperat că protejatul Domniei sale, dl Ministru Văleanu nu se simte prea sigur în fotoliul ce se cutremură scărțâind din toate încheieturile de parcă-ar fi o bătrână corabie prinsă de furtună . . .

* * *

Toate acestea nu-l prea tulbură însă pe dl Take Ionescu care a ajuns la concluzia că nimic nu-i poate zdruncina situația. De altfel această poziție magnifică ocupată de dl Take Ionescu în guvern, a fost întărită de curând prin faptul că dl Radu Xenopol, prins la Banca Națională pe când declara o serie de câteva milioane coroane de proveniență inexplicabilă —, şi-a dat cuvântul de cinste că ilustrul barbat european nu i-a divulgat nimic în chestia schimbului . . .

Cât despre succesul obținut în tratativele cu Sârbii, a fost vădit: toți Românii rămaşi robi la Sârbi în Banatul cedat au fost trimişi să cureță străzile Belgradului şi să dreagă şosele la Niş.

***

De altfel acesta nu e primul succes diplomatic al dlui Take Ionescu. Suntem de mult deprinşi cu reclame americane dezmințite de realitatea crudă a faptelor. Se pare însă că de data aceasta realitatea a surprins mai mult pe adinterimul finanțelor noastre. Ie adevăr modul brusc în care delegația bănățenilor s'a prezentăt la cameră cerând dreptate, l-a desconcentrat pu in pe acel ce are vechiul obiceiu de a hrăni opinia publică cu gogoşile unei imaginații caracaliene.

Aceasta n'a făcut însă ca reclama să înceteze. . Ea continuă şi am aflat despre tranşarea chestiunei Basarabiei . . . rămânând *numai de iscălit tratatul*; de tranşarea împumutului extern — „rămânând însă în suspensie până la venirea dlui Take Ionescu; de alcătuirea budgetului rămânând însă să se alcătuiască un altul la toamnă . . . .

Reclama l aceasta-i deviza takiştilor în guvernul actual şi dacă faptele dovedesc în urmă neadevărurile — ad interimul de la finanțe ştie bine că opinia publică e lesne uitătoare şi lesne iertătoare . . . . *Ney.*

AVIZ

Se aduce la cunoştință celor interesați că sumele de coroane declarate la perceptoratul orașului Cluj — se vor schimba în lei după cum urmează.

La 1 Sept. numerile dela 1—150
2 „ „ „ 151—300
3 „ „ „ 301—450
4 „ „ „ 451—600
5 „ „ „ 601—750
6 „ „ „ 751—900
7 „ „ „ 901—1050
8 „ „ „ 1051—1200
9 şi 10 numerile dela 1200 în sus.

Schimbarea se va efectua în zilele anunțate dela orele 8—12 a. m. şi dela 4—6 p. m.

INFORMAȚII

S'au făcut dese recamaţiuni de către locuitorii din com. Apahida, despre purtarea fățiș antiromânească a şefului de gară Lucacify din Apahida. Acest funcţionar al statului inspiră pe subalternii gării să tamponeze puternic vagoanele spre a se strica şi astfel săptămânal atelierile din Cluj primesc două trei vagoane deteriorate.

*

Direcţia poştelor din Cluj, numind în oficiul poştei din Abrud o funcţionară Ana Stânga, abrudenii sau scandalizat de numirea ei cerându-i transferarea pentru că tatăl sau şi chiar oficianta s'au obţiunut de la jurământ, iar fratele fetei a luptat în armata lor maghiară bolşevevică contra Românilor. La protestul abrudenilor direcţia poştelor din Cluj, a răspuns negativ.

*

M. S. Regina Maria şi-a anunţat sosirea în Capitală. Odată cu M. S. Regina vor sosi în Capitală şi AA. LL. R R. Principesele Elisabeta şi Maria.

A. S. R. Principeta Ileana va mai rămâne câtva timp la Paris.

Dela Kitila trenul Regal va pleca direct la Sinaia, unde familia regală îşi va relua reşedinţa,

*

Funcţionarii C. F. R. întruniţi în congres general extraordinar al sindicatului, după două zile de desbateri au votat următoarea moţiune:

„Faţă de diferitele informaţiuni apărute în presă, cu privire la despărţirea secţiei de tracţiune: mecanici fochisti, curăţitori de depou, etc. de sindicatul general c. f. r. precum şi faţă de acţiunea unor mecanici îndemnaţi de alte sentimente sau organizaţiuni politice, de a stărui să se producă această despărţire, în calitate de reprezentanţi ai secţii de fracţiune din întreaga ţară declarăm în numele întregului corp al fracţiunei că reprobăm cu ultima energie declaraţiunile făcute de acei mecanici în numele nostru.

„Condamnăm a ţiunea nenorocită de separatism pornită de câţi-va mecanici cari vor să aducă vrajbă şi dezbinare printre membri sindicatului general c. f. r.

*

Lemnarii şi vopsitorii greviști din Tg.-Mureş au reluat lucrul deşi nu li s'a acordat sporul cerut, în convingerea că vor proclama azi la 1 Septemvrie greva generală şi că vor obţine tot ceea ce cer.

*

Dl Colonel Const. Roca, comandantul Regimentului 31 Artilerie este transferat, după cerere, la comanda Regimentului de artilerie din R.-Sărat.

Regretăm această plecare a unui distins ofiţer superior care izbutise a câştiga în Cluj simpatia şi stima tuturor.

*

Banca Naţională a pus sub tipar la tipografia „Minerva" a soc. „Cartea Românească" o nouă emisiune de hârtie-monedă mărunţă de un leu şi de doi lei.

Se vor tipări hârtii de doi lei în valoare de cinci milioane lei şi hârtii de un leu în valoare de şapte milioane.

In curs de cel mult două luni, dacă mijloacele tehnice îngăduie, poate şi mai de vreme, această nouă emisiune va fi gata şi va sluji la preschimbarea coroanelor în parte, iar restul pentru preschimbarea monetelor uzate de unu şi doi leu din emisiunea Băncei Generale.

D. dr Gheorghian primarul Capitalei, a expediat guvernului francez, următoarea telegramă:

D-LUI MILLERAND,
preşedintele consiliului de miniştri
Paris.

In numele oraşului Bucureşti, exprim Excelenţei voastre şi guvernului republicei, profunda noastră gratitudine pentru „Crucea de războiu" oferită oraşului nostru.

Vă suntem foarte recunoscători că aţi însărcinat pe marele mareşal Joffre să ne remită această distincţiune.

Legăturile indisolubile cari unesc România de Franţa, vor fi cu mult strânse prin această nouă dovadă de prietenie din partea Franţei.

România îi va păstra o dragoste nesfârşită şi o recunoştinţă eternă.

Trăiască Franţa.

*

In adunarea de constituire ţinută la Sighişoara de către ceferiştii locali, s'au arătat cari sunt principiile socialiste, s'a îndemnat lucrătorii să fie aderenţii acestor principii pentru răsturnarea capitalismului şi victoria socialismului. Socialistul Roth din Sibiu a atacat autorităţile locale, cari au împiedicat până acum pe lucrători de a se întruni, spunându-le că nu au ajuns la cultura necesară pentru a putea înţelege principiile socialiste. Mai târziu, adunarea afirmând un caracter revoluţionar prin aclamarea bolşevismului rusesc, a fost disolvată de către agenţii poliţiei aflaţi de faţă.

*

In vederea trecerii funcţionarilor de la casele cercuale din Transilvania şi Banat în buget, comisiunea instituită pe lângă casa centrală a asigurărilor sociale îşi va termina lucrările în cursul acestei săptămâni.

Prin aceasta, veniturile caselor cercuale, provenite din cotele muncitoreşti, se vor spori cu cel puţin 50 la sută, de oarece salariile acestor funcţionari se plăteau până acum din fondul cotelor muncitoreşti.

*

Zilele acestea va pleca în Transilvania, Banat şi Bucovina o comisiune numită de centrala asigurărilor muncitoreşti pentru unificarea serviciului de asigurări în noile provincii româneşti, după felul de organizare a celor din vechiul regat.

*

Mitropolitul Primat Miron Cristea fiind rugat de ziarul *Dimineaţa* a dat câteva lămuriri cu privire la Constituanta bisericească şi chestiunile pe cari va avea menirea să le rezolve.

I. P. S. S. a declarat că această Constituantă, care se va întruni la Bucureşti în ziua de 18 Septemvrie, se va compune din delegaţi, clerici şi mireni, din Ardeal, Bucovina, Basarabia şi vechiul regat. De asemenea vor fi reprezentate şi Facultăţile de teologie din ţară. Ea se va ocupa cu stabilirea principiilor fundamentale ale nouii organizaţii bisericeşti din întreaga ţară. Biserica din Ardeal având cea mai bună organizaţie, va oferi elemente preţioase.

Este lucru sigur că biserica va cere o deplină autonomie, iar Statul va admite aceasta, deoarece biserica română nu e numai ortodoxă, dar şi naţională.

Această autonomie se va întemeia pe o viaţă Constituţională, având corporaţiuni bisericeşti în parohii, protopiate, eparhii şi metropolii, iar un mare Sobor bisericesc central va legifera norme pentru biserica întreagă.

Din aceste corporaţiuni vor face parte şi mireni.

Statul îşi va păstra însă dreptul de supremă inspecţiune faţă de toate afacerile administraţiei bisericeşti.

O mare îndatorire a guvernului este însă să asigure existenţa materială a bisericii prin creiarea unui fond religionar care nu numai să asigure existenţa bisericii şi a aşezămintelor ei, ci să-i dea putinţa de a întemeia alte aşezăminte noui.

*

Demisiunea dlui Matei Cantacuzino a apărut în „Monitorul Oficial".

*

Ziarul „Dimineaţa" anunţă că la Consiliul de Miniştri dela 30 August, dl Take Ionescu a facut propuneri ca retragerea coroanelor să se facă pe cursul de 0.50.

Dela suma de 100.000 coroane se va reţine 5% pentru cheltuelile făcute cu preschimbarea.

*

Dl Take Ionescu a plecat cu Simplonul la Aix-les-bains. De acolo va pleca la Paris şi Londra.

*

In urma anchetei noastre de ieri 31 August, a cărei cuprins o dăm în altă parte a ziarului preţurile pe piaţa Clujului a scăzut simţitor. Azi 1 Sept. carnea de vită s'a vândut cu 40—44 cor. kgr. în loc de 52 sau 60 cum era cu o zi în urmă. Verdeţurile şi celelalte articole în general şi-au micşorat preţul.

*

Citim în „Temesvari Hirlap": Poliţia făcând percheziţie la Banca „Krassoi Takarékpénztár" din Lugoj a confiscat suma de un milion si jumătate de coroane dintre cari mare parte sunt falş ştampilate.

*

In afacerea contrabandei cu milioane dela Arad, s'au operat mai multe noi arestări. Printre cei arestaţi e şi un director de bancă dela Glagovăţ. Mai e bănuit de complicitate şi un director de bancă din Arad.

*

In strada Aram Iancu din localitate, lângă un podeţ peste şanţul din marginea drumului s'au găsit resturile cadavrului unei fiinţe omeneşti. Se fac cercetări de către poliţie pentru stabilirea rostului acelei rămăşiţe care trebue să fi făcut acolo mai mulţi ani.

*

„Monitorul oficial" din Budapesta anunţă că toate formaţiunile armatei voluntare s'au desfiinţat, rămânând numai unităţile armatei ungare regulate.

Putem totuşi afirma că formaţiuni voluntare mai sunt. Aşa bună oara la Seghedin există o astfel de unitate care poartă emfaticul nume de „Batalionul regal maghiar din Seghedin".

Miercuri 25 Aug.
s'a deschis
marele Magazin
„MISSIR"
Cluj, Memorandului(Unio) 11
Săptămâna deschiderei se face
Rabat 5% la toate reioanele.

In chestia şcolii normale din Cluj

In anchetele noastre precedente am arătat care este punctul de vedere al celor două partide cari îşi dispută azi dreptul de a ocupa localul şcoalei normale din Cluj. Am arătat legalitatea dreptului pe care direcţia acelei, şcoli normale îl are de a căuta să obţină evacuarea localului de către Spitalul de ortopedie, aşa după cum am arătat şi motivele materiale pentru cari conducătorii spitalului nu pot executa această evacuare.

Am tras de aici concluziunile fireşti faţă de o situaţie pe care noi trebue s'o rezolvăm.

Pentru o mai complectă lămurire a chestiunei, publicăm rândurile prin cari distinsul profesor dl C. Sudeţeanu, directorul şcoalei Normale din Oradea-Mare, aduce în sprijinul cauzei argumentele dsale.

*

De mai multă vreme se dă o luptă aprigă, cu sorţii împărţiţi de isbândă, între autorităţi chiar ca şi între toţi acei care se cred în drept a ocroti o instituţie românească. La Bucureşti, la Cluj, ca şi aiurea s'a discutat şi se discută spre a determina o hotărâre — şi anume aceia dacă localul şcolii normale din Cluj *îi aparţine sau nu.*

Logic este — ca un local să aibă o singură menire şi nu două. Se mai întâmplă uneori = ca în cazul de faţă — să i se schimbe accidental menirea unui local, — dar aceasta nu e mai puţin un accident.

Căci logiceşte vorbind, orce ai face dintru lucru, prin multiplele împrejurări la care este supus, nu poţi să faci din el altceva decât ceia ce este el de la început, — *adică nu poţi să-l faci din şcoală spital.* Aşa în timpul războiului toate şcolile au fost şi au putut fi spitale, dar a trecut accidentul, care le dăduse aceasta menire şi ele au revenit la cela ce au fost. Ancheta „Infrăţirea" recunoaşte în acest local pe acel *propriu* al şcolii normale. Va să zică acesta este localul propriu al şcolii normale şi impropriu al spitalului.

De altminteri, faptele n'au decât o singură logică, care se impune dela sine.

Acest local a fost şcoală normală ungurească şi deci el a fost primit pentru şcoala normală românească. Să mai vorbim apoi de necesitatea şcolilor normale în Ardeal sau de necesitatea unei şcoli normale la Cluj, ni-se pare o simplă repetiţie banală. Când în vechiul regat sunt atâtea şcoli normale câte oraşe, dar n'au nici localuri proprii şi nici improprii, însemnează a ne permite un *lux* vinovat să părăsim în Ardeal şi la Cluj un local de şcoală normală pentru nu ştiu ce instituţie umanitară. Este o datorie *umanitară* să dai învăţătură şi educaţie românească la generaţiile de copii ai Ardealului!

Altfel nu facem decât o gluma cu umanitatea acestui spital de 200 bolnavi, care pot şedea foarte bine şi aiurea. Prin aceasta umanitatea şi mai ales ştiinţa nu pierde nimic. Când gluma a ajuns acolo, ea se întoarce în tragic,— *tragicul şcolii româneşti în Ardeal faţă de naţionalităţi.* Să înceteze deci târguiala până mai e vreme.

Şcoala normală n'a funcţionat de loc în primul an de şcoala românească şi contractul prevedea evacuarea localului de către spital din primăvară, ca cel puţin şcoala să se poată deschide în al doilea an.

Dar azi e 1 Septemvrie şi nu s'a făcut niciun pas spre aceasta. O asemenea împotrivire chiţibuşară desvăluie o intenţie chibzuită de *trăgănare până în iarnă* când evacuarea nu se mai poate face, celace s'a mai întâmplat şi anul trecut.

Să deschidem bine ochii înaintea noastră şi să vedem că viaţa este într' adevăr într'o şcoală românească . . . şi nu într'un spital, orcât de românesc ar fi el, iar viaţa trebuie să-şi urmeze cursul.

Constantin Sudeţeanu.

„Cea mai frumoasă scrisoare de războiu"

Le Temps publică după un ziar american, scrisoarea unui soldat francez adresată soţiei sale, scrisoare pe care ziarul american o califică „cea mai frumoasă scrisoare de războiu".

In adevăr, e de-ajuns a ceti acele rânduri scrise în August 1914 de către lucrătorul Eugéne Deshayes, spre a înţelege că autorul ei, azi un paşnic lăptar, este unul din eroii cari au întrecut ca măreţie morală pe cei mai iluştrii pe cari istoria tuturor timpurilor i-a dat ca pildă:

Scumpa mea!

Azi când îţi scriu rândurile de mai jos, sunt foarte abătut şi, dacă le vei citi vreodată, să ştii că am murit făcându-mi datoria.

Iţi cer, înaiute de a dispare, să creşti copiii noştri în cinstea şi amintirea mea, căci i-am iubit mult şi am murit gândindu-mă la ei şi la tine.

Spune-le că am murit pe câmpul de onoare şi le cer să se jertfească tot aşa în ziua în care Franţa va avea nevoie de braţul şi inima lor.

Păstrează acest certificat de bună purtare, şi mai târziu le vei spune că tatăl lor nu avea alt gând decât să trăiască (pentru ei şi pentru tine, pe care te-am iubit totdeauna.

Acum îmi iau rămas bun; sunt întristat că mor aşa departe de tine, la douăzeci şi cinci de ani când aşi fi vrut să trăesc cât mai mult pentru a fi lângă tine.

Ce vrei! Aşa-i soarta.

Scriindu-ţi aceste cuvinte, aşi vrea să nu ai prilejul de a le citi, căci această hârtie nu-ţi va ajunge decât dacă cad străpuns de gloanţe.

N'aş vrea să ţi petreci restul vieţii în cultul unui mort, din contra dacă vei întâlni un om de treabă muncitor şi în stare să-ţi ajute cinstit la creşterea copiilor noştri, uneşte-ţi viaţa cu a lui, şi nu-i vorbi nici odată de mine căci dacă te va iubi, va fi prea întristat când va simţi plutind în juru-i umbra unui mort.

Vorbesc, firește de un bărbat deştept şi loial care va putea înţelege situaţia ta. Să nu-ţi închipui că vorbind astfel, a dispărut iubirea mea pentru tine. Nu, din contră, te iubesc atât de mult, încât sufăr neînchipuit în aceste împrăjurări nenorocite, când îmi risc viaţa şi dragostea de căminul pentru care m'am devotat totdeauna. Henrieta mea, iţi cer un lucru, să te gândeşti la bietul Genot, care te iubea ca un nebun şi a cărui dragoste te va urma în mormânt.

Adu-ţi aminte de mine şi spune-le bieţilor noştri copii cine am fost.

Scumpa mea, s'a isprăvit.

Te iubesc în veşnicie. Rieta mea, adio. Genot al tău care te adoră *Eugen Deshayes.*

Ultima oră telegrafică

Situaţia internaţională

Comunicatele continuă a da amănunte asupra exploatărei succesului trupelor poloneze, care au înfrânt complect armata bolşevică. Din relatările pe care le aduc cronicile militare ale experţilor rezultă că înfrângerea bolşevicilor are toate semnele a fi definitivă datorită faptului că până acum nu au cunoscut demoralizarea unor pierderi simţitoare. Cele ce s'au petrecut înainte de actuala înfrângere au fost numai manevre, fără lupte importante şi fără înfrângeri cu urmări asupra moralului trupelor. Prima dată când bolşevicii au cunoscut, în lunga lor frământare războinică, o sdruncinare a moralului este acum. Polonezii acum au a folosi mai mult decât deruta şi înfrângerea militară pe acea politică şi morală, care va avea darul să pue abia acum realitatea sub ochii ameţiţi ai vecinilor. Pentru ceea ce este de dorit a se petrece în Rusia, puternica sguduire a bolşevicilor va avea credem un efect salutar. Politica de izolare a Franţei prin cele încercate în întrevederea dela Lucerna dintre Lloyd George şi Giolitti pare a nu fi reuşit şi în orce caz a fi înlăturată cel puţin ca o consecinţă a evenimentelor din Rusia care au favorizat-o în loc s'o îngreuneze.

TELEGRAME

Distrugerea armatei a IV bolşevică

Berlin, 20 August

Complecta distrugere a armatei a IV sovietice a pricinuit cea mai mare zăpăceală dealungul hotarului Prusiei orientale, lângă Johanisberg.

După ştiri sosite în Berlin situaţia este groaznică. Într'un sat mic Wilenburg şiruri nesfârşite de Ruşi trec ziua şi noaptea pe jos, călare, în trăsuri, cu femei şi copii şi încărcaţi cu lucruri, dintre cari foarte multe sunt prăzi de preţ luate din teritorul polonez.

Autorităţile polone pregătesc chiar o notă de protestare contra cumpărărei şi confiscărei acestor prăzi de către Germani, prin care declară, că au şi fost trimise 5 transporturi prin Danzig pentru Germania. Ştirea aceasta nu s'a putut verifica, dar o mulţime de Germani şi Ruşi duc tot felul de bagaje peste hotar.

Până Joi s'a socotit că numărul Ruşilor cari au trecut frontiera germană este de peste 50.000.

Situaţia la graniţa Prusiei orientale

Berlin, 30 August.

Comisiunea aliată cu sediul la Koenigsberg a plecat în grabă de aici la Wilenberg. Miercuri noaptea ca să la în cercetare şi să controleze materialul de război adus de Ruşi în Germania odată cu trecerea frontierei. Bagajele şi echipamentul unui întreg regiment rus au fost interceptate în timpul nopţii.

In mai multe oraşe de la frontieră refugiaţii merg din casă în casă rugându-se să li se dea pâine. Proviziile de alimente au ajuns pe sfârşite.

Un acord germano-polon

Lyon, 30 August

Se telegrafiază din Berlin că s'a încheiat un acord între delegaţii polonezi şi germani. In ce priveşte stabilirea unui „modus vivendi" pentru teritoriile plebiscitare până în ziua plebiscitului, nota care consacrează acest acord numără cinci puncte, din cari cele mai însemnate vizează expulzarea din Silezia de sus a tuturor elementelor, cari nu sunt alegători, veniţi numai pentru a influenţa populaţiunea într'un sens sau în altul prin propaganda lor.

Comisiunea plebiscitară din Oppeln şi reprezentanţii guvernelor aliate vor trebui să promulge acest acord, a cărei executare va fi controlată de către o comisiune mixtă, compusă din 10 Polonezi şi 10 Germani, sub prezidenţia unui delegat aliat.

Ultima oră politică

Nici o colaborare cu federaţia

(Interview cu Dl General Averescu)

Dl general Averescu a acordat corespondentului nostru din capitală un interview pentru „Infrăţirea" prin care tranşează odată pentru totdeuna chestiunea coloborărei cu federaţia.

Iată anume ce ne-a declarat primul-ministru în această privinţă:

— „Inţeleg a guverna cu o majoritate omogenă şi pentru acest motiv nu voi face colaborare cu Federaţia. Atitudinea acesteia a fost, din prima şedinţa şi până la ultima a parlamentului, de aşa natură încât a săpat o prăpastie adâncă. Ţinuta ei a fost şi duşmănoasă şi ofensatoare.

De altfel nu văd în Federaţie nici valori individuale şi nici seriozitatea politică cari să justifice o colaborare.

Aceste categorice declaraţiuni date „Infrăţirei" sunt de mare importanţă pentru Ardelenii din partidul naţional cari, astfel, nu vor mai putea fi legănaţi în speranţa mult doritei colaborări, care a fost atât de mult exploatată.

Incidentul dela Arsenalul din Bucureşti

In privinţa incidentului care a avut loc între lucrătorii dela Arsenalul din Bucureşti şi gardă, suntem în măsură să dăm noui amănunte, cari dovedesc că provocarea a pornit şi de data aceasta din rândurile lucrătorilor.

Lucrătorii ceruse mai de mult să li se mărească salariile, iar direcţiunea Arsenalului care nu putea să le satisfacă din proprie iniţiativă cererea, i-a anunţat că a înştiinţat ministerul de război şi aşteaptă rezultatul.

Atunci lucrătorii întruniţi în curtea arsenalului au început să vocifereze contra armatei şi să strige „trăiască bolşevismul". La învitaţia direcţiei să trimită o delegaţie pentru a se înţelege deoarece întrunirile în aer liber sunt oprite, lucrătorii refuză şi continuă cu manifestaţia împotriva armatei şi a statului. Se dă ordin ca garda să evacueze curtea.

Soldaţii procedează cu ordine şi blândeţe, când pe neaşteptate, un lucrător trage un foc de revolver. Soldaţii deschid şi ei focul pentru a se apăra, însă fără a avea ordin.

Rezultatul a fost că un lucrător a fost omorît şi mai mulţi alţi răniţi.

Iată la ce excese cu urmări triste duce propaganda pe cari oameni plătiţi de duşmanii ţărei au făcut-o printre lucrători. Ceea-ce trebue să capete lucrătorii, ca învăţătură din cele-ce s'au petrecut la Arsenal, este convingerea că cu manifestaţii de felul acesta, cari fatal aduc la incidente sângeroase, nu fac altceva decât să-şi deservească cauza şi ţara

Franţa şi apropierea româno-ungară

Ziarele franceze scriu:

O apropiere interesantă se produce între România şi Ungaria. Neîncrederea era foarte vie între aceste două ţări, din care una luase celeilalte mai mult de o treime din teritoriul său. Criza ruso-poloneză a deşteptat sentimentele de solidaritate.

Iniţiativa acestei evoluţii îi revine guvernului român. Dar iată unde chestiunea ajunge a fi deosebit de interesantă. Cabinetul Averescu ar fi putut foarte simplu să între în raporturi directe cu Budapesta sau să solicite bunele oficii ale Conferinţei. In loc să facă aşa, România s'a adresat numai Franţei pentru a-i sluji de intermediar.

Misiunea i-a fost de altfel foarte uşoară, deoarece guvernul maghiar a corespuns sentimentelor guvernului român. La 17 August, reprezentantul Ungariei la Paris, d-l Praznowski, a înştiinţat pe dl Millerand că guvernul său este gata să primească pe colonelul Stârcea, adjutant al M. S. Regelui Ferdinand, în calitate de Comisar diplomatic cu gradul de ministru plenipotenţiar şi pe D-l Lăpădatu, în calitate de delegat special pentru lichidarea chestiunilor decurgând din tratatul de pace.

Cabinetul din Pesta va supune în curând aprobărei guvernului român numele persoanelor desemnate a îndeplini la Bucureşti misiuni similare.

Ultime informaţii

In Consiliul de Miniştri s'a discutat chestiunea complectărei Cabinetului. Dl general Averescu voieşte să-i complecteze cu dl Flondor. In acest scop a fost trimis în Bucovina dl Taşcă, secretar general al ministerului de interne. Dl Flondor va sosi în curând la Bucureşti.

Se afirmă că dl Tăslăoanu ministru industriei, va părăsi guvernul.

*

Declaraţiile pentru schimbul rublelor încep la 12 Septemvrie.

*

Din Comisiunea de anchetă instituită pentru incidentul dela Arsenal fac parte d-nii generali Referendaru, Dragu şi Mihai, iar din partea lucrătorilor dl Toma Dragu.

*

Preţul hârtiei se va urca cu începere dela 1 Septemvrie.

*

Ziarele franceze reproduc o declaraţie a ministrului de-externe german Simmons, care arată că, dacă Polonia ocupă Silezia superioară, Germania va declara războiu. Deasemenea anunţă reluarea relaţiunilor diplomatice cu Rusia

*

In urma plecărei dlui Take Ionescu, dl general Averescu a luat interimatul ministrului de externe, iar dl Argetoianu pe cel al finanţelor.

*

După informaţiile pe cari le are oficiosul Indreptarea *declaraţiunile pentru coroane au atins cifra de opt miliarde. Se crede că suma reală a coroanelor declarate ar fi cu 500 milioane de coroane mai mică.*

*

Domnul ing. Corneliu Mesaroşiu fost director C. F. din Ardeal şi-a înaintat astăzi demisiunea.

*

Muncitorii dela uzinele din Resiţa au luat înţelegere cu cei din Timişoara, ca pe luna Septembrie să primească leafa numai în lei şi atâţi lei câte coroane au primit până acum, la caz contrar vor declara greva. Această cerere nu va putea fi satisfăcută de către direcţiunea uzinelor.

S'a reluat lucrul pretutindeni, afară de fabricele de poduri şi maşini. Lucrătorii unguri ai acestor fabrici demonstrează şi vociferează pe străzi ca protestare contra situaţiei actuale. Ei declară că nu mai pot munci fiind obosiţi.

Un interview al dlui Maniu

Dl Iuliu Maniu a acordat un interview ziarului „Adevărul" asupra politicei interne şi externe.

Vorbind despre regimul inaugurat de generalul Averescu dsa arată ce decepţie profundă a fost pentru ţară guvernarea aceasta.

In ceace priveşte bilanţul politic al partidului Poporului Domniasa spune că este întristător de pasiv. Lipsa simţului de legalitate la guvern a făcut ca raporturile parlamentare să se învenineze astfel, în cât să nu mai poată fi vorba de o conlucrare rodnică între guvern şi opoziţie, iar lipsa de coheziune şi de autoritate a unei majorităţi care nu poseda individualităţi a făcut ca guvernul şi majoritatea să fie la discreţia opoziţiei.

In ceeace priveşte organizarea serioasă a României întregite, dl Maniu spune că nu s'a făcut nimic, legea islazurilor şi a conflictelor de muncă nefiind decât crâmpeie, iar reforma agrară, atât de mult aşteptată de ţăranime, nu numai că nu este înfăptuită, dar nu i s'au stabilit nici macar contururile generale.

Vorbind tot despre politica internă dl Maniu arată că, în ceeace priveşte unificarea legislativă şi administrativă, nu s'a făcut nimic timp de 6 luni şi ca consecinţă a acestei stări de lucruri domnia sa pune în faţă primejdia dezorganizărei statului.

Despre politica externă dl Maniu arată că minimul ce trebue obţinut este Maramureşul până la culmile sale nord-vestice, iar în Banat, Biserica Albă, Vârşeţul şi întreaga linie ferată către Baziaş, cu o zonă de acoperire este minimul ce se poate primi.

Situaţia ţării este nespus de grea şi domnia sa nu o vede decât într'o concentrare a forţelor democratice şi naţionale.

Sârbii în Albania

Delegaţiunea albaneză a trimis, de curând, guvernelor marilor puteri, următoarea notă cu privire la invadarea Albaniei de către trupele sârbeşti:

Cu toate asigurările pe cari guvernul albanez le-a dat totdeauna guvernului jugoslav despre via sa dorinţă de a trăi în pace cu acesta, trupele sârbeşti au năvălit pe neaşteptate în ziua de 10 August pe teritoriul albanez prin regiunile Scutari, Dibra şi Elbasan. Ele înaintează spre interiorul ţării, bombardând satele, distrugând totul în calea lor.

Judecând după exterminarea sistematică a elementului albanez din regiunile anexate la Serbia, forţele şi artileria considerabilă pe cari Sârbii le întrebuinţează în acest moment, este vădit lucru că această invadare a fost făcută cu premeditare şi are ca scop desfiinţarea Statului albanez şi exterminarea neamului nostru.

Poporul albanez, cu moartea în suflet, face apel la înalta dreptate şi la demnitatea guvernelor aliate pentru a face să înceteze această agresiune fără pereche şi a-i scăpa de catastrofă.

Pe de altă parte guvernul jugoslav desmînte categoric această invadare, dând vina pe Albanezi, şi o reduce la un simplu incident de frontieră.

Viața economică, industrială, comercială, financiară

Anchetele noastre

Specula din pieţele Clujului

Cele ce se petrec de câtva timp pe pieţele Clujului sunt menite să revolte spiritele cele mai calme şi mai îngăduitoare.

Specula a ajuns la maximul de dezvoltare şi autorităţile dorm liniştite.

Dacă n'ar exista nici urmă de autoritate în oraşul acesta, şi tot n'ar fi atâta jaf pe bietul consumator pe care nevoia îl sileşte să calce în piaţa Mihai Viteazul.

Specula se întinde cu o iuţeală vertiginoasă, sfidând autorităţile şi sărăcia bieţilor oameni, cari abia mai pot trăi.

Ducându-te în piaţă să cumperi un kgr. de carne, pe care acum 3 zile îl plăteai cu 38—40 coroane, azi îţi cere 52—60 cor., şi când te încumeţi să întrebi pe măria sa măcelarul dece a urcat preţul, în loc de răspuns, îţi smulge, pur şi simplu, carnea din mână şi te trimite la poliţie sau la primărie, dacă vrei s'o cumperi cu 40 cor. kgr.

Ieşi din pravălie în piaţă să găseşti un sergent sau un polist ca să denunţi pe speculant, nu găseşti unul în toată piaţa — să-l cauţi cu lumânarea.

In loc să stea în piaţă ca să fie cât de puţin în ajutorul bietului consumator în contra speculanţilor fără suflet, poliţia face cavalcade de plăcere pe străzile Clujului, iar statul le plăteşte bani din banii nostri.

Dar, pentru a nu face acuzări fără dovezi precise vom cita aci numele câtorva măcelari din piaţa Mihai Viteazul care au vândut carnea de vacă cu 50—60 cor. kgr, fără ca să fie câtuş de puţin tulburaţi de către cineva în jaful ce-l făceau. In pravălia lui *Wili Cursch* am văzut eu personal când a vândut 2 kgr. de carne unei femei nevoiaşe cu 52 coroane, kgr. iar carnea în ce priveşte calitatea era sub-mediocră. De altfel dl Wili avea un tarif pe care a avut îndrăzneala sa scrie: 1 kgr. carne de vită 52—60 cor; 1 kgr. carne de viţel 56—60 cor; un kgr. carne de porc 60—70 cor. Acelaş domn Wili a vândut cu câteva zile în urmă aceiaşi calitate de carne cu 38—40 coroane kgr.

2. *Fraţii Kircose* au vândut carne de vită cu 52 cor. 3. Katouay Karoli tot cu 52 cor. 4. Petru Nagi cu 48 cor. 5. *Teszt et Hajdu cu 60 cor.* Şi pentru a da un indiciu serios ca la mijloc e o specu ă ordinară din partea indivizilor sus notaţi e deajuns să spun că în aceiaşi zi şi la aceiaş oră, restul celorlalţi măcelari au vândut carne de aceiaş calitate, dacă nu mai bună, cu 38 sau maximum 40 cor. kgr. Cum se explică atunci urcarea de preţuri la măcelarii sus citaţi? !

Dar această specula desfrânată s'a răspândit în toate direcţiile. Dăm mai la vale preţurile a câtorva articole aşa cum s'au vândut pe piaţă: O grâmejoară de fasole verde cam de trei sferturi de Kilo 14 cor., un kgr de caş 60 cor., un kgr de brânză 57 cor., zece pătlăgele roşii mici şi pe jumătate stricate 14—15 cor., un mănunchiu de pătrunjel cât degetul 6 cor., o grămăjoară de cartofi (cam 10—15 buc.) 7 cor., un castravete, acum când e toiul lor, 1.50 cor., un ardei verde 1.50 cor., o ceapă 1 cor.

Situaţia aceasta insuportabilă în care ne găsim ne pune pe gânduri. Vieaţa în asemenea condiţii e o povară prea grea pentru bieţii consumatori, cari muncesc din zori şi până în noapte pentru o leafă pe care le-o înghite în câteva zile lăcomia fără frâu a speculanţilor. Am auzit foarte mulţi funcţionari publici, spunând că dacă autorităţile nu vor lua măsuri în contra acestei specule, vor fi nevoiţi să părăsească Clujul şi să plece de unde au venit.

Pentru a se pune odată capăt acestei stări de lucruri, care nu mai poate dăinui, rămâne ca autorităţile să se trezească din somnolenţa în care au căzut şi să *aplice* cele mai drastice măsuri contra tuturor speculanţilor.

Cerem ca în cel mai scurt timp să se posteze în piaţa Mihai Viteazul ca şi'n toate celelalte pieţi un număr oarecare de gardişti sub conducerea unui căpitan de poliţie, cari să se găsească în tot momentul la îndămâna consumatorilor speculaţi şi să sancţioneze imediat cu măsurile cele mai drastice posibile (confiscarea imediată a marfei amenda, închisoarea şi ridicarea dreptului de a mai face comerţ) la cea mai mică încercare de urcare nejustifacată a preţurilor.

Pentru a se da un exemplu imediat şi o dovadă că în Clujul acesta mai există o autoritate care să apere drepturile cetăţenilor în contra speculanţilor, cerem dela cei în drept, ca fără cea mai mică întârziere să amendeze şi să închidă definitiv prăvăliile măcelarilor : *Wili Gurset, Fraţii Kircose, Tesztet Hajdu şi Katonay Kdroly*, cari au vândut în ziua de 31 August carnea de vacă cu 52—60 cor. chilogramul.

Numai cu sancţiunile cele mai severe care să taie fără milă în carne vie, se va putea extirpa odată pentru totdeauna acest parazit care ne suge atâta vreme netulburat de nimeni şi de nimic — specula. Apelăm la publicul consumator conştient de interesele lui să denunţe celor în drep, imediat pe speculanţii de orice fel, pentru a se putea proceda la pedepsirea lor.

Noi ne angajăm să denunţăm, pe toate căile, pe toţi speculanţii servind totodată şi pe bieţii consumatori, care au ajuns la bunul plac al măcelarilor şi al precupeţilor din pieţele Clujului. Vom reveni.

S. P.

Dr. D. LĂZĂRESCU

Specialist în boli interne sifilitice şi genito-urinare

Injecţiuni intravenoase cu Neo Salvarsan şi Cyanur de mercur.

Str. Iuliu Maniu 40.

Consultaţii 3—5 d. a.

Cetiţi „Infrăţirea“

Mişcare în diplomaţie

In diplomaţie s'a mai făcut următoarea mişcare :

Au fost înaintaţi miniştri plenipotenţiari clasa I dnii : Nicolae B. Cantacuzino, Ion N. Trăsnea-Greceanu, Carol M. Mitilineu, Gheorghe Cretzianu, Dimitrie I. Ghika şi Grigore Bilciurescu.

Dnii Ştefan Mărgăritescu-Greceanu şi Dimitrie Georgescu, actuali consilieri de legaţiune, înaintaţi miniştri plenipotenţiari clasa II.

Dl colonel adjutant Tr. Stârcea este numit ministru plenipotenţiar clasa II ;

Dl Constantin C. Olănescu actual consilier de legaţiune, confirmat în postul vacant de consilier de legaţie ;

Dl. G. Grigorcea este numit consilier de legaţiune ;

Dnii: Ion al Lahovary, Gheorghe G. Stoicescu şi Ion Trandafirescu actuali secretari de legaţiune cl. I, sunt înaintaţi consilieri de legaţiune ;

Dnii : Gheorge Paraschivescu Eugeniu I. Papiniu, Ion I. Gheorghiu, Nicolae Emil Lahovary şi August Vichy, secretari de legaţiune cl. II, înaintaţi secretari de legaţiune cl. I ;

Dnii: Dimitrie D. Juraşcu, Vasile M. Anastasiu, Constantin Zănescu, Ion D. Condurachi şi Mihail R. Sturdza, secretari de legaţiune cl. III, sunt înaintaţi secretari de legaţiune cl. II;

Dl Mocsony este numit secretar de legaţiune cl. II.

In Corpul Consular:

Dl Constantin Teodorescu-Horezeanu, consul, este înaintat consul general ;

Dl Spiru Constantinescu, este rechemat în activitate în postul vacant de consul general:

Dl Mircea St. Anghelescu, doctor în drept, numit consul general ;

Dl Gheorghe G, Ion este numit consul general;

Dl Marcu Beza, consul;

Dl Nicolae Vello, vice-consul, înaintat consul;

Dni maior Tătărescu şi Ion Ciorăneanu, numiţi consuli;

Dni: G. N. Gologan, vice-consul onorific pe lângă consulatul general al României la Londra şi Axel I. Amundsen, vice-consul onorific pe lângă consulatul general al României la Christiania, li se conferă gradul de consuli onoroficii;

Dl Carol Harting, interpret cu gradul de vice-consul, este confirmat în postul de vice-consul;

Dl Theodor N. Ciomandra, cancelar-interpret, este înnaintat vice-consul;

Dl Dimitrie Ciotori, este numit vice-consul.

Lipsa de disciplină şi debandada din armata sovietică

Berlin, 30 August.

Din toate ştirile primite reese în mod evident că trupele sovietice dau dovezi de o completă lipsă de disciplină.

Atât ofiţerii cât şi soldaţii acuză guvernul sovietic dela Moscova că toată armata lor a fost împinsă cu sila în acest război şi a ajuns astfel la dezastru.

Revista Presei

Germania şi Rusia.

Trebue să evităm favorizarea naţionalismului german. Nu trebue să dăm impresiunea cum că o victorie fericită a armatei ruse ne va face să considerăm ca rupt tratatul de la Versailles. Noi nu vom arăta vre'o bucurie, văzând că în afară de manifestaţiile social-democraţiei, a fost arborat drapelul negru, alb şi roş. Naţionalismul german trebue să comploteze şi noi nu vom permite ca bolşevismul să fie întrebuinţat ca revanşe contra Franţei. (*Freiheit*, Berlin.)

Ofensiva bolşevică

Este dubios că o victorie, fie ea poloneză sau rusă, în punctul unde stau lucrurile, să poată ajuta mult la sfârşitul unei păci echitabile. Cela ce va ajuta mai mult la această pace, va fi adoptarea imediată, de către guvernul rus faţă de Polonia, a atitudinei pe care el a adoptat-o faţă de micile state din Baltica, vecin cu această din urmă.

(Daily Telegraph Londra)

Politica germană faţă de Rusia

A ne arunca, dintr'un sentiment scuzabil în sine în braţele liberatorilor jugului polonez, ar fi din toate punctele de vedere, o eroare. Dacă regimul bolşevic se menţine în Rusia, viitoarea lui victimă, viitoarea sa pradă va fi Germania. Dacă el sucombă, ceia ce e foarte posibil, o Germanie în buni termeni cu bo'şevicii, va deveni adversara naturală a oricărui guvern rus. Atitudinea noastră faţă de Rusia trebue să fie o răceală corectă.

(*Lokal-Anzeiger*, Berlin.)

Declaraţia lui Cicerin

Dacă Rusia sovietică voeşte a căştiga simpatia lucrătorilor din Europa, ea trebue să se conformeze, la Minsk cuvintelor dlui M. Cicerin, prin care se recunoaşte indepedenţa Poloniei şi se afirmă că constituţia sovietică nu va fi impusă nici unui popor contra voinţei sale.

(*Vorwarts*, din Berlin.)

Buletin economic

Ploile s'au generalizat în întreaga ţară. Arăturile de grâu se fac în condiţii admirabile.

*

In Ardeal se va începe în curând reorganizarea învăţământului agricol cât şi crearea de noi ferme model.

*

Statisticele asupra recoltei de grâu a anului în curs dău cifre superioare necesităţilor consumului intern. Din acest punct de vedere problema nu prezintă nici o dificultate.

Guvernul se teme însă că producătorii nu vor satisface de bună voie obligaţiunile de a acoperi cota consumului intern şi vor căuta să se sustragă dela aceste îndatoriri.

Pe de altă parte este de un interes primordial ca populaţia să aibă o pâine ieftină. Această măsură implică însă stabilirea unui preţ maximal ceeace limitează în mod simţitor perspectivele de câştig ale agricultorilor.

Toate aceste consideraţiuni au determinat guvernul să se gândească la stabilirea unei serii de măsuri cari să asigure pâinea zilnică a întregei populaţiuni.

Idem imobilizarea cerealelor care a fost un moment ventilată în cercnrile subsecretariatului de aprovizionare a părut guvernului prea severă faţă cu abundenţa recoltei de grâu din acest an şi de aceea este foarte puţin probabil că se va recurge la ea.

*

Taxele de export

Secară: taxa vamală lei 10.000 şi comisionul 1000 lei (şi compensaţie) pe vagon.

Porumbul : taxa vamală, lei 2200 şi comisionul 300 lei pe vagon.

Mălai: taxa vamală lei 2200 şi comisionul 300 lei, pe vagon.

Grupe de porumb : taxa vamală lei 2200 şi comisionul 300 lei, pe vagon.

Fasolea: taxa vamală lei 4000 şi comisionul 360 lei, pe vagon.

Orzul: taxa vamală lei 4200 şi comisionul 420 lei, pe vagon.

Orzoaica: taxa vamală lei 4200 şi comisionul 420 lei, pe vagon.

Malţul: taxa vamală lei 4200 şi comisionul 420 lei, pe vagon.

Arpacaş de orz: taxa vamală lei 10.000 şi comisionul 1000 pe vagon.

Ovăzul: taxa vamală lei 3.000 şi comisionul 300 lei, pe vagon.

Meiul: taxa vamală lei 2.200 şi comisionul 300 lei, pe vagon.

Mei cojit: taxa vamală lei 2.000 şi comisionul 300 lei, pe vagon.

Măzărichea: taxa vamală lei 1.500 şi comisionul 160 lei, pe vagon.

Tarâţe: taxa vamală lei 1500 şi comisionul 160 lei pe vagon.

Mazăre veche: taxa vamală lei 5.000 şi comisionul 600 lei, pe vagon.

Muştar galben: taxa vamală lei 5.000 şi comisionul 600 lei, pe vagon.

Rapiţă să batecă: taxa vamală lei 4.000 şi comisionul 500 lei, pe vagon.

Semânţă de trifoi: taxa vamală lei 17.500 şi comisionul 3.000 lei, pe vagon.

Semânţă de lucernă: taxa vamală lei 17.500 şi comisionul 3.00 lei, pe vagon.

Semânţă de dovleac : taxa vamală lei 25.000 şi comisionul 2.000 lei pe vagon.

Semânţă de in : taxa vamală lei 27.000 şi comisionul 3.000 lei pe vagon.

Turte oleaginoase taxa vamală lei 1.000 şi comisionul 120 lei, pe vagon.

Ulei de floarea soare : taxa vamală lei 15 500 şi comisionul 1.500 lei, pe vagon.

Ouă : taxa vamală lei 0.30 şi comisionul lei 0.02 bucata.

Spirt taxa vamală lei 1. şi comisionul lei 0 50 kgramul.

Fuzel : taxa vamală lei 2 şi comisionul lei 0.30 kramul.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Secretariatul general al Instrucției și Cultelor, Cluj.

No. 783—920. Pres.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că Secretariatul Instrucțiunei și Cultelor din Cluj dispune de următoarele burse pentru anul școlar 1920—21

1. 20 burse a 25000 lei anual pentru elevii cari frequientează cursurile conservatorului de muzică și declamație din Cluj.

2. 10 burse a 8000 lei anual pentru complectarea și perfecționarea artelor în străinatate.

Doritorii de a obține burse specificate la punctul 1 vor face cerere dovedind cu acte: I Studiile ce au făcut până în prezent frecuența regulată la cursuri și notele obținute.

II. Certificat emanând dela autoritățile în drept și dovedind starea materială și familiară.

III. Dovada că sunt cetățeni români având conduita și bună reputație în societate.

Toți candidații care indeplinesc condițiunile de mai sus vor fi supusi unui examen asupra cunoștințelor artistice ce le posed și care se va ține în ziua de 29 Septemvre a. c. ora 9. dimineață în localul bonservatorului de muzică din Cluj în fața unei comisiunei numită de Secretariatul general.

Candidații dela punctul 2 vor prezenta odată cu cererea:

1. Un certificat de terminarea studiilor în specialetatea ce o posed dela una din școlile din țară s'au străinătate și ori ce acte s'au lucrări din care se pot constata valoarea artistică a candidatului.

2. Certificat dela autoritățile în drept dovedind starea materială și familiară.

3. Dovadă că sunt cetățeni români și având conduită și bună reputație în socieate. Dispozițiunile ce se vor mai lua în această chestiune vor fi publicate la timp.

Cererile se adresează până la 15 Septemvrie secțiunei a IX. din acest Secretariat.

Secretar general:
D. Prie.

Revista Ramuri Craiova.

In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Mariu Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cestire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

Anunț.

Corpul 6. Armată are de construit mai multe baraci de lemn pentru Grupul 5 Aeronautic (Samosfalău). Cei ce doresc a oferta pentru aceasta lucrare să se prezinte la C. 6. A. Serviciul geinului pentru a studiă planul și în ziua de 6 Septembrie orele 12 să se prezinte cu ofertele scrise.

Comandantul Grupului 5
Aviație de Recunoaștere
Maior Aviator:
Enescu.

Ori cine poate câștiga zilnic 300—400 de coroane

chiar în localitatea în care domnicîliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris, □ □ □ □

Abonați-vă la

ziarul Infrățirea

cel mai răspandit și bine scris.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

In strada Eötvös No. 22 se găsesc

de vânzare 2 porci grasi

se pot vedea în ori și ei zi

Se caută Dactilografă

bine retribuită pentru ziar.

Ase adresa la Administrație.

Căutăm băeți

serviciu la Administrația și Redacția ziarului.

CĂUTĂM

vânzători pentru ziarul

INFRĂȚIREA

Atelierele de reparat locomotive găsesc:

Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oţel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest şi cauciuc
Garnituri de asbest şi grafitate
Table de fer şi fer de lucru

Precum şi orice fel de articole technice, electrice şi de ferărie la

I. NACHT Bucureşti.

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — **Depozitul:** Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, Bucureşti.

„MISSIR"

Cluj, Str. Memorandului (Unio) 11

STOFE DE LANĂ
MĂTĂSURI
MOUSELINURI
VELOURURI

LINOLEUM - PREŞURI - COVOARE PERDELE - ARTICOLE DE MODĂ PENTRU DOMNI ŞI DOAMNE

Reion special de Incălţăminte fină.

Engros şi Endetail.

Se caută

pentru restaurantul şi cafeneana „New-York"

fete

curat imbrăcate, cari să ştie vorbi şi româneşte pentru a face serviciu de chelner pe lângă plată bună. *Direcţiunea Hotelului.*

Aviz.

Se aduce la cunostiinţa onoratului public, că schimbul coroanelor pentru cei cari au făcut declaraţiile la „BANCA CENTRALĂ pentru industrie şi comerţ s. p. a." va avea loc după cum urmează:

In 1. Sept. se vor schimbă Nrii I/1—I/250.
In 2. Sept. se vor schimba Nri. I/251—I/500.
In 3. Sept. se vor schimba Nri. I/501—I/750.
In 4. Sept. se vor schimba Nri. I/751—I/1000.
In 5. Sept. se vor schimba Nri. II/1—II/250.
In 6. Sept. se vor schimba Nri. II/251—II/500.
In 7. Sept. se vor schimba Nri. II/501—II/750.
In 8. Sept. se vor schimba Nri. II/751—II/1000.
In 9. Sept. se vor schimba Nri. V/1—V/250.
In 10. Sept. se vor schimba Nri. V/251—V/500.

Orele oficioase pentru zilele de sus 8—12 şi 4—7.

Oficiul de schimb a Băncii Centrale pentru industrie şi comerţ. s. p. a.

Banca Românească

caută funcţionari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară şi germană.

Ofertele se primesc la Direcţiunea Generală a Băncei Româneşti, din Bucureşti.

De vânzare

Una masina de scris marca Remington în buna stare eftină.

Adresa la ziar.

ZIARUL

INFRĂŢIREA

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina si vechiul Regat

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Univărsiteţii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 27 Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini Vineri 3 Septemvrie 1920

Intrăți

On Transilvania
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON No. 211. | Abonamente: 1 an . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

Problema muncii

Războiul mondial al cărui epilog, amenință a fi prolog al unor mari frământări, ni-a lăsat moșteniri numeroase și grele probleme. Revoluționar prin rezultatele politice pe care le-a adus, e tot atâta de revoluționar și prin consecințele sociale ale căror începuturi se fac tot mai mult simțite. Se pare că, chiar de nu s ar fi produs defecțiunea rusă, cunoscută sub denumirea de bolșevism, mentalitatea și tendințele manifestate de mulțime acum ar fi suficiente ca să noteze o radicală schimbare, egală în valoare și efect, cu o revoluțiune. Pretutindeni se manifestă același spirit dizolvant ca și la bolșevici.

Ba, putem spune că, de unde bolșevismul, în adevărata accepție a cuvântului, reprezintă numai o concepție unică, himerică, acceptabilă numai de o mentalitate prin excelență mistică, cum este a poporului rus, spiritul disolvant și destructiv, care se manifestă pretutindeni, e cu mult mai primejdios, fiind o maladie generală, care nu a găsit teren într'o mentalitate specifică a unui popor numai.

Aproape pretutindeni se manifestă o slăbire și a putinței și a voinței de a munci.

In primul rând, desigur că, la aceasta contribuie propaganda socialist-revoluționară, care din reducerea producției la minimum și-a constituit o armă de luptă contra capitalismului și a ordinei actuale de conducere a Statelor. Reducerea producțiunei, aducând o scădere a veniturilor cuvenite capitalurilor, pe deoparte, iar nemulțumirile generale, rezultate din scumpirea excesivă a vieței ce se provoacă prin aceași reducere, pe de alta, sunt armele cu care proletariatul lovește pretutindeni bunul mers al civilizației în unicul său scop: de a-și impune dictatura. Credem însă că, în afară de această principală cauză a reducerei muncei și capacității de producție, ne mai aflăm și în fața unui alt fenomen social, rezultat specific al războiului: *dorința traiului bun fără de muncă.*

Nu numai muncitorii, cari inconștienți se lasă influențați de propagandiștii cari le exploatează instinctele și nevoile, își reduc munca într'o progresie invers proporțională cu pretențiunile, dar și aceasta e mai grav, însăși funcționarii, intelectualii, toți cei chemați a împlini un rol conducător, sunt stăpâniți de dorința câștigului mare, în timp scurt și cu muncă puțină.

O notă caracteristică a acestei tendințe trebuește socotită și cunoscuta goană după *„afaceri"*, după transacțiuni, de cele mai multe ori oneroase, care toate urmăresc câștigul mare și imediat. Aproape pretutindeni această goană după afaceri a zăpăcit mințile și a tulburat buna dispoziție pentru munca statornică.

Ne aflăm, așadar, în fața unei crize a muncei, o nouă și grea problemă care se pune de-a curmezișul sporțărilor și acțiunei de refacere ce se impune pretutindeni în urma distrugerilor și efectelor războiului

In ce ne privește, în deosebi ca unii ce-avem abia de-acum de început în atâtea greutăți, o țară nouă, problema aceasta, a muncei, trebue să constitu'e ea mai principală și imediată procupare a conducătorilor, întrucât nerezolvirea ei, mai mult decât orice alte dificultați, ne amenință însăși existența ca stat.

Noi nu avem de refăcut numai urmările materiale ale unui război de 4—5 ani, ci avem mai presus de toate de refăcut urmările morale ale unei împilări și nedreptăți de o mie de ani

N'avem numai drumuri, sate, poduri și orașe de refăcut; noi avem mintea și sufletul unui popor schimbate sub trei stăpâniri deosebite.

Avem școala, avem biserice, avem administrația, avem tot ce alcătuiește viața unui stat de prefăcut.

Cu ce le putem împlini acestea dacă nu cu o muncă încordată și stărnitoare care să nu se măsoare cu ceasul și minuta? Ne trebue munca care să nu cunoască altă limită decât osteneala.

Fără această muncă nu ne vom putea apropia cu nimic de aceea ce se numește datoria generației de azi: consolidarea unirii.

De aceea problema muncii ni se pune acum spre a o rezolvi înnaintea oricăreia, cu convingerea că numai de această rezolvire atârnă însuși viitorul neamului.

Ceea ce-au înțeles, după trezirea lor bolșevicii, când au impus regimul muncei forțate, trebue să înțelegem și noi, cu atâta mai ușor cu cât la noi nu e nevoie de-o obligativitate a muncei, ci numai de-o stimulare a sentimentului împlinirei datoriei.

Ev.

Situația în Silezia superioară

După o telegramă din Berlin, situația în Silezia superioară este mai calmă. Dezarmarea nu face însă progrese simțitoare. Comisiunea interaliată a dat ordin, ca livrările de cărbuni pentru Germania să fie oprite, pe când livrările destinate căilor ferate poloneze continuă. Opinia publică germană privește acest ordin ca unilateral și părtinitor pentru Polonia, iar Germania trebue să suporte consecințele acestei procedeu violent. Presa germană arată că Antanta trebue să garanteze siguranța în Silezia superioară amenințată de teroarea poloneză, care încearcă să stânjenească libertatea plebiscitului. Dacă Antanta nu-și va indeplini însărcinarea în deplină măsură, va fi răspunzătoare pentru această încălcare a tratatului de pace de către Polonezi.

Un congres

„SAN-PAOLO. 29.— In luna Octomvrie va avea loc la Veneția congresul ziariștilor italieni și străini. „Iată vestea pe care ne-o aduce telegrafia fără fir.

Ziariștii tuturor țărilor se întrunesc pentru întâia oară, de multă vreme, într'un congres internațional în care vor fi dezbătute atâtea chestii de principii pornite înaintea vremii și atâtea chestii de organizație și de interese materiale rămase în urma timpului nou.

Pentru publicul mare, acest congres va însemna o reunire de agitatori spirituali ai societății moderne, de aițâtori la furtună, de îndrăzneți nerespectuoși față de tot ceea ce respectă platitudinea sufletelor și minților strâmte. Mulți vor aștepta cu nedumerire și îngrijorare rezultatul unor dezbateri pe cari și le închipuie desigur ca o frământare de valuri zgomotoase.

Vor pândi, în neliniștea lor, hotărîrile celor reuniți la Veneția, ca și cum în întunecata taină a vreunui palat dogal s'ar retrăi vremurile Consiliului de zece și s'ar pune la cale, în sinistre conciliabule, o nouă cruciadă a spiritului, elocinții și adevărului.

Și totuși, în cetatea pașnică a trecutului, cei cari își fac datoria de a vorbi mulțimei în fiecare dimineață și în fiecare seară, în realizarea celei mai serioase îndatoriri cu devotamentul cel mai neînvins, nu vor face altceva decât să vorbească și de rosturile lor și să pregătească soarta viitoare a marii confrății a pressei.

Cei ce „devoră lumea", nu se vor devora între ei. Publicul nu va avea spectacol și nu va aplauda violențe de oameni de coterie. După ce și-au cheltuit viața, unii aruncând spiritul și stilul cu amândouă mâinile, alții uzând priceperea lor specială știința, gustul în foile volante, pentru satisfacerea setei de informație a masselor, gazetarii tutulor țărilor au dreptul și datoria ca ieșind din linșoliul foilor în cari se îngroapă zilnic, să cugete că din atâtea sforțări, din atâta viață cheltuită cu nepăsare, trebue să rezulte pentru ei o cât mai bună stare morală și materială.

Congresul dela Veneția trebue să dovedească în același timp, prin calitatea dezbaterilor, că a impune mulțimei lauda sau blamul, a proteja și a dobori, a da altora o faimă pe care n'o vrei pentru tine însuți, a asista la toate lașitățile vanității și toate josniciile amorului propriu, a ști cât prețuește gloria, curentă și totuși a nu iubi decât adevărata glorie, a auzi cel dintâi toate zgomotele din lume, a fi pretutindeni și a vedea tot, a deschide ușa ideilor cari vin din toate locurile, a fi confident și sfătuitor, a rezuma viața celor ce mor și a plăti datoria națională prin amintirea lucrărilor uitate, e desigur o operă frumoasă și o sarcină nobilă și că ziaristul, istoric al timpului său, are dreptul la lauda, recunoștiința și respectul analiștilor viitori.

I. Dr.

Provocările comuniste

Agitatorii socialiști, cari a București duc același lux sfidător, ca și îmbogățiții din război, cu bani dela Moscova, au reluat cu o și mai mare intensitate propaganda bolșevică printre muncitori. Sistematic și periodic în toate orașele mari se desfășoară steagurile roșii în cântecul Internaționalei și în aclamările lucrătorilor din fabrici. Sistematic și periodic onoarea țării aceștia și armata care chezășuește mai statornic această onoare sunt târâte în noroi. Cu o tenacitate diabolică agitatorii continuă să sfideze bunul simț și blândețea românească, iar muncitorii amețiți de frazele sforăitoare ale acestora *își închipuiesc că orice li e permis.* A lăsă populația fără pâne, apă, lumină, a opri transporturile de tot felul; iată mijloacele prin care muncitorimea „conștientă și organizată", cum îi place să se califice, înțelege să-și impună revendicările ei. Când, în toate țările din lume se muncește pe capete pentru a repara dezastrul războiului, la noi muncitorii fac greve, demonstrații și țin întruniri zilnic repetate. Nici eșecul ultimelor greve, nici dezaprobările din ce în ce mai numeroase și mai energice ale opiniei publice și ale presei de toate nuanțele, nu-i mișcă.

Mai mult, zilele trecute, înarmați au îndrăznit să atace armata. Gestul acesta nu poate decât să facă antipatice manifestările muncitorimei, chiar atunci când sunt făcute pentru o cauză dreaptă.

Să uim deci muncitorimea „constientă și organizată" să se reculeagă și să caute, să dovedească și să înlăture din mijlocul ei pe trântorii cari, trăind pe socoteala ei, nu vânează decât popularitate și situații politice.

Jr.

Triumful politicei franceze

Problema bolșevismului în legătură cu situația Europei frământă astăzi lumea politică din toate statele și dificultatea rezolvirei ei a avut ca efect dezacordul cunoscut dintre marile puteri aliate. Deoparte e politica Franței, politică hotărîta, lămurită și neschimbată de când s'a pus în discuție problema bolșevismului. Această politică a fost adoptată în mare parte și de America, a cărei atitudine față de guvernul sovietic din Moscova e aceeași ca și a Franței. Franța ca și America văd în mișcarea bolșevistă o anomalie trecătoare, un dezechilibru momentan care a sfărâmat societatea rusească, și deci o stare efemeră ca un efect al groaznicei revoluții. In bolșevismul rusesc nu se poate vedea, oricât se vor căzni unii, un nou sistem de organizare socială izvorit dintr'o transformare morală a omenirei. Ideia comunistă, chiar dacă am admite că ea e în mod sincer la baza bolșevismului, nu este o idee nouă, iar experiența veacurilor a dovedit că e o idee irealizabilă care exclude noțiunea de progres. Ideia comunistă e ademenitoare pentru massele populare, și deaceia ea a servit ca un artificiu bolșevicilor cu scopul de a se face iubiți de cei naivi și doritori de o lume nouă. In felul acesta au înțeles bolșevismul marii barbați de stat francezi ca și majoritatea poporului francez, după cum s'a dovedit prin rezultatul ultimelor alegeri din Franța când nu numai bolșevismul, dar chiar socialismul moderat a fost înfrânt. Dealtă parte însă e politica Angliei la care pare că s'a alipit în ultimul timp și Italia. Deși la începutul manifestării lui, Anglia a tratat cu dispreț bolșevismul, mai târziu însă sub influența victoriilor câștigate de armata roșie contra lui Kolceag, Denikin și contra Polonilor, cât și din cauza amenințărilor uniunei lucrătorilor, Anglia și-a schimbat cu totul atitudenea. In bolșevismul rusesc, bărbații de stat englezi au început să vadă o evoluție fatală a poporului rusesc, o situație normală, au văzut un nou plan de organizație socială, care s'ar putea aplica Rusiei de astăzi. Cam la fel privesc lucrurile și bărbații politici Italieni.

Dar punctul care separă și mai mult Anglia de Franța, îl formează atitudinea bolșevicilor față de celelalte state și față de tratatele încheiate la Versailles. Din declarațiile fruntașilor bolșevici, cât și din atitudinea Rusiei sovietiste, se vede lămurit că bolșevicii înțeleg a transforma nu numai Rusia, dar și întreaga lume, pe baza ideii comuniște și această transformare înțeleg să o facă în mod forțat. Se vede totodată că Rusia sovietistă nu recunoaște valabilitatea tratatelor de la Versailles pe care le nesocotește și în contra căror luptă, după cum s'a văzut în războiul cu Polonia. Tratatele de la Versailles sistematizează principii cu totul contrare tezei bolșevice și pentru guvernul sovietic e o chestiune de existență dărâmarea acestor tratate. Germanii cei dintâi au căutăt să profite de acest fapt și astfel se explică de ce poporul german privește cu bucurie atitudinea sovietelor față de tratatele încheiate de aliați și față de aceștia în general. S'a dovedit cu prisosință în ultimul timp cum că bolșevismul rusesc e armacu care nu numai Germania, dar toți foștii ei aliați, căută să răstoarne tratatul pe care l-au iscălit. Cu cât bolșevicii se apropiau mai mult de granița Prusiei, cu atât Germania căuta pretexte mai multe pentru a nu executa in tocmai clauzele din tratat. Comedia pe care au jucat-o Ungurii cu Bela Kuhn ne-a dovedit deasemenea cumcă prin comunismul rusesc, învinșii de eri căutau a nesocoti obligațiile

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ce şi le-au luat prin tratatele recente. Franţa cea dintâi şia dat seamă că după cum tot prin bolşevism imperialismul german a distrus Rusia de eri, tot aşa acum, prin acelaş bolşevism, va putea distruge statele aliate învingătoare. Franţa şi-a dat seama că sprijinind Polonia ameninţată aliaţii îndeplinesc nu numai o datorie de onoare, dar apără autoritatea păcei de la Versailles. Condiţiile de pace pe care bolşevicii voiau să le impue Poloniei, au dovedit cele prevăzute de Franţa. Astfel se explică sprijinul necondiţionat dat Poloniei de Franţa şi schimbarea atitudinei din partea Angliei şi Italiei, care, în interesul general al aliaţilor sunt nevoite acum să urmeze politica Franţei. In lupta dintre Lloyd George şi Millerand, învingătorul a fost acesta din urmă.

Fp. R.

Citind revistele

Primim numărul 8 din revista politică şi literară „Ramuri", care apare la Craiova. Cetitorilor noştri le este în parte cunoscută marea contribuţie pe care această revistă a dat-o culturii poporului român timp de 14 ani. Sub conducerea unor publicişti talentaţi această revistă a strâns în jurul său o mână de tineri intelectuali poeţi, jurnalişti şi artişti, care şi-au făcut drum prin purgatorul sănătos al acestei reviste. Fără pretenţie de a fi promotoarea unei „şcoli" literare, şi fără a pune venin şi egoism în criticele sale, această revistă a îndeplinit în modul acesta un rol mult mai util şi mai frumos decât atâtea alte reviste cu pretenţii şi cu gravitate. In serviciul adevăratei culturi naţionale, şi în contra culturei internaţionale de import şi pentru efect, această revistă a luptat timp de 14 ani pentru educarea tineretului nostru şi pentru desvoltarea bunului gust în artă, pervertit uneori prin încercările atâtor nechemaţi. Când Craiova a fost ocupată de inamic şi parte din conducătorii revistei se aflau în pribegie la Iaşi, revista şi-a suspendat numai câtva timp apariţia, dar după câtva timp a apărut acolo în refugiu, ca un simbol al tăriei de viaţă a poporului nostru. In timpul din urmă s'a sărbătorit punerea pietrei fundamentale, la clădirea societăţei anonime „Ramuri" unde se editează numita revistă.

Ultimul număr pe care-l primim la redacţie cuprinde versuri reuşite de d-nii Al. Iacobescu, Eugen Constantinescu şi o traducere frumoasă din Verharen făcută de d-na Elena Farago. Remarcăm articolul d-lui C. S. Făgeţel şi totodată cronica interesantă de la sfârşit.

Recomandăm cetitorilor noştri această revistă, care în Ardeal, mai mult ca oriunde e chemată a-şi îndeplini rolul.

* * *

A apărut la un loc, Nr. 45-48 din revista culturală „Răsăritul" care apare în Bucureşti. Această revistă, care cu numărul viitor intră în al 3-lea an al existenţei sale, a îndeplinit un foarte frumos rol cultural. Se ştie în adevăr că această revistă a apărut întâia dată în Chişinău, după ce se făcuse unirea Basarabie cu Patria-Mamă, şi acolo, sub conducerea unui grup de tineri, luptători, în frunte cu poetul I. U. Soricu a contribuit în mare măsură la trezirea conştiinţei naţionale printre Moldovenii de peste Prut. Cuprinzând versuri uşoare şi povestiri atractive, această revistă a fost cetită cu multă dragoste de moldovenii cari voiau să se iniţieze în literatura română şi să se deprindă cu limba noastră literară. In paginele ei s'au publicat deasemenea încercările interesante ale tinerilor basarabeni şi în felul acesta revista „Răsăritul" a avut frumosul rol de a încuraja şi evidenţia tinerele talente basarabene.

Numerile din urmă cuprind versuri frumoase de d-nii Nichifor Crainic, I. U. Soricu, Rally, Cridim şi Bedea. Remarcăm duioasa poezie „Puiul" a d-lui Soricu. d-l Mihail Lungeanu publică o frumoasă povestire intitulată „La clacă la popa".

Recomandăm această instructivă revistă publicului cetitor de la noi, mai ales învăţătorilor şi preoţilor care doresc a procura ceva de cetit concetăţenilor lor. Din punct de vedere al culturii naţionale această revistă poate fi răspândită în toate colţurile Ardealului.

Descoperirea dela Curtea de Argeş

(Noui amănunte)

In privinţa noilor descoperiri făcute de dl Virgil Drăghiceanu la Biserica Sf. Nicolae-Domnească din Curtea-de-Argeş, citim în *Izbânda* următoarele amănunte asupra resturilor găsite, într'unul din morminte: „Mormântul celui de al cincilea adăposteşte urmele unui cavaler, din a cărui îmbrăcăminte au rămas bucăţi de stofă pluşată „fleurdelizată". In adevăr pe toată îmbrăcămintea acestui cavaler sunt „fleur de lys" în aur înconjurate de o coroană de mărgăritare.

Se ştie de toţi că în heraldica franceză emblema „fleur de lys" este emblema casei domnitoare a Franţei.

Descoperirea misteriosului cavaler dela Curtea de Argeş ridică o nouă problemă. Să fie el din casa de Anjou? Maestrii noştri istorici ne-o vor spune.

Cetiţi „Infrăţirea"

Viaţa Provincială

Abrudul cultural şi economic

Abrudul (Auraria Minor) centru moţesc cu foarte scump trecut istoric numără peste 3000 de locuitori între care 70% sunt români. Minoritatea din Abrud pe care o formează aproape numai unguri a fost în dese rânduri în conflict cu populaţia autohtonă ştiut fiind că în acest colţ din Munţii Apuseni, s'au pripăşit în tot deauna cei mai şovinişti sclavi ai coroanei sfântului Stefan.

Prima tranziţie românească oficială s'a făcut în Abrud, prin preluarea gimnaziului unguresc care a devenit şcoală civilă de stat mixtă, sub direcţia d. Niculai Muzu iar elevele sub conducerea d-nei Buzoianu din Regat. In cursul anului au frecventat şcoala peste 400 de elevi şi eleve Maghiarii au şcoală confesională mixtă.

Spitalul unguresc a fost preluat şi transformat în spital de Stat, condus de d. dr Borza Al. Starea lui însă e departe de a fi modernă neavând nici o sală de operaţie şi insuficient alimentat cu căldură şi lumină.

In Abrud se proectează înfiinţarea unui orfelinat, care să fie dirijat de d-na Sabina Borza.

Foarte mult lasă de dorit lipsindu-i lumina şi materialele prime, afară de minele de aur din jur, lucrate extrem de rudimentar, chiar mai sălbatic ca pe timpul regimului roman.

Banca Aurora este cel mai util nerv financiar al Abrudului, care a servit mult regiunea în mod cinstit cum o recunosc locuitorii. In mică măsură mai finanţează şi banca comercială ungurească, ai cărei acţionari sunt în majoritate români.

Soc. de consum „Furnica" a înfiinţat o cooperativă pentru procurarea de alimente, timpul nefiind agricol atât numai cât se seamănă fân.

Regiunea e foarte bogată în vite şi cai, cari ating zeci de mii de capete. Abrudenii ar dori să se înfiinţeze o fabrică de celuloză sau de stofă, lână fiind în mare cantitate şi ori cum o fabrică, pentru braţele cari aşteaptă lucru.

Aerul renumit pentru bogăţia lui in ozon, s'ar impune clădirea unui spital de tuberculoşi cum s'a făcut la Bisericani în Regat.

Sănătatea moţilor e bună, ei hrănindu-se mai mult cu grâu, scăpând de pelagră.

In chestia reformei agrare, la Abrud nu s'a ajuns la o înţelegere, oamenii refuzând să stea de vorbă cu comisia, pentru că nu vor să se mute. Ei trăesc din târg. Linistea atmosferei o turbură din când în când câţi-va improvizaţi sindicalişti. Nenaţionalii însă sunt foarte puţini şi influenţa lor nu suportă nici o apreciere.

Proprietarii de pământ din împrejur mi sunt în perfectă înţelegere cu ţăranii şi de compiect acord cu operaţiile comisiei judeţene de expropiere.

Cor.

Stabilirea unei răspunderi

In momentul când dl Maniu, fostul preşedinte al fostului Consiliu Dirigent, se află în Cluj, Clujul se zbate în ghiarele nemiloase ale celei mai vitrege moşteniri pe cari i-a lăsat-o: *neevacuarea.*

Fostul Consiliu Dirigent, care avea îndatorirea de-a face primii paşi pentru romanizare şi consolidare a unirei, avea desigur, printre altele şi îndatorirea expresă de-a pregăti Clujul universitar, şcolar şi administrativ să corespundă menirei pe care o are în Transilvania desrobită.

Foştii conducători ai Ardealului aveau obligaţiunea de-a proceda cu cea mai mare seriositate la operaţiunea evacuărei, care nu cuprinde în sine numai o simplă necesitate edilitară, ci face parte integrantă din acţiunea de naţionalizare.

Clujul, suprapopulat anume de unguri pentru a conduce acţiunea şovinistă din toată Transilvania, trebuia degajat atunci când se p tea mai lesne aceasta. Atunci când eram în stare de război cu Ungaria, când armata română era la Budapesta, evacuarea celor stabiliţi în ultimii ani s'ar fi putut face fără niciun incident şi fără nici o urmare.

Din nenorocire regimul excepţiunilor pe care l-a îngăduit d-l Maniu, prin fostul comisar Boeru, a împiedicat această operaţie nu numai pentru acea vreme când se putea face lesne, dar şi pentru mai târziu, pentru acum, creindu-se precedente şi obiceiuri la care nici actualii executanţi ai evacuării au vor să renunţe.

Profesorii, slujbaşii şi toţi cei veniţi aici să îndure mizeriile lipsei de locuinţe, au acum prilejul să mulţumească personal d-lui Maniu pentru situaţia ce le-a creat-o.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cursul de agronomie pentru învăţători

Din iniţiativa Secretariatului general de culte şi instrucţiune publică Cluj s'a organizat la Academia de agricultură un curs de agronomie pentru învăţători. Cursul acesta — de o deosebită importanţă pentru progresul vieţii noastre economice — ne impune anumite observaţiuni cari stau în strânsă legătură cu scopul ce-l urmăreşte.

Imprejurările schimbate provocate prin deslănţuirea marelui războiu mondial au scos la suprafaţă o mulţime de probleme dela a căror rezolvire înţelaptă depinde închegarea şi tăria noulor state democrate. Una dintre aceste probleme vitale este *problema agrară*, care prin complexul cel mare de chestiuni ce înbrăţişează nici pe departe nu se va putea rezolvi prin anumite enunciaţiuni şi făgăduieli electorale, ci va trebui o muncă sistematică, metodică şi îndelungată din partea tuturor factorilor, cari au contact cu ţăranul nostru.

Prin înproprietărire această problemă e numai în parte rezolvită ţinta finală se va ajunge numai atunci, când massa mare a ţăranilor va şti întrebuinţa cele mai perfecţionate sisteme de cultură şi prin aceasta va spori producţia agricolă în aşa măsură, ca să poată face faţă nevoilor crescânde din lăuntru şi să reziste concurenţei de pe piaţa mondială.

Partea aceasta a chestiunii este deci cea mai dificilă întrucât implică anumită cultură profesională pe care — durere — ţăranul nostru nu o are. Se naşte deci întrebarea cine şă-i dea îndrumările şi sfaturile atât de arzătoare, de cari are nevoie la chivernisirea economiei sale? Fără îndoială că acei factori culturali, cari sunt mai aproape de sufletul lui şi cari şi'n trecut au fost educatorii şi povăţuitori cei mai sinceri ai lui pe toate terenurile: preotul şi învăţătorul.

In lumina acestui adevăr privită pregătirea cât mai temeinică a învăţătorimii în ştiinţele agricole, cred că se face cel mai frumos gest faţă de nobila misiune a şcoalei noastre primare şi se dă o deosebită atenţiune culturii profesionule a ţăranului nostru agricultor.

Invăţământul normal şi primar care — la Românii din provinciile unite — a fost susţinut aproape numai din modestele mijloace ale confesiunilor, a suferit de multe neajunsuri cari au stânjenit şi învăţământul agricol obligător pentru aceste şcoli; astfel învăţătorul român neavând situaţia favorabilă de a se înarma cu cunoştinţe cât mai temeinice din vastul domeniu al ştiinţelor agricole era nevoit a se mărgini la o activitate prea modestă pe acest teren. In schimb colegul său maghiar dela şcoala de stat având o pregătire favorizată de împrejurări mai prielnice, pe care o mai completa prin diferite cursuri de specializare natural că avea toate înlesnirile să lucreze cu mai mult efect pentru promovarea intereselor economice între sateni.

Cu toată această disproporţie de forţă, învăţătorul român — spre lauda lui fie zis — şa făcut datoria în măsura puterilor şi mijloacelor date. Astăzi chemarea lui pentru promovarea problemelor economice câştigă o importanţă şi mai mare şi munca lui se desfăşoară pe un teren şi mai vast. Statul, căruia îi aduce cele mai preţioase servicii prin această muncă va trebui să-i pună toate mijloacele la dispoziţie ca înarmat cu lumina culturii moderne să poată conduce educaţiunea poporului în toate privinţele pe căile progresului.

Secretariatul general de culte şi instrucţiune publică prin aranjarea acestui curs şi-a îndeplinit o nobilă datorinţă faţă de învăţătorime înzestrându-o cu noui arme culturale cu ajutorul cărora va putea aduce servicii preţioase culturi profesionale a ţăranilor noştri plugari, dela a căror muncă chibzuită şi raţională va depinde încă multă vreme înflorirea şi consolidarea României Mari.

Credem că jertfa aceasta adusă culturei noastre naţionale — în vremuri escepţional de grele pentru finanţele statului — nu va fi sustrasă nici pentru viitor şi cursurile agronomice aranjate la şcoli speciale de agricultură vor completa cunoştinţele preţioase de cari se simte aşa de mare lipsă în învăţământul nostru primar.

I. O.

Cronica politică

Oricare ar fi pasiunile şi curentele în mijlocul cărora se dezbate astăzi chestiunea remanierii, ceia ce ne interesează într'adevăr e că resolvarea ei definitivă să nu întârzieze prea mult. Căci dacă cele şase luni de guvernare pot fi socotite ca o perioadă de încercare şi de iniţiere, şi deci pentru fiecare greşală s'ar putea găsi şi o circumstanţă uşurătoare, de astăzi înnainte însă guvernul Averescu nu mai poate păstra conducerea ţării decât dovedindu-se pregătit şi pentru opera constructivă a realizărilor politice.

Cu creditul unei popularităţi care încă nu s'a epuisat şi cu câte lecţiuni a trebuit să primească dintr'o dureroasă şi fecundă experienţa de guvern, generalul Averescu refăcându-şi cabinetul are datoria să facă un nou efort pentru liniştea şi consolidarea acestei ţări.

Militar, înainte de a fi om politic, generalul Averescu trebuie să-şi păstreze poziţia până la ultima rezervă de energie, isprăvind cel puţin cu onoarea, dacă nu şi cu gloria dorită.

Vacanţa care începe pentru parlament, pentru guvern trebuie să fie o laborioasă epocă de studiu în care fiecare problemă să-şi găsiască deslegarea şi legiuirea cerută de împrejurări —, şi pentru aceasta se cere o cât mai grabnică primenire a băncii ministeriale. Orice întârziere în rezolvarea remanierii înseamnă scurtarea unui timp pe care în întregime îl dorim consacrat unei intense munci de laborator pentru pregătirea acelei mari politici constructive în care spiritul democratic să fie mereu însoţit de ştiinţa şi de capacitatea omului de guvern.

Dl Take Ionescu şi Banatul

S'a afirmat că d-l T. Ionescu a cedat prin acţiunea sa conciliantă în chestiunea Banatului. Dovada s'a făcut în mai multe rânduri, ea era de necontestat.

Ceeace mai rămânea de aşteptat dela d-l Ionescu era desigur o atitudine demnă în timpul executării nedreptului tratat şi al fixării graniţelor bănăţene.

Nici cu acest prilej însă d-l Take Ionescu nu a renunţat la vechiul său sistem de a-şi face reclamă exploatând micile avantaje pe care le-ar putea obţine, chiar cu preţul unei renunţări la drepturile integrale.

Astfel ziarul „Banatul“ cu data de 29 August, observând această atitudine a dlui Ionescu spune următoarele:

Banatul 24 August.

„D. Take Ionescu, ministrul afacerilor externe, care, după cum mai cu seamă nouă bănăţenilor ne este încă în vie memorie, prin amestecul său nechemat ne-a pregătit pierderea celor mai puternice şi mai bogate comune din vestul Banatului, cu prilejul semnării protocolului pentru delimitarea graniţelor politice ale Banatului, are tupeul să se mândrească cu rezultatul (!) ce l'a realizat prin strălucita sa diplomaţie, obţinând dela Iugoslavia — încă câteva comune.“

„Ori rezultatul acesta, obţinut prin o condamnabilă conciliantă, punându-se la târguială asupra uneia dintre cele mai indiscutabile şi juste revendecări ale noastre, nu este altceva decât o recunoaştere implicită a pretinsei noastre exagerări, când ne formăm drepturi asupra Torontalului.

„Această inconştientă şi lipsită de mândrie naţională a „europeanului“ Ionescu, ne doare cu atât mai abitir, cu cât drepturile noastre asupra întregului Banat sunt mai presus de orice discuţie“.

„Ori, un drept nu se discută, ci se valdităză. Şi dreptatea nu se poate accepta în rate, ci se pretinde în întregime. Iar dl Ionescu evitând cu un zimbet de recunoştinţă gestul „marinimos“ al jugoslavilor, consideră de favor, ori chiar de simplu cadou comunele obţinute dela Sârbi.“

„In faţa acestei atitudini inconştiente de diplomat ambiţios, ce profită chiar şi de cele mai dureroase pierderi ale neamului, pentru a-şi face reclamă şi a-şi înălţa piedestal, protestăm cu indignare Implicăm o datorie dintre cele mai imperioase, când în numele opiniei publice din Banat *respingem categoric* acest tratat, prin iscălirea căruia un ambiţios, fie cât de apreciat pentru talentele sale de elocvent. advocat, renunţă în numele nostru pentru totdeauna, la o parte scumpă din pământul străbun“.

„D nobis, sine nobis!“

Iată, aşadar că bănăţenii au început a ştie cui au a mulţumi pentru nedreptatea istorică ce li-s'a făcut lor şi neamului întreg.

Istoria câte odată judecă pe oameni cât sunt încă în vieaţă.

oes.

Pentru Patria

In legătură cu insinuarea făcută de ziarul „Patria“, în N rul său dela 1 Septemvrie, cum că „lângă redacţia“ ziarului nostru s'ar găsi o persoană care ar fi utilizat sprijinul băncii Marmorosch Blank pentru traficarea a peste două milioane de coroane, rugăm numitul ziar, în a cărui onestitate încă mai credem câtă vreme se prezintă ca fiind condus de d-l I. Agârbiceanu, să spue precis dacă persoana de care vorbeşte are într'adevăr vreo legătură, măcar de colaborare, cu redacţia ziarului nostru. După această precizare, cetitorii vor înţelege singuri în ce măsură organul partidului naţional se mai poate bucura de onoarea unui răspuns.

Adeziuni
la partidul naţional liberal

Un grup de intelectuali din Cluj au adresat dlui Ion I. C. Brătianu, şeful partidului naţional liberal, următoarea scrisoare de adeziune pe care suntem rugaţi s'o publicăm:

Domnule Preşedinte!

Marile reforme sociale: Expropriere şi Votul Universal, care au fost aduse de partidul Naţional Liberal, erau menite să aşeze Statul Român pe temeliile unei organizări solide, creind o clasă ţărănească întărită şi sănătoasă şi dezvoltând o conştiinţă cetăţenească.

Deasemnea Partidul Naţional Liberal a fost acela care a pus principiile unei bune organizări a clasei muncitoreşti, pentru apărarea intereselor ei profesionale precum şi pentru dezvoltarea producţiunei naţionale.

Urmările firesti ale acestor reforme trebuie să fie întărirea organismului nostru naţional prin susţinerea şi apărarea deopotrivă a tuturor claselor sociale.

Cu toate acestea, grupări politice, născute din exploatarea principiilor Partidului Naţional Liberal, partide lipsite de simţul răspunderei în conducerea neamului nostru, au transformat aceste idei de dreptate socială şi politică, în mijloace de agitaţie demagogică, care pot avea urmări nespus de triste pentru viitorul Statului Român.

Considerând ca o datorie cetăţenească ca fiecare bun român să ia parte la treburile publice şi să contribue în măsura puterilor sale la consolidarea statului român, declarăm prin aceasta că aderăm în totul la programul Partidului Naţional Liberal, care înţelege că statul român trebue să se desvolte într-un regim Constituţional Monarhic şi Democratic.

Deasemnea aderăm în totul la programul economic al partidului naţional liberal care singur a înţeles că economia noastră naţională trebue să fie condusă de capitalul şi energia românească şi care şi azi duce lupta pentru naţionalizareá vieţei noastre economice.

De altfel, partidul naţional liberal care a prezidat actele cele mai mari din trecutul statului român. războiul pentru independenţa şi războiul pentru întregirea neamului, prezintă pentru noi cea mai bună chezăşie că tot el va fi acela care va şti să îndeplinească şi marea operă de organizare democratică a statului român.

Ss. Dr. Pordea, advocat; *Antoniu Mandeal,* directorul societăţii de asigurare *Transilvania, Dr. V. Meruţiu,* prof. univ.; *P. Piso,* protopop, *Dr. Emil Colbazzi,* medic, *Emil Mureşianu,* consilier suprem de conturi; *Victor Mureşian,* consilier ministeral; *Iuliu Mureşian,* secretar financiar; *Dr. Papilian,* prof univ.; *M. Somlea,* farmacist: *Dr. C. I. Urechia,* prof. univ.; *Dr. Ing. C. Motaş, Dr. Titu Gane,* prof. univ.; *Dr. George N. Leon,* prof. univ.

Pretutindeni în Ardeal nu se citeşte de cât „Infrăţirea“

Ancheta Pariamentară în Basarabia
— Ce spune dl senator Bataria —

După cum s'a anunţat la vreme, parlamentul a instituit o anchetă în Basarabia. Unul dintre redactorii noştri a avut putinţă de-a cunoaşte punctul de vedere al d-lui senator Bataria preşedintele comisiei de anchetă.

D-l Bataria cunoscutul român macedonean, fost ministru în Cabinetul junilor Turci, cu experienţa ce-o are, a mărturisit că asemenea ancheta este unică — desigur — în analele politice.

De obicei — spune d-sa — anchetele se orânduesc asupra unor fapte precise şi se limitează în totdeauna în cadrele unei autorităţi sau instituţii. Ancheta aceasta însă, care urmează a se face asupra întregei provincii şi asupra tuturor ramurilor administrative, nu va putea în nici un caz să fie socotită ca o anchetă îndreptată contra administraţei şi armatei, după cum rău voitorii şi defăimători acestora ar dori s'o interpreteze.

Rezultatele anchetei ne vor aduce de igur multe explicaţiuni asupra multor atitudini şi puncte întunecoase din Basarabia. Aşa spre exemplu, se va putea cunoaşte în fine tot substratul atitudinei preoţilor basarabeni şi a alegerei ilegale a episcopului în persoana arhiereului Gurie. Şi desigur rezultatele acestei anchete, nu vor explica atitudinile duşmănoase şi chiar provocătoare ale multora din profesorii şi învăţătorii basarabeni, ca şi izvorul atâtor complo uri descoperite.

In acestea se resumă punctul de vedere al d-lui Bataria, şi acest punct de vedere îl socotim cel just.

In ultimul timp în parlament ca şi în toată presa duşmănoasă intereselor naţionale s'au adus critice violente şi protestări energice contra administraţiei şi în contra armatei. Cazurile de legitimă represiune a delictelor şi tuturor felurilor de acţiuni subversive au fost exagerate şi exploatate anume pentru a se discredita administraţia şi armata românească.

Tocmai când chestiunea Basarabiei formează obiectul preocupărilor noastre externe din nou, tocmai acum, din însuşi cuprinsul ţării, s'au găsit elemente care să ne îngreune situaţia prin crearea falşei legende că nu am putea exercita o stăpânire dreaptă şi civilizată.

De aceea socotim că felul în care d-l Bataria înţelege ca să lucreze comisiunea de anchetă parlamentară din Basarabia, este cel just.

Ancheta nu va avea să cerceteze administraţia românească şi nici felul, în care armata de ocupaţie îşi face datoria. Ancheta aceasta va avea să informeze parlamentul asupra stării de lucruri din Basarabia şi asupra motivelor pentru care această provincie întârzie de-a fi complect românească.

Este absolut necesar ca parlamentul să cunoască înainte de a-şi reîncepe opera de legiferare şi consolidare, în amănunţime cum stau lucrurile în provinciile alipite, şi de aceea, credem că o anchetă cu acelaş scop şi cu aceleaşi rezultate ar fi de dorit să se facă şi în Transilvania. S'ar lua atunci contact direct cu multe realităţii dureroase, care vor avea darul, desigur, de-a determina şi măsuri eficace de îndreptare.

Schimbul coroanelor

Mult desbătuta chestiune a schimbului coroanelor a capătat în sfârşit o rezolvare.

Dar cu toate că Statul a fost silit să piardă câteva miliarde cu acest prilej, totuşi soluţia adoptată nu este aceea, care să corespundă nici dreptăţei şi nici intereselor generale.

Retrăgându-se toate coroanele fără excepţie de categoriile de sume şi de posesori ai coroanelor, specula ce s'a făcut cu această monetă a fost răsplătită cu beneficii enorme.

Socotim chiar că Statul, prin felul cum a schimbat. coroanele s'a făcut direct complice cu speculatorii, acaparatorii şi contrabandiştii de coroane.

Nu este admisibil ca ministerul de finanţe să neglijeze faptul cunoscut de toată lumea că mai mult de jumatate din miliardele de coroane înscrise la schimb aparţin băncilor şi speculanţilor de tot felul. Deci, dacă acest lucru nu a putut fi neglijat, cum se poate califica altfel decât complicitate faptul că schimbul s'a făcut în favoarea acestor speculatori, dându-li-se un câştig de cel puţin 20 centime la bucată?

In felul acesta, stabilindu-se un curs unic, statul a făcut enorma şi criminala greşală de-a lua din dreptul acelor posesori de sume mici de coroane, rezultate din muncă cinstită, pentru a da un câştig ilegal acaparatorilor.

Cursul unic nu ar fi fost îngăduit decât numai dacă s'ar fi admis cursul redus al pieţei, pentru a nu se impovara statul; dar din moment ce s'a dat asupra Statului povara unui curs de schimb superior celui real, atunci trebuie neapărat ca să se facă distincţie între cei cari au sume mici, agonisite din muncă şi acei cari au acaparat pentru specula sume mari.

Statul nu trebuie să încurajeze specula, statul era dator să o lovească.

Răspunderea acestei vinovăţii nu ar trebui să întârzie de a-şi atrage sancţiunea cuvenită.

V.

Rezultatul alegerilor parţiale din Ardeal

Pezultatul alegerilor parţiale din Ardeal este următorul:

Au fost aleşi dnii:

Radu Patrulius la Gherla;

I. C. Athanasiu la Oradea-Mare;

Dr Aurel Milea la Lăpuşul-unguresc;

Dănila Vasu la Tulghes.

Acesta din urmă fără contracandidat, ca şi dl dl I. C. Athanasiu la Oradea Mare.

La Gilău s'a declarat balotaj între dnii Virgil Al. Popescu (partidul poporului) şi Ion Brezeanu (ţărănist din regat); la Sighetul Marmaţiei balotaj între dnii Grigore N. Filipescu (democrat) şi Ion Flueraş (socialist).

Alegerea dela Aiud a fost zădărnicită.

Cetiţi „Infrăţirea“

Anchetele noastre

Clinicele din Cluj

Frumuseţa clădirilor clinicelor din Cluj impresionează plăcut atât pe vizitatori, cât şi pe locuitorii oraşului. Importanţa lor creşte şi prin renumele ce şi-au câştigat în întreg Ardealul, ceeace face ca ele să fie utilizate de bolnavii celor mai îndepărtate ţinuturi româneşti.

In treacăt căutăm să le studiem organizaţia şi cercetând nevoile materiale pe care le duc în aceste timpuri, să apelăm la bunăvoinţa celor în drept precum şi la a publicului care se interesează de bunul mers al instituţiunilor umanitare.

O lege învechită

Intreaga organizare a clinicelor e bazată pe legea sanitară ungurească din 1876. In marginile acestei legi sunt alcătuite şi clinicele cari, cuprind spitalul propriu zis şi clinicile Universităţii.

Spitalul are de scop îngrijirea oricărei fel de boale intenţionând numai de-a vindeca pe bolnav cât mai curând. Clinicile urmăresc scopuri ştiinţifice şi se dedică îndeosebi studiului şi tratamentului bolilor cari durează multă vreme.

Aceste două subîmpărţiri sunt întreţinute din 2 fonduri deosebite: Acela al secretariatului Ocrotirilor Sociale pentru spital şi al Ministerului Instrucţiunei Publice pentru clinici.

Deşi fondurile acestea reunite şi date în seama unei singure administraţii, s'ar părea că oferă aceleaşi avantagii tuturor bolnavilor, legea mai sus amintită este înclinată a acorda avantagii unora. Astfel, bolnavilor intraţi la clinici le pune la îndemână toate mijloacele materiale pentru tratament. Cei intraţi în îngrijirea spitalului sunt obligaţi ca să plătească întreţinerea. Cei săraci sunt primiţi numai în măsura în care li-se pun locuri la dispoziţie de către Administraţie din „Fondul săracilor".

Faţă de astfel de întorsături ale acestei curioase legi, observi că legiuitorul ar fi avut parecă intenţia de-a nu lăsa larg deschis porţile spitalului bolnavilor săraci.

De aceea, faptul acesta curios, te face să-ţi îndrepţi privirea către organizarea spitalelor din vechiul regat unde asemenea aşezăminte au la bază caritatea. In spiritul acestei concepţii, nu se poate admite ca la spitale, întreţinerea bolnavilor să fie făcută de ei în mod direct.

Altă parte curioasă a legei este chiar în organizaţia internă şi anume: autonomia fiecărei clinici şi în acelaş timp dependinţa lor de spital.

Faptul e aşa: Fiecare director al clinicei este absolut stăpân peste clinica lui. Lucrul este destul de logic. In practică însă, deoarece peste amândouă aceste subdiviziuni este o singură Adţie se întâmplă ca şeful unei clinici, voind ca clinica ce-i este încredinţată să fie cât mai bine întreţinută, cere să i-se pună la dispoziţie toate cele necesare. Ad-ţia spitalului şi-a clinicilor însă, care ţine seamă de buget, nu poate satisface îndeajuns nevoile fiecăruia.

Din aceasta stare neclară a legei pot reeşi de multe ori nemulţumiri şi pentru unii şi pentru alţii.

Legiuitorul, probabil, nu şi-a închipuit că nu toţi oamenii pot să gândească într'un singur fel şi ca nu toţi au acelaş temperament într'un moment dat.

De aceea bunul mers al lucrurilor cere să fie o singură parte responzabilă în chestiune materială peste amândouă aceste două subdiviziuni şi după cum trebue accentuat, să fie un singur buget emanat dela un singur minister, pentru îngrijirea gratuită a bolnavilor.

O parte bună a legei vechi, care credem că nu ar trebui îndepărtată este consiliul clinicilor format de profesorii universitari respectivi, cari în adunări săptămânale ar putea face propunerile necesare. Această dispoziţiune poate da sprijinul moral tuturor chestiunilor care interesează această organizaţie.

Nevoile urgente

Scăderile organizaţiei după legea de mai sus, dar mai ales timpurile actuale a adus multe greutăţi în bunul mers al acestor aşezăminte.

Alimentaţia se face foarte greu, întrucât spitalul nu are furnizori, care să-l aprovizioneze la timp şi în mod suficient. Aceasta. se zice, că s'ar datori variaţiunei preţurilor pieţii astfel că nimeni nu are curajul să prezinte oferte pentru furnizarea articolelor alimentare, pentru mai mult timp. Din acest fapt, oameni neexperimentaţi din serviciul spitalului, sunt trimişi, prin sate chiar, să cumpere alimente. Neexperienţa lor însă, aduce o urcare zilnică a bugetului.

Transporturile fără nici o garanţie pe căile ferate aduc iarăşi o îngreuiare a aprovizionării.

Cărbunii lipsesc cu desăvârşire. Ar fi nevoie zilnică de 1 vagon până la 2 vagoane lemne. Anual trebuesc 600 (şase sute) vagoane cărbuni. Dacă am socoti de acum chiar, ar trebui până la primăvară 300 (trei sute) vagoane cărbuni.

Trebule să se ştie că până acum nu s'au putut aduce decât 5 vagoane, deşi odată se făcuse socoteala că fiecare lună vor veni câte 60 vagoane.

Acest lucru ar putea fi invocat ca o dovadă de modul în care autorităţile superioare ştiu să se îngrijească de unele instituţii de interes public. Rufăria e puţină şi în mare parte uzată. Un fapt cu totul caracteristic s'a petrecut aici şi anume: In timp ce atâtor protejaţi li se schimbau coroane în lei pe curs oficial perceptoratele din localitate au refuzat ca să înlesnească schimbul coroanelor cu care să se poată cumpăra dela Ministerul de Industrie şi Comerţ pânza necesara rufăriei spitalului.

Faptul acesta este poate exemplul cel mai clar cum înţelege chiar un guvern să lucreze chiar în folosul statului pe care îl conduce.

Credem că sunt multe amănunte care, studiate mai intens vor aduce o lumină mai clară, în cunoaşterea acestei organizaţiuni umanitare din ţinutul Ardealului. *Wy.*

Miercuri 25 Aug.
s'a deschis
marele Magazin
„MISSIR"
Cluj, Memorandului (Unio) 11
Săptămâna deschiderei se face
Rabat 5% la toate rcioanele.

Revista Presei

Datoria guvernului

Din *„România Nouă"*:

Guvernul trebue să înţeleagă că numai pornind pe calea purificărei, asvârlind peste bord pe cei ce îl compromit, punând deasupra întereselor electorale, interesele ţărei poate să guverneze cu adevărat.

Miniştrii cari compromit guvernul venit pe baza făgăduelilor democratice, trebue — dacă ei înşişi nu înţeleg ce trebue să facă —, să fie siliţi să plece.

Dacă guvernul actual nu are această putere de curăţire a neghinei din grâu, el va cădea sub povara unor greşeli cu grave consecinţe pentru ţară.

Situaţia dlui Averescu

Din *Steagul:*

Atâta timp cât încrederea ţăranilor este legată de persoana dlui general Averescu, dsa în mod logic şi cinstit nu are dreptul să canalizeze această încredere pentru a crea o moştenire spre folosul unor fii adoptivi ingraţi, şi — fie-ne iertat — nu prea destoinici, ci dsa este obligat să utilizeze capitalul ce i s-'a încredinţat în mod gratuit spre binele ţarii. Altfel încrederea ţăranilor se va risipi, şi odată cu ea se va risipi şi alcătuirea politică înjghebată pe ea, iar practic şi durabil nu va rămâne nimic pentru ţară.

O mare personalitate politică care s'a impus prin lu tă şi prin program; care a cucerit om cu om partizanii lui, care a creat un sistem de a gândi şi de a lucra în politică, poate şi chiar trebue să aspire la eternizarea sistemului lui prin alcătuirea unei organizaţiuni durabile.

Dar un fetiş, cum e cazul cu dl general Averescu, fără temperament politic, fără voinţă şi fără experienţă, dacă nu se sprijină pe forţele existente rămâne în vânt, pentru că el ne mai putând crea valori se înconjoară întocmai ca dl general Averescu şi niciodată suma valorilor nule n'a putut da ceva pozitiv.

Va înţelege măcar de data aceasta dl general Averescu situaţiunea?

Monopolul distribuţiei interne a petrolului

Din *Viitorul*:

„Cei ce au însă în acest moment grija restabilirei situaţiei financiare, sunt însă mai mult sugestionaţi de politica de înstrăinare a petrolului, decât de interesele statului.

„Dacă vre-o concepţie mai înaltă n'ar fi trezit în aceşti conducători conştiinţa folosului pe care statul român îl poate trage din exportul petrolului, atât pentru schimburile sale internaţionale, cât şi pentru interesele politicei externe, ultimele comisiuni şi misiuni străine trimise în ţară, franceză, austriacă, italiană, cehoslovacă, ca să ceară petrol statului român, ar fi trebuit cel puţin să-i lumineze asupra slăbiciunei în care ne-am pune dacă statul şi-ar perde din mână această preţioasă armă, care este nevoia pentru ceilalţi a petrolului.

„Cum este drept şi bine, exportul petrolului nostru nu poate să fie liber, ci trebue să meargă pentru a satisface statele care ne ajută şi politiceşte şi economiceşte. Iată dece libertatea exportului cum o prevede proectul Ministrului de Industrie ca transacţie pentru politica înstrăinată a colegului său dela externe, este o greşală fundamentală.

Reamintim toate aceste puncte, fiindcă din ele reies pe de o parte părţile slabe ale proectului, şi care astfel anulează principiul bun şi de interes general, care ar fi trebuit să-i servească de bază: regularea distribuţiei interne a produselor petrolifere sub directa acţiune a statului; de fapt monopolul intern al petrolului şi subprodusele sale.

Intr'un viitor articol vom arăta în detaliu ce este şi ce ar trebui să fie proectul de regulare al distribuţiei interne.

(Vintila I. Bratianu)

INFORMAŢII

In cercul fruntaşilor din comuna Avrig s'a pornit de curând o mişcare pentru crearea unui „Liceu cu patru clase" în grădina şi edificiile proprietăţii fostului baron Bruckenthal, cari edificii servesc astăzi ca sanatoriu şi funcţionează numai în lunile de vară.

*

Dl Epaminonda Papacostea a fost destituit din funcţiunea de interpret pe lângă legaţiunea României la Constantinopol pe ziua de 1 August 1920.

*

La Paris leul român în urcare a cotat treizeci şi trei şi un sfert.

*

Le Matin află din Belgrad următoarele:

Victoria comunistă la alegerile comunale din Belgrad se confirmă. Comunişti au obţinut 30 de locuri. Primarul Capitalei jugoslave va fi comunist.

Rezultate analoge au fost obţinute în toată Serbia unde şapte oraşe importante vor avea o majoritate comunistă.

*

Dr Andreiu László, a fost numit pe ziua de 1 Septemvrie judecător la Judecătoria de ocol urbană din Cluj.

Epidemia de tifos exantematic a fost complect stinsă în Maramures, unde de câtva timp bântuia cu furie.

*

Procesul d-lui advocat dr Giurgin are loc Sâmbătă 4 Sept. în sala 99, etajul I. dela Tribunalul din localitate. Desbaterile sunt publice.

*

Eri, un automobilul condus de un soldat, pe când trecea în goana mare pe Calea Regele Ferdinand I. a călcat o fată de 16 ani. Nenorocita, în stare extrem de gravă, a fost transportată la spital.

*

Generalul Averescu nu mai pleacă în concediu şi va deţine interimatul externelor; d. Argeitoianu pe al finanţelor, iar d. I. N. Angelescu va prelua subsecretariatul tezaurului.

*

Comisiunea de anchetă pentru stabilirea adevărului şi a responsabilităţilor, asupra incidentului de la Arsenal se compune din d-nii:

General Referendarul preşedinte, general Dragu, general Mihail un delegat al ministerului de interne care va fi numit şi d-l Toma Dragu, deputat din partea lucrătorilor.

Terminul Concursului pentru burse la licee şi şcoale medii se amână până la 15 Septemvrie c.

*

Se aduce la cunoştinţa publica că anul acesta s'a deschis şcoala primară de stat No. 5 din Str. Dorobanţilor Nr. 66 (fosta Honvéd-utca).

Inscrierile se vor face, atât pentru elevii români cât şi pentru maghiari în zilele de 2, 3, 4, 6 şi 7 Septemvrie, între orele 9—11 a. m. şi 3—5 p. m. la cancelaria şcoalei. 1—3

*

Socialiştii din Braşov, întruniţi în Adunare extraordinară, au votat un nou contract colectiv prin care se impune patronilor mărirea salariilor cu 80 şi 100%.

Ei au hotărît ca Sâmbătă 5 Semptemvrie să nu primească salariile decât în lei atât cât au primit până în prezent în coroane. Dacă patronii nu vor primii aceste condiţii cu începere de Luni 6 Septemvrie muncitorii vor declara greva generală.

Lucrătorii ceferişti au aderat şi ei la contractul colectiv.

*

Intrevederile dintre reprezentanţii diferitelor state aliate se dovedesc tot mai utile şi cu urmări rodnice.

Intr'adevăr, la Lucerna s'a stabilit între Lloyd George şi Giolitti un acord de o importanţă covârsitoare. Un asemenea acord va fi în curând încheiat între Anglia, Italia şi Franţa. Aceasta însemnează că deosebirile dintre Anglia şi Franţa pe chestiunea ruseasă sunt în ajun de a fi înlăturate. Înţelegerea, deplină între Aliaţi va facilita raporturile viitoare. Intâlnirea apropiată a representantului României dl Take Ionescu, la Aix-le-Bains cu Giolitti şi apoi cu Millerand trebuie pusă în legătură cu consideraţiunile de mai sus.

*

Inscrierile pentru Academia agricolă se fac între 1—8 Octomvrie în care timp se vor ţine şi examenele de admitare.

*

Anul şcolar la liceul „Gheorghe Barițiu" din Cluj se începe *Luni în 20 Septemvrie.* Examene de corigenţă şi înscrieri vor avea loc în 18. iar examenele particulare se vor începe Miercuri în 22 Sept.

Examen de maturitate nu va avea loc la acest liceu în luna lui Septemvrie, şi toţi candidaţii sunt îndrumaţi la liceul din Blaj, unde examenul de maturitate în scris începe la 20 Sept.

*

Direcţiunea Centrală din Cluj a C. F. R. face cunoscut tuturor autorităţilor civile şi militare, precum şi tuturor instituţiunilor private, cari au nevoie să transporte lemne, că trebuie să înainteze direcţiei până în cel mult 15 zile. cererile lor privitoare la cantitatea în vagoane care trebuie transportată, staţia de încărcare şi cea de descărcare.

Nu se va da curs decât cererilor înaintate în acest termen. Altfel aprovizionarea cu lemne pentru iarnă nu poate fi asigurată.

*

Unui ziar din Bucureşti i se comunică din Galaţi că a trecut prin portul dunărean un transport de peste 3000 soldaţi din fosta armată a lui Denikin îndreptându-se spre Reni. De acolo se vor înrola în armata generalului Wrangel.

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

Inaintarea poloneză stagnează. Rușii rămași la Sud au încercat contra-ofenzivă și ca prim rezultat se comunică reluarea orașului Grodno.

Polonezii pregătesc rezistența desperată la Bielostock.

Bolșevicii după „Gazeta de Voss“ nu pot să aducă trupe proaspete din centrul Rusiei pentru a opri contra-ofenzivă poloneză decât în cel mult o lună.

Prin urmare deocamdată nu ne mai putem aștepta la surprize pe frontul ruso-polon.

Se atribuie o deosebită importanță întâlnirei dintre Giolitti și Millerand care va avea loc la Aix-les-Bains la 12 Septemvrie.

Se va discuta mai cu seamă asupra problemei ruso-poloneze și tratatului dela Versailles, Giolitti cerând modificarea lui.

In fine avem ceva precis despre conferința dela Minsk.

Delegația poloneză s'a întors la Varșovia după ce a hotărît continuarea discuțiilor într'o țară neutră, Estonia sau Lituania.

Polonezii reprimă cu energie trădarea Germanilor din coridorul Dantzig, cari pretind că sunt persecutați. Turcii continuă sistematic masacrarea Armenilor provocând indignarea lumei civilizate.

TELEGRAME

Incetarea grevei în Silezia-superioară.

Nauen, 31 August.

In regiunea industrială din Silezia-superioară mișearea grevistă a luat sfârșit. Excedentul în produsul cărbuuilor se ridică, dela 20—26 August la patru sute mii tone.

Călătoria dlui Millerand în țările renane.

Lyon, 31 August.

In privința apropiatei călătorii a dlui Millerand, ziarul „Le Temps“, crede a ști că, în țările renane, primul Ministru va fi însoțit de mareșalul Foch.

In calitate de fost înalt comisar al republicei, dl Millerand va vizita Alsacia și Lorena. In ziua de 11 Septemvrie va vizita Colmar și Mülhouse. In ziua de 12 Septemvrie va sosi la Aix-les-Bains, unde va conferi cu dl Giolliti.

Franța și guvernul generalului Wrangel.

Lyon, 31 August

Ziarul „Daily Herald“, care este istrumentul de propagandă bolșevică la Londra, a publicat textul unui pretins acord care ar fi fost încheiat între guvernul francez și generalul Wrangel. In cercurile autorizate din Paris, acest așa zis document este absolut necunoscut; el a fost fabricat dela începuf până la sfârșit și el constitue — scrie ziarul „Le Temps“ — o remarcabilă dovadă de această lipsă de bună credință, care alcătuește caracterul esențial al politicei bolșevice.

Lucrători germani uciși de Polonezi

Nauen, 31 August

In localitatea Josephsthal, pe frontiera Sileziană s'au găsit cadavrele a 10 lucrători germani uciși de Polonezi și s'au desgropat în prezența ofițerilor englezi. Polonozii au atacat probabi pe acești lucrători într'o mină, unde dormeau și i-au lărât la frontieră spre a-i ucide în mod barbar. Ofițerii englezi au declarat că vor raporta atrocitățile făptuite de Polonezi în Germania.

Convenție între Dantzig și Memel

Nauen, 31 August

Comisarul suprem Tower a semnat o convenție între statul liber Dantzig și Memel, privitoare la înființarea unui tribunal suprem comun, care să reglementeze tratamentul judecătorilor și alte chestiuni.

O desmințire a Biuroului de presă român.

Lyon, 31 August

Biuroul de presă român desminte oficial știrea apărută în mai mult ziare străine despre demisiunea cabinetului Averescu.

Ambasadorul Germaniei la Paris.

Lyon, 31 August

Drul Mayer, ambasadorul Germaniei la Paris, a făcut o vizită la Quai d'Orsay, Luni dimineața pentru a anunța oficial secretarului general al ministerului de externe francez, că a reluat direcțiunea serviciilor ambasadei.

Dl Viviani în America de Sud.

Lyon, 31 August

Dl Viviani, fost președinte al consiliului de miniștri în Franța, a ținut o strălucită conferință la Montevideo asupra temei următoare „înainte, în timpul și după Marna“.

Răsboiul Ruso-Polon

Radiotelegrama lui Cicerin

Lyon, 31 August

Intr'o radiotelegramă adresată lui Witos, primul ministru polonez, Cicerin declară că intențiunile pașnice ale guvernului polonez corespund celor ale guvernului Sovietic. El adaogă că relațiunile amicale cu poporul polon sunt o necesitate.

Ofensiva bolșevică.

Nauer, 31 August.

In ofensiva lor, care progresează, Ruși au reluat orașul Grodno — și amenință Bielostock.

Opinia publică germană și situația ruso-polonă

Lyon, 31 August

Ziarele germane socotesc că contra-ofensiva, pe care o pregătesc bolșevicii, se va isbi, în sectorul Brest-Litowsk—Bielostock, de o puternică rezistență din partea Polonezilor. Mai mult încă bolșevicii nu-și vor putea aduce rezervele decât peste câtăva vreme și răstimpul acesta va fi folosit de Polonezi.

Transferarea negocierilor ruso-polone

Lyon, 31 August

Prințul Sapieha, ministru de externe și o parte din delegația poloneză la Conferința dela Minsk s'au întors la Varșovia, scrie ziarul „Le Temps“. Rușii au admis necesitatea ca negocierile să se facă pe un teritoriu neutru. Ei propun Estonia, unde au făcut demersuri pe lângă guvernul estonian. Polonezii au primit și acceptarea Letoniei pentru Riga.

Se pare prin urmare că nu le-a mai rămas ambelor părți decât a se înțelege asupra alegerei definitive a orașului.

Un bloc al Europei Centrale

Ziarul „Neue Freie Presse“ din 20 August anunță din Leibach următoarele:

Organul *„Jugoslavia“* se ocupă într'un articol de fond cu chestia confederațiunei dunărene. Micile state din Europa Centrală vor forma o alianță într'un scop deosebit decât s'a crezut de unii. E vorba de un bloc al Europei Centrale, destinat a scoate această parte a continentului de sub influența diplomaților. Noul bloc va constitui o garanție a păcei formând un instrument pentru rezolvarea diferendelor, care se vor ivi în viitor. Nu se precizează dacă și România va adera la alianță. E cert însă că România va trebui să intre în alianță tot așa ca și Austria și mai târziu Ungaria.

Grecii sunt atacați

Comunicat grecdin 25 August

Forțe dușmane susținute de cavalerie și artilerie au atacăt detașamentul Demerdgi în dimineața zilei de 20 August.

Profitând de superioritatea lor numerică inimicii au căutat în mai multe rânduri să învălue detașamentul nostru fără succes însă. Luptele au continuat toată ziua; a doua zi un puternic contra-atac i-a respins cu pierderi grele.

Am avut 4 ofițeri și 60 de soldați răniți. Pierderile dușmanului sunt mari. Am făcut 24 prisonieri.

Știri din Ungaria

— Pregătiri răsboinice — „Infanteria națională“ — Revoluție? —

După știri noi pe cari le primim din Ungaria, spiritele maghiare sunt în majoritate pentru un nou război în scopul de a reocupa teritoriile vechii Ungarii.

Ofițerii sunt toți pentru război; deocamdată fac concentrări de trupe în Budapesta și recrutează tineri din massele țărănești necontaminate de comunism.

S'au înființat în Budapesta două noi fabrici de muniținni cu ajutorul câtorva resturi de mașini primite din Italia. Se spune că s'ar fi cumpărat din Italia muniținni și arme.

Horthy a ajuns realmente stăpânul Ungariei cu drepturile și atribuțiunile unui adevărat rege. Gărzile albe se numesc acum „Infanteria Națională“. Cei cari mai folosesc însă cuvântul de „gărzi albe“ sunt pedepsiți.

Recrutările privesc pe toți bărbații între 18—35 ani. Se prezintă mulți voluntari, unii chiar în vîrstă de 60 de ani, din cauză că lipsa alimentelor îi pune în imposibilitate de a se hrăni singuri.

Paralel cu aceste, se observă în Bupapesta *o vie mișcare între muncitori, se vorbește de eventuala izbucnire a unei mari revoluții.*

Deși recrutările continuă armatele foarte rău îmbrăcată și slab nutrită; e însuflețită însă de sentimente războinice.

Ultime informații

Comitetul executiv al partidului poporului, recunoscând dreptul dlui general Averescu de a face remaniere ministerială cum și când va vrea D-sa, majoritățile parlamentare care aduseseră la cunoștința prmului ministru nemulțumirea lor împotriva dlor Tășlăoanu, Negulescu, Văleanu și a miniștrilor fără portofolii, au fost în modul acesta dezaprobate de comitet.

*

Dl Flondor, căruia i-s'a oferit să intre în guvernul actual, nu o va putea face acum fiind bolnav. Se afirmă totuși că la însănătoșire va lua locul dlui Oct. Tășlăoanu, ca ministru al Industriei și Comerțului.

*

In urma vizitei dlui Benes, Republica Cehoslovacă a admis rectificări de graniță în Maramureș. Localitățile Apșa de sus și Apșa de jos ne revin; în privința localității Apșa de mijloc s'a numit o comisiune compusă din d-nii Stârcea și Demetrescu-Brăila, care împreună cu comisiunea cehă va decide.

*

S'au întocmit cinci comisiuni parlamentare pentru studiarea proiectelor de legi în timpul vacanței parlamentului. Din ele fac parte și d-nii Atanasiu, Cioc, Radu Patrulius și Citta Davila, cari sunt numai candidați de deputați și n'au fost aleși încă.

*

Banca Națională a început plata coroanelor declarate.

*

Se afirmă că ministerele provinciilor alipite se vor desființa în curând, rămânând în schimb locuri efective în guvern pentru fruntașii din ținuturile alipite.

*

Se crede că alianța dintre România și Serbia se va reînoi.

Dl inspector administrativ Fălcoianu o fost transferat. In locul d-sale a fost numit dl Marin Simonescu Rămniceanu, care însă a refuzat.

*

Ca delegați ai României în Liga Națiunilor au fost numiți dnii Titulescu, ministru de finanțe, Toma Ionescu, profesor universitar și P. P. Negulescu, ministrul instrucțiunei publice

*

Comisiunea de anchetă dela Arsenal s'a complectat prin numirea dlor Oscar Niculescu, președintele Curții de apel din București, Popovici-Tașcă, secretar general al Ministerului de interne, general Dragu, Popovici, secretar general al ministerului muncii și Toma Dragu.

*

Lucrătorii au cerut să se numească o nouă comisiune de anchetă cu privire la incidentul dela Arsenal, compusă din reprezentanți ai ministerelor de interne, muncă și justiție și ai lucrătorilor.

*

Au sosit cu trenul la Chitila venind din Paris M. S. Regina și principesele Elisabeta și Marioara. Dela Chitila trenul a plecat la Sinaia.

*

Congresul cooperativelor orășenești, sătești și al băncilor populare ținut la Craiova a votat o moțiune cerând unificarea legislației cooperatiste în România Mare, formând un tot, cu organe de conducere deosebite de cele de control. S'a cerut deasemenea ca la sate conducerea s'o aibă preoții și învățătorii.

*

Svonurile ce se răspândesc cu privire la o apropiată remaniere sunt desmințite de înșiși membrii guvernului, cari o consideră ca pe o chestiune ce-și va primi soluțiunea abia pe la sfârșitul lunei Octomvrie.

Viața economică, industrială, comercială, financiară

Două consfătuiri ale comercianților din Cluj

Aseară, 2 Sept. a avut loc în sala cea mare a Camerei de comerț din localitate o consfătuire a comercianț lor din Cluj pentru a se lua noui deciziuni în chestia băieților de prăvălie și a lucrătorilor cari nu-s mulțumiți nici cu schimbul nici cu salarul.

Se știe că în anul trecut, a luat ființă un contract între băieții de prăvălie și patroni, prin care se stabilise prețuri egale și fixe pentru toți lucrătorii indiferent din ce fel de magazin făceau parte. Acest contract expiră pe ziua de 6 Sept. 1920. In consfătuirea de aseară făcută mai ales în vederea încheierii unui nou contract, comercianții textili și cei ferari au refuzat de a mai fixa salarul egal și colectiv. Toți lucrătorii au cerut ca să li-se plătească pe luna August leafa în proporție de 1 la 1. Patronii au hotărît să le plătească 1 la 2 începând chiar cu luna August, neputând ajunge la o înțelegere s'a hotărît ca ambele părți să trimită câte doi delegați dela fiecare magazin pentru a începe noui discuții.

O a doua cerere a băeților de prăvălie e mărirea salariilor în proporția următoare:

Cei cari aveau până acum 800 cer sporirea la dublu, cei cu 1200 cer sporirea cu 80 la sută cei cu 1600 cer sporirea cu 70 la sută cei cu 2000 cer sporirea cu 66 la sută și cei 2500 cer sporirea cu 40 la sută.

In această nouă nemulțumire a lucrătorilor nu s'a luat până acum nici o deciziune.

Nu știm ce rezultate vor da nouile tratative între patroni și lucrători, fapt este însă, că ele vor fi un nou motiv pentru comercianți de a urca prețurile tuturor articolelor din comerț, dacă nu se va lua nici o măsură de către autorități.

*

Simultan cu ședința dela Camera de Comerț s'a ținut o a doua consfătuire a negustorilor la casa județului, unde a luat parte *comenduire pieței și dl profesor universitar I. Ciobanu.*

Comenduirea a propus comercianților ca odată ce coroanele vor dispare de pe piață să se equivaleze și prețurile tuturor ărticolelor cu cele dela București, plus bine înțeles, cheltuelile de transport.

La această propunere lăudabilă, a comănduirei, proprietarii hotelieri s'au opus foarte mult. Cu toate intervențiile celor ce susțineau propunerea comenduirei nu s'a ajuns încă la nici o deciziune precisă.

Domnul prof. I. Ciobanu cere comenduirei și poliției să procedeze la luarea diferitelor măsuri necesare contra precupeților de zarzavaturi din piețele Clujului care ridică prețurile pe zi ce trece.

In ceeare ce privește modul cum se vor acomada negustorii cu schimbul de 1 la 2 în fixarea prețurilor la diferitele articole de comerț, nu s'a hotărît nimic, urmând ca după 10 Sept. când se va termina cu schimbul, să se ia deciziuni în această chestiune.

Din diferitele discuții pe care le-am avut, personal, cu mai mulți comercianți din orașul nostru am obținut următoarele lămuriri. *Toți negustorii evrei și maghiari* caută să te convingă că pentru dânșii ar fi un dezastru dacă ar vinde mărfurile cu mai puțin de jumătate prețul lor socotit în lei. Cu alte cuvinte o păreche de ghete care costa 1700 cor. se ve vinde, acum după schimb, cu 850 lei când la București o păreche de ghete costă 300 lei. *Cu toate acestea firma Luca Niculescu și Misir care dispun de mărfuri superioare celorlalte firme din Cluj, vinde, un articol care îl vindia înainte spre ex. cu 900 cor. în urma schimbului, îl vinde cu 300 lei. Cum se esplică că cele două firme,* care de altfel și-au dovedit și până acum cinstea și constiințiozitatea la servirea publicului, au posibilitatea să reducă prețurile în lei la 1/3 din prețurile în coroane, *iar Ungurii și Evreii nu pot să facă acest lucru?!* In aceasta capitală chestiune ce a luat naștere odată cu schimbul, trebuiesc luate cele mai severe și mai grabnice măsuri. *S. P.*

Catedre vacante la Școlile Normale

La școlile normale din Transilvania mai sunt a se ocupa următoarele catedre vacante:

ȘCOLI NORMALE DE FETE:

1. ARAD: Muzica vocală și instrumentală (violină-pian).
2. CLUJ: Muzica vocală și instrumentală (violină-pian).
3. LUGOJ: Științi pedagogice, limba română.
4. ORADIA-MARE: Limba română.
5. SF.-GEORGE: Limba română, Științi naturale, și o învățatoare la școala de aplicații.

RCOLI NORMALE DE BAEȚI:

1 CLUJ: Limba franceză, Științi naturale, Matematică și Fizică, Desemn, Caligrafie și Gimnastică.
2. CARANSEBEȘ: Limba franceză, Matematică și Fizică.
3. DEVA: Fizico-chimice.
4. ORADIA-MARE: Limba română, limba franceză, științe naturale, muzica vocală și instrumentală (violină, pian).
5. SATU-MARE: Limba română, franceză, științe naturale, fizico-chimice, desemn, caligrafie, muzica vocală și instrumentală (violină, pian).
6. SIGHET: Știință pedagogică, matematică și fizică.
7. TG.-MUREȘ: Limba română, fránceză, fizico-chimice, muzica vocală și instrumentală (violină pian) și desemn.
8. ZALAU: Franceza, desemn.
9. TIMIȘOARA: Română, fizico-chimice, gramatica.

Petițiile sunt a se adresa secretariatului instrucțiunii din Cluj, până la 15 Sept. a. c., însoțite de certificate de studii.

p. Secretar general,

Dr. Ion Mateiu.
dir. inv. normal și primar.

Buletin economic

Cursul schimbului la Paris.

Londra	51·44
New-York	14 51
Belgia	106·50
Italia	67·75
Praga	24 50
România	33·25
Elveția	237·50

*

Cursul la București al monedelor străine;

Mărci	103—105
Ruble	70—72
„ Kerensky	25,50—24,50
Leva	74—76
Franci francezi	360—370
„ elvețiani	725—750
Lira sterline	140—150
„ italiane	250—26
„ otomane	36—38
Dollari	47—49

*

După informațiile oficiale ale ministerului de agricultură din Budapesta, recolta cerealelor în Ungaria nu este satisfăcătoare pentru anul curent.

*

La Cattaro s'a înființat o societate de navigațiupe jugoslavă sub numele „Jugoslawinski Lloyd" cu un capital de 100. mil. coroane.

*

In Jugoslavia începe stampilarea obligațiunilor de împrumut de războiu conform statutului dela Versailles.

*

Se anunță din Budapesta că societățile maghiare pentru industria lemnului au format din interesele lor din Transilvania un trust și au ridicat capitalul cu ajutorul unei societăți italiene pentru a exploata pădurile lor situate în România.

*

Dl Garoflid, ministru de stat și președinte al comitetului agrar, a plecat în Basarabia, pentru a face o amănunțită cercetare asupra situațiunei împroprietăririlor, din acest ținut, căci, din pricina lipsei unei norme precise, împroprietărirea a creat atâtea nemulțumiri în rândurile sătenilor basarabeni.

*

Societatea americană „Overseas Securities Corporation" din New-York a oferit atașatului nostru comercial pentru Franța prin reprezentantul ei dl E. Loeschvigg, inginer de arte și manufactură. Paris, finanțarea de interprinderi de utilitate publică existente sau viitoare din țară. Finanțarea cuprinde: interprinderi de alimentare, industrie textilă, industrie metalurgică, mine și instalațiuni chimice, uzine de producțiune electrică pentru iluminație și forțe motrice, uzine de gaz, căi ferate, lucrări publice și altele.

Viața sportivă

Jocurile Olimpice dela Anvers continuă cu aceeași vioiciune.

Clasamentul general la atletism a dat următoarele date:

America	169	puncte 1/2
Anglia	68	„
Finlanda	58	„ 1/2
Suedia	51	„ 1/2
Franța	19	„
Africa de sud	16	„
Italia	16	„
Canada	10	„
Danemarca	7	„ 1/2
Norvegia	5	„
Noua Zelandă	5	„
Olanda	4	„
Belgia	2	„

Retragerea coroanelor

După cifrele oficiale, s'a declarat în tot cuprinsul României Mari suma totală de

8 miliarde 200 milioane coroane

în modul urmator:

In Vechiul Regat

La București: 1 și jum. miliard.
In celelalte orașe din Vechiul Regat: 330 milioane.

In Bucovina

La Cernăuți: 1 și jum. miliard.

In Transilvania, Banat și părțile ungurene

La Cluj: 1 miliard 132 milioane, din cari 126 milioane în bancnote a 10.000 coroane.
La Oradia-Mare: 1 miliard 297 milioane, din cari 46.680.000 în bucăți a 10.000 coroane.
La Timișoara: 1 miliard 158 milioane, din cari 40 jum. milioane în bucăți a 10.000 coroane.
La Sibiu: 744 millioane, din cari 63 milioane în bucăți a 10.000 coroane.
La Brasov: 944 milioane, din cari 67 milioane în bucăți a 10.000 coroane.

Infiltrațiunea a fost de 5 miliarde

Dacă ținem seamă că la stampilarea coroanelor făcută acum doi ani s'au prezentat la stampilare 3 miliarde 200 milioane, vedem că coroanele introduse în urmă și stampilate prin fraudă se ridică la cifra enormă de nu mai puțin

5 miliarde!

*

Iată textul jurnalului Consiliului de ministri prin care s'a decis preschimbarea coroanelor pe cursul de cinzeci de bani:

Consiliul ministrilor în ședința sa dela 20 August 1920:

Deliberând asupra referatului cu nr. 36402udin 020 al d-lui ministru al finanțelor privitor la stabilirea cursului coroanei;

Având în vedere cele cuprinse în acel refarat și ținând în seamă că suma totală a coroanelor declarate pentru preschimbare este de circa 8 jumătate miliarde coroane;

In baza art. 3 al legei pentru retragerea din circulațiune a coroanelor și rublelor.

Decide:

Cursul coroanelor pentru preschimbarea lor în lei se stabilește la cinci-zeci de bani de fiecare coroană.

Din fiecare sumă declarată peste cifra de una sută de mii de coroane se va reține (5 la sută) cinci la sută, pentru a acoperi cheltuelile făcute cu schimbarea coroanelor.

(ss) General Al. Averescu, C. Argetoianu, Take Ionescu, D. Greceanu, T. Cudalbu, General Văleanu, Octavian Goga, C. Garoflid, General Răşcanu, Sergiu Niță.

Socotindu-se necesară o reglementare generală a condițiunilor, în cari se vor transforma în lei prețurile mărfurilor socotite în prezent în coroane întru cât majoritatea mărfurilor au fost plătite de negustor în lei, iar prețul s'a transformat în coroane, socotindu-se un curs de schimb care a variat, în ultimele patru luni, între 3.50 și 4 coroane leul, s'au luat următoarele dispozițiuni.

Incă cu începere de la 27 August cor., toate magazinele vor afișa prețurile în acelaşi timp în coroane și lei socotindu-le prin transformarea în lei a actualelor prețuri cu coroane, pe baza relațiunei 1 leu egal 3 coroane 50 heleri.

Negustorii vor preschimba coroanele în zilele de 9 și 10 Septemvrie 1920, fiind obligați să primească până la preschimbarea costul mărfurilor fie în lei, fie în coroane, după convenția clientului.

Se exceptează negustorii din localitățile, unde nu sunt oficii de schimb, cari pot schimba coroanele cu începere dela 7 Septemvrie 1920.

Orice încercare de a stabili prețurile în lei, pe altă bază de calcul, precum și refuzul de coroane, înainte de preschimbarea efectivă, se va socoti ca specula și pedepsi în consecință.

Prețurile rezultate în lei rămân în igoare până la fixarea prețurilor normale sau maximale.

*

Citim în *„Viitorul"*:

Guvernul continuă să meargă pe drumul indicat de dl Take Ionescu.

Finanțele țărei sunt la dispoziția speculatorilor. Pentru ei s'a făcut schimbul coroanelor, pentru ei se va face mâini acel al rublelor.

Indiferent de sume, indiferent de provenienția lor, speculatorul din București ce și-a procurat milioanele de coroane cu 20 bani una, va primi pentru fiecare coroană 50 bani.

In acest timp țăranul ardelean ce și-a agonisit cu greutate, ca preț al muncei și produselor sale, o sumă de câteva mii de coroane, va fi tratat la fel cu contrabandiștii și speculatorii. Ba încă mai mult: prin propaganda făcută de speculator el n'a declarat coroanele în speranța unui curs mai ridicat lor aceiași speculatori cari au avut grija să declare o sumă înzăcită de cât aceia ce în realitate o aveau, le cumpără pe nimic coroanele, furându-le astfel întreaga munca lor și prefăcându-i în dușmani al Statului, pe care ei dau vina acestei spoliațiuni.

Iată ce a pricinuit unificarea monetară a dlui Take Ionescu făcută în vederea speculei pe un curs ținut secret pentru... acei ce nu erau în anturajul ministrului.

Iată pentru ce nu s'a admis propunerea ca cursul să fie proporționul cu mărirea sumelor declarate și provenienția lor.

Cerem din nou, în numele opiniei publice, ca guvernul să-și rezerve dreptul de a nu preschimba coroanele a căror proveniență nu se poate justifica, ca speculatorii și acaparatorii contrabandiști să nu fie supuși acelu aşi regim ca și populația cinstită și muncitoare din Ardeal.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Revista Ramuri
Craiova.

In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Mariu Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cestire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

Se primesc spre publicare la Biroul Administrației ziarului

„INFRĂȚIREA"

din **Cluj, str. Universității Nrul. 2,**

ori și ce feli de Anunțuri și Miça publicitate cu prețurile cele mai avantagioase din tot Ardealul, Bucovina, Banat și vechiul Regat. □

Se caută

pentru restaurantul și cafeneana „New-York"

fete

curat îmbrăcate, cari să știe vorbi și românește pentru a face serviciu de chelner pe lângă plată bună. *Direcțiunea Hotelului.*

Secretariatul general al Instrucției și Cultelor, Cluj.

No. 783—920. Pres.

Publicațiune.

Se aduce la cunostință generală că Secretariatul Instrutiunei și Cultelor din Cluj dispune de următoarele burse pentru anul școlar 1920—21

1. 20 durse a 25000 lei anual pentru elevii cari freguientează cursurile conservatorului de muzică și declamație din Cluj.

2. 10 burse a 8000 lei anual pentru complectarea și perfecționarea artelor în străinatate.

Doritorii de a obține burse specificate la punctul 1 vor face cerere dovedind cu acte: I Studiile ce au făcut până in prezent frecuența regulată la cursuri și notele obținute.

II. Certificat emanând dela autoritățile în drept și dovedind starea materială și familiară.

III. Dovada că sunt cetățeni români având conduita și bună reputație în societate.

Toți candidați care indeplinesc condițiunile de mai sus vor fi supusi unui examen asupra cunoștințelor artistice ce le posed și care se va ține în ziua de 29 Septemvre a. c. ora 9. dimineață în localul bonservatorului de muzică din Cluj în fața unei comisiunei numită de Secretariatul general.

Candidații dela punctul 2 vor prezenta odată cu cererea:

1. Un certificat de terminarea studiilor în specialetatea ce o posed dela una din școlile din țară s'au străinătate și ori ce acte s'au lucrări din care se pot constata valoarea artistică a candidatului.

2. Certificat dela autoritățile în drept dovedind starea materială și familiară.

3. Dovadă că sunt cetățeni români și având conduită și bună reputație în socieate. Dispozițiunile ce se vor mai lua în această chesvor fi publicate la timp.

Cererile se adresează până la 15 Septemvrie secțiunei a IX. din acest Secretariat.

Secretar general:
D. Prie.

Poliția de stat Cluj.
Secția prezidială.

No. 6120—1920.

Ordonanță.

Având în vedere că curățănia în acest oraș lasă mult de dorit în consecință ordon urmatoarele.

Fiecare proprietar de casă în interiorul edificiului (curte) e dator a ține cea mai exemplară curățănie. Proprietarii de casă precum proprietarii de Cafenele, Restaurante, prăvălii sunt datori dimineață, până la oarele 1 săși curețe trotuarul iar peste zi să-l țină curat. Acei carii se vor suustrage dela executarea acestei ordonanțe se vor pedepsi conform legilor în vigoare.

Cluj, la 27 August 1920.

Caracioni
p. șeful poliție.

Poliția de stat Cluj.
Secția prezidială.

No: 5930—1920.

Concurs

Poliția de Stat Cluj, având lipsă de un ferar, pentru potcovirea cailor în număr de 19, publică concurs.

Doritorii sunt rugați ași inainta ofertele în scrs, la Casarmă poliției Calea Victoriei Nr. 75 până la 15 Septemvrie 1920.

Cul, la 31 August 1920.

Caracioni
p. șeful poliție.

SE CAUTĂ

la Adminisrația ziarul Infrățirea **un Șef** de Expediție care a mai lucrat la gazete. □ □

Pentru Dnii Profesori

A apărut Istoria Românilor pentru cl. IV. secundară de N. A. Constantinescu, Profesor. Aprobate de onor. Minister 1920. redactata în special pentru elevi din regiunele liberate.

160 pagini cu Prețul de Lei 25.
Editura Locco.

I. NACHT
BUCUREȘTI

BIROUL: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29.
DEPOZITUL: Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26.

Vinde en gros cu prețuri sub orice concurență:

Tabla albă, neagră, plumbuită și galvanizată — **Curele** de piele, balata și păr de cămilă — **Klingherita, Asbest** și **Cauciuc** în plăci - **Garnituri** de asbest simple și grafitate. Fibră VULCAN — **Table** și **Bare** de alamă și aramă — **Cositor, compoziție, antimoniu, plumb** și **zinc** — **Oțel Rapid. Pânza de smirghel** — **Suruburi** mecanice și pentru lemn. Nituri, Piulițe — **Nituri de arama** pentru cazane și curele — **Becuri, sârma, litza** electrică. Sârma de BOBINAJ — **Electromotoare** 440 și 220 volți.
Tub Bergmann — **Tevi de gaz** și **fittinguri.**

Căutăm băeți

de serviciu la Administrația și Redacția ziarului.

Abonați-vă la

ziarul Infrățirea

cel mai răspandit și bine scris.

Ori cine poate câștiga zilnic 300—400 de coroane

chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris. □ □ □ □

CĂUTĂM vânzători pentru ziarul INFRĂȚIREA

S'A DESCHIS CEL MAI MARE MAGAZIN

din Transilvania

Filiala Luca P. Niculescu la Hora Țărănească Cluj,

Palátul Fehér Bárány.

Asortat cu un bogat asortiment de tot felul de manufactura, Bumbac de tors, fitan de tors, ștofe pentru haine bărbătești și de dame. Carton calitatea întâia 80 cm., și grenadir alb 120 cm. à 100 Cor. metru și diferite sorturi de jolj și molino — **Cu prețurile cele mai reduse și mărfurile cele mai bune și moderne.**

Vânzare Engros și Endetail.

In strada Eötvös No. 22 se găsesc

de vânzare 2 porci grași

se pot vedea în ori și ce zi

Anunț.

Corpul 6. Armată are de construit mai multe barăci de lemn pentru Grupul 5 Aeronautic (Samoșfalău). Cei ce doresc a oferta pentru aceasta lucrare să se prezinte la C. 6. A. Serviciul geinului pentru a studiă planul și în ziua de 6 Septembrie orele 12 să se prezinte cu ofertele scrise.

Comandantul Grupului 5
Aviație de Recunoaștere
Maior Aviator:
Enescu.

Se caută Dactilografă

bine retribuită pentru ziar

Ase adresa la Administrație.

ZIARUL

INFRĂȚIREA

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina si vechiul Regat

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI
Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universitetii Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 28 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini — Sâmbătă 4 Septemvrie 1920

Infrăţirea

Anunţuri: La administraţia ziarului şi agenţiile de publicitate

REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaş II.) TELEFON No. 211.

Abonamente: 1 an . 240 cor. — 120 lei; 6 luni . 120 „ — 60 „; 3 luni . 60 „ — 30 „

Un cuvânt pentru presa maghiară

Când am piecat să ne luăm şi noi partea noastră în marea şi importanta operă de consolidare a statului, şi, hotărâţi a-ne pune în serviciul acestui ideal, am ales calea bunei înţelegeri, a înfrăţirei dintre cetăţenii fără deosebire de clasă şi naţionalitate, desigur, încercăm o mare desamăgire, când, în loc să fim ajutaţi în aceste străduinţi ale noastre tocmai de acela, cari, ca şi noi, ar avea chemarea să se pună cu toate puterile în serviciul binelui obştesc al paşnicei convieţuiri şi al armonizării intereselor particulare cu interesele superioare ale societăţii, vedem zilnic cum această „altera pars", *pressa maghiară*, prin atitudinea ei contribue tot mai mult la înăsprirea relaţiilor dintre noi, şi ne sileşte ca tot timpul preţios ce l'am putea folosi arătând căi şi mijloace cari ar putea netezi contrastele, să ni-l folosim luptând contra tuturor piedicilor, pe care această pressă încearcă să le ridice în drumul acţiunii noastre.

Ne întrebăm: „cui prodesi?"

Cauzei maghiare, desigur că nu, căci să mă folosesc de vorbere lui Max Nordau „e absurd până la ridicol să cauţi ceartă naturii pentrucă nu te-ai născut leu". Doar nu vor crede reprezentanţii ziaristicei maghiare, că vor putea schimba cursul unei vieţi istorice, că vor putea vreodată să reia stăpânirea măcar pe o palmă din pământul unităţii noastre naţionale? Vor oare să înfrunte puterea istorică a unor realităţi neclintite? Işi dau ei seama de focul ce arde încă sub spuză şi pe care noi am reuşit a-l potoli numai printr'o generoasă impulsiune de nobleţă romană? Vor cu ori-ce preţ să răscolească focul şi să provoace răfuiala cea mare, pe care a pronosticat-o contele Károlyi, şi la care noi am renunţat sub mângâierea dulce a drapelului român?

Ce vor, însfârşit, prin toată conduita lor de ură şi de provocare? Servesc ei oare cauza dreptăţei? Le este oare libertatea ameninţată, ori măcar trasă la îndoială? Nu văd aceşti miopi mănuitori ai condeiului, că încă şi astăzi populaţia românească a Ardealului rabdă nedreptatea stăpânirii maghiare, că ungurii şi azi sunt în plenitudinea acelei situaţii privilegiate, la care au ajuns numai prin uzurparea drepturilor noastre?

La poştă, la tren, în ofiicii şi azi trebuie să ne folosim de limba maghiară şi nu arareori se întâmplă că limba română e batjocorită şi disprețuită. Funcţionarii au rămas în funcţiile lor şi numai aceia au fost înlăturaţi cari singuri au renunţat, din pricina trufiei, la oficiul lor, crezându-se încă tot în patria lui Horty. Beneficiile statului sunt toate în mâna lor ca şi înainte şi li-se îngădue atâta libertate de conştiinţă, ori de „*Inconştienţă*" încât pot să demonstreze împotriva unităţii statului, sărbătorind ziua Sfântului Ştefan. Dar presa maghiară ardeleană, se deosibeşte cu ceva de pressa din Ungaria? Nu găsim chiar şi în partea nesuprimată de cenzură, cele mai temerare atacuri şi insulte la adresa statului Român, pe cari dacă le-am fi scris noi în vremurile lor, am fi fost arşi de vii?

Ei bine ce vor atunci gazetarii maghiari?

Vorbesc ei în numele maghiarimei de-aici, ori reprezintă încă tot vechea Ungarie? Işi servesc numai interesul lor personal, de câştig, profitând de situaţia nenorocitului popor maghiar, ori sînt într'adevăr după cum îi descopere o gazetă locală magniară — agenţii lui Horty?

Si când ştim, că ne aflăm în faţa unei ambiguităţi, când ştim că *pressa maghiară*, aproape în întregime, o reprezintă *redactori ovrei*, oare nu avem dreptul să adresăm şi maghiarimii şi ovreimii din Ardeal întrebarea *dacă înţelege cumva să se solidarizeze cu această operă destructivă a pressei numită maghiară?*

Şi-o recunosc maghiarii de pressă a lor, şi-i recunoaşte ovreimea pe aceşti gazetari de depozitari ai sentimentelor şi intenţiunilor ovreimii faţă de noi şi faţă de statul care-i adăposteşte?

Aşteptăm un răspuns precis, pentrucă vrem să ştim dacă mai putem fi folositori neamului şi ţării, ţinând condeiul în mână, ori să aruncăm dela noi condeiul şi să începem lupta acolo unde ni- se dă cu mijloacele pe cari le vom crede mai efective pentru a ne apăra cinstea şi dreptatea neamului nostru.

a. c.

Mormintele dela Argeş

Primim dela dl prof. Al. Lapedatu următoarele :

Domnule Director !

Permiteţi-mi două cuvinte de lămurire la nedumerirea ce încheie notiţa dv. de eri cu privire la nouile descoperiri dela Curtea de Argeş.

Prezenţa floarei de crin ca motiv ornamental pe resturile de veşminte ce s'au mai găsit într'unul din mormintele descoperite la Argeş, nu trebue să ne ducă până la presupunerea că acolo ar putea fi îngropat un membru al casei de Anjou — care avea ca emblemă floarea de crin.

Suntem doar în sec. XIV. al dominaţiei angevine (Carol Robert şi Ludovic cel Mare) în Ungaria şi al raporturilor de vasalitate ce existau atunci între Voevozii transalpini (din Ţara Românească) şi aceşti Argevini, — raportori cari explică prezenţa florii de crin pe monetele latineşti ale domnilor noştri din acest timp şi tot aşa negresit, motivul ornamental ţesht pe resturile de veşminte domnesti dela Curtea de Argeş.

Alex. Lapedatu.

Pacea cu Ungaria

S'au făcut demersurile pentru reluarea raporturilor normale cu Ungaria. Reprezentantul nostru la Budapesta a şi fost agreat de guvernul ungar şi, în curând, Bucureştii vor adăposti pe reprezentantul Ungariei.

Legaţiunea dispărutei monarhii dualiste nu va şti desigur pe cine să adăpostească. Lichidarea moştenirei nu a stabilit încă cui dintre supraveţuitori îi revine localul din Bucureştii: Austriei sau Ungariei?

Justiţia imanentă, mai curând de cât ne-am fi putut aştepta, ne-a învrednicit să aşteptăm astăzi în capitală sosirea nu a puternicului reprezentant al temutei vecine, care, în numele celor două state, să ne impuie părăsirea fraţilor subjugaţi, ci numai simplii reprezentanţi ai celor două ţări reduse la limita drepturilor lor, depăşită odinioară peste trupul atâtor popoare. Simpli reprezentanţi ai Ungariei şi ai Austriei, reduse la adevărat lor valoare, ocupând locul modest la care dă dreptul puterea ce-o reprezintă, vor şterge pentru totdeauna amintirea vremurilor trecute. Iar reprezentul nostru la Budapesta uniforma ţării sale ie pe sala parlamentului din Buda, nu va putea să nu-şi amintească, tresărind de mândrie, că pe frontispiciul acelei clădiri a fluturat odată, triumfător, drapelul românesc.

Şi, ni-le amintim acestea nu pentru a ne mulţumi orgoliul şi a-l stimula, ci numai pentru ca, trăind clipă cu clipă sfârşitul triumfător al epopeii noastre să, folosim din fiecare învăţământul pilduitor.

Dreptatea, zugrumată un mileniu, am impus-o în sfârşit. Ea ni este acum, cu sau fără voinţa foştilor opresori, recunoscută de lumea civilizată. Nu mai poate fi contestată. Triumfătoare, ea impune a fi respectată.

Puterea neclintită a armatei şi tradiţia aceştia ne-o garantează. Să trecem însă dincolo de limita acestei dreptăţi, aceasta nu vom face-o nici odată, ca unii cari nu suntem stăpâniţi de un orgoliu de rasă bolnăvicios.

De aceia reluarea relaţiilor cu Ungaria, din partea noastră, nu poate fi decât o mână întinsă cavalareşte adversarului învins.

Intre noi şi Ungaria nu se deschide, prin sfârşitul războiului, un proces dintre două popoare, între noi se închide un proces, cu sentinţa definitivă, în numele unei dreptăţi istorice. Nu putem fi stăpâniţi decât de-o sinceră dorinţă de bună vecinătate.

Numai generaţiile de azi, care au cunoscut, în Ungaria nedreaptă de eri, umilinţa şi împilarea, numai acestea vor uita mai greu şi vor înăspri din când în când bunele raporturi. Timpul însă, marele meşter, îşi va revărsa balsamul vindecători peste ranele încă deschise, şi cu înţelepciunea conducătorilor din amândouă părţile, lumea nouă, a dreptăţii, nu va întârzia de-a fi cunoscută.

Ev.

Politica împăciuirei

Acesta este formula nouă sub care aici, înăuntrul ţărei, se ascunde politica intereselor consorţiurilor străine din afară.

Este ultima formulă menită a fi exploatată şi utilizată faţă de naivii şi credulii ţărei acesteia de către presa din slujba aceloraş consorţii, răspândită pretutindeni.

Politica împăcinirei adica politica renunţărei şi a umilinţei, politica de „sărut mâna", atât de bine accentuată cu ocazia semnărei păcei, când atitudinei demne şi independente, reprezentată de cel dintâi delegat la conferinţă, i s'au substituit spinările încovoiate şi gurile mute ale semnatarilor fără rezerve ai tratatului de pace.

„Politică de împăciuire" este numită acum de asemenea şi acţiunea pe care delegatul dlui T. Ionescu, ministrul de pae dela Finanţe, dl Titulescu, o întreprinde la Londra pe seama intereselor celor mai mari ale statului.

Datorită acestei politici, se zice, cu multă bucurie, de către ziarele interesate, s'ar fi obţinut amânarea plăţei dobânzelor, pe un an, s'ar fi promis să ni se recunoască dreptul la despăgubiri pentru distrugerea sondelor în timpul retragerei şi ni s'ar promite în fine şi un împrumut extern. Bucuria ce o manifestă o anumită presă este atât de mare ca şi cum amânarea plăţii cupoanelor ar fi o excepţie care s'ar fi acordat numai ţărei noastre, ca şi cum plata despăgubirilor ar fi o favoare şi, ca şi cum, acordarea unui împrumut nu ar fi legată de cele mai oneroase condiţiuni şi de un întreg sistem de concesiuni şi monopoluri, a căror asigurare s'a şi dat anticipat prin unele legiferări care privesc avuţia naţională.

Acestea sunt rezultatele politicei de împăciuire şi de umilinţă care se recomandă cu atâta căldură şi cu care se încearcă a se nega meritul şi utilitatea politicei independente, care, dacă nu ni-a adus rezultatele de mai sus, în schimb ne-asigurat până acum păstrarea avuţiei naţionale.

Şi-e bine să se ştie, acum când s'a lansat o nouă formulă de ameţire, că tot cea ce am păstrat până acum se datoreşte politicei de independenţă, iar ceea ce începem a pierde de acum, se datoreşte politicei de „împăciuire" şi de umilinţă.

as.

Din Ungaria

— Prigonirea Evreilor — Bastonada — Relaţiile Româno-maghiare —

Ştirile ce ne sosesc din Ungaria ne dau dovada unor stări de lucruri, cari întrec toată închipuirea noastră şi cari cu greu vor putea intra în normal.

Parlamentul şi opinia publică sunt preocupate mai mult ca ori şi când de chestiunea evreească, căreia vor să-i dea o resolvire în sens antisemit. Incă înainte cu două săptămâni, deputatul Budaváry László a înaintat un proect de lege, a cărui tendinţă este de poiarea evreilor de toate drepturile cetăţeneşti. Proectul acesta a şi fost acceptat de majoritatea parlamentului.

Nu mai puţin interesante sunt desbaterile parlamentare în jurul chestiei de a se reîntroduce bastonada ca un mijloc de a împiedeca tendinţele revoluţionare. Deputatul Somogyi Istvan, motivează necesitatea acestei pedepse în chipul următor: „Ştim bine, că guvernul nu poate proceda în direcţie retrogradă, dar teoriile frumoase de penalitate nu s'au făcut pentru vremurile de azi. Azi nu sunt stări normale şi teoriile şi principiile frumoase rămân fără efect.

...In puterea principiului „Solus republicae suprema lex esto" cere întroducerea bastonadei, care e în aplicare şi în Svedia, Anglia şi Danemarca. Reprezentantul minorităţii, Pethes László discută numai chestia dacă pedeapsa aceasta e a se aplica public ori nu şi din ce lemn să fie ciomagul?

Dar, precât de disperate sunt mijloacele, prin cari vor să restabilească ordinea internă şi să-şi consolideze stările publice, pe atât de excentrice le sunt şi combinaţiunile în materie de politică externă. Este interesant cum se interpretează reluarea legăturilor diplomatice între România şi Ungaria. Unele foi pretind a şti că relaţiunile între aceste două ţări vor fi mai mult decât amicale şi că nu e exclusă posibilitatea unei alianţe. Altele cred, că e numai o manevrare din partea dlui Take Ionescu pentru a-i ţine pe Ceho-slovaci şi lugo-slovaci în şah.

Altă foaie scrie chiar de străduinţele dlui Take Ionescu de a înfăptui o alianţă maghiaro-bulgară, iar o foaie din Viena ştie că România s'ar fi angajat să îngădue trecerea pe teritorul ei a unei armate maghiare de 50.000 soldaţi în contra Rusiei. „Pester Lloyd", una dintre cele mai serioase foi maghiare se ocupă de apropierea româno-maghiară, de care spune că e de natură economică şi personală.

Un întreg complex de chestiuni mai aşteaptă o rezolvire. Articolul vorbeşte apoi de pericolul slav şi pledează pentru o prietenie mai întensivă între Români şi Unguri.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Viața Provincială

TURDA

— Românizarea — Viața Culturală — Viața economică — Reforma agrară — Turda pitorească —

Peste tot în Tuurda se observă o perfectă consolidare spre românism. Inainte cu un an românii erau numai 25 procente din populație; azi sunt 40 procente. In același interval dela 10—15 familii de intelectuali s'a ajuns la 100.

In județ, însă chiar pe timpul ungurilor, românii aveau un procent de 76.

Inteligența a avut de luptat cu elementul maghiar și acum e solidară în afară de orice pornire politică.

Anul trecut s'a deschis liceul „Regele Ferdinand", unde pe lângă cursuri, s'au ținut dese conferințe literare. S'a mai deschis o școală civilă de fete cu aproape 300 eleve.

Tot în cursul anului acesta s'a închiegat în Turda, prima societate a meseriașilor români, cu o cooperativă.

Este în perspectivă de a se inaugura un casino al intelectualilor, în scopul cerura, se dau serbări, cum a fost aceea de la 28 August s. a. Teatrele în turneele lor prin Ardeal, n'au neglijat istorica Turda. Trupa Teatrului Național a reprezentat „Apus de Soare și „Trandafirii Roșii". Naționalul de la Cluj: „Se face ziua".

„Se remarcă lipsa de judecători români; așa în unele senate se judecă și a zi în ungurește, cum e în senatul civil. Acum în urma au venit din regat câți-va judecători.

*

Pe teren economic se lucrează mult în direcția cooperativelor.

Zece din satele din jur s'au grupat într'o federală „Cheia Turzii". Cooperativele sunt în formă de bănci populare: aducerea de mărfuri și escludera străinilor din negoț. Firmele sunt sub înregistrare.

Banca Arieșană a fuzionat cu banca Centrală din Cluj devenind filiala ei și rămânând să finanțeze în numele băncii centrale. E nervul economic al ținutului.

In comuna Câmpul lui Mihai, (Ghiriș) e pe cale de înfăptuire, o mare fabrică de sârmă „Sârma" Soc. pe acțiuni cu 10 milioane lei capital. In Turda mai funcționază o fabrică de piele; ea e mare fabrică de butoaie.

Turda este orășelul ridicat pentru o intensă desvoltare industrială. Are materii prime și puterea motorică în primul rând; gazul metan care e adus de la Solmaș printr'un cablu, încălzește Turda. Fabrică mare de ciment utilizează gazul și a proprietatea unor capitaliști evrei din Budapesta, cari după ce au ajuns la siguranța de drept exploatează. A doua fabrică a „Solvei" cu capital belgian lucrează cu gazul metan. Aci se prepară sodă caustică, ale cărei materiale prime sunt aduse cu un tren industrial, de sub poalele munților dela „Cheia Turzii". Metanul mai încălzește și o fabrică de gips.

*

In ținutul Turda-Arieș este elementul ca reforma agrară, să aducă toate roadele, românii fiind păstori, săraci și muncitori de pământ. Comisia județeană își dă toată silința ca să fie la înălțimea acestei reforme sociale, care în Turda-Arieș, ia aspectul unei reforme naționale.

Posesorii pământului expropiabil fiind unguri grofi, o ură de rasă și de clasă, s'a pornit contra comisiei județene, pe care au numit-o „tribunal de sânge" (vérbiróság). Deocamdată comisia jud. face revizia arendărilor forțate și asigurarea pamânturilor la țăran, până la reforma definitivă.

Se lucrează în direcția expropierei în trei secțiuni: plasa Vinț, Ludoșul de Mureș și Turda. In două săptămâni se vor termina lucrările, rămânând a se trece la reforma agrară definitivă. Țăranii așteaptă cu mult calm dreptul lor sfințit de cuvântul regelui.

*

Intelectualii din Turda, împreună cu meseriașii și toate organizațiile sociale, au înaintat un memoriu prefecturei, care urmează să fie trimis ministerului de răsboi. Memoriul a fost semnat de mii de persoane. Dorința tuturor este ca locul istoric unde a fost ucis Mihai Viteazul — azi în posesia unui evreu Mendel — să fie destinat unui câmp de instrucție, unde un regiment de infanterie cu garnizoana în Turda, să pelegrineze în fiecare zi.

Aceasta ar întări memoria marelui Voevod în mintea fiecarui soldat.

Un județ cum e Turda-Arieș de peste 200.000 loc. n'are până azi în familia lui nici un regiment. Turdenii cer cu insistența aceasta, Turda fiind prin execctență un contru industrial de viitor. E necesar în afară de orice alte considerații, ca paralel cu manifestarea relativ națională a unora dintre muncitori, să activeze și un reg. de infanterie.

*

In jurul Turzii sunt poziții demne de văzut, cari într'o altă țară n'ar trece nici de cum neobservate. In munții de pe lângă Cheia Turzii sunt băi de sare și iod.

Tunelul de sare, unde se exploatează sarea, de pe timpul Mariei Tereza.

Intr'una din peșterile tunelului, ecoul se repetă de 14 ori.

Francezii în trecere au luat însemnări și-au plecat încântați de multe din pitorescul împrejurimilor Turzii.

Arieșul trece pe lângă Turda și se varsă în Mureș la 20 de kl. mai la vale. Este râul răsfățat al munților Apuseni, care reflectă în apele lui toată țara aprinșilor Moți.

Inspre Aus de Turda, sunt urmele cetății romane „Potaisa" fost puternic centru militar roman, de unde două legiuni păzeau șoseaua dela „Napoca" (Cluj) spre „Potaisa" (Turda).

Șoseaua eșea la Mureș și se chema cu același nume de azi *„drumul lui Traian"*. *Cor.*

Castelul dela Buia

(Opinia publică vrea lămuriri)

Se știe că Mihai-Viteazul a avut, într'un timp al șederii lui în Ardeal ca domn învingător și stăpânitor reședință provizorie în Castelul din satul Buia (jud. Târnava-Mare. cercul Mediașului). Locașul domnesc a fost păstrat de atunci cu deosebită îngrijire de către stăpânii lui maghiari. astfel că în timpul din urmă familia Ürmossi Maurer îl prezenta ca o pictorească reședință de care se leagă clipele unor depărtate vremuri de glorie.

In Castelul acesta și-a purtat desigur Mare-Voevod gândurile avântatelor sale aspirații și aci a putut el gusta odihna trecătoare după realizarea unirei celor trei țări românești. Astfel că atunci când, după mai bine de trei secole, dl U. Maurer Beia, din motive poate lesne de înțeles, a oferit acel castel spre vânzare, Statul român reprezentat prin Consiliul Dirigent, lumea s'a grăbit să vadă în acest fapt nu o afacere ci un gest de omagiu față de Voevod și de delicate atenție față de România întregită.

Nu chestiunea aceasta ne interesează acum, ci curiozitatea firească de a ști ce s'a întâmplat de atunci, cari au fost urmările unei oferte acceptate de Consiliul Dirigent, dacă castelul a fost preluat sau nu de către statul român, în ce stare se află ce soartă îi e hărăzită de-acum și la ce scopuri va servi.

Intrebări ne vin deja asupra acestei chestiuni. Marele public începe să se intereseze de actul cumpărării. Comisia de lichidare și unificare, intrată în atribuțiunile Cons. Dirigent, este chemată a da răspunsul cuvenit spre a se ști dacă, după cum se zvonește, castelul de care se leagă amintirea lui Mihai-Viteazul, în zilele când națiunea întreagă a adus Marelui Voevod omagiul pietații comemorative, este uitat și părăsit.

D.

Românii peste hotare

— Succese artistice, științifice sportive —

Ziarele relevează următoarele succese ale unor Români cari au dus în ultimul timp, peste hotare, prin manifestările talentului sau iscusinței lor, bunul nume al neamului nostru:

La concursul de tancuri dela Anvers tânărul *Basilescu* a eșit întâiul în cursa pentru ofițeri, făcând 1800 m. în 17 minute și 33 secunde și bătând pe ceilalți 18 americani, englezi. francezi, etc.

Academia franceză a acordat premiul Breant d-lor Auguste Marie și *Levaditi* pentru lucrările lor despre paralizia generală D-l Levaditi este ginerile răposatului dr Istrati și, lucrând la laboratorul Pasteur, este socotit ca un savant în materie.

Ziarele pariziene anunță că la Opera comică tenorul *Stroescu* cântă rolul principal din Tosca, iar la Odeon a fost angajată d-șoara *Romane* — fiica d-nei Victor Ionescu și a profesorului Pușcariu — care, deși n'a terminat încă conservatorul era deja angajată la Porte-Saint-Martin și se bucură de admirația generală în lumea artistică din Paris.

Desmormântarea Tiberiadei

Pe când amenajau un drum în împrejurimile Tiberiadei, în Galilea, niște lucrători au desgropat o mulțime de vestigii antice: coloane, rămășițe de ziduri, aparținând desigur unui oraș dispărut.

Dl Mac Kay, directorul cercetărilor arheologice în Palestina, a examinat aceste rămășite. Dânsul înclină a crede că acestea ar fi vestigiile vechei Tiberii sau Tiberiade, vesela și armonioasa cetate întemeiată sub Tiberiu pe țărmul lacului Ghenesareth unde au înflorit minunatele legende evanghelice.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Cronica militară

Aerostația militară

Știut fiind de toată lumea serviciul imens adus de Aeronautică, (armele aerului: Aviația și Aerostația) în actualul răsboi precum și marele progrese făcute de această armă în cursul răsboiului mondial, socotesc folositor a lămuri ce este „Aerostația" (Aviația fiind mai cunoscută).

Nu voi face o lucrare cu caracter tehnic și nici nu mă voi întinde prea mult în amănunte; nu este nici locul și nici spațiul nu permite. Voi da câteva relații și informații din cele mai generale și interesante, pentru ca cititorul la sfârșit să-și poata da seama de ceea ce se numește „Balon captiv" și să aibă o idee despre istoricul său, (la Francezi și la noi), despre materialul și organizația Aerostației, despre modul de luptă al balonului sau, mai bine spus, despre misiunile tactice ce el indeplinește pe câmpul de luptă.

Aruncând o scurtă privire asupra istoricului Aerostației în Franța și pornind dela cele mai modeste inceputuri ale baloanelor, toată lumea știe că Mongolfier este primul care a făcut experiențe cu această invenție aplicând principiul lui Archimede la gaze. El a intrebuințat aerul cald. Balonul lui era sferic, cu raza de 10 metri. Umplut cu fum de pae și lână, s'a urcat până la 300 metri. Experiența a avut loc în anul 1783 la Annonay. In urma acestei experiențe Academia franceză a numit o comisiune care să studieze invenția lui Mongolfier. Această comisiune, ajutată și incurajată de entuziasmul poporului, construește un balon umplut de astădată cu Hidrogen (cel mai ușor gaz care se intrebuințează și azi în Aerostație). Acel balon s'a urcat pentru prima oră pe câmpia lui Marte în fața a 50.000 oameni.

Rând pe rând fizicianii francezi: Charles, Blanchard, Pilâtre de Rosier, Lavoisiter, Gay-Lussac, Flamarion au făcut diferite experiențe cu caracter științific, ajungând la rezultate mai mult sau mai puțin satisfăcătoare.

In acest timp conducătorii armatelor s'au gândit imediat la utilizarea baloaneler pe eâmpul de luptă și Franța, cea dintâi, a găsit aplicarea lor la armată.

Primele intrebuințări ale balonului în armată au fost *strategice*. Generalii sau ofițerii de Stat Major se urcau în balon numai pentru a observa câmpul de luptă și a observa mișcările armatelor inamice fără ca balonul să colaboreze direct la bătălie deci fără a avea deocamdată un rol: *tactic*.

De asemenea balonul a mai fost intrebuințat de către Napoleon în campania din Egipt, însă nu prea a dat rezultate, întrucât fiind răsboi de mișcare balonul nu prea avu rol.

Importanța și necesitatea baloanelor s'a afirmat însă în răsboiul Franco-German dela 1870, când Parisul asediat a putut comunica cu armată de Loire numai prin baloane libere și tot atunci marele Gambeta izbutește să scape în ziua de 7 Octomvrie 1871 plecând din Paris cu ajutorul balonului „Armand Barbes", fiind atacat fără rezultat de focurile de armă ale Germanilor.

In tot timpul asediului, din 67 baloane plecate din Paris numai 5 au căzut în mânile inamicului.

Până în 1910 Aerostația franceză forma încă un corp numeros având 6 companii cu 30 baloane „de cetate" pentru că erau rezervate apărărei câmpului întărit și pentru cetăți. Afară de acestea mai erau 19 companii numite „de campanie", destinate și antrenate să urmeze în luptă trupele de operațiuni.

La începutul răsboiului mondial aerul era încă un element de probabilități căci adevărata valoare tactică și strategică a serviciului Aeronăutic nu putuse încă să fie cu adevărat constatată în vre-o campanie. In cursul răsboiului însă problema aerului este rezolvită complect și omul cu ajutorul mașinilor (aviane, baloane, dirijabile și hidroavioane) perfecționate din ce în ce, brazdează atmosfera în toate direcțiile, plutește în aer ore întregi, ajungând în ziua de azi a dovedi astfel superioritatea sa de a fi stăpân afară de pe pământ, sub pământ, pe apă și sub apă și în aer.

Chiar din primele bătălii ale marelui răsboi, Germania ridică pe frontul armatelor sale baloane captive, „Smei" sau după cum le numea cu trufie „Drachen-uri". Erau aerostate enorme, de forma alungită, legate la partea dinainte prin cablu cu scripetele, iar la partea dinapoi având nacela. Era un tip pe care Francezii îl cunoșteau de oarece îl experimentaseră în 1905, dar îl desprețuiau.

Franța nu dispunea în acele timpuri decât de foarte puține

Cronica politică

In legătură cu situaţia internă, s'au produs acum două declaraţii: una a generalului Averescu, cuprinsă într'un interview acordat oficiosului „Indreptarea", şi alta a dlui Matei Cantacuzino cuprinsă într'un articol pe care-l publică ziarul „Adevărul"

Ceia ce trebuie să remarcăm din declaraţia celui d'intâi e înnainte de toate faptul că, deşi vorbind opiniei publice în toiul unei penibile crise de guvern, generalul Averescu a ţinut totuşi să ni se prezinte ca fiind străin de toate elementele, morale şi politice, care compun această crisă. Nimic despre casul dlui Tăslăoanu, nimic despre demisia dlui Cantacuzino, nimic despre remaniere si nimic, însfîrşit, despre roadele de până acum ale guvernării sale.

A vrut oare generalul să ne încredinţeze că în faţa celor mai grele împrejurări politice dsa ştie să păstreze calmul de spirit al unui adevărat om de guvern?

In shimb, dl Averesau a facut apologia „majorităţilor omogene", asigurîndu-ne că d-sa dispune tocmai de asemenea majorităţi, şi a arătat deosebirea dintre partidele care vin să guverneze în numele unui program mai dinainte stabilit, cum ar fi de pildă „Federaţia".

Cine-a spus că dl general Averescu ar fi numai un bun militar, nu însă şi un abil politician? Căci a vedea în jurul tău, .,majorităţi unitare" care nu sânt şi un partid program care n'a existat niciodată, este cea mai bună dovadă că lângă militarul pe care-l cunoşteam, a început să răsară şi politicianul pe care încă nu-l bănuiam.

Unde însă generalul n'a mai putut să-şi păstreze calmul a fost în chestia colaborarii cu partidele din opoziţie cărora le-a tăgăduit orice drept de a pretinde o apropiere de guvern.

Sau şi această respingere a colaborării e tot un act de abilitate pe care trebuie să-l atribuim politicianului?

In articolul dsale, D. Matei Cantacuzino se ridică filosofic împotriva Partidului poporului şi pledează, tot filosofic, pentru o concentrare a forţelor democratice, „naţionale şi independente". Care sunt însă aceste forţe, şi *democratice*, şi *naţionale*, şi *independente*, distinsul isolat dela Iaşi nu vrea să preciseze. Nu cumva „extremismul antinaţional şi anarhic" de care vorbeşte la sfârşitul articolului-e representat tocmai de acele forţe democratice „naţionale şi independente"?

Măsuri preventive

Primim ştirea că Direcţiunea Centrală a C. F. R. va aplica măsurile cele mai severe faţă de amploiaţii şi muncitorii săi, la caz că aceştia ar cuteza să declare greva. Direcţiunea e hotărâtă să dea afară din serviciu pe orişice grevist, care apoi va fi tras la răspundere de către autorităţile militare ca mobilizat pe loc, pentru refuz de serviciu.

Spre reacţiune

Se observă decâtva timp, printre muncitorii din Braşov, o accentuată şovăire în faţa vorbăriei agitatorilor. Ei declară că nu vor mai asculta în viitor de nimeni şi că vor proceda după cum vor socoti necesar pentru interesele lor.

Imprumutul extern

Terminând afacerea schimbului de coroane, dl T. Ionescu a început-o pe aceea a împrumutului extern. D sa, din timp, şi-a preparat terenul: a făcut să se treacă prin Parlament o serie de legi privitoare la avuţia naţională şi îndeosebi la exploatarea petrolului, prin care s'au dat consorţiilor străine, cu anticipaţie, asigurările pe care acestea dela primele noastre cereri de împrumut ni le-au pretins.

In felul acesta dl T. Ionescu, amintindu-şi plăcerile turneului făcut în 1913, cu geamantanul în mână după Danew, şi-a garnisit şi de data aceasta geamantanul cu toate legile şi convenţiile încheiate prin care ni-se subjugă avuţia naţională şi a luat drumul Parisului, Londrei şi al Romei, pentru ca, dupăce va bate la toate uşile bancherilor hrăpăreţi, să se întoarcă cu actul de zălog al ţărei şi cu împuternicirea de executor pentru dl A. Blank.

Aceasta ni-se anunţă cu multă satisfacţie de către pressa interesată şi direct în serviciul ocultei financiare care, în curând va avea să-şi înscrie, cu mulţumire, pe răboi încă o ţară veselă.

DI MATEI CANTACUZINO releva şi aproba ingerinţele

D-l Matei Cantacuzino, în articolul publicat în „Adevărul", după ce afirmă că politica de partid — adoptată de dl general Averescu — „nu putea să nu ducă la reproducerea procedeurilor vechi...", zice în privinţa alegerilor, că încă nu ştie dacă „o altă politică — decât aceea a ingerinţelor, sigur — ar fi fost posibilă în prezidarea lor".

E de reţinut prin urmare mai întâiu, mărturisirea că partidul poporului, deşi ridicat în numele curentului de regenerare şi a oamenilor „noui", totuşi „nu a putut să se lipsească de vechile procedeuri...." Apoi, mai e de reţinut afirmarea, că alegerile au fost făcute cu presiuni şi ingerinţe, ceea-ce dl M. Cantacuzino, care ştie adevărat să găsească accente puternice de protestare contra abuzurilor, aprobă fără nici o rezervă.

Cetiţi „Infrăţirea"

Strigătul suprem

In vreme ce delegaţiunile sovietice se străduesc să liniştească diferitele ţări din Europa asupra intenţiunilor lor şi făgăduesc să nu se amestice în treburile lor lăuntrice, Lenin continuă să lanseze apeluri pentru o revoluţie mondială: Iată, de pildă, un pasaj dintr'un discurs pe care la rostit la Moscova.

„Rusia, spune el, trebue să continue a ataţa revoluţia în toate ţările, până când îşi va atinge ţinta sa, care este o republică sovietică internaţională.

„In scopul acesta, Rusia are pretutindeni avantgarde în armate ameninţătoare.

„Asia şi Orientul alcătuesc acum cele mai însemnate nădejdi ale bolşevismului şi acolo Rusia trebue să înceapă prin a-şi arăta tăria.

„In Anglia, cei mai grozavi duşmani ai bolşevismului sunt clasele aristocraţiei lucrătoare oportuniste şi scopul Rusiei sovietice ar trebui să fie de a întări minoritatea comunistă care luptă împotriva acestor clase".

Iată cari sunt speranţele, iată cari sunt scopurile spre cari tind cei mai mari şarlatani pe cari istoria i-a cunoscut vreodată.

Şi ca să se vadă şi mai limpede toată acţiunea lor, în congresul dela Moscova, Trotzki, cu sinceritatea cinică şi orgolioasă a celor cari se cred tari, dar cari în realitate nu sunt decât ameţiţi de înălţime, a rostit următoarele cuvinte:

„Războiul cu Polonia va continua până ce lucrătorii vor fi stăpâni, căci la Moscova sunt destui oameni cu pumnul de fier, destul de puternici, ca să sfărâme pe toţi capitaliştii lumei!".

Şi totuşi, în această nebunie roşie se aud glasuri, cari, îngrijorate de rezultate, se întreabă cu temere: unde vom merge?

In adevăr iată ce scrie comisarul poporului Manuilki în ziarul „Isvestia", din Kharkov:

„Până acum noi am trăit ca moştenitori risipitori ai lucrurilor lăsate de regimul capitalist. Am călătorit în vagoane construite înaintea războiului, sau în automobilele găsite în depozitele de pe front; ca să ne îmbrăcăm, am luat postavurile intendenţei. Noi toţi eram ca şi păsările din Evanghelie, cari nu semănau nimic şi totuşi erau hrănite. Dar, iată că ne-am apropriat de prăpastia, în fundul căreia este primejdia pentru noi.

„Dacă voim să trăim, trebue să muncim, totuşi, lucrul acesta este cu neputinţă de îndeplinit din pricina duşmăniei pasive şi prin asta şi mai grozavă, cu care populaţiunea se împotriveşte la toate încercările noastre de apropiere. Suntem singuri şi urâţi de toţi. Ce-i de făcut?

O revenire la realitate? Nu... mai de grabă semnul prăbuşirei apropiate a regimului sovietic.

Umanitarismul şi internaţionalismul sovietic

Textul unui decret al autorităţilor sovietice din Kiew, publicat în ziarul „Izvesita" din Moscova, cuprinde următorul pasaj printre multe altele:

„Nu trebue să avem nici un fel de indulgenţă faţă de populaţia poloneză. Populaţia din regiuni întregi pot fi exterminate, şi teroarea trebue introdusă printre micii fermieri şi proprietari, cari vor fi executaţi fără milă. Grânele şi orice produs agricol trebue confiscate.

„Emigrarea proletariatului rus în Polonia trebue să se bucure de tot sprijinul posibil, şi coloniştii trebuesc să se bucure de aceleaşi drepturi ca şi polonii.

Toate aceste rânduri sunt publicate în ziarul oficios al bolşevicilor „Isvestia", din Moscova şi nimeni deci nu mai poate spune că ele sunt o născocire a „burghezimei".

Din aceste rânduri se poate vedea destul de lămurit care sunt principiile de umanitate care stau la baza mişcărei bolşevice din Rusia. Un decret al autorităţilor soviete care ca populaţiuni din regiuni întregi polonezi să fie exterminate.

Iată prin urmare ce însemnează umanitarismul în numele căruia se propovăduieşte mântuirea cea nouă a bolşevismului.

Un document mai mult şi totuşi suntem siguri că ziarele socialiste dela noi vor continua a propovădui regimul sovietiç pe care-l recomandă dr Lupu.

Dărnicia unui prelat

In zilele de 9—14 August ţinându-se sinod eparhial la Lugoş, P. S. D. Valeriu Traian Frenţiu episcopul Lugojului, a fost obiectul unor deosebite sărbătoriri. P. S Sa a depus suma de două milioane cor. cu scopul creării unei fundaţii pentru ajutorarea bisericilor sărace.

Gestul acesta al Prea Sfinţitului episcop a umplut preoţimea de nespusă bucurie văzând, cum tătărul arhiereu, după o activitate de abia 8 ani, prin cruţări şi diferite sforţări, a ajuns să facă o fundaţie aşa frumoasă, vânzându-şi singura moşie ce o avea în hotarul comunei Gavojdia, numai ca să poată veni în ajutorul preoţilor săraci. Când statul copleşit de atâtea griji materiale e aproape neputincios în faţa nevoilor bisericii, gestul episcopului dela Lugoş are un caracter patriotic de îndoită valoare, care merită să servească de pildă.

---

aproximativ 10, de oarece le suprimasera cu 2—3 ani inainte de răsboi din următoarele două puncte de vedere:

a) Ca o consecinţă a ansamblului de teze şi de prevederi strategice cari voind să prevadă doar răsboiul de mişcare n'au voit să se mai aprovizioneze nici cu artilerie grea şi nici cu materialul greu al aeronauţilor cari (credeau pe atunci) n-ar putea decât să se târască cu greutate pe drumuri inapoia coloanelor sau să rămână la bagaje (materialul aerostaţiei fiind în acele timpuri foarte rudimentar).

b) şi a doua explicaţiune mai aproape de adevăr a acestei lipse este aceea că din ziua în care s'a cunoscut putinţa de a se dirija prin aer (avionul şi dirijabilul) a fost socotit absurd, ca un organ de recunoaştere aeriană să fie captiv, adică legat cu pământul.

In Franţa la începutul răsboiului Aerostaţia în agonie şi datorită doar câtorva aeronauţi, foarte puţini la număr de alfel, cari prin energia lor şi puternic susţinuţi de generalul Hirschhauer şi de generalii guvernatori ai cetăţilor, convinşi fiind ca rolul observărei permanente în aer s'ar mări colosal într'un răsboi modern aducând enorme servicii, obţinuse la început abia menţinerea în fiecare cetate a câte 3 secţii de baloane. Dacă neglijăm Maubeuge-ul, care căzu atât de repede, Aerostaţia de care dispunea era compusă din 4 grupe şi anume câte o grupă în fiecare din cele patru cetăţii din Est: Verdun, Toul, Epinal şi Balfort.

In acest timp căpitanul Saconny, şeful depozitului de materiale din postul de baloane captive din Epinal, reuşi să înjghebeze o companie cu material mai puţin învechit, înlocuind toate maşinile şi toate trăsurile cu automobile, şi autorizat fiind de Marele Comandament înfiinţă astfel o unitate afară din rânduri analoagă vechilor companii de campanie ba încă şi mai mobilă ca ele. Această companie este pusă la dispoziţia armatei de operaţiuni a Generalului Dubail. Iute antrenată, echipată în grabă, ea evadă dela postul ei fix de baloane captive, chiar la 28 August 1914, departe la 40 km. înaintea Epinalului. In clipa când apărea acolo balonul soseau şi primele tunuri grele. Vedem deci aceste două elemente: Aerostaţia captivă şi Artileria grea, lovite altădată de aceeaşi discreditare că se înâlnesc de data aceasta pe câmpul de luptă, unde de acum înainte, aveau sa colaboreze în strânsă legătură.

De acum înainte Aerostaţia franceză merge cu paşi repezi progresând mereu în ceeace priveşte *calitatea* (material perfecţionat din ce în ce instrucţia şi organizarea companiilor se modernizează mereu corespunzător în totul noulor sisteme de luptă) şi *cantitatea* (numărul baloanelor crescând considerabil). Şi aceasta datorită numai simţului de organizare ce există, adică colaborarea continuă dintre *savanţi* (ca Maiorul Caquot, inventatorul noului tip M de baloane alungite şi al scripetului automobil), *administratori* (ca Maiorul Saconny, care este unul din principalii redactori ai regulamentului Aerostaţiei) şi *executanţi* (ca Maiorul Mandin, conducătorul Centrului de Instrucţie al Aeronauţilor, unde mereu se concentrau şi rezolvau toate problemele Aerostaţiei şi unde se pregăteau toţi aeronauţii.

Cu începerea bătăliei dela Verdun cele 75 companii se concentrează şi se distribuie în luptă cam aşa: în perioada activă într'un sector ţinut de două divizii de infanterie se socotesc în principiu două baloane divizionare (câte unul de diviziei) şi un balon pentru artilerie grea, într'un sector ţinut de 3 divizii se socotesc trei baloane divizionare, două pentru artileria grea şi în plus unul pentru armată. Când era nevoe în anumite bătălii mari numărul baloanelor se înmulţea după importanţa bătăliei. Ajungând în 1918 în cursul unei acţiuni ofensive Germanii puteau număra pe frontul Francez de atac çam câte un balon pe km. păirat.

Locot. Zadic Grigore
observator aeronaut.

ANCHETELE NOASTRE

Librăriile din Cluj

— E nevoie de cooperative școlare —

In vederea apropiatei deschideri a anului școlar am crezut necesar să cercetăm librăriile Clujului și să ne îmformăm asupra prețurilor cu care vor fi întâmpinați anul acesta noui școlari precum și dacă învățăceii români vor avea de unde să-și procure cărțile românești.

Intrebând pe câțiva directori de școli dacă nu cumva ei singuri vor procura direct din București cărțile necesare școalelor respective mi s'a răspuns că în cazul acesta ar trebue să aibă fonduri destul de mari, fonduri cari nu există și că cheltuiala pe care ar avea-o delegatul trimis în acest scop ar urca prea mult costul cărților.

Faptul acesta ne-a determinat să cercetăm de aproape evoluția prețurilor dela librării.

Jocul prețurilor

Librarii, înainte de 1 Iulie aveau prețul tuturor articolelor mai mult sau mai puțin convenabile școlarilor. La 1 Iulie însă motivul învocat ar fi fost scumpetea traiului; s'au întrunit și au fixat de comun acord prețuri noi adică mărindu-le cu 20% pe cele vechi și acestea mărite după ultimele facturi. Au făcut o listă semnată de toți, pe care au înaintat-o consiliului orășenesc, care a aprobat-o.

De la data aprobărei prețurile nu au mai fost făcute după socoteala unui câștig anumit ci pur și simplu era consultată numai lista, indiferent dacă marfa ce ți se prezenta ar fi corespuns calității celei pe care o subînțelegea prețul ce ți se indica.

Cu schimbul coroanelor librarii iarăși au stabilit în chip mutual alt preț și de aceea în loc să spună că cutare carte l'a costat atâția lei, spune că a fost vândută cu atâtea coroane, deci să i se plătească bine înțeles suma respectivă de lei după valuta schimbului.

Cu toate aceste ei spun că față de scumpetea de acum, imediat după terminarea schimbului coroanelor vor mai ridica prețul tuturor articolelor de papetărie și librărie cu încă 20%.

Nu au cărți românești

Cercetând dacă au adus cărți școlare românești mi-au spus că nu țin asemenea cărți, alții după vorbă și după gesturi mi-au dat a înțelege că sunt în tratative — până acum platonice — cu unele mari librării și tipografii din București.

Pozitiv până acum nimic nu au făcut.

Cărțile din anul acesta vor avea un preț mult cercat față de acel din București, de oarece transportul este enorm de scump deși pare că o cauză mai clară ar fi pofta de câștig prea mare a librarilor.

Cărți trebuitoare nu se vor avea la timp de oarece nu se cunoaște numărul precis al școlarilor care vor citi anul acesta în românește.

Soluții

Față de prețul mereu în creștere la librării și căruia nimenea nu-i poate pune nici o limită, noi propunem o soluție clară:

Secretariatul general al Instrucțiunei publice să deschidă cu fondurile sale o librărie și papetărie care să fie condusă de oamenii săi de încredere. Să se intervină în acelaș timp pe lângă toate revizoratele și direcțiunile școalelor românești județene să-și organizeze în comun acord în fiecare oraș cooperative școlare prin care să poată procura școlarilor toate cele necesare.

Librăria Secretariatului general să fie aprovizionată cu stocuri mari de cărți atât românești cât și străine care ar fi trebuincioase studenților universitari, și tot ea să procure cărțile trebuincioase cooperativelor școlare județene toate articolele necesare.

Numai astfel vor putea și Românii care sunt săraci, să învețe în limba lor stramoșească, știința zilei de azi.

Wy.

INFORMAȚII

Parlamentul ratificând pacea cu Germania, peste câtva timp legațiunea elvețiană, căreia i-au fost încredințate interesele Germaniei la noi, va înceta de-a mai gira în numele acestui stat. In cercurile diplomatice se vorbește, dar, de numirea unui titular al Germaniei la București.

După cât se spune, dl Stange, un om politic bine cunoscut și apreciat în cercurile politice dela Berlin, care nu este de carieră diplomat, va primi însărcinarea de-a reprezenta Germania la noi în calitate de însărcinat de afaceri. Sosirea noului reprezentant al Germaniei se dă ca sigură peste câtva timp.

*

Dl Nicolae B. Cantacuzino, ministru plenipotențiar, a fost numit delegat al României în comisiunea internațională a Dunării, dl comandor Petre Popovăț a fost numit delegat-adjunct, iar dl comandor Corneliu Botez a fost numit consilier tehnic în aceeași comisiune.

*

Lurările preliminare pentru retragerea rublelor din Basarabia au început.

Luni 6 Septemvrie va avea loc la Chișinău o conferință a prefecților din Basarabia la care vor lua parte delegații Băncei Nationale, Ministerului de răsboi, finanțe și interne.

*

Se aduce la cunoștința publică că anul acesta s'a deschis școala primară de stat No. 5 din Str. Dorobanților Nr. 66 (fosta Honvéd-utca).

Inscrierile se vor face, atât pentru elevii români cât și pentru maghiari în zilele de 2, 3, 4, 6 și 7 Septemvrie, între orele 9—11 a. m. și 3—5 p. m. la cancelaria școalei.

*

Guvernul a dispus ca marele stat major să ordone regimentelor înapoierea în serviciu la poștă a tinerilor din contingentele 1917—1920, rechemați ca o măsură de represiune pentru-că au participat la grevă.

*

Parchetul militar din Sofia a terminat instrucția începută contra foștilor miniștri și înalți demnitari, ce sunt acuzați că au contribuit la dezastrul Bulgariei.

Peste 2000 din ei — foști miniștri, generali, diplomati, parlamentari și înalți demnitați ai statului — au fost trimisi în judecata tribunalelor militare, care vor începe în curând să desbată procesele.

Fostul prim ministrul Radoslavoff și generalul Jecoff care se află în Germania, vor fi judecați în lipsă.

*

Dl Dr Rubin Patiția a fost numit președinte de Senat la Tribunalul Cojocna.

*

In jud. Bistrița-Nasăud bântue tuberculoza, dând un mare pucent de bolnavi. S'au luat întinse măsuri de profilaxie.

*

Următori medici împlinind vârsta de 60 ani au fost trecuți la pensie:

Alex. Bleyer, Robert Feldts, Cornel Moldovan, Nicolae Hangănuț; Petre Buro, Arpad Famoș, Alex. Kolozsvary, Ioan Bartha, Heinrich Schuller, Carol Gundhart, Simion Hartenstein, Armin Blattner, Jacob Braun, Ernest Resch, Wilhelm Böhm, Stefan Hedrich, Mihaiu Ciuca, Petru Neagos, Alex. Popp, Ignatz Csillagy, Enric Mailand, Bella Bathory.

*

Se comunică din Sibiiu că episcopul romano-catolic Majlath ar fi înființat în localitate un liceu romano-catolic cu scopul de a împiedeca complecta românizare a orașului.

Se observă de altfel și în alte ținuturi extensiunea acestui curent maghiar de a pune piedici mișcării culturale române. In unele ținuturi săsești, Sașii dau sprijinul Ungurilor în această direcțiune.

*

Azi de dimineață aproape toate măcelăriile au fost închise ca un protest contra acelora cari nu au permis măcelarilor să ridice prețurile. La rândul ei poliția a trimes agenți cari să aducă imediat pe toți negustorii care și-au închis prăvăliile spre a le pune în vedere noua ordonanță a resortului de interne pe care ei s'au ferit să o execute. De data aceasta, credem că autoritățile își vor face datoria așa cum dreptatea și interesele populației o cer.

*

Cursurile liceului militar „Mihai-Viteazul" din Tg.-Mureș încep la 16 Septemvrie. Elevii liceului trebue să se prezinte la școală în seara zilei de 15 Septemvrie.

*

Monsigniorul Amette, archiepiscop de Paris a murit pe neașteptate la mănăstirea călugărilor Sf. Joseph din Cluny, unde se dusese spre a se repauza câteva zile.

Presa franceză este unanimă în a deplânge moartea acestui prelat care întotdeauna și mai cu deosebire în cursul răsboiului a făcut binefaceri și a fost un înțelept pacificator.

*

Citim în „Dacia":

La viitoarele alegeri parțiale din Ardeal, care vor avea loc la începutul lui Octomvrie, vor candida d-nii Pavel Brătășeanu și N. Titulescu, ministrul finanțelor care nu fac parte din actualul parlament.

*

Din partea comisiunei agrare din Cluj, s'a dat ordin că toate arenzile rămase din arendările forțate să le încaseze comunele în baza listelor de restanță. In acelaș timp ordonanța prevede ca să se încaseze pentru fondurile statului 10 cor. pentru fiecare iugăr dat în arendă, fie loc arabil, pășune sau fânețe.

Revista Presei

Cele două socialisme.

Din *„Izbânda"*:

„In fața noastră sunt două concepții diametral opuse:

„Prima concepție ne-a dat Franța socialistă de azi, unde toate capacitățile națiunei lucrează pentru propășirea materială și morală a clasei muncitorești și agrare, luând parte activă la conducerea treburilor publice așa cum, de altfel se întâmplă și în Belgia și celelalte țări civilizate; a doua concepție ne-a dat bezna Rusiei în care mor toate energiile națiunii și se sbat în cumplite suferințe și muncitorii și țăranii, mânați în loc, fără nici o țintă și numai întru înfăptuirea unui ideal imperialist al unor fanatici sau interesați.

Aceste două concepții sunt astăzi față în față și socialiștii români trebuie să se decidă pentru adoptarea uneia din ele.

Chestiunea precis se pune așa: dezorganizarea producției prin sabotarea muncii și infiltrarea spirtului anarchic în massă pentru răsturnarea actualei societăți — cea-ce va produce complecta distrugere a tuturor, mormântul fiind în acest caz deschis pentru toți! —; sau sporirea — prin toate mijloacele — a producției ei și pregătirea intelectuală și sufletească a maselor muncitorești sortite să ia parte intensă la viața de stat a unei Românii civilisate?

Răspunsul, pentru toți socialiștii înaintați, care na'u uitat că mulțimile românești și-au asigurat cu valuri bogate de sânge, cu oceane de lacrimi și cu suferinți de neînchipuit, libertatea și puința de muncă independentă, nu poate fi decât unul și anume: să ne îndreptăm către socialismul luminos din apus — singurul rodnic și corespunzător vremi și țărei noastre!

Guvernare

Din *Universul*:

Dacă politica nu trebue să fie un scop final, ci un mijloc permanent spre a sluji patria de sigur că statul câștigă cu atât mai mult cu cât conducătorii stau mai sus, sub raportul capacității, care întrunește la un loc inteligența, talentul, puterea de muncă, experiența în viața publică, activitatea pozitivă în legislație sau administrație, educațiunea întinsă și multiplă în gospodăria generală, în sfârșit un trecut apreciat, care în totdeauna este o garanție pentru viitor.

In timpuri normale, carul Statului putea merge și cu piedeci de soiul celor cari au caracterizat ultimele două seziuni parlamentare. Azi, când totul e de refăcut, frânele trebuiesc ținute de mânile cele mai zdravene, direcțiunile căutate de ochii cei mai ageri, răspântiile judecate de mințile cele mai alese. Opera obținută cu sacrificii enorme trebuie păstrată și dusă la o prosperare corespunzătoare jertfelor ce se mai cer.

Pressa străină

Soarta Ucrainiei

„Știrile din Varșovia declară neted că Polonia va cere recunoașterea independenței Ucrainei. Dar această independență este în contradicție cu programul englez și programul american bazate amândouă pe integritatea teritoriilor vechei Rusii. Iată stânca cea mare care blochează drumul păcii".

(*Le Journal*) Paris.

Alianța sârbo-ceho-slovacă

„Cele două state noui au încheiat o alianță fără caracter agresiv pentru apărarea teritoriilor lor și a situației stabilite prin tratatul dela St. Germain.

„Europa trebuie să vadă în aceasta o pavăză a libertății și independenței Statelor sale și ea ar trebui să susțină această alianță care este în interesul ei".

(*Samuprava*) Belgrad.

Scoalele secundare din Ardeal

Ziarul „Românul" din Arad publică în numere consecutive un articol semnat de dl Ciuhandru, asesor consistorial, relativ la situația școalelor secundare din Ardeal, Autorul constată faptul îmbucurător al aglomerației de elevi la școalele secundare românești, după eliberarea politică a elementului românesc și la ca exemplu școalele secundare din Arad. Este însă un alt fapt care trebue să atragă numai decât atenția celor în drept, în interesul tinerilor generații. Cea mai mare poate din elevi s'au înscris la școalele comerciale sau agricole. In felul acesta vom avea în fiecare an un mare număr de absolvenți de liceu care vor fi nevoiți să se îndrepte spre universitate, neavând ce face altceva cu diploma lor de absolvire. Universitățile la rândul lor ne vor da un mare număr de titrați, care ori cât vom avea nevoie de ei acuma, vor mări cu timpul numărul proletarilor intelectuali. Statul are sarcina de a opri prin toate mijloacele accesul prea mare al tinerilor numai la licee, și să încurajeze prin anumite înlesniri și favorizări pe acei care doresc a urma studiile comerciale sau agricole. Țara noastră agricolă și cu multă perspectivă industrială are nevoie de un contingent cât mai numeros de tineri pregătiți în această direcțiune Afluența la licee o constată dl Ciuhandru și la școalele de fete, în timp ce școalele profesionale au un număr râstrâns de elevi

Observațiile dlui Ciuhandru, complectate cu câteva date precise dela școalele secundare din Arad, pun în discuție o chestiune extraordinar de interesantă și asupra lor vom mai reveni.

Sovietele falsifică bancnotele aliaților

Casierii băncei Italiene din Turin, au retras din circulație mai multe pachete de bilete de mii de lire, recunoscute falșe. Se crede că aceste bilete au fost falșificate de sovietele ruseșt.

Asupra acestei chestiuni e de reamintit faptul cum că mai demult guvernul italian a fost înștiințat, cum că guvernul sovietic din Moscova a chemat mai mulți specialiști germani, cari au confecționat bilete de bancă, în special cele americane, engleze, franceze și italiene, toate falșificate.

(Le Matin.)

Situaţia internaţională

După cum spuneam în situaţia de ieri, bolşevicii nu vor fi în stare să reia ofensiva contra polonezilor de cât cel puţin într'o lună din cauza pierderilor enorme suferite în oameni şi materiale, dar mai cu seamă din cauza neînchipuitelor greutăţi de transport. De aceea polonezii anunţă înaintări în direcţia Socolka şi au ocupat Gradek şi Narew. Dacă mai ţinem seamă de succesele destul de importante ale generalului Wranghel, care a reuşit să se unească cu Cazacii şi de armatele naţionale ucrainiene care luptă cu o vitejie remarcabilă la sud de Lemberg paralizând intenţia de învăluire a cavaleriei lui Budieng, vedem că situaţia nu se prezintă aşa de strălucit pentru imperialiştii roşii dela Moscova.

Din această cauză Cicerin, printr'o radiogramă adresată Varşoviei, clamează dorinţa de pace a poporului rus, când până mai acum câteva săptămâni cerea insistent zdrobirea Poloniei.

Incă odată s'a dovedit duplicitatea perfidă bolşevică.

Un auxiliar preţios pentru bolşevici a fost muncitorimea germană, care refuza să încarce şi să transporte armele, muniţiunile şi alimentele trimise de aliaţi Poloniei.

Acum şi acest ultim sprijin a dispărut, deoarece muncitorii din portul Danzig au hotărît cu 515 voturi contra 205, reluarea lucrului,

Dar, dacă legăturile dintre Germani şi bolşevici au fost evidenţiate prin greva lucrătorilor din Danzig şi prin sechestrarea materialului de războiu bolşevic care se cuvenia după legile internaţionale, Poloniei, faţă de Franţa a dus aceeaşi politică de provocare. Incidentele dela Breslau sunt o dovadă mai mult a acestei politici de provocare. In timpul unei manifestaţii de stradă mulţimea a distrus Consulatul francez si a maltratat pe funcţionari.

In urma acestui incident, Ministrul Franţei la Berlin a cerut imediate reparaţii morale şi materiale într'o notă foarte energică, accentuând că repetarea manifestaţiilor ostile îndreptate contra naţiunei franceze va atrage măsuri represive din partea guvernului francez.

TELEGRAME

Plecarea Suveranilor Belgiei în Brazilia

Lyon 1 Septemvrie.

Regele şi regina Belgiei au plecat Miercuri din Bruxelles pentru a se îmbarca pe cuirasatul „San Paulo“ cu destinaţia Brazilia.

Inapoierea lui Venizelos în Grecia

Paris 1 Septemvrie.

In ziua de 31 August d-l Venizelos a debarcat la Pireu, venind din Franţa, complect restabilit după atentatul al cărui victimă a fost.

Populaţiunea din Atena i-a făcut o primire măreaţă. Sosirea sa a fost anunţată prin salve de artilerie, în vreme-ce clopotele tuturor bisericilor din oraş sunau. Mulţimea îngrămădită pe străzi l'a aclamat cu entuziasm. Trupele înşirate au dat onorurile.

Regele Alexandru i-a făcut o vizită îndată după sosirea sa. După plecarea regelui dl Venizelos a eşit în balcon şi a salutat mulţimea nenumărată care defila pe sub ferestrele casei. Tot oraşul era pavoazat şi iluminat.

Reluarea lucrului la Dantzig

Paris 1 Septemvrie.

După o informaţie publicată de ziarul „Les Debats“, crucişetorul american „Pittsburg“ a sosit în postul Dantzig.

Lucrul s'a reluat în docuri, iar lucrătorii, prin 515 voturi contra 205, au hotărît să debarce muniţiunile destinate Poloniei.

Franţa cere reparaţiuni pentru incidentul dela Breslau

Lyon 1 Septemvrie.

Ambasadorul Franţei la Berlin a făcut cunoscut ministerului de externe german, cari sunt satisfacţiunile pe cari guvernul francez le cere în urma incidentelor dela Breslau, şi anume:

1. Repararea consulatului francez prin îngrijirea guvernului german;

2. O îndemnizare de 100.000 franci pentru pierderile, pagubele şi cheltuelile excepţionale suferite de agenţii consulari;

3. Pedepsirea vinovaţilor şi sancţiuni împotriva funcţionarilor răspunzători.

Redeschiderea solemnă a consulatului.

Guvernul francez mai pretinde şi lichidarea incidentului dela 10 Iulie, prin pedepşirea comandantului companiei care a făcut o manifestaţie ostilă în faţa ambasadei franceze.

Semnalând repetarea acestor manifestaţiuni ostile şi agresiuni îndreptate împotriva naţiunei franceze în Germania, guvernul german este dator să arate o dezaprobare formală şi să aplice sancţiuni energice pentru a demonstra voinţa sa de a le pune capăt.

Comunicatul statului major polonez din 30 August

Lyon, 1 Septemvrie.

Trupele poloneze, salutate cu entusiasm de către populaţiune, au intrat în ziua de 29 August în Augustovo.

Detaşamentele lituaniene întâlnite au manifestat o atitudine amicală.

In sectorul Bialistock inamicul neputând rezista presiunei poloneze continuă să se retragă în direcţiunea est.

Sakolka, Gradek şi Narew au fost luate de trupele polone. Drahovice, evacuată temporar, a fost reocupată printr'un contraatac.

Pentru bolşevizarea ţărilor vecine

In Austria.

După comunicări oficioase, în Viena creşte zilnic numărul refugiaţilor din Ungaria, în majoritate Evrei, goniţi din ţara lor de teama progromurilor anunţate de partizanii lui Friedrich şi în special de societatea „Ebredö Magyarok.“

După declaraţia partizanilor lui Friedrich, aceste progromuri vor începe atunci când Friedrich va fi condamnat, intrând în acţiune imediat detaşamentele Hejjas şi Pronai.

Refugiarea Evreilor e pricinuită şi de alte întâmplări, ca, de pildă, recrutarea lor în regimente de muncitori supuşi la lucrări grele.

Se mai află în Viena unii comunişti maghiari, foşti comisari ai poporului, ca Vazsoni şi Landler. Aceştia fac propagandă foarte întinsă, ajutaţi fiind de guvernul sovietelor ruse cu sume enorme. Se vorbeşte în Viena, şi se crede, că Austria, Ungaria şi celelalte ţări vecine, vor ajunge în curând la regimul comunist.

In Cehoslovacia.

La Pozsony (Presburg) a avut loc o mare demonstraţie a peste 10.000 de proletari unguri pentru regimul comunist. S'a declarat greva generală, aclamându-se Rusia bolşevică. Adunaţi în faţa primăriei oraşului, bărbaţi, femei şi copii chiar au ţinut discursuri îndemnând la răsturnarea guvernului Horthy.

Plângeri şi lămuriri

Ni se comunică urmatoarea lămurire din partea dlui dr Zaharia Boilă:

„Nu este adevărat, că dl Romul Boila a ascuns adevărul în adunarea Consumului, spunând că dl Peneş a plecat din serviciu pentru că nu i s'a dat salariul cerut de 5000 Lei.

„Adevărul este următorul:

„Dl Peneş a adresat în 9 Iunie 1920 sub nrul 372 Consiliului de Administraţie al Consumului o scrisoare în care scrie între altele:

„... Vă rog să binevoiţi a re„veni asupra acestor condiţiuni „şi a-mi fixa un salar lunar de „5000 Lei plus 300 Lei lunar bani „de cortel 1/3% din proviziunea „de vânzare...

„... la caz de neacceptare din „partea dv. Vă rog să bineoviţi „a mă considera de abzis cu 1 „Iulie a. c.“

„Este adevărat, că dl Peneş şi-a retras pe urmă această cerere a lui, invocând pentru demisia lui alte motive, dar din cele de mai sus resultă clar, că afirmaţia dlui Boila a fost bazată şi adevărată.“

Reînnoirea unei alianţe

Din Atena se anunţă ziarelor engleze că acolo se vorbeşte de reînoirea alianţei dintre Grecia, Serbia şi România, alianţa care, după cum se ştie, fusese încheiată după pacea de Bucureşti, în 1913, ca o garantare a acesteia.

Dl Venizelos ar fi partizan hotărât al reinoirei acestei alianţe şi ar lucra cu insistenţă în sensul ei.

Cetiţi „Infrăţirea“

Ştiri de peste hotare

Congres comunist femenin

Se comunică din Helsingfors ziarului suedez *Stockholm Tidningen*, că un congres comunist femenin va fi probabil ţinut la Moscova, într'un viitor foarte apropiat. Reprezentantele Rusiei, Germaniei, Elveţiei şi Asiei vor fi ascultate.

Agravarea situaţiei în Mezopotamia

Situaţia devine din ce în ce mai îngrijitoare în Mesopotamia. Calea ferată care merge spre Persia a fost distrusă în parte şi făcută inutilizabilă. Pe Tigru navigaţia e imposibilă. In împrejurimile oraşului Mossoul, fierberea spiritelor a atins culmea. Se semnalează o mare concentrare de triburi cari ar avea intenţia să pornească împotriva oraşului.

Situaţiunea la Moscova

Ziarul Pravda din Moscova publică un raport asupra de liberărilor comitetului executiv al Sovietelor din capitala Rusiei, care s'a ocupat mai cu seamă cu condiţiunile de trai ale populaţiuni. Populaţia totală a Moscovei este acum de 1,280.000 locuitori: raportul Comitetului executiv subliniază faptul că formalităţile mult simplificate introduse de revoluţie au mărit foarte mult numărul căsătorilor; mortalitatea, cu cu toată epidemia de tifos, a scăzut simţitor de 6 luni. Cât despre condiţiunile de aprovizionare cu alimente, „Pravda“ nădajdueşte că în câteva luni lucrătorii vor putea fi hrăniţi mai bine decât oricare altă clasă a societăţei.

Un atentat în Siria

Trenul în care se găsea preşedintele consiliului de miniştri Drubi Paşa şi mai mulţi alţi miniştri, după ce a plecat din Damasc, a fost atacat la Kherbet Ghazaleh de nişte bande înarmate.

Drubi Paşa şi Abd Erhaman Jusef Paşa au fost asasinaţi.

Călătorii au fost jefuiţi şi poşta prădată. Nu se cunoaşte încă numărul victimelor. Doi senegalezi au fost ucişi.

Alte amănunte lipsesc.

Trenul şi-a urmat apoi drumul spre Caiffa.

Războiu între Chili şi Peru?

O telegramă trimisă din Roma ziarului „Exchange Telegraph“ spune că în cursul unui interview însărcinatul de afaceri peruvian a declarat că criza dintre Chili şi Peru este gravă şi că Chili refuzând arbitrajul papal, este probabil să se dezlănţuiască un războiu între ambele state.

Peru nu este pregătit pentru războiu, dar Franţa i-a făgăduit sprijin contra inamicului său care are sentimente germanofile.

O misiune peruviană este aşteptată la Roma unde vine să cumpere două vase de războiu.

Mişcarea monarchistă în Ungaria

Partizanii lui Horthy desfăşură mereu aceiaşi activitate. In cercurile militare se predică pe faţă revenirea la monarchia Habsburgilor, şi în fiecare zi se rostesc discursuri războinice.

Amiralul Horthy a reintegrat în funcţiunile lor 3 generali şi 77 coloneli din fosta armată austro-ungară.

Pe de altă parte, doctorul Sreber, ministru de războiu, a afirmat în Parlament că va şti să împiedice ca o soluţiune legală în chestiunea tronului să fie găsită printr'o lovitură de Stat.

Ultime informaţii

Ziarul „Viitorul“ publică nota-protest a delegaţiei române la Conferinţa dela Spa, adresată Consiliului Suprem, în chestia despăgubirilor ce ni se cuvin din partea Germaniei.

Nota este iscălită de dnii dr Cantacuzino şi Titulescu.

*

La Arsenal s'a reluat lucrul. Comisiunea de ancheta pentru stabilirea răspunderilor incidentului ce-a avut loc zilele trecute între armată şi lucrători, şi-a început lucrările.

*

Dl Flondor a sosit în Bucureşti. Dsa va avea o întrevedere cu dl general Averescu.

*

In urma începerei operaţiunilor de schimbare a coroanelor s'au constatat numeroase coroane false prezentate Băncii Naţionale. Ele au fost confiscate. In acelaş timp s'a hotărît deschiderea unei anchete.

*

Leul este în continuă creştere. La Bursa din Paris el a cotat 33·50.

*

S'a făcut noui numiri de ataşaţi militari în străinătate. Astfel au fost numiţi: Colonel Şuţu în Franţa, Colonel Manu în Belgia, maior Vechio Lucio în Cehoslovacia.

*

Partidul ţărănesc din vechiul regat va ţine un mare congres în luna Octomvrie la Bucureşti. Tot atunci se va fixa atitudinea partidului ţărănesc din Ardeal faţă de cel din regat.

*

Dl general Averescu fiind indispus a suspendat audienţele.

*

Ministerul de finanţe a hotărît să nu se admită ruble la schimul în Ardeal.

*

Dl ministru Trancu-Iaşi a plecat la Sinaia pentru a supune M. S. Regelui sancţionarea legei conflictelor de muncă.

La Curtea de apel

Următoarele procese sunt în curs, pentru ziua de 8 Septemvrie.

Iuliu Kiş şi soţia pentru tâlhărie.

Anton Victor pentru furt.

Visalon Mesaroş, tov. pentru omor.

George Danciu şi tov. pentru tâlhărie.

Viața economică, industrială, comercială, financiară

Lipsa agronomilor

Deşi se spune necontenit că România e o ţară „eminamente agricolă", totuşi de nimic nu s'au îngrijit guvernanţii noştri mai puţin decât tocmai de propăşirea agriculturii.

S'au făcut fraze bombastice, s'au aruncat promisiuni umflate, s'au luat nenumărate măsuri pe hârtie, — dar numai atât.

De aceea, acum, când trebue să purcedem la punerea pe noui baze a vieţei agricole în legătură cu trecerea pământului în mânile ţăranilor, trebuie să constatăm că avem prea puţine elemente pricepute în aceasta specialitatea care să secondeze acţiunea reorganizărei. Cauzele sunt diferite.

Nu le vom examina decât pe cele de ordin moral şi material.

Inainte de războiu: agronomii erau priviţi cu neîncredere şi cu oare care dispreţ.

Intrucât poate interveni mâna omului în producţia agricolă? Se întrebau cei mai mulţi, fără a avea în vedere opera agronomilor în Svedia, Danemarca şi Germania, de pildă. Şi acesta fiind de multe-ori şi modul de-a judeca al conducătorilor, agronomii erau mai mult *toleraţi*.

In strânsă legătură cu aceasta erau şi salariile revoltătoare de mici ce li-se plăteau.

Lipsa de apreciere a muncei şi valorii agronomilor din partea marelui public, au silit pe foarte mulţi tineri, cari aveau alese şi vădite înclinaţiuni pentru această ştiinţă, se îmbrăţişeze fiecare o carieră mai apreciată.

Totuşi de agronomi se simţea trebuinţă şi atunci s'au deschis larg porţile şcolii de agricultură dela Herăstrău pentru mulţi nechemaţi.

In schimb cursurile secţiunei agricole de la Universitatea din Iaşi erau frecventate cu asiduitate.

Din cele arătate mai sus, vedem că situaţia agronomilor înainte de războiu era precară şi din punct de vedere material şi moral. Izbucnind războiul, agronomii au fost chemaţi la datorie.

Ar fi trebuit lăsaţi în interiorul ţărei pentru a organiza producţia agricolă, căci în acest mod şi-ar fi făcut mai mult datoria către patrie.

Jumătate din agronomi au murit. Cei puţin cât au rămas trebuiau să intensifice producţia agricolă în anul nenorocit 1918 să drămăluiască grâul şi porumbul în iarna grea din 1918—19 pentru a stâmpăra foamea oraşelor, să împedice contrabandele uriaşe cu grâu spre Ucraina şi în fine în primăvara anului 1919 să aplice reforma agrară.

Ce puteau să facă o mână de oameni în faţa mulţimei şi urgenţei problemelor?

De-ar fi rămas şi aceştia la locurile lor tot ar fi învins greutăţile de netrecut ale aplicărei reformei agrare.

Dar odată cu crearea de noui organe agricole, Cassa Centrală a Improprietăririi cu numeroasele-i direcţii şi apoi Comitetul agrar, mulţi agronomi capabili din provincie au fost chemaţi la conducerea serviciilor centrale.

Astfel numărul agronomilor care trebuiau să aplice efectiv reforma agrară s'a împuţinat iar în locul acestora au fost admişi absolvenţii şcolilor inferioare şi medii de agricultură cu o pregătire practică insuficientă pentru a conduce obştii. Odată cu întinderea acestei organizaţiuni în Ardeal, Bucovina şi Basarabia, numărul agronomilor care să stea la ţară va fi şi mai mic.

Pe de o parte împuţinarea agronomilor titraţi din cauzele arătate mai sus; pe de altă parte imposibilitatea, în starea actuală de lucruri, a completărei cât mai curând a locurilor goale din căuza lipsei unei legi de organizare a agronomilor în corp agronomic de Stat — cum s'a făcut cu silvicultorii — şi a arbitrarului care domneşte la Ministerul Agriculturei au adus agronomia în stare precară.

Ce îndemn poate fi pentru un tânăr agronom faptul punerii în disponibilitate a inspectorilor agricoli, numiţi prin decret regal, în urma concursului depus, pe simplul motiv de economie bugetară?

Măsura aceasta cel puţin curioasă va îndepărta pe mulţi tineri de la cariera agronomică.

Şi acestea se petrec tocmai acum când odată proprietatea mică creată, trebuie îndrumată spre cele mai moderne metode de cultură, când trebuesc înfiinţate ferme model şcoli practice de agricultură cu toate ramurile ei şi crescătorii de animale şi păsări în toată ţara.

Dacă specialiştii din fruntea Comitetului agrar nu vor lua măsuri pentru reorganizarea corpului agronomic aşa fel ca să garanteze şi stabilitatea şi înaintarea după anumite norme şi condiţiuni materiale satisfăcătoare, dacă nu vor proceda urgent la aşezarea pe noui baze a învăţământului agricol de toate gradele, atunci numărul tinerilor care vor îmbrăţişa această nobilă ştiinţă se va micşora aşa de mult, încât într'un viitor apropiat agronomii vor dispare. *R. R. D.*

Viaţa Sportivă

Lupta care va face să se întâlnească Carpentier cu Americanul Levinski pentru titlul de şampion de box al lumei, (poids mi-lourds) va avea loc la Brooklyn (New-York), la 12 Noemvrie viitor, probabil în 15 reprize. Dacă Carpentier, şampionul Franţei şi Europei, va ieşi învingător, va avea ca adversar pe Demsey şampionul lumei (poids lourds).

*

La jocurile olimpice dela Anvers, americanul Foss a bătut recordul lumei în saltul cu prăjina. El a izbutit a atinge o înălţime de 4,09 metri.

La scrima cu sabia (concurs de echipe), clasarea a fost următoarea: Italia 10 puncte, Belgia, 8, Franţa 5, Portugalia 5, Elveţia 2, St. Unite 0.

La cursa de 10.000 metri (alergare în teren plat), Finlandezul Nurmi bate cu 4 metri pe şampionul francez Guillemot, care a făcut o greşală de tactică fatală.

Societatea „Croitorilor Orfaniilor de Războiu" regionala Cluj.

Apel

Prinşi de vâltoarea nevoilor de toate zilele, ne-am uitat sau am neglijat o datorie mare ce avem către urmaşii celor ce au murit pentru neam şi ţară: *orfanii de războiu.*

In pragul iernei, aceşti copii fără sprijin nu trebuesc făcuţi să simtă lipsa părinţilor lor, nu trebuesc lăsaţi în voia soartei sau îngrijirea neamurilor lor, de multe ori ele înşile în suferinţă. Avem dar noi datoria să ne ocupăm de dânşii, de nevoile ce au, doară fiecare din noi avem copii şi ştim ce le trebueşte.

Pentru a fi mai aproape de datorie, „Societatea Ocrotirei Orfanilor de Războiu", care avea o secţiunea la Sibiu, s'a despărţit, creind în Cluj o regională, având 9 judeţe.

Muncă dar se împarte, s'au ales comitete vrednice şi pornim cu toţii la treabă. Inainte de toate, facem apel la sprijinul patriotic al tuturor autorităţilor, al publicului, a oamenilor de bine şi îi rugăm cu toată căldura, să ajute muncă noastră; facem apel încă, la caritatea publică, care poate fi folosită pentru orfani, sub toate formele: Bani, îmbrăcăminte, încălţăminte, lemne, şi orice ştim că le prinde bine copiilor noştrii.

Incredinţăm pe toţi, că în munca noastră va domni cinstea şi conştiinţa desăvârşită, şi înţelegem că oricine are drept a afla şi şti dacă obolul ce dă, merge la destinaţie, de acea ori cine se poate interesa de mersul regionalei, le stăm oricând la îndămână cu deslușiri ce vor dori să aibă.

Facem apel la presă, să ne dea sprijinul ei luminat şi patriotic, publicând apelurile noastre şi donaţiunile ce se vor face.

Regionala „Ocrotirea orfanilor de războiu din Cluj", are birourile sale în locaiul Prefecturei.

Preşedinta comitetului regional:
(ss) Sofia General Anastasiu.

Concesionarea Căilor Ferate maghiare

Ziarul „Aradi Hirlap" confirmă în modul următor ştirile cu privire la concesionarea căilor ferate ungare unui consorţiu francez:

„După cercurile financiare interesate tratativele între statul maghiar şi o societate din Franţa, cu privire la închirierea căilor ferate maghiare, au ajuns la stadiul închirierii. Societatea franceză înfinţează o societate pe acţiuni cu un capital de 50 milioane, iar această societate va prelua căile ferate maghiare aşa cum acelea se află, iar la expirarea termenului de închiriere nu va socoti nimic pentru restabilirea lor, în schimb statul maghiar din venitul căilor ferate va asigura o rentă de 6 la sută. Tarifele se vor hotări în comun, iar Ungaria va trimite doi directori în această societate".

Cetiţi „Infrăţirea"

Dela Minele de aur

Este de remarcat o oarecare indiferenţă din partea Direcţiunei Minelor din ministerul de industrie, care trece la dosar, cereri legitime şi imediate ale şefilor de exploatare, de a li se procura unele instrumente pentru operaţii.

Neglijenţa celor în drept cari nu iau în seamă toate rapoartele minerilor, e dăunătoare tuturor şi astfel statul român, adunându-se inconvenienţele, pierde numai cu mina dela Gura-Roşie peste 200.000 cor. lunar.

Deasemenea prezentându-se directorului general al minelor d-l Blajan, o delegaţie de ţărani, cari au arătat că prin exploatarea rudimentară (lucrarea dela şteampuri — mori pentru măcinatul minereurilor) se pierde mult aur în gârlă, li s'a răspuns pur şi simplu, „că n'au de ce să se îngrijească, pe ei nu-i priveşte nimic.

Cele mai bogate terenuri miniere din munţii Apuseni, formează proprietatea unor societăţi străine cu capital maghiar. Trei din acestea sunt în posesia lui Lucaci Laslo, fost ministru ungar, Farcaş Armin şi un consorţiu evreo-maghiar. Terenurile fiind lăsate cu totul în părăsire de proprietari, s'au înaintat memoriu Statului de către românii din jurul lor, ca să se dispue exploatarea lor, începând cu marea mină a lui Lucaci.

*

Dorinţa primă a muncitorilor posesori de mine de aur, este ca plata emanată dela stat, să fie cel puţin egală cu preţul oferit de particulari; statul plăteşte kgr. de aur între 17 până la 20 de mii de lei, iar particularii dela 30 de mii în sus.

Sub trecutul imperiu era invers; statul era cel mai bun platnic, evitându-se vagabondarea aurului peste graniţe.

Boala grevelor
(Comunicatul zilei)

LA SIBIU: Spiritele populaţiei străine, mai ales clasele muncitoreşti şi comercianţii saşi, sunt foarte agitate din cauza schimbului şi scumpetii vieţii. Se plănueşte o grevă generală la care să adereze şi ceferiştii.

LA DEJ: Băeţii de prăvălie au declarat grevă din cauză că nu li s'a satisfăcut cererea de ridicare a salarului. Au acordat şase zile de resgândire patronilor.

LA DEVA: Reprezentantul partidului socialist a protestat contra schimbulu 1 la 2, cenzurei, stării de asediu, etc. A anunţat grevă zilnică între orele 10—12.

LA SIGHIŞOARA: Funcţionarii dela poştă, fără deosebire de naţionalitate, au declarat grevă la 1 Sept.. pretextând excesul de muncă, şi faptul că şeful poştei n'a adus dela Cluj suma necesară plăţii salariilor de oarece acea sumă nu reprezintă o augmentare de salarii.

LA ORADEA-MARE: ieri la ora 2 a avut loc o mare adunare a cheferiştilor chiar pe peronul gării. S'a vociferat contra guvernului şi autorităţilor din cauza schimbului coroanelor 1 la 2. Au ameninţat cu declararea grevei generale dacă nu li-se vor da alimente şi leafa în lei în raportul de 1 la 1 faţă de coroane.

Cooperaţia în vechiul regat

Dl dr Valeriu Moldovan, cunoscutul publicist, publică în Nr. 34 al ziarului „Turda" un judicios *articol* despre viaţa cooperativei din vechiul regat. Prin acest studiu dsa arată roadele frumoase pe care instituţia cooperatvă le-a adus în România de până acum şi îşi exprimă nădejdea că se vor lua măsuri ca să se unifice mai curând legea cooperaţiei şi astfel să se intindă foloasele acestei instituţii şi în România din viitor.

Vorbind de începuturile cooperative din vechiul regat dsa spune următoarele:

„Prima Banca sătească s'a întemeiat în 1891. La început ele s'au sporit încet de tot. Abia după 10 ani au început ele a lua un avânt mai mare, când în fruntea mişcării, s'a pus Ministrul de Culte de pe atunci Spiru Haret, care cu ajutorul înimos al învăţătorilor dela sate a urcat numărul lor la peste 2000. In anul 1918 numărul Băncilor săteşti a fost 3019, cu 627,451 membrii, având un capital plătit deaproape 200 milioane Lei, depuneri peste 62 Milioane. Averea totală a lor în 1918 făcea peste 300 Milioane Lei."

„Iată ce se poate dobândi punând umăr lângă umăr şi ban lângă ban!

Fapte diverse

Individul Vintze Ferenc despre care am mai vorbit în ziarul nostru a dezertat dela poliţie a 3 oară şi pe când executa o nouă operaţie a fost prins din nou şi imediat înaintat Parchetului.

*

Individul Kimer Sh. a fost arestat azi pe strada Regele Ferdinand pe când transporta, acasă, în spate o maşină de cusut, marca Ringschiff. Cel ce este proprietarul acestei masini o găseşte la poliţie.

*

La imobilul din str. Teleki No. 18 s'a declarat azi noapte un incendiu care s'a întins şi la imobilul vecin No. 20. Focul a distrus acoperişurile ambelor imobile, Intervenind pompierii incendiul a fost stins.

*

In strada Petőfi, No. 64 pe când un lucrător care lucra la repararea acelui imobil săpa o groapă în faţa casei a descoperit un schelet al unui copil cam 14—15 ani care după cât se poate deduce din starea lui pare a fi îngropat cam de 2—3 ani. Ceeace face şi mai lugubră descoperirea e că, cu toate cercetările, nu s'a găsit în acea groapă decât numai trunchiul, fără cap fără mâini şi fără picioare. Se fac cercetări serioase.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 300—400 coroane pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bună condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Revista Ramuri Craiova.

In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Mariu Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ie Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
S. Spulberescu „Cestire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

SE CAUTĂ

la Administrația ziarul Infrățirea un Șef de Expediție care a mai lucrat la gazete. □ □

Banca Agrară

Societate anonimă, Cluj

AVIZ.

Ordine de serviciu la preschimbarea coroanelor.

Onor. Public este avizat a se prezenta la preschimbarea coroanelor punctual în zilele de 1—10 Septemvrien a. c., cunoscând, că banca nu poate acorda nici o amânare sau întârziere, sub nici un motiv.

Prezentarea coroanelor la preschimbare se va face în ordinea numerelor de declarațiuni, adecă în ordinea numerelor de reverse distribuite cu ocazia declarațiunilor.

Pentru prevenirea ori-cărei aglomerațiuni și pentru desfășurprea normală a operațiunilor de preschimbare dispunem, ca bublicul să observe strict următoarea ordine numerică:

Ordinea de serviciu după ghișeurile de preschimbare:

Ghișeul No.	I.	serveste numerele dela			1— 937
„	„ II.	„	„	„	938—1860
„	„ III.	„	„	„	1861—2749
„	„ IV.	„	„	„	5750—3197

Cassieria generală servește autoritățile, instituțiunile publice băncile, fabricile, precum și diversele societăți și corporațiuni industriale și comerciale, în sfârșit pe toți comersanții și industriașii cu firme înregrstrate la tribunalul comercial. Pentru stabilirea ordinei de serviciu pe seama acestora, biroul registraturei va distribui numeri de ordine în ordinea prezentării. (Etajul I.)

Ordinea de serviciu după zilele preschimbării:

Ziua	Ghișeul No. I.	Ghișeul No. II.	Ghișeul No. III.	Ghișeul No. IV.
1. Sept.	1—100	938—1037	1861—1960	2750—2649
2. „	101—200	1038—1137	1961—2060	2850—2949
3. „	201—300	1138—1237	2061—2160	2950—3049
4. „	301—400	1238—1337	2161—2260	3050—3149
5. „	401—500	1338—1437	2261—2360	3150—3197
6. „	501—600	1438—1537	2361—2460	— — —
7. „	601—700	1538—1637	2461—2560	— — —
8. „	701—800	1638—1737	2561—2660	— — —
9. „	801—900	1738—1837	2661—2749	— — —
10. „	901—937	1838—1860	— — —	— — —

La prezentarea coroanelor trebue arătat reversul provăzut cu numărul de ordine precum și legitimațiile personale pentru dovedirea identității. Banii se predau și iau în primire numai în persoană sau, în caz de impedecare, prin plenipotențiat provăzut cu plenipotență sau, procură legală. Eventuale reverse perdute trebuesc anunțate imediat în scris la biroul registraturei băncii (etajul I.) pentru prenotare și distribuire de duplicate de revers.

Ori-ce întârziere a prezentanților va trebui dovedită cu dovezi autentice. Toți neglijenții de reacredință se vor preda autorităților, ca unii, cari împedică cursul normal al operațiunilor de preschimbare.

„BANCA AGRARĂ" Societate Anonimă, Cluj,
ca Oficiu de preschimbare a coroanelor.

Atelierele de reparat locomotive găsesc:

Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oțel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest și cauciuc
Garnituri de asbest și grafitate
Table de fer și fer de lucru

Precum și orice fel de articole technice, electrice și de ferărie la

I. NACHT Bucureşti.

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — Depozitul: Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, București.

Se caută Dactilografă

bine retribuită pentru ziar

Ase adresa la Administrație.

De vânzare

Una masina de scris marca Remington în buna stare eftină.

Adresa la ziar.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82. ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare

PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

Magazinele A. SCHULLER

BUCUREȘTI — Bulevardul ELISABETA No. 2

SE FAC VÂNZĂRI ȘI IN COROANE.

Cele mai bine asortate în articole de:
MANUFACTURĂ ȘI PÂNZETURI — STOFE DE DAME ȘI BĂRBĂTEȘTI — INCALȚAMINTE DE BARBAȚI, DAME ȘI COPII — COLONIALE — FERARII ȘI GEAMURI. □ □ □ □

Vânzând cu prețurile cele mai reduse engros si en detail.

Banca Românească

caută funcționari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

CĂUTĂM
vânzători pentru ziarul INFRĂȚIREA

„MISSIR"
Cluj, Str. Memorandului (Unio) 11

STOFE DE LANĂ
MĂTĂSURI
MOUSELINURI
VELOURURI

LINOLEUM - PREȘURI - COVOARE PERDELE - ARTICOLE DE MODĂ PENTRU DOMNI ȘI DOAMNE □ □

Reion special de Incălțăminte fină.

Engros și Endetail.

Caută depozitari
de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Vinuri veritabile se pot cumpăra numai din marele depozit de vinuri a societății
„Comerțul român, societate pe acții Cluj"
strada:
Regina Maria 19.

Litru 20—28 cor. Transport în oraș și provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universității rom din Cluj. — Rugăm sprijinul on. public român
Comerțul român societate pe acții Cluj.

Căutăm băeți
de serviciu la Administrația și Redacția ziarului.

Ori cine poate câștiga zilnic 300—400 de coroane
chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris. □ □ □ □

ZIARUL INFRĂȚIREA
primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina si vechiul Regat

cu: 240 coroane pe 1 an
120 coroane pe 6 luni
60 coroane pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Univărsiteții Nr. 3.

BIBLIOTECA GENERALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 29 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini — Duminecă 5 Septemvrie 1920

Infrățirea

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaș II.) TELEFON No. 211.

Abonamente: 1 an . . — 120 lei; 6 luni . — 60 „; 3 luni . — 30 „

Separatiștii dela '59

Marele adevăr: „Istoria se repetă", chiar dacă nu cuprinde un înțeles absolut, totuși relativitatea ce-o prezintă nu e atât de pronunțată pentru a putea fi contestat. Astfel, ceace la 1859 a culminat cu marele act al unirei Moldovei cu Muntenia, dacă nu prezintă în formă și în manifestare aceiași înfățișare ca și acum, la unirea cea mare și definitivă, în schimb cuprinde destule învățăminte prețioase, a căror aplicare nu poate lipsi de-a fi făcută azi, dacă vrem să ne înțelegem și să ne implinim datoria.

Da, istoria ne mărturisește că la 1859, frământările care au dat naștere unirei, au conuscut „separatiști", au cunoscut potrivnici unirei, au cunoscut dușmani lăuntrici în slujba directă a celor din afară.

Dela 1856 și până în anul mântuirei, 1859, cele mai înverșunate lupte și cele mai răscolitoare de patimi frământări s'au dat în jurul ideei unirei. Sub stăpânirea baionetelor austriace, care prin sfârșitul războiului Crimeei, ce le adusese, nu mai aveau justificare de a mai sta în principate, totuși au continuat a se face simțite până la 1857, — antiunioniștii, cei cari puneaumai presus de interesele neamului pe acelea personale, au constituit prin toată acțiunea lor punctul de reazăm al împărăților vecine, neînduplecate potrivnice ale unirei.

Două interese aveau a fi în comun atinse prin unirea Moldovei și a Munteniei, interesele celor cari aveau să piardă înlăuntru situațiunile și dregătoriile și acele ale vecinilor, cari în întărirea prin unire ale celor două țări ce stăteau în calea lăcomiei lor, vedeau definitiva înlăturare a stăpânirilor la gurile Dunării. Așadar aceste două interese aveau desigur, să se întâlnească și anume, în cuprinsul Moldovei, care urma să fie sacrificată prin alegera unei singure capitale la București. In Moldova deci și-au concentrat inamicii din afară toată acțiunea. Hotărîrea exprimată de reprezentanții acestei țări putea înlătura definitiv unirea. Interesele personale și locale, trebuiau așadar cât mai mult și mai dibaci exploatate. Idealismul, curat, abstract dela 56 și până la 59 a fost într'o înverșunată luptă cu materialismul real simțit.

Providențiala înțelepciune și mântuitorul patriotism al moldovenilor a adus însă triumful idealismului. Interesele locale și personale au amuțit în fața poruncitoruiui glas al destinelor neamului.

E prețioasă această amintire acum, nu numai ca o pagină de mândrie mai mult ce se desprinde din letopisețele țării, dar mai cu deosebire, ca un învățământ, ca un memento ce trebue să stăpânească întreaga cugetare și simțire politică a tuturor Românilor, cuprinși în sfârșit aproape între toate hotarele naturale.

La 59 idea unirei găsise în cele două țări stări de fapt cu mult mai potrivnice ei. La 59 idea unirei constituia numai programul politic al unor înțelegători ai vremurilor viitoare. Idea unirei, ca un rezultat al cugetării politicei prevăzătoare a câtorva patrioți, nu a fost pregătită de un lung șir de suferințe sub stăpânire străină, cum a fost idea unirei de acum. Unirea de atunci, pentru cele două principate libere nu era tot una cu idea scuturării unui jug, cum a fost acum pentru provinciile desrobite. Independența politică deplină ce se prevedea ca o urmare logică, nu putea fi percepută și simțită de mulțime, ci numai de câțiva.

Capitala Moldovei avea să piardă ceeace veacuri de-a rândul avuse. Instituțiile administrative, școalele, etc. care toate, pierzând importanța centrului, aveau să sufere și chiar să dispară nimicind o serie întreagă de vechi interese locale. De aceea, ca justificare logică, existența separatiștilor deatunci este înțeleasă. Infrângerea lor totuși n'a întârziat.

Dar dacă atunci puteau să existe două interese comune, al egoiștilor nepatrioți din lăuntru și al vecinilor hrăpăreți dinafară, care s'au întâlnit o clipă, acum însă suferințele de veacuri ale fraților subjugați, identificând unirea cu eliberarea, n'au putut să-i facă decât să aibă o unanimă voință, direct și hotărît potrivnică intereselor dinafară, iar glasul poruncitor al trecutului nu va îngădui intereselor mărunte și ad-hoc create de o stare temporară de tranziție să răzbată ca un ecou al intereselor dinafară mai puternic și mai direct accentuate acum decât la 59.

De aceea învățământul istoriei stăpânind prezentul suntem siguri că ne va asigura viitorul.

Separatiștii dela 59 au dispărut credem în noapte trecutului. *Ev.*

Chestiunea Dunării

Seria nedreptăților nu s'a încheiat nici cu regimul minorităților, nici cu nota americană în chestia Basarabiei. Acum se încearcă prin Conferința Dunărei dela Paris să ni se răpească complect drepturile asupra Dunărei.

Ceho-Slovacia, Iugo-Slavia și România sunt puse în minoritate față de celelalte state care, fără a fi riverane, fac parte din acea Conferință. Consiliul acesta nici nu are a judeca și hotărî conform rezultatului unor discuțiuni libere, el are numai rolul de-a sancționa definitiv aceea ce, *mai dinainte*, s'a hotărît de aceeași ocultă care a dictat și lucrările Consiliului Suprem,

Delegatul nostru, dl T. Stelian, care a apărat cu demnitate drepturile noastre, a avut suspendarea ședințelor până la 1 Septemvrie; iar acum desigur nu va lipsi de-a protesta energic și, la nevoie, de-a se retrage de la Conferință, nerecunoscând, în numele României, valabilitatea hotărîrilor ei. Există o limită la toate.

Libera cugetare

De mult nu se mai vorbise de ea. Aproape că i se uitase existența. Acum din nou este trâmbițată. Credința, puternic manifestată în vâltoarea încăierării neîntrecute a omenirei de acum, puternic mărturisită în cele din urmă clipe ale atâtor suflete, o prăbușise în abizul uitării. Ca pe o excrescență parazitară, focul mistuitor al războiului purificator, o desprinsese de pe fața curată a concepției omenești, care odată mai mult, a dovedit că nu se poate lipsi de-o Dumnezeire.

Interesele ascunse însă îndărătul ei încearcă s'o reînvie. Un congres al tuturor liber-cugetătorilor se anunță la Praga. Il anunță cu multă grijă și cu insistență, se înțelege, presa anumită din Capitală, bucuroasă desigur că astfel i se oferă din nou acest mijloc de agitație în serviciul aceleași cauze: slăbirea pe orice cale a solidarității actualei societăți.

Așa cum se propagă internaționalismul și dărâmarea granițelor, tot astfel, cu același scop, din același isvor și cu aceleași mijloace, se propovăduește și libera-cugetare. Alături de concepția independentă a oamenilor de știință, predispuși negațiunei Dumnezeirei, se propagă cu insistență pentru mulțime, în deosebi pentru ea, aceeași negațiune a Dumnezeirei, aceeași neînțeleasă concepție a liberei cugetări, menită a zdruncina și nimici credința religioasă, sprijinul moral al sufletelor.

In nimicirea credinței dătătoare de sancțiuni morale, spiritul de disolvare a societății actuale caută cel mai prețios sprijin. Alungând preotul din biserică și credința din suflet, instigatorii revoluției rusești au ajuns a stăpâni cel mai misilc și mai religios popor. Nimicind credința, echilibrul moral încetează de a mai străjui instinctele. Și doar, pe ce se întemeează întreaga acțiune de disolvare a actuolei societăți, decât pe instincte?

Numai instinctele nestăpânite pot trece peste drepturile câștigate de muncă; numai cu stimularea instinctelor se poate sfărâma ierarhia valorilor și se poate concepe imoralitatea egalității absolute.

De aceea îndărătul agitațiunilor de liberă-cugetare nu putem vedea decât aceeași ascunsă acțiune disolvantă, care este îndărătul internaționalismului.

Liber-cugetătorii propagandiști sunt aceiași cari nu recunosc granițele, care neagă ființa vie a națiunei precum neagă și existența Dumnezeirei.

Poporului nostru, neclintit credincios, nu i se poate răpi credința. Credința l-a ținut din moși strămoși. Ei îi datorește ființa națională. In „legea" în care s'a născut și a crescut în aceeași din neam în neam s'a păstrat. De aceea lege pentru el e tot una cu neam. Și-a pierde legea este a pierde neamul.

Ev.

Probleme și soluții

— Tot chestia funcționarilor —

Am accentuat într'un articol anterior necesitatea de a-se face o revizuire a funcționarilor de toate categoriile și a-i repartiza apoi, aptitudinilor și pregătirilor lor speciale. Am accentuat într'adins și „aptitudinile", pentrucă nu oiam să împing cerința specializării până la extrem, crezând iarăș ar fi o greșală. Căci, de altă parte, unii șefi de resort, — zeloși poate, pe calificația lor specială — condiționau ocuparea anumitor funcțiuni de calificație, ani de practică etc. conform legilor ungurești, cari în vremile de acum nu mai puteau fi cerute și care tocmai pentru acest motiv nici nu au putut fi păstrate în vigoare.

Astfel de anomalii, în dispozițiile generale, au atras după sine alte anomalii și mai mari în practică.

Dar, considerațiunile accentuate la acest loc, pot să dea numai o soluționare parțială și pentru nevoile momentului rămânând problema funcționărimii deschisă încă pentru mulți ani înainte. Pentru rezolvirea norocoasă a acestor probleme, trebuie să ne luăm noui orientări potrivit situației schimbate și a tendinței ce trebuie să urmărim: de a avea nu numai o funcționărime capabilă, dar ca acea funcționărime să-și îndeplinească rolul în conformitate cu interesele superioare ale statului.

Pentru a atinge acest scop va trebui să facem distincție între diferitele ramuri de funcționari și va trebui să calculăm și cu naționalitățile noastre năzuind bine înțeles a satisface cerințele dreptății, aplicând funcționari dintre diversele naționalități în posturi acomodate, conform proporției lor numerice.

Fără să vorbim de armată, care nu poate fi decât națională în înțelesul cel mai ideal al cuvântului, mai sunt și alte ramuri, cari trebuesc necondiționat naționalizate. In primul rând *trenul*, această a doua armată a țării — dupăcum a numit-o defunctal rege Carol I-ul — trebuie să fie naționalizat deplin. Când zic „naționalizare" nu înțeleg ca exclusiv numai Români să afle aplicare la Căile Ferate, dar înțeleg ca cei aplicați să fie demni de toată încrederea, să fie devotați și credincioși fără condiție intereselor superioare ale țării și neamului!

Urmează poșta și telegraful, serviciile de siguranță publică precum și aplicații la diversele ramuri ale instrumentelor mari de economie națională Toate aceste ramuri, trebuesc naționalizate complect, trebuesc ferite de ori-ce amestec în luptele politice și trebuesc supuse de aproape controlului sever al statului. Bine înțeles, sub „controlul sever" nu înțeleg numai decât asprimea controlului ci mai curând menajarea acestor funcționari, ridicarea moralului lor, autonomizarea chiar a branșei lor într'o formă oarecare convenabilă și apoi selecționarea justă a celor buni și distinși și retribuirea lor după merit.

Membrilor minorităților naționale apoi, se va îngădui un teren mai larg de validitare mai ales la justiție, în administrație și la instrucție, unde li-se oferă mai mult prilej de a sta în contact imediat cu poporul lor, și unde pot să lucreze cu mai mult folos în interesul just al conaționalilor lor. In tot cazul, se va ține seama echitabil de proporția numerică ceea-ce va rezolvi în bună parte problema naționalităților și ne va aduce și nouă, Românilor ardeleni, o reparație față de nedreptatea trecutului, când eram esclusi aproape complect din oficiile publice.

A. C.

Relațiile cu Germania

Rând pe rând se reiau relațiile cu toate țările cu care am fost în război. Acum în urmă s'au început pregătirile pentru un schimb de reprezentanți comerciali în centrele mari. Astfel Germania va avea la București și în centrele mai principale comerciale oficii de reprezentare comerțului a și industriei. Desemenea se vor face și în orașele mai mari din Germania asemenea oficii.

Cu prilejul acestei reluări de relații nu putem să nu recunoaștem că Germania cu toată înfrângerea suferită și cu toate frământările interne, se află totuși în situația de-a continua să fie o importantă furnizoară de produse pentru Orient. Aceeași disciplină și aceeași ordine care s'a manifestat în totdeauna la poporul german nu a încetat de-a fi acum, în clipa înfrângerei, cel mai puternic mijloc de refacere.

De aceea ar fi o greșală dacă s'ar crede că a fost destul tratatul din Versailles pentru ca Germania să fie înlăturată din concurența mondială sau din situația preponderantă din Orient Greșala ascunderi adevărului că Germania este în măsură de a-și relua locul în comerțul și industria mondială n'ar putea fi lipsită de urmări în calculele aliaților.

In ce ne privește, e destul să ne amintim că încă de acum un an, când statului nostru i s'au făcut oferte pentru furnizare de fer și mașini pentru cale ferată din partea Angliei, Franței, Italiei și Americei, a ofertat și Germania, cu toate că încă nu se reluaseră relațiile, cu un preț de zece ori mai redus.

Acest fapt este în măsură de a caracteriza situația Germaniei față de țările industriale aliate și, desigur, un indiciu asupra concepției pe care o va adopta

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ea în viitorul economic apropiat.

Reluarea relațiilor de acum va pune credem, și mai mult în evidență tendința Germaniei de a nu-și pierde locul ce-l ocupă în Orient.

Pentru interesele noastre economice nu putem sta indiferenți față de prilejul ce ni se oferă de-a utiliza concurența Germaniei în contra trusturil r din Apusul îndepărtat.

Pentru interesele politice, însă nu putem să nu ținem seamă în tot momentul de pericolul permanent — mai ales în epoca aceasta incertă a consolidărei — ce-l reprezintă acțiunea Germaniei, stăpânită încă de aceeași mentali ate de dinaintea războiului.

De aceea credem că, reluarea relațiilor economice cu Germania, în măsura largă în care au fost anunțate, ar putea să constitue, din punctul de vedere al intereselor politice, un pas hazardat.

as.

Citind revistele

Numărul 47 din 22 August c, al cunoscutului ziar cultural „Ideia Europeană", cuprinde ca deobiceiu un material foarte instructiv și interesant.

Remarcăm de data aceasta interesantul fragment dintr'un roman al lui Paul Reboux, prin care cunoscutul romancier și ziarist francez susține tema unei apropieri Franco-Germane. Prin personalul principal al romanului anume Jacques Real, autorul admite în principii o apropiere între Franța și Germania, mai mult încă susține că starea economică în care se găsește Franța o silește la această apropiere.

Autorul demonstrează că Franța în interesul refacerei ei, nu poate trăi fără sprijinul altor puteri, și arată că ajutorul acesta l-ar putea da mai ușor, Germania, care la rândul ei va fi ajutată de Franța și prin aceasta se vor servi interesele întregei lumi. Autorul merge până acolo încât susține că renașterea Franceză ca și cea germană sunt condiționate numai de această apropiere. Intre viitorul război franco-german, pe care autorul îl crede si între apropierea franco-germană, autorul preferă pe această din urmă.

Deși aceste idei sunt expuse printr'un fragment de roman, ele au totuș o mare importanță politică și ziarele din străinătate au început a comenta cu aprindere teza lui Paul Reboux.

Credem însă că autorul ar fi procedat mai bine susținând ideile sale pur politice prin articole de ziar, fără a fi nevoit să recurgă la scrierea unui roman pe care nu toți au posibilitatea și răbdarea să-l citească. Nu credem ce teoria artei cu tează poate merge până acolo încât și ideile politice de la ordinea zilei să poată inspira o operă de artă.

Chestiunea pusă în discuție de autor are însă marele merit de a pasiona întreaga lume politică din Franța și din Apus, după cum se vede din pressa străină. Dl Paul Reboux a trimis acest fragment împreună cu o scrisoare amicală revistei „Ideia europeană" din București. Acest gest din partea d stinsului publicist francez, nu poate decât să ne măgulească.

*

Numărul 16 din 28 August al revistei literare și artistice „Sburătorul" publică începutul unui mic studiu critic asupra operei dlui Brătescu-Voinești, studiu scris de dl Eug. Lovinescu.

Criticul dela București, după cât se vede din primele fragmente ale studiului, deși recunoaște talentul dl Brătescu Voinești și-a pus totuși în gând să-i diminueze cât se poate de mult valoarea operei sale.

Nu știm dacă dl Lovinescu va reuși. Remarcăm Cronica dlui Mihail Iorgulescu despre poeziile lui dl Nanu, precum și versurile intsitulate „Castanul și a plecat un ram", ale dlui Virgiliu Moscovici.

Ric.

Teatrale

A murit la Craiova, artista Lucreția Radovici societară a Teatrului Național local. Defuncta artistă făcea parte dintr'o familie de artiști și dovedise în timpul a 25 de ani de activitate neobosită pe diferite scene și în deosebi la Craiova un temperament și un real talent artistic.

*

Deși guvernul a recunoscut necesitatea Operii române, totuși până acum nimic n'a venit să dea soluțiune chestiunei sprijinului financiar necesar Operii din București și Operii din Cluj. Zilele trec, discuțiile se urmează, iețele se încurcă, artiști se plictisesc și se enervează.

*

Cu prilejul studiului pe care scriitorul Camille Jullian îl face asupra originei teatrului în Franța, savantul francez ajunge la constatarea, că vechilor Gali le plăcea, desigur, comediile lui Plaut și Terențiu, dar că se înnebuneau mai ales după mimi și tablouri vivante. Cu un cuvânt boala cinematografului e veche; spectacolul care place azi atât de mult Francezilor, nu-i el oare fiul acelor mimi și tablouri vivante, cari jucau rolul unui cinematograf pentru Gali?

Cu acelaș prilej, d-l Jullian constată că acum două mii de ani, în Gallia, exista nu mai puțin de 1000 de teatre, mici și mari, și că în ele putea încăpea 15—20.000 de spectator.

Francezii de azi dau pilda unui interesant atavism în gustul teatral.

Muzicale

După cât spun ziarele de specialitate, și din ceea ce prevestesc reclamele, Bucureștii vor cercetați întoamna, iarna și primăvara viitoare de o întreagă pleiadă mari artiști străini, printre cari Tenorii Leo Slezak, Hermann Jadlovker; baritonul suedez Cornelius Bronsgeest; violiniștii Bronislav Hubermann, Siegmund Feuermann și Villy Burmester; pianiștii Moritz Rosenthal și Alfred Cruenfeld; ilustrul compozitor și dirigent R. Strauss cu cântărețiî Fr. Steiner și Gruder. Apoi Selma Kurz și Erika Morini.

Viața Provincială

ZLATNA

Zlatna e un orășel foarte vechiu întemeiat de pe timpul romanilor, la răscrucea drumurilor care vin dela Orăștie, Juaj Almaș Zlatna; alt drum sosește dela Alba-Iulia, taie Zlatna și traversează vestitul Dealul-Mare spre Abrud.

Abrudul a astăzi dispune deaproape 3000 de români și aproximativ 600 unguri. Ungurii de astăzi sunt în absolută defensivă contrarie purtărilor de altădată, când statul ungar planta în oficiile Zlatnei oameni speciali pentru maghiarizare.

Ca și în Abrud primul act românesc s'a făcut cu preluarea școlilor maghiare de stat, unde frecventau abia câți-va români. Ungurii și-au înjghebat școala lor confesională mixtă.

Pe lângă școlile românești, s'a mai înființat o școală civilă de fete dela care ungurii s'au abținut. Paralel cu aceste mai funcționează o școală de meserii, unde se înzistă în special la ciopîirea pietrei.

Zlatna nu are nici un spital, se servește de cele din Alba-Iulia și Sebeșul-Săsesc.

Oamenii din jur se ocupă cu viticultura, sămănând bucate numai pentru strictul necesar.

Dela început au fost preluate de români și topitoarele de aur unde lucrează activ cam la 250 de oameni; topitoarele mai scot pucioasă și piatră vânătă. Rentabilitatea lor revine statului.

In definitiv însă starea economică a Zlatnei, nu e mulțumitoare și oamenii ar dori să li-se dea posibilitatea să se ocupe exclusiv cu viticultura în mare; pentru aceasta ar trebui să li-se rezerve dealurile — pe cari azi le seamănă amestecat cu grâne și fân — în scopul de a face numai pășune, rămânând ca grâne și celelalte să și le procure din venitul viilor.

Regiunea ca valoare generală e mai mult de cât bogată și dacă s'ar sonda terenurile făcându-se experiențe, s'ar găsi vaste comori de aur și cărbuni. Sunt dealuri care au directă comunicație, cu munții din jurul Bucumului, unde s'a dovedit existența aurului. In Zlatna se simte lipsa unei fabrici de postav, în împrejurimi producându-se peste 10.000 kgr. lână anual; se impune și ridicarea unei fabrici de fierăstrae, păduri fiind destule și lemnul aproape.

Zlătuenii și jurul au cerut comisiei județene de expropiere, să li-se permită tăierea în folosul statului, a câtorva pădurui, pentru a se extinde pășunatul, comisia nu s'a pronunțat încă.

Importanța istorică a orașului datează tot din ilustrul 1848, când Moții, zișî în partea locului mocani, au măcelărit pe unguri în apropiere la Presaca.

Cor.

Pentru cunoașterea noastră de către englezi

Dl M. Beza, scriitor român macedonean, a făcut să apară la Londra, în limba engleză, o interesantă lucrare *Papers on the rumanian people and literature*, consacrată poporului și literaturii noastre.

Din înșirarea celor șase încercări ale cărții se va vedea și scopul și spiritul în care e scrisă; 1. Biserica românească; 2. Unitatea națională a Românilor; 3. Călători englezi în România; 4. Călători englezi la Aromâni; 5. Poezia populară; 6. Inrâurirea engleză asupra literaturii române. Numai cineva care trăiește în mijlocul Englezilor și-i cunoaște putea să aleagă atât de nimerit subiectele cele mai simpatice lor, și totodată destul de bune prilejuri ca să fim arătați într'o lumină și limpede și prielnică. — O prefață a dlui M. Gaster dă câteva lămuriri originale despre diferitele epoci culturale.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Revista Economică

Schimbul coroanelor în lei este în curs de execuție și puține, foarte puține voci se mai aud. cari nu ar fi de acord cu condițiunile schimbului. Acei cari așteptau în urma acestui schimb mișcări la sate și în rândurile muncitorimei, se văd înșelați, în socotelile lor dușmănoase.

Ceea ce am prevăzut însă s'a întâmplat. Lipsa de disponibilități la Bănci face ca Leul să nu fie în curs, așa cum ar trebui să fie, după sumele vărsate pe piață. Am prevăzut că speculanții din nou vor avea un câmp de activitate, și dovadă că nu ne-am înșelat, este faptul că ni se semnalează cazuri unde oameni de reacredință au și început a cere un agio pentru moneda mică. Acestei stări de lucruri trebue să i se puie stavilă din capul locului, și cea mai bună măsura — pe lângă pedepse grele — ar fi aprovizionarea Băncei Nationale a Românei din Cluj cu monedă suficientă mărunță, pentruca oricine să poată să-și schimbe — fără multă perdere de timp — moneda mare.

E drept că spiritele mai sunt încă derutate; unii comercianți primesc hârtia națională, dar dau ca rest coroane; alții nu voiesc să mai primească de loc coroanele, ceea ce îngreunează întrucâtva buna funcționare a comerțului. Toate aceste însă sunt defecte inerente unei măsuri atât de importante ca aceea a retragerei unei monezi existente și nu trebue să ne preocupe prea mult. Dar, în legătură cu această chestiune, ar trebui anunțat de Băncile schimbătoare că primesc coroane și dela comercianții cari nu au anunțat aceste valori între 20 și 24 August 1920. dacă ei pot dovedi, cu registrele legale, că aceste sume au intrat pentru mărfuri vândute în timpul dela 25 August până la 9 Septemvrie 1920. Căci nu trebuie uitat că comerciantul nu poate refuza până la 9 Septemvrie primirea de coroane, dacă celce plătește este cunoscut și certifică că aceste coroane au fost denunțate la timp.

Comercianții Români sunt în ferbere.

Ei se întrunesc și se agită în jurul chestiunei dacă trebue să li se acorde și lor din magazinele ce eventual devin goale prin evacuare și cred că oricine este de acord în a susține cererile și revendicările drepte ale acestora. Sunt în majoritate demobilizați, cari și-au făcut datoria către țară și cari așteaptă acum o mică încurajare pentru a putea să-și exercite meseria cinstită de comerciant Român. Știu un caz, unde un fost ofițer de rezervă demobilizat de curând, comerciant, a fost purtat cu lunile cu vorba și și-a cheltuit și mica sumă ce o avea ca zestre. I se promisese un local, în care acum se găsește instalat un ziar maghiar, iar în cele din urmă — cu sentimentele nu cele mai plăcute — și-a făcut pentru sine și soție pașapoartele pentru a-și creia o situațiune în America. Chiar eu i-am dat scrisori de recomandațiune peste Ocean, căci nu este plăcut lucru să pleci în America când n'ai nici o legătura acolo. I-am dat însă scrisorile de recomandare cu inima frântă că un element de ordine, muncitor cinstit și capabil, nu a putut să-și câștige existența în patria lui.

Acest caz nu trebuie să se mai întâmple: avem o lipsă acută de energii producătoare și trebuie să cerem dela autorități mai multă atenție și mai multă bunăvoință pentru elementele muncitoare și productive.

Funcționarul Statului

este pus întotdeauna înainte, când se cere un avantaj pentru comerciant, industriaș, muncitor. Sunt cel dintâi care să regret situațiunea funcționarului de Stat. Mai ales cu schimbul ce are loc, și având în vedere că-și procura până acum coroanele pe piață pe un curs avantajos, situația funcționarului de Stat nu s'a îmbunătățit. Sunt deci cel dintâi care să arăt că situațiunea acestui muncitor, care trebue să trăiască din venitul măsurat, merită toată sollicitudinea și toată atenția cercurilor conducătoare și sunt de părere că ar fi bine să se ia măsuri pentru înlesnirea traiului acestui corp de energii. Cu toate aceste nu mă pot opri de a arăta, că sunt funcționari cari, dimineața, când noi industriași, comercianți suntem deja obosiți de cele îndeplinite, ies din casă cu mănuși în mână. când o pereche de mănuși îi costă leafa pe o o săptămână, și, în pas grațios, se îndreaptă — așa către amiazi — spre biurou lor. In schimb întrebuințează personalul de rând al institut unei unde este ataşat pentru servicii personale, și-ți aruncă în fiecare moment în față: „sunt funcționar al Statului".

Ei bine, acestui tel de funcționari mă adresez când zic: nu uita, că fără industriași, comercianți adică acei cari plătesc birurile către Stat, Județ și Comună. tu funcționar n'ai putea exista, că înainte de a fi fost funcționari erau acești industriași și comercianți și ca atare merită și ei o oareșcare condescendență. In toate măsurile luate de sus, să se ție seama, că pe lângă funcționari de Stat, avem nevoie și de libere energii producătoare și să se

Cronica politică

Tot vorbind despre remaniere, era să uităm de alegerile parţiale din Ardeal în care guvern şi opoziţie au găsit un nou prilej de a se lua la trântă pe terenul cunoscut al agitaţiei demagogice. Timp de o lună, într'adevăr, satele din Ardeal au fost invadate de aşa zisele partide noui care şi-au adus aici tot calabalâcul electoral pe care aşa de uşor îl suportă astăzi încercările prime ale unui vot universal începător.

Lăsându-şi automobilele în marginea satului, „democraţii" de toate felurile intrau în mijlocul ţăranilor pentru a le vorbi despre ţărănismul dărîmător de „boeri" şi despre tot ce poate să treziască în suflete ura şi vrajba de clasă.

Iar seara obosiţi de atâta sfântă propagandă în numele săraciei şi al nedreptăţii sociale, agitatorii partidelor noui se ospătau destul de boereşte în sala restaurantului New-York, pentru ca a doua zi, după un somn reparator în condiţii oligarhice, să năvaliască din nou în mijlocul ţărănimii ducând din sat în sat toată stricăciunea politică a unei deşanţate demagogii.

Şi acum vorbiţi de succese electorale?

Dar ele au la temelia lor o întreagă operă de stricare a sufletului ţărănesc, şi nu pe această bază se poate clădi politica cea nouă a ţării, care trebuie să fie nouă şi în ce priveşte sufletul, nu numai în ce priveşte oamenii

caute o împărţire cât mai dreaptă a avantagiilor ce se pot acorda. In legătura cu aceasta voi vorbi de

Sfatul Negustoresc

care există la Bucureşti, ca o instituţiune recunoscută de Stat, fiind o societate pentru îngrijirea şi apărarea intereselor generale Comerciale şi industriale.

Această Societate, creiată prin legea din 22 Aprilie 1914, a lucrat în interesul comerţului şi industriei Române, şi dacă din cauza războiului nu a putut îndeplini întregul program de activitate ce şi-l propuse, nu este mai puţin adevărat ca a făcut multe pentru îmbunătăţirea situaţiunei atât de grele a comerciantului şi industriaşului cinstit. Care poate fi menirea unei astfel de organizaţii — când toţi lucrători manuali se organizează şi de multe ori pun resistenţe neîntemeiate, — fiecine îşi poate explica. De aceea salutăm cu bucurie înfiinţarea unei filiale în Cluj a Sfatului Negustoresc şi-i dorim activitate rodnică şi binefăcătoare pentru această importantă ramură a vieţei economice care este: comerciul şi industria.

Carol A. Jahoda.

Nota-protest a României la Spaa

Ziarul *Viitorul* publică nota-protest pe care delegaţia română la conferinţa din Spa a adresat-o Consiliului-suprem după ce a refuzat să semneze Convenţia privitoare la repartiţiunea despăgubirilor impuse Germaniei.

„Această notă, zice *Viitorul*, constituie primul act de rezistenţă al politicei noastre faţă de nedreptăţile Consiliului suprem, după o întreagă scrie de acte de umilinţă şi de renunţare la drepturile noastre.

„Opinia publică românească va lua act cu satisfacţie de felul hotărît în care au fost susţinute la Spa drepturile ţării, şi speră că aceiaşi atitudine va fi urmată şi în Conferinţa din Paris în chestia atât de însemnată a regimului Dunărei."

Iată principalele puncte ale documentului semnat de dnii dr I. Cautacuzino şi N. Titulescu.

„România în afară de opt sute de mii de oameni, a zecea parte din populaţia vechiului Regat, pe cari i-a răpit războiul (morţi prin arme, epidemii şi prizonie i morţi în Germania) exceptând de asemenea drepturile pe cari convenţiunile speciale trecute încheiate cu una sau mai multe ţări aliate, le-au recunoscut pentru diferite pagube expres desemnate (incendiarea petrolului, tezaurul dela Moscova etc.) sau cari au fost recunoscute ca despăgubire pentru măsurile speciale ale inamicului (biletele băncei Generale) a suferit prin simplul fapt al ostilităţilor cu Germania o pierdere minimă de treizeci miliarde lei pe care e gata s'o probeze în amănunt la prima cerere".

„E sigur că România n'a contat nici odată să obţină de la Germania o reparaţie care să corespundă fie şi pe departe la sacrificiile acestui război, făcute de România de bună voie şi cu mândrie.

„Insă România a sperat totdeauna şi speră încă că repartizarea despăgubirilor se va face pe baza pagubelor dovedite în regulă de către fie care dintre interesaţi şi că reducerea impusă de imposibilitatea Germaniei de-a plăti toate pagubele pricinuite de ea, va fi suportat în mod egal de toate ţările ce au luptat împreună contra Germaniei.

„Insă scara proporţională adoptată de Conferinţă, aruncă numai în sarcina anumitor ţări consecinţa imposibilităţei Germaniei ce de drept ar trebui să deburseze.

„In adevăr România nu poate admite ca unele din statele aliate să încaseze de 5 sau de 10 ori mai mult din despăgubiri. când este evident că aceste ţări n'au suferit pagube de cinci zece ori mai mari ca ale noastre.

„Daca s'a ajuns la o asemenea repartiţie in urma acordurilor particulare dela Stat la Stat, cu mult înainte ca această chestiune să fie discutată de aliaţi, România declară că nu poate recunoaşte aceste acorduri de oarece ele au fost încheiate în neştirea sa.

„Ea nu poate să nu-şi exprime mirarea sa, că gajul comun a putut fi obiectul unor repartiţii parţiale şi secrete, pe când tratatul dela Versailles stipula un acord general, la lumina zilei, între toţi Aliaţii.

„Dacă s'a voit exprima printr'o seară progresivă efortul făcut şi suferinţele îndurate de fiecare dintre ţările cari au făcut războiu Germaniei, atunci România pentru raţiuni de demnitate şi de morală, cari sunt deasupra tuturor celorlalte raţiuni, nu poate să accepte locul inferi ce î-l desemnează Consiliul Suprem . . .

„Guvernul român consideră, *că legăturile cari leagă România cu Antanta sunt inspirate de raţiuni superioare, că împrejurările prezente, ori cari ar fi, nu vor putea fi alterate. Dar o alianţă îşi trage forţa ei de bază din sprijinul pe care opinia publică îl aduce în tot momentul. Opinia publică românească cerea înainte de toate, Dreptate. Tocmai pentrucă Antanta reprezenta Justiţia România s'a raliat la cauza acesteia. Guvernul actual, sau oricare altul, nu va putea să justifice în faţa ţării că regimul ce i-se impune este drept atunci când va fi comparat cu regimurile de favoare de cari beneficiază alte ţări.*

„Guvernul român face prin noi un apel grabnic către Consiliul Suprem pentru ca repartiţia indemnităţei germane să fie o cauză mai mult pentru a strânge legăturile aşa de tari acum, cari unesc Antanta cu România şi să nu fie un motiv care să alimenteze îndoiala şi decepţia de pe urma cărora n'ar profita decât inamicii.

„In cazul când hotărîrea de care e vorba, va fi definitivă, delegaţii plenipotenţiari ai României, subsemnaţi mai jos, declară, în numele guvernului lor, că nu pot subscrie la aranjamentul proiectat.

„Isi menţin totuşi speranţa că Dreptatea cauzei lor va sfârşi prin a triumfa pe lângă Consiliul Suprem".

Bolşevism şi fiziologie

Reproducem după ziarul *La Cause commune* al revoluţionarului rus Burtzeff următoarele rânduri dintr'un articol al unui doctor rus, întors acum din Petrograd pentru a edifica pe deplin pe cititorii noştrii despre binefacerile regimului sovietic.

La cei mai mulţi locuitori pătura adipoasă subcutanee a dispărut de mult; acum se cheltueşte ţesutul muscular, puterea scade şi atrofia musculaturei cardiace începe; aceasta degenerează şi e deajuns un efort fizic excesiv sau o indispoziţie oarecare pentruca inima să înceteze de a mai bate sau cel puţin pentruca echilibrul să fie rupt.

Prin atrofia musculaturei cardiace, muşchii scheletului nemai fiind apţi pentru un travaliu suficient, evacuarea urinei şi a excrementelor e împiedicată.

Urmează o anemie profundă care provoacă leşinuri şi turburarea tuturor funcţiunilor la femei.

Chipurile au o paliditate de ceară. Sistemul nervos central şi periferic se găseşte într'o stare de epuizare extremă; memoria slăbeşte, individul devine indolent, apatic; pe urmă apar formele grave ale neurasteniei, psicho-asteniei nevralgiilor şi nevritelor, ca urmări ale acestei extreme epuizări.

Mentalitatea se schimbă cu totul şi se observă adesea delirul foamei, melancolia ca şi formele acute de psihoze, consecvenţe ale foamei.

Omul îşi pierde înfăţişarea de fiinţă superioară şi se transformă într'un fel de animal pentru experienţe.

Cronica Bucureştilor

— Vacanţa — Noui ministere — Risipa Specula — Iar schimbul coroanelor — Coroanele false —

Vacanţa!... Cabinetul s'a liniştit. Titularii au plecat în vilegiatură. Refacerea ţării a fost amânată. Ba nu! Se lucrează încă... E adevăr că în domeniul administraţiei nu se face nimic, în schimb însă cinci comisii parlamentare lucrează proecte de legi sub comanda d-lui Averescu. Spuneam comanda pentrucă aceste comisii sunt compuse din membri ai majorităţilor de curând şi reprezintă un mijloc discret de a dărui ceva diurne pe vacanţă. Dovada acestui fapt este că în ele au fost numiţi şi... candidaţi de deputaţi, mai înainte de a fi aleşi de electori.Exemplu, fericitul domn Patrulius şi alţi câţiva...

Caracteristica acestei vacanţe de Septemvrie este însă alta: miniştrii pleacă în concedii în timp ce se creiază noui ministere. Suntem în plină serie: ministerul de finanţe se mai fragmentează în două şi altele îl urmează.

D-l Averescu voind să-şi înnainteze după vechime ministeriabilii la rangul de miniştri şi ne hotărîndu-se să se despartă de cei eşiţi la pensia permiselor a găsit formula creierei la infinit de noui departamente...

Dar aceşti ministri noui vechi, pleacă de acord în concediu când se închide parlamentul iar în timpul când acesta e deschis stau solemni la Cameră şi Senat apărând pe la ministere doar pentru a ura spor la lucru secretarilor generali... Suntem altfel în situaţia fericită de a creia o serie de sinecuri ilustre spre a merge mai departe pe drumul desorganizărei.

De altfel risipa banului public nu apare numai în creiarea de posturi inutile. Ea se manifestă în toată activitatea de guvernământ având ca rezultat final acel buget pe care d-l Tache Ionescu l-a prezentat parlamentului. Corolaru acestei generozităţi cu banul public este de sigur scumpirea vieţei şi specula. Aceasta s'a dovedit recent cu schimbul coroanelor ce s'a făcut în vederea mulţumirei speculatorilor din Bucureşti şi a contrabandiştilor de pretutindeni şi nu în scop de a mulţumi populaţia ţărănească a Ardealului. Propunerea ca schimbul să se facă pe un curs proporţional cu sumele declarate excluzându-se acei ce nu vor putea dovedi proveniența lor a fost respinsă pentrucă nu era conformă cu interesele d-lui Take Ionescu. Propunerea ca cursul să difere în Ardeal şi vechiul „Regat" creindu-se avantaje pentru acei ce vor declara o sumă mijlocie de coroane şi dându-se un curs cât mai ridicat pentru cei săraci, a fost deasemenea respinsă.

Dispreţuind părerile financiarilor cinstiţi, d-l Take Ionescu a hotărât prin surprindere schimbul plecând apoi la Aix-les-Bains să se repauzeze.

Rezultatul va fi o enormă scumpire a vieţei din Regat şi provinciile alipite, o depreciere a leului şi o nedreptăţire celor săraci în favorul speculatorilor şi contrabandişt lor.

Mai este însă o chestiune: aceia a coroanelor falşe cari s'au dovedit a fi numeroase încă din prima zi a schimbului efectuat la Banca Naţională de aici. Deodată s'a procedat la confiscarea celor prezentate urmărindu-se anchete. Or sunt *5 miliarde* de astfel de coroane stampilate falş, din care unele vor putea fi recunoscute. Drept acei ce vor putea dovedi proveniența, — vorbim de sute de mii şi milioane, să sufere consecinţele. Căci nu e admisibil să te prezinţi cu milioane introduse în ţară prin fraudă şi să nu se ceară nici o socoteală pentru fapte ca aceste, ba nici să nu se întrebe de proveniența acestor bani.

Două aniversări

Franţa sărbătoreşte azi două aniversări: Victoria dela Marna şi cincuantenarul Republicei.

Marna e prea cunoscută spre a mai putea fi comentată. Nu-i mărturisire mai răsunătoare a Victoriei care a salvat Franţa acum şase ani, decât ordinul de zi al Mareşalului Joffre, a doua zi după izbândă. Simplu, elocvent, mişcat, ordinul acesta e o pagină de istorie care înlocueşte toată vorbăria apologiştilor:

„Armata a 6-a a susţinut, timp de cinci zile, fără întrerupere nici potolire, lupta împotriva unui duşman numeros şi al cărui succes îi exaltase până acum moralul. Lupta a fost grea; pierderile au întrecut tot ceeace putea fi închipuit; voi aţi suportat totul cu o vitejie, o tărie şi o răbdare pe care cuvintele nu le pot glorifica aşa cum merită.

Camarazi, Vă mulţumesc cu o vie emoţie de ceea ce aţi făcut, căci vă datoresc lucrul spre care erau îndreptate de 44 de ani toate sforţările şi speranţele mele: revanşa din 1870"

Revanşa a fost luată; şi consfinţirea ei prin tratate de pace corespunde cu Aniversarea a 50 de ani dela înfiinţarea noului regim care a pregătit această revanşă.

După experienţe succesive a 3-a republica s'a stabilit în Franţa anului 1870 cu cortegiul unor procedee, unui personal şi unuitemperament revoluţionar.

După împrejurări crude, cari rămân ca una din paginile cele mai întunecate ale istoriei franceze, republica găsise un prilej priincios stabilirei ei. In 1848, păru-e inutilă, inoportună, prematură. In Septemvrie 1870, ea izbuti să revină nu atât ca o formă absolută, definitivă, impusă generaţiilor viitoare, cât ca o mare şi serioasă tentativă de conciliare şi de pace publică. Era garanţa unei demnităţi pentru fiecare, a mântuirei pentru toţi. Ea reunea nu numai pe republicanii de origină, de doctrină sau de sentiment cari căutau în ea refugiul şi consolarea încercărilor lor, ci şi de partizanii principiului monarhic obosiţi de speranţe fără rezultat şi de reînceperi fără sfârşit.

Republica a rămas de atunci permanentă în Franţa şi Ea a arătat că poate fi o formă firească a ordinei, a legii, a raţiunei, cu condiţia să se desţipească de tot ce e revoluţiune. Căci dacă o republică se naşte dintr'o revoluţiune, ea nu poate trăi decât cu condiţia să-şi omoare mama.

D.

INFORMAȚII

După ştiri din Viena e vorba de o remaniere a guvernului ungar prin formarea unei coaliţii în care ar lua parte toate partidele politice.

*

După ultimile ştiri, atacurile albaneze continuă dinspre Vipra dar au fost respinse de către trupele sârbe.

Afacerile albaneze preocupă mult cercurile oficiale sârbe. Guvernul sârb va trimete o notă Marilor Puteri cu privire la chestiunea albaneză.

*

Directorii de licee, gimnazii, şcoli secundare de fete şi seminarii din România întregită s'au întrunit la Bucureşti în Congres, unde au desbătut chestiunile legate de cât mai bunul mers al şcolilor şi de activitatea necesară pentru unificarea sufletească a tutulor locuitorilor.

*

La ministerul de finanţe s'au depus mai multe cereri pentru admiterea de noui declaraţiuni de coroane.

Cererile nu s'au rezolvat, pentrucă nu s'a căzut de acord asupra soluţionării lor.

Sumele din aceste cereri trec de 10 milioane coroane.

*

Joi, 2 Septemvrie a avut loc la Sibiu, în sala „Urania", o şezătoare artistică literară, sub patronajul dnei general dr Moga cu concursul domnişoarelor Ana Voileanu şi Letiţia Anuşca şi al dlui I. U. Soriciu.

*

Direcţiunea şcoalei civile şi superioare de comerţ din Lipova face cunoscut, că înscrierile se fac la 13, 14, 15 Septemvrie a. c. Tot atunci vor fi şi examenele de corigenţă.

*

A murit la Braşov dna Elena B. Batalescu, o distinsă matroană care a ocupat un loc fruntaş în societatea Braşovului.

*

Următorii ofiţeri superiori au fost numiţi ataşaţi militari români, în statele arătate în dreptul fiecăruia, pe ziua de 1 Octomvie 1920:

Colonel Ressel Carol din cavalerie, în Statele Unite.

Locot.-Colonel Căpităneanu Douglas din artilerie, în Anglia.

Colonel Manu Gh. din cavalerie, în Belgia.

Colonel Suţu Dumitru din cavalerie. în Franţa.

Locot.-Colonel Cezărescu St. din infanterie, în Italia.

Locot.-Colonel Argeşeanu Gh. din cavalerie, în Iaponia.

Colonelul Athanasescu Gh. din cavalerie, în Germania.

Locot.-Colonel Bădulescu Alex. din infanterie, în Polonia.

Colonel Ivanovici A. din cavalerie, în Austria.

Maior Vechio Lucio din infanterie, în Ceho-Slovacia.

Colonel Oprescu Gh. din artilerie, în Grecia.

Locot.-Colonel Glatz Alexandru din artilerie, în Turcia.

Locot.-Colonel Mărgăriteanu Polifron din cavalerie, în Ungaria.

Locot.-Colonel Filimon Ioanichie din infanterie, în Bulgaria.

*

Comisiunea care anchetează incidentul dela Arsenalul armatei a luat în discuţiune memoriul prezentat de lucrători. Probabil că azi va depune raportul. Comisiunea luând contact direct şi cu delegaţia lucrătorilor s'a stabilit înţelegerea ca lucrătorii să ieia lucrul azi dim. având promisiunea că cererile lor vor fi satisfăcute. Vinovaţii de incidentul de Luni, îşi vor lua pedeapsa.

*

Se reaminteşte dlor acţionari ai Societăţei „*Zea*" că *adunarea generală de constituire*, conform convocărei din Gazeta Oficială No. 22, are loc la 5 Septemvrie a. c. la ora 6 p. m. în sala festivă a Camerei de Comerciu din Cluj (Colţ Piaţa Cuza-Vodă şi Calea Victoriei).

*

Se anunţă din Budapesta că a apărut primul număr al revistei săptămânale „Iredenta maghiară". Cum se vede din prefaţa revistei ea are menirea de a lupta contratatului de pace şi a „Antantei mici" cum se numeşte alianţa plănuită între România, Jugo-Slavia şi Ceho-Slovacia. Revista promite că va scoate la lumină toate neajunsurile maghiarilor de pe teritoriile anexate. Revista şovinistă „Generaţia Noua". (Uj Nemzetvidek) face propaganda în interesul unui bloc între România, Polonia, Ungaria contra Rusiei sovietiste.

*

Pe ziua de 1 Octomvrie 1920, ia fiinţă câte un comandament teritorial pe lângă fiecare corp de armată şi unul pentru Besarabia.

Organizarea în personal şi material a acestor comandamente se va face pe cale bugetară, după indicaţiunile date de marele stat-major.

*

In orăşelul Jibau din Sălaj, s'a prezentat un delegat al guvernului, spre a se sfătui cu ţăranii, asupra preţului pe care l-ar oferi proprietarilor, pentru pământul pe care îl au în posesie, încă din revolutia din 1918.

Acestia au oferit pentru pământul dlui maior Nemes, 15 (cincisprezece) lei de jugăr cadastral.

După ce delegatul le-a spus ca nu e timp de glumit ţăranii după o consfătuire sovietistă au dat . . . 20 lei pe jugăr.

In faţa aceestui copilăresc respuns, comisia s'a retras, urmându-se a se lua măsuri în consecinţa.

*

Se aduce la cunoştinţa publică că anul acesta s'a deschis şcoala primară de stat No. 5 din Str. Dorobanţilor Nr. 66 (fosta Honvéd-utca).

Inscrierile se vor face, atât pentru elevii români cât şi pentru maghiari în zilele de 2, 3, 4, 6 şi 7 Septemvrie, între orele 9—11 a. m. şi 3—5 p. m. la cancelar şcoalei.

*

Comisiunea de anchetă dela Arsenal a ascultat eri pe dl general Rovinaru, colonel Sârbu, Stănescu şi locot. Ionescu. Tot eri s'a încheiat şi raportul ce va fi prezentat Ministerului de interne.

*

Cea mai răspândita editură de cărţi româneşti-literare, ştienţifice şi şcolare, din ţară, Societatea *Cartea românească*, în legătură directă cu „Librăria Anca" din Cluj, care a intrat efectiv în societate, va procura toate cărţile româneşti pentru şcolile primare, secundare şi superioare din Ardeal, Bănat şi părţile ungurene.

Un mare transport de cărţi didactice e pe drum şi în 2—3 zile va sosi în localitate.

In urma acestui fapt, lipsa regretabilă de cărţi didactice din anul trecut va fi radical şi definitiv înlăturată.

Vitări neiertate

Cu prilejul transportării craniului lui Mihai-Vitezul del Iaşi la Mânastirea Dealului, trenul oprindu-se în staţia Mircesti, o parte din personalităţile pelerinagiului şi-au amintit de locul în care a trăit o parte din viaţa sa şi a găsit liniştea inspiraţiei poetul Vasile Alexandri, „bardul dela Mircesti" al biografilor şi antologiilor. Şi-au amintit de mormântul poetului şi s'au dus să salute pe păzitoarea fidelă a acestui mormânt, dna Paulina Alexandri.

In liniştea satului pitoresc, venerabila văduvă a marelui poet a găsit cuvinte duioase ca să exprime vizitatorilor durerea de a se simţi aşa de uitată în mijlocul amintirilor scumpe, tristă, ignorată, ocolită chiar de rude, trăind dintr'o pensie modestă, deposedată de uzufructul moşiei graţie unor procese familiare. Confratele care relatează această întrevedere mărturiseşte emoţia clipelor când dna Alexandri spunea cu lacrămile în ochi: „Nu o să mai trăiesc mult. De când a murit el, viaţa mea este un chin. Când veţi auzi de moartea mea, vă implor să veniţi aici, la Mircesti. . . Nu mă uitaţi".

Da, nu trebue uitată văduva neuitatului Vasile Alexandri, care poartă pe lângă povara celor 90 de ani şi povara sărăciei necunoscută odinioară în casa fericitului cântăreţ al neamului. Şi neuitat trebue să fie şi mormântul poetului care, sub adăpostu-i de scânduri, stă ca mărturia unei abandonări pe care trebue s'o facă să înceteze cei ce pregătesc coruemorarea lui Vasile Alexandri în anivesarea centenarului naşterii lui.

Pentru cultură

Suntem informaţi că d-l dr I. Mihu şi-a lăsat întreaga avere pentru înfiinţarea unei şcoli agronomice la Vinerea (cercul Orăştie). Se ştie, că d-sa este şi iniţiatorul fondului ziariştilor din Transilvania la care a contribuit cu o importantă sumă.

In vremea politicei sterpe, dar totuşi absorbind cele mai bune energii ale noastre, fapta d-lui Mihu e menită să ne amintească de marile noastre datorii naţionale, cari îndeplinite, ar fi şi cea mai bună contribuţie, la o politică pe care cu toţii o dorim nu numai nouă dar şi constructivă.

Viaţa sportivă

„Societatea Sportivă a Studenţilor Universitari" a terminat aproape toate pregătirile pentru marele concurs atletic din 12 Septemvrie c.

In vederea acestui concurs se simte o mare agitaţie între cluburile sportive din ţară. Şi-au anunţat participarea peste 25 atleţi din Bucureşti dintre cari unii au făcut fală neamului la Olympiadele Pershing dela Paris din anul trecut. In oraşele Timişoara, Arad şi Braşov zilnic se ţin antrenamente la toate Cluburile ca atleţii ce se vor prezenta pe arena Clujului să fie cât se poate de bine pregătiţi.

Dintre sportmanii conducători şi-au anunţat sosirea d-nii Col. Marinescu, Bădulescu, Lascar, mai mulţi instructori americani şi englezi dela Educaţia Fizică şi reprezentanţii F. S. S. R. din Bucureşti.

Inproprietărirea în Ardeal

Intr'un interwiev acordat de d-l Ministru Garoflid ziarului „Isbânda", se vede, în trăsături, generale care este situaţia împroprietăririlor în ţară şi în teritoriile alipite. Vorbind despre împroprităririea în Ardeal ţinut să accentueze în deosebi că situaţia de aici este proastă întrucât până în prezent nu s'a expropiat încă nimica. Pe când în vechiul regat s'au expropiat până acum 1.600.000 hectare, pe când în Basarabia pământul s'a expropiat în întregime, în Ardeal încă nu s'au terminat tablourile celor ce vor putea fi împroprietăriţi. Reforma Agrară pe care a făcut-o consiliul dirigent se mărginea numai la o arendare deghizată, care câteodată era înlocuită chiar cu darea în dijmă. Această reformă, departe de a rezolvi problema agrară, a fost înfăptuită în vechiul regat acum 60 de ani aşa că din acest punct de vedere Ardealul a rămas în urmă.

In prezent se află în oraşul nostru o secţiune a Comitetului Agrar, în frunte cu d-l Petrinii, delegat al guvernului. Această secţiune este însărcinată cu aplicarea reformei agrare şi cu introducerea modificărilor necesare cerute de situaţia din Ardeal.

Spre deosebire de vechiul regat, expropierea nu se va stabili printr'o scară, ci după nevoile de împroprietărire ale populaţiunei, iar legea nu fixează decât minimum de expropiere. Expropierea nu poate începe acum în Ardeal, de oarece nu s'au terminat încă tablourile de împroprietărire, şi pentru aceasta se cere o muncă continuă şi foarte migăloasă.

Expropierea de fapt nu se va putea face decât în primăvara anului viitor şi nici într'un caz mai devreme. După cât se vede. reforma agrară în Ardeal se înfăptuieşte cu greutate din mai multe motive. In primul loc, ideia expropierei a fost necunoscută Ardelenilor ca şi Basarabenilor şi acceptarea ei a întâmpinat multe obstacole din partea unor oameni cari, totuş, au curajul să se numească „democraţi".

In al doilea rând, studiul reformei agrare în Ardeal s'a făcut cu multă greutate din cauză că situaţia ţărănimei se deosebeşte în această provincie dela district la district, dela regiune la regiune. Pe când în vechiul regat, studiul reformei agrare s'a făcut cam din 913, aci el a început deabia din 919, aşa că Ardealul se va bucura cel din urmă de înfăptuirea reformei agrare.

Ce va face însă ţărănimea ardeleană până în 921. când începe expropierea? d-l Ministru declară că se va da pământul expropiabil în întregime, în arendă la ţărani. Arenda însă se va plăti numai în bani, înlocuinduse dijma pe care democraţii cu telegrame autocrate nu s'au sfiit s-o introducă.

Aceasta este astăzi starea împropietăririi în Ardeal, după explicaţiile date de d-l Ministru Garoflid.

Din cele expuse, rezultă deci în mod lămurit că din cauza celor care au condus Ardelul de la Unire şi până la începutul unificării, reforma agrară în Ardeal a suferit o regretabilă întârziere. Se vede totdeodată că ideia expropierei aparţine oamenilor politici din vechiul regat cari încă din 913 au conceput această reformă democratică.

Reforma agrară în Ardeal va rezolvi nu numai marea problemă a dreptăţii ţărăneşti, dar va mai avea ca efect şi dărâmarea unei clase care, pe lângă asupritoare, mai e şi străină. In felul acesta reforma agrară va îndeplini aici şi un rol naţional şi de aceea dorim din suflet ca ea să fie înfăptuită cât mai curând.

Fp. R.

O nouă orientare
a pădurilor statului în politica economică

Cunoscutul publicist, dl inginer silvic M. P. Florescu, publică în *No. 221 al* ziarului „Dacia" un prea interesant articol cu titlul de mai sus, pe care-l redăm mai jos în rezumat.

Dl Florescu începe prin a constata faptul că Statul a furnizat şi furnizează materia primă: lemnul, din care se îmbogăţise atâtea societăţi străine.

Statul şi-a despuiat şi continuă să-şi despoaie munţii pentru a crea milionari proaspeţi, acum când vistieria lui e goală şi când nu mai poate face faţă cheltuielilor zilei.

Cu toate că lemnul se scumpeşte pe zi ce trece, Statul, dintr'un „înalt act de patriotism", vinde pădurile sale pe preţ derizoriu cooperativelor şi obştiilor, care la rândul lor le revând cu preţuri mult superioare speculanţilor evrei. Prin urmare zadarnic face Statul sacrificii când lemnele ajung în mâna populaţiei tot cu preţ de specula.

Dl Florescu nu se mulţumeşte numai cu afirmaţii, ci exemplifică, dând cifre care în goliciunea lor te îngrozesc.

In adevăr, iată cu ce preţuri au vândut pădurile Statul şi particularii înainte de războiu.

A) Particulari:

1. Pădurea Sburătura din com. Negrileşti (Putna) 1568 ha cu 20 lei 50 bani hectarul.

2. Pădurea Faţa Vasilatului (Vâlcea) 900 ha cu 5 lei 55 bani hectarul.

3. Pădurea Pietrosul din com. Breza (Vâlcea) 2895 ha. cu 1 leu 50 bani hectarul etc.

B) Stat:

1. Pădurea Tarcău (Neamţ) în supr faţă de 4384 ha. cu 157 lei hectarul pe periodul de la 1902—1922.

2. Pădurea Lucăceşti—Schitu Frumoasa 4853 ha cu 506 lei hectarul pe periodul de la 1904—1924.

Şi astăzi societăţile particulare vând lemnul de brad fasonat cu 700 lei m. c. Iată deci cât pierde Statul şi particularii din avuţia lor.

Propunerile dlui Florescu sunt deosebit de interesante. In adevăr, dsa propune cointeresarea Statului cu capitaliştii Români.

Statul ar pune ca aport materia primă, iar capitaliştii bani şi personalul tehnic.

Colaborând astfel şi statul va fi mai avantajat, sursele sale de câştig vor fi mai mari ca până azi, şi întreprinzătorii mai siguri de un plasament al muncei lor. Pădurile atunci se vor exploata sistematic şi exportul lemnelor va fi reglementat ştiinţificeşte prin conducerea corpului silvic care va fi chemat la adevărata lui menire technică.

In fine, în urma măsurilor de mai sus, lemnul se va eftini.

E de dorit ca strigătul de alarmă al inimosului silvicultor şi talentat publicist care e dl Florescu să fie auzit cât mai departe şi cât mai sus.

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

Două fapte sunt pe primul plan: înfrângerea generalului Budieny și ocuparea Constantinopolului de Greci.

Cu înfrângerea generalului Budieny se isprăvește lupta ingajata la sud de Lemberg acum trei săptămâni și care trebuia să servească ca diversiune pentru a micșora importanță înfrângerii bolșevice dela Nord.

După cum vedem diversiunea nu numai că n'a reușit, dar i-a transformat într'o înfrângere dureroasă și în grea pierdera pentru faimoasa cavalerie a lui Budieny.

In sfârșit și aripa stângă bolșevică va trebui să se retragă la înălțimea centrului bolșevic.

Astfel frontul polono-bolșevic va lua forma unei linii drepte și surprizele cel puțin din partea bolșevică nu vor mai fi posibile.

Odată cu această îmbucurătoare înaintare poloneză ni se anunță stabilirea unei înțelegeri între Wranghel și Pilsudski în vedera unei colaborări mai strânse.

Dacă bolșevicii, însă merg din înfrângeri în înfrângeri și dacă recolta grâului în provinciile centrale ale Rusiei e submediocră după cum anunță „Izwestia" nu încetează cu intrigile de propaganda subversivă în țările limitrofe.

Astfel Litvania terorizată de ei în loc :să interneze soldații bolșevici cari iau încălcat frontiera le-a permis reîntoarcerea în Rusia după dezarmare fapt care a determinat trimiterea unei energice note de către guvernul polonez celui lituanian.

In legătură cu violarea frontierei gemane din Silezia superioară de către polonezi Comisiunea afacerilor externe a Reichsthagului a cerut precizări guvernului, care a constituit o comisiune juridică. Această împreună cu ofițerii englezi și reprezentanții presei germane au făcut ancheta. Presa germană pe un ton foarte ridicat acuză armata poloneză de barbarii faptuite în Silezia superioară, fapte pe care întreaga presă poloneză le desminte cu indignare.

Un fapt afirmat de presa germană și comentat viu de cea italiană, dar până acuma neconfirmat, este ocuparea Constantinopolului de trupele grecești.

In adevăr dacă această ocupare se va confirma, e de o importanță considerabilă pentru viitor și prin faptul numai al deținerei Dardanelelor Grecia se ridică la rangul de mare putere.

Interesele Franței și Angliei și ale Rusiei, atunci când își va reveni, nu se împacă cu această stăpânire grecească. In acest sens vestea pare prematură.

TELEGRAME

Incidentul dela Breslau

Nauen, 2 Septemvrie

Cabinetul s'a ocupat în ședința de Joi cu nota franceze de reparații. Tratativele între ministrul de externe Simmons și ambasadorul francez cu scopul de a se îmbunătăți cererile franceze urmează.

Reichstagul german și Polonia.

Nauen, 2 Septemvrie.

Comisiunea Reichstagului pentru afacerile externe a cerut guvernului printr'o rezoluțiune comunicarea unei grupări de fapte cu privire la încălcări e Poloniei, prin care să se protesteze în numele populațiunei germane din Silezia superioară.

Rezoluțiunea a fost primită de toate partidele cu excepția independenților.

Recolta în Rusia

Nauen, 2 Septemvrie

După comunicările ziarului „Isvestia" din Petrograd, recolta de grâu din provinciile agricole ruse nu este suficientă. Astfel că Petrogradul nu se va putea aproviziona cu grâu din aceste provincii.

Grecii au ocupat Constantinopolul?

Nauen, 2 Septemvrie

Presa germană înregistrează știrea, până acum încă neconfirmată a ziarului italian „Osservatore Romano" după care Constantinapolul ar fi fost ocupat de trupele grecești.

Ziarul papal adaogă că această știre nu poate lăsa indiferentă întreaga lume catolică.

In orice caz se crede că Anglia și Franța nu vor aproba ca Constantinopolul să rămână în mâinele Grecilor.

Infrângerea generalului rus Budieny

Nauen, 2 Septemvrie.

Comunicatul militar polon anunță înfrângerea grea ce a suferit generalul rus de cavalerie Budieny care opera în regiunea Lembergului. De asemenea anunță că generalul Wranghel se află în retragere în Crimeea nordică.

După informațiuni din Paris primite în Varșovia actualmente se așteaptă sosirea delegatului generalului Wranghel la Varșovia pentru a se proceda la o înaintare comună a trupelor polone cu cele ale lui Wranghel.

Comunicație postală aeriană între Germania și Danemarca.

Nauen, 2 Septemvrie.

Tratativele dintre autoritățile postale daneze și germane cu societatea aeriană germană au decurs până acum în mod favorabil și putem presupune că în scurt timp va începe un serviciu aerian regulat între Danemarca și Germania.

Protestarea guvernului german

Nauen, 2 Septemvrie

Guvernul german a protestat la Varșovia contra încălcării de frontieră săvârșită de Polonezi în Prusia orientală.

Cadavrele Germanilor desgropate la frontiera Sileziei superi- care în prezența ofițerilor englezi, a comisiunei juridice germane precum și a reprezentaților presei germane, prezentau răni grele în urma maltratărilor și împușcătorilor. Ziarele polone tăinuese cu totul aceste omoruri în massă, care a produs o mare agitație printre populațiune.

Intre Polonia și Lituania

Horsea, 3 Septemvrie.

Comunicarea oficială lituană după care Polonezii ar fi atacat trupele lituane în apropiere de canalul Augustowo pricinuind pierderi grele în rândurile lituane se desminte de către cercurile oficiale poloneze. Se presupune că bolșevicii sunt responsabili pentru rezistența din acea regiune. Cu privire la știrile despre anumite dificultăți între Polonia și Lituania se pare că guvernul polon a protestat la guvernul lituan pentru că nu a internat pe bolșevicii cari au încalcat frontiera sa și cari după ce au predat armele au putut să se reintoarcă în Rusia. Se spune că s'a ajuns acum la o înțelegere și asupra acestei chestiuni.

Muncitorimea franceză contra Internaționalei III-a

Consiliul confederal al muncei din Franța s'a pronunțat hotârît contra aderării la Internaționala a treia.

După lungi desbateri s'a pus această chestiune la vot. Rezultatul a fost că s'a votat cu 129 de voturi contra 20, cu 24 de absențe și abțineri, ca să se continue aplicarea metodelor de până acum a Confederației Generale a muncei, adică ne adesiunea la Internaționala a 3-a.

La finele ședinței, d-l Jouhaux secretarul general al muncei, a spus că Lenin și Trotzky rtebuesc să renunțe la câștigarea sindicalismului francez. Proletariatul francez recunoaște revoluția rusă, dar nu Internaționala III-a.

O fracțiune extremistă a declarat că aderă personal la Internaționala 3-a.

Congresul din Orleans va avea ultimul cuvânt în privința aceasta.

Cetiți „Infrățirea"

Ultime informații

Agenția „Havas" anunță că A. S. R. principele moștenitor Carol a părăsit New-York la 28 August, îmbarcându-se pe vaporul „Aquitania" cu destinația pentru Anglia.

*

La Constanța un hidro-avion pilotat de Căpitanul Burky și plutonierul Curtze a căzut în mare scufundându-se din cauza unei manevre greșite. Ambii piloți au fost grav răniți.

*

Congresul directorilor de licee continuă și în ziua de a II-a. S'au făcut diferite propuneri și s'a trimis o telegramă M. S. Regelui.

*

Direcțiunea R. M. S. a lăsat liber importul hârtiei pentru țigarete, însă numai în provinciile alipite.

*

Misiunea poloneză a sosit în București.

*

La Iași s'au descoperit bancnote de 500 lei ale Băncii Naționale falșificate.

*

Ministerul Cultelor a încuviințat cererea Comunității protestante ungare din Ardeal pentru înființarea unui liceu real.

*

Rakowsky se află în prezent pe frontul Nistrului, de unde conduce agitațiile în Basarabia.

*

Consiliul de miniștri a aprobat exportul făinei de secară, făinei de lux și al tărâțelor percepându-se o taxă de 50 de bani la kg. asupra prețului intern.

*

Oficiosul „La Roumanie" e autorizat a afirma că totalul coroanelor declarate este de opt miliarde și jumătate.

*

Ministrul plenipotențiar al Angliei la București a ținut un discurs important la un banchet, ce i s'a oferit de colonia engleză înainte de plecarea sa la Bruxelles unde este detașat.

In cuvântarea sa, dl Rattigan a recunoscut că strigătul „România pentru Români" e just și a spus că industria și comerțul britanic nu caută decât o cooperație leală în țara noastră.

*

Luni se întrunește la Cameră Comisiunea agrară parlamentară însărcinată cu rezolvirea chestiunei agrare. Se va discuta chestiunea îmbunătățirei pășunelor.

*

Consiliul de miniștri de eri s'a amânat din cauza indispoziției primului ministru.

*

Se semnalează în Ukraina o puternică mișcare țărănească antibolșevică. Țăranii au creat regimente de voluntari cari ar fi înaintat până în fobugurile Kiewului.

*

La 5 Octomvrie va avea loc la Iași congresul preoților ortodoxi.

*

O persoană sosită cu automobilul din Maramureș ne comunică următoarea știre de senzație: Generalul ukrainian Kraus, care a operat în Galiția răsăriteană, a trecut spre Cehoslovacia în fruntea unui detașament de 400 ofițeri și soldați. Generalul a făcut cunoscut primarului comunei Borolul-Mare că o Divizie din armata roșie, compusă din Unguri, se află lângă satul Frasin și are intenția să treacă în Ungaria peste teritorul Cehoslovaciei.

Dăm știrea cu toată rezerva.

O alianță politică și militară ruso-germană

Guvernul francez e sigur că în ultimele cincisprezece zile guvernele din Berlin și Moscova au încheiat o alianță militară și economică, *având* ca obiect imediat anularea tratatului de la Versailles și restabilirea germaniei în vechile-i granițe.

Alianța a fost negociată prin mijlocirea agentului bolșevic Kopp. Se anunță că comunistul Lanfemoiri din Hamburg s'a dus la Kraievo, în liniile bolșevice împreună cu ofițeri de stat-major germani pentru a încheia cu reprezentanții guvernului din Moscova un acord militar pentru furnizarea Sovietelor cu material de războiu și muniții.

Pe de altă parte corespondentul lui „Times" la Dantzig anunță că Trotzky s'a întâlnit la 16 August în localitatea Preseken cu ofițeri de stat major germani pentru a discuta chestiuni politice și strategice.

In legătură cu aceste convorbiri este și formarea unei armate de voluntari germani în apropiere de Vilna a cărei scop e să înainteze ca armată revoluționară, asupra Prusiei orientale pentru a determina formațiunile militare reacționare și spar achiste din această provincie, care lucrează de comun acord, să intre în acțiune contra Polonei.

Viața economică, industrială, comercială, financiare

ANCHETELE NOASTRE

Tutunul in Ardeal

Speçula ce se face astăzi pretitundeni cu tutunul şi ţigările ce ţi se oferă în mod clandestin, ne-a determinat să întrebăm pe mulţi debitanţi cum se face, că nu au şi ei tutun îndajuns, în timp ce alţii au cantităţi cu care pot să speculeze lumea.

Răspunsul lor e simplu. Regia probabil nu le poate pune la dispoziţie mai mult, de oarece dacă ar exista tutun suficient, şi ei sunt bucuroşi să vândă cât mai mult.

Şi cum ori-ce tutun bun de consumat e numai cel eşit din fabrica de tutun, am crezut cel mai nimerit lucru să cercetăm cum se prezintă fabrica de tutun, precum şi îmbunătăţirile care se intenţionează să se facă.

Organizaţia cea veche.

Pentru priceperea în mod mai clar a lucrurilor trebuie să ştim că organizaţia sub legile austro-ungare a fabricelor de tutun era cu mult deosebită de aceea a fabricelor din România.

Astfel pe când în România la aceeaş fabrică se puteau scoate toate calităţile de tutun, fabricile din Transilvania erau organizate pe timpul Ungurilor ca făcând parte dintr'un complex de 22 fabrici, care erau în toată Ungaria. In anumite fabrici nu se preparau decât anumite specialităţi de tutunuri.

Pentru Cluj se preparau numai tutunuri de calităţi mai mult inferioare. Printre alte preparate erau şi ţigările naţionale.

Preluată sub conducerea C. D, nu s'a putut introduce atunci nici o unificare în organizaţie.

Organizaţia sub R. M. S.

Fiind trecută la 1 Aprilie 1920 sub conducerea Direcţiunei R.M.S. aceasta ţinând seamă de rezolvirea cât mai urgentă a preparărei tutunurilor de toate calităţile precum şi a ţigărilor şi de care ce maşinele de aici nu sunt îndeajuns de speciale, s'au inceput tratative cu Italia şi Germania pentru aducerea maşinelor speciale.

Pentru a se ridica calitatea tutunului de aici, care nu putea da decât calităţile II-a, III-a şi IV-a, s'a adus din vechiul regat tutun special care, amestecat cu cel de aici, poate da tutunul de lux şi chiar regal.

Lucrându-se, cu multă bună voinţă s'a ajuns până acum a se fabrica „ţigări Intime."

Material brut o destul

Frunze de tutun se găsesc în cantităţi destul de mari aşa că cele 2 fabrici astăzi în funcţiune Cluj şi Sf. Gheorghe — (cea din Timişoara a fost devastată şi jefuită complet de Sârbi la retragerea lor) — produc: cea dintâi 10.000 kg tutun zilnic, iar cea de-a doua cam 6000 kg. Această producţie e intreită faţă de cea de acum 4 luni, şi anume de când au fost organizate fabricele după sistemul din regat

E drept că fabricile chiar nu pot lucra toată cantitatea de material brut cât li se pune la dispoziţie

Moralul personalului e ridicat

Faptul clar că conducerea ţine seamă de nevoile lucrătorilor, la fabrica de tutun nu s'a înregistrat până acum nici-o grevă. La 1 Septemvrie c., chiar când a fost greva generală de o oră, lucrătorii s'au manifestat în mod paşnic, adică fiecare stând la locul său de lucru, şi necăutând să comenteze nimic între ei.

Funcţionarii de asemenea arată multă bunăvoinţă faţă de direcţiune şi au cerut chiar să li se pună la dispoziţie un profesor de limba română, pentru a li se uşura învăţarea limbei româneşti cât mai corect, lucru care a fost primit.

Acest fapt, determină pe mulţi să ceară posturi la această fabrică.

Speranţe frumoase

Faţă cu noul mod de organizare, bazaţi pe moralul ridicat al personalului întregei fabrici, speranţele care se nasc din această stare de lucruri nu pot fi decât frumoase. Intru cât direcţiunea fabricei e dispusă să lucreze şi să nu dea loc la nemulţumiri, se intrevede rezultate care vor satisface şi nevoile publicului consumator de tutun, după cum vor aduce şi venituri, destul de apreciabile pentru stat.

Rezultatele materiale în avantajul publicului a acestui inceput pozitiv de organizare, a aceleia de introducere de maşini, vor fi desfacerea pe piaţă a cantităţilor de tutunuri superioare şi nevătămătoare sănătăţii cu preţuri eftine. E bine chiar să ştie publicul Ardealului că *preţurile* cu care se vor desface, după schimbul coroanelor a tutunurilor sunt în lei ca şi acelea din Vechiul Regat.

Atitudinea publicului

Publicul e dator dar să ţină seamă de intenţia bună a Direcţiunei R. M. S. şi de aceea e nevoie a-i da tot concursul. Se cere denunţarea tuturor cari introduc pe piaţă tutunuri nepreparate de fabrici şi care nu pot fi decât distrugătoare sănătăţii. In acelaş timp se recomandă ca nimenea să nu închidă capitaluri pentru aprovizionarea cu tutun pentru mai multă vreme, întrucât bunul mers al fabricei face ca ei să nu aibă nevoie de asemenea prevederi. Cu un cuvânt: încă puţină răbdare şi vom avea destul tutun.

Wy.

O razie a poliţiei în pieţele Clujului

Observăm cu multă satisfacţie că apelul adresat de noi, către autorităţile locale, pentru a se lua măsuri contra speculei a avut răsunetul dorit în cercurile poliţieneşti şi administrative din oraşul nostru. In primul loc ministerul de interne a dat o ordonanţă prin care ameninţă cu pedepse foarte aspre pe toţi acei comercianţi care vor îndrăzni să urce câtuşi de puţin preţurile în urma schimbului coroanelor.

Constatăm însă cu regret că efectul acelei ordonanţe a fost nul. In adevăr cu toată această destul de drastică ordonanţă piaţa Clujului n'a fost obiectul nici unei schimbări favorabile a preţurilor. Singura schimbare care s'a făcut a fost că chilogramul de carne în loc să se vândă cu 50 cor. *s'a vândut cu 25 lei!*

Poliţia locală observând, în *fine*, sfidarea cu care negustorii au primit ordonanţa, a luat măsurile cuvenite şi azi dimineaţă au făcut o razie în piaţa Mihai Viteazul. A fost deajuns apariţia bruscă, a câtorva poliţişti, *pe care piaţa Mihai-Viteazul nu-i mai văzuse cine ştie de când* pentruca imediat să se moderezeze preţurile. In piaţă se aflau câteva măcelării închise ca o protestare contra ordonanţei prin care se interzicea urcarea preţurilor. Prin o măsură foarte bine venită poliţia a arestat pe proprietarii măcelăriilor închise şi i-a transportat la poliţie. Acelaş procedeu au întrebuinţat şi contra acelora care vindiau mărfurile cu preţuri prea mari fie ei precupeţi de zarzavaturi sau măcelări Intr'un cuvând razia poliţiei întreprinsă azi de dimineaţă în pieţele Clujului a avut un succes destul de mulţimitor.

Ceea ce, însă, ar paraliza complect rezultatul acestei razii şi ar încuraja mai mult pe speculanţi în exerçitarea odioasei lor întreprinderi ar fi atunci când utorităţile s'ar mulţumi cu rezultatul obtinut şi, ar renunţă de a mai continua aceste razii. *Numai în cazul când, în fiecare zi, timp de cel puţin 2—3 săptămâni ar avea loc aceste razii şi s'ar aplica cele mai severe pedepse contra celor care închid prăvăliile ca o protestare şi contra celor ce urcă preţurile ca o sfidare a ordonanţelor, numai atunci s'ar putea obţine o scădere serioasă, generală şi definitivă a preţurilor de pe piaţă.*

In acelaş timp credem că ar fi foarte necesară şi eficace o asemenea întreprindere de control şi la celelalte magazine din Cluj cum sunt magazinele cu stofe, coloniale librării etc.

Pentru înfrânarea Speculei

Comisia pentru examinarea preţurilor a dat azi o ordonanţă către toţi fabricanţii comercianţii şi industriaşii mici şi mari inclusiv şi restaurantele, hotelele, cafenelele, macelăriiie, brutăriile, croitorii, pantofarii, birjarii, etc., cari importă ori vând alimente ori marfă, pe teritorul oraşului Cluj.

Aceasta ordonanţă obligă pe toţi susnumiţii, *să afiseze preţurile pe toate articolele* şi pe comercianţii angrosişti să nu vândă decât celor detailişti. *La vinderi este obligatore starea notei, dacă cumpărătorul pretinde.*

Toate facturile mărfurilor importate în oraşe pe orice cale trebue să fie vizate de biroul comisiei, provăzute cu sigilul acestuia. Fiecare comerciant va avea la rândul să factură asupra oricărei marfă ce o vinde. Factura trebue prezentată de importatorul prim despre întreaga cantitate, şi nu de comercianţii căror se distribue spre vânzare.

Este cu desăvârşire interzis ca oricine să ridice preţul unei marfe stabilit de comisie, fără concesiunea prealabilă dela comisiune.

Contravenienţii ordonanţei se vor pedepsi conform normelor în vigoare susmenţionate cu amendă în bani până la **100.000 (unasutămii) Lei şi închisoare până la 6 (şase) luni, marfa ce va forma corpus delicti se va secvestra.** La caz de lipsă va ordona **secvestrarea întreprindere întregi,** precum şi **cassarea brevetului de industrie.**

Tratatul comercial româno-austriac

„Neue Freie Presse" publică între altele, următoarele amănunte asupra tratatului de comerţ încheiat la Bucureşti între Delegaţia austriacă şi guvernul român.

Tratatul se divide în două şi anume o convenţiune de contingentare,

Prima convenţiune înlocuieşte vechiul tratut de comerţ dintre Austro-Ungaria şi România ale cărui prevederi au fost adoptate în multe privinţi, dar şi în parte complectate. Tratatul stabileşte principiul că supuşii, vapoarele şi produsele naturale şi industriale ale părţilor contractante nu vor trebui tratate în teritoriile reşpective mai prost decât acele ale vre-unui alt stat. Acest principiu nu este limitat numai la regimul vămilor, ci îmbrăţişează şi aşa numitele drepturi personale şi anume garantarea deplinei protecţiuni a legilor supuşilor statelor contractante şi admiterea lor de a exersa comerţul şi industria.

Ambele state contractante îşi acorda apoi reciproc liberul tranzit pe teritoriul lor, care va suferi numai acele restricţiuni comune tutulor tratatelor, de comerţ. De oarece nici unul din statele contractante nu poate renunţa azi la prohibiţiuni de import şi de export şi findcă pe de altă parte se pune mult preţ pe reînvierea relaţiunilor comerciale reciproce, ambele guverne îşi asigură în aplicarea prohibirilor de export şi import un tratament cât se poate de liberal, şi au şi stabilit în convenţiunea de contigentare încheiată în acelaş timp, tablouri de mărfuri pentru care va trebui să se acorde permise de export în limitele unor cantităţi şi valori fixate.

Dispoziţiunile relative la transporturi sunt de fmportanţă specială.

Se asigură transporturilor de persoane şi de mărfuri un tratament identic cu acela ce se acordă transporturilor interne atât în privinţa timpului şi modului de expediţie. Tot astfel supuşii, bunurile şi vapoarele ambelor state contractante se bucură în toate porturile şi pe toate căile de apă ale teritoriirespective de un tratament absolut egal cu acela al propriilor supuşi, sau a bunurilor şi vapoarelor lor.

Vapoarele fiecărui din statele contractante pot de aceia transporta mărfuri de tot felul cât şi călători dela spre toate porturile celeilalte părţi contractante în aceleaş condiţii ca şi vapoarele naţionale.

Pentru rezolvarea diferendelor ivite asupra tratatului se prevede arbitrajul.

Tratatul este încheiat deocamdată pe termen de un an şi poate fi prelungit peste acest termen întrucât el nu va fi denunţat cu trei luni de zile înainte de expirarea lui.

Convenţiunea de contingente cuprinde în vederea aplicaţiunei prevederilor tratatului de comerţ, câte un tablou al cantităţilor de mărfuri pentru care guvernele ţărilor contractante se obligă a acorda permise de export. Livrări care se efectuează în limitele acestor cantităţi trebuiesc admise la import în ţara exportatoare. Sporirea contingentelor mărfurilor ce urmează a fi importate rămân la aprecierea comerţului liber, licit, întrucât unul din cele două guverne n'a dat această însărcinare unui oficiu care stă sub controlul său.

Austria va aplica această dispoziţiune în special la importul unor anumite articole de primă necesitate (în special la cereale şi făină) cât şi la uleiuri minerale. In ce priveşte mărfurile admise în lista de contingentare se prevede pentru exportul din România în Austria înainte de toate alimente (12.000 vagoane de porumb), 15.000 vagoane de ovăz, 20.000 porci, 20 milioane ouă, uleiuri minerale şi derivate (48.000 tone benzină, 72.000 tone gaz de luminat, cât şi un anumit număr de materii prime industriale, ca piei de epure, oase, cărbuni de lemn, diferite produse chimice şi miniere, seminţe oleaginoase, uleiuri vegetale şi lemn preţios.

In schimb Austria garantează Românii acordarea de permise de export pentru diferite articole de fier şi de metal, nävi, material electro-tehnic, articole textile (in pentru ţesături, panglici, articole confecţionate), pielărie, hărtie, diferite produse chimice, articole din industria lemnului, instrumente de muzică, etc.

In afară de aceasta, s'a încheiat un tratat pentru repararea a 500 locomotive româneşti.

*

Comentând aceste tratate, ziarul vienez constată că convenţiunile încheiate cu guvernul român sunt mai largi decât cele semnate cu Jugo-Slavia.

Buletin economic

Fabrica de spirt şi rafineria din Timişoara a ridicat capitalul societar dela 4 la 8 milioane coroane, emitând 20.000 acţiuni à 200 Cor.

*

Se anunţă că la 15 Septemvrie va fi reluat servicul postal pentru transportare de scrisori de valoare, scrisori de bani şi pachete. După cum se ştie, acest serviciu a fost suspendat la începutul războiului.

*

Ministeriul de comunicaţii a dat ordonanţa ca cerealele recoltate trebuie plasate 95 de metrii dela reţelele căilor ferate, pentru a evita distrugerea sau aprinderea prin scânteile dela trenurile trecătoare.

*

Preţurile pieţei

Câteva cifre pot lămuri, mai bine ca orice argumentare, jocul de speculă la care se dedau comercianţii sub pretextul schimbului coroanelor după 1=2.

	Acum 6 zile	*Azi*
Carnea de porc	68-70 c. kg.	120 c.
„ „ vacă	38-40 „ „	68-70 „
Cartofii	2-3 „ „	7-8 „
Zarzavatul	2 c. leg.	5 c. leg.
Patlagelele roşii	4-5 c. kg.	10-12 c. kg.
Strugurii	20-25 „ „	40-50 „ „
Untura	82-86 „ „	120-130 „ „
Pui de găină	50-70 c.	140-160 c. per.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imedia ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Pentru Dnii

Profesori

A apărut Istoria Românilor pentru cl. IV. secundară de N. A. Constantinescu, Profesor. Aprobate de onor. Minister 1920. redactata în special pentru elevi din regiunele liberate.

160 pagini cu Pretul de Lei 25.

Editura Locco.

SE CAUTĂ

la Adminisrația ziarul Infrățirea **un Șef** de Expediție care a mai lucrat la gazete. □ □

Secretariatul general al Instrucției și Cultelor, Cluj.

No. 783—920. Pres.

Publicațiune.

Se aduce la cunostință generală că Secretariatul Instrucțiunei și Cultelor din Cluj dispune de următoarele burse pentru anul școlar 1920—21

1. 20 durse a 25000 lei anual pentru elevii cari freguientează cursurile conservatorului de muzică și declamație din Cluj.

2. 10 burse a 8000 lei anual pentru complectarea și perfecționarea artelor în străinatate.

Doritorii de a obține burse specificate la punctul 1 vor face cerere dovedind cu acte: I Studiile ce au făcut până în prezent frecuența regulată la cursuri și notele obținute.

II. Certificat emanând dela autoritățile în drept și dovedind starea materială și familiară.

III. Dovada că sunt cetățeni români având conduita și bună reputație în societate.

Toți candidați care indeplinesc condițiunile de mai sus vor fi supusi unui examen asupra cunoștințelor artistice ce le posed și care se va ține în ziua de 29 Septemvre a. c. ora 9. dimineață în localul bonservatorului de muzică din Cluj în fața unei comisiunei numită de Secretariatul general.

Candidații dela punctul 2 vor prezenta odată cu cererea:

1. Un certificat de terminarea studiilor în specialetatea ce o posed dela una din școlile din țară s'au străinătate și ori ce acte s'au lucrări din care se pot constata valoarea artistică a candidatului.

2. Certificat dela autoritățile în drept dovedind starea materială și familiară.

3. Dovadă că sunt cetățeni români și având conduită și bună reputație în socieate. Dispozițiunile ce se vor mai lua în această chesvor fi publicate la timp.

Cererile se adresează până la 15 Septemvrie secțiunei a IX. din acest Secretariat.

Secretar general:
D. Prie.

No. 4363—1920. E.

Publicațiune.

Inginerii cari ocupa o funcțiune la stat, județ sau comune și doresc să fie incadrați în corpul technic român sunt invitați ca cel mult până la 15 Sept. a. c. so'și inainteze Statul personal alăturând o copie legalizată a diplomei de inginer și toate actele despre servicile sau lucrarile facute, pe adresa „Secretariatul Lucrarilor Publice secție edile Cluj, strada Berde Mózes No. 2. et. II.".

Cluj, la Septemvrie 1920.

Șeful secției edile:
Ing. *Tilea.*

Declarațiune.

In adunarea generală extraordinară a Insoțirei Consumul Funcționarilor Publici din Cluj, ținută în 29 August 1920 s'a ales un nou Consiliu de Administrație.

Nepreluând acest Consiliu nici până azi conducerea și agendele declinăm dela noi orice răspundere pentru urmări. In special declinăm dela noi orice răspundere pentru pagubele cari să ivese din intârzierea preluării și se va naște din amânarea distribuizilor și peste tot din inpedecarea funcționarii normale a instituțiuni.

Cluj, la 3 September 1920.

Fostul Consiliu de Administrație.

Revista Ramuri Craiova.

In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Mariu Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cestire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

Se caută Dactilografă
bine retribuită pentru ziar

Ase adresa la Administrație.

De vânzare

Una masina de scris marca Remington în buna stare eftină.

Adresa la ziar.

Banca Românească
caută funcționari

pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Instalațiuni complecte pentru fabricat
APE GAZOASE:
Mașini. — Umplutoare. — Sticle. — Capete. — Tevi
I. Nacht București

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. — *Telefon 29* { 29
Depozitul: Str. Labirint No. 80. — *Telefon 50* { 26

Mari reduceri de prețuri la toate mărfurile de manufactură
la Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

HORA ȚĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány".

In câteva zile va sosi un mare Transport de tot felul de mărfuri de Toamnă și Iarnă. ◆ Engross și Endetail.

CĂUTĂM
vânzători pentru ziarul
INFRĂȚIREA

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"
REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

Caută depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Vinuri veritabile se pot cumpăra numai din marele depozit de vinuri a societății
„Comerțul român, societate pe acții Cluj"
strada: Regina Maria 19.

Litru 20—28 cor. Transport în oraș și provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universității rom din Cluj. — Rugăm sprijinul on. public român
Comerțul român societate pe acții Cluj.

Căutăm băeți
de serviciu la Administrația și Redacția ziarului.

Ori cine poate câștiga zilnic
100—200
de lei
chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris. □ □ □ □

ZIARUL
INFRĂȚIREA
primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina si vechiul Regat

cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Univărsiteții Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 30 Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini Marți 7 Septemvrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) Telefon nr. 211. | Abonamente: 1 an . . — 120 lei, 6 luni . — 60 „, 3 luni . — 30 „

ORGANIZAREA COMERȚULUI EXTERIOR

De câteva luni de zile asistăm la un spectacol dureros. Producțorii din țară sunt nemulțumiți de greutățile ce li-se fac pentru exportul mărfurilor, comercianții se ridică contra măsurilor prohibitive la import, iar ministrul de industrie și comerț este grav acuzat de abuzuri și călcări de legi.

Opinia publică este desorientată și se pare că însuși guvernul e nelămurit asupra atitudinei ce trebuie să ia.

In fața unei asemenea situații se impun câteva lămuriri pentru a se vedea dacă nemulțumirile provocate de politica economică a dlui ministru de Industrie și Comerț pot fi înlăturate și în ce fel. Este evident că trăind încă în perioada de tranziție a economiei noastre naționale, când procesul de producție nu a fost încă adus la normal, când valuta este destul de depreciată și când greutățile traiului sunt foarte mari, nu se poate recomanda o libertate absolută în politica noastră comercială.

In primul rând se impune satisfacerea nevoilor de consum intern Din această cauză nimeni nu va recomanda exportul cerealelor, a petrolului sau chiar a vi elor noastre decât după-ce, mai întâi, se va asigura consumul intern. Deasemenea nimeni nu va recomanda importul articolelor de lux, întrucât se știe ce consecințî funeste ar avea asemenea măsuri asupra valutei noastre.

Dar, s'ar putea spune: aceasta a și fost politica comercială a guvernului actual. Nu era voie să se exporte decât surplusul de producție și nu se putea importa decât cu permisuri speciale, acordate de ministrul de industrie și comerț.

Și e drept, în principiu aceasta era politica actualului ministru, politică moștenită de la guvernele trecute. In fapt însă, modul de aplicare al acestui principiu, l-a denaturat în așa fel, încât i-a schimbat cu totul sensul. In loc ca Ministru să oprească importul articolelor de lux, dsa dă permise de import pentru șampanie, covoare sau parfumuri, creind prin aceasta două mari neajunsuri: depreciarea valutei și crearea de privilegii. Este firesc că față de exportul nostru micșorat, din cauze bine cunoscute, îndatorarea noastră în afară pentru importul articolelor de lux, nu poate avea alte urmări decât depreciarea valutei. — Iar crearea de privilegii rezultă deacolo, că permisele de import se dau unui număr restrâns de persoane, care au un monopol pentru desfacerea acelor articole pe piața internă.

In acelaș sens s'a procedat cu permisele pentru exportul articolelor alimentare tocmai în vremea când țara avea mai multă nevoie de ele.

Pe baza privilegiilor acordate la Ministerul de Industrie și Comerț sunt astăzi o serie de samsari îmbogățiți, care sfidează morală publică și revoltă lumea.

Se spune despre un protejat al guvernului, a cărui nume a fost adesea pronunțat în cameră că și-a făcut o avere de patru sute milioane lei

Iată dar un principiu bun, care a dat rezultate proaste pentru că nu a fost aplicat cum trebue.

Aceasta înseamnă însă, că principiul trebue desființat și înlocuit cu un altul, sau trebuie să fie menținut dându-i-se o altă aplicare? Evident că trebuie să fie menținut.

Se naște însă întrebarea, în caz că se menține controlul Statului asupra importului și exportului, cum s'ar putea scoate acest control din mâna oamenilor care fac abuzuri cu bună, sau cu rea credința?

In privința importului chestiunea e mai simplă. Se stabilesc trei categorii de mărfuri și anume: articolele prohibite, care nu se pot importa sub nici un motiv, articole lăsate libere la import, asupra cărora nu se exercită decât un control fiscal, și articolele a căror import să nu se poată face decât printr'un jurnal al Consiliului de ministri.

Numai prin faptul că numărul mărfurilor din această categorie va fi restrâns și că pentru importul lor va fi nevoie de un jurnal al consiliului de miniștri, câștigăm o garanție serioasă pentru evitarea abuzurilor ce s'au făcut până acum.

In ceeiace privește exportul, lucrurile sunt mai complicate.

Se știe că pentru articolele noastre de export (cereale, petrol, lemne) există o mare diferență între prețurile de consum intern și prețurile din afară. Acordându-se permise individuale de export unor persoane și refuzându-se altora, înseamnă a creia privilegii neadmise, favorizând pe unii și neîndreptățind pe alții. Și cu drept cuvânt se poate întreba un producător oarecare, dece să fie el obligat să vândă pe piața internă, în timp ce un altul, prin ajutorul unui permis, să-și poată trece mărfurile peste graniță unde întâlnește prețuri mult mai favorabile.

Pentru a evita orice fel de privilegiu și pentru a asigura satisfacerea consumului intern, se impune o sindicalizare a producătorilor, cel puțin pentru perioda de transiție, în care ne aflam încă. Să se facă sindicatul tuturor producătorilor de cereale, sindicatul petroliștilor etc., prin ajutorul cărora să se facă exportul produselor noastre, bine înțeles, dupăce mai întâi s'ar stabili necesitățile Consumului intern. Surplusul să se exporte în raport cu producția fiecăruia, prin urmare și în raport cu măsura în care satisface nevoile consumului nostru.

Prin această cale s'ar evita abuzurile și privilegiile, întrucât fiecare producător ar veni la export cu o cotă parte stabilită de sindicat, fără nici un amestec al ministerului în stabilirea ordinei în care poate se refacă exportul.

Dr George N. Leon,
prof. univ.

PRESA

A fost numită a patra putere în Stat. Și în adevăr, este o putere. O putere în acelaș sens, organic și de colaborare, în care se înțelege puterea legiuitoare judecătorească sau executivă. Dar este, am putea spune, și superioară acestor puteri, întrucât are cu ea, și partea morală și sufletească fără de care celelalte nu s'ar putea afirma. Este mijlocul prin care voința suverană a poporului se poate exercita,

De aceea, acum — mai ales prin complicarea excesivă a vieței — dacă am elimina, prin ipoteză, existența presei, nu vedem cum ar mai fi cu putință funcționarea normală a celor trei factori recunoscuți în constituție. Puterea legiuitoare, cea executivă, și chiar cea judecătorească, fără o presă, nu ar avea nici mijlocul de răspândire a ideilor conducătoare și a programelor de acțiune, și nici posibilitatea unui control și a unei critici îndrumătoare.

Tehnica perfecționată, în deosebi, care o face accesibilă tuturor și capabilă de-a transmite gândul și fapta dintr'un capăt la celalt al lumei, face din presă, pentru răspândirea civilizației, ceeace a fost, de pildă, și desvoltarea căilor de comunicație, adică condiție esențială. Și după cum în mersul civilizației, suspendarea în parte din ultimul timp a drumurilor, a adus o stagnare atât de pimejdioasă, tot astfel, desigur, lipsa, presei ar aduce o confuzie și o desorientare, destructivă.

Dar, tocmai pentrucă funcțiunea ce-o îndeplinește este atât de esențială, tocmai pentrucă voința suverană a poporului prin ea se exercită, condițiunile, în care trebue să se menție, nu pot îngădui nici o abatere dela calea dreaptă a adevărului.

Ecou al suspinelor și al bucuriilor, interpretă a cugetărei și simțirei unanime, ea nu poate, nu are dreptul nici să falsifice, nici să micșoreze, nici să exagereze.

Indrumătoare și conducătoare a mulțimei, reprezentând curentele și ideile, determinându-le chiar, ea nu poate, nu are dreptul să nu fie, întotdeauna, în slujba adevărului.

Așa ar trebui să fie.

Și, totuși, ce este?

Ce este, ni-au spus-o vremurile de desorentare ale neutralității din vechiul regat, când s'a vândut la mezat: ni-au spus-o vremurile de dureri ale înfrângelor de după victorie, când ni-a impus semnarea umilinței și a despoerei; și ni-o spune acum, în clipa când curentele subversive și comploturile nesfârșite ne amenință la fiecare pas și când, ea direct în slujba dușmanilor din afară, înarmează brațul dușmanilor dinăuntru. Ni-a spus-o, ni-o spune și mai ales, ni-o va spune.

Reacțiunea salvatoare și imediată nu mai poate să întârzie însă. Experiența înțelesului ce s'a dat până acum libertății garantate de constituție este suficientă pentru a-l schimba de-acum. Nu se mai poate întârzia.

Ev.

In raiul sovietic

— Prețuri fantastice, salarii ridicole, mizerie generală și dezgust de muncă, iată binefacerile Rusiei roșii —

Acum câteva zile au sosit în Paris 96 Francezi repatriați din Rusia-sovietică. Suferințele îndurate de acești nenorociți timp de trei ani au fost neînchipuite și au provocat în Frauța o indignare generală,

Redăm după povestirea făcută ziarelor „Le Figaro" și „Le Matin" de către o repatriată, d na Pauline Lafontene, institutoare, înfățișarea pe care o prezentă Rusia-sovietică.

Prețuri fantastice.

Pânea 500 ruble pfundul (400 grame); zaharul 5000 ruble pfundul, untul 2000 ruble livra (450 grame); ouăle 75 ruble bucata etc.; o ceașcă de cafea 200 livre, un corn 150 ruble, un pachet cu 20 țigări 750 ruble; o cutie cu chibrituri 120 ruble; o cursă cu trăsura, cel puțin 3000 ruble; un bărbierit 400 ruble; reparația ghetelor dela 1000 la 5000 ruble; 100 chilogr. lemne 3000 ruble etc. etc.

Salarii ridicole.

Dacă prețurile obiectelor de prima necesitate sunt fantastice, în schimb salariile majorității covârșitoare a funcționarilor și lucrătorilor sunt ridicole.

Tariful superior e de 4800 ruble lunar. Cu primele de muncă suplimentară ajungi adesea să câștigi 15.000 până la 20.000 ruble. In schimb portarii, dactilografele păzitorii nu primesc decât 1500 până la 2500 ruble lunar. Așa zișii specialiști, cari de fapt nu sunt decât protejații diferiților comisari ai poporului, primesc 50.000, 100.000 și 400.000 ruble lunar.

Traiul îmbelșugat al comisarilor poporului.

Comisarii poporului sunt scutiți de lipsa generală mulțumită privilegiilor de aprovizionare. Ei și protejații lor o duc foarte biue.

Dintre comisarii poporului numai Bucharin și Cicerin se deosebesc prin simplicitatea moravurilor.

Fratele lui Sadovel (un negustor de vinuri) locuește într'un palat sovietist.

Din ordinul lui Karackhan a fost clasat convalescent „N'am fost o clipă bolnav", a răspuns el naiv unui vecin care l-întreba de sănătate. Fiind clasat convalescent. a fost scutit de masa comună la care se mănâncă supe rău mirositoare și a obținut dreptul de a comanda orice voia.

Astfel comandă în fiecare zi un biftec cu ceapă, o cotletă cu mazere și comandantul palatului îi procură toate acestea pe prețul pieței plus 100% beneficiu pentru dânsul. Acest caz mi-l cunoscut personal și desigur că nu-i unul.

Mizerie generelă și desgust de muncă.

Descurajarea și demoralizarea se întind. Niciodată nu s'a muncit așa de fără spor. Cauzele sunt lipsa de alimente și debilitatea fizică, dar mai mult încă absența ori cărui sentiment de răspundere personală.

Generalități.

Armată numeroasă e încadrată de comisari și subcomisari ai poporului, câte patru de companie și regimul delațiunei înflorește. Rezultatul: împușcarea fără judecată.

Țărani rămași pe ogorul lor așteaptă cu o resemnare orientală sfârșitul regimului. Lucrătorii, mobilizații și ținuți în frâu, nu mișcă.

Educația poporului e încercată de sora lui Lenin, dar copiii mor prea repede, așa că n'au timpul să se ducă la școală unde, de altfel, lipsesc profesorii.

CERERI INADMISIBILE

— Acordarea unui nou termen pentru declararea coroanelor —

Ni se comunică din București că la Ministerul de Finanțe s'au primit mai multe petițiuni prin care se pretinde acordarea unui nou termen de declarare a coroanelor. Acei cari până acum, nu au declarat coroanele aflate asupra lor, sper să obție astfel efectuarea unui nou schimb. La viitorul consiliu de miniștrii se va pune în discuție admiterea acestor cereri și desigur că până atunci se vor înregistra și alte petițiuni analoge. Nu știm ce hotărîre va lua consiliul de miniștri în această chestiune, deoarece ne așteptăm la orice surpriză din partea celor care au conceput în felul acesta cota schimbului și modalitatea lui. Ceea ce știm sigur e că admiterea unui nou schimb, nu poate fi decât în defavoarea finanțelor țări și deaceea ne ridicăm contra admiterei de noui declarațiuni. Prin schimbul ce se va termină zilele aceste statul și-a luat asupra sa o datorie destul de împovărătoare, făcând maximum de sacrificiu. Acordarea unui nou termen de declarare va arunca în sarcina statului datorii noi în profitul tuturor speculanților și contrabandiștilor de coroane. Cei cari n'au voit să declare coroanele până în prezent au făcut-o din motive care, nu numai că nu le poate servi ca scuze, dar pot forma circumstanțe agravante pentru ei.

Unii n'au declarat în vederea că vor putea da mari lovituri de speculă. Cei mai mulți însă, nu au declarat la timp din spirit de ostilitate față de Statul român. Ei și-a au închipuit că prin abținere și prin propagandă de a nu se declara coroanele,

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

vor provoca nemulțumiri și agitații contra autorităților românești. Pentru aceștia nu se poate admite deasemenea favoarea de a se acorda un nou termen de declarare a coroanelor, deoarece nu înțelegem să se încurajeze propaganda contra Statului.

Apoi mai trebuie să ținem seamă că prin acordarea unui nou termen de declarare a coroanelor, s'ar prelungi totodată situația anormală în care ne găsim în privința prețurilor de pe piață. Am prelungi fără nici un folos, și spre paguba nevoiașilor, scumpetea intolerabilă provocată de acest schimb.

Deaceeia credem că nu se poate acorda un nou termen de declararea coroanelor, care nu poate folosi decât falșificatorilor, contrabandiștilor și speculatorilor de coroane, ca și agenților străini din mijlocul nostru, și nu poate decât păgubi finanțele statului și interesele masselor.

Fp. R.

Unificarea școalelor normale

Începutul unificării învățământului s'a făcut în zilele din urmă printr'o decizie ministerială, care hotărește școalelor normale din Ardeal, să urmeze programa și anii de studiu ai școalelor normale din regat.

Decizia aceasta a stârnit unanime și îndreptățite protestări din partea corpului didactic ardelean.

Școalele normale din regat, cu șase ani de studiu și un program redus, au dat absolvenți cari în fața datoriilor învățătorești au rămas înmărmuriți, cât de puțin i-a pregătit școala ca să-și poată împlini aceste datorii. Dacă cu timpul, desăvârșindu-și singuri pregătirea ei au știut să răspundă chemărei lor, acesta e un merit care le revine lor și nu școalei normale.

Pentru acea ta în regat nu există din partea învățătorilor, și pe drept cuvânt, acea recunoștință plină de dragoste dela elev la școală, care, în alte părți ca o tainică chemare, poartă gândurile și pașii omului împovărat de griji spre fosta lui școală, în care găsește cel mai ales loc pentru mângâiere și reconfortare.

Conștienți de insuficiența pregătirei lor în școală, învățătorii din regat au cerut și cer neîncetat ca urmașii lor în învățământ să fie pregătiți un timp mai îndelungat.

Superioritatea școalelor normale din Ardeal, cu opt ani de studiu, este indiscutabilă. Unificarea lor era dorită de toți, în special de învățătorii din regat, prin adoptarea pentru regat a tipului de școală normală din Ardeal, cu micile modificări, pe care le cer împrejurările.

Unificarea ordonată de ministerul istrucțiunei nu e în asentimentul corpului didactic și învățătorii se vor agita până vor reuși să și impună punctul lor de vedere.

Lipsa de învățători acum în toiul operei de naționalizare — prin care se motivează decizia ministerială, — poate fi înlăturată pentru un timp, făcându-se apel la preoții satelor, cari entuziaști cum s'au arătat a fi, întotdeauna, vor servi școala cu dragostea și credința cu care servesc altarul. Astfel se va da timp normaliștilor să se pregătească temeinic, cu o cultură generală cel puțin egală cu a celorlalți factori culturali din sate și o cultură profesională care să le dea putința să-și îndrumeze activitatea lor fără dibuieli pe căile cele mai bune.

Izbânda pe care ne-au dat-o armele în acest crâncen război nu se poate desăvârși, decât asigurându-ne peste tot, în cuprinsul țării supremația culturală.

Învățătorii noștri, cari vor fi de astădată ostașii păcii, trebue să păsească pe câmpul de luptă mândri și încrezători în puterile lor.

Pe o școală normală amputată și pe elemente cari vor șovăi la posturi, neamul românesc nu se poate sprijini.

Și aci ca și dincolo de munți, școala normală trebue întărită, iar învățătorii, prin pregătirea lor, să constitue elementele cele mai puternice ale neamului în drumul spre progres.

Refacerea morală

In nrul 20 al acestui ziar s'a accentuat foarte la loc — că refacerea morală e opera care ne așteaptă pe toți la lucru în noul Stat român și care e și cea dintâi condiție pentru a ieși biruitori din toate încercările vremei de azi, „Cugetătorul, moralistul și scriitorul, — pe ei îi dorim în fruntea *„armatei constructive“* — pentru ca, organizând sufletul, să ușureze munca“.

Acest articol-apel ar trebui să afle răsunet viu în conștiința fiecărui adevărat fiu al patriei — de curând întregită. — In cele următoare îmi iau voie a pune în discuție unele chestiuni întregitoare la articolul susmenționat.

Este cunoscut principiul, că baza unui Stat e ordinea morală, care și ea, la rândul ei, nu se poate întemeia decât pe morala creștină, adică pe învățăturile date de creștinism pentru călăuzirea omului în viață. Printre propovăduitorii legei și moralei creștine, locul cel dintâi îl ocupă și trebuie să-l ocupe preoțimea creștină, fără deosebire de confesiune.

Pentruca acești slujitori ai lui Hristos să-și ajungă sublimul scop — întru propovăduirea adevărului și a dreptății, — e nevoie ca ei să fie aleși dintre elementele cele mai bune ale societății.

Biserica și Statul român au datoria deci să conlucre împreună la alegerea și susținerea tinerilor cari se dedică chemării preoțești. Preotul zilelor noastre, și îndeosebi preotul român, trebuie să fie un adevărat misionar în mijlocul poporului. Statul, precum și biserica, trebuie să dea preoțimei române tot sprijinul moral și material, dar nu în forma și în măsura în care s'a dat până acum.

Fruntașii de astăzi însă ai vieței noastre politice, cu foarte puține excepțiuni, nu numai că nu dau sprijinul moral slujitorilor altarului dar caută pe diferite căi să le și micșoreze vaza și autoritatea în fața societății.

Deocamdată mă mărginesc a face constatări în genere, iar dacă mi-se va cere, voiu aduce și dovezi dureroase la cele scrise aci. Unii conducătorii politici cred, că de azi înainte s'a isprăvit cu rolul preotului în viața Statului român, căci acum s'a împlinit idealul național, și de aceea caută să reducă rolul preotului nu mai puțin decât la rolul de „cenușotcă“. Nu voi aminti amărăciunea care ne-a cuprins la măreața zi de 1 Decemvrie 1918 — când în cetatea lui Mihai-Viteazul din Alba-Iulia — s'a decretat unirea cu patria mamă, și când am observat că în lista care cuprindea numele membrilor din *Marele Sfat Național* nu s'a auzit cetindu-se nici un nume de preot, — decât numai de advocați, — când este știut că falnica preoțime ardeleană a dus lupte pe față cu asupritorii de veacuri.

Pe vremea fostului Consiliu Dirigent ni-s'a dat apoi să auzim din gura unor șefi de resorturi că de aci încolo nu mai avem nevoie de preoțime și, ca urmare, nu ni-s'a luat în seamă cererile noastre în ceeace privește abrogarea legii de congruă (salarizare ungurească).

Intre astfel de împrejurări, nu e de loc de mirare dacă instituțiunile destinate pentru creșterea viitorilor preoți nu vor fi de loc cercetate sau vor fi umplute numai de elemente slăbuțe, cari nu vor putea face față greutăților cari li-se vor pune în cale de multiplele încercări anticreștinești și antinaționale. Să nu se mire nimeni când peste vre-o 10 ani altarele bisericelor vor fi părăsite nemai auzindu-se glasul preotului, care, silit de împrejurări, va fi trebuit să-și caute altă slujbă care să-i asigure traiul vieții de toate zilele.

Intreb acum pe cei puternici azi, către cine se vor mai adresa în cazuri de tulburări interne sau în alte stări critice unde numai cu puterea cuvântului, rostit de pe amvon, se pot face adevărate minuni, căci poporul încă nu e destul de conștient de datorințele sale față de noua organizație a Statului.

Să nu se creadă, că prin rezolvirea reformei agrare s'a mântuit țara. Pe lângă această reformă, poporul trebuie și luminat. Se cere o reformare a sufletului o adevărată refacere morală și numai atunci putem nădăjdui că omenirea își va reveni în fire.

Intăriți și sprijiniți deci acei factori, cari pot conlucra la refacerea sufletească a mulțimei. In primul rând guvernul țării și toți factorii în cădere să pună la adăpostul grijilor zilnice pe profesori, preoți, și pe scriitori, căci aceste trei categorii de oameni au în primul rând chemarea să refacă sufletele atât ale celor nevârstnici cât și ale celor mari, dând țării cetățeni iubitori de ordine, oameni de caracter, oameni muncitori și mai presus de toate oameni de moralitate.

E timpul suprem ca cu toți să trecem dela vorbe la fapte — lucrând pentru dreptate și păzând hotarele legii — și atunci ne vom bucura împreună de rodul ostenelelor noastre.

Păr. Ioan Crăciun.

Dela conservatorul de muzică

APEL

La 4 Septemvrie s'au încheiat examenele candidaților de profesori la conservatorul de muzică sub prezidența dlui dir George Dima, asistat de dna Nelly Deac și dnii prof. A. Bena și L. Tempea.

Cu această ocaziune candidații, drept recunoștință pentru frumoasele cunoștințe câștigate și ca indemn pentru viitorii elevi ai conservatorului, au pus bază unui fond: „George Dima“, cu nobilul scop, de a se premia din venitul lui cel mai bun elev, care va dovedi aptitudini la armonia și în muzica românească.

Candidații de profesor, având dorința ca acest fond să sporiască, apelează la marele public iubitor de muzică, să contribuie la diferite ocaziuni cu obolul său, dând astfel importanța muzicii românești, oglinda sufletului neamului nostru veșnic zbuciumat. Banii se vor trimite direcțiunei conservatorului de muzică și arta dramatică Cluj.

Rugăm a se reproduce acest apel în toate jurnalele românești.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

CRONICA MILITARA

Aerostația militară

Ofițerul observator care era și aeroster în acelaș timp își făcea observările sale care erau însă foarte reduse și foarte puțin importante, datorite: nesuficientei pregătiri de specialitate (nu existau de loc școli de observatori) lipsei complecte de aparate tehnice, lipsei de legătu i telefonice (se comunică prin stegulețe, și în special lipsei complecte de apărare întru cât nu aveau umbrelă de salvare totdeauna fiind la discreția atacurilor avioanelor inamice.

Intr'un cuvât înaintea războiului această armă la noi era foarte redusă și înapoiată și în ce privește materialul și instrucțiunea.

In August, 1916, la declararea războiului compania de Aerostație se transformă în 4 secții fiecare fiind încadrată de câte un ofițer activ și unul sau 2 de rezervă și erau atașate câte una de fiecare armată.

Astfel a fost înzestrată armata noastră cu Aerostație în prima parte a campaniei din care cauză și rezultatele obținute au fost foarte relative. Unele din secții n'au umflat balonul deloc.

Lucrul se schimbă în partea a doua a campaniei când apar pe frontul Armatei I în sectorul Mărășeștilor (Armata II operând în regiuni muntoase nu aveau nevoie de baloane căci nu puteau aduce foloase reale) 5 compănii de Aerostație cu material modern francez compleçt reînoit și îndrate de ofițeri și grade oare special pregătite în scop la Centrul de Instrucție Aerostației din Iași. Aci Ofițerii Misiunei Franceze de Aerostație împreună cu vechii noștrii ofițeri aerostieri au instruit noile cadre după ultimele și cele mai moderne sisteme și instrucțiuni de luptă experimentate pe frontul francez pregătind și redând astfel Armatei în Iunie 1917, 5 companii și 2 Uzine mobile de Hidrogen, putem spune „model“.

In adevăr rezultatele s'au văzut în vara anului 1917 când baloanele au adus enorme servicii Armatei prin: informațiunile precise date Marilor Comandamente asupra mișcărilor și schimbărilor trupelor inamice, bateriele inamice descoperite și neutralizate prin focul artileriei noastre dar mai ales prin ajutorul cel mare adus artileriei (în special celei grele) în regularea tragerilor de tot felul.

In acest timp Centrul de Instrucție funcționa mereu pregătind noui serii de observatori și aerostieri cari înlocuiau și completau lipsurile unităților ce intrase pe front. Tot la Iași era și rezerva Centrală a Aerostației ce alimenta Companiile cu material. Natural însă că în acest interval ca toate armele și Aerostația a plătit tributul său având ca pierderi în tot timpul partei a 2 a campaniei (nici o pierdere în prima parte) 4 baloane din care 3 aprinse de către avioanele inamice iar unul scăpat din cauza furtunei; pierderi omenești, printre observatori, n'au fost deloc căci toți au scăpat grație umbrelei de salvare.

In câteva cuvinte cam acestea ar fi de spus asupra desvoltărei până acum a Aerostației la noi în armată.

Să vedem ceva din descrierea materialului și din organizarea Aerostației captive.

Prin însăși denumirea ei cuvântul de „aerostat“ ne spune că este un corp care stă, care plutește în aer. deci prin aerostație captivă se înțelege știința care se ocupă cu studiul corpurilor ce plutesc în aer și sunt legate cu pământul; deci este știința ce se ocupă cu studiul baloanelor captive.

Nu voi spune aproape nimic despre problemele de știința mecanică căci acestea ar interesa poate numai pe tehnicianii specialiști iar nu pe toată lumea cărora voi căuta să le definesc pe scurt principiul balonului.

Un balon este un volum oarecare de gaz închis într'un înveliș care susține o nacelă și este legat printrun cablu metalic cu pământul. Balonul plutește în aer bazându-se pe principiul lui Arhimede aplicat la gaze și anume: ori ce corp pus într'un fluid e împins de acest fluid cu o putere verticală de jos în sus egală cu greutatea fluidului înlocuit de corp. Formula care exprimă aceasta este:

$$F = Q - q$$

în care F este forța ascensonală a balonului, Q este greutatea aerului înlocuit de corp și q este greutatea corpului ce plutește în aer. Se vede ușor că forța ascensională F este cu atât mai mare cu cât q este mai mic; deci un balon se urcă cu atât mai repede și mai ușor cu cât gazul dinăuntru este mai ușor decât aerul.

Gazele întrebuințate pentru

Cronica politică

După interviewul generalului Averescu, care aducea declarații optimiste ca fond și așa de tranșante ca formă, am crezut un moment că șeful guvernului se simte pe deplin stăpânul situației și că în rezolvarea crizei s'a câștigat un punct hotărîtor: *înăbușirea tuturor carentelor disolvante și stabilirea unei coesiuni morale în funcție de autoritatea șefului.*

Dar tocmai acele categorice declarații, prin care generalul a crezut că-și poate ridica autoritatea de-asupra tuturor tendințelor laterale, au avut darul să puie în mișcare pe toți câți vor să pescuiască avantagii politice în apa așa de mult tulburată a actualei crize de guvern.

Ceeace noi am spus încă de mult și cei dintâi se adevereste astăzi printr'o serie de manifestări al căror sens nu poate scăpa nimănui. Localizată în ce privește conflictul cu majoritățile parlamentare și în parte chiar rezolvată în ce privește acceptarea remanierii prin înlăturarea din guvern a elementelor compromise, criza trebue să-și caute un alt loc de răsuflare, — și acela nu putea fi decât locul pe care-l ocupă în guvern dl Take Ionescu și care e locul bolnav al acțiunilor disolvante.

Deși s'ar fi putut crede că dl Take Ionescu e omul care se interesează mai puțin de problema crizei, totuși se poate spune astăzi că, dacă n'a provocat-o, dsa însă o *întreține.* Demisia dlui Matei Cantacuzino și refusul dlui I. Flondor de-a primi un loc în guvern sunt două fapte care nu pot fi explicate de cât încorporându-le în acțiunea lăturalnică a dlui Take Ionescu prin care se urmărește realizarea unei colaborări cu oposiția. Din toată acea presă specială, cu miros de democrație internațională, pornesc acum îndemnuri pentru colaborare într'o formă care te face să înțelegi dela început prezența și acțiunea dlui Take Ionescu.

Și cum generalul s'a rostit așa de categoric împotriva colaborării, e locul să ne întrebăm: cine va învinge? Va învinge dl Take Ionescu, a cărui acțiune se razimă și pe dorința opoziției de-a veni la putere cu orice preț, sau va învinge generalul Averescu redus acum din ce în ce mai mult la propriile puteri ale partidului său?

Să se ia măsuri

Și înainte de schimbul coroanelor s'a putut constata în Ciuj o specula neînfânată și abuzuri nelimitate din partea comercianților. Trebuiau să se ia măsuri energice la timp din partea autorităților comunale și polițienești, dar acestea au ținut să dovedească cea mai mare nepăsare. Cele trei feluri de poliție, care-și încalcăi zilnic atribuțiunile una-alteia, n'au făcut nimic pentru înbunătățirea situației.

Acum însă schimbul coroanelor a agravat-o atât de mult încât este cu neputință de conceput continuarea traiului în asemenea condițiuni. Lăcomia negustorilor, cari nu cunosc nici o limită, a scumpit viața mai mult decât ori unde.

Trebuie să se ia urgente măsuri care să nu fie lipsite de energie și mai ales de cinste în executarea lor pentru a se preveni astfel o mișcare a populațiunei.

După prețurile de acum un om cinstit nu mai poate trăi.

Autoritățile au îndatorirea de-a supraveghea și preveni, răul, nu de a-l reprima. Să înceteze cu îndolența de până acum și să-și facă datoria, ori să plece.

Continuarea acestei stări de lucruri nu se mai poate tolera, ea periclitează ordinea în primul rând și face jocul dușmanilor, cari mai presus de toate își întemeiază toată acțiunea revoluționară pe nemulțumirile generale. pe care speră a le specula în folosul lor.

Să se știe dar că asupra autorităților administrative și polițienești nu apasă numai răspunderea îngreun rea traiului peste limitele răbdării, dar și aceea a consecințelor care vor decurge din situația pe care nu sunt capabile o a îndrepta.

În jurul minorităților

In legătură cu interpelările făcute în camera de deputați șvab Muth Gáspár în chestia minorităților, ziarul din Temișoara „Temesvári Hirlap", despre care chiar în numărul nostru de ieri am constatat pe baza informațiilor luate din gazetele maghiare, că este un ziar ovreesc cu nici un titlu de drept de a vorbi în numele maghiarimi, căci maghiari adevărați îi contestă acest drept, — se năpustește cu multă furie împotriva stărilor de la noi și în două numere cunoscutive, se încearcă să demonstreze situația nedreaptă, ce li-s'ar ficreat magharilor. Se știe că d-l Averescu, răspunzând interpelării d-lui Muth Gáspár, i-a cerut dovezi. Ovreul dela „Temesvári Hirlap", crede a răspunde cu dovezi, când în termen general, cere libertatea învățământului în limba maghiară, cere dreptul de a clădi școlă, cere autonomie națională pentru maghiari etc.

Dar redactorii dela „Temesvári Hirlap" uită că cu accentuarea acestor postulate, încă nu s'a adus nici o *dovadă concretă* — după cum o cere ministrul Averescu — că aievea s'ar fi comis vre-o ilegalitate, vre-o prigonire în contra Maghiarilor. Când, cum și unde la aceste întrebări e a-se răspunde pentru a-se putea spune că s'a adus o dovadă. Ziarul acesta, reproducând interpelarea lui Muth Gáspár, citează și punctul 11 al tratatului de pace, în baza căruia Săcuii și Sașii vor primi în Ardeal autonomie bisericească și școlară sub controlul statului român. Gazetarul dela „Temesvári Hirlap" cetește terminul de *„autonomie"* și genial cum i-se șade să fie pretinde numai decât autonomia *pe seama Ardealului.*

Dar și Românii au cerut aceasta, când erau sub stăpânirea ungurească! Dar că Românii au proclamat de atunci și unirea Transilvaniei cu Românii.

Intrucât privește însă autonomia bisericească și școlară, aceasta nu li-sau contestat confesiunilor conlocuitoare și nu au fost cu nimic împedecate în exercitarea acestui drept. Ori nu a fost destul de largă această autonomie acordată confesiunilor ungurești de guvernele maghiare? Darpoate gazetarul ovreu vrea să țipepentru *controlului* statului prevăzut de tractatul de pace, după cum s'a văzut mai sus? Poate vrea să justifice contrar legii și contrar chiar contractului de pace, atitudinea forurilor școlare maghiare, cari au refuzat să se supună acestui control? Poate i-ar conveni că acest control să nu fie poate tot, pentrucă pe părejii liceelor maghiare să poată atârna și pe mai departe emblema statului maghiar, iar în anuarele de școale să se arate elevii români, ca aparținatori Ungariei cum s'a întâmplat în liceul catolic și în cel protestant din Sighetul Marmației? Ori pentrucă profesorii să-și poată turbuzați înarma elevii și să țină cu pușca la picer cum s'a făcut la liceul din Timișoara?

Ei astea sunt dovezi, nobili colegi nu văităturile voastre după „uralkodnék"! Continuați numai în direcția apucată] și vă vom scrie și cu alte dovezi, cari vor răsturna în capul vostru toată opera destructivă ce o încercați pe pământul ospitalier al țării românești. Față cu teudințele incendiare, vom aprinde și noi flacăra curată a dragostei de neam multe pacate noui și vechi.

a. c.

Știri și fapte politice

In momentul când cele mai mari greutăți se întâmpină cu schimbul coroanelor și cu evacuarea, când frământările și instigațiile ce se pun la cale iau proporții tot mai mari, șefii autorităților regionale, dl Mihaly și Bucșan lipsesc dela post. Dl Mihaly s'a dus la Bazna și dl Bucșan la Sibiu și București.

*

Din sursă autorizată, suntem informați ca dl Mihaly pesedințele Comisiunei de Lichidare, renunțând de-a mai figura în această calitate, și-a anunțat irevocabil demisiunea. Astfel căplecarea d-sale la Bazna poate fi socotită ca o retragere de fapt.

*

Ziarul „România", care și-a suspendat apariția, formează obiectul unor vii frământări între partizanii dlui Goga și acei ai dlui Tăslăuanu, întrucât nu se știe în acui proprietate trebue să rămâie, fondurile de apariție fiind date de amândoi.

*

Dl D. Cioc, care a căzut la alegerile parțiale va fi numit drept consolație, secretar general la departementul muncei.

*

In circ. Hruedin, la alegerea de Senat, a fost ales dl Dr Ionescu, profesor universitar candidat al partidului poporului.

*

La Mehedinți a fost ales dl Eugen Goga, guvernamental. Contra-canditat a fost dl Vasile Rădulescu, țărănist.

Internaționala țăranilor

Dr Sturm, președintele partidului țărănist din Austria, tratează la Budapesta o legătură politică între țărăniștii din Ungaria și cei din Austria. Scopul partidului țărănesc austriaç este de a lupta paralel cu celelalte partide țărăniste din țările vecine pentru apărarea intereselor clasei muncitorilor agrari. Tot odată această nouă internațională, formată din țarani, va lupta contra agitațiilor bolșevicilor, a căror principii și atitudini sunt contrare intereselor țărănimei.

Rezultatul alegerilor parțiale de Cameră

JUD. ROMAN

Dl Carol Davila partidul poporului. 11.136. ales.

Dl Manulescu Strunga, liberal. 4.657.

Dl C. Dascălu, țărănist. 1.336.

Dl M. Scorțeanu, independent. 318.

*

La Somcuta a reușit dl Ion Mârvan, din partidul național.

*

Cetiți „Infrățirea"

umflarea baloanelor sunt: *aerul cald* (densitatea sa variază cu temperatura), *gazul de iluminat* densitate 0,600 și *hidrogenul* densitate 0,090; deci hidrogenul având cea mai mică densitate va da forța ascensională cea mai mare, formula de mai sus devenind:

F = 1,293 — 0,090 = 1,209

F = 1.209 kgr.

în care: 1.293 este densitatea aerului; 0.090 densitatea hidrogenului iar 1.209 este forța ascensională a balonului exprimată în kilograme.

Hidrogenul este cazul care se întrebuințează și în ziua de azi la umflarea baloanelor.

După ce am văzut principiul pe care se înalță balonul să vedem legile prin care el se menține în aer. La început baloanele erau sferice: cu aceste aerostate obsevarea era penibilă căci chiar pe vânt slab (7—8 metri pe secundă) oscilațiunile date nacelei erau de mare amplitudine. Presiunea aerului expulza gazul prin orificiul inferior întotdeauna deschis și se făceau pungi în anvelopă din care cauză se mărea acțiunea vântului și balonul era supus la mișcări continue de abatere către pământ; s'a întâmplat cazuri când cu un cablu de 300 metri să se isbească de pământ de unde prin pierdere de lest aerostatul era aruncat mereu ca o minge. Aceste defecte ale balonului sferic au condus pe Germani la principiul balonului alungit.

„Drachen"-ul lor era constituit dintrun corp cilindric de 800 metri cubi. Pentru a evita ca vântul să formeze pungi și să rabă aerostatul, aerul este introdus în balonet printr'o pâlnie largă și balonul este prezentat vântului oblic, astfel că funcționează ca un zmeu. Stabilitatea și poziționea oblică sunt asigurate printr'o cârmă de pânză moale pe care presiunea vântului o menține rigidă în pătura de vânt, prin două aripioare alipite la părțile laterale și printr'o coadă de smei orientatori cari plutesc în partea opusă cablului. In acest fel îndată ce balonul este sus forța ascensională rămasă devine neglijabila în raport cu forța de sustentație dinamică și dacă se desfășoara încă cablul balonul continua să se urce până în momentul în care greutatea cablului desfășurat face echilibru forței de sustentațiune datorită vântului. Acest balon nu poate fi culcat la pământ ca cel sferic; el rezistă la vânt, contra vântului, mulțumită vântului și cu atât mai bine cu cât vântul este mai puternic (natural până la o limita oarecare).

După cum se vede dat fiind ca pentru balonul captiv dușmanul este vântul totul în acest sistem este conceput pentru a supune vântul pentru a se menține în aer nu numai în ciuda lui dar chiar prin el.

Când nu este vânt balonul se orientează rău și pivotează fără incetare; când vântul trece de 8 metri pe secundă imprima aerostatului trepidațiuni cari stânjenesc observația; când trece de 15 metri el exercită asupra cablului tensiuni atât de mari încât amenință să atinga limita de ruptură.

In acest timp în Franța maiorul Caquot inventă alt balon care nu datorește nimic Drachen-ului; nu e o variantă a lui ci este fundat cu totul pe alt principiu. — In acest nou sistem nu este vorba de a se servi de vânt cum am văzut la principiul balonului alungit German pentru ca serviciul lui (vântului) se cumpără prea scump cu prețul unei oboseli excesive a materialului, dar totul a fost calculat pentru a micșora neajunsul presiunei lui. — In acest scop, și pentru aceeași motive carena a fost profilată ca aceea a dirijabilului într'o formă de cea mai mica rezistență (umflăta la partea dinainte și subțiată spre inapoi); s'a stabilit un sistem de legături pentru ca balonul să facă cu orizontala un unghiu cât mai mic posibil (cinci grade pe vânt slab în loc de 45 ca la Drachen); s'a suprimat toate accesoriile de care vântul se poate agăța, ca coada cu smeii de orientațiune, aripioarele și pentru a asigura stabilitatea acestea au fost înlocuite printr'un sistem de pânză în forma de cruce compus din trei buzunare de stofă pe care vântul le ține rigide și dispuse ca cele trei pene care ghidează o săgeată în drumul ei. Pentru acest motiv balonul Caquot se numește „Trilobat". Toate celelalte dispozitive sunt concepute la fel conform vechiului principiu francez care spune că nu poți învinge natura decât ascultând de ea. Din punct de vedere tehnic balonul Caquot (zis „M") este o unealtă foarte superioară de oarece trebue ca vântul să atingă 20—22 metri pe secundă pentru ca tensiunea asupra cablului să fie de 800 kg; pe un vânt de 17—18 metri se mai pot face observari cu binoclu. Mai mult, spre deosebire de Drachen el poate ridica în acelaș timp, la o înălțime de 1000 m., doi pasagiri fără a se cabră.

(Va urma.)

INFORMATII

Dl Th. Mihaly preşedintele Comisiunei de Lichidare a plecat la băi la Bazna.

*

Dl C. Bucşan, secretarul general dela interne a plecat la Sibiu şi de acolo la Bucureşti.

*

In privinţa demisiunei dlui Mihaly, suntem informaţi că adevăratul motiv care l-a determinat să ia această deciziune, este trimiterea la Budapesta ca ministru plenipotenţiar a dlui Colonel Stârcea în locul d-sale. Succesor al dlui Mihaly se anunţă a fi dl C. Bucşan, actual secretar general la Interne.

*

Ni se afirmă că actualele secretariate generale de pe lângă Comisia de Lichidare înţeleg a-şi însuşi aceeaşi atitudine autonomă ca şi fostele resorturi din Consiliul Dirigent. Multe ordine şi dispoziţiuni venite de la Bucureşti nu sunt respectate din această cauză. Credem necesar să se ia măsuri urgente pentru schimbarea acestor concepţii.

*

Şe vorbeşte tot mai mult de către ziarele din Bucureşti de intrarea în cabinet a dlui Flondor.

*

Dl Calimachi a fost numit al doilea şef de cabinet al dlui Take Ionescu.

*

In ultimul număr al Monitorului Oficial s'a publicat Statutul actelor civile ale familiei regale.

*

Studenţii universitari, pentru a putea fi admisi la cantinele sau căminele soc. „Căminul studenţilor, din Bucureşti, pe anul 1920—1921 trebue să depună la sediul societăţi din str. Gh. Cantacuzino No. 25, până cel mai târziu la 20 Septemvrie cereri timbrate însoţite de următoarele acte:

1) Act de paupertate constatând averea mobilă şi imobilă precum şi retribuţiunile dela stat ale părinţilor precum şi numărul membrilor familiei cu vârsta şi ocupaţiunea fiecăruia.

2) Certificatul cu media absolvirei liceului sau notele ultimului examen la facultate.

8) Recomandaţia sco. „studenţeşti" respective.

*

Inscrierile la şcoală superioară de Silvicultură din Bucureşti se fac între 20 Aug. şi 20 Sept. la Direcţiunea şcoalei din Minist. Domeniilor.

Pentru ocuparea a 60 burse vacante în anul I se va ţine concurs la 1 Oct. viitor, după programa liceelor reale, între toţi candidaţii înscrişi fie din vechul regat, fie din provinciile liberate.

Actele trebuitoare la înscriere şi programa detaliată a materiilor cerute la concurs sunt publicate în „Monitorul Oficial" No. 99 din 21 August 1919 şi No. 106 din 14 Aug. 1920.

*

Inscrierile în şcoalele de brigadieri silvici dela Căiuţ-Bacău şi Brăneşti Ilfov, se fac până la 10 Sept. viitor la Direcţiunea şcoalei superioare de Silvicultură din Bucureşti Ministerul Agriculturei şi Domeniilor.

Candidaţii trebue să fi absolvit învăţământul primar etatea de cel mult 17 ani, sau să fi făcut serviciul militar şi să aibă etate cel mult 30 ani.

*

La Iaşi s'a lansat de către organizaţia socialistă de acolo nişte manifeste revoluţionare. Capii mişcarii au fost arestaţi.

*

Guvernul român a dat agrementul său la numirea dlui Wilhelm Storcka ca reprezentant al Republicei austriace la Bucureşti.

*

Din Constantinopol vin amănunte cari confirmă ştirea răspândită cu privire la un atentat îndreptat împotriva lui Mustafa Kemal Paşa.

*

Direcţiunea vămilor a luat dispoziţiunea ca vitele de contrabandă confiscate să nu mai fie vândute prin licitaţie, ca până acum ci să fie predate ministerului de agricultură spre a le întrebuinţa la muncile agricole şi reproducţie.

*

Cu ocazia schimbului coroanelor la Bucureşti s'au constatat multe false complet sau numai cu stampile false. Astfel a fost descoperit depozitul de 20 milioane pe care l-a prezentat bancherul evreu Uşer Candel contra căruia s'au pornit cercetări

*

Sub preşedenţia dlui ministru de răsboi general Răşc[illegible]n, s'a întrunit c[illegible]ât va zile la ministrul de răsboi, comitetul inspectorilor generali ai armatei, cu scopul de a decide asupra mutărilor, activărilor şi avansărilor care se vor face cât de curând în toate armele.

*

Delegaţi ai populaţiune dela sate din Ardeal şi Banat au intervenit la Centrala cooperativelor săteşti pentru instrucţiuni în vederea înfiinţărei de cooperative în acele ţinuturi, pe baza nouei legi prin care se extinde autoritatea Centralei din Bucureşti şi asupra acelor teritorii.

*

Catedra de patologie chirurgicală, bandaje şi aparate de fracturi, de pe lângă facultatea de medicină din Bucureşti, transformându-se în clinică ginecologică, Eoria Spitalelor civile va pune la dispoziţia dl profesor Daniel titularul acestei catedre, serviciul de ginecologie dela spitalul Filantropia.

*

„Societatea sportivă a studenţilor Universitari din Cluj", aduce la cunoştinţa tuturor absolvenţilor de liceu. precum şi celor-ce ar dori să se înscrie în ea, că înscrierile pentru anul viitor încep odată cu începerea cursurilor anului şcolar la Universitate, în 20 Septemvrie c.

Antrenamentul se va face toată vremea şi în toamnă şi în iarnă, în sălile ei.

*

Dl Ioan Chifor, concepist la Poliţia de Stat, a fost înaintat la gradul de căpitan la secţia Criminală.

*

Privitor la stabilirea noilor preţuri în lei suntem informaţi că propunerile despre cari am mai vorbit n'au fost făcute de către Comanduire, ci de către delegatul Presidenţei Consiliului, dl colonel Grigorovici,

*

Ancheta ce se face la Arsenalul Armatei continuă. Au fost interogaţi soldaţii cari au tras focuri de armă. Dat fiind marele număr de lucrători ce trebuiesc ascultaţi, se prevede că ancheta va mai dura câteva zile.

*

La Huşi s'a descoperit o mare contrabandă de tutun, care a fost adus în ţară în cutii de cafea.

*

Astăzi dimineaţă sunt convocate Comisiunile parlamentare la Preşedinţia Consiliului de miniştri.

Vor lua parte şi membrii guvernului şi se va stabili programul lucrărilor pe cari vor avea să le ducă la bun sfârşit comisiunile respective.

In ceace priveşte modul de lucru, fiecare comisiune se va împărţi în subcomisii. La şedinţele plenare vor lua parte şi miniştrii de resort.

*

Astăseară se deschide în Bucureşti stagiunea Teatrului Naţional cu piesa „Viforul" a lui Delavancea. După noua măsură luată de direcţiune spectacolul va începe la ora fixată, iar în timpul jocului nu se va permite accesul în sală.

*

Alaltă eri a fost primit de primul ministru în audienţă ministrul Cehoslovaciei la Bucureşti

*

După ştirile primite Polonezii au reuşit să treacă râul Bug.

*

Dl Victor Filotti a fost pus în libertate de fapt depunând o cauţiune de 500.000 lei.

*

In astaseară are loc la Corpul 6 armată un banchet dat de ofiţeri în onoarea dlui Colonel Fotache Ionescu, din geniu, care părăseşte garnizoana, fiind mutat la Bucureşti ca Director al şcoalei de Geniu.

Plecarea distinsului ofiţer din Cluj este unanim regretată. Postul de încredere ce i s'a oferit dlui Colonel Ionescu este o justă răsplătire a calităţilor şi meritelor cunoscute de bun şi priceput organizator.

*

Agenţia „Curierul" anunţă că trupele maghiare luptă în Galiţia împotriva bolşevicelor.

*

Dr Cioc, candidatul guvernamentul căzut în alegirele de zilele trecute la Şomcuta-Mare, va fi numit secretar general la ministerul muncii.

*

Dl profesor universitar Gusti a fost numit delegat în conferinţa internaţională a muncei dela Geneva.

*

Lucrătorii dela minele de granit din Şebesul mic, jud. Cojocna, şi-au ridicat pretenţiile în ceace priveşte salariul.

Uniunea muncitorilor în fer şi metal din Cluj o solicitat intervenţia Casei centrale a muncei şi a asigurărilor sociale ca prin organele ei să cerceteze starea lucrătorilor şi seriositatea pretenţiunilor lor şi să întreprindă consfătuiri în vederea unui acord prin bună înţelegere.

Pentru acest lucru a fost însărcinat dl PetrePopescu inspector regional al muncei care la faţa locului va lua măsurile necesare în concordanţă cu noua lege asupra conflictelor muncitoreşti.

*

Dl Argetoianu, ministru de interne a plecat la Sinaia.

*

La Iaşi a fost un mare incendiu la depozitul de imprimate de lângă gară. Sunt pagube de milioane.

*

Dl Octavian Goga, ministrul cultelor şi artelor a plecat la Iaşi.

Revista Presei

Marina noastră de răsboi

In chestiunea reorganizării marinei noastre militare cu concursul marinei engleze ziarul „Viitorul" scrie:

„In ce ne priveşte vom continua să susţinem punctul nostru de vedere care credem că conciliază interesul unei bune organizări şi desvoltări a marinei noastre de răsboi, cu principiul deplinei neatârnări a armatei noastre, care cu nici un preţ n'ar putea fi atins.

Primim cu recunoştinţă concursul binevoitor al marinei engleze, sub toate formele acceptabile de către un Stat independent. Comanda efectivă străină într'o armată naţională este însă hotărît inacceptabilă.

De aceea, încă odată, chestiunea rămâne pentru noi deschisă, şi suntem siguri că avem de partea noastră asentimentul opiniei publice, care nu aprobă greşala ce se încearcă a se înfăptui.

Aranjamentul dela Spa şi interesele României

Ziarul „Universul" scrie:

Fireşte că România este strâns legată prin interese superioare, de grupul Inţelegerei şi totdeauna, va fi aci în Orient o santinelă vecnic la post, în serviciul civilizaţiei.

De aceea în nota delegaţilor români, adresată consiliului suprem se spune că „oricare ar fi împrejurările prezente" legăturile noastre cu Inţelegerea „sunt inspirate de raţiuni superioare şi ele nu vor putea fi alterate".

Dacă această legătură nu poate fi alterată în bazele ei fundamentale, ea poate să sufere în structura ei morală şi în tehnica ei politică, dacă aliaţii nu vor lua în serioasă consideraţie punctul de vedere românesc, expus cu o energie plină de demnitate, în nota de care ne-am ocupat.

Poporul român nu cere un regim de favoare, de excepţiune; el cere un regim bazat numai pe spiritul de justiţie.

*

In acelaşi chestiune, ziarul „Avântul, sub titlul „Aritmetică Politică", publică:

Aritmeticei feudale pe care o inaugurează Antanta de după răsboi, îi corespunde regimul feudal diplomatic de care a avut să sufere delegaţia română dela Versailles.

Consecinţele?

Ele nu pot fi evitate de atenţiuni şi telegrame oficiale politicoase. Nici un bărbat politic n'ar mai putea vreodată ridica imaginea Antantei, ca simbol al egalităţii politice şi a democraţiei reale. In ţara care deşi a păgubit 30 de miliarde şi 800 de mii de oameni, este pusă în coada şirului pretendenţilor la despăgubiri legitime.

Delegaţiunea dela Spa, nu s'a sfiit să indice această consecinţă politică. Ea nu trebue mascată, dintr'o politeţă rău înţeleasă: faptul s'ar răsbuna cu atât mai crud şi tocmai împotriva acelor, cari nesocotind realitatea, au voit să fie gentili...

Efectul boicotului în Ungaria

Cetim în „Ellenzék" după ştiri din Budapesta; „Boicotul în Ungaria a atins păgubitor producţiunea agricolă, industria şi comerţul abia a suferit ceva. Din cauza boicotului nu s'au putut exporta cantităţile uriaşe de poame şi de zarzavat menite exportului. In deosebi Kecskemét, Nagykőrös şi încă câteva oraşe de pe Alföld, cari sunt centrele de producţie de poame, au suferit pagube de milioane.

Paguba ar fi fost încă cu mult mai mare, dacă fabricile de conserve nu ar fi desvoltat în decursul răsboiului în mare măsura capacitatea de producţie. Aşa însă; fabricile de conserve au prelucrat cea mai mare parte a produselor superflue. Producenţii însă, în tot cazul au trebuit să se mulţumiască cu preţuri cu mult mai scăzute. Ungaria în felul acesta, va exporta în loc de poame, conserve. Comerţul, pentru aceea nu a fost atins prea greu de boicot, căci toate magazinele erau pline. Industria a fost provăzută pe luni înainte cu materii brute. Nici un atelier industrial nu s'a închis, nici un muncitor nu a fost dimis din serviciu,

Politica d-lui Take Ionescu

Din *„România Nouă"*:

Se ştie că ventrea la putere a d-lui Take Ionescu a fost poreclită — şi poreclă a rămas — de „revărsare a Nilului", căci după cum apele fluviului sacru scoate din sărăcte pe feloni, descendenţii vechiului regim al faraonilor, din Egipt, tot asemeni venirea la cârmă a d-lui Take Ionescu reprezintă îmbogăţirea partizanilor din bugetul statului. Se mai ştie de asemeni felul cum a procedat dl Take Ionescu cu moneda divizionară concedată lui Alard.

Dar în ultima operaţiune a schimbului coroanelor, dl Take Ionescu atins un record, s'a întrecut pe el însuşi

Dar pentru sancţiunea morală fără de care un neam nu poate trăi, pentru salvarea averei celor săraci şi pentru răspunderea ce trebue să o aibă acei cari se joacă cu averea statului şi cu banii contribuabililor, sperăm că se va [illegible] o curte de conturi şi un viitor guvern care să pecet[illegible] pedepse meritate o fraudă, în stil mare, cum este aceea a schimbului coroanelor pe preţul de 50 bani.

Dacă n'am avea această încredere în sancţiuni, ar fi să desnădejduim de viitorul neamului nostru şi de puţinţa purificărei straturilor lui conducătoarei.

Chestiunea corpului didactic

Din *Izbânda:*

Avem nevoe de un corp didactic cu totul devotat carierei. Detaşările, concediile cum şi atribuţiunile suplimentare încredinţate dascălilor stăpânesc activitatea şcolară, contribuind ca multe elemente de valoare să părăsească misiunea pentru care au fost chemate, sau să înceteze de a-şi mai face datoria. Şi pentru ca profesorii să poată face slujbă adevărată, se cuvine ca munca lor să fie răsplătită ceva mai omeneşte decât astăzi.

Iniţiativa particulară trebue stimulată spre a participa de aproape la administrarea şcolilor. Comitetele şi eforiile şcolare, aşa cum funcţionează astăzi, necontrolate şi după bunul plac al unor consilieri cari nu pot concepe oficii gratuite, zădărnicesc adese-ori gospodăria şcolară. Publicul nostru, foarte puţin obişnuit cu sentimentul solidarităţei şi preocupat de interese egoiste, trebue să-şi dea seama că, noua societate românească nu se poate aşeza numai cu concursul statului.

Dar, pentru-ca opera de organizarea învăţământului, să poată începe, avem nevoie de localuri pentru şcoli, ne trebue mobilier şi materiale pentru studii.

Nici anul acesta ţara noastră nu va avea şcoli...

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

In sfârșit mult așteptatele scuze germane pentru incidentele dela Breslau s'au produs.

Von Simons în persoană le-a prezentat ambasadorului francez din Berlin, accentuând însă că poporul german nu e vinovat pentru încălcarea drepturilor popoarelor făptuite de câțiva agitatori inconștienți.

Dar dacă acestea sunt scuze diplomatice faptele vorbesc încă odată contrariul.

Astfel toată presa germană duce campania contra guvernului pentru scuzele prezentate și manifestații violente au avut loc la Hamburg tot în acea chestie.

Guvernul nu le-a stânjinit și nici n'a luat măcar măsuri de ordine.

In acest caz încercarea dlui Simons de a desolidariza poporul german de faptele agitatorilor e îndrăzneață și inutilă.

Acțiunea trupelor poloneze devine din ce în ce mai clară după ultimele telegrame.

La Sud se exploatează victoria repurtată contra generalului Budieny, urmărindu-se capturarea resturilor armatei acestuia.

La Nord, Polonezii au ocupat Suwalki și continuă înaintarea repede în teritoriul lituan pentru a nu da ragaz forțelor bolșevice să se maseze în vederea unei noui acțiuni.

Cu toată nota de protestare a guvernului lituanian polonezii continuă operațiile militare în Litvania, dată fiind neputința forțelor lituaniene de a împedica invazia bolșevică

Guvernul comunist, care se constituise la Varșovia atunci când era amenințată de bolșevici, a fost arestat și și tradus înaintea Curței marțiale pentru trădare de patrie. O dovadă definitivă că bolșevici sunt zdrobiți e și faptul că Cicerin printr'o radiogramă a admis propunerea polonză ca tratativele de pace să continue la Riga.

Dacă ar mai fi speranțe cât de mici pentru o schimbare a cursului războiului în favoarea bolșevicilor, Cicerin ar fi trăganat chestiunea tratativelor, cum a făcut atunci când armatele roșii erau în plină înaintare.

Ultimul fapt care merită a fi semnalat e greva în perspectivă a minerilor englezi.

Ministerul de comerț englez Sir Robert Horne declară dela început că fixarea prețului cărbunelui o va face guvernul în urma legei votate de Camera Comunelor, iar în ce privește salariile, chestiunea va fi judecată de tribunalul industrial.

Visul de aur al Rușilor: Constantinopolul

Trimisul special al ziarului „Le Petit Parisien" scrie:

In primele luni dela sosirea lor în Constantinopol, emigrații ruși au fost primiți cu un fel de entuziasm de către populațiunea levantină din Pera. Dar încetul cu încetul, în mulțimea nobililor emigrați se furișează și alți Ruși, unii sunt socialiști revoluționari, partid politic de asemeni exilat, alții sunt agenți mai mult sau mai puțin deghizați ai bolșevicilor.

Și toți acești Ruși, au cu toate astea cel puțin două idei comune. Cea dintâi este un fel de patriotism instinctiv care-i unește pe toți câte odată în ura lor de veacuri împotriva Polonezilor, dușmanul ereditar.

A doua idee comună este că chestiunea Orientului nu va putea fi deslegată fără încuviințarea Rusiei. Nu trebue să se uite, că de veacuri întregi, Rușii și-au îndreptat cu stăruință dorințele lor pentru stăpânirea Constantinopolului.

Eu am fost totdeauna încredințat (și sunt și mai mult acum după șederea mea la Moscova) că faimoasa Republică socialistă federativă a sovietelor Rusiei nu este de cât un fel de dictatură, de abia ascunsă sub haina dictaturei proletare.

Bolșevicii au dorința tainică de a reclădi în întregimea sa fosta împărăție a țarilor.

Nu trebue să uităm că la începutul războiului am făgăduit Rusiei Costantinopolul.

E adevărat că tratatul a fost rupt prin încheerea păcii dela Brest-Litowsk, totuși ar fi prudent să ne gândim de acum la viitor. Ori care ar fi guvernul viitor al Rusiei, un lucru e sigur, că mai curând sau ma târziu, Rușii vor fi ispitiți să meargă să bată la aceasta poartă a Mediteranei: Bosforul!

Incetul cu încetul, Rusia. ajunsă din nou mare putere asiatică, va urma legea istoriei!

Totdeauna, Europa va fi amenințată de veșnicele migrațiuni asiatice, pentru că acolo va fi totdeauna un surplus de oameni pe jumătate barbari cari vor fi atrași de traiul bun al bătrânei civilizații apusene. In aceste clipe chiar, Trotzki a pregătit o armată de o sută de mii de oameni în sudul Caucazului.

Va veni o zi când trecând peste trupul Armeniei, Rușii vor merge să întărească revendicările naționale ale Turcilor, cu toate că chestiunea feminismului împiedecă pe aceștia din urmă să devie bolșevici; dar aceasta nu l-ar împiedeca să primească o alianță trecătoare. Recentele tratate cu Turcia n'au deslegat problema Orientului. Va rămâne oricum să fie desbătută și cu Rusia, și de îndată ce Rușii vor avea mâinile libere ei se vor întoarce spre Orient.

Și lucrul este cu atât mai fatal, cu cât milioane de înfometați visează la hambarul vecinului. Foamea împinge pe lup să iasă din pădure, bolșevismul va conduce pe Ruși spre Constantinopol, tot așa de bine ca și un țar; căci pe aici trebue să treacă ieșind din zăpezile lor, pentru a merge să-și ceară partea lor de soare.

Ultime informații

Dl Fălcoianu, Directorul Monitorului Oficial și Inspector Administrativ pentru Transilvania, care ceruse a fi rechemat la București, a fost rugat să continue a mai rămâne la Cluj până la delegarea unei alte persoane în locul dsale.

*

Dl Flondor a motivat refuzu de a intra în guvern prin boala de care suferă.

Dl General Averescu îi oferise oricare din ministerul pe care Dl Flondor ar fi dorit să-l aleagă. Pentru moment tratativele au fost amânate.

*

Generalul Gherot, trimisul guvernului generalului Wranghel în România, a acordat un interview ziarului „Dimineața". Vorbind despre situația militară de pe frontul generalului Wranghel a spus că este bună și că armata acestuia cooperează cu Polonezii, cu scopul comun de a distruge bolșevismul. Joncțiunea cu trupele polone este garantată grație revoltei ucrainene.

In ceea-ce privește motivele pentru cari a fost trimis în România, d-sa a arătat că misiunea ce i-a fost încredințată este de a susține legăturile militare și s'a ajuns chiar la stabilirea unui acord pentru transportul trupelor ruseți spre Crimeia prin țara noastră prin punctul Reni. Rusia-mare dinainte, cel puțin în Europa, nu va mai fi, a terminat generalul declarațiunile sale.

*

O misiune italiană, plecată la Budapesta, este în drum spre București.

*

O groasnică ciocnire de trenuri s'a întâmplat în gara Silistraru de lângă Brăila. Vinovat pare a fi acarul Mamulea. Sunt 2 morți și 22 de răniți.

*

TELEGRAME

Tot incidentul dela Breslau.

Nauen, 4 Septemvrie.

In cercurile politice din Berlin se aude cu siguranță că Duminecă dimineața a avut loc rezolvarea formală a notei franceze de reparație, după ce s'a obținut un acord cu guvernul francez. Cercurile politice germane și franceze au primit cu satisfacție această înțelegere.

Guvernul germaa recunoaște că în Breslau au survenit grele încălcări contra drepturilor popoarelor, deși se accentuează că este foarte greu ca un popor de 60 milioane să ispășească greșelile comise de câțiva recunoscuți.

Președintele Consiliului a fixat o recompensă de 15.000 mărci pentru descoperirea celor cari au participat la incidentele din Breslau.

Dela granița Prusiei Orientale

Nauen, 4 Septemvrie.

Până acum au trecut frontiera germană 2800 Polonezi și 4487 Ruși. Dezarmarea Rușilor s'a făcut fără nici o dificultate, căci aceștea primise ordin de a trece pe teritoriul german pentru a nu cădea în mâinile trupelor poloneze și de a nu se spune la dezarmare.

Agitațiuni antifrancoze la Hamburg

Lyon, 4. Septemvrie.

Se semnalează o recrudescență a agitațiunei anti-franceze la Hamburg. Presa nu încetează de a excita opinia publică împotriva Franței prin articole de o violență nemai auzită. Orașul este acoperit cu afișe și placarde prin care se îndeamnă populația din Hamburg la manifestații cari pot avea urmări regretabile. Autoritățile nu fac nimic pentru a impiedica lucrurile acestea cari par și mai serioase în urma recentelor incidente dela Breslau Atitudinea este de astfel cu atât mai surprinzătoare, cu cât Frnața a dat dovadă de multă moderațiune cu prilejul acestor incidente

Inaintarea trupelor polone continuă

Horsea, 4 Septemvrie.

O telegramă din Varșovia arată că înaintarea polonă continua și că Suwalki a fost ocupat. Comunicatul polon arată clar că înaintarea polonă este grăbită de teama unei noui conentrări a bolșevicilor în teritoriul lituan în fața frontierei răsăritene a Prusiei, unde se spune că operațiuni mari se vor produce în curând.

Lituania protestează împotriva invaziei poloneze

Horsea, 4 Septemvrie.

Ministrul de externe lituan a a publicat o notă protestând contra invaziei polone în teritoriul lituan cerând retragerea și fixarea unei linii provizorii de demarcațiune de acord cu guvernul lituan. Pe de alte parte guvernul polon se plânge că prezența continuă a armatelor bolșevice pe teritoriul lituan se datorește pasivității guvernului lituan.

Delegatul german la Conferința internațională a Dunărei

Nauen, 4 Sept.

La Conferința internațională a Dunărei, care-și va începe lucrările la Paris la 6 Noemvrie, Germania va fi reprezentată prin Consilierul Selinger.

Conferința internațională financiară din Bruxelles

Nauen, 4 Sept.

Ziarul „Deutsche Tageszeitung" primește știrea din Bruxelles după care Conferința internațională financiară a fost definitiv fixată la 24 Septemvrie până la 8 Octomvrie. Sunt reprezentate 33 state. Fiecare stat are drept la 3 reprezentanți. Deliberările vor avea loc în clădirea Camerei deputaților din Bruxelles. Puterile centrale au acceptat și ele invitația.

Arestarea guvernului Comunist polon

Nauen 4 Septemvrie.

Ziarul „Robotnik" din Varșovia anunță arestarea guvernului comunist polon care fusese tolerat în timpul asedierei Varșoviei. Printre cei arestați se află și comunista polonă Cmszewska.

Ultima ședință a conferinței dela Minsk.

Lyon, 4 Septemvrie.

Delegații poloni au trebuit să părăsească Minsk la 3 Septemvrie. Inainte de plecarea lor s'a dresat un proces verbal de ședințele ținute până în prezent și de constatarea oficială, că negocierile sunt suspendate din cauza mutării conferinței. Guvernul polon a primit o telegramă dela Cicerin prin care acceptă transferarea negocierilor la Riga.

Comunicatul polon din 2 Septemvrie

Lyon, 3 Septemvrie

Comunicatul polon din 2 Septembrie anunță că trupele poloneze au intrat în Suwalki și au fost primite cu entusiasm de populațiune. După înfrângerea dela Zornoso, generalul Budieny se străduește să-și salveze detașamentele de o complectă distrugere.

Reaua credința a presei germane

Lyon, 4 Septembrie.

Ziarul „Sanbrucker Landeszeitung" car nu poate fi suspectat de simpatie pentru Franța, scrie într'una din ultimele sale numere: „O mulțime de știri false asupra teritorului Sarre se găsesc în ziarele din teritoriul neocupat. Este de mirare și regretabil ca un mare ziar, care vrea să fie luat în serios, cum este „Frankfurter Zeitung" să telegrafieze știri senzaționale de pe malul stâng al Rinului, din cari cele mai multe sunt exagerate sau complect false. Este un rău serviciu adus adevărului și cauzei teritorului Sarre procedarea așa de ușuratică. Iată opera-nefastă a ziarului din Frankfurt judecată așa cum trebue de un ziar german.

Viaţa economică, industrială, comercială, financiară

Complotul cărbunelui

Grevele Minerilor

Una din problemele care revin la ordinea zilei cu o regularitate constantă e şi aceea a cărbunelui.

Foarte des auzim de izbucnirea grevei minerilor în cutare regiune sau în cutare ţară şi grevele au ajuns atât de dese încât nu ne mai emoţionează.

Totuşi frequenţa lor constituie o ameninţere prea serioasă, pentru a nu fi desbătută această problemă a cărbunelui.

Printre alţii, deputatul francez Engerand, în ziarul „Le Figaro" din 22 August, caută să explice frequenţa grevelor punând-o în legătură cu acţiunea subversivă germană.

Germania pregăteşte revoluţia

Occidentul european este într'adevăr obiectul unui vast complot al cărbunelui, ale cărui şfori sunt trase dela Berlin, mai mult decât la Moscova.

Germania dela 1870 a făcut aşa fel, încât a avut în mână mişcarea revoluţionară internaţională şi a putut astfel să fomenteze dezordinea sau revoluţia acolo unde a vrut, acesta a fost unul din principalele ei mijloace de amestec în politica altor state.

Germania caută să aprindă revoluţia la duşmanii ei din Occident şi se foloseşte de mijloace potrivite, dintre care unul şi nu cel mai neînsemnat, e provocarea unei crize mondiale a cărbunelui, de pe urmă căreia Aliaţii vor avea cea mai grozavă pagubă: căminul familiar fără foc, uzina fără cărbuni, şi deci condiţii revoluţionare cât mai favorabile.

Duplicitate germană.

Germania nu acţionează pe faţă, din contră, îşi ascunde jocul: producţia eicarboniferă e normală, cu atât mai mult cu cât e unica ei resursă. In Anglia, întreţine prin intermediul bolşevicilor criza de lucru mai puţin şi de producţie mai mică, atâţând în mod perfid lucrătorii contra interesului social.

Ne amintim că în perioada cea mai critică a războiului, minerii englezi ameninţau cu greva generală a cărei urmare ar fi fost zdrobirea imediată a aliaţilor.

Scăderea producţiei cărbunelui

Acest groaznic egoism s'a manifestat din nou după armistiţiu: au cerut şi au obţinut ziua de şapte ore, care a avut ca rezultat o reducere de 10% a extragerii cărbunului, şi contagiunea exemplului a trecut în Franţa şi când distrugerea minelor din Nord dubla şi tripla trebuinţele Franţei, ziua de lucru a minerului fu redusă şi producţia în 1919 scăzu cu 30% faţă cu cea din 1917. După războiu extragerea fu şi mai mică decât sub ameninţarea tunului german.

Astfel, din cauzele expuse mai sus, producţia, mondială a cărbunelui a fost în 1919 inferioară cu un sfert celei din 1918.

Belgia la înălţime

Numai Belgia a dovedit că o astfel de reducere ar fi putut fi evitată pentrucă cu toate greutaţile materiale inegalabile, ea şi a menţinut extracţia carboniferă la cifra dinainte de războiu.

Iar ceeaçe a făcut Belgia, ar fi putut s'o facă şi Anglia dacă minerii ei n'ar fi fost atâtăţi de bolşevism.

Demascarea perfidiei germano-bolşevice

Congresul recent de la Geneva a fost în acest sens foarte instructiv. Aşa minerii germani, cari lucrează mai mult de optore şi care au mărit producţia, au propus reducerea zilei de lucru la şase ore. Cursa era evidentă. Minerii engiezii care nu văd mai departe de mina lor au căzut în cursă, şi, orbiţi de egoismul corporativ, au sprijinit perfida propunere germană. A trebuit intervenţia delegaţilor belgieni şi francezi pentru a dejuca perfidia germană, aratând urmările dezastruoase ale acestei noui micşorări a combustibilulu pentru restauraţia economică a Occidentului.

Luând această atitudine minerii francezi n'au servit numai interesul general ci şi pe cel corporativ.

In urmare, dl Engerand arată posibilitatea pentru ţările lipsite de cărbuni de a întrebuinţa energia electrică sau pe aceea a huilei albe. Numai prin întrebuinţarea forţelor hidraulice s'ar reduce 35% din cantitatea de cărbuni întrebuinţată astăzi.

As fel minerii micşorând producţia nu lovesc decât în propriilor interese obligând ţările fără huilă să-şi puie în valoare propriile lor mijloace pentru a împlini lipsa cărbunelui.

Dar, se întreabă cu drept cuvânt, dl Engerand, să fie aceasta numai o coaliţie economică şi deci restricţia producţiei cărbunelui să n'aibe cauze secrete şi politice?

Se ştie propaganda întreprinsă de bolşevici în lumea muncitorească engleză şi presiunea pe care travailliştii încearcă să o exercite asupra politicei generale a Angliei. Când Millerand a refuzat să recunoască guvernul sovietic, a vrut să vadă în generalul Wranghel reprezentatul calificat al Rusiei, leaderul revoluţionar al minerilor Smillie a declarat că, dacă Franţa ajută pe Wranghel, minerii englezi o vor lipsi-o de cărbuni. E un fulger care luminează în mod ciudat cerul întunecat al politicei. Astfel loviturei pe care Franţa a dat-o Sovietelor, nerecunoscându-le, minerii englezi opun pe aceea a lipsirei Franţei de cărbuni.

Minerii englezi sunt conduşi de bolşevici şi în spatele bolşevicilor stă Germania care, plină de răutate, caută să şi răzbune asupra lumei întregi înfrângerea suferită de la Aliaţi.

Revoluţia prin cărbune, acesta e unul din principalele ei mijloace. Suntem în faţa unui adevărat complot al cărbunelui. „Acei cari trebue să vegheze să fie cu ochii în patru!" încheie dl Engerand interesantul dsale articol.

Cetiţi „Infrăţirea"

No. 290/370—1920.

Ordonanţă

Noi, Dr Constantin Bucşan, secretar general al resortului de Interne Ciuj

In virtutea Jurnalului Consiliului de Miniştri prin care se hotăreşte, ca preţul mărfurilor şi alimentelor pe piaţă să fie fixate în raport de 1 leu: 3·50 coroane:

Având în vedere necesitatea regulării condiţiunilor sub cari preţurile actuale în coroane să fie transformate în lei.

Considerând că majoritatea mărfurilor au fost cumpărate din comerţ cu lei în raport de 1 leu la 3·50 coroane respective 1:4.

Că salariaţii sunt cei năpăstuiţi din cauza acestui schimb, de oarece văd cum prin specula făcută de unii prin fixarea preţurilor în proporţia de 1 leu — 2 coroane, se măreşte greutatea de a mai duce viaţa.

In interesul dar al intregei populaţiuni ca valoarea reală a mărfurilor să nu fie schimbată prin reatragerea coroanelor

Ordonăm:

ART. I. Cu începerea dela 1 Septemvrie 1920 toate magazinele şi toţi vânzătorii de alimente vor fixa preţurile pe baza relaţiunii 1 leu — 3·50 coroane adică un obiect care costa 35 coroane să se vândă cu 10 lei, iar nu cu 17·50 lei cum fac acum şi pretind negustorii de pe piaţă.

ART. II. Toţi vânzătorii de mărfuri şi alimente vor preschimba coroanele lor în zilele de 9 şi 10 Septemvrie 1920. Ei sunt obligaţi până în acele zile a primi coroanele şi lei după dorinţa clientului.

Excepţiune fac acei comercianţi, cari domiciliază în localităţile, unde nu există oficiu de schimb. Aceştia pot chimba coroanele cu începerea dela 7 Sept. 1920.

Oficiile de schimb sunt obligate a primi în zilele arătate spre schimb sumele de coroane ce vor prezenta, chiar dacă ei vor fi schimbat în zilele anterioare.

ART. III. Orice încercare de a stabili alt raport de cât ce-l stabilit prin Jurnalul Consiliului de miniştrii şi vor refuza coroanele înainte de termenul fixat, se va considera ca speculă şi pedepsită ca atare.

ART. IV. Preţurile în lei vor rămâne valabile până la stabilirea preţurilor maximale.

ART. V. Toate autorităţile administrative şi poliţieneşti vor veghea la respectarea şi executarea acestei ordonanţe.

Cluj, 2 Sept. 1920.

Dr C. Bucşan
secretar general.

Aviz

La şcoala normală de învăţătoare din Cluj în 20 Septemvrie st. n. se vor ţinea examenele de primire, concursul de bursă şi înscrierile pentru elevele din el I—II—III—IV, iar în 25 Septemvrie pentru elevele din el V—VI—VII—VIII. Elevele să se prezinte la data de mai sus la Direcţiunei institutului (Calea Dorobanţilor No. 66).

Anul şcolar se va începe mai târziu.

DIRECŢIUNEA.

Buletin economic

Cursul schimbului la Paris.

Londra	51·49
New York	14·47"
Belgia	106·50
Italia	66·75
Praga	24·
România	33·25
Elveţia	237·25

*

Minsterul industriei şi comerţului încuviinţează exportul făinei de secară şi tărâţelor, percepându-se pentru făină o taxă de export de 50 bani la kgr. asupra preţului intern, iar pentru tărâţe o taxă de 10 bani la kgr.

Făina de lux produsă până la 1 August 1920 se va exporta în schimb de compensaţie pentru refacerea industriei morăritului, percepându-şe taxa de export de mai sus.

Autorizâ ministerul industriei şi comerţului să achite morarilor, făinarilor şi brutarilor făina angajată de subsecretariatul de stat al refacerii şi aprovizionării prin decizia No. 14680 din 13 Iulie 1920.

Plata se va face din fondul „Rulement" al direcţiei generale a comerţului aflat disponibil la Banca Naţională a României care se va acoperi din vânzarea făinei la export.

*

In Transilvania şi celelalte ţinuturi alipite a fost modificată legea beuturilor spirtoase.

Pe viitor taxele pe ţuică şi rachiuri din fructe, tescovină, vin şi drojdie de vin vor fi aceleaşi ca şi în vechiul regat.

Taxele se vor încasa la scoaterea băuturilor dela locul de producere, producătorii fiind debitaţi cu taxele la întreaga producţiune şi rămân răspunzători a plăti aceste taxe la scoaterea produselor.

Consumul la loçul de producţie sau la locul de depozitare al producătorului va fi scutit de taxă până la cel mult 60 litri pe an de flecare persoană majoră angajată permanent în serviciu cu un contract în regulă.

*

Cehoslovacia ne putând satisface cerinţelor de mijloace de transport prin materialul rulant din ţară, a împrumutat 2000 vagoane din Germania şi 1000 din Franţa.

Fabricele de vagoane din Cehoslovacia produc lunar până la 800 vagoane, aşa că în curând va fi înlăturată lipsa.

*

Dl N. Oltescu secretar general la finanţe şi I. Angelescu subsecretar de stat au avut o conferinţă cu reprezentanţii finanţei engleze pentru contractarea unui împrumut în lire pentru plata unor mărfuri ce vor fi importate din Anglia.

NOTE ECONOMICE

Regiunile agricole în emisfera nordică

In Europa regiunile favorabile agriculturii cuprind Europa centrală şi occidentală plus Rusia occidentală şi centrală.

Limita orientală a zonei defavorabile trece prin bazinul Volgei şi urmează meriadianul după latitudinea Petrogradului.

In Asia zona favorabilă cuprinde India, Indo-China, China orientală, Manciuria, Japonia. Zona defavorabilă din cauza secetei cuprinde platourile care se leagă cu Turkestanul şi jumătatea septentrională a Siberiei şi nordul Japoniei.

Regiunile în care domină vânturile de vest sunt cele mai tropice agriculturii din cauza influenţei oceanice: climat mai egal, umiditate suficientă. Frontierele celor trei mari regiuni agricole din emisfera nordică astfel definite sunt reprezentate: din partea frigului prin limita sudică a pădurilor de conifere, din partea desertică prin limita pădurilor de arbori cu frunze caduce şi a câmpiilor cu graminee continue. Legea minimului se aplică la un factor variabil după zonă: în regiunile favorabile factorul sol determină modul de cultură şi producţiunea în regiunile uscate rendemental e subordonat căderii ploilor iar în regiunile reci temperaturei.

Această noţiune a celor mai mari regiuni agricole e importantă fiindcă cuprind în Asia, Europa şi America dela 90—95 procente din populaţie.

(Buletinul staţiunei agronomice din Nebraska.)

Fosfaţii din insulele Pacificului

Insula Nauru din oceanul Pacific posedă rezerve de fosfaţi în stare să satisfacă cererile mondiale timp de 200 ani.

Tonajul e evaluat la 100 milioane de tone.

Producţia actuală atinge 150000 tone anual.

Insula Makatsa ar poseda 30 milioane tone. Alte insule conţin de asemenea zăcăminte de o importanţă variabilă în tonaj şi puritate.

Prezenta Cuprului în materiile alimentare de origină vegetală

Completând cercetările sale din 1911 dl M. Magulune da procentic cantitatea de cupru pe care o conţin 50 vegetale alimentare. Proporţia de cupru oscilează între grame 787 miligrame şi 63,6 miligrame pentru 100 grame cenuşă. Raportate la 1 kgr. de materie vie, legumele sau fructele apoase ar conţine dela 1 până la 6 miligrame de cupru iar sămânţele dela 6 la 17 miligrame (grâu 7·2, fasole 10, ovăs 17·2).

Desvoltarea vegetalelor şi Vitaminele

Vitaminele sunt substanţe indispensabile vieţei, ne putând fi înlocuite prin compuşi chimici definiţi, precipitabile de acidul fosfotungstic şi reactivii alcaloizilor, ele sunt reţinute prin filtraţie şi distruse prin căldură or nici una din aceste proprietăţi nu se mai găseşte în substanţele care-s susceptibile de a ameliora, pentru vegetale calităţile nutritive ale terenurilor sărace. Prin urmare aceste substanţe nu pot fi asimulate şi Vaminelor fiindcă nu au nici una din proprietăţile lor.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Intrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Pentru Dnii

Profesori

A apărut Istoria Românilor pentru cl. IV. secundară de N. A. Constantinescu, Profesor. Aprobate de onor. Minister 1920. redactata în special pentru elevi din regiunele liberate.

160 pagini cu Prețul de Lei 25.

Editura Locco.

SE CAUTĂ

la Administrația ziarului Infrățirea **un Șef** de Expediție care a mai lucrat la gazete. □ □

Revista Ramuri Craiova.

În editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

Nr. 4429—1920. E.

Concurs
de admitere la Școală inferioră de Poduri și Șosele în Cluj.

Secretariatul general al Lucrărilor publice în conțelegere cu Secretariatul general al Instrucțiunei din Cluj au decis inființarea unei secțiuni noui a școalei superioare de Arte și Meserii din Cluj: **secțiunea pentru Poduri și Șosele.**

Aceasta școală are de scop formarea personalului tehnic, nepomar pentru proectarea, conducerea și supravegheree, lucrăriror tehnice ale statului (sau și particulare), sub ordinele inginerilor.

Durată instrucțiunei e 3 ani. Diplomații acestei școale vor face serviciul în armată cu termen redus și vor putea concura la abținerea certificatului pentru ofițer de reservă.

Vor fi admiși la studii superioare la Politehnică, dacă vor satisface condițiunilor de primire.

Condițiunile de admitere sunt:

Cerere inaintată Secretariatului general al Lucrărilor pubilce Secția Edilă din Cluj, până cel mai târziu 20 Septemvrie a), c) însoțită de:

1. Certificatul de botez.
2. Certificatul de absolvire a cel puțin 4 clase secundare (liceu, medii, scoală reală și civilă).
3. Certificat de bună purtare.

Elevilor lipsiti de mijloace li se vor acorda burse, asigurându-le masa eventual și locuința fără plată. Acești vor prezenta:

4. Un certificat de paupertate.
5. Un certificat despre numărul membriloc familiei.

Direcțiunea școalei își reservă dreptul de a supune candidații unui examen de primire din studiile cari le va stabili ulterior.

Secretariat de Lucrări Puplice:
Eugen Tilea m. p.,
Șeful secției edile.

p. Secretariat de Culte și Instrucțiuni:
A. Coirtea m. p.,
consilier.

No. 4363—1920. E.

Publicațiune.

Inginerii cari ocupa o funcțiune la stat, județ sau comune și doresc să fie incadrați în corpul technic român sunt invitați ca cel mult până la 15 Sept. a. c. so'și inainteze Statul personal alăturând o copie legalizată a diplomei de inginer și toate actele despre servicile sau lucrarile facute, pe adresa „Secretariatul Lucrarilor Publice secție edile Cluj, strada Berde Mózes No. 2. et. II.".

Cluj, la Septemvrie 1920.

Șeful secției edile:
Ing. *Tilea.*

Declarațiune.

In adunarea generală extraordinară a Insoțirei Consumul Funcționarilor Publici din Cluj, ținută în 29 August 1920 s'a ales un nou Consiliu de Administrație.

Nepreluând acest Consiliu nici până azi conducerea și agendele declinăm dela noi orice răspundere pentru urmări. In special declinăm dela noi orice răspundere pentru pagubele cari să ivese din intârzierea preluărei și se va naște din amânarea distribuizilor și peste tot din inpedecarea funcționarii normale a instituțiuni.

Cluj, la 3 September 1920.

Fostul Consiliu de Administrație.

Abonați-vă la

ziarul Infrățirea

cel mai răspândit și bine scris.

Din cauză de transferare sunt de

vândut:

doi cai de lux, una trăsură de lux, una trăsură de câmp, un camion, și o garnitură de salon elegantă.

Se poate interesa în Str. Memorandului (Unió) Nr. 22. ◆

De vânzare

Una masina de scris marca Remington în buna stare eftină.

Adresa la ziar.

Se caută Dactilografă

bine retribuită pentru ziar

Ase adresa la Administrație.

Banca Românească

caută funcționari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primese la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Atelierele de reparat locomotive găsesc:

Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oțel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest și caucluc
Garnituri de asbest și grafitate
Table de fer și fer de lucru

Precum și orice fel de articole technice, electrice și de ferărie la

I. NACHT București.

Birouli: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — Depozitul: Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, București.

CĂUTĂM
vânzători pentru ziarul
INFRĂȚIREA

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"
REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

Cautăm depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Vinuri veritabile se pot cumpăra numai din marele depozit de vinuri a societății
„Comerțul român, societate pe acții Cluj"
strada:
Regina Maria 19.

Litru 20—28 cor. Transport în oraș și provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universității rom din Cluj. — Rugăm sprijinul on. public român
Comerțul român societate pe acții Cluj.

Căutăm băeți
de serviciu la Administrația și Redacția ziarului.

Ori cine poate câștiga zilnic
100—200
de lei
chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris. □ □ □ □

ZIARUL
INFRĂȚIREA
primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina si vechiul Regat
cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRATIA ZIARULUI Cluj, Str. Universitătii Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a [illegible] arte gratice „Cosinzeana", Cluj, str. Univărsiteții Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIIU

Anul I. No. 31 — Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini — Miercuri 8 Septemvrie 1920

Infrăți[illegible]

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) Telefon No. 218. | Abonamente: 1 an . . — 120 lei, 6 luni . — 60 „, 3 luni . — 30 „

EXPERIENȚE PENTRU SOCIALISM

Numai câteva zile ne despart de incendiul de la Constanța, ale cărui flacări încă nu s'au potolit bine, — atât de bogată și de prielnică a fost prada ce i s'a pus în gură — și ziarele vorbesc acum despre un nou mare incendiu în care s'ar fi mistuit și depozitele de la Iași unde, ca și la Constanța, Statul avea adunate în mari cantități diferite mărfuri și materiale pentru împlinirea nevoilor noastre.

Pentru a doua oară, deci, în răstimpul a zece zile, suntem chemați să numărăm pagube de multe și grele milioane provocate de nepriceperea Statului de a administra bunurile și interesele societății, — și sunt șase ani de când stăm mereu să socotim câtă sărăcie și câte mari dureri ne-a adus tutulor, ca oameni și ca țară, acest prost gospodar care este Statul.

Căci de la război încoace, viața noastră a fost în mare parte dirijată de Stat ale cărui atribuțiuni au crescut așa de mult în cât societatea, ajunsă o biată „populație civilă", nu mai paate trăi decât fiind tutelată și întreținută, de puterea, pretutindeni prezentă a Statului. Sub forma militarizării și a diverselor monopoluri, etatismul s'a așternut peste aproape toate funcțiunile vieții economice, înlocuind inițiativa și acțiunea individuală cu puterea exercitată din birouri a diferitelor organe de Stat.

Ori tocmai în această epocă de etatism societatea a cunoscut și cele mai mari suferințe venite din incapacitatea Statului de a-și indeplini rolul de gospodar pe care i-l-au încredințat împrejurările și necesitățile războiului. Producător și negustor de cele mai multe ori și întotdeauna administratorul unic al mijloacelor noastre de existență, Statul, lucrând ascuns din mijlocul hârtiilor și al formalităților, a desvoltat acele cunoscute plăgi ale războiului care sunt risipa, tembelismul, anarhia, șicana și nedreptatea, iar, pe deasupra, *lipsa de răspundere*. Și aceasta, nu numai la noi, ci și în toate țările în care a bântuit războiul și unde statul a trebuit să-și întindă puterea și autoritatea în detrimentul libertății și răspunderii individuale. *Acumulator de prea multe răspunderi, Statul a fost de fapt ucigătorul oricărei răspunderi,* și tocmai aceasta explică destrămarea și stricăciunea morală de azi.

Căci în orice acțiune a Statului împărțirea răspunderii este așa de mare, încât răspunderea se pulverizează, se risipește și devine absentă. Vezi funcționarul, vezi autoritatea și vezi toate semnele puterii în condeiul care scrie și în uniforma care dictează, dar *răspunderea* — temeiul moralității — aceasta n'o găsești nicăeri. Și tocmai dispariția aceasta a răspunderii, înlesnită de desvoltarea etatismului, explică și mulțimea de fraude care se fac, se constată și se evaluează, dar pe care nimeni nu le poate pedepsi. E plină epoca războiului de furturi și de incendii, și cu toate acestea nicio pedeapsă. Risipa și jaful încuibate pretutindeni și totuși nicio puterea împotriva lor. Fiindcă lipsește *răspunderea*, care ea singură, bine precizată, poate descoperi pe autorul, astăzi așa de invizibil, al nenorocirilor noastre. Pe cine să apuci, și pe cine să judeci, dacă pretutindeni nu te lovești decât de puterea statului, covârșitoare, oarbă și iresponsabilă, întinsă peste o întreagă societate în care *omul*, ca element de răspundere, a dispărut?

Și doar această îngropare a individului sub puterea covârșitoare a statului a fost numai un fapt trecător născut din necesitățile războiului. Ce ar fi însă dacă triumful socialismului ar transforma această situație trecătoare într'o stare de lucruri permanentă?

Căci faimoasa societate viitoare, după doctrinele socialiste, n'ar fi altceva de cât tocmai Statul întronat polițienește în toate funcțiunile vieții sociale și economice. Totul socializat și totul condus și administrat de organele Statului, — iată teribila monstruozitate spre care mulțimile proletare înțeleg să se îndrepte ca spre cea mai ideală întocmire a societăți omenești. Un fragment de realizare ni l-au dat, la cîțiva pași de noi, bolșevicii, și întreaga realizare a idealului rămîne să ni-o dea acea universală revoluție de care sunt legate astăzi toate visurile de mai bine ale agitatului suflet proletar.

Dar fiecare țară, în timpul războiului, a putut vedea un crimpei de realizare din societatea pe care-o visează socialiștii. Statul stăpân pe mijloacele de producțiune și deci Statul-negustor, Statul gospodar, Statul depozit și Statul cartelă, — Statul aceasta îl cunoscurăm cu toții funcționând șase ani în paguba și spre suferința noastră. Și cu toții am putut să învățăm, nu din cărți, ci din înseși durerile noastre, că cea mai proastă gospodărie e acolo unde și prezența Statului e mai accentuată. Cu cât Statul e mai puternic și mai des amestecat în viața societății, cu atât corupția, desordinea și jaful se încuibează mai adânc în conducerea și trebile țării.

Uitați-vă doar la Statul nostru și vedeți-l cum geme sub povara unei întinse gospodării, pe care n'o mai poate purta. Și când din experiența războiului a rezultat condamnarea etatismului, adică *falimentul statului gospodar*, mai poate vorbi cineva în mod serios despre o societate aducătoare de fericiri înteniciată pe omnipotența și omniprezența Statului.

Fără îndoială, că nu, și dacă totuși se mai vorbește, aceasta înseamnă nesocotirea unor experiențe a căror bună învățătură ar trebui să provoace o nouă orientare în doctrina și aspirațiile socialiste.

România și Mica antantă

In urma ultimelor vizite diplomatice de la București și a prieteniilor politice pe care Franța le-a câștigat printre națiunile tinere din centrul și sud estul Europei, presa din străinătate ne anunță cu certitudine că sub auspiciile Franței, s'a alcătuit o nouă alianță. Botezată cu numele de „mica antantă", noua alianță va cuprinde în primul loc România, Ceho Slovacia și Jugoslavia, apoi Polonia și Grecia și pentru un moment, ea are un caracter pur defensiv. Scopul urmărit de Franța prin închegarea acestei noi alianțe, e de a forma în centrul și răsăritul Europei un pivot puternic de sprijin al intereselor sale, care corespund în mare parte cu ale statelor menționate. In primul loc, Franța urmărește formarea unui zid solid contra bolșevismului amenințător și contra Germaniei neastâmpărate gata în orice moment a nesocoti angajamentele luate la Versailles.

Desigur că noi, Românii, primim cu simpatie această alianță ea fiind o garanție mai mult pentru asigurarea drepturilor câștigate prin efortul și jertfele unui mare și drept război.

In interesul cauzei comune care stă la baza acestei alianțe, suntem dispuși a aduce, pe lângă loialitatea caracteristică a poporului român, și toate forțele și toi spiritul de sacrificiu pe care le-am adus și altădată.

Este însă o rezervă ce trebue făcută în momentul când România e gata să se angajeze în această tovărășie, rezervă pe care poporul român o va face totdeauna, chiar atunci când unii din bărbații ei politici, cu aspirații de „mari Europeni", vor căuta să treacă peste ea.

România nu înțelege un moment ca făcând parte din această defensivă și numai contra dușmanilor comuni să renunțe la drepturile pe care conferința de la Versailles i le-a nesocotit, în favoarea unor state vecine ei. România nu poate renunța la Banatul sfâșiat, nici la hotarele din Crișana și Maramureș fixate prin tratatul de alianță din, 916.

România e gata ori când pentru asigurarea păcei dela Versailles, să facă din nou front cu aliații săi contra dușmanilor de eri, dar nu înțelege a renunța la drepturile sale sfinte. O nouă alianță, cu prețul acestei renunțări, poporul român o va respinge. Prietenii noștrii, care au nevoie de loialitatea poporului român, sunt datori mai întâi a repara greșelile din trecut.

Așa dar participarea noastră la această nouă alianță atârnă întâi de respectarea vechei alianțe făcută pe baza unui tratat iscălit cu cele mai scumpe jertfe ale noastre.

Cetiți „Infrățirea"

Schimbul coroanelor

In preajma unei crize

— Felul negândit în care s'a fixat schimbul provoacă o mare criză. — Ce ne spune un director de bancă. — Consfătuirea dela Camera de Comerț. — Dizidentele Băncilor. —

Schimbul coroanelor, așa cum s'a conceput și organizat de dl Take Ionescu, este pe cale de-a provoca o adevarată criză în comerț și industrie. Dacă, pe deoparte, schimbul făcut pe cursul de 1 la 2 a adus unora câștiguri mari, pe de alta, însă, prin măsurile luate cu privire la lichidarea sumelor depuse, s'au produs perturbațiuni de natură a provoca o serioasă criză.

Și anume, trei sunt pricinile acestei crize: cota de 40 procente, reținerea cu chitanțe netransmisibile, 5 procente impozit asupra depunerilor și neadmiterea la schimb a hârtiilor de 10.000 cor.

Efectul acestor măsuri, punând în primul rând în joc interesele băncilor și institutelor de credit, directorii tuturor institutiilor din Ardeal s'au adunat eri, 6 cr., în consfătuire la Camera de Comerț de aici, pentru a examina situația și a cere guvernului o grabnică intervenție.

Ce ne spune dl Dessila, directorul Băncii Centrale

Putând vedea, după consfătuirea dela Camera de Comerț, pe dl Dessila, directorul Băncii Centrale, am aflat următoarele cu privire la această chestiune.

Mai întâi impunerea de 40% asupra depozitelor, are asupra băncilor efectul că le reduce disponibilul în mod simțitor. Din această cauză, precum și din aceea că nu sunt primite la schimb hârtiile de 10.000, băncile se văd în trista situație nu numai de-a nu putea continua să finanțeze comerțul și industria, care au nevoie de sume mari, dar nici să facă față angajamentelor ce le au și care au fost contractate pe baza acelor disponibile, astăzi reduse. Și cu atâta mai mult sunt reduse cu cât, în urma ordonanțelor ce s'au dat de către Consiliul Dirigent și, mai apoi, de către organele ce l-au înlocuit, băncile au fost obligate, sub amenințare de pedeapsă, (a să primească bancnotele de 10 000. Unele bănci au și fost amendate, fiindcă nu le-au primit. Or, se știe că tocmai la bănci, care au de manipulat sume mari, s'au adunat mai mult asemenea hârtii. Astfel, aproape în întregime, depozitele acestora, astăzi, sunt în hârtii de 10.000. Din acesta rezultă că depozitele particularilor, care trebuesc onorate de bancă oricând la cerere, sunt de fapt reduse prin reducerea întregului stok al băncilor depozitare.

De asemenea împozitul de 5%, care se ridică la toate sumele subscrise, pe lângă că este o nedreptate, nefiind pentru toată țara, ci numai pentru posesori de coroane, lovește în primul rând băncile, care nu au putut declara individual fiecare depozit de coroane, ci în total.

Dezideratele Băncilor

Față de această situațiune, toți directorii de bănci, în consfătuirea dela Camera de Comerț, au hotărît să susție la București următoarele deziderate:

In privința reținerei de 40% să se revie în întregime; iar în cazul când Statul nu ar putea, chitanțele date să se transforme din nominale și netransmisibile în la prutător, ca astfel să poată circula și să nu se suspende viața comercială.

In ce privește admiterea hârtiilor de 10.000 și a impozitului de 50%, să se revie în întregime.

Cererile acestea, vor fi prezentate de o delegațiune la București, iar în cazul când nu vor fi satisfăcute, din cauza greutăților și a stagnațiunei generale, care urmează a fi în comerț și industrie, băncile vor fi silite a-și suspenda operațiunile.

Chestiunea aceasta, prezentând o mare importanță, vom reveni asupra ei.

as.

Resortiștii față în față

Sub forma reportajului politic ziarul *„Patria"*, proprietatea neapropiată a foștilor proprietari de resorturi, simțind că prin terminarea anchetelor dela Consiliul Dirigent, i s'apropie funia la par, a început să manevreze pentru pregătirea opiniei publice, și asigurarea tovărășiilor de ispășirea păcatelor.

Astfel, în numărul dela 5 Sep. motivată de o informație din „Voința prin care se anunță că cercetările gestiunei d-lui Boilă nu s'au terminat încă, în timp ce acelea ale d-lor Bontescu și Osvadă s'au încheiat, atacă în fals afirmația dela urmă, spuind că, la acestea din urmă gestiunii nici nu s'a lucrat încă nimic de către comisia de anchetă.

Forma de apărare, deghizată, în ancheta ce se face, are următorul substrat:

„Resortiștii" de odinioară, „răisortiții" de acum, sunt împărțiți în două tabere. Pe unii îi găsim îndărătul celor patru pagini mari ale „Patriei" și pe alții îndărătul celor, nu mai puțin mari, ale „Voinței". In fond și unii și alții, sunt aceiași factori componenți ai Consiliului, numit de un hătru bun de glume: Delicvent. Și, fiindcă sunt aceiași, cari ar trebui să nu uite niciodată tovărășia din trecut, „Patria", comună pe vremurile acelei tovărășii,

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

separată acum, face în acel reportaj o adevărată echilibristică.

Mai întâi lasă a se înțelege, că dacă nici la resorturile d-lor Bontescu și Osvadă nu s'a terminat ancheta, ar fi cu putință ca și acolo să se constate aceleași lucruri ca și la resortul Comunicației și alimentației. Aceasta pentru *egalare*. Dar, pentrucă oricâtă ușurare ar aduce penitenților „în spe" egalarea și deci o numeroasă tovărășie, tot mai bine este să se înlăture orice neagră perspectivă, „Patria" jucând acrobatic pe frânghiuța abilităților, zice lingușitor: *„noi nu am crezut nici un moment în șoaptele de după culise"*, (contra d-lui Bontescu). Și mai departe: *„Dimpotrivă, până în momentul de față, suntem de părere că la resortul de Agricultură și Comerț s'a lucrat cinstit"*.

Bine, onorabile reporter politic, dacă, dv. adică „Patria" cu întreg partidul d-lui Maniu, credeți că la resortul d-lui Bontescu *s'a lucrat cinstit*, decе această părere o aveți numai până în momentul de față? De ce vă lăsați portiță pentru după momentul de față? Desigur pentru a avea libertate de acțiune după ce veți constata că foștii tovarăși, adăpostiți acum de „Voința", nu vor da ascultare apelului discret ce-l faceți la o strânsă solidaritate și că vor continua cu micile înjurături.

Resortiștii stau față'n față. Spectacol gratuit și amuzant.

Noi credem însă, că dedesuptul acestor înțepături stă faptul că resortiștii se cunosc bine unii pe alții. Ceeace nu împiedică pe d-l prof. Onișor ca să vorbească în „Voința", — de ce nu în „Patria"? — de „opera constructivă a Consiliului Dirigent".

Evas.

Poetul Bucovinei: Gh. Rotică

— VOLUME NOI —

„Cântarea suferinței" e titlul unui volum de versuri pe care nu de mult le-a dat la lumină poetul bucovinean, G. Rotică. Volumul cuprinde un mănunchiu de 27 poezii, pe care poetul le-a publicat în diferite ziare și reviste în epoca de grea cumpănă a anului 1917. Suferințele și decepțiile unui întreg popor, cu trei sferturi din țară ocupate de inamic și izolat de restul lumei, dorințele și idealurile lui, se oglindesc cu duioșie în versurile aceste. Ca strigatul unei goarne, care ne chiamă la luptă, așa a răsunat în sufletele de erou ale soldaților din tranșee, cânturile pline de durere dar și de avânt totodată, ale poeților noștrii din timpul războiului. Otrava descurajării, pe care inamicii și trădătorii noștri, o trimeteau prin manifestele lor în rândurile rărite ale flăcăilor noștri, era înăturată prin înbărbătarea și căldura din versurile și povestirile pline de avânt ale scriitorilor noștri. Dl Rotică are frumosul merit de a fi dintre acei care au coborît în sufletele eroilo noștri, balzamul dulce al mângâerii și al speranței, și în acești privință versurile sale și-au îndeplinit cu prisosință rolul. Acum ele au darul fericit de a evoca în sufletul cetitorului epoca aceea teribilă de eroică frământare prin care a trecut neamul nostru, epoca de grea încercare, ce ni-se pare acum un vis. Versurile cuprind accente calde și duioase, oglindind viforoasa frământare prin care a trecut neamul nostru și totodată prin el svâcnesc avântul și hotărirea care n'a lipsit poporului nostru în vremea martirajului său. Remarcăm în special din acest volum, poezia „Cântec de toamnă", plină de melancolie și durere, precum și „Scrisoarea desnădejdii" ce cuprinde multă revoltă și zguduire sufletească. Recomandăm publicului cetitor din Ardeal acest volum prețios prin reflectarea clipelor de sacrificiu.

*

In volumul „Cele două Românii", dl Rotică a adunat articolele publicate de d-sa în parte, prin diferite ziare, în epoca neutralității Regatului și în epoca războiului nostru național. Articolele aceste, deși tratează chestiuni politice, au și o valoare literară, deoare-ce găsim în ele pagini de caldă poezie, rânduri de durere și amărăciune, pagini pline de suferința vremurilor apuse. Sunt articole de impresii oglindind realitatea politică prin prizma sufletului de poet senzibil. Cetite la un loc au farmecul de a zugrăzi zbuciumul și neliniștea prin care a trecut poporul nostru, dela începutul războiului mondial și până aproape de zilele noastre.

In „Bucovina care s'a dus", dl Rotică publică, note, impresii, descrieri și articolașe care ascund în ele trecutul de suferință și de luptă al bucovinenilor noștri. Suferințele ca și bucuriile lor, desiluziile și speranțele deodată ale lor apar în paginile modeste ale volumului, care pare a fi o inscripție pe mormântul trecutului dureros al Bucovinei subjugate.

Dl Rotică are darul de a răsfrânge în scrisul său, nu numai impresiile sale din trecut ca și amintirile personale, dar și întreg trecutul istoric al întregului popor bucovinean. Cetirea acestui volum ne lasă în suflet mâhnirea misterioasă pe care o avem totdeauna la amintirea faptelor îngropate în trecut, la amintirea celor ce au luptat alături cu noi odată, dar acuma numai sunt pentru a vedea și ei realizarea visului pentru care au luptat și au căzut luptând.

Celor ce doresc a cunoaște trecutul Bucovinei martirizate și eroice, recomandăm cu căldură acest volum al scriitorului bucovinean.

Ric.

Noile premii literare ale societății „Cartea Românească",

Cetitorii noștri cunosc îndeajuns sforțările demne de toată lauda pe care le face societatea „Cartea Românească" din București în interesul culturii naționale. Se știe că această societate acordă frumoase premii pin bani celor mai bune lucrări, literare, științife sau economice. In afară de premiile care s'au acordat deja și despre care noi am vorbit la timp, societatea va mai acorda pentru încurajare și pentru viitor, premii și va edita operile premiate.

Mai zilele trecute comisiunea de specialiști însărcinată cu premiarea lucrărilor propuse, a decernat următoarele premii mai principale:

1. 3000 lei, pentru manuscrisul „Povestiri" a dnei Alice Gabrielescu.

2. 2000 lei, pentru manuscrisul „Fapta și Răsplata" a dlui P. Dulfu.

3. 100 lei pentru volumul „Așa a lăsat Domnul", al dlui Virgil Costescu.

4. *4000* lei pentru manuscrisul „In umbra steagului" a dlui Lt. Costachescu.

5. *1500* lei pentru manuscrisul „Sbuciumul unui savant" a dlui Radu Antim.

6. 1500 lei pentru manuscrisul „Terra" a dlui Eug. Simata Makata.

Așteptăm cu nerăbdare apariția acestor volume interesante, care sunt atât de necesare publicului nostru ardelean în special, doritor de cultură românească. Felicitând călduros activitatea atât de folositoare și patriotică a societății „Cartea Românească", îi urăm succes în opera întreprinsă pentru încurajarea și răspândirea culturii românești.

O PROPUNERE

In legătură cu strângerea legăturilor noastre culturale cu Franța și cu dificultățile pe cari le au profesorii francezi veniți în România de a preda lecțiunile lor fără cunoașterea limbii noastre, sprijinind afirmațiile sale și pe dorința pe care o au candidații la examenul de bacalaureat francez de a învăță limba română în locul oricărei alte limbi orientale obligatorie la examen, arătând că mulți intelectuali francezi își exprimă mirarea și regretul că statul nostru nu ia măsuri pentru a se face cursuri de limba română la Paris și în marile centre din Franța, — dl prof. M. Marinescu face (printr'un foileton publicat în *„Dacia"*) următoarea propunere dlui Ministru al Instrucțiunii Publice.

Să se trimeată în Franța, la liceele de acolo, profesori cu misiunea de a propune limba română, Acești profesori ar avea însărcinarea să predea limbă noastră în liceele de acolo, limbă ce este prevăzută în programul de studii printre celelalte limbi străine, propuse spre alegere. Candidații la bacalaureat nu ar sta un moment la îndoială în alegerea ce și-ar face-o. Rezultatele ar fi minunate: ne vom cunoaște mai bine; legăturile noastre cu ei vor fi și mai strânse și nu vom mai auzi că Bucureștii sunt în Bulgaria sau în cine știe ce țară din Africa!

Pe când celelalte popoare balcanice (să-mi fie iertată comparația) sunt bine cunoscute de Occident, fiind-că au lucrat și lucrează ca să fie cunoscute; astăzi când vedem dorința occidentalilor de a înființa școli de ale lor aci, la noi în țară, astăzi este momentul cel mai nemerit ca să se înfăptuiască propunerea ce o fac aci. Și pentru că ori-ce inceput pare mai greu s'ar putea trimite d'ocamdată, pentru acest an școlar, un număr mai restrâns de profesori (de exemplu 3—4) care pe lângă cursurile ce le-ar face la liceele din Paris, ar avea misiunea să organizeze și cursuri de limba română la numeroasele universități populare ce se găsesc acolo. S'ar răspândi în felul acesta cunosterea limbei noastre nu numai în liceele franțuzești, de unde se recrutează elementele ce vor forma pătura intelectuală de mâine, dar și în masa cea mare a poporului francez.

Și pentru-ca ideea aceasta să poată fi pusă în practică și înfăptuită, chiar din acest an școlar, propun și mijlocul cel mai puțin costisitor pentru minister. Să se trimeată 3—4 profesori de limba franceză, cari nu avantajul că cunosc bine cele două limbi, — pe un an sau mai mulți ani. repartizați pela diferite licee.

Cu chipul acesta ne-am pune și noi la rînd cu celelalte popoare, cari sacrifică multe parale pentru a întreține profesori cu însărcinarea de a face cunoscută limba lor maternă în cetatea luminii.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

CRONICA MILITARA

Aerostația militară

de locot. Zadig.

Adaugând câteva cuvinte despre accesorii spunem că la început scripetele aeronauticilor erau o mașină cu vapori slabă care cobora balonul cu o iuțială de 1 m 50 cm pe secundă; astăzi se intrebuințează scripetele automobil mult mai puternic care îngăduie să treacă prin ori ce teren și să coboare balonul cu o iuțială mult mai superioară. Cablul la început de 9 mm. diametru era echipat cu o singură legătură telefonică care refuza adeseori să funcționeze; azi cablurile sunt dintr'un oțel cu o rezistență de 240 kgr. pe un mm. patrat, au 6—8 mm. diametru, cântaresc 150 kgr. pe km. și sunt prevăzute cu două sau chiar trei legături telefonice. La început aparatele telefonice erau de cele simple de campanie; astăzi o cască bine ajustată și un aparat de vorbit fixat de un pieptar protejat contra vântului permit aeronauticilor să vorbească fără să-și întrerupă observarea. Umbrele de salvare nu existau; în ziu de azi se dispune de „umbrela individuală" din stofă neinflamabilă, care coboară aproape totdeauna pasagerul în bună stare, și de „umbrela de nacelă" care se însărcinează să aducă ușor la pământ chiar nacela cu pasagerul ei.

Revenind la noi vedem că balonul întrebuințat acum în armata noastră este sistemu francez „Caupuot M"; de forma cilindric, oval, alungit are o capacitate de circa 1000 mm. cubi; făcut din pânză dublu cauciucată e impermeiabilă hidrogenului cu care ascenzionează (hidrogenul se fabrică în uzinele speciale ale aerostației); poate urca, chiar doi observatori, până la 1500 m. căci atât permite lungimea cablului metalic, făcut din sărmulițe de oțel împletite pentru a avea o rezistența cât mai mare. Cablul are un mijloc prin care trece firul telefonic ce leagă observatorul cu telefonistul de jos si cu celalte puncte de legătură (comandamente, baterie etc.). El este legat de scripetele automobil ce are două motoare și anume: unul care deservește balonul pe care'l coboară prin ajutorul unui sistem de scripete iar al doilea servește tracțiunea scripetelui pe pământ. Ca accesori mai avem frânghiile, cari servesc pentru suspensiunea nacelei și pentru manevrarea balonului pe pământ de către servanți. Sunt fabricate din cânepă și trebuie să corespundă formulei:

$$E = 200\ D.$$

în care D este diametrul frânghiei în centimetru iar E este efortul maxim în kilograme.

Nacela (căsuța observatorului) este un paralepiped de răchită și trestie împletită și căptușită cu pânză de balonul. In acela se găsesc: una pușcă mitralieră cu 200 —300 cartușe; 2 sau mai multe binociuri de diferite mărimi, una planșetă cu planul director al sectorului, una cutie cu fotografiile sectorului luate din avion și telefonul. Ca aparate de bord avem: anemometru (aparat pentru măsurat viteza vântului) altimetru (arătător de înalțime) ceasornic, ustensile de birou, o trompetă cu cu care observatorul sună în caz că telefonul nu mai funcționează și în fine parașuta, (umbrela de salvare care este o umbrelă având rezistența pe margini) care are o suprafață de circa 80 m patrați și o înălțime de 20 m; este fabricată din mătasă fină de China și Franța; se pliază (se întocmește) în cutia ce îi este rezervată și se atârnă de laturea nacelei. La întrebuințare se desface prin simplasmuncitură produsă prin greutatea și căderea observatorului

Ca chestiu ea de organizare vedem că unitatea tactică în aerotație este compania care are: un balon cu toate accesoriile lui de servicu de 50—60 de oameni dintre cari o parte sunt servanții balonului iar restul sunt specialiștii (secretari, telefoniști, armeur, mitraleuri, mecanic etc. Toți sunt sub comanda unui ofițer inferior, care este ofițerul aerostier însărcinat cu manevra balonului având toată răspunderea asupra bunului mers al funcțiunei și manevrărei balonului din toate punctele de vedere.

Cadrele ofițerești ale unei companii de aerositație se compun din:

a) ca ofițeri aerotieri (proveniți din geniu) un capitan comandant al companiei și unu sau doi ofițeri subalterni cari sunt specialiști și se ocupă cu partea tehnică a balonului adica: instruția oamenilor, manevra balonului, intreținerea materialului precum și administrația companiei;

(Va urma.)

Cronica politică

Evenimentul extern, refuzul semnărei convenției dela Spa, aruncă o nouă lumină și în politica noastră internă. Textul refuzului pe care l-au alcătuit delegații României, dnii Titulescu și Cantacuzino, constitue o frumoasă pagină de demnitate în istoria țărei noastre.

Ceea ce apare ca o nedumerire este însă cum de a fost cu putință ca intimul dlui Take Ionescu, aghiotantul fidel, să facă acest gest în flagrantă contrazicere cu toată atitudinea și concepția politică a șefului său, caracterizată prin umilință și supunere oarbă față de aranjamentele ocultei din Apus. O singură explicație, care e și un învățământ, se desprinde din aceasta, și anume: prea evidentă s'a constatat a fi nedreptățirea Rnmâniei pentru ca să poată fi recunoscută și de acei cari s'au dus doar la Paris cu alte îndicațiuni din patrea dlui Take Ionescu decât acelea ale unei politice de rezistență.

De acea, oricât se va fi grăbt dl Take Ionescu de-a merge la Paris ca să retușeze, să însinueze umilințe și să încerce o nouă abdicare la drepturile noastre, în numele politicei de împăciuire, actul refuzului rămâne cel mai strălucit document care justifică politica de rezistență care s'a făcut din primul moment.

Și este o dreaptă răsplătire acum recunoașterea aceasta care vine tocmai din partea celor mai înverșunați adversari ai politicei de rezistență.

Și orbii și răuvoitorii trebue s'o recunoască.

Știri și fapte politice

Marmarosch Blank, filiala consorțiurilor străine, a început să lucreze fațis, la acaperarea Transilvaniei. Astfel, eri s'a primit la Camera de Comerț din loealitate o adresă din partea acestei bănci, scrisă în ungurește, prin care se cere a i se comunica de urgență o statistică a tuturor întreprinderilor și instalațiunilor industriale cu capitalul și capacitatea de lucru a fiecăreia. Această statistică desigur îi este necesară pentru a cunoște mai bine prada. In felul acestă se face dovada deplină a întențiunilor de acaparare urmărite de consorțiurile străine, fapt îndeajuns de cunoscut. Ceea ce însă e mai caracteristicn este că banca Blank, adresâ, du-se în ungurește unei instituții românești, dovedește că nu recunoște limba oficială românească.

Nu e de mirare nici aceasta.

*

Domnului I. Maniu i-s'a anunțat prezentarea unei delegațiuni a marilor proprietari Unguri pentru a-i supune un plan comun de lucru în vederea acțiunei pe care aceștia au întreprins-o, ca să nu li se exproprieze moșiile. După cât s'a putut afla până acum, punctul de plecare al magnaților unguri îl formează rezervele, pe care, în lucrările de împroprietărire, Consiliul Dirigent a făcut privitori la marea proprietate din Transilvania.

*

Se comentează mult îndelungata ședere la Cluj a dlui Lupu în torărășia dlui Maniu. Zilnic luxosul restaurant New-York răsună de muzica veselă a paharelor ce se golesc cu vlociune la masa lungă a țărăniștilor cu ițari și fără ițari. Se crede, nu fără temei, că între dl Maniu și dl Lupu s'a legat o strânsă prietenie ale cărei efecte au vor întârzia să se arate în politica viitoare a partidului național.

*

In privința numirei de prefect la Oradea Mare, iată ce scrie „Românul“ :

Am așteptat răspunsul dlui O. Goga în chestia numirii de prefect la Oradea-Mare a trădătorului dr George Popa.

In loc să ne dea vi'un răspuns, dl O. Goga a returnat „Românul“ dela ministerul dsale ușurându-și astfel bugetul cu suma de 70 lei anual.

Nu, dle O. Goga. In chipul acesta nu se tranșează asemenea chestiune. Dta ai spart partidul național pentru motivul, că acest partid ar avea păcate împotriva consolidării noastre naționale. Și dta, dle Goga crezi, că trădătorul Gheorghe Popa este chemat să înfăptuiască „solidaritatea națională“ ?

Dle Goga, ai să răspunzi precis și fără încunjur: pentruce ai lăsat, ca trădătorul de neam Gheorghe Popa să fie numit prefect al Orăzii-Mari ?

*

Se anunță din unele cercuri că acum între dnii Goga și Tășlăuanu se dă o mare luptă pentru succesiunea dlui Mihaly. Candidatul dlui Goga este d. C. Bucșan, iar d. Tășlăuanu este impus pentru această demnitate de către d. general Averescu, care voește prin aceasta ca debarcarea unui ministru al său să nu însemne o scădere. Astfel ar rezulta că nu este exclusă surspriza unei președenții a dlui Tășlăuanu la Comisia de Lichidare.

*

După o telegramă din Deva aflăm că muncitorii sraini, instigați de agenți revoluționari, amenință cu greva generala dacă vor fi menținuți arestați lucrătorii cari au răspândit fotografiile lui Lenin și Trotzki.

*

Miercuri 8 crt. dl ministru de Interne Argetoianu va pleca în inspecție în Ardeal însoțit de dl Racovitza, comandantul jandarmilor, Simonescu-Rîmniceanu și Carol Davila. Itinerarul acestei inspecții ar fi: 10 Septemvrie la Lugoj, 12 Timișoara, Arad și Oradea-mare la 14 și 15, 16 Aug.

În jurul schimbului

Prin ordonanța care stabilește prețul mărfurilor în proporția 1:3·50 când e a se plăti în lei, se ameliorează situația față de anomalia, ce s'ar fi creat — după — cum am arătat în unul din numerele trecute ale ziarului nostru — dacă ar fi rămas și prețul mărfurilor în proporția schimbului.

Pentruca ordonanța aceasta însă să aibă și o valoare efectivă, se impune să se ia toate măsurile necesare ca ea să fie în toate împrejurările respectate. Pe lângă controlul riguros al autorităților, ar trebui ca însuș publicul, societatea, să-și dea tot concursul ca ordonanța aceasta să fie executată fidel.

Spre acest scop, pelângă comisiunile de control, ce s'ar înființa din sânul societății, trebuie ca tot insul, să nu cruțe nici o osteneală și să aducă la cunoștința autorităților fiecare caz singuratic de nerespectare a acestei dispoziții, ori ce abuz ori încercare de a eluda intențiunile urmărite prin această ordonanță. S'a constatat până acum deja, că unii comercianți nu vor să știe de această ordonanță, și când au de a face cu clienți mai puțin energici, reușesc a-și vinde marfa în proporția 1:2.

Prețul, ce era arătat pe articlii expuși în galantare, a fost retras imediat după publicarea ordonanței, evident, cu scopul de a specula publicul. Chiar în restaurante, au urcat prețul bucatelor, au redus porțiile și au introdus sistemul nou de a nu mai da porții mici. Așa încât publicul consumator abia e ajutat pe urma acestei ordonanțe.

Dar, pentruca publicul să'și poată exercita controlul într'un mod efectiv, e neapărată nevoie să fie instruit asupra modalităților de procedare în cazul când ar descoperi vre-un abuz. Aceste modalități să fie cât se poate de simple și să ceară cât mai puțină osteneală, ori deranjare din partea publicului. Numai printr'o supraveghere continuă și prin aplicarea strictă a dispozițiilor ordonanței, se va putea ajunge ca această ordonanță să fie respectată și să serviască efectiv interesul public.

a. c.

Pentru d-l primar al Clujului

Printre preocupările unui primar, credem, că trebue să fie și aceia de a se îngriji de estetica pe care este nevoie s'o înfățișeze străzile orașului.

Nu știm de când datează și cine a încuviințat ca pe una din străzile principale ale Clului — este vorba de str. Regina Maria — să se instaleze barăcile acelea de scânduri, în cari se vând legume, zarzavaturi, fructe etc. și cari au transformat-o într'un fel de piață.

Pe lângă motive de estetică, dar chiar motive de higienă — de oarece locul ocupat actualmente de barăci nefiind destinat dela început unei piețe și neposedând instalațiile cerute de o piață, oricâtă curățenie s'ar ține, va fi veșnic un focar de murdărie — ne îndeamnă a cere dlui primar al orașului să ia cele mai grabnice măsuri pentru strămutarea acestor barăci pe altă stradă, dacă nu posedă un loc anumit, și chiar să impună precupeților să-și construiască altele care să prezinte un aspect mai puțin rudimentar și mai multe garanții de curățenie.

Cronica Bucureștilor

— D-l Tăzlăoanu ia ofensiva. — „Adevărul“, D-l Blank și D-l Take Ionescu. — D-l Titulescu la Spa. — Insultele „Adevărului“. — Scumpirea vieței în Ardeal. —

Dl Tăzlăoanu, cel mai sărac ministru al cabinetului Averescu, încolțit de dl Matei Cantacuzino, de pressă, parlament și opinia publică socotind că defensiva făcerei a început să fie periculoasă situației sale în guvern, — s'a hotărît la rândul său să atace. Cu voia dlui Schuller, proprietarul *„Renașterei... Române“*, dl Tăzlăoanu învinuește în acest ziar pe fostul ministru de Justiție de takism care în ochii d-sale e o boală destul de rușinoasă. La aceste atacuri răspunde dl Jenică Atanasiu care amenință că va ieși din minister trântind ușa de se vor zgudui pereții de carton ai cabinetului dlui Tăzlăoanu...

Partea nostimă în această polemică este că „Renașterea Română“ acuză „Adevărul“ că e ziarul dlui Blank și-l somează să răspundă dacă face politica acestuia sau a dlui Take Ionescu. Pentru acest caz curios de miopie politică s'ar putea aplica un cunoscut proverb schimbat pentru această ocazie cam astfel: vezi bârna din ochiul altuia și nu vezi bârna din ochiul tău...

In adevăr, aceste două ziare, vândute unul lui Schuller altul lui Blank, — duc politica ce o poruncesc aceștia servind la lansarea diferitelor afaceri mai mult sau mai puțin permise... Iar dacă se folosesc de ele dl Take Ionescu și Tăzlăuanu aceasta o fac cu învoirea bancherilor stăpâni și întrucât aceasta nu contrariază afacerile lor. Dovada cea mai bună a acestei tovărășii este că dl Blank a fost nevoit să camufleze „Adevărul“ sub titlul „societății de editură România Nouă“ pentru a atrage în consiliul de administrație câteva nume cunoscute în lumea politică și financiară. Ori toți cei înșelați, îndată ce au priceput că societatea de editură nu e altceva decât paravanul „Adevărului“ și acest ziar paravanul afacerilor dlui Blank, — au refuzat să facă jocul acesta, dând imediat demisiile. Dl Blank a rămas deci tot în tovărășia dlui Honigman, Fagure și Take Ionescu, tovărășie care se pare că nu-i mai convine din punct de vedere moral...

*

Takismul a căpătat o puternică lovitură care a consternat adânc pe ministrul de externe, dl Titulescu, prietenul și aghiotantul iubit, a vorbit la Spa de par' că — ar fi fost înscris în partidul liberal, — căci știut este că toți acei ce au o politică conformă cu dreptatea și interesele țării, sunt acuzați a fi în acest partid... a cărui responsabilitate o are dl Brătianu. *„In caz, când hotărîrea va fi definitivă delegații României declară în numele guvernului lor că nu pot subscrie convenția“*. Iată ce atitudine are dl Titulescu în chestiunea despăgubirilor de mai mică importanță decât aceea a teritorului și independenței noastre naționale... Această atitudine dovedește că, oricât de takist ar fi cineva, în fața nedreptăților ce se fac țării nu poate să nu-și amintească că e înainte de toate Român și să lucreze în consecință.

Păcat că dl Vaida singur, s'a arătat mai catolic decât papa Ionescu, făcând o greșală ce nu se va putea ușor uita...

*

Ziarul „Adevărul“, democrat și naționalist, continuă prin pana dlui Rosin să insulte „autoritățile autohtone“ ale Clujului cari au îndrăznit să răspundă printr'un proces de calomnie insultelor unui ziarist. Aceste atacuri, cari în orice caz nu pot fi atribuite unor români nu vor face desigur ca „ruralii autohtoni“ cum îi califică democratul „Adevărul“, — să acuze patria mumă de nerecunoștință pentru frumoasa operă de naționalizare ce au întreprins-o în Cluj. Aceasta cu atât mai mult cu cât înjuriile vin dela ziarul dlui Blank, care este cunoscut pentru apărarea tuturor intereselor străinilor și înstrăinaților cum e în cazul nostru prefectul Sturza..

*

Modul cum Suveranul a înțeles să favorizeze interesele contrabandiștilor și speculatorilor de coroane de pretutindeni, — în detrimentul populației cinstite și muncitoare, — începe să și dea roadele. O scumpire enormă se prevede în Ardeal și vechiul Regat, produs al nouei inflețiuni monetare. Măsurile ce se proiectează cu fixarea prețurilor la magazii și restaurante sunt absolut insuficiente, ele permițând prețuri în lei *în jumătate* cât erau în coroane, ori negustorii și-au fixat prețurile vechi în coroane pe cursul de 20 bani cu cât cumpărau în piață, deci prețurile vor fi aproape dublate...

Iată unde a dus o nesocotită măsură financiară ce a dat un curs de schimb prea mic săracului și prea mare contrabandiștilor și speculatorilor.

Și aceasta nu e decât una din laturile acestei triste afaceri.

N.

Cum își respectă „Patria“ cetitorii

Ziarul „Patria“ vorbește despre „sforțările uriașe“ pe care partidul liberal le-ar fi făcut la Șomcuta cu prilejul candidaturii dlui Vintilă I. Bratianu și despre *o gazetă care s'ar fi întemeiat la Cluj anume pentru a sprijini această candidatură.*

Nu putem ști, firește cât de mari au fost „sforțările“ partidului liberal la Șomcuta, întrucât ziarul nostru a fost cu desăvârșire strein de alegerile parțiale din Ardeal. Ce știm e numai atât: că punerea candidaturii dlui Vintilă Bratianu a fost un act de inițiativă locală și că mijloacele angajate în propagandă n'au fost de cât inseși mijloacele de care puteau dispune inițiatorii.

Ceiace știm însă precis, și cu noi știe toată lumea de aici, e că la Cluj n'a apărut niciodată gazetă cu sarcina de-a face propagandă electorală pentru candidatura dlui Vintilă Brătianu. Dacă ar fi apărut o asemenea gazetă, „Patria“ cea dintâi i-ar fi semnalat prezența, iar noi am fi aziștat, de sigur, la o crâncenă încăerare între organul partidului național și organul electoral al partidului liberal.

Și atunci întebăm: cum de nu înțelege „Patria“ că dacă are o politică de făcut, ea are în acelaș timp și cetitorii pe care trebue să-i respecte?

Sau poate că redactorii Patriei sunt în acelaș timp și cetitorii ei, și atunci înțelegem: minciuna se plămădește, se spune și se consumă în familie.

Dar chiar de ar fi să aibe un singur cetitor peste cei din lăuntrul redacției, și noi credem că judecata acestui singur cetitor ar trebui să impună ziarului „Patria“ mai multă sfială și mai multă corectitudine.

INFORMAȚII

Un corespondent al nostru ne înștiințează că în Ocna-Slatina, Jud. Maramureș. se găsesc vre-o 6000—9000 soldați ucraineni și mai multe escadroane de cavalerie.

Trupele aceste au trecut frontiera conduse de generalul Kraus, retragându-se în fața armatei poloneze. Toți au fost însă desarmați de armata ceho-slovacă. Zilnic se observă grupuri de soldați cari trec frontiera în Cehoslovacia.

*

„Monitorul oficial" publică decretul prin care se vor restitui toate sumele ce s'au reținut personalului rămas în teritoriul fost ocupat, ca salarii de odihnă, salarii primite dela orice altă administrație publică din țară sau dela administrația germană, cu ocazia achitărilor salariilor și accesorilor pe acel timp.

*

Se va plăti o îndemnizație de 90% tuturor funcționarilor cari au fost evacuați în Moldova sau au fost în formațiunile armatei și 63% personalului cara la data de 1 Noemvrie 1916 își avea reședința în teritoriul rămas liber, fie că era mobilizat pe loc sau la armată.

Aceste îndemnizări se vor plăti socotite la salariul bugetar, fără accesori, diurne, îndemniz ție de chirie, ori suplementare etc.

*

Ministerul de industrie studiază modalitatea cu ajutorul căreia s'ar putea mări producția fabricelor de hârtie și totdeodată va fixa și prețurile de desfacere peste cari fabricele nu vor putea trece. Probabil însa că prețurile nu vor fi aceleași la toate fabricele.

*

Măcelarii, brutarii și morarii în Cluj au înaintat un memoriu Secretariatului general de Interne, în cari fac cunoscut, că vor înceta a mai furniza alimente, dacă nu se va reveni asupra ordonanței prețurilor maximale.

*

In Zilele de 7, 8 și 9 Septemvrie cor. va avea loc la Bârlad o mare expoziție de animale, în special de cai.

Ministerul de domenii a decis să premieze pe cei mai buni crescători.

*

D. Bogdan, inspector general de poliție s'a reîntors de 2 zile la Cluj venind dela Timișoara

*

In „Monitorul Oficial" de eri se găsește publicată legea prin care observatorul astronomic și meteorologic din București se desparte: In „Institutul meteorologic central al României" care trece la ministerul agriculturii formând o direcțiune centrală a acestui departament și „Observatorul astronomic" care rămâne la ministerul instrucțiunii.

*

Știrile apărute în unele ziare prin care se spunea că Statul a cedat santierul său din Brăila unei societăți franceze, sunt desmințite de ministerul comunicațiilor.

Afară de șantierul de construcțiuni navale dela T.-Severin, Statul nu posedă în nici o localitate și deci nici în Brăila, vre-un alt șantier.

*

Ca o consecență a fixărei prețurilor maximale, pe piața de astăzi, a dispărut cu desăvârșire laptele, zarzavaturile, ouăle și alte articole de primă necesitate.

*

Mâine se va promulga legea pentru emiterea de dublicate după titlurile evacuate la Moscova. Pentru verificarea drepturilor la acest duplicate se va examina fiecare caz în parte.

Cu operațiunea aceasta se va însărcina aceeași comisiune care funcționează astăzi pentru titlurile purtător perdute sau furate.

Această comisiune se va întruni la sfârșitul acestei luni.

*

Eri s'au întrunit într'o consfătuire la ministerul agriculturei directorii școalei de agricultură ai școalelor inferioare și medii, precum și dirigenții școlilor de gospodărie.

Au discutat împreună alcătuirea unui program de activitate pe anul viitor și au primit dela minister ajutor pentru repararea școalelor, seminte, vite și diferite unelte agricole.

*

Se aduce la cunoștința dlor medici veterinari, că s declară vacante pe ziua de 10 Septemvrie 1920. următoarele posturi în serviciile direcțiunilor regionale și exterioare.

In Vechiul Regat 5 posturi de directori regionali, 10 posturi de inspectori cl. I. din care 5 zootehnici și 5 sanitari veterinari, Craiova, București, Constanța, Galați și Iași.

In Transilvania 4 posturi de directori regionari, 8 posturi de inspectori cl. I. din care 4 zootehnici și 4 sanitari veterinari, Brașov, Bluj, Oradea-Mare și Temișoara.

In Bucovina 1 post de director regional, 2 posturi de ispectori cl. I. din care 1 zootehnic și 1 sanitar veterinar.

In Basarabia 1 post de director regional, 2 posturi de inspectori cl. I. din cari unul sanitar veterinar.

In serviciile exterioare Vechiul Regat Circ. 4-a județul Argeș, Circ. 3-a județul Buzău, Circ. 3-a județul Dâmbovița, Circ. 4 județul Vâlcea, Circ. 4-a județul Gorj, Circ. 4-a județul Ilfov, Circ. 4-a județul Olt, Circ. 4 județul Muscel, Circ. 3-a județul Vaslui, Circ. 4-a județul Suceava. Circ. 3-a județul Tecuci.

Domnii medici cari doresc a ocupa unul din aceste posturi vor adresa cererile d-lor în termen de 20 zile dela data publicărei vacantelor conform art. 25 din legea sanitară.

*

Examenele particulare de Cl. VIII. se vor ține la Liceul „Gheorghe Barițiu pe ziua de 22 Septemvrie. Examenul de maturitate se va putea da numai la Blaj. Terminul examenului de bacalaureat s'a fixat pentru 20 Septemvrie.

Elevii particulari de Cl. VIII au petiționat la Ministerul Instrucțiunii pentru prelungirea termenului de examen de maturitate. Ei cer să se fixeze o dată posterioară examenului de Cl. VIII.

*

D. Grama licențiat în drept, a fost numit definitiv șef al poliției din Sebeșul Săsesc.

*

Cei, cărora li s'au confiscat ca false coroanele de schimb, pot cere expertiza acestor coroane prin somația prin portărel la ministerului de Finanțe și Banca Națională.

*

In numărul de mâine vom publica la foileton un foarte interesant articol întitulat *„Grundtvic și Universitatea țărănească"* de dl prof. univers. Șt. Bezdechi.

*

Regele a plecat din Sinaia cu un tren special în Transilvania, unde va sta mai multe zile luând parte la o partidă de vânătoare.

*

Monitorul oficial din 4 Septemvrie publică tabloul subofițerilor înaintați la gradul de sublocotenent.

*

In localitate se află dl prof. A. D. Atanasiu, directorul revistei Arhiva din Iași și inspector al învățământului profesional venit într'o anchetă. In numărul de mâine vom publica o importantă convorbire cu dsa.

*

Dr Emil Jelea, înspetor la ministerul muncei se află în localitate în inspecție.

*

Arhimandritul Scriban a sosit în localitate.

*

Centrul studentesc Petru Maior convoacă pe toți studenții aflători în Cluj, pe ziua de 9 Septemvrie, în localul căminului studențosc, pentru a discuța ultimile măsuri ce trebuesc luate în Vederea primirei solemne a congresiștilor.

Tot atunci se vor împărți cărțile de legitimație pentru congres.

*

Pe lângă serviciile din direcția generală a asistenței sociale, s'a înființat câte un comitet consultativ compus din câte trei specialități.

In aceste comitete au fost numiți:

In comitetul de pe lângă serviciul de ocrotirea infirmilor, cerșetorilor, de stârpirea vagabondajului și reglementarea prostituției d-nii:

Romulus Voinescu, directorul poliției și siguranței generale a Statului; profesor dr N. Minovici și Caton Călugăreanu, inspector general de poliție.

In comitetul de pe lângă serviciul de ajutorarea nevoiașilor și ocrotirea bătrânilor;

Arhiereul Bartolomeu Stănescu, dna Alina Dr Costinescu și dra Natalia Slivici.

In comitetul de pe lângă serviciul pentru ajutorarea și ocrotirea lăuzelor și copiilor de lapte dnii:

Dr S Gracoski, Dr E Miron, dna Vintilă Brătianu, Dr Prejbeanu, Dr Etinger.

In comitetul de pe lângă serviciul pentru copii părăsiți și orfani:

D-na Alexandrina Cantacuzino. Teodor Zamfirescu, d-na Laurența Bacalbașa.

In comitetul de pe lângă serviciul de educațiune fizică pe d-nii:

Dinu Cezianu, George Costescu, Mario Ghebauer.

In comitetul de pe lângă serviciul de educațiune fizică socială și de combatere a viciilor d-nii:

Prof. dr Marinescu, dr Ștefan Irimescu, d-na Maria Balș, dr I. Costinescu, dr Prejbeanu.

*

Filiala Luca P. Niculescu Cluj (Palatul Fehér Bárány) vinde până la 10 Septembrie, marfă cu coroane. 1—4

Cetiți „Infrățirea"

In Varșovia amenințată

— Impresiile corespondentului de răsboi al ziarului „Le Petit Parisien" —

Varșovia 20 August.

Victoria poloneză se desvoltă Numai armata Sikorski care apăra Varșovia în punctul cel mai apropiat de capitală a făcut până acum 10000 prizonieri, 32 tunuri, 112 mitraliere și 1500 chesoane cu muniții.

Inapoia frontului bolșevic țăranii polonezi ascunși în păduri fac răsboi de guerilla năvălitorilor. Cântând trec mereu trupe, mai ales infanterie.

Eri au fost plimbate pe străzi tunurile cu tragere lungă împodobite cu flori, cucerite de germani dela Ruși, erau în posesiunea Poenanienilori cari le-au trimes la Varșovia. Precedate de fanfară militară, așezate pe automobile, tunurile grele au trecut triumfal prin oraș escortate de copii veseli și curioși. Au fost făcute funeralii solemne unui preot care îmbrăcând odăjdiile sfinte a pornit în fruntea unui val de asalt și a fost ucis. Episcopul Desave preceda procesiunea cu o muzică militară; o companie a dat onorul.

Pe străzi studentele gătite cu săpei albe oferă flori trecătorilor le cer obolul pentru a trimite ajutoare soldaților de pe front. Uneori dezertori, *numai evrei* trec încadrați de soldați înarmați.

Starea de asediu e menținută cu toată victoria. Au fost luate măsuri severe contra spionilor, dezertorilor și speculatorilor — în majoritate evrei — toți fiind pasibili de pedeapsa cu moarte.

Toate sentințele curților marțiale sunt afișate pe străzi și inserate în ziare.

Nu trece o zi fără să nu fie executat cineva. La Lodz au fost împușcați mai mulți spioni germani, de origină ovreiască.

Seara, începând de la orele 10, nu mai e îngăduită circulația pe străzi.

Convoiurile de prizonieri bolșevici se susadează la intervale dese.

Fiecare convoi e compus din 200—300 oameni escortați de câțiva soldați polonezi. Aspectul lor e heteroclit; îți fac impresia unor bande cerșetori zdrențăros; unii poartă haine mai l tare rupte de coloare galbăn închis. Alții poartă mantale lungi până la pământ. Au capul acoperit: unii cu bonete militare alți cu șăpci de lucrător, alți cu căciuli siberiene sau cu pălării moi civile.

Cei mai mulți sunt cu picioarele goale și hainele rupte. Par foarte mulțumit că sunt prizonieri și fumează liniștit din pipă. Declară că au fost înrolați cu forța și că au mers numai pentrucă regimentele sunt armate de batalioane comuniste adică de represiune, care sunt totdeauna înapoia fiecărei divizii și unde mercenarii chinezi abundă.

Iată cum povestește un prinzonier recrutarea în satul său din provincia Kowel: Sosesc 500 de comuniști, cari adună pe toți oameni din sat și-i îndeamnă să se înroleze în armata roșă.

Cum nimenea nu se angajează, bolșevicii împușcă zece pe nimerite și atunci restul se înrolează.

Părerea prizonierilor asupra bolșevicilor sau mai de grabă asupra comuniștilor, căci ei le spun comuniști, e unanimă: sunt diavoli.

Toți declară că Rusia e mai nenorocită acuma decât pe vremea lui Nicolae al II-lea, dar tot ei spun, că e imposibilă o revoluție de oarece numai comuniștii sunt înarmați și organizați cu mulți spioni.

Aceasta e Rusia sovietică: iadul pe pământ.

Și totuși, bărbați politici români, ca Dr. N. Lupu, cel care dă interviewuri ziarului „Patria" și-i prieten cu faimosul N. D. Cocea, fac ochi dulci acestei civilizate Rusii.

Procesul disciplinar al d-lui avocat Dr. I. Giurgiu

Sâmbătă 4 Sept. 1920. orele 3 p. m. a avut loc desbaterile procesului disciplinar al dlui dr I. Giurgiu, avocat în Cluj, și fost deputat de Gilău, înaintea consiliului disciplinar al baroului advocațial din Cluj. In ședințele anterioare din 7 și 21 August neînfățișându-se toți martorii, procesul a fost amânat și deabia Sâmbătă s'a putut da sentința. Consiliu disciplinar a fost compus din dr Partemie Barbu ca președinte, iar dl dr Valer Moldovan, Alex. Dragomir, Augustin Pordea și dr Tripa ca membrii. Apărarea a fost susținută de dl dr Stefan Fabius, iar acuzarea de dl dr V. Pop, procurorul consiliului disciplinar.

Pentru lămurirea publicului trebue să aminiim că dr I. Giurgiu în ședința din 7 August a cerut recuzarea dlui dr Partemie Barbu pe motivul că era direct interesat în proces.

Dăpă ascultarea martorilor și consultarea dosarelor dl procuror dr V. Pop susține 7 puncte de acuzare. La aceste capete de acuzare dl Giurgiu renunță, ostentativ, la apărarea sa personală, însărcinând pentru aceasta pe dl dr Șt. Fabius care în urma pledoariei reușește să răstoarne acuzările.

Consiliul disciplinar la orele 8 seara a adus sentința prin care declară că dl dr I. Giurgiu *a vătămat prestigiul corpului advocațial în cazul deținerei lui Simion Kis și în cazul intervenției nepermise în favoarea lui Béla Kraus, iar ca atare îi suspendează practică avocațială pe timp de o lună de zile.* Dl dr I. Giurgiu a cerut recurs pentru achitare totală iar dl procuror V. Pap a cerut recurs pentru agravarea pedepsei. Ambele recursuri au fost acceptate.

Fapte diverse

Ceferiștul Rikfalvi a raportat la poliția locală că oficianta Gal Ilona a dispărut dela locuința sa lăsând în părăsire o fetiță de 5 ani, și cere ca această fetiță să fie internată la azilul de copii din localitate.

*

In intervalul dela 20 August până la 4 Septemvrie, poliția locală a fost înștiințată despre o sumedenie de furturi cari se ridică la respectabila sumă de 1,000.000 Cor. In această sumă nu intră furturile mai mici de 10.000 Cor. care se ridica la cel puțin jumătate din suma precedentă.

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

Notele repetate prin care guvernul lituanian a protesat contra incursiunei poloneze în Lituania, nu erau prin nimic justificate. Ultimele evenimente ne-o dovedesc.

In adevăr, detașamente lituaniene spijinite de forțe bolșevice au trecut linia demarcațională fixată de Lord Curzon, atacând o cavalere apoloneză, care a respins cu grele pierderi pentru bolșevici, aceste perfide atacuri.

Incă odată s'a vădid necesitatea pentru polonez de a ocupa Lituania și clasica rea credință bolșevico-lituaniană.

Deși delegați polonezi pentru pace au plecat spre Riga de Vineri, totuși acțiunea continuă violent pe tot frontul, fiecare beligerant căutând să obție cît mai multe avantagii strategice pentru a fi mai mult sau mai puțin exigent la conferința păcei.

Pe frontul sudic generalul Wrangel anunță succese noui și importantă contra armatelor roșii. Astfel au fost cucerite orașele Mariampol, Orchow și Berdiansk de la țarmul mării de Azov și s'a capturat pe lângă o bogată pradă de războiu o brigadă siberiană.

In legatură cu fixarea unui plan comun de acțiune între Franța și Italia dela Aix-les-Bains între Millerand și Giolitti.

Știri de peste hotare

Reprezentantul Franței pe lângă generalul Wranghel

Dl de Martel consilier de ambasadă a fost însărcinat de guvernul francez de a-l reprezinta în calitate de înalt comisar pe lângă guvernul generalului Wranghel.

Comuniștii westfalieni se agită

Comuniștii din regiunile industriale Renaniei și Westfaliei continuă o campanie riguroasă pentru a organiza sfaturi de muncitori și cerând pe față noui lovituri de stat.

In orașul Albert lângă Elberfeld a fost stabilit un fel de guvern de un consiliu de soviete.

Partizanii loviturei de stat au furat dela o bancă a guvernului mai mult de un milion de mărci dar, lovitura aceasta proiectată a fost împedecată de jandarmi cari au arestat pe agitatori. Tulburări s'au produs și la Düsseldorf; afișe au fost lipite la Essen și Barmen prin care populația era îndemnată la răscoală

Autonomia Irlandei

La Dublin a avut loc conferința moderaților irlandezi. S'a votat o moțiune prin care s'a cerut autonomia completă pentru Irlanda cu regim special pentru Ulster manifistându-se în acelaș timp pentru încetarea politicei de represiune. Conferința a votat a doua moțiune declarând că pentru a obține pacea cu Irlanda nu e decât un mijloc: „să i se deie Irlandei o autonomie completă sub protectoratul imperiului Britanic.

Germania și victoria poloneză

Victoria poloneză provoacă prea puțin entusiasm în Germania. Extremiștii se bucurau de succerele tovarășilor Ruși iar reacționarii aplaudau căderea Poloniei detestate. Presa Stinnes — adică ziarele marei industrii — e dezolată, cu excepția cătorva comentarii asupra pericolului revoltelor comuniște germane, pericol care se îndepărtează odată cu retragerea armatelor roșii.

Această presă regretă pe față insuccesul Rușilor, pentrucă amână la calendele grecești revizuirea tratatului din Varsailles. Redactorul șef al ziarului „Deutsche Allgemeine Zitung“ cel mai mare cotidian devotat grupului Stinnes scrie: „Intr'o săptămâna, situația politică mondială a fost schimbată și nimeni nu va îndrăzni să pretindă că succesele poloneze sunt făcute pentru a ușura sarcina oamenilor de Stat germani în viitor“.

In general atitudinea presei germane arată a doua zi după Marna polonezâ, că toți regretă că Sovietele rusești nu reușesc să pregătească prin zdrobirea Poloniei, revanșa alianței germano-ruse asupra aliaților.

Dezarmarea în Germania.

Prezidentul Ebert a adresat un apel populației anunțând-o ca legea dezarmării a intrat în vigoare. Sfătuește populația să depuie armele și declară că dezarmarea se va efectua imparțial ori care ar fi partidul politic căruia ar aparține deținătorul. Acei cari ar refuza să predee armele vor fi pedepsiți foarte aspru.

Apelul e contrasemnat de cancelar.

Comisarul dezarmărei populației civile a declarat că pentru a grăbi îndeplinirea sarcinei sale, vor fi alocate mărci pentru fiecare pușcă sau carabină predată înainte de 20 Octomvrie. Dela această dată prima va fi numai de 50 mărci.

După Münicheer Abend-Zeitung guvernul imperiului a adresat o notă celui bavarez prin care îl invită să dezarmeze societățile de auto-protecțiune înainte de 30 Septemvrie.

Gambetta la Pantheon.

„Journal Officiel„ promulgă legea autorizând transportarea la Pantheon a urnei care conține inima lui Gambetta.

Atentat împotriva contelui Karolyi

Poliția din Praga, continuă investigația în chestia atentatului plănuit contra lui Károlyi Mihály. Sunt interesante destăinuirile, ce le face Károlyi corespondentului din Praga al ziarului „Abend“ despre adevărata goană ce s'a pornit în contra lui. Decând în Ungaria domnează așa numitul curs creștin — declară Károlyi — de mai multeori au încercat să-l atragă în cursă pentru a-l repune. Primi scrisori, prin cari era invitat să ia parte la adunări politice secrete, dar nicicând nu s'a dus. Intr'un rând ministrul de interne ceho-slovac i-a atras atențiunea, că a primit înștiințare că doi ofițeri maghiari au trecut granița cu pasapoarte false, cu scopul de a-l răpi cu ei și a-l transporta cu automobilul în Ungaria. — „Dar domnii de-acasă se înșală amar — zise Károlyi — dacă cred, că pe mine mă vor intimida și mă vor abate dela hotărîrea mea fermă de a face tot ce-mi stă în putință, pentru a elibera Ungaria nenorocită de banda aceea ușigașe, care se intitulează de guvern. Minciuna, amenințarea, teroarea, pușcăria și spânzurătoarea sunt armele acestor domni, dar toate aceste nu vor împiedeça, să învingă odată totuși dreptul și dreptate“.

Cine sunt în fruntea Sovietelor?

„Le Temps“ publicând lista celor 62 membri ai comitetului central executiv al congresului 6-lea panrus al sovietelor de muncitori și soldați, o însoțește de următoarele comentarii:

Din cei 62 membri ai comitetului sunt: cinci ruși, șase letoni, un german, un cehoslovac, doi armeni, doi goergieni, un imeritian, un ucrainean, un caraiman și *patruzeci și doi evrei.*

Mai zilele trecute ziarul național evreesc „Mântuirea“ susținea că evreii n'au nimic comun cu bolșevismul.

In Budapesta se pregătea o lovitură comunistă

După știri din Budapesta, poliția de acolo a arestat pe un anumit Natunuk, aplicat la o societate de navigație, care avea să strecoare la Viena niște pachete și scrisori destinate foștilor tribuni comuniști Kunffy și Böhm Ele erau scrise de dr Nagy, unul dintre apărătorii procesului tribunilor comuniști. Investigația Polițienească a descoperit, că Nagy împreună cu alți tovarăși ai săi, dela încetarea dictaturei, au stat în permanență în legătură cu tribunii comuniști refugiați la Viena și cu alte persoane suspecte, cari plănuiau o acțiune comună pentru a dobori actualul regim.

Ministrul Austriei la Paris

San-Poolo, 5 Septemvrie

Președintele Republicei franceze a primit Vineri, în castelul dela Rambouillet, în audiență oficială, pe dl Cornejo, care i-a remis scrisorile sale de acreditare în calitate de ministru plenipotențiar al Austriei.

*

TELEGRAME

Lituanienii atacă pe Polonezi

Paris 5 Septemvrie.

Comunicatul polon din 4 Septemvrie semnalează că în regiunea Suwalki Augustowo, detașamente lituane, de acord cu bolșevicii au trecut linia propusă de Lord Curzon și au atacat fără declarare de războiu detașamentele cavaleriei poloneze. Atacurile bolșevice au fost respinse pretutindeni.

Luptele în Regimea Birdjansk

Paris, 6 Septemvrie.

La nord de Taurida în regiunea Birdjansk cavaleria a atacat în timpul nopții satele Povlowka și Novopavlowka luând prizonieri și trofee. In regiunea Mariampol și Orctow s'au respins atacurile armatelor roșii.

Acordul militar franco-belgian.

Lyon, 5 Septemvrie.

Dl Delacroix a declarat, că acordul militar franco-belgian poate fi considerat, ca lucru împlinit, deși scrisoarea de aprobare a guvernului belgian nu va fi semnată decât după ce se vor fi aranjat anumite chestiuni de detaliu.

Cheltuelile Societății Națiunilor

Lyon, 5 Septemvrie.

După o informație a ziarului „Le Petit Parisien“, cel dintâi comitet al Conferinței financiare dela Bruxelles se va întruni la Paris în ziua de 18 Septemvrie, îndată după încetarea consiliului societății, și va examina principiile după cari se vor repartiza cheltuelile Societății Națiunilor printre membri săi.

Plecarea lui Sir Tower din Danzig

Lyon, 5 Septemvrie.

Sir Reginald Tower, Comisar al teritoriului liber din partea aliaților, a părăsit Luni Danzigul mergând la Paris.

Intrevederea dela Aix-les-bains

Lyon, 5 Septemvrie.

Presa franceză anunță că dl Millerand va sosi la Aix-les-bains la 12 Semptemvrie dimineața pentru a avea o întrevedere cu dl Giolitti. Orașui pregătește mari serbări în acest scop. Numeroase personalități politice au sosit printre cari dnii Cambor, președintele conferinței ambasadorilor, de Margerie, ambasador la Bruxelles, Barrere, ambasador la Roma, Chagas, ministrul Portugaliei la Paris, Paderewski, fost ministru polonez.

Cazacii în Persia

Horsea, 5 Septemvrie

War-office comunică știrea primită din Persia nord-vestică care spune că la 30 August aeroplanele de recunoaștere n'au putut descoperi nici o mișcare de trupe sau transporturi între Surmiru Rescht și Ensely.

Cazacii din Persia au ajuns la Enamzad Ibrahim la 30 mile spre răsărit de Menjel.

Plecarea delegaților polonezi la Riga.

Hersea, 6 Septemvrie

O telegramă din Varșovia spune că delegații poloni au plecat Vineri la Riga pentru a continua negocierile începute la Minsk.

Epidemia de tifos în Polonia.

Horsea, 6 Septemvrie.

Epidemia de tifos a ajuns a fi un pericol internațional, astfel că Arthur Bolfour, în numele Consiliul i Ligei Națiunilor a lansat un apel la diferite guverne spre a se procura imediat un sfert de milion de lire sterline, afară de totalul de 10 milioane de care e nevoie.

Recentele evenimente militare au făcut ca aceste nevoi să decre și mai urgente. Balfour zice că în Rusia boala a luat caracterul epidemie. Eminentul doctor Inters de curând spune că Rusia a fost bântuită dela un capăt la altul de tifos, astfel că cu greu un oraș sau un sat a putut scăpa și ca jumătate din doctori întrebuințați în combaterea acestui flagel au sucombat. Această declarațiuni teribilă a fost confirmată și de alți martori. Din acest vast centu de infecțiune boala este purtată în spre apus prin puhoiul crescând al emigranților prizonierilor și refugiaților. Două milioane de acesti nenorociți au trecut prin serviciul de desinfectare polon dela armistițiu încoace și fără îndoială că mult mai mulți au intrat în Polonia fără a fi supuși examinarea medicale; ei inundă țara în părți deja suprapopulate unde toate circumstanțele se combină în favoarea împrăștieretei acestei boale. Neluându-se măsuri imediate ce-astă plagă va fi și mai mortală în iarnă.

Conflictul dintre guvernul englez și minieri

Horsea, 5 Septemvrie

Sir Robert Horne, ministrul de comerț definind atitudinea guvernului, a spus că acesta dorește a lăsă o portiță deschisă pentru o apropiere pe care ar încerca să o facă minerii. Privitor la noui propuneri, fiind gata în orice moment a-i asculta, accentuează că nu se poate face nici-o concesiune minierilor cu privire la preț i cărbunilor. Acțiunea guvernului de a fixa prețul cărbunelui a fost sancționată de Camera Comunelor și nu se va renunța la ea. Intrucât privește cererea minierilor relativă la salarii, guvernul însuși va saluta hotărîrea unei asociațiuni imparțiale și sugestionează să se atribue această deciziune tribunalului indu trial. Horne a dat indicațiuni depline ca reprezentanții altor societăți industriale interesate în cauză vor fi binevenițiși vor putea profita de oportunitatea împrejurărilor.

Se speră că greva va fi evitată.

*

Statele Unite și Polonia

San-Paolo, 5 Septemvrie.

Din Washington se comunică că secretarul de stat la externe al Statelor Unite consideră satisfăcător răspunsul Poloniei.

Viața economică, industrială, comercială, financiară

Cronica științifică

— Intrebuințarea energiei solare —

Problema găsirei noilor izvoare de energie este o problemă gravă în zilele de astăzi. Distrugerile grozave făptuite în timpul din urmă și nevoia de a repara stricăciunile, ca și trebuințele mereu crescânde ale omenirei, o pun în lumina ei adevărată. Elemente noui de energie naturală trebuesc găsite, căci cele vechi nu mai ajung și nu vor dura prea mult. După un războiu, care a provocat învrăjbirea, ce nu se va potoli curând, omenirea împărțită azi în felurite tabere, va trebui să-și dea mâna pentru a smulge Naturei, tot prin luptă, ceeace îi este absolut trebuincios ca să-și mai ușureze din greutățile mari, ce apasă asupra ei și desigur și din vina ei. Cărbune nu mai este, o strigă toată lumea, iar cât despre petrol, el este prea puțin și prea disputat de fericiții lui posesori ca să poată avea alt rol decât acela al unui mediçament slab aplicat la o boală grea. In afară de căderile de apă, care vor fi desigur un mijloc de a soluționa parțial problema, de care este vorba, încă de multă vreme s'a preconizat utilizarea energiei solare, ca un nou factor în economia mondială. Se cunosc poate de către mulți încercările deja făcute de a transforma apa în vapori cu ajutorul razelor soarelui, concentrate de către lentile puternice. Aburii astfel formați erau întrebuințați în mașini obișnuite. Metoda însă nu a dat rezultate practice și a fost părăsită. Alte cercetări au rămas fară rezultat și numai abia în anii din urmă s'a putut ajunge la concluziuni îmbucurătoare și pline de speranță pentru viitor. In adevăr, un American din Filadelfia, reia chestiunea și o tratează pe baze mult mai largi, fără lentile și fără prea multe complicații de ordin tehnic. Metoda lui, care a căpătat deja cu succes o aplicare practică, constă în a face ca razele soarelui să cadă direct pe o serie de bare metalice, lungi și înguste prevăzute pe toată lungimea lor cu mici oglinzi, astfel dispuse, ca să poată aduna și partea din raze care ar putea fi pierdute prin reflexiune. In tot lungul acestor bare și făcând sorp cu ele, el a pus simple conducte de apă. Tot sistemul este așezat pe un strat rău conducător de căldură și mai mult de cât atât, întreaga instalație este acoperită de toate părțile cu sticlă. Scopul acestei din urmă precauțiuni este de a impiedeca pierderea razelor reflectate de aparat, care nu sunt prin urmare luminoase și deci fără putința de străbate afară prin stictă, ele rămânând în interiorul instalației.

Pentru a face, ca aparatul să funcționeze nu mai este nevoie decât de a introduce pe la capetele tuburilor de mai sus, apa deja încălzită, pentru ca, datorită căldurei acumulată de instalație, ea să se prefacă în vapori, care es pe la capetele celelalte. Acești vapori sunt întrebuințați apoi într'o mașină de aburi obișnuită. După această întrebuințare, ei se condensează într'un condensator, transformându-se din nou în apă lichidă, dar cu o temperatură ridicată, pentru a fi trimiși din nou în tuburi stabilind în acest mod un circuit complect și indefinit. Metoda a reușit. Își poate închipui oricine, că rezultatele ar fi mai frumoase dacă instalația s'ar înjgheba în regiunile tropicale unde căldura este escesivă. O altă metodă de un gen cu totul deosebit a fost aceea a întrebuințărei elementelor termoelectrice. Vom aminti, că un asfel de element este constituit din două lame subțiri de metale diferite, fer și cupru spre exemplu, lipite la unul din capete. Dacă se încălzește cât de ușor partea lipită, se constată că la capetele rămase libere, se stabilește un curent electric cu atât mai puternic, cu cât încălzirea a fost mai mare. Este ușor de înțeles, cu aceasta mică explicație, că în loc de a încălzi partea lipită a elementului în mod artificial, se poate întrebuința în acest scop razele călduroase ale sorelui și o serie întreagă de astfel de aparate ar da un curent puternic în timpul zilei, care s'ar putea înmagazina în acumulatori, pentru a fi utilizați oricând. In anul 1917 această metodă a fost aplicată în principiu dar nu cu ajutorul elementelor descrise, ci cu altele asemănătoare, formate din două lame: una de cupru curat și alta de cupru oxidat (ruginit) și cufundate în apă sărată. S'a constatat că dacă se expune luminei solare numai lama de cupru curat, pe când cealaltă e ținută în întuneric, se produce un puternic curent electric. Aci se pare însă că e vorba de un alt fenomen datorit acțiunei chimice a razelor solare. In tot cazul nu avem de-aface cu un fenomen la fel cu cel descris mai sus. De altfel lumina solară, lucrul e stabilit, are proprietatea de a transforma unele corpuri, dându-le proprietăți noui și de a le face capabile în anumite împrejurări să producă electricitate. Astăzi problema stă aci. Incercările de rezolvire a problemei desigur că nu vor lipsi și va veni ziua când energia colosală primită gratuit din soare, omenirea o va putea utiliza concomitent cu forța căderilor de apă și a curentelor de aier.

Q.

Inscrierile la școala veterinară

Inscrierile pentru școala superioară de medicină veterinară se primesc până în ziua de 15 Oct. c. când încep cursurile.

Actele ce se vor cere sunt următoarele:

Actul de absolvirea liceului; actele de naștere, de vaccin și dacă sunt minori, acte doveditoare că cu învoirea părinților să se inscrie în această școală.

Actele se pot trimite cu poșta printr'o cerere timbrată în regulă, sau candidații le pot adresa personal până la data sus indicată. Peste data de 15 Oct. nu se mai primește nici o inscriere.

Pentru anul acesta sunt disponibile 60 de ajutoare de învățământ acordate de minister a 300 lei lunar.

D-nii studenți au cămin în chiar localul școalei.

Industria în Ardeal

Centrul textil Cisnădie

La câțiva km. de Sibiu, într'o vale frumoasă se găsește satul Cisnădie locuit exclusiv numai de sași, cari s'au așezat acolo încă din sec. XII lea.

Acest colț de țară perdut altă dată la frontaria de Sud a Austro-Ungariei prezintă o caracteristică puțin obișnuită: toți locuitorii se ocupă cu fabricarea postavului, unii ca patroni alții ca maeștri și alții ca lucrători. In Cisnădia sunt azi nu mai puțin de 24 fabrici de postav și de tors lână; aici se află și singura școală de țesătorie din țară.

Unele fabrici nu au decât mașinile necesare pentru tors lână.

Acestea prelucrează apoi firele lor pe războaie mecanice așezate în case particulare pe la rudele proprietarilor.

Fabricele sunt instalate cu tot aparatul modern necesar pentru fabricarea de postavuri ordinare, de pături, abale, covoare și preșuri de lână groasă.

Cea mai mare dintre ele este fabrica Johann Klein care posedă 830 fuse și e amenajată și pentru fabricarea postavurilor pentru haine bărbătești de calitate mijlocie.

Toate fabricile la un loc sunt întrunite în „Societatea postavurilor cisnădiene" care la rândul ei este și ea proprietara unor instalațiuni de pine cu apă în Râul Sadului și coproprietără a școalei de țesătorie, care e în fond o fabrică-model.

In total sunt deci în Cisnădie 25 de fabrici de postav, aba și pături de lână, având la un loc o forță motrice de aproape 900 HP. circa 300 lucrători, peste 5700 fuse și peste 100 războaie. Spre a fixa mai bine proporțiile amintim că restul fabricelor din Transilvania (cam 10 la număr) au la un loc ceva mai mult de 12.000 fuse

Prin urmare numai fabricele din Cisnădie reprezintă singure circa 30 la sută din totalitatea fuselor din Transilvania fără Banat.

Spre a da o ideie despre capacitatea de lucru a acestor fabrici, este de ajuns să amintim că la începutul războiului mondial, în 1914, da au furnizat mai mult de 50 la sută din paturile necesare armatei ungare pe picior de războiu.

Importanța acestor fabrici e netăgăduită și postavul mijlociu produs de ele ar putea înlocui cu succes postavurile exagerat de scumpe străine.

Târgul dela Praga

Sub auspiciile municipalității din Praga se va ține, între 12—28 Septemvrie, pe terenul vechei expoziții, un mare târg. Târgul având un caracter internațional fiecare industriaș și comerciant străin va putea lua parte.

Scopul acestui târg este de a se pune bazele unor relațiuni comerciale directe cu țările străine.

Sprijinul pe care autoritățile cehoslovace îl dau acestui târg, ar trebui să fie un îndemn și pentru noi.

Buletin economic

Cursul monetelor:

Franci elvețieni	700—750
Franci francezi	350—360
Lire Sterline	140—150
„ italiene	240—250
„ otomane	35—38
Dolari	46—48
Mărci	102—103
Ruble Romanov	84—86
„ Kerenski	32—34
Leva	76—78

*

După datele definitive culese de către Serviciul Regional din Bucovina al Direcțiunei Generale a Statisticei, sau cultivat în toamna anului 1919 și primăvara 1920 în această provincie:

In total 186.810 hectare. Din această suprafață 27.876 ha. aparțin marilor și 158.934 hectare micilor cultivatori.

Semănăturile de grâu ocupă 10.728, cele de secară 14.108 heciare orzul s'a cultivat pe o întindere de 18.986 hectare, ovăzul pe o întindere de 18.734 și porumbul pe 35.965 hectare.

Cartofii puși în teren propriu ocupă 19.149 hectare. iar toate celelalte plante la un loc 69.140 hectare.

Suprafața totală cultivată în anul agricol curent este cu 35 la sută mai mică ca cea destinată culturilor în anul precedent.

Aceasta se datorește în mare parte progreselor mari cari le-a făcut creșterea vitelor în tot cuprinsul Bucovinei, fapt care a favorizat prefacerea pe o seară întinsă a pământului cultivabil în pășune.

*

„România" societate anonimă transilvăneană de asigurări, este prima și singura bancă de asigurări în Ardeal curat românească, care în urma fondărei norocoase de către toate băncile de credit române din Ardeal și în urma conexiunilor favorabile ce are cu cele mai puternice institute de reasigurări, — dă cea mai mare siguranță.

Contractează în condiții foarte avantajoase: asigurări contra incendiu, asigurări contra furtului prin spargere și asigurări asupra vieții omului cu rebonificarea de interese și cu prime ca și înainte de războiu.

Cereți informații dela Sucursala societății din Cluj, calea Victoriei Nr. 53.

*

Pe lângă ministerul de interne s-a inființat noua direcțiunea a ținuturilor alipite și unificărei administrative pentru Ardeal, Banat, Basarabia și Bucovina.

Sunt atașate acestei direcțiuni secreteriatele generale din Cluj, Cernăuți și Chișinău.

Atribuțiunile nouei direcțiuni sunt unificarea legislativă, și administrativă, stabilirea legilor și regulamentelor în vigoare și colectarea lor, cu traducerea în română.

*

Dr. Ion Suciu, fost primpreședinte al Consiliului Superior pentru reforma agrară și — prin delegați — fost președinte ale Comisiunei Regionale de Unificare și secretar general al Agriculturei în Cluj, ieșind din funcțiuni publice, reia practica avocațială și cu ziua de 1 Septemvrie transmută biroul său avocațial la Cluj, strada maiaI Nr. 18.

PUBLICAȚIE

Subsemnatul Locot.-Colonel Grigorovitch Emil, controlor delegat al Președinției Consiliului de Ministri mă adresez din nou publicului cu rugamintea de a mi da sprijinul pentru împlinirea misiunei ce am de a face să dispară abuzurile și specula, prin denunțarea imediat a tuturor acelora ce comit asemenea acte condamnabile.

Denunțurile pot fi făcute verbale sau scris la Poliția de stat Cluj secția de contravenții undemi am biroul. Denunțurile scrise vor fi semnate arătându-se clar domiciliul denunțătorului spre a i se putea cere la nevoie detalii si explicațiile necesare.

Onoratul public se aibă toată încrederea că sancțiuni e cele mai aspre se vor dicta tuturor celor vinovați aducând la cunostința cetățenilor pe cale de publicație măsurile ce s'au luat.

Controlor delegat al Președinției Consiliului de Ministri

Locotenent-Colonel:
Grigorovitch.

ZIARUL
INFRATIREA
pătrunde
pretutindeni
în Ardeal

CONGRESUL STUDENȚESC

In vederea Congresului studențesc dela Cluj care se va deschide în dimineața de 12 Septemvrie se anunță următoarele:

In baza cărții de legitimație care se va trimite prin poștă la domiciliul celui înscris se va putea călători gratuit până la Cluj, în excursii și înapoi în cl. II. Studenții din București vor pleca în ziua de 10 Septemvrie, ora precisă se va anunța ulterior, cu tren special sau vagoane Cluj cel mai târziu în seara de 11 Septemvrie a. c. călătorind în baza cărți de legitimație cu ori ce tren în vagoane de c. II.

La Cluj încuartiruirea va fi gratuită în căminurile studențești.

Masa se va da la cantinele studențești și restaurante costând între 15 lei pe zi.

Congresul va ține trei zile adecă până în seara de 15 Septemvrie.

După Congres cei-ce vor dori vor face o excursie în câteva orașe din Ardeal și anume: Turda, Albu-Iulia. Arad, Timișoara. Mehadia, Orșova, înapoindu-se prin Vârciorova. Pentru excursii va fi tren special: s'au luat măsuri în vederea alimentării, încuartiruirii, însă într'o bună parte se va îngriji și excursioniștii. Excursia va dura șase zile.

Alte lămuriri se pot da la sediul Centrului Bucuresti. str. Berthelot nr. 1, în fiecare zi între orele 9—7 p. m., unde pentru studenții din București se mai fac inscrieri până la 6 Septemvrie.

Tabloul raportorilor ca și alte lămuriri se vor publica ulterior

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafice, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

DOMNIȘOARE cu scoală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Nr. 4429—1920. E.

Concurs
de admitere la Școală inferioară de Poduri și Șosele în Cluj.

Secretariatul general al Lucrărilor publice în conțelegere cu Secretariatul general al Instrucțiunei din Cluj au decis inființarea unei secțiuni noui a școalei superioare de Arte și Meserii din Cluj: **secțiunea pentru Poduri și Șosele.**

Aceasta școală are de scop formarea personalului tehnic, nepomar pentru proectarea, conducerea și supravegherea, lucrăriror tehnice ale statului (sau și particulare), sub ordinele inginerilor.

Durată instrucțiunei e 3 ani. Diplomații acestei școale vor face serviciul în armată cu termen redus și vor putea concura la abținerea certificatului pentru ofițer de reservă.

Vor fi admiși la studii superioare la Politehnică, dacă vor satisface condițiunilor de primire.

Condițiunile de admitere sunt: Cerere înaintată Secretariatului general al Lucrărilor publice Secția Edilă din Cluj, până cel mai târziu 20 Septemvrie a), c) însoțită de:

1. Certificatul de botez.
2. Certificatul de absolvire a cel puțin 4 clase secundare (liceu, medii, scoală reală și civilă).
3. Certificat de bună purtare.

Elevilor lipsiți de mijloace li se vor acorda burse, asigurându-le masa eventual și locuința fără plată. Acești vor prezenta:

4. Un certificat de paupertate.
5. Un certificat despre numărul membriloc familiei.

Direcțiunea școalei își rezervă dreptul de a supune candidații unui examen de primire din studiile cari le va stabili ulterior.

Secretariat de Lucrări Puplice:
Eugen Tilea m. p.,
Șeful secției edile.

p. Secretariat de Culte și Instrucțiuni:
A. Coirteà m. p.,
consilier.

Se caută Dactilografă
bine retribuită pentru ziar

Ase adresa la Administrație.

La Cafeneaua „New-York"

Cu începere de Luni 6 c. și în fiecare seară; vor cânta **trupele de Orhestră** sub conducerea dinstinșilor măestrii: **Duduș, Pușcaș Béla, Bambó Albi, Czakó Peti și Kiș Arpád.**

Bufet rece etc.

Serviciul promt. - Prețuri foarte reduse!

Ori cine poate câștiga zilnic
100—200
de lei
chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris. □ □ □ □

Din cauză de transferare sunt de

vândut:

doi cai de lux, una trăsură de lux, una trăsură de câmp, un camion, și o garnitură de salon elegantă.

Se poate interesa în Str. Memorandului (Unió) Nr. 22. ◆

Instalațiuni complecte pentru fabricat
APE GAZOASE:
Mașini. — Umplutoare. — Stiele. — Capete. — Tevi
I. Nacht București
Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. — *Telefon 29* { *29*
Depezitul: Str. Labirint No. 80. — *Telefon 50* { *26*

Abonamente pentru Preoți și Invățători se fac cu preț redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Banca de Scont a Românlei Sucursală Sibiu,
caută un contabil care să cunoasca limbele române și germană.
Se așteapte oferte.

Magazinele A. SCHULLER

BUCUREȘTI — Bulevardul ELISABETA No. 2

Cele mai bine asortate în articole de:
MANUFACTURĂ ȘI PÂNZETURI — STOFE DE DAME ȘI BĂRBĂTEȘTI — INCALȚAMINTE DE BARBAȚI, DAME ȘI COPII — COLONIALE — FERARII ȘI GEAMURI. □ □ □ □

SE FAC VÂNZĂRI ȘI IN COROANE.

Vânzând cu prețurile cele mai reduse engros si endetail.

ASOCIAȚI CROITORI ROMÂNI CLUJ.

Au onoare a aduce la cunoștința onor public român cum că au **deschis cel mai mare Atelier de croitorie Civil și Militar în Cluj, din Transilvania,** sub Firmă:

Petricaș Aiudean, Cranciovan Niculescu & Comp

în localul Petricaș și Aiudean Piața Unirii No. 2 și Str. I. C. Brătianu No. 13. — Garantăm lucrul cel mai bun, ultima modă. — Prețurile cele mai avantajoase. — Rugăm onorata clientala a ne onora cu comenzi.

Căutăm băeți

de serviciu la Administrația și Redacția ziarullui.

CĂUTĂM

vânzători pentru ziarul

INFRĂȚIREA

Căutăm depozitari

de ziare în intregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

SE CAUTĂ

la Adminisrația ziarului Infrățirea **un Șef** de Expediție care a mai lucrat la gazete. □ □

Revista Ramuri Craiova.

In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa: „Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

De vânzare

Una masina de scris marca Remington în buna stare eftină.

Adresa la ziar.

Banca Românească

caută funcționari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Ziarul „INFRĂȚIREA"

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina și vechiul Regat cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARUL CLUJ, Strada Universității Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Univărsiteții Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 32 Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini Joi 9 Septemvrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON No. 211. | Abonamente: 1 an . . — 120 lei, 6 luni . — 60 „, 3 luni . — 30 „

Independența economică

Fără ea nu s'a putut concepe niciodată independența politică. Acum însă, mai mult ca oricând, apare ca o necesitate indispensabilă vieței libere de stat, tot așa precum este aerul indispensabil vieței ființelor. Mai ales acum, când desvoltarea industriei și comerțului ia proporții tot mai mari, toate mișcările politice sunt ori subordonate, ori în strânsă legătură cu nevoile economice.

Așadar, pentru orice țară independența economică o condiționează pe ce politică și, prin urmare, a o urmări este o tendință generală. In ce ne privește pe noi însă, împrejurările în care începem a ne întemeea țară constitue din această ind pendență economică, mai mult decât pentru alte țării o condițle nu numai cu totul îndispensabilă unei viețe libere de Stat, dar îndispensabilă chiar și unității de Stat național. Putem spune că, însăși viitorul națiunei române, al rasei, atârnă de îndependența economică pe care am aveau-o înlăuntru a și în afară.

Existenței din vechiul Regat a unui considerabil număr de străini, deținători ai comerțului, industriei și ai capitalului rulant, cari au înlocuit, aproape în întegime, clasa de mijloc națională, i s-a adăogat o stare asemănătoare ba încă în proporții și mai mari, prin procentele de străini din provinciile alipite, deasemenea deținători ai comerțului și industriei, ai băncilor și capitalului rulant, în aceeași strânsă legătură cu marea finanță internațională, din care derivă și ai căror reprezentanți sunt.

Orașele noastre sunt în întregime populate de străini, și, din acest punct de vedere, putem afirma că nici o țară din lume nu are nefericirea de-a avea alterat caracterul național și manifestarea lui ca atare, în cultură, în artă și în politică, precum este România.

Toți străinii cari au beneficiat de avantajele națiunei privilegiate ca stăpână sau aliată stăpânirei de odinioară contra elementului românesc aut hton și în majoritate, toți acum dețin orașele în care formează majoritatea. Aceștia nu numai că, stăpânind, prin avuția și exercitarea comerțului și industriei lor viața economică dinlăuntru, sunt în directă legătură cu puterea financiară din afară, dar, prin însăși faptul existenții și desvoltărei lor prospere, primejduiesc libera desvoltare a națiunei noastre.

Ca o pătură izolatoare între clasa de jos, a țărănimei și muncitorimei, și între clasa de sus, conducatoare, în care pătrunde tot mai mult, toți străinii, privilegiați prin condițiunile tratatului de pace ca minorități proteguite *din afară*, sunt de fapt, prin însăși situația lor materială, o putere care se face la tot pasul simțită, nu în concordanță cu interesele și viitorul neamului nostru, ci, în permanență, potrivnică acestora. Aceasta este situația caracteristică a țări noastre, deosebită fundamental de a celorlalte țări, care nu au un procent atât de mare de străini și mai ales cu centre de gravitate atâta de variate.

In Transilvania Ungurii tinzând spre Ungaria, în Bucovina Rutenii spre Rusia, în Basarabia Rușii tot spre Rusia, în Dobrogea Bulgarii spre Bulgaria și, peste tot, Evreie și Sașii, oportuniști și direct în legătură cu interesele consorțiurilor internaționale ale căror puternice puncte de razim le constitue. Aceasta este situația noastră specifică, cu care suntem siliți să începem munca de consolidare a națiunei și țărei de sine stătătoare, așa cum drepturile noastre etnice și istorice ne impun.

De aceea socotim că independența noatră, ca o condiție indispensabilă a independenței politice, este o problemă cu mult mai importantă pentru viitorul neamului nostru decât al altora și de aceea, suntem cei mai hotărîți apărători ai avuțeri naționale; afirmând întotdeauna că aceasta trebuie să aparție Românilor și numai Românilor.

Deacee nu putem admite nepaserea și ignoranța din partea atâtor factori conducători ai vieței noastre economice și politice, cari stau direct în slujba capitalurilor și intereselor străine, impotrivindu-se, cu înverșuare chiar, unei politice economice naționale.

Deaceea nu vom putea înceta de-a duce lupta cu cea din urmă energie împotriva capitalurilor străine acaparatoare și a uneltelor lor inconștiente chemând în acelaș timp la contribuție și la muncă toată suflarea românească.

Când finanța ne este subjugată în afară, când industria și comerțul nu sunt în mâinele noartre, când bogățiile naturale naționale ne sunt amenințate și Dunărea furată, putem spune că nu este o problemă mai importantă și mai grea decât aceea a asigurărei independanței economice. Pentru urmărirea acestea trebuie să se întâlnească pe acelaș drum toți românii și pentru realizarea ei trebuie să se adune toate energiile constructive ale neamului nostru.

Independanța economică este al doilea ideal național, fară de împlinirea căruia norocoasa realizare a celui dintâi nu ar putea subsista. E mai greu de păstra ceace se câștigă decât de câștigat. *Ev.*

A VI-a aniversare a bătăliei dela Marna

Duminecă a avut loc Meaux ceremonia comemorativă a primei victorii dela Marna, în prezență dlui Millerand, a mareșalului Joffre, Foch și Petain a cardinalului Lucon și a numeroase alte personalități. S'au rostit cuvântări prin care s'a glorificat amintirea celor căzuți acolo și s'a arătat însemnătatea ce a avut-o pentru lumea întreagă victoria dela Marna din 1914.

Dela cultură la politicianism

Aducându-ne aminte că s'au împlinit acum treizeci și trei de ani dela moartea lui Timoteiu Cipariu „Unirea", venerabila foaie pentru cultură din Blaj, are și un ușor cuvânt de dojană pentru gazetele din Ardeal care, nici măcar ele, nu s'au gândit să aibe câteva rânduri de pomenire pentru canonicul cărturar în a cărui austeră și laborioasă viață se cuprind cele mai sfinte osteneli pentru desvoltarea culurii și conștiinței noastre naționale.

Și este dreaptă și bine venită această dojană a „Unirii" care, în forma ei potolită, sună totuși ca un aspru rechiziториu în care trebuie să ne recunoaștem cu una dintre cele mai grele scăderi ale timpului de față: neglijarea și poate chiar părăsirea datorităor noastre culturale.

Căci de nicăieri ca din Blaj nu se puteau prinde mai bine rătăcirile unei vremi în care preocupările și pasiunile politice au întunecat așa de mult râvna și îndemnul pentru cultură. Ardealul nostru cărturar, — patria scripturilor sfinte — nu mai este astăzi de cât o amintire îngropată în cărți, iar în locul lui a început să crească un nou Ardeal în care politicianismul, ciniс și trivial, se răsfață biruitor în toate locurile și pe toate drumurile.

Și vrei să vorbești, confrate, de Timoteiu Cipariu și de toate acele figuri care împodobesc trecutul scuciumat al culturii românești?

Vrei să le înprospătezi acum amintirea și să trezești în noi cultul greu adormit pentru toți câți s'au jertfit lucrând cu rodnică osteneală pe ogorul măririi naostre naționale?

O, dar ești în urmă cu toate nouile progrese pe care le-a făcut Ardealul în ultimii doi ani de zile. Inchis prea mult în bunele tradiții vechi ale Blajului nostru cultural, nu bagi de seamă, venerabile confrate, că vremea lui Timoteiu Cipariu este de mult apusă, și că astăzi suntem în vremea când toate se fac, fără cultură și împotriva ei. Suntem, confrate, în fericitele zile ale dlui Buhățel și ale dlui Octavian Tăslăoanu, și dacă pe vremea lui Cipariu se scriau tradite și glorioase cărți, în care, descoperindu-se obîrșia, se pregătea mărire și viitorul acestui neam, astăzi se iscălesc permise și se mânuiesc traverse care pot să facă mai multă ispravă de cât uitatele cărți ale canonicului din Blaj.

Inconjurat de documente, canonicul din Blaj se silia să facă din limba românească un statornic temei pentru mândria noastră națională, pe când astăzi, coborîtă în dosare, aceași limbă e osândită să însemne toate păcatele unui politicianism de pradă.

Nu era înțeleasă limba lui Cipariu, dar cetirea ei făcea mândria noastră. Astăzi limba e înțeleasă, dar cetind-o, ți-i rușine.

Nomenclatura română

Deputatul șvab Muth Gáspár, într'una din interpelațiile sale rostite în Cameră, ridică o grea acuzație din faptul, că voind să eșim și noi de sub apăsarea trecutului, căutăm să așezăm limba romă ă în drepturile sale. Mai deunăzi, Sașii din Sibiu au ținut o întrunire, unde exagerând intențiunile unei ordonanțe privitor la folosința limbei românești învinuesc statul român cu tendinți de asuprire.

Tocmai pentru a menaja bunele raporturi dintre noi și celelalte naționalități conlocuitoare, ne luăm voie să lămurim puțin chestiunea pentru a-se vedea că e departe de noi gândul de a jicni sentimental național al confraților noștri, ori de a le zădărnici deplina exercitare a drepturilor de noi recunoscute.

Am face într'adevăr o politică de bătături, dacă nu am găsi alt lucru mai bun de făcut, decât să trezim nemulțumiri pe chestii așa de mărunte și așa de lesne de înțeles. Nu răspunde spiritului de dreptate și de largă conciliantă, care predomină toate instituțiunile și așezămintele românești, care au dat cea mai deplină libertate naționalităților conlocuitoare, ca acum, tocmai pe Sași și pe Șvabi, față de cari nutrim sentimente de prietenie pe cari dorim a-le cultiva încă, să-i supărăm cu mici șicane, cari nu ne-ar fi de nici un folosi Căutați în largul Dobrogei, și veți vedea, că numirile localităților sunt mai toate bulgare, turcești, după cum e și populațiunea și nimănui nu i-a trecut prin minte să le romanizeze forțat.

Dar la noi casul e, în bună parte, altfel.

Noi ne-am câștigat libertatea abia după zece veacuri de robie. Sistemul de prigonire și de desnaționalizare aplicat față de noi îl cunosc bine și compatrioții noștrii germani. Disprețul pentru limba noastră a mers așa de parte, încât nu se maghiarizau numai numirile de localități, ci chiar și numele persoanelor. Cât privește folosirea nomenclaturei românești alături de cea maghiară, nici pomenire. Din Blaj au făcut Kükü lőszög, din Cergău, unde nu e nici un picior de ungur, au făcut „Magyar Csergőd" etc. Pe firme, nici o literă românească și însiși Românii, în orașele ungurești, ca să nu fie bătuți cu pietrii, folosiau numai înscripție ungurească și-și maghiarizau până și numele.

E de mirat, și ni-se poate reproșa, dacă după astfel de prigonire barbară, așteptăm acum și noi și pretindem respectarea limbei noastre, care nu este numai limba populațiunii în majoritate, ci este si limba statului? Și se poate considera ca violare a dreptului celorlalte limbi, când noi nu cerem altceva decât respectul pentru limba noastră? Ori nici acest drept să nu-l avem? Să-i zicem Blajului și de aici înainte: „Küküllőszög"?

Și să ne ierte compatrioții noștrii sași și germani, dar nici dânșii nu au manifestat în trecut o dragoste prea mare pentru noi și limba noastră. Nu vrem să răscolim trecutul, căci nu ne-ar servi la nimic. nici nouă, nici lor. Dar tocmai Sașii, cari s'au știut acomoda asa de bine sub U guri, pentruce nu vor să arate o lecă de considerare astăzi și pentru limba română? Mai ales, că în mijlocul unei populații românești, ar avea un dublu interes! Fără să discutăm laturea juridică a ordonanței, care impune a-se folosi și de înscripția românească, credem că e în interesul conviețuirii pașnice și al armoniei, ce trebuie să fie între diversele popoare, ca să nu se formeze conflicte, din niște măsuri, cari sunt menite să asigure încrederea și contactul prietinesc dintre ele.

a. c.

Franța și tratatul dela Trianon

Parte din presa noastră, îngrijorată de legăturile politice și economice stabilite în timpul din urmă între Franța și Ungaria, a început a atrage atențiune opiniei publice asupra unei eventuale schimbări de atitudine din partea Franței față de noi. Aceasta s'a accentuat mai mult în momentul când unele ziare au a nunțat că în lupta Polonezilor contra bolșevicilor colaborează și armata regentului Horthy, în schimbul unor eventuale rectificări de granița pe care Ungaria le va obține în defavoarea vecinilor săi.

Deși această informație nu e confirmată până în prezent, ea face totuși obiectul unor aprinse discuții în coloanele unora din ziarele noastre și probabil că aceste discuții vor sili oamenii noștrii politici să dea lămuririle necesare.

Nu putem însă crede ca Franța marea noastră protectoare în concertul marilor puteri, ar fi dispusă să admită fie și numai o discuție asupra modificărei tratatului dela Trianon.

Pentru a face aceasta, Franța va fi nevoită a sacrifica un mare principiu și anume acel al intangibilității tratatelor încheiate la Versailles. Dacă i s'ar admite astăzi Ungariei această favoare, pe aceleași motive diplomați a secretă a marilor puteri ar putea admite la un moment dat și modificarea tratatului cu Germania, și aceasta numai în interesul Franței n'ar putea fi. Existența Franței depinde în mare parte de executarea întocmai a tratatului dela Versailles, și nu se poate admite stabilirea unor hotărîri care sunt expresia voinței de fer a poporului Francez.

Nu putem crede deasemenea ca Franța, pentru câteva mii de soldați de-ai lui Horthy, să fie dispusă a sacrifica prietenia sinceră și devotamentul statornic

ale poporului român şi al celorlalte popoare din centrul şi răsăritul Europei, aliate ale Franţei.

Dar dacă ar fi să se confirme această înţelegere secretă dintre Franţa şi Ungaria, faptul aces a va veni să ne arate cât de mare a fost v gilenţa politică a „marilor noştri europeni", care conduc astăzi politica externă a ţării, şi care îşi închipuesc că prin simple plăcăciuni vor putea apăra dreptatea şi interesele noastre.

Deocamdată credem că cei în drept sunt datori a confirma sau desminţi această informaţie apărută şi în ziarele din străinătate şi care este menită a nelinişti publicul românesc şi de a da prilej de acţiune tulburătorilor străini din mijlocul nostru.

—

Mişcarea culturală

„NACH PARIS"

Iată un titlu simbolic. Îţi evoca toată grozăvia zilelor dinainte de Marna, năvala care părea că trebue să răstoarne totul în calea ei, Germania, orgolioasă şi îmbibată de visuri de hegemonie universală, e simbolizarea militarismului prusac şi a material smului germ n.

Acesta este titlul mai mult decât potrivit pe care l'a dat cărţii sale, apărută de curând, dl Louis Dumur.

Sub forma de însemnări zilnice ale unui ofiţer german, şi după mărturii făcute de internaţi germani, pe cari i-a cunoscut în Elveţia, autorul face istoricul înspăimântător al atrocităţilor săv rşite de armata germană în ţinuturile ocupate, din F nţa şi Belgia. Nu se găseşte nimic necunoscut în cartea aceasta, nici un lucru nici o dată, nici un amănunt care să nu fi fost dovedit anchetele ce s'au făcut D abloul acesta sinistru, zugrăvit de un scriitor care are darul de a prinde admirabil viaţa şi groaza, este mult mai impresionant decât documentele oficiale.

Dl Louis Dumur a avut acea nepărtinire foarte rară de a ne înfăţişa în lucrarea sa pe un ofiţer german, L cot. Koenig, care sub imperiul unui idealism aproape de necrezut la un ofiţer german, protestează împotriva tuturor grozăviilor săvârşite de armatele germane şi-şi jertfeşte viaţa, desnădăjduit că ţara sa s'a necinstit astfel. Protagonistul este însă un spirit slab, care admiră şi, în fundul sufletului său, în acea cămăruţă tainică a inimei, aprobă pe Koenig, dar nu poate totuşi, nu ştie să se împotrivească curentului.

Romanul, care prin puterea sa de evocare, prin preciziunea datelor, prin frumuseţea stilului şi mai presus de toate prin forţa adevărului alcătueşte cel mai straşnic act de acuzare împotriva barbariei pangermanismului, are şi meritul neasemuit de a lămuri cum s'a dezlănţuit această u gie şi cum a putut târî după ea un popor întreg, înşelat cu fel de fel de minciuni şi stăpânit de impulsiunea câtorva brute.

Noi Românii, cari am avut durerea să suferim aceeaşi năvală, întovărăşită de aceleaşi procedee nemiloase şi de aceleaşi mijloace barbare, trebue să ne arătăm mu ţumirile noastre dlui Louis Dumur pentrucă a pus în slujba adevărului inteligenţa-i pătrunzătoare şi toată put rea tal ntului său.

Lucrarea dsale este şi pentru noi o mângâere şi o răsplată.

W I.

CETIND REVISTELE

A apărut numărul 3 din revista culturală „Transilvania" ce se tipăreşte la Sibiu. R vista are un caracter mai mult didactic şi dacă ar avea mai multă literatură s'ar ceti cu mai multă plăcere In acest număr remarcăm v stea populară din Ardeal, întitulată „Canonul lui Sân Petru" şi scrisă de dl I. Paul, plină de mult umor şi viociune. Faptul că dl Paul distinsul profesor universitar din oraşul nostru, reîncepe activitatea publicistică, ne bucură mult. Publicul ardelean nu ştie că dl Paul, pe când era profesor la Iaşi, a scris o admirabilă povestire întitulată „Florică ceteraşul", publicată în revista „Viaţa Românească" şi apărută mai târziu într'un volumaş dintr'o bibliotecă populară. Prin povestirea aceasta, dsa s'a impus în literatura noastră ca un talentat scriitor, iar revistele şi ziarele din vechiul regat au vorbit mult şi elogios despre „Florica ceteraşul", care înfăţişează un crâmpeiu d n revoluţia moţilor dela 48. Această zguduitoare dramă a poporului român din Ardeal, care a fost revoluţia de sub comanda cratului Avram Iancu şi care poate fi un nesecat izvor de inspiraţie pentru scriitorii noştri, a fost redată în mod mişcător de dl Paul, el însuşi un fiu al moţilor de atunci. Dorim să vedem publicate şi alte comori literare din multele manuscrise ale prea modestului scriitor, care e profesoru I. Paul. In acest număr al „Transilvaniei" remarcăm deasemenea articolul dlui Sext l Puşcariu, despre literatura veche, precum şi scrisorile lui Odobescu către Bariţiu, publicate de dl pr fesor Bănescu. Rem rcăm deasemenea cronica interesa tă şi variată care încheie numărul.

*

„România nouă", suplimentul literar şi artistic din 5 Septe mvrie 1920, numărul 27, conţine un material variat şi preţios. Remarcăm articolaşul „Contribuţii", semnat de Ymer, prin care cu mult talent şi logică de fier, autorul distruge pretenţia bolşevismului de a fi un sistem sociologic. Versurile dlui A. Grigorescu, intitulate „Noaptea pe Dunăre", conţin câteva imagini minunate şi câ eva comparaţii reuşite. Nuvela „Ospăţul" a dlui M. Beldiceanu merită deasemenea a fi relevată. Cronica literară a dlui Alfred Moşoiu, despre volumul de versuri al dlui Nichifor Crainic, conţine observaţiuni juste şi caracterizări reuşite.

Dela Academia Română

La biblioteca Academiei Române s'au consultat în lunile Iulie şi August 1920, de 582 cetitori 1951 volume şi broşuri tipărite: de 14 cetitori s'au consultat 43 manuscripte, documente, cărţi vechi româneşti (1508-1830),

Colecţiunile Bibliotecei au sporit în această lună cu 765 volume şi broşuri, 300 numere de reviste române, 107 reviste străi e, 1 atlase şi hărţi, stampe şi portrete, 18 volume manuscripte, 75 documente, 75 fotografii, albumuri, foi volante, note muzicale, obiecte de muzeu şi monete.

Cronica sportivă

— Matchuri pentru cupa de argint. — Haggibor. — K. K. A. S. E.—1:1. — Victoria. — Universitari 2:1 — Serbările sportive la congresul studenţilor —

Viaţa sportivă din localitate are de înregistrat două evenimente importante: 1. Emulaţia celor şapte echipe de football din Cluj pentru a obţine cupa de argint, care se va decerne celei mai bune echipe şi 2. Pregătirile pentru marile serbări sportive, care vor avea loc la 12 Septemvrie cu prilejul congresului studenţilor.

Dumineca trecută au avut loc două matchuri. Intâiul s'a măsurat Haggibor, clubul cioniştilor cu K. K. A. S. E. (echipa tinerilor comersanţi). Cei dintâi, siguri de succes, au jucat dintru început cu prea multă încredere, ceeace le-a şi adus o mare desiluzie. Haggibor abia a isbutit să-şi asigure un punct în emulaţia pentru cupă, stabilind rezultatul final al luptei cu adversarul său la 1:1. Se înţelege, că publicul a fost prea pasionat de jocul agitat şi KKASE a secerat aplauze frenetice, când şi-a smuls goolul său. Suntem datori a spune însă, că aceste aplauze nu erau menite a sublinia jocul, altfel mediocru, al negustorilor, ci ele exprimau o bucurie a privitorului, de-a vedea lipsită de succes pe una dintre celea mai bune echip e ale Clujului. Haggibor rămâne, fără îndoială în linia primă a concurenţilor pentru cupa de argint.

Al doilea joc ni l-au oferit cele două echipe româneşti *„Victoria" şi Clubul Universitarilor.* Publicul numeros a avut ocazia să privească cu interes desfăşurarea luptei mult superioare celei dintâi. „Victoria" a jucat mai frumos şi mai cumpănit decât altădată şi cu toate aceste rezultatul de 2:1 obţinut în favorul său nu corespunde realmente superiorităţii sale vădite. Goolurile n'au fost prea clare şi absolut indiscutabile. Menţiune deosebită merită portarul Maksay, care cu deosebită abilitate a apărat mai multe lovituri primejdioase. Un gool l-a dat Komaromi, iar celălalt Cipciganu.

Clubul Universitarilor a jucat relativ bine, dacă luăm în consideare că dela începutul verii n'a mai făcut nici un antrenament şi că a trebuit să funcţioneze cu 5 oameni de rezervă. Meţianu (beck), Guga (beck), Vaţian (ce tru), Serb (aripa dreaptă) şi ceilalţi jucători de baştină au produs câteva lovituri viteieşti, dar lipsa lui Nichiu, C â nic şi Petica tot n'au putut-o suplini. Şi totuş suntem siguri că complectându-se echipa, universitarii vor prepara multe surprize în vehementa luptă pentru cupa de argint.

Nu facem nici o taină deci dacă spunem încă deacum, că avem deplină încredere atât în „Victoria", cât şi în Universitari, pentru a propune candidatura lor la premiul fixat. Vor avea de sigur adversari mai tari şi mai bine reputaţi în faţă şi cu toate aceste nutrim speranţa, că amândouă cluburile vor şti să tragă tot folosul din escelentele forţe, de care dispun.

Starea actuală a punctelor obţinute e: Victoria 2, Haggibor 1. KKASE 1. Universitar o (1).

*

După cât suntem informaţi toate preparativele pentru marea serbare sportivă a studenţilor universitari sunt terminate. Duminecă lumea sportivă va putea să admire pe cei mai buni gimnastici din România. Interesant e că şi cluburile sportive ungureşti din Ardeal iau parte la serbare, pentru a se măsura cu gimnasticii şi atleţii noştri.

Publicul român din Cluj are datoria să sprijinească aceste serbări, luând parte la ele. Într'adevăr, a penibil să vezi cum tinerii noştri sunt siliţi a aranja, „producţiile" în faţa unui public aproape esclusiv strein şi duşmănos. Sportul românesc e îndreptăţit să apeleze la sprijinul nostru mai ales aici într'un mediu amestecat, unde e nevoie ca să ne afirmăm, şi în chipul acesta, superioritatea de rasă.

Sp. M.

—

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Grundtvig şi Universitatea ţărănească

de ST. BEZDECHI, prof. univ.

Nici un neam pe lume nu e aşa de luminat cum sunt Scandinavii în general, şi Danezii în special, şi nicăeri nu cred să existe în stratul de jos al poporului, oameni sau femei care să stea pe o treaptă culturală aşa de înaintată.

Lucrul căruia i se datoreşte în prima linie acest progres obţinut într'un timp relativ scurt (acum 100 de ani Danemarca era pe un nivel cultural tot aşa de scăzut ca al ţărilor noastre) sunt aşa numitele Folkehjskole şcoli superioare pentru popor.

Ce sunt aceste şcoli?

Pentru a ne da seamă de rostul lor, trebue să facem abstracţie de ori-ce tip de alte şcoale cunoscute; ele sunt ceva aparte, o instituţie creată din nevoia sufletească a unui popor, şi, ca şi o plantă, ele nu pot creşte de cât în pământul în care au luat naştere. Priceperea acestui fel de şcolă trebue căutată în gândurile omului ce a întemeiat-o, Grundtvig (1792—1883). Poet, reformator, istoric, el poate fi considerat ca părintele spiritual al acestor instituţii. Gândul pe care se bazează inovaţia marelui reformator, a fost că Danezii trebue s'o rupă cu umanismul şi să înceapă o nouă eră de cultură, ce avea să fie preludiul unei renaşteri nordico-germanice. El explică decăderea poporului danez după 1864, că fiind pricinuită de depărtarea de evoluţia naturală istorică, şi caută să-l readucă pe calea mântuitoare, înturnându-l pe drumul desvoltării istorice firesti. Mijlocul prin care el crede că poate realiza acest lucru, este stăvilirea sau îndepărtarea umanismului, şi reînflorirea culturei nordice pe baze naţionale, care să-şi aibă rădăcina în viaţa şi în istoria poporului. Prin o educaţie a poporului pe baze etnice, el speră să producă o cultură unitară, care e temelia unei vieţi spornice şi roditoare.

Iată ideile din care a izvorît şcoala superioară pentru popor. Ea nu e un aşezământ de învăţătură în sensul obişnuit al cuvântului. Scopul ei nu e să dea stiinţă sau cunoştinţe practice, ci cultura, o concepţie despre lume fără însă ca prin aceasta să *popularizeze* ştiinţa.

Şcoala superioară îşi recrutează elevii, adulţi din straturile muncitoare ale poporului, şi mai cu seamă dintre plugari, vrea să-i aducă într'un raport personal cu cultura; prin prelegeri istorico-filozofice e vrea să-i aducă în legătură organică cu viaţa spirituală a naţiunei şi cu desvoltarea ei dealungul timpurilor — spre deosebire de „inculţi" cari pot foarte bine să-şi fi apropiat o anumită sumă de cunoştinţi şi deprinderi, însă cari stau într'o legătură foarte slabă şi artificială, cu cultura în mijlocul careia trăiesc: ea e deci o şcoală pentru tineretul poporului, în cea mai largă măsură.

N'a trecut nici o jumătate de veac decând s'au înfiinţat primele şcoli superioare pentru popor în Danemarca, şi azi numărul lor s'a ridicat la 71; fiind cercetate de 30% din populaţia rurală.

Unul dintre pionerii acestei şcoli a fost prof. Chr. Flor. Iată ce spune el în schiţa lui de program pe care o trimite în 1844 guvernului din Copenhaga, cerând încuviinţarea să întemeieze prima şcoală superioară în Schelswig:

„Scopul pe care ni l'am propus, e să întemeem un aşezământ, în care ţărani şi burghezi, pot să îşi însuşească dexteritâţi ce le pot fi plăcute şi folositoare, *nu atât privitoare la cariera sau meseria lor particulară, cât la poziţia lor ca fii ai ţărei şi cetăţeni ai statului.* Aşadar aşezământul e menit să aibă o bună înrâurire atât asupra vieţii lor private casnice, cât şi acelei publice cetăţeneşti. O numim şcoală superioară, pentru că n'are să fie o şcoală obişnuită de băeţi, ci un aşezământ de învăţătură, atât pentru tineri după vârstă de confirmaţie, cât şi pentru adulţi şi oameni maturi — şi o numim şcoală superioară pentru popor, pentru că pot avea acces la ea membri din orice clasă socială, deşi în primul rând ea e gândită pentru ţărănimea de la care mai cu deosebire îşi aşteaptă şcolarii."

Şcoala aceasta se ocupă cu tineretul de la ţară; asta e temelia ei pedagogică. Ea are de scop să scoată pentru câtva timp pe plugari şi pe muncitori de tot felul din vârtejul vieţei materiale şi să-i ducă în împărăţia idealismului. Intr'un astfel de aşezământ nu e vorba de o grămădire sistematică de cunoştinţi şi de învăţarea lor pe dinafară; ci e vorba mai înainte de toate de trezirea puterilor ideale, de lărgirea cercului inteligenţei. De aceea într'o astfel de şcoală domneşte numai cuvântul viu, şi personalitatea dascălului. „Şcoala populară e şcoala cuvântului viu."*

* F. A. Holmann Şcoală sup. pop. daneză.

Punctul central în acest învăţământ îl formează elementul naţional popular. Ea nu are de scop să dea o sumă de cunoştinţe speciale şi nici să formeze o minoritate aristocratică, ci să dea tuturora o cultură generală mai largă, necesară ori cărui om, ori cărui muncitor, fie că lucrează pe hârtie, ori cu plugul sau cu ciocanul. Ea desvoltă simţul social în cadrul unei naţiunei, pornind de la o bază etică, creştinismul.

Cronica politică

Opoziția federalistă este încă în așteptarea unei colaborări cu guvernul, cu toate desmințirile care s'au dat și de o parte și de alta. Se pare chiar că s'au fixat și termene până când această colaborare ar putea să fie posibilă, și anume, până la redeschiderea parlamentului.

Insistența cu care se tot vorbește de eventualitatea unei astfel de colaborări are nevoe însă de o explicație. Se cere, în adevăr, o justificare politică a faptului acesta. Se știe doar înverșunarea cu care între opoziția federalistă și partidul generalului Averescu s'a dat lupta și în alegeri și în parlament. Ambele tabere își disputau dragostea sinceră de țărani, baza exclusivă a denumirei ce-au luat-o, unii „țărăniști" și alții „ai poporului". Cu drept cuvânt, după violența întrebuințată, ca și după ridicolele deosebiri în atitudine și sisteme de gândire politică, la orice ne-am fi putut aștepta, numai la o colaborare a acestor elemente nu. Atunci desigur, se ivește întrebarea: ce anume poate uni cele două tabere înverșunate până acum?

Un singur răspuns este la aceasta, și anume: frica de impunerea logică a venirii la putere o partidului liberal.

Dușmane între ele, cele doua partide demagogice, își dau desigur mâna în fața dușmanului comun ce-l apreciază în autoritatea și prestigiul trecutului de acțiune al partidului liberal național.

Numai astfel se poate explica faptul că, deși prin declarațiunile categorice ale dlor Averescu și Vaida s'a desmințit colaborarea, ea totuși se anunță.

Patima politică nu cunoaști limite.

Logodna principesei Elisabeta cu fostul diadoch al Greciei

In legătură cu știrea apărută atât în gazetele românești cât și în cele străine, privitoare la logodna principesei Elisabeta cu fostul diadoch George al Greciei, dăm după ziarul „Excelsior" amănunte interesante și considerațiuni cari dovedesc cum este privită în cercurile pariziene politice și mondene proectul acesta de căsătorie, căruia i s'a dat un început de realizare prin anunțarea logodnei.

Iată ce scrie ziarul francez:

S'a anunțat logodna principesei Elisabeta a României cu prințul George al Greciei, fiul cel mai mare al fostului rege Constantin.

Principesa Elisabeta este cunoscută Parizienilor, cari au avut prilejul, la multe ceremonii oficiale sau reuniuni mondene, să admire silueta sa elegantă, grația sa neasemuită și puritatea profilului său, luminat de o privire adâncă.

Se știe, că principesa Elisabeta-Charlotta-Iosefina-Victoria-Alexandra, fiica mai mare a regelui Ferdinand și a reginei Maria, s'a născut la Castelul Peleș, la 29 Septemvrie 1894, și că ea împărtășește gustul foarte puternic al mamei sale pentru cultura literară și artistică franceză.

Prințul George, fostul diadoch, duce de Sparta, născut la Castelul Tatoi, la 7 Iulie 1890, este mult mai puțin cunoscut Parisienilor.

El avu cu atât mai puțin prilejuri de a se face cunoscut în societatea franceză, cu cât mama sa, regina Sofia de Prusia, a avut o mare influență asupra lui și i-a orientat studiile spre Germania. Prințul George urmă cursurile universităților germane, și nu deveni maior în armata greacă decât după ce trecuse prin Academia militară din Berlin.

Intâlnirile, cari s'au sfârșit prin logodna anunțată între prințul George, astăzi un simplu particular și principesa regală Elisabeta a României, au avut loc la Lucerna, unde-și face deobiceiu vilegiatura fosta familie regală greacă.

Căsătoriile între familiile domnitoare cu toate condițiunile de convenință și sentiment pe cari le cer ca și căsătoriile celorlați muritori sunt totuși pradă opinii publice, care caută și descoperă câteodată și motive de ordin politic.

Rațiunea de stat apare însă ca foarte puțin clară în căsătoria aceasta. In colonia greacă din Paris nu se ascunde mirarea sau o indiferență desăvârșită cu privire la această știre, și toată lumea este de acord în a recunoaște că fostul diadoch n'are aproape de loc șanse să pună vreodată pe cap coroana Greciei pe care o poartă fratele său mai mic, Alexandru, prinț de Danemarca și rege al Greciei, sub egida lui Venizelos.

In cercurile românești dela Paris se păstrează o tăcere de cosemn în privința căsătoriei proiectate, cu toate că nu încetează elogiile despre frumusețea, inteligența și sufletul principesei Elisabeta.

Persoane cari se pretind bine informate insinuează că în afară de considerațiunile sentimentale cari ar ajunge să lămurească totul, prințul George n'ar fi supărat să intre din nou în grațiile Aliaților și ale poporului grec luând în căsătorie pe o prințesă plăcută, a cărei familie nu numără decât simpatii printre guvernele Antantei.

Pornind de aci, până la presupunerea că fostul diadoch ar schița o încercare de apropiere de Venizelos pentru a hotărî pe marele bărbat de stat grec să încurajeze veleitățile posibile ale regelui Alexandru de a părăsi grijile puterii, nu era decât un pas.

Cei obișnuiți să facă pronosticuri de felul acesta nu puteau să nu-l treacă.

In realitate, în cercurile oficiale grecești, aceste svonuri nu se bucură decât de neîncredere. In general știrea este primită fără alt comentaru și toată lumea se arată foarte sceptică, dacă nu asupra planurilor personale ale fostului diadoch, cel puțin asupra raporturilor ascunse cari pot exista între ambițiunile prințului George și căsătoria sa cu principesa Elisabeta a României.

Reproducem și noi cele publicate de marele ziar parisian cu adăogirea că ar fi bine și nimerit să se știe precis dacă știrea este întemeiată sau nu întrucât o căsătorie ca aceasta, ieșind din cadrul redus al intereselor de familie, privește și interesele țării.

ANTIDINASTICISM?

Pe lângă atâtea alte idei și curente subversive a mai răsărit în Capitală și antidinasticismul reprezentat de un ziar străin de interesele neamului și scris de străini, care deși e abia la nrul 72, ni-a edificat totuși complect asupra tendințelor sale.

Astfel în fiecare zi administrează cetitorului, deocamdată cu timiditate, otrava urei și disprețului pentru membrii familiei regale. Ecou al intrigilor și inventator al vremurilor, strecoară zi cu zi, în informații și articole atacuri și acuzațiuni la adresa Dinastiei, desigur, cu scopul, comun agitatorilor revoluționari, de a o zdruncina cât mai mult.

Răsboiul intregitor și admirabila atitudine a Augustei noastre Familii regale a făcut-o iubită și respectată însă atât de mult încât nu poate fi atinsă de noroiul și injuria perfidă.

Intreg poporul dela un hotar la celalalt este stăpânit de iubirea și devotamentul cel mai sincer cu care stă gata să facă zid nepătruns în jurul Dinastiei.

Poporul românesc își iubește Regele.

Instrăinarea presei

„Viitorul" publică următoarele:

Acum cât va timp a apărut în „Monitorul Oficial" actul constitutiv și statutele societății „Editura României Noui", societate anonimă, care, de fapt, nu este decât „camuflarea" societății anonime „Adevărul", ale cărei acțiuni au fost cumpărate acum câteva luni de casa Blank.

Din modul cum este compusă lista „fondatorilor" se vede că noua societate e constituită numai de formă, și că adevărații proprietari ai „Adevărului", sunt exclusiv conducătorii băncei Blank.

Bine-înțeles că au fost câte-va personalități cari au primit să dea concursul lor la o asemenea operă culturală.

Din actul constitutiv al nouei societăți se vede că cel mai mare acționar este tot soc. „Adevărul", căreia i s'au atribuit acțiuni în valoare de 25.514.500 lei. Restul capitalului a fost subscris astfel: dl A. Blank 10 mil. și jum., dl N. Tabacovici sub-director al băncei Blank 5 milioane, dl Em. Samitca 5 mil., dl P. Antonescu, arhitect. 3.750.000 lei, G. Țițeica, profesor, 100.000 lei, apoi două personalități din lumea artistică, pictorul I. Steriade 75.000 lei și maestrul George Georgescu 75.000 lei.

Dacă ținem seama că „Adevărul" e tot al d-lui Blank, că sumele cele mai mari sunt subscrise de d-sa și de funcționarii băncei d-sale, — se vede că nu e în toată această chestiune vorba decât de o societate de formă, și că în fond singur dl Blank e proprietar.

„Editura României-Noui" este firma nouă sub care se ascunde numele vechiu și politica internațională a unor ziare ca „Adevărul" și „Dimineața", cumpărate spre a servi interesele internaționale ale unei case de bănci.

Asemenea afaceri n'au desigur nimic comun cu răspândirea culturei.

In chestia avocaților

Cu prilejul refuzărei înscrierii în barourile din Ardeal a avocaților din vechiul Regat, în ziarele „Infrățirea" și „Voința" au apărut, sub semnăturile dlor profesori universitari Porutiu și Onișor, două articole prin care se stăruie în concepția că avocații din vechiul Regat nu se pot înscrie în barourile din Ardeal. Motivul pe care se întemeiază susținerea acestei teze este că în conformitate cu legile care s'au menținut în vigoare, avocații din vechiul Regat nu ar avea calificația necesară.

Dacă ne-am lua numai după aparența acestui argument și nu am ține seamă și de schimbările de fapt am putea crede că au dreptate susținătorii acestei teme.

E drept că printr'un decret al Consiliului Dirigent s'au menținut în vigoare legile existente în teritori le alipite; dar nu trebuie să scăpăm din vedere că, în încurcătura pornită din schimbarea administrației, Consiliul Dirigent nu a fost în măsură să prevadă toate nevoile și toate situațiile dificile pe care le provoca asemenea decret. Și un asemenea caz este desigur și acel al avocaților din vechiul Regat.

E fapt, cu neputință de contestat, că, în urma unirei, au trebuit să cadă toate barierile și toate granițele între ceeace s'a numit România liberă și cea subjugată. Urmarea logică a acestui fapt a trebuit să fie că oricine a practicat o profesiune liberă, de avocat, doctor, inginer, oriunde în cuprinsul vechilor și nouilor hotare, acum în granițele României-Mari, deasemenea, fără excepțiune, poate practica aceeași profesie. Drepturile câștigate mai înainte într'o parte a țărei nu pot fi alterate după nici o concepție serioasă în cealaltă. După cum deasemenea nu se poate admite ca avocații din teritoriile alipite să nu fie admiși a pleda la instanțele din vechiul Regat. De altfel de această părere pare a fi și dl prof. Onișor.

Noi credem că ar fi o anomalie și inconsecvență, tocmai din această cauză, ca un avocat din vechiul Regat să nu fie totuși primit în instanțele din teritoriile alipite.

Noi credem deasemenea că nu aceasta a putut să fie nici în intențiunea Consiliului Dirigent când a decretat menținerea legilor în vigoare sub vechea stăpânire. N'a putut să fie, desigur, împiedecarea profesioniștilor liberi de a-și exercita profesiunea.

Dar, de altfel, un fapt concludent, care dovedește că nu aceasta ar fi putut să fie intențiunea Consiliului Dirigent, este, desigur, acela că însuș C. D. a numit în magistratura din Transilvania avocați și licențiați din vechiul Regat, fără nici o excepțiune și pe aceeași bază de calificație pe care mai apoi s'a respins înscrierea în barou. Pe baza aceluiaș argument ce se aduce pe temeiul legilor vechi în vigoare s'ar fi putut exclude dela numire orice magistrat din vechiul Regat.

Ori se poate spune că cineva e bun pentru magistrat, prin titlurile ce le are, și, tot cu aceleași titluri, nu e bun de avocat?

Dar, în această chestiune, mai trebuește luat în considerare și faptul că tribunalele și judecătoriile n'au putut refuza de a primi în instanță ca reprezentanți ai părților, avocați din vechiul Regat, după cum nici dincolo nu au fost respinși. Ba, mai mult, dincolo sunt cazuri, când dela început s'a admis înscrierea și în barouri, deși s'ar fi putut ca, pe aceeași bază de judecată, să nu se admită nici acolo asemenea înscriere.

Dr. Iuliu Popescu,
Consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție.

Situația politică în Turcia

Se știe că ministerul prezidat de Damad Ferid a semnat în numele Turciei tratatul de pace dela Sevres și după cum este situația în Turcia de stabilitatea acestui minister depinde aplicarea tratatului. Dar prin remanierea cabinetului, Damad Ferid și-a înmulțit adversarii politici nu numai printre kemaliști dar chiar în propriul lui partid.

In adevăr „Intelegerea liberală" care până acum a susținut toate cabinetele prezidate de Damad Ferid, printr'un manifest îi retrage încrederea acordată, declarând că îl va combate cu aceeiași energie cu care a luptat ani de-a rândul contra junilor turci.

La acțiunea „Intelegerii liberale" s'au raliat și șefii celorlalte partide așa că în politica internă Damad Ferid a rămas izolat.

Celelalte grupări ca „Pace și Mântuire" și „Liga încercaților politici" ele nu grupează de cât câteva personalități mai mult sau mai puțin doritoare de a juca un rol politic.

Sprijin popular nu au, fiindcă programul lor descentralizator pare contra intereselor rasei dominante.

Motivul opoziției contra lui Damad Ferid este că el nu a consultat nici un partid cu ocazia remanierii cabinetului.

Unul din foștii lui colaboratori Djemil Paşa fost ministru de lucrări publice și fost delegat la Conferința păcei a trimes sultanului textul demisiei prin care se ridică cu violență contra lui Damad Ferid acuzându-l că lucrează fără a ține socoteală de colegii săi din Cabinet și că lucrează în mod arbitrar și absolutist.

De altfel e adevărat că el se menține la putere numai mulțumită cenzurei. Sistemul actual de cenzură preventivă a gazetelor e jumătate turcesc, jumătate aliat, adică cenzorii turci fac cunoscut celor francezi, englezi, italieni, pasagiile care trebuesc suprimate.

E adevărat că numai cenzorii aliați sunt în măsură sau nu să suprime pasagiile cu pricina, dar o fac împinși de cererile inzistente ale biroului de presă turcesc.

La nevoie intervine chiar Damad Ferid pe lângă comisarii aliați.

In aceste condițiuni e cu neputință a scrie contra ministerului care, de altfel, nu-și datorește rămânerea la putere decât ocupației aliate.

Intre Damad Ferid și Mustafa Kemal e o luptă pe viață și pe moarte. Marele vizir nu vrea să amnistieze pe șeful mișcării revoluționare, nici pe oricare alt promotor al ei.

Totuși numeroși politiciani din Constantinopol cred că după semnarea tratatului de pace e necesară o politică de împăciuire singură în stare să aducă liniștea în Azia-mică, neîmpingând la desperare pe naționaliștii kemaliști.

dj.

INFORMAȚII

Guvernul a primit ştiri particulare după cari se spune că în Rusia a izbucnit o puternică contra-revoluţie pentru răsturnarea sovietelor. Contra-revoluţia a reuşit în multe oraşe.

*

Guvernul a luat măsura de a închide în mod provizoriu graniţa cu Bulgaria până la efectuarea operaţiunilor de schimbare a rublelor.

Măsura a fost luată pentru a pune capăt contrabandelor. Se ştie că mare parte din ruble s'au introdus prin Bulgaria.

*

Un atentat la viaţa dlui Maior Cernat s'a produs Sâmbătă în următoarele împrejurări:

Pe când dsa pleca de acasă cu automobilul însoţit de fratele dsale inginer Ştefan Cernat, un glonţ de revolver s'a tras asupra automobilului de către un necunoscut. Dl inginer Cernat a fost rănit în piciorul stâng.

Se fac cercetări pentru a se dovedi cine este autorul acestui atentat, al cărui mobil nu poate fi de cât răzbunarea. Sunt bănuiţi câţiva comunişti din partea cărora dl maior Cernat primise scrisori de ameninţare.

*

Accidentul artistei Ventura la Paris. Celebra artistă română dela Paris a fost victima unui accident de automobil în urma căruia şi-a rupt un picior.

*

Ministrul Ungariei la Bucureşti. In urma numirei colonelului Stârcea ca ministru plenipotenţiar la Budapesta, guvernul ungar a înştiinţat numirea contelui Szecheny ca ministru la Bucureşti.

*

Ziarul „România" îşi anunţă reapariţia, sub direcţiunea dlui Virgil Popescu, ceeace înseamnă că dl Goga a câştigat politica dela Cluj. România va reprezenta deci politica dlui Goga.

*

Ni se comunică din Arad că s'ar fi descoperit o stampilă falsă cu timbrul special „România" pentru stampilarea coroanelor. Se vorbeşte de arestarea a opt indivizi, cari afirmă că s'ar fi stampilat numai 50—80.000 coroane.

S'a constatat că s'au stampilat mai multe sute de mii de coroane.

*

Pentru concursul atletic aranjat cu ocazia *Congresului tuturor studenţilor* au sosit până în prezent peste 70 de inscrieri dela diferitele cluburi din ţară. Aranjarea acestui concurs este o ideie fericită atât din partea organizatorilor congresului cât şi a Clubului Sportiv Universitar.

*

Domnii acţionari ai Băncii Centrale pentru industrie şi comerţ s. p. a. sunt convocaţi la adunarea generală extraordinară, care se va ţine în localul Camerei de comerţ din Cluj, Vineri în 24 Septemvrie a. c. la ora 9 a. m.

Deoarece în programul adunării generale sunt chestiuni, cari conform statutelor reclamă prezenţa a cel puţin 30 acţionari, cari să reprezinte cel puţin jum. din acţii, facem cunoscut prin aceasta, ca în caz când aceasta condiţiune nu ar fi îndeplinită adunarea generală este convocată din nou pe ziua de 25 Septemvrie ora 9 a. m. tot în localul Camerei de comerţ din Cluj, când se vor lua hotăriri valide, oricare ar fi numărul acţionarilor şi al acţiunilor reprezentate.

Ordinea de zi va fi:

1. Hotăriri asupra fuziunei cu „Haţiegâna" inst. de credit şi economii Haţieg.

2. Schimbarea articolelor 1, 4, 5, 8, 9, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 32, 33, 34 şi 36 din statut.

3. Votarea statutului de pensiune a funcţionarilor.

Domnii acţionari cari doresc a lua parte la această adunare generala sunt rugaţi a se prezenta la ora 8 a. m. spre a se înscrie şi legitima.

*

S'a primit demisiunea dlui inginer inspector general cl. I. Casimir Grigore, pe ziua de 1 Septemvrie, din postul de director general al porturilor şi căilor de comunicaţie pe apă.

*

Dnii Moise Enciu şi Păclişanu, doctori în teologie, au fost numiţi inspectori generali în ministerul cultelor şi artelor.

*

D. N. Popovici, doctor în teologie, a fost numit subdirector în acelaş ministeri al cultelor şi artelor.

*

Preotul Ancuşa, doctor în teologie, a fost numit subdirector în acelaş minister.

*

Ministerul de războiu direcţia 6-a sanitară — invită pentru ultima oră pe studenţii în medicină din anul al 5-lea şi pe absolvenţii facultăţii de medicină din Bucureşti — să-şi comunice urgent ultimul domiciliu — contrar vor fi concentraţi ca măsură disciplinară.

*

In cursul lunei Octomvrie, se va ţine congresul directorilor şcoalelor de meserii, spre a se discuta chestiunile în legătură cu reorganizarea învăţământului meseriilor.

*

Dl It.-colonel Savian Bădulescu fost prefect de Muscel — a fost numit inspector general administrativ.

*

Comisiunea de anchetă dela Arsenal şi-a continuat lucrările stabilind la faţa locului modul cum s'a produs incidentul.

Au fost interogaţi câţi-va dintre ofiţeri şi şefii de ateliere.

Comisiunea şi-a suspendat deocamdată lucrările până la întoarcerea din concediu a dlui Popovici Taşcă, secretaru general al ministerului de interne.

*

Dr. Emil Th. Jellea, inspector central, delegat al Ministerului Muncii şi Ocroticilor Sociale, însărcinat a face cercetări şi studii asupra tuturor instituţiunilor publice şi particulare cu caracter de asistenţă socială din Cluj şi întreaga Transilvanie.

Dl Jellea împreună cu d-na Sidonia Docan a vizitat până în prezent azilul de copii, Căminul surorilor de ocrotire socială, căminul ucenicilor de meserii, şi azilul săracilor.

*

Dnii ingineri membri ai asociaţiunei generale a inginerilor din România secţiunea Cluj sunt rugaţi a se aduna în număr cât mai mare în localul asociaţiei Sâmbătă 11 Septemvrie ora 16, când sa va ţinea şedinţa de constituire.

*

Ancheta cu cercetarea cauzelor care au provocat incendiul din gara Iaşi, la magaziile vămei şi la economatul căilor ferate, a stabilit că focul a luat naşterea de la o ţigară aruncată.

*

Stagiunea teatrului naţional din Iaşi s'a deschis cu piesa „Vlaicu Vodă", de Al. Davila.

*

In Bucureşti s'au închis toate cinematografele ca protest contra noilor taxe impuse de autorităţi.

*

Deşi ne-am spus din primul moment cuvântul hotărât pentru repararea greşelii, şi jignirei chiar, ce s'a adus avocaţilor din vechiul Regat, cărora li s'a contestat capacitatea şi dreptul de a face parte din barourile ardelene, totuşi, dupăcum se ştie, lăsând liberă discuţia, am publicat şi părerea opusă a dlui. Prof. Onişor.

Rezervându-ne însă dreptul de a spune ultimul cuvânt, acum suntem în măsură de-a aduce în sprijinul acestui cuvânt şi glasul autorizat al unui înalt magistrat ardelean pe care îl publicăm.

Concursul de pluguri autotractoare

Lipsa de muncitori agricoli precum şi aceea de atelaje a făcut tot mai necesare şi în acelaş timp mai urgentă întrebuinţarea şi la noi a plugurilor autotractoare.

Pentru aceasta Ministerul de agricultură a început o serie de studii experimentale asupra diferitelor tractoare pentru care a fixa un anumit număr de tipuri care răspunzând nevoilor vor avea exclusivitatea dreptului de a fi importate.

Zilele trecute a fost rândul autoplugului sistem „Hansa Lloyd."

Demonstraţiunea s'a făcut la ferma de la Herăstrău a ministerului, cu una din cele două maşini din acest sistem, pe care ministerul le a cumpărat de probă.

Ministerul a fost reprezentat prin d. unei Vâlceanu şi alţi funcţionari superiori. N'au lipsit nici amatorii particulari.

Şi pare că sistemul de autoplug ri încercat eri, a satisfăcut asistenţa.

Cu toată înfăţişarea lui rigidă, autatractorul are flexibilitatea necesară unei bune arături. Motorul e astfel dispus şi capsulat, în cât e feri it de depozitarea umedăriilor care i-ar îngreuna funcţionarea şi graţie acestui dispozitiv, poate fi pus în funcţiune şi benzină grea.

O altă caracteristică a sistemului, e construcţia roţilor, care pot fi adaptate instantaneu ori cărui fel de teren, prin colţi mobili.

In sfârşit, legătura între plug şi tractor e aşă făcută, în cât brazdărele nu-şi schimbă nici oda ă direcţia.

In legătură cu aceasta, dăm ştirea, că ministerul e pe cale dea organiga lângă Călăraşi, un concurs de autopluguri la care să participe un cât de mare număr de sisteme.

Nu putem încheia această dare de seamă de cât amintind, că la Chartre, (Franţa) se va ţine între 1—6 Octomvrie, eele mia mari concurs de pluguri din câte s'au înregistrat până acum. Vor participa 150 de sisteme, ne un teren de 1200 Ha.

Tocmai în dorinţa pe care am exprimat-o la inceput, — ca neocultura să se intensifice la noi, — suntem de părere, că la concursul dela Chartre, câţiva reprezentanţi autorizaţi ai României nu vor avea de cât de câştigat.

Dist.

Revista Presei

Greva permanentă

„Românul" din Arad scrie următoarele rânduri sub titlul Greva permanentă:

„Greva a devenit acum permanentă Când înceată la Ga aţi, ea începe la Arad, când am satisfăcut pe tipografi, încep muncitorii dela Căile Ferate. Nu se munceşte nimic, producţia se micşorează progresiv şi societatea ofere şiptoamele descompunerii.

Individul trăeşte pentru moment, dar totalitatea indiviziilor trăieşte pentru viitor. Adevărul acesta e absolut neglijat în ţara aceasta. Muncitorii, cari nu voesc să contenească cu grevele, sunt duşmanii organismului social şi sunt duşmanii intereselor lor proprii. Faţă de muncitorii aceştia societatea, care voeşte să trăească, trebue să afle remediu. Este acum evident, că muncitorimea din ţara aceasta s'a contagiat de fantâsma comunismului. Trebuie să alegem acum între Apus şi Orient. Dacă nu voim să ajungem la barbaria rusească, trebuie să punem cu orice preţ stavilă încercării comuniste. „Factorul cel mai determinat al polit cei sociale este poltronăria guvernului" — zice atât de adevărat apostolul syndicalismului Sorel. („Reflexions sur la Violence".)

Muncitorimea organizată este o minoritate infimă a societăţii noastre. Mişcările ei recente visează distrugerea organismului nostru social. Noi suntem apostolii progresului social şi mărturisim evangelia muncii, luptăm pentru crearea anui stat al muncii, în care munca să fie măsurătoare ierarhiei sociale, dar tocmai pentru a salva acest sacru principiu al civilizaţiunii, cerem muncitorilor muncă, nu negaţiunea muncii, care este grevă.

Intensificarea culturei naţionale

„Viitorul" scrie, între altele, următoarele cu privire la cultura naţională:

Nevoia intensificărei culturei naţionale, în licee, este cu modul acesta şi mai ales în condiţiile actuale de viaţă istorică a neamului nostru, o necesitate de adaptare:

Dacă nu vom şti să evoluăm în ceastă direcţiune vom fi în stare de înferioritate faţă de cei ce ne înconjură şi faţă de cei ce trăesc în statul nostru. Concluziile suns uşor dn tras.

Intensificarea culturei naţionale se impune astfel ca o nevoie a timpului şi a momentului istoric.

Noi stăpânim în noua formaţiune a României Noui, masse compacte de naţionalităţi streine, din care unele — cea ungară din Ardeal, şi cea germană din Bucovina — erau dominate şi formau naţionalitatea stăpânitoare. In afară de aceste naţionalităţi privilegiate avem în năuntrul ţărei mulţi Ruşi, Şvabi, saşi, etc., fiecare cu tradiţiile lor culturale şi mai ales cu tendinţele de alipire la cultura din care au fost desprinşi prin situaţia României Noui.

Pentru a putea stăpâni tendinţele culturale centrifuge faţă de cultura românească este nevoie astfel de o superioritate culturală românească vrednică de a impune şi a se impune celorlalte culturi disparate.

Pentru muncitorimea română

Din „Avântul"

Muncitorimea franceză, dându-şi seamă de ceeace însemnează o mişcare grevistă, n'o întrebuinţează decât în cazuri extreme. Şi nu se va putea imputa socialismului francez, lipsa de competinţă sau de „spirit revoluţionar."

Muncitorimea română, care e oircând susceptibilă de a fi târîtă în a ţuni greşite, trebue să ia aminte: din toate părţile o pândesc făgăduieli distrugătoare. In locul confuziei primească adevărurile şi urmeze calea luminoasă indicată de minţi întregi şi într'adevăr pătrunse de învăţăturile socialismului ştiinţific.

Pilda muncitorimei franceze, în chestia grevelor să-i fie bun sfătuitor!

——

Românizarea Clujului

Românii, cari vizitează pentru prima dată Clujul, rămân miraţi când văd că străzile, pe care umblă, nu şi-au perdut încă numele unguresc şi că multe încă mai amintesc numele oamenilor glorioşi ai ungurilor.

Aspectul firmelor iarăşi, nu face pe toată lumea să creadă că s'ar găsi într'o ţară românească, întru cât mare parte n'au suferit nici o schimbare evidentă de când sunt Românii stăpâni peste acest oraş.

Tăbliile străzilor

Numirile vechi ale stradelor de multe ori, te face să-ţi chinueşti mintea şi adeseori eşti nevoit să rătăceşti prin oraş ceasuri întregi până să dai de localul autorităţei sau de locuinţa prietenului cu adresa, după denumirea ceu nouă a străzei.

Faptul că, până acum, nu s'au înlocuit decât la vre-o câteva străzi tabliile, aduc multe neajunsuri intereselor vizitatorilor şi locuitorilor Clujului.

Vroind o informaţie exactă, un funcţionar al Primăriei mi-a spus ca înlocuirea tuturor tăbliilor cere o cheltiuală mare, pe lângă greutatea procurărei materialului pentru turnatul lor.

Deşi, motivele expuse mai sus s'ar părea că ar avea în ele şi ceva serios, opinia publică văzând că Clujul în privinţa românizărei a rămas cu totul în urmă, nu şi-a putut stăpâni nervii fără să scoată câte-va etichete de străzi şi să sfarme vre-o două firme, într'o seară din vara aceasta.

Probabil că, autorităţile nu au înţeles cum aveau datoria ele să lucreze mai departe.

De ce e nevoie

Deoarece, Clujul are nevoie să treacă la o fază de românizare, şi cum totodată nu este angajată direct nici o autoritate, care să se ocupe numai de această importantă chestiune, noi propunem să se formeze o comisiune, compusă din români cu tragere de inimă, care sa lucreze în aceasta direcţiune prin mijloace legale.

Din activitatea ei, cu privire la firmele prăvăliilor şi la denumirile străzilor s'ar putea vedea, după un scurt timp, cum gramatica şi stilul limbei româneşti, nu ar mai fi schilodite prin traduceri departe de-a fi înţelese de cei ce ştiu româneşte.

Ea singură numai ar aduce la îndeplinire ordonanţa dată, prin jurnalul Consiliului de miniştri No. 1871, publicată în monitorul oficial din 9 Iulie 1920.

Cu un cuvânt, ar ajunge şi Clujul să aibă un aspect mai românesc, după cum îl au alte oraşe ale Ardealului.

Wij.

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

In fine mult așteptatele scuze germane s'au produs: von Simons, ministrul de externe al Germaniei le-a exprimat Ambasadorului Franței la Berlin conformându-se în totul notei franceze dela 30 August, dând în acelaș timp asigurarea că guvernul german va veghia pe viitor la evitarea unor astfel de incidente neplăcute.

Nu s'a ispravit bine cu exprimarea acestor scuze și a început anchetarea turburărilor din Silezia superioară Polonezii indignați de parțialitatea maiorului Ottley delegat englez în comisiunea de anchetă și rudă cu Lloyd George au cerut îndepărtarea lui amenințând cu noui turburări.

Trupele de ocupație italiene nu sunt nici ele simpatizate și de aceea n'au nici o autoritate. De aceea sunt de prevăzut noui tulburări și mai sângeroase.

Trupele italiene trimise să facă ordine în Silezia s'ar întoarce mai bine în Italia unde sunt mult mai necesare pentru potolirea exceselor muncitorești.

In adevăr în urma pretențiilor exagerate de noui salarii ale lucrătorilor metalurgiști și având în vedere lipsa materiilor prime și prețul exorbitant cu care s'ar vinde produsele metalurgice, dacă s'ar accepta pretențiile muncitorești, federația patronilor metalurgisti a hotărît închiderea uzinelor. Lucrătorii au ocupat uzinele instituind consiliile muncitorești ca organe de conducere.

Până acum lucrurile stau aici.

De pe frontul polonez nimic nou.

Prințul Sapicha ministru de externe al Poloniei a plecat la Riga în vederea începerei tratativelor de pace.

Ultime informații

Se anunță din Lugoj că sindicaliștii internaționali fac o întinsă propagandă printre lucrătorii din Petroșeni și Vulcani pentru a declara grevă.

Se crede că în scurt timp va izbucni o grevă generală în întreg Ardeal.

In legătură cu aceasta Sindicatul național al lucrătorilor din Vulcan, într'o ședință ținută la 6 Septemvrie au hotărît să nu înceteze lucrul în cazul unei eventuale greve generale proclamată de internaționaliști.

*

Se vorbește de apropiata logodnă între A. S. Regală Principesa Elisabeta și regele Manuel al Portugaliei. Ziarele franceze vorbesc însă de logodna Alteței sale cu fostul diadoh al Greciei. Care-i adevărul?

*

Se pregătește remaniarea tuturor prefecților din țară la sosirea Dlui Argetoianu.

*

Dl ministru Cudalbu a avut o lungă întrevedere cu dl ministru general Văleanu pentru a discuta împreună măsurile ce trebuesc luate pentru repararea mașinelor și vagoanelor din atelierile Căilor ferate.

*

Socialiștii bucovineni adunați în congres au proclamat, printr'o moțiune, de șef pe dl Grigorovici, cunoscutul socialist moderat.

*

La 18 Septemvrie se întrunesc membri Sinodului din toată România, constituiți în constituanta bisericii, împreună cu foștii ministri de culte și cu profesorii universitari de teologie, pentru a se hotărî normele după care se va face unificarea bisericei române. Din sinul acestei adunări se va alege o comisiune restrânsă pentru elaborarea proiectului de lege.

*

Misiunea italiană anunțată a sosit în Capitală. Peste 2 zile va pleca la Sofia.

*

La consiliu de miniștri de eri dimineață s'a hotărît să se lase liber exportarea în străinătate a făinei de grâu disponibilă.

Deasemenea s'a hotărît închiderea granițelor la Nistru și Dunăre pentru împiedecarea contrabandelor de ruble care vor fi schimbate peste 15 zile.

*

Dl Trăsnea Greceanu a fost numit ministru plenipotențiar al României la Lisabona.

*

Dl senator Hințescu refuză a eși pe teren pentru a da satisfacție colegului său, dl senator Guriță, cu care a avut regretabilul incident la ultima ședință a senatului.

*

Indivizi necunoscuți au tăiat firele telefonice, izolând astfel Petroșenii. Se fac cercetări.

*

In urma telegramei apărută în ziarul „Luptătorul" prin care se anunța o cooperare a armatei maghiare cu Polonii a cărei preț ar fi retrocedarea orașelor Arad și Oradea-Mare, dar mai ales în urma zvonurilor cari circulă că în Ungaria ar fi isbuonit revoluția și că armata maghiară ar fi atacat în noaptea de 5 pre 6 Septemvrie pe grănicerii noștri dela punctele Salonta-Mare și Satu-Mare, o mare panică și îngrijorare s'a predus în rândurile Românilor.

*

Germania a fost dezarmată

Comisiunile însărcinate cu verificarea distrugerilor, predărilor și transformărilor prevăzute ale materialului de răsboi german au lucrat mult și bine.

Sunt trei comisiuni: marină, aeronautică și răsboi.

Toate vasele și avioanele au fost predate sau distruse.

Comisiunea interaliată a controlului marinei prezidată de amiralul francez Dumenil a obținut predarea tuturor unităților plutitoare cât și a submarinelor cerute ca compensație pentru vasile distruse la Scapa Flow Rolulei constă în vizita ea posturilor, arsenalilor și docurilor plutitoare pe care Germanii le amenajează pentru folosința francezilor.

Comisiunea aeronauticei prezidată de un general englez a isprăvit lucrările în ce privește avioanele și dirigiabilele.

Dezarmarea armatei e inceata dar sigură

O comisiune centrală prezidată de generalul Vollet e însărcinată cu controlul dezarmărei veritabile a armatei germane.

Lucrările sunt repartizate la trei organe speciale; armament fortificație efective. Pentru aceasta Germania a fost împartită în trei districte. Berlin, Hanovra, Frankfurt, München, Dresda, Colonia, Stettin și Stuttgart.

Din această comisiune fac parte 100 ofițeri francezi și 10 comisari cari trebuesc să controleze cu o deosebită minuțiozitate declarațiile germanilor.

Mai întâi s'a procedat la predarea armelor — puști, obuze, tunuri, pușțile au fost distruse obuzele golite și topite iar tunurile tăiate cu chalumeau-ul oxyacetylenic. Pallerile au fost arse.

In ce privește fortificațiile dezafectarea forturilor aproape s'a isprăvit pe Rin ca și pe țărmuri.

Civilii au rămas înarmați.

Germania constrânsă a executat aproape în întregime obligațiunele impus se de tratatul din Versailles.

O chestiune importantă se va pune în ziua când misiunile militare aliate de control vor părăsi Germania.

Aceasta a putut construi, în timpul răsboiului, în câteva luni, uzini pentru aprovizionarea armatelor cum s'ar putea împedica acest lucru în cazul totdeauna posibil al unei acțiuni militare de revanșă.

Altă problemă pe a cărei gravitate e evidențiată de evenimentele din Silezia superioară e aceea a dezarmărei populației civile.

In Germania, mai mult ca în oricare altă țară, cu toată legea recentă promulgată de guvern, mulți civili păstrează arme pe care refuză a le preda. Lucrătorul declară că are nevoie de ele pentru a se apăra de reacționarii burghezi sau militari; burghezul, din contra, pretinde — și cu drept cuvând — că nu poate rămânea dezarmat în fața amenințărilor muncitorești.

Dar aceste argumente nu trebue să ne emoționeze — spune presa franceză. — Cine garantează că la moment dat aceste două facțiune rivale nu vor încerca să îndrepte armele nu una contra altei, dar contra Franței.

J.

TELEGRAME

Corespondență între Varșovia și Moscova.

Lyon, 6 Septemvrie.

Guvernul polonez a trimis lui Cicerin, comisarul sovietelor pentru afacerile străine, următoarea telegramă: Răspunzând radiogramei 371 din 5 crt. și regretând nouă prelungire pe care o va putea ocaziona condițiunile Dvoastre suplementare, am făcut demersuri pe lângă delegațiunea noastră dela Riga, pentru a obține noulle garanții, pe care D-voastre le cereți; în orice caz socotim necesar, ca să fixați pe cât mai curând data reînceperi negociațiunilor. Guvernul polon își propune de-a trimite delegații săi la Rigu aproximativ în terminul prevăzut prin cel din urmă protocol dela Minsk.

Incidentele polono-lituane.

Lyon, 6. Septemvrie.

Guvernul Lituanian a răspuns la nota din urmă a guvernului polonez declarând că el nu recunoaște liniile de demarcațiune la care se referă guvernul polonez asupra cărora guvernul lituanian nu a fost consultat. In acelaș timp el se declară gata de a înceta imediat ostilitățile și de-a angaja tratativele pentru restabilirea unei linii demarcaționale între trupele celor două țări; locul tratativelor putând fi la Marienopol. Pe de altă parte suntem informați din cercurile oficiale poloneze că polonezii sunt animați de cele mai bune sentimente de conciliantă pentru a se evita vărsări de sânge inutile.

Millerand la Metz — Importante Declarațiuni.

Lyon, 6 Septemvrie.

Continuând a folosi zilele de vacanță parlamentară, Millerand a ținut să facă o vizită în Alsacia și Lorena. A ajuns Duminecă seara la Metz: Luni dimineața, președintele Consiliului a depus în persoană o jurbă de flori a monumentul ridicat în memoria combatanților dela 1870—71. Apoi a vizitat expoziția națională din Metz. In cursul unei cuvântări ținute la primărie, Millerand a afirmat că Franța este decisă a face să se respecte drepturile pentru ea și pentru toți, în deplin acord cu aliații săi.

„Tratatul dela Versailles — a spus Millerand — trebue să fie aplicat cu moderațiune de învingător și cu loialitate de învinși; dar moderațiunea nu comportă nici abdicare și nici slăbiciune. Nu poate fi admis o clipă că s'ar putea reveni asupra acestui tratat.

Lucrătorii metalurgiști din Italia în grevă.

Roma, 5 Septemvrie.

Se anunță, că federația metalurgică italiană a hotărît închiderea tuturor stabilimentelor metalurgice din cauza plății horibile, care o pretind lucrătorii și prețului enorm al materialului prim și cărbunului. Lucrătorii au ocupat un număr mare de uzine din Turin, Milano Genua Manifestația aceasta s'a făcut fără excese. Situația este normală.

Incidentul dela Breslau

Lyon, 6 Septemvrie.

Ministrul de externe germa Simmons a făcut o vizită la ambasada franceză din Berlin și a dat o declarațiune în ch stia exceselor dela Breslau, conform notei franceze.

Iată textul cuvântărei ținută cu acest prilej de dl Simmons:

In nota dela 31 August excelența voastră a făcut cunoscut guvernului german, condițiunile pe cari guvernul francez le pretinde în privința incidentului întâmplat la Consulatul francez din Breslau în ziua de 26 August în acelaș timp Exelența voastră semnalează o serie întreagă de manifestațiuni și agresiuni îndreptate împotriva reprezentanților civili sau militari ai Franței în Germania.

Guverunul german regretă asamblul incidentelor petrecute ale căror victime au fost reprezentanții francezi și va da toate satisfacțiunile cerute prin nota dela 31 August.

In legătură cu incidentele acoste ziarul „Le Temps" scrie că multe din ziarele stângei germane au evitat cu grijă să-și atâțe cititorii împotriva Franței în privința reparațiilor pe care le-a cerut.

Ziarul „Vorwaerts", organul partidului socialist majoritar a scris chiar în ziua când s'a publicat nota de cerere franceză „noi luăm chiar de acum cu hotărîre poziție împotriva furtunei de protestări la care trebue să ne așteptăm din partea presei pangermanice, din partea acelora cari au o răspundere atât de mare în scandaloasele excese cari silesc acum națiunea germană să se umilească. Aceasta atitudine face cinste ziarului „Vorwaerts" și a făcut un mare bine cauzei păcii.

Tulburari în Silezia.

Nauen, 9 Septemvrie

Comitetul din Reichstag pentru chestiile externe a alcătuit trei cărți albe cu descrieri autentice despre violențele săvârșite de răsculații susținuți de bande poloneze, și de o parte din trupele interaliate. Nesiguranța cu Silezia superioară continuă și mișcarea u or cercuri i-a caracter comunist. A itudinea ostila a polonezilor față de trupele de ocupațiune italiene se remarcă, cu toate că Italienii și-au dat osteneala cea mai mare, ca să dezarmeze în mod cinstit pe răsculați. Ura Polonezi este îndreptată mai ales contra maiorului englez Ottley, o rudă a lui Lloyd George, a cărui cerere de retragere a fost respinsă de guvernul englez. Se cere, ca să fie expediate la Londra fotografiile muncitorilor germani uciși de Polonezi.

Fostul consiliu de stat din regiunea Neussel a fost reintegrat. Acesta era alcătuit din reprezentanții marilor uniuni economice și se va consulta cu autoritățile ocupante.

Ministrul de externe polonez la Riga.

Nauen, 6 Septemvrie.

Dl Sapieha ministrul de externe al Poloniei a plecat la Riga pentru reînceperea tratativelor ruso-poloneze.

Viața economică, industrială, comercială, financiară

Vapoare de beton armat

Acest nou gen de construcțiuni navale, a fost imaginat în timpul războiului, ca o urmare a lipsei oțelului întrebuințat intr'o uriașă cantitate în alte scopuri. Primele încercări s'au făcut în Norvegia și în Germania și au fost apoi urmate în America, Italia și chiar în Ungaria, la Budapesta, unde se proectase deja instalarea unui astfel de șantier. Vom arăta în cele ce urmează rezultatul experiențelor făcute precum și desvoltarea la care s'a ajuns în ceace privește construcțiunile navale în beton armat.

Primul vas de beton a fost încercat în Norvegia cu un vas de 25 m. lungime 6 m. lărgime și 3.3 înălțime acționat de un motor de 90 H. P. Viteza obținută a fost de $7^1/_2$ noduri pe oră. Incercarea s'a făcut și pe timp furtunos și rezultatul a fost sătisfăcător. Și în Danemarca s'au făcut asemenea experiențe cu vase de 115 tone lansate în August 1917, cu foarte bune rezultate.

In Germania casa Eisenbe'on schiffswerft g. m. b. h., din Hamburg a făcut cam tot în acest timp aceleași experiențe, cu vase de 75 tone lungi de 21 m. și largi de 4.8 m.

Imediat în urma acestui fapt alte mari șantiere germane au luat în studiu chestiunea și au încercat-o la fel în practică. De asemenea o mare casă italiană în urma încercărilor reușite, făcute cu vase de tonaj mic, a hotărît construirea altora de un tonaj de 3500 tone lungi de 79 m. 14 m. largi și cu o adâncime de 7 m. Deplasarea totală era de 7000 tone. Se vede de aci că pentru vase de un tip mai mare condițiunile se schimbă în mod defavorabil întrucât din 7000 t. rămân efectiv pentru încărcătură 3500 t. Prin urmare în acest caz 50 procente din greutatea totală corespunde încărcăturei iar alte 50 procente e formată de însăși greutatea întregei mase de beton, mașini etc. In această privință construcțiunile în oțel au o superioritate incontestabilă, întrucât ele dau numai un procent de 35 procente pentru propria greutate a vasului. In afară de această în raport cu încărcătura pe care o transportă, acestea din urmă cer o mașină mai puțin puternică și ca o consecință a acestui fapt o economie de combustibil. Cu toate aceste inconveniente, construcția în proporții din ce în ce mai mari, nu a încetat. Motivele principale sunt marea durabilitate a vaselor, ușurința de a le construi și a le repara și cea ce este mai important e faptul că sunt de la 2—5 ori mai eftine decât vasele corespunzătoare construite în oțel. De altfel este de remarcat că inconvenientele mai sus enumărate nu arată în nici un chip că nu se pot înlătura. O alegere îngrijită a materialului precum și o întrebuințare economică a ferului în măsura în care calculul o indică, afară de alte îmbunătățiri tehnice, sunt de natură să reducă desavantajele la un minim. Și ca probă că acest lucru se poate face, este că Americanii cu spiritul lor întreprinzător, nu s'au lăsat descurajați de nesuccesele altora ci continuând construcțiunile începute cu unități de 1000 t. și îmbunătățind neincetat metoda au ajuns repede la vase de 4500 tone, construite numai în trei luni cu un preț numai de 5 ori mai mic decât dacă ar fi construit în oțel. Vom arăta de curiositate câteva din datele unui vas de 5000 tone construit de ei. Lungime 104 m. 14 m. larg și adâncime 10 m. grosimea peretului exterior este aproximativ 12 cm. Deplasarea totală e de 7900 tone iar pescajul (adâncimea în apă) de 7 m. Mașina necesară propulsiunei are o putere de 1800 cai iar viteza maximă imprimată e de 19 klm. pe oră, sau aproximativ 10 noduri. Timpul necesar construcțiunei a fost de 6 luni. Avantajele acestui ultim tip față de precedentele se poate vedea cu ușurință. De adăogat că întreprinderea nu s'a oprit aci. Ea continuă căci alte vase noi da 7500 tone sunt în studiu. Europe a rămas deci cu mult în urmă în această privință, și fără a exagera se poate spune că America, va putea face față cu ușurință și în scurtă vreme, cerințelor mereu în creștere ale transporturilor marine, mai ales dacă se ia în considerare că flota americană a eșit din războiu cu pierderi minime.

O.

Constituirea sfatului negustoresc din Cluj

Duminică a avut loc constituirea în Cluj a „Sfatului Negostoresc" după modelul celui din București. In acest scop a sosit în localitate dl Gheorghiu, comerciant senator, împreună cu o delegație a negustorilor din București. După discursurile de rigoare care s'au ținut arătându-se scopurile acestei organizații s'au expediat telegrame omagiale dlui ministru Averescu, Argetoianu și Tășlăuanu.

Comitetul diriguitor s'a ales după cum urmează:

Președinte dl Iosif Heveși; *Vice-președinte* dl Aladar Reiter, Lazar Hovoș, Carol A. Iahoda; *Casier* Alexandru Anca; *Secretar* dr Kiss Bela; *Bibliotecar* Anton Popp; *Consileri* Polony János, Hintz Wilmos, Șipoș Jenő, Bak Sândor, Ion Popp, Iosif Reiter, Alexandru Benedek; *Cenzor* Șomlyay Mihály, Iuliu Florea, Hortig Wilmos, Coloman Weis, Ignație Horosz, Dumitru Vonică.

Searea după terminarea lucrărilor, a avut loc un banchet în otel Central.

Este de notat că pentru acest congres nu s'au făcut convocări pentru toți negustorii. Anunțarea consfătuirei s'a făcut numai în ziarele ungurești.

Noi credem că este o simplă scăpare de vedere.

Cetiți „Infrățirea"

Buletin economic

Cursul schimbului la Paris.

Londra	51·37
New York	14·45
Belgia	106·25
Italia	66·—
Praga	23·75
România	32·75
Elveția	237·—

*

Cursul la București al monedelor străine;

Mărci	103—105
Ruble	70—72
„ Kerensky	25,50—24,50
Leva	74—76
Franci francezi	360—370
„ elvețiani	738.50
Lira sterline	159—
„ italiane	203—
„ otomane	
Dollari	44—80

*

S'a declarat liber exportul orzului, ovăsului și mazărei până la 1 Ianuarie 1921. Acei cari vor voi să exporteze aceste articole, vor trebui să dovedească că sunt sau producători sau exportatori. Taxele se vor plăti la exportare. Relativ la lemnul aflător în porturi se va plăti în caz de export 25% din valoare. Este oprit exportul ouălor în Austria-germană.

*

Intre Franța și Ungaria s'a încheiat un compromis comercial.

*

Sovietele ruse au trimis în ultimul timp cantități de metale la Triest. Vor sosi în zilele curente și transporturi de vapoare cu cereale, gumă, petrol și lemn. Valoarea acestor articole este de 50 mil. lire.

*

Jugostavia a ușurat condițiunile de export printr'o ordonanță, care întrând în vigoare din 30 Iulie 1920, ridică prohibirea pentru export a următoarelor articole: porumb, orz, săcară, tărițe cum și alte producte de moară. Aceste articole vor putea fi exportate însă numai în schimbul unei valute reale și la depunerea taxelor de export.

S'au redus și taxele de export cum urmează, pentru 100 kg. se vor plăti taxe în dinari: grâu grâu 50 dineri, orz, săcară și ovăs 40. porumb 20, porumb stricat 10, maiz de secară 30, fân 2, cânepă 00, oi și capre pro bucată 200, porc viu pro. F. 400, porc făiat p. b. 250, găște pro b. 6, găini și rațe pro b 3, cai pl. tăiat 150, slănină sărată 250, grăsime 250, lemne de foc 3, cărbuni de lemne 10, făină griș 40, făină de porumb 18, bere 5, prump și cupră 0.10, acid 3 ș. a.

Băncile maghiare și cele cehoslovace au ajuus la o înțelegere în chestiunea obligațiunilor financiare, conform cărora Ungaria va plăti datoriile în valuta ei, și nu conform tratatului de pace.

*

Direcțiunea poliției de stat din Ardeal, a predat fabricei de textile din Arad 50.000 kg lână pentru fabricațiune de stofe.

Situația pieții financiare din Elveția s'a înrăutățit.

Cu mare greutate a putut plasa în Statele Unite un împrumut de 25 mil. dolari, la aceasta sumă a primit numai 15 mil. dolari cu condițiuni foarte grele în ceace privește dobânda și modalitățile de plată.

Nr. 2782/1920.

Licitare de lemne.

In ziua de 4 Octomvrie 1920 st. n. se vor vinde în biroul Regiunei silvice din Bistrița (județul Bistrița-Năsăud) prin licitare publică cu oferte închise următoarele materiale lemnoase, esența brad și molid și anume:

Grupa I.

a) Tot lemnul de folosință estimat la 62.255 m³ de pe o suprafață totală de 256·20 jughere cadastrale, înclinată spre valea „Cucureasa" (clasa „A" seria II, secțiile 8—9, parțelele 35—43 și 45·/.) cu 3.980.000 (treimilioane nouăsuteoptzecimii) Lei preț de strigare pentru întreg materialul lemnos.

b) Toate căzăturile, rupturile de vânt și lemnele tăiate în timpul războiului de pe teritoarele înclinate spre valea „Cucureasa", necuprinse în punctul premergător I/a) cu un volum aproximativ de 10,000 m³ cu 64 (șasezecișipatru) Lei preț de strigare pentru fiecare m³.

Teritoarele de exploatare de sub punctul I/a) și I/b) zac în cuprinsul comunei Coșna la depărtare cam de 15 km. dela linia ferată Dorna-Vatra—Dornișoara.

Garanța provizoră pentru întreg materialul lemnos de sub punctul a) și b) a acestei grupe este 100.000 (unasutămii) Lei.

Transportul lemnelor se poate face în plute pe afluenții Tesna, Coșna și Dorna a rîului Bistrița-aurie.

Grupa II.

a) Tot lemnul de folosință estimat la 39.158 m³ de pe o suprafață de 187.91 jug. cat., înclinată spre valea „Coșna". (clasa „A" seria III, secția 15 parțelele 38—43 și 44/.) cu 2,500.000 (douămilioane cincisutenii) Lei pret de strigare pentru întreg materialul lemnos,

b) Toate căzăturile, rupturile de vânt și lemnele tăiate în timpul războiului de pe teritoarele înclinate spre valea Coșna din seria III și IV a clasei „A" cu un volum aproximativ de 10.000 m³, cu 64 (șasezecișipatru) Lei preț de strigare pentru fiecare m³.

Teritoarele de sub punctele II/a și II/b zac în cuprinsul comunei Coșna la depărtare cam de 14 km. dela linia ferată Dorna Vatra—Dornișoara.

Garanța provizoră pentru întreg materialul lemnos de sub punctul a) și b) a acestei grupe este 100.000 (unasutamii) lei.

Transportul lemnelor se poate face în plute pe afluenții Coșna și Dorna a rîului Bistrița-aurie.

Ofertele se pot face pentru fiecare grupă de vânzare separat sau pentru ambele grupe și sunt a să înainta în scris la Regiunea silvică din Bistrița până la ora 10 a. m. a zilei de 4 Octvmvrie 1920 st. n. Totatunci se vor deschide în public ofertele înaintate până la acest termin.

Condițiunila de licitare și contract se pot vede în biroul Regiunei silvice din Bistrița. Tot acolo se pot obținea formularele de ofert cu plicuri gratuit.

Bistrița, la 30 August 1920.

Regiunea silvică.

La nrul 2995—1920.

Vânzare de lemne de brad și molid cu folosință de ferestrău și cale ferată.

In biroul Regiunei silvice din Bistrița se va ține la 5 Octomvrie 1920 st. n. licitație publică, cu oferte închise, pentru vânzarea de lemne de brad și molid aflătoare în pădurile comunelor grănițărești năsăudene, în ocolul silvic Dornișoara, cu folosință de ferestrău și cale ferată, în cantitățile și cu prețurile de strigare următoare:

1. Tot materialul lemnos de pe o suprafață de 271·08 jughere cadastrale estimat la 55·442 m³ molid și 1385 m³ brad în total 56·829 m³, din cari circa 49·826 m³, se află în picioare iar circa 7000 m³ sunt tăiați și în parte depozitați lângă ferestrăul din Dornișoara, cu 3800,000 (trei milioane opt sute mii) lei prețl de strigare pentru întreg materialul lemnos.

2. Circa 8000 m³ căzute și lemne rupte de vânt, în afară de teritorul de sub punctul premergător, cu 50 (cincizeci) lei prețul de strigare pentru fiecare m³.

Garanța provizoră pentru întreg materialul lemnos de sub punctele 1 și 2 este de 200,000 lei.

Ofertele trebuesc înaintate în scris asupra întregului material lemnos la Regiunea silvică din Bistrița (jud. Bistrița-Năsăud) până la ora 10 a. m. a zilei 5 Octomvrie 1920 st. n. Totatuncea se vor deschide în public ofertele înaintate până la acest termin.

Teritoarele de exploatare zac în depărtare de circa 5·5 km. dela gara Dornișoara a liniei ferate Dornavatra—Dornișoara.

Ferestrăul cu 4 juguri zace lângă gara Dornișoara.

Condițiile de licitare și vânzare cu tabloul și schița teritoarelor, a căror material lemnos formează obiectul vânzarei, se pot vedea în biroul Regiunei silvice din Bistrița și tot acolo se pot obține gratuit formulare și plicuri de ofertă.

Bistrița, la 31 August 1920.

Regiunea silvică.

Sindicatul general C. F. R. Filiala regională Cluj.

Convocare

Pentru ziua de Vineri 10 Sept. a. c. la ora 4 p. m. se convoacă întregul personal al C. F. R. în „Adunarea Generală" care se va ține în str. Victoria fosta Kossuth Lajos No. 10 în localul serviciului comercial etajul I. camera 21.

La aceasta adunare este chemat a lua parte necondiționat tot ce este român și funcționar al statului.

La ordinea zilei:

1. Salariul funcționarilor de stat față de scumpetea de azi.
2. Se cere îmbunătățirea traiului cu privire la îmbrăcăminte și alimente.
3. Chestiuni de ordin general.

Socotind ca toți funcționarii de stat indiferent de profesiune sunt interesați în aceasta chestiune apelăm la toți colegii să vie în număr cât de mare pentru a se putea discuta și lua o hotărîre în folosul atât al nostru propriu cât și al statului.

Comitetul executiv.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

ADMINISTRAŢIA ziarului „Infrăţirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea şi distribuirea ziarului „Infrăţirea" se angajează la administraţia ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria şi menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferinţă în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

Vânzări şi Cumpărări:

MAŞINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi şi uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU şi masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Nr. 4429—1920. E.

Concurs
de admitere la Şcoală inferioră de Poduri şi Şosele în Cluj.

Secretariatul general al Lucrărilor publice în conţelegere cu Secretariatul general al Instrucţiunei din Cluj au decis infiinţarea unei secţiuni noui a şcoalei superioare de Arte şi Meserii din Cluj: **secţiunea pentru Poduri şi Şosele.**

Aceasta şcoală are de scop formarea personalului tehnic, nepomar pentru proectarea, conducerea şi supravegheree, lucrăriror tehnice ale statului (sau şi particulare), sub ordinele inginerilor.

Durată instrucţiunei e 3 ani. Diplomaţii acestei şcoale vor face serviciul în armată cu termen redus şi vor putea concura la abţinerea certificatului pentru ofiţer de reservă.

Vor fi admişi la studii superioare la Politehnică, dacă vor satisface condiţiunilor de primire.

Condiţiunile de admitere sunt:

Cererea inaintată Secretariatului general al Lucrărilor publice Secţia Edilă din Cluj, până cel mai târziu 20 Septemvrie a), c) insoţită de:

1. Certificatul de botez.
2. Certificatul de absolvire a cel puţin 4 clase secundare (liceu, medii, scoală reală şi civilă).
3. Certificat de bună purtare.

Elevilor lipsiti de mijloace li se vor acorda burse, asigurându-le masa eventual şi locuinţa fără plată. Aceşti vor prezenta:

4. Un certificat de paupertate.
5. Un certificat despre numărul membriloc familiei.

Direcţiunea şocialei îşi reservă dreptul de a supune candidaţii unui examen de primire din studiile cari le va stabili ulterior.

Secretariat de Lucrări Puplice:
Eugen Tilea m. p.,
Şeful secţiei edile.

p. Secretariat de Culte şi Instrucţiuni:
A. Coirtea m. p.,
consilier.

Oficiul Sanitar Superior Cluj.
Exh. No. 1595—1920.

Publicaţiune.

In basa adresei secretariatului genral a salubrităţi şi asistenţei pubicece sunt invitaţi toţi D-ni medici din Cluj, cari nu sunt membri a Asociaţiunei generale a medicilor din ţara să se inscrie în aceasta asociaţiune.

Inscrierile cu taxele de inscriere, (10 lei inscriele, 18 lei coizaţie pe 2 cvartele) se aduna la oficiul sanitar din loc până în 18 l. c.

Dr Totoian
medic primar.

No. 4363—1920. E.

Publicaţiune.

Inginerii cari ocupa o funcţiune la stat, judeţ sau comune şi doresc să fie incadrăţi în corpul technic român sunt invitaţi ca cel mult până la 15 Sept a. c. so'şi inainteze Statul personal alăturând o copie legalizată a diplomei de ingenir şi toate actele despre servicile sau lucrarile facute, pe adresa „Secretariatul Lucrarilor Publce secţie edile Cluj, strada Berde Mózes No. 2. et. II.".

Cluj, la Septemvrie 1920.
Şeful secţie edile:
Ing. *Tilea.*

No. 25547—950.

Aviz.

Se caută pentru Secţia VI din Ministeriul Instrucţiune. Secretariatul general din Cluj 3 dactilografe bune. Condiţiuni favorabile. Persoanele interesate se vor adresa, până cel mult la 20 Septemvrie 1920. direcţiunii Secţiei susnumite.

pt. Secretar genral
s.s. *Dr. Ioan Mateiu.*

Eugen Herskovits

cel mai vestit **croitor** având mare magazin de stofe englezeşti în Strada Bethlen No. 10 (In colţul Str. Regina Maria) face cele mai elegante costuma după ultima modă.

Pentru Dnii
Profesori

A apărut Istoria Românilor pentru cl. IV. secundară de N. A. Constantinescu, Profesor. Aprobate de onor. Minister 1920. redactata în special pentru elevi din regiunele liberate.

160 pagini cu Preţul de Lei 25.
Editura Locco.

Banca Centrală pentru industrie şi comerţ, Cluj

cunoştinţa interesentilor ca dispune de mari cantitaţi de hârtie de ziare precum şi hârtie satinată calitatea prima (format mare) care se află la Depozitele sale din Cluj.

La Cafeneaua „New-York"

Cu începere de Luni 6 c. şi în fiecare seară; vor cânta **trupele de Orhestră** sub conducerea dinstinşilor măestrii: **Duduş, Puşcaş Béla, Bambó Albi, Czakó Peti şi Kiş Arpád.**

Bufet rece etc.

Serviciul promt. - Preţuri foarte reduse!

INCUNOŞTIINŢARE!

Avem onoare a aduce la prea On. Public, cumcă s'a deschis **asociaţia croitorilor** în Str. Regele Ferdinand.

Acţionarii:

Gavrilă Costa	Solomon Márkusz
Vasile Papp	Iacob Vogel
Iosif Király	Iacob Rosenberg
Ioan Szkáj	Dănilă Grünberger
Henrick Unterreiner	Dănilă M. Mózes
Grün şi Arbermann	Ionică Löb

Rugând On. Public a ne da tot concursul a sprijini aceasta asociaţiuni.

Cu stimă:
Membrii Asociaţiunei.

Contrala: Str. Reg. Ferdinand 17. -- Filiala: Str. Iuliu Maniu 7.
Preţuri avantagioase. **Serviciul promt.**

Oferam onoratului public:

oleu de în dublu fiert, înlocueste foarte bine Firnisul, mai de parte dispunem de oleu de rapita şi olei de floarea soarelui pe lângă preţuri convenabile.

Aceasta se află la Depozitele:
Bancii Centrale pentru industrie şi comerţ, Cluj.

Din cauză de transferare sunt de

vândut:

doi cai de lux, una trăsură de lux, una trăsură de câmp, un camion, şi o garnitură de salon elegantă.

Se poate interesa în Str. Memorandului (Unió) Nr. 22.

Ori cine poate câştiga zilnic
100-200
de lei

chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administraţia ziarului, pentru a primi explicaţiuni în scris.

Abonamente pentru Preoţi şi Învăţători se fac cu preţ redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Atelierele de reparat locomotive găsesc:

Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oţel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest şi caucluc
Garnituri de asbest şi grafitate
Table de fer şi fer de lucru

Precum şi orice fel de articole technice, electrice şi de ferărie la

I. NACHT Bucureşti.

Birouri: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-39. — **Depozitul:** Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, Bucureşti.

Căutăm băeți

de serviciu la Administrația și Redacția ziarului.

CĂUTĂM

vânzători pentru ziarul

INFRĂȚIREA

Caută depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

SE CAUTĂ

la Adminisrația ziarului Infrățirea **un Șef** de Expediție care a mai lucrat la gazete. □ □

Revista Ramuri Craiova.

In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa: **„Ramuri"** Soc. Anon. Craiova.

De vânzare

Una masina de scris marca Remington în buna stare eftină.

Adresa la ziar.

Banca Românească

caută funcționari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Ziarul „INFRĂȚIREA"

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina și vechiul Regat

cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARUL CLUJ, Strada Universității Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Univărsității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul I. No. 35 Opt Pagini 50 bani — 1 coroană. Opt Pagini Vineri 10 Septemvrie 1920

Înfrățirea

Administrația ziarului „Înfrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaș II.) TELEFON No. 211. | Abonamente: 1 an . . — 120 lei, 6 luni . — 60 „, 3 luni . — 30 „

„De dou ăori exploatați"

Orcât de puțin justificată ar putea ca să mai fie existența partidului național regional al ardelenilor, și oricât de puțin ar însemna deci, ca forță organică în viața politică viitoare, înjghebările acestuia, totuși nu se poate contesta că acei reprezentați, de pildă, prin ziarul local „Patria", nu tind a reflecta gândul și simțirea specifică a fraților ardeleni. Dar, tocmai din cauza acestei calități reprezentative nu putem trece sub tăcere, toate atitudinile și tendințele care ni se înfățișează ca direct vătămătoare viitorului și consolidării neamului.

Astfel, în nenumărate rânduri s'a afirmat din partea acestor elemente reprezentative atitudini separatiste. S'a constatat, mai cu osebire, cu prilejul desființărei Consiliului Dirigent, când — după cum se știe — la Alba-Iulia, partizanii acestuia au înscenat o rușinoasă încercare de amenințare cu revenirea asupra declarației de unire. Deasemenea de atunci și până acum, în nenumărate împrejurări, același substrat de nemulțumire contra unirei s'a manifestat fără rezerve și fără prudență, constituind din aceasta nu puternic sprijin pentru acțiunea dușmanilor dinăuntru și din afară.

Ori cât ni-am silit să nu înțelegem din toate criticile nedrepte și exagerate ce se aduc vechiului Regat, regretul pentru ceia *ce a fost*, totuși persistența cu care acest regret se manifestă, ne impune să privim această acțiune așa cum poate fi: *ca neconștiență.*

Căci cum altfel s'ar putea numi afirmațiile ce s'au făcut, spre un exemplu din cele multe, — în „Patria" de eri seara, când, sub titlul *„De două ori exploatați"*, s'au repetat aceleași injurii și acuzări de incapacitate și incorectitudine guvernării centrale pe care le aduce zilnic presa străină din țară și de peste hotare?

Cum se poate numi altfel, când în ziarul, care pretinde a reprezenta tradiția luptei seculare naționale a robiților de altădată, se afirmă că, *armata, — care i-a desrobit — a venit să exploateze Ardealul?*

„Intâia perioadă (de exploatare) a început la intrarea trupelor românești in Ardeal . . ," Așa scrie ziarul „Patria" de sub direcțiunea cucernicului părinte Agârbiceanu, și de sub privighetorea prudentului om politic Iuliu Maniu. Așa scrie ziarul care voiește a vorbi în numele Ardealului desrobit despre armata de eroi și mucenici care a sângerat crunt pe pământul lui Horia și Avram Iancu.

Când în afară, interesele materiale și puterea ocultă a finanței străine, tinde a sfărma și cele mai puternice legături de sânge și când aliante cu inamicul secular stau gata să ne amenințe unitatea națională, când înăuntru, cele mai periculoase acțiuni dușmănoase se întemeează tocmai pe nedreapta acuzație de incapacitate și incorectitudine în conducere, este o crimă contra națiunei, de-a se constitui cele mai puternice dovezi sprijinitoare acestei acțiuni de către însăși foile românești, care reprezintă organizații politice cu tradiții.

Trebue să fie în toate o limită, credem, și dacă aceasta lipsește unora, nu este admisibil și tolerabil să lipsească tuturora. O condiție indispensabilă pentru acei cari înțeleg a parta răspunderea de conducători este această limită, pe care în primul rând, conștiința trebuie să le-o impue.

Auri sacra fames...

S'a încheiat săptămâna de când specula cu alimentele a luat, în orașul nostru, proporții neauzite.

Publicul suferă încă urmările nelegiuirii împotriva căreia autoritățile par a fi cu totul neputincioase. Și în timp ce oamenii muncitori se chinuesc de foame, drojdia comerțului cosmopolit își umple de două ori pungile: întâi, prin schimbul favorabil ce i s'a acordat, după ce a exploatat, hoțește, toată vara, publicul; apoi, prin urcarea fabuloasă a prețurilor astăzi, când i se oferă în *lei*, după cursul pieții, prețul *fixat de dânsa* până acum în coroane.

Pentru ca lumea să judece furia de câștig a brutelor, punem în paralelă prețurile pe care le-am aflat, acum patru zile, la București, cu cele din Cluj, (mijlocii, *nu din primele zile*):

	la București	la Cluj
Carnea 1 kg	lei 12	cor. 56
Pâinea albă	2·25	20
„ neagră	0·75	10
Untura topită	19	86
Struguri	5	18
Pepeni	0·50	5

Pătlăgele vinete la București 3 la un leu, la Cluj 8 cor. *bucata*

Iată ce scump se plătesc greșelile.

„Comisia de revizuirea prețurilor" a fost desființată cu ușurință, în mijlocul activității sale. Intr'o lamentabilă confuzie de atribuții a autorităților, glasul dlui dr Bucșan proclamă paradisul comerțului liber.

Și astăzi, dl dr Bucșan desgroapă răposata Comisie de revizire, publică ordonanțe războinice, pune în mișcare poliția, iar lumea geme înainte. Căci așa se întâmplă când îți tai singur craca de sub picioare.

Ridicarea stării de asediu a fost aici încă una din greșelile ce se plătesc azi. Căci în haosul puterii civile ce bâjbâie, armata e singura forță conștientă cu care nu se glumește. Și ce nu pot face alții astăzi, cu ori câte ordonanțe, ar fi făcut-o oștirea cu șefii ei capabili.

Așteptăm *nu* Paradisul comerțului liber,—n'am crezut nici mai înainte într'ânsul — ci energia care să biruie atâta desfrâu și să alunge hienele hâde ale pieții, unde se înghesuie săracii ca să moară de foame. *N. Bănescu.*

Marna

S'au împlinit șase ani decând din apusul însângerat, care și începea tradegia, după sguduitoarea înfrângere, a străbătut până la noi numele victoriei ce avea să fie definitivă.

Ne amintim cum, cu înfrângerea, urmăream înaintarea sălbatică a inamicului care — știam bine — trebua să fie și al nostru. In înfrângerea Franței nu simțeam numai durerea de frate, nu vedeam numai îngenuchiarea culturei și civilizației, sub pumnul nemilos al barbariei, ci simțiam propria noastră durere, vedeam însăși înfrângerea noastră, a idealului ce ni-l legasem de soarta bătăliei din fața Parisului.

Insângerați și striviți din primele luni ale războiului, acolo la gurile Dunărei, știau bine Francezii că un neam întreg sufere împreună cu ei. De departe le trimeteam salutul nostru de mângâiere și îmbărbătare, de departe le venea îndemnul de luptă pe care poporul întreg din mica Românie liberă și-l făcea pentru a se năpusti asupra dușmanului comun.

Dar înfrângerea părerea sigură. Sub ruinele Franței sdrobite ar fi fost îngropat odată cu civilizația, și idealul neamului nostru robit de un mileniu. Deasupra ruinelor Franței n'ar fi strălucit numai crucea de aur din vârful vulturului negru al Prusiei barbare, ci și ar fi înfipt ghiarele-i hrăpărețe și vulturul bucefal ce străjuia de zece veacuri împilarea robitului nostru neam.

Deaceia, când, acum șase ani dela un capăt la celalalt al lumei numele Marnei și a lui Joffre, înscrie, odată cu cea mai glorioasă pagină de vitejie gallică și triumful civilizației și a dreptății pe pământ, în inima fiecărui român, candela speranței ce abia-și mai păstrase tainica luminiță și-a căpătat untdelemnul sfânt al credinței cu care, mai apoi, a ars nestânsă până-ce — după Marna noastră — s'a prefăcut în lumina învierei neamului întreg.

Deaceia Marna nu evoacă pentru noi numai victoria unui popor de același sânge, ea evocă însăși zorii triumfului nostru de-acum.

Căci, după cum înfrângerea dinaintea Marnei ne aruncase în abisul întuneric și rece al desnădejei, tot astfel triumful dela Marna, deschizându-ne larg drumul jertfei, ni-a pus la capătul lui dreptatea ce-o ceream.

Marna nu poate fi uitată de noi precum nu poate fi uitat Mărășeștii. Dela Marna la Mărășești este drumul calvarului pentru răstignirea care avea să ne aducă învierea strălucitoare și definitivă de-acum. Dela Marna la Mărășești s'a măsurat puterea rasei latine și s'a însemnat cu atâtea cruci jertfa unei generații de eroi. Nu o putem uita.

Insemnăm pe răbojul vremei încă o crestătură adâncă; ea desparte clipele de durere și înfrângere de cele ale victoriei; ea e albia Marnei în adâncurile căruia trufia ulanilor barbari s'a prăbușit odată pentru totdeauna.

Ajutor familiilor numeroase

Un grup numeros de deputați francezi a depus pe biroul Camerei un proect de lege pentru încurajarea familiilor numeroase.

Proectul prevede crearea de casse profesionale regionale, asigurând salariaților un supra salariu familial prin repartiția taxelor proporțional cu salariile și apuntamentele plătite de patroni. Aceste casse vor percepe un minimum de 5% din totalul salariilor și sporurilor plătite de patroni.

Orice persoană care întrebuințează mai mult de 150 zile pe an și 5 ore pe zi lucrătoare, una sau mai multe persoane la o muncă oarecare trebuie să adereze la una din aceste casse, care vor fi girate de amploiații aderenți și vor avea personalitatea civilă.

Cassele profesionale vor plăti alocații pentru lehuzie, prime fixe pentru nașteri, prime de alăptare și alocații lunare pentru toți copii până la vârsta de 16 ani.

Suma primei de naștere fixată la cel puțin două treimi din salarul lunar, pentru întâiul copil și la cel puțin o treime pentru fiecare copil următor. iar suma astfel determinată va fi vărsată mamei jumătate la naștere și jumătate după un an.

Suma primei de alăptare e fixată la un minimum de 10% din salarul lunar și va fi vărsată timp de zece luni dacă mama își alăptează singură copilul.

Suma alocației lunare e fixată la un minimum de 5% din salarul lunar pentru întâiul copil și la un minimum de 7½% din salariul lunar pe copil, până la 14 ani.

In Franța s'au găsit deputați, cari să se îngrijească de soarta familiilor numeroase.

Deputați ca dnul N. Lupu, N. D. Cocea, se mulțumesc însă să facă propaganda demagogică la sate, iar nu să vie efectiv în ajutorul mulțimei care sufere.

Res.

Starea preoțimei ortodoxe

Preoțimea ortodoxă română din Munții Apuseni a adresat ministrului de culte un memoriu, în care arătând situația grea în care se află preoțimea din acele ținuturi, își exprimă îngrijirea față de viitor dacă nu se va găsi o soluție satisfăcătoare și apelează la bunăvoința ministrului ca cererea lor să fie urgent satisfăcută.

Cine cunoaște starea preoțimei noastre dela sate în genere, cine cunoaște serviciile ci prestate cauzei naționale în decursul veacurilor, cine cunoaște enormele sacrificii și martiriul neîntrerupt, ce au trebuit să îndure stând stâncă de granit în fața tuturor uneltirilor vrăjmașe, va înțelege lesne, că, din partea noastră, nu putem decât să susținem cu toată căldura cauza preoțimei. Retribuția lor, în vremile de acum, e cu adevărat ridicolă. Și oare unde am ajunge dacă rând pe rând, chiar preoții cei mai buni, constrânși de mizeriile, cu cari au să lupte, își vor părăsi parohiile și-și vor căuta alte condiții de existență?

Pentru cei mai mulți preoți dela sate soarta ce le este hărăzită azi e egală cu sinuciderea.

Indeosebi însă, cererea preoțimei din Munții Apuseni necesitează o grabnică rezolvire. Cu atât mai mult, că ei nu cer altceva, deși sunt în mare desavantaj față cu preoții dela șes, decât să-i pună în condiții egale cu aceștia. Se știe, că preoții dela munte nu au porțiune canonică nici contribuție în natură, dupăcum au cei dela șes și singurul lor izvor de trai e stola. Dar oare cu stola aceasta pot ei să se declare mulțumiți azi, când scumpetea este așa de mare și când încasarea se poate face numai anevoie, dată fiind starea sufletească și mentală de azi a populațiunii. Și apoi nu-i știrbește oare preotului autoritatea, dacă e silit să stea veșnic cu mâna întinsă înaintea poporenilor săi, ori nu ar fi mai nimerit să și primească salarul dela stat fără a fi expus să treacă prin toate umilirile? Tot astfel nu e cu nimic motivată nici restricțiunea impusă de guvernele maghiare în legea întregitoare a congruei și cvincvenalelor, după care se face deosebire între preoți conform calificației. Ori lipsurile nu sunt egale și slujba nu este aceeaș?

Chiar azi când legătura dintre popor și conducători este așa de laxă, este un interes superior de stat să îngrijim de îmbunătățirea soarte preoților și dascălilor ca în acest chip să nu ne lipsim poporul de îndrumătorii săi firești cari azi au o misiune cu atât mai importantă, cu cât au început să se uite virtuțile morale și să slăbească respectul pentru ordine și lege.

Redăm în întregime cererea preoțimei ortodoxe din Munții Apuseni, în speranța că va fi ascultată de cei în drept:

„1. Salarizarea preoț mei cu ajutorul statului să se facă, barem în cadrele proiectului de salarizare votat prin congresul bisericesc din Sibiu și înaintat prin consistorul mitropolitan fără amânare.

„2. Să se țină cont de greutățile de trai speciale ale preoțimei dela munte, unde preotul nu are nici porțiune canonică, nici contribuții în natură, nici case parohiale, și unde, comunele fiind foarte resfirate, în diametru de 10—15 km. preotul e silit să-și țină cal. Creșterea copiilor, în lipsă de școale mai înalte în apropiere o poate face preotul numai cu spese duble.

„3. Cerem, decumva nu s'ar putea stabili, de acum noua normă de salarizare, să se caseze îndată nedreptatea ce ni s'a făcut în special nouă preoților ortodoxi prin restricțiunile impuse de guvernul maghiar în legea întregi-

toare a congruei şi cvinçvenalelor primind noi şi azi, sub stăpânire românească, numai fărâmituri de cv ncvenale de câte 100—200 în loc de 400, cât prevede legea, ba sunt preoţi, cari nu primesç nici atât, iar cei ce am avut nenorocul de a ajunge într'o parohie săracă, ca urmaş al unui preot fără calificaţie de 8 clase gimnaziale, nu primeşte nici azi barem întregirea ce o prevede legea de congruă ungurească făcută la anul 1899.

Urmează iscăliturile.

a. o.

Lipsa de profesori

Peste câteva zile se deschid şcoalele în tot cuprinsul Românei Mari, se deschid aceste tăcute uzine în care se plămădeşte sufletul generaţiilor viitoare, şi în care se modelează conştiinţa şi civilizaţia unui întreg popor.

Frământările grele şi tulburi prin care a trecut poporul nostru în ultimi ani, au rupt firul tradiţiei culturale în şcoalele noastre pline totdeauna de un număr frumos de elevi şi încadrate de un număr suficient de profesori. Educarea copiilor, mai ales a acelor lipsiţi de mijloace, a încetat aproape cu totul, iar activitatea şcolară a început în mod timid, deabea anul trecut. Astăzi avem greaua însărcinare de a lega din nou firul acestei tradiţii culturale în şcoli, şi de a face toate sacrificiile posibile ca tinerii noştri, mai-ales copilaşii de la ţară să aibă posibilitatea de a se cultuva. Cultura are în vremea noastră două mari meniri în legătură cu viaţa poporului nostru. In primul loc în aceste vremuri de dezorientare morală şi de materialism feroce, cultura e chemata a salva sufletul omului aprizându-i din nou scânteia idealismului şi rafinându-l după cele mai umane principii morale. Sufletul omenesc, distrus în războiu ca oricare altă zonă de operaţii, trebue refăcut şi şcoala este sanatorul fericit al însănătoşirii sale. In al doilea loc, cultura are frumoasa însărcinare de a consolida unirea poporului nostru, dărâmând cele din urmă bariere sufleteşti dintre Românii din vechiul regat, şi cei uniţi de curând. Dacă soldatul a mărit graniţele ţării, profesorul trebue să mărească graniţele sufletului. Acelaş fel de idealism şi aceleaşi sentimente trebuesc să formeze izvorul de unde se va alimenta tineretul nostru şcolar de astăzi. Unitatea aceasta de sentimente şi de ideal va fi realizată prin cultură, printr'o cultură naţională şi tradiţională.

Pentru a ajunge însă la acest rezultat ne trebuesc profesori, şcoli şi cărţi. Cu durere în suflet constatăm însă că ne lipsesc toate din aceste, şi în primul loc ne lipsesc profesorii.

După calculele făcute la ministerul de culte, e lipsă în zilele noastre de cel puţin 25.000 de învăţători şi 600 profesori secundari. Dacă cărţile se pot edita şi împrumuta, dacă locuinţele şcolare se pot face în câteva luni, sau se pot închiria, desigur că dureroasa cifră 25000 de învăţători nu se poate împlini cu nimic. Realitatea este dureroasă şi ea ne pune pe gânduri. Rămân fără cultură, rămân fără sprijin moral sute de mii de copilaşi din mii de sate româneşti, şi zeci de mii de părinţi vor fi nevoiţi să ţie copii acasă.

Cauzele acestei lipse surprinzăt are suntnumeroase şi cei chemaţi a conduce pregătirea culturii româneşti sunt datori a le înlătura în timpul cel mai scurt.

In primul loc trebue înfiinţate cât mai multe şcoli normale în toate oraşele ţării şi paralel cu aceasta trebuesc încurajate elementele care doresc să intre în aceste şcoli. Situaţia materială a învăţătorului trebueşte îmbunătăţită cât de mult, pentru a atrage cât mai multe elemente în această carieră şi pentru a ridica prestigiu acestei funcţii pe care acuma nu o invidiază mai nimeni. Aceste sunt măsurile care se impun deocamdată, dar care pot aduce rezultate minunate dacă se vor îndeplini. Să nu uităm o clipă că dela pregătirea culturală a tineretului de astăzi depinde soarta de mâne a ţării, să nu uităm că între popoare nu există numai războiul armei, dar şi acel al ideilor. Deaceea se impun măsuri urgente şi radicale, pentru salvarea învăţământului nostru.

Fp. R.

Un mare bacteriolog: Doctorul Roux

Inainte de a deveni colaboratorul marelui Pasteur doctorul Roux a făcut studii serioase de chimie cu Würtz şi Duels care l'a recomandat lui Pasteur.

Colaborarea dr. Roux cu Pasteur începe la 1875 şi a fost din cele mai strînse, căci dacă onoarea descoperirei bacteorologice revine lui Pasteur doctorul Roux poate revendeca titlul de creator al seroterapiei.

Pasteur şi Roux au făcut împreună cercetările lor asupra turbării, dalacului şi a tuturor bolilor virulente ale animalelor, transmisibile omolui.

Gloria lui Roux a fost descoperirea, împreună cu Yersin, a toxinelor antibacteriene. a căror exitenţă Pasteur numai a bănuit-o, dar pe care până atunci nimeni nu le-a putut izola.

Doctorul Roux izolând toxina baccilului antidifteric a salvat un mare număr de vieţi omeneşti

O muncă intensă a uzat de timpuriu forţele lui de cercetător. In 1897 din cauza boalei şi-a întrerupt lucrările personale. Ştiinţa franceză avea nevoie de un conducător, de un şef care a fost găsit în persoana lui Roux.

După moartea lui Duelos a luat conducerea institutului Pasteur.

Doctorul Roux e actualmente prezidentul consiliului superior al higienei şi organizatorul a o mulţime de comitete şi stabilimente ştiinţifice aşa că nu mai are timpul să facă cercetări personale, totuşi conduce şi acum cu un tact genial lucrările foarte multor elevi.

Pe lângă eminent om de ştiinţă doctorul Roux e de o dezinteresare neînchipuită şi de o generozitate delicată şi discretă. Toate premiile pe care le a obţinut le-a dăruit ştiinţa şi caritatea cea mai discretă le-au consumat.

Toate donaţiunele acordate doctorului Roux merg de a dreptul la cassa economatului institutului Pasteur. Odinioară un mare industriaş i-o oferit un cec de 100.000 franci ca recunoştinţă pentru vindecarea fiicei lui atinsă de difterie. Cecul a fost oferit Institutului Franţei.

Teddy.

Congresul studenţilor

—Unde vor fi găzduiţi studenţii?—Chestiunea alimentării.—Sosirea congresiştilor.—Programul.—Excursia.—

Numai trei zile ne mai despart de mult aşteptatul congres al studenţilor români de pretutindeni. Constatăm cu cea mai vie satisfacţie că interesul pe care l-au dat studenţii acestui prim congres general la Cluj a dat rezultatele satisfăcătoare. Acest lucru îl putem constata din marele număr de studenţi care şi-au anunţat participarea la congres până acum, număr care se ridică la peste 1300.

Unde vor fi găzduiţi congresiştii?

Congresiştii vor fi găzduiţi, o parte, la cele două căminuri *„Masa academică“* şi *„Casa învăţătorilor“* o altă parte la internatul liceului „Gheorghe Barit“ iar doaorele studente la *internatele liceului de fete „Regina Maria“*.

Din aceste localuri de găzduire a studenţilor, o parte, dispun de tot confortul necesar; pentru paturile care n'au aşternutul complect s'a apelat la binevoitorul concurs al dlui General Petalaca e, a luat lăudabila măsură de a se pune la dispoziţia studenţilor, cele necesare pentru paturi din magaziile armatei.

Tot armata a asigurat încvartiruirea studenţilor care nu vor încăpea în localurile susnumite punând la dispoziţia congresiştilor diferite localuri militare. Deoarece sunt anunţaţi foarte mulţi studenţi (1300) până acum şi, pe lângă aceasta vor veni şi un număr oarecare de foşti studenţi precum şi participanţii la întrecerile sportive, apelăm cu toată inzistenţa la benevolul concurs al clujenilor să găzduiască un oarecare număr de congresişti în locuinţele lor.

Chestiunea alimentării

La Căminul studenţesc e asigurată masa pentru 500 de persoane iar internatul de fete „Regina Maria“ a asigurat masa pentru alte 80 de persoane.

Deoarece primăria şi armata va aproviziona aceste instituţii cu alimentele necesare, preţul meselor va fi foarte redus — circa 10 lei pe zi.

In ceeace priveşte masa pentru restul studenţilor s'au luat măsurile necesare pentru a se putea prânzi la diferite restaurante cu 20 de lei pe zi. Şi în această privinţă există asigurările celui mai larg concurs din partea autorităţilor militare.

Sosirea congresiştilor

Congresiştii vor sosi în trenuri speciale sau în vagoane ataşate la trenurile de peste zi. Sosirea are loc Sâmbătă după prânz. Până acum nu cunoaştem precis ora când va avea loc această sosire.

Gara şi oraşul vor fi splendid împodobite cu brazi şi steaguri româneşti şi aliate. Primirea se va face în gară de către toţi studenţii de aici cu muzica militară în frunte.

Programul

Prima zi a Congresului este Duminecă 12 Sept. La orele 10 va avea loc la Teatrul Naţional şedinţa festivă de deschidere la care s'au făcut învitări speciale dlor profesori universitari, autorităţilor civile şi militare superioare, precum şi vechilor membri ai societăţilor studenţeşti româneşti care s'au distins în timpul activităţii lor. După prânz la orele 3 vor avea loc la „Arena clubului sportiv“ mari întreceri sportive aranjate de Societatea sportivă a studenţilor universitari din Cluj cu concursul tuturor cluburilor sportive din ţară. La aceste întreceri va cânta muzica militară şi se vor distribui numeroase premii.

Un mare număr de sportmani atât din cercurile militare cât şi din cele civile şi-au anunţat participarea la aceste întreceri.

Toate şedinţele congresului se vor ţinea în sala Teatrului Naţional din localitate, atât înainte de prânz cât şi după prânz, iar la rigoare vor fi şi şedinţe de noapte.

Ş. P.

Cetiţi „Infrăţirea“

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“

Un neam care se stinge; Turcii

(Impresiile corespondentului lui „Le Petit Parisien)“

Poporul turcesc împins în războiul mondial de şleahta venală şi sanguinară a veselului tiran Enver paşa a sângerat aşa de mult încât acum e pe pragul iremediabilei şi iremisibilei căderi.

Dezastrul războiului a zdruncinat aşa de tare sentimentul naţional încât Turcii au ajuns să privească cu o deosebită simpatie soldaţii aliaţi cari defilează sau fac exerciţii pe pieţele Constantinopolului şi puţin mai lipseşte să nu strige: Trăiască Franţa!

Obiceiurile s'au schimbat mult, prea mult încă.

Bătrânul orient se duce.

Străbătând străzile Stambulului vezi cu uimire turcoaice plimbă du-se cu faţa descoperită. Ce vânt de nebunie s'a abătut peste Stambul. Până acum o turcoaică evoca un pachet de stofe ambulant şi niciodată nu aveai ocazia să zăreşti măcar vârful nasului unei fiinţe aşa de îngrijit voalată.

Şi acum, aceste doamne au indulgenţa de aşi arăta trăsăturile feţei privirilor impudice ale câinilor de necredincioşi! E o revoluţie! Mai mult, unele poartă rochi care le desenează talia şi care sunt aşa de scurte încât li se văd pulpele. Altele au chiar îndrăsneala de a purta ciorapi de mătase şi pantofi Louis XV. Betul Islam! Rămâi încremenit! Chiar în Stambul mor tradiţiile! Misterele sunt desvăluite! Şi musulmanele păstrează o atitudine din cele mai corecte, nici n'ar îndrăsni să vorbească sau să surîdă în public.

Trăsăturile lor rămân ţapene ca ale unei statui şi privirile lor vagi par că fixează un punct îndepărtat.

Bătrânul Orient se duce încetul cu încetul. Câinii rătăcitori cari făceau pitorescul străzilor Stambulului au fost deportaţi într'o insulă pustie unde au murit de foame şi sete.

Acum femeile îşi ridică vălul şi se îmbracă europeneşte. Mâine poate, sălbaticii lor bărbaţi vor înlocui narghilele cu o pipă americană luând aperitiv în locul clasicei cafele.

Negustorii.

Sunt ca şi cei din Cluj speculanţi, nerăşinaţi. In imensul Bazar sub boltele albastre ale unui fost grajd imperial, Levantinii continuă să şi expuie marfa în vechile iesle. Au acelaş glas mieros pentru a-şi lăuda camelota comercială şi fac mereu aceleaşi plecăciuni comerciale şi păstrează mersul lor sprinten şi şerpuitor pentru a se agăţa cu desperare, obsedaţi şi insinuanţi de clienţi ocazionali. Văd aceleaşi fleacuri aceleaşi perle falşe, pumnale cu lamă de zinc în teci strălucitoare, covoare grosolane în culori.

Eternul Orient.

In bătrânele moschee nici-o schimbare, te desculţi la intrare acelaş conducător, totodată credincios şi interesat, te încalţă cu largi papuci ozaţi, în schimbul unui bacşiş, târâind papucii pe rogojini şi covoare, faci acelaşi înconjor ritual sub bolţile măreţe.

Sunt locuri neîntrecut de frumoase cu fântâni cântând la umbra copacilor seculari, sunt însă şi locuri dezgustătoare cu grămezi de murdării aproape antice. Divina poezie orientală vecină cu ameninţările holerei.

Bătrânele cimitire plantate cu ciprizi melancolici sunt dominate de urâcioasele clădiri moderne.

Cornul de aur.

Şi portul Cornului de aur, care în definitiv nu-i mai interesant decât cel al Marsiliei, e plin de vase, cargoboturi, şlepuri ca oricare alt port.

Dar e Cornul de aur magie a cuvintelor. E ca şi cu un turc din Constantinopol. Scoate-i fesul şi pune-i o pălărie moale, seamănă cu oricare european. Căci toţi având femei de alt neam, Turcii şi'au amestecat aşa de mult sângele cu acel al învinşilor sau sclavilor, încât au devenit bastarzi.

Sfârşitul unui imperiu.

Ce legătură fizică între Turcii de astăzi şi strămoşii lor, unde sunt ochii negri, nasurile turtite, buzele groase, umerii obrajilor ieşiţi în afară şi faţa gălbuie a Mongolilor, Tătarilor şi ale altor popoare din Asia Centrală?

Vezi ochi albaştri, păr blond, nasuri cârne sau ascuţite, buze fine sau prea mari. De altfel unii Turci n'au o picătură de sânge turcesc.

Unii, buni musulmani, sunt albanezi de origină, alţii au strămoşi care au devenit musulmani, numai pentru a scăpa de măcel.

Pe de altă parte mamele sunt armence, grecoaice, evreice, georgience, cicaziene. Da bătrâna rasă turcă e complet amestecată.

Numai hamalii din Constantinopol, ţăranii din Anatolia, muntenii din Cilicia şi populaţia din regiunea Angorei sunt de rasă aproape persă. Adevăraţii Turci nu trec de şapte sau opt milioane. Dacă mai adăugăm la aceştia aproape două milioane din Tracia şi Smirna, vedem că poporul, care era să cucerească Europa, nu mai numără decât zece milioane de oameni. Şi cu înfrângerea a şovăit şi credinţa. Numai e posibil nici un război sfânt!

Turcia mare e moartă, hotărât moartă. N'avea nici poeţi, nici scriitori, nici pictori, nici muzicanţi, nici savanţi.

Era o naţiune curat militară, bazată numai pe forţă. A cucerit mult, a distrus mult, a vărsat sânge şi lacrimi, a devastat câmpiile şi a despădurit munţii, a semănat pretutindeni ruini.

Totuşi avea calităţi: era viteaza, cinstită şi uneori cavalerească şi de aceea, cu toate crimele, are drept la oarecare îndulgenţă.

Dar conducătorii ei erau de generaţi şi corupţi până în măduva oaselor.

Numai poporul merită încă oarecare simpatie, căci singur a păstrat virtuţile aspre ale strămoşilor războinici.

Constantinopolul va fi din ce în ce încă mai puţin o capitală turcească. Incet încet în acest cuptor gigantic, la această răspântie a lumilor, se vor topi mii de rase diferite şi va deveni un imens caravanserail mai mult sau mai puţin necinstit! Numai Stambulul îşi va păstra caracteristica. Cel puţin, s'o nădăjduim.

Şi va fi o mângâere pentru orientalişti.

Ir.

Cronica politică

Viața politică dacă nu se poate limpezi în manifestările celor ce participă atât de sgomotos la ea, dacă ameţiala ce-a cuprins pe unii, încă mai face victime printre naivi, în schimb, pentru miniţile echilibrate şi oameni serioşi ea nu mai întârzie de-a se clarifica. Astfel ieşirea din guvern a dlui Matei Cantacuzino, constitue un foarte pruţios element pentru această clarificare. Silit de o impredentă ieşire a ziarului „Renaşterea Română“ dl. Cantacuzino spune răspicat cele ce urmează:

„N'am intrat în guvernul prezidat de generalul Averescu la care ştiam că trebuia în curând să participe şi dl Take Ionescu, decât după ce dintr'o convorbire cu acesta din urmă, mă convisesem că eram de acord asupra necesităţei ca orientarea guvernului să meargă spre stânga iar nici de cum spre reconstituirea sub o formă nouă a partidului conservator.

Lipsa unei orientări hotărîte în direcţia pe care o credeam singură indicată mi-a impus de a mă retrage.“

Aşadar, este destul de clar că, dl Cantacuzino, care, credincios punctului de vedere că organizaţia dlui general Averescu, ce se agită în numele poporului, nu putea ca să-şi croiască drumul decât „spre stânga“, n'a intrat în guvern decât atunci când — cel de care se temea, dl Take Ionescu, — l-a asigurat că şi d-sa acelaş lucru îl urmăreşte şi că nu ar putea fi vorba de reconstituirea partidului conservator, iar că, atunci când a eşit din guvern, a eşit din cauza „lipsei unei orientări hotărîte în acea direcţie.

Este limpede deci că partidul numit „al poporului“, a sacrificat din guvern pe acel care dorea o directivă „spre stânga“, pentru a se menţine în făgaşul tendinţelor reacţionare.

Pentru cine judecă după elemente sigure de orientare, cum este această declaraţie a dlui Matei Cantacuzino situaţia în ce priveşte tendinţa partidului „poporului“ este clarificată: o camuflare a conservatismului.

Dar, dacă aceasta este limpede dovedit, cum se explică faptul că ţărăniştii, cu întreaga federaţie, tratează şi riscan totuşi colaborarea? Desigur, se explică prin frica ce o au că numindu-se cu firma generalului Averescu, vor face loc altora. Este coaliţia celor slabi.

Stiri şi fapte politice

Dl. M. B. Cantacuzino dă următoarea explicaţie pentru publicarea articolului d-sale în coloanele „Adevărului“ lui Blank:

Onorată redacţie!

Vă mulţumesc pentru ospitalitatea pe care articolul meu de dăunăzi, trimes unui prieten din Bucureşti cu recomandaţia de a-l publica intr,un ziar independent, a găsit-o în coloanele „Adevărului“.

*

Dl Tăslăuanu primeşte din partea dlui Cantacuzino următoarele explicaţiuni privitoare la motivele retragerei sale din ministeriu:

„Iar spre completa edificare a „Renaşterei Române“ ţin să adaug că, fără a avea a mă ocupa de corectitudinea personală a vreunuia din foştii mei colegi cele ce se petrec în special în resortul ministerului de industrie constitue pentru mine ilustraţia cea mai colorată a unui sistem politic pe care îl deplor şi cu care nu m'am putut solidariza mai departe“.

Aşadar, cele ce se petrec la ministerul de industrie şi comerţ constitue ilustraţia cea mai colorată a unui sistem politic pe care un om cinstit îl deploară şi cu care nu se poate solidariza.

Suntem, după cum se ştie, la a doua ediţie a regimului nou. Prima a fost a guvernului ţărănist cu dl Bontescu în locul ocupat acum de dl Tăslăuanu.

*

Ziarul „Indreptarea“ demască acţiunea criminală a basarabeanului Gherman Pântea, care a început în ziarul „Basarabia“ o vie propagandă pentru deslipirea Basarabiei dela România. „Indreptarea“ reproduce un articol plin de cele mai vinovate instigaţiuni, care afirmă, că aparţine d lui Pântea. Noi constatăm că chiar dacă n'ar fi al d-lui Pântea, totuş cele cuprinse într'un ziar scris de Români este o crimă şi nu ar trebui să întârzie sancţiunea.

*

La Cernăuţi s'a întrunit mai zilele trecute muncitorimea socialistă şi reprezentanţii ei din celelalte oraşe din Bucovina pentru a hotărî atitudinea lor faţă de aderarea la internationala a III. După multe discuţii, adunarea a votat o moţiune prin care desolidarizează partidul socialist bucovinean de acei care gravitează spre Moscova şi totodată îşi exprimă deplina încredere în conducătorul ei, dl Grigorovici. Moţiunea votată se pronunţă hotărît contra afilierii la internaţionala a III a. După cât se vede dezidenţa socialistă de la noi se accentuiază pe fiecare zi.

*

In consiliul de miniştri cel, mai apropiat se va discuta din nou chestiunea gestiunei fostului Consiliu dirigent. Comisiunea însărcinată cu anchetarea acestei gestiuni îşi va depune cu această ocazie raportul cercetărilor făcute şi concluziile sale. Dl deputat Bucşan, preşedintele comisiunei de unificare, a avut în chestiunea aceasta o lungă convorbire cu dl ministru de interne, Argetoianu.

După cât se vede chestiunea acestei gestiuni e departe de a fi închisă şi ea e readusă din nou în discuţie.

UN PERICOL NAŢIONAL

Sub acest titlu ziarul „Viitorul“ publică un articol datorit Dlui M. P. Florescu, inginer silvic, în care se vorbeşte despre manevrele unor bănci şi consorţuri străine, care acaparează pădurile şi alte bogăţii ale ţării.

Reproducem părţile mai interesante şi cele cari privesc direct pe Ardeleni pentru a-i preveni să nu se lase ispitiţi de ofertele însoţite de toate vicleniile ale acestor acaparatori, cari caută a-şi masca intenţiile făcând donaţiuni pentru opere de binefacere sau erijându-se în susţinători ai intereselor democratice.

Iată acele pasagii:

Suntem datori ca specialişti şi buni români să semnalăm opiniei publice româneşti, toate manoperile Societăţilor străine, care vor să acapareze totul în această ţară, pe deoparte pentru a trezi din ignoranţă pe cei rătăciţi momentan, iar pe de altă parte pentru a croi o conştiinţă curat naţională în sensul unei educaţii economice mai româneşti ca până acum.

In jurul pădurilor din preajma Borzecului (Transilvania) am văzut cu durere că concomitent cu invazia insectelor (Tomicus Tipographus) care atacă pădurile, alte nuanţe de insecte umane (samsari) a unei bănci şi societăţi streine din Bucureşti, umblând din sat în sat, din colibă în colibă, la uşa tuturor ţăranilor, îndemnându-i să-şi vânză pădurile, acestei Societăţi streine.

Prin fel de fel de mijloace viclene, căutau să înşele pe aceşti nenorociţi fraţi de sânge, cu o monedă depreciată, tipărită probabil de băncile streine din Ungaria (căci plata se făcea în coroane).

Cu aceşti bani descalificaţi, cea mai mare parte desigur falşi, căutau să achiziţioneze pădurile ţăranilor căci aci în Transilvania sunt multe păduri comunale).

Alţi samsari streini, au cumpărat numai cu câte 60 coroane o mare cantitate de lemn cioplit de brad, predat la o gară, între Braşov şi Coczarda, adică chiar din inima Transilvaniei.

S'au dus cu coroane desigur falşe (ce le au acumulate) şi au ispitit suferinţa momentană a atâtor oameni de treabă, le-a cumpărat o bogăţie gata realizată pe preţuri de nimic, pentru ca pe urmă să le revândă altor victime, cu preţuri fabuloase pe piaţă, storcând astfel alţi bani.

Iată poate şi una din cauzele scăderei valutei noastre, e un joc a streinilor pripăşiţi la Paris, care de convenienţa cu cei pripăşiţi la noi, îşi fac interesele, acaparând în acest timp bogăţiile ţărei.

Se impune deci o serie de măsuri de prevederi şi cu mai mult patriotism, pentru a salva avuţia ţărei, din timp, din ghiarele atâtor duşmani declaraţi făţiş cauzei româneşti.

Proprietarii de păduri, ar trebui să fie mai atenţi, mai precauţi, mai demni, respingând orice oferte dela aceste bănci streine, care ca şi un polip multitentacular, caută a ne acapara bogăţiile ţărei.

Cetiţi „Infrăţirea“

Cronica Bucureştilor

— Misiuni şi comisiuni.—Ţigara criminală.—Gestiunea consiliului dirigent. — Iar preţurile maximale. —

Cinste şi economie . . . Naivi au fost acei cari au crezut că dl general Averescu va avea puterea de a le impune cei puţin partizanilor şi prietenilor intimi. O constatăm cu tot regretul şi cu speranţa unei îndreptări, o constatăm pentrucă dacă am urma să negăm evidenţa am face o crimă.

Dacă abuzurile s'ar întâmpla, într'un colţ pierdut al provinciei uitat de oameni şi Dumnezeu ele ar putea avea scuza neştiinţei guvernului şi a primului ministru. Ele se întâmplă însă sub ochii noştri, în cabinetele ministerelor prin coridoarele căruia foiesc misiţii de tot felul, — ele izvorăsc de sub penele miniştrilor şi şefilor de cabinet; împrăştiindu-se dela Capitală spre colţurile depărtate ale ţărei şi trecând graniţele până în îndepărtatul Occident.

Am eşit din epoca permiselor. Am lăsat în ele multe miloane din banul public şi multe din iluziile ce le aveam în cabinetul Averescu. Am întrat în epoca *misiunilor şi comisiunilor* în cari vom lăsa ce bruma mai adunasem din holdele de grâu şi munca celor ce a nu ştiu ce-i greva . . .

Misiuni economice, dacă statul are de cumpărat un ac din străinătate.

Misiuni în cari nu se ţine seamă de priceperea celor trimişi ci de legăturile lor cu ministerul şi nevoia ce o au de a petrece în marile capitale streine. De pildă se trimite de curând o misiune la Paris pentru cumpărare de mărfuri pentru stat când avem deja acolo o comisiune permanentă economică compusă din specialişti. E adevărat că specialiştii acei aveau un mare defet: nu erau înscrişi în partidul poporului şi nu veţi fi voind ca partizanii dlui Averescu, — oricât ar fi de democraţi. — să nu petreacă şi ei puţin la Paris . . .

Aceste misiuni sunt complectate în risipă cu altele aşa zise politice din cari fac parte diplomaţi fini ca dl fost chirurg Toma Ionescu ce ne va reprezenta la Liga Naţiunilor compania savantului domn Negulescu... Sunt complectate cu comisiuni parlamentare în ţară, mijloc sigur, dar ilegal de a face ca deputaţii şi candidaţii de deputaţi majoritari să încasseze ceva diurne în timpul vacanţei. Sunt complectate cu aprinderea depozitelor dela Constanţa, Buzeu şi Iaşi, în momentul când se începe predarea şi controlarea lor.

Opinia publică nu tace dar le înghite toate. Inghite chiar glumele sinistre ale comisiunilor de anchetă cari descopăr — ca în cazul dela Iaşi — că „pricina incendiului e o ţigară aruncată de un neglijent“...

Sărmană ţigară! Ce vină teribilă apasă asupra conştiinţei ei. Noi am fi preferat însă ca în loc să se trimită misiuni pentru a face depozite din mărfurile aduse din străinătate, — să se lichideze şi misiunile şi depozitele garantând că astfel nu se va mai aprinde ţara din cauza misiunilor şi depozitele din cauza... ţigărilor.

***

Şi pentrucă suntem în aceeaşi materie a... afacerilor cinstite vom aminti că azi se întruneşte Consiliul de Miniştri sub preşidenţia dlui Averescu ca, — cu autoritatea ce i-a dă prezenţa dlui Tăzlăuanu şi Ipsa Dlui Matei Cantacuzino, — să judece gestiunea fostului Consiliu Dirigent ardelean. Nu suntem curioşi să aflăm rezultatele acestei intime sfătuiri a guvernului; judecătorii neavând autoritatea morală să dea sancţiunile cuvenite şi fiind pregătiţi să întindă mușamaua naţională peste tot şi toate... Iar dacă prin imposibil vor fi scuturaţi acei ce şi-au făcut palate şi au creiat ziare din banii câştigaţi în mod... ouest şi democratic, această justă sancţiune va apărea din nenorocire ca o răzbunare politică.

***

In aceeaşi ordine de idei — vom aminti, că specula din Ardeal începe să îngrijească serios chiar pe acei ce au contribuit la facerea schimbului astfel cum s'a făcut. Molima promite să se întindă şi în vechiul Regat dacă nu se iau măsuri puternice. Şi în aceasta direcţie nu sunt decât două măsuri eficace: legiferare de pedepse aspre pentru speculanţi şi fixarea preţurilor maximale controlate serios de autorităţi şi public.

Prin aceste măsuri se va ajunge la un bun rezultat, pentrucă azi mărfurile fiind în abundenţă nu mai pot fi ascunse şi vândute în taină.

Presa e datoare să facă o vie propagandă în acest senz iar autorităţile să intervie repede şi energic.

Ney.

—

Din Rusia sovietică

Mizeria creşte la Petrograd.

Ziarul Stockholm Tidmingen scrie următoarele.

Situaţia la Petrograd s'a înrăutăţit. Libertatea comercială nu mai există. Majoritatea magazinelor sunt închise. Obiectele de valoare au fost sechestrate.

Nemulţumirea generală se traduce prin frecvente manifestaţii pe care bolşevicii le reprimă prin salve de mitraliere. Agitaţia a intrat şi în trupele garnizoanei. Profesorul Syachmatov, celebrul filolog rus a murit de mizerie şi foame.

Trotzky înlocueşte pe Tukaşevsky.

Ziarul „Rzeozpospelita“ anunţă că generalissimul Tukaşevsky va fi revocat în urma retragerii forţelor sovietice. Comandamentul suprem va fi exercitat pe frontul polonez de Trotzky în persoană.

Pe dealtăparte, un ofiţer superior bolşevic prins la Bielostock a afirmat că guvernul poate ridica o armată de 200,000 soldaţi în mai puţin de 6 săptămâni.

Descoperirea unui nou popor de pitici

Exploratorul Dr. Van der Bergh care s'a întors din Africa Centrală după o lungă absenţă, anunţă descoperirea unui nou popor de pitici, care nu se deosebeşte decât foarte puţin de momiţe.

Talia mijlocie a adulţilor acestei rasse e de 1 metru 34 centimetri.

Piticii sunt foarte vioi şi concurează momiţele la cătăratul pe cei mai înalţi arbori.

INFORMATII

„Monitorul Oficial“ publică decizia ministerială pentru funcţionarea oficiului de repartizare a transpoartelor de produse de petrol pe c. f. r.

*

S'a hotărît înfiinţarea unui post de inspector general financiar şi două posturi de subinspectori generali financiari, ca organe speciale de control şi directivi în lucrările cu caracter financiar al judeţelor şi comunelor.

*

M. S. Regele a conferit ordinul „Steau României“ cu spada d-lor: I. Voinescu şi Alexandru Lăzărescu, inspector C. F. R. pentru merite în timpul războiului.

*

Dl Alexandru Crăsnaru, membru în consiliul administrativ permanent, a fost delegat să îndeplinească funcţiunea de secretar general al ministerului de interne, pe timpul concediului dlui A. Popovici-Taşcă, secretar titular.

*

Se lucrează la alcătuirea unui nou tarif asupra preţului maximal la restaurante, bodegi şi locurile de consum.

Pe baza unei decizii ministeriale acest tarif se va aplica în toată ţara cu începere dela 1 Octomvrie.

*

Pe ziua de 1 Septemvrie 1920 s'ar făcut în corpul jandarmeriei următoarele înaintări:

La gradul de colonel dnii locotenenţi-coloneli: Crivăţ Gheorghe, Paplica Florian, Răuţ Benedict Zoiţa Paul, Brătescu Gheorghe şi a intendant-colonel Lobel Constantin.

La gradul de locotenent-colonel dni maiori: Marinescu Iulian, Vasilie Z. Constantin şi Constantinescu Dumitru toţi din corpur jandarmerie.

*

Ungaria va fi reprezentată la conferinţa internaţională a Dunărei prin dl Edmond Miklos şi consilierul Elemer Jaruny.

*

Cu ocasia unui furt la Liceul Gh. Barriţiu din localitate făcându-se cercetări la servitorul Mihail Sabo acesta, a declarat că la prof. Ciser Karoly s'ar găsi un drapel unguresc. Comisarul Gavriloiu prezentându-se la ocuinţa dlui Ciser a descoperit în adevăr un drapel unguresc. Dăm aci descrierea lui. Drapelul este foarte mare, format din două foi ajurate, pe margini cu ciucuri lucraţi în fir. Pe una din părţi foile sunt în două culori: roşu şi albastru, iar pe partea cealaltă numai alb. Prin urmare a combinaţie de culori cari la un loc formează culorile drapelului unguresc. Pe faţa albă a drapelului este scris în ungureşte „Ungaria n'a fost dar va fi“ iar, pe faţa cealaltă, este pictat în aquarelă portretul bust a lui Secheny. Datu confecţionărei lui este foarte problematică cu toate că pe el este menţinut anul 1914 ca dată a confecţionării.

Aşteptăm rezultatul cercetărilor întrepinse de autorităţi pentru a putea da publicului ămănunte precise.

*

Inregistrăm cu plăcere ştirea că s'a acordat farmacistului Pop Septimiu drept de a deschide o nouă farmacie în Oradea-Mare.

Dorim tot succesul noului concesionar.

*

S'a luat dispoziţia de a se aplica şi în Ardeal taxele băuturilor spirituase în tocmai ca în vechiul regat.

D. V. Bogrea, profesorul bine cunoscut şi apreciat dela Facultatea de Litere, a fost operat alalt ieri în Clinica chirurgicală a d-lui prof. dr Iacobovici.

Operaţia dificilă, care a confirmat în totul diagnoza eminentului internist prof. Haţieganu, a fost executată cu o artă şi siguranţă ce întăresc odată mai mult faima de chirurg a d-lui profesor dr Iacobovici.

Facultatea de Medicină se poate cu adevărat mândri de achisiţiunea strălucită făcută în persoana acestui maiestru al Chirurgiei.

Felicităm din toată inima pe d-l prof. dr Iacobovici şi urăm distinsului pacient o însănătoşire cât mai grabnică.

*

Stocul de coroane şi de ruble prinse în contrabandă de birourile vamale se ridică la 40 de milioane.

Această sumă a fost depozitată la casieria centrală a ministerului de finanţe spre a fi schimbată în lei.

Suma aceasta va forma un venit statului.

*

Ministerul de finanţe a pus în vedere oficiilor vamale din întreaga ţară că primele cuvenite celor cari au denunţat contrabendele cu ruble se vor achita după terminiarea operaţiunelor de schimb al acestor ruble în lei.

*

D-nii Popovăţ direc. serviciului maritim român, şi comandor E. Botez au plecat la Paris cu Simplonul pentru a lua parte la lucrările comisiei dunărene.

*

Amiralul de Bon, comandantul excadrei franceze mediterane a sosoit la Ierusalim.

Până la 12 Septemvrie inclusiv au fost oprite toate încărcările de cereale destinate pentru Transilvania.

De asemeni sunt oprite până la aceiaşi dată încărcările de cereale pentru Brăila-doc.

*

Toate taxele de import şi export înfiinţate de ministerul de industrie şi comerţ vor trece asupra ministerului de finanţe.

Acest minister va decide mărirea, reducerea sau suprimarea lor.

*

Suntem informaţi că în curând va apare în oraşul nostru un nou ziar sub patronajul dlui Tăsăuanu şi sub direcţia dlui Pauc erow care din motive necunoscute nu va mai figura la redacţia „României“.

*

Un individ necunoscut oferind mai multor persoane (cam 25 la număr), un preţ foarte ridicat pentru lei, reuşeşte să acumuleze suma de 500.000 lei dela aceste persoane, sumă, pe care se angajază să o schimbe în coroane în proporţia de 1:280.

Odată ajuns în posesiunea acestei importante sume pe bani, individul dispare fără urme. Păgubaşii văzind că individul nu se mai prezintă cu banii, au anunţat, eri, poliţia care a început imediat cercetările.

*

Reuniunea femeilor ortodoxe din Cluj in şedinţa din 25 August a. c. a hotărît să restaureze biserica parohială din localitate, punând la dispoziţie pentru acest scop suma de 100 mii lei.

Cu executarea lucrărilor a fost încredinţate păr. Arh. N. Ivan şi d-nele general Petala şi general Anastasiu.

Azi dimineaţă la ora 6 jumătate I. P. S. S. Arhimandritul Şeban care a stat în oraşul nostru două zile, a părăsit Clujul, cu automobilul.

*

Cu data de 15 Sept. se va relua serviciul poştal pentru transportarea de scrisori de valoare precum şi pentru transporturi de pachete.

*

Din causa că ziarul „Brassoi Lapok“ a dat publicităţi câteva articole cu intenţie de a provoca agitaţii contra siguranţei statului, Poliţia de acolo a deschis o severă anchetă care după cât suntem informaţi a avut ca prim rezultat suspendarea ziarului.

*

Atragem atenţia poliţiei şi a comisiunei pentru fixarea preţurilor că, în anumite locaiuri nu se respectă ordonanţa dată. Unii comercianţi pentru a putea vinde diferitele articole cu jumătate preţul în lei, din cei în coroane dar în acelaş timp să pară că execută şi ordonanţa au ridicat vechile preţuri în coroane cu 40—50 la sută. Acest nou sistem de specula trebue stârpit iar în contra negustorilor, fie ei şi români, cari se pretează la asemenea acte trebuiesc luate cele mai severe măsuri. In caz contrar suntem expuşi ca specula să continue şi de aci înainte opera ei odioasă, în dispreţul ordonanţelor şi în detrimentul publicului consumator.

*

La Dej s'a pus bazele Societăţii de muzică „Graiul Neamului înfiinţată cu scop cultural. In cursul lunei viitoare se vor da serbări, din venitul cărora se va cumpăra repertorii şi instrumente muzicale. Donaţiunile se pot trimite D. Mina Stanciu, profesor.

*

Pe ziua de 16 Septemvrie se va ţinea la Ministeriul Instrucţiunei publice din Bucureşti, o şedinţă a tuturor prelaţilor, ortodoxi şi uniţi din Ardeal, pentru a discuta organizaţia şcoalelor ce le au sub conducere.

*

O simţitoare urcare în preţul alimentelor de primă necesitate se simte în Ardeal în urma retragerei coroanelor din circulaţiune.

Această urcare se constată mai ales la restaurante prin faptul că acestea socoteau preţul de mai înainte pe echivalentul de două coroane un leu.

Direcţiunea Controlului din subsecretariatul refacerei a luat măsuri pentru nivelarea acestor preţuri pe baza tarifelor din Bucureşti.

Dela Curtea de Apel

Următoarele procese sunt în curs pentru 15 Septemvrie:

Samoilă Vig pentru fals de documente publice. — *Harţ Şaje* pentru mituire. — *Ioan Paşner* pentru omor. — *Soţia lui Iosif Papp* pentru furt. — *George Krainic* pentru mituire *Acaţiu Lőrinc* pentru delapidare. *Constantin Popa*, pentru furt. — *Vasilie Felican* şi tov. pentru violenţa în contra autorităţilor.

Pentru 22 Septemvrie sunt în curs următoarele apeluri:

Rudolf Tauffer pentru delapidarea de banipublici. — *F. Weisz* pentru furt. — *Netty Sajko* pentru mituire. — *Ludovic Szabó* pentru cauzare de leziuni corporale. — *Gheorghe Vaida* şi soţia, pentru furt.

Revista Presei

Politica noastră externă

Din ziarul „Luptătorul“:

Alături de această politică, nesăbuită şi servilă, a ministrului de externe, se zăreşte, din când în când, ceeace s'ar putea numi puterea inerţiei primului ministru.

Dl general Averescu trece prin complicaţiunile diplomaţiei europene cu seninătatea sufletelor candide şi cu energia unei încăpăţânări, adeseori salutară.

Dar toate aceste incontestabile calităţi ale „premierului“ sânt desigur insuficiente pentru a ţine în frâu avânturile tinereşti ale dlui Take Ionescu şi a feri ţara de nenorocirile cari o pândesc.

Unde mergem?

Contradicţia faptelor

Sub acest titlu, — vorbind de politica externă a dlui Take Ionescu, care prin nota-protest a dlor Titulescu şi Cantacuzino, a fost pusă în adevărata ei lumină, ziarul „Avântul“ scrie:

In acest timp, omul cesiunilor e ministrul de externe al României.

Intrebările şi nedumeririle se pun acute: ştie dl Take Ionescu de acţiunea domnă a celor două delegaţiuni? Lucrează ele sub influenţa d-lui Take Ionescu sau lucrează împotriva spiritului „sluj“ — pe care marele nostru om de stat l-a inaugurat la Paris?

Şi ce figură va prezenta dl Take Ionescu bărbaţilor de stat englezi şi francezi — când aceştia ştiu că delegaţiile române sunt demne şi curajoase?

Va surâde?

Parlamentarism comunist

Din „La Roumanie“:

In parlament deasemenea şi poate chiar mai mult decât aiurea, mentalitatea pe care propaganda bolşevică tinde să o creeze ar fi nesănătoasă pentru reformele cele mai bune ale unei adevărate democraţi. Lupta împotriva burgheziei aşa cum a declarat-o Lenin şi cum este condusă de adepţii săi este, în realitate lupta împotriva ordinei sociale în folosul unei oligarhii de ideologi fără dor de muncă.

Lucrul acesta va avea cel puţin meritul să tragă o linie despărţitoare între socialiştii, chiar cei mai înaintaţi, dar cari ştiu că nu poate fi viaţă socială fără ordine socială, şi că nu poate fi ordine socială acolo unde nu se găseşte solidaritate naţională.

Controlul cetăţenilor

Ridicându-se împotriva speculei „Dacia“ scrie:

Când se face un mic bilanţ al tuturor încercărilor de înfăturarea speculei u curs şi de prevenirea uneia eventuale, se constată că tot ce a intenţionat administraţia a fost defectuos sau conceput, sau aplicat. Aşa că în chip firesc, nădejdiile se întorc spre acţiunea pe care consumatorul chiar ar putea-o face. Crâmpeiul din anul trecut, a dat rezultate parţiale reale. Şi când ne întoarcem ochii spre ce a fost, ne gândim de ce azi, nu se mai ridică cetăţenii cu aceiaşi tenacitate de a lupta singuri pentru înlesnirea traiului lor. In acţiunea disciplinată a cetăţeanului e nevoia personală de a trăi, nevoie care nu îngădue slăbiciuni şi complezanţe. Şi apoi, acţiunea cetăţenească e singura care poate fi generală şi imediată.

De ce nu-i începută?

Sărbătorirea unui distins ofiţer

Luni seare a avut loc la Cercul Militar — din localitate — masa camaraderească oferită colonelului Ionescu Fotache, fost Şef al Serviciului de Geniu dela Corpul 6 de Armată mutat acum Comandant al Şcoalei Speciale de Aplicaţie a ofiţerilor din Geniu. A domnit multă intimitate camarădească.

Toasturi.

Dl *general Anastasiu* spune că rând pe rând pionii Corpului de Armată — mai înainte colonelului Motaş acum colonelul Ionescu F. pleacă acolo unde interese mai mari îi cheamă. Activitatea col. Ionescu, spune dsa, este perfect cunoscută de toţi, deoarece întreaga organizarea serviciului de cazarmanent a acestui Corp nou de Armată este dovada muncii şi străduinţii dlui colonel Ionescu. Apoi în numele dlui general Petala şi a dsale îi mulţumeşte din suflet pentru munca depusă şi îi urează spor şi voie bună, acolo unde ţara îl chiamă.

Dl *colonel Ionescu Fotache*, adânc mişcat mulţumeşte dlui General şi camarazilor pentru elogioasele cuvinte ce-i adresează şi pentru cinstea ce i-a făcut că înainte de despărţire să se întrunească cu toţii într'o astfel de ocaziune. Dlui adăogă că odată visul nostru împlinit prin mărirea ţării ne rămâne mare grijă de a consolida şi organiza mândra noastră ţară. Atmosfera este încă încărcata, Armata în cap cu ofiţerii este aceia care trebue să fie gata în orice moment. Suntem o generaţie care am trăit vremuri grele dar şi mari. Aduce omagii dlor gene-Petala şi Anastasiu pentru opera lor de Comandanţi desăvârşiţi.

Criza ministerială belgiană

A fost provocată acum două săptămâni prin atitudinea dlui Vandervelde şi a celorlalţi miniştri socialişti care făceau parte din cabinetul Uniunei naţionale din cauza livrării muniţiunilor poloneze.

Atitudinea aceasta a socialiştilor, care oricât ar fi de naţionali tot interesele străine servesc, a mirat toată lumea şi a produs o agitaţie violentă în toată Belgia. Pressa în unanimitate acuză guvernul de slăbiciune fiindcă a cedat injoncţiunilor socialiste. Numai Consiliul General al lucrătorilor aprobă guvernul.

Toată lumea ştie că acest Consiliu general e condus de Camil Huysmans a cărui atitudine germano-filă în tot timpul războiului şi dela armistiţiu încoace s'a manifestat în orice ocazie.

Mulţi socialişti waloni s'au opus acestei atitudini antipatriotice. Totuşi dl Vandervelde a persistat în atitudinea lui încăpăţânată.

De trei ori chestiunea transportărilor muniţiilor pentru Polonia a venit înaintea Consiliului de ministri. Ministrul de externe Paul Hymaus şi cel de război Paul Emil Janson, ambii membri ai partidului liberal şi cei mai fervenţi partizani ai alianţei franco belgiene au insistat cu cea mai mare energie pentru a face cabinetul să revie asupra primei hotărîri arătând că aceasta hotărîre va ştirbi prestijul Belgei compromiţându-i politica ei alături de înţelegere.

Nefiind urmate părerile lor, care sunt şi ale partidului liberal, patriotic şi francofil şi-au prezentat imediat demisiile.

Iesi.

Ultima oră telegrafică

Situaţia internaţională

După cum am arătat în situaţii bolşevicii nu mai pot provoca surprize din diferite cauze ca: greutatea transporturilor, lipsa de specialişti, demoralizarea armatei, ect. pe care le-am arătat pe larg.

Dar dacă nu mai sunt în stare să reia ofensiva pe frontul polonez şi să reziste atacurilor din ce în ce mai impetuoase ale generalului Wranghel, potrivit unui vechiu obicei, încearcă ultimele şiretlicuri pe cale diplomatică.

Astfel au atras prin promisiuni teritoriale pe tânărul stat lituan, silindu-l a intra în războiu contra Poloniei.

Această nouă diversiune e pe cale de a sfârşi tot aşa nefericit ca şi aceia a generalului Budieny sub Lemberg, căci, Polonezii, după ce au respins navala litvană-bolşevică, au continuat urmărirea, ceeace a determinat oscilantul guvern litwanian să ceară pace Poloniei.

In timp ce bolşevicii sunt reduşi la neputinţă, şeful de stat major al lui Wranghel a sosit la Varşovia pentru a pune la cale cu generalii ruşi aflaţi acolo formarea unei armate de 150.000 soldaţi, care să facă joncţiunea cu armata lui Wranghel.

In Germania situaţia e tot nelămurită.

In Silezia superioară continuă conflictile dintre polonezi şi Germani Partidul socialist independent e pe cale de diviziune pe chestiunea aderării la internaţionala III-a, iar muncitorii bolşevizaţi continuă cu grevele şi agitaţiile, fapt care a determinat delegaţia germană la Conferinţa Ambasadorilor să ceară învoirea de a forma gărzi speciale, care să se ocupe cu supravegherea revoluţionarilor.

Lloyd George, care atunci când a fost vorba de interesele micilor aliaţi, ca România de pildă, avea totdeauna principiile umanitare, astăzi când e în joc siguranţa Marei-Britanii ia măsurile cele mai severe, ajungând până acolo cu cruzimea încât lasă să moară de foame în închisori, căpeteniile sinfeinerilor, a căror singură vină e că cer autonomia Irlandei. Şi în timp ce Anglia îşi consolidează unitatea pe cadavrele irlandeze, Franţa caută alianţa în Cerescul Imperiu.

In adevăr trimisul ei în China, dl Painlevé a fost primit în triumf la Peking unde a conferit prezidentului republicei titlul de Doctor honoris causa a Universităţei din Paris.

TELEGRAME

Nota Lituaniei către Polonia

Nauen, 8 Septemvrie

Guvernul lituan a adresat guvernului polon o notă în care exprimă regretele că nu poate retrage trupele lituane din regiunile contestate, cum o pretinde guvernul polon. Accentuază nedreptatea ocupărea teritoriului lituan de către poloni şi propune incetarea ostilităţilor şi începerea tratativelor la Marienpol. Presa polonă şi franceză priveşte situaţia ca foarte critică.

Situaţia financiară a Ungariei

Budapesta, 8 Septemvrie

Vorbind în faţa alegătorilor săi ministrul de finanţe a criticat cu asprime pe acei cari răspândesc svonuri vătămătoare finanţelor ţărei pricinuind astfel scăderea actuală a schimbului. S'a răspândit ştirea că ministrul de finanţe pregăteşte o nouă stampilare a Coroanelor. Totul este fals. Ministrul de finanţe n'a promis decât să reducă deficitul bugetar prin impozite proporţionale pe avere. Astfel că marea circulaţie a biletelor va fi astfel redusă

Luptele polono-litoniene

Lyon, 9 Septemvrie

Comunicatul polonez anunţă că trupele litoniene au atacat pe Polonezi fără declaraţiune de războiu. Trei divizii au încercat să treacă linia Kurzon dar au fost respinse. După „Times" contra ofensiva polonă este victorioasă, şi trupele roşii se retrag înspre Dniepel.

Negocieri comerciale între Franţa şi Cehoslovacia

Praga, 9 Sept.

Guvernul francez a informat guvernul cehoslovac că pe ziua de 15 Septemvrie aşteaptă sosirea comisiei cehoslovace pentru a prepara tratatul comercial şi convenţiunea dunăreană cu Franţa. Cu aceasta ocazie se va regula şi chestiunea lichidării datoriilor de dinaintea războiului.

Sciziunea partidului independent german

Nauen, 8 Septemvrie.

Sciziunea partidului independent este privită în cercurile independente ca un eveniment inevitabil ba chiar realizat. Congresul partidului va avea să procedeze numai la lichidarea unirei de până acuma.

Se socoteşte că la congresul partidului, numărul partizanilor pentru Moscova ar putea fi mai mare. Se crede însă exclus că partizanii alipirei la a III-a internaţională sub condiţiunile date de Moscova, vor putea avea o majoritate cunoscută, reprezentantă a partidului independent.

Luise Gietz srie într'un articol în ziarul „Freiheit" de simpatia independenţilor german pentru proletariatul rus.

O comisie turcă pe drum la Moscova

Berlin, 9 Sept.

A sosit la Berlin o comisiune turcească naţională în frunte cu Vahile paşa care va pleca însă la Moscova.

Tratativele ruso-polone

Riga, 9 Sept.

Se anunţă fixarea tratativelor ruso-polone pe ziua 7 l. c.

Conferinţa ambasadorilor.

Lyon, 8 Septemvrie.

Conferinţa ambasadorilor întrunită Luni a hotărît să asculte diferitele cereri germane cu privire la organizarea unor corpuri de trupă speciale pentru supravegherea bolşevicilor interni în Prusia orientală, cu privire la trimitrea unei comisiuni de anchetă neutrală în Silezia superioară şi a respins pretenţia cabinetului dela Berlin de a refuza să recunoască competenţa dlui Hines, arbitrul american desemnat pentru repartizarea tonajului fluvial.

Generalul Makroff la Varşovia.

Lyon, 9 Septemvrie

„Dail Express" aduce ştirea că generalul Makroff şeful statului major a lui Wranghel, a sosit la Varşovia pentru a trata cu generalii ruşi unirea trupelor ruseşti cu armata lui Wranghel. Ruşii formează la Varşovia armata de 150.000 de oameni.

Un acord lituano-polon

Lyon, 8 Septemvrie

După o informaţie publicată de presa franceză se vor angaja în curând negocieri la Mariampol, între Polonezi şi Lituanezi.

„Le Petit Journal" reproduce declaraţiuni emanate dela legaţiunea Poloniei din Paris în cari se afirmă spiritul împăciuitor al Polonezilor.

Ambasador german în Peru

Nauen 8 Septemvrie.

Von Humboldt a fost numit ambasador german în Peru. Noul ambasador se trage din cunoscuta familie a savanţilor von Humboldt, a fost câtiva ani în serviciul consular din Londra, Moscova, Alexandria şi Kapstadt, iar în timpul războiului a fost la Amsterdam.

La legaţia germană din Mexiko a fost denumit consilierul delegaţiei von Fuehr.

Lloyd George la Zermatt

Geneva, 9 Sept.

Lloyd George care a vizitat oraşul Zermatt se va întoarce Luni direct la Londra.

Distrugătorul american „Broome" în portul Danzig.

Berlin, 6 Septemvrie.

In portul Danzig a ancorat distrugătorul american „Broome". Actualmente sunt în Danzig şi 9 echipe de războiu englezeşti, 3 franceze şi 3 americane.

Divergînţe între Horthy şi Friedrich

Budapesta, 8 Septemvrie

Situaţia între Horthy şi Friedrich se accentuază. Contrastul între monarhişti şi antimonarhişti se resimte tot mai mult. In faţa monarhiştilor se aflu grupul republican burghez şi ţărănist. Horthy luptă contra lui Stefan Friedrich care face pentru rechemarea regelui Carol, ca rege legitim. Guvernul se află în faţa unor dificultăţi crescânde şi a unei crize de cabinet.

Privire generală asupra victoriei poloneze

La 15 August, oarecum părea definitiv perdută pentru Polonezi. La centrul liniei de batale, bolşevicii erau la 20 km. de Varşovia. Căderea capitalei era greu dacă nu imposibil de evitat.

La 19 August mulţumită în parte generalului Weygand şi ofiţerilor francezi, totul era schimbat. Fericite schimbări aduse în repartiţia forţelor pe frontul de luptă şi câteva contra atacuri pe cât de dibacie concepute pe atât de viguros executate, transformaseră situaţia. Varşovia era salvată şi invazia roşie definitiv oprită.

Polonezii trecură atunci la ofensivă. Moralul lor se axalta pe victorie, iar acel al adversarilor se lopea în înfrângeri. Urmărirea a fost fructuoasă: 55.000 prizonieri şi 500 de tunuri au rămas în mânile Polonezilor.

Nu avem decât informaţii vagi asupra efectivelor armatelor prezente. După unele, care par foarte adevărate, forţele bolşevice însărcinate sa cucerească Varşovia nu numărau mai mult de 200.000 soldaţi. Ţinând socoteală de morţi şi de răniţii cari au putut fi evacuaţi şi nu figurează în cifra prizonierilor, roşii au pierdut mai mult de o treime din armata lor.

Acum, Polonezii au trecut pe o mare întindere Bugul, au reluat Brest-Litowsk şi Biolostock şi alte cetăţi situate la peste 200 km. de Varşovia. In direcţia sud-estică bolşevicii în retragere sunt la o distanţă şi mai mare de capitala poloneză.

La Nord-est situaţia roşilor e cu deosebire critică. Unele divizii roşii se strecuraseră între frontiera Prusiei orientale Narew, având de scop întoarcerea aripei stângi poloneze. Dar zdrobirea centrului şi dreptei bolşevice le-a pus în poziţie supărătoare, căci riscau să fie tăiate complet de restul armatei. Pentru a le permite să se degajeze, arier-gardele au încercat să se menţie pe poziţii la 100 km. Nord-est de Varşovia.

Incercarea a dat greş, căci încercuirea poloneză a reuşit în parte, provocând distrugerea armatei 4 a sovieţiste.

Elanul ofensivei poloneze nu a fost curmat nici de contra ofensiva rusă încercată pe frontul nordic. Rezultatul prim a fost reluarea cetăţii Grodno. Acest prim succes bolşevicii n'au fost în stare să-l exploateze. Aşa, că în curând vor pierde şi Grodno din cauza puternicei ofensive poloneze în Lituania. Chiar diversiunea încercată de generalul Budieny la sud de Lemberg a dat greş. In adevăr planul acestui general era să rupă aripa dreaptă polono-ucraineană la Zamorc şi apoi să înainteze cu cavaleria în direcţia nordică spre Lemberg Dacă manevra i-ar fi reuşit întregul front polonez trebuia să se retragă.

Acum polonezii trebuie să înceteze înaintarea pentru următoarele motive:

1. Serviciile dinapoia frontului sunt rudimentar organizate, deci aprovizionarea trupelor cu alimente şi muniţiuni va fi din ce în ce mai grea pe măsură ce frontul se va îndepărta de baza de operaţiuni.

2. Drumurile sunt în foarte rea stare iar căile ferate prea puţine. Bolşevicii doresc o cât mai mare îndepartare a Polonezilor de baza de operaţii pentruca să poată obţine şi ei câteva mici succese.

Pentru a evita acest lucru, Polonezii trebuie să se oprească la graniţă ocupând bine înţeles puncte strategice care să le garanteze respectarea integrităţei teritoriale din partea bolşevicilor.

dm.

Ultime informaţii

In legătură cu informaţiunile ce am avut despre trecerea unor trupe ucrainene pe teritorul cehoslovac, suntem din nou înştiinţaţi, că în judeţele Sighet şi Ugocia au mai intrat încă 16—18.000 soldaţi sub comanda unui general şi au ocupat ţinutul.

*

Suntem informaţi că cu prilejul recrutărilor în judeţul Satu-Mare, cari au avut loc în zilele de 3 şi 4 Septemvrie au avut loc turburări. Tinerii recrutaţi, Unguri şi Şvabi îndemnaţi de conducătorii socialişti au atacat pe jandarmi şi comisia de recrutare.

Jandarmii s'au apărat căutând a-i împrăştia până la venirea unui escadron de cavalerie. Cu ajutorul acestuia s'a procedat apoi la arestarea capilor mişcărei.

Cauza acestei manifestaţii ostile statului este datorită, se pare, propagandei făcută de socialişti, cari au îndemnat pe tineri să nu se supună recrutărilor.

*

Dl Garoflid, ministru de stat, a plecat în inspecţie în Basarabia pentru a cerceta modul în care se procedează la expropriere şi împroprietărire.

Dl Daeschner, ministrul plenipotenţiar al Franţei în România a avut o întrevedere cu dl Argetoianu.

*

Ministrul de Războiu a trimis în Bulgaria o misiune specială compusă din Ion Teodorescu şi Trifu pentru controlul executărei tratatului de pace.

*

Dl Duiliu Zamfirescu, preşedintele Camerei, a plecat din Bucureşti în Transilvania.

*

Legaţiunea română din Paris a publicat un Comunicat prin care desminte svonurile ce au circulat la Paris cu privire la unele cedări de teritoriu în Transilvania pentru cari România ar fi dispusă să intre în tratative cu Ungurii.

*

Principele Carol a sosit la Londra cu suita.

*

Comisia parlamentară pentru studiul reformei electorale s'a întrunit la ministerul de interne.

Dl Amoş Frâncu a fost ales preşedinte. Viitoarea şedinţă se va ţine la 25 Septemvrie.

Viața economică, industrială, comercială, financiară

INTREBUINȚAREA FORȚEI HIDRAULICE A DUNĂREI

In Austria la Walsee, cu concursul larg al societății Siemens-Schuckert-Werke, s'a pus bazele primei instalațiuni de captare a apelor Dunărei, în scopul de a utiliza forța hidraulică. Intreprinderea are toate proporțiile unei lucrări de seamă. Forța electrică obținută este destinată industriei și orașului Viena. Dunărea va fi barată pe toată lărgimea ei cu un dig. Acest dig este deschis din loc în loc, pentru a lăsa scurgerea apelor numai într'o cantitate cea ce produce o ridicare a nivelului pe o întindere considerabilă în amonte. Se va obține în acest mod o cădere de apă de 7.6 m până la 13.5 m înălțime, care va acționa 17 turbine cu generatori electrici, toate cu o valoare totală de 69.000—166.000 cai, după cum se presintă situația apelor în diferitele anotimpuri. Pentru circulația vaselor se va construi un canal lateral a cărei adâncime a apei va fi regulată cu o eclusă în așa fel, ca viteza apei să nu depășească 1.3 m, cea ce ar face ca circulația să fie anevoioasă. Această dispoziție a fost admisă de acord cu armatorii, care sunt interesați la circulație în acel punct. Această instalație. care prin mărimea ei este capabilă să furnizeze o așa de mare cantitate de energie, ar trebui studiată poate și de către noi mai ales din punctul extrem de important în cea ce privește Dunărea, acela al felului de împăcare între cerințele navigației și acelea ale industriei.

Petrol în Urali

In această regiune patria mare a multor minerale prețioase și care în bună parte nu au fost exploatate până acum, s'a găsit de curând și petrol. Nu se poate spune încă dacă depositele ce se găsesc, sunt în măsura așteptărilor. Diferite săpături s'au făcut deja în Uralii sudici și rezultatele au fost bune. Inițiativa particulară nu a lipsit. Cele câte-va societați formate s'au lovit însă de o sumă de greutăți din cele mai mari dat fiind că regiunea se găsește într'o stare foarte înapoiată în cea ce privește comunicațiile, iar în afară de aceasta din cauza pasivității guvernului Rusesc, care deși a luat dela început în seama sa toată grija cercetărilor, nu a găsit totuși cu ale să se îngrijască ajutând societățile formate în strădaniele lor de a pune în valoare aceste bogate terenuri.

Acest fapt nu a determinat totuși o complectă stagnare, căci sub forma de explorări lucrările continuă și s'au extins și în Uralii nordici. Este de adăogat că în darea la iveală a rezultatelor cercetărilor, societățile, printre care și una germană, păstrează o vădită discrețiune.

Qu.

Situația mondială a transporturilor

E prea importantă pentru a fi trecută cu vederea.

Dezorganizarea datorită războiului a început a fi îndreptată așa că astăzi mergem către o refacere totală a transporturilor cari până în 2—3 ani vor atinge normalul.

Vom examina rând pe rând transporturile maritime și pe căile ferate.

Transporturile maritime. Reducerea producției la națiunile beligerante impune flotelor comerciale o supra încărcare momentană (ex Franța exportatoare de zahăr în trecut e importătoare deacum până la refacerea culturilor de sfeclă din Nord).

Germania trebuie să-și reconstitue stockul de materii prime.

Dar efortul de construcții navale la care asistăm e fără precedent în istoria lumei. Statele Unite ieri încă lipsite de o flotă apreciabilă, au construit în timpul râsboiului șantiere și vapoare.

Anglia dela armistițiu încoace și-a dublat construcția pentru a și împlini tonajul distins de râsboiul submarin.

Germania de asemenea pentru a și reface flota perdută.

Franța a hotărît să-și sporească flota de comerț până la 4 milioane de tone. In curând vapoarele vor fi număroase chiar prea multe.

Statele unite, care aproape nu aveau flotă comercială înainte de râsboi, vor să aibă una de 18 milioane tone.

Căi ferate. Restabilirea lor se va face în timp scurt. Completate prin nouile căi navigabile și ușurate prin transporturile cu camioane-automobile, căile ferate își vor împlini misiunea lor în scurt timp.

Chiar în Franța, unde reconstrucția regiunei nordice scădea, agravează criza transporturilor, ministrul transporturilor într'un recent discurs promitea revenirea la normal în *2—3* ani.

La noi în câți ani se va normaliza circulația pe căile ferate când din cauza organizării provinciale a lor datorită Consiliului dirigent, cari în Transilvania au produs mai multe încurcături și distrugeri decât muncă constructivă?

I.

Buletin economic

Cursul schimbului la Paris.

Londra	52·02
New-York	14·62
Bruxelles	106·05
Praga	53·05
București	32·05
Geneva	140·25

*

Cursul monedelor straine.

Francul francez	305.35
„ elvețian	723·70
„ belgian	324·45
Lira sterlină	156·85
„ italiană	201·55
Dolarul	44·15

*

Dl M. Isaac, ministrul de comerț a avut o convorbire cu dl Sarret, ataşatul de comerț al Franței la București în urma căreia dl Sarret va expune situația noastră economică camerilor de comerț din Lyon, Grenoble, Marseille, Paris, Nancy, Metz, Strasburg. Ataşatul comercial al Franței, care este un cunoscător bun al stării economice României va arăta importanța pieței noastre pentru Franța și va intenționa luarea de legături mai strânse între comerțul ambelor țări.

*

Pentru ratificarea tratatului comercial încheiat cu Austria, a fost trimis din Viena dl Paul O. Mayer și pentru executarea convenției baronul A. de Weltschberger.

*

Germania a furnizat prin luna Iulie 1,089.000 tone de cărbuni. Pentru Franța 887.000 tone, din cari 478.000 tone cărbuni și 298.000 tone cocs din minele Essen 14.000 tone cărbuni și 29.000 tone de cocs din Aix la Chapelle și 68.000 tone de brichete din Colonia.

Italiei a furnizat 99.000 tone și Belgiei 103.000 tone.

*

Marea casă comercială pentru producte celulose din Manheim (Germania) „Waldhof" a încheiat o convenție o firmă americană pentru furnizarea de cărbuni cu prețul de 50 dolari tona.

A sosit din Cehoslovacia un transport cu 2000 pluguri. Se așteaptă încă furnizarea de 6000.

Din America vor sosi zilele curente și cantități mai mari de bumbac.

*

La Londra s'a format societatea petroliferă „Phönix" cu un capital de 2 milioane pf. st. Scopul societății este exploatarea uzinelor petrolifere din România.

*

Societatea italiană de agronomie deschide pentru timpul dela 12—26 Septemvrie 1920 la Roma expoziția internațională pentru mașine agricole.

Cu aceasta ocazie vor fi expuse mașine agricole de tot felul și formă. In secția internațională sunt admise și mașine și motore.

*

Se anunță că data conferinței de despăgubiri dela Geneva s'a fixat pe 24 Septemvrie. O amânare este însă posibilă pe motivul că concide cu data deschiderei conferinței financiare dela Bruxelles.

*

In apropierea Milanului la Busto d'Arsisio a luat foc depozitul de bumbac. Au ars 1600 baloturi. Valoarea pagubei să ridică la 5 mil. lire.

*

La subsecretariatul de stat al refacerii se lucrează la compunerea unui nou tarif de prețuri maximale pentru bodegi, restaurante și diferite localuri de consum.

Tariful nou va intra în vigoare pentru întreaga țară cu data de 1 Octomvrie 1920.

*

„Monitorul Oficial" publică decizia ministerială pentru funcționarea oficiului de repartizare a transporturilor de produse de petrol pe C. F. R.

No. 1572/920.

PUBLICAȚIE.

Cercul de recrutare Cluj aduce la cunoștința generală, că în conformitate cu Decizia Ministerială No 421 din 7 Iulie a. c. să va ține nu control pentru toți oamenii indiferent de naționalitate născuți în anii 1880—1896.

Lucrările de control se împart pe trei comisii care își vor ține ființa pe ziua de 11 Septemvrie a. c. zilnic dale ora 7—12 a. m. și dela ora 3—7 p. m. și anume:

Comisia I.

Plasa: Borșa, Centrala, Orașul Cluj.

Comisia II.

Plasa: Hida, Huedin, Jilău, Dolocna, Mociu, Orașul Turda.

Comisia III.

Plasa: Turda, Trăiscău, Iara de jos, Câmpeni, Vințul de sus.

Chemarea oamenilor pe comuni înaintea comisiilor de control se va face de către administratori de plasă (prin pretori și Primarii orașelor).

1. Se vor presenta toți oamenii fără deosebier de naționalitate, absenții vor fi presentați prin părinți sau rude, care vor aduce și fost sau nu militar în fosta armată dânșii acte doveditoare de absența lor.

II. Fiecare om va aduce cu sine toate actele ce are asupra sa prin care să dovedească că fost armată Austro-Ungară că: bilete de demobilizare, bilete de identitate, bilete de reformă sau orice act militar ar poseda.

Foști ofițieri activi și de reservă din fosta armată Austro-Ungară sunt obligați a aduce cu sine acte sigure prin care să dovedească gradul ce a avut (decretele de inaintare, ordine de demobilizare, bilet reformă etc.)

III. Sunt dispensați de a se prezenta în fața comisiei de control:

a) Ceice se găsesc sub armă.

b) Ofițreri de reservă primiți și inscriși în controalele Armatei Române.

c) Gradele inferioare din reservă armatei române, care au satisfăcut Legei de recrutare în vechiul regat și care se găsesc în diferite funcțiuni publice în teritoriile alipite.

Se atrage atenția tuturor oamenilor că acei ce nu se vor prezenta la data fixată înaintea Comisiei de Control, vor fi supuși judecății și pedepsiți conform Legii Militare.

Cluj, la 25 August 1920.

Comandantul Cercului de Recrutare
Colonel **Telia** s. s.

Seful biroului de Recrutare
Maior **Vlasa** s. s.

Filiala Luca P. Niculescu Cluj (Palatul Fehér Bárány) vinde până la 10 Septemvrie, marfă cu ...roane. 1—4

CONCURS DE CLADIRE.

Subscrișii intenționăm să edificăm în piața Barros (pe imobilul lui **Sebestyén David**, pe care de present sunt barace militare) un magazin cu etagiu prin urmare invităm pe toți măiestrii cu drept de clădire doritori de a lua edificarea acestui magazin, ca să-și înainteze ofertele filialei „**Albina**" str. Memorandului No. 3—5 fosta str. Unio în 14 l. c., a. 11. ore a. m.

Condițiile și planul de edificare se pot vedea în biroul Albinei în orele 9—12 a. m. și 4—6 p. m. tot de aci se pot primi blanchete pentru preliminare în mod gratuit.

Ofertele intrate după 14. Sept. a. c. și acelea, cari se abat dela plan și preliminar nu se iau în considerare.

Pentru lucrările de bârdășit și de betonarmat se pot face și separat oferte.

Cluj, la 8. Septemvrie 1920.

„Albina" Intrepozite și Societate Comercială Anonimă.

Prețurile maximale

Cu începere dela 7 August vor fi în vigoare și se vor aplica următoarele prețurile maximale:

Coloniale

Paprica kg lei 75. Mac kg. lei 8. Miere de stup kg. lei 25. Cafea boabe kg. lei 34 Orez galben kg. lei 12—14 Orez alb kg. lei 16—18 Orez italian kg. lei 18—20. Piper boabe kg. lei 24—28. Piper mărunt kg. lei 26—30. Zahăr kg. lei 30—33.

Zarzavaturi, fructe si brânzeturi

Ceapă kg. lei 1. Cartofi kg. lei —·75. Mazăre kg. lei 1. Fasole verde kg. lei 1. Pătlăgele roșii kg. lei 1. Ardei gras kg. lei —·10. Ardei mici kg. lei —·05. Varză roșie kg. lei —·50. Varză albă kg. lei —·40. Carfiol kg. lei 2·50. Caralabă kg. lei —·10. Castraveți mari kg. lei 1·—. Castraveți mici kg. lei 1·50. Morcovi fără frunze kg. lei —·50. Struguri kg. lei 4—5. Pătrungel kg. lei 1. Piersici de toamnă kg. lei 3—4. Pere kg. lei 1·50. Mere kg. lei —·50. Ciuperci kg. lei 1. Altfel de bureți kg. lei —·50.

Unt proaspăt kg. lei 20. Unt topit kg. lei 30. Brânză seculiască kg. lei 10. Brânză de vacă kg. lei 3. Caşcava kg. lei 15 Caș dulce kg. lei 9. Lapte de vacă kg. lei 1·50. Lapte de bivoliță kg. lei. 2. Smântână kg. lei 6. Ouă bac. lei. — 50. Prune kg. lei — 50. Mure kg. lei 1. Salată de căstraveți (murați) kg. lei 2. Pâne albă kg. lei 3. Pâne neagră kg. lei 150. Grâu mm lei 130. Cornuri și franzele lei—2·

Cărnuri.

Vită s'au viței kg. viu lei 5—7 Carnea de vită sau viței kg. lei 8—10. Carnea de porc kg, lei 11—13 (viu 10). Slănina pentru untură kg. lei 14. Untura kg. lei 17. Unsoare topită, slănina piperetă kg. lei 20. Slănina sărată kg, lei 16. Carnea de oaie kg. lei 6 (viu 4).

Utilizați: mica publicitate a ziarului Infrățirea

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari doresc se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeane, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

No. 25547—950.

Aviz.

Se caută pentru Secția VI din Ministeriul Instrucțiune. Secretariatul general din Cluj 3 dactilografe bune. Condițiuni favorabile. Persoanele interesate se vor adresa, până cel mult la 20 Septemvrie 1920. direcțiunii Secției susnumite.

pt. Secretar genral
s.s. *Dr. Ioan Mateiu.*

Nr. 4429—1920. E.

Concurs
de admitere la Școală inferioră de Poduri și Șosele în Cluj.

Secretariatul general al Lucrărilor publice în conțelegere cu Secretariatul general al Instrucțiunei din Cluj au decis inființarea unei secțiuni noui a școalei superioare de Arte și Meserii din Cluj: **secțiunea pentru Poduri și Șosele.**

Această școală are de scop formarea personalului tehnic, nepomar pentru proectarea, conducerea și supravegherea, lucrărilor tehnice ale statului (sau și particulare), sub ordinele inginerilor.

Durată instrucțiunei e 3 ani. Diplomații acestei școale vor face serviciul în armată cu termen redus și vor putea concura la abținerea certificatului pentru ofițer de reservă.

Vor fi admiși la studii superioare la Politehnică, dacă vor satisface condițiunilor de primire.

Condițiunile de admitere sunt:

Cerere inaintată Secretariatului general al Lucrărilor pubilce Secția Edilă din Cluj, până cel mai târziu 20 Septemvrie a), c) însoțită de:

1. Certificatul de botez.
2. Certificatul de absolvire a cel puțin 4 clase secundare (liceu, medii, școală reală și civilă).
3. Certificat de bună purtare.

Elevilor lipsiti de mijloace li se vor acorda burse, asigurându-le masa eventual și locuința fără plată. Acești vor prezenta:

4. Un certificat de paupertate.
5. Un certificat despre numărul membriloc familiei.

Direcțiunea școalei își reservă dreptul de a supune candidații unui examen de primire din studiile cari le va stabili ulterior.

Secretariat de Lucrări Puplice:
Eugen Tilea m. p.,
Șeful secției edile.

p. Secretariat de Culte și Instrucțiuni:
A. Coirtea m. p.,
consilier.

Vinuri veritabile se pot cumpăra numai din marele depozit de vinuri a societății

„Comerțul român, societate pe acții Cluj"

strada:
Regina Maria 19.

◆ ◆

Litru 20—28 cor. Transport în oraș și provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universității rom din Cluj. — Rugăm sprijinul on. public român

Comerțul român societate pe acții Cluj.

Abonamente pentru Preoți și Învățați se fac cu preț redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

La Cafeneaua „New-York"

Cu începere de Luni 6 c. și în fiecare seară; vor cânta **trupele de Orhestră** sub conducerea dinstinșilor măestrii: **Duduș, Pușcaș Béla, Bambó Albi, Czakó Peti și Kiș Arpád.**

Bufet rece etc.

Serviciul promt. - Prețuri foarte reduse!

Oferam onoratului public:

oleu de in dublu fiert, care inlocueste foarte bine Firnaisul, mai de parte dispunem de oleu de rapiță și olei de floarea soarelui pe lângă prețuri convenabile.

Aceasta se află la Depozitele:

Bancii Centrale pentru industrie și comerț, Cluj.

Instalațiuni complecte pentru fabricat
APE GAZOASE:
Mașini. — Umplutoare. — Stiele. — Capete. — Tevi

I. Nacht București

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. — *Telefon 29* { 29
Depezitul: Str. Labirint No. 80. — *Telefon 50* { 26

Magazinele A. SCHULLER

BUCUREȘTI — Bulevardul ELISABETA No. 2

Cele mai bine asortate în articole de:
MANUFACTURĂ ȘI PÂNZETURI — STOFE DE DAME ȘI BĂRBĂTEȘTI — INCALȚAMINTE DE BARBAȚI, DAME ȘI COPII — COLONIALE — FERARII ȘI GEAMURI. □ □ □ □

SE FAC VÂNZĂRI ȘI IN COROANE.

Vânzând cu prețurile cele mai reduse engros si endetail.

Căutăm băeți

de serviciu la Administrația și Redacția ziarului.

A sosit un mare transport de tot felul de mărfuri de manufactură

la Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

HORA ȚĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány".

S'a pus în vânzare cu mari reduceri de prețuri tot felul de mărfuri. Vânzare engross și endetail.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

CĂUTĂM

vânzători pentru ziarul

INFRĂȚIREA

Caută depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Salon de Crodat și Cusut
Albituri
Calea Victoriei No. 40
(Bocskay-tér 2)

Revista Ramuri Craiova.

In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa: „Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

Cel mai mare
Magazin de Ghete
din Cluj
Roth
din Calea Regele Ferdinand No. 11 (Wesselényi) intrarea prin Strada Szép.

Cel mai nou și renumit
Magazin de Ghete
Modele din Viena
La **Bella Pollatsek**
Strada Memorandului No. 13
Execută ori ce comenzi în scurt timp elegante și solide, din materialul clientului sau din al Magazinului.

ASOCIAȚI CROITORI ROMÂNI CLUJ.

Au onoare a aduce la cunoștința onor public român cum că au **deschis cel mai mare Atelier de croitorie Civil și Militar în Cluj, din Transilvania,** sub Firmă:

Petricaș Aiudean, Cranciovan Niculescu & Comp

în localul Petricaș și Aiudean Piața Unirii No. 2 și Str. I. C. Brătianu No. 13. — Garantăm lucrul cel mai bun, ultima modă. — Prețurile cele mai avantajoase. — Rugăm onorata clientala a ne onora cu comenzi.

Banca Românească
caută funcționari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.
Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Ziarul „INFRĂȚIREA"

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina și vechiul Regat cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARUL CLUJ, Strada Universității Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 34 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Sâmbătă 11 Septemvrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON No. 211. | Abonamente: 1 an . . — 120 lei, 6 luni . . — 60, 3 luni . . — 30

Fuziunea democratică

Încă din luna lui Februarie, ziarul „Patria" din Cluj, organul partidului național-român, plecând dela observația că „majoritățile constitu te în blocul parlamentar au urgentă nevoie de o mai mare unitate și de o mai aspră disciplină", făcea propunerea ca noulle partide democratice *să fuzioneze într'un singur mare partid la care ar putea să se alipească și aceia dintre socialiști cari nu vor fi aderat la Internaționala a III-a.*

Făcută cu câteva zile înainte de căderea guvernului Vaida, propunerea aceasta era ea însăși o mărturisire că „blocul parlamentar" nu mai poate funcționa și că fruntașii partidului național înțelegeau încă de atunci să precizeze perspectivele politice spre care s'ar mai putea îndrepta acea babilonică împreunare de limbi democratice, care, ieșită dintr'o confuzie electorală, își dăduse numele de „bloc parlamentar".

Au trecut însă de atunci șapte luni de zile, și fuziunea propusă și, desigur, și dorită, nu s'a făcut nici până acum. Dela „bloc" s'a ajuns la „Federație", dar babilonia a rămas aceiași.

Toate cele trei partide au o singură firmă *„democrația"*; toate au un singur dușman: *„oligarhia"* și toate se țin prin aceeași metodă de luptă: *demagogia*, — și cu toate acestea nimeni nu îndrăznește să facă un singur pas spre aceea dorită fuziune din care ar avea să rezulte un singur și mare partid democratic. Ceva mai mult. Se vorbește acum despre un congres la București al partidului țărănesc, dar nu se vorbește și despre un congres al Federației din ale cărei dezbateri s'ar putea vedea cât de pregătite sunt cele trei partide pentru realizarea unei fuziuni democratice.

Dar iată, pe neașteptate, dl G. Bogdan-Duică, în „Gazeta Transilvaniei", alarmat ca din senin, publică un articol prin care imploră Ardealul „să mai aibă răbdare și să aștepte" până când „democrația românească cea sinceră" va alcătui — dsa „parcă l vede" — *un mare partid democratic.* „Altfel — zice dsa — va fi *o deziluzie completă*".

Nu știm, firește dacă articolul dlui Bogdan-Duică reprezintă numai o părere singuratică sau este și expresia unui curent din sânul Federației, dar ceeace rezultă din el e faptul precis că, fie și sub farma unei propuneri izolate, ideia fuziunii începe din nou să fie agitată.

Ce înseamnă însă un nou partid politic peste câte partide noui mișună astăzi și în lăuntrul și în preajma Federației democratice ?

Inainte de toate, *o îndelungată luptă pentru a-l dori și apoi pentru a-l creia.*

Contopirea într'un singur mare partid a tuturor partidelor mărunte din Federație, la care ar urma să se adauge și aportul politic al elementelor vag socialiste, cere neapărat elaborarea unui program, și a unei doctrine capabile să unească, cel puțin teoreticește, elemente politice așa de variate, pe care numai întâmplarea le-a împreunat într'o alcătuire, care dacă ieri a putut fi „bloc" și astăzi „Federație", nicicând însă nu poate înfățișa și o *perfectă unitate morală și politică*, — și cere mai ales stabilirea unei ierarhii de valori pentrucă fiind un singur cap să fie și o singură conducere.

Și atunci în mod fatal, vom avea partide, care câștigă și partide care pierd, programe care se primesc și programe care se înătură, idei care biruie și idei care cad, iar la urmă, oameni mulțumiți și oameni sacrificați.

Ori, își poate cineva închipui că partidele de azi vor renunța toate așa de repede la orgoliul de a se înfățișa fiecare ca un organism politic de sine stătător? Vor renunța, de pildă, țăraniștii la situația prielnică de azi când, fără niciun program și fără nici o direcție de idei, pot totuși să existe numai pentrucă principiul politică pe care și-au dăt-o pot să exploateze demagogic orgoliul de clasă al țărănimii noastre? Vor renunța oare naționaliștii la întregul lor trecut de luptă pentru a se lăsa sorbiți de o organizație în care ei ar fi despuiați de tot ce-a făcut până acum puterea și dreptul lor la viața politică? Și putea-vor fruntașii partidului național să renunțe dintr'odată la singurul temei al existenței lor politice care este *orgoliul regional și lupta împotriva vechiului regat?*

Iar dl dr N. Lupu, chiar ne aderând la Internaționala a III, va consimți să se despartă de situația de socialist „suigeneris" mulțumită căreia poate fi în acelaș timp și cu moderații și cu extremiștii?

Și, totuși, nu s'a isprăvit. Căci după lupta dintre partide va veni și lupta dintre individualitățile politice ale Federației, și atunci ne întrebăm: *cine va fi conducătorul noului partid politic?* Va fi el un țărănist, în numele luptei de clasă, va fi un naționalist, în numele armoniei sociale sau va fi unul dintre fruntașii partidului național, în numele regionalismului politic.?

Prin urmare, într'un singur cuvânt: care dintre partidele noui de astăzi vor primi să fie cele sacrificate, și ca oameni și ca idei, pentru ca pe sacrificiul lor politic să se poată închega o singură doctrină, un singur program și deci și o singură organizație politică.

Studenții români la Roma

Cu prilejul vizitei studenților români la Roma, au avut loc mari manifestațiuni de simpatie la adresa țării noastre.

Bine ați venit

Bine ați venit în mijlocul nostru iubiți studenți din cuprinsul României Mari, la întregirea căreia atâția dintre voi nu de mult au contribuit cu sângele lor și la întărirea căreia veți contribui toți în viitor cu pregătirea voastră.

Bine ați venit în Ardealul liberat, leagănul neamului românesc, în Ardealul unde pentru adevăr a suferit un Șincai, un Maior și Barnuțiu și unde pentru dreptate s'a răstignit un Horia, un Iancă și un Rațiu.

Veniți cu bine, pentru ca din cenușa caldă încă a trecutului nostru țesut din lacrimi și sânge, să treziți scânteia idealismului și să luminați cu ea calea viitorului nostru.

Veniți, căci din sufletele voastre topite la un loc de căldura entusiasmului tineresc, va răsări gândul înfrățirii depline și al armoniei sociale de care poporul nostru are nevoe în acest ceas de rătăcire, când duhul răsvrătirii plutește peste întreaga lume. Prin strângerea voastră la un loc, fii de țarani, fii de muncitori, fii de intelectuali, veți arăta lumii întregi, că generația voastră nu cunoaște lupta între fiii aceluiaș popor, ci numai lupta pentru prosperarea națiunii noastre.

Veniți, căci prin strângerea noastră la un loc veți dărâma ultimele bariere pe care despărțirea dureroasă de sute de ani le-a lăsat încă în sufletele noastre.

Veniți, căci dacă cu arma ați putut sfărâma stâlpii granițelor pământești, cu atât mai mult, cu ideia, veți putea distruge granițele sufletești. *F. R.*

Se impune o lămurire

Ziarul "Le Matin" cu data de 9 Septemvrie, publică o telegramă adresată din Viena ziarului „Daily Herald" în care găsim și următorul pasaj care privește România:

„Se știe că Franța n'a privit cu ochi buni alianța ceho-slovacă, jugo-slavă și că ea făcut tot posibilul să împiedece întrarea României în acestă „Mică Ententă" pentu a-i substitui o combinație româno-maghiară.

„Horthy și Take Ionescu devin din zi în zi tot mai buni amici și aflu că România a făcut cunoscut că este hotărîtă în mod definitiv să sacrifice orașul Timișoara poftelor nationaliste ungare."

In lipsa dlui Take Ionescu datoria guvernului este să lămurească cât mai neîntârziat aceasta chestie dând un Comunicat care să restabilească adevărul.

Citiți „Infrățirea"

Probleme și soluții

— In chestia învățământului —

Suntem încă tot numai pe punctul de a trata chestiunile la suprafață, de-a ne ocupa numai de laturea mecanică a organizării și conducerii vieții noastre publice, potrivit nevoilor imediate și ținuându-se seama de toate lipsurile, de toate lacunele cari fatal ne stau în cale. Când vom dispune de toate condițiile, cari să ne fi dat acel punct de razim de unde să nu putem fi clatinați, de unde să putem opera, liber, fără teama de a aluneca când ne vom cunoaște forțele și vom ști că putem să contăm pe ele, — atunci problemele ce le vom deschide, vor trezi din amorțeală și pe cei mai sceptici dintre noi, căci *problema cea mare ce ne stă în față dacă vrem să trăim potrivit cerințelor timpului*, se pare, că nici nu o bănuesc astăzi nici aceia dintre noi, cari așa de bine s'au știut instala în jețurile cetățelate!

Da, căci trăim vremea când nimenea nu cugetă, deși fiecare se crede cuminte. Ca pe vremea lui Machiavell care-i caracterizа pe contimporanii săi astfel: „cei cari au minte nu vor să se supună, și toți se cred înțelepți".

Să vedem dar întâiu de nevoile noastre mărunte, cari reclamă o soluționare imediată, soluționare, care va avea însemnătatea de a-ne ridica din îngenunchiarea de veacuri așezându-ne pe propriile noastre picioare. Când vom simți *că ne țin picioarele*, ne vom lua și avântul necesar ca să pășim siguri înainte.

Ast chip, ni-se prezintă ca una din cele mai importante probleme: problema învățământului. Se pare că toată preocuparea celor chemați de a rezolvi această chestiune, s'a mărginit simplu la crearea și angajarea personalului didactic.

Bine înțeles și la preluarea acelor institute de învățământ, cari făcându-se unirea, de drept ne revin nouă. Admit, că nu se putea face totul dintr'o singură suflare, dar totuș, chiar și în privința aplicării personalului didactic, s'ar fi putut afla și alte modalități, decât cele în vigoare, cari desigur ar fi fost în avantajul învățământului. Astfel, prima preocupare ar fi trebuit să ne fie, ca școalele elementare, nici într'un caz să nu rămână fără învățători. Nu vreau să motivez acest *sistem* de clădire, căci cred că e aproape de înțelegerea fiecui.

Nici nu vreau să invocargumente exterioare, ca starea, de spirite a populațiunii, ori stadiul general de cultură, care ne impune să luăm abecedarul în mână dacă vrem să facem un singur pas în orice direcție, ori ram al vieții. Cred că chestiunea e limpede pentru fiecine și cred că nici celor chemați nu le-au scăpat din vedere toate aceste considerațiuni.

Dar, vedeți, fiecare om își morțiș la specialitatea și calificația sa! Un ministru de culte dacă e *profesor* de specialitate, va ține cu rigoare seama de toate examenele trecute de cei cari își cer vre-o aplicare. Și dacă nu are examenele dupăcum e prescris, desigur îl va supune la noui examene. Chestia principală este *examenul.* Măcar că nu știu dacă nu era mai bine și dacă nu ar fi mai bine și azi când încă nu e prea târziu, să revenim și să fim nițel mai espeditivi în aranjarea nevoilor publice.

Oare nu s'ar putea ajunge la o înțelegere cu autoritățile bisericești, cari în parte au și ele o răspundere pentru mersul învățământului, ținind seama de situația escepțională de azi, să obligе pe studenții în teologie ca un an sau doi din cursul de 4 ani de teologie să-i petreacă la sate ca învățători?

Dacă puteau fi pe vremuri preoți cu 6 clase liceale și cu doi ani de teologie, pentruce nu ar putea fi și astăzi, când e vorba să punem temeiла trainică a statului româa? Iar teologii nu ar primi cu tot entuziasmul acest rol frumos care i-ar onora în cel mai înalt grad? Instrucția elementară ar fi salvată și nu am fi nevoiți să recurgem la sistemul școalelor normale de acum, ci am putea vedea de creșterea învățătorilor potrivit viitorului mare la care aspirăm. In cazul când nici acest număr de învățători onorifici nu ar fi suficient, se va apela la seminariile din vechiul regat, se va apela la toți învățătorii pensionați, cari în mare parte au fost pensionați, nu din motive de incapacitate, ci din motive pur politice, și se vor rechema toți — acei dascăli, cari ocupă alte funcții și se vor aplica în serviciul învățământului. Dar bine înțeles, nu va fi permis pe viitor să fie considerați învățătorii ca o cantitate neglijabilă, ci va trebui să li-se arate tot interesul conform misiunei importante ce o îndeplinesc. Trebuesc remunerați cinstit și trebuie să li-se asigure avansarea nu numai în salar după anii de serviciu, ci mai ales pe baza aptitudinelor lor și a serviciilor prestate. Trebuie să se enunțe principiul, că toate slujbele superioare în învățământul primar, vor fi ocupate numai de învățători și să li-se deschidă posibilitatea de a face cei mai buni fără multe formalități — anumite examene — la școalele civile și la cele normale chiar.

Ar fi să mai tratez chestiunea din punctul de vedere al educației naționale — date fiind relațiunile speciale dela noi, — o voiu face însă aceasta într'un viitor articol, după-ce voiu fixat întreagă problema învățământului, căci observațiunile, ce le voiu fixa, vor privi deopotrivă atât învățământul primar, cât și cel secundar și superior. *A. C.*

Mişcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Teodor V Ştefaneli

Teodor V. Şt fa elli nu mai ste astăzi decât un nume, fireşte un nume care va rămânea. Un proaspăt mormânt în cimitirul din Fălticeni arată indiferenţei vremilor noastre locul de veşnic repaos al acelui vrednic fiu al străvechiului oraşel bucovinean Siretiu, care a ţinut să se stângă din vieaţă acolo, de unde îşi adusese, peste fosta frontieră a Bucovinei de altădată, ca tovarăşă a vieţii sale atât de laborioase, pe fiica unui erou căzut în răsboiul independenţei.

Cu Teodor Ştefanelli a dispărut din rândurile noastre un vajnic îndrumător pe calea i e lului acum realizat şi prin munca sa neobosită de jumătate de veac un povăţuitor blând şi cuminte al generaţilor care s'au uc edat în cursul sem s colului din urmă dar a dispărut înainte de toate un fruntaş al scrisului şi un conştiincios cercetător al trecutului românesc al ţinutului pe care l'a iubit atât de mult.

Născut în anul 1850, Teodor V. Ştefanelli a avut fericirea să fie elevul lui Aron Pumnul şi atât în liceul din Cernăuţ, cât şi la Universitatea din Viena, prieten al marelui Eminescu. Predispoziţia sa fi ească pentru limba şi literatura română, marea dragoste de care era însufleţit pentru trecutul nostru şi fericitul concurs al împrejurărilor prielnice desvoltării sufletului său tânăr, si generos, au făcut din Teodor V. Ştefanelli un admirabil pregătitor al vremilor mărețe de astăzi.

Nu prin zgomot desert şi ieftină reclamă, nu afişându-se şi punându-se în evidenţă ci prin muncă serioasă, susţinut de un talent real, şi prin sârguinţă extraordinară a devenit Teodor V. Ştefanelli aceea figură marcantă în vieaţa Românilor bucovineni, de numele căreia va rămânea strâns legate o bună parte a activităţii noastre culturale şi literare din cei cam 50 de ani din urmă.

Meritele lui Teodor V. Ştefanelli ca scriitor beletristic şi cu deosebire ca cercetător istoric al trecutului nostru, pe care teren s'a specialisat în exploatarea trecutului numitei republice a ocolului Cîmpulungului moldovenesc, sînt cu atît mai mari, cu cît el nu era de profesiune nici literat, nici istoric, ci magistrat bucovinean, care trăia departe de centrul culturii româneşti şi care nu avusese la îndemînă nici timpul necesar, nici mijloacele trebuincioase pentru lărgirea şi complectarea cunoştiinţelor sale pe aceste tărîmuri şi pentru aprofundarea materiei de predilecţie a ocupaţiunilor sale în ceasurile libere în ceasurile de noapte, ce i le îngăduia chemarea sa de magistrat.

Asupra mărimii talentului său, ni dau cel mai cert mijloc de comparaţiune succesele incontesabile care le-a obţinut Teodor V Ştefanelli atât ca magistrat, cât şi ca scriitor şi istoric. In cariera profesională ca e şi a ales-o tânărul distins, dar lipsit de protecţie şi de bunuri lumeşti, el a ajuns destul de curând, supt stăpânirea străină de pe acele vremuri şi fără să-şi vândă conştiinţa sa de Român, ci chiar manifestând-o atât de extrajudecatorească, la cea mai înnaltă treaptă ierarhică în magistratura austriacă, devenind cu trecerea sa la pensie consilier aulic iar ca scriitor şi învăţat, Teodor V. Ştefanelli avu fericirea să găsească cea mai competentă şi meritoasă apreciere a valorii lucrărilor sale la Academia Română, căreia i-a aparţinut el din anul 1911 ca membru ordinar în secţia istorică.

Titlul de glorie al lui Teodor V. Ştefanelli ca cercetător istoric, recunoscut de altfel şi de învăţaţii austriaci prin alegerea sa ca membru corespondent al „Comisiunii centrale din Viena pentru conservarea monumentelor de artă şi a celor istorice", îl formează cu deosebire scrierile sale: Originea lui Ion Teodor Calimah (Calmăşul), un document privitor la originea câmpulungeană a lui Gavril, mitropolitul Chievului; Istoricul luptei pentru drept în ţinutul Câmpulungean, lucrări de mare valoare, care vor trece numele său asupra posterităţii, aruncând o rază de caldă lumină şi asupra colţului nostru de pământ românesc.

Nouă, celor grupaţi în jurul acestei publicaţiuni, amintirea lui Teodor V. Ştefanelli ni va rămânea cu atât mai scumpă, cu cât el a fost totdeauna al nostru. Fondator în anul 1875, împreună cu alţi tineri de inimă şi de convingeri intrasigente româneşti ale acelor vremuri de redeşteptare naţională, a societăţii academice „Arboroasa"; pentru a cărei solemnă inaugurare făurise el şi un imn festiv, colaborator al revistei „Junimea Literară", care începe să apară în anul 1904 şi nu şi sistează apariţia decât deodată cu începutul marelui răsboi mondial, şi un tovarăş al nostru de pribegie, care, cu toată vârsta sa mult mai înnaintată, a înţeles să tragă aceleaşi consecinţe ca şi noi în ceasul marei hotărîri. Teodor V. Ştefanelli a fost totdeauna alături de noi atât în timpurile tulburi ale asupririi austriece cât şi în vremurile grele dar mărețe ale pribegiei noastre, bucurîndu-se împreună cu noi de izbânda finală a sfintei cauze pentru care muncise şi suferise şi el.

In moartea lui Teodor V. Ştefanelli noi plângem dispariţia dintre noi a unui mare suflet românesc.

(Din „Glasul Bucovinei").

O escursiune

Invăţătorii şi învăţătoarele în număr de 320 cari au luat parte la cursurile de vară ce s'au ţinut la Deva au făcut sub direcţiunea dlui Ioanovici, directorul cursurilor, o excursiune la Alba-Iulia.

Ei au vizitat oraşul şi împrejurimile sale, cari se bucură de o importanţă istorică.

Cu acest prilej au avut loc un festival artistic al cărui produs s'a dat pentru văduvele şi orfanii de răsboi.

Viaţa sportivă

Credem nimerit sa dăm cititorilor o imagine clară a vieţii sportive din Ardeal, pentru ca din dările de seamă ce vor urma, să poată urmări mersul progresiv sau regresiv sub care se va manifesta.

Necesităţile şi impulziunile timpurilor au determinat pe români să alcătuiască societăţi sportive în Ardeal prin anul 1912—13 şi anume: Gloria (Arad) Şoimii (Sibiu) Clubul Ardelean şi Petru Maior (Budapesta), iar acum în urmă Victoria şi Societatea Studenţilor Universitari, ambele în Cluj.

De altmintrelea, sunt multe societăţi, unele înfiinţate chiar mai înainte şi anume: Societăţi ungureşti în Cluj 5, Timişoara 5, Arad 5, Oradia-Mare 4, Târgu-Mureş 5, Sibiu 1, Salonta 1, Satu-Mare 1, iar săseşti numai 1 la Sibiu.

Prin diferite oraşe ale Ardealului mai sunt încă vre-o 20 cluburi sportive româneşti care nu s'au putut organiza, din cauza puţinei atenţiuni pe care le a dat-o publicul şi în prima linie autorităţile oraşelor respective.

Felul sporturilor.

Cam toate societăţile mai susnumite uzează de aceleaş sporturi de sezon. Primăvara şi vara fac: fotball, tenis, atletică uşoară, inot; iar iarna: gimnastică, luptă, patinaj, schi şi săniuţă.

Football-ul a ajuns la o desvoltare foarte mare şi e o falā pentru cluburile sportive când pot prezenta echipe complete la concursurile cu premii.

Tenisul este mai mult un sport al elitei sau mai bine zis, al sexului feminin.

Organizaţia sportivă.

Societăţile sunt organizate după un regulament „internaţional" şi au ca for suprem federaţia societăţilor sportive cu sediul în Bucureşti.

Cluburile pot aranja ori-ce concurs între ele şi pot împărţi premii în acest sens. Nu pot aranja concursuri oficiale fără asentimentul federaţiei.

Championatele şi concursurile internaţionate le aranjează numai federaţia, care singură poate face legăturile cu cluburile din străinătate. (Regretăm că la olimpiadele din Anvers nu a luat parte nici un român).

Activitatea sportivă.

Sub stăpânirea Românilor, s'a desvoltat mai întinsă activitatea sportivă la Cluj, Timişoara, Arad, Oradia mare şi Târgul-Murăş. In fiecare Duminecă şi sărbători s'au făcut întreceri de matchuri de football. Au fost concursuri atletice, la Arad şi Timişoara, unde dintre cluburile româneşti numai S. S. U. a participat cu mai mulţi atleţi.

Acum, cu ocazia congresului studenţesc din 12 Septemvrie această societate aranjază un mare concurs atletic, unde, ş-au anunţat participarea, aproape toate cluburile sportive din întreaga ţară.

De ce se simte nevoie

Stând de vorbă cu un bun cunoscător al situaţiei, se constată unele lipsuri indispensabile bunului mers al sportului.

1) Se simte lipsa unei discipline între cluburile aceloraşi oraşe, chiar între membrii aceluiaş club, deşi se ştie că cluburile sportive urmăresc pe lângă educaţia fizică şi formarea caracterelor.

2) N existând un for superior recunoscut cu caracter regional, — deşi, în 1914 cu ocazia unui concurs sportiv din Orăştie, se pusese bazele organizaţiei sportive Ardelene — se simte un desechilibru, care necondiţionat ar trebui restabilit.

E de dorit ca, atât publicul cât şi autorităţile militare şi civile să susţină moraliceşte şi materialiceşte, mişcările sportive, recunoscute atât de utile de ţările apusului şi să nu considere sportul ca ceva banal, detrăgându-i importanţa şi contribuind la descurajarea puţinilor amatori insufletiţi pe care-i avem.

Wy.

FOIŢA ZIARULUI „ÎNFRĂŢIREA"

Organizarea universităţilor ţărăneşti în Danemarca

de ST. BEZDECHI: prof. univ.

Care e organizarea practică a acestor şcoli, şi cari sunt mijloacele de care se slujesc spre a ... ge ţinta?

... ai multe din ele, au ... u un număr de elevi ... trâns şi cu reşurse de ... te.

... şi-a deschis în 1851 ... u cu 15 elevi, în Rys- (Fionia). Cursurile ţineau ... luni şi taxa era de 60 de coroane.

Actualmente şcoala din Askov (cea mai mare) are 200—250 elevi. Cursurile cuprind 7—9 ore pe zi. Modul de a preda este 1. prelegerea orală, cât se poate de limpede şi sugestivă, cu totul independentă de manuale, şi 2. în convorbiri familiare cu elevii. Se pune mare preţ pe metoda socratică şi se caută a se lăsa elevii să lucreze cât mai mult şi cât mai personal. Cărţi se întrebuinţează foarte puţin:

Materiile de căpetenie sunt istoria şi limba naţională. Se fac regulat lecturi frumoase şi comentarii din autorii de seamă.

Se mai studiază, matematică, fizică, chimie, desen, lucru manual, însă toate acestea după principiul desvoltărei lor istorice. De pildă un profesor, care începe un curs de Aritmetică, va arăta mai întâi diferitele sisteme de numărare la popoarele vechi, arătând apoi cum s'a ivit sistemul nostru zecimal. In unele şcoale (Askov) se învaţă şi limbi moderne (englezeşte, nemţeşte).

Istoria şi literatura, cum am spus mai sus, formează partea cardinală a acestui învăţământ. şi lor li se consacră $2/_3$ din totalul orelor.

Predarea lor are de scop priceperea simpatică şi entuziastă a marilor personalităţi şi evenimente, conexul intern al istoriei, însemnătatea ei pentru prezent, cu alte cuvinte ea formează un mare capitol pregătitor pentru înţelegerea vieţei şi politicei actuale. E vorba să se prezinte elevului un tablou organic al istoriei, lăsând la o parte amănuntele mai puţin importante.

Poezia şi limbajul poetic formează baza învăţământului popular filosofic; deaceea ea joacă un rol de căpetenie în şcoala superioară populară. Limba adevăratei poezii originale e în realitate şi limba filosofiei populare; ea exprimă marile adevăruri ale vieţei, nu într'o formă abstractă şi cu cuvinte uscate, ci prin icoane calde şi simţite, prin expresii pline de viaţă. De aceia şcoala populară poate spune cu drept, că pentru a ne înfăţişa frumosul şi măreţul îşi ia modelul dela marii poeţi.

Pe lângă gimnastică se cultivă pe o scară foarte întinsă cântul Exerciţii de cânt se fac nu numai în orele special prevăzute pentru aceasta, ci toate prelegerile cu conţinut istoric sau general stiinţific sunt precedate de cânteç pentru a umple sufletul cu căldura şi entuziasmul în focul caruia să se topească şi să devină rodnice cunoştinţele pe care elevii au să le capete. Dascălii şi şcolari cântă împreună, în uni son fără acompaniament; deobicei tema e o poezie profană, în cântarea căreia se caută a se scoate în relief simţirea cuprinsă în ea. Acest fel de cânt n'are pretenţii să fie o prestaţie artistică, sau să facă din elevi diletanţi, ci ca tot poporul să-şi cânte laolaltă cântecele lui, şi să-şi aproprie conţinutul lor, turnându-l în suflete în forma aceasta directă şi sugestivă.

O categorie de poezii în special cultivată în acest fel de şcoli, e cea care cuprinde vechile mituri despre zeii şi eroi nordici şi se pune nu atâta preţ pe invenţia poetică din ele cât pe gândul viu sâmburele poetico filosofic din ele.

Pentru a da cititorului o idee mai concretă despre modul cum se petrece o zi de lucru într'un astfel de aşezământ, dăm mai jos programul* unei zile de şcoală la Askov:

Dimineaţa la 7 sună clopotul; şcoala se trezeşte. Uşi şi ferestere se deschid, elevi îşi deretică paturile (sunt de regulă câte doi într'o cameră), aduc apă de la fântână, perie, bat perne şi covoare, curăţă şi mătură. La $7^1/_2$ tot trebue sa fie gata.

Clopotul sună a doua oră şi cheamă pe şcolari la gustarea de dimineaţă în sala „Dagmar". Se aude tempănitul saboţilor şi a bocancilor. După gustare se face rugăciune, la care nu e obligator să asişti; ea începe cu un psalm la piano, cântat de soţia directorului şi întovărăşit apoi de glasurile celor prezenţi. Ceasul 8, începe prima oră de şcoală. Inainte de prelegere se cântă un cântec. Cântec, cântec şi iarăşi cântec, ar putea fi motto-ul şcoalei Se cântă de obicei cântecele (poezie cu muzică) lui Gruendvig, Richardt, Bjornson şi alte arii populare.

La cursurile de dimineaţa vin şi flăcăii şi fetele. Planul nu e acelaş în toate zilele. Ori ţine dr Marius Kristensen o prelegere despre studiul limbilor, sau prof. Lacour ţine un curs de matematică istorică ori Ludvig Schröder povesteşte despre vechea mitologie nordică.

După prelegere, flăcăii au de furcă căci e vorba să se ducă într'un suflet prin odăile lor, săşi schimbe îmbrăcămintea pentru

* Şcoala superioară populară A. H. Hofmann, pag. 95.

Cronica politică

Cu concursul epistolar al dlui Matei Cantacuzino, ziarele inspirate de dl Take Ionescu continuă să agite ideia colaborării.

Intr'adevăr, trimitând „Adevărului" o a doua scrisoare politică, dl Matei Cantacuzino ne lămureşte că între dsa şi dl Take Ionescu există dela început o perfectă înţelegere în ce priveşte „necesitatea ca orientarea guvernului să meargă spre stînga."

Nu ştim firește ce anume înţelege dl Matei Cantacuzino printr'o mergere spre stînga, dar ştim că pentru dl Take Ionescu şi pentru ziarele dsale acest „spre stânga" înseamnă pur şi simplu colaborarea cu opoziţia.

Şi nu ştim iarăşi dacă dl Matei Cantacuzino care se fereşte aşa de mult de „o reconstituire sub o formă nouă a partidului conservator" înţelege să fie tot aşa de vigilent şi în ce priveşte *reconstituirea politicianismului* sub forma democraţiei înaintate.

In chestia magistraţilor

O delegaţie a magistraţilor din Ardeal, aduşi aici din vechiul regat, s'a prezentat mai zilele trecute la ministerul de justiţie, unde s'au plâns dlui Eug. Bonache, secretarul general, contra atitudenei pe care o au autorităţile de aici faţă de ei.

Desigur că plângerile magistraţilor sunt întemeiate, căci nu putem admite ca aceşti reprezentanţi ai ordinei şi legalităţei să fi făcut fără motive serioase acest demers.

Magistraţii din vechiul regat reprezintă una din cele mai distinse categorii de intelectuali şi cu ei ţara noastră totdeauna s'a mândrit. Condiţiile de admisibilitate în magistratură cât şi mai ales modul de selecţionare a făcut ca această deosebit de importantă instituţie a statului să fie înzestrată cu cele mai valoroase elemente. Când s'a cerut un număr de magistraţi din vechiul regat pentru Basarabia şi Ardeal, ministrul de justiţie a trimis în aceste părţi elementele cele mai distinse, după tabloul întocmit de consiliul superior al magistraturei, aşa că nimeni nu se poate îndoi de pregătirea şi valoarea acestor magistraţi. — Aceşti reprezentanţi ai dreptăţii veniţi din vechiul regat, au de îndeplinit aici nu numai un rol social, dar şi unul naţional.

Ei sunt chemaţi a înlocui măcar în parte, marele număr de magistraţi străini de aici, deprinşi a împărţi dreptatea după un anume sistem, mai ales faţa de „valahii" de la ţară. Ei au însărcinarea de-a reprezenta interesele statului român şi de a introduce treptat spiritul românesc în justiţie.

Cu părere de rău constatăm însă că valoarea acestor magistraţi, munca depusă de ei, cât şi rolul pe care îl au de îndeplinit, n'au fost înţelese de autorităţile de aici şi nici chiar de unii din colegii lor. In opoziţie de apropiere pe termenul juridic şi de romanizare a acestei instituţii, ei au întâmpinat piedici continue iar sforţările lor au fost privite chiar cu invidie şi răutate. Foarte mulţi cred magistraţi veniţi „de dincolo" sunt simpli venetici care n'au avut ce face în vechiul regat.

Faptul acesta e dureros şi el reprezinte ca şi acel al avocaţilor care nu se pot înscri în baroul de aici — mentalitatea unora dintre acei cari au păstrat mândria neroadă austriacă, dar n'au câştigat încă suficient conştiinţa românească. *Fp. R.*

O descoperire geologică

Lângă oraşul Chalon-sur-Saoune s'au găsit osemintele fosilifere ale unui mamut gigantic. Ceace e mai importante e că dentiţiunea a fost complect conservată.

Noua descoperire a umplut un gol important în geologie.

POLITICA BANCHERILOR

Din „Viitor":

Dacă aceste partide ar voi să servească ţara ar face astfel cu principiile lor de guvernare să dea avînt instituţiilor cu caracter naţional, şi presei naţionale în loc ca băncile internaţionale să le împrumute serviciile unei prese create ca o anexă a birourilor de scont, — confundându-se într'un acelaş organ o politică de afaceri cu una de stat. Aceasta cu atât mai mult cu cât sprijinul acordat de o astfel de presă este condiţionat de bunăvoinţa cu care protejaţii privesc unele afceri ce au la rândul lor nevoie de multă îngăduinţă pentru a putea fi trecute cu vederea.

Şi dacă e prea târziu ca s'o înţeleagă aceasta dl Take Ionescu, credem că e încă destul de devreme, spre a o simţi dl Averescu.

Ungurii pe frontul polon

Lt. colonel Kronglicoff, ataşatul militar polon în comisia militară româno polonă din Cernăuţi, a declarat unui colaborator al agenţiei „Curierul" cum că misiunea militară a Antantei ataşată la armata polonă a înfiinţat de curând o legiune străină. Această legiune e făcută după modelul legiunilor străine care au luptat în războiul mondial pe frontul francez. Majoritatea acestei legiuni străine care luptă pe frontul polon e formată din soldaţi de-ai lui Horthy, în special din divizia 7-a de infanterie organizată de curând.

Colonelul Kronglicoff declară că Ungurii au luptat chiar în ultimele lupte şi s'au comportat mulţumitor.

După cât se vede din această informaţie, este exactă ştirea, a ărută nu de mult prin ziare, prin care se anunţă colaborarea armatei albe ungare cu trupele polone. Nu ştim deocamdată dacă s'a încheiat şi vre-o înţelegere între Polonia şi Ungaria în vederea acestei cooperări.

Să fie legată această cooperare militară şi de stabilirea unor condiţiuni politice?

Uneltiri primejdioase

—Sindicalizarea funcţionarilor dela poştă şi telegraf.— Uneltirile agenţilor străini. — Funcţionarii statului şi dreptul la grevă. —

Un fapt de o grvitate excepţională s'a petrecut zilele acestea. Funcţionarii dela poştă, telegraf, şi telefon din oraşul nostru şi după cât se aude chiar acei din celelalte oraşe ale Transilvaniei, au format un sindicat cu caracter socialist. Mai mult decât atât, aceşti funcţionari s'au înscris în corpore în partidul socialist, alipind sindicatul lor la organizaţia centrală a partidului socialist. Faptul acesta destul de alarmant, e menit să pue pe gânduri nu numai conducătorii guvernului şi autorităţile noastre dar şi întreg publicul românesc. In adevăr, scopul pe care îl urmăresc funcţionarii de la poştă, telegraf şi telefon şi interesele pe care ei le servesc sunt de natură a nelinişti toată lumea. Se ştie, că cea mai mare parte din aceşti funcţionari sunt streini cari deşi în cea mai mară parte au depus jurământ de credinţa statului român, totuşi nici până astăzi, după doi ani dela unirea Transilvaniei cu Regatul Român, nu voesc a vorbi româneşte şi toate manifestările lor se arată ostile statului român. Prin sindicalizarea lor, cât şi mai ales prin înscrierea lor în partidul socialist, funcţionarii de la poşta demonstrează contra siguranţa statului şi autorităţilor româneşti.

Acest partid, care serveşte interesele inamicilor noştri de peste Nistru şi Tisa, caută să-şi întindă organizaţia în toate direcţiile, şi mai ales caută să pună stăpânire pe acele instituţii care la un moment dat prin greve şi sabotaj, să poată paraliza funcţionarea normală a vieţii de stat. Astfel se explică grevele din ultimul timp, declarate fără motive şi astfel se explică înscriere, funcţionarilor de la poştă în partidul socialist. La un moment dat, când inamicii noştrii vor încerca din nou aventuri donchijotiste, aceşti funcţionari, la semnalul dat de agenţii roşii ai lui Bél Kun şi de spionii albi ai lui Horthy, vor încerca proclamarea grevei generale la poştă, telegraf şi telefon, primejduind prin aceasta siguranţa apărărei noastre. Uneltirile socialiştilor lui Horthy se întind şi printre funcţionarii căilor ferate, aşa că la un moment dat ne putem trezi în faţa unei greve generale. Faţă de aceste mişcări primejdioase, guvernul e chemat să ia imediate măsuri în interesul siguranţei statului.

In adevăr nu se poate tolera funcţionarilor de la poştă să se înscrie în partidul socialist, deoarece legile ţării în această privinţă sunt lămurite. Funcţionarul care aparţine statului şi este plătit de stat, nu are dreptul de a face parte din orice organizaţie politică, indiferent de nuanţa ei, şi legea afirmă categoric aceasta. Cu atât mai mult funcţionarii plătiţi de stat nu pot face parte dintr'o organizaţie politică care are ca scop tocmai distrugerea statului. Funcţionarii plătiţi de stat nu pot face parte dintr'o organizaţie a cărei singură activitate se reduce la provocarea grevei generale.

Funcţionarii pot declara greva când sunt în serviciul vreunei fabrici, vreunei întreprinderi particulare, vreunei societăţi, nu pot declara însă greva când sunt în serviciul ţării şi chemaţi a satisface interesele vitale ale întregei populaţii.

Guvernul deci, bazat pe dispoziţiile legale şi sprijinit de sentimentul unanim al ţării, are dreptul şi datoria de a lua imediate măsuri. El va trebui să oprească înscrierea funcţionarilor în oricare organizaţie politică, iar în caz de opunere să destituie pe acei care servesc interesele străine. Totodată oficiile poştale şi telegrafice trebuesc complectate cu funcţionari români, la nevoie cu acei aduşi din ţară, astfel ca la nici un oficiu străinii să nu formeze majoritatea. Va trebui deasemenea să satisfacă interesele materiale ale acestor funcţionari, pentru a nu da prilej agenţilor străini să provoace dezordinea.

Aceste sunt măsurile imediate pe care guvernul ar trebui să le ia, în interesul funcţionării normale a poştei şi telegrafului, şi în interesul siguranţei noastre în această parte a ţării.

Suntem siguri că astfel văd situaţia şi funcţionarii români, care desigur siguri, nu se vor solidariza nici odată cu acţiunea duşmanilor noştri.

Red.

---

gimnastică. La 9 se adună iar. Măestrul de gimnastică le comandă să ocolească sala de câteva ori în pas alergător, pentru ca să se antreneze. Apoi se iau în şir excuţiile care's făcute cu mare grijă. Unii fac exerciţii de mlădiarea trupului pe scară sudează, alţi sar peste „calul" de lemn. Toată lumea lucrează energic şi cu însufleţire aşa că la sfârşitul orei, trupurile sunt scăldate de sudoare. Le comandă repaos, şi flăcăii năpădesc în sălile de duş pentru a se răcori. Abia au isprăvit cu îmbrăcatul şi clopotul îi cheamă la dejun.

La 10 1/2 elevii se întâlnesc iar în sala mare de prelegeri. De data asta sau prof. Lacour sau directorul Appel ţine un curs de ştiinţe naturale după metoda istorică preconizată de de Lacour; ori prof. Axelseu vorbeşte despre istoria timpurilor nouă. La sfârşitul orei, elevii se răspândesc prin diferitele localuri ale şcolii; aci se dă lecţii de socotit, lucru manual, higienă, istorie şi geografie până la ora 2.

La 2 ore se ia masa.

După masă e repaus până la 3 1/4; care are gust, poate face în timpul acesta sport: footbal sau la na sport de iarnă.

La 3 1/4 cânt în comun până la ora 4.

Dela 4—6, lecţii de limba daneză, engleză şi germană pe când fetele sub comanda directoarei au orele de gimnastică.

La 6 toată lumea se adună, iar în sala mare, unde se ţine iar o prelegere istorică.

Sau vorbeşte teologul Feuger despre istoria veche a Danemarcei sau director Appel tratează o perioadă din istoria europeană, d. ex. Anglia sau Prusia, sau prof. Schröder expune cugetarile lui Grundtvig despre cutare sau cutare materie cu caracter istoric, Schröder este întemeetorul şcoalei din Askov şi unul din dascălii cari a exercitat influenţa cea mai mare. Felul lui de a ţine prelegere înfăţirează, după mărturia multor oameni competenţi, arta prelegerilor populare în forma ei cea, mai curata şi cine l'a auzit odată, îşi poate face idee de ce înseamnă puterea „cuvântului viu". Recules şi liniştea sunt caracteristicele acestei arte, care se întermează pe o cugetare adâncă a lucrurilor şi caută întotdeauna expresiile cele mai simple, lipsite de uscăciunea doctrinară şi de patosul oratoric. Schröder povesteşte că întotdeauna a fost cuprins de o anume îngrijare, când vizitatori, mia ales din, „cercurile culte" ce au auzit o prelegere de a lui, cred că-i face plăcere şi-i recunosc meritele, spunându-i că prelegeraa a fost „interesantă". „Dacă cursul meu a fost „interesant", atunci e clar că nu şi-a ajuns scopul, întrucât ţinta mea e să trezesc şi să mişc sufletul elevilor ast-fel, ca de aci înainte ei să nu mai poată face abstracţie de acel-ceva ce reese din spusele mele, şi să se simtă oare-acum obligaţi faţă de el. E şi nu alt-fel de a audia. Se întâmplă uneori că auditoril, după o prelegere, respiră adânc şi oarecum pieptul li-e zguduit de un oftat. Asta e semn că au simţit ceva, din prelegerea mea, ceva care-i priveşte personal".

Iată cum îşi intelege rolul şi cum functionează şcoală din Askov, cea mai veche şi cea mai bună din toate. In măsură mai mare sau mai mică se întâlneşte acest program, într'un spirit analog dar nu asemănator (de nimic nu se fereşte mai mult şcoală populară, ca de şablou) şi la celelalte aşezăminte similare presărate pe tot întinsul ţărei.

Cu toatecă sarcinile ei sunt aşa de mari şi timpul cursurilor aşa de redus — câteva luni într'o serie de 2 sau trei ani — totuşi ele nu neglijează nici una din laturile spiritului omenesc. Aşa între altele a desvoltat interesul pentru artă sub toate manifestările ei. Pe lângă cânt, care am văzut ce loc important ţine în cadrul programului — se fac la unele şcoli şi coruri pe mai multe glasuri iar în altele se formează orchestre de 12-15 persoane, care năzuesc să facă pe elevi şi pe locuitorii din vecinătatea şcolii, cunoscuţi cu muzica în stil mare. Programul concertelor date de astfel de orchestre alcătuit în cele mai dese cazuri din simfonii de Haydn şi Mozart, afară de compoziţiunile maeştrilor nordici (Gade, Kuhlau, Hartmann, Grieg, Siebelius).

Cât priveşte laturea arhitectonică, s'a avut în vedere ca noulle localuri ale şcolilor să fie clădite după principiile unei arte frumoase naţionale, şi cu toate că multe din ele, contin internate pentru mai multe sute de oameni, n'au de loc înfăţişarea uuor cazărmi ci mai mult a unor vile mai mari. Apoi pentru ca elevii să-şi formeze gustul în alegerea formelor pentru case de locuit, s'au introdus în multe părţi cursuri pentru meseriaşi, cari sub conducerea arhitecţilor şi istoricilor de arte au fost puşi în stare să vază frumseţea vechiului stil danez, şi să formeze un stil nou în legătură cu cel vechiu.

Nu mai vorbesc de colecţiile de cărţi şi tablouri ambulante, prin care elevii acestor şcoli au putinţa să vadă pânzele mai de seamă ale pictorilor danezi vechi şi noui.

„Şcoală superioară vrea să ajute oamenilor ca să se conformeze sfatului dat de Goethe (în Wilhelm Meister): „ar trebui în fie care zi cel puţin să auzim un mic cânt c să cetim o poezie bună, să vedem un tablou frumos — şi să spunem o vorbă cuminte ; ea nu vrea numai să crească un neam iubitor şi gustător de artă, ci un popor car şi duce viaţa în frica de D-zeu şi de lege, popor ale cărui urechi şi ochi însă, sunt deschişi pentru tot ce-i mare şi frumos în lumea largă." *)

*) Şcoala pop. dan. şi arta. Alfred Paulsen.

INFORMAŢII

Facem un călduros apel la bunăvoinţa populaţiunei din Cluj să primească în gazdă studenţi sau studente veniţi în Cluj cu prilejul congresului studenţesc.

Persoanele, cari vor să găzduiască studenţi sunt rugate a-şi anunţa adresa la administraţia „Căminului studenţesc" strada Petöfi.

*

Medicii cetăţeni români din judeţul Cojocna şi oraşul Cluj sunt invitaţi Sâmbătă 11 Sept. orele 5 p. m. la o consfătuire în localul clinicei chirurgicale.

Scopul consfătuirii este de a se formă filiala „Asociaţiunei Generale a Medicilor" care să lupte pentru apărarea intereselor pur medicale.

Prof. dr Iacobovici, prof. dr Moldovanu, prof. dr Ganea, dr Liviu Câmpeanu şi dr Mariu Sturza, membrii în comitetul Central al Asociaţiei Generale a medicilor din Ţară.

*

Din 60 milioane cutii chibrituri comandate din străinătate până acuma au sosit 48 milioane, care se împart în regiunea Ardealului.

*

In vederea schimbului rublelor şi graniţa dinspre Ceho-Slovacia a fost închisă, pentru 15 zile începând cu ziua de 9 Septemvrie a. c.

*

Ministerul Angliei dl Rattigans a acordat un interview ziarului „Dimineaţa", în care a declarat:

„Raporturile ambelor ţări n'au fost niciodată mai bune ca azi. România a fost liberă să aleagă atitudinea ce a voit faţă de conflictul polono-rus şi a fost invitată la Londra la tratativele de pace cu bolşevicii. In privinţa consolidării capitalului englez arată aceasta, trebue să fie leală şi sinceră şi că această conlucrare a capitalului românesc cu cel englezesc nu poate fi, decât spre binele şi prosperitatea ţării".

*

S-a pierdut Miercuri în 8 Sept pe strada Regele Ferdinand o geantă de damă de culoare neagră conţinând:

1 Carnet dela C. F. pe nume Maria Buţu (Marcela Niculescu), 1 carte de membru a societăţi „Scena", 1 bilet de identitate, 1 chitanţa dela Banca Centrală cu Nr. 734943 asupra coroane de schimb.

Actele pierdute se declar nimicite şi nule. Găsitorul este rugat a se adresa la „Hotel Democraţia".

*

Atragem atenţia autorităţilor locale asupra unui fapt menit să provoace foarte mare îngrijorare printre persoanele care iau masa la restaurante.

Suntem informaţi pe cale particulară că la diferite restaurante din oraşul nostru, se cumpără carne, nevizitată de medicul abatorului. Aceasta carne e infectată de diferite boli transmisibile, căci dacă n'ar fi, n'ar avea nici un rost să se sustragă dela vizita medicală. Cerem un viguros control din partea poliţiei la barierele oraşului, pentru a evita izbucnirea vre-unei epidemii, prin consumarea de carne nevizitată de medic. Totodată atragem atenţia şi asupra murdăriei revoltătoare în care se găsesc măcelăriile şi cerem un viguros control dela gherele cu carne din pieţele Clujului.

Comisiunea pentru reforma agrară intenţionează stabilirea unui termen de 20 ani pentru plata pământurilor expropriate de către ţărani, Statul ia asupra lui dobânda celor ce nu plătesc la timp.

*

Ministerul de Instrucţiune Publică a hotărît înfiinţarea şcoalei superioare de Comerţ şi Academiei Comerciale Române în Cluj, fiind însărcinat cu Direcţiunea lor, dl profesor Alexandru N. Ionescu.

Inscrierile elevilor şi studenţilor, se vor face de la 10—20 Septemvrie a. c. la Direcţiunea şcoalelor, unde se dau toate informaţiunile.

*

Consumul funcţionarilor publici aduce la cunoştinţa membrilor săi că începând-se cu inventarea averii Consumului, spre a se putea preda noului Consiliu de Administraţie, distribuirea alimentelor pe Septemvrie se amână câteva zile.

Membrii Consumului cari au primit bonuri pentru alimente nedridicate sunt rugaţi să le prezinte la biroul Consumului, spre verificare, până în ziua de 15 c. între orele 9–12 şi 3—5.

Acei cari nu le vor presenta, vor pierde dreptul de a ridica alimentele.

*

Aseară 9 Septemvrie a sosit cu automobilul, în oraşul nostru dl Duiliu Zamfirescu preşedintele Camerei.

*

La Lugoj a apărut un nou ziar „Lupta" redactat de dl Popescu fost căpitan în armată. Urăm confratelui viaţă lungă.

*

Şcolile normale din vechiul regat au luat dispoziţia de a primi elevi din Bănat cu 4 clase primare fără concurs, în cl. I-a. Inscrierile se fac la şcoala normală din Timişoara.

*

La liceul de fete „Regina Maria" din Cluj se amână începerea cursurilor până în 20 Septemvrie. Examenele de corigenţă şi cele particulare se ţin, cum s'au anunţat, în 13 Sept. şi zilele următoare.

*

Dl A. Antoniu a fost numit subdirector general la C. F. R

*

Liberarea titlurilor împrumutului refacerei se va face cu începere dela 1 Octomvrie.

*

Adunarea generală a Societăţei „Astra" se va ţine în Oradea Mare în zilele de 3 şi 4 Octomvrie. Toţi membrii cari doresc a lua parte la aceasta serbare precum şi delegaţii săi şi anunţe participarea până cel mai târziu la 25 Septemvrie dlui Ştefan Marcus, şeful poliţiei din Oradea Mare. Fiindcă se prevede o aglomerare, nu se garantează cuartiruirea decât pentru cei anunţaţi în termenul arătat mai sus.

*

Camera de Comerţ şi Industrie convoacă toţi comercianţii din Cluj pentru dezbaterea chestiunile ce îi interesează. Şedinţa va fi în sala mare la 11 Sept. la orele 7 p. m.

*

La Insoţirea Consumului Funcţionarilor Publici din Cluj, se caută un Director, un magaziner şi un cassier.

Să preferă oameni cu bună cunoştinţă comercială. Candidaţii îşi vor prezenta singuri oferta.

Consiliul de Administraţie.

Premile pe care ministerul de finanţe le acordă denunţătorilor de contrabandă cu ruble şi coroane se vor plăti după retragerea rublelor.

*

Peninsula rimeea Cflind declarată contaminată de holeră, intrarea călătorilor prin Sulina şi Galaţi a fost oprită.

Şi ungurii se leapădă de ungaria

Un advocat venit dela Pécs, relatează ziarului local „Uj Világ" amănunte interesante despre hotărîrea acestui oraş de a rămânea sub stăpânire sârbească, deşi Conferenţa de pace a hotărît ca atât oraşul, cât şi băile din împrejurimi, să revină Ungariei. Din declaraţiunile advocatului, ne vom edifica şi asupra propagandei, ce se face sistematic din Budapesta în ţările învinse cu scopul de a produce turburări şi a ţinea viu iredendismul.

Dupăce se arată ţinuta populaţiei pe timpul ocupaţiunei, când muncitorii şi băieşii au demonstrat contra ocupaţiunii sârbeşti punându-se în grevă, martorul ocular al acestor evenimente ne spune, că pe timpul republicei sovietiste, cea mai mare parte a muncitorilor oraşului, a trecut linia de demarcaţie şi s'a înrolat în armata roşie. După căderea dictaturei, regimentele aflătoare la Kaposvár, cari în cea mai mare parte erau recrutate din Pécs şi din judeţul Baranya, au trimis o deputaţie la comandantul garnizoanei sârbeşti din Pécs pentru a-l întreba dacă muncitorii înrolaţi în armata roşie pot să se reintoarcă în oraş? Comandantul garnizoanei a primit deputaţiunea într'un mod foarte prevenitor şi a îngăduit reintoarcerea roşiilor, având a-şi preda armele autorităţilor sârbeşti. Când apoi, vestea terorizărilor comise de trupele albe, a străbătut până la Pécs, muncitorii din acest oraş, printr'o deputaţiune, au cerut comandantului garnizoanei să comunice guvernului din Belgrad că muncitorii din Pécs şi împrejurime doresc să se hotăre scă prin plebiscit cui are să aparţină oraşul Pécs şi băile din împrejurimi, căci ei sunt hotăriţi să voteze mai bucuros pentru Serbia democratică, decât pentru Ungaria reacţionară. Hotărîrea aceasta a produs o mare amărăciune la Budapesta, unde *comisiunea de propagandă a guvernului Friedrich*, începuse tocmai o acţiune în proporţii mari pentru organizarea la Pécs a albilor. La început autorităţile sârbeşti nebănuind intenţiuni iredentiste au sprijinit acţiunea albilor. In acest timp însă, s'a descoperit *că albii au făcut toate pregătirile să primească armata lui Horthy. Au prelucrat un plan de răsboiu, cum să cuprindă oraşul, cum să desarmeze cu putere armată pe Sârbi şi pe muncitori.* Descoperindu-se planul acesta la timp, comandamentul militar a arestat pe prefectul Pandurovici, pe colonelul Ritti, pe Molnár şi pe mai mulţi conducători ai partidului creştin-social, şi au împiedecat astfel răspândirea acestei organizaţiuni.

Aceasta era situaţia, când dela Paris a venit ştirea, că Conferenţa de pace a hotărît ca oraşul Pécs împreună cu băile să treacă la Unguri. Muncitorimea, prinzând de veste, s'a întrunit de nou şi a protestat în contra acestei hotăriri temându-se de a ajunge în mâna tereriştilor albi. In acelaş timp, au cerut ca înainte de a părăsi trupele sârbeşti oraşul, să-i înarmeze pe muncitori pentru a se putea apăra la nevoie.

Naţionalizarea şcolilor în Ardeal

Dl Mănciulescu profesor la liceul din Deva publică în No. 226 al ziarului Dacia un interesant articol cu titlul de mai sus.

D-sa după ce defineşte rolul şcoalei, arătând că ea trebue să fie focul de cultură al unei naţiuni şi locul unde simţul patriotic se infiltrează, se desvoltă şi se menţine în spiritul viitorilor apărători ai patriei şi statul în interesul existenţei lui viitoare, trebue să îngrijească, ca şcoala prin profesorii ei să-şi îndeplinească aceasta misiune.

Din acest punct de vedere s'a ţinut prea mult seamă de interesul persoanelor, vătămându-se prin aceasta interesul şcoalei.

Necesitatea a obligat pe fostul Consiliu Dirigent să recruteze, dintre profesorii unguri, pe acei care au voit să depună jurământul pentru a preda în clasele renaţionalizate tot încă limba maghiară cu obligaţia ca în unul sau doi ani să învaţe limba românească, asa că atunci când şcolile vor fi complet naţionalizate ei să poată preda în această limbă.

Dar fostul Consiliu Dirigent n'a luat şi măsuri care să facă posibilă învăţarea cu uşurinţă a limbei române, nici n'a înfiinţat cursuri de limba româna pentru profesorii unguri. In ce priveşte cursurile de vară ele s'au ţinut în anul acesta la Arad, unul din cele mai ungureşti oraşe, unde au fost obligaţi toată vremea prin restaurante pe stradă să audă să vorbească ungureşte.

Statul ar fi trebuit să impună profesorilor români ţinerea de cursuri de limba română la şcolile unde sunt şi profesori ungari. Dar şi fără aceasta unii profesori unguri ştiind că singura posibilitate de trai a lor şi familiile lor rămâne tot catedra, au învăţat chiar destul de bine românește.

Dacă s'ar fi ţinut cursurile de vară în centre româneşti din Transilvania sau mai de grabă le Bucureşti, aceştia s'ar fi perfecţionat în cunoaşterea limbei române.

Dl Mănciulescu după ce arată greşelile făcute de guvern prin neînfiinţarea de cursuri obligatori de limba română pentru profesorii maghiari, predate de cei români, precum şi ţinerea cursurilor de vară în Arad, clasifică profesorii din Ardeal, afară de cei veniţi din vechiul regat, în următoarele trei categorii:

1. Profesorii români, cari au funcţionat şi sub vechea dominaţie la şcoli româneşti, care în trecut, ca şi în prezent au avut o activitate românească pronunţată, pe umerii lor fiind sprijinită şi cu multă pricepere şi patriotism purtată, cauza românismului.

2. Profesorii români de naţionalitate, care au servit însă la şcolile ungureşti.

3. Profesori unguri, cari au primit să funcţioneze la şcolile noastre pentru existenţă.

După cum ştim, la unguri şcoala a fost un mijloc de naţionalizare, de aceia profesorii au fost cei mai şovinişti dintre toţi ungurii şi se înţeleg lesne cât de bine ungurii erau românii care au putut fi recrutaţi de maghiari profesori la şcolile lor.

Ori când anul trecut s'a organizat învăţământul în Ardeal, înfiinţându-se şcoli româneşti a fost nevoie în primul rând de profesori şi directori la aceste şcoli.

Cu numărul restrâns de profesori români dela liceele româneşti ne putându-se complecta din posturile de directori de cât foarte puţine, o bună parte din ei trecând la rezortul instrucţiei şi ca inspectori, s'au complectat cu profesori români dela liceele ungureşti şi când nici acesta nu s'au mai ajuns s'au numit şi unguri adevăraţi.

Susţiu că procedeul a fost greşit şi cred că sunt în asentimentul tuturor afirmând că în felul acesta niciodată naţionalizarea şcolilor nu va fi fapt împlinit ci numai iluzoriu, pentrucă:

Directorii unguri dela şcolile româneşti tot unguri vor rămâne or câte jurăminte vor depune şi tot atât de puţin se poate aştepta dela directori români foşti profesori la şcoalele ungureşti, care chiar daca şi-ar fi putut romaniza şi sentimentele odată cu numele, nu au nici posibilitatea şi nici autoritatea necesară, pentru că toţi au fost numiţi directori la şcolile unde au funcţionat ca profesori unguri. Înţelege oricine că aceşti oameni, fie să zicem chiar fără voia lor, ca profesori la liceele maghiare au trebuit să simuleze, dacă nu a avut sentimente ungureşti atât în societate cât mai ales la catedră şi că astăzi ei funcţionând la aceleaşi şcoli şi trăind în sânul aceleiaşi societăţi chiar dacă ar voi să manifesteze românește nu pot s'o facă, fie din cauza şcolilor cărora până acum doi ani şi mai înainte le-au predicat lucruri cu totul opuse. Ar fi fost, cred, mai logic, dacă aceşti oameni, între cari mulţi au destulă bunăvoinţă să lucreze, ar fi numiţi în alte localităţi, unde ar fi putut necunoscându-li-se activitatea trecută, neîmpiedecaţi deci de nici un considerent să desvolte o activitate oficace, după cum la fel ar fi fost bine, cred să se procedeze cu profesorii unguri în nu mâr prea mare la unele licee, unde asfixiază complect suflul românesc adus de români, în număr mult mai mic decât al lor.

Mai cred de asemenea că dacă pentru catedră profesorii din vechiul regat nu vin în Ardeal, la directorate ar face-o. Având astfel cel puţin conducerea românească ar fi totuşi un progres.

Comunicat al Reuniunei Comercianţilor şi Industriaşilor Români din Cluj

Se aduce la cunoştinţă tuturor comercianţilor şi industriaşilor, că sunt lipsite de exactitate informaţiile apărute în unele ziare, referitor la schimbul coroanelor nedeclarate, şi rezultate din vânzările făcute în coroane, ulterior după declaraţie.

Reuniunea cerând informaţii la autorităţile în drept, a căpătat următoarele lămuriri:

Toate dispoziţiile luate mai înainte, referitor la schimb, se menţin; pentru sumele declarate în plus, se va libera o chitanţă separată ce se va achita imediat ce vor sosi lei dela Bucureşti şi pentru sumele acestea nepreveăzute. Achitarea acestor sume, va fi chestie numai de 8 zile.

Sebastian Nicolau,
preşedintele comercianţilor şi industriaşilor români.

Filiala Luca P. Niculescu Cluj (Palatul Fehér Bárány) vinde până la 10 Septemvrie, marfă cu coroane. 1—4

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

Liga Naiuni or de care naivii şi spiritele utopice legaseră atâtea speranțe nu are autoritatea necesară a rezolvi conflictul polono-lituan. In adevăr guvernul polonez a adresat un apel către biroul Ligei națiunilor în care după ce arăta în mod amănunțit cum s'a produs atacul lituanian, cerea rezolvirea conflictului prin arbitrajul Ligei.

Guvernul polonez pe de altă parte a propus şi celui lituanian, arbitrajul Ligei Naț unilor, pe care guvernul lituanian l-a refuzat pe motiv că nu recunoaşte linia demarcațională între ambele țări fixată de Consiliul Suprem la 8 Decemvrie 1919.

In schimb cere delimitarea granițel pe baza cesiunilor teritoriale cuprinse în tratatul lituano-bolşevic.

O națiune de trei milioane recunoaşte mai valabilă o obligație bolşevică decât o hotărîre luată de Consiliul suprem. De abia a împlinit un an şi opera Consiliului suprem începe să se năruie.

In vreme ce conflictul polono-lituan îşi urmează cursul ascendent grație uneltirilor bolşevicii, la Riga s'au început tratativele de armistițiu care vor dura încă o săptămână, când abia vor începe cele de pace.

„Le Temps" comenând posibilitatea încheierii păcii polono-bolşevice spune că bolşevice se vor arăta conciliant în ce priveşte obligația de a nu se mai amesteca în afacerile interne ale Poloniei, cât despre independența Ucrainei nu vor ceda, inzistând pentru încheierea păcii cu republicele sovietiste ruse şi ucrainene.

Cu alte cuvinte bolşevicii urmăresc reconstituirea Rusiei mari. Rămâne de văzut dacă diplegația poloneza va admite punctul de vedere sovietic; după ce s'a încheiat alianța cunoscută între Polonia şi Ucraina.

Dovada înțelegerei Germano-bolşevice

— Relațiunea marelui ziarist Henry Bidou —

Dl Bidou a făcut drumul dela Varşovia la Danzig cu automobilul. Din etapă în etapă, înțelegerea germana bolşevică apare mai evidentă.

Intâiul fapt e extenziunea anormală pe care aripa dreaptă bolşevică a dat-o mişcărei de înconjurare a Varşoviei. Această mişcare care conzistă în a se strecura între Vistula şi frontiera prusiană la nord de Varşovia, pentru a se năpusti la sud şi a înconjura capitala nu era posibilă decât dacă bolşevicii erau siguri de germani. Chiar în aceste conditiuni era aşa de periculos, încât trebuia să fie cât mai scurt posibil şi executat pela Plock sau Wloclawek. Au încercat trecerea Vistulei în această ultimă localitate, dar n'au reuşit din cauza îndârjitei rezistențe poloneze.

E inexplicabil din punct de vedere militar pentru ce au înaintat mai spre vest în direcția Thornului, oraş întărit.

Intrând în Thorn pe la sud, am văzut forturi foarte bine ascunse care împiedecară apropierea de oraş. Cavaleria bolşevică a corpului 3 de armată era semnalată la 5—6 km. de Thorn. Ce căutau acolo bolşevicii? Desigur scopul lor era politic şi nicidecum militar.

In adevăr se aştepta căderea Varşoviei în ziua de 15 sau cel mult Luni 16 August. Pe această ideie preconceputâ se baza întreg planul germano-bolşevic, care risipându-se, s'a desvăluit.

In schimbul sprijinului Germanilor, care le furnizau arme şi ofițeri, roşii trebuiau să înapoieze Germanilor teritoriile luate prin tratatul din Versaillei. Acest proect a avut un început de execuție. La Soldau, Ruşii au declarat că înapoiază oraşul Germaniei şi au silit pe primar să jure că nu-l va reda niciodată Polonezilor.

Evident că trebuiau să facă la fel pe Vistula inferioară şi să redea Germanilor coridorul pe care tratatul din Versailles îl concedase Polonilor.

Am avut dovadă că bolşevicii erau aşteptați la Danzig ca aliați.

In adevăr reacționarii germani sunt, cu toată opoziția sentimentală a ideilor, în legături cu bolşevicii, pe când socialiştii independenți fiindcă urăsc pe reacționari, sunt mai de grabă dispuşi să se înțeleagă cu Polonia.

Reacționarii, juncerii din regiunea Allenştein fac un joc dublu.

Față de trupele angleze care ocupau regiunea în timpul plebiscitului, agitau spectrul bolşevismului şi se declarau gata să-l combată. In acest scop au ridicat 150.000 oameni din Reichswehr şi trupe auxiliare cu artilerie şi trenuri blindate.

In acelaşi timp susțineau şi pe bolşevici pe sub mână şi începeau la Justerburg să constitue o armată rosă în care se înrolau lucrători din toată Germania şi care sub coloare bolşevică, trebuia să fie un instrument pangerman.

TELEGRAME

Noul ambasador englez în Franța.

Lyon, 8. Septemrie.

Lordul Hardinger fost numit ambasador englez la Paris. Ambasadorul a fost primit la gara de reprezentanți ai autorităților civile şi militare.

Ministrul Italiei la Budapesta.

San Paolo, 8 Septemvrie.

Ministrul Italiei la Budapesta a făcut declarația, că se bucură de reluarea legăturilor diplomatice cu Ungaria. Ziarele maghiare notează această declarație cu o deosebită satisfacție.

Congresul uniunei poştale universale.

San Peolo, 9 Septemvrie.

La Madrid se va deschide la 1 Octomvrie congresul uniunei poştale universale. Se va studia tarifui poştal internațional şi se va crea mai multe administrațiuni poştale proprii uniunei.

Nota Poloniei către Liga Națiunilor.

Horsea, 9 Septemvrie.

Guvernul Polonez a adresat Ligei națiunilor o notă în care se plânge contra atacului trupelor litoane, fără declarațiune de rasboi, Dacă nu se va interveni, Polonia va declara rasboi Litoaniei. Liga Națiunilor studiază acest apel. Situația este foarte complicată şi este îndoeli dacă chestia se va putea trana, căci Lituania nu este membră a Ligei — şi ar putea refuza arbitrajul. Ambele țări doresc o împăcare pasnică. Chestiunea va fi tratată la noua întrunire a consiliului Ligei.

Cutremur de pământ în Italia.

Roma, 9 Septemvrie.

Un puternic cutremur de pământ s'a produs în Toscana. Mai multe sate sunt complect distruse Numărul victimelor ar atinge câteva sute.

Tifosul în Polonia

San Paolo, 9 Sept.

Contribuția totală la abaterea tifosului în Polonia de către Liga Națiunilor este 2 mil. lire sterline şi nu 10 mil. cum s'a arătat în mod eronat.

Situația este ala mantă. Numărul bolnavilor în Polonia şi Galiția a crescut în ultimele patru luni în mod ingrozitor.

Evenimente militare au făcut imposită aplicarea unor măsuri preventive, creind astfel un nou izvor de infecțiunea în Rusia.

Franța, țara ordinei.

Paris, 9 Septemvrie.

Ziarul „Le Matin" reproduce declarațiile următoare ale americanului Gary, regele oțelului:

„Franța apare ca o nouă putere mai ales pentrucă este o țară de ordine şi oameni pe cari îi admir mai mult în clipele astea în Franța sunt ministrul de finanțe, care a pus din nou în picioare tezaurul național al Franței şi primul ministru care a ridicat din nou ordinea socială dl Millerand este pentru mine mai ilustru decât mareşalii. El a aşezat Franța în fruntea omenirei, pentrucă el a aşezato în fruntea ordinei şi fără ordine lumea nu poate trăi.

Conferința dela Riga

Lyon, 9 Sept.

Se pare acum aproape cert — scrie ziarul „Le Temps" — că chestiunea frontierelor nu va ridica dificultăți mari la negocierile de pace ruso-polone; pe de altă parte se crede că bolşevicii vor renunța la ideia de a se amesteca în afacerile interne al Poloniei. Rămâne deschisă numai chestiuuea ucraineană, bolşevicii având intenția să insiste ca Polonezii semnând pacea cu Rusia să recunoască sovietele ucrainene.

Ultime informații

Se zvoneşte în cercurile autorizate că ministrul Tăslăuanu va demisiona încurând, şi fostul ministru al Bucovinei Flondor va intra în guvern.

*

Maiorul Gorka, ataşatul militar al Poloniei la Bucureşti desminte zvomurile răspândite că divizia 7 ungară ar fi luat parte în luptele din Polonia şi că s'ar fi lăsat liber transitul de trupe şi muniții pentru Polonia prin România.

*

Domnul Duiliu Zamfirescu Preşedintele Camerei însoțit de Par. Daianu a plecat astăzi din Cluj pentru ca să viziteze Oradia-Mare, Baia-Mare şi Sighetul-Marmației. Luni întorcându-se în Cluj va avea loc o masă de cunoştință, la care vor lua parte fruntaşii politici din localitate.

*

Ruble vor fi admise la schimb şi în vechiul Regat, dar numai în Bucureşti, Iaşi, Craiova, Galați, Brăila, Constanța, Roman, Focşani. Banca-Națională posedă stocul necesar de schimb. Cursul nu se ştie încă.

*

La 15 Septemvrie încep la Chişineu lucrările comisiei de anchetă parlamentară.

*

Contele Ştefan Bethlen, inspiratorul politicei maghiare, a declarat că Ungaria nu va accepta niciodată sufleteşte tratatul dela Trianon.

* * *

Deutsche Bank, care deține actiunile societății petrolifere „Steaua Română", a fost cumpărată de un consorțiu anglo-francez.

Astăzi sosesc cu un tren special studenții Congresişti din Iaşi şi Cernăuți.

* * *

La 15 Octomvrie se va face inaugurarea solemnă a Universitatei din Cernăuți. Se fac pregătiri mari întrucât la solemnitate vor lua parte Suveranii, miniştrii şi diferite delegațiuni.

*

Eri au depus jurământul, în fața ministrului muncei dl Trancu-Iasi, directorii caselor cercuale din Ardeal. Numărul lor este de 35.

A vorbit dl Trancu-Iasi arătând dragostea şi sprijinul pe care trebue sa-l dea directorii cercuali muncitorilor.

*

Episcopii unguri somați să depună jurământul statului român, refuză.

*

Generalul Domaşneanu se va retrage dela Comanda Diviziei 19 din Banat.

*

Vizita studenților români în Italia a dat prilej la mari manifestațiuni filoromâne.

*

Prințul moştenitor Carol a fost primit în portul Southampton de către generalul Handay, care l'a salutat în numele regelui Angliei. Vizita are un caracter personal. Prințul va pleca la 10 Sepremvrie la Paris, iar de acolo se va înapoia în țară.

ZIARUL
INFRĂTIREA
pătrunde
pretutindeni
în Ardeal

Succesele generalului Wranghel

Generalul a succedat lui Denikin la comanda trupelor contrarevoluționare în clipa când bolşevicii erau stăpâni pe situație.

In adevăr lipsite de muniții, arme şi alimente fostile trupe denikiniste abia mai rezistau presiunei bolşevice la istmul Perekop.

Aceasta era situația. Generalul Wranghel datorită spiritului politic a recunoscut țăranilor posesiunea pământurilor luate în timpul revoluției si energiei lui deosebite a reorganizat armata pentru a relua acum două luni ofensiva.

In timp ce grosul trupelor ieşea din Crimea prin istmul Pirekop, detaşamentele importante debarcau pe coasta mării de Azov la Mariampol, Berdiansk.

Bolşevicii credincioşi tacticei lor l-au lăsat să înainteze, mai ales, că şi Polonezii erau la Kiew — şi odată cu retragerea Poloneză au primit şi ofensiva contra lui Wranghel.

Din fericire nu numai că n'au reuşit, dar Wranghel şi-a lărgit câmpul deactivitate pentru a ajuta mişcarea anti-bolşevică care se manifesta printre Cazacii de la Don şi Kuban.

In acest scop un detaşament a debarcat la gura D-lui şi a ajuns la marginea oraşului Rostow şi are însărcinarea să înainteze dialungul fluviului Don pentru a lua din mâna bolşevicilor controlul minelor din basinul Dorzetului, lipsindu-i astfel de ultimele mine de cărbuni pe care le posedă.

Alt detaşament a debarcat pe la Aktari pe țărmul răsăritean al mării de Azor şi a înaintat simțitor în teritoriul Kubanului. Ocuparea oraşului Aktare e de importanță deosibită fiind capul liniei ferate care leagă marea de Azov cu Baku la marea Caspică şi pe care bolşevicii transportau petrolul în Rusia. Dacă bolşevicii nu reuşesc să respingă pe Wranghel vor fi lipsiți complet de petrol. *Sam.*

Viața economică, industrială, comercială, financiară

Fabricarea firelor de Tantal

Acest din urmă cuvânt este cunoscut multora din cititorii noştri, căci îl întâlnesc aproape în fiecare clipă scris cu litere groase pe becurile electrice. El este numele metalului din care sunt făcute firele subţiri, ce se găsesc în interiorul globului de sticlă. Intrebuinţarea acestui metal este motivată de faptul că dacă este încălzit în vid, condiţiune îndeplinită în lămpile cu incandescenţă, nu poate fi topit decât cu foarte mare greutate şi anume cam pe la 2350°.

Incălzit însă în aer acoperă cu un strat de oxid, care îl face sfărâmicios şi îi ia toate proprietăţile de maleabilitate şi ductibilitate, pe care le are într'o mare măsură. Dificultatea, care se prezintă la topire, operaţie necesară la facerea firelor, este deci mare căci pe lângă că temperatura de 2350° este cam greu de atins dar totul trebue ferit de contactul cu aerul. Iată însă că această dificultate a putut fi înlăturată, într'un chip eftin şi elegant, printr'un mijloc foarte simplu şi anume acela de a expune praful metalic de Tantal, căci numai sub această formă se obţine din mineralele în care se găseşte răspândit în Natură, acţiunei razelor catodice din tubul Crookes. Se ştie că tubul Crookes este un balon în care se face vidul sub 1/100 m. m. de mercur.

Două armături metalice aşezate la extremităţile unui diametru sunt puse în comunicaţie cu o maşină electrică aşa că curentul electric este nevoit să treacă prin acest balon lipsit de aer. Rezultatul este că descărcarea în loc să se facă sub forma de scântei cum se face în mod obicinuit, se face sub forma unei ploi foarte fine de corpuscule extrem de mici dar a căror viteză este până la 100000 Klm. pe scundă.

De notat că aceste corpuscule au o direcţie anumită acea marcată de poziţiunea armaturilor metalice şi pe lângă aceasta şi un sens anumit: de la polul negativ la cel positiv. Important este apoi faptul că direcţiunile de mişcare ale corpusculelor pot fi deviate în şensul că pot fi conţentrate sau dispersate după voinţă cu ajutorul unei mici oglinzi oferice aşezată în interiorul tubului Crookes. Aplicaţiunile tubului acesta sunt deja de o importanţă extraordinară, căci tubul Crookes este întrebuinţat la producerea razelor X, aşa de mult utilizate în medicină. Pentru a reveni la fabricarea firelor de Tantal e destul să spunem că praful metalic expus acţiunei convergente a razelor catodice, se încălzeşte aşa de mult încât metalul se topeşte şi cum totul se face în interiorul tubului, şi a doua condiţiune a lipsei aerului este îndeplinită.

Explicaţia faptului este că acţiunea loviturilor dese ale corpusculelor, a căror vitesă este aşa de mare, are ca urmare ridicarea temperaturei, fenomen analog cu acela care se produce când se loveşte cu un ciocan o bucată de fier moale, în care caz şi la o acţiune repetată, fierul se înroşeşte. Energia electrica cheltuită este minimă, iar metoda e pe cale de a fi adoptată în industrie.

Mătasea Sălbatecă

Cantitatea de mătase naturală, care se întrebuinţează astăzi anual este de 400000 tone, restul, căci cerinţele sunt mult mai mari, este împlinite de mătasea fabricată artificial pe cale chimică. Dar din cele 400000 tone, 1/10 este produs de vierme Atlacus Cynthia, care trăeşte sălbatec în nordul Chinei şi în Japonia. Creşterea acestui vierme se face foarte lesne pentru că este foarte rezistent la schimbările de temperatură şi nu are nevoie pentru hrană decât de frunze de stejar sau de alţi arbori comuni, răspândiţi pretutindeni.

In Franţa s'a experimentat cultura acestui vierme. Unul din experimentatori a obţinut chiar 40.000 de coconi în greutate totală de 200 kgr. Totuşi încercările au arătat o mare dificultate care se iveşte, aceea a stricăciunelor enorme pe care le produc păsările vermivore şi care nu pot fi împiedecate în opera lor distrugătoare decât cu destulă greutate. Incercările făcute au arătat de asemenea că fiecare cocon are în mijlociu cam 500—600 metri de fir, de o calitate inferioară însă totuşi solidă şi elastică. In cea ce priveşte clima s'a dovedit că Franţa ar fi un teren favorabil căci clima ei este cu mult mai dulce decât clima regiunilor nordice ale Chinei unde totuşi viermele se desvoltă în mod natural.

Chestiunea are destulă importanţă şi o dovadă pentru aceasta este însuşi faptul că produsul este comercializat răspunzând unei lipse simţite de mătasă naturală.

Q.

Transporturile pe calea ferată a produselor petrolifere

S'a instituit conform deciziunei ministeriale No. 7550 un biurou de intensificare şi repartiţie a mijloacelor de transporturi a produselor petrolifere pe căile ferate pe lânge Direcţia Combustibilului.

Acest birou se compune din directorul combustibilului, directorul mişcărei C. F. R. şi directorul societăţei de Distribuţie a produselor petrolifere şi va funcţiona în fiecare zi la sediul său situat la Direcţia Regionala C. F. R. Bucureşti.

Acest birou va avea ca atribuţie dreapta repartiţie produselor petrolifere ca şi intensificarea transporturilor acestor produse.

Intreprinderile ar fi aprovizionate în modul următor; 1. Fabricele care nu sunt în legătură cu conducta de petrol. 2. Intreprinderile Statului. 3. Intreprinderile armatei. 4. Uzinele de apă. 5. Brutăriile. 6. Spitalele. 7. Ministerele şi toate întreprinderile cu caracter de aprovizionare a populaţiei.

—

CRIZA GERMANA

Cu toate asigurările date de o anumită presă, că Germania merge spre normalizare, starea actuală de lucruri după cum reiese din ziarele germane, arată tocmai contrarul.

Astfel valul hârtiei monedă creşte în fiecare săptămână.

In întâia săptămână din August au circulat: 56 miliarde de mărci în bilete de bancă şi 14 miliarde în bonuri de împrumuta Total 70 miliarde.

In a doua săptămână din August 60 miliarde în bilete de bancă şi 16 miliarde în bonuri de împrumut, total 76 miliarde. Un economist german bine informat, dr Georg Münch, scrie în Vossische Zeitung: „In toate părţile creditul ednice în ce mai precar. Acest fenomen se traduce prin o massă consider bilă de efecte ce o deţine Reichbank. Nu putem atrebui numai trebuinţelor încontmărite ale Statului, umflarea continuă a portofoliu. Cererile comerţului care şi-l propune.

Aceste două cauze reunite provoacă o creştere din ce în ce mai rapidă a circulaţiei monedei de hârtie, circulaţia care a trecut de 56 miliarde, pe când acum un an abia era de 28 miliarde.

Dl Münch arată, că masa hârtiei monedă contribuie la o nouă ridicare a preţurilor.

Finanţele Germaniei sunt lipsite de echilibru şi în loc să se îmbunătăţească se agravează. După alt economist, dl Fritz Naphtali, deficitul bugetar la sfârşitul anului curent va fi de 30 miliarde, şi ceea ce-i mai trist — impozitele nu se încassează.

Pe de altă parte puterea de cumpărare a mărcilor e paralizată. Cu toată nevoia absolută de mărfuri, nu pot cumpăra.

In ce priveşte producţia, chiar acolo unde sunt materii prime şi de cărbuni, producţia e oprită. Şomajul creşte iar stabilimentele unde se reduce durata muncii sunt din ce în ce mai numeroase.

Şi cu toate aceasta Germania respinge sau şicanează combinaţiile internaţionale, care vor să ajute la îmbunătăţirea situaţei desperate.

Red.

Stidarea autorităţilor

Există în oraşul nostru un restaurant care poartă românescul şi atrăgătorul nume, la „crâşma în drum", dar la care lumea e speculată ca la drumul mare. Deşi autorităţile au fixat un preţ maximal peste care nimenea nu poate cere un ban mai mult, proprietarul dela „crâşma în drum" cere de două şi chiar de trei ori mai mult decât e fixat preţul pe lista oficială. Dacă încerci să protestezi, chelnerii şi proprietarul sare şi te ia de sus.

Nu credem că autorităţile vor tolera mai departe acest sistem de jefuire a publicului şi cerem energice măsuri, contra celor care sfidează legile ţării şi autorităţile ei şi contra celor care sub masca ştergarelor tricolore vin să sărăcească publicul nevoiaş.

—

Buletin economic

Cursul schimbului la Paris.

Londra	50·22 1/2
New-Jorck	—·—
Belgia	106·50
Praga	23·—
România	32·25
Elveţia	243·—

*

Sa desfiinţat direcţiunea centrală a C. F. din loc pe ziua de 1 Septemvrie. Atribuţiunile au trecut o parte la direcţiunile regionale, iar alta parte la direcţiunea general din Bucureşti. La Braşov se va înfiinţa o direcţiune regională.

*

In ultimul timp s-a constatat în Ardeal, că izvoarele apelor minerale încetează să curgă Astfel la Buzia şi baile Herculane. Geologii stau în faţă unei enigme.

*

Intre morarii şi ministerul de comerţ s'a ajuns la a înţelegere în chestia exportului de făină de primă calitate, conform carei statul, va cumpăra plusul de făina aceasta şi o va depozita în magaziile morilor, până ce va exporta numai contra schimb de constitutive de moară.

Reprezentanţi Austriei, Prusiei, Bavariei Saxoniei sau întrunit la München pentru a petracta condiţiile unui compromis comercial între Germania şi Austria:

*

Oficiul de navigaţiune american comunică că o mare parte din flota comercială germană de stat, se va vinde la particulari. In total se vor vinde 1500 vapoare cu 10 mil tone cu preţul de cel puţin 185 dol. pro tonă.

*

Ministerul de finanţe a Iugoslaviei a dat o ordonanţa prin care să dă exportul libe în Germania contra plată în mărci germane şi în Cehoslovacia contra plată în coroane cehoslovace.

*

La Viena preţul alimentelor creşte zilnic. In ultimul timp unele articole sau urcat cu 25 procente Preţurile sunt: 1 kg. caşcaval danez costă 165 coroane, laptele condensat s-a urcat la 48 cor. tubul, carnea de porc 1 kg. 180 cor., orezul 80 coroane 1 kg.

—

Nr. 221/920.

Concurs

Cu 1 Oct. c. se începe la Cluj un nou curs de un an pentru surori de ocrotire.

Condiţiile de primire sunt:

1. Sănătate deplină.
2. Etate de 20—40 ani.
5. Absolvenţa alor 4 clase civile, (escepţional se primesc şi cu 2 clase civile).
4. Con fuie exemplară.

Elevele primesc, pe durata cursului, în Institutul surorilor de ocrotire din Cluj (Str. Mănăşturului Nr. 27) toată întreţinerea (pat şi masă) gratuit.

După trecerea examenului de fine de an, absolventele primesc diploma de soră de ocrotire şi se încadrează ca funcţionare de stat în clasa de salarizare XI-VIII.

Fac apel la toate femeile şi fetele care doresc să se dedice acestei carieri frumoase şi ideală ca muncă femeiască, să se prezinte până la 25 c. cu cererile adresate secretariatului general al sănătăţei şi asistenţei publice din Cluj şi cu actele justificătoare la unul dintre inspectoratele igienice din Cluj (Str. Miko Nr. 1), Timişoara, Sibiu, Braşov sau Târgul-Mures.

Elevele primite vor avea să aducă cu sine:

6 schimburi albituri de corp, 6 părecni ciorapi, 2 părechi gete, 3 şorţuri lungi albe (cu mâneci şi încheate la spate), 6 servete pentru vase, 6 prosoape, 1 ciaşcă pentru cafea, 1 pahar pentru apă, 3 farfurii, tacâmuri.

Hainele de pat le dă institutul.

Cluj, la 9 Septemvrie 1920.

Inspectorul igienic:
Dr. Titus Stăvoacă.

„România" societate anonimă transilvăneană de asigurări, este prima şi singura bancă de asigurări în Ardeal curat românească, care în urma fondărei norocoase de către toate băncile de credit române din Ardeal şi în urma conexiunilor favorabile ce are cu cele mai puternice institute de reasigurări, — dă cea mai mare siguranţă.

Contractează în condiţii foarte avantajoase: sigurări contra incendiu, asigurări contra furtului prin spargere şi asigurări asupra vieţii omului cu rebonificarea de interese şi cu prime ca şi înainte de războiu.

Cereţi informaţii dela Sucursala societăţii din Cluj, calea Victoriei Nr. 53.

Publicaţiune

Regia Monopolurilor având trebuinţa de cantitatea de 240 (doua sute patruzeci) vagoane grâu recolta anului 1920 curat fără pleava cu cel mult 8% corpuri straine,-va aduce la cunoştinţa amatorilor ca în ziua de 30 Septemvrie 1920 se va ţinea licitaţie cu oferte închise atât la Direcţiunea Generală a R. M. S. (Serviciul Exploatcerei) Bucureşti cât şi la Direcţiunea Regională a R. M. S. din Cluj.

Oferte însoţite de o garanţie provizorie de 5% din valoare vor indica preţurile franco pe vagon în gara de predare.

Direcţiunea Generală.

Plapomă! Plapoma!

SOLOMON STERN

Óvár, Str. Bocskai No. 4

Execută din materialul magazinului saltele, albituri de pat, acoperitori de perne, curăţă chimic cu preţ redus orice vestminte. □ □ □

Plapomă! Plapomă!

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

CAMERĂ nemobilată din centru oraşului predau pentru cameră mobilată. Adresa la zar sub cameră mobilată.

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

ADMINISTRAŢIA ziarului „Infrăţirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea şi distribuirea ziarului „Infrăţirea" se angajează la administraţia ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria şi menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferinţă în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

Vânzări şi Cumpărări:

MAŞINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi şi uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU şi masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Nr. 4429—1920. E.

Concurs
de admitere la Şcoală inferioară de Poduri şi Şosele în Cluj.

Secretariatul general al Lucrărilor publice în conţelegere cu Secretariatul general al Instrucţiunei din Cluj au decis înfiinţarea unei secţiuni noui a şcoalei superioare de Arte şi Meserii din Cluj: **secţiunea pentru Poduri şi Şosele.**

Această şcoală are de scop formarea personalului tehnic, nepomar pentru proectarea, conducerea şi supravegherea, lucrărilor tehnice ale statului (sau şi particulare), sub ordinele inginerilor.

Durată instrucţiunei e 3 ani. Diplomaţii acestei şcoale vor face serviciul în armată cu termen redus şi vor putea concura la abţinerea certificatului pentru ofiţer de reservă.

Vor fi admişi la studii superioare la Politehnică, dacă vor satisface condiţiunilor de primire.

Condiţiunile de admitere sunt:
Cerere înaintată Secretariatului general al Lucrărilor publice Secţia Edilă din Cluj, până cel mai târziu 20 Septemvrie a), c) însoţită de:

1. Certificatul de botez.
2. Certificatul de absolvire a cel puţin 4 clase secundare (liceu, medii, scoală reală şi civilă).
3. Certificat de bună purtare.

Elevilor lipsiţi de mijloace li se vor acorda burse, asigurându-le masa eventual şi locuinţa fără plată. Aceşti vor prezenta:

4. Un certificat de paupertate.
5. Un certificat despre numărul membriloc familiei.

Direcţiunea şcolalei îşi reservă dreptul de a supune candidaţii unui examen de primire din studiile cari le va stabili ulterior.

Secretariat de Lucrări Pupiice:
Eugen Tilea m. p.,
Şeful secţiei edile.

p. Secretariat de Culte şi Instrucţiuni:
A. Coltea m. p.,
consilier.

Vadász
Instalator de apeduct şi electricitate

Str. Bethlen No. 11

No. 25547—950.

Aviz.

Se caută pentru Secţia VI din Ministeriul Instrucţiune. Secretariatul general din Cluj 3 dactilografe bune. Condiţiuni favorabile. Persoanele interesate se vor adresa, până cel mult la 20 Septemvrie 1920. direcţiunii Secţiei susnumite.

pt. Secretar genral
s.s. *Dr. Ioan Mateiu.*

Vinuri veritabile se pot cumpăra numai din marele depozit de vinuri a societăţii

„Comerţul român, societate pe acţii Cluj"
strada: Regina Maria 19.

◆ ◆

Litru 20—28 cor. Transport în oraş şi provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universităţii rom din Cluj. — Rugăm prijinul on. public român

Comerţul român societate pe acţii Cluj.

Banca Centrală pentru industrie şi comerţ, Cluj

cunoştinţa interesenţilor ca dispune de mari cantităţi de hârtie de ziare precum şi hârtie satinată calitatea prima (format mare) care se află la Depozitele sale din Cluj

◆

ASOCIAŢI CROITORI ROMÂNI CLUJ.

Au onoare a aduce la cunoştinţa onor public român cum că au **deschis cel mai mare Atelier de croitorie Civil şi Militar în Cluj, din Transilvania,** sub Firmă:

Petricaş Aiudean, Crancioan Nieulescu & Comp

în localul Petricaş şi Aiudean Piaţa Unirii No. 2 şi Str. I. C. Brăţianu No. 13. — Garantăm lucrul cel mai bun, ultima modă. — Preţurile cele mai avantajoase. — Rugăm onorata clientala a ne onora cu comenzi.

La Cafeneaua „New-York"

Cu începere de Luni 6 c. şi în fiecare seară; vor cânta **trupele de Orhestră** sub conducerea dinstinşilor măestrii: **Duduş, Puşcaş Béla, Bambó Albi, Czakó Peti şi Kiş Arpád.**

Bufet rece etc.

Serviciul promt. - Preţuri foarte reduse!

Ori cine poate câştiga zilnic 100—200 de lei

chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administraţia ziarului, pentru a primi explicaţiuni în scris. □ □ □ □

Abonamente pentru Preoţi şi Învăţători se fac cu preţ redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Atelierele de reparat locomotive găsesc:

Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oţel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest şi cauciuc
Garnituri de asbest şi grafitate
Table de fer şi fer de lucru

Precum şi orice fel de articole technice, electrice şi de ferărie la

I. NACHT Bucureşti.

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — **Depozitul:** Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, Bucureşti.

A sosit un mare transport de tot felul de mărfuri de manufactură la Filiala Luca P. Niculescu din Cluj.

HORA ŢĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány"

S'a pus în vânzare cu mari reduceri de preţuri tot felul de

mărfuri. Vânzare engross şi endetail.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMĂTORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

CĂUTĂM
vânzători
pentru ziarul
INFRĂȚIREA

Cautăm depozitari
de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Salon de Crodat și Cusut
Albituri
Calea Victoriei No. 40
(Bocskay-tér 2)

Revista Ramuri
Craiova.
In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:
C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.
Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

De vânzare
Una masina de scris marca Remington în buna stare eftină.
Adresa la ziar.

Banca Românească
caută funcționari
pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.
Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Ziarul „INFRĂȚIREA"
primește abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina și vechiul Regat
cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARUL CLUJ, Strada Universității Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 35 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Miercuri 15 Septemvrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON No. 211.

Abonamente: 1 an . . — 120 lei
6 luni . — 60 „
3 luni . — 30 „

Cluj, 14 Septembrie.

Și astăzi, ca și de atâtea ori în trecut, se încearcă a se da studențimii îndemnuri, povețe și orientări care se cunosc cât de colo că vin de-a dreptul din mijlocul luptelor și divisiunilor noastre politice.

Fiecare crede, așa cum s'a crezut și până acum, că în politica lui se cuprinde și formula filosofală menită să deslege toate problemele presentului, și nu mai puțin pe cele ale viitorului, și că deci studențimea s'ar face vinovată de cele mai grele rătăciri dacă, în actiunea și hotărîrile ei, ar dovedi cât de mică libertate intelectuală față de această politică miraculoasă și mai ales față de persoanele care o represintă.

Și de aceia, cu multă durere, suprindem astăzi încercările unora sau altora de-a presăra desbaterile congresului studențesc cu anumite gesturi demonstrative care ar avea menirea să dovedească simpatia studențimii pentru cutare sau cutare politică.

Este de sigur, o nesocotință împotriva căreia nu se poate în ajuns protesta.

Căci nu în numele politicii s'au adunat aici în cea mai întunecată și mai plăpândă latură a României Mari, cei o mie de studenți prin cari tocmai ne dorim ridicați de asupra învrăjbirilor și luptelor noastre politice.

Nu în numele politicii care ne desparte ci în numele datoriei care trebuie să ne unească și pentru împlinirea căreia alci nu poate fi de cât o singură politică, aceiaș pentru toți: *politica culturii.*

Cine dorește într'adevăr înnoirea și consolidarea acestei țări, — învoirea în sens democratic și consolidarea în sens național — trebue să înțeleagă acum că și una și alta nu se pot dobîndi de cât cu ajutorul culturii și că nu e greșală mai mare, decât să încerci să umbli cu politica *ta* acolo unde nu trebuie să lucrăm, decât în numele culturii noastre.

Și cine, mai mult de cât tinerimea universitară, are această datorie ca peste politica unuia și peste politica altuia să ridice acum steagul culturii naționale în jurul căruia niciodată nu vor fi atâtea puteri câte ne trebuie ca să apărăm prezentul și să ne pregătim viitorul?

Inlături deci politica uneltitoare din umbră și fie ca la sfârșitul congresului studențesc, ale cărui lucrări s'au început astăzi, să putem striga: *Trăiască tinerimea universitară, trăiască ostașii culturii naționale!*

Oaspeților noștri

Tinerimea universitară a patriei intregite e astăzi oaspele nostru. Și ce oaspe mai scump decât această tinerime, cu suflul ei de românism neîntinat, cu inima caldă și gândul curat, cu avântul vrăstei generoase, care atât de mult ne lipsesc în cetatea învăluită încă de posomorâte amintiri!

Bine ați venit, scumpi soli ai României-nouă!

După exhibiția brutală de mai deunăzi, ce jicnia cu impietate simțirea unui popor, sosirea voastră printre noi, pionerl ai culturii și idealului românesc, risipește astăzi vălul sumbru ce întunecase o clipă lumina speranțele noastre. Crescuți în freamătul izbirii furtunoase dintre neamuri, voi ați cules înțelepciune din cartea vie a vieții.

Un distins scriitor moldovean spunea, la 1855, că oamenii din vremea sa n'au avut tinerețe: „Intâmplările lumii de prin prejur muriau la granița țării; vălmășagul veacului îi găsia și-i lăsa liniștiți..."

Nu se poate spune acelaș lucru despre voi, tineri ai României-nouă.

Voi ați văzut încleștarea supra omenească la toate hotarele țării; cei mai mulți dintre voi ați luptat, ați pribegit, ați plâns și ați sperat pentru Dreptatea neamului obidit. Ca vestiții *Marathonomachi* ai Greciei vechi, voi sunteți din generația eroică. Și, precum acolo, strălucite zări de lumină s'au deschis în urma faptei uriașe, o nouă viață va trebui să se plămădească aici, superioară celei dintre hotarele înguste de ieri.

Făuritorii acestei noua vieți sunteți mai cu seamă voi. In năvala materialismului ce dă asalt de toate părțile, voi sunteți chemați a fi purtătorii idealului, întru cinstirea memoriei sutelor de mii cari s'au jertfit pentru el.

In orașul vechilor suferințe ale neamului, intrarea voastră e o solie: Nemesis plutește azi în calea ce străbateți.

De aceea, cu bucurie și încredere, salutăm venirea voastră între noi.

Bine-ați venit, scumpi soli ai României-Nouă!

N. Bănescu.

Cugetări

Vedem în toate zilele societatea refăcând legea, nu s'a văzut niciodată legea refăcând societatea. (Jean Cruet)

* * *

O lege care nu se poate schimba, nu se poate concepe decât într'o societatei mobilă. (Jean Cruet)

* * *

Un om cu o credință, este o putere socială egală cu 99 de oameni cari n'au decât interese. (Iohn Stuart Mill)

* * *

Când oamenii vor înceta să se învingă unii pe alții, vor lucra să se învingă pe ei înșiși. (Anatole France)

Două metropole

Adunarea de acum a studențimei române de pretutindeni în Clujul-Labia desrobit, răscolindu-ne nolanul de amintiri din vremile trecute, ne înfățișează ca o icoană vie, Iașul dela 1909. Iașul, care a cunoscut prima adunare a tinerimii universitare române de pretudindeni, Iașul, care credincios glorioasei sale tradiții culturale și naționale atunci, când neamul risipit nu cunoștea decât începutul întregirei sale era simbolul unirei de azi, izvorul naționalismului dătator de speranță.

Au și venit în Iașul unirei dela „59" de pretutindeni, ca să-și lege jurământul luptei desrobitoare acolo, pe altarul jertfelor celei dintâi uniri, tineretul care mai apoi crunt a sângerat la Ivangorod, Carat și Mărășești pentru împlinirea jurământului.

Și-acum, când împlinirea acestui jurământ se face în Cluj, în Golgota suferințelor neamului robit de odinioară în focarul culturei străine, cu care s'a încătușat gândirea atâtor generații ale unui neam ales, gândul nostru nu poate să nu se îndrepte spre acel isvor nesecat de naționalizm, Iașul jertfit, metropola cugetării și simțirei naționale.

Nu se poate uita că pentru a se ajunge astăzi în Clujul desrobit, în istoria neamului a trebuit să scrie paginile glorioase ale Iașului cultural și irident.

In lupta seculară dintre Unguri și noi, veacurile de suferință ale noastre și în veacurile de nemeritată glorie ale lor, două orașe, reprezentându-și neamul, au stat față 'n față, ca sentinele neadormite la porțile culturei și simțirei naționale: Iașul și Clujul.

Iașul național și irident — Clujul șovinist și agresiv; Iașul altarul de jertfă și idealism — Clujul piedestal de spânzurători și cetate de închisori; Iașul tradiționalist clădit de veacuri, reprezentativ — Clujul colonist, clădit de intruși, reprezentativ caracteristic al nedreptei stăpâniri; amândouă, deopotrivă au stat față 'n față în lupta seculară.

Au stat față 'n față cele două metropole: a dreptății care, acum, a triumfat și a nedreptății înfrânte. Metropola șovinismului și a persecuției seculare, puternică și trufașă, răspândind cultură factice și barbară a stat față 'n față cu metropola idealismului și culturei în slujba dreptății divine.

Dar, ce e două metropole măsurându-și dealungul veacurilor puterea culturală, creatoare, și-au măsurat și dealungul Tisei dreptul la viață, și Iașul a învins. A învins prin el dreptatea și civilizația. De aceea acum când tinerimea conducătoare de mâine a venit aici să împlânte după drapelul puterei pe acel al culturei naționale, nu se poate uita că triumful de astăzi se datorește Iașului naționalist, căruia ca singurul prinos de recunoștință ce i-se poate aduce, este păstrarea tradiției naționale în care atâtea generații au crescut. *Ev.*

Sistemul continuă.....

Despăgubirile de războiu pe care România era îndreptățită să le obțină dela inamicii săi învinși, pentru toată stoarcerea economică și devastarea la care ei s-au dedat timp de aproape doi ani, cât a ținut ocuparea țărei, vedem cu durere că au fost reduse de puterile aliate, în mod cu totul nedrept, la o sumă infimă. Ar trebui deci ca Statul român să facă cel puțin uz de legile în vigoare, pentru a se despăgubi el deadreptul.

Un mijloc de a-și asigura, măcar în parte, plata despăgubirilor de războiu, este sechestrarea averei Societăților cu capital dușman, măsură aplicată de aliații noștri, fără rezervă, în țările lor față de astfel de întreprinderi.

România furată și exploatată în timpul ocupației militare germane, avea deci posibilitatea de a se despăgubi, măcar parțial, luând în stăpânirea sa aceste întreprinderi, asupra cărora, conform legilor în vigoare, avea drept de proprietate.

Din întreprinderile industriale din țară, numai cele cu capital german, în total sau în parte, cad sub prevederile tratatului de pace din Versailles, și pot fi lichidate de Stat în folosul său.

In vechiul regat s-a făcut uz de acest drept de lichidare a statului, punând deocamdată sub sechestru toate Societățile cu capital inamic.

Nu caut să stabilesc vina fostului Consiliu Dirigent că nu a procedat la fel în Transilvania, deși primesc dela unii reprezentanți ai Ardealului în guvernul liberal un proect de lege în acest senz. Rezultatul acestei lipse de inițiativă a fost că numai o singură întreprindere industrială (Societatea ungară de gaz natural) a fost sechestrată, toate celelalte rămânând libere. Urmarea acestei neglijențe o vedem însă acum.

In ziare a apărut un prospect al Societății anonime române minieră „Mica" în care se anunță că această Societate, împreună cu un consorțiu anglo-german au achiziționat minele de aur din Brad ale Societății „12 Apostoli din Ruda".

Cine este proprietarul acestor mine de aur și cine Societatea „Mica"?

Din minele de aur ale Transilvaniei Societatea „12 Apostoli din Ruda" posedă pe cele mai bogate și producea aproape 75 procente din toată cantitatea extrasă anual în toată țara, iar de abia în al doilea rând vineau minele Statului din Baia-Mare. Toate acțiunile acestei Societăți aparțineau lui Harkort din Gotha (Germania), așa că putem să o considerăm ca Societate cu capital german, deci inamic, asupra căreia Statul român are drept de despăgubire de războiu.

Cu alte cuvinte, după dreptul de războiu și în conformitate cu clauzele tratatului dela Versailles, aceste mine de aur trebuiesc deadrepte să intre în patrimoniul țărei noastre.

Prin modul acesta ar fi fost ușor de instituit monopol de Stat asupra exploatărilor aurifere din toată țara, mai ales că lumea s-a convins de legătura intimă între valută și acoperirea în aur.

Cred că nu este nici un produs asupra căruia instituirea unui monopol de Stat să fie mai indicată ca asupra aurului.

Dar indiferent dacă această părere asupra monopolizărei exploatațiilor aurifere ar fi fost aplicată ori nu, fapt indiscutabil este că ele trebuiau să aparțină Statului român.

Acum să vedem cine este societatea „Mica" care anunță cumpărarea acestor mine, deci deposedarea țărei?

Această societate s-a înființat în București în Martie 1920. Din actul constitutiv, publicat în Monitorul Oficial Nr. 263—19 Mart. a. c. vedem că fac parte din Consiliul de Administrație pe lângă alții, următorii: Dnul General Averescu ca președinte, dnul general Coandă și dnul. D. Greceanu, ca vice președinți, dnul C. Argetoianu, membru etc. adică în mic se repetă aproape întreg guvernul actual.

Nu știu dacă prea absorbiți de conducerea cârmei Statului, miniștrii actuali mai pot fi în curent cu toate afacerile Societății pe care o reprezintă, totuși cred că luând cunoștință mai aprofundată de obiectul propus pentru cumpărare, nu vor uita că au îndatorirea să apere, mai întâi, patrimoniul Statului.

Ne vine greu să admitem că ar putea exista vre un interes material care să poată orbi atât de mult pe actualii Guvernanți, încât să calce în picioare un drept al Statului, drept câștigat după lungi suferințe și chinuri de țara întreagă.

Ing. C. I. Motăș.

O bună inițiativă

Față de incapacitatea organelor administrative de a pune capăt stărei de anarhie ce domnește pe piața Clujului, de la schimbarea coroanelor încoace, subsemnații profesori ai Universității convocăm la o consfătuire pe colegi și pe toți cei ce sufăr de pe urma acestei anarhii, funcționari publici în deosebi, spre a aviza numai decât asupra mijloacelor de îndreptare.

Consfătuirea va avea loc mâine Marți, 14 Septemvrie, ora 6 p. m. la Universitate, în sala No. 4.

V. DIMITRIU, I. PAUL, N. BANESCU, A. LAPEDATU, D. CALUGAREANU, PETRE PORUȚIU, GH. P. PAMFIL, DR. IACOBOVICI, A. OSTROGOVICH.

CONGRESUL STUDENTESC

— Primirea. — Găzduirea congresiştilor. — Deschiderea Congresului. — Cuvântările delegaţilor. — Răspunsul reprezentanţilor oficiali. — Telegramele trimise. —

După cum nu era de prevăzut faţă de importanţa deosebit de mare care trebuie să se dea primul congres studenţesc din România întregită, dar după cum era de prevăzut faţă de multe temeiuri pe cari şi autorităţile administrative şi comitetul organizator le-au dat mai dinainte, — congresiştii din alte părţi, sosiţi la Cluj, au încercat o amară decepţie.

Primirea a fost lipsită de căldură şi chiar de elementara politeţă de gazdă. Comitetul organizator, se spune, că abia azi, în ziua deschideri congresului a sosit în Cluj. Găzduirea s'a făcut numai graţie sprijinului şi bunei voinţe demne de laudă, a Comenduirei Pieţei. A ia în ziua sosirei, Sâmbătă, constatându-se că la cazărmile unde erau găzduite drele studente, lipseau plapomele, — o delegaţie de studenţi s'a prezentat dlui Colonel Manoliu, Comandantul Pieţei, căruia i-au cerut ajutorul, care, într'adevăr, li s-a dat imediat, punându-se la dispoziţie păuri dela magazie.

Deasemeni aprovizionarea a fost cu totul nepregătită. Primăria deşi dăduse toate promisiunile, în ultimul moment, Sâmbătă la prânz, a anunţat că nu mai poate da nimic. Şi desigur dacă nu ar fi fost aceeaşi bună voinţă din partea comandamentului Corpului 6 armată, aprovizionarea ar fi lipsit complect.

La toate acestea trebuie să mai adăogăm şi vinovata lipsă de pavoazarea oraşului. Nici un steag şi nici cea mai mică împodobire nu a fost făcută pentru a arata că Clujul, Clujul Românilor, este în sărbatoare. A trebuit să intervie dl Profesor univ. Bănescu la Poliţie, ca să dispuie scoaterea steagurilor, dar şi aceasta *după discuţie*.

Nu putem să nu ne mărturisim indignarea contra tuturor acestor greşeli şi să adresăm congresiştilor cuvântul de îmbărbătare că toată suflarea românească e cu ei şi că tocmai aceste greşeli, inerente începutului de administraţie românească în aceste părţi, trebuie să-i stimuleze la munca rodnică, pentru a putea să îndrepte prin acţiunea lor viitoare toate neajunsurile de acum.

Şedinţa festivă dela Teatrul Naţional

Duminică la ora 10 a.m. s'a ţinut şedinţa festivă a congresului studenţesc în sala Teatrului Naţional, fără a se face, după cum este o bună tradiţie un Te-Deum.

Incă dela ora 9 jumătate sala era arhiplină.

Lojile sunt ocupate de reprezentanţii autorităţilor, de profesorii universitari, de presă, etc,.

Cea mai mare parte din congresişti ocupă stalurile.

O atmosferă de însufleţire şi de tineresc entusiasm domneşte în sală.

Ridicarea cortinei este aşteptată cu nerăbdare.

La ridicarea ei apariţiunea d-lui Oct. Puşcariu, preşedintelui centrului studenţesc din Cluj este salutată cu vii aplauze.

Domnia-sa rosteşte următoarea cuvântare:

„Astăzi Clujul, centrul cultural al Transilvaniei, are deosebita cinste şi nespusa bucurie de a găsposti între zidurile sale floarea tinerimei române, tinerimea studenţească, care stăpânită de idealism şi de dorul de mai bine este hotărâtă să pună baze noi vieţii ei de muncă şi cinste spre binele Neamului românesc.

Aţi alergat fraţilor din toate unghiurile României Mari, aţi înfruntat oboseli mari şi inevitabile neajunsuri pentru a putea simboliza cât mai demn unirea fraţilor de acelaşi sânge, unde se putea simţi cu o bucurie mai mare aici în Cluj, în Clujul, care eri era simbolul suferinţelor şi asupririlor noastre, adevărată Golgotă a Neamului *Românesc*, cum a fost numit de atatea ori. Pentru noi Românii de dincoace de Carpaţi acest oraş era cel mai odios, cel mai urgisit pentrucă asupritorii noştrii de atunci aici au deschis larg porţile tuturor temniţelor, tuturor beciurilor pentru a trânti în întunericul lor pe părinţii şi fraţii noştrii, cari aveau un pacat de neertat, acela de a fi dorit unirea cu ţara mamă.

Când ne aducem aminte de durerile, îndurate, de chinurile suferite, când ne gândim, că fiecare petec de pământ, de aici din acest oraş este udat de lacrimile unui neam, care n'a voit să moară, bucuria noastră nu cunoaşte margini. Deaceea nu se putea o alegere mai nimerită pentru primul Congres al tuturor studenţilor români de pretutindeni decât aici în Cluj, care în urma străduinţelor neamului nostru, care prin vitejia dorobantului român şi graţie patriotismului nostru şi-a schimbat haină frumoasă, o haină de sărbătoare, haina libertăţii.

Studenţiunea, care reprezintă un factor cultural şi naţional atât de important e constientă, că întregirea neamului înfăptuită, nu trebue să ne oprim aci. Trebue să muncim din răsputeri, ca unirea sufletească să fie cât mai deplină şi mai durabilă.

Intrunită în primul congres al tuturor studenţilor de pretutindeni tinerimea universitară română va fi în stare să găsească soluţiile cele mai practice, va şti să găsească căile cele mai potrivite pentru ajungerea scopurilor şi planurilor sale.

Acum ca încheere vă rog încă odată fraţilor studenţi un numele studenţilor tinerei Universităţi a Ardealului să primiţi salutul nostru cel mai cald cu prilejul primului Congres general al tuturor studenţilor români.

Dnă dl Oct. Puşcariu dl Iacoban din partea centrului studenţesc dela Cernăuţi arată că deşi studenţimea bucovineană care de luptat cu multe greutăţi materiale totuşi păstrează în sufletul ei tânăr şi curat scânteia idealismului naţionalist de care arenevoe.

Cu jertfe dureroase am isbutit a în făptui o România Mare, cu muncă şi cu dragoste de ţară trebue să făurim şi-o Românie tare.

dl Labuşcă vorbeşte despre o nouă îndrumare a activităţei noastre pentru a găsi cele mai potrivite mijloace spre a intensifica adevărata cultură naţională.

Dl Vintilă Popescu, reprezentantul centrului Bucureşti în cuvinte pline de avânt spune că România mare e coroana nepreţuită a jertfelor celor ce au fost în lupta pentru înălţarea neamului. Numai prin jertfa acestor luptători studenţimea din celatea lui Bucur vine în Clujul desrobit ca să întărească unirea frăţească şi să ajute la înălţarea sufletească a României mari.

Urează muncă rodnică în desbaterea lucrărilor congresului şi sperează că avântul tineresc nu va întuneca întelepciunea bătrânească care e necesară bunului rezultat.

Dl Doctor, în numele societăţei studenţilor români din Viena, aduce salutul său studenţimei române de pretutindeni adunată în Clujul liberat.

Din partea oraşului, vorbeşte *Dl V. Popp*, primarul Clujului, salutând primul congres al studenţimei din România întregită. E o bucurie în acest oraş, pentru sufletele ci simt româneşte, ca şi în clipa în care în acest locaş s'a vorbit oficial, pentru prima oară româneşte.

De aceea zicem că e bine că în ora şul supranumit „Golgota românească" să se ţină unirea tuturor studenţilor români de pretutindeni.

Studenţimea e datoare deci să prepage lumina constiinţei naţionale în toate unghiurile ţarei. In spiritul larg al acestei vederi urăm tuturor bun sosit.

Discursul d-lui Oct. Goga

Dela cel din urmă Congres la care am luat parte spune d-l Goga, la Galaţi în 1915, s'a schimbat mult faţa lucrurilor. Limbi de foc au izbugnit împrejurul nostru, din vâltoarea groaznicului răsboi, în care jumătate din fraţi erau în luptă unii cu alţii sub steaguri străine. Prin jertfe, prin dragostea de neam, prin avânt, cu dureri şi cu sânge s'a înfăptuit întregirea neamului. Cadavrele celor ce s'au jertfit pentru ţară sunt piedestalul gloriei noastre.

In Congresul dela Galaţi s'a hotărât că viitorul Congres să se ţină în Cluj şi studenţimea s'a ţinut de cuvânt. Dacă cei cari au murit n'au putut venim sufletul lor este cu noi.

Aceaişi credinţă călăuzeşte şi acum studenţimea română.

Datoria lor ca ostaşi studenţii şi-au facut-o. In faţa lor nu se mai găsesc astăzi tranşele, în care atâţia au sângerat. ci se găseşte câmpul larg al civilizaţei în care sunt chemaţi a lucra.

In calitatea mea de membru al guvernului şi din dragostea pe care o port în suflet pentru studenţime vă doresc spor la muncă.

Discursul d-lui General Anastasiu.

Dl general Anastasiu, comandantul corpului 6 de armată, aduce salutul călduros studenţimei din partea oştirei naţionale Ardelene. Ca ostaş văd în voi pe conducătorii de mâni ai poporului român. Datoria Dstre, e de a complecta ceia ce nouă, cei care ne-am făcut cât am putut datoria, ne-a lipsit. Dragostea de Neam, Ţară şi Dinastie, ne-a condus pe noi în trecut, şi acum venim să v-o dăm voua ca să purtaţi cu voi şi să o transmiteţi generaţiilor viitoare. Urându-va spor la muncă, vă zic „bine aţi veniti!

Dna Pipoş, din partea societăţii femeilor române din Cluj aduce omagiu studenţimei pentru jertfele făcute în lupta pentru realizarea idealului naţional, aici unde a fost altă dată doine şi lacrimi, acum sunt imnuri şi zimbete. Femeia română, care sute de ani a păstrat limba poporului şi obiceiurile lui, va fi alături cu voi şi în viitor pentru propăşirea neamului. Termină strigând, Trăiască Regele şi Reginal

Dl Prie, salută studenţimea în numele comisiune de lichidare din Ardeal. Suntem fericiţi că vă putem saluta în numele Ardealului pe voi, conducătorii de mâni ai Ardealului —, pe acei care vor da directiva în cultura şi politica ţării. Studenţimea e chemată a lupta cu două arme: forţa braţului şi forţa culturii şi de aceia organizarea ei impune.

In numele guvernului şi a Ardealul vă urez spor la muncă şi vă zic: bine aţi venit!

Dl Victor Cioflec, directorul artelor zice că păstrători ai tradiţiilor credem că la această adunare a studenţimei trebue să aibă loc o întrecere a ideilor pentru câştigarea cât mai bine a sufletului poporului şi înţelegerea poeziei sufletului său.

Dl Popoi, recitează a poezie „Ţara mea".

Discursul domnului Profesor Dimitriu din partea Universităţei din Cluj.

Ardealul întreg, cu văile sale, cu munţii, cu aurul câmpurilor sale, cu tot sufletul românesc care bate în hotarele-i străjuite astăzi de conştiinţa naţională strigă cu o bucurie nestăpânită studenţimei venită la Cluj:

Bine-aţi venit! In acest uriaş cor care vă întâmpină cu această strigare, Universitatea de aici vă face acelaşi urare.

Astăzi, când în mijlocul studeţimei vin cu dragoste reprezentanţii guvernului şi ai armatei, ea trebue să fie mândră şi să dea ţării asigurarea că arma de luptă cea mai nimerită şi mai frumoasă pentru desăvârşirea stă ânirei Ardealului va fi cultura românească.

In aceste clipe când putem privi toată întinderea operei săvârşite gândul tuturor trebue să îndrepte către toţi aceia cari au luptat şi au murit pentru cauza sfântă a neamului.

Cu intenţia de a fi folositori ţării şi culturii româneşti declar deschis congresul general al studenţimei.

D-nul Puşcariu, preşedintele centrului studenţesc din Cluj dă citire următoarelor telegrame:

Majestăţei Sale Regelui

Bucureşti

Din clujul desrobit prin biruinţa ţaranului nostru, studenţimea română de pretutindeni strânsă să statornicească gospodăria pentru a putea folosi cât mai mult obstei româneşti, trimite călduroase omagii de adâncă dragoste şi de respectos devotament, celui ce cu multă întelepciune a înţeles, că nici cea mai strălucită victorie de arme nu se poate pastra fără a fi susţinută de puterile culturei, minţei şi sufletului.

Majest. sale Regina Maria

Sufletului mare şi distins, scump nouă, prin cuprinderea în el a tot ce este delicată şi amănunţită grijă de viitorul neamului nostru, studenţimea română de pretutindeni strânsă în Congres îi depune respectos expresiunea unanimă a nepărmuritei sale dragoste.

Academiei române

Intelegatori că întărirea neamului nostru nu se poate face decât prin cât suflet vor şti cărturarii să pună în răspândirea cărţei noastre, Congresul studenţesc din Cluj trimite expresiunea magiilor de respect şi de iubire celei dintâi instituţii păstrătoare a înaltei tradiţii de cultură românească.

Dlor Rectori ai Universităţilor din Bucureşti, Iaşi şi Cernăuţi

Inaintul congresul naţional al tuturor studenţilor al României întregite ţinut în Cluj astăzi 12 Septemvrie 1920, aduce salutul lui, respectuos de mulţumire şi iubire Dvoastre, rugându vă în acelaş timp să fiţi interpretul acestor sentimente faţă de iubiţii noştri profesori. In munca pentru reorganizarea şi îndrumarea studenţimei învăţămintele primite dela Domniile Voastre, cu neţărmurită iubire pentru neam şi cultură naţională ne sunt călăuzitoare.

Să trăiţi Dle Rector! Trăiască iubiţii noştri profesori.

După lungi şi agitate discuţiuni, în urma unei propuneri, s'a sbunt a se trimite următoarea telegramă şi dlui Iorga, în calitate de Preşedinte al Ligei Culturale:

Dlui Preşedinte al Ligei Culturale, Bucuresti.

Pe drumul trasat şi de osteneala Dvoastră din Clujul desrobit prin arme şi carte, studenţii români strânşi din toate plaiurile unde se aude graiul nostru, înţeleg ca o primă datorie să asigure de fieasca lor dragosta pe cei ce reprezintă prin cultură primele necesităţi de viaţă ale acestui neam.

Teatrale şi Muzicale

După ştirile primite din preajma ministerului Artelor s'a decis unificarea operii Române prin contopirea Companiei din Bucureşti cu cea din Cluj. Orchestra dela Cluj va trece la Bucureşti împreună cu artiştii.

Noua companie unică, care va fi subvenţionată, va juca patru luni la Bucureşti, trei luni la Cluj, două luni la Chişinău şi Cernăuţi.

*

La Teatrul Naţional din Bucureşti are loc astăseară premiera poemului dramatic în versuri „*Odinioară*" de dl I. C. Aslan, se prevede un frumos succes.

*

Dl Victor Eftimiu, directorul general al teatrelor va asista la deschiderea stagiunei teatrului german din Cernăuţi, când se va juca, în versiune germană, piesa *Iubim* a dlui Eftimiu.

*

Artiştii maghiari din Ardeal se întrunesc la 21 Septemvrie în congres la Cluj.

Cetiţi „Infrăţirea"

Cronica politică

Situația internă continuă a fi dominată de tratativele colaborărei Federației cu guvernul. Sunt multe semne că Federația merge spre această colaborare, cu toate că în presa ei apar de un timp și numeroase atacuri violente la adresa membrilor actualului guvern și a conducerii partidului poporului. Aceste atacuri pot fi interpretate sau ca acoperire a intențiunilor sau ca rezultate ale acțiunei celor nemulțumiți cu intețiunea colaborărei.

Din retragerea dlui Cantacuzino au eșit la iveală și unele manevre care arată că dl Take Ionescu nu ar fi strein de intențiunea izolării dlui general Averescu.

Se afirmă chiar de presa inspirată de unii miniștri că însăși gestul retragerei dlui Cantacuzrno ar fi fost făcut cu acest scop

Prin colaborarea urmărită s'ar putea însă lămuri și aceste tendințe separatiste, care odată cu prefacerile din guvern inerente unei colaborării trebuie să fie precizate.

Probleme și soluții

O problemă destul de serioasă și de grea, care a așteptat o norocoasă deslegare, a fost la noi, și problema învățământului secundar. Având abia patru licee românești cu numărul de profesori corespunzător acestor școale, nu a fost gândul cel mai ușor a îngriji de puterile didactice necesare la liceele de stat, ce le-am preluat. Introducerea cursurilor de vară pentru pregătirea viitorilor profesori, a fost desigur o idee bună, care presupune însă multă rîvnă proprie, autoeducație și o continuare a studiilor și după-ce se vor fi terminat cursurile. Eu cred, că ținându-se seama de împrejurările extraordinare de acum, s'ar fi putut recurge și la un alt mijloc de a-ne ajuta, dacă s'ar fi oferit catedre de profesori acelor scriitori și oameni de litere dintre noi, cari prin cultura lor, ne-ar fi dat toată chezășia că pot să corespundă acestei chemări. Știu din experiența trecutului, că la Blaj, spre pildă, unde înainte vreme nu era obligatoare diploma de profesor și se recrutau profesorii din clericii mai distinși, aceștia și-au îndeplinit rolul într'un chip foarte strălucit, încât adese cei cu diplomă nu le puteau lua înainte

Tocmai pentru aceea ne miră, că unii scriitori de valoarea și cultura lui I. Agârbiceanu, i-s'a refuzat propunerea de a veni în serviciul culturii românești în calitate de profesor de liceu. Regretatul Aurel C. Popovici, a studiat medicina, a fost un bărbat politic neîntrecut până astăzi la noi, dar în același timp a fost un distins profesor de limba și literatură română la școala militară superioară din București. Și nu în timpuri grele ca cele de azi, ci în timpuri normale.

Ar fi trebuit iarăși să nu ne gândim numai pe oameni sub 42 de ani, ci să-i fi rugat pe vrednicii pensionari dela noi și din vechiul regat să ne dea sprijinul lor, care ne-ar fi putut fi încă de mare preț. Dar în același timp ar fi trebuit și într'u cât au s'a făcut până acnm, va trebui să se ia măsuri de urgență ca să ne trimitem un număr corespunzător de tineri în străinătate spre a-i crește pentru școalele de specialitate ce le avem și pentru cele cari se vor ridica de aci înainte. Peste tot, paralel cu soluțiunile improvizate, trebuia să lucrăm cu toată energia și fără a-ne da înapoi dela nici o jertfă, ca să ne creștem și bărbați dislinși în toate ramurile, având cea mai înaltă pregătire, Nu e vorba numai de-a îngriji ca mașinăria să funcționeze, ci trebue să avem și tendința constantă de a perfecționa această mașinărie.

O altă grijă principală trebuie să ne fie *educația națională* a elevilor în toate școalele noastre și în deosebi cultivarea limbei românești. Spre acest scop cerința de căpetenie este să ne avem manualele de școală corespunzătoare. Nu numai elevii, ci și profesorii și învățătorii vor cunoaște expresiunile românești din manualele acele. Căci nu trebuie să se uite, că un foarte mare număr de profesori și dascăli, urmând studiile în școli streine, mai adăugându-se că ei înșiși sunt din ținuturi unde se vorbește pocit românește, fără aceste manuale, sunt puși în imposibilitate de a propune într'o românească bună. Și e regretabil, că nici până astăzi nu dispunem de manuale în numărul cerut. Dar și până vom avea manualele de lipsă, va trebui să ne îndreptăm toată atențiunea spre ținuturile, cari au fost mai mult expuse maghiarizării, cum e: Bihorul, Maramurășul, Sătmarul și săcuimea și aici să plasăm pe cei mai buni profesori și dascăli, cari vorbesc o limbă curat românească și cari sunt conștienți de misiunea mare ce au a îndeplini. Am simți o adevărată mângâiere, dacă frații din regat s'ar oferi să facă operă de apostolat în ținuturile aceste și nu și-ar oferi serviciile numai pentru centrele mai mari, unde totuș, se mai găsesc puteri didactice corespunzătoare.

Și iarăș, — să ni-se ierte sinceritatea — le-am fi recunoscători fraților din veceiul regat, dacă față cu elevii noștri ar arăta mai multă răbdare și nu i-ar considera de o calitate inferioară numai pentrucă vitregia sorții i-a împedecat de a-se cultiva în propria lor limbă.

Ar trebui, desigur, ca în aceste ținuturi personalul didactic să fie cu mult mai bine retribuit ca în alte părți, pentrucă și munca ce i se cere este mai grea.

Sub unguri, în ținuturile locuite de naționalități, ținuturile „expuse“, cum le numeau ei, dascălii lor erau salarizați și de 3—4 ori mai bine ca ceilalți și erau împărtășiți de tot felul de favoruri.

Trebuie să jertfim neasemănat mai mult pentru școală, decum jertfim azi, și să-i apreciem după merit misiunea pe care o are de indeplinit în crearea unui viitor mai bun.

A. C.

Spre eftenirea traiului

Lucrul pe care trebuie să-l urmărim astăzi cu toată energia și cu toate mijloacele este: *ieftinirea traiului*. Având o singură valută, este în interesul și al statului și al cetățenilor săi să contribue cu toate mijloacele la ridicarea ei și nu lucrează nici chiar în interesul lor propriu aceia, cari pentru un câștig momentan, vor să reducă valoarea leului înlăuntru, când în afară sunt cele mai frumoase perspective să crească mereu. E oare așa de greu de înțeles că leul este o unitate neasămănat superioară defunctei coroane?

Pentru-ce vor dară comercianții și mai ales, pentru ce vor țăranii, căci comercianții încep a înțelege, pentru-ce vor să ia și pe marfă și pe produsele lor acel câștig de schimb de 50 procente, care s'a dat exclusiv numai coroanelor ștampilate și care se poate considera ca un cadou național, pe care statul român l'a dat din mărinimie nouilor săi cetățeni?

Căci doar, când leul român la Budapesta era mai scump ca 5 cor., pentru-ce trebuie să-l dea statul român cu 2 cor.? Și dacă statul român a făcut acest gest, prin care proprietarilor de coroane li s'a dublat averea în numerar, căci le-a schimbat coroanele în raport de 1:2 în loc de a-le schimba 1:4, — nu cred oare comercianții și producătorii, cari dealtfel desigur vor fi beneficiat și ei de schimbul avantajios, căci vor fi avut și ei vre-o două coronuțe economisite, — nu cred oare, că după-ce valoarea leului este aceeaș ca și înainte de a se fi schimbat coroanele, voind acum să-și vândă marfa în proporția 1:2, vor să-și asigure un câștig illicit și nedrept de alte 50 procente și pe *marfa* lor, dar de data asta câștigul nu le-ar mai veni dela generositatea statului ci ar fi furat de-a dreptul din buzunarele consumatorilor?

Adecă cum, eu funcționar cu salar de 1000 Lei spre pildă, care înainte de a-se face schimbul coroanelor, puteam cu sumă aceasta să cumpăr marfă în preț de 4000 cor., acum să nu mai primesc pentru aceasta sumă decât marfă în valoare de 2000 cor.? Ori cred înțelepții proprietari și țărani dela sate, că dacă-și vindeau o pereche de boi cu 40—60,000 de coroane, era pentrucă boii lor trageau mai mult la cântar ca înaintea războiului, ori că *coroanele de azi* și-au perdut toată valoarea? Și dacă în locul coroanelor fără preț, primesc acum *bani* cu valoarea lor recunoscută de toate piețele mondiale, aceasta pentru iei este Hecuba?

Ar fi de dorit ca și prin pressă, dar mai ales intelectualii dela sate: învățători, preoți, secretari comunali etc., să lumineze poporul și să-i arate, că nu-și ajunge scopul prin faptul că își ascunde produsele agricole și lasă să i-se strice, că nu'-și scoate la piață vitele și purceii, — căci valuta leului va crește mereu, și în proporția aceea va scădea prețul și al mărfurilor și al produselor agricole și al animalelor domestice.

Să nu uite comercianții și țăranii noștri că astăzi stau tocmai intors lucrurile decum era în era coroanelor. Mai înainte, cu cât țineai o marfă mai mult, cu atât îi creștea prețul, căci scădea valoarea coroanelor, acum însă, cu cât ții o marfă mai mult, cu atât îi scade prețul, căci crește valoarea leului. Comercianții se pare că încep a înțelege lucrul acesta.

a. c.

Cronica Bucureștilor

— Dl. Rattigan. — Petrolul s'a vândut. — Alianțela D-lui Take Ionescu. — Pentru salvarea lui Filotti. — Un șantaj. — Solemnitatea ministerului muncii. —

Dl Rattigan este reprezentantul Angliei la București. Mai bine zis a fost, căci în scurt timp ne va părăsi îndreptându-se spre Bruxelles, unde e numit ministru plenipotențiar. Dl Rattigan a ținut, înainte de a părăsi malurile Dâmboviței, să dea câteva interwievuri în cari să arate nu cela ce a făcut Domniasa pentru prietenia anglo-română, dar cela ce-am trebui să facem noi. Și vă asigur că multe trebue să facem . . .

Partea interesantă este că în ziua în care apare „Dimineața“ ultimul interwiev al dlui Rattigam, ce vorbește de „cooperarea cu caracter sincer și loial“ cât și de „colaborare în refacerea țărei“ — apare în marele ziar „Times“, informația că societățile englezești au cumparat 6 stabilimente petrolifere românești . . . Și dl Rattigam se miră dacă în opinia publică românească este un curent puternic contra „colaborărei“ capitalurilor streine.

Dar informația lui „*Times*“ es e complectată cu o alta: dl Titulescu a reușit să se înțeleagă la Londra, obținând chiar despăgubiri pentru distrugerile de sonde ce le-am făcut, asigurați de Anglia că ni se vor plăti . . Am fi curioși să știm dacă aceste despăgubiri nu se vor da tot petrolului, care în momentul de față nu mai e românesc. . . .

* * *

De altfel dl Take Ionescu nu a avut în streinătate numai marele succes al înstrăinărei petrolului. Alianțele proiectate de Domnieasa iau pe zi ce trece o formă tot mai curioasă. De pildă eri ziarele vorbesc de o alianță cu Ungaria în schimbul cedărei unei părți din Banatul românesc. Mâini ce va mai născoci oare imaginația bogată a marelui european?

* * *

In timpul în care se duce în streinătate această campanie dăunătoare țărei sub ochii binevoitori ai dlui Averescu ce nu voește să recurgă la măsura salutară a lui Malorescu, la rechemarea telegrafică, în țară asistăm la o altă campanie tot atât de... patriotică.

Este aceia a salvărei marelui excroc Filoti, prieten credincios în alte timpuri. Azi Filoti de sub gratiile Văcărețtilor strigă ajutor. Dl Ionescu nu-l uită. Rugându-se de dl Blank să-i pună la dispoziție „Adevărul“ tuturor compromisurilor, a început o campanie în favoarea lui Filoti căutând să influențeze judecata și să distrugă atenția opiniei publice... „Adevărul“ el însuși învinuit de încercare de șantaj de către dl Tăslăuanu, căruia i-a propus ca în schimbul unor sume să înceteze campania ce o duce contra fraudelor dela industrie, — este de sigur cel mai indicat pentru o astfel de operă...

* * *

Directorii caselor cercuale din Ardeal au depus jurământul în fața dlui Trancu Iași. A vorbit dl Trancu și dr. Vasiliu directorul general al caselor cercuale. S'au schimbat o serie de complimente reciproce, — s'a vorbit de solicitudine, bunăvoință, dragoste de muncă, glorie, omagii, etc.

Cei din Ardeal vor putea să controleze cât va rămâne din toate acestea și modul cum își vor indeplini rolul directorii cercuali cari au luat parte la banchetul de eri. *N.*

Statuia lui Andrei Mureșanu

La 28 August a. c. expirând terminul pentru înapoiarea listelor de suoscripție lansate în scopul strângerii fondurilor necesare pentru ridicarea unei statui vrednice bardului națiunii, Andreiu Mureșianu, — Comitetul de inițiativă s'a întrunit la 29 August a. c. în Sibiiu pentru a-și da seamă de rezultatul acțiunii sale.

Cu acel prilej s'a constatat, că până la data amintită rezultatul subscripțiilor a atins suma de 20.000 lei.

E un rezultat îmbucurător și acesta, realizat în timp scurt de 3 luni, dar cu mult prea modest în vederea scopului, ce urmărim. Cauza că nu s'a putut ajunge un rezultat deplin satisfăcător e desigur și serviciul postal, care până în timpul din urmă nu putea admite circulația liberă de bani între provinciile Românei întregite, căci nu ne putem închipui, ca massele largi ale publicului român să rămână nepăsătoare în fața apelului publicat în presa română de dincoace și de dincolo de Carpați cu o țintă atât de patriotică. Cu unificarea valutei încetează și neajunsul amintit.

Acestea având-le în vedere, comitetul de inițiativă a hotărât prelungirea terminului pentru încheerea subscripțiilor până la 31 Martie 1921, și astfel își ia voie a apela din nou la tot românul ce se respectă din România întregită și îndeosebi la tinerimea română, la băncile și la toate instituțiile economice și culturale române să îmbrățișeze cu cuvenita căldură această inițiativă, ce e o datorie națională să fie dusă la deplină isbândă.

Am dori, ca în toate orașele și satele din scumpa noastră România-Mare să se găsească câte un român înțelegător și de inimă, care să se pună în fruntea acestei acțiuni la fața locului, să se aranjeze produțiuni teatrale și conveniri sociale în beneficiul fondurilor pentru statuia lui Andreiu Mureșianu, și atunci suntem siguri, că opera proiectată o să fie înfăptuită cu o oră mai curând, onorându-ne astfel pe noi înșine ca neam în prima linie.

Orice contribuiri rugăm să se trimită după putință cumulativ și pe lângă o listă a contribuitorilor la adresa băncii „Albina“ din Sibiu în contul statuiei lui Andreiu Mureșianu, iar duplicatul listei să se comunice cassierului nostru dlui Int.-maior Ioan Hurbeanu în Sibiu (edificiul comandamentului corpului VII de armată).

Ziarele ciustite românești din toate provinciile Românei întregite sunt rugate să reproducă acest comunicat.

Sibiu, 5 Septemvrie 1920.

Comitetul de inițiativă.

Pretutindeni în Ardeal nu se oitește de cât „Infrățirea“

INFORMAȚII

Duminecă 12 Septemvrie a avut loc la Dienze inaugurarea monumentului ridicat de guvernul român în amintirea prizonierilor români morți în timpul captivității pe frontul occidental.

Dl Ghica, ministrul României la Paris a plecat în acest scop la Dienze.

*

Echipa română de tankuri a câștigat cupa internațională la concursul care a avut loc de curând la Spa.

Din 18 concurenți aliați la concursul dela Blankenberge lângă Ostanda a reușit întâia tot echipa română de tancuri.

Aceste două victorii românești au fost viu sărbătorite.

*

Dl Flondor sosește azi în București.

*

La examenul de doctorat în matematici care s'a ținut la Paris și la care au concurat câteva sute de candidați din toate țările, a ieșit întâiul studentul român Petre Sergescu.

Locul al doilea l'a luat un francez, iar cel de al treilea tot un român.

*

Comisiunea parlamentară agrară și-a amânat ședințele cu o lună, ținând până acum doar o singură ședință. Urmează ca membrii comisiunei să studieze la domiciliu chestiunea reformelor.

*

Am publicat la timp amănunte asupra atentatului a cărui victimă era cât pe aci să fie dl maior Cernat, comisar regal la Curtea Marțială din București. Intr'un interview dat ziarului „Indreptarea" dsa a spus că dacă întâmplător nu s'ar fi aplecat în clipa când atentatorul a descărcat arma, glontele i-ar fi trecut prin craniu.

*

Socialiștii bucovineni s'au pronunțat contra internaționalei IIIa.

*

„Pe drumuri basarabene" este titlul unui volum de schițe și nuvele pe care dl D. Iov l'a pus sub tipar în editura „Luceafărului" din Chișinău.

*

Țărănimea din comuna Pesac, jud. Torontal, a hotărât înființarea unei societăți culturale cu numele „Dacia Traiană". S'a ales un comitet de organizare sub președinția învățătorului Ioan Popa.

Iată o inițiativă care trebue încurajată și imitată.

*

Teatrul Național din București va sărbători în cursul lunei Octombrie pe artistul dramatic Petre Sturza, care se retrage din mijlocul societății dramatice.

Cu acest prilej dl Sturza va apare în piesa „Tatăl" a lui Strindberg.

*

In ziua de 20 Septemvrie va avea loc la București comemorarea marelui artist dramatic Grigore Manolescu, dela moartea cărui s'au împlinit 25 de ani.

Se va face un pelerinaj la cimitirul Belu, unde se află înmormântat artistul, iar Teatrul Național va da o reprezentație comemorativă.

Dl Ludovic Dauș anunță un nou roman, cu titlul „Dihorul" a cărui acțiune se petrece în Moldova, pe vremea lui Moruzi Vodă.

*

Dl General Văleanu, ministrul Comunicațiilor, însoțit de d. G. Caracostea, directorul serviciului comercial din acelaș minister, au sosit în Cluj, în vederea lichidării direcțiunei regionale a C. F. R.

*

La subsecretariatul de stat al refacerei și aprovizionării s'a ținut Vineri o ședință a inspectorilor de la acest departament, sub președinția d-lui N. Arghir.

S'a discutat chestiunea aprovizionării și a refacerii și s'a decis a se lua cu totul alte măsuri decât cele prezente.

Hotărârile vor fi întărite printr'o decizie ministerială.

*

S'a format o comisie compusă din prefecții județelor Caliacra și Durostor, din inspectorul agricol și medicul veterinar respectiv cât și din câte un inspector al subsecretariatului refacerii care să cumpere vițele necesare ce urmează a se da locuitorilor dăunați de războiu.

*

Majestatea Sa Regele a conferit ordinul Coroana României, în gradul de mare cruce, dlui Henri Catargi fost mareșal al Curții Regale.

*

Termenul de preschimbare a coroanelor se va prelungi acolo unde trebuința va cere, până în seara zilei de 12 Sept. a. c.

*

Prințul Nicolae care urma să se îmbarce la Londra, își va amâna cu câteva zile plecarea din cauza întreruperei circulației Simplonului.

*

La Varșovia s'a ordonat moratoriu pe timp îndelungat.

*

In Palestina să proectează înființarea unei „Bănci Agrare". Pentru studierea proectul comisariatul de high englez, a numit o comisie specială. Capitalul va fi creștin, izraelit, și mohamedan.

*

Centrala băncilor populare a luat dispoziția ca acolo unde nu sunt semințe suficiente pentru semănăturile de toamnă să se procure cantitățile necesare prin federalele județelor cari au prisosuri de seminte. Centrala a pus la dispoziția federalelor sumele de cari vor avea nevoie pentru finanțarea operațiunilor.

*

Eri Duminică, la orele 9 ș-i jumătate s'a ținut la Craiova o mare întrunire publică convocată de consiliul general al comerțului.

Din București vor participa d-nii Jean Luca Niculescu. T. V. Orghidan, I. Constantin și D. P. Niculescu

*

Ministerul de Domenii arată că suprafață totală a culturilor în Bucovina se ridică la 167.621 hectare. Din această suprafață marea proprietatea a cultivat 21.180 hectare, iar mica proprietate 146.441 hectare.

*

A apărut decretul regal prin care se conferă decorațiunile de războiu următorilor ofițeri: Ordinul „Coroana României" cu spade în gradul de Comandor: colonelului Eduardo Kadlec din armata cehoslovacă. Ordinul „Coroana României" cu spade în gradul de ofițer, cu panglica de „Virtutea Militară": Maior. Văsîneanu Alexandru din reg. 83 inf.

Ordinul „Steaua Română" cu spade în gradul de Cavaler: Căpitanii Muzet Jean, din armata franceză; Miribei Guy, din armata franceză; Clauzade de Mazieux din armata franceză; La croix Jean din armata franceză; d-lui Voinescu Ioan subinspector dela inspecțiunea III. de mișcare București; dl Lăzărescu Alexandru, subinspector dela inspecțiunea III. de mișcare București; Maranescu Dumitru, controlor; principal dela inspecțiunea III. de mișcare București.

Ordinul „Coroana României" cu spade în gradul de cavaler, cu panglica de „Virtutea Militară": căpitanului Predeleanu V., din reg. 6 călărași.

„Coroana României" cu spade în cradul de cavaler: medicului căpitan de rezervă Cosma Dumitru, din reg. 95 inf.; locotenentului de rezervă Antonescu Gh., din reg. de specialități; d-lui Ionescu Nicolae P., șef de gară dela Inspecțiunea III. de mișeare București; d-lui Tomescu Dumitru, controlor dela inspecțiunea III. de mișcare București; d-lui M. Mădescu F., impiegat de mișcare dela inspecțiunea III. de mișcare Bucrești; dtlui Crăciunescu Gh. Nicolae, șeful stației Gălabănași; d-lui Stamatescu Dumitru, șeful stației Budești; d-lui Gabor Gregore, casier de stația Oltenita.

ROMANIZAREA CLUJULUI

Primim următoarele:

In numărul 32 al ziarului Dv. ați vorbit de *Romanizarea Clujului*, care merge foarte încet și fără nici o socoteală. Cu privire la numirile vechi ale stradelor, cari au fost schimbate numai la câteva mai principale, funcționarul Primăriei v'a spus că înlocuirea tuturor tablelor cere cheltuială mare, pe lângă greutatea procurării materialului necesar pentru turnatul lor. Lucru este adevărat, dar această dificultate va mai dura încă mult timp și atunci întrebăm pe Onor. Primărie, dacă este bine să se mai aștepte, cine știe câți ani, și să nu se caute un mijloc mai practic pentruca cu o oră mai înainte să scutească de chinurile sufletești prin cari trece la fiecare moment orice Român, locuitor în capitala Ardealului?

Noi credem că nu este bine și pentru aceasta ne-am gândit să dăm un sfat practic onorabilei noastre Primării, rugând-o să imiteze în privința aceasta Primăria Capitalei României-Mari, a orașului București, și până când va sosi timpul ca să poată pune table de metal, să se mulțumească cu simple tăbliță de lemn, de brad, văpsite albastru, iar numele stradei să fie scris cu alb. Acestea tăbliță pot dura mai mulți ani, până când împrejurările vor permite să fie înlocuite definitiv cu altele de metal. Bucureștiul are o mulțime de astfel de tăbliță și credem că nici Clujului nu i-ar sta mai rău. Prin urmare rugăm Onor. noastră Primărie să numească cât mai grabnic o comisiune competentă, care să dee nume potrivite stradelor. Cât despre tăbliță cu numerii caselor, ele pot rămânea deocamdată cele vechi, ceeace ar fi încă de folos, deoarece cu ajutorul lor s'ar ști și numele vechi ale stradelor, până când lumea s'ar obișnui cu numele noui ale lor.

Prin acest mijloc credem că în mai puțin de o jumătate de an, toate stradele Clujului vor purta nume frumoase românești.

V. Someșanul.

Revista Presei

Polonia și Antanta

Din Ziarul „Rzeczpospolita" din Varșovia:

„Toate neajunsurile Poloniei provin din faptul că tratatul dela Versailles n'a hotărât decât frontiera occidentală a Poloniei, lăsând-o pe cea dela Est nelămurită, or, o frontieră sigură, o frontieră definitivă la Est este absolut indispensabilă Poloniei.

„Colaborarea Antantei care poate regula definitiv chestiunea frontierelor în Estul european este deci indispensabilă nu numai pentru siguranța Poloniei, dar chiar pentru pacea Europei și a lumei întregi."

Imperialismul sovietic

Ziarul „La Republique Française" scrie:

Se vorbește mereu de bolșevism ca de o doctrină socială. Dar nici câștigul și nici plusvaluta n'au de văzut prea multe lucruri în acțiunea lui. Ar fi timpul să ne hotărâm a socoti bolșevismul în realitatea sa, ca un grandios program de Weltpolitik, de imperialism mondial asemănător cu cel german.

Nădejdi și realizări politice.

Din „Avântul" Astăzi, odată cu începutul activității de legiferare a „micului parlament" freamătul interesaților se afirmă din nou. Din nou se creiază fantasmagorii și se făgăduiește minunea împlinită, dintr'o voință magică.

Dacă în trecut, desamăgirea a venit grabnic, să nu mai fim astăzi — sub nici un cuvânt — de prisos, victimele unor noui utopii. Să așteptăm realizările. Voim bugetul firesc cerut de nevoile noastre, ale tuturor, care simțim gurile prăpăstiei deschise. Voim o inteligentă legiferare a muncii, grație căreia să înceteze lupta de clasă. Voim o normalizare economică, în timp, foarte lesne de înfăptuit cu sprijinul priceput al oamenilor politici conștienți. Aceste, *ca realizări*.

Nădejdile sunt și ele bune, dar numai în funcție de realizare!

Schimbul coroanelor și sancțiunile.

Ziarul „România Nouă" din București publică un articol cu acest titlu, din care spicuim:

Faptele acestea nu pot, însă, rămâne fără sancțiuni. Nu este admisibil ca într'o țară cu regim parlamentar cu o opinie publică conștientă, să se făptuiască la lumina zilei lovituri de finețe, cari n'au nici o explicare plauzibilă, afară de aceea care aruncă o atât de urâtă lumină asupra moralității autorului ei.

Pe lângă paguba materială pe care statul o are, de pe urma schimbului coroanelor pe 50 bani, și scăderea morală ce o produce în marele public ideea că la noi totul e permis, chiar și frauda cea mai evidentă. Sunt fapte care nu pot rămâne nepedepsite.

Pentru debarcarea D-lui Tăslăoanu

Din *Izbânda*:

Cu toată campania ce se duce împotriva sa, cu toate cererile formulate de foarte mulți membri din majoritate și cu toată demisia dlui Matei Cantacuzino, dl Tăzlăuanu continuă a da asigurări că nu se retrage din guvern și că nici în concediu nu pleacă.

„Iată explicația ce se dă menținerei dlui Tăslăuanu în guvern: în două rânduri dl președinte al consiliului a solicitat pe ministrul industriei și comerțului să-și dea demisiunea, dar dl Tăslăuanu a refuzat. In urma acestui refuz primul ministru n'a putut recurge la alt mijloc pentru a debarca pe dl Tăslăuanu din guvern, întru cât acesta a ridicat chestiunea Schiller cu amenințarea că dacă va fi silit să demisioneze, va divulga oarecari amănunte displăcute în legătură cu această afacere."

„Și astfel, dl Tăzlăuanu nici nu demisionează și nici nu pleacă în concediu.

*

Din *Epoca*:

„Ultimele reportagii politice anunță că președintele consiliului a însărcinat pe unul din miniștrie cu cercetarea dosarelor cari compromit pe dl Tăslăuanu. Rezultatul acestei anchete e un referat „de loc favorabil" dlui Tăslăuanu.

„Ordonarea unei anchete e incontestabil o „impacientă" din partea premierului. Va conveni „Renașterea Română", monitorul ministrului de industrie că ‚Epoca' a avut dreptate:

Rezultatele procedărei sunt eficace: O știre politică anunță că dl Tăslăuanu a „renunțat" de a mai lucra cu Regele însfârșit! Dl Tăzlăuanu a înțeles.

*

Din *Luptătorul*:

„Șeful guvernului a ordonat o anchetă discretă la ministerul industriei:

„Cel însărcinat cu facerea acestei anchete a fost un ministru din actualul cabinet, un om jovial și împăciuitor care a făcut un raport evasiv ce nu a plăcut primului-ministru.

„D. general Averescu a însărcinat pe un alt membru al cabinetului să cerceteze aceleași fapte asupra cărora cel dintâi nu dăduse toată atenț a cuvenită.

„De data aceasta. rezultatul a fost precis.

„Membrul guvernului, un om care face politică de puțină vreme, însărcinat cu cercetarea celor petrecute la ministerul de industrie a depus un raport cu desăvârșire nefavorabil dlui Tăslăoana.

„Raportul, în afară de „favorurile" și „permisele" cari pot fi interpretate într'un fel sau într'altul se opreste asupra unui caz unde statul a fost enorm păgubit și conchide la imediata destituire a directorului exportului din ministerul Industriei.

„In privința dlui Tăslăuanu ministrul care a anchetat nu indică sancțiuni nu numai din delicateță colegială, ci și bazat pe declarația ministrului industriei care spune că hârtia i-a fost „strecurată" la iscălit de directorul exportului.

Utilizați:
mica publicitate
a ziarului
Infrățirea

Ultima oră telegrafică

Situaţia internaţională

Cu toate că pacea se discută la Riga, ofensiva poloneză în regiunea nordică continuă, numai pentru a se asigura o graniţă strategică tânărului stat.

Astfel trupele poloneze au ocupat Vladimirovo, au trecut pe ţărmul răsăritean al râului Bug. Comisiunea dunăreană întrunită la Paris studiază statutul definitiv dunărean şi va asculta în curând expunerea delegaţiunei româneşti.

„Le Temps“ comentând întâlnirea dela Aix-les-Bains dintre Millerand şi Giolitti îşi exprimă speranţa că rezultatele vor fi rodnice.

Trecând peste polemicele prea violente angajate în ultimul timp între presele italiană şi franceză mai ales în ce priveşte chestiunea orientală „Le Temps“ crede că micile neînţelegeri momentane vor dispare interesul ambelor ţari fiind a trăi în cât mai strânse legături.

Sârbii, care se ştie cum maltratează populaţia română din Banat, reprimă cu o cruzime balcanică răscoala muntenegrilor contra sălbaticei lor dominaţii.

Kameneff unul din cei delegaţi bolşevici la Londra a a plecat spre Rusia pentru a supune guvernului sovietic punctul de vedere al lui Lloyd George în privinţa reulării relaţiilor comerciale cu Rusia.

Cu alte cuvinte, Lloyd George, cu toată dezavuarea bolşevicilor făcută la Lucerna, îşi continuă şovăitoarea politică personală.

Dela Românii din America

Dela Românii din America.

Vom publica de-acum înainte cu o regularitate şi o atenţiune de amănunte care ar putea ajunge la crearea unei rubrici cotidiane permanente, ştirile pe cari le primim asupra rosturilor celor două sute de mii de Români ardeleni stabiliţi în St. Unite ale Americei, cât şi ecourile pe cari le culegem din interesanta pressă română dela Cleveland, Detroit şi Joungstown.

*

Prinţul Carol între Românii din America

Nu avem încă relaţia oficială a călătoriei Principelui Moştenitor pe teritoriul Uniunei Statelor Americane, totuşi din ştirile ziarelor *Românul* şi *America* reiese că A. S. R. Principele Carol a debarcat la San-Francisco în ziua de 12 August, venind din Japonia. După o vizită de două zile în marele port al Pacificului. Alteţa sa Regală a plecat prin Portland şi Oregon la Seattle. La 16 August, Principele Carol a trecut prin Spokane şi a vizitat apoi unul după altul oraşele Madison, Chicago, Cleveland şi Niagara Falls, interesându-se de aşezămintele culturale şi industriale din aceste centre.

La Cleveland, unde a fost în ziua de 21 August Moştenitorul Tronului a primit delegaţia Românilor Ardeleni stabiliţi acolo şi s'a interesat cu cea mai caldă solicitudine şi cel mai viu interes de situaţia coloniei române oferindu-i sprijinul pentru toate înlesnirile de cari va fi nevoie pentru legăturile cu patria-mumă. Românii au sărbătorit cu entuziasm pe Alteţa Sa Regală care a plecat apoi spre New-York de unde la 28 August s'a îmbarcat pentru Anglia.

Suspendarea recrutării tinerilor români.

Maiorul Livius Teiuşanu ataşatul militar al României la Washington, a adresat uniunei societăţilor româneşti din America următorul comunicat destinat a fi adus la cunoştiinţa tutulor tinerilor români din St. Unite:

Se aduce la cunoştinţa celor ce cad în prevederile ordinului Ministerului de războiu cu No. 47794 din 18 Martie 1920, care comunică că prin Resoluţia Ministerială, pusă pe referatul Or 2319—920 s'a aprobat ca operaţiunile recrutărei în America să fie suspendate pe timpul cât legislaţia americană se opune la recrutarea din oficiu rămânâd ca toţi tinerii ce sunt aflători în America şi care se vor reîntoarce în ţară să se prezinte la primul consiliu de recrutare ce va avea loc, şi dacă vor face dovadă că au locuit tot timpul numai în America dela etatea de 21 ani până în acel moment, să nu fie supuşi penalităţei omişilor, absenţilor la recrutare şi nesupuşilor la încorporare, rămânând a şi face numai termenul legal de serviciu sub arme, dacă etatea lor nu trece de 40 ani...

Acest ordin se referă la toţi tinerii din România Mare de ori ce naţionalitate, care se bucură de cetăţenia română, conform ordinului Ministerului de Războiu, Direcţia Recrutărei cu Nr. 30158 din 1 Iulie 1920.

Necrologuri.

La 11 August 1920 a încetat din viaţă în spitalul din Warren (Ohio), tinărul Sofrone Ivan din Viştea-de-jos. (Jud. Făgăraş) în etate de 25 de ani.

Sofrone Ivan a fost în armata română în timpul luptelor din Moldova, a trecut apoi în Basarabia şi a rătăcit prin Rusia timp de aproape doi ani, până ce a ajuns la Vladivostock (Siberia.)

Voind a pleca de acolo în America, a obţinut dela Românii din St. Unite banii necesari pentru drum. Ajuns la Cleveland, s'a apucat de lucru, deşi bolnav şi a izbutit după cinci luni să-şi câştige bine existenţa.

Boala îi s'a agravat însă şi cu toată jertfa unui alt Român care s'a lăsat să i-se ia sânge pentru a fi strecurat în arterele celui slăbit Sofrone Ivan a murit în spitai.

*

La 1 August a murit la Cleveland (Ohio), în vârstă de 40 de ani, Maria H. Danciu. din comuna Galaţi (Jud. Făgăraş), O deplâng trei copii rămaşi ortani de tată încă din annl 1918.

Căsătorii

Părintele Ilie Pop din Warren (Ohio) a săvârşit ceremonia cununiei Dlui George I. Blaga din Ungra (Jud. Târnava-Mare) azi în Massellon (St-Unite) cu Dra Marioara Nan din Părău (Jud. Făgăraş) azi în Solem (St. Unite).

In biserica grecoortodoxă din Akron (Ohio) a fost celebrată cununia Dlui Iosif Dobrin din Voila (Jud. Făgăraş), azi în Akron, cu Dra Ana Trâmbiţaş tot din Voila, azi în Akron (St. Unite).

Diverse

Pentru monumentul eroinei dela Jiu, Ecaterina Teodoroiu, Românii din America au subscris în prima lună 700 dolari, adică aproape 35,000 lei. Subscripţiunile continuă Românii din America vor să acopere ei singuri suma de 150.000 lei necesară cheltuelelor de ridicare a monumentului.

Ultime Informaţiuni

Dnul Lupu a acordat un interview ziarului „Dimineaţa“ arătând că dl Take Ionescu va trebui să răspundă de modul în care s'a făcut schimbul coroanelor. Dnul Lupu acuză pe dl Take Ionescu că a divulgat secretul cursului coroanelor şi a ruinat ţara.

*

Cursul leului la Paris 32½ centime.

*

Inspectorul general al aprovizionării a făcut declaraţii arătând că se bănueşte că incendiul depozitelor din Constanţa se datoreşte neregulilor cari domneau acolo.

*

Ziarul *Steagul* publică o corespondenţă din Roma arătând că arestarea scriitoarei române Elena Bacaloglu e o răzbunare a dlui Take Ionescu împotriva activei propagandiste pentru campania pe care aceasta a dus-o în ziarul *România,* scris în italieneşte şi apărând la Roma, contra politicei de alianţă cu Slavii preconizată de dl Take Ionescu împotriva vederilor italiene.

La protestarea cercurilor politice italieneşti, legaţia română a trebuit să nu se amestece, lăsând liberă pe cunoscuta scriitoare.

*

Situaţia în Italia continuă a fi gravă, greva e generală. Toate centrele industriale sunt de partea răzvrătiţilor. Trenurile nu circulă.

*

Bolşevicii ruşii au reprimat mişcarea contra - revoluţionară, pornită în ultimul timp.

TELEGRAME

Autonomia Sileziei de Sus

Nauen 11 Septemvrie.

Wolfbureau publică următoarea declaraţie oficială asupra chestiunei autonomiei Sileziei de sus care a fost comentată atât de mult în ultimul timp. Cercurile competente din Berlin şi din Prusia sunt de acord asupra faptului că caracterul special al populaţiunei din Silezia de Sus necesită să se ţină seamă de dânsa în cea mai largă măsură. Afară de aceasta există concordanţă asupra chestiunei că Silezia de Sus este liberă de a-şi valorifica pe calea prevăzută în constituţia imperiului eventualele sale dorinţe cu privire la formarea viitorului ei pe baze federative şi că nu se pot opune piedeci îndeplinirei unor asemenea dorinţe. Ziarul „Taegliche Rundschau“ menţionează cu privire la această publicaţiune, că pe baza articolului 18 al constituţiei imperiului populaţia are dreptul de a cere despărţirea sau o nouă formaţiune în cazul imperiului, dacă aceasta se cere de o majoritate de patru cincimii din numărul alegătorilor. Aceasta s'ar putea face însă numai în anul 1921.

Dezarmarea Germaniei

Horsea, 11 Septemvrie

Ultimele ştiri primite dela Comisiunea interaliată de control în Germania arată că predarea şi distrugerea armelor conform tratatului de pace urmează satisfăcător. Acum câteva săptămâni rămâseseră numai 6000 tunuri, cari trebuiau distruse în cele două săptămâni din urmă. Distrugerea a urmat în proporţia de 1000 tunuri săptămânal. Deşi în opt săptămâni 7500 tunuri au fost predate şi distruse de Comisiune, totalul numărului la data aceea era de 27.000 de tunuri.

Cu privire la mitraliere 35.000 au fost distruse rămânând încă 35.000. Din proectile s'au distrus 13 milioane şi au rămas 16 milioane. Din 10 000 mortiere s'au predat 6000. Au mai rămas încă un rest de 300.000 puşti şi carabine de un 1milion şi 500 mii cari trebuesc distruse.

Kameneff părăseşte Anglia

Horsea, *11 Septemvrie.*

Kamenef părăseşte Anglia plecând în Rusia. Karassin rămâne la Londra.

Ambii au avut o întrevedere cu Lloyd George. Se spune că această întrevedere a fost aranjată nu numai în vederea grabnicei plecări a lui Kameneff ci pentru a discuta propunerile pentru începerea transacţiunei comerciale cu Rusia.

Se mai spune că Lloyd George a înaintat diferite examinări pe cari guvernul englez doreşte ca delegatul rus Kameneff să le expună colegilor săi din Rusia.

Convenţie Comercială franco-polonă

Nauen, 11 Septemvrie

Ziarele din Paris anunţă încheerea unei convenţii comerciale între Franţa şi Polonia pe baza căreia Polonia va furniza în special lemne, zahăr şi va obţine în schimb textile şi produse metalurgice.

Afară de aceasta ambele ţări şi-au făcut însemnate concesiuni vamale.

Declaraţiile lui Hindenburg

Nauen, 11 Septemvrie

Mareşalul Hindenburg a declarat unui reprezentant al agenţiei internaţionale „N w Service America“ că nu ar avea nici un scop de a se vorbi despre posibilitatea pentru Germania de a începe un nou războiu. Germania are însă nevoe de armată din cauza Rusiei. Este însă şi în interesul Franţei ca şi al Germaniei de a fi pregătite pentru toate eventualităţile.

Groaznicul cutremur de pământ din Italia.

San-Paolo, 11 Septemvrie.

La Castelnuovo, Garfagnana cu remurul de pământ a fost groasnic, Villa, Calemandina au fost rase de pe faţa pământului, La Castiglione, Plaggia, Suchbol Castagnola, Camporgiano, situaţia este tristă, pretutindeni. Primarul şi subprefectul din Castelnuovo au trimis ajutoare în localităţile acelea, unde de altfel primarii îşi fac datoria într'un chip admirabil.

Moartea lui Rudolf Mosse

Berlin, 10 Sept.

Rudolf Mosse, şeful şi fondatorul celebrei case de editură „Berliner Tageblatt“ a încetat subit din viaţă în urma unui acces de apoplexie. Defunctul era în etate de 77 ani.

Inconjurul Europei în aeroplan

Lyon, 10 Sept.

Locotenentul Henri Roget plecat să efectueze înconjurul Europei prin Varşovia—Lemberg—Bucureşti—Constantinopol-Atena—Roma, a sosit Miercuri în Franţa şi a aterizat la Aerodromul dela Bourget.

Funeraliile principesei Wladimir de Rusia

Lyon, 10 Sept.

Miercuri au avut loc la Contrexville funeraliile principesei Wladimir de Rusia, mătusa ţarului Nicolae II. în vârstă de 66 ani,

Situaţia în Afganistan

Horsea 10 Septemvrie

Oficiul din Indii a publicat o declaraţiune care examinează situaţia de pe frontul afgan. De timpuriu, primăvara. spune declaraţia, printre mahomedani domnea o mare excitare cauzată de ştirile venite de pe front. Această excitare pare că a fost alimentată de anumiţi funcţionari afgani dela frontieră cari doreau să păstreze acolo o influenţă asupră părţei engleze a frontierei. Populaţia mărginaşe a Afganistanului este acum liniştită şi sunt indicii că cei mai mulţi din Afganistani doresc complecta restaurare a fostei prietinii cu guvernul. Această dorinţă îşi arată efectele în deliberările guvernului afgan cari se urmează acum la Kabul.

Viața economică, industrială, comercială, financiară

Discursul D-lui Octavian Goga ministrul cultelor

— Rostit la deschiderea Congresului studențesc. —

Cel din urmă congres studențesc la care am luat parte a fost congresul dela Galați din anul 1915.

Au trecut cinci ani de atunci încoace și s'a schimbat mult fața lucrurilor. Limbi de foc, au isbucnit împrejurul nostru jumătate din poporul nostru român era pe câmpul de război, pe câmpiile Galiției unde își vărsau sângele frații noștri, sub steaguri străine, călăuziți de gânduri dureroase.

Atunci dlor și cealaltă jumătate — adică regatul liber — se sbuciuma. Pe deoparte se sbuciuma sufletul românesc rănit în așteptările clipei, iar pe dealtă parte venise pe capul nostru cumpărătorii de grâne și de conștiințe...

Trebuia să se facă un for de recreare, de credință în mijlocul neamului nostru. Acest for a'ât de dorit l'a făcut tinerimea română.

Mi-aduc aminte de congresul dela Galați, mi-aduc aminte de sforțarea de gânduri, de spirite, de dorință, care se manifesta la acel congres.

Îi vedem și acum pe acei tineri cari s'au străduș ca să îndeplinească visul, iar cadavrele celor ce s'au jertfit pentru scumpa noastră țară, trebue să fie piedestalul gloriei noastre.

S'a luat hotărîrea atunci la Galați ca cel mai apropiat congres s-al ținem la Cluj, tot astfel a hotărît studențimea și la București și după cum vedem, ea este exactă întâlnire.

Desigur sunt mulți cari n'au venit; n'au venit fiindcă oasele lor au rămas în trecătorile Carpaților, dar totuși au venit sufletele lor și stau astăzi la această adunare.

Au suferit mult frații noștri, dar credința din care purcede această glorie, a biruit.

La Galați vă spuneam dragi prieteni: scuturați praful de pe cărți și eșiți la larg. Lăsați bătrânii să păzească comoara înțelepciunei, voi sunteți pumnul acestui popor. (Aplauze prelungite).

Acestea le spuneam la Galați fiindcă sufletul meu simțea, fiindcă mintea mea își da seama că în acea vreme numai sângele vărsat putea să facă prima noastră justificare.

Astăzi suntem deplini stăpâni ai acestui pământ.

A-l stăpâni astăzi însemnează a avea deplină toleranță și totdeodată deplină cunoștință a drepturilor tale. (Aplauze).

In fața dvoastră nu mai sunt tranșee în care trebue să vă vărsați sângele; sunt biblioteci, sunt laboratoare; biruința brațului s'a câștigat în tranșeele în cari a curs atâta sânge românesc.

Pornind însă cu aceiași credință trebue să mergem în tranșeele civilizației, biblioteci, laboratoare, să câștigăm și biruința minții.

In vremea prin care trecem astăzi socotesc că omenirea are nevoe de o purificare sufletească.

Doctorii vindecători nu se pot ridica decât aceia cari câștigă concepțiunea morală.

Dvoastră care ați despărțit spiritul de jertfă de spiritul de satisfacere, îl veți despărți și mâine.

Dnii mei sunteți încă tineri, sunteți în vremea de frământare sufletească, de închegare a preceptelor de viață, sunteți mustul care fierbe cu toată vigoarea viața încă nu v'a prins în mreaja ei, sufletele dvoastră sunt curate.

In calitatea mea de membru al guvernului și din iubirea pe care o port în suflet pentru studențime, vă doresc spor la muncă. (Aplauze).

Congresul Național Studențesc

— Ziua II-a. — Ședința de dimineață. —

Ședința se deschide la orele 10 sub președinția d-lui Pușcariu, președintele centrului Cluj. D-sa ia cel dintâi cuvântul și înainte de a întra în ordinea de zi, citește scrisorile sosite dela diferite personalități cari se interesează de viața studențească. D-nii profesor dr Mina Minovici, Aurel Illescu fost deputat, dr Badescu etc. Tot într'o astfel de scrisoare, d-l Profesor Dima dela Universitatea din Cluj face lăudabile propuneri pentru înființarea unui fond cultural cu scopul de a ține veșnic vie amintirea studenților —cari au căzut pe câmpul de luptă. — Propune ce acest fond să fie alimentat din anumite taxe ce s'ar impune studenților cu ocasia înscrierilor la cursuri și din contribuții benevole. Domnia-sa doniază 1000 lei pentru acest scop. Din acest fond urmează să fiepremiate lucrările științifice ale studenților și licențiaților.

Se dă cetire unei moțiuni prin care se admite în întregime propunerea d-lui Dima, moțiune care a fost primită cu aclamații unanime din partea Congresiștilor.

Urmează cetirea scrisoarei trimisă de fostul președinte a centrului studențesc din Iași — dl Eugen Popa, prin care D-sa sfătuește pe studenți că e în interesul lor și al menirei lor de a *se exclude din programul centrelor studențești, „activitatea extrașcolară"*. Aceasta părere a d-lui Popa *nu a fost primită* de Congresiști.

Odată terminată cetirea tuturor scrisorilor sosite la birou se intră în ordinea de zi.

Dl *Nazarie*, președintele centrului București cere votarea cât mai grabnică a regulamentului congresului. Se dă citire primului articol, dela care au început discuții prea aprinse. Primele contraziceri au luat naștere pe chestiunea de a se ști dacă la centrele studențești sunt considerați ca membri activi orice cetățean român, sau numai aceia cari sunt *de origine români*

Pe această chestiune discuțiile s'au întețit spre a sfârși într'o zgomotoasă neînțelegere.

Dl Pușcariu reușește după foarte multe sforțări să calmeze spiritele și să declare că de oare ce art. 6 din regulamentul centrelor studențești, în vigoare, prevede că membrii activi ai societeților studențești, trebuie să fie *români de origină*, cere ca până la voterea unui nou regulament să se uzeze de cel în vigoare.

Și pe această chestiune urmează discuții extrem de vii cari în cele din urmă se potolesc prin acceptarea propunerii dlui Pușcariu.

Odată primită această propunere d-l Pușcariu vine cu o nouă propunere a d-sale prin care cel chemat la ordine de două ori să poată fi exclus din ședință pentru a se înlătura noi neînțelegeri.

Și această propunere este primită cu unanimitate. După discuții foarte înverșunate se obține votarea celor 6 prime puncte din regulament. Conform art. 6, se proclamă ca președinte al congresului, dl Pușcariu președintele centrului Cluj, iar ca vicepreședinți D-nii Nazarie președintele centrului București, N. Vasiliu președintele centrului Iași, Bugeski președ. centrului Cernăuți și Doctor presedintele studenților dela „România Jună" din Viena.

In timpul în care se discutau diferitele articole regulamentare, s'a spart un geam din motive lesne de înțeles de cei ce au fost de față la agitația care a înfierbântat spiritele și a scoborît nivelul dezbaterilor.

Viața sportivă

In ziua de 8 Septemvrie s'au întrunit la Arad în sala festivă a primăriei, delegații diferitelor societăți sportive din Transilvania pentru a discuta intrarea acestor societăți în Federația societăților sportive române din București.

Din desbaterile urmate s'a putut constata două curente, unul pentru intrarea societăților în Federația Sportivă, altul contrariu, pe motivul că Societățile sportive din regat sunt abia în desvoltare.

Totuși primul curent a învins hotărîndu-se să aleagă un comitet care să elaboreze statutele

S'a mai decis apoi ca până la organizarea definitivă să se considere ca centre sportive regionale: Arad, Temișoara, Oradea-Mare, Cluj Brașov și Sibiu.

Zece ani după Pégoud, un îndrăzneț pilot francez, Prévot, a reînoit experiența de a suspenda din zbor aparatul de un fir aerian. Această tentativă are scopul de a îngădui avioanelor să utilizeze un bastiment ca punct de plecare sau sosire. Se crede că se va ajunge în curând la rezultate definitive.

ORGANIZAREA PESCUITULUI MARITIM

E de neapărată trebuință organizarea sistematică a pescuitului maritim, cu atât mai mult cu cât sosirea în abundență a peștelui pe piețele României ar stinge traiul în mod apreciabil.

Cum până acum, la noi, nu s'a făcut nimic în această direcție, vom arăta ce s'a făcut în Franța.

Parlamentul francez în ședința din 29 Iunie 1920 a votat proectul de lege pentru industrializarea pescuitului maritim. Legea cuprinde trei părți esențiale: 1. mărirea vaselor de pescuit. 2. construcția de porturi organizate și utilate pentru a primi vasele și a debarca produsele pescuitului și 3. crearea mijloacelor de transport a peștelui în interiorul țărei și instalarea de uzini pentru tratarea sub-produselor.

In timpul războiului s'au distrus 210000 tone bărci de pescuit, care trebuesc reconstituite. Ocazie pentru construirea celor mai perfecționate bărci de pescuit prevăzute cu motor.

Fiindcă Statul nu putea să reconstruească pe socoteala lui o întreagă flotă de pescuit, a dat un puternic sprijin intereselor particulare prin avansuri de capitaluri și prin cesiunea drepturilor de exploatare a vapoarelor construite după indicațiile lui societăților particulare.

Programul restrâns de construcție elaborat după dorința Parlamentului, e executat aproape în întregime afară de construcțiile de vapoare efectuate și de cele care sunt în curs de efecuare și de cele care sunt în curs de efectuare, trebuie să se pună la dispoziția pescarilor mijloacele care le lipsesc în prezent pentru a debarca peștele.

Or La Boulogne, Lorient, La Rochelle, numărul corăbiilor crescut în așa proporție încât debarcarea pestelui devine o problemă insolubilă.

La Lorient un port de pecari e în construcție; pentru La Rochelle a fost stabilit planul. De asemenea se va mai construi unul pe coasta Mediteranei. Porturile vor fi concesionate și statul va participa la beneficii.

In acelaș timp cu crearea acestor mari porturi de pescuit s'au luat măsuri de organizarea și utilarea micilor porturi unde se găsesc stațiuni de pescari a căror propășire e un factor puternic a bogăției naționale.

Pescuitul fiind o industrie a cărei producție e firește neregulată prezența frigoriferelor în porturile de debarcarea e necesară regularizărei trimiterilor și prin urmare stabilității prețurilor.

Magazinul frigorifer e tot așa de necesar, în principalele centre de aprovizionare din interior, pentru păstrarea peștelui până la vindere. Legătura între magazinele frigorifice din porturi și cele din interiorul țărei trebuie făcute prin vagoane frigorifice.

Pentru a preveni eventuale lipsuri, trebue creată o rezervă de pește congelat. In acest scop statul francez a creat două frigorifice mari: unul la Saint-Pierre et Miquelon, care va asigura congelarea peștelui, așa de abundent pe bancurile insulei Terra-Nova, iar celalt la Lorient care va depozita peștele congelat.

Cheltuielile cerute de aceste instalații nu pot fi socotite ca improductive, pentrucă, Statul va avea partea lui de beneficii.

Rem.

Fabricarea și vânzarea pâinei

Dl.president al consiliului de ministri a luat următoarea deciziune privitoare la absoluta libertate a fabricărei și vinderei pâinei:

Având în vedere că regimul stabilit pentru fabricarea si vinderea pâinei prin deciziunea No. 14.680 din 13 Julie 1920 nu a dat rezultatele aștpetate, din cauza greutăților tehnice pentru aplicarea dispozițiunilor acelei deciziuni, se ridică provizoriu toate restricțiunile privitoare la măcinat, fabricarea și vinderea pâinei.

Un nou regim va fi întrodus Până la stabilirea amănuntelor acestui regim se lasă deplina libertate funcționării atât morilor cât și brutăriilor.

Dacă dimpotrivă această încercare se va putea obține o statornicire a vinderii în condițiuni favorabile pentru publicul bonsumator, se va renunța la reîntroducerea măsurilor respective.

Dacă dimpotrivă. această încereare va dovedi că este dăunătoare consumatorului din cauza înclinării neînfrânate a speculei se va stabili un nou regim care este în studiu.

Buletin economic

Cursul schimbului la Paris.

Londra	52.31
New-Yorck	14.74 1/2
Belgia	106·75
Italia	65·—
Praga	23·25
România	32·50
Elveția	241·50

*

In sedința din urmă, guvernul a hotărât exportul de 200 vagoane ovăz, 200 vag. fasole, 9 vagoane cânepă, 26 vagoane marone.

*

Direcțiunea C. F. a dat ordin organelor dela trenuri să nu mai împiedice călătorii a-și lua alimentele necesare pentru drum de călătorie.

*

In Englitera a sosit primul transport de cânepă rusească, și s'a vândut cu prețul de 400 pf. st. tona.

*

O societate engleză cu un capital de 5 mil. l. st., a supus guvernului nostru propunerea de a înființa la noi o întreprindere pentru exploatarea de mine. Capitalul societar va fi la început 160 mil. lei și se va spori ulterior la 500 mil. lei.

Producția industriei noastre de hârtie a fost în anul 1919.

Letea	1.800
Bușteni	4.700
C. Lung	820
P. Neamț	140
Petrifalău	1.200

în total 8940 tone în loc de 32.500 tone, pe cari fabricele acestea le produceau în timpuri normale.

Pe primele 5 luni 1920 fabricele au produs numai 4100 tone, în loc de 12000 t. pe cari le-ar fi putut produce.

După statisticele, consumația noastră internă este minimai 25000 t. anual.

In lipsa producției interne, în anul 1919 s'au importat 21000 t. hârtie.

Având țara o consumație de 3 ori mai mare cu cât s'a produs, să esplică ușor prețul mare care se plătește azi pentru hârtie.

Filiala Luca P. Niculescu Cluj (Palatul Fehér Bárány) vinde până la 10 Septemvrie, marfă cu coroane. 1—4

Cetiți „Infrățirea"

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAMERĂ nemobilată din centru orasului predau pentru cameră mobilată. Adresa la zar sub cameră mobilată.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafico, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Poliția de stat Cluj.
Secția prezidiala.

No. 6331—1920.

Publicare.

Incunoștințez pe toți negustorii, din Cluj, ca pe zilele notate mai jos, să să prezinte la Poliția de stat Secția administrativă chilia No. 12 aducând cu și sine o adresa în scris care să conțină următoarele date:

1. Numele și pronumele.
2. Numărul de înregistrare a firmei la Tribunal sau Numărul brevetului.
3. Numărul autorizației.
4. Felinț negotului.
5. Strada și No. unde are prăvălie.

Documentele notate mai sus sunt a se prezenta totatunci personal. Cu incepere de 10 Septemvre toți negustorii din Cluj de orice fel, î-și vor incepe intocmirea inventarului de mărfurile ce au în prăvălie în care se va trece:

a) Feliul mărfei.
b) Numărul facturei (de inregistrare în cărțile prăvăliei).
c) Prețul în coroane și lei socotiț pe 3·50 coroana. Dacă marfa a fost cumpărată în coroane, iar pentru acele cupărate în lei din vechiul-Regat sau străinetate vor fii prețurile numai în lei.

Aceste inventare vor fii predate a poliție.

Prezentarea să va face în modul următor:

Districtul I. în 16 Septemvre, districtul II. și III. în 17 Septemvre, districtul IV., V. și VI. în 18 Septemvre.

Cluj, la 9 Septemvrie 1920.

Controlor delegat al Presidentei Cons. de Ministru Lt. Colonel
ss. *Grigorovich.*
Șeful poliției:
Dr. Victor Popp.
prefect de poliție.

No. 2372.

Publicațiune.

Ofițeri de rezervă mai jos notați aparținători Regimentului 99 Infanterie sunt rugați și inainta de urgență adresele precise Regimentului având a le transmite diferite ordine și a le da diferite drepturi banesti rezultate inaintări pe timpul cât au primit drepturile gradului inferior.

1. Medic Locot. de rezervă Neufeld Eugen.
2. Veterinar Locot. Schwartz Aladar.
3. Locot. de rez. Corchis Sabin.
4. Sublocot. de rez. Stefanica Florian.
5. Sublocot. de rez. Popa Ioan
6. „ „ „ Moldovan Ioan.
7. Sublocot. de rez. Tofiu Nicolae.
8. Sublocot. de rez. Cosma Edmund.
9. Sublocot. de rez. Pop Gavrila.
10. „ „ „ Barza Cornel.
11. „ „ „ Catona V.
12. „ „ „ Florea T.
13. „ „ „ Georgescu Il.
14. „ „ „ Starak A.
15. „ „ „ Grusitu A.
16. „ „ „ Lutsch M.
17. „ „ „ Platner H.
18. „ „ „ Retesan C.

Comandantul Regimentului 99 Infanterie Colonel. *Miron.*

Șeful Biroului Mobilizarei Locotenent *P. V. Băcany.*

S'a deschis nouă farmacie

în Calea Regele Ferdinand No. 17 asortat cu tot felul de specialități. **Farmacia Popa.**

COMERCIANȚILOR DIN PĂLĂRI DIN TOATĂ ȚARA IMPORTANTE CANTITĂȚI

De pălării bărbătești de fetru, de lână și păr. Sosite din Italia, disponibile la București și Galatz. Mărfuri de prima calitate bine asortate, fie ca formă, fie ca culori. Prețuri cari nu tem nici o concurență.

FABRICANT IMPORTATOR
Marco Maria Bonoldi
Import-Export.
Agenția din Galați, str. Brăilei 1

ASOCIAȚI CROITORI ROMÂNI CLUJ.

Au onoare a aduce la cunoștința onor public român cum că au **deschis cel mai mare Atelier de croitorie Civil și Militar în Cluj, din Transilvania,** sub Firmă:

Petricaș Aiudean, Cranciovan Niculescu & Comp

în localul Petricaș și Aiudean Piața Unirii No. 2 și Str. I. C. Brătianu No. 13. — Garantăm lucrul cel mai bun, ultima modă. — Prețurile cele mai avantajoase. — Rugăm onorata clientala a ne onora cu comenzi.

Ori cine poate câștiga zilnic 100—200 de lei

chiar în localitatea în care domniciliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris. □ □ □ □

Abonați-vă la

ziarul Infrățirea

cel mai răspândit și bine scris.

Banca Românească

SOCIETATE ANONIMA

Capital deplin vărsat lei 100 milione
Fond de rezervă 41.366.406 lei

PROSPECT

EMISIUNEA A CINCEA 120.000 ACȚIUNI LA PURTATOR.

Adunarea generală extraordinară a acționarilor noștrii din 21 Decembrie 1919 a aprobat propunerea Consiliului de Administrație pentru **sporirea capitalului social dela 60 milioane la 160 milinane lei** prin mai multe emisiuni.

O prima emisiune a acestui spor de 100 milioane lei s'a făcut dela 22 Decembrie 1919 până la 15 Ianuarie a. c. pentru 40 milioane lei.

O nouă emisiune de lei 60 milioare reprezentată prin 120.000 acțiuni la purtătar a lei 500 valoare nominală se face acum pe cursul de lei 800 fiecare acțiune din care lei 500 capital și lei 300 fond de rezervă.

Acțiunile din această emisiune vor avea dreptul la dividend pentru partea de capital ce se varsă acum pentru timpul dela 1 Octombrie a. c.

In baza hotărârei acestei Adunări Generale se oferă spre subscriere vechilor acționari:

100.000 acțiuni în proporțiune de una acțiune nouă pentru două acțiuni din emisiunile precedente.

Prezentarea acțiunilor și certificatelor provizorii din emisiunile precedente pentru exercitarea dreptului de opțiune se va face cu începere dela 20 și până la 30 Septembrie a. c. între orele 9 și 11 jum. Dumineca și Sărbătorile.

In București la sediul Central.
In provincie la:

SUCURSALELE BANCEI din Galați, Tulcea, Constanța, Chișinău, Cernеuți, Bălți și Temișoara.

La BANCA „DUNAREA ROMANEASCA" din Brăila;
LA BANCA IAȘILOR din Iași;
LA BANCA „CREDITUL PRAHOVEI" din Ploești;
LA BANCA „BACAULUI" din Bacău.

Primul vărsământ va fe de 50 la sută din cursul de emisiune adică lei 400 de fiecare acțiune (lei 250 capital, lei 150 toud de rezervă) plus lei 10 pentru cheltueli; plata se va efectua odată cu subscrierea în intervalul de timp arătat mai sus, restul de 400 lei de acțiune se va vărsa în cursul lunei Decembrie a. c.

Neexercitarea în termen a dreptului de subscriere, în baza posesiunei de acțiuni vechi, precum și neefectuarea primului vărsământ în acelaș termen, atrag perderea acestui drept.

Acționarii ale căror titluri au fost evacuate în Rusia împreună cu tezaurele diferitelor Bănci, vor trebui să prezinte pentru exercitarea dreptului de opțiune, scrisoare din partea acelei Bănci în care să se arate:

a) numerile de ordine ale acțiunilor sau certificatelor provizorii depuse la acea Bancă și evacuate.

b) că aceste titluri figurează în registrele acelei Bănci numele prezentatorului.

Consiliul de Administrație.

Oferăm onoratului public:

oleu de in dublu fiert, care inlocueste foarte bine Firnaisul, mai de parte dispunem de oleu de rapiță și olei de floarea soarelui pe lângă prețuri convenabile.

Aceasta se află la Depozitele:

Băncii Centrale pentru industrie și comerț, Cluj.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — **Asupra formei de guvernământ.**
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

CĂUTĂM
vânzători
pentru ziarul
INFRĂȚIREA

Caută depozitari
de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Vadász
instalator de apeduct și electricitate
Str. Bethlen No. 11

Revista Ramuri
Craiova.
In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:
C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.
Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

La Cafeneaua „New-York"
Cu începere de Luni 6 c. și în fiecare seară; vor cânta **trupele de Orhestră** sub conducerea dinstinșilor măestrii: **Duduș, Pușcaș Béla, Bambó Albi, Czakó Peti și Kiș Arpád.**
Bufet rece etc.
Serviciul promt. - Prețuri foarte reduse!

Atelierele de reparat locomotive găsesc:
Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oțel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest și cauciuc
Garnituri de asbest și grafitate
Table de fer și fer de lucru
Precum și orice fel de articole technice, electrice și de ferărie la
I. NACHT București.
Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — Depozitul: Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, București.

Banca Românească
caută funcționari
pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.
Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Ziarul „INFRĂȚIREA"
primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina și vechiul Regat
cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARUL CLUJ, Strada Universității Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 36 | Opt Pagini 50 bani Opt Pagini | Joi 16 Septemvrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | **REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:** Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) TELEFON No. 211. | **Abonamente:** 1 an . . — 120 lei; 6 luni . — 60 „; 3 luni . — 30 „

Internaționalism

Răsboiul cu urmările lui l-a verificat și constatat ca un ideal himeric, îndărătul căruia cel mai josnic, materialism își afirmă tot mai mult existența. Totuși continuă, a fi agitat și în numele său se întreține o mișcare generală, pentru toate țările, în numele, umanitarismului și în dispreţul sentimentului național, cu scopul tocmai de a-l anihila pe acesta.

In numele aceluiaș internaționalism în care înaintea răsboiului s'a agitat muncitorimea și s'a exploatat generositatea tinerimei, și acum se încearcă aceeași acțiune. In deosebi socialismului i se adaogă această acțiune internațională, ca o condițiune indispensabilă chiar, și — după cum se vede din toate manifestările — în primul plan urmărită.

„Proletari din toate țările uniți-vă", nu încetează de a mai fi deviza socialismului cu toate că, la semnalul de alarmă pe care națiunile l-au dat în răsboiul cel mare, proletarii din toate țările au alergat fiecare sub drapelul țări lor și au luptat neclintit nu pentru distrugerea granițelor, ci tocmai pentru așezarea lor mai dreaptă.

S'ar fi putut crede — după cum s'a și afirmat — că educația internațională a mulțimei, mai ales în țările unde socialismul era în floare, nu numai că va scădea elanul răsboinic, dar că va împiedeca cu desăvârșire răsboiul prin refuzul ei de-a lupta. Eroarea aceasta s'a verificat însă dela primul semnal de alarmă, dovedind că mai pesus de gândirea omenească care poate fi ratăcită, stă simțirea, care, calăuzită de legi naționale, nu rătăcește. Și doar o lege naturală este naționalitatea, al cărei sentiment, puternic afirmat în decursul răsboiului, a desmințit categoric și definitiv existența reală a internaționalismului.

Rezultatele îndeosebi, obținute după răsboi, triumful principiului național în regularea drepturilor dintre popoare și așezarea nouilor granițe după aceste drepturi, a spulberat definitiv și în mod teoretic și în mod practic, putința existenței, ca normă călăuzitoare, a internaționalismului.

Și totuși din aceeași distincțiune și cu aceleași mijloace de propagandă, de aceleași elemente, ca și în trecut, internaționalismul nu încetează de-a se propovădui pentru slăbirea sentimentului național și pentru ușurarea acțiunei oculte de stăpânire a mulțimei prin crearea unui alt ideal. Există înafară de granițe și de popoarele cu drepturi naturale în [illegible] granițelor lor, o pu[illegible] [illegible]ultă, aceea a finanței [illegible], care în adevăr [illegible] internațională și care nu poate fi decât internațională.

Indărătul celui mai umanitar ideal, acel al înfrățirei tuturor popoarelor, nu stă un sentiment unanim, sincer isvorît din generozitatea mulțimei, ci stă acțiunea factice și întreținută, a unor agitatori, cari alături de naivi creduli, sunt în slujba celui mai josnic materialism.

Doar și îndărătul „Ligei Popoarelor", a cărei înfăptuire se trimbițase a se face ca un pas înainte spre acel internaționalism, s'a dovedit cu prisosință existența intereselor oculte ale finanței internaționale.

De aceea, oricât de mult se va agita steagul fără culoare, fără tradiție și fără drept al himerei internaționale, neclintiți iubitor ai țărei, nu putem înceta de a-l combate.

Contra speculei

Am publicat în numărul de eri apelul pe care profesorii universitari l-au adresat publicului pentru pornirea unei mișcări de reacționare contra specului neînfrânate, pe care negustorii o exercită în dispreţul legilor și al celui mai elementar sentiment umanitar.

Credem că inițiativa aceasta nu va înceta după primul act de constituire și că fără îndoială, în curând vom ajunga la constatarea că, dacă ea n'ar fi lipsit din primul moment, atâtea nemulțumiri și atâtea greutăți ar fi fost înlăturate.

Știm de asemenea că de unii profesori universitari, în frunte cu dl Bănescu, un control s'a exercitat de mai înainte „dar mai știm că această primă acțiune cetățenească s'a lovit — după incidentele cunoscute — de tocmai lipsa concursului organelor îndatorate a face singure ceeace cetățenii voiau să facă.

De aceea, acum când se reia firul acțiunii de control cetățenesc, credem necesar a atrage atențiunea autorităților, că ele nu au a privi cu ochi răi acest amestic, ci din contra, trebue să se simtă ușurate având în sprijinul lor reacțiunea proprie a celor pentru a căror interese ele sunt instituite. In felul acesta lupta contra speculei va putea aduce rezultatele dorite.

Suntem convinși că, numai unind inițiativa și acțiunea cetățenească cu îndatoririle autorităților, se poate ajunge la un rezultat eficace.

Până acum negustorii au fost încurajați de răbdarea și indolența consumatorilor în așa măsură, în cât se poate afirma cu certitudine, că numai datorită însăși consumatorilor am ajuns la condițiuni inadmisibile de trai. Era timpul deci ca să se producă această sancțiune din sânul însuși al consumatorilor și e bine că în ea s'a început de către profesorii universitari, pentru a nu-i lipsi nici prestigiul și nici autoritatea morală cu care orce măsuri, cât de ridicole așa vor putea fi justificate.

Cuvinte către școlari

Luna aceasta e a voastră. Vă întâlnesc pretutindeni, în pregătirea examelor de toamnă, în graba înscrierilor, în silințele acelea de întârziați, cari au pornit să recâștige un timp pierdut fără vina lor.

Spectacolul pe care ni-l dați e interesant și respectabil. Plimbați setea voastră înfrigurată de triumf didactic și de diplome în mijlocul mulțimei când întunecată de îngrijorată, când surâzătoare și ușuratecă, ca masca dublă a unui „Pierrot qui rit" și „Pierrot qui pleure".

Suntem gata să ne înduioșăm privindu-vă, fiindcă ne evocați depărtate zări senine, fiindcă ne siliți la reîntoarcerea spre un trecut de manifestațiuni naive și pline de credință. Dar arătați-ne că adolescența are încă iluzii curate, că tinerețea are nădejdi luminoase, că o credință înaltă vă duce de mână spre o țintă lămurită. Știm că anumită emancipare dată de hazardurile răsboiului n'a fost pentru voi numai o utilă școală a vieții, dar și o prematură dorință de a isprăvi cu sforțările intelectuale firești la vârsta voastră. Avalanșa unor nenorociri naționale, apoi surpriza unor evenimente fericite unice în viața unui popor, v'au prins și v'au învăluit atunci, când aveați încă nevoie de astfel de silințe. Iată de ce sunt atâtea violente apetituri premature în tinerețea aceasta frumoasă pe care Atena lui Pericle o numea primăvara vieții. Ne interesăm cordial de rosturile voastre, pentrucă, acum mai ales, după înfricoșătorul seceriș al marei tinereți de ostași, voi sunteți viitorul. Voi sunteți oamenii mari și oamenii folositori de mâine. Voi vă ridicați dintre ruine stropite cu sânge. Iată de ce nu putem să vă vedem trecând fără a nu vă întreba cu privirea, fără a nu încerca să citim pe frunțile voastre care vă e soarta.

Dela răsboi încoace, ne surprindem așa cercetându-vă și prognosticând asupra viitorului vostru. Vă examinăm numele, le citim pe liste și căutăm în ele, cum făcea Balzac, în sens cabalistic, o însemnătate tainică. Dacă n'am găsi așa ceva, am crede că vremurile nouă nu-și vor ține făgăduielile. Ele anunță o generație a reînoirei. Ele ne jură că vor reîntineri țara și o vor oțeli. Să înceapă.

In lipsa unui om providențial, a unui predestinat, dați-ne vreun geniu adevărat românesc în litere, elocință și arte; dați-ne câțiva oameni, superiori cari să ne mângăie și să ne ridice. Inteligența națională a pierdut în adâncime ce-a câștigat în întindere. Dar o să ne ratrapăm, nu e așa? Nu sunteți voi cei cari trebue să aveți cu ce să umpleți toate golurile? Liberați de vechile superstiții, vă veți putea avânta mai ușor spre culmi; ușurați de orice bagaj inutil, soldați fără raniți ai vremurilor nouă, veți putea merge la cuceririle înalte, veți escalada cerul, inaugurând o domnie morală nouă.

I. Dr.

Școala viitorului

Ingrijorați de rezultatele slabe pe care le dă școala în pregătirea elevilor pentru vieață, pedagogii din întreaga lume sunt preocupați să găsească procedee noui de educare.

Ei întrevăd în timp, o școală nouă, școala viitorului, care să-i păstreze omului întregi facultățile sale, să-i sporească puterile sufletești și trupești, asigurându-i astfel pe deplin mulțumirea de a trăi viața sa, din rodul muncii sale oneste și din binefacerile pe care societatea le adună dela oameni ca să le împartă apoi tot lor.

Prin publicații și adeseori prin traducerea în practică a teoriilor lor, pedagogii reformiști caută să determine pe învățători să aplice în toate școalele principiile noui de educare, stabilite de ei.

Școala viitorului, așa cum o întrevăd și o cer pedagogii, este pentru copii o necesitate legată de prezent. Astăzi școala funcționează îngreuiată cu programe fixate până în amănunțimi, — care trebuiesc înfăptuite și stânjenită de rutina care pe noi învățătorii adeseori ne reduce la rolul de automate.

Ființa școalei lâncezește căci vieața ei se reînoește abia din generație în generație de învățători, în timp ce mersul omenirei îi impune modificări mult mai dese, iar sufletele copiilor îi cer o radicală schimbare la față.

Școala viitorului nu cere palate mai mari decât acestea care adăpostesc acuma pe copii; nu cere cheltueli mai ridicate decum le facem în prezent; nu cere osteneli mai multe decât acele pe care le depunem azi. Școala viitorului ne cere însă s'o apropiem de familie ca să se ajute, să se desăvârșească una pe alta și să trăiască acelaș suflet; s'o apropiem de natură care singură, în educație, poate face mai mult decât noi; s'o modelăm zi cu zi, pe nesimțite, după toate descoperirile noui care i-ar folosi și mai ales să-i dăm iubire, cât mai multă iubire pentru micuții care se ridică să continue în cursul anilor ce vor veni, viața noastră a tuturora.

Din partea părinților mai multă grijă pentru copiii lor, fără să-i facă mici tirani; din partea învățătorilor cât de multe cunoștințe în materie de educație și întreagă conștiința răspunderii ce o implică rolul lor în societate; din partea societății o largă simpatie și toată solicitudinea pentru operile de educație, înseamnă începutul școalei noui. Desăvârșirea o va aduce: un colț de verdeață, o rază de soare, cântări de slavă și de veselie, libertăți folositoare și mai ales ocupații legate de practica vieții din care să reiasă pentru elev meritul muncii și pentru învațător meritul unei discrete îndrumări.

O astfel de școală nu e un vis. Caracterele tari cari conduc și stau sprijin societății în toate straturile sale, ne fac dovada că școala aceasta a existat și există, în mic, pe ici pe colea, grație părinților care-și înțeleg rostul în lume și învățătorilor înzestrați cu tact pedagogic.

Stă în puterile noastre, părinți și învățători, să ne desfacem cu hotărîre de unele obișnuințe în creșterea copiilor, să ne impunem noui și sănătoase directive ca să facem să pulseze în familie și școală viața tânără a primăverei, bogată, puternică și spornică în desvoltarea ei.

Ințelegând astfel școala viitorului, o reîntoarcere la natură și la realitatea de care ne-am depărtat, înseamnă o nouă, mare cucerire pentru generația pe care noi o formăm și cea mai bogată moștenire pentru următorii noștrii

D. G.

Socialiștii și armata

Cu ocazia recrutărilor ce s'au făcut în ultimul timp prin unele județe ale Ardealului, s'a putut constata o regretabilă atitudine din partea unei părți a populațiunei, care din fericire nu este românească. Astfel în județul Satu-Mare, Ungurii și Șvabii, au mers până acolo încât au atacat jandarmii și comisiunea de recrutare, și nu s'au liniștit până nu a venit armată ca să apere autoritățile. Deasemenea prin ținuturile săsești s'a observat acte de rezistență față de dispozițiile autorităților în legătură cu recrutările, iar ziarele săsești au avut o atitudine cu totul provocătoare, spunând lămurit că dacă statul are nevoie de armată, el trebuie să și-o recruteze numai dintre Români. Cu acest prilej, în numele socialismului revoluționar îndeamnă muncitorii la grevă făcându-se cercetări de către autorități, au fost prinși mai mulți indivizi, a căror meserie era de a umbla prin sate și de a îndemna tinerii recruți la nesupunere. Acești agenți provocatori sunt aceiași cari, cu orice prilej, și la sabotaj și acțiunea lor e menită să sdruncine, în aceste locuri, autoritatea statului român. Socialiștii noștri își dau seamă că mult visata revoluție roșie nu se va produce nici odată la noi, atâta timp cât armata își va păstra disciplina și autoritatea ei. Deaceea, de câtva timp, asistăm la aceste acte de agitație pe care agenții socialiștilor comuniști le săvârșesc nu numai printre recruți, dar chiar printre soldații mai vechi dela regimente. Astfel, mai zilele trecute, agenți comuniști dela Chișinău au vorbit ceasuri întregi în fața unui grup de soldați cari se plimbau prin grădina publică, îndemnându-i la nesupunere față de ofițerii lor. De data aceasta au nimerit-o prost, deoarece soldații, cari erau români cu min-

ța zdravănă, au luat de gât pe acești agitatori de meserie, dându-i la comenduire. La Galați a fost arestat socialistul Pătrușcu, cunoscutul agent comunist, pentru că într'o bună zi s'a dus în mijlocul recruților basarabeni, îndemnându-i să fugă peste Nistru în armata roșie și se refuze jurământul cerut de legea militară. Deasemenea, în București, s'au găsit aruncate o mulțime de manifeste incendiare prin dormitoarele soldaților și prin curțile cazărmilor și nu de puține ori, vagabonzi cu cârpă roșie la butonieră, au fost prinși făcând propagandă chiar când soldații erau mai mulți la un loc, pregătindu-se pentru instrucție.

Toate aceste fapte vin să ne arate care e planul urmărit cu mare perseverență de organizația socialistă dela noi. Acest plan e de a distruge tăria de fier a armatei noastre, atât de disciplinată și de conștientă, fiind convinși socialiștii roși, că atât timp cât soldatul român își va face datoria, acțiunea lor politică nu va avea nici un rezultat. Autoritățile au acum datoria de a proceda cât se poate de energic contra celor cari, făcând jocul dușmanilor noștri, caută a slăbi puterea morală a armatei noastre. Cine nu dorește a se supune legilor noastre militare înseamnă că nu dorește a fi cetățean al statului român, cum nu doresc nici acei care provoacă la aceasta nesupunere. Și împotriva unora și împotriva altora, se impun măsuri drastice. *Fp. R.*

LITERARE

Un oarecare număr de ziariști aparținând tuturor naționalităților au împins curiozitatea profesională până la a merge să studieze bolșevismul chiar pe pământul care l-a născut. Dar până acum nu s'au găsit savanți, istorici sau simplii literați cari să se fi dus în Rusia în scopul unic de a vedea de aproape evenimentele dela cari unii așteaptă fericirea universală și alții un cataclism mondial.

Abia acum se anunță că Wells, faimosul romancier englez ale cărui opere fantastice și profunde sunt azi celebre în lumea întreagă, se pregătește să plece în Rusia spre a studia mișcarea bolșevică.

Desigur că, oricare ar fi concluziunile trase, raportul romancierului filozof va prezenta un mare interes și va contribui în largă măsură la studiul istoriei contimporane.

Congresul Național Studențesc

Ziua II-a

Ședința de după amiază. — Aderarea Studențimei la confederația internațională, — Chestiunea Uniunei Naționale a Studenților Români.

Ședința se deschide la ora 3 jumătate, sub președenția dlui Oct. Pușcariu.

Se citește raportul dlui Rally, publicat în mai multe numere din *Neamul Românesc:* La Strassburg s'a înființat confederația internațională, condusă de un comitet al cărui număr de membri sunt în raport cu coeficientul intelectual al fiecărei țări și care poate varia numai între limita de la 1—4. Numai singur guvernul poate comunica confederației numărul intelectualilor. Din expunerea regulamentului se vede cari sunt cei ce pot face parte din confederație. Un loc de vicepresedinte din cele 4 a fost oferit României.

Până acum a aderat la confederație numai studențimea din București și Iași. Celelalte centre studențești nu au aderat încă întrucât nu au fost organizate după statutul centrelor studențești din 1909. Acum când se impune ca întreaga studentime românească să adere, se pune chestiunea dacă trebuie să adere la confederație și școlile speciale și studenții Universităților din Cluj și Cernăuți.

Prin aderarea la confederația se câștigă grație scopului pe care-l urmărește confederația, multe avantagii morale și materiale pentru studenți

Astfel cele mai principale ar fi:

1. Equivalarea diplomelor universităților noastre cu ale celor din străinătate.

2. Universitățile să fie internaționale după un model internațional.

3. Se vor aranja conferințe de interes internațional ținute la un anumit timp.

4. Se înființează o revistă internațională de învățământ.

5. Crearea unui oficiu de schimb de cărți, lucrări în tot felul și bibliografie.

6. Crearea de atașați științifici pe lângă Universități.

7. Chestiunea valutei pentru studenți.

Dl. *N. Lăbușcă*: Ca unul ce a luat parte la congresul dela Strassburg dă lămuriri asupra unor acte care însă nu au fost publicate și deci nu sunt cunoscute de public.

Confederația vrea să întărească Liga națiunilor sub a cărei supraveghere este.

La congresul internațional dela Strassburg s'a pus bazele confederației printr'un raport prezentat de Uniunea studențească franceză care modificat puțin a fost adoptat în unanimitate.

După acest raport organizația confederației este numai una singură însă acomodată în anumite limite în fiecare țară după nevoile directe ale ei.

O realizare vădită de Universitate internațională e cea din Bruxelles.

Oratorul citează avantajele studenților din alte centre studențești ca acele din Ceho-Slovacia care au aderat la confederație. Consecințele aderării sunt între altele: organizația nouă a Universităților, a centrelor studențești și chestiunea străinilor în aceste organizațiuni.

Dl Rally dă lămuriri cum confederația e sub directa protecție a Ligei Națiunilor. Apusenii caută ca să atragă elementele tinere intelectuale ale răsăritului pentru a nu lăsa să fie atrase de puterile centrale.

Arată desavantajul neaderării studenților: „până acum studenții îndură mizerie din cauza valutei" Lozinca de astăzi e să avem cât mai mulți prieteni în afară și cât mai puțini neprieteni înăuntrul țării.

Spune că deși fiind delegat pentru adunarea generală la confederația internațională care se ține zilele acestea la Bruxelles nu a putut pleca de oarece nu a știut cuvântul studențimei la congres. Pentru aceea a dat o radiogramă ca ultima ședință să fie amânată încă cu 5 zile. Cere să-i prelungiască delegația pentru ca să poată pleca în ziua de 14 Septemvrie c. Asemenea cere prelungirea mandatului Dlui Marin Georgescu ca vicepreședinte al confederației.

Dl Zelea Codreanu zice că dacă se dă mandat Dlui Rally trebue să se pună condițiunea ca cele ce se hotăresc numai atunci sunt primite cât timp nu se vor ciocni cu interesele noastre naționale.

Dl Rally, asigură că se vor apăra cu toată intransigența interesele neamului.

Dl Romulus Demetrescu, arată încredere întru cât confederația are caracter culturalpolitic și un social-politic.

Dl Lăbușca: Chiar la Strassburg a fost discuție asupra societăților studențești a minorităților dintr'o țară și s'a ajuns la concluzia că în caz când o astfel de societate nu e recunoscută de centrele studențești din țară, ea are drept să facă singură cerere de inscriere direct aderând la federație și atunci numai federația va decide.

Punându-se la vot se aprobă cu unanimitate *aderarea studențiune la confederația internațională.*

*

Dl N. Lăbuscă raportor în chestiunea uniunei naționale a studenților români între altele spune: La statutul din 1909 al organizațiilor studențești se prevedea uniunea națională a studențimei din țară împărțit: în centrul studențesc de la Iași și București. La acest principiu a aderat și studențimea din Cluj și se crede că va adera și cea din Cernăuți.

Programul ei era activitatea culturală.

Prin congrese se căuta să se întărească cât mai strânsă legătura între aceste două centre.

Imprejurările au făcut ca pe lângă centre să se înființeze și societăți pe specialități.

Acum se impune deci, organizarea mai largă a formulelor conducătoare a studențimei și să se adopteze formele al căror scop vor fi ca în țară să unifice, să coordoneze și să îndrumeze actele cultural naționale ale studențimei sesizând toate problemele ce privesc viața studențească, reprezentând în acelaș timp, studențimea față de autoritățile publice iar în al II-lea rând de-a face legătura studențimei române cu confederația internațională studențească.

Elementele componente ale uniunei sunt: centrele universitare, societățile studenților români din străinătate, și societățile studențești din țară și anume din localitățile acolo unde nu sunt centre universitare. In plus se consideră ca membrii *asociați* foștii studenți care s'au remarcat prin viață studențească: se stabilește prin aceasta o legatură de solidaritate a trecutului cu prezentul.

Statutul cuprinde 57 articole determinând scopul, membrii, sediul, administrația, adunarea generală, comitetul de patronaj a membrilor de patronaj ai membrilor asociați și diverse dispoziții generale.

Dl Lăbușcă închee spunând că prin acest statut se regulamentează intregul mecanism al organizației studentesti. (Aplauze)

Dl Oct. Pușcariu dă cuvântul pentru discuția generală asupra regulamentului.

Dl Diamandi: N'am auzit un singur cuvânt în tot proectul ce s'a citit care să pomenească de cei ce sunt dincolo de Dunăre. Deaceea, Românii Macedoneni ne fiind chemați de nimeni, ei nu știu astăzi dacă le rămâne să adereze la Atena sau la Belgrad ca să ceară ajutorul lor. Se impune a fi modificat articolul respectiv spre a completa această lipsă.

Dl Georgescu: Existau înainte două categorii de studenți: Unii care se agitau numai pentru organizațiunile studențești, alții ce se țineau numai de cursuri. Acești din urmă s'au format în timpurile mai apropiate în societăți. Prin urmare. astăzi, când ne gândim să organizăm din nou studențimea trebue să fim atenți ca nu cumva noua organizație să fie făcută astfel ca să regrete cei ce vor intra în ea.

Statutul, deși studiat al dlui Lăbușcă, nu poate fi pus imediat în aplicație din următoarele motive: Până acum viața colegială între studenți nu este încă orânduită asemenea legăturile studenților cu profesorii universitari. Se impune înainte de toate ca să se între în legatură cu toate societățile culturale.

1. Să se stabilească un inceput de legatură, bazați pe alte motive și nu cele materiale, ca acele de acum, prin căminuri.

2. E absolută nevoe de un ziar al studențimei. De oarece nu putem ca să-l scoatem imediat, e bine să intervenim la fiecare ziar, care să ne ofere câte o coloană unde să scrie studenții despre viața poporului nostru.

3. Să fie o cotizație obligatorie pentru organizația studențească.

In legătură cu profesorii universitari să se ceară a se ține seamă și de cuvântul studenților.

De și până acum s'a trâmbițat la fiecare Congres despre propagandă culturală și încă nimic nu s'a făcut, e nevoe să se trimeată cărți la sate, să facem excursiuni

---

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Dela Românii din America

— Societățile de ajutor și cultură —

Cei două sute de mii de Români ardeleni stabiliți azi în America, grupați în deosebi în statele Ohio, Pensilvania, Indiana Missouri, Michigan și Illinois au instituit până în prezent pe teritoriul american, 118 societăți de ajutor și cultură, bine organizate, constituite toate într'o uniune centrală cu sediul la Cleveland.

Iată numele și adresele acestor societăți, așa cum le dă ziarul din ultimele numere ale lui „Românul" din Cleveland:

No. 1. „Invierea" Clark Str. 505. Martins Ferry, Ohio.

No. 2. „Vulturul" 315—7th Ave., Homestaad, Pa.

No. 3. „Transilvăneana" P. O. B. 147. Indiana Harbor, Ind.

No. 4. „Dacia Traiană" P. O. B. 526, Newark, Ohio.

No. 8, „Albina" 1020 Jefferson Str., New Castle Pa., Bell Phone 1485-W.

No. 9. „Leul" 114 Depot Street, Salem, O.

No. 11. „U. R. Aard & Trans", 375 Ash St., Alliance, O.

No. 12. „Negru Vodă", 242 Helen Str., MceKes Rocks, Pa.

No. 13. „Carol I-iu", P. O. B. 457, Ellwood City, Pa.

No. 15. „Horia, Cloșca și Crișan", P. O. B. 157, Zanesville, O.

No. 17. „Carpatina", 1303 W. 58 Street, Cleveland, Ohio.

No. 18. „Dacia Romînă", P. O. B. 68 S. B., Cincinnati, Ohio.

No. 19. „Ulpia Traiană", P. O. B. 141, Erie, Pa.

No. 21. „Steaua Romînă", 613 W. Washington Str., Indianapolis, Ind.

No. 23. „Mihai Viteazul", P. O. B. 73, Follansbee, W. Va.

No. 28. „Armonia", 922 Butger Street, St. Louis, Mo.

No. 30. „Traian și Avram Iancu Regele Munților", 1922 — 8th Str., N. E., Canton, O.

No. 32. „Prințul Carol al Romîniei", P. O. B. 549, Zelienople, Pa., Bell Phone 32 — S.

No. 33. „Columbus", Liberty Pharmacy, 27th & Sarah Str., S. S. Pittsburg, Pa.

No. 37. „Tîrnoveana", P. O. B. 129, Torrington, Conn.

No. 38. „Patria Română", 2100, East 28-th Street, Lorain Ohio.

No. 41. „Cuza Vodă", P. O. B. 81, Massillon, O.

No. 42. „Drapelul Român", P. O. B. 28. Struthers, Ohio.

No. 43. „Sentinela Română" 97, Greater Street, Fort Wayne, Ind.

No. 44. „Augustina", Box 112, Sta. 2, St. Paul Minn.

No. 45. „Avram Iancu", 261 W. 37 Str., New York, N. Y.

No. 46. „Nicolae Filipescu", 801 Washington Avenue, Madison, Ill.

No. 48. „Deșteaptă-te Române", 775 Franklin Str., Detroit, Mich.

No. 49. „Libertatea", P. O. B. 302, Lisbon, Ohio.

No. 51. „Ștefan cel Mare", P. O. B. 127, Garret, Ind.

No. 52. „Sfanta Maria", 40 M. H. No. 1013, Scalp Lavel, Pa.

No. 53. „U. S. Treicolorul și Independența Română", 1208 Adams Str., Gary, Ind.

No. 54. „Mureșana", P. O. B. 500, Harrisburg, Pa.

No. 55. „Gloria Romînă", P. O. B. 63, Weirton, W. Va.

No. 56. „Dr. Vasile Lucaciu", P. O. B. 123, Clinton, Ind.

No. 59. „Sfântul George", 680 Factory Str., Wattertown, N. Y.

No. 60. „Biruința", P. O. B. 2. Warren, Ohio.

No. 61. „Țara Oltului", P. O. B. 74, New Philadelphia, O.

No. 62. „România Liberă", P. O. B. 399, F. Park Station, Akron, Ohio.

No. 63. „Prințul Nicolae", P. O. B. 67. Bridgeport, O.

No. 65. Lumina și Progresul Romîn", P. O. B. 1399 Woodlawn, Pa., Telefon 109-R.

No. 66. „Ana Vlad", P. O. B. 33, Sta. D., St. Joseph, Mo.

No. 67. „Mircea Vodă", P. O. B. 336, Beaver Falls, Pa.

No. 68. „Silistra Românească", 214 W. Prospect Str., Girard, Ohio.

No. 69. „Raza Luminei", c/o Highland Steel Co., W. Pullman, Illinois.

No 70. „Simion Bărnuțiu", 1358 Webster Ave., Chicago, Ill.

No. 71. „Aurel Vlaicu", P. O. B. 233, Bettendorf, Iowa.

No. 72. „Aradana", P. O. B. 611 Dayton, Ohio.

No. 73. „România Nouă", P. O. B. 305, Cambridge, O.

No. 74. „Ardeleana", co John Pop Cafe, Licking Pike Newport, Ky.

No. 75. „Andrei Mureșan", 268 Spruce Str., Bridgeport, Conn.

No. 76. „Apolzana", P. O. B. 5, Hubbard, Ohio.

No. 77. „Prințul Carol", P. O. B. 882, Columbus, O.

No. 78. „Dragostea Română", P. O. B. 169, Anderson, Ind.

No. 79. „Plugarul Român", 645 Poland Ave., Youngstown, O — Bell Phone: Federal 1445; Autom. Phone 73319.

No. 80. „România Mare", P. O. B. 233, Universal, Pa.

No. 82. „Sămănătorul Român", P. B. 278, E. Youngstown, O.

No. 83. „Coroana României", P. O. B. 176, Yorkville, O.

No. 85. „Furnica", 1058 Front Str. Toledo, Ohio.

Cronica politică

In cercurile politice, chiar şi cele guvernamentale, produce multă senzaţie ancheta discretă — dar sigură — pe care un ministru o face la ministerul dlui Tăslăuanu. Nu se cunoaşte însă numele ministrului care ancheteză, dar după unele semne se cunoaşte cu anticipaţie şi în mod sigur, rezultatul la care se va ajunge, şi anume, debarcarea mult vorbitului ministru.

Un semn din cele mai caracteristice, ca indicaţie sigură a acestui desnodământ, este însă evitarea M. S. Regelui de a lucra cu dl Tăslăuanu. Se spune, anume, că de aproape două săptămâni Regele nu a mai semnat dlui Tăslăuanu nici un decret.

In felul acesta, cu toată opunerea dlui general Averescu, de avea un ministru debarcat pe chestiune de incorectitudine „partidul poporului" cu deviza „muncă cinste şi legalitate" va avea totuşi să înregistreze — deşi regenerator de moravuri — adoptarea aceloraş moravuri ca şi acelea împotriva cărora pretinde a lupta. Ii va reveni însă gloria că în privinţa aceasta, a reuşit a bate recordul.

şi să evi enţiem această propagandă.

De aceea statutul cere soluţii care să fie aplicate imediat.

Dl *Romul Dumitrescu*, se asociază la părerea domnului Zelea Codreanu zicând că domnul Lăbuşcă are în raportul său unele părţi neclare. Ar fi bine ca titulatura să fie bine precizată. Prin „naţională" nu se precisează ce fel de Români. Prin *„naţional"* se înţelege tot ceea-ce se leagă de sufletul poporului român. Elementul sufletesc nu se poate însă deslipi de cel material. Prin urmare cei-ce nu sunt Români, nu pot avea suflet românesc. Dacă trebue să facă parte din uniunea naţională toţi cei-ce s'au născut în limitele unui stat, atunci toţi cei-ce vor face parte, nu vor fi toţi Români.

Şi ca o consecinţă, reprezentanţii noştri la confederaţie, nu vor merge să reprezinte sufletul românesc.

De aceea dacă voim să ridicăm şi să intensificăm cultura românească, nu pot lua parte la uniune, sub nici un motiv st ăinii.

Dacă în străinătate e vorba de uniune naţională, acolo e chestie numai de cultură, pe când la noi altele sunt mijloacele de naţionalizare. Ceea-ce se potriveşte la Paris nu se potriveşte la noi.

Se impune a şti însă înainte de toate dacă Universităţile sunt independente şi anume după ce regulament sunt organizate şi se conduc.

Şedinţa se termină la ora 8 seara.

Wy.

Banca Marmorosch şi limba Românească

Referitor la informaţiunea noastră din numărul 31 dela 8 Sept., primim din partea Băncii Marmorosch Blanck din localitate, următoarele explicaţiuni:

1. „La Camera de Comerţ din localitate nu s'a primit nici o adresă din partea Băncei noastre, ci a fost personal un funcţionar al nostru, român, trimis de subsemnatul, care a întrebat în limba română pe un funcţionar al Camerei de Comerţ, care nu ştie bine româneşte, dacă această Cameră nu poate da câteva informaţiuni asupra unor întreprinderi industriale.

2. Banca nu ţine corespondenţă în ungureşte, şi chiar autorităţilor române, cari ne trimit adrese în ungureşte, le răspunde în limba română. *In cazul de faţă* nu există decât o scrisoare *a Centralei noastră*, prin care se cere biroului nostru de aci câteva informaţiuni de natură comercială despre întreprinderile din Ardeal."

Luăm act cu satisfacţie de afirmarea aceasta şi am fi şi mai bucuroşi dacă din însuşi cuprinsul întâmpinării, n'ar reeşi că informaţia noastră n'a fost lipsită totuşi de temei.

No. 86. „U. R. Andrei Baron de Şaguna şi Crucea Română", 2449—25 Street, 3 Ave., Terre Haute, Indiana.

No. 87. „Dr. E. Lucaciu T. E." 224 N. B-way, Aurora, Ill.

No. 88. „Câmpul Libertăţii", 1316 98th Ave. W., New Duluth, Minn.

No. 89. Soc. „Ilie Martin-Săliş-teanu" P. O. B. 108, Muncie, Indiana.

No. 90. „Hora Unirii". P. O. B. 54, Highland Park, Mich.

No. 91. „Ioan I.C. Brătianu", P. O. B. 47, Mansfield, O.

No. 92. „Iubirea Frăţească", P. O. B D., Mt. Union, Pa.

Nr. 93. „Dr. Iuliu Maniu", 1924 Garfield Ave., Canton, O.

No. 95. „Invingerea Română" — Box 564, Sta. 5, Flint, Mich.

No. 96. „Woodrow Wilson", P. O B. 120, Lansing, Mich.

No. 101. „Bucureşti", P. O. 325 Thorpe, W. Va.

No. 102. „Dîmboviţa", P. O. B. 20, Highlandtown, Baltimore, M. D.

No. 103. „Vasile Stoica", Roumanian Hall, 727 South Plate Str. Kokomo, Ind.

No. 104. „Voiantarii României", 704—N. 3rd, Str., Philadelphia, Pa.

No. 105. „Dr. C. Angelescu", P. O. P. 221, Sta. B., Cleveland, Ohio.

No. 106. „Românul Ardelean", 3719 Broadway, Cleveland Ohio.

No. 107. „Aurora", cor. 3rd and Linden Str., So. Bethlehem Pa.

No. 108 „Maior Livius D. Teiu şeanu", 60. Cop House, Hammond, Ind.

No. 109. „Octavian Goga", P. O. B. 240. Lima, Ohio.

No. 110. „Eliberarea Neamului Românesc", P. O. B. 25. Tonawanda, N. Y.

No. 111. „Isvorul", P. O. Box 398. McDonald, Ohio.

No. 112. „Falnicul Zarand Român" 5724. W 64. Str., Clearing, Illinois.

No. 113. „Bihoreana", 381. Market Str., Port Amboy, N. J.

No. 116. „Străinul Liber", 3971 Sarpy Ave., St. Louis, Mo.

No. 117. „Desrobirea Neamului Românesc", 28. Oregan Str. Warren, Ohio.

No. 118. „Ardeleana", P. O. B. 116, Ilasco, Mo.

JERTFELE STUDENŢIMII

Războiul României a fost nu numai un mijloc de realizare a aspiraţiilor noastre naţionale, ci a fost şi un mare şi riguros examen pe care poporul român l-o dat în faţa lumii. A fost un examen al puterii de viaţă şi al însuşirilor sufleteşti cu care ne-a înzestrat Istoria noastră şi cu care am răzbătut prin veacurile de luptă şi de suferinţă. A fost un examen fericit, cu toate nenorocirile pe care le-am îndurat, întru cât prin el ne-am cunoscut şi ne-am făcut cunoscuţi, şi totodată am căpătat o neclintită încredere în forţele noastre naţionale.

Studenţii noştrii au fost dintre acei cari şi-au făcut cu prisosinţă datoria pe câmpul de luptă şi prin examenul pe care l-au dat, au dovedit ţării că faptele lor corespund hotărîrilor luate adesea de entuziasmul lor tineresc. Sute de studenţi au căzut din primele săptămâni ale războiului pe creştetele Carpaţilor. Ca medicinişti, alte sute dintre ei au căzut la postul de onoare lângă front, prin bărăcile de scânduri pline de exantematici şi prin bordeele deasupra căror se spărgau obuzele mâniose ale inamicului. Ambele universităţi din vechiul regat au dat un contingent dureros de jertfe şi numeroase sunt numele celor ce nu mai sunt astăzi în mijlocul colegilor lor.

Nepomenit de nimeni, zace unul din foştii preşedinţi ai centrului studenţesc, C. Dinescu, mort de tifos exantematic, făcându şi datoria pe linia frontului. Nepomenit şi uitat zace lângă zidul bisericei din satul Caşin trupul lui St. C. Petrovici, un alt preşedinte al Centrului din Iaşi şi pregătitor al congresului de la Craiova.

Şi mulţi alţii mai sunt încă eroi pe care congresul de acum al studenţilor din România-Mare, va trebui să-i comemoreze cu o pioasă solemnitate. In acelaş timp sperăm că se vor lua măsuri ca numele colegilor morţi pentru patrie să fie trecut pe plăcile comemorative ale fiecărei universităţi pentru ca amintirea studenţilor căzuţi pe câmpul de glorie să fie eternă în cuprinsul universităţior ca şi în sufletele generaţiilor viitoare.

Ar fi nimerit să se decidă deasemenea tipărirea unui album comemorativ, în care să fie trecut numele fiecărui căzut, cu fotografia lui dacă se găseşte şi cu amănunte asupra modului cum a luptat şi a murit eroic. S'a spus cu drept cuvânt că gradul de civilizaţie a unui popor se poate constata după cul ul ce-l are faţă de eroii săi. Studenţimea prin grija ce va purta colegilor morţi în războiul nostru sfânt va arăta lumei întregi şi posterităţii gradul de civilizaţie al poporului nostru.

Fp. R.

Sindicatul Ziariştilor şi Congresul Studenţesc

Cetim în ziarele bucureştene de ieri:

„Abia aseară 11 Septemvrie, preşedintele Sindicatului ziariştilor din Bucureşti a primit o telegramă prin care este invitat la Congresul studenţesc din Cluj care se deschide azi în acel oraş.

„Se înţelege dela sine că, din cauza acestei întârzieri, nu s'a putut da nici un fel de curs invitaţiei şi nici rugămintei, cuprinsă în aceiaş telegramă, de a se comunica ziarelor din Capitală să trimeată reprezentaţi la congres.

Cronica Iaşului

— Iaşul îşi deschide şcoalele. — Clase paralele. — Proectele primăriei: Sistematizarea halei. — Comunalizarea cărnei şi pâinei. — Politica Iaşului. — O inovaţie la Teatrul Naţional. — In amintirea lui Delavrancea şi a Aristizzei Romanescu. — Infiinţarea de noui instituţii culturale. Serbările sportive dela Iaşi.—

Odată cu toamna, Iaşul a intrat în elementul lui. Copiii din provincie, veniţi să-şi dele corigenţele sau examenele integrale, trec grăbiţi şi înfrigurati pe străzi, discutând cu interes evenimentele examenului. Părinţii caută camere pentru odraslele lor în vederea deschiderei noului an şcolar. Au venit şi profesorii dela ţară unde şi-au petrecut vacanţa, pentru ca cu puterile împrospătate, să înceapă munca stăruitoare a unui nou an de şcoală.

Din cauza aglomeraţiei de elevi la gimnaziile şi liceile statului, se vorbeşte de crearea unor cursuri paralele. La aceste cursuri se va înscrie surplusul de elevi, ce bat zădarnic la porţile neîncăpătoare ale statului.

Părinţii, atât de puţin cruţaţi în sacrificiile ce le fac cu copiii, vor avea de suportat taxe mari pentru retribuirea profesorilor.

Măsuri edilitare

Administraţia comunală studiază proectul renovărei hălilor din localitate. Bărăcile şi tejghelele vechi vor fi înlocuite printr'un careu de chioscuri sistematice, amenajate după modelul halelor din oraşele occidentale.

Marea chestiune a pâinei şi a cărnei pare a-şi găsi o acceptabilă soluţie pentru locuitorii Iaşului, prin iniţiativa primăriei de a cumpăra pe propria-i socoteală vitele necesare consumului local. Astfel se crede că primăria va servi pâine cu 1 leu kg. şi carne cu 5 lei kg.

Un om politic al Iaşului

Fostul ministru de Justiţie, Matei Cantacuzino, s'a reintors în Iaşi. Mare zbucium în cele 2 tabere guvernamentale: la democraţi bucurie până la delir; în rândurile averescanilor desolare pentru unii, indiferenţă pentru alţii.

Căci Matei Cantacuzino e omul contrastelor în purtările sale. Favorizează câţiva, ca să lovească pe cei mulţi. O manifestare a nepotismului... Mesagerii generalului Averescu se perindează fără întrerupure, pentru a îndupleca pe un om plictisit de viaţa politică, de a se reintoarce în guvern.

Iaşul artistic.

La 1 Octomvrie se deschide stagiunea Teatrului Naţional cu „Vlaicu Vodă". Directorul intenţionează să introducă orchestra între antracte. In acest scop dsa este în tratative cu dirijorul orchestrei simfonice. Astfel publicul va avea pe lângă teatru şi o muzică aleasă, ceeace va contribui foarte mult la desvoltarea gustului muzical în societatea ieşeană.

Repertoriul este constituit din premiere originale: „Rodia de aur" feerie de A Maniu şi A. Teodoreanu, „Păpastia" de M. Sorbu, „Fără reazăm" de Eugenia Floru, „O rechiziţie" de E. Furtună, şi „Bătrânul" de Hortensia Papagdat Bengescu.

Din piesele vechi originale se reia: „Viforul" de Delavrancea, „Vlaicu Vodă" de Davila „Fântâna Blanduziei" de Alexandri, „Năpasta" de Caragiale, „Cometa" de Anghel şi Iosif etc.

Dintre traducerile noui, se vor juca: „Vijelia de Bernstein, „Monna Vanna" de Maeterlinck, „Crimă şi pedeapsă" de Dostoiewski, „Cyrano de Bergerac" de Rostand, „Constructorul Solnes" de Ibsen, „Văpaia" de Kistemakers, „Necunoscuta" de Brsson etc.

In amintirea genialei artiste dramatice Aristizza Romanescu şi a marelui autor dramatic Delavrancea ce odihnesc somnul veşnic în cimitirul „Eternitatea" din localitate, Direcţiunea Teatrului în înţelegere cu primăria a hotărît a se ridica câte un monument pe mormintele iluştrilor dispăruţi.

Mişcarea culturală.

La un banchet dat de comercianţii din Iaşi în onoarea marelui comcerciant dl Jean Luca Niculescu, acesta a luat. cu aprobarea colegilor să i, iniţiativa întemeierei unei şcoli comerciale, care să pregătească elemente destinate exclusiv negoţului. Primăria s'a raliat la această propunere, oferind tot concursul. Se aşteaptă ca şcoala de comerţ să ia fiinţă chiar anul acesta.

Gruparea socialistă în frunte cu intelectualul deputat Gh. Tanase, a cărui cultură nu trece graniţele unui abecedar, vrea să întemeieze o universitate populară, care va fi desigur un focar de idei anarhice şi tendinţe revoluţionare. Rămâne de văzut dacă guvernul va tolera înfiinţarea unei instituţii din care să se propage anarhia.

Steagul lui Ştefan cel Mare

In urma strămutărei capului lui Mihai Viteazul ce o fost găzduit de oraşul nostru, guvernul a dispus să primim o altă relicvie: steagul lui Ştefan cel Mare găsit într'o mănăstire la Muntele Athos în timpul războiului.

Steagul se va păstra în biserica Sf. Neculai, unul din cele mai frumoase monumente artistice şi religioase clădite de Ştefan Vodă. Cu ocazia acestei pioase sărbători naţionale, ieşenii vor pregătii mari festivităţi.

Inaugurarea parcului sportiv — Palatul invalizilor

La serbările pentru inaugurarea parcului sportiv de pe pistoul copoului, construit de Corpul de armată, ce vor avea loc la începutul lunei Octomvrie vor participa ministri de culte, arte şi răsboi. Serbările, la care vor da concursul pe lângă echipele de soldaţi şi echipele şcoalelor din localitate vor fi un preludiu al marilor concursuri sportive ce se vor organiza în mod periodic la Iaşi.

Tot în acele zile se va pune în prezenţa miniştrilor, piatra fundamentală a unui mare cămin al invalizilor, destinat a adăposti pe soldaţii şi ofiţerii invalizi din răsboi.

E. P.

Noi linii ferate în Ardeal

După ştiri particulare, comisia engleză care a fost la Cluj la Direcţia C. F. R., a discutat modalităţile construirei unei fabrici de locomotive şi noui linii ferate în Ardeal, precum şi reparaţia locomotivelor şi vagoanelor deteriorate.

O nouă linie ferată ar urma să fie construită la Nehoiaş, pentru o mai bună legătură între Ardeal şi vechiul Regat, linia Predeal nefiind pe deplin corespunzătoare cerintelor de astăzi.

S'a discutat deasemnea refacerea liniei Sibiu-Piatra Olt o linie principală.

INFORMAȚII

Funcționarii P. T. T., cari au fost trimiși din vechiul regat pentru a face serviciu în Ardeal, roagă pe d-l ministru Văleanu, să ia măsură de a li se da și lor o indemnizație peste salar, așa cum s'a acordat învățătorilor, prof sorilor și funcționarilor din diferite administrațiuni ca și celori dela C. F. R., cari au fost trimiși în ținuturile alipite.

Cererea fiind dreaptă, nădejduim că d-l ministru Vălean o va rezolva în chip favorabil.

*

M. S. Regele a conferit următoarele decorațiuni:

Dlui Henry Catargi, fost mareșal al Curții, ministru plenipotențiar la Bruxelles, Marea Cruce a ordinului *Coroana României*.

Dlui Colonel Edouard Cadlec, din armata cehoslovacă, ordinul *Coroana României* cu spade în gradul de Comandor.

Dlor căpitani Muzet Jean, Miribel Guy, Clauzade de Mazicux și Lacroix Jean, din armata franceză, ordinul *Steaua României* în gradul de cavaler.

*

D. Oct. Tăslăoanu ministrul comerțului și industriei, va supune azi spre ratificare, consiliului de miniștri, tratatul comercial încheiat între guvernul român și austriac.

In modul acesta relațiunile dintre noi și Austria vor fi oficial reluate cu începere de săpsămâna viitoare.

Din partea Austriei ratificarea acestui tratat, a fost adusă de câteva zile de baronul de Veitschberger, trimisul special al guvernului austriac.

*

Guvernul intenționează să înființeze în Temișoara, centru de mare importanță industriala. o școală politehnică.

*

Indreptarea, oficiosul guvernului anunță:

„In urma instrucției făcută de d. maior Cernat comisar regal comuniștilor arestați s'au găsit dovezi palpabile contra unora din fruntașii partidului socialist, cari au luat parte directă la toată propaganda.

„Suntem în măsură a anunța că în curând se vor produce noui arestări, printre fruntașii socialiști.

*

In comisia internațională a Dunărei, Ungaria a trimes ca delegați pe d-nii Edmond Mikloș și consilierul Elemer.

*

Guvernul a hotărît ca viitorul proect al reformei agrare să prevadă ca Statul să plătească dobânzile pentru pământul expropriat stabilind termenul de plată în timp de 20 ani.

*

Au fost eliberați dela Jilava, ca scoși din cauză, socialiști Al. Pătrușescu. Emil Nicolau, Iancu Ilescu și Al. Niculescu.

*

S'a sinucis la București, Dna Pitts, soția directorului biroului britanic. Această sinucidere a produs profundă impresie în lumea bucureșteană unde Dna Pitts era bine cunoscută și număra multe prietenii.

*

Trenul Simplon nu mai circulă, probabil din cauza grevelor din Italia.

In legătură cu această, A. S. R. principele Nicolae și-a amânat plecarea în Anglia.

— Congresul național al muncitorilor francezi din industria textilă a refuzat adererea la Internaționala din Moscova.

*

Congresul partidului muncitorilor norvegieni s'a pronunțat pentru sistemul sovietic și dictatura proletariatului.

*

Instalarea noului episcop al Caransebeșului s'a amânat până după Constituanța bisericească.

*

La Craiova este vorba să se înființeze o Academie de chimie agricolă.

Parlamentarii doljeni vor depune un proiect de lege în acest sens.

*

In fiecare Joi, la ora 6 seara, membrii partidului național-liberal în Cluj, sunt convocați la sediul Clubului în strada Iuliu Maniu No. 3 (Etaj II).

*

Din partea unui abonat primim o scrisoare prin care ni se denunță că la lăptăria Layda prețurile n'au fost fixate în proporție de 1 la 3.50, ci numai de 1 la 2.

Cerem autorităților să ia măsurile de rigoare, nu numai la acel local dar și în altele pe care nu vom lipsi de a le denunța.

*

Citim în *„Banatul Românesc"*: Se știe că Secretariatul Justiției din Cluj în urma ținutei nepatriotice a baroului advocațial din Timișoara a ordonat disolvarea lui. Eri la orele 11 s'a prezentat în calitate de comisar al guvernului dl dr M. Gropșianu procuror general însoțit de dl procuror Hermann și dl Țintariu oficiant superior și au luat în primire acest barou.

*

Pentru a stabili o legătură mai strânsă între autoritățile noastre de frontieră și cele din Iugo-Slavia, legătură care să înlăture neajunsurile populației dela frontieră, care are pământul de muncă dincolo de linia demarcațională și care este oprită de a-și aduce recolta, dl prefect din Timișoara, maior Drăgălina a delegat pe dl C. Bojinca, fost ofițer de legătură pe lângă armata sârbă, ca să stabilească un acord pe bază de reciprocitate cu autoritățile de frontieră sârbe. Dl Bojinca va pleca în acest scop zilele acestea în Iugo-Slavia.

*

Suntem informați că la Tg. Mureșului, dintr'o greșală a administrații, care a stabilit — înainte de-a primi indicațiuni — prețurile în lei în raport de 1:2.75, viața s'a scumpit fantastic. Se impune o urgentă cercetare a situației și luarea de măsuri de către organele centrale întru cât cele locale, prin angajamentul făcut, sunt neputincioase.

*

Inscrierile la școala medie (civilă) de fete din Tg. Mureș se vor face în 25—30 Septemvrie. Cursurile încep la 1 Octomvrie a. c.

*

Suntem informați că dl Titus Pop stud. la drept și tot odată în Siguranța Cluj — a fost — decorat de M. S. Regele cu medalia de argint „Bărbăție și credință" pentru serviciile mari aduse la Siguranță si mai ales prin prinderea celui mai mare spion maghiar.

Inscrierile la Liceul „Regele Ferdinand" din Turda au loc între 15—20 Septemvrie.

*

Ziarul francez *Excelsior* publică declarațiile unei personalități române deosebit de bine informată asupra proectului de căsătorie între principele George al Greciei și principesa Elisabeta a României.

Din acele declarații reiese că, înainte de a se realiza, acel proect ar întâmpina multe și serioase obstacole.

*

Dl Martin Franklin, ministrul Italiei la București, relatora de câteva zile dela Roma, a dat unui redactor al Ziarului *Dacia* unele interesante lămuriri asupra grevelor din Italia, cari au făcut mai puțină impresie în Italia ca la noi.

Lucrătorii cari au ocupat uzinele nu pot produce din cauza lipsei de materii prime și conducători tehnici. Guvernul Giolitti caută să sprijine mișcarea cooperatistă. Desigur că micile uzine vor trece în posesia cooperativelor muncitorești, iar în cele mari lucrătorii vor ajunge la un acord cu patronii pe baza măririi salariilor.

Lockautul actual cât și mișcarea muncitorească constitue în fond ultimul act al unei crize de transformațiuni inevitabile — azi se trece de la starea de război la acea de pace și urmările sunt legi fatale — într'o țară cum e Italia a cărei industrie metalurgică a luat atâta avânt.

O Moțiune Studențească

In ședința de eri după amiază s'a propus următoarea moțiune din partea studenților ieșeni, moțiune care se va discuta în ședința de azi.

Următori tradiției de luptă cultural-națională a vechei studențimi, careia i se datorește neclintita străjuire a idealului național, astăzi împlinit și prin jertfele de sânge ce a știut să le dea, înțelegem că cel dintâi congres al studențimei din Romămânia întregită nu poate cunoaște altă îndatorire decât îndrumarea ei pe aceeași cale a luptei naționale.

In consecință propunem următoarele principii de bază pentru organizarea vieței studențești:

Considerând că idealul național, împlinit teritorial aproape în întregime, din punctul de vedere al unității sufletești, are încă de așteptat rezultatele unei lungi periode de consolidare, că împotriva acestei consolidări, în mod firesc, ne stau naționalitățile cu o acțiune centrifugală; considerând ca atât clauza minorităților, cât și situațiunea privelegiată de stăpâni ai orașelor și ai avuției naționale, le asigură o libertate de acțiune care nu poate fi limitată; considerând că, mai presus de toate, lupta viitoare ce abia se începe o constitue acțiunea subversivă, internațională, pe care mai cu osebire străinii o întrețin.

Congresul tuturor studenților Români, luând ca punct de plecarea, atitudinea rezervată a colegilor lor străini, grupați separat, sau lucrând separat, hotărăște ca organizația viitoare a studențimei să rămâie pe aceeași bază a vechilor centre studențești.

I. Ciochină,
Președintele comisiei interimare a Centrului din Iași.

Revista Presei

Către un nou ideal

Sub titlul acesta și semnătura părintelui I. Agârbiceanu, citim în *Patria*:

Cu un cuvânt România-Mare are nevoie de *oameni adevărați*, nu de păpuși, nici de actori, de oameni cari înțeleg că viața e o datorie grea, și cari, cu puterile moștenite dela două dintre cele mai tari popoare, prin *cuminție*, prin *cumpăt*, prin *hărnicie* vor pune temeiuri veșnice țării noastre.

In România-Mare oricare din frații noștri nu mai poate trăi și ajunge un nume exploatând gloria trecutului, mărirea altora, ci fiecare din noi *trebuie să aibă o concepție de viață*, o credință superioară care să fie temeiul caracterului său pe întreaga viață.

Și această concepție de viață nu trebuie să o căutăm la străini ci în comoara din care inconștient, a trăit și până azi neamul nostru, din ceeace ne-a rămas dela părinții noștri".

Școala în debandadă.

Din *„Românul"* (Arad:)

Suntem lipsiți de orice orientare în chestia cea mare a culturii. Nu facem critică guvernului actual, nici chiar ministrului de instrucțiune, pe care-l cunoaștem bărbat cu cele mai nobile intențiuni. Cuminte, modest și cuviincios, dsa, de sigur, recunoaște, că niciodată nu s'a preocupat de chestia educațiunii unui popor. Dela Spiru Haret înainte nici un partid politic n'a produs vre-un bărbat al școalei, care ar fi putut să continuie opera atât de îngrijită și bine întemeiată a marelui liberal.

Ne amintim toate acestea acum din prilejul începutului unui nou an școlar. Invățământul poporului e lipsit de orice directivă. Doi ani de zile nu s'a făcut absolut nimic pentru a creia măcar o gândire în chestia școalei primare. Câteva anchete fără competență, articole ascunse prin paginile rămase netăiate ale puținelor și modestelor reviste pedagogice, oftări și dureroase constatări ale părinților, — atât și nimic mai mult.

Dar totuși ceva. Se atentează chiar la edificiul de până aci al școalei primare. De unde lumea întreagă dorește o pregătire cât mai temeinică a învățătorului, care în cele din urmă este sufletul oricărui învățământ, acum în România întregită se decretează scăderea gradului cultural al corpului didactic. Școala normală dela opt cursuri se reduce la șase. Profesorii protestează, se trimit guvernului memorii, dar lumea stă impasibilă față de una dintre cele mai capitale probleme ale vieții românești.

Școala secundară tânjește fără nici un plan, despre educația profesorilor pentru aceste școale nici nu se vorbește. Manualele didactice sunt o groază pentru elevi și pentru profesori. Acelea care există căci cele mai multe lipsesc. Disciplina profesorilor e o afacere, de care nu cutează nimeni a se atinge.

Toată acțiunea culturală a noului stat român s'a concretizat în faptul despărțirii cultelor de instrucțiune, o greșală enormă cu urmări funeste.

Relațiunile franco-italiene

Din ziarul *„Messaggero"* din Roma:

Să se vorbească Italiei dela egal la egal, să fie socotită ca o valoare care contează, să fie înțelese și primite drepturile sale, iată ce cerem noi Franții. Ii mai cerem încă să păstreze neutralitate în ceace privește desbaterea noastră cu Iugo-Slavii și să colaboreze cu noi în Balcani și în Adriatica, unde interesele italiene predomină.

Tendința împăciuitoare a Italiei față de Germania și în Orient însemnează înainte de toate o sforțare pentru a scăpa de o încătușare economică. Italia nu este împotriva Franții. Voind să trăiască ea vrea o înțelegere cu Franța. Colaborarea celor două țări își are temelia sa naturală în capitalul uneia și în munca celeilalte.

Bolșevismul Italian

Din *„L'oeuvre"*:

Sovietiștii italieni își vor da seama mâine că nu-e de ajuns să ai ingineri pentru a face să meargă mașinele, că trebue o întreagă organizație de bancă pentru a le plăti.

In acea clipă, le va rămâne ca supremă resursă să abdice sau să se refugieze într'o violență nefolositoare. Și una și alta din aceste soluțiuni va cuprinde mărturisirea că au început revoluția prea de vreme și fără a fi pregătiți.

Anglia și războiul ruso-polon

Din ziarul „Daily Express" din Londra:

Pare acum lucru sigur că în Polonia există un partid militarist, care caută să prelungească războiul cu Rusia pentru a-și satisface dorința de a anihila pe bolșevici. Lucrul care ne interesează mai mult este ca Anglia să nu ia în nici un fel parte la această luptă. Am făcut destul război timp de șase ani. Că despre Polonezi, ne pare că ar face mai bine dacă și-ar întrebuința energia la consolidarea situațiunei lor economice și industriale.

Comemorarea Profesorilor morți în războiu

Ideia înființării unui orfelinat, ridicării unui moment la București și plăci pe județe, pentru comemorarea membrilor corpului didactic, de toate gradele, căzuți în războiul pentru întregirea neamului, a fost aprobată și este susținută de către Ministerul Instrucțiunei.

In acest scop s'au alcătuit 2 comitete: Un comitet de onoare format din: dl ministru al instrucțiunei ca președinte, dnii Octavian Goga, dr C. Angelescu, P. Poni și I. Borcea, foști miniștri de instrucțiune cum și din rectorii universităților, ca membrii: și un comitet de acțiune constituit din dnii: dr D. Ionescu, profesor unniversitar și senator, Constantin Niculescu Glavea și Bogdan Ionescu, profesori secundari, M. Spireanu și Tacke Ionescu, institutori, St. Cesâmbescu și Marin Sulică, învățători, cum și din președinții asociațiunilor profesorilor universitari, secundari, institutorilor și învățătorilor.

In afară de contribuțiunea oferită de către membrii corpului didactic, foști mobilizați, ministrul instrucțiunei, printr'o circulară adresată tuturor școlilor și institutelor de cultură, îndeamnă a se alcătui comitete județene și subcomitete, cari prin serbări și liste de subscripțiuni să strângă fondurile necesare.

In vederea rezolvării chestiunilor urgente în legătură cu cele de mai sus, comitetele de acțiune sunt invitate a se întruni Marți 14 Septemvrie ora 5 p m. la cercul Profesorilor secundari din București.

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

Conferința pentru regularea chestiunei dunărene examinează acum în comisiuni contra-proectul delegației române, urmând ca, în ziua de 16 Septemvrie să înceapă discuția. Până atunci delegația română va sta la Aix-les-Bains, de unde va lua directivele date de dl T. Ionescu. Dat fiind filo-europenismul dsale exagerat, ne așteptăm ca și de data aceasta, pentru a complace șovăitorului dsale amic Lloyd George și altor prieteni mai obscuri dar mai binevoitori pentru dsa, dl Ionescu să favorizeze interesele Marilor Puteri și finanței internaționale. Iar pentru aceste servicii i se va da firman la mâna de singur reprezentant al politicei Aliaților în România.

In ce privește ofensiva poloneză. ea progresează. Kowel și Duznico au fost cucerite împreună cu 3300 prizonieri, 55 mitraliere, 4 tunuri și un bogat material.

Rezistența bolșevică cu toate declarațiile optimiste ale lui Tukașewski, generalisimul bolșevic, e din ce în ce mai slabă.

Și aceasta din cauza victoriilor lui Wranghel și a revoltelor puternice izbucnite în toată Ucraina.

Ultimele telegrame vestesc ocuparea de către răsculați a orașelor Nikolaiev și Ecaterinoslav precum și înconjurarea Odesei.

Dacă trupele poloneze unite cu cele ale lui Wranghel și cu revoltații din Ucraina ar putea opera continuu, atunci regimul sovietic ar cădea odată cu venirea iernii. Imposibilitatea unei acțiuni repezi din cauză dificultății comunicațiilor le va da răgaz bolșevicilor să-și reconstituie forțele în iarna care vine.

Incăpățînarea minerilor englezi, greviști a produs ruperea tratativelor dintre delegația lor și Ministrul comerțului dl Horne, din cauză ca aceștia n'au vrut să admită nici un fel de arbitraj.

TELEGRAME

Intrevederea dela Aix-les-Bains

Lyon, 12 Sept.

„Le Temps" exprimă speranța că întrevederea dela Aix-les-Bains, creiând relații personale între Millerand și Giolitti va servi interesele comune ale Italiei și Franței. Aceste interese sunt mari și izbucnirile de polemică cari trec peste ele nu le pot suprima.

Franța va face tot ceeace atârnă de ea spre a-și manifesta amiciția față de Italia. Trupele franceze cari ocupă insula Castellorisa o evacuiază chiar în această clipă fără a aștepta ratificarea tratatului turc și guvernul francez a invitat în mod spontan Italia să ia în posesiune insula susnumită care nu e fără valoare strategică.

Guvernul francez e deasemenea hotărît să reguleze în spiritul cel mai conciliant chestiunea vaselor de comerț pe cari Italia le reclamă dela Franța. Lui Millerand îi plac soluțiile pozitive. „Socotelile bune fac prietenii buni." El va dovedi acest lucru la Aix unde va găsi în dl Giolitti un om care se prinde totdauna de rezultate mai mult decât de vorbe.

Revoluție în Ucraina

San-Paolo, *13 Septembrie.*

Ziarul englezesc „Daily Telegraph" află din Helsingfors că ziarele anunță o nouă revoluție ucraniană. Ucrainenii stăpânesc Ecaterinoslav și Nicolaev. Bolșevicii nu mai au comunicație cu Odesa fiindule tăiată de Ucranieni.

Conflictul sârbo-muntenegrean.

Lyon, 12. Septemvrie.

Ziarul *Jadran* din Spalato scrie că în Muntenegru continuă lupte înverșunate între trupele sârbe și rebelii muntenegreni. Sârbii reușiseră să înconjoare pe rebeli dar după o luptă furioasă aceștia au izbutit să se degajeze.

Comunicatul militar Polon

San Paolo, *13 Septemvrie.*

Comunicatul militar arată că Polonezii au ocupat prin surprindere Kovel, Duznico și câteva stații de Cale Ferată, capturând 3300 prizonieri, 55 mitraliere, 4 trenuri de muniții și provizii și 2 trenuri blindate.

Intre Letonia și Polonia

Lyon, *13 Septemvrie.*

Reprezentantul polon în Letonia a notificat lui Cicerin că guvernul leton acordă toată libertatea de comunicație.

In Prusia orientală

San Poolo, *11 Septemvrie.*

Ziarele scriu că până acum s'au refugiat în Prusia orientală vre-o 153.000 soldați bolșevici cu 30.000 de cai.

Intoarcerea generalului Lyautey în Maroc

Lyon 12 Septemvrie.

Generalul Lyautey s'a îmbarcat Duminecă pentru a se înapoia în Maroc pe bordul iachtului „Diana".

Sârbii în Albania

San-Paolo, 13 Septemvrie.

Din Tirana vin știri despre invaziunea Sârbilor în Valea Mathi, în partea superioară au ocupat localități numeroase.

In jurul conferinței dela Aix-les-bains

Lyon, 13 Sept.

Intr'un articol publicat de ziarul „L'oeuvre" relativ conferința dela Aix-les-bains se fac urmatoarele comentarii:

Prima chestiune care va fi tratată, va fi asupra atitudinei Antantei față de Rusia. In această chestiune va fi greu a se ajunge la o înțelegere deoarece părerile sunt foarte deosebite, însă situația din restul Europiei orientale oferă un larg tărâm pentru deliberări.

Nu este numai o întâmplare că dl Tache Ionescu se află actualmente la Aix-les bains, că delegația română dela conferința dunăreană a plecat pe neașteptate din Paris la Aix, pentru a se consfătui cu dl Take Ionescu.

Trebue relevat faptul că Franța și-a consolidat politica sa în statele dunărene și se bucură de o autoritate pe care numai Germania o avea înainte.

Ziarul „L'oeuvre" crede că nimeni nu este mai nimerit pentru a consolida autoritatea franceză ca dl Take Ionescu.

„Mica înțelegere" ar fi numai o etapă, dl Tacke Ionescu vrea s'o organizeze sub influența franceză. Este posibil ca din deliberările dela Aix să reiasă un sistem complect al politicei dunărene. Nici o revizuire a tratatului dela Versailles, însă utilizarea tratatului dela Saint-Germain.

Greva minierilor din Anglia

Horsea 13 Sept.

Sir Robert Horne, ministrul de comerț, a făcut o declarațiune prin care atrage atențiunea asupra refuzului minierilor de a proba dreptatea cererilor lor în fața unui tribunal competinte a cărui inpărțialitate este în afară de orice bănuială și a cărui experiență în a hotărî chestiunea plăților este incontestabilă. Sir Robert Horne susține ca nici o secțiune să nu fie înputernicită a lua o acțiune directă industrială fără ca mai întâi, cauza să fie supusă judecății unui asemenea tribunal. Această considerație a fost mult accentuată în cazul de față prin faptul, că un sfert de milion de minieri au refuzat sprijinul cererilor. Guvernul însuși crede că acesta nu va fi ultimul cuvânt în această chestiune. Sunt indicațiuni, că conferința dintre Horne și consiliu executiv al minerilor, care a dat greș, a provocat multe nemulțumiri între delegații minieri, cari au asistat la Congresul trade-unionului din Portsmouth, precum și printre minierii din țară, Sunt mulți nemulțumiți de atitudinea pe care a adoptat-o comitetul executiv al minierilor. făcând astfel ca conferința cu Sir Robert, Horne, să eșueze și îndârjind opinia publică contra minierilor.

In toate centrele miniere mai importante sunt disensiunei printre lucrători cu privire la grevă.

Ultime informații

Opoziția reluând atacurile violente contra guvernului, colaborarea este exclusă, iar remanierea cabinetnlui se va face în Noemvrie.

*

Ieri s'a întrunit Comitetul executiv al partidului poporului.

*

Alegerea d-lui Eugen Goga la Mehedinți va fi contestată de către opoziție.

*

Guvernul proectează înființarea unui nou minister, acel al Cooperației. In acest scop se lucrează la unificarea legislației cooperatiste din vechiul regat și provinciile alipite.

*

In curând se vor desființa ministerele Basarabiei și Bucovinei.

*

Prințul Carracciolo a fost numit ministru plenipotențiar al Italiei la București.

*

Inaugurarea solemnă a Universtății din Cernăuți se va face la 24 Octomvrie a. c. în prezența MM. LL. Regele și Regina.

*

La 19 Septemvrie va avea loc la București congresul directoarelor școlilor profesionale din întreaga țară.

Conferința dunăreana s'a amânat după 16 Septemvrie. Delegația română pleacă la Aix-les-bains pentru a conferi cu dl Take Ionescu.

*

Prințul Nicolae a plecat cu Simplonul în Anglia. La gară erau de față dnii Henry Catargi, general Nicoleanu și Pop.

*

Dl general Averescu, președintele consiliului de ministri a sosit în Capitală venind dela Râmnicu-Sărat.

*

Dl Nicolae Iorga, somat să răspundă, dacă admite părerea dlui dr Lupu pentru aderarea la internaționala III-a, nu răspunde.

*

Legațiunea Italiei publică un comunicat arătând că în Italia nu este revoluție.

Lockautul metalurgisitilor continuă într'o liniște perfectă.

Intârzierea Simplonului se datorește stricării liniei ferate în Sârbia.

*

Ministerul de Răsboi a dispus schimbarea reședințelor corpurilor de armată din Ardeal, trecându-le în vechiul regat; aceasta pentru cimentarea unirei sufletești.

Știri de peste hotare

O organizație militară secretă în Saxonia

Se semnalează de la Halle ziarului *Berliner Tageblatt* că dezarmarea se lovește în Saxonia de o rezistență apreciabilă, deoarece lucrătorii vor mai întâi ca o anchetă să fie deschisă și sancțiuni să fie luate contra oficiului de falșe știri și organizației militare secrete care funcționează sub numele de organizația Escherich.

Această organizație militară face liste de voluntari, gata să intre în reichswehr. spre a participa la o mișcare reacționară. Voluntarii sunt grupați în secțiuni purtând titluri inofensive. Nouile documente publicate azi de către *Berliner Tageblatt* dovedesc că această organizație își continuă activitatea chiar după legea asupra disolvărei gardelor civice și voluntarilor temporari, ceea ce dovedește complicitatea formațiunilor reichswehrului la Halle cu această organizație.

Revolutia în Irlanda

Dezordinele continuă în toată Irlanda, dar se pare că sinn-feinerii consacră toate sforțările mai cu seamă pentru a acapara arme de toate felurile cari se găsesc în țară.

Postul de semnale dela Fanad Head, pe coasta comitatului Donegale, a fost atacat Sâmbătă noaptea de un mare număr de republicani înarmați cu puști și cu grenade. Ei somară pe soldații din post să se predea, dar acestia rezistară timp de două ore. După o luptă înverșunata sinn-feinerii au pătruns în post și-au luat toate armele și muniținile cări se găseau.

Tribunalul și cazarma dela Mount Melik cari fusese evacuate de poliție în ajun, au fost atacate și distruse prin foc Sâmbătă. O mie de oameni mascați au luat parte la atac.

Numai în comitatul Dublin, cinci sute de puști au fost rechiziționate până în prezent. Proprietarii lor au fost informați că li se vor restitui armele „când ostilitățile vor înceta".

Monseniorul Harty, episcop de Cashel, care se întorcea dela Roma, a declarat ieri în cursul unei predici ținută în biserica sf. Mihail din Tiperary următoarele:

— Să nu sevârșim nici o crimă în Irlanda. Fiecare asasinat este o lovitură dată religiei catolice și cinstei țării, Știu cât de grozav au fost tiranizați Irlandezii de către un guvern străin, dar vă rog să nu faceți nimic care să fie în contrazicere cu învățăturile lui Hristos.

Aceste sunt sfaturile pe cari sfântul Părinte papa ni le-a dat.

Italienii părăsesc Albania.

Ultimele trupe italiene aflătoare în Albania au părăsit țara aceasta în cursul săptămânei trecute.

Viața economică, industrială, comercială, financiara

Congresul Național Studențesc

— Ziua III-a ședința de dimineață —

Președintele *Oct. Pușcariu* deschide ședința atrăgând atentia congresiștilor ca să vină mai exact la timpul fixat pentru deschidere.

Se dă citire sumarului ședintelor anterioare. Dl *Constantin Ion* propune ca ședința să se deschidă fix la ora 8 a. m.

Dl *N. Lăbușcă* în calitatea de raportor răspunde dlor Diamandi spunând că deși statutul nu vizează direct pe studenții Macedoneni dar intru cât consideră ca fă ând parte din uniune pe toți Românii prin naștere de peste hotare, sunt deci și Macedonenii cuprinși. La cele spuse de dl Nedelescu cu privire la faptul că un student nu poate face și activitate școlară și extra scolară, afirmă că elementele bune dela Iași, care a făcut viață extrașcolară au fost cu toate acestea foarte bune și la studii. Acelaș lucru s'ar putea observa și la București. Răspunzând dlui Georgescu spune că la toate răspunsurile sale nimic nu s'ar putea aduce la îndeplinire decât prin înfăptuirea prealabilă a uniunei. Accentuează că la Uniune nu poate fi primit decât studenții primiți în centre.

In privința titulaturei s'a deschis o discuție foarte aprinsă. In această chestiune iau cuvântul;

Dl *Berbereanu* crede că nu pot fi numiți studenți români decât acei cărora le dau dreptul statutele existente a centrelor.

Dl *Buzea* zice că români nu pot fi numiți decât cei recunoscuți prin sange și datină și nu acei veniți prin cetățenie.

Dl *Artenie* afirmă că trebue să ținem tradiția și să luptăm pentru înălțarea tricolorului. De dreptul minorităților nu sunt obligate societățile studențești să se ingrijească.

Dl *Rally*. Te simți român, ești român. (Tumult, contraziceri.) Străinii din România se asimilează (sgomot enorm) Majoritatea străinilor, a ungurilor vor să fie români. (Adunarea protestează indelung.)

Voci. Nu e adevarat.

Dl *Rally*. Să înțelegem că noi, fiind bogați, mai mult în naționalism, să dăm ceva străinilor pentru ca ei să ne dea totul.

Dl *Ralescu* propune că mai întâi să se discute chestiunea naționalităților.

Adunarea aprobă indelung și cere să se admită. Se admite prin aclamare.

Ședința se suspendă pentru 5 minute.

La redeschidere.

Dl *Președinte* propune ca fiecare să vorbească cel mult 5 minute întrucât s'au înscris 25 oratori.

Dl *Lăbuscă* raportor. Când intervine argumentul sentimental, atunci nu se va putea discuta în această chestiune. Se poate însă admite punctul de vedere anunțat al statutului judecând după principiul dreptului și a datoriei.

De aceea dacă admitem să intre ori-cine trebue să avem garanții pentru ca să putem lucra să-și facă toți datoria.

De fapt fac parte întâi cei de aceeaș naționalitate. Cei de alte naționalități care se obligă în scris să respecte datoriile, vor putea fi și ei admiși.

Dl *Grigorescu*. Trebue să primim orice chestiune cât mai just. Popoarele care și-au îngrădit mai mult puterea, au fost cele mai slabe. Exemplu avem pe unguri. Dacă vom avea aceeaș politică nu vom avea rezultate frumoase. Propune ca titulatura să fie uniunea generală a studenților români.

Dl Rally. E o prevedere patriotică să primim măcar acum pe străini. Dacă primeam acum 2 ani pe evrei, nu ar fi avut ocazie să înființeze 3 societăți studențești evreești. (Vorbește în mijlocul unui tumult să primim pe străini).

Dl *Ardeleanu Vichente*. Vrem să punem în adevarată valoare cultura românească prin adevăr și nu prin minciună. Pentru noi Românii nu e nevoe să ne enunțăm în program naționalismul nostru, pentru că ne este în carne și oase.

Pentru studenții din Bucovina chestiunea e deosebită de cât pentru celelalte centre. De aceea centrul Cernauți să facă excepție de la această adunare.

Dl *Ciochină* spune că am făcut congres, pentru ca să condamnăm la moarte romanizarea în Bucovina și să încurajăm maghiarizarea Ardealului.

Ședința continuă.

Wy.

O ședință a parlamentului Grecese

In Ședința prin care Camera grecească și-a reluat lucrările a dat prilejul unor manifestații entuziaste în onoarea primului ministru Venizelos.

Adresându-se primului ministru președintele camerii a zis: — „Printre puținii oameni mari celebri în istorie pentru mărirea patriei lor și cari au fost onorați cu numele de „părinte al patriei“ numele dv., d-le președinte al consiliului, va ocupa cel mai ilustru loc și va trece în memoria recunoscătoare a generațiilor viitoare din națiunea greacă“.

Camera a făcut lungi ovații oratorului care a reamintit și pe ceimorți pentru patrie.

După discurs, președintele Camerei a depus următoarea moțiune care a fost aprobată în unanimitate:

—„Camera având în vedere tratatul de pace cu Turcia și opera națională săvârșită în ultimii zece ani în deplin acord cu aspirațiile și sentimentele națiunii elene, declară că Elefterie Venizelos a bine meritat față de patrie căreia i-a fost un binefăcător și salvator. Camera ordonă ca coloana de onoare să fie așezată în sala de ședință în semn de mărturie de eternă recunoștință și admirație“.

Venizelos a luat apoi cuvântul veștejind politica autocrată a regelui Constantin și perfidia sa în chestiunile externe, propunând cenzura și legea marțială contra celor cari vor să ajute la revenirea „tiranului“, etc.

Venizelos a fost lung ovaționat.

O faptă generoasă

Sub accst titlu cetim în *„Timișana“*:

Domnul profesor universitar și deputat al circumscripției electorale Orș va, *Dr Traian Lalescu*, a pus la dispoziția comitetului „Asociației culturale din Bănat“ suma de 150.000 cor. cu scopul, ca această sumă să se folosească pentru înzestarea școalelor din această circumscripție, cu recvizite și manuale școlare. Acest dar este prisosul ce i-a rămas marinimosului donator și marelui iubitor de neam din vânzarea a 30 vagoane porumb exportate în calitate de deputat pe seama populației din circumscripția Orșova.

Aducem d-lui profesor dr Traian Lalescu și pe această cale mulțămirele noastre pentru dania ce a făcut-o culturii românești din Bănat, încredințându-l, că generațiile cari vor sorbi lumina cunoștinței din bibliotecile ce se vor înfiripa pe lângă școalele românești din satele Granitei noastre, îi vor veșnici cu recunoștință numele.

Caransebeș, la 1 Sept. 1920.

Comitetul central al
„ASOCIATIEI CULTURALE
din BANAT“

Guvernul și funcționarii maghiari

Citim în oficiosul *La Roumanie*:

„Putem constata azi rezultatul nefast produs decătre propaganda iredentistă printre locuitori teritoriilor anexate.

„Pressa ardeleană, — din care o parte e chiar responsabilă de faptul că funcționari ce limbă maghiară refuzând să presteze jurământ constituției române și să recunoască autoritatea noui lor patrii, au pierdut prin aceasta situația lor, — face o cerere colectivă guvernului român spre a relua în serviciul său pe acești nenorociți pe care Ungaria refuză de altmintreli să-i pună la adăpost de mizeria care îi așteaptă la sosire.

„Autoritățile competente române au declarat că guvernul român nu va neglija nici un mijloc de a înlesni situația acestor funcționari“.

Publicațiune

Regia Monopolurilor având trebuința de cantitatea de 240 (doua sute patruzeci) vagoane grâu recolta anului 1920 curat fără pleava cu cel mult 8 per. corpuri straine, va aduce la cunoștință amatorilor ca în ziua de 30 Septemvrie 1920 se va ține licitație cu oferte închise atât la Direcțiunea Generală a R. M: S. (Serviciul Explotcerei) București cât și la Direcțiunea Regională a R. M. S. din Cluj.

Oferte însoțite de o garanție provizorie de 5 procente din valoare vor indica prețurile franco pe vagon în gara de predare.

Direcțiunea Generală.

Pentru oficialități. Mașinele de scris „Remington“ model 10, cu *caractere românești*, scris vizibil, în 2 colori, cu sgomot redus să vând în ori ce cantitate cu preț de reclamă la Banca Centrala pentru Industrie și Comerț Cluj și Sibiiu, care are singura reprezentanță generală a acestor mașini pentru întreg Ardealul și Banatul.

Buletin economic

Industria textilă din Cehoslovacia a suferit pagube mari, Reuniunea de cumpărare și vânzare a industriei de bumbac a cumpărat cu înțelegerea guvernului și ajutorat de un conzorțiu de bănci, acum câteva luni, 80000 baluri de bumbac în America, cu prețul cel mai ridicat la bursa deatunci. Dela timpul cumpărării, prețul bumbacului a scăzut foarte mult și din cantitatea de 80.000 baluri au rămas nelucrate 70.000 baluri de bumbac, cari au fost împărțite torsătoriilor pentru că aceștia din urmă să predeie firele țesătoriilor. Țesătoriile au refuzat însă primirea, văzând scăderea prețului de bumbac. S'a redus și prețul firului dela 970 cor. chilogramul, la 117 cor. țesătorii se țin însă foarte rezervați. Rezultatul transacției este o pierdere de 400—500 milioane coroane cehoslovace.

Guvernul cehoslovac spera că prin export va putea înlătura paguba suferită de industria textilă cehoslovacă.

Producția totală de cărbuni din întreagă Germania a fost până la Iulie 1920: cărbuni de piatră 11.509.286 tone, lignit 9.234,886 tone, cocs 2.221,421 tone, cărbune presat din cărbuni de piatră 450,290 tone, cărbune presat din lignit 2.079.471 tone.

*

Stocul de aur al Americei se ridică la 2 miliarde 234 mil. dolari. (peste 100 miliarde lei).

*

Organul societăților petrolifere române „Moniteur du Petrole Roumain“, ocupându-se cu micșorarea productivității petrolifere din țară, expune că vina este libertatea restrânsă a industriei petrolifere. Monitorul cere libertatea intreagă de export sau urcare de preț în interior și propune contractarea unui împrumut extern pentru a putea procura prin valută străină instalațiunile și instrumentele necesare industriei petrolifere, de cari aceste intreprinderi duc mare lipsă.

Viața sportiva

La întrecerile sportive ale diferitelor societăți din România, cu prilejul deschiderii la Cluj a Congresului studențesc, s'au notat rezultatele următoare:

100 m. plat
1 Melczer, 11 secunde (K. A. C.)
2 Murărescu 11 secunde 7/10 (Universitate)

500 m. plat
1 Bălan, 18 min. 17 sec. (Rgt. V. M.)
2 Șanta
3 Floriu (Rgt. 23 Art.)

Aruncarea discului
1 Dr Corcan (Univ.) 35 m. 87.
2 Pop Zorilă (Univ.) 35 m. 40.

Aruncarea greut.
1 Uitz 12 m. 17
2 Péter L. (K. A. C.) 11.12.

110 m. garguri
1 Mărescu (S. R.)
2 Bojiu (Univ.)
3 Nemeș (Univ.)

Săritură în înălțime f. avânt
1 Constantinesnu (E. F.) 1 m. 32½
2 Kis E. (K. A. C.) 1 m. 30
3 Kaba (Univ.) 1 m. 25.

200 m. ptat
1 Melczer (K. A. C.) 25 sec.
2 Donogan (K. A. C.)
Murărescu (Univ.)

Sărituri în înălțime cu avânt.
1 Péter (K. A. C.) 1 m. 65
2 Kacso (K. A. C.) 1 m. 62
3 Moscovici (Hagib.) 1 m. 55

Sărituri cu prăjina.
1 Lt. Iliescu (Rgt. 23 Art.) 2.89 (Recordul României)
2 Vajna (K. A. C.) 2 m. 81
3 Avejan (Ed. fiz.) 2 m. 79.

Aruncarea cioçanului.
1 Zsigmond (K. A. C.) 32 m. 32
2 Bodea (E. F.) 30 m. 40
3 Uitz 29 m. 80

1 milă engleză (1500 m)
1 Tănase (Rg. V. M. 4 m. 47 s.)
2 Lustig (Hag.)
3 Beke (K. A. C.)

Săritură în lungime cu avânt
1 — — — — — 6 m 05
2 Pop F. (Univ.) 5.90
3 Caba (Univ.) 5.86

10.000 m. plat.
1 Bălan (Rg. V. M.) 39 m 10 s. *(record român)*.
½ milă engleză.
1 Tănase (Rgt. V. M.) 2 m 10 sec. *(record român)*.

O inițiativă bine venită

La Diciosânmartin s'a înființat o societate cu acelaș, nume pentru clădirea de locuințe.

In acest scop, s'a tipărit un apel prin care se arată foloasele ce le va aduce această societate pe acțiuni, cu capital social de 1 milion lei, a o mie lei acțiunea la purtător. Apelul cuprinde și proectul de edificare a societății menită a contribui în mare parte la înlăturarea crizei de locuințe. Semnatarii acestui apel, în frunte cu dl G. Luppu, primarul orașului, susțin cu drept cuvânt că evacuarea și cartiruirea nu sunt mijloacele cele mai bine pentru resolvarea crizei de locuințe. — Singura soluție e acea adoptată și în străinătate, și anume: Construcția de locuințe noui.

Societatea Diciosânmartini are tocmai această menire de a aduna capitalul necesar din venitul cărula să se clădiască locuințe ieftine pentru cei cu mijloace financiare restrânse.

In chestia cooperativelor

Ziarul *Românul* avizează pe toți aceia, cari doresc să înființeze cooperative în comunele românești din județul Aradului, că dispune acum de statute în număr suficient și poate distribui aceste statute acelor, cari le vor cere.

Este de dorit să se înființeze cooperative de aprovizionare și desfacere în toate comunele noastre.

In curând se va înființa la Arad federala cooperativelor din județ.

Reclama e sufletul comertului

Cetiți „Infrățirea“

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

Vânzări și Cumpărări:

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Salon de Manicure

Calea Regele Ferdinand 12
fostă Wesselényi Miklós-u.

No. 2372.

Publicațiune.

Ofițeri de rezervă mai jos notați aparținători Regimentului 99 Infanterie sunt rugați ași înainta de urgență adresele precise Regimentului având a le transmite diferite ordine și a le da diferite drepturi banesti rezultate înaintări pe timpul cât au primit drepturile gradului inferior.

1. Medic Locot. de rezervă Neufeld Eugen.
2. Veterinar Locot. Schwartz Aladar.
3. Locot. de rez. Corchis Sabin.
4. Sublocot. de rez. Stefanica Florian.
5. Sublocot. de rez. Popa Ioan.
6. „ „ „ Moldovan Ioan.
7. Sublocot. de rez. Tofiu Nicolae.
8. Sublocot. de rez. Cosma Edmund.
9. Sublocot. de rez. Pop Gavrila.
10. „ „ „ Barza Cornel.
11. „ „ „ Catona V.
12. „ „ „ Florea T.
13. „ „ „ Georgescu Il.
14. „ „ „ Starak A.
15. „ „ „ Grusitu A.
16. „ „ „ Lutsch M.
17. „ „ „ Platner H.
18. „ „ „ Retesan C.

Comandantul Regimentului 99 Intanterie Colonel. *Miron.*

Șeful Biroului Mobilizarei Locotenent *P. V. Băcany.*

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: București, str. Pitagora 20.
Sucursale: Craiova și R.-Vâlcea.
Furnisează ori-ce mărime de Clopote numai de prima calitate.

Renumită Fabrică de Trăsuri
Szeszák
Fondată la 1870 Cluj
Str. Malom No. 12
are și Garaj.

Lukács Alexandru
Calea Victorii No. 47.
Blănărie execută ori ce lucrări din această branșă în timpul cel mai scurt cu prețuri cât se poate de eftine de asemenea vopsește în negru ori ce blănuri garantând. □ □

Indeprinderile Forestiere Române, Cluj
Cherestigerie de tot felul se găseste.

Instalațiuni complecte pentru fabricat
APE GAZOASE:
Mașini. — Umplutoare. — Sticle. — Capete. — Tevi
I. Nacht București
Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. — Telefon 29 { 29
Depozitul: Str. Labirint No. 80. — Telefon 50 { 26

LA MAGAZINUL DE MODE
Văduva Nagy József, Str. Bolyai No. 4.
Au sosit Pălării de dame de postav și velour după ultimă modă cu prețuri convenabile.

KRAUSZ SAMU
Cluj, Strada Bocskai No. 5.
Confecționează rochii de dame, modele franțuzești precum și Tailleur după ultimă modă. ◆ ◆ ◆ ◆

ASOCIAȚI CROITORI ROMÂNI CLUJ.
Au onoare a aduce la cunoștința onor. public român cumcă au deschis cel mai nou Atelier de croitorie Civil și Militar în Cluj, din Transilvania, sub Firmă:
Petricaș Aiudean, Cranciovan Niculescu & Comp
în localul Petricaș și Aiudean Piața Unirii No. 2 și Str. I. C. Brătianu No. 13. — Garantăm lucrul cel mai bun, ultima modă. — Prețurile cele mai avantajoase. — Rugăm onorata clientela a ne onora cu comenzi.

Ori cine poate câștiga zilnic
100-200
de lei
chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administrația ziarului, pentru a primi explicațiuni în scris. □ □ □ □

Abonați-vă la
ziarul Infrățirea
cel mai răspândit și bine scris.

Abonamente pentru Preoți și Invățători se fac cu preț redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

A sosit un mare transport de tot felul de mărfuri de manufactură
la **Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,**
HORA ȚĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány"
S'a pus în vânzare cu mari reduceri de prețuri tot felul de mărfuri. Vânzare engross și endetail. Se vând lăzi goale cu preț eftin.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

CĂUTĂM

vânzători pentru ziarul

INFRĂȚIREA

Caută depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Se primese spre publicare la Biroul Administrației ziarului

„INFRĂȚIREA"

din **Cluj, str. Universității Nrul. 2,**

ori și ce feli de Anunțuri și Mica publicitate cu prețurile cele mai avantagioase din tot Ardealul, Bucovina, Banat și vechiul Regat. □

De vânzare

Una masina de scris marca Remington în buna stare eftină.

Adresa la ziar.

Revista Ramuri Craiova.

In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

Banca Românească

caută funcționari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Ziarul „INFRĂȚIREA"

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina și vechiul Regat cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARUL CLUJ, Strada Universității Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 37 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Vineri 17 Septemvrie 1920

Infrățirea

de schimb Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) TELEFON No. 211. | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . . — 60 „ 3 luni . . — 30 „

Situație intolerabilă

Anarhia pieței,

Nimeni nu se îndoia că retragerea din circulație a coroanelor, pe cursul de cincizeci de zile, avea să afle o repercutare dureroasă pe piața cinică a Clujului.

Pentru a preîntâmpina sălbăticia brutelor, guvernul a impus calcularea prețurilor după cursul ce stăpânise, de vre-o șase luni, această cinică piață, 1:3·50. Altmintrelea am fi plătit, de pildă, carnea, care se vindea pe 44 coroane kgr., cu 22 de lei, iar pânea neagră, care costa 10 coroane kgr., cu 5 lei, — ceeace ar fi, în împrejurările de azi, o monstruozitate.

Vânzătorii au opus însă, dela început, o rezistență feroce acestor măsuri cu totul firești, iar criza alimentară a atins, în zilele din urmă, punctul său culminant.

Autoritățile locale s'au mărginit, în toată această vreme, a publica prețurile în lei și a exercita, prin Poliție, controlul aplicării lor. Dar vânzătorii, după vestitul sistem care aici nu dă greș, s'au făcut nevăzuți, și astăzi piața de legume e pustie, măcelăriile aproape toate închise, brutăriile luate cu asalt de lume, pentru a apuca o pâne plătită *cu cât cere brutarul, care dă cui vrea.* Băcăniile s'au golit și ele de ori ce aliment. Lumea a ajuns a răbda, literalmente, de foame, în orașul în care negoțul e sinonim cu furtul organizat.

Sărăcia anilor teribili de războiu n'a cunoscut o lipsă mai mare, nici o lăcomie mai sălbatecă a hoților de speculanți.

Și, în mijlocul suferinței generale, oamenii se întreabă uluiți: ce face d. Primar al orașului, care în vremi ca acestea e dator a-și arăta mai ales destoinicia sa de „părinte al obștii"? Ce face d. Secretar general dela Interne, care desființa, acum două luni, comisia pentru înfrânarea speculei, proclamând, încrezător, binefacerile comerțului liber?

Căci, a nu avea carne în Cluj, când, după mărturisiri oficiale, vitele sunt în Transilvania astăzi *mai numeroase* de cât înainte de războiu, și a nu avea pâne, *îndată* după recolta de grâu, e un fapt care evidențiază o totală incapacitate ori, în cel mai bun caz, o incurie fără exemplu.

Ori-cum, situația e intolerabilă și trebue să i se pună capăt.

Dacă autoritatea civilă, care se dă cam de mult în spectacol, nu se simte destoinică a-și face curajos datoria, să se dea la o parte!

Cerem cu energie readucerea puterii militare în fruntea orașului sinistru. Fără nici o apărare în ghiarele paraziților de neam strein, populația românească e mai cu seamă aceea care sufere aici, pe urmele cumplitei anarhii. Ea nu vede mântuirea de cât în energia disciplinată și în garantarea aplicării stricte, ireductibile a legii. Oștirea singură ni le poate da azi, în orașul în care plătește încă duhul cel rău. *N. Bănescu.*

O reacțiune energică.

Aseară, la orele 6, un mare număr de funcționari publici s'au întrunit, la chemarea profesorilor universitori, pentru a lua o atitudine energică față de nespusa anarhie a pieții orașului nostru.

Rectorul nou ales, Dl V. Dimitriu, a fost aclamat președinte.

Desbaterea a fost, timp de două ceasuri, rechizitoriul cel mai virulent, frenetic aplaudat, la adresa autorităților-umbre ce înfățișează astăzi aici puterea Statului român.

O singură voce se ridicase, din cele câteva sute, pentru a sfătui o ultimă încercare pe lângă aceste respectabile umbre, dar sala a respins indignată, cu o unanimitate cum rar s'a văzut, acest sfat.

Moțiunea cetită de d. prof. Bănescu a fost primită unanim, spre a fi transmisă, telegrafic, d-lui Prim-Ministru. Ea sună astfel:

Dlui Prim-ministru Gl Averescu

București

„Criza de alimente, pricinuită aici de retragerea din circulație a coroanelor, a atins astăzi marginile sale extreme. Negustătorii au încetat aproape de a mai vinde. Piața de zarzavaturi e pustie, măcelăriile mai toate închise, brutăriile asaltate de public. Populația românească a Clujului e amenințată a pieri de foame. Autoritățile incapabile a pune capăt răului.

„Nici o măsură de a se aproviziona orașul, nici o constrângere în potriva speculatorilor nemernici, cari, mai toți streini, terorizează cu intenție lumea, spre a sfârni nemulțumiri și a compromite aici noua ordine de lucruri.

„Convinși că autoritatea civilă e absolut neputincioasă a aplica vre o măsură, funcționarii publici întruniți astăzi 14 Septemvrie, în număr covârșitor se îndreaptă desnădăjduiți către Domnia Voastră, rugându-vă să binevoiți a ordona măsuri de îndreptare radicale și repezi, chiar cu cu concursul autorităților militare."

La propunerea președintelui, s'a ales o comisiune de zece, care să redacteze un Memoriu spre a-l prezinta dlui ministru Argetoianu, așteptat zilele acestea la Cluj.

Comisia e compusă de dd. T. Paul, N. Bănescu, Fl. Ștefănescu-Goangă, Marin Ștefănescu, V. Ghidionescu, profesori universitari; A. Bugnariu (Postă), A Bogdan (C. F. R.), Inginer Ionescu (C. M. S.) Ionescu (Finanțe), Valerian Poruțiu (Secretariatul gl de Agricultură).

Astăzi, la orele 6 seara, a doua întrunire, pentru desbaterea chestiunii locuințelor.

Armata

Este tot ceeace neamul a putut să dea mai bun; în ea și acțiunea pe care a întreprins-o și o întreprinde, se reflectează toate calitățile neamului nostru și s'afirmă dreptul și locul nostru între popoare.

Tăria și organizarea ei este întărirea și consolidarea neamului. Puterea ei înafară e mai de preț decât orice tratat și orice conferință. Puterea ei înăuntru este cea mai sigură garanție a ordinei. Prin ea, și numai prin ea, reușim a stăvili neîncetatele frământări îndărătnici cărora, acțiunea de distrugere internă este mână 'n mână cu cea externă a dușmanilor cari n'au amuțit încă.

Dar tocmai pentrucă în fața armatei și a admirabilei ei discipline se opresc, sfărâmate, orice încercări ale lor, dușmanii au început a se năpusti asupra ei.

Răzbunarea tuturor celor certați cu justiția militară, amnestiații și trădătorii neîntemnițați, se răzbună în contra armatei atacând o.

Atâta însă, nu e destul. Acțiunea s'a mărit în intensitate. Dușmanii lăuntrici se năpustesc direct asupra ei, asupra organizației ei. Suntem în perioada recrutărilor; vlăstarele tinere sunt chemate sub gloriosul drapel al eliberărei unui neam din grea robie.

De felul cum vor răsupunde fiii țărei, la chemarea aceasta atârnă viitorul armatei și știu prea bine dușmanii că Românii merg cu cântece la oaste. O știu aceste de când erau chemați sub steag străin și când totuși nu fugeau de-a împlini o datorie ce li se împunea. Dar tocmai pentrucă o știu aceasta, se năpustesc acum asupra lor cu îndemn la nesupunere.

Pretutindeni agenți străini și renegați îndeamnă la nesupunere ponegrază armata și propovăduesc revoluția. Neclintită însă ca o stâncă, stă înțelepciunea și cumințenia neamului nostru. Rătăciții sunt prea puțini, iar cei buni sunt prea mulți, ca să poată isbuti dușmanul. Armata rămâne aceeași dela Mărășești și Tisa, armata nu poate slăbi, ea se întărește tot mai mult.

Dar, disciplinei ei neîntrecute acum nu avem a-i cere numai apărarea înăuntru și în afară, ci avem a-i cere munca cea mai grea și cea mai de seamă: întărirea sufletelor slăbite de atâtea boli, înțărirea inimelor și gândurilor atât de frământate.

De acela armata de azi nu mai poate fi numai aceea de eri, școala soldatului bun trăgător și bine disciplinat. Armata de azi trebuie să fie școala cetățenilor, școala bunilor Români, a ostașilor înarmați, nu numai cu unelte de luptă, dar și cu o educație mântuitoare, care să nu îngăduie apropierea de mintea și simțirea soldatului gândurile anarhice ale dușmanilor neamului.

Iată ce se așteaptă dela armata de astăzi, continuatoarea și păstrătoarea operei împlinite cu jertfe a celei de eri.

Politica Angliei în România

Pressa noastră a atras nu de mult atenț unea opiniei publice asupra u ei eventuale cedări a marinei noastre militare unui comandament englez. Pentru a nu se alarma publicul de acest fapt se pare că guvernul nostru e dispus a face această cedare sub forma unei reorganizări a marinei, deghizându-se prin aceasta intenția adevărată a Angliei de a acapara legătura României cu Marea. Până în prezent guvernul nostru nu a desmințit acest fapt așa de mult comentat de pressa noastră.

In legătură cu acest fapt, o altă informație apărută zilele trecute în ziarul „Dacia", a venit să atragă din nou atenția publicului asupra politicei pe care Anglia o urmărește în România. După această informație, statul englez intenționează să-și facă o bază navală la Constanța, în care scop a și cumpărat clădirea hotelului Regnier. Dacă faptul acesta se va confirma, el este menit să neliniștească cu drept cuvânt opinia publică a țării, întrucât nu se poate concepe ca pe teritorul unui stat independent, cum e al nostru, un alt stat să vie și să instaleze o bază navală. Dacă România va accepta această măsură a guvernului englez, înseamnă că cei ce conduc astăzi destinele poporului român înțeleg să lase la discreția marilor puteri suveranitatea națională a statului nostru. Asemenea baze navale le-a înființat Anglia numai în Egipt, în Azia-mică, în India și în alte părți, prin Africa și Oceania. După câte știm România se află în Europa și încă din 77 e un stat ind pendent, și nu înțelegem ca singura noastră ieșire la Mare să fie în mâna unei puteri, căreia, deși i-am fost și-i suntem aliați, nu-i putem totuși încredința drumul nostru pe mare.

Numai prin odiosul tratat de'a București, încheiat sub ocupația inamică, prin tratatul care ne răpea, pe lângă teritorii, și independența, vrăjmașul cotropitor ne-a impus să acceptăm formarea unei baze navale germane în unul din porturile dunărene. Tratatul acesta însă a căzut, din robi am devenit liberi și nu înțelegem ca Aliații noștri să ne ceară acum ceeace îndrăznise a ne impune cel mai rău din dușmanii noștri. Trăim în vremea când independența statelor se respectă mai mult ca oricând și nu înțelegem ca acum, când până și Egiptul a fost declarat stat independent chiar de către Anglia, nouă să nu ni-se respecte independența noastră.

Guvernul e dator a da lămuririle necesare opiniei publice, mai ales acum când Parlamentul țării este închis.

Fp. R.

Cuvinte și documente

Vom studia treptat ce este dreptatea, frația, moralitatea, onestitatea; ne vom sili a dovedi puterea și sfințenia lor, și vom combate răul ori unde îl vom întâlni, fără osebire de clase și partide; căci noi, o spunem, din ziua dintâi, nu cunoaștem nici clase, nici partide, ci o națiune de numai știu câte milioane de frați dintr'al căror trecut vom căuta faptele cele bune, devotamentul, eroismul, limba, tot în sfârșit ce ne vom putea servi drept sprijin și lumină pe calea cea întinsă a viitorului ce o vedem frumoasă, mare și lăcitoare înaintea neamului românesc....

Ne vom sili a face ca tot omul să se cunoască, să se prețuiască și să se stime pe sineși și prin urmare să prețuiască și să stime pe semenii săi și să se silească a dobândi tot prin el însuși, prin capacitatea, prin munca și valoarea sa, iar nu prin protecția străină și prin mila stăpânului.

Ar trebui să credem că sclavia este o regulă eternă a societății, dacă idealul libertății ar fi a ne alege un stăpân în mâinile căruia să depuie apoi omul conștiința, mintea, drepturile și datoriile sale, credințele și atributele acelea prin care Dumnezeu a osebit pe om din dobitoc.

Ținta noastră dar va fi omul, și prin urmare deși câțiva se vor sburli asupră-ne, noi o spunem fără sfială, că nu vom face ceeace se numește opoziție și nu vom combate ca sistem stapânirea, Guvernul, sau oricum vor voi să-l numească. După părerea noastră, șeful unei națiu nu poate face mai nimic bun, când oamenii sunt neînvățați și conrupți și foarte puțin rău, când nu va găsi oameni, cari să-și vînză conștiința și Dumnezeul lor. Către om dar vom îndrepta mai adesea cererile, plângerile sau aprobările noastre și nu vom cere cu stăruință de la nici un guvern dacât a nu împedeca lucrările și dezvoltarea minței și a inimei omului.

Vom cerceta treptat și potrivit cu cererile zilei, cari sunt legile ce ne trebuesc în starea de astazi a lucruri-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

lor. Vom cerceta la timp, toate chestiunile politice și economice, le vom pune în dezbaterea tuturor și după ce fiecare și-a dat părerea sa, căci toate opiniile trebuesc ascultate cu respect — când un principiu sau o chestiune vor fi recunoscute de adevărate, ne vom sili a le introduce în domeniul faptelor.

Făcând ori de câte ori va fi de lipsă bilanțul stărei noastre politice din năuntru și din afară, vom căuta unirea intereselor și identitatea drepturilor și *adesea purtarea inimicilor noștri ne va arăta care trebuie să fie a noastră.*

C. A. Rosetti,

(Fragment din articolul apărut în fruntea primului număr al ziarului „Românul", în anul 1857.)

Dela Românii din America

Un proces de presă.

Rev. Ioan Podea, administratorul protopopial din America a intentat proces de despăgubire contra companiei „The Union Of Roumanian Societies Publishing Co" din Cleveland Ohio, sub nrul 181730 în Judecătoria Court of Comon Please din Cleveland, pentru un articol publicat de ziarul „America" sub semnătura „Căpitan Vasile Stoica".

Cererea de dare în judecată a fost întrată în judecătoria din Cleveland în ziua de 11 August.

După toate probalitățile procesul se va înainta spre judecare în Noemvrie anul curent.

Părintele Ioan Podea a cerut despăgubiri de 25.000.00 dolari dela susnumitul ziar și dela autorul articolului.

Suma aceasta reprezintă în monedă românească *1.200.000 lei!* Iată în adevăr una din cele mai mari despăgubiri cerute pentru o chestiune de pressă, o despăgubire în stil pur american.

Opera de americanizare

Uniunea Societăților române de ajutor din America, prin Comitetul ei suprem, a ales un comitet de *americanizare* al Uniunii.

Pentru lămurirea acestei „americanizări" dăm după ziarul „America" următoarele:

„Nu știm ce activitate a desfășurat până acum Comitetul de Americanizare al Uniunei; încă n'am primit nici un raport spre publicare; credem însă că după cum s'a discutat chestia, s'a pus în legătură cu Comitetele centrale și locale de Americanizare, ca să capete instrucțiunile necesare în acțiunea pe care o va desfășura în scopul pentru care s'a înființat.

„Cu acest prilej atragem atențiunea Comitetului de Americanizare al Uniunei și a membrilor organizațiunei noastre, că anumite instituțiuni naționale din țara aceasta urmăresc de aproape orice activitate a neamurilor streine de pe aceste plaiuri, a instituțiunilor lor economice, filantropice, culturale și religioase informându-se din izvoare demne de crezare și adesea ori chiar dela membrii acelor instituțiuni, așa că orice mișcare a lor le este cunoscută și apreciată după valoarea lor reală, și dacă este sau nu în folosul acestei țări.

„Noi am arătat în nenumărate rînduri nu numai foloasele morale ci și cele materiale pe care le poate avea un strein dacă devine cetățean american, și o bună parte dintre cetitorii ziarului nostru astăzi sunt cetățeni cu depline drepturi civile și politice ale acestei țări, și nu le pare rău pentru pasul pe care l-au făcut.

„Nădejduim că activitatea Comitetului de Americanizare al Uniunei va da roadele dorite și așteptate. In multe cazuri propaganda prin graiu viu prinde mai bine și mai lesne ca cea în scris, și aceasta a fost motivul care a determinat Comitetul S. E. să numească comitetul de Americanizare al Uniunei."

Pentru orfanii de Războiu

Se aduce la cunoștință generală că luând ființă în orașul Cluj o Secțiune regională a „Societății pentru ocrotirea orfanilor din războiu" care cuprinde județele: Cojocna, Solnoc-Dobâca, Bistrița-Năsăud, Maramureș, Ugociu, Satmar, Sălaj, Bihor, Turda-Arieș, orice persoană care dorește a se înscrie ca membru al societății sau are nevoie de orice lămurire, cu primirea la organizarea și funcționare acestela, să se adreseze la sediul societății, ale carei birouri sunt instalate în localul Comandamentului VI. teritorial (Strada Farkas 8) Cluj.

Deasemeni orice corespondență va fi trimisă pe acea adresă.

Apel către scriitorii și editorii Români

In comuna Pesac, jud. Torontal, s'au pus bazele unei societăți culturale românești, al cărei nume sugestiv este „Dacia Traiană".

Scopul societății este ca prin conferințe și distribuiri de cărți folositoare, să ridice nivelul cultural și economic al românilor din aceste părți ale ținuturilor bănățene dela frontieră.

In numele principiilor, de care este însuflețită tînăra organizație culturală, subsemnații apelăm la patriotismul și spiritul de jertfă al scriitorilor și editorilor români, rugându-i să binevoiască, a trimite pe adresa soc. „Dacia Traiană" din Pesac, (Banat) exemplare din operile editate.

Tot în acest înțeles ne adresăm tuturor românilor de bine și administrațiilor noastre.

MIHAI BOZGAN v.-preș., ION PORA p. secretar.

O frumoasă activitate culturală

In opera de consolidare a unirii prin cultură și propagandă, s'a distins în mod deosebit colonelul Bacaloglu, care, în Oradia-Mare a depus în mai puțin de un an o activitate care depășește cu mult cadrul unui simplu diletantism. A scos revista „Cele Trei Crișuri" și a fondat societatea culturală și de propagandă cu acelaș nume, prin care a isbutit să răspândească cuvântul și arta românească în tot cuprinsul României întregite.

Serbări culturale, muzicale, teatru și orice manifestare românească, au găsit în acest pasionat propagandist un puternic sprijin și un nețărmurit devotament. Calitățile de bun organizator l-au indicat pentru postul de prefect la Oradia Mare, în care calitate, deasemeni a depus aceeași râvnă și aceeași tendință de-a fi folositor neamului.

Intrigi și diverse interese l-au împiedecat de a-și continua rodnica activitate la Oradia și, se anunțase, că, va fi transferat în aceeași calitate la Cluj.

Nutrim însă încrederea că, oriunde și în orice situație, colonelul Bacaloglu va rămâne acelaș muncitor pe ogorul culturii și artei românești pe care atâtea brazde a tras până acuma și credem va mai trage.

Adunarea „Astrei"

Adunarea generală a *Astrei* (Asociația pentru cultura poporului român) se va ține în Oradea-Mare în zilele de 3—4 Octomvrie. Toți membri *Astrei* cari doresc să ia parte la această serbare, precum și delegații altor societăți culturale, sunt rugați să-și anunțe participarea până cel mai târziu în 25 Septemvrie dlui Ștefan Marcuș, șeful poliției Oradea-Mare. Cuartir nu poate fi asigurat decât pentru cei anunțati până la termenul dat.

LITERARE

Poetul francez Raymond dela Tailhéde publică în revista franceză *Renaissance* un interesant articol în care ia apărarea romantismului.

Se știe că de-aproape o jumătate de veac distrugerea romantismului e la ordinea zilei. In ultimele două decenii o școală neo-clasică a reluat ofensiva spre a face din romantism un fel de monstru, de bestie apocaliptică, de dușman al neamului omenesc. Subiectivitatea unor critice a dat naștere la numeroase pamflete antiromantice.

Poetul susmențional arată acum că omenirea e readusă azi spre romantism cu mai multă putere decât oricând. Romantismul a deșteptat simțul naturii la poeți și le-a îngăduit să acorde drept de cetate lucrurilor lumei exterioare. El a legat din nou lanțul adevăratei tradiții umane și a operat o reînnoire adâncă a vieții intelectuale, un progres binefăcător care nu poate fi contestat sub nici un motiv.

*

D. Victor Eftimiu, în calitate de director al Teatrului Național, în urma destăinuirilor făcute asupra stărei precare în care se găsește văduva marelui Alexandri, a făcut frumosul gest de a-i trimete în numele societăței dramatice suma de cinci mii lei.

Congrese Bisericești

La Geneva și St. Beatenberg au avut loc două congrese bisericești pancreștine cu scopul de a pregăti lucrările privitoare la convocarea marelui Sinod bisericesc ce se va ține anul viitor la Chicago.

Acest congres s'a ținut din inițiativa bisericilor anglicane și americane.

La congresele din Geneva și St. Beatenberg au fost reprezentate 120 de confesiuni și 40 de națiuni.

Din România a fost invitat la aceste congrese d. dr Drag. Demetrescu, profesor la facultatea de medicină din București. D-sa a luat parte la toate ședințele.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Școli poporale de agricultură

Schimbările radicale provocate de războiu au scos la suprafață o mulțime de chestiuni social-economice între cari una dintre cele mai importante este fără îndoială chestiunea agrară. Organizația agrară trece azi prin o criză foarte acută, întrucât factorul principal al vieții noastre economice, *producția agricolă*, este amenințată.

Pământul marei proprietăți — mare în cele mai multe cazuri dispunea de toții factorii cerute pentru intensificarea producției — trece în stăpânirea micilor agricultori, cari nu prea dispun de acești factori. Lăsând la o parte lipsa capitalului (mașini și unelte economice, vite de muncă și rentă, parale), pe care la nevoie și-l pot procura prin credit, cred că cel mai mare obstacol, care împiedecă înflorirea gospodăriei țărănești este *insuficiența pregătirii profesionale* a țăranului nostru.

Lucrarea pământului o face cu unelte încă primitive. deci într'o formă rudimentară. Prin cultura plantelor agricole satisface celor mai modeste exigențe, întrucât plante industriale (sfecle de zahăr, orz de bere, tutun, hemeiu], plante de nutreț (luțernă, sparcetă, trifoiu, ierburi pentru fânațe) nu prea cultivă sau le cultivă intr'o cantitate foarte redusă. Creșterea animalelor domestice încă se face într'o formă, care nu prea denotă o gospodărie rațională bazată pe o ameliorare continuă și pe o perfecționare a aptitudinilor. In resumat, exploatarea lui este lipsită de elemente principale prin cari să poate intensifica producția agricolă. Chiar și industriile agricole precum și comerțul productelor agricole, în astfel de împrejurări sunt stânjenite

Toate aceste din lipsa unei pregătiri profesionale a țăranului nostru în vederea unei exploatări naționale și rentabile în agricultură. Se impune deci concomiteent cu înfăptuirea reformei agrare și problema înzestrării lui cu toate acele cunoștințe de specialitate cu ajutorul cărora va contribui la înflorirea gospodăriei sale particulare și la ridicarea nivelului cultural al economiei naționale.

Pregătirea profesională a țăranului — ca să fim sinceri — până acum nu s'a prea făcut. Dacă cu toate aceste găsim icicolea excepțiuni, adecă gospodării bine aranjate, creștere națională de vite, aceste apariții se datoresc spiritului ager de observație al țăranului, conviețuirii lui în vecinătatea unor elemente, dela cari a putut vedea și învăța lucruri bune precum și activității binefăcătoare a unor reuniuni economice, cari au căutat cu toate mijloacele să lucreze pentru ridicarea gospodăriei țărănești.

Școala proprie de agricultură — care era chemată să ne dea țărani agricultori pregătiți pentru marea problemă agrară, a cărei rezolvire este azi depusă în mânile lor — nu și-a desfășurat munca sa în măsura necesităților, ce s'au ivit.

In provinciile eliberate nu erau peste tot școli de agricultură cu caracter național-român, iar în vechiul Regat erau prea puține ca activitatea lor să fi provocat o schimbare esențială în viața economică a țăranului.

E adevărat că învățământul primar — atât la noi cât și în Regat — prevedea împărtășirea de cunoștințe din agricultură pentru fiii de țărani, ba erau înființate și grădini, școlare pe lângă aceste școli primare pentru d prinderea elevilor în ale agriculturii, așa că am putea vorbi și de un învățământ agricol — primar.

Cercetând însă rezultatul la care s'a ajuns prin învățământul acesta pentru cultivarea viitorilor plugari dela sate — onoare excepțiunilor — încă nici pe departe nu s'a atins exigențele unei culturi profesionale a țăranului.

Astăzi perspectivele învățământului agricol se prezintă într'o formă mai mulțumitoare prin întemeierea de școli de agricultură, și se poate spune că ceeace nu s'a putut face în trecut se va face în viitor. Fiii de țăran sunt dato i să cerceteze în număr cât mai mare școlile inferioare de agricultură, ca în timp scurt să avem un contingent de țărani cu o cultură corespunzătoare profesională.

Chestiunea însă este cu mult mai complicată.

Mai întâi școlile inferioare de agricultură actuale sunt prea puține și ceeace este mai fatal nici acestea n'au numărul suficient de puteri didactice.

O altă cauză, care împiedecă rezultatul preconizat mai sus este și prea puțina importanță ce o dă țăranul nostru învățământ lui agricol.

Școlile inferioare de agricultură au ca scop principal pregătirea fiilor de țărani, mai bine situați pentru profesiunea lor de a fi gospodari buni spre a servi de pildă vie în mediul unde sunt. Numai în rândul al doilea au de scop pregătirea de slujbași și muncitori în agricultură. In realitate lucrul se întâmplă invers. Contingentul ce-l mare al elevilor îl formează tocmai elementele mai sărace, cari vor a-și forma o carieră prin acest curs, iar fiii țăranilor mai bine situați sunt în număr foarte scăzut.

Frecventarea școlilor de agricultură de către fiii țăranilor mai bine situați să lovește acum și de un nou obstacol *lipsa brațelor de muncă în gospodărie.*

Dacă muncitorimea industrială prezintă pretutindenea semnele unor curente nesănătoase, valurile acestor curente n'au cruțat nici muncitorimea agricolă. Și aici calitatea și cantitatea muncii este foarte coborită. Muncitorul agricol de astăzi este pretențios. Programul lui să reazumă în: muncă redusă și plată mare.

Cronica politică

Atacurile violente ale opoziției contra guvernului, pe care noi le-am interpretat ca făcute numai din partea celor nemulțumiti de colaborare, a împiedecat, se spune, orice putință de apropiere între partidul poporului și federație. În schimb, federația anunță apropiata ei transformare prin contopirea tuturor fracțiunilor într'un nou partid.

In felul acesta parlamentul ce vine va găsi iarăși aceași dispoziție de ceartă și scandal în rândul unei opoziții consolidată și mai mult prin transformarea ei într'un partid. In privința șefiei noului partid încă nu s'a aflat nimic. Singurul fapt precis este înlaturarea șefiei dlui Iorga.

Rămâne însă de văzut în ce fel se va face alegerea șefului.

Incercări Zadarnice

In ședința de ieri a congresului studențesc s'a petrecut un fapt unic până acum în analele vieței universitare.

Un student care din păcate a și fost delegat la congresul internațional studentesc din Bruxelles a crezut că poate să propună admiterea străinilor în societățile studențești.

Lăsând la o parte inoportunitatea acestei propuneri, care de altfel a fost respinsă cu o justificată indignare. să analizăm argumentarea specifică întrebuințată de numitul student.

Afară de rodomontadele umanitare obișnuite astăzi la orice demagog de răspântie care din cauza banalității lor nu au avut nici un efect asupra sălei, două au fost argumentele decisive: unul de ordin extern iar celalt de ordin intern sau mai bine zis pecuniar.

Argumentul de ordin extern: Ce va zice areopagul european de studențimea românească dacă nu va îmbrățișa pe indezirabilii străini?

Desigur o va cualifica drept reacționară. Cu alte cuvinte, dint'o chestie pur națională, prin urmare internă, dl student face una internațională, ca și cum d-sa e ministrul de externe sau cine știe ce mare diplomat pentru a da socoteală Consiliului-suprem de faptele studențimei.

Dar dacă chestiunea, astfel pusă, n'are nici o latură externă, în schimb are una internă, fiindcă favorizează politica unor anumite partide cari au ținut să-și trimeată reprezentanți care să asiste și la ședințele ordinare ale Congresului.

Și astfel prin dl Rally sau prin dl Lăbușcă caută o așa zisă opoziție națională să-și impuie punctul ei de vedere studențimei. Cel de-al doilea argument, învocat de dl Rally, într'o clipă de sinceritate sau mai bine de neprevăzută imprudență, a fost:

Dl Blank a dat 100,000 lei pentru organizarea congresului.

Acesta, desigur, era socotit ca argumentul decisiv, după care urma inevitabila concluzie, pe care orice om inteligent putea s'o tragă: dacă străinii nu sunt primiți nu veți mai avea sprijinul dlui Blank.

Cu alte cuvinte dacă nu realizați dorința dlui Blank, mărinimia sa nu se va mai exercita spre binele nostru.

Argumentul însă, deși aranjat să fie „decisiv", a fost primit cu protestările meritate.

Căci nu se poate admite ca studențimea care a rezistat corupției germane din timpul neutralității și a sângerat în tranșeie pentru realizarea României Mari să-și plece acum grumazul în fața finanței internaționale al cărei reprezentant, la noi, e dl Blank.

R. D.

Redați Basarabiei puterile pierdute

Acei cari cunosc Basarabia de azi, vor ști cât de decimată e înceiace privește massa populației românești. In guberniile Cherson și Podolici, și chiar și în jurul orașului Ecaterinoslav sunt părți însemnate din corpul populației românești basarabene, urmare a politicei de desnaționalizare rusești. Aceasta o știam cu toții. Prizonierii întorși zilele aceste spun însă, ceiace e și mai dureros, că între Omsk și Wladiwostok sunt sate românești de Moldoveni, și că în întreaga Siberie sunt mulți Moldoveni trăind acolo ca șefi de gări și ca telegrafiști.

Cerem, ca guvernul român să facă o propagandă întinsă prin misiunea română din Siberia răsăriteană, în interesul repatrierii acelor Moldoveni nefericiți, rupți cu forța din corpul Basarabiei, și pe acei oficianți români de tren, de cari patria mamă are o necesitate atât de mare în zilele aceste.

Cerem, ca aceste demersuri să se facă acum cu *toată energia*, și îndeosebi cât timp acele teritorii sunt sub ocupația armatei Cehoslovace și a Japoniei, căci mai târziu greutățile vor fi mai mari.

Prizonierii din Transilvania și Banat au muncit verile trecute în ogorul acelor Moldoveni, cari vorbiau cu atâta durere și dor de patria lor mamă.

In misiunea română din Siberia răsăriteană se află și Dr V. Cădere, bărbat de o *rară energie și autoritate*, care are atâtea merite pentru repatriarea prizonierilor plecați în Ianuarie din Wladiwostok.

Guvernul român este rugat a autoriza astfel de bărbați cu autoritate, cari să facă demersuri urgente pentru repatrierea Moldovenilor dintre Omsk și Wladiwostok, precum și a tuturor oficianților dela căile fierate din Siberia orientală.

Apelăm la simțimîntul de datorie al Guvernului, Maiestății Sale Regelui tuturor Românilor, să salveze, chiar cu *mari sacrificii*, pe fii înstrăinați ai Basarabiei.

Caransebeș, 9 Septemvrie 1920.

Verus.

Cronica Bucureștilor

— La Curtea de Argeș. — Vânzări și cumpărări. — Politică și bun simț. — Trivialitatea în presă. —

Ziarele au publicat un fapt interesant și caracteristic împuriilor în cari trăim: de câteva săptămâni de când s'au descoperit la Curtea de Argeș osemintele și odoarele ce aruncă o vie lumină asupra trecutului românesc, — nici un savant nu s'a învrednicit să le viziteze. Doar dl Iorga și-a făcut apariția câteva momente, pentru a declara, — el care se pronunță în toate, că de astădată nu se poate pronunța.. Și automobilul l-a luat în goană către o întrunire electorală...

In timpul acesta prin fața sicriilor de piatră, — în cari sunt îngropate nu numai moaștele sfinte ale unor strămoși, dar însăși secretele nașterei poporului românesc, — trec babele și copii făcându-și evlavios cruce. Ce face Academia? Unde ne sunt savanții? Ar fi o greșală să afirmăm că dorm, dar e un adevăr să spunem că fac multă politică și puțină știință. Și e păcat și pentru ei, și pentru țară. In această privință exemplul dlui Iorga, grăbitul vizitator dela Curtea de Argeș, este edificator. Absorbit de politică a părăsit activitatea științifică, făcând ca țara să piardă un savant pentru a câștiga un politician. Și bilanțul politicianului nu e din cele mai fericite, după ultimele manifestări în domenîul public. De altfel și dl Iorga se va convinge de acesi adevăr atunci când nu va mai fi orbit de genialitatea dlui Lupu.

***

Un caz curios, am putea zice patologic, se manifestă cu conducătorii actuali ai „Adevărului" dnii Honigman, Fagure și Blank. Iată-l: In „Monitorul Oficial" apare, conform legei, actul de vânzare al societății „Adevărului" către dl Blank, care e „ales" și șeful consiliului de administrație a societății. Bietul dl Mille este silit să se retragă pentru a-și ronțăi, ca fericit pensionar, milioanele adunate cu cinste și trudă. Dl Blank ia conducerea din biroul băncei și își afirmă prezența în politica financiară a ziarului.

Ei bine, cu tot actul oficial al vânzărei, cu toate că nu se găsește nici un om cinstit care să ia conducerea „Adevărului" ca servitor al dlui Blank, cu toate dovezile de fiecare zi ale vânzărei acestor ziare cu un trecut dubios și cu prezentul cunoscut — redactorii foilor acelora continuă să mintă, afirmând că nu sunt adevărate „svonurile" cumpărărei. Ar fi de prisos să-i trimiți la actul vânzărei din Monitorul Oficial. Cu mult mai folos ar fi o cură serioasă de duș rece după recomandația unui alienist.

Această atitudine cinică are însă o explicație de ordin comercial: „Adevărul" scade necontenit tirajul, publicul dă-du-și azi seama ce reprezintă acea foaie. Ori, ca buni comercianți cum au fost totdeauna dnii Honigman și Fagure știu că o marfă falsă poate fi câteodată salvată prin jurămintele negustorilor. Căci pentru acești domni ca și pentru dl Blank, presa a fost și va rămâne totdeauna o marfă pe care vor exploata-o până la ultimile limite de răbdare ale opiniei publice.

Dar aceste limite sunt foarte aproape și negustorii o simt...

*

Politica, — adevărata politică — e înainte de toate o chestie de bun simț. A-ți ataca adversarul cu trivialități — a căuta să i faci proces de intenții sau să dobori cu calomnii aceia ce caută să clădească — nu este a face politică ci a fi un simplu înșelător al opiniei publice.

Când însă presa să pune în slujba unei astfel de înșelări — când în loc de argumente hrănește un public însetat de adevăr, cu minciuni și trivialități — când caută ca prin insulte să înlocuiască logica pentru a da impresia adevărului — de sigur că vina e îndoită. Și această vină o recunosc cei întâi oamenii politici în serviciul căror e acea presă.

Astfel, de multe ori vorbind cu oameni politici din partidul național ardelenesc — mi-a fost dat să aud desaprobări asupra modului cum „Patria" organul oficial al partidului înțelegea să-și scoboare limbajul la acel al pamfletelor dubioase bucureștene.

De esemnea, de multe ori aceste desaprobări erau unite cu unele prostete și lecții date susnumitului ziar.

Dar cât se pare lecțiile însă n'au folosit la nimic. „Patria" a împământenit atât de bine insultele pamfletelor încât nu se mai poate lipsi de ele. De aici, de departe, din București, ele îmi par nemăsurat de mici, nemăsurat de jos, față de înălțimea la care trebuie să se menție presa ardeleană, altădată exemplu de naționalizm, cinste ori corectitudine profesională.

Ceeace întrece însă limita este ironia cu care privește „Patria" încercările de unire și înțelegere între românii din Regat și cei din Ardeal.

Ura care o revarsă asupra „Infrățirei" este ceva mai mult decât o politică mult coborîtă prin trivialități și insulte, — este ura pentru toate asăzămintele românești, — ura care numai prezența dlui Lupu îi poate da adevărata semnificație...

Nu știm ce zic azi conducătorii Partidului Național:

Dacă însă aprobă acest fel de a vedea, acum când din toate părțile ne pândesc dușmanii, — cu siguranță că vor rămâne mai izolați, mai streini de inima acestui neam, — de cât sunt azi.

St. M.

In aceste împrejurări chestiunea muncitorilor agricoli este foarte gravă.

Țăranul mai bine situat, astăzi mai mult decât ori și când, este avizat la ajutorul alor săi, căci pe lângă muncă cu plată nu știu dacă măcar mai parte spera vr'un beneficiu din exploatarea sa:

Iată deci un nou obstacol, care va împiedeca pe viitor și mai mult pregătirea profesională a fiilor de țărani la școlile speciale de agricultură și prin aceasta și înflorirea gospodăriei țărănești la nivelul venit de nevoile vremii.

Cu toate acestea însă la școli de specialitate nu renunță.

Deci se impune întrebarea: care este *timpul de școală mai corespunzător* pentru pregătirea profesională a țăranului în împrejurările atât de grele ale zilelor de astăzi.

Inainte de a da răspuns la această întrebare să fixăm exigențele legate de această școală.

Mai întâiu ea va trebui să fie o continuare a învățământului primar rural, ca să fie o legătură organică în procesul de instrucție al fiilor de țărani. Se va ține seama și de etatea elevilor, ca ei să poată săvârși înșiși o mulțime de lucrări a căror îndeplinire formează programul de instrucție al școalei, deci trebuie să fie ajuns barem anul al 12-lea al etății.

Școala să fie în stat și frecvența cursurilor să aibă caracterul obligativității.

Cu deosebire chestiunea obligativității va avea rezultate foarte bune, căci va aduce cu sine frecventarea școlii de către toți fiii sătenilor și astfel pregătirea profesională se va face pe o scară întinsă.

Durata obligativității să fie de trei ani, eventual și mai mult.

Toamna și primăvara învățământul să fie numai practic, iar partea teoretică se va preda iarna. In partea generală învățământul va fi acelaș, cât privește partea practică va avea să se acomodeze indeletnicirilor locale înarmând pe viitorul gospodar cu toate cunoștințele practice, de care are nevoie la întocmirea și aranjarea gospodăriei sale potrivit stărilor locale de climat, sol, comunicație etc.

Inteleg, prin aceasta că unde se rentează cultura zarzavaturilor, pomăritul, viticultura toată atenția se va da în primul rînd acestor indeletniciri.

Acest tip de școală numită *„școală de repetiție economică"* sau mai bine zis *„școală agricolă poporală"* a fost organizată în Transilvania, Bănat și părțile ungurene deodată cu învățământul primar formând partea întregitoare a acestuia și dând rezultate foarte bune.

In învățământul primar al școlilor noastre românești — deși foarte util, acest învățământ nu s'a putut încetățeni.

Cauza a fost otrava șovinismului maghiar, ce se căuta a se picura prin învățământul acestei școli în sufletul fiilor poporului român.

Limba de propunere era maghiară.

Era deci firească răceala școli române față de acest învățământ, întru ât ea nu putea renunța la ființa ei națională.

Astăzi însă când pericolul desnaționalizării a trecut în domeniul istoriei, cred că acest tip de școală poate avea un viitor frumos în pregătirea profesională a țăranului nostru și astfel merită toată solicitudinea noastră întrucât ne oferă drumul cel mai scurt și mai sigur pentru ajungerea scopului, ce urmărim.

Un început lăudabil s'a făcut prin pregătirea învățătorilor cari au frecventat cursurile de agricultură generală dela academia de agricultură din Cluj cari, spre a corespunde frumoasei și măreței lor chemări, vor trebui să mai frecventeze și cursuri de specializare.

Ei vor lua deocamdată conducerea școlilor deja înființate rămânând ca lucrarea de organizare — care e încă la început — să se continue.

Intrucât acest tip de școală, pe lângă învățământul teoretic, mai reclamă și o fermă model cu un teritor în estensiune dela 5—30 jugh. cadastrale, e de o necesitate imperioasă ca odată cu înfăptuirea reformei agrare să se dea o deosebită atențiune și chestiunei acesteia.

Să nu se neglige organizarea acestor *mici ferme* indispensabile pentru propășirea cultural-economică a țărănimei, căci s'ar comite cel mai mare păcat tocmai față de aceia, pe cari voim să-i ajutăm.

Numai printr'o lucrare cumpănită, ordonată, făcută cu prevedere și însoțită de razele învățăturii propagată prin școală, vom putea ridica pătura țărănească spre a și îndeplini rolul ei măreț de cel mai împortant factor în viața economiei naționale a acestui stat.

I. Oțoiu,
profesor agronom.

INFORMAȚII

Dela 1 Octomvrie 1920 intră în vigoare decretul de unificare a învățământului liceal.

Cursul inferior va fi la fel cu cel din regat. Cel superior tot așa, cu excepția excluderii studiului limbei eline.

*

Examenele particulare la liceul „Regele Ferdinand" din Turda vor avea loc între 17—19 Septemvrie. Bacalaureatele vor fi date numai la Blaj între 20—22 Septemvrie.

*

Astă seară va avea loc în sala prefecturei o serbare studențească cu concursul dnei Roman și al dlui Marcu, dela Opera Română, și al mai multor artiști dela Teatrul Național.

*

Călătorii sosiți cu Simplonul au adus știrea că mișcarea muncitorilor dela căile ferate italiene a fost continuată de acei din Jugo-Slavia.

Liniile ferate din Jugo-Slavia au fost aruncate în aer pe o distanță întinsă, din care cauză Simplonul a trebuit să facă un mare înconjur în drumul său spre București.

*

Citim în *Dacia:* Dintr'o sursă guvernamentală avem știrea că d. gen. Averescu a primit eri o telegramă din partea d-lui Take Ionescu, prin care acesta, în urma întrevederilor avute cu reprezentanții statelor aliate, recomandă guvernului român să întreție legături cu guvernul sovietic în vederea încheierii păcii româno-ruse.

Ar urma ca tratativele să decurgă în același timp cu cele angajate între bolșevici și delegații Poloniei.

Intru cât n'am avut încă o confirmare oficială a acestei știri o dăm sub rezervă.

*

Dl Grigore N. Filipescu a fost ales deputat în cercul Sighetul-Marmației.

*

Dl Edgar Mavrocordat fost reprezentat al României la Viena va fi numit ministru la Tokio.

La congresul Uniunei poștale universale, se va face propunerea ca taxa scrisorilor pentru străinătate să fie de 40 centime. Deosebit de aceasta, congresul va discuta și desigur va adopta înființarea cercului poștal internațional.

*

Comentând textul discursului Dlui Beneș dat de un ziar bucureștean, „Viitorul" scrie:

Credem că guvernul este dator să lămurească țării stadiul în care se află înțelegerea politică și economică dintre noi și statul vecin căci diplomația secretă într'o chestiune de o atât de vitală importanță pentru țara noastră nu poate fi îngăduită.

*

Legațiunea Italiei comunică următoarele:

O întârziere a trenului Simplon care s'a produs Sâmbăta trecută a dat din nou naștere la svonuri fantastice privitor la greva generală și revoluție în Italia. Ar fi de dorit că înainte de a pune în circulație asemenea știri alarmante pe contul unei țări, să se ia informațiuni exacte. De multe ori s'a atribuit suspendarea trenului Simplon unor desordine în Italia când de fapt era vorba de cauze complect diferite survenite în Iugo-Slavia și în Franța, inundații în Banat, etc. Acuma se petrece același lucru. Întârzierea trenului e datorită unor stricăciuni ale liniei, sau altor cauze din Iugo-Slavia care au obligat trenul a face un ocol considerabil între Agram și Vincovitch. Situația în Italia e perfect normală.

Lockoutul metalurgiștilor continuă în cea mai mare liniște.

*

Asociația Culturală bănățeană a deschis în Caransebeș o librărie și o papetărie nouă.

*

Abecedarul și *citirile* dlui Iuliu Vinciu, obținând sub No. 58.227 aprobarea ministerială, conform clauzei din regulamentul manualelor aprobate, publicat în Buletinul oficial No. 1, pot fi întrebuințate în școli.

Descoperirile archeologice din Sălaj

Intre locurile ascunse în adâncul pădurilor contelui Károly László, unde nu putea pătrunde nimeni pe vremea stăpânirei maghiare din cauză că erau păzite, se găsesc urmele unei vechi cetăți romane.

Cetatea este zidită adânc în pământ pe o lungime 200-300 metri și are o înălțime de 30 m. Forma sa este rotundă în partea de nord și alungită în partea sudică. In părți și la vârf este curbă și are o grosime de 5—10 m. Aproape peste tot zidăria este acoperită cu vegetații.

Cam pe la mijlocul vârfului se găsește o prăpastie unde se văd urmele unui turn, așa cum se obișnuia a se face la cetățile romane. Ruinele turnului se văd și astăzi la o adâncime de 10 m. Turnul este zidit din piatră naturală în dimensiuni foarte mari. Forma generală este mai mult rotundă. Turnul este clădit pe fundamentul cetății care este zidită adânc în pământ și acoperită cu o pătură groasă de pământ.

Intrarea în cetate pare a fi fost în partea dinspre apus, ceva mai jos de izvorul ce țâșnește de sub cetate.

Din interiorul cetății mai multe tuneluri, dintre cari unul cunoscut leagă Dergida Mică și Moigradul de cetate; altul care trece pe sub biserica calvină din vârful dealului din Tașnad.

Pentru a putea pătrunde în cetate, vor trebui să se facă săpături în partea de apus la vre-o 15—20 m. de izvor. Poate că se va găsi vechea poartă de intrare a cetății.

In ruinele cetății locuesc astăzi vre-o 10—12 familii, ai căror strămoși erau coloniști în adâncul tainic al pădurilor. Locuitorii lor de acum povestesc o mulțime de legende, cari au toate farmecul poveștilor din bătrâni și sunt pline de aceea imaginație populară care bănuește pretutindeni comori fantastice.

Ruinele fiind interesante pentru trecutul nostru istoric, este de datoria cunoscătorilor a le cerceta.

I. C.

O atitudine greșită

Congresul studențesc ni-a dat prilejul să facem și unele constatări triste. Ne oprim deocamdată să înregistrăm atitudinea pe care a înțeles s'o adopte comitetul organizator și însuși președintele congresului dl Pușcariu față de ziarul nostru.

Noi făcându-ne datoria de a arăta unele nemulțumiri produse între studenți din cauza felului în care au fost primiți și găzduiți, am acuzat — se înțelege — activitatea comitetului organizator.

Alături de aceasta am adăugat însă că tocmai aceste greșeli *„inerente începutului de administrație trebuie să constitue pentru studenți, conducătorii de mâine, un stimulent pentru muncă spre a le îndrepta în viitor".*

Din toată această atitudine, ca și din faptul că, necruțând sacrificii. am ținut să apărem în zi de sărbătoare pentru a saluta congresul, rezultă în mod neîndoios că noi dela început am înțeles a fi de folos studențimei.

Pentru motive care ar putea fi și de o natură independentă de preocupările studențești, unii din membri organizatori și chiar președintele, s'au năpustit asupra noastră pentru a-și scuza greșelile comise.

Astfel, afirmând că și-au făcut complect datoria pentru primirea congresiștelor, aită că sunt în aceleș timp *și parte* și totuși își iau rolul de judecători, condamnând de inexacte afirmațiile noastre.

Apoi îndemnați desiguri de interese ce nu ne privesc, au ținut să atenueze condițiunile în care s'a trimis dlui Iorga o telegramă, negând că s'ar fi făcut sforțări pentru aceasta și desavund, se înțelege. afirmația noastră.

Cum se explica însă că aceeași afirmație au făcut-o în două ziare locale, după cum s'a vede mai jos, și totuși d. președinte Pușcariu, ne desminte nu mai pe noi?

Iată în adevăr ce spun și ziarele „România" și „Patria".

„România":

„După lungi și agitate discuțiuni, în urma unei propuneri s'a isbutit a se trimite următoarea telegramă și dlui Iorga în calitate de Președinte a Ligei Culturale"

„Patria":

„Deși încă înainte de deschiderea congresului se făcuse telegremă dlui N. Iorga, care trebuia cetită odată cu celelalte telegrama s'a rătăcit."

„In urma protestărilor energice ale întregei studențimi și în mijlocul ovațiunilor entuziaste deși dl Goga părăsise scena nerăbdător, s'a cetit și telegrama adresată dlui N. Iorga:"

Dar iată ce mai afirmă și studentul care a relevat confuzia ce s'a provocat cu trimiterea telegramei :

„Tot dsa întreabă dacă biroul Congresului nu crede că ar fi necesar ca să se explice confuzia care a domnit când i-s'a cerut să se citească telegrama deși ea era deja redactată cu o seară mai înainte, aprobată de delegații centrelor și depusă pe masa președintelui Patria.")

Ori nici noi n'am afirmat mai mult, decât că telegrama dlui Iorga, ticluită decuseară, numai în urma discuțiilor agitate s'a putut trimite.

Așadar, putem pune întrebarea cine a afirmat un neadevăr atunci? Și cum răspunsul îl da dovezile de mai sus, care este situația dlui Pușcariu? O constatare deci, din cele triste.

Alianța militară defensivă între Franța și Belgia

Reproducem după „Le Matin" articolul dlui Stephane Lauzanne, cunoscutul ziarist francez, care în epoca neutralității noastre a ținut o serie de conferințe la Iași, București etc. asupră victoriei dela Marna.

Alianța franco-belgiană s'a făcut. Tratatul poartă semnaturile definitive ale mareșalului Foch și a generalului Buat pentru Franța iar pentru Belgia a generalului Maglisse.

Alte semnături nu va purta. Pentru a deveni efectiv, e de ajuns ca cele două guverne să schimbe scrisori prin care vor arătă că ratifică tratatul.

Tratatul stipulează în termeni propri că în caz de agresiune nejustificată, cele două țări își vor da un ajutor militar întreg și crează în caz de atac un front militar unic.

„Franța și noi, declară ministrul de răsboi belgian, suntem acum pe Rin și putem fi atacați mâne. De aceea trebuie să ne apărăm împreună.

Astfel sovăitorii au fost convinși. Belgia întreagă va fi unanimă în salutarea acestui acord. Ea vede bucuroasă, nu numai o garanție contra răsboaielor viitoare, dar și făgăduințele altor alianțe cu Franța.

Așa vorbește dl Ianson ministrul de răsboi al Belgiei. Dl Delacroix, președintele belgian pleacă la Paris pentru a avea o intrevedere cu dl Millerand.

Un ziar anunță că cei doi miniștri se vor înțelege asupra politicei comune ce trebuie dusă la întrevederea dela Aix-les-Bains. Nu-s tocmai adevărate cele spuse de ziare. Dl Delacroix va pleca la Paris pentruca în clipa când răsare soarele alianței militare franco-belgiene, să se împrăștie norii chestiunei poloneze. Nu dl Delacroix a creiat acești nori. Autorii lor sunt d-nii Jaspar, atins de „Lloydgeorgism", dl Poulet contaminat de flamingantism și dl Vandervelde lovit de paralizie socialistă. Dl Jaspar voia să discute cu Krassin, dl Poulet să placă flamingaților, iar Vandervelde credea în victoriile bolșevicilor.

Toți aceștia s'au compromis ca diplomați și vor fi debarcați din cabinet. Dar trecutul nu mai interesează. Dl Millerand va convinge pe dl Delacroix care e deja convertit.

Înțelegerea între ei e sigură.

Intre Belgia și Franța nu e deajuns un front militar, unic, ci și unul politic unic, și în curând un front economic unic.

Declarațiile d-lui Stere

Dl. C. Stere trecând pela Iași a făcut unele comunicări într'adevăr senzaționale, în ce privește chestiunea externă.

Astfel dl Stere a afirmat că mareșalui Joffre a avut misiunea din partea guvernului francez de a ne propune să intrăm în acțiune alăturea de Polonia.

Această înțelegere era să se facă — (și în timpul acela s'au și anunțat marile manevre în Moldova) — dacă în Anglia nu s'ar fi produs următorul fapt:

Organizațiile muncitorești din Anglia, aflând că se prepară un nou răsboi, au comunicat guvernului prin dl William Roberts — conducătorul acestor mari asociațiuni — că se va declara greva generală în toată Anglia și că întreaga muncitorime nu va participa la un alt răsboi.

Deacemenea dl William Roberts a înștiințat guvernul francez că, în caz de răsboi, Franța va fi blocată.

A urmat o înțelegere între Franța și Anglia, care a avut ca urmare că guvernul francez a telegrafiat mareșalului Joffre la București să nu mai trateze acordul pentru care a fost împuternicit.

Revista Presei

Semnificația alegerilor parțiale din Ardeal.

Din *Avântul*:

Ardealul a mai vorbit în alegerile generale și a spus răspicat tuturur agitatorilor din disperare, că temeliile noii Românii nu se pot pune după altă rânduială decât aceia care a mai fost. Evoluția istorică, în tendințele ei generale, s'a vădit limpede în voturile ardelenilor cari, cu toate greutățile, n'au voit să asculte la buciumele revoluțiilor silite.

Totuși, după ultima sesiune parlamentară, când au eșit la iveală atâtea lipsuri ale parlamentarismului, se putea bănui ca măcar în alegerile parțiale ardelenii cei frământați de atâtea interese și mentalități contradictorii să arunce votul lor în balanța doctorului Lupu! . .

Guvernul a biruit pretutindeni. Balotagiile se desemnează în favoarea sa.

Faptul e semnificativ.

Nu putem ascunde că actualul guvern a comis destule greșeli în scurta sa guvernare de până acum; că banca ministerială are câteva figuri disperate și umilitoare; că probleme mari au fost luate în desbatere cu o ușurință vinovată. Guvernul generalului reprezintă totuși spiritul de ordine și de echilibru, cât a mai rămas în această țară exasperată de atâți exasperați.

Ardealul are aceiași convingere. El a dat un vot de încredere guvernului, acestui guvern care încă n'a înfăptuit nici una din reformele atât de necesare Ardealului. Această încredere e o indicație limpede pentru doctorul roșu și pentru generalul miraculos.

*

Țărăniștii

Din Epoca: In situația falsă în care se află în momentul de față, organizația țărănistă nu-și poate asigura viitorul. Ea se află azi la o răscruce. Un drum duce spre burghezia rurală altul spre socialismul agrar.

Unul din fruntașii cei mai autorizați ai acestei grupări, șeful ei, dl Mihalache, într'un discurs ținut la Cameră și a mărturisit punctul de vedere conservator. Din acest punct de privire interesele partidului țărănist îl silesc la o apropiere și cu timpul la o fuziune cu partidul poporului.

Iar în cazul când o asemenea apropiere, din diferite cauze, nu s'ar putea înfăptui, evoluția spre socialism este singurul drum care rămâne organizației țărăniște spre a putea dăinui ca atare.

Dela Universitate

Astăzi la ora 10 a. m. d-l Sextil Puscariu, care a condus în calitate de Rector, Universitatea din Cluj, din ziua transformărei ei în Universitate românească și până azi, a predat aceasta înaltă funcțiune d-lui profesor V. Dimitru, noul rector.

La această solemnitate au luat parte și d-nii profesori universitari N. Bănescu și Drăgan.

Ultima oră telegrafică

Situaţia internaţională

Faptul cel mai important e întâlnirea dintre Millerand şi Giolitti la Aix-les-Bains.

Intâinirea a fost cordială şi chestiunile discutate sunt aplicarea tratatului din Versailles, pacea cu sovietele şi relaţiile comerciale dintre Franţa şi Italia. In privinţa păcei cu Sovietele, ea nu se poate face din cauza că regimul sovietic nu prezintă seriozitate şi nici garanţii morale.

Afară de acestea, viaţa economică din Rusia e cu totul stinsă, aşa că bolşevicii nu pot face faţă schimbului de mărfuri, ceeace face imposibilă reluarea relaţiilor comerciale.

In privinţa neînţelegerilor dintre Franţa şi Italia ele sunt pe cale de aplanare.

TELEGRAME

Revoluţie în Jugo-Slavia.

San Paolo 13 Septembrie

Din Zagreb se anunţă că a isbucnit revoluţia ţărănească. Mişcarea pare a avea un caracter separatist. Croaţia ar vrea să se despartă de Serbia.

Negocierile Ruso-Finlandeze.

Stockholm 13 Septembrie

O telegramă din Dorpatt anunţă că conferinţa de pace dintre Rusia şi Finlanda a ajuns la un acord statisfăcător pentru interesele ambelor ţări.

Muncitorimea italiană contra bolşevismului

Milano, 13 Septemvrie

In şedinţa organizaţiunilor muncitoreşti, secretarul sindicatului general muncitoresc s'a declarat în contra oricarei dictaturei a proletariatului şi contra tendinţelor bolşevici, adaugând că conducerea partidului ar fi de părerea sa, şi este convinsă că dictatura proletariatului ar fi imposibila în acest sens. Ordinea de zi propusă a fost primită cu o majoritate de 185.000 voturi, pe când ordinea de zi propusă de conducerea partidului a fost respinsă. Dealtfel, după cum relatează ziarele italiene, predomină o tendinţă moderată printre organizaţiunile muncitoreşti.

Manifestaţia dela Viena pentru alipirea Ungariei vestice

Viena, 13 Sept.

In faţa primăriei din Viena a avut loc o manifestaţie de masse numeroase ale publicului vienez care cerea alipirea Ungariei-germane vestice la Austria. La această manifestaţie au luat parte toate partidele şi au exprimat cererea imediatei alipiri, accentuiând, că tratatul de pace dă dreptul Austriei la alipirea Ungariei vestice care se va şi înfaptui, împotriva maşinaţiunilor habsburgice.

Retragerea guvernului cehoslovac.

Praga, 13. Sept.

După ziarul „Narodni Listy" în ultima şedinţă a consiliului de miniştrii s-ar fi hotărât retragerea cabinetului. — Cauza este situaţia netemeinică a guvernului în coaliţie.

Intrevedere între Giolitti şi Take Ionescu

San Paolo, *13 Septemvrie.*

Din Aix-les-Bains se anunţă că dl Tache Ionescu ministru de externe al României, va avea o importantă convorbire cu Giolitti, primul ministru italian.

Agitaţiunile metalurgiştilor italieni

San-Paolo, *13 Septembrie.*

Agitaţiunile metalurgiştilor italieni cari se agravaseră în ultimile zile, au intrat într'o fază nouă. Se vorbeşte de o acţiune moderată între lucrători. Desfăşurarea acestei acţiuni a fost stabilită de Confederaţia generală a muncei şi de partidul socialist.

Situaţiunea Ungariei

Roma, *13 Septemvrie.*

Ziarul „Villag" din Budapesta publică un articol lung asupra relaţiunilor Ungariei cu Franţa şi România. Politica care urmăreşte constituirea unei înţelegeri împotriva Ungariei este absurdă. Guvernul francez ar prefera să vadă constituindu-se o înţelegere între toate statele cari au moştenit.

Austro-Ungaria împreună cu Ungaria. Este un eveniment fericit pentru Ungaria faptul că ea începe a fi din nou socotită în calculele diplomaţiei şi politicei franceze. Dar contele Teleky nu trebue să-şi facă iluzii asupra relaţiilor cu Franţa şi Anglia cari au o mai mică importanţă decât nişte relaţiuni bune cu unul din vecini. Este absurd a se crede că România va consimţi să facă sacrificii în favoarea Ungariei de dragul Franţei. Ar fi mai curând de dorit ca România să înţeleagă că o bună înţelegere cu Ungaria ar apropia-o de Europa Centrală şi-ar fi nespus de folositoare pentru ea din punct de vedere economic. Acordul Ungariei cu cel mai puternic dintre vecinii săi ar fi pentru ea începutul unei noi vieţi.

Contele Czernin şi politica externă a Germaniei.

Roma, 13 Septemvrie.

Revista germană „Grenzbote" publică un articol al contelui Czernin asupra viitoarei politici germane.

Dacă situaţiunea actuală ar continua, Europa nu va putea avea pace şi va merge la ruină. După cum o demonstrează Keynes în faimoasa sa lucrare, timpul alerga pentru Franţa în vremea războiului, acum el aleargă pentru Germania. Dacă Germania va şti să dovedească că ea doreşte reconstituirea unei Europe pacifice, ea va primi ajutorul moral din toate părţile lumei.

Asifel Antanta va trebui să înţeleagă că fără Germania nu va putea opri înaintarea bolşevismului. In ziua când Antanta va înţelege acest lucru revizuirea tratatului dela Versailles se va impune fatalmente.

Intrevederea între dnii Giolitti şi Millerand

Lyon, 13 Sept.

Presa subliniază faptul că convorbirile de Duminecă între Millerand şi Giolitti au fost foarte cordiale şi pline de încredere. Acordul între Anglia, Franţa şi Italia este indispensabil pentru menţinerea păcii în lume. Tratatele trebuesc aplicate cu moderaţiune de către învingători şi cu lealitate de către învinşi. Nimeni nu se gândeşte să recunoască guvernul sovietelor. Rezultatele reluării relaţiunilor comerciale între Italia şi Rusia bolşevică sunt clare: patru sute de mii de tone de grâu de calitate proastă au fost livrate. Singurul articol pe care Rusia Sovietică poate să-l exporteze este propaganda, declară dl Millerand reprezentanţilor presei.

Guvernele francez şi italian au şi unul şi altul voinţa de unire a celor două ţări, mai cu seamă în ceace priveşte relaţiunile economice. In sfârşit Conferinţa dela Geneva, despre care se vorbea la Spa, nu va putea avea loc înainte de conferinţa financiară dela Bruxelles, care se va ţine la 24 Septemvrie. Belgia şi Franţa şi-au manifestat interesul pe care l'ar avea văzând că Comisiunea de reparaţii şi-ar relua rolul său pentru studierea acestor chestiuni. Apoi guvernele vor vedea ceace au de făcut. Giolitti n'a opus nici o obiecţiune acestui fel de a vedea.

Aderiuni la partidul Liberal

Din Alba-Iulia s'a trimes următoarea telegramă dlui I. C. Bratianu şeful partidului naţional liberal:

Domnului I. C. Bratianu

Bucureşti

Cu ocaziunea constituirei comitetului provizoriu de organizare a partidului naţional liberal în judeţul Alba inferioară, ca membri devotaţi ai partidului, vă rugăm, să primiţi asigurarea devotamentului şi nemărginitei noastre încrederi, cu care suntem şi vom rămâne către iubitul şi preademnul nostru şef.

Protopop Ioan Teculescu, dr Camil Velican avocat, dr I. Colbazi avocat, fost notar public, preotul Florian Rusan, Dr med. Dominic Medrea, protopop Ioan, Maior, Dr Ioan Maior avocat, Dr Gheorge David avocat, preot Iuliu Suciu, Dr med. Ştefan Banffy. L. Stoica, Cornel Muntean proprietar, Aurel Medrea comerciant

Ultime informaţii

Ziarele maghiare comentează apropiata reluarea raporturilor diplomatice cu România.

Contele Teleky, preşedintele consiliului de miniştri ungar, a acordat un interview ziarului „Magyarország" arătând că reluarea raporturilor este o consolidare paşnică a politicei externe maghiare.

*

La Galaţi s'a descoperit o mare contrabanda de ruble. Suma a fost confiscată.

*

„Adevărul" recunoaşte că s'a vândut dlui Aristide Blank şi nu băncii Marmorosch, Blank şi comp.

*

Monitorul oficial sârbesc publică decizia ministeriului de finanţe prin care se autorizâ exportul de mărfuri în România depunându-se o garanţie în lei.

*

Oraşul Scutari a fost declarat contaminat de ciumă. Intrarea călătorilor şi mărfurilor se va face numai prin portul Constanţa.

*

Primăria Capitalei a trimes o telegramă mareşalului Joffre prin care îi aduce la cunoştinţă că pieţei din faţa parcului Carol i s'a dat numele de piaţa Joffre ca omagiu.

*

„Indreptarea" desminte ştirea că regele nu mai voeste să lucreze cu d. Tăslăuanu, deasemenea şi ancheta în ministerul de industrie de sub conducerea acestuia.

*

La congresul internaţional postal care se va ţine la Madrid în luna Octomvrie, România va fi reprezentată prin d. Marinescu, subdirectorul general al Poştei.

*

M. S. Regina a plecat cu automobilul dela Sinaia pentru a vizita mormintele voivozilor descoperite la Argeş.

*

Planurile reclădirei Mărăşeştilor sunt gata. Pe locul satului se va construi un oraş modern. Guvernul a aprobat creditele necesare atât pentru oraş cât şi pentru mausoleu. Lucrările vor începe în curând.

*

Ziarul „Indreptarea" publică proectele de reformă a învăţământului cari se găsesc în studiu la Ministerul Instrucţiunei. Ele se ocupă cu unificarea salariilor cursurile de adulţi, reorganizarea învăţământului normal, secundar şi universitar.

Proectele vor fi desbătute în faţa ministrului d. Negulescu luând parte şi cei patru secretari generali dnii Haneş, Prie, Mandicewski şi Ciobanu.

*

Ministerul de Război a hotărât ca examenele de maior să se ţină la Corpurile de armată.

Ministerul de Finanţe a hotărât ca peste câteva zile să înceapă triarea coroanelor declarate suspecte. Se vor opri numai acelea cari nu vor avea vizibilă stampila *„România" timbru special.*

*

Banda neagră care comite asaşinate asupra şoferilor, a făcut o nouă lovitură omorând pe şoferul Paul Iordănescu şi pe ajutorul său Ion Demetrescu aruncându-le cadavrele în groapa Horia. (Ilfov) Nici un şofeur din Bucureşti nu mai face angajament pentru a merge în provincie de teama bandei asasine, care-i angajează pentru a-i ucide în drum.

*

Dl Tzigara-Samurcaş a fost încărcinat cu studiul muzeelor de artă din Ardeal.

*

La şedinţa comitetului executiv al partidului poporului s'a hotărât reorganizarea şi începerea propangandei active în ţară. Comitetul protestează că deciziunile sale nu sunt ţinute seamă şi a hotărât o nouă întrunire.

*

Ministrul de Finanţe a trimis noi instrucţiuni cu privire la schimbul rublelor. El se va efectua între 28 Septemvrie şi 8. Oct.

*

Se anunţă din Londra că Lloyd George a refuzat categoric să primească pe ex-regele Constantin al Greciei care îi solicitase o audienţă.

Llyod George nu si-a motivat refuzul.

*

Dl dr. Gheorghian, primarul capitalei a învinuit guvernul că prin neglijenţă scumpeşte viaţa. Guvernul îi va sili să demisioneze, numind la primărie un membru al partidului poporului.

*

Episcopii Majlath, Nagy, Iosef, şi cei din Oradea-Mare şi Cenad au refuzat depunerea jurământului, invocând clauzele tratatului de pace prin care se spune că statul n'are voie să se amestece în chestiunile bisericeşti.

*

Delegaţia socialistă română la Moscova continuă a fi reţinută la Viena.

*

Dimineaţa" scrie că guvernul permite muşamalizarea afacerei depozitelor dela Constanţa.

*

Dl E. Mavrocordat a fost numit ministru al ţării la Tokio, secretar de legaţie a fost numit dl Baron Fay, deputat din Ardeal.

*

Din Copenhaga se anunţă că la Petrograd au avut loc mari turburări. Comisarii poporului au fost ucişi şi aruncaţi în Neva.

*

Armata constructiva a reparat un mare număr de şosele şi a refăcut regiunile inundate.

Viața economică, industrială, comercială, financiara

Congresul Național Studențesc

– Ziua III-a Ședința de după amiază — Aspectul sălei

Problema la ordinea zile este *chestiunea naționalităților* în uniunea studenților.

Tocea presidențială e reprezentată prin dl Ilie Vasiliu. Adunarea întreagă dă semne de neliniște. Totul are aspectul unui tânăr parlament. Cei ce sunt de aceeaș părere s'au grupat în diferitele părți ale sălei. Avem o dreaptă și o stângă, precum și obișnuitele loje pasive. Loja Ministerului de culte e ocupată de grupul studenților de știință din București.

Inainte de-a declara deschisă ședința, frazele mai des întrebuințate sunt: *Pot străinii întra în cadrele studențești? Care va fi atitudinea lor odată primiți în societăți naționale? Cum vom fi priviți de străinătate?*

La începutul ședinței, când vorbește președintele societăților din Bucovina, e liniște. Cei-ce întrerup sunt apostrofați de președinte. „Nu admit sub nici un motiv întreruperi".

Din loja artiștilor li-se spune celor-ce întrerup; „Taci urîtule!"

Pentru cei cu întreruperi mai curioase se aude: „Bată-te norocul să te bată."

Discursul dlui Codreanu dă loc la aplauze furtunoase atunci când vorbește de eroi și amintește de rege. Tot timpul acesta, scena, ocupată de întreg biuroul e des vizitată de diferiți congresiști, care gesticulează și vorbesc aprins președintelui. Cei trei oratori cari mai vorbesc sunt des întrerupți de grupul din stânga din fundul sălei; format din bucovineni și cuziști. Se agită din când în când niște chipuri roșii și albastre puse în vârful bastonului.

După o înțelegere mai pașnică se pun la vot 2 moțiuni care dau loc la manifestații aprinse. Fiecare trebue să vină să se înscrie pe una din cele 2 liste. In sală începe o adevărată propagandă electorală. Fiecare e un bun orator. Intr'o parte a sălei un grup de studente discută aprins cu dl Constantin Ion.

La biuroul de votare e un vacarm neîntrerupt.

Când, după 2 ore, se află rezultatul, stânga se agită și nimic nu se mai poate înțelege. Diferiți oratori caută să demonstreze că alegerea nu poate fi valabilă.

Președintele avizând că nu se poate ajunge la un rezultat hotărât anunța deschiderea sedinței la ora 8.

Ședința

Ședința se deschide la orele 3 p. m. sub președinția dlui Ilie Vasiliu președintele centrului Iași care atrage atenția congresiștilor că nu se admite nici o întrerupere și că nimeni nu poate vorbi dacă nu a cerut cuvântul.

Dl Vlaicu spune, că chestiunea naționalităților care se discută cu atâta înflăcărare, constituie pentru studențime una dintre cele mai importante chestiuni și de aceea dsa apelează la adunare să se dea acestei chestiuni atenția cuvenită. Continuând zice ca nu e la mijloc nici o răzbunare contra minorităților dar trebuie să se știe că aceste minorități sunt minorități și că noi suntem stăpâni în țara aceasta. Termină spunând că Bucovinenii nu pot admite nici o conlucrare cu străinii pentru ca prin aceasta ar însemna să se condamne singuri la moarte.

Dl Zelea Codreanu desvoltă cuvântarea dsale în termeni bine simțiți, cari au avut ca efect faptul că ideia de a nu se primi străini în centrele studențești și-a căștigat noui adepți în adunare.

Intre altele Dl Codreanu zice: noi apărăm o chestiune dreaptă, iar cei pe care aveți să-i aduceți în mijlocul studențimei, nu-i leagă nimic de pământul acesta. Dl Codreanu citește o moțiune prin care se spune că nu pot intra în societate decât studenții creștini.

Dl *Vichente Ardeleanu*, spune că s'au propus 2 moțiuni pentru a fi supuse la vot: 1 moțiunea dlui Codreanu prin care nu se primesc decât studenți creștini și 2) moțiunea studenților în medicină prin care se cere o amânare a acestei discuții pe un an Inainte de a se cunoaște numărul voturilor s'a admis ca acea moțiune să fie primită, care va întruni majoritatea plus unu din numărul votanților se procedează la votare care are loc în cea mai perfectă liniște.

Moțiunea Dlui Codreanu întrunește cele mai multe voturi adică 225 dar pentrucă n'a întrunit majoritatea absolută nu poate fi primită.

In urmă Dl Demetrescu Romulus propune că în centrele studențești să nu fie primiți decât Români născuți din părinți români, urmând ca în Uniunea națională a studenților să fie primite și societățile studențești ale minorităților, fără ca reprezentanții acestor societăți să poată face parte din comitetul uniunei.

Cele propuse de Dl Demetrescu au fost îndelung aclamate după care ședința s'a închis la orele 8.

Ziua IV-a.
Ședința de dimineață.

Din lipsa de spațiu nu putem face expunerea completă a ședinței de azi dimineața.

In rezumat putem spune că continuându-se discuția în chestiunea nationalităților s'a votat următoarea moțiune la care s'a adaugat un amendament care privește societățile centrelor Iași și Cernăuți.

Moțiunea este astfel redactată:

a) Fac parte din societățile studențești, Studenții de naționalitate română conform cu statutul centrelor: studențești din Iași și București redactat în 1909.

b) In privința studenților de naționalitate străină, fiecare societate are deplină libertate de a hotărî, ținând socoteală de împrejurările, prevăzute într'un regulament aprobat de adunarea generală a societății.

c) In comitetul societăților studențești nu pot fi membri decât studenții care intră în categoria aliniatului a.

Amendamentul adaugă că străinii nu pot lua parte în societățile studențești din Iași și Cernăuți.

Demaseați speculatorii

Toate măsurile luate de autorități pentru înfrânarea speculei vor rămâne literă moartă, dacă însuși publicul interesat nu va veghia, ca să fie respectate.

Față cu toți negustorii și vânzătorii, cari nu respectă prețurile maximale, precum și față cu toți, cari cer un preț mai mare decât prețul în coroane dinainte de schimb, socotit pe 1:3·50, cereți numai decât intervenția autorităților.

Tot astfel cereți pedepsirea și a cumpărătorilor, despre cari veți afla, că oferă prețuri nepermise.

Pentru ca speculatorii să nu aibă ușiță de scăpare, este bine să vă îngrijiți. ca să puteți dovedi cu martori. In prăvălii totdeauna veți găsi pe cineva la îndemână; iar la piață e mai recomandabil să cereți intervenția unui polițist.

Faceți declarațiile verbal; dar mai bine în scris ca să rămână urmă. Dăți-vă adresa, ca să puteți fi înștiințați de rezultat.

Declarațiile pot fi prezintate dlui Dr Dandea, președintele comisiei pentru controlarea prețurilor, sau la Prefectura Poliței de Stat în Calea Victoriei Nr. 42, dlui căpitan Munteanu, în fundul curței la dreapta. (Secția Contravențiilor.)

Fiecare caz de abuz sperăm că va fi urmărit și pedepsit după merit.

Lucian Bolcaș.

Nevoile Ardealului

Unificarea Salariilor funcționarilor

Citim în *Viitorul*:

Problema funcționarilor statului, pe fiecare zi, se prezintă sub un aspect tot mai grav. Căci dacă în vechiul Regat s'au făcut oarecari îmbunătățiri la unele categorii de slujbași, — situația acestora în Ardeal este desigur demnă de plâns.

In adevăr, împărțiți în unsprezece grade de salarizare, — funcționarii ardeleni încep prin a fi plătiți cu 600 coroane, — azi 300 lei, — pentru a sfârși la un maxim de 2000 lei.

Imensa lor majoritate au între 400—600 lei lunar, în această categorie intrând nu numai administrația dar și justiția. Astfel se explică unele abuzuri cât și prezența marelui număr de streini în administrațiile ardelene, streini ce aduc în loc de dragoste de muncă și de devotament Statului, — setea lor de răzbunare și sabotajul.

Dar dacă înainte de unificarea monetară această situație era încă suportabilă, — azi a devenit, în urma scumpirei enorme provocată de cursul de schimb și dispozițiile d-lui Take Ionescu, — cu totul desperată. Salariile funcționarilor ardeleni nu mai sunt suficiente nici pentru a limentare.

Prevenind o mișrare ce ar putea avea consecinți grave guvernul este dator să intervie prin unificarea salariilor cu acele din vechiul Regat și prin creiarea de oficii de aprovizionare eftină cari să poată furniza nu numai pe favoriți, ca astăzi, dar pe toți funcționarii începând cu acei mai umili.

Două politici financiare

Viitorul publică sub acest titlu un interesant articol, din care extragem următoarele: Instituțiile, și băncile arătate ca liberale, au fost create prin inițiativa particulară, pe principiile susținute de partidul liberal de oarece aceste principii au făcut convingerea în publicul mare de valoarea lor. Experința a dovedit de altfel, că punctul de vedere al partidului liberal e cel drept, căci instituțiile economice întemeiate pe principiile liberale au avut o viață rodnică și succese vădite în lupta economică.

Intre aceste bănci sau instituții și partidul liberal, este astfel legătura de filiațiune intelectuală ce există între teorie și practică, între convingerea logică și aplicarea ei în lumea concretă a faptelor.

Partidul liberal a găsit astfel anumite soluții, cari ca sămințele fecunde, căzând în ogorul public au prins rădăcini și au dat roade.

Acesta e adevărul, pentru spiritele obiective.

Dar printr'o ciudată răsturnare de rapoturi, pe când unele instituții financiare s'au creiat de către oameni cari au văzut în principiile liberale, factori de propășire națională, alte instituți financiare, create fără nici o preocupare de alte interese de cât acelea ale propriului lor negoț, au început ele să finanțeze sau să cumpere ziare, cu care să facă prin ele, politica lor.

Capitala deosebire între fenomenul recent al acaparărei de către anumite Bănci, cu capital sau conducerea străină, a unei anumite prese politice, și creiarea băncilor sau instituțiilor financiare, după normele liberale, este că la cele dintâi interesele comerciale au creiat o politică și la cele din urmă o politică pur românească, le-a dat viața lor specifică.

Cu latura economii partidul liberal se mândrește pentru că ea a contribuit la progresul țărei. Dar băncile cari au finanțat sau finanțează anumite politici, recente nu au curajul a susține în mod public noua activitate, isvorîtă din registrele lor de comptabilitate.

Unirea Bisericei evanghelice din Basarabia cu cea din Ardeal

„Deutsche Tagespost" anunță din Sibiu, că Joi la 9 Sept. a sosit la Sibiu deputațiunea bisericească evangelică basarabeană pentru a lua în desbatere propunerile de unire a bisericei evangelice din Basarabia cu cea din Ardeal. Desbaterile au avut succes deplin, căci amândouă părțile au fost călăuzite de bunăvoință de a ajunge la o înțelegere în chestiunea aceasta. Actul care va uni Germanii din Ardeal și Basarabia și la o conlucrare bisericească, a fost semnat la 12. Sept. Deputațiunea compusă din pastorul Haase, Dr. Pleunner și secretarul Erchnan s'a întors în Basarabia.

Buletin economic

La mare întrunire pe care au ținut-o la Craiova comercianți, și la care au luat parte reprezentanții întregului comerț românesc, s'a cerut comerțul liber.

*

Suma pe care statul va fi obligat să o plătească expropiaților se ridică la 2 miliarde lei. Se vor emite bonuri de împroprietărire.

*

Societățile de asigurare refuză să asigure depozitele statului cu toate somațiile făcute prin portărei. Refuzul se datorește modului cum se face ancheta dela Constanța.

*

Subsecretariatul de stat al refacerii și aprovizionării face cunoscut că prețul maximal la grâu a rămas acelaș, așa că morarii n'au dreptul să scumpească prețul făinei.

*

Se anunță că comisiunea însărcinată cu executarea reformei agrare va stabili plătirea pământului predat țăranilor, în termin de 20 ani. Acelula care în acest termin nu va putea plăti datoria sa întreagă — va achita statul restul de datorie.

Un tratat Româno-Ungar-Austriaco-Bavarez

Jurnalele franceze publică următoarea telegramă din Viena:

„O parte din opinia publică crede că tratatul încheiat între Franța și Ungaria ar asigura Franței un avantaj față de celelalte state. Zvonuri de natură tendențioasă arată că Franța ar voi să impedece România de a intra în „înțelegerea mică" și că în Franța s'ar proiecta o alianță între București, Budapesta, München și Viena. Aceasta alianță se poate realiza ușor, dacă catolicii conservativi vor avea succes în alegerile din Octomvrie.

In acest mod se spune în Viena, s'ar forma un bloc antibolșevic în care Ungaria ar forma centrul".

Oficiul Sanitar Superior Cluj.

Exh. Nr. 1626—1920.
ofi. san. sup.

Publicațiune

In baza ordinei Nr. 12686 a secretariatului general al salubrității și asistenței publice invit pe toți domnii medici din Cluj, cari doresc și sunt în drept a cere recunoașterea dreptului de liberă practică, să se prezinte în persoană până în 30 l. c. în oficiul sanitar superior din Cluj, (Calea Victoriei Nr. 42. ușa 9) unde își vor prezenta 1. diploma de medic, 2. certificatele de specialitate și titlu, 3. adeverință despre depunerea jurământului de fidelitate, 4. vor da declarație că doresc recunoașterea de libera practică, 5. și vor solvi taxa de 20 lei (douăzeci de lei) pentru publicare în monitorul oficial.

Acei domni medici, car or depus jurământul de fidelitate — vor primi dreptul de liberă practică pe întreg teritorul României mari — iar aceia fără jurământ vor primi dreptul de practică numai în Ardeal, Banat și părțile ungurene.

Cluj, la 14 Septemvrie 1920.

Dr Indesifrabil
medic primar.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

ADMINISTRAŢIA ziarului „Infrăţirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea şi distribuirea ziarului „Infrăţirea" se angajează la administraţia ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria şi menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferinţă în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

DOMNIŞOARE cu şcoală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piaţa Unirii 7.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiţii „Institutul de arte grafice, editură şi librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universităţii 3.

Vânzări şi Cumpărări:

MAŞINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, — poate fi şi uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU şi masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

COMERCIANŢILOR DE PĂLĂRII din TOATĂ ŢARA IMPORTANTE CANTITĂŢI

De pălării bărbăteşti de fetru, de lână şi păr. Sosite din Italia, disponibile la Bucureşti şi Galatz. Mărfuri de prima calitate bine asortate, fie ca formă, fie ca culori. Preţuri cari nu tem nici o concurenţă.

FABRICANT IMPORTATOR
Marco Maria Bonoldi
Import-Export.
Agenţia din Galaţi, str. Brăilei 1

Salon de Manicure
Calea Regele Ferdinand 12
fostă Wesselényi Miklós-u.

Eugen Herskovits
cel mai vestit **croitor** având mare magazin de stofe englezeşti în Strada Bethlen No. 10 (In colţul Str. Regina Maria) face cele mai elegante costuma după ultima modă.

Se primesc spre publicare la Biroul Administraţiei ziarului

„INFRĂŢIREA"
din Cluj, str. Universităţii Nrul. 2,

ori şi ce feli de Anunţuri şi Mica publicitate cu preţurile cele mai avantagioase din tot Ardealul, Bucovina, Banat şi vechiul Regat. □

Banca Românească

SOCIETATE ANONIMA

Capital deplin vărsat lei 100 milione
Fond de rezervă 41.366.406 lei

PROSPECT

EMISIUNEA A CINCEA 120.000 ACŢIUNI LA PURTATOR.

Adunarea generală extraordinară a acţionarilor noştrii din 21 Decembrie 1919 a aprobat propunerea Consiliului de Administraţie pentru **sporirea capitalului social dela 60 milioane la 160 milnane lei** prin mai multe emisiuni.

O prima emisiune a acestui spor de 100 milioane lei s'a făcut dela 22 Decembrie 1919 până la 15 Ianuarie a. c. pentru 40 milioane lei.

O nouă emisiune de lei 60 milioare reprezentată prin 120.000 acţiuni la purtătar a lei 500 valoare nominală se face acum pe cursul de lei 800 fiecare acţiune din care lei 500 capital şi lei 300 fond de rezervă.

Acţiunile din această emisiune vor avea dreptul la dividend pentru partea de capital ce se varsă acum pentru timpul dela 1 Octombrie a. c.

In baza hotărârei acestei Adunări Generale se oferă spre subscriere vechilor acţionari:

100.000 acţiuni în proporţiune de una acţiune nouă pentru două acţiuni din emisiunile precedente.

Prezentarea acţiunilor şi certificatelor provizorii din emisiunile precedente pentru exercitarea dreptului de opţiune se va face cu începere dela 20 şi până la 30 Septembrie a. c. între orele 9 şi 11 jum. Dumineca şi Sărbătorile.

In Bucureşti la sediul Central.
In provincie la:

SUCURSALELE BANCEI din Galaţi, Tulcea, Constanţa, Chişinău, Cerneuţi, Băiţi şi Temişoara.

La BANCA „DUNAREA ROMANEASCA" din Brăila;
LA BANCA IAŞILOR din Iaşi;
LA BANCA „CREDITUL PRAHOVEI" din Ploeşti;
LA BANCA „BACAULUI" din Bacău.

Primul vărsământ va fe de 50 la sută din cursul de emisiune adică lei 400 de fiecare acţiune (lei 250 capital, lei 150 toud de rezervă) plus lei 10 pentru cheltueli; plata se va efectua odată cu subscrierea în intervalul de timp arătat mai sus, restul de 400 lei de acţiune se va vărsa în cursul lunei Decembrie a. c.

Neexercitarea în termen a dreptului de subscriere, în baza posesiunei de acţiuni vechi, precum şi neefectuarea primului vărsământ în acelaş termen, atrag perderea acestui drept.

Acţionarii ale căror titluri au fost evacuate în Rusia împreună cu tezaurele diferitelor Bănci, vor trebui să prezinte pentru exercitarea dreptului de opţiune, scrisoare din partea acelei Bănci în care să se arate:

a) numerile de ordine ale acţiunilor sau certificatele provizorii depuse la acea Bancă şi evacuate.

b) că aceste titluri figurează în registrele acelei Bănci numele prezentatorului.

Consiliul de Administraţie.

Atelierele de reparat locomotive găsesc:

Table de armă pentru focare de 16 mm.
Table de alamă dela 2—10 mm. grosime
Bare de aramă pentru entretoise
Bare de alamă
Nituri de aramă. — Oţel Rapid
Plăci de Klingerit, asbest şi cauciuc
Garnituri de asbest şi grafitate
Table de fer şi fer de lucru

Precum şi orice fel de articole technice, electrice şi de ferărie la

I. NACHT Bucureşti.

Biroul: Str. C. A. Rosetti No. 7. Telefon 29-29. — **Depozitul:** Str. Labirint No. 80. Telefon 50-26. — Telegrame: Metalnacht, Bucureşti.

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ştofe de lână, Mătăsuri, Veloururi, Mouselinuri, Ştofe p. plăpumi
Pânzeturi, Linoleum, Preşuri-Covoare, Barcheturi, Zefiruri

Reion de Incălţăminte fină.

Confecţiuni pentru Dame
ultimele modele Franţuzeşti şi Englezeşti execută promt şi constincios □ □ □ Atelierul

Jacob Geza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2.

ASOCIAŢI CROITORI ROMÂNI CLUJ.

Au onoare a aduce la cunoştinţa onor. public român cumcă au **deschis cel mai mare Atelier de croitorie Civil şi Militar în Cluj, din Transilvania,** sub Firmă:

Petricaş Aiudean, Cranciovan Niculescu & Comp

în localul Petricaş şi Aiudean Piaţa Unirii No. 2 şi Str. I. C. Brătianu No. 13. — Garantăm lucrul cel mai bun, ultima modă. — Preţurile cele mai avantajoase. — Rugăm onorata clientela a ne onora cu comenzi.

Ori cine poate câştiga zilnic
100-200
de lei

chiar în localitatea în care domnieiliază Cei care dorese se vor adresa la Administraţia ziarului, pentru a primi explicaţiuni în scris. □ □ □ □

Abonamente pentru Preoţi şi Învăţători se fac cu preţ redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

CĂUTĂM
vânzători
pentru ziarul
INFRĂȚIREA

Caută depozitari

de ziare în intregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Vinuri veritabile se pot cumpăra numai din marele depozit de vinuri a societății

„Comerțul român, societate pe acții Oluj"
strada:
Regina Maria 19.

Litru 20—28 cor. Transport în oraș și provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universității rom din Cluj. — Rugăm sprijinul on. public român
Comerțul român societate pe acții Cluj.

Banca Românească

Societate Anonimă pe Acțiuni.
Capital 160.000.000 lei.
București, Strada Smârdan No. 5.
Suc. Timișoara Str. Vasile Alexandri 1.

ORICE ORERAȚIUNE DE BANCA IN GENERAL: Cumpărări și vânzări de efecte publice, avansuri pe depozite de efecte publice și ori ce transacțiuni financiare; conturi curente și emisiuni de acesori de Credit pentru orice țară; participațiuni industriale și comerciale.

Sucursale: Bălți, Bazargic, Constanța, Galați, Tulcea, Chișineu, Cernauți, Timișoara, Arad, Izmăil.

Primește depuneri spre fructificare.

DIRECȚIUNEA CLINICILOR UNIVERSITARE, CLUJ.
No. 248—1920.

Concurs.

Să scrie concurs pentru ocuparea postului de **mechanic-sef** la uzinile Clinicelor univ. din Cluj.

Retribuțiunile inpreunate cu acest post sunt fixate în normele de salarizare.

Reflectanții au a-și inainta petițiile provăzute cu atestatele de cualificațiune și cu atestatul de botez până la 30 Sept. a. c. la Direcțiunea Clinicelor Univ. Limba română în vorbă și în scris să condiționează.

Cluj, la 15 Sept. 1920.

pt director:
Ghircoiasu
administrator.

Banca Românească
caută funcționari

pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Ziarul „INFRĂȚIREA"

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina și vechiul Regat

cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARUL CLUJ, Strada Universității Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA GENERALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 38 — Opt Pagini 50 bani — Opt Pagini — Sâmbătă 18 Septemvrie 1920

Infrățirea

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaș II.) TELEFON No. 211. | Abonamente: 1 an . . — 120 lei, 6 luni . — 60 „, 3 luni . — 30 „

Comisiunile parlamentare

Experiența celor șase luni petrecute la cârmă a dovedit actualului guvern, ceeace și guvernul trecut, la rândul lui, a putut să învețe din ale sale patru luni de guvernare, că popularitatea, agitația și succesul electoral, ori cât de mari ar fi, nu sânt totuși îndestulătoare pentru a putea să determine o robustă activitate politică în care fiecare problemă să-și afle la timp nu numai omul care s'o agite, ci și capacitatea care s'o resolve.

Și fiindcă s'a învățat acest lucru pe care democrațiile tinere sunt totdeauna înclinate să-l uite, guvernul actual, îngrijat de viitoarea sesiune legislativă, a hotărît să-și organizeze majoritățile în *comisiuni parlamentare* care să se ocupe, în timpul vacanței, cu toate chestiunile care cer acum o grabnică și serioasă legiferare.

Aceste comisiuni au și început să lucreze și de ele sunt legate înseși speranțele de consolidare ale guvernului Averescu. Căci, odată remaniat, guvernul generalului trebuie să-și afirme și capacitatea de-a guverna presentându-se, cel puțin la deschiderea viitoarei sesiuni, cu ceea ce n'a putut să aducă încă de la începutul guvernării: *cu probleme și legi studiate,* — și această muncă de studiu, care e și temeiul unei rodnice legiferări, se așteaptă acum de la comisiunile parlamentare.

Nu știm, firește, care vor fi resultatele acestei încercări, dar faptul în sine trebuie salutat ca un frumos început de organizare a democrației.

Căci nu numai la noi, cari suntem de abia la începutul votului universal, dar și în Franța, care e patria experiențelor democratice, s'a simțit această nevoie de-a organiza și consolida democrația prin întocmiri politice care să înlesnească manifestarea competenței în actele de guvernământ.

Sufragul universal, în forma în care funcționează astăzi, poate să dea țării o foarte largă reprezentare, dar nu-i poate asigura și o mai bună operă legislativă.

El descopere necesități, indică direcții și impune probleme, dar nu tot dela el se poate aștepta și o bună și înțeleaptă guvernare. Ba, dimpotrivă, lăsat voie, el deslănțuie în politică avalanșa mediocrității, care târăște după ea o permanentă crisă de guvernare manifestată mai ales prin neputința de a legifera. Și dată fiind însemnătatea pe care o au legile în structura societății de azi, crisa de legiferare sau mai exact *crisa parlamentarismului,* se confundă cu însăși *crisa Statului modern.*

Nu e de ajuns, prin urmare, să sporești valoarea representativă a Corpurilor legiuitoare, ci, odată cu aceasta, trebuie să găsești și mijlocul prin care să pregătești și să asiguri și *capacitatea lor legislativă.* Dacă votul universal te silește să stai necontenit în mijlocul realităților sociale, tu, la rândul tău, ca om de guvern, ai datoria să-l faci să accepte frîul și comanda științii politice.

Iohn Stuart Mill a spus-o de mult: că cu cât un sistem de guvernare se bucură de o basă democratică mai largă cu atât el trebuie să fie mai de aproape și mai bine organisat, — și Mill indica și soluția: *instituirea unui corp cu sarcina precisă de a face legi.*

Iar în Franța, care a suferit așa de mult de pe urma excesele democratice, s'a recunoscut nu odată necesitatea de a organisa regimul votului universal punându-i în frunte, așa cum cere Charles Benoist, un corp politic care să aibe chemarea de-a studia, de-a întocmi și de-a elabora legile necesare. Suprapus celor două camere, acest corp ar fi ca un loc de refugiu al capacităților politice și prin el s'ar introduce un ușor element de aristocrație fără de care niciun regim democratic nu poate să dureze.

Cum însă votul universal n'ar suporta niciodată o instituție care ar jigni orgoliul suveranității poporului, soluția lui Charles Benoist va fi încă multă vreme ocolită oricât de necesară ar dovedi-o experiențele politice.

Dar totuși rămâne în picioare nevoia de a ne apăra de surprizele votului universal prin mijloace care să asigure parlamentului posibilitatea unei înțelepte legiferări, și cel mai bun mijloc nu poate fi deocamdată decât crearea *cercurilor de studii,* care, în actualele împrejurări, ar fi laboratorul unde partidele se pregătesc din vreme pentru sarcina și răspunderea guvernării.

Prin *cercul de studii politice,* partidele pot să păstreze contactul cu realitățile vieții sociale, iar forțele lor intelectuale vor fi necontenit îndreptate spre o laborioasă operă de studiu în legătură cu nevoile și problemele obștești.

Și dovadă e activitatea desvoltată în această direcție de către partidul național-liberal care, cel dintâi, în 1911, a întemeiat un *cerc de studii politice.* Mulțumită acestui cerc de studii, partidul liberal a fost totdeauna cel mai bine înarmat în ce privește cunoașterea și soluționarea deosebitelor probleme, fapt care i-a asigurat și o bogată activitate constructivă pe terenul legiferării.

Fără îndelungata muncă de laborator desvoltată în cercul său de studii, partidul liberal n'ar fi putut să aibe o politică așa de bine lămurită în cât, în 1917, în mijlocul războiului, să poată dirija lucrările de modificare a Constituției, iar, în 1918, să întocmească proectele de legi pentru aplicarea celor două mari reforme, expropriera și votul universal.

Mondialitate

Dacă ar trebui să caracterizăm anul 1920 ca de fecund în evenimente de însemnătate generală, am putea spune, că un fapt pare că domină și rezumă pe toate celelalte: încercarea de a realiza unitatea politică a lumei.

Părinții noștrii au văzut formându-se sub ochii lor uimiți unitatea ei materială. Mai înainte părea că există mai multe lumi izolate unele de altele. Călătorii cari le descoperiseră și le străbăteau cu o neasămuită contribuție de energie și de rezistență, dau despre ele stranii noțiuni și povești turburătoare.

Mai târziu, ceața se risipi: globul pământesc apăru micșorat, dar mai atrăgător, câștigând în interes ceeace pierdea în mister, oferind activității umane, un ansamblu destul de uniform sub aspectele-i diverse. Subsistă însă ierarhia aceia specială creiată de către istorie între diferitele state. Mikado-ul nu primea telegrame dela Franz Iosef și președintele Statelor Unite nu negocia nici un Concordat cu Sf. Scaun, politicianii Europei nu se sinchiseau de legile votate de Parlamentul Nouă-Zelande, tarifele vamale ale Uruguayului nu atârnau nimic în balanță și chestia fortificațiilor din Pango-Pango nu atrăgea atenția nimănui.

Timpurile acestea s'au dus, altele noui au venit.

Orice carieră nu mai e de acum o cale strâmtă și netedă, ea e o pistă tăiată de obstacole grele și de răscruciuri nehotărîte. Omul care nu poate face decât o singură muncă riscă amare neplăceri fără a socoti că munca sa împietează progresiv asupra aceleia a vecinului. Nu se cere oare azi arhitectului modern să conceapă ca artist și să execute ca inginer, uzinierului să facă operă de economist și de sociolog priceput, ofițerului să se arate în acelaș timp organizator, educator, conferențiar, profesorului de istorie să aplice subiectului său rigorile investigației științifice, medicului să aprofundeze misterele psihologiei? Financiarul și negustorul n'au oare nevoie să cunoască noua legislație generală și tratatele internaționale? Muncitorul manual nu e chemat și el să participe la mișcarea sindicală care i-se impune pentru binele sau răul lui? Universalitatea vieții de azi obliga să se introducă în instrucțiunea adolescentului și în informarea adultului procedee apropriate noilor nevoi. Trebue ținut blocul mondial veșnic prezent în fața inteligențelor, raportând la el calculele și reflecțiunile. Trebue ca profilul de ansamblu al continentelor să se evoce tot așa de ușor ca și contururile pământului natal, trebue ca clasificațiile artificiale să înceteze de a ascunde unitatea științei, trebue ca unele perioade și unele rase să nu mai monopolizeze memoria și atenția în detrimentul vastului creuzet în care stau afundate patruzeci de veacuri de istorie și șaizeci de miliarde de ființe omenești. **I. Dr.**

Prelații unguri și jurământul

Mai mulți prelați maghiari, conducători ai bisericii catolice din Transilvania, au refuzat a depune jurământul pe care ministrul cultelor li l-a cerut de-atâta timp, declarând că după cuprinsul tratatului de pace biserica este cu totul autonomă și că n'ar putea fi pusă sub controlul Statului.

Acest refuz, — care constituie o sfidare adusă Statului român și o nesocotință a situației rezultată în urma actului dela Alba-Iulia — este una din consecințele iscălirii cu ochii închiși a unui tratat care cuprinde clauze în baza cărora agitatorii străini din mijlocul nostru caută a organiza uneltirile lor contra Statului român.

Față de acest refuz categoric Statul are datoria să reacționeze imediat, nu numai în interesul siguranței noastre interne, dar în primul rând pentru salvarea autorității sale, pe care atâția s'au deprins a o nesocoti cu ușurință. Procedând energic contra acestor prelați, Statul e chemat a da clauzelor din tratatul de pace înțelesul adevărat, nu acel pe care îl doresc agenții provocatori din mijlocul nostru. Căci, în adevăr, prin acele clauze Statul român s'a obligat a respecta cultul fiecărei minorități, dar n'a înțeles nici un moment să se oblige a tolera orice fel de manifestare și orice nesocotire a legilor țării. Dacă s'a făcut greșala de a se iscăli un tratat jignitor, nu se va face însă și imprudența de a se lăsa altora îndreptarea clauzelor din acel tratat. Aceste clauze le va interpreta Statul român, așa cum cer interesele sale, iar nu agitatorii străini din mijlocul nostru.

Jurământul de credință față de Statul român, cerut prelaților unguri, nu poate constitui din partea noastră o nesocotire a obligațiilor luate prin tratatul de Versailles, ci, dimpotrivă, o confirmare a situației rezultate din cuprinsul acestui tratat. Nimeni nu va avea curajul să susție că acest jurământ ar constitui o restrângere a libertății religioase de care au dreptul incontestabil a se bucura minoritățile naționale din mijlocul nostru.

Poporul românesc a fost întotdeauna de o largă toleranță față de credințele religioase ale celor din jurul și din mijlocul său. Istoria noastră națională nu înseamnă nici o pagină de persecuții religioase, iar în prezent legile țării nu pun nici cea mai mică restricție libertății de a crede fiecare ce dorește. Prin firea lui, poporul român își are de secole desvoltat spiritul de toleranță religioasă și politică, tocmai pentrucă el însuși a suferit așa de mult pentru apărarea credinței și libertății sale. Nu putem tolera însă ca sub masca religiei creștine să se ascundă o acțiune îndreptată împotriva Statului și poporului român. Pentru siguranța internă, noi cerem conducătorilor tuturor culturilor garanții cumcă în exercitarea funcțiunei lor ei vor fi părinții sufletești ai supușilor noștri. Prelaților maghiari le cerem garanții că în serviciul lor vor fi adevărați reprezentanți ai religiei creștine, care preconizează iubirea și înfrățirea, și că nu se vor transforma în agenți de-ai dușmanilor noștri, propagând ura și separatismul. Aceste garanții le-am cerut, sub forma unui simplu jurământ. A-l refuza, înseamnă a tăgădui existența autorității Statului român în aceste locuri, și lucrul acesta nu poate fi tolerat cu nici un preț, tocmai acum când și Sfântul Scaun a recunoscut autoritatea Statului român asupra bisericei catolice din Transilvania, trimițând pe lângă guvernul român reprezentanții Săi apostolici.

Probleme și soluții

Cei dintâi pași spre unificarea noilor teritorii cu patria-mamă trebuiau făcuți pe terenul legiferării prin stabilirea, în marginile posibilității, cel puțin în trăsăturile generale, a acelor linii și direcțiuni în cari aveau să se facă toate întocmirile și așezările viitoare, indicând o tendință constantă spre unificarea legilor și spre simplificarea procedurei.

In locul acestui lucru însă, ne-am așezat rigid pe temelul legilor ungurești, susținând și mai departe, cu o îndărătnicie neexplicabilă separatismul, și punând piedeci, chiar și în hotarele patriei noastre restrânse, de a-ne rândui treburile potrivit necesităților rărite pe urma situației schimbate.

Având în întreg Ardealul un număr abia de 5—600 de inși cu pregătire juridică complectă, noi, totuși, nu am ezitat de a cere pentru ocuparea diverselor funcțiuni toată calificația cerută de legile ungurești într'un timp când era un prisos de funcționari. Pe bieții noștrii studenți în drept, ori absolvenți ai facultății de drept, indiferent de anii pierduți în armată, îi obligau la examene din *istoria dreptului maghiar,* din *dreptul public maghiar,* din *dreptul eclesiastic maghiar* și Dzeu mai știe din ce, — examene, ca i se făceau în limba maghiară, pentruca apoi, să-i declarăm *calificați,* de a ocupe o funcție în Ardealul noului stat român. Pentruce oare, dacă era neapărată nevoe de a-i trece prin examene, nu s'ar fi putut lua osteneala, să se scrie anume manuale în limba română, bine înțeles din obiectele care le puteau fi de oarecare folos și nu din dreptul public maghiar etc.?

Ori, pentruce nu li se propunea și nu li-se cerea examen din orice alt studiu care se propune la facultatea de drept din București, în locul obiectelor, de

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

pentru noi, nu mai au nici o însemnătate și cari, pelângă timpul pierdut, zăpăcesc numai mintea studenților noștri și le diminuează conș iința?

Nu era mai nimerit, dacă pentru toți absolvenții facultății de drept s'ar fi acceptat sistemul unui singur examen întregitor? Unul pentru administrație, unul pentru justiție, unul pentru practica de advocat și unul pentru finanțe? Li s'ar fi cerut să studieze numai strictul necesar într'o anumită specialitate, dar aceasta în limba română! Ne-am fi ales nu numai cu un număr suficient de funcționari, dar în tot cazul și cu funcționari mai înțelegători decât cei cari își fac acum în ungurește examenele din dreptul public maghiar.

Cu sistemul practicat nu numai că nu am utilizat bine toate forțele de cari dispunem, dar le-am înstrăinat chiar, căci ori când le sunt deschise atâtea terene de validitate și când și așa, războiul îndelungat i-a opăcit pe cei mai mulți în mersul lor, cine s'ar mai putea hotărî să se supună la un șir nesfârșit de examene, de ani de practică etc., pentru a ocupa pe urmă o funcție cu perspectiva mizeriei neîntrerupte? Iar atâta lux tot nu ne putem permite nici noi, ori cât de liberali și de concilianți am fi, ca să lăsăm și mai departe în mâni străine și administrația, și justiția, și finanțele țării. Ori, cei cari au luat în mână conducerea țării au și uitat, că înapoia lor rămâne întreagă opera ungurească, cu întreg convoiul de funcționari excluziv unguri creați numai prin usurparea dreptului nostru? Pentruce, dar, nu și-au luat osteneala *să creeze* o funcționărime română, ci s'au mulțumit cu expedientul comod de a aplica și perpetua legile dușmanilor noștrii?

Dar, vom continua!

A. C.

Literatură militară

Primim la redacție buletinul diviziei a XX-a din Cluj, numerile dela 37 până la 40. Deși acest buletin se tipărește mai mult pentru educația militară a cadrelor din armata noastră, totuși prin conținutul său interesant și cât se poate de variat, e chemat a fi cercetat de ori și cine. Remarcăm în primul rând articolașele pline de interes scrise de domnul general Anastasiu, care pare a fi pe lângă un distins militar dar și un adevărat mânuitor al condeiului. Sunt pline de adevăr și de juste observațiuni, redate cu multă precizie articolele intitulate „Iluzia păcii" și „admemoriam", care pot figura în paginele oricărei reviste culturale. Cât se poate de interesante și de binevenite sunt descrierile, luptelor dela Mărășești redate cât se poate de exact, cu schițe și lămuriri necesare.

Pentru cei care dosesc a cunoaște cât prețuește marele nostru efort care a fost epopea de la Mărășești, pentru ostașii care doresc a și aminti de zilele noastre de glorie și sacrificiu, paginile care conțin descrierea exactă și complectă a luptei neperitoare, sunt minunate. Deasemenea remacăm scurtele amintiri din campanie scrise de unii din cei mai distinși ofițeri superiori din armata noastră, amintiri care au darul, prin adevărul și realitatea ce cuprind, de a evoca vremurile de sublim avânt prin care am trecut cu toții.

Recomandăm tuturor militarilor, ofițerilor de rezervă și tineretului nostru, acest buletin instructiv și folositor.

Ric.

Teatrul popular românesc în Basarabia

Din îndemnul ministrului Artelor și al Direcțiunei Generale a Teatrelor din România s'a luat chibzuita hotărîre ca în principalele orașe din România-Mare, să se înființeze teatre, cu trupe stabile și astfel conduse încât „Teatrul Național Românesc" să fie admirabil reprezentat.

Chișinăul va avea cel dintâi un asemenea Teatru.

In acest scop Ministrul Artelor a prevăzut o primă subvenție și a însărcinat pe d-l Gh. Dumitriu-Mythu, care a și întocmit o trupă și un repertoriu, primite cu mari elogii și aprobate de Direcția Generală a Teatrelor.

In curând se vor începe repetițiile și cel mai târziu în luna Octomvrie se va deschide prima stagiune de teatru românesc în Basarabia.

Pentrucă reprezentațiile să aibă tot fastul necesar, fruntașii artiști ai Teatrului Național din București vor veni să susție principalele roluri, pentruca frații din Basarabia să poată simți cât mai adânc puterea de emoție și frumusețea creațiilor principalilor noștri artiști cum și strălucirea limbei literare românești și neîntrecuta-i frumsețe.

Președinte de onoare N. Alexandri senator; vice-președinte Zamfir Arbore senator; membri: Ludovic Dauș, avocat, fost deputat, literat; N. N. Beldiceanu, literat; V. Ionescu Darzău, publicist; Sergiu Cujbă, literat; Mihail Bădescu, avocat; Ioan Gr. Lecca, avocat, artist; L. Donici-Dobronravov, ziarist.

Director General Gh. Dumitriu Mythu.

ECOURI

(Literare, teatrale, muzicale.)

Miss E. C. Davis corespondenta ziarului „Morning Post" și colaboratoare la „Balcan Revue" se află la Chișinău, în vederea unei anchete culturale în Basarabia.

*

Teatrul național din București a introdus pentru actuala stagiune o inovație: Va reprezanta piese într'un act, câte trei la spectacol, organizând acele „spectacles coupés", sau „Einakier" cum se numesc în străinătate.

Primele piese anunțate sunt următoarele lucrări originale: „Nodul gordian" de Valjean, „Prejudecata" de Romulus Voinescu și „Săptămâna luminată" M. Săulescu.

Viața provincială

ARADUL

Situația culturală

Inceputurile de mișcare românească

Aradul, vechi centru de conflicte între foștii stăpânitori și Români, e orașul unde adinioară Rusu Sirianu a scris „Tribuna" vechi organ de luptă românesc.

Apărând în urmă „Românul" scos de partidul național din Ardeal s'a angajat o polemică aprinsă între gruparea condusă de d-nii Ciorogariu, Sever, Bocu etc. și gruparea d-lor Vaida Goldiș, Mihali și alții.

Venind din regat C. Stere grupările s'au împăcat sistându-se „Tribuna" a cărei întreagă avere a trecut la ziarul Românul.

*

Când a izbucnit revoluția din 1918, Aradul a fost centrul intelectual și de acțiune al mișcărei; aci s'a înființat senatul național român, recunoscut de guvernul maghiar.

Fruntașii arădeni români au fost primii, cari au dat ultimatum guvernului din Budapesta, care glăsua limpede: conform principiilor lui Wilson, — printre altele — acolo unde populația e în majoritate să se declare autonomia ei.

Ungurii au trimes atunci la Arad o comisie în frunte cu doui miniștrii, ca să trateze cu Români, Tratativele au eșuat.

După uu interval de câte-va zile tot în Arad, s'a decis locul marei adunări, care s'a ținut în Alba-Iulia.

In acelaș timp s'a dispus ca din tot Ardealul, să se aleagă delegați pentru vechea Tharmis. (Herodot.)

Comisia permanentă, a fixat programul, a făcut proectul unirei și a avizat guvernul din București.

Paralel cu aceste istorice acte, tinerii români aflatori în Arad, au făcut să reapară „Românul" care a întreținut aprins spiritul de consolidare.

Școlile

Liceul român cu 8 clase din Arad „Moise Nicoară" are un lung și interesant istoric. A fost fondat sub regimul Mariei. Tereza de o românca Margareta Bibici, din Sf. Ana.

In acea localitate a funcționat ca gimnaziu regesc romano-catolic pentru „piariști" până la 1848, când l'au preluat „minoriții" cari l'au întreținut aproape 25 de ani, după care a trecut la Arad, cu program ungurese și sub supravegherea statului maghiar.

Primul director român a fost O. Nicolae Mihuliu. In locul dsale — trecut la liceul de fete — e numit dl Ascanio Crișan de la liceul din Timișoara.

La liceul „Moise Nicoară" au urmat în cursul anului 1919—20 peste 300 elevi români, câți-va unguri, 2 evrei, — 2 romano-catolici, 1 reform-

*

La liceul român de fete cu 5 clase fosta școală civilă românească în timpul ungurilor au urmat peste 200 de eleve.

*

In cursul anului a mai funcționat liceul real cu o clasă română — celelalte cu prelegeri în ungurește.

Asemeni o școală civilă de fete romano-catolică, sub conducerea călugărițelor.

*

Invățământul primar a fost reprezentat printr'o școală civilă (primară) și una ungurească.

Ungurii au deschis și ei un liceu romano-catolic cu 8 clase

*

Acum s'a înființat și o școală normală („preparandie") greco-orientală.

Mai este și o facultate de teologie cu titlu academic.

Paralel cu școlile didactice, la Arad funcționează și o școală de meserii, pentru lucrarea lemnului și a fierului.

Ca institut cultural, în localul lojei mazonice desființate, se fondează o „maternitate" cu o școală de moașe.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Situația în Rusia

In Moscova bolșevică.

Evenimentele și transformările prin care trece Rusia sub regimul bolșevic, sunt puțin cunoscute la noi. Mai toate informațiile redate în ziarele noastre asupra situației din Rusia, sunt sau tendențioase, sau din domeniul imaginației. De aceea credem util a lămuri cititorii noștri într'o schiță precisă, bazată pe serioase documente informative, asupra mersului evenimentelor în Rusia bolșevică. Ca surse de informații ne-au servit reportajiile ziarelor „Le Temps" „Figaro" „La Cauze Comune" etc.

Situația politică

In sferele diriguitoare bolșevice sunt trei tendințe sau trei grupări: stânga, centrul și dreapta.

Stânga are de șef pe Boukarin. Bolșevicii care fac parte din această grupare sunt în majoritate de naționalitate rusească și programul lor e simplu: să distrugă totul, să nu creieze nimic.

In capul grupărei centrale e Trotski, partizan a unui compromis: trebue restabilit ceiace are importanță în ochii proletariatului.

Dreapta în sfârșit nu aspiră decât să creeze, găsind că s'a distrus destul până acum. Acestui grup aparțin Lenin, Cicerin, Karakhan și alții.

Trotsky.

Gruparea din centru are influența cea mai considerabilă, Trotski pare a fi sufletul bolșevicilor, care îi împiedică încă de a aluneca pe panta declinului. El singur are talentul de a face unirea tuturor. Din cauza importanței ce o are în guvernământul bolșevic, atentatele contra lui sunt foarte numeroase. Aceste atentate nu sunt organizate de burghezie, cum s'a crezut multă vreme, ci de organizațiile anarhiste.

Lenin

Dreapta condusă de Lenin nu se bucură de mare importanță. Lenin elaborase un proect de restaurare a Moscovei din punct de vedere al igienei și al construcțiilor.

Se proectase crearea, cu concursul „intelectualilor" a unui comitet al igienei și al construcțiilor în fruntea căruia era destinat să fie însuși Lenin. Comitetul s'a format, dar Lenin a trebuit să renunțe la președințe deoarece stârnise mari nemulțumiri în micul și marele consiliu al comisarilor poporului. Aceștia pretindeau că li se răpește sovietelor din puterea lor. Comitetul a reușit însă să dea locuitorilor un decret foarte util. Conform decretului, cine făcuse pe spesele sale reparații apartamentului său, nu mai poate fi expulsat din casă.

Acest decret are o mare importanță, căci expulsările se produceau necontenit înainte de decret. Instituțiile sovietice, îndată ce distrugeau o casă, se transportau în alta, după ce în prealabil alungaseră pe toți locatarii.

Crezvitaika.

Crezvitaika sau „comisiune extraordinară" este aceea care guvernează de fapt Rusia bolșevică Ea se ocupă în special cu organizarea poliției secrete, care e mai strașnic constituită chiar decât odioasa poliție rusească din timpurile țarismului. Spionajului i se dă o importanță deosebită și Crezvitaika are agenți în toate mediurile sociale. O mare parte din intelectuali sunt întrebuințați ca spioni.

Pedeapsa cu moartea.

Desființarea pedepsei cu moartea la bolșevici e o iluzie. Execuțiile sunt foarte numeroase. In momentul ofensivei poloneze, s'au împușcat Polonezii cu o furie nemaipomenită.

Țăranul.

Țăranii deasemenea trăesc rău. Ei au bani mulți, dar nu pot să-și procure mai nimic cu ei. Vânzarea e înlocuită cu schimbul. Pentru câteva livre de cuie, sunt nevoiți să dea câteva puduri de făină.

Schimbându-și făina și alte produse de stofe, mobile etc., țăranii au acumulat lucruri, a căror existență nici nu o bănuiau înainte de război. La țară fetele poartă rohii albe și încălțăminte după ultima modă cu tocuri „Louis XV", dar această fericire e cu totul aparentă.

In realitate țăranii sunt sărăciți și cei mai cu judecată dintre ei o înțeleg bine. Decretele sovietelor nu permit țăranului de a poseda mai mult de o vacă sau un cal; din grâul lor, decretele îi obligă să deie tot ce întrece o cantitate fixată, să furnizeze lapte etc.

Țăranii chiar în schimbul făinei și al pânei nu pot să-și procure decât foarte greu lucrurile absolut necesare. Nu mai sunt nici cuie, nici mașini agricole.

Știind că tot surplusul recoltei sale va fi ridicat, țăranul nu mai cultivă decât minim m de teren necesar traiului său și al familiei.

Lucrătorii și funcționarii.

Un număr mare de fabrici și de uzine sunt închise. Lucrătorii proprietarii de pământ la țară după închiderea uzinei, sunt trimiși la proprietățile lor. Alții continuă a primi un salar restrâns. Ei trăesc în „cazarmele" lor. Inainte, lucrătorii obțineau destul de ușor concedii și se duceau la țară să-și caute provizii, din cari vindeau în urmă o parte cu prețuri de speculă. Acum transportul provizîunilor e interzis și concediile foarte greu de obținut.

Orice lipsă dela lucru, la uzină sau la birou, (pentru funcționarii instituțiilor Sovietice) e pedepsită cu reținerea din salar.

Pentru prima zi de absență

Lipsuri şi adăogiri şcolare de impus

Profesorii săi s'au plâns, că nici anul trecut şi nici acum n'au primit vre-o instrucţiune dela centru, (un plan de învăţământ). Ei s'au orientat după un program analitic, emis dela Cluj, care nu e nimic altceva decât un sistem pe care îl practicau şi Ungurii.

*

Cărţi didactice au lipsit peste tot şi delegaţii trimişi să le procure de la minister în dese rânduri, s'au întors cu mâna goală.

*

Profesorii sunt insuficienţi ca număr. Cei numiţi sau . . nenumiţi nu s'au prezentat. Directorii de şcoli au fost numiţi în mare parte dintre profesorii de la şcolile normale (nefuncţionabile anul trecut) cari în'au avut experienţa necesară.

*

Palatul cultural.

Palatul cultural (ateneul Aradului) unde există o bibliotecă de vre-o 30.000 volume şi o bogată pinacotecă, se află şi astăzi închis.

Inbogăţindu-i-se biblioteca cu cărţi româneşti, s'ar puteă deschide pentru publicul nostru lector, o vastă sală în felul celei de la Academia Română.

Până acum nu s'a găsit nici măcar director, deşi primăria a publicat un concurs la care nu s'a prezentat nimeni. Se svonise că ar veni dl Th. Speranţia, dar nici dsa n'a venit.

Guvernul şi sindicatele Naţionale

Din *Viitorul*:

„Socialismul" publică ştirea că lucrătorii ceferişti, din Piteşti şi Iaşi, înscrişi în sindicatele naţionale ar fi trecut cu toţii în organizaţia internaţională.

Cauza pentru care aproape două mii de lucrători naţionalişti ar fi devenit internaţionali, stă după cum spune „Socialismul", în nemulţumirea şi neîncrederea aceştora în guvern.

In vederea alegerilor, guvernul a promis ceferiştilor, prea mult şi după alegeri le-a dat prea puţin.

Din capul locului, noi am condamnat procedeurile acestea demagogice ca guvernul să promită salariaţilor Statului sau ţărănimei ceeace nu poate da. Din punctul acesta de vedere guvernul are o mare vină şi muncitorii pot să fie deziluzionaţi.

*

Această deziluzie nu îndreptăţea, însă, pe cei 1500 de ceferişti naţionalişti dela Iaşi şi pe cei cinci sute de la Piteşti să părăsească unele credinţe şi să treacă la altele cu totul opuse.

Un muncitor înscris într'un sindicat naţional ţine mai presus de orice la ţară; celdin sindicatului internaţional îşi vede întâi de stomac.

A abdica într'o noapte dela dragostea de ţară pentru o chestie de stomac inseamnă că n'ai fost nici o dată bun român.

Dacă cerem muncitorului să fie bun român nu înţelegem să cerem acestuia să nu îngrijească de nevoile sale materiale. Da credem însă că cei două mii de muncitor puteau să-şi formuleze şi să-şi susţie revendicările lor materiale şi fără să treacă din sindicate naţionale în cele internaţionale.

Şi spunem aceasta fiind încredinţaţi că, dac'ar fi să triumfe vre-odată politica tovarăşilor Moscovici şi Stefanoff, muncitorii noştri ar rămâne şi fără o stare materială mai bună şi fără ţară.

Dacă ştirea ziarului socialist se va adeveri, nu ne vom sili să găsim nici o scuză pentru nouii aderenţi ai comunismului, dar nu vom putea să ne oprim de a nu face constatarea că aceasta s'a întâmplat, în primul rând, din cauza atitudinei ostile pe care guvernul a avut-o faţă de organizaţia sindicatelor naţionale.

Galiţia de est un „stat tampon"

„Deutsche Tagespost" anunţă din Viena:

In cercurile politice ale Antantei din Viena, se svoneşte că Anglia ar fi făcut propunerea, să se creeze din Galiţia de est un stat independent, care ar servi ca tampon între Rusia şi Galiţia.

Motivul ar fi valoarea sondelor petrolifere, pentru cari Rusia şi Polonia se vor certa încontinu.

Guvernul englez ar fi făcut propnnerea aceasta în înţelegere cu Ka eneff.

In chestia evacuărilor

Consfătuirea funcţionarilor publici dela Universitate.

Este cunoscută de toată lumea neobosita muncă depusă de dnii profesori universitari din Cluj în vederea eftinirei traiului. Cu toate că această chestiune nu era chemată să fie resolvită de dnii profesorii universitari care au a menire cu mult mai înaltă decât aceasta, domniile lor văzând negligenţa revoltătoare a autorităţilor locale şi în acelaş timp dându-şi seama de neobişnuit de grava importanţă a acestei chestiuni, s'au pus în fruntea funcţionarilor publici din oraşul nostru, pentru ca prin autoritatea morală a domniilor lor să ducă la bun sfârşit interminabila chestiune a a evacuărilor.

Acţiunea pornită de dnii profesori universitari merită recunoştinţa tuturor Românilor din Cluj, iar din partea noastră aducem toate laudele, pentru viguroasa campanie pe care au pornit-o în vederea celei mai arzătoare necesităţi de astăzi în preajma ernei — chestiunea evacuărilor în special şi chestiunea eftinirei traiului în general.

*

Eri 15 Septemvrie ora 6 seara a fost convocată o nouă consfătuire a funcţionarilor publici, la Universitate spre a se lua diferite hotăriri în chestiunea evacuărilor. Cum era de aşteptat a luat perte la aceasta consfătuire un număr foarte mare de funcţionari.

Şedinţa se deschide la orele 6, sub preşidenţia dlui V. Dumitriu noul Rector al Universităţii, de faţă fiind şi aproape tot corpul profesorilor universitari. Cel dintâi ia cuvântul *Dl Ştefănescu Goangă* profesor universitar, care întro foarte documentată vorbire face istoricul amănunţit al evacuărilor din oraşul nostru, spunând între altele:

In anul 1914 Clujul avea 60,000 de locuitori stabili pe când azi acelaş Cluj are o populaţie de 160,000 locuitori, deci cu 100,000 loc. în plus fără ca cu toate astea să se fi făcut vre-o construcţie nouă. Deci chestiunea încartiruirei constă în plasarea acestui surplus de 100,000 locuitori.

Aglomeraţia cea mare în Cluj a început din anul 1918 odată cu începerea revoluţiei când toţi Ungurii au năvălit la Cluj ca într'un loc mai sigur. Ceeace e însă şi mai revoltător e faptul că o foarte mare parte din aceş i nepoftiţi sunt refugiaţi din Galiţia, cari s'au stabilit în Cluj ca într'un oraş unde credeau că-şi vor putea exersa înclinările de speculatori.

Cele dintâi măsuri au fost luate de armata Română odată cu venirea ei, măsuri prin care se hotărîse ca toţi străini stabiliţi de curând în Cluj să plece de unde au venit.

Mai târziu a intervenit favoritizmul C. D. care admitea diferite exepţii ceace a făcut ca cu timpul acei, care trebuiau să fie evacuaţi să constitue o excepţie şi astfel măsură luate a devenit nulă. Au fost înfiinţate după aceia 3 birouri de evacuare şi încuartiruire care n'au putut face absolut nimic folositor, deoareçe membri lor s'au pretat la tot felul de intervenţii feminine şi la alte mijloace de a se lăsa convinşi aşa că nici aceste 3 birouri nu au obţinut rezultatul corespunzător menirei lor.

Oratorul continuând declară că sunt 17 profesori universitari în oraşul nostru, cari n'au locuinţă şi care vor fi siliţi să plece înapoi de unde au venit. Când uni dintre domniile lor se prezentau la diferite autorităţi şi cereau evacuarea străinilor li se răspundea că lucrul e ilegal şi neuman.

Dl Bucşan, secretarul general dela rezortul internelor, a făcut un regulament de evacuare, care cuprinde 4 articole.

1) Se evacuează toţi streini veniţi după 1 August 1914.

2) Se evacuează toate persoanele venite până la 1 August 1914 şi nu au bilet de liberă petrecere în Cluj.

3) Se evacuează toţi streini veniţi la Cluj după 1 Decembre 1918, fără nici o excepţie.

Să sperăm că, acest regulament se va executa.

Chestiunea evacuărilor are pentru noi o importanţă dintr'un triplu punct de vedere:

1) Din punct de vedere economic surplusul de 100.000 de locuitori în Cluj aduce după sine scumpirea traiului, scumpire care azi se ridică la 100 de procente.

2) Este şi o chestiune naţională pentru că România mare nu poate trăi când toţi orăşenii sunt străini. Tot comerţul şi industria noastră e în mâna străinilor.

3) Consiliul Dirigent luase măsura să facă din Cluj un centru cultural naţional, dar acest rezultat nu se poate obţine pentru că în Cluj sunt 140,000 de străini şi numai 20,000 de Români.

Din această chestiune care după cum am văzut are o triplă valoare: economică, culturală şi naţională, autorităţile noastre au făcut pur şi simplu o chestiune de locuinţe sau o chestiune financiară de buzunar.

Am auzit pe mulţi Unguri spunând că la autorităţile noastre se face ori ce cu pârghia banului.

Vestitul profesor Pompei, care e o glorie mondială, nu poate veni la Cluj pentru că nu are locuinţă. Cu toate aceste însă 30 de Evrei se stabilesc în Cluj datorită faptului că a dat d-lui Primar câte 50.000 lei de fiecare ca să poată rămâne în Cluj.

„Dacă mai aveţi conştiinţă în dvoastre, spune dl Ştefănescu-Goangă nu toleraţi ca în ochii noştri Primăria să se vândă,"

Despre acest lucru avem informaţii precise şi citez numele a doi dintre cei 30 de Evrei, anume: Hugo Semlien şi Blat cari au cumpărat primăria cu câte 50.000 lei.

Dl Hosu a declarat că dacă guvernul va de afară pe vre unul din Evreii care au plătit câte 50.000 lei, atunci întregul senat al primăriei demisionează.

Urmează la cuvânt dl prof. *Jacobovici* care declară că în Str. Sütz János No. 3 dl Hirsch ocupă 13 camere mobilate, apoi o doamnă singură care are o casă cu două etaje la Turda ocupă aici 6 camere.

In oraşul nostru sunt 130 de medici dint e cari numai 4 au camere pentru consultaţii. Cere cu multă insistentă evacuarea imediată a tuturor străinilor.

Dl Mariu Ştefanescu profesor universitar atrage atenţ a tuturor funcţionarilor că o acţiune în fruntea căreia se gasesc profesorii universitari este dusă totdeauna la bun sfârşit şi declară

---

se socoteşte 25% din salar lunar, pentru a 2-a zi 65%; pentru a treia zi salariul de pe luna întreagă şi vinovatul e trimis la închisoare. Lipsurile nu sunt tolerate decât în caz de boală formal constatată de medicul Sovietelor, sau dacă stabilimentul în care lucrează se găseşte la mai mult de trei verste de domiciliul lucrătorului.

Decretele sunt riguros observate. Populaţia e foarte înspăimântată şi îndobitocită şi apoi foamea distruge orice voinţă de rezista. Se povesteşte în această privinţă o nostimă anecdotă. Cineva îi propusese lui Lenin să dea ordin prin decret la toată lumea să meargă în patru labe. Şi Lenin îi răspunse: „ Eu n'aş face-o căci dacă în adevăr aş da vre-o dată un asemenea decret, toţi s'ar pune cu tot dinadinsul să meargă în patru labe."

Armata roşie.

Ea nu se mai menţine decât prin teroare şi nu prezintă prin ea însăşi o forţă de temut. Dezertările iau proporţii mari. Pe străzile Moscovei şi ale Petrogradului, la fiecare pas, întâlneşti grupuri de dezertori escortaţi. In total armata atinge 8 milioane de oameni, dintre care 2 milioane sunt pe frontul polonez.

Nu e drept că ofensiva polonează a ridicat bolşevicilor sentimentul naţional. Teroarea şi foamea îi obligă pe ofiţerii de carieră să servească în armata bolşevică. Proclamaţia lui Brusilow nu a avut nici un rezultat. De fapt nu Brusilow a scris proclamaţia, ci foamea l'a obligat să semneze.

Acesta a suferit mult timp în cea mai neagră mizerie. El fu mai întâi expediţionar într'o organizaţie oarecare, apoi petrecu mai multe luni la închisoare. Din închisoare a fost dus direct la Kremlin, unde i-s'a oferit postul de preşedinte al Consiliului superior de aprovizioanare al armatei. Brusilow nu e consultat pentru operaţiile strategice şi nu are nici o influenţă asupra lor.

In armate sunt dese răscoale, care se reprimă cu ultima energie.

Artiştii

Artiştii trăesc mai bine, graţie comisarului poporului Lunat carski. Ca artist câştigi mai mult decât cu orice altă profesiune. Lucrătorii aşa zişi „responsabili" primesc 12.000 de ruble pe lună. Tot atât e maximul de salar al funcţionarilor sovietelor.

Un actor are 18.000 de ruble onorar pe lună, în fiecare dată când joacă primeşte un plus de 12.000 ruble şi o raţie alimentară care acum valorează mai mult decât banii. El e dator să joace odată pe săptămână la teatrul sovietic.

Scumpetea vieţei

La sfârşitul lui Iulie preţurile la Moscova erau:

Făină albă: 32.000 ruble pudul (16 kg).

Făină de secară 24.000 ruble pudul.

Pâine 600 ruble livra (410 gr.)

Unt 3500 ruble livra.

Zahăr în bucăţi 4000 de ruble livra.

Zahăr cristalizat 3500 ruble livra.

Sare 1200 ruble livra.

Cartofi 130 ruble livra.

Ouă 180 ruble bucata.

Costumul bărbătesc 150.000 ruble.

Pardesiu 100.000 ruble.

Ghete de damă 50.000 ruble.

Ciorapi 50.000 ruble perechea.

Birje 3 00 ruble pentru o cursă.

Transporturi grele : 100.000 ruble şi ai obligaţia să încarci şi să descarci singur căruţa.

Lemne de foc 18.000 ruble sagena (ceva mai mare ca un ster).

Un loc de stal la teatrul Artelor: 1500 ruble.

La Petr grad toate sunt şi mai scumpe, căci la Moscova e mai uşor să-ţi procuri alimentele.

Comerţul şi industria.

Sunt de fapt imposibile. Nu mai sunt materii prime în Rusia. Totul e distrus şi jefuit. Să luăm, ca exemplu, industria textilă. In ultimii ani înainte de războiu industria textilă întrebuinţa anual 25 milioane puduri de bumbac. Din această cantitate 23 milioane puduri veneau din Turkestan şi 2 milioane din America. Anul acesta sunt cu totul — cuprinzând şi ceace rămâne din vechile stocuri —, 2—3 milioane de puduri. Plantaţiile din Turkestan nu mai dau aproape nimic. Mainainte de guvernarea bolşevică, Sarţii primiau grâu din Rusia şi în schimb produceau bumbac. Bolşevicii, venind la putere, ei n'au mai primit grâu şi au fost obligaţi să lase în părăsire cultura bumbacului, pentru a face culturi de grâu.

Tot sistemul de irigaţie e distrus, mai ales în stepa din Mugana, care ea singură producea mai multe milioane puduri pe an. Celelalte industrii sunt în aceeaş lâncezală ca şi industria textilă.

Bursa

Bursa din Moscova continuă să funcţioneze şi valorile se urcă, când bolşevicii sunt bătuţi pe front şi scad când sunt învingători, contrar de ceia ce se întâmplă în alte ţări.

Negustorii

In Rusia se speculează cu neruşinare. Negustorii speculanţi sunt prinşi, judecaţi şi puşi la închisoare, dar ei se răscumpără şi din nou specula.

Judecătorii de instrucţie în cursul interogatoriului obişnuesc a se servi de armă, ameninţând pe inculpat cu moartea, pentru a-i smulge mărturisirile.

Poporul rusesc trăeşte cea mai tristă epocă a istoriei sale. E dureros că sistemul de violenţă şi teroare întrebuinţat în toate acţiunile guvernului sovietic, au pervertit complect populaţia. Va trebui, pentru a însănătoşi societatea rusească, ca după căderea bolşevismului, o nouă generaţie să crească în condiţiuni cu totul schimbate. Până atunci nici o îndreptare nu este cu putinţă.

E. P.

că nu va putea exista nici o piedică care să le zădărnicească reușita și prin urmare să aibă toată încrederea în succesul acțiunei lor.

Propune o moțiune trimeasă dlui general Averescu în termeni foarte concilianți și cere să se procedeze la început pe cale pașnică.

In cele din urmă se hotărește ca moțiunea să fie concepută în termini ceva mai energici ceea ce se și face. Această moțiune este următoarea:

Funcționarii publici din Cluj, întruniți spre a se consfătui în chestiunea gravă a locuințelor care de un an își așteaptă deslegarea, luând cunoștință de necontenitele abuzuri săvârșite în jurul acestei urgente probleme când autorități supreme dau lamentabilul spectacol de a revoca zilnic sentințe ale Comisiunei de evacuare și încartiruire;

Constatând că în vreme ce funcționari ai statului așteaptă încă pe drumuri, străinii fără nici un rost obțin încetățenirea pe bani după vechile obiceiuri maghiare.

Față de această permanentă nesocotire a intereselor românești în orașul năpădit de străini exploatatori și suspecți, rugăm să binevoiți a dispune urgente măsuri, pentruca această interminabilă chestiune să-și afle un sfârșit, o deslegare potrivită intereselor naționale, de care nu se poate despărți.

Suntem ferm convinși că această acțiune, considerându-se faptul că e condusă de dnii profesori universitari. va avea cele mai favorabile rezultate și că chestiunea încartiruirei și a evacuarilor va fi în fine deplin rezolvată.

Atragem atențiunea autorităților să înceteze odată pentru totdeauna cu odiosul regim al favoritismului, al excepțiilor și al mituirei și să înceapă un regim de dreptate, cinste și legalitate.

INFORMAȚII

Socialiștii ardeleni au hotărît ca ziua de 18 Septemvrie, data primului congres al partidului socialist din Ardeal și Banat, să fie numită de acum încolo ziua roșie.

*

D. Maior aviator Victor C. Anastasiu, medicul șef al aeronauticei din ministerul de război, a fost ales membru corespondent al institutului internațional de înalte studii din Geneva.

*

Ministerul de industrie și comerț luând în considerație faptul că în Basarabia nu există nici o școală de stat pentru învățământul diferitelor industrii casnice, că portul românesc în multe părți a început să dispară fiind înlocuit cu o împerechere de modele străine de cel mai inferior gust, că în sfârșit este o nevoie grabnică să se ia măsuri pentru crearea și desvoltarea industriilor casnice românești în Basarabia, a decis înființarea la Chișinău a unei școale de industrie casnică și artă decorativă aplicată.

Școala va avea cinci secțiuni, având fiecare secțiune atelierele proprii. Aceste secțiuni sunt: secțiunea artei decorative: secțiunea covoarelor și gobelinurilor; secțiunea țesătoriei; secțiunea croitoriei și secțiunea lingeriei.

*

Dl Sextil Pușcariu fost rector al Universității din Cluj, actual profesor universitar și membru al Academiei române, a fost numit membru în comisia istorică a României pe timp de 7 ani.

*

In curând vor funcționa cele 5 inspectorate Comerciale proiectate de Secretariatul General al Industriei și Comerțului, cari s'ar fi dovedit foarte utile, acum cu prilejul schimbului.

*

Azi la ora 11 a. m. a avut loc o lungă consfătuire la Direcția Regională C. F. R. A luat parte dl general Văleanu, ministrul Comunicațiilor dr Groza, Secretarul general al Comunicațiilor, dl Negruțiu, Directorul Regional al C. F. R. și Consilierul dr Popp. S'a discutat chestia aprovizionării personalului Căilor Ferate Române

*

Dl Dr Buzau, a fost numit șef al secției criminale din Poliția de Stat Cluj.

La Secretariatul general de Industrie și Comerț se lucrează la întocmirea unui proect, pentru fixarea prețurilor maximale pentru productele tuturor fabricilor din Ardeal.

Toate fabricile din Ardeal vor fi încunoștințate ca în termenul cel mai scurt să trimeată Secretariatului general de Industrie și Comerț, date cu privire la costul materialelor de fabricație, modul fabricării, aceasta pentru fixarea prețurilor maximale în Industrie.

*

Dl Dr David șeful secției criminale a Poliției de Stat Cluj, a fost numit șeful secției administrative a aceleeași poliții.

*

O delegație a funcționarilor publici se va prezenta mâine la Dl Argetoianu, Ministru de Interne, pentru ași exprima doleanțele lor.

*

Lucrările conferinței au suferit o nouă amânare, care ni s'a anunțat telegrafic încă de acum câteva zile, fără să ni se arate în amănunt cauzele ei. Abea acum o telegramă din Paris anunță că ziarul „Le Temps", — ale cărui legături cu cercurile diplomatice și cu ministerul de externe francez sunt bine cunoscute, — dă unele amănunte asupra acestei amânări. Ea ar fi avut loc, după ziarul francez, între altele pentru a da timp diferitelor delegațiuni „să poată studia în liniște, contra proectul prezentat de delegația românească".

Aceasta constitue un prim succes al României la Conferința dela Paris Pare că a început să se înțeleagă în Apus că în chestiunea Dunărei nu s'ar putea trece cu ușurință asupra drepturilor statelor riverane și în special ale Statului român, care deține cea mai mare porțiune a țărmului dunărean, e posesor, pe o întindere considerabilă, a ambelor țărmuri și a gurilor fluviului.

*

Noul an judecătoresc s'a deschis cu mare solemnitate. La înalta Curte de Casație a vorbit dl primpreședinte Râmniceanu, la baroul de Ilfov dl decan Dobrescu. Aceeași solemnitate a avut loc în toată țara.

*

A început să apară la Lugoj ziarul săptămânal „Lupta" organ al partidului țărănesc.

Congresul Național Studențesc

Ziua a-IV

— Ședința de dimineață —

Ședința de după amiază Raportul dintre universitate și centrele studențești.

Aspectul sălei.

O ședință liniștită. Președintele *I. Vasiliu* atrage atenția congresiștilor de la început că nu neau mai rămas decât câte-va ore de discutat. Cei cari știu că au făcut sgomot când întrerupeau continuu, par acum că-și recunosc greșala și stau liniștiți la locurile lor.

Foarte puțini au mai rămas cari să nu fi avut ocazia să vorbească sau cel puțin să întrerupă. Pe aceștia însă îi liniștește repede președintele. Câteva studente își aduc aminte că și ele reprezintă un nou zăcământ de energie oratorică în această țară, și de aceea se simt datoare să vină chiar pe scenă ca să vorbească.

Intreg biuroul este oarecum obosit, așa că nu s'a mirat nimeni când un președinte de centru a întrebat despre un lucru care se discutase, numai cu câteva minute înainte.

Din toate colțurile salei nu auzi acum de cât glasuri răgușite.

Totuși spre sfârșitul ședinței, sala devine din nou sgomotoasă. Se discută cu aprindere chestia căminurilor pentru ca la urmă să se ceară amânarea discuțiilor pentru seara, la ora 9.

Ședința.

Dl N. Lăbușcă raportorul în chestiunea legăturilor ce trebue să existe între Universitate și studenți are cel dintâi cuvântul. Spune, că vrea să vorbiască despre raporturile ce există astăzi între profesori și studenți. Așa cum se înfățișează starea de astăzi, există în universitatea noastră mentalitatea ce era și în veacul al 18-lea, adică elemente sacro-sancte ca Rectoratul și senatul universitar. După modul cum profesorii privesc pe studenți, după dreptul pe care îl determină regulamentul de ordine și disciplină din 1899, studenții sunt niște copii, cari nu au drept să reflecteze asupra greșilelor părinților lor. Pe lângă aceasta, împrejurările politice din țara noastră au făcut ca noi să avem universități cu grade de importanță deosebite. Exodul profesorilor de la Iași, care pleacă pentru câpătuială în alte părți ne dovedește acest lucru. Și nu se poate îndrepta acest lucru, decât prin o vedere unitară din partea tuturor, luându-și angajamentul de-a munci de-avalma și în proporție cu puterile fiecăruia. Se mai impune ca organizațiile studențești să fie în mai strânsă legătură cu Senatul universitar și să aibă chiar reprezentanți în acest for superior. Instituțiile studențești să colaboreze cu consiliile profesorale. Mai departe cere: Să se revină asupra regulamentului de ordine și disciplină de la 1899.

2) Să se hotărască autonomia Universităților și pentru orice neînțelegeri să fie o comisiune de arbitri.

3) Profesorii de la o universitate să vină să țină conferințe câte o lună de zile pe an la celelalte universități pentru ca astfel fiecare profesor să fie cunoscut de toți studenții

4) Studenții să poată urma cursurile câte un bimestru pe an la ori-ce universități din țară și să li-se recunoască valabilitatea acestui termen.

Dl *N Bogdan-Duică* spune că asociațiile studențești trebue să fie independente.

Dl *Ardeleauu Vichente* zice că noi nu putem cere respectul din partea nimărui cât timp noi nu ne afirmăm în viața extrașcolară prin o activitate de cultură — socială.

Dl *N. Lăbuscă* argumentează că prea suntem îmbibați de concepția universităț i veacului al 18-lea și al 19 lea. La obîrșia, Universității a fost concepția de obște sufletească între profesor și student în care profesorul își valorifică munca și ca atare atunci când el nu—și face datoria, studentul trebue să-l readucă la realitate.

Hotărîrile senatului Universitar trebue să fie trecute și pe la centru.

Se poate întâmpla că pentru înfăptuirea acestor lucruri să întâmpinăm rezistențe. Noi suntem datori însă să le înfrângem.

Dl *R. Dumitrescu* se unește cu părerea raportului și cere revizuirea regulamentului de ordine și disciplină din universități.

Dl *Vlaicu* cere ca centrele studențești universitare să fie socotite ca persoane juridice.

Adunarea aprobă concluziile dl N. Lăbușcă.

Chestiunea căminurilor

Dl Cazan desvoltă această chestiune arătând rolul studențimii ca organ care lucrează în folosul statului Se referă într'o măsură largă la organizațiile studențești din Suedia și Norvegia unde studentul trăește prin sine însuși. Studentul trebue să câștige cum va ști pentru a putea trăi omenește. La noi însă numai politica a făcut să avem ce să mâncăm. Statul pe care îl prezintă este concepție de-a se putea conduce singur.

Profesorii trebue să participe la această organizație studențească. Fiecare trebue să ceară cât mai puțin sacrificii de la stat. Criteriile după care trebue organizat un cămin este partea materială, starea culturală și higienică. Citește statutele în care se vede că conducători ai acestei organizații pot fi numai studenții interesați în cauză.

Expune cazul când un cămine obligat să-și părăsească localul.

Dl Georgescu spune că căminurile sunt înființate de studenți și dacă voim să le conducem noi trebue să ne însușim și datoriile. Arată toate neajunsurile care sunt acum cu privire la primirea studenților în căminuri, la bolnăvicioasa stare a administrației cu economiilor de specialitate. Cere ca la administrație să fie numai un profesor pensionar sau chiar secundar.

Dșoara Franzetti cere acelaș lucru pentru căminurile studentelor, întrucât conducătoarele de astăzi cred că prin ofrandele lor date ca o sfidare stării materiale a studentelor pot să le câștige dragostea. Cere că în căminuri să fie admise numai studentele sărace.

D-l Berbereanu cere ca în loc de statutul prezentat să fie votată o moțiune, în care să fie clarificate principiile de organizare a acestor așezăminte studențești, d-l președinte I. Vasiliu consultă congresul, dacă admite ședința de seară. Se admite dr *Iglimbea* despre pretenția ungurilor, de-a li se permite înființarea unei universități Ungurești la Cluj. Cere completarea catedrelor vacante la Universitatea din Cluj.

Alegerea membrilor de onoare și ordinari ai Uniunei societăților studențești din România

Dl *N. Lăbușcă* proclamă președintele Uniunei asociațiilor studențești din România pe M. S. Regele.

Membrii onorifici sunt aleși: N. Iorga, Rectorii celor 4 Universități, Simion Mehedinți, A. C. Cuza, prof. Pârvan, Sextil Pușcaru, Oct. Goga, Ovid Densușianu, Dimitrie Onciu, C. Istrim, Gh. A. Dima, M. Minovici, Mitrop. N. Balan, Gh. Murnu, Vasil Ispir și Marin Ștefanescu.

S'a fixat prin aprobarea Congresului, ca locul viitorului Congres studențesc să fie la Cernăuți, peste un an de zile.

Tot atunci vor fi invitați ca să ia parte acei foști studenți care s'au distins mai mult în viața studențească câte 3 dela fiecare Universitate, și anumei (București) V. Ispir, Paulian Gh. Baun; (Cluj) Grozea, Stoica, Victor Vlad; (Cernăuți) D. St. Berarin, Gr. Gribovski, G. Ghiorghiu (Iași) C. I. Ifrim, Gr. Popa. Ionescu Govora. (Viena) Marius Sturza, Marmeline.

Dl N. Lăbușcă propune următoarele: Facerea unui album de toți studenții căzuți în războiu, atât în țară cât și în Ardeal.

Rămășițele marelui istoric Xenopol să fie aduse la Iași.

In conformitate cu statutul se face alegerea delegaților pentru consiliul Uniunei. Sunt aprobați (București) V. Popescu, I. Vălescu, P. Ghiața, Al. Constantinescu, (Cluj) Tetu, Ardeleanu, Sghimbea (Iași) N. Lăbușcă, St. Bârsănescu, Iuliu Nițescu, Caton Laurențiu, (România-Juna) D. Cudla;

Soc. Vlaicu din Torino, deși aderă la Uniune, nu are reprezentant întrucât nu are încă 50 membri.

Dl N. Pașcariu depune o adresă a președintelui societățel de Drept din Iași, prin care cere congresului să hotărească retragerea pedepsei acelor studenți pedepsiți disciplinar de Senatul Universitar pentrucă au luat o atitudine ostilă contra fraților Hefter. Adunarea admite.

Dl Vlaicu cere ca acei ce au fost pedepsiți cu bani pentrucă au bătut pe Hefter la Cernăuți să fie achitați de autorități. Ședința se închide la ora 7·30.

Wy.

O punere la punct

Ocupându-se de articolul din *Patria* cu privirea la activitatea partidului național-liberal în Ardeal, *Viitorul* scrie:

Neexactitățile „Patriei", e de prisos să le comentăm după cum ar fi înjositor să răspundem acestei izbucniri de ură a cărei neputință o vădește violența de limbaj. Ardealul cinstit, Ardealul căruia ne-am adresat când am trecut Carpații, va căuta adevărul nu într'o foaie a unei grupări, ci în însăși istoria Neamului. Acolo va afla cine a făcut Unirea, cine a dat pământ și drepturi țăranilor, cine a apărat bogățiile, demnitatea și integritatea pământului strămoșesc, cine a realizat unitatea politică și națională a neamului românesc.

Cetiți „Infrățirea"

Ultima oră telegrafică

Situaţia internaţională

Conferinţa dela Aix-les-Bains s'a închis şi rezultatele ei nu fac decât să confirme şi mai strălucit politica lui Millerand.

In adevăr s'au luat următoarele hotărîri: 1) aplicarea în întregime a tratatului dela Versailles 2) garantarea independenţei Poloniei şi 3) delimitarea zonelor de influenţă franceze şi italiene în Turcia. Tratatul dela Versailles şi toate celelalte tratate în legătură cu dânsul vor fi aplicate cu o scurupulozitate atentă fiindcă de executarea lor depinde existenţa Franţei. Pentru aceasta se va urma cu pacificarea generală recunoscând independenţa popoarelor şi dorinţa lor de autodeterminare şi înlesnind restabilirea legăturilor economice între fostele popoare beligerante. In privinţa chestiunei poloneze s'a hotarît sprijinirea mai departe a Poloniei pentru a i-se garanta independenţa şi a o apăra pe viitor contra oricăror tentative de năvăliri bolşevice.

Odată cu ajutorul economico-militar făgăduit Poloniei, Millerand i-a recomandat mai multă moderaţiune în tratarea păcei cu bolşevicii. In chestiunea turcească, unde competiţiunile franceze se loveau de cele italiene şi dădeau naştere la conflicte repetabile, speculate perfid de presa germană şi mai cu seamă de cea socialistă italiană, Conferinţa dela Aix-les-Bains dă speranţe de înţelegere deplină, fără a indica la ce anume soluţii s'a ajuns.

Fapt care ne face se bănuim că pentru chestiunea turcească va mai fi nevoie de alte convorbiri.

La urmă Millerand subliniează solidaritatea dintre Franţa, Anglia şi Italia, singură garanţie a păcei europene.

TELEGRAME

Franţa şi Italia sunt de acord.

Lyon, 15 Septembrie

Preşedinţii de Consiliu francez şi italian şi-au schimbat vederile la Aix-les-bains în spiritul cel mai încrezător şi amical.

Ei au fost fericiţi de a recunoaşte comunitatea generală a intereselor celor două ţări, cari asupra tuturor punctelor sunt uşor conciliabile.

Scopul esenţial urmărit rămâne pacificarea generală în condiţiuni echitabile, prin respectul independenţei popoarelor şi restabilirea relaţiunilor economice normale în afara oricărei idei de dominaţie excesivă politică sau economică.

Aplicarea tratatelor este singura care poate asigura pacea. Tratatele sunt solidare unele cu altele şi trebuie să rămână piatra unghiulară a noilor raporturi internaţionale.

Cei doi preşedinţi au constatat un deplin acord.

Independenţa şi libertatea Poloniei garantată şi apărată împotriva ori cărei agresiuni în frontierele sale etnografice este un scop urmărit deopotrivă de către cele două guverne.

Gioliti şi Millerand au recunoscut de asemenea că interesele franceze şi italiene în Asia mică trebue să se desvolte paralel printr'o conlucrare amicală a celor două ţări evitând concurenţa reciprocă.

Intrevederea dela Aix-les-bains

Lyon, 14 Sept.

Dnii Millerand şi Giolitti au avut din nou o consfătuire Luni dimineaţa la care a participat Baronul Aliotti din partea Italiei şi dnii Barrére şi Berthelot din partea Franţei.

Intr'o declaraţie comunicată la închiderea lucrărilor conferinţei Millerand şi Giolitti recunosc că baza principală a unei păci echitabile şi trainice rămâne acordul strâns dintre aliaţi şi mai cu seamă dintre Franţa, Anglia şi Italia.

S'a expediat următoarea telegramă dlui Lloyd George: „Dl Giolitti şi Millerand întruniţi la Aix-les-bains, nu voiesc să se despartă înainte de a adresa împreună, Excelenţei Sale dlui Lloyd George, cordialul şi amicalul lor salut. Preşedinţii Consiliului italian şi francez au un prilej mai mult să recunoască deplinul acord al vederilor lor generale şi necesitatea primordială a strânsei înţelegeri dintre Anglia, Franţa şi Italia pentru a asigura regulamentarea problemelor europene precum şi restabilirea păcei şi relaţiilor normale între popoare.

Noui succese polon

Lyon, 14. Septembrie.

Comunicatul polon din 12 Septembrie semnalează diferite succese mai cu seamă ocuparea mai mulor localităţi de către trupele poloneze cari au capturat şi 200 prizonieri.

In ordinul de zi printre citaţiunile apărătorilor Varşoviei, guvernul citează pe generalul francez Mourrau şi alţi ofiţeri.

Ora astronomică în Italia

San-Paolo, 14 Septembrie.

S'a publicat un decret care restabileste în Italia ora astronomică în locul orei legale pentru noaptea de 17 spre 18 Septembrie.

Franţa şi imperialismul unguresc

Ziarul „Neue Freie Presse" publică un articol foarte accentuat contra Franţei, care zice ziarul vienez, sprijineşte oficial imperialismul unguresc, şi ajută prin aceasta Ungaria la realizarea planurilor sale de integritate a coroanei Sf.-Stefan (?)

Agitaţiile muncitoreşti în Italia

Roma, 13, Septemvrie.

La 12 Septemvrie a avut loc la Milano o întrunire a organizaţiilor muncitoreşti italiene. Marea majoritate a afirmat intenţiunea de a păstra caracterul strict econ mic al mişcarii metalurgiştilor. Lucrul acesta însemnează un pas mare pe drumul unui acord raţionabil. Convorbirile continuă. Se semnalează oarecari diferende între lucrători cu privire la soluţiunea ce urmează a se da conflictului de care este vorba.

Tren expres Paris—Constantinopol

Budapesta, 13 Septembrie.

La deschidirea conferinţei internaţionale pentru stabilirea expresului Paris—Constantinopol, la 15 Septembrie la Budapesta, participă toate statele prin care va trece expresul.

Bulgaria şi Franţa.

Sofia, 15. Septembrie.

Cu privire la reluarea relaţiilor diplomatice între Franţa şi Bulgaria, oficiosul „Echo de Bulgarie" scrie: Suntem fericiţi de a putea după cinci ani de răsboi atroce şi după o periodă de lichidare a răsboiului numai puţin atroce, să revenim la pace reluând relaţiunile cu o mare naţiune pentru care n'am avut decât simpatie şi admiraţie. Din nenorocire pacea a sfărâmat toate speranţele.

Cartea portocalie bulgară.

Sofia, 15 Septembrie.

Ministrul de externe al Bulgariei a publicat primul volum al cărţii portocalii cuprinzând documentele diplomatice privitoare la întrarea în răsboi a Bulgariei.

Din citirea tuturor acestor documente îşi poate face cineva o idee nouă despre manevrele şi intrigile a căror victimă a fost Bulgaria până în clipa când a fost târîtă în răsboi. Cartea portocalie cuprinde toate telegramele, raportele, tratatele, convenţiunile, începând delà tratatul din Bucureşti din 1913.

Este de notat că mai toţi reprezentanţii diplomatici ai Bulgariei în străinătate, în 1915, au sfătuit foarte viu pe regele Ferdinand şi pe Radosiavoff să nu meargă cu puterile centrale.

Acordul militar Franco-Belgian.

Lyon, 14 Septembrie.

Ambasadorul Belgiei la Paris a notificat ministerului de externe francez încheierea convenţiei militare elaborată de către statele majoare francez şi belgian.

Convenţia este executorie din momentul acesta.

Reclama e sufletul comertului

Ştiri de peste hotare

Alegerile pentru Constituanta Jugoslavă

Alegerile generale de Parlament în Jugoslavia, vor avea loc la 28 Noemvrie şi se vor efectua după noua lege votată de Scupcină săptămâna trecută.

In Serbia nu există Senat, ci numai Camera deputaţilor, care e singurul corp legiuitor al ţării.

Pentru extrădarea lui Horthy

Guvernele italian şi jugoslav au înaintat la 3 Septemvrie o notă guvernului austriac prin care îi cer extrădarea a mai bine de 100 de cetăţeni ai fostei monarhii austro-ungare, urmăriţi ca vinovaţi de răsboi. In capul listei se află Horthy actualul regent al Ungariei.

Mai sunt pe listă numele a diverşi comandanţi de armată ai decedatei monarchii dualiste: Amiralul Nilgovan, Boroevici, Potiorek, precum şi fostul primministru Clam Martinitz.

Enver paşa comandă trupele bolşevice

Se comunică din Constantinopol că Enver paşa a fost numit comandant superior al armatelor bolşevice destinate să opereze contra Indiei.

In consecinţă trupele roşii din Caucaz, Persia, Afganistan şi Turchestan au fost puse sub comanda lui Enver paşa.

Inainte de numirea în acest post, Enver paşa a avut o întrevedere cu Trotskij la marele cartier bolşevic aflat la Smolensk, după care a fost primit şi de Lenin cu mari onoruri în Moscova.

Muncitorii italieni contra dictaturii proletare

Agenţia Stefani din Milano co unică: In şedinţa organizaţiunilor muncitoreşti, secretarul sindicatului general muncitoresc s'a declarat în contra oricărei dictaturi a proletariatului şi contra tendinţelor bolşeviste, adăogând că diriguirea partidului ar fi de părere contrarie însă alianţa muncitorească rămâne fermă în părerea sa şi este convinsă că dictatura proletariatului ar fi imposibilă în acest sens. Ordinea de zi propusă a fost primită cu o minoritate de 185.000 voturi, pe când ordinea de zi susţinută de diriguirea partidului, a fost respinsă.

De altfel după cum relatează ziarele în Italia predomină o tendinţă moderată, printre organizaţiunile muncitoreşti.

Ultime informaţii

La 13 Septembrie au fost reluate încărcările de cereale pentru Ardeal.

*

In Basarabia a început exproprierea pădurilor cari trec la Stat.

*

Legaţia poloneză comunică că azi se îmbarcă la Danzig pentru Riga delegaţia poloneză de pace.

*

Dl Mihail Popovici a făcut declaraţiuni ziarului „Dimineaţa" arătând că motivul necolaborării cu guvernul nu stă în cererea partidului naţional de a da situaţia din Ardeal Dlui Ciceo Pop *ci în dorinţa de stăpânire absolută a* Dlui *Averescu.*

*

Bolşevicii au propus armistiţiu generalului Wranghel.

*

Dl Oct. Taslăoanu, ministrul industriei şi comerţului, refuză a-şi da demisiunea ce i-a fost, se crede, cerută de guvern.

*

Chestiunea pâinei şi lemnelor se agravează în Capitală.

*

Leul a fost cotat la Paris 31.25 centime.

*

La Bursă valorile au înregistrat urcări vertiginoase săptămâna aceasta.

*

Comitetul partidului poporului din judeţul Argeş publică un comunicat prin care se desolidarizează de prefectul Duma, care lucrează cu samsarii şi face diferite afaceri.

Conferinţa dela Geneva a fost amânată.

*

Banditţii automobilişti din Bucureşti au atacat pe strada Teilor un precupeţ, lovindu-l grav şi furându-i 38.000 lei.

*

Pentru aplanarea conflictului ce s'a ivit între Primăria Capitalei şi casele de cinematograf, din pricina noilor taxe comunale, ministerul artelor a numit o comisiune care să studieze chestiunea.

*

Eri la orele 11 a avut loc Consiliu de miniştri acasă la d-l general Averescu. S'a examinat situaţia externă, chestiunea bunurilor supuşilor inamici şi s'a numit o comisiune pentru unificarea nomenclaturei localităţilor din tot cuprinsul ţărei pentru relaţiunile poştale internaţionale.

*

Ziarele franceze „Le Temps" şi „Journal des Débats" iau apărarea României în chestia Dunărei, criticând cu violenţă politica marilor aliaţi faţă de ţara noastră.

Auguste Gauvain scrie în Journal des Débats" că autorii proectului respins se cred capabili să facă ceace nici Bismarck n'a îndrăznit.

Cu privire la contraproectul român scrie: „Credem hotărît că delegaţia franceză va considera serios proectul depus de România."

Viaţa economică, industrială, comercială, financiară

Industria hârtiei în România

Industria hârtiei e reprezentată în România prin următoarele şase fabrice: Letea, Buşteni, Scăeni Câmpulung, Piatra Neamţ şi Petrifalău, cu un capital de 35 milioane lei utilizând o forţă motrice de 1850 cai putere şi întrebuinţând 1200 lucrători. — Această industrie a luptat mult până să revie la starea dinainte de războiu, căci trebuie amintit că preţul de vânzare era mult mai ridicat ca al fabricilor similare din străinătate şi că noi eram şi suntem încă tributarii străinătei pentru multe materii prime folosite în această industrie.

Fabricele noastre de hârtie sunt utilate şi pentru fabricarea produselor semifabricate necesare fabricărei hârtiei care sunt: pasta mecanică de lemn, de paie şi celuloza.

Dar ele nu pot produce toate cantităţile necesare aşa că erau obligate să importeze înainte de războiu pastă de lemn şi celuloză.

Importul de produsele menţionate mai sus n'are loc acum din cauza greutăţilor de transport.

Materiile prime străine sunt importate din următoarele ţări:

Celuloza din Ungaria şi Olanda, pasta de lemn din Ungaria, maculaturile din Turcia, sulful din Italia, colofanul şi sulfatul de aluminiu din Germania, în fine diferitele materii prime pentru hârtie salinată din Austria şi Germania.

In această industrie consumul de forţă motrice e foarte mare şi din cauză scumpetei acestora, preţurile fabricatelor sunt foarte scumpe.

Forţa motrice hidraulică nu reprezintă decât o treime din cea întrebuinţată în industria hârtiei.

Pentru a produce un kilogram de hârtie (pasta de hârtie şi celuloza fiind fabricate aparte) trebuie 1·1—1·7 kgr. de petrol, pentru un kgr. de celuloză 2—1·2 kgr. de petrol iar pentru un kgr. de pastă mecanică de lemn 0·8—1·2 kgr. de petrol.

Normal fabricele de hârtie întrebunţează 7000 vagoane de petrol anual şi în starea în care se află astăzi au nevoie de 2000 vagoane de petrol.

Producţia normală a fabricelor este de 32500 tone anual iar în 1919 de 8940 tone, adică au lucrat 27·5 procente din producţia normală.

In timpul celor dintâi cinci luni din 1920 fabricele au produs 4100 tone în locul celor 12000 tone, pe care ar fi putut să le producă, aşa că producţia totală a anului acesta nu va întrece cu mult pe aceea din anul trecut.

Consumul intern de hârtie după statisticele din trecut necesitează cu un minimum de 25000 tone hârtie anual.

Din cauza producţiei inferioare din anul trecut, am importat în 1919 cam 21000 tone hârtie de scris.

Dacă în locul acestei hârtie s'ar fi transportat var, petrol, sulf şi alte materii prime necesare fabricelor de hârtie s'ar fi putut dubla cantitatea de hârtie fabricată în ţară.

Scăderea producţiei e datorită urmatoarelor cauze: 1) Lipsa maşinilor, distruse de războiu 2) lipsa pieselor de schimb 3) lipsa combustibulului 4) dificultăţile de transport.

Situaţia dificilă poate fi ameliorată prin următoarele măsuri.

Asigurarea cotei de petrol şi a cărbunilor necesari.

2) Ajutarea fabricelor cu rendemente mare întru perfecţionarea utilajului (ex: fabrica Letea).

Firește, scumpetea actuală a hârtiei este un fenomen mondial care rezultă din condiţiile anomale în care lucrează această industrie, adică lipsa şi scumpetea materiilor prime a combustibilului şi a mano d'operei.

Numiri în învăţământul secundar

Ministerul instrucţiunii publice, Secretariatul general Cluj, a făcut pentru anul şcolar 1920—21 în învăţământul secundar următoarele:

I. Numiri de profesori:

I. Dimitriu, prof. tit., prof. matem. lic. M. Nicoara Arad, I. Levandovschi, prof. supl. lat. germ. lic. Gh. Sincai Baia-Mare, Gr. Calleanu, prof. supl. muzica lic. Gh. Sincai Baia-Mare, V. Hilt, prof. tit., prof. ist. geogr. lic. I. Mosota Braşov, Silv. Cloflec, prof. supl. l. rom. lic. Tr. Doda Caransebes, N. Bredureanu, prof. tit. gimn. lic. Tr. Doda Caransebeş, I. Jekeli, prof. germ. lic. Tr. Doda Caransebeş, Gh. Calţun. prof. supl. ist, georg. lic. Tr. Doda Caransebeş, X. Dumitrescu, prof. tit. l. rom. lat. lic. Gh. Bariţiu Cluj, X. Voiculescu, prof. tit. prof. l. rom. lic. Gh. Bariţiu Cluj, Maria Papadopol, prof. tit. prof. mat. fiz. lic. fete Regina Maria Cluj, I. Stanila, prof. supl. rom. germ. lic. A. Mureşianu Dej, E. Cornea prof. pract. des. geom. lic. de băeţi Deva, Nic. Dragomir, prof. supl. ist. geogr. lic. Deva, X. Marinca, prof. la catedra de l. lat. rom. liceul Radu Negheni, Fr. Matyasovics, prof. pract. mat. fiz. lic. P. Maior Gherla, Gh. Petruca, prof. supl. lat. rom. l. P. Maior Gherla, Vlad Emilian, prof. supl. ist. geogr. l. T. Cipariu Ibasfalău, N. Pop, prof. supl. geogr. ist. nat. l. T. Cipariu Ibaşfalau, V. Ungureanu, prof supl. lat. rom. lic. „T. Cipariu. Ibaşfalău, Victor Leh, prof. pract germ. frc. lic. „Cor. Brediceanu“ Lugoj, Al. Nuţiu, prof, tit. lat. rom. lic. „Em. Gojdu“ Oradeamare, E. Hâncu. prof. tit. prov. muzica, lic. „Em. Gojdu“ Oradeamare, Arp. Hegedüs, prof. tit. prov. germ. lic. „E. Gojdu“ Oradea-mare, Val. Bora, prof. supl. gim. lic, „A. Vlaicu“ Orăştie, Al. Butter, prof. supl. fst. geog. lic. A. „Vlaicu“ Orăştie, I. Niciu, prof. detaşat fre. lic. Petroşeni. Pomp. Tolca, prof. detaşat st. nat. chimie. lic. „M. Eminescu“ Satu-mare, Rud. Wellmann, prof. de şcol, civ, detaşat la l. germ. lic. „M. Eminescu“ Satumare. I. Iepure, prof. tit mat. fiz. lic. „M. Eminescu“ Satu-mare, Gh. V. Botez' instit. de ataşat 1. rom. lic. „Eminescu“, Satumare, Isaia Cimpoca, măiestru supl. des. caligr. liç. „M. Emina cu Satu-mare, Gh. Raşcu, prof. snpl. mat. fiz. lic. „Gh. Lazar“ Sibiiu, I. Sandu, profi tit. prov. lat. ist. lic. „Gh. Lazar“ Sibiiu, „Gn. Zavalide“ prof. muzicalic Gh. Lazar“ Sibiiu, Iac. Demer, prof. tit, prov. ist. geogr. lic. Dragos Voda Sighetul-Marmaţiei, Nic Osian, prof. supl. de şc. civ. detaşat la mat.-fiz. chim. lic. Dragoş-Voda“, Sighetul-Marmaţiei, L. Sima, prof. supl. gimn. lic. S. Barnutiu, „Simleul-Silvaniei. Dora L. Fodor. prof. supl. gimn. caligr. Lic. Carmen Sylva“ Timişoara, Gh. Raţiu, prof. supl. lat. rom. lic. „Regele Ferdinand Turda „Tr. Ţaranu“, prof. supl l. frc. la lic. „Gen. Dragalina“ Oraviţa, St. G. Stanciu, prof. supl. mat. fiz. lic. „T. Cipariu“ Ibaşfalău şi Enea Chiurchescu-prof. supl. ist geogr. lic. de stat din Petroşeni.

Buletin economic

Cursul schimbului la Paris.

Londra	53·80
New-Yorck	15.61
Belgia	106·75
Italia	66·—
Praga	22·50
România	31·25
Elveţia	250·25

*

In legătură cu convenţia comercială încheiată între noi şi Austria, guvernul tratează cu guvernul austriac introducerea unei legături speciale pe căile ferate.

Se proectează punerea în circulaţie a unui tren accelerat zilnic cure va pleca dela Bucureşti via Budapesta—Viena, şi deacolo la Praga, Triest—Paris. Realizarea planului acestuia depinde de rezultatul tratativelor, cari vor avea loc zilele acestea la Budapesta.

*

S'au reluat relaţiile comerciale între Italia şi Rusia, Italia va trimite Rusiei medicamente şi va primi în schimb 4000 tone grâu, orz şi porumb. Se vor schimba şi alte articole.

*

Zilele trecute a avut loc întrunirea „Reuniunei Agronomice“ din Sibiu, la care deputatul Connert a citit un referat referitor la dispoziţiunile luate de diferitele autorităţi pentru reducerea preţurilor.

Hotărîrea luată de reuniune protestează energic contra fixărei preţurilor maximale la producte agricole, şi cere revocarea tarifului fixat, şi pentru viitor să nu se mai fixeze preţuri maximale.

*

Din 60 mil. cutii chibrituri comandate în Cehoslovacia, au sosit 48 mil. cari au destinaţia pentru trebuinţele Ardealului.

*

In urma deciziunei Consiliului de miniştri prin care sau lăsat libertatea comerţului făinei şi pâinei s'a ţinut o consfătuire la Primăria Capitalei între morari şi brutari spre a stabili cantitatea de pâine trebuincioasă capitalei şi preţurile provizorii până la aplicarea noului regim.

S'a căzut de acord şi două tipuri de făină cu următoarele preţuri: lei 1·25, pâine de calitatea a doua lei 3·50 pâine de calitatea I-a.

Brutarii şi morarii şi-au luat obligaţiunea să fabrice pâine suficientă şi de bună calitate.

*

A avut loc deschiderea bâlciului de mostre din Budapesta în prezenţa regentului şi a reprezentanţilor celor mai multe misiuni diplomatice straine din Budapesta.

Ministrul de comerţ Rubinek, accentuiază în discursul de deschidere că scopul bâlciului ar fi de a da o chiezăşie despre intenţiile paşnice ale Ungariei şi despre înfăptuirea lucrului productiv, precum şi de a face primul pas spre a înlătura neîncrederea vecinilor şi a readuce în vechile căi, comunicaţiile cari au fost restrânse din cauza războiului.

Regentul Horthy replică că numai lucrul productiv şi strângerea tuturor forţelor lucrătoare vor putea salva ţara.

S-au fixat următoarele preţuri de sare pentru Ardeal şi Banat: preţurile sunt calculate însă în coroane: 1 kg. sare măcinată 1 cor. 5— 30 fileri 1 kg. sare de masă 60—75 fil. 1 kg. sare industrială 30—46 fil., şi 1 kg. sare pentru vite 30—45 fileri.

*

In Cehoslovacia preţurile unor articole şi mărfuri au scăzut mult în ultimul timp. Astfel 1 p. ghete costă 80—100 cor. ghete de lac 150 cor. un costum din stofă bună revine la 1000 până 1500 cor.

*

Ungaria va emite în curând bancnote noi şi va schimba moneda veche. Cheltuelile cu acest prilej se vor ridica 19 miliarde contra unui venit de 8—6 miliarde.

*

Până la deblocarea liniilor ferate de la Turda, prea încărcate cu vagoane de ciment, s'a luat dispoziţiunea să nu se mai rezolve nici o cerere de ciment de cât peste o lună.

*

Grupul englez, care a cumpărat acţiunile petrolifere române aflătoare în posesiunea băncii „Deutsche Ostbank“, este societatea „Anglo-Persian-Oil Company“, la care este interesat şi statul englez.

Preschimbarea coroanelor suspecte

Am anunţat că ministerul de finanţe a luat hotărârea să procedeze la triarea coroanelor declarate „suspecte“ de oficiile financiare însărcinate cu schimbul.

Peste câteva zile — data exactă nu s'a fixat încă — va începe această operaţiune.

Publicul va fi anunţat la timp ca să se prezinte la ghişeele Băncii Naţionale, în vechiul regat şi la oficiile „ad hoc“, din ţinuturile alipite, spre a încasa sumele cuvenite în schimbul coroanelor cari, la triare, se vor constata că nu sunt suspecte.

Am arătat care este concepţia ministerului de finaţe, în această privinţă. O repetăm, pentru liniştirea publicului posesor de coroane.

„Suspecte“ vor continua să fie acele bancnote cari nu vor avea stampilă sau cari vor fi stampilate cu stampile vădit false, fabricaţie austro-ungară.

Toate acele coroane cari vor avea, în mod vizibil, stampila „România, Timbrul special“ vor fi primite la schimb.

O dispoziţiune foarte dreaptă luată, la început, de ministerul de finanţie a fost aceea a „justificării coroanelor aduse la preschimbare în plus peste suma declarată, în intervalul rezervat declaraţiunilor“.

Pentru oficialităţi. Maşinele de scris „Remington“ model 10, cu *caractere româneşti*, scris vizibil, în 2 colori, cu sgomot redus să vând în ori ce cantitate cu preţ de reclamă la Banca Centrala pentru Industrie şi Comerţ Cluj şi Sibiu, care are singura reprezentanţă generală a acestor maşini pentru întreg Ardealul şi Banatul.

Ministerul de finanţe secretariatul general Cluj.

ORDIN CIRCULAR.

Către toate Direcţiunile Financiare referitor la purtarea conturilor, la efectuarea şi contarea încassărilor şi plăţilor în legătură cu unificarea valutei.

In urma retragerei coroanelor din circulaţie şi a unificărei valutei, având în vedere aprobarea cu No 92.293 a Ministerului de finanţe, ordonăm:

Cu ziua de 1. Septembre 1920 începând:

1. Toate retribuţiunile (salar, adause, ajutoare, chirii etc.) precum şi alte competinţe (diurne, spese de călătorie, pauşale etc.) ale angajaţilor publici (de stat, judeţeni, comunali, preoţi) şi ale pensionarilor (pensie, adaus de educaţiune, pensie de chirie, etc.) **asemnate în lei, sunt a se plăti în suma leilor asemnaţi;**

2. toate retribuţiunile, precum şi alte competinţe ale angajaţilor publici şi ale pensionarilor de sub punctul 1. **asemnate în coroane, sunt a se plăti în lei** în raportul schimbului oficial, adecă **socotindu-se două coroane egal cu un leu;**

Cele prevăzute la punctele 1. şi 2. se referă şi la sumele scadente până în ziua de 1. Septembre 1920, dar neridicate până la acest termen.

3. Toate contribuţiunile către stat de orice natură (impozite directe şi indirecte, taxe de timbru şi de înregistrare, amende etc.) prescrise în coroane, **sunt a se încassa în lei, socotindu-se 1 leu = 2 coroane.**

4. Creanţele particularilor faţă de stat:

a) cu caracter perpetuu (chirii, arende etc.);

b) depozite, garanţii depuse, asemnate în coroane, **sunt a se plăti în lei în raportul 1 leu egal 2 coroane;**

c) creanţele întâmplătoare (note, facturi pentru livrări, furnituri etc.) asemnate în coroane şi neridicate încă, **nu se vor lichida,** ci asemnările referitoare se vor înapoia autorităţilor competente pentru statorirea sumei în lei.

p. secretar general:
MANAILA m. p.
Şeful secţiei:
DRAGONESCU m. p.

Cetiţi „Infrăţirea“

Mica publicitate

Cereri şi oferte de servicîu:

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

CAUT post după masă de la orele 2—8. Cunoscând toate lucrările de Laboratori Chimice şi Farmacentice, având o practică de mai mulţi ani. Adresa sub ziar Chimist.

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

ADMINISTRAŢIA ziarului „Infrăţirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea şi distribuirea ziarului „Infrăţirea" se angajează la administraţia ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria şi menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferinţă în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

DOMNIŞOARE cu şcoală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piaţa Unirii 7.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiţii „Institutul de arte grafice, editură şi librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universităţii 3.

Vânzări şi Cumpărări:

ŞTOFE DE PRIMA CALITATE pentru domni şi dame se află de vânzare cu preţ mai redus ca în fabrică, sau contra valoare se schimbă cu lână spălată foarte bine se află în Magazinul din Str. Rudolf No. 22. Tot aici se pot găsi gata costume de haine după ultimă modă pentru domni şi doamne precum tricouri şi pături se pot face la comandă.

DE VÂNZARE HÂRTIE maculatură în cantitate 100—200 kgr. cu preţ redus. Amatori se pot adresa la Biroul de publicitate al ziarului Infrăţirea str. Universităţii No. 2 Telefon 214.

VÂND HÂRTIE ALBĂ pentru împachetat cantitate mare preţ după înţelegere. Amatori pot lua informaţiuni de la Biroul de publicitate, al ziarului Infrăţirea, str. Univărsităţii No. 2.

MAŞINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi şi uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU şi masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Regia Monopolurilor Statului.

Publicaţiune.

Regia Monopolurilor având trebuinţa de cantitatea de 240 (douasutepatruzeci) vagoane grâu recolta anului 1920 curat fără pleava cu cel mult 8% corpuri străine, vă aduce la cunostinţă amatorilor că în ziua de 30 Septembrie 1920 se va ţinea licitaţie cu oferte închise atât la Direcţiunea Generală a R. M. S. (Serviciul Explotarei) Bucureşti ca şi la Direcţiunea Regională a R. M. S. din Cluj.

Oferte însotite de o garanţie previzorie de 5% din valoare vor indica preţurile franco pe vagon în gara de predare.

Direcţiunea Generală.

DIRECŢIUNEA CLINICILOR UNIVERSITARE, CLUJ.

No. 248—1920.

Concurs.

Să scrie concurs pentru ocuparea postului de **mechanic-sef** la uzinile Clinicelor univ. din Cluj.

Retribuţiunile împreunate cu acest post sunt fixate în normele de salarizare.

Reflectanţii au a-şi înainta petiţiile provăzute cu atestatele de cualificaţiune şi cu atestatul de botez până la 30 Sept. a. c. la Direcţiunea Clinicelor Univ. Limba română în vorbă şi în scris să condiţionează.

Cluj, la 15 Sept. 1920.

pt. director:
Ghircoiasu
administrator.

KRAUSZ SAMU
Cluj, Strada Bocskai No. 5.

Confecţionează rochii de dame, modele franţuzeşti precum şi Tailleur după ultimă modă. ◆ ◆ ◆ ◆

Abonamente pentru Preoţi şi Învăţători se fac cu preţ redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Intreprinderile Forestiere Române, Cluj
Cherestigerie de tot felul se găseste.

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: **Bucureşti,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova şi R.-Vâlcea.**
Furnisează orice mărime de Clopote numai de prima calitate.

ASOCIAŢI CROITORI ROMÂNI CLUJ.

Au onoare a aduce la cunoştinţa onor. public român cumcă au **deschis cel mai mare Atelier de croitorie Civil şi Militar în Cluj, din Transilvania,** sub Firmă:

Petricaş Aiudean, Cranciovan Niculescu & Comp

în localul Petricaş şi Aiudean Piaţa Unirii No. 2 şi Str. I. C. Brătianu No. 13. — Garantăm lucrul cel mai bun, ultima modă. — Preţurile cele mai avantajoase. — Rugăm onorata clientela a ne onora cu comenzi.

Confecţiuni pentru Dame
ultimele modele Franţuzeşti şi Englezeşti execută promt şi constincios
□ □ □ Atelierul
Jakab Géza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2. ◆
Telefonul 943.

Pentru oficialităţi!

MAŞINELE DE SCRIS
„REMINGTON"

model 10, cu **caractere româneşti,** scris visibil în 2 colori cu egomot redus să vând în orice cantităţi cu preţ de reclamă la:

BANCA CENTRALĂ PENTRU INDUSTRIE şi COMERŢ Cluj şi Sibiu,

care are singură reprezentanţă generală acestor maşini pentru întreg **Ardealul şi Banat.** ◆

Revista Ramuri
Craiova.

In editura Societăţei Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărţi didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. şi III. băeţi şi fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. şi „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. şi II. sec.
Ş. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban şi „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

Salon de Manicure

Calea Regele Ferdinand 12
fostă Wesselényi Miklós-u.

La Parfumeria şi Drogueria d'Or

se află cele mai fine articole de droguerie şi parfumerie de recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumurile cele mai renumite. **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

De vânzare

O Villă modernă în centrul oraşului cu etaj, având 12 camere şi 4 băi, grădină mare faţa da 60 metri p. Se poate ocupa imediat o parte din camere. □

BIROUL DE VÂNZARE Str. Bolyai No. 3. uşa 4/a în curte.

Simon József
Cluj,
Piata Unirei 20.

Cel mai renumit Atelier în care se Confecţionează pentru dame ori ce costume mateaux de Teatru din cele mai fine ştofe Englezeşti şi franţuzeşti dupe ultimă modă. Se găsesc şi Postăvuri. □

ANUNŢ.

Inscrierele pentru Şcoală Superioare de Medicină Veterinară din Bucureşti se primesc până în ziua de 15 Oct. c. când incep cursurile.

Actele ce se cer sunt următoarele:

1.) Actul de absolvire a liceului,

2.) Actele de naştere, de vaccin şi dacă sunt minori acte doveditoare că au invoirea părinţilor să se inscriere în această Scoală.

Actele se pot trimite cu poşta printr'o cerere timbrată în regulă sau candidaţii le pot aduce personal până la data sus indicată. Peste data de 15 Oct. nu se mai primeşte nici o inscriere.

Pentru anul acesta sunt disponibile 60. de ajutoare de învăţământ acordate de Minister (300) a 300 Lei lunar.

D-nii studenţei au căminşi cantina chiar în localul Scoalei.

Direcţiunea.

CĂUTĂM
vânzători
pentru ziarul
INFRĂȚIREA

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"
REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

Cautăm depozitari

de ziare în intregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Salon de Brodat și Cusut
Albituri
Calea Victoriei No. 40
(Bocskay-tér 2)

Se primesc spre publicare la Biroul Administrației ziarului

„INFRĂȚIREA"
din **Cluj, str. Universității Nrul. 2,**

ori și ce feli de Anunțuri și Mica publicitate cu prețurile cele mai avantagioase din tot Ardealul, Bucovina, Banat și vechiul Regat. □

De vânzare

Una masină de scris marca Remington în bună stare eftină.

Adresa la ziar.

Banca Românească
caută funcționari
pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

Ziarul „INFRĂȚIREA"

primeste abonamente din intregul Ardeal, Banat, Bucovina și vechiul Regat cu: 120 lei pe 1 an, 60 lei pe 6 luni, 30 lei pe 3 luni.

A se adresa la ADMINISTRAȚIA ZIARUL CLUJ, Strada Universității Nr. 2.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 39 — Opt Pagini 50 bani — Opt Pagini — Duminecă 19 Septemvrie 1920

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaș II.) TELEFON No. 211. | Abonamente: 1 an . . — 120 lei, 6 luni . . — 60 „, 3 luni . . — 30 „

Studenții și politica

Acum, la plecarea studenților dintre noi, ne putem întreba: ce rămâne de pe urma celor șase ședințe de zi plus una de noapte câte s'au putut ține în cele patru zile de congres dintre cari n'a fost una care să nu-și fi avut cearta, tumultul și discordia ei? Ce rămâne, nu ca faptă, — căci faptele n'au răsărit niciodată în mijlocul vorbelor — dar cel puțin ca *direcție sufletească* și ca *plan de muncă pentru viitor?* Rămâne, desigur amintirea întâlnirii, amintirea prieteniilor care s'au putut lega și rămâne mai ales, pentru mulți puternică, răscolitoare și fecundă, amintirea celui dintâi contact cu pământul cu oamenii și cu lucrurile din Ardeal. Dar, mai mult, ce-ar putea se rămâie din acele discursuri, moțiuni și procese-verbale care alcătuesc de obiceiu programul și conținutul unui Congres? Și chiar dacă ar fi fost un congres bine și serios organizat și dacă deci toate lucrările s'ar fi desfășurat după o idee conducătoare mai dinainte stabilită, ce-ar fi putut rămâne ca fapt hotărîtor pentru dirijarea și orientarea vieții studențești? Răspunsul, firește, atârnă de părerea pe care o avem fiecare despre chemarea și rostul unui congres.

Dacă dela un congres studențesc se așteaptă atitudini și soluții decisive cu privire la marile probelme ale țării, atunci vom răspunde: *hotărît, nu rămâne nimic.* Căci nu e înâia-oară când studentul român, pe lângă munca legată da Universitate, încearcă să aibe și o atitudine politică determinată de curentele care se mișcă și se clocnesc în jurul lui. Ba au fost chiar vremuri — și întoarcerea lor n'o mai dorește nimeni, — când studențimea noastră era divisată în atâtea tabere în câte partide era împărțită și țara și cine nu-și aduce aminte de acei președinți de societăți cari trăiau ca întreținuți ai diverselor cluburi de partid?

Era pe vremea când studentul făcea politică și amestecul lui era dorit, căutat și cerut în toate scandalurile vieții noastre politice. Ani de-a rândul studențimea a fost târîtă în întruniri și manifestații de stradă, servind mici interese de partid sub masca marilor preocupări naționale. Dar ce-a rămas, te întrebi astăzi din tot acel sbucium politic al studențimii noastre? Urmărit-a cineva pe cei cari, acum zece-cincisprezece ani, s'au distins ca agitatori, ca oratori și ca conducători ai feluritelor mișcări studențești? Ce sunt oare astăzi, în viața noastră, toți acei președinți cu faimă al căror nume era tipărit de gazete și purtat din gură în gură?

Ajuns-au cel puțin politicieni de seamă, ca unii cari au învățat la școala politicianismului înc până încă de pe băncile universității? Și, în general, care e locul pe care-l ocupă astăzi în societate toată aceea generație de studenți care a cunoscut așa de intens contactul cu preocupările și luptele noastre politice? Nu vi se pare că cea mai slabă generație, mai pipernicită și mai săracă în *valori politice*, e tocmai generația de studenți care a făcut mai multă politică?

Pentrucă este o concepție nenorocită aceea care cere studențimii și o **activitate extrauniversitară** *și deci un amestec timpuriu în viața publică a țării.*

Când ești încă la începutul culturii, când contactul cu cartea nu trebuie turburat de nicio preocupare lăturalnică, fie ea și în legătură cu marile chestiuni naționale, când sufletul tinereții trebuie păstrat neatins de toată otrava divisiunilor noastre politice, ce poate fi mai absurd de cât să ieși din cadrul vieții universitare pentru a te arunca în vâltoarea problemelor sociale unde nu vei face altceva de cât să sporești haosul unor lupte în care nu ca student vei putea să arunci ideia care luminează sau soluția care d sleagă?

Activitate extrauniversitară? Este una singură: lupta pentru răspândirea culturii în mulțimile întunecate de jos, — *dar aceasta fără nici o preocupare politică.* Și ce muncă într'adevăr folositoare nu s'ar putea desvolta în această direcție prin acele cercuri județene care, ele, ar trebui să creieze și să conducă întreaga operă de luminare a țărănimii de la sate și a muncitorimii de la orașe. Dar încăodată: *fără politică.* Politica înveninează și învrăjbește, și nimic nu rămâne din orice acțiune culturală dacă la spatele ei pândește intenția și scopul politic.

Incolo pe student îl dorim legat de Universitate. Îl dorim lucrând în acele organizații, cu adevărat serioase care sânt societățile de pe lângă fiecare facultate și îl dorim peste tot, în seminarii, în laboratoare și biblioteci, albină neobosită în căutarea ascunselor comori ale științei și ale înțelepciunii.

Studentul agitator, studentul de întruniri și studentul cu atitudini politice, — acela să dispară, iar congresele să nu mai fie decât mari prilejuri de întâlnire și de apropiere sufletească din care să resulte trainice legături fecunde între elementele aceleiași generații.

Întâi dobândirea și desăvârșirea culturii, prin urmare, iar, la vreme, cultura îți va spune ea singură și *ce politică să faci.*

După intervederea dela Aix-les-baines

Primul ministru italian Giolitti înainte de a se înapoia în Italia a trimis o telegramă de mulțumiri dl Millerand, la care acesta a răspuns că e fericit că întrevederea dela Aix a strâns legăturile cari unesc cele două popoare latine.

Prezervațiune școlară

Școlarii și-au reintegrat clasele. Pedagogii vechii școale, iau în gluma sensibilitatea educatorilor prudenți. Ei nu ar șovăi să acuze pe higieniștii contimporani, că pledează cauza moliciunei și că jenfesc cultura minții unor succese hipotetice de sănătate.

Fiecare dintre noi, d'almintreli, chiar cel ce are mintea cea mai largă, este ispitit să ia generația sa drept model și timpul în care a trăit ca punct de reper. Metodă rea, căci chiar după treizeci de ani, omul de azi e incapabil să reconstitue în întregime mediu spre care merg amintirile sale din tinerețe, el nu se abstrage dela schimbările, noui pentru a restaura în minte cadrul vechi în care s'a scurs copilăria sa.

Fiecare generație este adequată mediului său. Pe măsură ce acesta evoluiază, viața industrială se transformă și invers printr'o reîntoarcere logică, modificările succesive ale ființei sociale reînoiesc indefinit însuși mediul. Calitățile și defectele se schimbă, mentalitatea variază, condițiunile fiziologice nu mai sunt aceleași.

Acum o sută de ani, primejdia tuberculozei nu exista ca azi. Epidemiile băntuiau cu o brutalitate prodigioasă și înfricoșătoare; numai ele izbeau privirile. Toate contribuțiile plătite zilnic morții premature erau socotite ca ineluctabile.

Cu începere din clipa în care s'a făcut deosebirea între cauzele evitabile de slăbire și uzură a rasei și celelalte cauze, o profilaxie inedită a apărut.

De atunci am învățat să prevedem și să prevenim. In acești doi termeni se rezumă cele mai frumoase cuceriri ale științei pastoriene, și din ele decurg datorii nebănuite. De aici a pornit în ultimii douăzeci de ani mișcarea renașterii fizice aplicată la școale. Și când, prin apropierea colaborării războinice, Anglo-Americanii au dovedit efectele viriculturei lor, popoarele latine unite în cauza comună au înțeles cât de mult se impune educația sportivă și fizică a tineretului din școalele primare, secundare, profesionale și superioare.

Prezervațiunea școlară, cea mai esențială și mai eficace dintre toate măsurile de pază a sănătății, nu trebue să fie o dorință platonică, ci o deșteptare a tuturor inițiativelor, o concrtare a tuturor bunelor voințe, o cooperare a operilor de apărare sanitară.

Cea mai bună pedagogie și higienă victorioasă se razimă pe mijloace simple, necostisitoare și cheltuiala care ar rezulta din ea, ar fi însutit de remuneratoare, căci s'ar traduce în economie de vieți umane și în creștere de energie națională.

Iată ce ar trebui să se scrie în programul care deschide noul an școlar.

I. Dr.

Mentalitatea ungurească

Pentru a-i cunoaște cât mai bine, nu strică să spicuim uneori din scrisul lor floricele de gândire și de logică maghiară, cari chiar dacă nu așteaptă vreun răspuns din partea noastră, sunt totuși potrivite de a ne amuza.

E în tot cazul interesant pentru cei, cari cunoaștem sofisticăriile maghiare, cu cari pe vremuri încercau să justifice politica de maghiarizare și să ridice în slavă superba alcătuire a „statului național unitar maghiar" să-i vedem azi pe același potentați în rolul lui Cicero apărând dreptul și libertățile publice, vorbind de morală și legalitate și invocând ca suprem argument exemplul trecutului, al trecutului lor de „ordine", de „nepărtinire" și „onorabilitate".

Ne dau lecții de conduită, ne învață cum trebue să cugete un gentleman și se înfioară de corupția administrației noastre, care numai prin aplicarea funcționarilor maghiari ireproșabili ca cinste și constiințiozitate ar mai putea fi mântuită. Mai e nevoe să ne reîmprospetăm trecutul pentru a pune în lumină adevărată toată fanfaronada lor? Ori nu am răscoli prea multă ură împotriva lor dacă am ține să răspundem, ură de care am vrea să ne cruțăm, poporul care sângeră încă din mii de răni pe urma stăpânirii lor „cinstite" și „nepărtinitoare"?

Pentru aceea, vom da numai câteva probe din exercițiile lor de stil ca să vădă concepția lor actuală despre stat și atribuțiunile lui și despre drepturile sacrosancte ale cetățenilor să. Iată câteva specimene: „Statul numai așa procedează corect, dacă pe funcționarii, *cari n'au depus jurământul* îi va feri de ruinarea materială și dacă după ce se va aranja chestia lor, li-se va plăti de urgență salarul restant" (de pe timpul rezistenței lor).

Intr'alt loc acelaș ziar observă foarte logic: — „Funcționarii cari au rămas aici, și-au manifestat intențiunea de a-se împăca cu actualul sistem de stat, prin însuși faptul că au rămas ai ei" — și după atâta generositate din partea funcționarilor maghiari, cu drept cuvânt ne cere amintitul ziar ca: — „ziarele românești să judece ținuta maghiarimii ardelene din *situația de drept public secular al Ardealului* și nu prin oglinda *politicei zilei*, care la arată toate într'o formă grotescă." Și dacă alipirea Transilvaniei de patria mamă poate fi și așa numai o formă „grotescă" a politicei zilei, apoi un alt ziar crede că numai *starea de asediu* a turburat puțin vechea orânduire ungurească. Iată, ce scrie ziarul acesta: — „E fapt, că vechea congregație municipală prin ridicarea stării de asediu, s'a reintegrat în drepturile sale. Poftiți prin urmare și convocați imediat pretutindeni în Ardeal congregațiile municipale."

A. C.

Ungurii și apropierea de România

In urma înfrângerilor suferite de armatele sovietice ruse, atitudinea Ungariei față de România s'a schimbat cu totul. Eventualitatea unui triumf al bolșevicilor ar fi fost prilejul cel mai nimerit pentru Germania și foștii ei aliați de a încerca răsturnarea stărilor actuale din Europa. Cei care s'au bucurat mai mult de victoriile armatelor roșii, au fost Ungurii, cari așteptau cu nerăbdare momentul să ne atace împreună cu foștii lor aliați și în acelaș timp cu armatele lui Trotski. Cu cât situația Poloniei era mai critică, cu atât conflictele dela granița noastră dinspre Apus erau mai numeroase, iar în momentul când se făcuse legătura teritorială dintre Germania și Rusia, presa ungară ironiza și considera ca inexistent tratatul dela Versailles.

Acum însă, când armatele sovietiste sunt sfărâmate, iar resturile lor sunt aruncate peste Bug, presa ungară s'a potolit ca prin farmeș. Totodată, la granița din Apus, nu mai avem de înregistrat nici un atac de patrule, provocatorii la grevă s'au mai liniștit, așteptând probabil alte instrucțiuni dela Budapesta, iar în piața orașului nostru nu s'a mai cântat „Internaționala" și nici nu s'a mai rupt vre-un tricolor, strigându-se „trăiască Bela Kuhn". Mai mult decât atât: Ungaria oficială pare a fi dispusă a relua relațiunile cu noi, numind chiar persoana, care va reprezenta pe regentul Horthy la București.

Pressa din Budapesta și-a schimbat tonul față de noi, tratând în coloane întregi eventualitatea unei apropieri româno-maghiare. Astfel ziarul „Világ" din capitala Ungariei, publică un articol al publicistului Géza Teleky, prin care articol autorul sfătuește Ungaria să nu mai spere la nici o rectificare de graniță din partea României, iar pe aceasta o sfătuește la o apropiere cu Ungaria. Ziaristul ungur pare a fi îngrozit de eventualitatea închegării unei mici Antante, în care Ungaria ar fi strânsă ca în lanțuri și în articolul său sfătuește pe conducătorii țării sale de a lega raporturi cât mai strânse cu România, sperând să înlăture prin aceste raporturi, înființarea micei Antante.

Desigur că noi Românii sun-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

tem cei dintâi care dorim pace în Europa și totodată reluarea relațiilor normale dintre noi și vecinii noștri dinspre Apus. Nu știm însă dacă Ungaria dorește acest lucru tot așa de sincer, ca și noi, și nu numai pentru un moment, când soarta armatelor lui Trotsky s'a schimbat, ci pentru totdeauna. Avem dreptul a ne îndoi de sinceritatea Ungariei și sunt multe motivele care ne provoacă această îndoială.

Chiar în același ziar în care citim rezumatul articolului lui Teleky, se reproduce o telegramă din Viena relativ la persecuțiile Ungurilor contra Românilor. D-na Bolonyi, supusă română și cunoscută scriitoare, fostă secretară a marelui Anatole France destăinuește unui ziar din Viena cum a fost închisă două luni la Budapesta, fără altă vinovăție decât aceea că e supusă română, și n'a fost eliberată decât după ce s'a îmbolnăvit foarte greu, și aceasta prin intervenția misiunei militare aliate. D-na Bolony a scris și o carte cu privire la grozăviile ce se petrec în închisorile din Budapesta, unde sunt ținuți în lanțuri numeroși români, maltratați și chinuiți. Acesta e un exemplu din cele multe. Ce să mai spunem de interviewul unui fost premier ungur, care la Paris declară categoric că Ungaria nu va ratifica nici odată tratatul dela Versailles?

România e gata a întreține relațiuni normale cu Ungaria și e dispusă chiar la o apropiere amicală, cu condiția însă ca Ungaria să recunoască nu numai prin cuvinte, dar și prin lealitate, situația rezultată pe urma războiului trecut. Nu înțelegem ca atitudinea ei să varieze după conținutul comunicatului dat de armata roșie, căci atunci totdeauna vom privi cu neîncredere propunerea de apropiere făcută de statul vecin. Sinceritatea e prima condiție pe care o cerem Ungariei pentru a se putea bucura de prietenia noastră.

Fp. R.

Citind Revistele

Numărul 48 din 5 Septemvrie c. al revistei culturale „Ideia Europeană", cuprinde în întregime articole despre viața politică, literară, și artistică a Italiei. Dl Octav Onicescu, în articolul prim, arată care e situația politica a Italiei în urma războiului. când toate partidele vechi au suferit o radicală transformare și când partidul socialist e pe punctul de a stăpâni politica Italiei.

Remarcăm articolul dlui Ion Ordeanu, asupra lui Antonio Fogazzaro.

Dl Ordeanu reușește ca în câteva rânduri să caractesizeze opera marelui romancier, care a apărut într'o vreme când Italia trecea printr'o fază de scepticism și descurajare morală. Fogazzaro e un mistic înviorător de credință și idealism.

D. Stefan G. Nenițescu ne dă câteva amănunte interesante despre marele prieten Italian, Luingi Galli, care a fost atâta timp necunoscut, și deabea acum, după 17 ani dela moartea sa Italia a început să-l cunoască.

Insemnările variate și cronica bogată cu care se închee acest număr, sunt cât se poate de instructive.

Ric.

Recladirea Mărășeștilor

Citim în *„Dacia"*:

In locul sătucului care a însemnat vitej a cea mai de seamă din martiriul războiului nostru pentru întregirea neamului, guvernul și subsecretariatul refacerei au luat hotărîrea să se reclădească o localitate modernă orășenească, cu tot comfortul și cu toate înfrumusețările posibile.

Pe o colină, care va predomina întreaga v le a Siretului, se va ridica un uriaș mausoleu, în care vor fi așezate pentru vecinică odihnă osemintele viteilor căzuți pe această câmpie, iar deasupra se va înălța statuia regelui Ferdinand.

In acest scop țăranilor de pe aceste plaiuri li-se vor da despăgubiri pentru căsuțele și gospodăriile distruse și se va îngriji să li-se clădească căsuțe în satele învecinate sau chiar în Mărășești, după alegere.

O anchetă Literară

Ziarul „Luptătorul" din București a deschis o anchetă literară pela iv la problemele pe care le reproducem după coloanele acestui ziar:

Războiul, despre care era la modă să se spuie și să se scrie că este preludiul vijelios al unei ere noui, al unei ere de pace și de muncă, — războiul, fără a fi împlinit prezicerile proorocilor optimiști, a răsturnat totuși în asemenea grad societatea omenească, încât oricine, pe orice tărâm, voiește să se orienteze, să ‚recunoască' drumurile vechilor să croiască altele noui, are nevoie de-o inventariare cât mai amănunțită și mai cinstită a trecutului și prezentului — generatori cunoscuți ai unui viitor necunoscut desigur, dar care poate fi într'o anumită măsură întrezărit și conturat de mai 'nainte.

Ne-am gândit că ar fi de un real interes pentru toți cei ce cugetă, citesc, scriu în țara noeasta să întreprindem o anchetă și în privința stării actuale a literilor române și, dacă se poate, să căutăm a desprinde perspectivele pentru viitor. Neam adresat tuturor fruntașilor scrisului la noi unându le următoarele întrebări:

I. Ce gândiți despre starea actuală a literaturei române?

2. Cari sunt, după părerea dv. curentele cari se desenează azi în literatura românească?

3. Cari credeți dv. că ar fi cele mai bune mijloace pentru intensificarea și înnoblarea vieței noastre literare?

Am primit până acum răspunsurile d-lor N. Iorga, G. Galactoin, Jean Bart, I. Minulescu Emil Isac și Victor Eftimiu.

Intre timp, am găsit cu cale să lărgim ancheta noastră, sporind, cu una, întrebările adresate literaților și scriitorilor nostri, și anume consultându-i asupra chestiunii:

4. Va avea oare vreo înrâurire asupra literaturil române contactul ei cu literaturile naționalităților de curând intrate în statul român? Acestea în răurire este de dorit?

Viața provincială

ARADUL

II

Spitalul de copii

Auzind că în Arad se află și un spital de copii, fără mult entuziasm mi-am îndreptat pasii, către acest local unde sunt îngrijiți viitorii luptători ai vieții.

De cum am intrat în spital însă a trebuit să admir cele văzute.

Spitalul se imparte în două edificii, ridicate, cel mai vechi de un fost grof Andreny și cel nou de un arhimilionar orădean Neumann. Acești filantropi unguri nu s'au dovedit a fi și mai departe generoși cu donațiaI or, lăsând-o în părăsire de când au venit Românii.

Spitalul este prevăzut cu tot ce-a putut să dea mai mult știința modernă. Sunt 6 secțiuni: boli interne, hirurgie, boli de piele, de ochi, două pavilioane pentru tuberculoză osoasă și pavilionul de sticlă pentru boli contagioase; are aparate pentru radioterapie, razele ultraviolete și terase de helioterapie. Toate secțiunile dispun de 200 paturi. Actualmente sunt în tratament peste 100 de copii, dintre cari majoritatea sunt unguri, deși împrejurimile sunt populate numai de Români.

In direcția aceasta ar trebui făcută la sate, o asiduă propagandă, știut fiind că țărancele noastre au încă mentalitatea, de a-și îngriji copii bolnavi, în modul cel mai primitiv.

Dl dr *P. Robescu*, directorul spitalului, secondat de dl dr *C. Olariu*, a și ținut conferințe în satele învecinate. Exemplul trebue imitat prin conferențiari speciali cari să aibă timpul necesar.

Prin spital se perindează lunar, până la 300 de copii. Două cazuri de tetanos, au fost vindecate ingenios, cu un procedeu nou, indicat și pus în practică de dl dr Robescu, cu injecții intravenoase de acid fenic.

Acest tratament nou, tinde să fie specificul groasnicului tetanos.

Nu insistăm asupra acestui spital, dacă confortul și dispoziția lui, n'ar ocupa un loc de frunte, între instituțiile de acelaș soi, în Europa întreagă. Sunt numai patru asemenea extrem de moderne spitale: la Paris, München. Viena și Arad.

Este interesant de remarcat cum în Transilvania s'a dovedit a fi instituții de așa lux și modernizare, cum este și biblioteca universității din Cluj, despre care dl de Saint Aulaire a zis că nu știe să fi văzut cândva alta mai originală și mai luxoasă.

Bolile contagioase, se tratează într'un minunat pavilion de sticlă, cu camere boxe, unde micii pacienți sunt izoiați și ingrijiți cu cel mai desăvârșit program.

Cazurile de vindecore sunt dese și pe zi ce trece spitalul de copii, contribue în mai largă masură, la bunul mers al salubrității publice.

Medicii sunt ajutați de surori de caritate din ordinul Franciscanilor, cari dau toată atenț și cea mai pioasă desinteresare.

Intreținerea spitalului este în sarcina primăriei care dă lunar peste 80.000 lei; medicamentele sunt oferite în mare parte de Ministerul de Rasboi.

Reforma agrară

Președintele comisiei județene de arendări forțate și exproprieri este dl dr Sover Borbură, judecător la tribunalul din Arad.

Cele mai multe moșii din districtul Aradului, sunt deja date și se mai dau încă țăranilor în arendă forțată. Până la începutul anului economic — 1 Octombrie 1920 — vor fi date în arendă forțată, toate moșiile expropiabile. Țăranii au înțeles pretutendeni, că arendarea forțată, este numai o operație de început, al expropierei depline.

Nici o îngreuiare nu s'a făcut lucrărilor de arendare spre expropiere.

S'au arendat forțat moșiile mari între 10.000 și 30.000 iugere cadastrale, cum sunt: moșia arhiducelui Iosif de Austria dela Chișineu și Socodor; moșia ba-

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

Chestiunea construcțiilor de case

— Partea generală. — Statistica construcțiilor și transcrierilor în decursul războiului —

Progresul febril al secolului nostru nu a fost general. Pe terenul construcțiilor orășănești s'a făcut relativ foarte puțin. S'au construit edificii puternice ca massă, — la noi nici de acestea — însă în privința artei și culturei ne vedem de acord cu dr ing. H. Wagner, că: „Epoca industriei libere a creat cu miliardele sale mai puține bunuri culturale, ca organizația rigidă a a edificiilor orășenești din secolele trecute, cu milioane."

La țară lipsa de progres în chestiunea locuințelor e evidentă; în orașe cu creșterea populațiunei în mod extraordinar s'au construit edificii înghesuite unele între altele: confortul personal al clasei de sus s'a perfecționat după cum e și natural în epoca egoismului nelimitat. Insă trebue să recunoaștem totodată că starea generală nu e mai bună ca acum 50 de ani, ba la massa mare a poporului, s'a înrăutățit chiar, prin îndesirea locuințelor.

Impopularea rapidă a orașelor nu înseamnă nici câștig efectiv în populațiunea țării, din motivul, că deși cazurile de moarte sau redus în orașe prin perfecționarea măsurilor sanitare preventive, totuși micșorarea cazurilor de naștere, condițiunile de trai, accidentele și epidemiile contrabalansează avantajul reducerei cazurilor de moarte în așa măsură, încât rămâne un minus în defavorul orașelor, adică, în ultima analiză, în dauna țării.

Starea prezentă a orașelor e derivata deplinei libertăți a desvoltării individuale, care a fost spiritul secolului trecut. *Spiritul secolului nostru însă e centralizarea, socializarea;* în consecință se impune o schimbare în această direcțiune și în politica de construcții și se impune construirea unui plan central pentru îndrumarea națională a chestiunei construcțiilor, cari, cu toate greutățile trebue să se înceapă, nu putem aștepta până la sanarea generală a economici sociale.

Să consultăm puțin statistica. In 1913 au fost în Cluj 5731 case. Din 1913 până în 1915 s'au construit 306, din 1915 până în 1917 s'au clădit însă numai 12, în 1918 patru și, in fine, în anul 1919 numai 2 case. Statistica ne prezintă starea prezenta foarte ristă și, după cum știm, așa și e. Presupunând, că aceste date nu sunt complete, întrucât s'a clădit și pe terenuri pe cari au fost și înainte case, nu numai pe celea pe cari încă nu existau construcții, tendința de stagnare progresivă până la extrem în construcții e evidentă și ea continuă a dura până azi. Pe durata celor 5 ani a economiei de răsboi s'au făcut doar 18 construcții. Acest număr trebue considerat cu atât mai neînsemnat, întru-cât construcțiile noui au fost aproape exculsiv în dimensiuni mici. Prin urmare în decursul războiului numărul locuințelor nu s'a sporit în nici un caz cu mai mult de 100; având în vedere, că multe locuințe au fost ocupate cu birouri ect. ne vedem în necesitatea de a admite, că acum avem mai puține locuințe, ca in anul 1915. Iar numarul locuitorilor aproape s'a dublat.

Faptul acesta dovedește îndeajuns că în general chestiunea locuințelor nu a progresat, ba dimpotrivă a dat înapoi.

Scăderea numărului construcțiilor este însă în raport invers cu vânzările de case ce s'au efectuat.

In anul 1913 au avut loc în Cluj 225 vânzari de case; în anul 1914 au avut loc în Cluj 620 vânzari de case; în anul 1915 au avut loc în Cluj 344 vânzari de case; în anul 1916 au avut loc în Cluț 548 vânzari de case; în anul 1917 au avut loc în Cluj 698 vânzări de case; în anul 1918 și 1919 au avut loc în Cluj 2111 vânzări de case.

Datele acestea nu cuprind cazurile, când cumpărătorul a dat mai departe imobilul înainte de al trascrie pe numele propriu, trecându-l direct pe numele unei a treia persoane, a noului cumpărător. Aceasta procedură se practica și se practică și acum pentru a evita spesele duble pentru transcriere și eventual plătirea unui impozit.

Datele de sus dovedesc, că vânzările au o tendința progresivă, și ele sunt favorizate mai ales de timpurile actuale.

In 1914, anul izbucnirei războiului, vedem 650 transcrieri față de 225 a anului anterior. După această primă perioadă de nesiguranță generală, pe anul 1915 iar se observă norma de progresivitate cu cifrade 344 transcrieri de edificii din acel an care cifră în anul 1917 ajunge la 698 transcrieri în anii 1918 și 1919 timpul nesiguranței economice, a crizelor de circulație și a speculei favorizati prin împrejurarile cele mai *variate* avem 2111 transcieri.

Cauzele numeroaselor cumpărări de casă trebue să le calificăm de absolut nereale și anor-

ronului Solymoș; moșia soc. pentru industrie și comerț, din Pâncota; moșia contelui Iuliu Károly etc.

De-ocamdată sunt în curs la comisiile locale, verificările tablourilor celor îndreptățiți la împroprietărire.

Regiunea V-a domeniala Consiliératul agricol

Regiunea V-a domenială pendinte de Arad, Timiș, Caras-Severin și parte din Torontal, are de administrat 87,000 iugăre cadastrale. Din aceste iugăre, acum se dă în arendă, aproape 80.000, rămânând statul numai cu 7000 iugăre împărțite în diferite ferme.

Arendările terenului sunt în curs și îndeplin acord cu comisia județeană de expropiere. Cele 7000 iugăre cari vor rămâne în regie proprie sunt numai din jud. Timiș.

Din cele 80000 jug, sunt date în arendă numai pe un an 12000 jug, cari au un scop de utilitate publică.

Recolta.

După declarațiile directorului regional, d. Vasile Fărcășanu și ale consilierului agricol O. Baiu, recolta a fost relativ slabă.

Media la grâu a ajuns circa 4½ măji metrice pe iugăr, 5 la orz, 6 la ovăz. Porumbul, dacă toamna va fi lungă, promite să fie bun, mare parte din el semănându-se târziu.

Primul cules de porumb, s'a făcut în jurul Semlacului (20 Kmt. Sud Arad) cu 2—3 zile înainte de St. Marie.

Furajele sunt slabe.

Stocul de animale e aproape dublu ca în timp normal și de bună calitate,

Arăturile și semănăturile de toamnă s'au început, cu rapiță, orz și ovăz.

Cea mai productivă fermă a fost ferma *Jidovin* din Caraș-Severin, unde se află o lăptărie, care alimentează pe minerii de la Reșița.

Recolta viilor promitea mult, acum din cauza *oidiumului* și *peronospora* (boli criptogamice) și a timpul ploios, s'a redus cu 30% din ce-ar fi trebuit să se facă.

In jud. Arad sunt cam 14.000 iugăre de vie și aproape 20.000 în Timiș și Caraș-Severin.

Din 9 plăși ale Aradului, 5 sunt regiuni de câmp, iar celelalte 4 regiuni de deal.

Cele de la câmp aprovizionează dealul care nu produce decât vite și vin.

St.

O lămurire în chestia Magistraturei

„Inf ățirea" Nr. 34 din 11 Septemvrie, sub titlul: „In chestia magistraților" comentează următoarea informație:.

„O delegație a magistraților din Ardeal, aduși din vechiul regat, s'au prezentat mai zilele trecute la Ministerul de Justiție" „unde s'au plâns contra atitudinei pe" „care autoritățile și chiar colegii, o au față" „de ei".

Informația astfel cum este publicată are fără îndoială aerul că se referă la toți magistrații aflați în categoria de mai sus.

Faptul însă nu este exact.

Cel care scrie aceste rânduri este magistrat într'un mare centru judecătoresc și nu are absolut nici-o cunoștință despre vre-un asemenea demers, pe care l-a aflat din jurnal.

Este prin urmare vorba numai de unii magistrați veniți din vechiul regat și de sigur numai despre colegii din Cluj.

Am ținut să fac această rectificare cu cât mai mult cu cât raporturile dintre magistrații dintr'alte localități sunt dintre cele mai călduroase. Colegii Ardeleni sunt foarte fericiți să aprecieze sforțările efective ale colegilor din vechiul regat pentru cu împreună să poată îndruma ca pași repezi naționalizarea justiției care și așa merge destul de greu.

Se înțelege însă că une-ori s'au ivit deosebiri de vederi, ca urmare a faptului că până ieri, unii au aplicat o legislație a cărei procedură era fundamental deosebită de aceea pe care au aplicat-o ceilalți. Pe de altă parte dincolo este în vigoare un sistem de interpretare mai larg, aici sistemul de aplicarea legilor este foarte riguros textual. Unii au o educație culturală, cea franceză, alții au suferit influența germană. Unii au crescut și au gândit într'o limbă, alții într'o alta. Prin urmare două mentalități.

Totuși micile deasebiri de vederi au fost repede netezite și dintr'o concesie reciprocă a ieșit o perfecta armonie și o colaborare rodnică, în interesul superior al țării.

Aceași solicitudine, în alte localități, am constatat-o și din partea tuturor autorităților, care dacă au făcut vre-o deosebire, a fost dintr'un sentiment de curtenie față de cei din vechiul regat care erau primiți ca oaspeți.

Este destul de dureros dacă la Cluj lucrurile s'au petrecut pe dos.

In tot cazul chestiunea este prea delicată și nu trebue să fie generalizată cu atâta ușurință.

Să nu se uite că în mijlocul nostru trăesc o seamă de cetățeni anumiți de sentimente puțin amicale, care speculează cele mai neînsemnate dificultăți și fricțiuni inerente, consolidării unui stat nou. Ori cine își putea ușor imagina cum s'ar specula o asemenea chestiune dacă ea ar avea alt caracter de cât al unor neînțelegeri subiective, trecătoare și mărginite la un cerc destul de redus.

Wl. M.

(Informația noastră, la care se referă articolul D-lui Wl. M., a apărut în același timp în ziarele din București. *N. R.*)

Mișcarea funcționarilor publici

— O scenă memorabilă. —

Eri a avut loc, în birourile Primăriei din Cluj, una din acele scene care se întipăresc pentru multă vreme în memorie.

Funcționarii publici, în număr impunător, s'au înfățișat d-lui Primar, dr I. Pop, în frunte cu delegația aleasă în prima întrunire. pentru a-i exprima protestarea lor energică în potrivă abuzurilor săvârșite sistematic în chestia locuințelor și în potriva indolenții necontenite a Comunei față de ticăloșia fără nume a speculanților pieții.

Prin graiul d-lui prof. Marin Ștefănescu s'au denunțat răspicat d-lui Primar aceste abuzuri și i s'a spus că acesta e *cel din urmă demers* pentru ca autoritățile să intre în legalitate.

Dl prof. Ștefănescu Goangă a relevat, în mijlocul indignării generale, *încetățenirea ad-hoc* a zeci de „evacuați", prevenind autoritățile că un lucru atât de grav nu se va tolera și că se vor stabili responsabilitățile.

Publicul a presentat apoi d-lui Primar bonuri de rechisiție date de-a surda, pentru locuințe inexistente, veștezind atitudinea pașalelor dela Comisie, la cari cei păcăliți nu pot pătrunde nici odată.

A fost o rară lecție de civism, care onorează corpul funcționarilor publici.

Indignarea stăpânită a mulțimii nu s'a revărsat în acte violente. După ce și-a formulat energic protestul, atrăgând „părintelui" acestui oraș atenția asupra urmărilor la care se expun funcționarii abuzivi și speculanții, lumea s'a retras în liniște, dându-și întâlnire pentru o visită similară la dl dr Bucșan și la căpetenia poliției orașului, — care împlinesc trinitatea ce obladuește soarta fericiților locuitori ai Clujului.

Din această hotărîtă mișcare a ieșit și o măsură practică, pe care o împărtășim cetitorilor.

Spre a se împedeca abuzurile și a se face cu putință controlul marelui public, dl prof. Bănescu a cerut creiarea unui organ special pentru primirea reclamațiilor, care afla azi ușile zăvorîte. Dl primar a admis, și astfel:

Dl *Marin Ștefănescu* va primi orice plângere ori denunț privitor la chestia alimentării, pentru a o transmite personal fără întârziere, Comisiei;

Dl *Ștefănescu-Goangă* va primi pe cele privitoare la încartiruire, în același scop. Publicul îi va afla în seminarul de Filosofie, la Universitate, între orele 5-6.

In același timp, ziarul nostru își deschide o rubrică permanentă: „Plângeri din public", unde ori cine poate denunța ce știe, pentru ca abuzul să se țintuiască astfel, cu nume, dinaintea opiniei publice românești.

B....

Știri și fapte politice

Dl G. Bogan-Dulcă, profesor la Universitatea din Cluj, a lansat un apel către țărani, preoți, învățători și tinerime prin care îi cheamă să pună bazele unui *partid țărănesc ardelean.* Apelul e publicat de „Gazeta Transilvaniei" din Brasov.

*

S'a primit o nouă propunere de pace bolșevică. Guvernul e hotărît să nu întreprindă nimic fără asentimentele Aliaților.

*

Naționaliștii ieșeni s'au despărțit complect de Dl A. C. Cuza. Se anunță fuziunea dintre ei și țărăniștii locali sub numele de *partid naționalist al muncitorilor și țăranilor.*

*

După *Adevărul*, generalul Averescu nu admite coloborarea decât cu condiția fuzionării. Astfel, va propune Dlui Take Ionescu fuzionarea cu partidul d-sale.

Dl Cudalbu, ministrul domeniilor, dezminte printr'o scrisoare publicată în ziarul „Indreptarea" afirmația ziarelor cum că ar fi fost însărcinat cu facerea unei anchete la ministerul lui Tăzlăuanu.

*

Viitorul scrie:

„Comitetul executiv al partidului poporului a hotărît în ședința sa de Luni să intervie pe lângă dl general Averescu pentru ca prefecții să aibă în viitor dreptul de a lua parte la luptele politice".

*

După știrile primite din Iași de către ziarul *Dacia*, convorbile între d-nii general Averescu și Matei Cantacuzino continuă cu toate cele petrecute până acum. Dl Cantacuzino a primit o nouă scrisoare din partea dlui Averescu, la care fostul ministru a răspuns îndată.

Cetiți „Infrățirea"

Chestiunea locuințelor

— Incă un caz revoltător —

Dl prof. univ. dr Angelescu, ne comunică următoarele:

„De un an de zile umblu să capăt o locuință în Cluj. In cele din urmă domnul Guiu, comisarul regal dela biroul evacuărilor, funcționar superior energic și care simte românește, mă anunță că îmi va da un apartament de 2 camere bae și bucătărie de unde va fi evacuat un ungur contra căruia s'a dat *ordonanță definitivă de evacuare.* Peste câte va zile vazându-l pe dl Guiu, îmi spune că se fac presiuni de sus pentru ca Ungurul să nu fie evacuat. Impreună cu colegii dl Popovici și dr Bratu mă duc atunci la dl Bucșan secretar general pentru a-l ruga să intervină ca ordonanța definitivă de evacuare sa fie executată.

După ce domnul Bucșan încearcă să ne asigure că domnia sa nu se amestecă în chestia locuințelor, văzând însă că noi cunoaștem cazuri concrete, care contraziceau spusele dsale, ne-a primit să stăm de vorbă. Rugându-l să intervie în favoarea mea îmi spune, că Ungurul de care e vorba, nu poate fi evacuat, căci e cu dare de mână, că a mai fost evacuat odată, etc. Dar că eu aș putea să aleg o altă locuință din cele ce mi-au fost oferite. I-am arătat atunci, că celelalte locuințe oferite sunt cel mult demne de un sergent de stradă, și dacă este absolut necesar ca străinul evacuat să rămâne în Cluj, să ise dea lui una din celelalte locuințe oferite mie. Dl Bucșan îmi răspunde că acest lucru nu se poate.

Il întreb atunci pe dsa ce înțelege să prefere: să dea o lo-

---

male în timpul când proprietarul nu dispune singur de încăperile casei lui. când chiriile nu se pot urca. când întreținerea costă prea mari, asemenea și taxele de transcrieri sunt urcate, ca și impozitele. Schimburile numeroase în persoana proprietarilor se explică numai prin nesiguranța economico-financiară, riziculcomerciului și prin spiritul de specula care predomină societatea, și îndeosebi partea ei îmbogățită de războiu.

II. Cauzele stagnării conostrucțiilor

Impr jurările, piedecile, deja amintite sunt destul de tari pentru a abține capitalul dela construcții, dar ele nu îngreunează specula cu imobile, vânzările, cumpărările caselor vechi, nici probabilitatea rentabilității unei cumpărări, pentru a da imobilul cumpărat imediat cu câștig mai departe.

Capitalul de acum nu e investit, decât în afaceri de scurtă durată, unde câștigul e mare și imediat realizabil; din acest motiv construcțiile nu atrag de loc capitalul, nici dacă am da la o parte dela scumpete și celelalte cauze descurajatoare amintite.

Probabilitatea de a finanța intreprinderile de construcție în piața financiară liberă fiind foarte reduse, nu o vom putea realiza mai ales acum, când după profețiile unanime ale cercurilor capitaliste suntem în preajma unei crize de bani.

Pe altruizmul capitalului mare nici înainte războiu nu s'a putut conta, altruizmul fiind contrar naturei capitalului; iar reducerea speselor de edificare întâmpina greutăți speciale, formând mare parte din ele salarul muncitorilor.

După experți urcarea speselor de edificare cu 20 procente va avea ca urmare urcarea chiriei cu 33 procente, pentru ca să fie capitalul rentabil plasat. Or cum spesele sunt de 20—30 ori mai mari că cele din timpuri normale, spre a asigura capitalului privat rentabilitatea, — chiria ar trebui să se ridice cel puțin tot în acest raport, ceeace e o imposibilitate; și Statul i-a pus stavilă prin lege. In astfel de imprejurări e imposibilă reluarea generală a constracțiilor private fără concursul autorităților și nefiind ofertă de locuințe, care să aducă chiria cu concurența crescută în ofertă peste măsura cererei, cum se întâmplă în viața social-economică normală. Statul a văzut necesitatea de a pune stavilă urcării chiriei prin lege. Or, dacă chiria nu asigură rentabilitatea investirei capitalului în construcții, mai ales pe lângă restrângerile dreptului de proprietate asupra locuințelor, și pe lângă creșterea impozitelor, capitalul privat nu va construi pentru trebuința străine.

Nici capitalul mic nu are posibilitatea de a edifica, nici pentru necesitatile proprii, din cauza scumpirei terenului, materialelor, salariilor muncitorești și din motivul că hypotheca sau nu se poate obține sau numai cu procente insuportabile și din motivul, că chiria ce o plătește în casa străină nu se mai urcă fiind oprită dela aceasta prin lege, așa că interesele capitalului care ar trebui investite în edificiu ar fi mai mari, decât chiria ce-o plătește ca chiriaș.

In capitolul viitor vom arata modalitățile pentru procurarea capitalului necesar începerii construcțiilor. *Dr E. Dandea.*

cuință convenabilă unui profesor universitar sau unui ungur evacuat. *Dsa îmi răspunde fără ezitare că în cazul de față preferă pe Ungur.*

I-am declarat atunci că e trist acest lucru. Cu toate acestea, domnul Bucşan ne intervenind la timp ar fi rămas ca ungurul să fie evacuat şi domnul Guiu mi-a şi dat în ziua de 8 Septembrie a. c. „Bon de încartiruire" No. 1634, pentru acea locuință. Ducându-mă la locuința care trebuia să devie a mea şi găsind acolo pe băiatul ungurului i-am arătat bonul de încartiruire; acesta vrea sa mi-l ia din mână, mulțumindu-mi. Atrăgându-i însă atenția că acel bon este al meu, imi răspunde că şi avocatul lor trebuia să le aducă un act de la autoritățile române, care să le dea dreptul să rămâie în locuință.

A două zi domnul Guiu mă anunță, că acum evacuarea nu se va mai putea face, de oarece superiorii d-sale *se opun* şi că d-sa se vede obligat să nu aplice regulamentul, căci în caz contrar superiorii d-sale i-ar retrage delegația ce o are.

Acestea sunt declarațiile d-lui prof. Anghelescu, care ne dovedesc cum un funcționar român, bine intenționat, nu poate lucra şi cum un străin evacuat rămâne în locuința sa din Cluj, pe când un profesor universitar român e lăsat tot fără locuință.

INFORMAȚII

Sesiunea de toamna a examenelor fundamentale I şi II începe în ziua de 1 Octomvrie 1920. Exam. III fund. la 7 Octomvrie a. c.

Candidații îşi vor înainta petițiile în conformitate cu prevederil regulamentului pentru examene până la 25 Septemvrie a. c.

*

Citim în *„Satu-Mare"* :

Vicarul dela biserica românească din Carei-Mari, n'a vorbit încă, până acum româneşte în biserică.

Se naşte acum întrebarea, dacă vicarul ştie româneşte sau nu ştie? — Ori cum ar fi, românii din Carei sunt indignați de faptul acesta şi e de mirare, cum pe vicar nu-l mustră cugetul când ține predica în ungureşte!

*

Țăranii din guvernămintele siberiene Omsk, Nicolawsk şi Tomsk s'au răsculat în massă contra dominațiunii bolşevice.

Răsculații au arestat pe comisarii sovietelor locale, instalând alte autorități.

*

Monitorul Oficial publică legea prin care vechea episcopie ortodoxă română din Oradea-Mare, în ținutul Bihorului, a fost restatornicită în drepturile sale de odinoară.

*

Castelul fostului împărat al Austriei, din munții Ghiurgiului, va fi transformat în reşedință de vară a M. Sale Regelui Ferdinand.

*

O delegație a muncitorilor din Ardeal a sosit în Bucureşti pentru ca, împreuna cu delegații sindicatelor din vechiul regat să hotărască un plan comun de lupta pentru autonomia caselor de boală cari funționează pe lângă Casa meseriilor.

*

Sindicatele muncitoreşti au delegat pe dnii M. Bahneanu, Dobrew şi Grigorescu să participele la congresul sindicatelor bulgare ce se va ține luna aceasta la Sofia.

*

S'a conferit ordinul militar Mihai Viteazul cl. III. drapelului regim. 33 infanterie pentru vitejia şi avântul de cari au dat dovadă ofițerii şi trupa regimentului în bătălia dela Mărăşeşti în August 1917.

S'a conferit Steaua României cu spade, în gradul de cavaler, cu panglica de Virtutatea Militară drapelelor regimentelor mai jos notate:

Drapelul reg. 1 artilerie „Regele Carol", drapelul reg. 5 obuziere, drapelul reg. 1 infanterie şi drapelul reg. 31 infanterie.

Cetim în *Viitorul*:

In consiliul de miniştri care s'a ținut azi s'au discutat unele comunicări primite de la dl Take Ionescu, în legătură cu dorința exprimată din nou de către guvernul Sovietic de a trata şi a încheia pacea cu noi.

După cât suntem informați, s'a hotărât ca guvernul român să nu angajeze tratative de pace separate cu guvernul din Moscova ci în acord comun cu aliații noştri.

D. Averescu va pleca mâine la Sinaia spre a face cunoscut M. S. Regelui această hotărâre.

*

M. S. Regele a bine voit a conferi decorațiuni de războı următorilor ofițeri din armata franceză:

Dlui general de divizie Buat, şef de stat major, ordinul „Coroana României" cu spade în gradul de mare duce.

Dlor maiori Picard şi Menard din statul major, ordinul „Steaua Românei" cu spada în gradul de ofițeri.

„L'Echo de Paris" scrie că generalul Wrangel, în urma intervenției d lui Millerand, a obținut din partea României pentru armata rusă din Crimeia stocul de armament pe care l'au lăsat în România armatele ruse revoluționare,

*

D. C. Tănăsescu, director în ministerul de interne, delegat în comisiunea din Cluj, pentru descărcarea servicilor publice din teritoriile alipite, a fost autorizat a inlocul, in limita drepturilor acordate de lege, pe dl dr C. Bucşan, numit în funcțiunea de secretar general al internelor din Cluj, care este încă reținut la Bucureşti în interes de serviciu.

*

„Monitorul Oficial" publică Regulamentul privitor la organizarea şi funcționarea Ministerului Cultelor şi Artelor.

*

Sâmbătă 18 Septembrie ora 8 jum. se va oficia la Mitropolia din Bucureşti un Te-Deum pentru deschiderea Constituantei bisericeşti.

*

„Monitorul Oficial" publică astăzi decretul prin care se ridică suspendarea din funcțiune dlui dr Ilie C. Barbul prefect al județului Satu-Mare, care se trece ca prefect al oraşului Satu-Mare.

*

In curând se vor începe lucrările de construcție a primului port de navigație aeriană civilă în România. Portul va fi la Băneasa şi se va număra printre cele mai mari porturi aeriene din Europa.

Congresul Național Studențesc

Ziua a-IV

— Şedința de noapte —

Toți congresiştii sunt în haine de sărbătoare unii chiar gătiți cu flori. Domnişoare puține. In loji se citesc ziare. Se observă multe goluri între fidelii dezbaterilor. Apariția preşedintelui dă loc la aplauze.

Primul orator dr Stancu, raportor în chestiunea valutei, nu argumentează ci povesteşte, dr R. Dumitrescu il întrerupe: „Scurtează discursul, ca să se ridice valuta".

Câte-va domnişoare îşi mai exercitează glasul prin interuperi scurte. *O voce* din lojă: „Ați prins la aripi"?

Dl NAZARIE e cam răguşit, atât în stil cât şi în glas. Pe când îşi citeşte statutul de organizare a centrelor studențeşti dr Codreanu zice: „dle Preşedinte, luați act că majoritatea doarme". Când termină de citit, dl Nazarie e viu aplaudat. O voce: „Am scăpat"!

Apariția dlui Stan Palanca cel din urmă boem la masa presei, pare a interesa şi a distra viu asistența.

Dlui CIOCHINĂ care încearcă ceva demagogie i se zice: „Aici ai fost bine". In fine la urmă loja ministerului de culte, mai populată ca la început a deşteptat pe cei ce ațipise ca să asculte discursul de despărțire a prezidenției reprezentată prin dl Ilie Vasiliu.

Şedința

Dl STANCIU vrea să argumenteze în chestiunea valutei. Face un lung istoric al ei pentru studenții noştri.

La început s'au făcut concesiuni mai largi. Proectul lui Nistor e foarte bun. E regretabil că Ministrul de Finanțe nu a voit să-l recunoască. Oratorul pleacă de la premisa că Universitațile nu pot da toate specialitățile şi caută să argumenteze prin exemple.

Dl R. DEMETRESCU întrerupe: „Dacă vreai să se ridice valuta, scurtează discursul". Preşedintele consultând adunarea, se admite a se citi numai Moțiunea următoare: „Studențimea română adunată în congresul din Cluj, protestează împotriva proectului de lege în privința valutei şi cere dlui Ministru de Finanțe să se supună spre consultarea corpurilor legiuitoare acest proect".

Dl R. DEMETRESCU: Eu în chestia valutei nu sunt specialist. Dar cred că noi nu trebue să ne indignăm dacă statul nu ne poate ajuta. In caz când se aprobă schimb de valută pentru studenții din străinatate, cerem să se facă astăzi favoare şi celor ce vor să-şi cumpere cărți din străinătate.

Se votează apoi următoarele moțiuni:

In chestia căminurilor

„Studențimea românească întrunită în primul congres al tinerimei universitare din România-Mare la Cluj, luând în discuțiunea căminurilor şi cantinelor studenteşti, problema vitală pentru însăşi existența Universităților noastre, a ajuns la urmatoarele concluziuni, singurele în măsură să soluționeze problema:

Comitetul delegaților aleşi de noi la căminurile existente va interveni pe lângă autoritățile competente pentru grabnica realizare a drepturilor noastre.

1. Fiind recunoscători acelor persoane străine de universitate, cari au sprijinit dezinteresat soc. „Căminul studențesc" constatăm că actualul sistem de funcționare al acestei societăți nu mai corespunde în totul nevoilor noastre prezente şi trebue neapărat schimbat.

2. Toți studenții să contribue in mod obligator la sporirea fondurilor din care se intrețin căminurile.

3. Conducerea efectivă a acestor instituțiuni să revină studenților, după sfatul profesorilor lor, şi cu concursul altor persoane invitate de studențime.

4. In afară de măsurile prea însemnate care rămân pe seama centralei, fiecare cămin să şi poată face singur gospodăria, dându-i-se fondurile necesare.

5. Directorii căminurilor să facă parte din sfera Universitară.

6. Imediata înființare a unui cămin studențesc la Cernăuți, unde s'a întârziat atât de mult.

7. Menținerea căminurilor încă un an în clădirile în care se află acum.

8. Căminurile studentelor să aibă aceeaşi organizare cu acele ale studenților.

9. Statutul să contribue într'o măsură şi mai mare decât până acum pentru asigurarea existenței studenților, aceasta fiind chiar în interesul neamului românesc.

Dl *Nazarie* expune, într'un statut format din 48 articole, activitatea culturală, națională, reprezentativă a centrelor. Cercurile județene ca subdiviziune a centrului, cu caracter pur local.

Centrele să fie autorități supreme care pot aplica sancțiuni asociațiunilor sau studenților recalcitranți. Ele să dea un cât mai mare concurs uniunei.

La sfârşitul cetirei articolelor se propune următoarea moțiune, care se aprobă.

„Studențimea română întrunită în al ei prim congres la Cluj, în chestiunea raportului reorganizărei soc. studențeşti hotăreşte:

Rămân ca înalte organizații: Centrele studenteşti actuale pe bazele şi statutele existente, adică cu deplină autoritate în hotăririle de ordin general studențesc.

Congluziile acestor discuțiuni din congres vor fi aduse de Biuroul congresului la cunoştință preşedinților Centrelor, cari până la 1 Decembrie prin adunările generale respective vor prezenta consiliului uniunei generale punctul lor de vedere.

Consiliul uniunei generale are autorizația de-a alcătui acest statut pe baza propunerilor centrelor pentru a pune organizațiile noastre pe o cale ordonată şi legală."

Se aprobă un amendament prin care se spune că alegerile se fac pe facultăți reprezentate în centru în număr egal.

Se trece la chestiunea organizațiilor cercurilor județene.

Dl *Bancilă* spune că din nenumeroase exemple experimentate sistemul de completă centralizare nu a dat rezultate bune. Dsa cere autonomie completă a fiecăre organizații județene, şi asociindu-le toate aceste organizațiuni în o viață unitară. Reforma care se propune este ca: preşedinții cercurilor județene să fie de drept membrii în comitetul centrului studențesc lucrând în coordonare cu preşedinții societaților pe facultăți.

Aceasta ar aduce o stare de frumoasă armonie între studenți.

D*l R. Demetrescu* spune că preşedinții centrelor nu şi-au făcut datoria întrucât nu au prezentat gestiunea lucrărilor făcute de fiecare centru dela fostul congres. Aceasta este o probă că congresul nu a fost bine organizat deşi fiecare Congresist ar fi lucrat mai cu folos.

Dl I. Vasiliu ceteşte un act de protestare contra încercărei Ungurilor de a înființa o Universitate maghiară în Cluj.

Adunarea admite protestarea şi cere să fie înaintată cât mai urgent Ministrului de Instrucție Publică.

Dl Cealâc. Ceteşte o moțiune prin care protestează contra autorităților române cari nu au luat nici cea mai mică măsură pentru romanizarea Clujului. Pentru aceasta cere ca biroul congresului să impună autorităților ca în cel mai scurt timp, drumurile, străzile şi firmele să fie transformate în forma limbei româneşti, spre a şterge pentru totdeauna urmele unei barbare stăpâniri seculare, care prea mult ne-a făcut să suferim pentru ai mai putea tolera cele mai mici remăşițe. Se aproba unanimitatea.

Pentru *frângerea* în două a *Banatului* studentul *V. Ardeleanu* citeşte următoarea moțiune:

„Studențimea română adunată la Cluj în Septemvrie 1920 constatând cu durere nedreptatea ce le face puterile Europei prin stirbirea Banatului, protestează în fața lumei întregi pentru nedreptatea ce li s'a făcut, asigurând totodată pe colegii bănățeni, că studenții din vechiul regat au luptat cu tot sufletul contra acestei nedreptăți."

In urma aprobărei acestor moțiuni dl *A. Vasiliu* mulțumeşte congresiştilor pentru buna voința ce au avut-o fața de toate greutățile ce au întâmpinat şi îndeamnă la o conlucrare pentru binele studențimei şi a întregului neam.

Congresiştii eşind din sală intonează cântece patriotice şi se îndreaptă spre sala prefecturei unde se aranjase o serbare studențească. *Wy.*

Dela P. T. T.

Comisiunea de unificare anunță că instalațiunile de telefon se pot face în părțile unde nu e declarată zonă militară, după normele din timpul de pace. Cererile în acest sens se adresează celei mai superioare oficii P. T. T. din localitatea respectivă.

*

Comisiunea de unificare din Bucureşti lucrează la incadrarea personalului P. T. T. din teritoriile alipite.

*

De la 1 Octombrie începe circulația coletelor postale şi cu vechiul regat. Se admite până în greutate de 5 kgr. fără valoare şi fară ramburs.

Mulțumită publică

In numele *„Cercului pentru apărarea femeii şi a copilului"* (A. F. C.) vin să aduc pe această cale cele mai călduroase mulțumiri firmei *„Missir fii şi Co." Sucursala Cluj*, pentru frumosul şi prețiosul dar oferit „leagănului" nostru, care va începe în curând a funcționa pe lângă fabrica de tutun din localitate.

Gestul frumos cu care această casă îşi începe activitatea în Cluj merită toată lauda şi nădăjduim că va găsi mulți imitatori printre cei ce se interesează de bunul mers al instituțiilor de acest fel.

Elena N. Voiteşti
Schütz Janos 7

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

După convenția privitoare la navigația aeriana încheiată de puțin timp între Germania și Danemarca telegramele ne vestesc ca una la fel s'a semnat de președintele confederației elvețiene și ambasadorul german.

Germania urmărește acum supremația aeriană după ce veleitățile de supremație navală s'au prăbușit. Insfârșit alianța militară defensivă franco-belgiana a fost semnată. Ea prevede cooperarea militară în caz când una din cele două țarii semnatare va fi atacată de Germania și va intra în vigoare odată cu inceterea ocupației aliate pe malul stâng al Rinului.

Lloyd George condiționează reluarea legaturilor comerciale cu Rusia sovietica de obligația că bolșevicii nu vor face niciun fel de propagandă în Anglia.

Ne putem aștepta ca guvernul bolșevic cu perfidia cunoscută să accepte aceasta condiție și totuși să continue propaganda sovietica în Anglia dirijată ca și până în prezent din oficiul delegației bolșevice.

Să sperăm totuși că puterea ofensivă a propogandei bolșevice va urma aceiași curbă descendenta ca și ofenziva contra polonezilor.

Numai atunci reularea relațiilor comerciale cu ei nu va fi un pericol pentru Europa.

Luptele din Asia-mica continuă cu o violența neobișnuită și lipsa comunicatelor aliate ne face să bănuim că situația nu li-i tocmai favarabilă.

In adevăr un comunicat turcesc anunță că trupeie naționaliste au respins toate atacurile greco-britanice la Ismid.

In timp ce lumea încă sângeră, Liga Națiunilor a decis înființarea unei Curți de Iustiție internațională cu sediul la Haga.

Din nefericire sentințele acesteia vor rămâne simple deziderate Liga Națiunilor neavând nici o autoritate.

Livrarea cărbunilor germani Antantei.

Nauen 15 Septembrie.

Cercurile informate din Essen comunică că și în luna Septembrie livrările cărbunilor germani din regiunea Ruhr Antantei au fost executate în tot cuprinsul lor.

Turburările dela Breslau

Lyon, 15 Sept

Poliția a descoperit pe principalii vinovați ai turburărilor dela Breslau care au provocat cunoscutul incident franco-german de zilele trecute. A fost arestate până acum 51 de persoane.

Procesul Asasinilor lui Tisza

Nauen 15 Septemvrie.

Doi din asasinii contelui Tisza au fost condamnați de tribunalul de războiu din Budapesta la moarte, unul la 15 ani de temniță, iar cel din urmă la 3 luni închisoare.

Comuniștii olandezi și bolșevismul

Nauen 15 Sept.

După ziarul „Handelsblatt" din Amsterdam, comuniștii înterși din Rusia, ar fi hotărît să afilieze întreg partidul internaționalei dela Moscva.

Trotzky pe front

Viena 15 Septemvrie.

Ziarului „Berliner Tageblatt" i se comunică din Copenhaga că Trotzky se află în Lithuania. Șederea sa pe front este pusă în legătură cu preparativele pentru ofensiva bolșevică. O știre din Helsingfors spune că Trotzky plănuește de iarnă o ofensivă în stil mare contra Poloniei.

Convenția militară franco-belgiană.

Nauen, 15 Septembrie

Ministrul de externe belgian a declarat, cu privire la acordul militar franco-belgian, că acesta nu va întra în vigoare decât în cazul unei agresiuni germane neprovocată. Convenția dă ambelor țări o deplină independență în a hotărî ce anume măsuri militare trebuesc invederate pentru apărarea teritoriului respectiv.

După comunicările ziarului „Westminster Gazette" convenția va intra în vigoare imediat după ce ocuparea țărmului stâng al Rinului va fi ajuns la sfârșit.

Ziarul „Daily Herald" era să fie cumpărat de bolșevici

Horsea, 15 Sept.

Directorul ziarului socialist „Daily Herald" a refuzat oferta Rusiei de ajutor de 95.000 lire sterline dela Internaționala a III-a. S'a primit demisiunea directorului prin care se oferise suma.

Noi succese ale armatei generalului Wrangel.

Horsea, 15 Septembrie

Comunicatul statului major al armatei generalului Wrangel spune că trupele sale după ce au purtat lupte înverșunate cu bolșevicii, i-a bătut capturând o brigadă întreagă.

Curtea permanentă de justiție internațională

Horsea, 15 Sept.

Proectul înființării unei curți de justiție internațională care a fost publicat de secretariatul Ligei Națiunilor, după ce a fost comunicat guvernelor membre ale ligei, continuă a fi discutat fiind lăsat neterminat la conferința ligei. Legea aceasta da o formă ideei de menținere a păcii mondiale, cuprinsă în pactul de pe lângă tratatul din Versailles. Rapoartele asupra proectului se vor depune la întrunirea Consiliului ligei care se va ține la Bruxelles luna viitoare. Consiliul va lua apoi o hotărîre definitivă și pentru stabilirea curții. Haga este propusă ca sediu al curții, care urmează să fie alcătuită din 15 membri, dintre cari 11 judecători de ședință și 4 suplinitori aleși pe 9 ani.

Anglia și propaganda bolșevică

Horsea, 15 Septembrie

Lloyd George declarase lui Kameneff că reluarea legăturilor comerciale cu Rusia este subordonată condițiunei formale de a nu face în Anglia nici-o propagandă bolșevică. Cercurile engleze cred că delegatul rus Kameneff nu se va mai întoarce la Londra. Krassin rămâne la Londra ca șef al delegației comerciale rusești.

Intrevederea dela Aix-les-Bains și presa germană.

Nauen, 15 Septemvrie,

Ziarul „Deutsche-Allgemeine Zeitung" scrie despre Conferința dela Aix-les-bains: La Spa guvernul german a indicat explicit că continuarea tratativelor se va face la Geneva. Trebuia să se rupă cu sistemul dictatului învingătorilor pășind pe calea tratativelor. Renunțarea la Conferința din Geneva ar însemna o recidivă în vechea metodă a deciziunilor. Procedeul acesta este cu total nepotrivit pentru tratarea problemelor economice. Insistând asupra dictaturei comisiunei de reparațiuni, Germania nu ar mai avea nici un interes la rezoluțiile cari se vor lua în această chestiune. In cazul acesta ar fi de consiliat ca Berlinul să renunțe cu totul a se puue în legătură cu comisiunea de reparațiuni. neavând nici un scop ca Germania să trateze această ca instanță hotărâtoare.

TELEGRAME

Revolte în Sudul Rusiei

Sofia 15 Septemvrie.

După spusele prizonierilor făcuți de armata generalului Wranghel, mari revolte ar fi isbucnit în sudul Rusiei sovietice, în regiunile Nicolaieff și Nowocherbask.

Sârbii au ratificat tratatul de pace cu Bulgaria

Belgrad 15 Septemvrie.

Parlamentul a ratificat tratatul de pace cu Bulgaria.

Comunicatul statului major al armatei generalului Wranghel

Sofia 15 Septemvrie.

In direcția Berdiansk cavaleria noastră a atacat pe neașteptate pe bolșevici, a ocupat orașul Nogaisk, făcând prizonieri și capturând mitraliere.

Pe Nipru, în apropiere de satul Chirokaya, transport de trupe roșii a fost înecat prin focul artileriei noastre.

Pe restul frontului nici o schimbare.

Imprumutul francez în America.

Lyon, 15 Septembrie.

Pachebotul francez „La Lorraine" venind dela Hâvre a sosit la Newyork. Cei 10.500.000 dolari în aur trimeși de guvernul francez pentru a servi la acoperirea imprumutului și cari se găseau pe bord au fost consemnate de banca J. P. Morgan.

Bugetul Ungariei

Budapesta 15 Septemvrie.

Bugetul promulgat se prezintă cu 10.800.000.000 la venituri și 20.200.000.000 la cheltueli. Deficitul va fi acoperit cu impozitele pe avere și împrumuturi.

Primul ministru francez în Elveția.

Lyon, 15 Septemvrie.

Dl Millerand urma să se întâlnească Miercuri la Lausanne cu președintele Confederație elvețiene. Mainainte va vizita însă Biroul internațional al muncii dela Geneva.

Luptele între Greci și Kemaliști

Londra, 15 Sept

Ziarul „Daily Mail" află din Constantinopole că toate încercările făcute de trupele engleze și grecești pentru a isgoni pe kemaliști din pozițiunile ce ocupă împrejurul Ismidului, au rămas zadarnice.

Comunicația aeriană între Germania și Elveția.

Nauen 15 Septembrie.

Președintele federației elvețiene, Motta, și ambasodorul german Mueller au semnat un tratat provizoriu privitor la comunicația aeriană între Elveția și Germania. Această învoială corespunde în principiu convențiunilor deja încheiate cu Franța și Anglia.

Ultime informații

Orice cereре pentru acordarea telefonului au fost oprite până la 23 Septembrie. In același timp s'a oprit tot până la aceea dată și eliberarea pasa poartelor.

*

La căile ferate din localitate se urmează serioase cercetări în chestiunea furtului de materiale de C. F. care se evaluiază aproximativ la 2 milioane. Sunt inculpate 30—40 de persoane.

*

Suntem informați că dl Vasile Hossu, ajutor de primar și șeful aprovizionării orașului a plecat în concediu pe timp de o lună.

E surprinzător să vezi atâta seninătate îngrijorează la oamenii cărora li s'a încredințat alimentarea unui oraș a cărei populație sufere o neasămuită mizerie.

Dacă populația revoltată de incuria administrativă ar veni să ceară pâine la primărie, suntem convinși că domnii dela Comună se vor mira de lipsa pâiuei.

*

Peste două sau trei zile se vor afișa noui prețuri maximale în Cluj.

*

Funcționarilor dela justiție și finațe li s'a acordat un adaos de alocație de 300 lei lunar cu efect retro-activ, dela 1 April 1920. La celelalte resorturi ale căror lucrări de unificare sunt mai puțin înaintate, nu s'a hotărît încă acordarea alocației.

La căile ferate se va acorda un adaos de 60% din leafă funcționarilor superiori și 100% celor inferiori.

*

La 18 Septembrie va avea loc prima ședință a Congresului bisericesc în localul Fundației Carol din București.

Aflăm că comandamentul Corpului VI. de Armată din Cluj se va muta la Tg-Mureș.

Motivul, desigur, nu poate fi decât interminabila chestiune a lipsei de locuință.

Legea noului regim de export se va promulga în cursul săptămânei după ce se va termina elaborarea regulamentului urmând a fi pus în aplicare imediat

*

Granițile se deschid la 20 Septemvrie seara.

*

Guvernul ungar a cerut permisie pentru cumpărarea din țară a 500.000 traverse de cale ferată. Cererea i-a fost respinsă.

*

Autoritățile au fost informate că banditii automobiliști din București s'au refugiat la Constanța și vor încerca să plece cu pașapoarte false. S'au luat măsuri pentru prinderea lor.

*

Printul Carol a părăsit Londra la 9 Septembrie plecând la Paris.

Bela Kuhn în Rusia

Din Berlin se anunță: După o depeșă din Helsingfors. Bela Kuhn desfășoară o activitate intensă în Rusia și a ajuns imediat, după sosirea lui în capitala Sovietelor un sfetnic foarte ascultat al guvernului roșu.

Bela Kuhn se ocupă, în deosebi, de serviciul presei și a publicat nu de mult în „Pravda" un articol, în care declară că, afară de România și de Ungaria, celelalte țări din Europa vor fi câștigate ușor pentru ideile bolșevice. Antanta, spune Bela Kuhn, e neputincioasă de a opri valul roșu.

Viața economică, industrială, comercială, financiară

Comerțul extern al Germaniei

Schimbarea situației politice a Germaniei a adus cu sine și o nouă orientare atât în comerțul ei intern, cât și în cel extern. Germania caută acum să-și așeze mai cu seamă comerțul extern pe baze noi.

In ziarul „Kronstadter Zeitung“ găsim următoarele lucruri interesante cu privire la această chestiune:

Una din urmările cele mai grave ale războiului mondial pentru noi, este schimbarea situațiunei noastre în sânul comerțului mondial. Situațiunea înainte de războiu se prezinta astfel: mijlocirea la import și export se facea prin vapoarele germane; aceste vapoare făceau transporturi și pentru alte țării; comercianții germani vizitau diferitele centre și țări pentru a găsi debușeuri și intrau în legături directe cu consumatorii. Aceasta se numește a face comerț activ. Sediul comerțului german era în orașele sale maritime.

Dar deprecierea monedei germane face imposibilă călătoria și ședarea comerciantului german în străinătate. Astfel că se riscă sp se mari, lăsând la o parte faptul că în țările Antantei nu ni se va permite o ședere prea îndelungată.

Câștigurile pe cari le aveam din transporturile maritime au ridicat și au îmbunătățit solvabilitatea bilanțului nostru.

In urma războiului, câștigurile acestea vor avea acum mijlocitori străini, în primul rând Englezi și Americani.

Vom fi siliți să dăm și comerțul nostru extern, în mare parte comercianților străini, Olandezilor sau Scandinavilor.

Toate acestea își au origina în slăbirea puterei noastre financiare și a micșorării creditutui. Vom fi obiectul manipulației comerciale străine, în loc se avem noi o preponderență.

Vom fi mulțumiți dacă negustorii străini ne vor plasa mărfurile și dacă vor profita ei de câștigurile pe cari până odinioară le aveau casele comerciale germane.

Lucrul îl vedem la Rin, unde băncile și societățile de asigurare, comercianții și camerile de comerț străine au luat un avânt neașteptat și unde societățile lor de navigațiune mijlocesc întreaga comunicație. Faptul se va repeta desigur și pe căile maritime, dacă noi nu vom fi subiectul ci obiectul comerțului.

Exportul nostru îl formau produsele industriei grele, produsele industriei textile, mașinele, zahărul și produsele chimice. La acestea va trebui să socotim pierderi mari. In adevăr producția noastră de zahăr s'a redus, produse textile nu putem exporta din lipsa materialului brut, producția oțelului și fierului s'a micșorat din cauză că ni s'au luat mineralele tatringene ca și minele de cărbuni. Am pierdut rangul principal în industria fierului cu toate că ne-au rămas o mulțime de uzine. Și industria mașinelor va suferi, lipsindu-i materiile prime.

Dela început dar este limpede lucru că va trebui să facem economie cu materialele și să dăm străinătății numai atât cât va fi necesar. Silința ce va trebui s'o depunem, va fi să exportăm mărfuri de calitate superioară, cari cer mult lucru tehnic și manual. Avem abundență în puteri de lucru. Trebue să le facem utile pentru export.

Calitatea acestor mărfuri va trebui să fie superioară; ea va trebui să cuprindă nu numai știință tehnică, ci și o valoare de formă artistică, dacă vor să fie prețioase.

Deaceea trebueşte atrasă atenția producătorilor și a comercianților, necontenit, asupra necesității lucrului de bună calitate. Trebue să ne spunem că tema națională nu poate consta în a plasa numai mărfuri de valoare mică, ci numai produse solide și de calitate bună. Numai acestea ne pot despăgubi de pierderile suferite de exportul nostru pe alte tărâmuri. Este vorba aci de acele mii de obiecte ale industriei mici, cari în sine nu sunt așa de prețioase, dar cari își câștigă valoarea lor prin calitatea tehnică, artistică și manuală“.

Iată industria germană călăuzindu-se de principiile specifice industriei franceze. Suntem nerăbdători a cunoaște rezultatele practice ale acestui nou fel de a vedea în industria germană.

Starea critică a Ungariei

Intr'una din ședințele trecute ale adunării naționale ungare, deputatul Dr Ruppert a arătat în discursul său starea critică a Ungariei. Deputatul a vorbit despre abuzurile ilegale față de libertatea publică și a spus că înaintea preluărei guvernului de către contele Teleki, Horthy a ajuns la o înțelegere cu partidele.

Conform acestei înțelegeri Adunarea Națională avea să aducă legi noui, cari să apere averea, morala, persoana și în special armata și ordinea publică. Primul proiect de lege depus, a fost introducerea bastonadei și născocirilor impotriva agitațiilor bolșevişte. După Ruppert, introducerea bastoanelor este violarea libertății personale. Aplicarea acestei legi va aduce cea mai mare nemulțumire și va avea ca urmare revoluția.

Discursul aprins al lui Ruppert a atâțat adunarea. Rezolvarea acestor probleme înseamnă că sau se poate restabili autoritatea Adunării Naționala, sau vor fi invingătoare guvernele laterale, lucru care ar avea urmările cele mai nefavorabile.

Dr Ruppert accentuează că reacțiunea nu se mulțămește să distrugă nunumai revoluția ci, caută să zădărnească crearea unui stat burghez, prin aceea, că calcă legile și libertatea publică și dacă vor constinua, Ungaria se află față de dezastrul ei politic.

Discursul deputatului Ruppert este cu atât mai important, cu cât prima dată se vorbește de guverne laterale, cari domină în Ungaria și aduc numai dezordine și desorientare în viața ei politică.

Catedrele vacante în învățământul secundar din Ardeal

Profesoarele cu examen de capacitate pot fi numite titulare în învățământul secundar al elevilor.

Română: Oradia-Mare, Baia-Mare, Sighet, Satu-Mare, Șimleu, Dej Orăștie, Tg.-Mureș, Caransebeș, Turda, Gheogneni 2 profesori, Salonta-Mare.

St. naturale: Șimleu, Brașov fete, Oheorgheni.

Istorie: Timișoara fete, Gheorgheni.

Chimie: Satu-Mare, Simion, I. basfalău, Brașov fete.

Matematică: Șimleu, Alba-Iulia, Gheorgheni, Ibașfalău, Oravița, Tg.-Mureș, Timișoara.

Fizică: Șimleu, Ibasfalău, Oravița Gheorgheni.

Franceză: Șimleu, Caransebeș Turda, Dej, Gherla, Ibasfalău Orăștie, Oravița, Tg.-Mureș, Gheorgheni 2 profesori.

Latină: Sighet, Sibiu fete, Cluj fete.

Muzică: Făgăraș.

Gimnastică: Gherla, Oravița.

Germană: Lugoț, Turda.

Geografie: Gheorgheni.

Cursul schimbului la Paris

Londra	53.39
New-Yorck	15.45
Belgia	106·50
Italia	66·—
Praga	22·25
România	31·75
Elveția	247·50

Chestiunea Dunărei

Comisia dunăreană își reia lucrările

Comisiunea dunăreană internațională care își amânase ședințele la 5 August trecut pentru a permite la anumiți delegați de a lua instrucțiunele guvernelor lor, și-a reluat acum câteva zile lucrările.

Conferința a primit contraproiecte din partea delegațiunilor elenă, română și sârbo-croată-slovenă, precum și amendamente la proiectul francez, prezentat de delegația ungară și o declarație a delegației bulgare.

In urma unui schimb de vederi în privința procedurei ce trebue adoptată în tratarea diverselor probleme ce reies din proiectele prezentate, s'a hotărât distribuirea acestora și examinarea în ședințele cari au început Miercuri 8 Septemvrie; s'a examinat chestiunea principiului libertății navigației, principiu consfințit de primele articole din proiectul francez.

Ce spune presa franceză

Le Temps, care e inspirat de ministerul de externe francez, consacră chestiunei Dunărei un articol a cărui temă este că această chestiune nu poate fi rezolvată în interesul general al Europei decât dacă Franța și Anglia lucrează de acord și ea nu poate fi rezolvată decă prin aplicarea viguroasă a tratatelor de pace.

Articolul lasă să se întrevadă că Grecia va fi admisă să fie reprezentată în Comisiunea europeană a Dunării și că Conferința Dunării ar avea să asume în mod provizor administrația fluviului și să accepte statutul definitiv al Dunării.

Proectul unui asemenea statut a fost prezentat de Franța. Delegațiunea română a prezentat un contra-proiect.

„Le Temps“ se pronunță pentru stabilirea sediului Comisiunei europene a Dunării la Budapesta.

De asemenea el preconizează un regim internațional pentru supravegherea și executarea lucrărilor la Porțile de fer, car sub regimul vechi aparțineau Austro-Ungariei și ar trebui decă să teacă asupra României, ca stăpânând cea mai mare porțiune a fluviului.

In schimb admite ca poliția fluvială s'o facă fie-care stat riveran pentru porțiunea ce-i aparține iar Comisia europeană să supravegheze ca tratamentul să fie egal pentru vasele tuturor țărilor, exceptând „poate“ traficul de sabotai între puterile aceleiaș țări.

Buletin economic

Citim în ziarul „Cote“ de la Bourse et dela Banque din Paris:

Grupul anglo-franco-român care a cumpărat cele 102 mii de acțiuni aflate în Elveția, se compune din Banque de Paris, dnii Mirabaud și Mallet, Banca de Credit Român, L'Anglo-Persian Oil și Stern Brothers.

Grupurile englez și francez vor deține fiecare, 24.95 la sută din aceste acțiuni, iar grupul român 50.10 la sută.

Grupul englez va avansa celui român un milion lire sterline.

Vor fi 2 administratori englezi, 2 francezi și 4 români.

Se crede că producția va putea atinge cifra de 850 mii tone și va aduce un venit de 7 lire sterline la tonă.

* * *

Comisiunea pentru fixarea prețurilor hârtiei, întrunindu-se eri, la ministerul de industrie și comerț, a stăbilit următoarele prețuri: pentru hârtia specială (fabricată din cânepă) 25 lei pe kgr; pentru hârtia velină tip normal și cartonul de aceași calitate lei 15, pentru hârtia velină tip război și carton, încleiate, lei 10 bani 80; pentru hârtia și cartonul de aceiași calitate, neîncleiate, lei 10; pentru hârtia de tipar plană lei 8 bani 20, pentru hârtia de tipar rotativă lei 7 bani 70; pentru hârtia brună sau gris, de împachetat, lei 7 bani 20; pentru cartonul de celuloză lei 7 bani 30; pentru mucavaua brună și gris lei 8; pentru hârtia și mucavaua de paie lei 7.

Comisiunea a stabilit noulle prețuri, având în vedere și constatările inspectorilor industriali în ceea ce privește sporirea cheltuelilor de producțiune ale fabricelor de hârtia.

Societățiile petrolifere engleze „Phönix Oel“ și „Transport Company“ au cumpărat șase întreprinderi petrolifere române. Diferite societății engleze cer despăgubire, pentru pagubele suferite prin timpul ocupației germane Aceste sociștăți sunt „Phönix Oil Company“, „Transport Company“ și „Anglo Continental Oil Company“. — Societatea „Traian Roumanian“ cere 277.625 l. st si „Anglo Roumanian“ 209823 l. st. Celelalte societăți cer 618.216 l. st.

Comploturi antibolșevice

Două comploturi antibolșeviste au fost descoperite la Moscova Primul complot era uneltit de albi cari dispuneau de fonduri importante: al doilea de anarhiști cari urmau să asasineze pe Lenin, Buchaun, Kretinski și Zinovieff.

Majoritatea membrilor organizației anarhiste sunt arestați.

Printre aceștia se află și legherof care comanda în ultimul timp armata „verde“ din Kursk.

Bolșevicii țin aceste lucruri în secret.

Pentru oficialități, mașinele de scris „Remington“ model 10, cu caractere românești, scris vizibil, în 2 colori, cu sgomot redus se vând în orice cantitate cu preț de reclamă la Banca Centrală pentru Industrie și Comerț Cluj și Sibiiu, care are singura reprezentanță generală a acestor mașini pentru întreg Ardealul și Banatul.

Cetiți „Infrățirea“

Inființarea și exploatarea liniilor de navigație

Monitorul Oficial promulgă un nou proect de lege ale cărui prime 8 articole sunt următoarele:

ART. 1. Statul poate înființa și exploata, sub regimul legilor și regulamentelor în vigoare, orice linii de navigație aeriană atât pentru serviciile sale, cât și pentru folosința particularilor.

ART. 2. Construcția, administrația și exploatarea tuturor liniilor de navigație aeriană cari aparțiu Statului se fac de către ministerul comunicațiilor prin organele de care dispune.

ART. 3. Particularii, lucrând singuri sau constituiți în societăți pot înființa și exploata linii de navigație aeriană pentru serviciul public cu autorizația Consiliului de Ministri.

Concesionarii unor asemenea linii trebuesc să se supună în totul prezentei legi, regulamentului său de aplicare, caietului de sarcini respective, regulamentului de navigație aeriană și tuturor legilor în vigoare.

ART. 4. Statul, în urma unei hotăriri a Consiliului de Ministri, poate concesiona particularilor sau societăților exploatarea liniilor sale de navigație aeriană.

ART. 5. — In urma hotărârei Consiliului de Miniștri, Statul poate lua parte la formarea societăților de navigația aeriană în cazul când liniile cerute a se concede ar prezenta și apărarea țării.

ART. 6. — In scopul de a încuraja întreprinderile particulare, Statul, în urma unei hotărâri a Consiliului de Miniștri, poate acorda concesionarilor prime, subvențiuni anuale, anuități de amortizare, concesiuni în materie de exploatări poștale, prin derogare dela monopolurile în vigoare.

Mişcările în corpul profesoral al şcoalelor profesionale şi medii (civile)

Secretarul general al Instrucţiunei aduce la cunoştinţă celor interesaţi tabloul despre numirile noui şi permutările efeptuite cu 1 Septemvrie în învăţământul profesional şi civil.

Toţi acei profesori, cari sunt cuprinşi în tabloul numirilor noui şi a permutărilor sunt datori a se prezenta în timpul cel mai scurt posibil şi fără a aştepta aviz special, la catedrele indicate.

Acei profesori dela şcoalele indicate, cari sunt cuprinşi în tablourile de jos şi nu sunt prin în ordin special trecuţi la altă categorie de şcoală (licee, normale, primare), îşi vor reocupa catedrele avute anul şcolar trecut la şcoalele profesionale medii (civile.)

Numiri noui la şcoalele superioare de comerţ

Ioan Baboie, prof. supl. St. com. la Braşov (detaşat la secretariatul general în Cluj); Dr. Simion Turtea, prof. aux. Drept-Econ. la Braşov; Aurel Capitan, prof. aux. Drept-Econ la Braşov; Alexandru N. Ionescu, prf. tit. la Cluj; Horia Avram, prof. supl Ist.-Geogr. la Cluj; Aritm. la Cluj; Alexandru Eronimon, prof. supl. Econ.-Drept. Emil Mihaiu, prof. aux. Mat.-aux. Filol.-Mod la Haţeg; Traian Ţăranu, prof. aux. Fr.-Germ. la Orşova. la Haţeg; Cornel Simu, prof.

Permutări la şcoalele superioare de comerţ

Olivia Miculescu, prof. supl. St. com. dela Târgumureş la Sibiu.

Numiri noui la şcoalele medii (civile) ale Statului

Lucreţia I. Miculescu, Rom.-Geogr. din Bucureşti, numită la şcoala medie din Abrud; Paul Brack Franceză (din Slatina Str. Drăgăneşti 6.) la Arad; Ignaţ Matei Econ.-Gimn. la Sânmiclăuşul-mare; Teodor Mureşan Ist.-Geogr. din Sălaj la Careii Mari; Ecaterina Constantinescu, Litere Ist. (din Iaşi Str. Rosetti No. 40) la Careii-Mari; Teodor Popa, Rom. Ist. din Ungураşi la Cehul Silvaniei; I. F. Vasiliu, Fran.-Rom. (Bucureşti, Bul Ferdinand No. 56.) Cehul-Silvaniei, Alexandru Suier, dext (lernotai:) Diciosânmărtin, Victoria Mihailescu, Mat. Fiz. (Bucureşti Str. Lăpteni No. 4.) la Huedin; Lucia Popescu, Litere (Olrat Prahova) la Lipova; Antoniu Majer, Ist. Fil. din Deva Lupeni; Ervin Lutz, dex la Haţeg; Dna Luca Auxil, Rom. Lupeni; Ioan Ghiriş, Dex. (Sânmartin) la Ocnele Mureşului; Martin Havadi, Mat. Compt. la Lupeni; Smaranda Nestor, Lit. Fran. (din Bucureşti Str. Const. Marinescu No. 21) Orşova; Agripina Scorpan, Des. Cal. (din Iaşi Str. Albineţi 11) la Satulung; Gheorghe Babeş, Dext. la Satulung; Aurelia Banciu, Fr.-Germ. la Sălişte; Hortenzia Roşca, Dext. la Sântana; Teodor Bucurescu, Ist. Geo. La Sânmiclăuş; Ana Chellner, Fr. Dext. la Sânmiclăuş; Dumitru Floaş, Dext. la Sălişte; Elena Sandu, Fr. Germ. la Sălişte; Silviu Cărpinişean, Rom. la Sebeşul-Săsesc, ca director; Elvira Constandache, Fr. (din Bucureşti) la Bistriţa; Eliza Mladenoviciu, Ist.-Geogr. (Craiova) ca directoară la fete Bistriţa; Maria Henişescu, Des.-Caligr. (din Bucureşti) la Cluj; Elena Baier, Franceză, (Cluj) la Cluj (fete); Anastasia Mironescu Fr.-Rom. (din Burdusoci Jud. Tecuci) ca directoară la Diciosânmărtin (fete); Natalia Dicia, Dext. la Huedin; Elena Sandulescu, Rom.-Des (din Bucureşti) la Sibiu; Ecaterina Simionescu, Rom.-Fr. (din Balcic) ca directoară (fete) la Sibiu; Elena Bogeaca Desemn-Caligr (din Câmpina) la Sibiu; Corvina Istrati, Rom.-Fr. (din Botoşani) la Aiud; Cornelia Maior Dext. la Aiud; Victoria Chifor, St. Comerc, la Aiud pentru cursul com.; Maria Căileanu, Dext. la Baia-mare; Lucia Popescu, Rom.-Germ. (din Urlaţi) la Dej; Elena Burki Fil. (din Bucureşti) ca directoară la Deva; Maria Ol. Tenenţi Desemn (din Cotnari Ig. Iaşi) la Diciosânmartin; Clemenţa Bolohan Ist.-Dext. (din Bucureşti) la Făgăraş; Florica Paunescu Dext. (Bucureşti) la Bistriţa; Natalia Mărgineanu Rom. (din Urlaţi) la Brad; A. Dudaş, Fr. la Deva; Rodica Radu Dext. la Brad; Iosefina Timbuş Fr.-Dext. Gherla; Olivia Murgul, Dext. la Hunedoara; Maria Teochar, Mat.-Fiz. (din Bucureşti) la Oradea-mare; Hermina Dămian, Nat. (din Craiova) ca directoară la Orăştie: Anisia Stoica, Maiestră (din Veneţia de jos — Făgăraş) la Orăştie; Margareta Anastasia, Măestră (Orăştie) la Orăştie pentru cursul de ţesut; Lucia Cristescu, Rom.-geogr. (din Bucureşti) la Sighişoara; Cornelia Taşca Dext. la Simleul Silvaniei; Ioana Ulubeanu Dext. la Zălau; Constanţa Provian, Ist.-Geogr. (din Bucureşti) la Zlatna; Const. N. Ionescu Rom. (din Râmnic-Vâlcea) la Zlatna; Maria Petrescu Fr. la Sighetul-Marmaţiei.

Tabloul Profesorilor dela şcoalele medii (civile) ale Statului cari nu sunt permutaţi

Maria Crăciunescu mat-fiz din Diciosânmărtin la Abrud. Livia Triff mat-naturale din Simleul-Silvaniei ca directoară la Abrud. Virginia Minescu Ist-geografie din Sebeşul-Săsesc la Abrud. Zoe Feier Nat-geografie din Orăştie la Abrud. Maria Minescu Franc-germană din Sebeşul-Săsesc la Abrud. Ioachim Dabiciu desemn-dext. din Orşova la Arad. Aurel Pop desemn-dext. din Cluj la Bistriţa. Gedeon Socol mat-georg. din Făgăraş la Bistriţa. Maria Grecu matem-fizica din Dej la Bistriţa. Pompei Bujor mat-georg. director, din Careii-mari la Reghin de director. Elvia Paşca matem-fizică din Baia-mare la Careii-mari. Gheorghe Kormendi desemn din Brad la Cehul-Silvaniei. Ioan Vlad desemn-dext din Bistriţa la Cluj. Irina Vuia Filol-Ist-Fr. din Diciosânmărtin la Cluj. Elena Bozac Ist-georg. din Oradea-mare la Cluj. Margereta Anzeln matemnat, din Oradea-mare la Deta. Hans Slama germană-ist. din Oradea-mare la Deta. Iulius Jeckeli Ist-geogr. din Oradea-mare la Deta. Trifon Puşcariu Ist-geogr. din Sighişoara ca director la Diciosânmărtin. Iosif Drazer, mat-fiz. din Lupeni, Sânmiclăuşul-mare. Ileana Pal Ist-Filol. dni Oradea-mare la Haţeg. Valeriu Boeriu nat-geogr. din Reghin la Huedin. Victor Deljenariu nat-geogr. din Lipova la Sântana. Ilie Aleman nat-geogr. din Sibiu la Ocnele-murăşului. Georghe Grăcium desemn din Cehul Silvaniei la Orşova. Simion Tanco ist-geogr. din Vişeu la Reghin. Maria Paşca mat-fiz. din Dej la Reghin. Alfonz Schmidt desteritäţi la Sântana. Alexandru Fechete ist-geogr. din Cehul-Silvaniei la Satul-mare. Marta Epure rom-ist-georg. din Beiuş la Satu-mare. Gheorge Sima mat-fiz. din Careii-mari la Satu mare. (incr. cu agendele dir.) Irina Sima dexterităţi din Careii-mari la Satu-mare. Elena Kovács Filol-ist. din Careii-mari la Satu-mare. Lucreţia Bălcaşiu dexterităţi din Diciosânmărtin la Sebeşul-Săsesc. Iulia Fodor nat.-chim. din Ocnele -murăşului la Aiud. Ana Cotta ist-geogr. la Vişeul de sus. Silvia Todoran mat-fiz. din Dej la Aiud. Elena Simtion Fr.-rom. din Diciosânmărtin la Baia-mare. Ioan Both mat-fiz. din Careii-mari la Dej. Susana Both nat-geogr. din Careii-mari la Dej. Olivia Sârbu Măestră l. de m. din Caransebeş la Dej. Maria Pop dext. din Turda la Hunedoara. Claudia Crişan mat-fiz. din Sighişoara la Diciosânmărtin. Eufrozina Serban rom-fr. din Făgăraş la Brad. Aurelia Lazar Ist-geogr. din Bistriţa la Gherla. Ana Danilă Ist-geogr. din Aiud la Hunedoara. Roza Lupan rom-fr. din Lupeni la Hunedoara. Cladia Crişan mat-fiz. din Aiud la Hunedoara. Elefтера Stefan mat-nat. din Periamoş la Hunedoara. Natalia Pop Ist-geogr. din Deva la Orăştie. Iohana Schmidt Fil. mod. dext. din Zălău la Sibiu. Elena Tamaş nat-geogr. din Zălău la Sibiu. Maria Simu Ist-geogr. din Sighet la Sighişoara. Eliza Pal mat-fiz. din Careii-mari la Simleu. Vetura Pop mat-geogr. din Gherla la Simlaul-Silvaniei. Petronela Bucur rom-fr. din Dej la Târgumureş. Victoria Bâra nat-geogr. din Cluj la Târgumureş. Elisabeta-Al-George mat-fiz. din Sighet la Târgumureş. Lucreţia Cristea mat-fiz. dni Simleu la Zălău. Octavia Martin dexterităţi din Aiud la Zlatna.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

CAUT post după masă de la orele 2—8. Cunoscând toate lucrările de Laboratori Chimice şi Farmacentice, având o practică de mai mulţi ani. Adresa sub ziar Chimist.

La cafenea „Metropol“
Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

ŞTOFE de prima calitate pentru domni şi doamne se află de vânzare cu preţ mai redus ca in fabrică, sau contra valoare se schimbă cu lână spălată foarte bine se află în **Magazinul** din **Strada Rudolf No. 22.** Tot aici se pot găsi gata costume de haine după ultimă modă pentru domni şi doamne precum tricouri şi pături se pot face la comandă.

Salon de Manicure
Calea Regele Ferdinand 12 fostă Wesselényi-Miklós-u.

La Parfumeria şi Droguaria d'Or
se află cele mai fine articole de droguerie şi parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite. **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

DIRECŢIUNEA CLINICILOR UNIVERSITARE, CLUJ.
No. 248—1920.

Concurs.

Să scrie concurs pentru ocuparea postului de **mechanic-şef** la uzinile Clinicelor univ. din Cluj.
Retribuţiunile inpreunate cu acest post sunt fixate în normele de salarizare.
Reflectanţii au a-şi inainta petiţiile provăzute cu atestatele de cualificaţiune şi cu atestatul de botez până la 30 Sept. a. c. la Direcţiunea Clinicelor Univ. Limba română în vorbă şi în scris să condiţionează.
Cluj, la 15 Sept. 1920.
pt. director:
Ghircoiasu
administrator.

Pentru oficialităţi!

MAŞINELE DE SCRIS
„REMINGTON“
model 10, cu **caractere româneşti,** scris visibil în 2 colori cu sgomot redus să vând în orice cantităţi cu preţ de reclamă la:
BANCA CENTRALĂ PENTRU INDUSTRIE şi COMERŢ Cluj şi Sibiu,
care are singură reprezentanţă generală acestor maşini pentru întreg **Ardealul şi Banat.**

Intreprinderile Forestiere Române, Cluj
Cherestigerie de tot felul se găseste.

ASOCIAŢI CROITORI ROMÂNI CLUJ.
Au onoare a aduce la cunoştinţa onor. public român cumcă au **deschis cel mai mare Atelier de croitorie Civil şi Militar în Cluj, din Transilvania,** sub Firmă:
Petricaş Aiudean, Cranciovan Niculescu & Comp
în localul Petricaş şi Aiudean Piaţa Unirii No. 2 şi Str. I. C. Brăţianu No. 13. — Garantăm lucrul cel mai bun, ultima modă. — Preţurile cele mai avantajoase. — Rugăm onorata clientela a ne onora cu comenzi.

Banca Românească
caută funcţionari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară şi germană.
Ofertele se primesc la Direcţiunea Generală a Băncei Româneşti, din Bucureşti.

CĂUTĂM
vânzători pentru ziarul
INFRĂȚIREA

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA"

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

Abonamente pentru Preoți și Învățători se fac cu preț redus, adecă
100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Cautăm depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase □ □ Administrația.

Revista Ramuri Craiova.

In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

Se primesc **pălării** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

Vinuri veritabile se pot cumpăra numai din marele depozit de vinuri a societății

„Comerțul român, societate pe acții Cluj"

strada: Regina Maria 19.

Litru 20—28 cor. Transport în oraș și provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universității rom din Cluj. — Rugăm sprijinul on. public român

Comerțul român societate pe acții Cluj.

De vânzare

Una masină de scris marca Remington în bună stare eftină.

Adresa la ziar.

Fabrica de Clopote Cituz

Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCURESTI.

Execută și se găsește Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu prețurile cele mai convenabile garantând sunetul și durabilitatea pe timp de 50 ani.

Caut Magazie

pentru

Depozitat Marfă

A se adresa Str. Bartha Miklós No. 20.

A sosit un mare transport de tot felul de mărfuri de manufactură
la Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,

HORA ȚĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány"

S'a pus în vânzare cu mari reduceri de prețuri tot felul de mărfuri. Vânzare engross și endetail. Se vând Lăzi goale cu preț eftin.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul I. No. 41 — Opt Pagini 50 bani Opt Pagini — Miercuri 22 Septemvrie 1920

Infrățiri

Administrația ziarului „Infrățirea“
Nr. de schimb
„Transilvania“
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON No. 211.

Abonamente: 1 an . . — 120 lei
6 luni . — 60 „
3 luni . — 30 „

Lupta economică în România nouă

Marele răsboi, în al cărui vârtej au fost prinse atâtea popoare, n'a pornit numai din motive de ordin politic-național, ci mai ales din motive de ordin economic.

Nici Alsacia și Lorena, de care sângera inima Franței, nici Polonia, care era ștearsă de pe harta lumei, nici alte țări, ce gemeau sub jug străin — și mai puțin Transilvania noastră — n'ar fi împins popoarele, poate multă vreme încă, la acel măcel îngrozitor, la care am asistat.

Mai sunt doar și astăzi popoare subjugate, pe rotogolul pământului — în numele civilizației europene — și vor mai fi, câtă vreme va exista firea acaparătoare a omului.

Politica națională, de ordin mult-puțin sentimental, a produs mai mult motivele de suprafață, a scăpărat scânteia. In adâncime însă clocoteau conflictele mari economice, ca un vulcan, care mai curând sau mai târziu, trebuia să isbucnească.

In vreme ce strategii cei mari își munciau creerul deasupra hărților, pe câmpurile de bătălie, la spatele frontului cel mare, lângă cassele de fier, veghiau alți strategi, cântărind beneficiile ori pagubele, ce pot urma pentru politica lor economică, ce nu cunoaște granițe.

In răsboiul acesta a sângerat omenirea din ce a avut mai bun. In vreme-ce din ochii și de pe buzele atâtor eroi se ridica, în clipele din urmă, un imn pentru țara și neamul lor, cei răi, cari au știut să evite birul cel greu și cari au tras foloase chiar în timpul răsboiului, au rămas în număr considerabil.

Negustorii produși de răsboi, pe atâtea tărâmuri, dornici de a trăi — și mai ales de a se îmbogăți — fără muncă ori cu muncă cât mai puțină, s'au sporit enorm, la noi și în toată lumea.

Poate și din această pricină asistăm la o răsturnare a valorilor. Cel bun stă la un colț, înghesuit și călcat pe picioare de oricine. Alții mai deștepți în felul lor, cari n'au avut și n'au nici o considerație față de necazurile altora, s'au ridicat ca pleava la suprafața apei. Rămâne ca apa însăși să-i măie la vale și iarăși să se limpezească, dela fund.

Cei ce au speculat mizeriile ca și cei deștepți în felul lor, te stropesc cu noroi. Pentru toți aceștia, cari bâjbâie în toate țările și cari au contribuit în cea mai mare măsură la răsturnarea echilibrului economic și social, nimic nu e scump, nu e inaccesibil.

Dorul de câștig prin exploatare n'are margini. El a luat după răsboi forma unor organizații monstre. Astfel asistăm după răsboiul cu armele de foc, la un răsboi economic tot atât de înverșunat.

Puterile oculte, care operează pe toată fața pământului, n'au putut cruța de asaltul lor nici țările desrobite, cari au plătit cu grele jertfe libertatea lor.

Astfel s'a pornit și în România nouă o adevărată goană pentru acapararea avuțiilor țării.

Răsboiul e pe față — numai trebue văzut.

De-oparte sunt izvoarele și energiile naționale, cari vor să cultive și să păstreze aceste bogății numai pentru Români. De alta parte o anume finanță internațională caută prin toate mijloacele, prin sute de tentacule, să pună stăpânire pe bogățiile țării, cari trebue să reprezinte o energie națională.

Intrucât puterile naționale nu ajung, nu poate fi nimeni împotriva, capitalului străin care vine să coopereze în mod cinstit la refacerea economică a țării. Nu se poate primi însă cu ușurință, cooperarea nedorită a unei anumite finanțe, cunoscută prin firea ei exploatatoare. Aceasta și-a întins și asupra României, tot mai deasă, pânza sa de paianjen.

Armele și mijloacele, de care se servește sunt multiple — nu e nevoie a insista. Te doare însă inima, când pe lângă cei abili mai vezi frați buni și naivi, cari cad în mreajă.

Astfel trebue înțeleasă cu toate darurile danaice, ofensiva unei mari bănci inspirată de interese străine, cu tot convoiul ei național și mai ales internațional.

Aceasta e numai o fază a luptei economice, ce se dă. Din această luptă însă, care angajează însuși caracterul viitor al statului român, elementul național trebue să iasă biruitor.

Dar pentru aceasta trebue nu numai pricepere, ci și multă inimă românească.

V. Merațiu,
prof. univ.

Fragmente de filosofie politică

Un aliat prea puternic este, uneori, tot așa de temut, ca și un dușman declarat. Alianța unui popor slab cu un popor tare nu e adeseori, pentru poporul slab, decât o formă atenuată a sclaviei.

*

Popoarele oscilează, azi, între imperialismul generator de răsboaie externe și internaționalismul generator de răsboaie interne. Imperialismul are șanse să triumfe pentru că răsboaiele străine sunt mai puțin dezastroase ca răsboaiele civile.

*

Progresele bolșevismului arată, încodată, că o convingere puternică și încărcată de speranțe se impune mai ușor ca adevărurile naționale cele mai bine demonstrate.

Gustave Le Bon.

Paul Deschanel

Soarta are uneori răzbunări ciudate.

Democrația franceză nu a știut mai niciodată să pună pe cineva la locul său. Franța avea de mai bine de douăzeci de ani un parlamentar desemnat în totul pentru președenția republicei, prin elocința ușoară, prin neutralitatea savantă, prin eleganța-i de vorbă, de gest și ținută. Au trebuit două decenii de perindări burgheze la suprema magistratură pentru ca acest right man să parvină să se instaleze în the right place.

Și când Paul Deschanel începea să dovedească temeinicia adagiului englez, o întâmplare învăluită încă în taina lipsei de adevărate amănunte, îl scoate din fotoliul suveran după șapte luni de quasi-inexistență.

Motivul acestei demisiuni a președintelui republicei franceze pare a fi legat de starea sănătății sale surmenată de patruzeci și trei de ani de viață intens politică. Paul Deschanel avea mult mai multă răbdare și rezistență eroică decât un Casimir-Périer spre a fi demisionat din motivul că președintele Franței e un personaj șters sau un fel de sfânt îmbrăcat în frac.

Când Paul Deschanel a luat succesiunea lui Raymond Poincaré, el știa ce-l așteaptă. Era odihna combativității omului care cucerise repede, în plină tinerețe, toate treptele ierarhiei politice. Activul muncitor politic al republicei, acceptă de bună voie omagiul celor ce l-au ales, și adoptă programul celui care timp de șapte ani trebue să surâdă fără a putea râde, să călătorească pentru solemnități, inaugurări și consacrări, să spună numai lucruri amabile, înfiorite, optimiste, să placă și să pară simpatic ca orice „homme du monde“, să complimenteze, să mulțumească, să încurajeze, să salute cordial, să renunțe cu filozofie la bucuriile vieții, și totuși, să pară perpetuu satisfăcut și optimist.

Soarta se răzbună de întârzierea pe care a pus-o Franța în ridicarea lui Deschanel pe ultima treaptă. Președintele pleacă învins în clipa când nu mai avea de luptat cu nimic. De-acum e ca și mort.

In urma lui rămâne amintirea și opera oratorului elegant, a retoricianului impecabil, a parlamentarului de distincție și de autoritate, a intelectualului de observație analitică, de reverie meditativă, a omului politic la care ideea dominantă a fost totdeauna o idee de guvernământ, fiindcă era, prin firea lui, apt a face politică așa cum fac alții versuri sau muzică, a omului de adevărată energie lăuntrică, de reală forță sufletească defensivă, de inteligență deschisă și asimilatoare, de neasămuită claritate de judecată, de cult al eleganței și al „drăguțului“ — preferi drăguțul când Frumosul pare prea puternic — de tot ceeace înfățișează azi însușirile spiritului adevărat francez.

I. Dr.

O iscălitură care întârzie

Din declarațiile pe care Dl Titulescu, delegatul nostru la conferința păcii le-a făcut corespondentului unui ziar din București, se poate vedea că nici până în ziua de astăzi actul de recunoaștere a Basarabiei nu a fost iscălit de marile puteri. Cu prilejul acestor declarațiuni, dl Titulescu a expus în mod lămurit fazele prin care a trecut acțiunea diplomatică a conducătorilor noștri, și modul cum aliații au înțeles să se poarte cu noi.

Se vede limpede, din expunerea Dlui Titulescu, că deși aliații au recunoscut în principiu chiar din timpul guvernului Vaida, dreptul României asupra provinciei de peste Prut, ei au condiționat totuși iscălirea actului de recunoaștere de ratificarea din partea noastră a tratatelor iscălite de reprezentanții noștri la Versailles.

Reiese deci de aici cât de mare importanță a avut pentru aliați ratificarea acestor tratate, care cuprind atâtea jigniri aduse poporului nostru și atâtea nedreptăți, pe care marile puteri, în mod conștient, ni le-au făcut la Versailles. Făuritorii acestor tratate s'au temut, cu drept cuvânt, că reprezentanții poporului românesc vor respinge ratificarea unor tratate cuprinzând clause umilitoare, tot așa cum le-a respins conștiința poporului român, și deaceea au condiționat recunoașterea Basarabiei, care întârzie mereu, de această ratificare.

Faptele însă nu se mărginesc aici.

A trecut o lună de zile de când corpurile noasre legiuitoare au ratificat aceste tratate, și, totuși, mult așteptata iscălitură nu s'a așternut pe actul de recunoaștere a Basarabiei.

Lucrul acesta, oricât ar părea de necrezut, nu mai poate fi pus la îndoială, el fiind afirmat de reprezentantul oficial al României la Paris. Am iscălit un tratat jignitor, ne-am supus tuturor hotărîrilor luate în lipsa noastră, am executat literă cu literă aceste tratate pe care le-am ratificat și totuși obligațiile altora față de noi nu se respectă. Ingrijorarea noastră e cu atât mai mare, cu cât recunoașterea alipirei Basarabiei la România nu poate fi privită ca un sacrificiu din partea nimănui. Acest fapt însă își are, înțelesul său politic vădit și cu alte prilejuri, dar de care unii, din nefericire chiar aceia cari conduc politica externă a țării, n'au vroit să țină seama.

Și înțelesul e că o țară nu poate, printr'o politică de renunțări și de compromisuri umilitoare să-și împuie autoritatea sa în concertul celorlalte popoare. Cu cât vom ceda și ne vom pleca mai mult, cu atât vom fi considerați mai slabi, sau cel puțin mai fricoși de către aceia cari nu prețuesc îndeajuns loialitatea noastră. Când a fost în fruntea țării un guvern intransigent în apărarea drepturilor noastre, nu ni s'au adus atâtea umiliri ca acum când conducătorii politicei noastre externe fac politică de temeneli prin stațiunile balneare ale Europei.

Deaceia credem că în chestiunea Basarabiei, dacă n'am obținut încă o iscălitură care se lasă mereu așteptată, am dobândit în schimb altceva, și anume: adevărul, că numai prin propriile noastre forțe și printr'o politică de demnitate națională vom putea impune și asigura respectarea drepturilor noastre. Baioneta soldatului român, care veghează acum pe malul Nistrului, e întruparea acestui adevăr, iar din vârful ei ascuțit va ieși la timp și singura iscălitură care va putea impune drepturile noastre asupra provinciei de peste Prut.

Sediul comisiunei internaționale a Dunărei

Din „*Le Temps*“: Chestiunile de amor-propriu fiind de multeori cele mai delicate de deslegat, este greu de ales orașul unde-și va stabili reședința Comisiunea internațională a Dunărei. Fiece nume pronunțat riscă să coalizeze împotriva lui pe toate cele cari n'au fost pronunțate. Credem că exprimăm o opiniune răspândită la multe persoane imparțiale, în Franța și în Anglia, dacă vom spune pe față că cea mai bună soluțiune ar fi ca birourile Comisiunei să fie instalate la Budapesta. Se poate însă ca Comisiunea să-și țină ședințele rând pe rând, în diferite orașe: mai cu seamă la Belgrad, a cărui așezare geografică este de asemeni recomandabilă. Dar tot felul de motive materiale, împotriva cărora nici o propagandă n'ar trebui să prevaleze, ne arată ca Budapesta este locul cel mai nimerit pentru a instala birourile permanente ale Comisiunei.

Cât despre pretențiunea că se va creia astfel, „o primejdie maghiară“ dânduse preferință Budapestei, acesta este un argument care se întoarce împotrivă autorilor săi. Presupunând că Ungaria ar putea să devină din nou primejdioasă, ar trebui să ne grăbim să stabilim la Budapesta sediul unui control internațional.

*

Din „*Journal des Débats*“:

Pentru a încorona opera se propune a se fixa la Budapesta sediul legal al comisiunei internaționale. Pentru motive cari le vom lămuri în curând, Ungaria pare a fi devenit copilul scump al diplomației franceze și engleze. Noi atribuim o importanță cu totul relativă alegerii sediului viitoarei comisiuni. Dar dacă nu se crede nimeni, dator să aleagă Bratislava (Presburg), Belgrad sau Galați, pentru ce să fie preferată Budapesta Vienei.

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

ANCHETELE NOASTRE

Școala superioară și Academia de comerț din Cluj

E nevoie de românizare completă.

De oarece bunul mers al comerțului românesc depinde direct și de numărul elementelor românești instruite în acest sens ne-am gândit să cercetăm în ce stadiu de românizare se găsește astăzi școala comercială din Cluj.

Opinia publică e chemată să judece și să aprecize în ce chip sunt servite interesele țărei și să ceară date și lămuriri cât mai precise pentru clarificarea acestei chestiuni.

Istoricul ei.

Școala comercială din Cluj a fost înființată de reuniunea negustorilor din Cluj în anul 1878 cu sprijinul material al orașului și al statului. Orașul a dat loc pentru clădire, iar regele Francisc Iosif a dat un fond de 80 mii fiorini pentru zidirea localului.

Școala fiind înființată a fost întreținută din ajutorul a 3 factori: Camera de comerț care a dat ajutorul cel mai mic, adică 1000 coroane pe an, orașul care contribuia după puterile bugetului de care dispunea, iar statul care dădea sprijinul hotărîtor. Din aceste date reiese că școala înființată din inițiativa reuniunei negustorilor se bucura în realitate de ajutorul statului.

Intenții contra statului.

Cu venirea Românilor în Ardeal, Statul român a voit să și exercite față de această școală aceleași drepturi de control ca și statul ungar, adică controlul obiectelor ce se studiează și a examenelor.

Comisiunea de supraveghere a școalei respective, înțelegând că prin acestea se vor da avantagii și Românilor, a căutat să scape cât mai iute de controlul statului și anume: nu a voit să primească pe delegatul ministerului la examenul de maturitate.

2. In fața examenului din anul acesta au menținut aceeaș ținută îndârjită.

3. In luna Mai a. c. întrunindu-se comisiunea de supraveghere cu reprezentanții celor 6 confesiuni, — din care 4 maghiare și 2 evreești — a hotărît că școala să treacă sub protecția și conducerea acestor 6 confesiuni asociate. Guvernul român simțindu-se jiguit în interesele sale, a luat oare-care măsuri de îndreptare hotărînd să înființeze pe lângă școala ungurească și una românească. Noi le credem cu totul insuficiente judecând după avantajele de mai jos acordate școalei ungurești:

1. A permis că ea să aibă cancelaria proprie cu aceiaș profesori.

2. In programul vechi nu s'a mai întrodus decât 3 ore de limba română la școala superioară și 2 ore săptămânal la academie. Menționăm că în program se predă tot istoria și geografia maghiară.

3. Nu s'au luat măsuri în privința internatului, după înțelegerea de până acum între aceste 2 direcțiuni, acea românească a obținut 25 paturi din totalul de 70.

Avantajele pentru școala românească

1. S'a acordat numai 6 burse de câte 1000 lei anual, pentru școala comercială superioară iar pentru Academie nici una.

2. Nu s'a pus la dispoziția direcțiunei școalei românești inventarul școalei.

3. Directorului școalei românești nu i-s'a dat locuință în localul școalei, deși este și directorul internatului.

4. Prin faptul că direcțiunea școalei ungurești a stabilit 500 lei plata pentru internat și cum Românilor nu le va da mâna se plătească aceasta sumă, putem deduce că Românilor li-se vor servi mâncăruri de calitate și în cantitate inferioară celor servite elevilor unguri, deși cu toții vor mânca în același timp și în aceeași sufragerie.

Expunem cele de mai sus cunoștinței opiniei publice și adăogăm următoarele: Pentru a putea da lupta, pe tărâmul economic, — pentru ca într'adevăr să se poată consolida ceea ce s'a obținut prin atâtea jertfe, se simte cea mai urgentă necesitate de a forma puteri apte în această direcțiune — puteri care nu se pot obține decât prin crearea a cât mai multor școli comerciale bine organizate și cu elemente românești.

Wij.

Știri

Din lumea științelor

Un savant german dela Aix-la-Chapelle făcuse în timpul din urmă o comunicare la Academia științelor cu privire la faptul că posturile de ascultare ale T. F. F., din lumea întreagă, continuă să primească misterioase semnale cari n'ar fi decât mesagii ale locuitorilor din planeta Marte.

Azi, una din personalitățile cele mai competente ale serviciilor radiotelegrafice franceze din Turnul Eiffel declară ziarului *Le Matin* că în urma observațiilor făcute de toate posturile franceze spre a urmări existența acestor semnale inexplicate, nimic particular afară de paraziții atmosferici sau magnetici obișnuiți și cunoscuți n'a fost auzit.

*

Locotenentul francez Roy, orb din războiu, a reușit întâiul la examenul de admitere în școala politehnică din Paris.

Pressa franceză dă detalii interesante asupra măreței lecții de energie, de curaj, de voință, de inteligență dată de tânărul infirm.

Prin audiția cursurilor, prin lecțiunile repetate ale colegilor săi cari i-au servit ca lectori benevoli, prin solidaritatea și afecțiunea mutuală și mai ales prin inteligența sa excepțională René Roy a putut lucra aproape normal.

„Geometria, spune el, mi-a fost relativ ușoară, reținu mult mai bine figurile decât ormulele. Realizez foarte bine, în minte-mi, construcțiile lor. Le *văd* în mine. Acest simț geometric ajută de altmintreli mult simțului meu de direcțiune. Grație lui imi dau seama de locurile pe cari le străbat.... Matematicile sunt prețioase pentru orbi și sunt orbi cari pot fi buni matematicieni, ca de pildă căpitanul Antonie, profesor de matematică, la Facultatea din Strasburg".

Balcanizarea culturei Banatului

Citim în „Banatul Românesc":

Modul original, dacă nu barbar, cum înțeleg Sârbii să câștige sufletul învățat orimei și preoțimei din Banatul înstrăinat, merită să fie cunoscut de toată suflarea românească.

S'a ordonat, că toți învățătorii români, cari doresc să rămână în serviciul școalei, sunt datori a cerceta cursurile de limbă sârbească organizate la Vârset. Omaeni bătrâni, de 40—60 ani, cari nu mai pot părăsi vatra părintească ca să-și întemeieze alt cămin, s'au prezentat la aceste cursuri.

Cei 42—45 de nenorociți, au fost închiși într'o sală, unde li-s'a ordonat să cânte imnul sârbesc. După ce au răgușit, cei doui inspectori ai învățământului le-au ordonat să danseze „collo", ca să îndrăgească dansurile și cântecul sârbesc, căci este cel mai bun mijloc, ca să se transforme în buni învățători sârbi.

Dupăce bătrânii, aproape să cadă de pe picioare dansând, au fost puși din nou la cântece.

Cei ce cădeau afară din rânduri, cădeau și din grația inspectorilor și rămâneau fără salar și fără post, sau în cazul cel mai bun sunt mutați în Macedonia sau Albania.

Dupăce cei doi inspectori s'au plictisit de acest fel de a preda pedagogia, de acest sistem balcanic de a-și bate joc de oamei, cursiștilor li-s'a ordonat să joace jocuri sociale.

Jocul „cu inelul" la care au luat parte numai învățătoarele și vre-o câțiva oaspeți de prin văgăunele Balcanilor a fost punctul culminant din examenul acesta, învățătorilor li-s'a dat drumul.

Nu putem decât se protestăm în contra balcanizării Banatului nostru, iar celor în drept le cerem, ca să-și pună toată silința pentru liberarea acestui colț de țară.

Pentru orfanii de Răsboi

Pe lângă Regimentele 99 și 83 Inf. s'au înființat 2 orfelinate în cari se vor crește și da educația necesară orfanilor de răsboi.

Cum statul este împovărat cu destule nevoi, caritatea publică este chemată să vie în ajutorul statului contribuind la strângerea fondurilor necesare înfăptuirei acestei opere.

Astfel în jud. Turda-Arieș s'a format un comitet care organizând serbări nădăjduește să adune mijloacele materiale trebuincioase. Președinte de onoare al comitetului a fost ales dl Felecan, prefectul județului, dnii Maiorescu, Maior Cernea și revizor Roșu ca președinți de executare, iar ca membri tot tineretul intelectual din județ, căruia îi incumbă sarcina de a organiza reprezintațiile ce se vor hotărî.

La 21 Septemvrie se vor da cu concursul și îngrijirea administrației județene, în fiecare comună din județ, câte o reprezentație, la care se vor ține și conferințe ocazionale. Prețul de intrare va fi modest pentruca toată lumea să poată lua parte; se nădejduește însă că cu bunăvoința și interesul ce-l vor pune toți pentru această operă, se va ajunge la un bun rezultat. Nu este nevoe să insistăm asupra acestei initiative nu numai lăudabile, dar și folositoare, întrucât toți trebue să fim convinși că una din datoriile cele mai frumoase pe cari avem s'o împlinim față de cei cari și-au jertfit viața pentru țară, este de a purta de grijă copiilor lor.

Pe lângă împlinirea unei pioase datorii, trebue să ne gândim că opera de ajutorare a orfanilor de răsboi este și o chestiune de interes național.

*

Citim în ziarul „America":

Liga Națională Română din America voind să vină în ajutorul repatrierei prizonierilor români din Siberia a trimis prin legația Română din Washington 910.000 de dolari pentru acest scop, comitetul național format pe lângă legiunea română din Ircutsk. Din motive cari s'au arătat la timpul lor, consulul general american n'a voit să libereze banii și la cererea Ligei Naționale s'au reînapoiat.

Cu ocazia trecerei Alteței Sale Principele Carol prin Cleveland, președintele Ligei Naționale, d. N. Nestor l-a amintit de acești bani și l-a comunicat Alteței Sale că Liga voiește să-i dăruiască pentru un scop de binefacere. I-a comunicat și faptul că multe sume s'au trimis acasă și până acum încă n'a venit confirmarea lor. Alteța Sa a luat notă și a spus că dacă Liga voiește se însărcinează să ducă banii în țară și să-i predea la destinația pe care o dorește Liga.

Fiind siguri că banii vor ajunge la timp și pentru destinația dorită, astăzi s'a trimis Alteței Sale la Newyork un ceck de 333.500 lei cu destinația pentru orfanii și văduvele războiului cari sunt în lipsă.

ECOURI

(Literare, teatrale, artistice)

In străinătate.

Academia franceză, care s'a silit atâția ani pentru reunirea celor 40 de membri ai săi, e azi complectă.

Decanul ei, contele de Haussonville stă sub cupola înaltei instituții de 32 de ani. După el, vin în ordinea vechimei dnii de Fraycinet, Pierre Loti, Ernest Lavisse, Paul Bourget, Anatole France, Gabriel Hanotaux, Henri Lavedan și Paul Deschanel. Toți aceștia sunt aleși în cursul secolului XX, adică în ult mii douăzeci de ani.

Dela întemeierea sa, anul 1634, academia franceză a dat 537 „Nemuritori" adică abia doi pe an.

*

Profesorul englez Albert Kemp, care are idei personale în ce privește muzica, a voit să dovedească în felul său că executantul care cântă la pian fără șovăire cât mai mult timp e superior artistului care își ține auditorii sub farmac timp de câteva minute. La Croydon Picture Palace din Londa, unde toată lumea a putut contempla pe acest rival al pianului mecanic, profesorul Albert Kemp a cântat la pian fără întrerupere timp de 110 ore, — aproape cinci zile și cinci nopți — stabilind un record mondial. In vreme ce era ținut în curent cu politica externă și i se da știri dela primarul din Cork, Kemp cânta mereu. Rămâne de știut dacă acest profesor special are mulți elevi

*

O școală engleză de arheologie s'a deschis la Ierusalim.

Citind revistele

A apărut No 8 din 15 Septembrie, al revistei culturale „Cele trei Crișuri" ce se tipărește în Oradia-Mare.

In primele pagini, dl Vladimir Ghidionescu publică un foarte interesant articol relativ la un document interesant pentru istoria noastră națională. E vorba de un pasagiu din operile complecte ale unui geograf istoric de la curtea lui Ludovic al 14-lea, care au apărut în ediția a 3-a la 1666. In câteva rânduri, autorul francez numit Francisc la Motte le Veyer tratează despre Moldova, Valahia și Transilvania, arătând origina romană a populației ce le locuește și caracterul geografic al acestor țări.

E interesant că istoricul geograf francez nu vorbește despre unguri decât câteva rânduri și în alt capitol, *considerând astfel Transilvanie ca provincie românească.*

Dr Ghe. Ciuhandru continuă observațiile sale asupra culturii vechi românești din regiunea Bihorului iar sistematizatele sale expuneri pot forma un adevărat studiu istoriografic.

Se publică scrisorile-polemice dintre Vlăhuță și Caragiale relativ la legătura dintre politică și literatură.

Remarcăm frumoasa poezie „Rondelul orelor" a dlui Alex. Macedonsky ale cărui versuri es din cadrul banalităților.

Ric.

Un tablou de Velasquez descoperit la Londra

„Le Journal" anunță că un tablou de Velasquez ar fi fost descoperit la Londra în împrejurări destul de curioase. Regina Izabela a Spaniei ar fi dăruit odinoară unei mănăstiri în care ar fi vroit să intre, portretul său pictat de Velasquez. Maicile, cari se grăbiseră să-și închipue că regina se va călugări, ar fi avut ideia să înlocuiască pe portretul original, rochia de gală a reginei, printr'o rochie de șiac.

Un anticar din Barcelona descoperi tabloul în podul mănăstirii, acum câțiva ani. El îl vându la Londra, unde, curățindu-l, se observă că erau două picturi suprapuse și recunoscu în cea dintâi chiar opera lui Velasquez.

Ştiri şi fapte politice

Se zvoneşte la Bucureşti că Federaţia se va preface înainte de deschiderea Parlamentului în partid naţional ţărănesc. Naţionaliştii democraţi vor discuta aceasta în congresul dela 27 Septembrie. Comitetul de o sută al partidului naţional din Ardeal va discuta acelaşi lucru în adunarea care se va ţine la Alba-Iulia în luna Octombrie a. c.

*

Parlamentul nu se va deschide decât după Crăciun, aceasta pentru ca guvernul să se poată prezenta în faţa corpurilor legiuitoare cu toate proectele de legi gata.

*

Guvernul nu se va remania, se va completa însă prin intrarea în minister a dlui I. Petrovici, în locul dlui Matei Cantacuzino. De asemeni vor eşi din guvern miniştrii provinciilor alipite dnii Mocsony, Sergiu Niţă şi Stârcea.

*

Inainte de opera de unificare legislativă, guvernul, contrar celor afirmate până acum, va face una din cele mai stricte centralizări administrative, a declarat dl Argetoianu, ministru de interne; aceasta pentrucă guvernul central nu are atâta putere pentru ca să-se fărâmiţeze în patru guverne.

*

„Le Matin", din 12 Septemvrie publică următoarea telegrama din Bucureşti :

Generalul Averescu preşedintele consiliului României a adresat următoarea telegramă :

„Guvernul român este în posesia telegramei din 19 August. El doreşte de asemenea restabilirea relaţiilor seculare de bună vecinătate între România şi Rusia, pe baze cât mai solide. Vă voiu face cunoscute în curând vederile noastre asupra modalităţei de a ajunge la acest rezultat pe care-l dorim de comun acord".

Chestiunea fiind de o importanţă capitală se aşteaptă o lamurire din partea guvernului.

*

La telegrama de adeziune la partidul liberal trimeasă dlui Ion I. C. Brătianu de către un mare număr de fruntaşi din Alba Iulia, şeful partidului naţional-liberal a dat următorul răspuns adresat dlui protopop Ioan Teculescu la Alba-Iulia, pentru toţi semnatarii telegramei de adeziune:

„Adânc mişcat de sentimentele ce binevoiţi ami exprima, sunt fericit să constat în organizarea dv., o manifestare a solidarităţei conştiinţei Românilor de pretutindeni.

Numai cu această conştiinţă şi cu bărbătească energie, întru apărare intereselor naţionale, vom putea stăpâni marile nevoi ale României întregite şi îndeplini datoriile către generaţiunile viitoare, pe care ne-a impus Dumnezeu, când ne-a dat nouă înfăptuirea aspiraţiunilor atâtor veacuri."

Ioan I. C. Bratianu.

*

Interviewat de „Morning Post" Prinţul moştenilor al României s'a pronunţat în favoarea unei apropieri a României cu ţările limitrofe, înţelegând — cu oare-care condiţiund — şi Rusia sovietelor.

„Totuşi — a adăugat Prinţul Carol — România nu înţelege să renunţe la nici unul din drepturile sale, drepturi cari i-au fost conferite prin tratalul de pace".

Deschiderea Constituantei Bisericeşti

Sâmbătă a avut loc la Fundaţia Carol I din Bucureşti deschiderea Constituantei bisericeşti.

La orele 9 dim. s'a oficiat un Te-Deum la Mitropolie, după care înalţii prelaţi s'au întrunit la Fundaţiune.

Au luat parte la deschiderea şedinţei, d-nul Oct. Goga, ministrul cultelor, Mitropolitul primat dr. Miron Cristea, d-rul R. Bălan, Mitropolitul Ardealului, Pimen Mitropolitul Moldovei, toţi episcopii şi arhiereii ortodoxi din România-Mare.

C. C. Dobrescu secretarul general dela ministerul de culte, dr. I. N. Popescu directorul Mitropoliei, I. Petrescu-Visarion subdirectorul Mitropoliei, preoţii protopopi Vasile Saftu dela Brasov Popovici dela Lugoş şi Ion Lupaş dela Cluj.

Foştii miniştri de culte : Dr. Angelescu, S. Mehedinţi, C. Discescu, profesorii dela facultatea de teologie, etc.

Se formează biuroul constituantei, prezidat de I. P. S. S. Mitropolitul Primat, care ia cuvântul spre a spune că pentru ca Statul să existe trebue să aibe la bază credinţa în religia sa.

Astăzi, în România Mare avem nevoe de o unificare complectă,

Autonomia bisericească trebue făcută pe baze autonomice faţă de stat, fără a se separa de el, de oare-ce tot trecutul nostru a fost făurit de aceste două instituţii cari s'au sprijinit reciproc.

Sfântul Sinod va trebui să fie autoritatea centrală a bisericei = întru cât este nevoe de un organ de conducere, care să dea unitate de acţiune bisericei şi să ferească biserica de a cădea într'un democratism periculos.

Dl ministru Octavian Goga, exprimă, în numele guvernului sentimentele ce are faţă de biserica creştină.

Suntem adunaţi aci pentru nevoile noastre sufleteşti; răsboiul n'a putut să sfărâme simbolul crucei. Mai mult ca ori şi când se simte azi o dorinţă de apropriere către altar.

Să ne apropriem de desvoltarea culturală a apusului.

Graţie unui fericit concurs de împrejurări avem azi unirea politică — trebue acum să avem unificarea generală.

Prin caracterul ei biserica noastră este democratică, căci la loja ei stă votul universal.

Trebue menţinut principiul eligibilităţei care nu trebue să sufere nici o ştirbire şi participarea elementului mirean în viaţa bisericească.

D-sa termină asigurând că guvernul va sprijini unificarea bisericească.

Ministerul cultelor va fi la dispoziţia comisiunei.

Mitropolitul Bălan aduce mulţumiri dlui Oct. Goga pentru claritatea cu care a prevăzut unele principii. Biserica de dincolo de Carpaţi a isbutit să'şi câştige autonomia ei. Biserica nu trebue să calce dogmele nici odată ; biserica nu e o instituţie a preoţimei, ci a poporului.

*

In şedinţa de după amiază sub prezidenţia I. P. S. S. Mitropolitului Primat Miron Cristea, d. Silviu Dragomir, profesor la universitatea din Cluj, a făcut un istoric al convocărei şi a propus complectarea congresului prin alegerea unor persoane cari cunosc trecutul bisericei. Au fost aleşi dnii N. Iorga, Popescu, directorul Mitropoliei şi arhimandritul Puiu din Chişinău. Profesorul Nazarie protestează împotriva lipsei erarhilor bisericei din Basarabia. Mitropolitul Miron Cristea răspunde ca va sosi o delegaţie compusă din 11 membri cari vor reprezenta Basarabia.

Mitropolitul Moldovei Pimen anunţă că statutul Şagunian s'a împărţit şi pe baza lui se vor lua hotărîri.

Se alege apoi o comisiune compusă din dnii Lupaş, Valeriu Branişte, Nazarie, Aurel Lazăr, Disescu, Angelescu, Kiriacescu, Boroianu, Baltag şi Inculeţ pentru a studia programul de lucrări. Prelaţii şi ministrul cultelor fac parte de drept din comisiune. In şedinţa viitoare comisiunea va prezenta raportul său.

Un banchet politic

Aseară Prefectura şi Primăria au dat o masă dlui C. Argetoianu, ministrul de interne, la care a participat şi fruntaşi ai oraşului.

Răspunzând la toasturile dlor Mihali şi Bucşan, dl ministru Argetoianu ridică paharul pentru sutele de mii de jertfe pe care le-a adus neamul românesc de pe ambele povărnişuri ale Carpaţilor.

„Suferinţele din trecut ne-au învăţat că una din marile virtuţi ale neamului nostru este răbdarea şi de aceia n'am fost surprinşi întâlnind la sate mai multă înţelegere a greutăţilor cari se ridică astăzi în drumul silinţelor noastre de îndreptare decât la oraşe a căror populaţie e puţin mai străină de sufletul românesc.

„Rezistenţa satelor faţă de demagogia unora din grupările politice în propaganda lor electorală, ne încredinţează că vom putea avea şi liniştea şi răgazul necesar pentru opera noastră de legiferare.

„Războiul nu s'a terminat. Ne găsim astăzi în transeele interne, şi tot atâtea silinţe şi aceiaşi încordare ni se cere astăzi pentru a consolida victoria, câte ni s'au cerut eri pentru a o dobândi."

Mişcarea funcţionarilor publici

Comisiunea aleasă în adunarea dela 14 Septembrie s'a presentat Duminecă dlui Ministru de Interne, expunând-i toate neajunsurile pe care, de atâta vreme, le îndură aici funcţionarii români şi cerând sancţiuni severe în potriva speculei precum şi o grabnică soluţie a crizei de locuinţe.

D Ministru de Interne a făgăduit cu bunăvoinţă măsuri de îndreptare.

Publicul e sfătuit prin urmare să aştepte aceste dorite măsuri, care, după promisiunile avute, nu pot întârzia prea mult.

Cronica Bucureştilor

— Congresul Bisericesc. — Majlath. — Conferinţa Dunăreană. — După Aix-les-Bains. — Asaltul final. — — Capitala reînvie. —

Unificarea Bisericei, una din imperioasele cerinţi ale României Noue, e pe cale de realizare. Congresul ce se va ţine în Bucureşti va avea de rezolvat multiplele probleme relative la unificarea şi la legăturile între Biserică şi Stat. De rezolvirea acestora depinde desvoltarea viitoare a Bisericei şi Statului. In adevăr, prin influenţa enormă ce o are asupra masselor ţărăneşti şi orăşeneşti, prin prestigiul unui trecut de lupte pentru Neam, prin sacrificiile necurmate făcute pe altarul Patriei — preoţimea şi-a câştigat un rol preponderent în noua alcătuire de lucruri. Acest rol trebue să-l joace şi de acum înainte, ne tulburată de luptele politice, — în strânsă legătură cu idea unităţei de Stat pe care nici un moment nu putem s'o părăsim

Pentru această idee trebuesc sacrificate micile interese şi patimi, Congresul Bisericesc devenind astfel aceea ce e firesc să fie : o nouă afirmare a Unirei indisolub le a Românilor de pretutindeni, servitori fideli ai Neamului şi Unităţei înfăptuite cu atât sânge.

In privinţa unificărei Bisericei credem că realizându-se printr'o colaborare a preoţimei de pretutindeni, ce va şti să se facă pe bazele unei mai bune şi mai drepte alcătuiri; statutul lui Şaguna, având multe părţi conforme cu spiritul democratic al vremilor în cari trăim.

*

Refuzul lui Majlath şi al tuturor episcopilor unguri de a depune jurământul, a suprins opinia publică bucureşteană cel puţin tot atât ca motivul invocat. In adevăr nicăiri în tratatul de pace nu se găseşte un text care cu toată bunăvoinţa să poată fi înterpretet în sensul arătat de Majhath.

Pentru aceasta titlul de „episcop ungur" este mai exact de cât acel de „episcop catolic" şi „religia urei" mai înnemerită de cât „religie creştină". Nu credem însă că felul în care dl Majlath înţelege dreptul confesiunilor să fie admis de România ca şi de Vatican şi Conferinţă. Rolul educativ pe care îl are Biserica nu ne poate permite să trecem cu vederea refuzul episcopilor. Nu putem admite ca generaţii întregi să fie crescute în ură faţă de neamul românesc, — tocmai în numele libertăţei religiunilor. Toţi acei dintre unguri cari vor sincer pacea între români şi naţiunile conlocuitoare trebue să înţeleagă aceasta dezaprobând gestul episcopilor.

*

Conferinţa Dunăreană va lua serios în consideraţie proectul românesc. E un prim succes care dovedeşte cât de necesară este protestarea când se face o nedreptate. De altfel ziarele franceze au sprijinit energic sforţarea delegaţiei române, uşurându-i munca.

Partea interesantă e că ziarele internaţionale ca „Adevărul", după ce au dus cunoscuta campanie contra politicei româneşti având supunere pe toată linia, văzindu-se părăsite pe acest drum de către întreaga opinie publică, — au fost silite pentru a mai micşora îndignarea stârnită de atitudinea lor, — să reproducă unele pasage din presa franceză cu totul contrare politicei preconizate de acele ziare. Este o nouă formă sub care se prezintă aceste organe ce se adoptează la ori ce situaţie schimbându-şi atitudinea de azi pe mâine după cum cer nevoile comerciale.

Noi credem că sforţările delegaţiei române vor fi încununate de succes. Cu atât mai mult cu cât la Aix-les-Bains s'a dovedit încă odată că o politică de conciliere a celor mari este mult mai necesară decât unele combinaţii diplomatice cari sacrifică vechi aliaţi visurilor de stăpânire ale unor capitalişti, străini de orice neam şi necunoscând decât puterea internaţională a banului.

*

Odată cu toamna se pare că opoziţia voeşte să dea un nou asalt guvernului, pe care de astădată l-ar voi „final".

Modul cum începe acest asalt este cu desăvârşire trist. Dl Lupu, — a cărui prietenie cu Partidul Naţional e mai strânsă ca oricând, — publică o serie de articole în „Ţara Nouă" şi „Luptătorul", articole de o violenţă tri vială în cari nici unul din vechile aşezăminte nu este cruţat de focul distrugător al bolşevismului. Din punct de vedere stilistic aceste articole marchează un pas îndărăt în presa română, făcând impresia că sunt scrise nu de un fost ministru, dar de un om certat cu logica, gramatica şi justiţia.

Probabil că atacul se va urma în acelaş spirit, ajungându-se într'o lună la un perfect dezgust el atacanţilor, atacaţilor şi mai ales al opiniei publice...

*

Indiferentă la aceste lupte, capitala reînvie, păsările călătoare se reîntorc, teatrele încep stagiunea, îmbogăţiţii continuă chefurile la Chetaeubriand făcând o concurenţa neleală banditilor automobilişti. Specula a ajuns mai pronunţată ca oricând, speculanţii mai îndrăzneţi, ca autorii schimbului coroanelor, populaţia suferă mai mult ca ministrul industriei şi ministrul industriei abia mai dovedeşte cu „reorganizarea ministerului." *C.*

Studenţii şi politica

Ministrul bulgar de instrucţiune publică a depus pe biroul Camerei un proiect de lege, tinzând la limitarea activităţei extra şcolare a studenţilor de ori-ce categorie.

Prin acest proiect se interzice cu desăvârşire studenţilor să fie înscrişi în cluburile politice ; să organizeze sau să participe la consfătuiri intime, întruniri publice sau manifestaţiuni cu caracter politic. Ei nu pot colabora sub nici o formă la ziarele de partid şi nici să voteze la alegerile de cameră, judeţ şi comună.

Contravenienţii vor fi eliminaţi definitiv din toate şcoalele bulgare.

In expunerea de motive ce însoţeşte acest proiect ministrul Omarcewski arată că studenţimea trebue sustrasă dela luptele politice, cu atât mai mult cu cât unele partide caută să facă din studenţi unelte, cu ajutorul căror să-şi ajungă anumite scopuri potitice dăunătoare ţărei.

Cetiţi „Infrăţirea"

INFORMAȚII

Citim în „Le Temps“:

In anturajul generalului Wrangel se asigură că dorința unanimă a Ruşilor e să găsească un modus vivendi, care să dea complectă satisfacție României, dorința renovatorilor ruşi, fiind să trăiască în perfectă armonie cu o țară pe care o consideră ca pe o prietenă prețioasă.

*

Un aeroplan străin, venind din Constantinopol, a aterisat în județul Vlașca.

*

Prefectul regional de poliție, dl Pillat a plecat în concediu până la 29 Septemvrie.

*

Cu privire la incidentele muncitoreşti din Turda, Prefectura regională ne comunică următoarele: „Dat fiind aplanarea grevei şi conflictului avut cu muncitorii Turdeni, singura chestiune de rezolvit, rămâne să se hotărească, dacă şeful poliției din Turda Dr. Szilâgy a avut dreptul să se amestece în adunarea lor. Deocamdată rămâne clar, din rapoartele primite, dat fiind nerespectarea ordonanței poliţeneşti ca adunarea să nu ia caracter ostil țărei, ci din contra, vociferând la adresa armatei şi țărei n'au voit să asculte la somaţi nile Comisarului sus — zis, poliția a avut toată competința de a interveni cu forța,

*

Din cauza sărbătoarei de mâine (Naşterea Maicii Domnului), numărul viitor al ziarului nostru apare Miercuri seara.

*

Ministrul României la Praga, Dl C. Hiotu a remis preşedintului Massaryk scrisorile sale de acreditare. In discursul său, el a afirmat comunitatea de vederi şi amiciția între România şi Cehoslovacia. Preşedintele Massaryk a răspuns reamintind colaborația cu oamenii politici români în timpul războiului, colaborație care a ajuns acum la o înțelegere cu caracter defensiv şi pacific.

*

Liga Națională Română din America a dat 83.000 lei pentru monumentul Ecaterinei Teodoroiu, banii au fost expediaţi d-nei Atenia C. Călugăreanu presidenta comitetului.

*

La Bucureşti a sosit o misiune engleză condusă de Reverendul dr. Tudor Iohnes, profesor de filozofie şi teologie, care va vizita în special Transilvania.

*

Au fost numiți în ministerul cultelor şi artelor d-nii: Moise N. Enciu şi Zenovie Pâcleşeanu în posturile de inspectori generali; d. Nicolae Popovici în postul de director; Părintele Romulus Gh. Ancuşa, consilier, în postul de sub director.

*

Ziarele pariziene anunță moartea tragică a tânărului actor Jean Guitry fiul celebrului artist Lucien Guitry. Moartea a fost cauzată printr'un accident de automobil pe şoseaua dela Deauville.

*

„Courtesy of the Press“ din New-York a publicat un interesant interview cu prințul Carol, care a făcut un expozeu al situațiunei economice di România cerând în acelaş timp capitaliştilor americani să colaboreze cu cei români pentru refacerea României.

După o muncă de mai bine de două săptămâni inspectorul Siguranței dela Direcția generală din Bucureşti, d. Călugăreanu, a terminat la Arad cercetarea, cu care a fost însărcinat din partea guvernului, în chestia contrabandei cu valuta, făcută de Lazar şi tovarăşii lui. Cercetarea s'a făcut în deosebi asupra părții de spionaj.

*

După cum se anunță Curtea Marțială din Sibiu va începe desbaterea procesului de spionaj alui Lazar şi ceilalți tovarăşi ai săi, în ziua de 5 Octombrie.

*

Greva cinematografelor din Bucureşti a încetat; proprietarii au decis să se supună arbitragiului unei comisiuni de anchetă.

*

Pe piața Clujului persistă o complectă lipsă de zarzavaturi legume şi orice fel de alimente. Carnea s'a vândul în foarte mică cantitate şi de calitate mai mult decât inferioară.

*

După consfătuirea avută la dl ministru Argetoianu, d-l secratar general Bucşan a hotărît fixările următoarelor prețuri pentru carne: cea de vacă 16 lei, cea de porc 18 lei.

*

Prefecții tuturor județ lor au fost invitați de ministrul cultelor să înainteze grabnic situațiunile sinagogelor din țară. Aceasta în vederea organizărei cultului mozaic.

*

O telegramă din Constantinopol spune: „In timpul cât mareşalul Joffre se găsea la Bucureşti, generalul Wrangel i-a adresat următoarea depeşă: „Guvernatorul Rusiei de sud şi înalt comandant al armatei ruse, generalul Wrangel trimete caldul său salut Mareşalului Joffre învingătorului dela Marna“.

*

Ziarele franceze, anunță sosirea la Paris, a A. S. R. Principele Carol. La sfârşitul acestei săptămâni principele Carol se va întoarce la Bucureşti.

*

După relațiunile date de un ziar de dimineață ar rezulta că s'a încheiat o convenţiune între Anglia şi România prin care se admite amânarea datoriei noastre de război şi lichidarea intereselor prin bonuri de tezaur. Amânarea se face deocamdată pe 15 luni şi se prevede dreptul nostru de a discuta amânări noui puțin timp înainte de scadență. S'a prevăzut de asemenea o clauză prin care să se anuleze bonurile de tezaur date pentru do ânzi în cazul când s'ar ajunge la un aranjament internațional mai favorabil. Clauza aceasta trebue pusă în legătură cu propunerea făcută ca America să ierte de dobânzi pe trei ani Anglia şi Franța pentru ca acestea să facă acelaş lucru, la rândul lor, față de celelalte state europene debitoare.

*

D-l Paul Dumitriu, consilier agricol în județul Timiş-Torontal, a fost permutat în interes de serviciu, în județul Satmar, în locul d-lui V. Zaharia, demisionat.

D. N. Draglia, agronom regional la cancelaria consilieratului agricol din Lugos, a fost destituit din funcțiune.

*

In ziua de 29 Septembrie va începe la Curtea marțială din Bucureşti procesul celor şaizeci de ofițeri activi şi de rezervă, foşti prizonieri în lagărul Krefeld (Germania) şi învinuiți de a fi iscălit declarațiuni prin care se dezaproba războiul României şi se adera la acțiunea fostului colonel Sturdza

Printre acuzați se găseşte şi fostul colonel Sturdza, împreună cu aghiotantul său Wachmann, cari au fost condamnați la moarte în Moldova, pentru dezertare la inamic.

*

Printre membri ardeleni participanți la constituanta bisericească care se deschide azi figurează I. P. S. S. mitropolitul Ardealului dr. Nicolae Bălan, episcopi Ion Pap al Ardealului, Iosif Traian Bădescu, al Caransebeşului vicarul dela Oradea dr. Romul Ciorogariu, pr. protopopi Vasile Saftu dela Braşov, Popovici dela Lugoj, Ion Lupaş dela Cluj, iar dintre mireni dnii prof. dr. Valeriu Braniște, prof. Ion Lapedatu, prof. Silviu Dragomir, toți dela Universitatea din Cluj, dr. Dobrin Lugoj, dr. Lucian Borcia-Sighet, dr. Aurel Lazar Oradea şi prefectul de Sibiu, Comşa.

*

Dl Trancu-Iaşi ministrul muncii a făcut o lungă inspecție în Ardeal.

D-sa a vizitat regiunele industriale, din Temişoara, de la Reşița şi în alte centre.

*

Au fost înaintați secretari de legațiune clasa III, în posturile bugetare vacante dnii: Cretzianu Alexandru Gh. Pencovici Mihail E., Crutzescu Gheorghe G., şi Lecca Gheorghe I., actuali atașați de legațiune.

Au fost numiți atașați de legațiune cu retribuțiunea posturilor budgetare vacante de subşefi de birou:

Domni: Vâllimărescu C. C. Albini, Mircea Victor, Stănescu Mihail, Dimitriu Radu şi Gheorghiu Emil.

A fost numit atașat de legație în postul budgetar vacant dl Pocol de Lozna Mare (Inocențiu).

Aceste înaintări, confirmări şi numiri sunt făcute pe ziua de 15 Septembrie 1920.

Ancheta în Basarabia

Preşedintele comisiei de anchetă parlamentară în Basarabia a declarat unui redactor al ziarului *Izbânda*.

— Pot să vă afirm că guvernul se simte uşurat de când toată greutatea acestei agitate chestiuni a căzut în sarcina comisiunii parlamentare. In cercetările noastre vom proceda cu mâini dezlegate, fiindcă suntem siguri că în greaua noastră misiune vom fi supraveghiați şi de anumiți dușmani cari caută să compromită cauza românească.

Trecerea dela un regim la altul a oricărei provinci dezrobite este cu neputință sănu sus citeze nemulțumiri pentru anumite părți cari, sub veciul regim de stăpânire îşi putuseră crea privilegii de clasă; totuşi, vom fi necruțători față de abuzuri şi de abuzivi.

Dela Curtea de Apel

Următoarele procese sunt în curs pentru ziua de 29 Sept. 1920.

Ioan Maxim şi soția pentru fals de documente, *Rosalia Bardoş* pentru furt, *Sofia lui Francisc Kopendi* pentru calomnie, *Ilie Floaşiu* pentru calomnie.

Situația Ungariei

— Ce ne spune un ofițer venit din Budapesta — Situație turbure. — Inrolări silnice. — Armata de ofițeri. — Budapesta militarizată. — Martirii temnițelor. — Ce sufăr şi ce aşteaptă Românii. — Ce pregăteşte Horty. — Sprijinul Englezilor. — Misiunea interaliată — Pressa agitatoare. — Repatriații din Ardeal. —

Un ofițer superior, care a făcut parte din Comisia Internaliată pentru delimitarea frontierei Româno-Maghiare, reintorcându-se acum din Budapesta, ne comunică urmatoarele despre situația din Ungaria:

Situația generală a Ungariei e foarte turbure, zilnic se fac înrolări silnice, prisonierii reîntorşi din Rusia sunt înrolați prin diferite înşelăciunr, şi **în deosebi cei cu domiciliul în teritoriile alipite României.**

Echipamentul armatei este foarte bun. Au căpătat din partea Englezilor echipament complect pentru soldați şi ofițeri, şi pe lîngă aceasta mai primesc pe sub mână şi dela Germania.

Armata constă mai mult din ofițeri, cari sunt foarte bine plătiți şi au foarte multe drepturi. Este de amintit **şi divizia ardeleană, care se compune în majoritate din Români rătăciți. Foarte mulți soldați români reintorşi din prinsoare rusească, aşteaptă zilnic Legațiunea Română ca să poată obține paşaport, pentru a se reintoarce la vatră.**

Aspectul Budapestei este ca pe timpul mobilizărei generale. Totul este militarizat. Poliție nu există. In schimb însă sunt diviziunile ofițerilor „Ebredők“ cari au putere nelimitată şi sunt iresponsabile în toate faptele lor, zilnic se pescueşte la podul „Lanchid“ cadavre de bărbați, femei şi copii, în majoritate evrei. Populația e foarte revoltată contra acestor procedări barbare, însă ea nu poate face nimic, întrucât ori-ce revoltă e înăbuşită în sânge.

Temnițile sunt pline de martiri nevinovați ai dreptății. **Numai Români sunt la vre-o 300 în închisorile din Budapesta. Intervenția D-lui Ministru Mihali pentru eliberarea inginerului Grapini n'a avut nici un rezultat. Intemnițații sunt expuşi zilnic la bătăi sângeroase din partea ofițerilor unguri. Pe inginerul Grapini, care era trimis pentru cumpărarea mai multor maşini industriale, l'au arestat pentru simplul motiv că au găsit asupra lui un milion şi jumătate Lei. Toți acei prisonieri cari nu vor să se înroleze, sunt aruncați în temniță.**

Siguranța personală pe străzile Budapestei e aproape nulă. In tot momentul eşti expus la controlul detectivilor şi ofițerilor unguri, cari dacă prind pe un evreu, il duc cu un alai bărbar la locul de unde nu mai vede lumina zilei, căci sau îl aruncă în Dunăre, sau îl maltratează până la ultima răsuflare. Zilnic se vesteşte moartea tragică a câte unui cunoscut.

Guvernatorul Horty care poartă uniformă engleză, iar pe chipiu are emblema Ungariei, este un adevărat dictator. Cu stricteța lui impune foarte mult diviziilor de ofițeri, cari se încred foarte mult în puterea lui Horty. După semnele care indică organizarea unei armate puternice, reese că Horty se pregăteşte pentru o lovitură de stat, chiar sub auspiciile englezilor. Horty se încrede foarte mult în Englezi şi tocmai de aceea voeşte el să dea lovitura de stat, înconjurând parlamentul cu diviziile ofițereşti, ca apoi să se proclame pe sine Rege al Ungariei.

Aceasta o argumenteaza pessa regalistă, spunându-că Horty ca Rege ar avea o mai mare autoritate înaintea poporului maghiar, în deosebi **acum, când se aşteaptă înori-ce moment la** un atac din partea Rusiei sovietice **în frunte cu Bela Khun.**

Din partea Francezilor nu sunt aşa de favorizați ca din partea Englezilor. Tot asemenea şi din partea Italienilor nu se bucură de prea mare simpatie, ştiut fiind că Italienii simpatizau mai mult cu Bela Kuhn căruia i-au şi furnizat echipamente pe timpul războiului nostru cu Bela Kuhn. Şi mai vârtos nu au prea mare trecere la Italieni, de oarece Horty a fost acela, care a maltratat poporul Italian. Horty în increderea lui cea mare în Englezi, merge aşa de departe încât nu se rușinează să o spună pe față, că până la primăvară va întregi Ungaria milenară.

Străzile Budapestei au un aspect pustiu; prăvăiile, în majoritate ale Evreilor, sunt închise. Pressa maghiară e ultra reacționară. Ea nu se sfieşte, cu fel de fel de minciuni, sa agite populația maghiară contra României, Cehoslovaciei şi Jugoslaviei. **Este de remarcat că, cu ocazia demonstratiei studențimei române din Cluj contra firmelor maghiare şi contra emblemei dela statua Mathia, pressa** maghiară din Budapesta a mers **aşa de departe încât a alarmat Ungaria cu atacurile Românilor contra comercianților maghiari, spunând că Românii în furia lor au devastat magaziile comercianților unguri şi au aruncat în aer statua lui Mathia, aşa încât şi biserica Matia a suferit în flancul din dos.**

Bieții Români, parte întemnițați parte ascunşi în Ungaria, abia aşteapta sosirea legației Române dela care aşteptă foarte mult sprijin. De acea nu este eprmis să întârzie prea mult plecarea misiunei române la Budapesta şi atragem atențiunea Guvernului, că această misiune să plece cât mai repede, ca să curme odată şi pentru totdeauna sueferințele Românilor întemnițați la Budapesta.

Misiunea interaliată priveşte cu o nepăsare regretabilă terorismul alb al lui Horty. Ofițerii noştrii cari fac parte din această misiune, sunt siliți să umble în haine civile, ca să nu fie expuşi la eventuale atacuri din partea populației agitate.

Repatriații unguri din Ardeal sunt sătui de „dulcea lor Ungarie“, aşa că ne putem astepta iarăş la reintoarcreea lor în Ardeal. Atragem atențiunea Misiunei Române care va pleca la Budapesta, că repatriaților să nu lise elibereze paşaport sub nici un motiv şi în deosebi magnaților unguri care desvoltă o activitate intensă contra Statului Român unde îşi au şi moşiile.

Ungaria are aspectul unei țări care, ne voind a se mulțumi cu soarta ei actuală şi nevoind a lua în seamă perderile ce a suferit în timpul războiului, se pregăteşte la un nou război pentru cucerirea teritoriilor „ocupate temporar de armatele româno-Sârbo-Cehoslovace“.

Ultima oră telegrafică

Situația internațională

Insfârșit guvernul lituanian a înțeles că a lupta mai departe contra Poloniei e și inutil și periculos.

In consecință comandamentul lituanian a început cu cel polonez tratative de armistițiu.

Dacă avem în vedere că această capitulare se petrece înainte de începerea tratativelor polono-bolșevice dela Riga, atunci constatăm ce fiasco grandios a dat politica bolșevica în chestia lituaniană.

Incăodată și sperăm să fie ultima, intrigile bolșevice au primit lecția cuvenită

Hotărît dl D schanel e un simplu particular. Oratorul distins, academicii anul gustat omul politic energic părăsește după un timp așa de scurt scaunul prezidențial.

Cauzele nu prea se cunosc. In tot cazul una e o boală nemiloasă.

Pentru succesiune au început certurile. Trei curente se deosebesc.

Unul, cel mai puternic îl susține pe actualul premier Millerand singurul în stare și după părerea noastră, a lua în momentele actuale o moștenire așa de grea. Spiritul de inițiativă energic și îndelungata lui experiență politică îl iridică și Franța căreia îi trebuesc acum oameni va ști să se pronunțe.

Al doilea curent susține candidatura lui Leon Bourgeois președintele senatului, filozofui solidarist și unul din inițiatorii Ligei națiunilor.

In fine al treilea reclamă cu o energie neexplicabilă pe opulentul Pams, nefericitul rival al lui Poincaré și omul de paie al radicalilor clemenciști.

Ziua de 25 Septembrie va decide și ar fi în interesul Franței ca alegerea să se facă în persoana lui Millerand.

Un fapt care ne intereseaza în deosebi pe noi este reluarea relațiilor diplomatice între Greci și Bulgaria.

In discursul ministrului Greciei se accentulază uitarea trecutului și se preconizează cât mai strânse legături economice și politice.

Fi-vor ele cu putință dată fiind prea cunoscuta perfidie și ura bulgară?

TELEGRAME

Dl Take Ionescu la Roma

San Paolo, 18 Sept.

Ziarele italiene spun că ministrul de externe al României dl Take Ionescu va sosi la Roma la 28 Septembrie spre a conferi cu dl Giolitti. In sferele politice se atribue o mare importanță acestor convorbiri.

Chestiunea Adriaticei.

Roma, 18 Septembre.

Ministrul de externe italian contele Sforza va avea la sfârșitul lunei o întrevedere cu ministrul de externe al Iugo-Slaviei, dl Trumbici asupra chestiunei intereselor ambelor țări în Marea Adriatică.

Noul guvern ceho-slovac

Lyon, 18 Sept.

Din Praga: Președintele Massaryk a adresat președintelui consiliului d. Tusar o scrisoare prin care acceptă demisia cabinetului, exprimând în acelaș timp satisfacția sa pentru opera săvârșită. Președintele Massaryk a adresat apoi o scrisoare d-lui Jean Cerny, desemnându-l ca președinte al consiliului și ministru de interne. Cabinetul va fi completat astfel: D. Husak, ministru al apărărei naționale; Beneș la externe, Englis la finanțe; Falka, ministrul poștelor; Hotewetz, comerțul; Susta, instrucția publică; Popelka la justiție; Berger, căile ferate; Gruber, asistența publică; Brdlik, agricultura; Prusa, aprovizionarea; Prochaska, igiena publică; Sajner unificarea; Micura, ministrul Slovaciei.

Presă franceză relevă că e un minister compus din specialiști încercați. carl n'au participat la viața politică, dar carl aduc în îndeplinirea funcțiilor lor, experiența necesară precum și devotamentul lor complect.

Turburările muncitorești în Italia

San Paolo, 18 Sept.

Primul ministru italian Giolitti după ce a luat înțelegere cu reprezentanții industriei și ai lucrătorilor la Turin a trimis chestiunea spre cercetare la comisiunea alcătuită din industriași și muncitori însărcinată cu pregătirea proectului pe care guvernul îl va prezenta camerei la reluarea ședințelor.

Declarația delegatului sovietic la Conferința dela Riga

Roma, 18 Septembrie

Se anuață din Riga că primul delegat al sovietelor din Rusia la conferința de pace dela Riga, Joffe, a declarat că este pentru o grabnică terminare a tratavilor de pace cu Polonia.

Conferința dela Riga

Paris, 18 Septembrie

După o informație a ziarului francez „Le Temps", negocierile de pace ruso-poloneze trebuiau să reînceapă la 18 Sept. Plecarea dlui Dazinschi coincide cu sosirea președintelui delegației bolșevice.

Sfârșitul ostilităților lituano—polone

Paris, 18 Septembrie

Se anunță din Kovno că statul major lituan comunică sfârșitul ostilităților între armatele lituaniene și poloneze. S'au început negocieri între ambele țări pentru fixarea unei linii provizorii de demarcație între cele două state.

Relațiunile greco—bulgare

Sofia, 19 Septembrie

Insărcinatul de afaceri al Greciei la Sofia a declarat că vine ca prieten sincer al poporului bulgar însuflețit de dorința arzătoare de a lucra pentru apropierea ambelor popoare. Sunt fericit, a spus dsa, să anunț poporului bulgar ale cărui virtuți sunt cunoscute și le apreciez și eu, că la 4 Septembrie s'a depus la Paris ratificarea tratatului de pace din partea Greciei. Poporul grec uitând trecutul, nu nutrește nici un sentiment de ură față de națiunea bulgară și împreună cu guvernul său nu dorește decât o colaborare prietenească cu poporul bulgar pentru binele ambelor țări. Grec a are cele mai bune dispoziții față de Bulgaria, al cărei popor n'are nimic a se teme din partea Grecilor pentru viitor,

Față de declarațiile Ministruiui președinte că Grecia n'are nici o veleitate spre nord, poporul bulgar poate fi liniștit și trebue să vadă numai prieteni în persoana Grecilor.

Poporul bulgar care s'a arătat atât de brav pe câmpul de luptă posede toate calitățile pentru a se arăta demn și pe câmpul desvoltărei pașnice, al emulației și va înfăptui opere mari pe tărâmul progresului umanității. El poate fi încredințat că în lupta pașnică va găsi Grecia ca pe un credincios colaborator.

Reprezentantul Angliei în Mesopotamia

Horsea, 19 Sept.

Se anunță oficial, că în calitatea sa de înalt imputernicit în Mesopotamia, generalul Sir Perey Cox, va fi șeful reprezentant al Angliei pentru Mesopotâmia. El este responsabil asupra adminstrației civile, până ce va fi dată posibilitatea de a pune în vigoare politica fixată de guvernul englez, prin instituirea unui stat arab în Mesopotamia.

Aceasta este prima sa însărcinare pe care o va executa imediat ce condițiunile o vor permite.

Alianța germano-bolșevică

Ziarele italiene susțin că primul ministru francez Millerand posedă documente diplomatice de mare importanță din care rezultă că intre Germania și Rusia ar fi intervenit o alianță cu scopul de nimici opera tratatului dela Versailles. Germania aliată cu Rusia vor declara război Franței pentru a o distruge iar în colonile engleze vor deslănțui revoluții pentru a le scoate de sub dominația engleză. Germania și Rusia se vor așeza în vechile granițe plus noile cuceriri și vor dicta lumii întregi.

La această alianță ar fi aderat Austria și Turcia, iar Bulgaria și Ungaria oscilează pentru a obține avantagii dela Aliați.

Sub impresia acestor dovezi Anglia și Italia au renunțat la politica lor de blândețe față de Germania și Rusia, ambele țări fiind hotărâte să impună Germaniei respectarea integrală a tratatului de păce dela Versailles și să renunțe în ce privește Rusia la reluarea relațiunilor comerciale.

Ultime informații

Trenurile de marfă ale statului și-au încetat circulația pe liniile ce depind de depourile dela Galați, Brăila și Buzău din caza lipsei de combustibil.

*

Direcția Automobil-Club a intervenit la Ministerul Lucrărilor publice să interzică circularea camioanelor automobile cu roți de fier, cari deteriorează șoselele.

*

Camil Blondel, fost ministru al Franței în România, a sosit la București cu Simplonul.

*

Comisia parlamentară pentru reforma administrativă lucrează la o nouă împărtire a județelor din țară.

*

Căpitănia portului Constanța a înaintat un raport confidențial ministrului Comunicațiilor, aducând nouă lumină în incendiul depozitelor dela Constanța.

*

Bursa fermă, cu ușoară scădere a acțiunilor petrolifere. *Soc. Româno-belgiană de petrol a câștigat 400 puncte intr'o singură zi.*

*

Leul la Paris s'a scoborît la 29½.

*

Dl Ministru Argetoianu. a primit în audiență azi Luni pe secretarii generali dela diferitele Resorturi. Dsa s'a consfătuit și cu dl V. Poruț fost prefect, căruia probabil îl va da delegația de Prefect al Clujului. Dl Argetoianu *a autorizat pe dl Bucșan sa să ordoneze imediat evacuările', ceea-ce s'a comunicat telefonic imediat și dlui Comisar Guvernial Guiu, pentru executare imediată.*

*

La Prezidența Comisiunei de Unificare a avut loc o consfătuire a dlor secretari generali impreună cu dl Procuror general dr Cosma și cu delegatul Consiliului de Miniștrii Colonel Grigorovici pentru codificarea unei legi pentru infrânarea speculei în Ardeal, și fixarea prețurilor maximale.

*

Dl Andrei Hory Consilier de Legație la Legațiunea maghiară din București, a fost în audiența la dl Ministru Mihali, tratând chestiuni diplomatice. Fiind întrebat de un re actor al nostru despre situația in Ungaria, desminte veștile despre teroarea albă, ceea-ce noi o primim cu rezervă, cu atât mai vârtos, cu cât un fost membru al Comisiei interaliate pentru delimitarea frontierei, ne-au adus știri pozitive despre existența teroarei albe.

*

După piecarea tuturor Resorturilor la București, Inspectoratul administrativ pentru Transilvania se va menține mai departe cu sediul în Cluj, fiind de mare importanță pentru controlarea administrației ardelene.

Știri de peste hotare

Formarea unei armate albe rutene.

Ziarele din Varșovia publică un apel al reprezentanților populației albe rutene dnii Aleksink, Muraszko și Sienkievicz, invitând pe refugiații provinciilor albe-rutene să se înroleze în regimentele albe-rutene organizate în Polonia.

Contingente grece în Marea Neagră.

Se comunică din Constantinopol ziarului *Daily Express* că transporturile grece plecate din Rodosto au trecut Bosforul și au intrat în Marea Neagră. Aceste transporturi ar duce la Ineboli o divizie greacă comandată, de către generalul Leonardopulos.

Moartea fiului lui Trotzky

După *Curierul Cracoviei*, fiul lui Trotzky ar fi fost omorît în cursul unei recente lupte la Pultusk.

Generalul Wrangel și Ucraina

Generalul Wrangel a adoptat definitiv principiul de organizare federativă a Rusiei, concepțiune la care se raliază astăzi toate elementele liberale și democrate din Rusia.

S'a semnat de curând un acord între guvernul Rusiei de sud și reprezentanții regiunilor locuite de cazaci Don, Kuban, Astrakan și Terek.

Comitetul național ucrainean dela Paris, care reprezintă partidele federaliste, a fost invitat să trimită o delegațiune în Crimeia pentru a începe negocieri cu guvernul generalului Wrangel

Acesta, contrar celor publicate, n'a avut niciodată intenția să lege relațiuni cu promotorii mișcării separatiste ucrainene, al cărei șef este Petliura.

Un complot contra-revoluționar la Odesa

O radiotelegramă din Moscova anunță arestarea la Odesa a membrilor unei organizații contra-revoluționare. Afară de contele polonez Casimir Ronikier și un Armean, ar mai fi fost arestat și un supus francez, Arnold Laland, din serviciul de contraspionaj francez, trimis în Rusia sovietelor și în România.

Agitații monarhiste în Ungaria

După știri din Budpesta conflictul între monarhiștii și antimonarhiștii unguri se face din zi în zi mai aprig. Ca vrajmași ai monarhiștilor, se ridică acum grupurile burgheze și republicane, cari câștigă tot mai mare influență.

In lupta împotriva lui Ștefan Friedrich, amiralul Horthy își propune ca scop să recheme pe regele Carol și să l instaleze pe tronu Ungariei. Guvernul trebue să facă față zilnic la noi greutăți și cabinetul este amenințat de o criză.

Revista Presei

Partidul liberal în noile provincii

Din „Viitorul“:

In aceste condițiuni evident că partidul liberal care are un program de guvern, și care are conștiința activității lui desfășurate pentru binele țărei, a crezut că are o datorie derivată din însăși nevoia unificărei ca să-și întindă organizația sa, și în provinciile desrobite, în Ardeal, Bucovina și Basarabia.

Timp de doi ani, partidul liberal a stat în rezervă și nu s'a manifestat politicește în provinciile desrobite precum nici nu s'a presintat la cele două alegeri din trecut. Dar astăzi el crede că trebue să înceapă această organizare, tocmai pe baza considerațiunilor expuse mai sus, adică pe baza nevoiei unei concepții unitare, ca program politic, în întregul cuprins al României-Mari.

Partidul liberal are trei mari principii conducătoare, pe temeiul cărora el înțelege a generaliza organizarea sa în toată țara mărită și întregită.

Aceste trei principii fundamentale sunt naționalism, democrație și ordine.

Principiul național cere întărirea elementului național și preponderența lui în viața neamului, fără ca acest ascendent să fie în detrimentul populațiunior străine, și fără gândul unei intoleranțe față de minoritățile conlocuitoare. Pe baza principiului național partidul liberal tinde astfel la o intensificare a vieței naționale românești, păstrând față de toate celelalte neamuri o conduită inspirată de libertate.

Principiul democratic, imprimă partidului liberal o puternică înclinare spre egalitate cetățenească și spre deplina întărire a libertăților publice.

Dar prin principiul de ordine, el înțelege ca evoluția democratică, nu trebue să se confunde cu demagogismul sterii și turbulent, și nu trebue să ajungem printr'un exces de libertate nedisciplinată la anarhie și descompunere a statului nostru.

Înțelegem atunci că aceste principii își găsesc o perfectă aplicare în provinciile desrobite, și mai ales în Basarabia unde curentul național trebue să fie întărit, fără ca aceasta să corespundă în vre-un fel sau altul, cu asuprirea celorlalte naționalități minoritare, — și unde democrația, lucrând în ordine, este o nevoe adânc simțită de sufletele lor noștri.

Ungaria și vecinii săi.

Din *Dacia*: Pentru a face sinteza situației trebue să facem constatarea umătoare:

Actualul regim din Ungaria nu se poate menținea decât într'un singur caz; dacă reușește să recucerească teritoriile destăcute de Ungaria. Și nu se poate menține decât numai prin armata națională pe care a creiat-o, care costă foarte, foarte multe parale dar a cărei existență trebue justificată cât de puțin în fața contribuabililor exasperați.

Armata maghiară prin urmare, nu poate sta astăzi decât în slujba ideii de iredentă, dacă nu vrea să fie mâine chiar desființată de popor.

Astfel fiind nu mai trebue să insistăm asupra primei idei pe care actuala situație internă din Ungaria o prezintă pentru toți vecinii și care ne dictează și nouă o precisă linie de conduită: dacă nu le suntem dușmani ungurilor, nici prieteni nu le putem fi în nici o împrejurare, cât va mai ține actualul regim!

Vizita Prințului Carol

la Românii din Cleveland (Ohio) America

Se știe că în Clevland (Ohio) există o puternică și bine organizată colonie de Români emigrați din fosta împărăție habsburgică.

Cu prilejul vizitei sale în America, prințul Carol a ținut să vadă pe Românii din Cleveland. Ziarul „America“ din localitate ne dă amănunte interesante despre vizita moștenitorului român.

O primire strălucită și entuziastă s'a făcut prințului la gară. A urmat vizitarea amănunțită a orașului, cum și a principalelor instituțiuni românești. Cu acest prilej prințul s'a dus însoțit de suită și la redacția ziarului „America“ vizitând instalația și tipografia.

Apoi la sala, „Carpatina“ a avut loc recepția prințului de către o mare mulțime de Români adunați acolo. Moștenitorul tronului primit cu căldură a rostit o cuvântare adunării, adresându-se cu expresia „fraților“ și a mulțumit pentru primire. A încheiat cu îndemnul următor către emigrații români:

„Frații voștri de acasă au făcut România Mare. Voi de aici, cari ați învățat multe, veniți acasă și o întăriți și o desvoltați prin munca și priceperea voastră. Țara are nevoie de toți fii ei și vă primește cu drag ca pe niște fiii prigetiți, mânați de o soartă nemilioasă“.

La despărțire, seara, prințul a comunicat redactorului C. R. Pas cu dela „America“ precum și altor membri din comitetul de recepție, *că se duce din nou în Statele-Unite pentru o vizită oficială când va sta, probabil, vreo trei luni* ca să poată vizita mai multe instituțiuni. Data acestei vizite a adăogat, însă, că depinde de împrejurări. *(Dacia.)*

Lemnele Clujului

Jaful speculanților

După chestiunea pâinei și a cărnii, o a treia se oferă acum necazului gospodarilor Clujeni: scumpetea lemnelor.

In adevăr, în interval de câteva zile prețul sutei de kilograme de lemne a sărit dela 20 la 35 lei *pe loc.* Dacă se adaogă costul transportului la domiciliu al acestor lemne adică 25 lei, ajungem la un total *de 60 lei suta de kg. de lemne*, adică de trei ori mai mult decât luna trecută.

De remarcat că abia suntem la începutul iernii Desigur că în preajma Crăciunului kilogramul de lemne de foc va costa măcar cât kilogramul de pâine, dacă vom avea pâine.

Bucureștenii din cele mai grele vremuri ale lipsurilor ocupației germane n'ar fi putut rezista unui regim ca cel pe care îl oferă administrația Clujului.

Ceiți „Infrățirea“

Dela Academia Română

S'au redeschis ședințele săptămânale publice ale Academiei Române. Dl N. Iorga a făcut cunoscute noi detalii cu privire la interesanta descoperire istorică dela Curtea de Argeș a dlui Virgil Drăghicescu mormântul Voevodului Radu-Negru.

D-l Iorga a lămurit, că podoabele găsite asupra domnitorului îngropat în veacul al 14-lea, dovedesc influența culturei occidentale și relațiilor politice cu occidentul.

D-l Iorga intră apoi în expunerea d-sale. Intr'un vechiu manuscript grecesc, de pe vremea Eteriei, în care se tratau chestiuni de drept, d-l Iorga a găsit foarte interesante adnotări făcute de un negustor bucureștean în anul 1818 și cei următori.

Dl Iorga vorbește apoi despre cercetările sale făcute în Basarabia, direcția Reni-Cahul, arătând că a găsit pretutindeni cărți românești.

La Reni a găsit o carte românească a bisericei din Babadag, tipărită la anul 1771, ceeace dovedește că și pe atunci preoții oficiau acolo în limba română.

Biserica depinde de mitropolia din Brăila a cărei autoritate se extindea asupra întregei Dobroge.

Apropiere Româno-Maghiară

Ziarul ceh „Gazette de Prague“, în legătură cu reluarea relațiunilor diplomatice dintre România și Ungaria, scrie la loc de frunte între altele următoarele; „Ungaria a părăsit câmpul de luptă de dragul luptei di lomatice. Anglia, Franța și Italia au salutat cu bucurie hotărîrea aceasta. Doleanțele politice, au dat prilej la concludări îndrăsnețe în chestia restabilirii întregității teritoriale a Ungariei.

Dar situația s'a limpezit întotdeaunn așa, că a creat numai simple relațiuni de natură economică. Astfel Maghiarii au început a-și căuta noui prietini. In ultimul timp pressa maghiară accentuează tot mai mult necesitatea unei noui orientări în politica maghiară, pe care ar vedea-o bucuros într'o apropiere de România. Aceasta apropiere o salută cu satisfacție“...

„Pester Lloyd“ constată cu mulțumire că Românii nu mai sunt dușmani ai Ungurilor. Atitudinea României în cestiile europene de cea mai mare importanță — scrie această foaie — ar putea fi de un mare folos civilizației, dacă dorește să stea în serviciul acestor mari interese.

Reluarea bunelor relațiuni cu România e cu atât mai importantă, cu cât unele cercuri slave păstrează sentimente dușmănoase Ungariei, „Pesti Napló“ crede că baza apropierii e a se căuta în faptul că înaintarea rușilor a silit România să renunțe la politica sa de neîncredere, manifestată de Ungaria. „Pesti Hirlap“ vede în coatingerea diplomatică a acestor două state un eveniment, care poate să fie de mare importanță în urmările sale. Dacă voiește România să înfrângă exundarea roșie, mai întâi trebue să se înțeleagă cu ungurii. Foaia cehă observă față cu aceste aprecieri ale presei maghiare, următoarele: „Deocam dată se poate constata, că Maghiarii privesc factorii reali, printr'o primă extraordinar de romantică. Spre a dovedi aceasta, ajunge dacă luăm în considerare sforțarea, cu care caută a desbăra România de aliații săi naturali“.

a. c.

Căile ferate Ardelene

Declarațiile generalului Macri

Directorul general al C. F. R. generalul Macri, reintors din inspecția sa în Ardeal, a declarat unui redactor al ziarului **Izbânda** următoarele:

— La Reșița, unde am stat câteva zile, am constatat că reparațiunile locomotivelor merg foarte slab. Cauza, — după mine, — este lipsa tot mai accentuată de cărbuni, și producțiunea a scăzut dela 420 vagoane zilnic, la 320 cu tendința de a scădea mereu.

Lucrătorii nu-și fac datoria! Am suprimat pentru 15 zile orice distribuire de cărbuni la particulari, pentru ca astfel să putem face un depozit căilor ferate.

Cele 8 locomotive, — care cu mari greutăți au putut fi reparate la Reșița, vor fi aduse în regat la sfârșitul lunei, și în chipul acesta nădăjdum să putem înființa încă un tren de persoane între București-Vârciorova, și 2—3 trenuri pentru transportul combustibilului.

— In Ardeal suntem pur și simplu sabotați de personalul ceferist străin. Am întrebat pe unii dintre acești funcționari pentru ce nu vor să depună jurământul, și mi-au declarat, fără ocol, că ei sunt legați de jurământul dela Budapesta. Vedeți dar în ce situație ne găsim și trageți singuri concluzia.

Toate enormele greutăți de care ne lovim la fiece pas, decurg apoi și din cauza întârzierei ce se pune în unificarea administrației ceferiste din regat cu cea de peste Carpați. Guvernul are datoria să curme, cu un ceas mai de vreme această stare de lucruri, care face ca ordinele date dela centru să se bată cap în cap — în detrimentul administrației, — cu cele ce se dau dincolo.

In ateliere nu se lucrează aproape nimic. Zilnic cad mașini și vagoane, așa că cele ce ies dela reparațiuni nu pot compensa ep cele ce trebuesc scoase din circulațiune. Garniturile de trenuri pe care le aveam preparate pentru iarna-confortate cu geamuri, cu sobe lumină, etc. — am fost nevoiți să le utilizăm acum, așa că vedeți perspectivele ce ne așteaptă.

Toată munca noastră și toate sforțările, sunt și vor fi inutile atâta timp cât va lipsi dragostea lucrătorilor pentru instituțiunea aceasta, care este cea mai de seamă a țării...

Condițiuni de admitere

Se publică spre generală cunoștință, că în ziua de 15 Noemvrie a. c. și în zilele următoare să va ține la școala silvică inferioară din Casa-Verde Timișoara (Temesvár Vadászerdő) examenul de capacitate pentru pădurari.

Vor fi admiși la acest examen toți aceia, cari pot dovedi cu acte autentice că:

1. au împlinit vârsta de 19 ani,
2. au o purtare bună,
3. au absolvat cel puțin 4 cl. primare și,
4. au practică mai îndelungată și anume;

a) Dela absolvenții cursului de 5 luni din Casa-verde și din Ghiurghiu cu notă generală cel puțin bună, să pretinde practică de un an, iar ceialalți de 1 și jumătate an,

b) Dela absolvenții unui curs mai scurt de 5 luni, recunoscut de direcțiunea centrală a pădurilor din Cluj, precum și dela elevii fără absolutoriu, dar cel puțin cu un an școlar al școalelor silvice maghiare se pretinde practică de cel puțin doi ani.

c) Dela cela cari nu au nici o pregătire școlară silvică, se pretinde practica de 3 ani. (Escepțional numai în anul acesta).

Practica făcută la vre-o administrație regulată, se va dove i cu un certificat liberat de proprietarul sau administratorul lui, care se va verifica de șeful regiunei silvice în care să găsește administrația.

Cei admiși la examen, înainte de a fi supuși, au să plătească la caseria școalei ca taxă de examen;

a) Cei cu pregătire școlară silvică 50 lei.

b) Cei fără pregătire școlară silvica 100 lei.

Cererile înzestrate cu toate documentele sus amintite se vor înainta până la 15 Octombrie a. c. la direcțiunea școalei.

Timișoara la 15 Septembrie 1920.

Direcțiunea școalei silvice.

Buletin economic

Eri avut loc la Ministerul de Comerț o consfătuire a Societății „Refacerea industriei“, sub președința dlui Ministru Tășlăoanu.

*

Bursa se prezintă fermă. Animație mare, cursurile au revenit la acțiunile petrolifere.

Bănci:	Națională	8500
	Marmorosch	1730
	Românească	1610
	Scont	720
Petrolifere	Astra	8400
	Steaua	8700
	Petrol Bloc	2900
	Petrol Românesc	2000
	I. R. D. P. (prima emisiune	1300
Monede:	Rubla Romanov	92
	„ Lwow	41
	Lira sterline	150
	Francul	360
	Marca	100
	Leva	74

Prețurile pieței

Carnea de vacă	16·—	kg.
Carnea de porc	18·—	„
Zarzavaturi	2·—	legătura.
Ridichii	3—4 la 1·—	
Morcovii (mai măricei)	2·50	kg.
Cartofii	1·50	„
Pătlăgelele	2·—	„
Varză	buc. 1·50	„
Castraveți (mărișori)	14·—	suta
Castraveți (mari)	30·—	„
Fasole albe	4·—	kg
Fasole verde	2·—	„
Mere	1·—	„
Pere	3·—	„
Struguri	6·50	„
Smântână	8·—	„
Brânză	6·—	„

Untul a lipsit cu desăvârșire pe piața de astăzi.

Mersul epidemiilor

In Comuna Pietroasa, în jud. Caraș-Severin, bântuie tusea consulsivă (măgărească).

*

S'au luat întinse măsuri pentru combaterea Rugeolei în jud. *Târnava-Mare*, la Hucundar.

Mișcările în corpul profesoral al școalelor profesionale și medii (civile)

Secretarul general al Instrucțiunei aduce la cunoștință celor interesați tabloul despre numirile noui și permutările efeptuite cu 1 Septemvrie în învățământul profesional și civil.

Toți acei profesori, cari sunt cuprinși în tabloul numirilor noui și a permutărilor sunt datori a se prezenta în timpul cel mai scurt posibil și fără a aștepta aviz special, la catedrele indicate.

Acei profesori dela școalele indicate, cari sunt cuprinși în tablourile de jos și nu sunt prin un ordin special trecuți la altă categorie de școală (licee, normale, primare), își vor reocupa catedrele avute anul școlar trecut la școalele profesionale medii (civile.)

Numiri noui la școalele superioare de comerț

Ioan Baboie, prof. supl. St. com. la Brașov (detașat la secretariatul general în Cluj); Dr. Simion Turtea, prof. aux. Drept-Econ. la Brașov; Aurel Capitan, prof. aux. Drept-Econ la Brașov; Alexandru N. Ionescu, prf. tit. la Cluj; Horia Avram, prof. supl Ist.-Geogr. la Cluj; Aritm. la Cluj; Alexandru Eronimon, prof. supl. Econ.-Drept. Emil Mihaiu, prof. aux. Mat.-aux. Filol.-Mod la Hațeg; Traian Țăranu, prof. aux. Fr.-Germ. la Orșova.
la Hațeg; Cornel Simu, prof.

Permutări la școalele superioare de comerț

Olivia Miculescu, prof. supl. St. com. dela Târgumureș la Sibiu.

Numiri noui la școalele medii (civile) ale Statului

Lucreția I. Miculescu, Rom.-Geogr. din București, numită la școala medie din Abrud; Paul Bruck Franceză (din Slatina Str. Drăgănești 6.) la Arad; Ignat Matei Econ.-Gimn. la Sânmiclăușul-mare; Teodor Mureșan Ist.-Geogr. din Sălaj la Careii Mari; Ecaterina Constantinescu, Litere Ist. (din Iași Str. Rosetti No. 40) la Careii-Mari; Teodor Popa, Rom. Ist. din Ungurași la Cehul Silvaniei; I. F. Vasiliu, Fran.-Rom. (București, Bul Ferdinand No. 56.) Cehul-Silvaniei, Alexandru Suteu, dext (lermotaia) Diciosânmărtin, Victoria Mihallescu, Mat. Fiz. (București Str. Lăpteni No. 4.) la Huedin; Lucia Popescu, Litere (Olrat Prahova) la Lipova; Antoniu Majer, Ist. Fil. din Deva Lupeni; Ervin Lutz, dex la Hațeg; Dna Luca Auxil, Rom. Lupeni; Ioan Ghiriș, Dex. (Sânmartin) la Ocnele Mureșului; Martin Havadi, Mat. Compt. la Lupeni; Smaranda Nestor, Lit. Fran. (din București Str. Const. Marinescu No. 21) Orșova; Agripina Scorpan, Des. Cal. (din Iași Str. Albineți 11) la Satulung; Gheorghe Babeș, Dext. la Satulung; Aurelia Banciu, Fr.-Germ. la Săliște; Hortenzia Roșca, Dext. la Sântana; Teodor Bucurescu, Ist. Geo. La Sânmiclăuș; Ana Chellner, Fr. Dext. la Sânmiclăuș; Dumitru Floaș, Dext. la Săliște; Elena Sandu, Fr. Germ. la Săliște; Silviu Cărpinișean, Rom. la Șebeșul-Săsesc, ca director; Elvira Constandache, Fr. (din București) la Bistrița; Eliza Mladenoviciu, Ist.-Geogr. (Craiova) ca directoară la fete Bistrița; Maria Herișescu, Des.-Caligr. (din București) la Cluj; Elena Baier, Franceză, (Cluj) la Cluj (fete); Amalia Mironescu Fr.-Rom. (din Burdusoci Jud. Tecuci) ca directoară la Diciosânmărtin (fete); Natalia Dicia, Dext. la Huedin; Elena Sandulescu. Rom.-Des (din București) la Sibiu; Ecaterina Simionescu, Rom.-Fr. (din Balcic) ca directoară (fete) la Sibiu; Elena Bogeaca Desemn-Caligr (din Câmpina) la Sibiu; Corvina Istrati, Rom.-Fr. (din Botoșani) la Aiud; Cornelia Maior Dext. la Aiud; Victoria Chifor, St. Comerc, la Aiud pentru cursul com.; Maria Căileanu, Dext. la Baia-mare; Lucia Popescu, Rom.-Germ. (din Urlați) la Dej; Elena Burki Fil. (din București) ca directoară la Deva; Maria Ol. Terenți Desemn (din Cotnari lg. Iași) la Diciosânmartin; Clementa Bolohan Ist.-Dext. (din București) la Făgăraș; Florica Paunescu Dext. (București) la Bistrița; Natalia Mărgineanu Rom. (din Urlați) la Brad; A. Dudaș, Fr. la Deva; Rodica Radu Dext. la Brad; Iosefina Timbuș Fr.-Dext. Gherla; Olivia Murgul, Dext. la Huniedoara; Maria Teochar, Mat.-Fiz. (din București) la Oradeamare; Hermina Dămian, Nat. (din Craiova) ca directoară la Orăștie: Anisia Stoica, Maiestră (din Veneția de jos — Făgăraș) la Orăștie; Margareta Anastasia, Măestră (Orăștie) la Orăștie pentru cursul de țesut; Lucia Cristescu, Rom.-geogr. (din București) la Sighișoara; Cornelia Tașca Dext. la Simleul Silvaniei; Ioana Ulubeanu Dext. la Zălau; Constanța Provian, Ist.-Geogr. (din București) la Zlatna; Const. N. Ionescu Rom. (din Râmnic-Vâlcea) la Zlatna; Maria Petrescu Fr. la Sighetul-Marmației.

Tabloul Profesorilor dela școalele medii (civile) ale Statului cari nu sunt permutați

Maria Crăciunescu mat-fiz din Diciosânmărtin la Abrud. Livia Triff mat-naturale din Simleul-Silvaniei ca directoară la Abrud. Virginia Minescu Ist-geografie din Sebeșul-Săsesc la Abrud. Zoe Feier Nat-geografie din Orăștie la Abrud. Maria Minescu Franc-germană din Sebeșul-Săsesc la Abrud. Ioachim Dabiciu desemn-dext. din Orșova la Arad. Aurel Pop desemn-dext. din Cluj la Bistrița. Gedeon Socol nat-georg. din Făgăraș la Bistrița. Maria Grecu matem-fizica din Dej la Bistrița. Pompei Bujor nat-georg. director, din Careii-mari la Reghin de director. Livia Pașca matem-fizică din Baia-mare la Careii-mari. Gheorghe Kormendi desemn din Brad la Cehul-Silvaniei. Ioan Vlad de semn-dext din Bistrița la Cluj. Irina Vuia Filol-Ist-Fr. din Diciosânmărtin la Cluj. Elena Bozac Ist-georg. din Oradea-mare la Cluj. Margereta Anzeln matemnat, din Oradea-mare la Deta. Hans Slama germană-ist. din Oradea-mare la Deta. Iulius Jeckeli Ist-geogr. din Oradea-mare la Deta. Trifon Puscariu Ist-geogr. din Sighișoara ca director la Diciosânmărtin. Iosif Drazer, mat-fiz. din Lupeni, Sânmiclăușul-mare. Ileana Pal Ist-Filol. dni Oradeamare la Hațeg. Valeriu Boeriu nat-geogr. din Reghin la Huedin. Victor Deljenariu nat-geogr. din Lipova la Sântana. Ilie Aleman nat-geogr. din Sibiu la Ocnele-murășului. Georghe Grăciun desemn din Cehul Silvaniei la Orșova. Simion Tanco ist-geogr. din Vișeu la Reghin. Maria Pașca mat-fiz. din Dej la Reghin. Alfonz Schmidt desteriță la Sântana. Alexandru Fechete ist-geogr. din Cehul-Silvaniei la Satul-mare. Marta Epure rom-ist-georg. din Beiuș la Satu-mare. Gheorge Sima mat-fiz. din Careii-mari la Satu mare. (incr. cu agendele dir.) Irina Sima dexterități din Careii-mari la Satu-mare. Elena Kovács Filol-ist. din Careii-mari la Satu-mare. Lucreția Bălcașiu dexterități din Diciosânmărtin la Sebeșul-Săsesc. Iulia Fodor nat.-chim. din Ocnele -murășului la Aiud. Ana Cotta ist-geogr. la Vișeul de sus. Silvia Todoran mat-fiz. din Dej la Aiud. Elena Simtion Fr.-rom. din Diciosânmărtin la Baia-mare. Ioan Both mat-fiz. din Careii-mari la Dej. Susana Both nat-geogr. din Careii-mari la Dej. Olivia Sârbu Măestră l. de m. din Caransebeș la Dej. Maria Pop dext. din Turda la Huedoara. Claudia Crișan mat-fiz. din Sighișoara la Diciosânmărtin. Eufrozina Serban rom-fr. din Făgăraș la Brad. Aurelia Lazar Ist-geogr. din Bistrița la Gherla. Ana Danilă Ist-geogr. din Aiud la Hunedoara. Roza Lupan rom-fr. din Lupeni la Huedoara. Cladia Crișan mat-fiz. din Aiud la Hunedoara. Eleftera Stefan mat-nat. din Periamoș la Hunedoara. Natalia Pop Ist-geogr. din Deva la Orăștie. Iohana Schmidt Fil. mod. dext. din Zălău la Sibiu. Elena Tamaș nat-geogr. din Zălău la Sibiu. Maria Simu Ist-geogr. din Sighet la Sighișoara. Eliza Pal mat-fiz. din Careii-mari la Sighișoara. Vetuța Pop mat-geogr. din Gherla la Simiaui-Silvaniei. Petronela Bucur rom-fr. din Dej la Târgumureș. Victoria Bâra nat-geogr. din Cluj la Târgumureș. Elisabeta-Al-George mat-fiz. din Sighet la Târgumureș. Lucreția Cristea mat-fiz. dni Simleu la Zălău. Octavia Martin dexterități din Aiud la Zlatna.

Ministerul Instrucțiunii și al cultelor.

No. 25796—1920

Școală normală pentru pregătirea conducătoarelor grădinilor de copii în Brașov.

Secretariatul instrucțiunii voind a satisface măcar în parte o necesitate elementară în ce privește educația noilor generațiuni, a hotărât înființarea unei școli normale pentru pregătirea conducătoarelor grădinelor de copii în Brașov. Școală va fi cu 2. clase.

In acest an va funcționa cl. I. în care se vor primi 40 eleve absolvente de 4 clase secundare, civile sau profesionale. Dintre eleve 15 vor fi bursiere, 15 semibursiere și 10 solvente.

Pentru burse se va da un examen de concurs din l. română aritmetică și muzică,

Petițiile se vor înaintă până la 1 Oct. a. c. la D-na Maria Popescu-Bogdan, directoara acestei școli, prezentându-se și următoarele anexe: 1. Certificat de absolvire a cl. IV. secundare civile sau profesionale. 2. Extras de botez. 3. Certificat de bună purtare dela comună. 4. Certificat medical că sunt sănătoase. 5. Certificat de paupertate.

Examenul de concurs se va ține la 10 Oct., iar școală se va începe la 14 Oct. a. c.

Toate olevele fără excepție vor aduce la internat 100 kgr. grâu, 50 kgr. cartofi, 10 kgr. fasole, 5 kgr. untură, 3 kgr. săpun și 50 de ouă, precum și schimburi, perii, farfurii etc.

Cu ocazia înscrierii se vor precepe următoarele taxe:

Taxa de înscriere 10 lei.
„ pentru fondul de pensiune 6 lei.
Taxa pentru mijloace de inv. și mobiliar 10 lei.
Taxa pentru anuarul școalei 5 lei.
Taxa pentru fondul disponibil 2 lei.
Taxa pentru bibliotecă 5 lei.
„ „ fondul de excursiuni 2 lei.
Taxa pentru fondul de ajuturare a elevilor 2 lei.
Taxa pentru cerneală 2 lei.

Pentru secretar general:
A. Ciortea m. p.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.
Str. Regina Maria No. 7 Str. Reg. Ferdinand 25

Nr. 814—920.

Concurs.

Pentru întregirea postului de subsecretar devenit vacant, în secretariatul Gălești (Nyárádgálfalva) plasa Mureșul de sus, județul Mureș-Turda, escriu concurs și învit pe toți acea, cari doresc a ocupa acest post, ca până în 15 Octobre a. c. să-și înainteze cererile de concurs subsemnatului, înzestrate fiind cu documentele despre cvalificațiune conform art. XX. din 1900 și cu documente despre praxa de până acum.

Ziua alegerii se va defige după espirarea terminului de concurs.

Retribuțiile impreunate cu acest post sunt cele stabilite prin Decretul XX. al C. D. publicat în Gaz. Ofic. Nr. 60.

Târgu-Mureș, la 30 Aug. 1920.

V. G. Maior m. p.
primpretor.

Direcțiunea inst. corector din Gherla

Nr. 685—1920.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de controlor la institutul corector din Gherla se publică concurs pe lângă retribuțiunile statorite în normativul de plată, apoi 50 Lei lunar rèscumpărare de vipt solvit din cassa institului și cvartir în natură.

Reflectanții să-și înainteze cererile adresate Secretariatului General al Ministerului de Justiție Cluj și prevăzute cu documentele indicate în art. 28 a normelor de salarizare la direcțiunea institului corector din Gherla până la 30 Septemvrie 1920.

Gherla, la 15 Septemvrie 1920.

Ionel Hațiegan
director.

INVITAȚIUNE.

Domnul Carol A. Iahoda, industriaș invită prin aceasta pe *toți* comercianții și industriașii de origine română, fie din Ardeal, fie din vechiul Regat și cari au intențiunea să se stabilească în Cluj, să binevoiască a lua parte în interesul dumnialor la o consfătuire amicală ce va avea loc în ziua de marți 21 Septembre 1920 ora 6 jumătate seara în sala de ședință a Camerei de Comerț și Industrie Cluj, Calea Victoriei 51, etajul II-lea.

Renumita spălătorie chimică „UNIO“
Fabrica în Str. Calea Regele Ferdinand 103.
Prăvălii în centru: Str. Regina Maria No. 4 și Str. Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

CAUT post după masă de la orele 2—8. Cunoscând toate lucrările de Laboratori Chimice și Farmacentice, având o practică de mai mulți ani. Adresa sub ziar Chimist.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 Lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Intrățirea“ caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea“ se angajează la administrația ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost“.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institului de arte grafico, editură și librărie „Cosinzeana“, Cluj. Strada Universității 3.

Vânzări și Cumpărări:

PIAN scurt, firma Wirth, în stare escelentă, de vânzare. Să poate vedea d. m. 2—4. Adresa la administrație.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Fabrica de Clopote Oituz
Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCURESTI.
Execută și se găsește Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu prețurile cele mai convenabile garantând sunetul și durabilitatea pe timp de 50 ani.

Pentru oficialități!

MAȘINELE DE SCRIS

„REMINGTON“

model 10, cu **caractere românești,** scris visibil în 2 colori cu sgomot redus să vând în orice cantități cu preț de reclamă la:

BANCA CENTRALĂ PENTRU INDUSTRIE și COMERȚ Cluj și Sibiu,

care are singură reprezentanță generală acestor mașini pentru întreg **Ardealul și Banat.**

BERTALAN ȘI GYARMATI

CROITORI pentru haine bărbătești
Calea Regele Ferdinand 11, etaj I.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase. Deposit de ștofe.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.

Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitura după ultimă modă și Depozit de ștofe.

Banca Românească

caută funcționari

pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară și germană.

Ofertele se primesc la Direcțiunea Generală a Băncei Românești, din București.

De vânzare

Una masină de scris marca Remington în bună stare eftină.

Adresa la ziar.

Se primese **pălări** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

Salon de Manicure

Calea Regele Ferdinand 12 fostă Wesselényi Miklós-u.

Se plisează și gofrează

în timpul cel mai scurt foarte bine or ce fel de ștofă la: Atelierul de modă

Moskovitz

Strada Memorandului (Unio) No. 15. Cluj.

La Parfumeria și Drogueria

d'Or

se află cele mai fine articole de droguerie și parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

CĂUTĂM

un încasator pentru Cluj bine retribiut. Ase adresa la Administrația ziarului Infrățirea.

Se caută

pentru o mare societate din Cluj o Domnișoara **dactilografă** care se cunoască bine limba Româna și puțin limbă Germana sau Ungară. Adresa Str. Attila No. 11 etg. I.

Caută depozitari

de ziare în intregul Ardeal, Banat și Bucovina Condițiuni avantagioase Administrația.

Revista Ramuri
Craiova.

In editura Societății Anonime „Ramuri“ Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză“ cl. I., II. și III. băeți și fete.
Marin Demetrescu „Botanica“, „Anatomia“ cl. VIII. și „Biologia“.
Ioan Florescu „Latina“ cl. IV.
Ic. Gr. Popescu Breasta „Religia“ cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cetire“ cl. II., III. tip. urban și „Geografia“ cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri“ Soc. Anon. Craiova.

CĂUTĂM

vânzători pentru ziarul INFRĂȚIREA

Abonamente pentru Preoți și Invățători se fac cu preț redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

ASOCIAȚI CROITORI ROMÂNI CLUJ.

Au onoare a aduce la cunoștința onor. public român cumcă au **deschis cel mai mare Atelier de croitorie Civil și Militar în Cluj, din Transilvania,** sub Firmă:

Petricaș Aiudean, Cranciovan Niculescu & Comp

în localul Petricaș și Aiudean Piața Unirii No. 2 și Str. I. C. Brătianu No. 13. — Garantăm lucrul cel mai bun, ultima modă. — Prețurile cele mai avantajoase. — Rugăm onorata clientela a ne onora cu comenzi.

A APARUT:
Anul VIII. No. 7—8. Iulie—August 1920.

„DEMOCRAȚIA“

REVISTA ECONOMICA, POLITICA ȘI SOCIALA

REDACȚIA: Strada Labirint No. 82.
ADMINISTRAȚIA: Strada Academiei No. 17.

CU URMATORUL SUMAR:

Horia Furtuna. — Conferința dela Spa.
* * * — Asupra formei de guvernământ.
Cronica internă.
Cronica externă.
Fapte și Documente. — Scrisoarea d-lui Millerand, trimisă delegației ungare în numele aliaților. — Viitorul monedei metalice. Soluția conflictelor de muncă în Norvegia. Problema locuințelor în Statele-Unite.

Se găsește de vânzare la toți depozitarii, chioșcari și vânzătorii de ziare
PREȚUL UNUI NUMAR 2 LEI

Caut Magazie

pentru

Depozitat Marfă

A se adresa Str. Bartha Miklós No. 20.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana“, Cluj, str. Universității Nr. 3.

Anul I. No. 42 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Vineri 24 Septemvrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) TELEFON No. 211. | Abonamente: 1 an . . — 120 lei, 6 luni . — 60 „, 3 luni . — 30 „

Cu prilejul împroprietărirei

Duminecă 19 Septembrie, în comuna Gurbănești-Presaca din județul Ilfov, a avut loc cel dintâi act de înfăptuire pe teren a reformei noastre agrare și deci cea dintâi împărțire la săteni, în loturi individuale, a pământului expropriat.

După trei ani, prin urmare, de la înscrierea în Constituție a principiului exproprierii, care și el n'a putut fi dobândit de cât printr'un efort politic care a durat nu mai puțin de patru ani, de abia astăzi putem saluta cea dintâi comună împroprietărită în acea singură formă capabilă să mulțumească nevoia și iubirea de pământ a țăranului nostru, adică forma proprietății individuale. La greutățile fatal legate de operația împroprietăririi și cu care omul de guvern ar fi avut să lupte chiar când această operație s'ar fi săvârșit în vremuri normale, s'au adăugat evenimentele și urmările războiului care ele au sporit și mai mult greutățile provocând o lungă și dureroasă întârziere în înfăptuirea unei reforme din calea căreia dispăruse totuși orice rezistență de ordin politic. Căci odată ce principiul exproprierii fusese cucerit și fixat în Constituție, împroprietărirea nu mai putea fi o chestie de convingeri și sentimente democratice, ci numai o chestie de realizare pe teren, adică una de ordin tehnic. Și dovadă e faptul că în cele patru luni cât au stat la guvern, partidele zise noui n'au putut face un singur pas în direcția unei mai grabnice împroprietăriri, deși ele își creiaseră o situație electorală tocmai prin exploatarea întârzierii pe care fatal trebuia s'o suporte distribuirea la țărani a pământului expropriat.

Astăzi însă, cu începerea lucrărilor de împroprietărire, se risipește definitiv legenda despre existența unei „oligarhii" care ar fi luptând pentru zădărnicirea reformei agrare, și partidele demagogice, care nu puteau trăi de cât din utilizarea acestei legende, vor fi lipsite de acum înainte de cel mai prielnic mijloc de propagandă și agitație electorală.

Și e ușor de înțeles de ce guvernul a căutat să facă din sărbătorirea primului act de împroprietărire individuală și un prilej de demonstrație politică. În împrejurările de față, punerea sătenilor în stăpânirea loturilor la care au dreptul, înseamnă scoaterea problemei țărănești din mâna demagogiei și așezarea ei pe terenul realităților, care singure bine privite și serios studiate, au dreptul să dirijeze acțiunea omului de stat. Cel puțin de astăzi înainte, problema țărănească va putea fi dezbătută mai calm și deci îmbrățișată în toate elementele care-o compun. Căci pentru noi această problemă nu este numai o *chestie de pământ*, ci este și *o chestie de cultură și de educație* și nu poate fi lucru mai primejdios, de cât ca în focul și vălmășagul demagogiei să nesocotim partea morală a celei mai mari dintre problemele noastre naționale. După faptul împroprietăririi care începe astăzi trebue să urmeze neapărat o politică de revărsare înlături a forțelor țărănești sub forma unei ascenziuni economice care să ne asigure cucerirea și ocuparea orașelor noastre.

Fără această cucerire a orașelor prin victorioasa înaintare economică a energiilor rurale deșteptate și organizate prin cultură nu se va putea vorbi niciodată de o definitivă deslegare a problemei țărănești, chiar dacă ar fi să se purceadă la o complectă desființare a marei proprietăți. Ca mâine, nevoia de pământ se va ivi din nou, și pentru înlăturarea ei se cere să desvoltăm încă deacum țărănismul cultural, mai mult decât pe cel politic; el fiind singurul mijloc prin care putem pregăti îndreptarea spre oraș a întregului nostru prisos de energie rurală. *Formarea deci a unei țărănimi luminate, capabile să suporte deslipirea de vatră și să se afirme ca element creator în viața economică a orașelor,* — iată a doua mare soluție, după aceea a exproprierii, pe care o cere astăzi problema țărănească și spre care trebue să ne îndreptăm cu toate puterile unei serioase și oneste democrații.

A. S. R. Principele Carol în Anglia

Londra, 20 Sept.

Prințul Carol, Moștenitorul tronului României a onorat cu prezența sa un dejun ce i-s'a oferit de către dl M. Boerescu, ministru plenipotențiar al României la Londra. Printre persoanele cari au luat parte la acest dejun s'a remarcat: ambasadorul Italiei, ministrul Greciei, Lord Hardinge, De Florine, ministrul Franței, Nagai, ministrul Japoniei, Buttler Wright, însărcinatul de afaceri american, lordul Cosen Hardy, Sir Alfred Mund, Sir Graham Titley, Anton Bibescu, generalul Găvănescu, colonel Condeescu căpitan Filip Garner, dl Filodor și Nanu. Acest dejun la care a domnit cea mai mare însuflețire s'a dat cu prilejul plecărei prințului din Anglia.

Fragmente de filosofie politică

Un guvern revoluționar nu se poate menține decât cu condiția să fie o oligarhie de agitatori. Bolșevismul rus a verificat exactitudinea acestui principiu. O adevărată dictatură a proletariatului este psihologicește imposibilă.

Prima fază a unei revoluții este consacrată luptei împotriva necesităților economice și sociale cari domină viața popoarelor. Experiența dovedind în curând că aceste necesități sunt superioare voințelor, vechia organizație reapare sub nume noi. Astfel s'au terminat cele mai multe dintre revoluțiuni; astfel se va termina în mod necesar și revoluția rusă.

Gustave Le Bon.

Invățământul moaștelor

O lungă și zbuciumată istorie stă înnapoia noastră, o istorie cu unghere întunecate, cu cripte tainice în cari unele întâmplări aproape minunate dau la iveală rosturi neștiute sau lămuresc episoade quasi-legendare. Loviturile de târnăcop dela Curtea-de-Argeș, spărgând tainice bolți istorice, au concentrat atenții de cercetători, au aflat curiozități de hoinari, au emoționat sensibilități de tradiționaliști.

E un lucru însă care, după atâtea săptămâni dela minunatele descoperiri ale moaștelor de voivozi, n'a fost evidențiat de nimeni. E un învățământ care trebue să ne facă să ne iubim țara în elementele intime și indestructibile din care e făcută, cu o iubire pe care numai sufletele vitejești ale voivozilor azi dezmormântați au știut s'o dovedească. E un învățământ de pietate și de tradiționalism.

Oricât am avea de viu simțul realităților, nu putem aprecia adevăratul spectacol istoric fără o profundă venerație a trecutului. Introducând fixitatea caracteristică a morților deasupra ne stătorniciei existenții directe, e a simți că „morții guvernează din ce în ce mai mult pe cei vii." A ne iubi țara e deci a o iubi în adâncimile ei, a o iubi în morții ei.

Nu mai trebuește a împărți istoria în fragmente, ci să ne urcăm înapoi spre depărtatele și veșnic fecundele origini ale geniului nostru. Minunata maximă a Sfântului Paul, „fiind legat, sunt liber", își desvăluie acum toată frumusețea ei. Legat de ce? De pământul românesc, de tot ceeace alcătuie ființa lui tainică, ființa lui veșnică.

Marele cavou al familiei Basarabilor poartă în el și învățământul valoarei familiei românești, cu îndemnul de a subordona reconstituirei acestei celule generatoare toate celelalte necesități prezente, cu obligația de a recunoaște toată valoarea tradițiunei.

Un pelerinaj la Curtea-de-Argeș ne-ar iniția tot mai mult în reîntoarcereu spre tradiționalismul necesar! Și reculegerea în fața moaștelor istorice, ne-ar da învățământul că pretențiunea de a construi dintr'odată toată economia unui sistem social în desvoltarea-i integrală și definitivă, e un lucru incompatibil cu slăbiciunea minții omenești și că, un sistem nou de instituții nefuncționând decât printr'un sistem nou de obiceiuri, a decreta acest din urmă sistem e a voi să clădești o casă veche.

Reflecțiile acestea nu vor să rîște descurajarea ci ca o încheiere întăritoare, am voi ca în evocarea trecutului a cărui amintire ne e împusă de relicvele seculare dela Curtea de Argeș, să reapară adevărurile ades uitate de cari au nevoie clasele superioare sortite să cultive binele public.

I. D.

Afacerea Reșița

I

Toți cei ce-și iubesc Țara, „să reacționeze".

Planul și programul de naționalizare a fabricilor din Reșița și trecerea Uzinelor de fier ale Statului din Hunedoara și Cugir, și a proprietăților lor în mânile Societății străine se apropie de realizare.

Acest plan a fost discutat din punct de vedere politic al intereselor de partid sau personale, însă părțile tehnice și urmările economice-naționale împreunate cu acest program de reorganizare a industriei fierului, cred că nu s'au discutat în cercul tehnicianilor nici pe departe așa cum pretinde importanța chestiunii, cu atât mai puțin în larga publicitate.

Judecând influența hotărîtoare ce-o va avea această chestie asupra desvoltării economice a Țării și cu deosebire asupra apărării naționale, găsesc că e neapărată nevoe, ca înainte ca parlamentul să discute și să primească programul Ministerului de Industrie, transacția să fie discutată din toate punctele de vedere de tehnicianii și economiștii români mai de valoare. Pentrucă dela felul cum se soluționează chestiunea aceasta importantă, depinde desvoltarea industriei de fier din țară. Iar felul de soluționare, preconizat de titularul Ministerului Industriei și Comerțului, tinde a face pagube ireparabile Țării.

Chestiunea minereului de fier

Intreaga rezervă de minereu de fier a României, după toate constatările de până acum, se evaluează la 24 milioane tone metrice, din care cantitate aproape 50 procente o dau concesiunile Statului.

Industria ferului formează baza puterei industriale a Țării, și considerând mai ales rolul decisiv ce-l are fierul în apărarea națională, fiecare Stat face toate sforțările posibile pentru a-și asigura consumația de fier neatârnător de străinătate și în acest scop își cruță rezerva sa de minereu, pentru viitorul îndepărtat, iar consumația prezentă se năzuește a fi acoperită prin import. Având în vedere că stocul foarte mic de minereu al României în proporție cu al altor țări, a căror rezervă atinge cifre de miliarde de tone, România trebue să purceadă cu mare prevedere și precauțiune ca nu cumva să-și epuizeze întreaga rezervă de minereu de fer și să fie expusă peste câteva decenii să facă apel exclusiv la minereuri străine, ceeace ar însemna o adevărată catastrofă pentru Țară.

Transacțiunea plănuită trebue judecată înainte de toate din acest punct de vedere.

La ce ne putem aștepta în direcțiunea aceasta dela transacția intenționată? *Rezervele de minereuri ale Societății din Reșița sunt aproape epuizate.* Societatea se luptă deja de 15 ani cu lipsa de minereu, făcând tot posibilul pe lângă mari sforțări să-și procure din Bosnia, Sârbia, Bulgaria, Grecia, Spania minereurile necesare. In anii ultimi partea cea mai mare a trebuințelor sale a fost acoperită prin import.

In ultimele decenii Societatea a făcut de repetite ori demersuri la guvernul din Budapesta în sensul de a obține minereurile și terenurile Statului prin cumpărare sau cointeresare, dar statul ungar, — conștient de însemnătatea chestiunii — a știut să reziste acestor încercări.

Acum însă, când Societatea nouă, naționalizată în sensul intenționat, va dispune nelimitat de minereurile Statului, cari în minele din Ghelari sunt pregătite complet pentru exploatare, au aranjamente perfecte; natural că Reșița nu va năzui să-și procure sau să-și impoarte minereuri din altă parte, cari, în tot cazul, în împrejurările grele de acuma, vor fi neasemănat mai scumpe decât acestea, cari îi stau la dispoziție, pregătite gata în Ghelari. Din contră, pentru a obține ușor cât mai bune rezultate materiale, va începe exploatarea fără cruțare a acestor teritorii.

Toți cari cunosc psihologia capitalului și a întreprinderilor industriale văd îndată temeinicia acestei temeri, căci, făcându-se transacția plănuită, nu vom putea combate și opri exploatarea forțată cu nici o putere. Urmarea va fi că *cele mai bune minereuri se vor epuiza în scurt timp și vor rămâne pentru viitorul nu prea îndepărtat cel mult minereurile de calitate inferioară, cari minereuri numai cu spese și greutăți mari se vor putea utiliza.*

Trustul ferului.

Prin „Naționalizarea" plănuită se crează în Țară trustul ferului.

Este îndeobște cunoscut că, din punct de vedere al economiei naționale, formarea de trusturi industriale nu sunt dorite decât doar de capitaliștii interesați. Abuzurile ce nasc din monopolizarea privată a oricărui ram de producție sunt nenumărate, păgubitoare și adânc tăetoare în viața economică. Transacția plănuită ar aduce asupra Țării un monopol al Societății Reșița, care ar fi pentru noi *cu atât mai periculos, cu cât conducerea acestei Societăți e străină de sentimentele românești*, ceeace nu se poate schimba deodată cu naționalizarea întreprinderii.

Am putea să scoatem la iveală aici și imprejurarea binecunoscută inginerilor, cari sunt orientați de aproape asupra referințelor, *că în Austro-Ungaria Societatea Reșița a ocupat locul ultim atât în ce privește valoarea tehnică a conducerii, cât și în ce privește administrația.* De instituțiile sociale ale societății nici nu mai amintim căci însemnătatea lor e inexistentă. Chiar și numai aceste considerațiuni ar trebui bine chibzuite, când se

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

hotărăşte să se pune în mâna societăţii Reşiţa monopolul industriei ferului şi conducerea unor uzine, care sunt strâns legate cu apărarea Ţării.

In prezent există în Transilvania următoarele intreprinderi în metalurgia ferului:

1. Reşiţa,
2. Hunedoara-Cugir,
3. Călan.

Dacă contopim intreprinderile Statului cu Uzinele Reşiţa, acesteia îi dăm puterea de a exploata populaţia şi industria Ţării după placul ei, şi după cum a şi început s-o facă. *Astăzi această societate, lipsită de concurenţă, livrează fabricate de calitate inferioară cu preţuri exagerate.* Statul, ca cointeresat, va trebui să părtinească eventual şi o tendinţă de urcare a preţurilor ca să asigure rentabilitatea societăţii chiar şi cu o conducere mai slabă şi neromânească.

Căci prin aportul Statului şi intrarea în societate a câtorva capitalişti români, spiritul, în care este ea condusă nu se va putea aduce în concordanţă cu interesele mari ale Ţării şi ale poporului românesc.

In imprejurările de astăzi, în interesul refacerii ţării, cea mai însemnată problemă a Statului este ca preţurile articolelor de prima necesitate, mai ales ale materialelor de construcţie, să le scadă. Cu deosebire prezintă importanţă regularea preţului pentru articolele de fer, cari, după cereale, sunt cele mai însemnate în viaţa economică. *Această regulare nu se poate face printr'un monopol privat, ci lăsând teren unei concurenţe sănătoase.* O întreprindere supusă monopolului va avea urmări funeste pentru populaţia şi economia ţării, *aşa încât formarea unei astfel de societăţi, fie chiar cu ajutorul Statului, o putem considera ca un atentat în contra intereselor populaţiei.*

Surogatul în cultură

E lucru banal pentru civilizaţia actuală, atât de rafinată, şi de schimbătoare, că adaptarea la mediu cere să fie făcută cit se poate mai repede, şi cu cât mai puţine cheltuieli de energie. De aceea, în locul adevăratelor valori culturale, sociale economice şi politice, odată cu prefacerile aduse de războiu, s'au născut o sumedenie de „expeditive" comode care sunt surogatele civilizaţiei contimporane. Cu ajutorul lor, prin ele şi numai datorită lor, ai astăzi siguranţa reuşitei în viaţă, răsbaterii fără de grijă până la ţel!..

Au trecut de mult vremile acelea când pentru a-ţi ajunge mult dorita ţintă se cereau jertfe eroice, uneori supra omeneşti! Unde sunt timpurile de altă dată, când numai imboldul idealului era deajuns pentru a frământa generaţii, popoare, epoci întregi şi când, cu o abnegaţie care azi e privită ca o însuşire a proştilor, lumea muncea cinstit, greu şi fără răgaz pentru înfăptuirea viselor ei luminoase?

Omului modern îi trebuesc atâtea în ziua de azi, încât, potrivit *principiului economii forţelor* ridicat nu de mult şi la rangul de axiomă filosofică, el e dator să înlocuiască idealele valori de altă dată ale vieţei, ale culturi, cu *surogate* în toată puterea cuvântului!

După cum contrafacerea industriei contimporane a ajuns să înlocuiască pălăriile de pai cu cele de carton, că abia le mai poţi deosebi între ele, tot aşa s'a întâmplat şi cu normele de conduită şi de cunoaştere în cultura contimporană.

In viaţa de familie, cea mai intimă chiar, surogatele culturii contimporane înlocuiesc sănătoasele apucături firesti şi instinctele zdravene pe care natura le'a sădit în om Şi omul îşi perverteşte firea şi apucăturile, călăuzit de reflexele iluzorii şi trecătoare ale unor prejudecăţi de aşa zisă *civilizaţie rafinată* . .

In faţa reprezentanţilor acestor pionieri ai progresului înaintea acestor cercetători ai fineţii în toate, ce departe rămân patriarhalele apucături strămoşeşti, mucegăite în muşchiul vechimii lor, pe care simţurile noastre alterate, înţelegerea noastră ruginită nu le mai poate pricepe.

Priviţi în toate ramurile de manifestare şi veţi vedea această nouă metafizică a vieţii, survenind sub imboldurile celui mai cras materialism, motivată de pseudoştiinţa, unui naturalism bolnav sau criminal! Priviţi cu toţii şi daţi-vă seama cum *progresăm!* . . . Progresăm atât de repede că nu va trece mult timp şi vom fi pierdut cu desăvârşire sprijinul solid al realităţii vieţii, aruncându-ne, înnebuniţi de modernismul civilizaţiei în neantul utopiilor . . . Atât de repede progresăm! . . .

Şi numai în domeniul teoretic surogatele iau locul valorilor reale şi firesti ale vieţii . . .

Chiar *ştiinţa,* — instrumentul descoperitor al acestor paleative culturale — a fost năpădită de dânsele. Odată cu corupţia obraznic — sfidatoare, odată cu mercantilizarea tuturor bunurilor şi virtuţilor noastre, priviţi cum înaintaşii civilizaţiei moderne, ce ne câştigă în fie ce zi, înlocuiesc procedeele adevăratei cunoaşteri şi învăţături cu surogate. In şcoală, în familie, în societate totul trebuie învăţat repede. Metodele de studiu sunt tot atât de subtile şi rafinate ca şi artificiile de calcul. Surogatele sfidează logica evidenţii — singurul criteriu de apreciere a realităţilor intelectuale, şi îşi însuşesc un întreg foc bengal de imagini şi comparaţii, care inundă ca o jerbă de artificii aruncate în *serbarea japoneză* a instrucţiei contimporane.

In locul cugetătoruiui vine *advocatul* sofist şi rafinat de dorul francului sunător. In locul gânditorului retras şi scrupulos apare jongleurul celor câteva cunoştinţe acumulate din vre-un *aide memoire*, prielnic celor cari nu au ce ţine minte, ori dintr'o enciclopedie de buzunar, favorabilă celor ai căror sac intelectual e prea strîmt.

In locul scriitorului, care lucrează fără odihnă şi îşi coboară sufletul în slove arzătoare, din care isbucneşte apoi schînteia culturii adevărate, uitaţi-vă cum păşeşte fără nici o sfială *plagiatorul.*

In locul spontanietăţei de cugetare, libertăţii în gândire, autonomiei în activitate năpădeşte lenea, cinismul, obrăznicia, îmbrăcate în haine de sărbătoare.

Numai după sunetul şi strălucirea aurului, leneşii, excrocii şi demagogii au introdus comodul surogat în locul valorii reale.

Nu încercaţi să stânjeniţi pe aceşti bârfitori ai vieţii, pe aceşti viermi ai societăţii, că e zadarnic. Veţi găsi o întreagă pleiadă de aşa zişi „învăţaţi" cari vă vor aduna un cortegiu infinit de argumente— ultimele noutăţi ştiinţifice, morale, estetice — pentru a vă dovedi că sunteţi în urmă, că... ştiinţa a progresat. Şi alţii vor primi autoritatea lor, în autoritatea ştiinţei.

Acum când în urma războiului mondial, pe pragul primelor decenii trecute din veacul al XX., lumea caută să-şi ia sborul cu elan către un ideal nou care e *surogatul intelectual.*

Rom.

Francezii şi ştiinţa românească

Un omagiu

Marea revistă ştiinţifică franceză Revue générale des sciences pures et appliqueés, de sub direcţiunea dlui I. P. Langlois de la Academia de medicină, consacră numărul său din Iunie 1920, lucrărilor savanţilor români.

Directorul revistei publică o prefaţă în fruntea acestui număr, în care spune între altele:

„Ni s'a părut că, compunerea unui număr, care a devenit un adevărat volum — cu articole primite din România, fără nicio modificare sau adaptare la manuscrisele redactate de colaboratorii noştri din România, era o demonstraţie din cele mai evidente a ideei pe care ne-am exprimat-o, adeseori: România este în Orient elementul cel mai preţios de expansiune a limbei şi a geniului francez".

Apoi, mai departe:

„Ar trebui să deschidem larg porţile şcoalelor noastre studenţilor români, ar trebui să trimitem în România pe maestrii noştri, pe instructorii noştri şi să provocăm un schimb continuu între centrele ştiinţifice. Poate când timpurile vor fi mai favorabile, Revue generale des Sciences, reluând tradiţiile de altă dată, va putea să se gândească la reluarea călătoriilor cari vor permite francezilor, să aprecieze Marea Românie, ţara unde Franţa este acum cea mai iubită dintre ţările aliate".

Sumarul revistei este foarte bogat si variat:

Dl G. Vălsan, profesor la Universitatea din Cluj, publică un articol asupra pământului şi poporului românesc. Dl. Vintilă I. C. Brătianu se ocupă în România Nouă de condiţiile geografice în cari s'a dezvoltat poporul românesc între Dunăre, Nistru şi Tisa, de importanţa gurilor Dunărei, de desvoltarea sa economică, de problemele la ordinea zilei.

Mai departe dl Ţiteica, decanul facultăţei de ştiinţă, publică, un studiu „Geometria diferenţială projectiva a reţelelor; dl dr. Jean Cantacuzino savantul nostru bine cunoscut, se ocupă de „Reacţiunile de imunitate la invertebrate; dl rector I. Athanasiu vorbeşte asupra „Forţei elastice a muşchilor" dl R. Vlădescu medic veterinar publică un studiu asupra „Interpretării transformărilor energiei în munca musculară" Savantul nostru dl G. Marinescu, în colaborare cu dl dr. I. Minea publică „Cercetării asupra Morfologiei şi asupra Biologiei ţesutului necroglic" şi dl P. Antonescu descrie bogăţiile Pădurilor din România.

Dela Teatrul Național din Iași

Stagiunea teatrului naţional din Iaşi se deschide Sâmbătă 2 Octomvrie cu piesa „Vlaicu Vodă". Vaurma imediat „Rodia de aur" poemă feerică de I. Teodoreanu.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cronica istorică

Mormântul lui Basarab-Voivod cel Bătrân

Intr'o precedentă cronică istorică asupra descoperirilor arheologice dela Biserica Domnească din Curtea-de-Argeş, publicată aci imediat după-ce s'au dat la iveală primele relaţiuni despre aceste descoperiri, am emis hipotesa că mormântul principal, cel în sacrofag, ar putea fi al lui Basarab-Voivod cel Bătrân, învingătorul, din 1330, al lui Carol Robert.

Hipotesa aceasta, care, subiectiv, pentru mine, era mai mult decât atâta, o certitudine aproape, mi-o sprijineam pe anumite consideraţiuni, din cari, în aşteptarea noilor rezultate ale cercetărilor în curs, n'am dat decât pe acea mai de seamă, dedusă din imprejurarea că în vechiul pomeluic al Argeşului figurează, în capul listei Domnilor, ca *ctitor* deci, Basarab-Voivod, apoi fiul său Alexandru († 1364 şi înmormântat la Câmpulung) şi numai în al treilea loc Radu-Vodă († c. 1385 şi înmormântai la Argeş).

Descoperirea recentă a unei prea importante inscripţii, zugrăvită între vechiile frescuri ale bisericii şi comunicată mie de pictorul Norocea, descoperitorul ei, aduce un nou element, de astă dată documentar, în sprijinul hipotesei ce am emis şi-mi oferă bună ocazie să tratez din nou şi mai deaproape chestiunea mormântului de la Curtea de Argeş, de un interes istoric aşa de însemnat pentru trecutul nostru.

*

Intr'adevăr, faptul că mormântul de care e vorba, este prin poziţia sa cel mai vechiu, prin construcţia lui cel mai deosebit şi prin resturile oramentale găsite înlăuntru cel mai însemnat din toate celelalte, m'a-dus la credinţa că *acesta* trebue să fie mormântul ctitorului bisericii, aşa după cum indică de astfel şi cunoştiinţa localnicilor, transmisă din generaţie în generaţie până la bătrânul uitat de vreme, care, dus pe sus în biserică, a arătat lespezile sub cari s'au făcut săpăturile, ca loc unde de Sf. Nicolae se oficia slujba hramului bisericii, „pe mormântul ctitorului."

Pe de alte parte, faptul că vechiul pomelnic al Argeşului (de la 1755) — transcris, negreşit cu pioasă fidelitate, de pe altul mai vechiu, care şi acesta fusese, la rândul său, transcris de pe un altul şi mai vechiu — pune, în fruntea listei Domnilor de pomenit la sfintele daruri, pe Basarab Voivod, arată cum că acei călugari cari, cu secole nainte, întocmiseră cel dintâiu pomelnic al Argeşului (cel din 1755 e în *a doua* copie) aveau ştiinţă, după tradiţii sigure încă atunci, ori poate chiar după mărturii istorice perdute în urmă, că ctitorul străvechei biserici de la Argeş e Basarab-Voivod, tatăl lui Alexandru şi bunul lui Radul.

De aci, firește, conclusia logică pentru mine că mormântul trebue să fie al lui Basarab-Voivod cel Bătrân, câştigătorul independenţei Principatului a toată Ţara Românească în războiul cu Ungurii, la 1330, — conclusie pe care vine s'a confirme acum, documentar, înscripţia slovonă descoperită de dl Norocea între vechile frescuri ale bisericii (după ridicarea a trei pături de tencuială, suprapuse) şi care atestă că, la o dată ce, prin distrugerea mortarului de zidărie, nu se mai poate, din nefericire, restabili, *„s'a pristăvit (adecă a răposat) marele Basarab-Voivod".*

Existenţa acestei preţioase inscripţii între frescurile bisericii dela Curtea de Argeş duce la o întreită constatare: a) că Basarab Voivod a răposat la Argeş, unde, după toate mărturiile contemporane, îşi avea reşedinţa, şi s'a îngropat în biserica pe care el — azi e sigur — a ridicat-o acolo, actuala Biserică Domnească; b) că pictura acestei biserici nu era terminată încă în timpul decedării lui Basarab (c. 1338), ceeace înlătură definitiv conjectura făcută, pe baza unei presupuse inscripţii greceşti, că lucrarea ar fi din 1261; c) că portretul ctitoricesc din icoana de hram, al Voivodului în atitudine de rugăciune, e al ctitorului însuşi, al lui Basarab cel Bătrân (în sens de *vechiu*, fr. ancien), şi nu al fiului său Alexandru, aşa cum a emis, la 1915, după elementele documentare atunci cunoscute, dl Prof. Onciul.

*

Pentru cercetătorul care rămâne pe tărâmul sigur al realităţilor istorice aceste constatări sunt mai mult decât sigure, neîndoioase. Părerea, dată prin ziare că mormântul de care ne ocupăm ar fi al lui Vladislav-Vodă (Vlaicu), fiul lui Alexandru Basarab, părere sprijinită, după cât se spune, şi pe aflarea în săpături a unui fragment (sau fragmente) de inscripţie, pe care s'ar mai putea descifra literile ... V... L... S..., cuprinse în numele lui Vladislav — dar trebue să observăm şi în cuvintele de „velikii Basarab" (marele Basarab) — nu cred că se poate susţine.

Motivul: nu există, cel puţin până azi, mărturii din cari să putem deduce vre-o legătură mai deosebită a lui Vladislav cu Argeşul, aşa cum sunt pentru predecesorii săi şi pentru urmaşul

Ştiri şi fapte politice

Ziarele bucureştene publică unele amănunte privitoare la proectata desfiinţare a secretariatelor generale din Cluj şi mutarea lor la Bucureşti până la 1 Ianuare 1921. Secretari generali vor fi numite persoane în afara luptelor politice.

Toate chestiunile Banatului urmează să se rezolve de acum la Bucureşti, Banatul fiind scos de sub autoritatea secretariatelor din Cluj.

Comitetul executiv al partidului poporului reunit Luni sub preşedenţia dlui general Crăiniceanu, a examinat chestiunile în legătură cu organizarea internă.

Funcţionarii străini din noile provincii cari nu au depus jurământul până acum .au fost trecuţi la pensie dacă nu voesc repatrierea. Pensia a fost stabilită după retribuţiile avute sub vechiul regim.

Ziarul *L'Information* află din Bâle că sovietele au propus lui Lloyd George ca Basarabia să rămână stat ukrainian.

Ziarul *L'Orient* dă ca foarte brobabilă numirea contelui Szekenyi în calitate de ministru al Ungariei la Bucureşti.

Contele Szekenyi a fost ambasador al Austro-Ungariei la Roma şi Paris; *numirea sa la Bucureşti ar indica importanţa atribuită de către Unguri acestui post.*

La Bucureşti, contele Szekenyi e cunoscut din vremea când funcţiona ca consilier de legaţie pe lângă ministrul plenipotenţiar la Bucureşti, contele Golukowski.

*

Citim în oficiosul *Indreptarea*:

„După ştirile pe cari le avem, partidul liberal a întreprins o vie acţiune de consolidare politică în Basarabia.

„Dl Ciugureanu, fost ministru şi amicii săi s'au înscris în rândurile acestui partid.

„Se afirmă deasemenea că cea mai mare parte a parlamentarilor ţărănişti basarabeni au părăsit gruparea dlui Inculeţ şi vor imita gestul d-lui Ciugureanu.

„Astfel se desagregă „blocul" federalist pe zi ce trece, iar oficioasele federaliste se resemnează să anunţe cu amărăciune defecţiunile."

*

Cu privire la unele declaraţiuni făcute de dl Mihail Popovici care afirmă încă odată tendinţele de regionalism ale partidului naţional, *Viitorul* scrie:

N'am da prea mare importanţă acestor declaraţiuni dacă dl M. Popovici n'ar fi fost şi d-sa un ministru al guvernului României-Mari. Atunci nu s'a întrebat d-sa dacă, cu aceste idei de regionalism politic, poate fi ministru al întregei Românii? Desigur că pe vremea aceea d-sa nu susţinea că partidele noastre politice trebue să ţie pe provincii, şi nu pe ţara întreagă...

Cert este, că nu cu asemenea teorii se contribue la unificarea parlamentară şi constituţională a Statului român, care nu se poate realiza decât dacă şi partidele politice înţeleg să-şi întindă activitatea de interes obştesc asupra întregei Românii, adaptându-şi programele tuturor nevoilor ţărei întregite.

Retragerea dlui Paul Deschanel dela preşedenţia republicei franceze a impresionat adânc cercurile politice din vechiul Regat cari puneau nădejdi frumoase în sprijinul pe care ar fi putut continua să'l dea cauzei române unul din cei mai calzi şi mai statornici apărători ai ei. Lipsa fostului preşedinte se va resimţi acolo unde o autoritate mondială va hotărî soarta viitoare a Statelor. Un prieten sincer mai puţin în vremurile acestea e o lovitură pentru interesele noastre.

Pentru înfrânarea speculei

Comisia de Unificare din Cluj, a cerut Consiliului de Miniştrii aplicarea Decretului Lege Nr 2969 din 1919 pentru înfrânarea speculei, cu modificarea ca pedepsele să fie mai mari.

In chestia împrumutului

Din *„Viitorul"*:

Am reprodus după un ziar de dimineaţă ştirea că împrumutul extern nu se mai face. E o notă îmbucurătoare faptul că delegaţia română dela Paris în fruntea căreia se află dl N. Titulescu, ministru de finanţe, şi-a dat seama de condiţiile dezastruoase pentru ţară în cari s'ar fi putut efectua împrumutul extern.

De altfel noi am spus-o de mult, împrumutul extern nu era nici necesar. Singurul interes este astăzi să se asigure pentru moment pe de o parte plata personalului nostru în străinătate, din care sperăm că vor fi reduse toate sinecurele, şi pe de alta, plata cupoanelor datoriei publice. Acest din urmă lucru credem că se va obţine cu atât mai uşor cu cât sunt interesaţi şi supuşii statelor din Apus.

Chestiunea regulărei finanţelor rămâne o chestiune internă, legată de întocmirea unui buget serios, de reforme financiare bine studiate, şi de ordonarea cheltuelilor.

Sperăm că, după ce dl ministru de finanţe a avut un rol aşa de frumos la Spaa, va veni în ţară şi va pune rânduială în finanţe, cu competinţa pe care toată lumea i-o recunoaşte.

Candidaturile la Preşedenţia Republicei Franceze

Le Temps scrie că Deschanel în adresa sa de demisiune, expune în termeni mişcători motivele cari l'au făcut să renunţe la funcţiunea de prezident al Republicei.

Unele ziare prevăd că Millerand va renunţa la refuzul său de a-şi pune candidatura la prezidenţie, în care caz e aproape sigură alegerea sa.

Pe de altă parte „Echo de Paris", confirmă ştirea că Millerand refuză prezidenţia Republicei. Guvernul va prezenta candidatura lui Jonnart, fostul guvernator al Algeriei. Singurul candidat care ar opune o rezistenţă, ar fi prezidentul Camerei Peret care acceptă dorinţa de a-i pune candidatura.

Printul Carol la New-York

(Ecouri întârziate)

Ziarele române din America publică următoarele relaţii privitoare la vizita A. S. Regale Principele Carol la New-York:

La 23 August, la ora 8'40 a. m. a sosit Alteţa Sa Prinţul Carol al României la gara Grand Central cu Expressul dela Niagara Falls.

Alteţa Sa împreună cu suita s'a escortat la Hotelul Waldorf Astoria. Deseară se va da un banchet la Hotelul Ritz Carlton în onoarea Prinţului din partea dlui James W. Gerard, fost ambasador al Statelor Unite în Germania.

Prinţul Carol al României, vizitând New-York-ul „incognito", a fost şi oaspele lui Abraam I. Elkus, fost ambasador al Statelor Unite în Turcia, la un banchet dat la Clubul Bancherilor.

Printre alţi invitaţi au fost şi James W. Gerard, fost ambasador în Germania, şi George White, preşedintele comitetului naţional democratic.

Inainte de amiază prinţul a vizitat oraşul, trecând peste podurile Brooklin şi Manhattan şi a vizitat Woolworth building (clădirea Woolworth).

Cetiţi „Infrăţirea"

Improprietărirea

— Sărbătorirea primei împroprietăriri. — Un apel. — Declaraţiile d-lui Garoflid. — Telegrame către M. S. Regele şi d-l Ioan I. C. Brătianu. —

Duminecă a avut loc în comuna Gurbăneşti-Preaşna din Judeţul Ilfov, împroprietărirea, în faţa primului ministru general Averescu şi Dlor miniştri Garoflid, Cadalbu şi Trancu-Iaşi, a 602 locuitori pe o suprafaţă de 2486 hectare (5000 jugăre).

S'a oficiat serviciu religios, s'au semnat documentele de împroprietărire, s'a cinat în mijlocul sătenilor, s'au ţinut discursuri şi s'au expediat de către dl Averescu următoarele două telegrame:

Către M. S. Regele

Astăzi 19 Septembrie 1920 în al şeaselea an al domniei Majestăţei Tale, începe a se înfăptui împroprietărirea ţăranilor prin împărţirea loturilor individuale locuitorilor din comuna Gurbăneşti-Preasna (jud. Ilfov.)

Dacă prin biruinţele din războiu s'a legat pe vecie numele M. T. de realizarea visului nostru secular naţional, prin această mare şi mult aşteptată reformă se va lega tot pe vecie de numele M. T., punerea primei temelii a nouei aşezări lăuntrice a României-Mari.

Să trăeşti Sire, împreună cu întreaga Familie Regală, pentru ca să Te poţi bucura ani îndelungaţi de roadele marilor timpuri ce ne-au fost dat să trăim şi ale marilor jertfe ce am fost nevoiţi să facem.

General Averescu.

Către d. Ion I. C. Brătianu
fost prim-ministru

Improprietărirea individuală a ţăranilor a început astăzi, în comuna Gurbăneşti, judeţul Ilfov, prin punerea sătenilor în stăpânirea loturilor la cari au dreptul.

Sunt convins că veţi simţi o vie bucurie, aflând că începe a se traduce în fapt împlinit ceeace aţi avut marele merit a enunţa în 1913 şi a introduce în Constituţie în 1916.

Sunt nu mai puţin convins în acelaşi timp, că partidul liberal va contribui, cu toate puterile, la desăvârşirea acestei mari şi vitale reforme, cât mai repede şi cât mai corespunzător tuturor intereselor ţărei.

General *Averescu.*

Cu acest prilej. dl Garoflid, ministrul împroprietăririi, a declarat unui redactor al ziarului *Indreptarea.*

De acum încolo, aşa va merge în toate judeţele Tablourile de împroprietărire sunt pregătite.

Măsurătoarea o vom face cum vom putea.

Şi în patru luni, cel mult până la Martie 1920, împroprietărirea individuală se va isprăvi, în vechiul regat.

De la 1 Martie începem să dăm pământul şi în Ardeal şi Bucovina. Lucrările şi formarea tabelelor se încep în Ardeal.

Deasemenea legea agrară din Basarabia va fi aplicată cât m ai repede cu putinţă.

Sabotajul dela C. F. R.

Intr'un interview adresat unui ziar din Capitală, dl general Macri, directorul general al căilor ferate, arată starea deplorabilă în care se găseşte materialul necesar circulaţiei trenurilor în cuprinsul ţării. Declaraţiile făcute de directorul general, nu pot decât să ne întristeze, cu atât mai mult, cu cât nu se întrevede nici o soluţie pentru înlăturarea unui rău, care tinde a paraliza circulaţia trenuriior în întreaga ţară.

Generalul Macri explică destul de limpede cauza acestor stări de lucruri de la căile ferate: sabotajul, şi nesupunerea din partea lucrătorilor de la ateliere. Astfel la Reşiţa, nu numai că nu iau în serios ordinile date, dar îşi bat joc de ele, lucrând numai câteva ore pe zi, şi acelea cu multă încetineală şi ameninţând cu greva la fiecare observaţie. Cei mai mulţi din aceşti lucrători sunt străini cari declară fără înconjur că ei nu recunosc statul român, căruia nu-i vor depune niciodată jurământul. Dar dacă în Transilvania, faptul aceste se explică în parte, deoarece sub masca bolşevizmului se ascunde cel mai sălbatic şovinism al duşmanilor noştri, în vechiul regat, unde muncitorii sunt cu toţii români şi unde se petrec aceleaşi fapte, explicaţia e mai greu de găsit. Directorul general declară că starea materialului rulant e cât se poate de precară, şi că dacă lucrătorii vor continua să se poarte ca şi până acum, nu vom avea cu ce pune în circulaţie un singur tren. Lucrătorii din atelierele căilor ferate evită sistematic controlul la lucru, muncesc puţin şi fără spor.

Cea mai mare parte din timpul zilei şi-l perd prin sălile de întrunire, unde ceasuri întregi stau să asculte discursurile aţâţătoare ale indivizilor fără căpătâi:

In timpul acesta în ateliere intră mai multe maşini stricate decât ies cele reparate. Directorul general îşi încheie declaraţiile sale cu un strigăt de alarmă, spunând cu drept cuvânt că atâta timp cât lucrătorii nu-şi vor face datoria, nu vom putea înlătura lipsurile dela căile ferate.

Sabotajul lucrătorilor dela căile ferate nu poate fi decât criminal. Prin el se loveşte în interesele marei mulţimi, condamnată a suferi şi mai departe lipsurile materiale, care în mare parte sunt provocate de circulaţia anormală a trenurilor. Intreaga viaţă economică a ţării e ameninţată din cauza acelora care în mod intenţionat nu voesc a şi face datoria, deşi li se plăteşte salarul regulat, zi cu zi, acordându-li-se totodată şi o sumă de avantagii materiale.

Din această atitudine a lucrătorilor se poate deduce că ei sunt victima unor agitaţii politice nefaste. Mentalitatea muncitorilor noştri, ca şi fondul moral al sufletului lor, sunt o adevărată nenorocire pentru poporul nostru. Ei ştiu prea bine că paralizarea vieţii economice e rezultatul sabotajului lor şi înţeleg prea bine că această paralizare va aduce atâtea lipsuri şi suferinţe întregei populaţiuni, care nu-i vinovată cu nimic. Totuşi ei continuă a asculta de uneltirile nefaste ale agitatorilor de profesie.

Credem că sabotajul care tinde a paraliza viaţa economică a poporului nostru ca şi cea politică a statului nostru, nu poate fi privit de cât ca o acţiune criminală. Lucrătorii adevăraţi cu sufletul iubitor de dreptate şi doritor de mai bine nu vor păşi, sperăm pe urma celorlalţi tovarăşi ai lor ci prin muncă vor dovedi că au înţeles nevoile de refacere şi consolidare ale ţării.

său imediat. El, Vladislav, nici nu figurează măcar în pomelnic, precum ne-am aşteptat, între tatăl său Alexandru şi fratele său Radul. Dimpotrivă, figurează în pomelnicul cel vechiu al Tismenii, al cărei fondator — atât după documente cât şi după tradiţia monastică locală, înregistrată de Ştefan Ieromonahul în „Viaţa sfântului Nicodim" — este. Foarte probabil deci că Vladislav a fost înmormântat, ca ctitor, aci, la Tismeana,

Şi e natural. Căci dacă Alexandru Binsarab, care şi-a avut reşedniţa, desigur, încă tot la Argeş şi care, afară de aceasta, a avut legături religioase atât de însemnate cu fondaţia bisericească a tatălui său de acolo, destinând-o de catedrală a Mitropoliei Ungro-Vlahiei, înfiinţată sub dânsul (1359), cuvânt pentru care figurează în pomelnic, şi totuşi a fost înmormântat la Câmpulung, în biserica de mir pe care fiul şi al doilea urmaş al său, Radul, a prefăcut-o în mănăstire, — cu atât mai lesne, Vladivlav, care, cum am văzut, n'a avut legături mai deosebite cu Argeşul, a putut fi înmormântat la biserica ctitoriei sale dela mânăstirea Tismeana.

*

Ce priveşte pe Radul-Vodă Basarab, confundat cu Negru-Vodă al tradiţiei, el e înmormântat, negreşit, în biserica dela Argeş, cum atestă vechia Cronică a ţerii şi cum spun, unanim, tradiţiile relative la dânsul. Şi anume — în mormântul descoperit lângă stâlpul pe care se vede zugrăvit chipul său în armură medievală. Că portul acesta a fost special al lui Radul, reese din constatarea că în seriile de monezi ale Domnilor Ţerii Româneştii din sec. XIV, singurele ce au pe ele efigia Voivodului în armură, sunt acele ale sale. Neapărat deci că şi portretul de care vorbim e — cum cel dintâiu a arătat-o dl prof. Onciul — al său. Iar că mormântul descoperit în apropierea stâlpului cu chipul lui Radul e al unui Domn ce purta vestminte cavalereşti, o dovedesc resturile rămase din aceste vestminte. Dar cine altul poate fi acest Domn, după cele mai sus constatate, de cât Radul-Vodă însuşi?

Cluj, 20 Septembrie 1920.

Alex. Lăpădatu.

INFORMAȚII

Atragem atențiunea cititorilor noștri asupra importantului articol consacrat „Afacerei Reșița" publicat în numărul de azi. Acest articol va fi urmat de alte două în aceeași chestie.

*

Dl Take Ionescu, ministrul afacerilor străine, va sosi la Roma la 28 Septembrie spre a conferi cu Giolitti și Sforza.

*

Începând de Sâmbătă 18 Decembrie s'a oprit ori ce încărcare de mărfuri în vagoane, fie complecte sau colective, până la data de 25 Septembrie crt.

Cu nici un preț nu se vor admite la încărcare mărfuri fie chiar cu ordine speciale dat cu precădere.

*

După tratative care au urmat câteva săptămâni guvernul a încheiat definitiv acum câteva zile două contracte pentru repararea a o mie locomotive, din parcul locomotivelor defecte ale C. F. R.

Primul contract încheiat este acel cu fabrica „SKODA" dela Pilsen din Cehoslovacia — pentru repararea a 500 locomotive în timp de 3 ani, iar al doilea contract a fost încheiat cu fabrica Wenahlowsky din Austria pentru repararea unui alt parc de 500 mașini, în decurs de 5 ani de zile.

In afară de aceste reparațiuni fabrica „Skoda" a furniza administrației căilor noastre ferate, — pe baza unui alt contract încheiat de guvern, — un număr de 80 locomotive noi, destinate să fie utilizate pentra trenuri de persoane și accelerate.

*

Eri toată ziua au continuat la primărie lucrările comisiei de înquartiruire, în comun cu comisia de evacuare la care a luat parte și reprezentanții Comenduirii pieții.

S'a discutat chestia noii revizuiri a biletelor de quartiruire liberate de Comenduirea pieții Cluj.

*

Dl Ministru Argentoianu a părăsit alaltăieri seara Clujul, plecând cu tren special la București.

*

Dl Rakowski președintele Adunării Naționale ungare, referindu-se la știrea dată de „Neue Freie-Presse" cum că el ar fi pregătit vizita a 13 membri ungari la Belgrad și că ar fi primit un răspuns evasiv, a dat o desmințire categorică acestei afirmațiuni. El a adăogat că n'a făcut nici un demers la legația Jugoslaviei la Budapesta pentru o vizită a deputaților unguri la Belgrad.

„Ori care ar fi nenorocirea Ungariei, ea nu va bate nici odată la porțile statelor străine", a afirmat președintele.

*

La 13 Septembrie a avut loc la cimitirul din Dieuze (Franța) remiterea de către prințul Ghica, ministrul României la Paris, primarului acestui oraș a monumentului ridicat în memoria celor 4000 soldați români morți în captivitate germană, victime ale răului tratament inamic (lipsa de hrană) și înmormântați pe teritoriul comunei Dieuze.

Monumentul e opera unui sculptor român care a fost și el soldat și a rămas mutilat servindu și patria.

*

Astăzi e a 40-a zi, fără hrană, a primarului din Cork.

Cu privire la Unificarea bisericei, I. P. S. S. Mitropolitul Balan al Ardealului a declarat următoarele unui redactor al *„Daciei"* :

„E vorba numai de a găsi formula pentru unificarea administrației bisericei, fiindcă în privința dogmelor și a canoanelor a existat totdeauna o unitate bisericească.

„Ori, ce este administrația bisericească? Ea nu este decât un mijloc care are să facă bisericei posibilă realizarea scopurilor spirituale, într'o cât mai largă măsură.

„Organizarea bisericei trebue astfel alcătuită prin unificare ca în toate părțile bisericei să se introducă acelaș spirit, aceleași concepții, după care funcționând, biserica să contribue la întărirea unificărei sufletești la menținerea căreia a lucrat și până acum.

„Organizarea aceasta trebue să lase bisericei răspunderea, ceea ce trebue să fie în virtutea originei și a țintelor superioare ce are și le reprezintă în lume, printre oameni.

„Statul român poate să aibă deplină încredere în patriotismul bisericei ortodoxe române, care, la râudul ei, va ști să crească cetățenii în respect către autoritate și lege și în iubire către așezămintele lui".

*

Cercurile electorale Zalău (Sălaj), Ilia (Hunedioara), Eneul Mare (Mureș Turda) și Odorhei sunt convocate la 17, 18 și 19 Octombrie spre a proceda la alegerea candidaților la scaunele de deputat rămase vacante în urma invalidărei dlui A. C. Breban, numirei dlor dr I. Broșu și J. Fay ca secretari de legație și a dlui Al. Simon ca consilier general.

*

„Direcțiunea generală C. F. R. a trimis tuturor inspecțiunilor și stațiunilor din țară o circulară cu dispozițiunile acordului intervenit între România și Cehoslovacia, pentru traficul de mărfuri dintre ambele țări.

După acest acord, pentru transportul mărfurilor destinate Cehoslovaciei dela Câmpina, Ploești și până la Giurgiu spre Transilvania pe Dunăre precum și pentru transporturile dela Ploești—Câmpina—Brașov, căile ferate cehoslovace vor pune la dispoziție 5 locomotive proprii, cu personalul și cărbunii necesari.

Pe restul liniei Brașov—Oradea-Mare aceste transporturi se vor face cu mașinile C. F. R.

*

Credem a ști că un ordin al Corpului VI. Armată hotărește ca ofițerii neînsurați, grade inferioare să locuiască numai câte doi într o cameră.

*

Dl general Văleanu, ministrul Comunicațiilor, care a cercetat până acum Cluj, Turda, Deva, Petroșani, Resiță și Timișoara, se află în prezent la Arad de unde va pleca la București.

*

Dl Stefan Chicoș director general al Industriei și Comerț lui, a plecat în Ceho Slovacia, însărcinat cu o misiune specială.

*

Prin depunerea documentelor de ratificare, de către Germania și România la Paris tratatul de pace între aceste două țari, intră în vigoare dela 14 Septembrie.

Savantul profesor dr Racoviță s'a reîntors la Cluj, venind dela Paris, unde plecase acum câtva timp pentru aducerea de acolo a laboratorului și muzeului d-sale particular.

*

Dl Millerand, în întrevederea pe care a avut-o la Aix-les-Bains cu dl Take Ionescu, a acceptat propunerea acestuia ca în ce privește sediul viitor al Comisiunei internaționale a Dunării să se procedeze prin rotație.

*

In legătură cu Congresul Bisericesc, s'a ținut la București o ședință a delegaților bisericei din Ardeal împreună cu reprezentanții guvernului pentru o înțelegere asupra organizării școlilor confesionale.

*

Rectorul universității din Cernăuți și decanul facultății de teologie au remis I. P. S. S. Mitropolitului Primat diploma de doctor în teologie „honoris causa."

*

Circulă svonul în Viena că guvernul lui Horty începe a șovăi. Țăranii sunt nemulțumiți. Se prepară un contra guvern sub conducerea fostului consiliu național.

Politica Austriei

Ce spune Cancelarul Renner

In interviewul pe care l'a acordat ziarului unguresc *„Az Est"*, cancelarul Renner a declarat între altele:

— Știu, a început ministrul Renner, că Ungaria nutrește speranța unei restabiliri monarhice.

La noi în Austria acest lucru e peste putință. Ea nu tintește decât să-și creieze o viață proprie în interiorul frontierelor fixate prin tratat.

Dar — a adăugat Renner — dacă Austria trebue să suporte sarcinele condițiunelor de pace, just este ca să profite de a avantagiile ce au fost acordate Ungariei.

Austria nu are nici un motiv să întrețină relațiuni deosebite cu diferiții ei vecini, dar cu Cehoslovacia și Jugoslavia pacea e încheiată; cu Ungaria, chestiunea Ungariei occidentale rămâne în suspensie. Când tratatul dela Trianon va fi executat, nici un obstacol nu ne va opri de a întreține bune relații între cele două state.

In prevederea acestui viitor Austria se va sforța să nu intre în „Mica înțelegere"; ea n'a încheiat cu acele state nici un tratat politic sau militar.

La Viena s'a produs oare care indispoziție din cauza unor anumite cercuri Ungare, cari sperau ca Austria se va de partea Ungariei și va lua o parte activa într'un oarecare plan maghiar, sub pretext ca drumul dela Belgrad la Praga trece prin Viena.

Ori Austria nu vrea să fie târîta în nici un conflict nici contra nici pentru Ungaria.

Dl Renner a recunoscut Ungariei dreptul de a-și alege un rege afară însă de cel pe care încearcă să-l impună și Austriei, care este republică prin voința poporului.

Reintoarcerea la vechea stare de lucruri ar aduce un război civil.

Svonul despre intrarea Austriei în „Mica înțelegere" este falș, de oarece Austria caută să-și vindece rănile, iar nu să se mai înarmeze pentru alte războae.

Dela Românii din America

Un apel către tineretul român

Ziarul *America* din Cleveland publică un apel către tineretul român din America prin care îl îndemnă să învețe meserii cu adevărat profitabile ca mecanica, electricitatea, tâmplăria, zidăria, desemnul, arhitectura, etc. meserii cari în America se pot învăța fără multă cheltuială și cari dau câștigurile cele mai frumoase. Ziarul susnumit motivează astfel îndemnul său:

„In țara aceasta sunt o mulțime de tineri cari nu merg acasă.

Învățați cu viața și cu felul de muncă din țara aceasta le vine greu se meargă acasă să pună din nou mîna pe sapă și pe coarnele plugului.

O parte din ei, ca să spunem adevărul, se tem și de serviciul militar. Îi auzi zicând: „Ce să caut acasă? Să mă înhațe și să-mi pună vițica în spinare?"

Aici n'au învățat o meserie pe care ar putea-o urma acasă. Divizarea muncei în fabricile mari crează specialități. Un ac până iese afară din fabrică trece prin 23 de mâini și cam totatâtea mașini. O încălțăminte prin treizeci și opt.

In lipsa unei industrii similare și pe aceași cale alcătuită în țară, specialistul de aici, care câștigă astăzi dela 8 la 20 dolari pe zi și în timpuri normale dela 4 la 8 pe zi acasă n'ar câștiga nici a treia parte, fiindcă ar fi silit să lucreze muncă brută sau să învețe o meserie.

Pe lângă aceștia mai sunt o categorie de Români cari n'au de gând să meargă acasă. — Cei căsătoriți, cu copii mai mari.

O mare parte din acești copii vorbesc foarte slab și încâlciat limba română. Educația lor elementară au făcut-o în școalele americane. Românește nu pot ceti și cu atât mai puțin să scrie. Mergând acasă ar trebui să înceapă instrucția elementară aproape la începutul ei, pe când aici mulți din ei au început să producă, și o parte din ei în măsură că se pot susține. și părinții se gândesc la viitorul lor. Se întreabă: „Ce vor face acasă? — Pământ puțin, fabrici puține. Ce vor lucra? Trăim aici cum putem."

Către cei dintâi și către cei din urmă ne adresăm.

O donație

Cetim tot în ziarul „America": Liga Națională Română din America a donat 83,500 Lei pentru Monumentul Eroinei de la Jiu, Sub.-Locot. Ecaterina Teodoroiu, în sătal ei natal, comuna Vădeni, care se va ridica din donația Românilor din America.

Prin darul generos al Ligei Naționale Române din America se realizează pe jumătate dorința noastră ca monumentul Eroinei dela Jiu în satul ei natal să fie ridicat din partea Românilor din America. Rămâne ca restul să fie colectat pe calea care s'a arătat în apelul nostru.

Noul ataşat comercial român

Ziarele române din America anunță sosirea la Washington a dlui dr Nica Petrescu, fost avocat al ministrului de finanțe din București, publicist și conferențiar, numit „atașat Comercial român pentru America.

Dl Petrescu și-a stabilit oficiul la Legația română din Wassington și a început a da membrilor coloniei române toate informațiile privitoare la interesele economice ale României și la orice chestiuni comerciale, financiare sau juridice interesând pe Românii din America.

Necrologuri

Dl Stere Dan, un cunoscut membru al societăților române „Albina" și „Uniunea" din St. Unite, a încetat din viața la Mount Clemens (Michigan) unde se dusese să-și caute sănătatea.

Deasemenea a murit asasinat decătre o bandă de negrii în marginea orașului Indianopolis, Adam Napariu, născut în anul 1893 în comuna Corlea (Jud. Făgăraș), fost casier al societății „Steaua Română" din Indianopolis.

Excursiunea Studenților congresiști

Studenții universitari plecând din Cluj după sfârșitul lucrărilor congresului au hotărât să viziteze o parte din orașele însemnate din Ardeal.

Astfel ei au trecut și pe la Turda, oraș de care se leagă atâtea amintiri din sbuciumatul nostru trecut de luptă.

La sosirea studenților în gara orașului au fost primiți cu multă însuflețire de societatea românească. Dl Felecan, prefectul județului a rostit o cuvântare de bun sosit mulțumind studenților în numele populațiunei pentru vizita studenților. Din partea studențimei răspunde dl Lăbușcă.

Apoi însoțiți de autorități și lume multă studenții au pornit pentru a merge la mormântul voevodului Mihai. Acolo s'a oficiat o slujbă religioasă de către protopopii Rațiu și Murășan, cari au rostit frumoase cuvântări arătând cum s'a ridicat o cruce pe locul unde după tradiția bătrânilor a avut loc uciderea mișelească a marelui domn.

Vorbește și dl Valer Moldovan, advocat din Turda care stăruește asupra însemnătății istorice a orașului unde Horia și Crișan, iar mai târziu Avram Iancu au luptat pentru desrobirea Românilor din Ardeal. Propune ca studențimea să ia inițiativa ridicărei unei cruci care să fie la înălțimea faptelor de glorie ale celui dintâi domn român care a făurit pentru o clipă unirea tuturor Românilor.

Iau cuvântul apoi studenții Victor Popescu și Zelea Codreanu care arată însemnătatea acestei zile, când reprezentanții tinerimei universitare din întreaga Românie îngenuchiază cu respect și adâncă recunoștință la mormântul marelui Voevod.

După aceasta în mijlocul însuflețirei generale studenții sunt conduși la gară de unde pleacă spre a vizita Alba-Iulia.

*

Seara studenții ajung la Alba-Iulia unde li se face o primire tot așa de frumoasă și de entusiastă ca și la Turda.

Protopopul Teculescu într'o cuvântare caldă urează bun venit studenților și făcând un scurt istoric arată însemnătatea națională a orașului.

Din partea studențimei răspunde dl Lăbușcă care evocă amintiri istorice din trecutul plin de fapte al Alba-Iuliei, vechea cetate a Belgradului.

Deși s'a înoptat studenții merg cântând în oraș și vizitează cetatea orașului, în cari au fost întemnițați cei trei eroi naționali Horia, Cloșca și Crișan.

La ora 1 noaptea studenții au plecat cu trenul spre Arad.

Situaţia internaţională

Lituania o clipă prinsă în laţul bolşevic şi-a revenit şi a acceptat arbitrajul Societăţi Naţiunilor.

In şedinţa de Luni a consiliului acestei Societăţi s'a rezolvat conflictul polono-lituan, aplicându-se hotărîrea Consiliului suprem dela 8 Decembrie 1919.

Prin urmare punctul de vedere polon care de altfel, nu era decât acel al aliaţilor. a învins şi tradiţionalele relaţ i amicale între ambele ţări reluate. Această rezolvire pe cale paşnică a conflictului polono-lituanian de sigur nu poate să fie pe placul potentaţilor roşii dela Moscova, cu atât mai mult cu cât victoriile polon ze continuă.

Altfel în ultimele zile au trecut Strypa ocupând numeroase localităţi şi capturând prizonieri şi material de războiu. Conflictul polono-lituan rezolvit favorabil Poloniei, victoriile poloneze care se succedează vor micşora considerabil, pretenţiile imperialiştilor roşii.

Cu această speranţă aşteptăm desfăşurarea eve imentelor.

Conflictele muncitoreşti din Italia

— Lămuririle d-lui Labriola —
— Triumful ordinei —

Dl Labriola, ministrul italian al Muncii, interviewat decătre corespondentul la Roma al ziarului *Le Matin* asupra conflictului metalurgiştilor şi grevelor italiane, a declarat între altele următoarele:

„După părerea mea spre a teşi din, starea actuală, trebuie ca industriaşii să acorde personalului lor îmbunătăţirile compatibile cu situaţia industriilor lor. Ancheta generală asupra metalurgiei, pe care o preconizez eu, va face apoi să reiasă limpede situaţia particulară a fiecărei întreprinderi.

„Nu se poate spune că guvernul nu va studia compensaţiuni, de pildă în materie vamală, în favoarea industriilor puţin prospere. Aici se pune toată chestiunea transformării industriei de război.

„Vă pot afirma că marile organizaţii muncitoreşti nu caută deloc să transforme mişcarea culturală într'o experienţă comunistă. Muncitorii au cugetat acum. Pildele Ungariei şi Rusiei nu i-au convins că posesiunea a patru ziduri şi a câtorva instrumente e de ajuns spre a înlocui organizaţia actuală, fondată pe capital şi muncă.

„Viitorul va vedea desigur înfiorirea unei noi stări de lucruri în sensul cooperativelor socialiste de producţiune. Spre a ajunge acolo trebue făcută educaţia masselor. Vom lucra pentru această.

„Deci, spre a ne rezuma, am rămas optimist. Guvernul nu va şovăi dela datoria sa. A reprezintă Italia repezindu-se la bolşevism ar fi a făptui o greşală grosolană.

„Aşa cum poporul nostru a ştiut să iasă învingător din războiu, va şti să triumfe în pace".

*

De altă parte, adunarea delegaţilor confederaţiei generale a Muncii şi a reprezentaţilor comitetului director al partidului Socialist, convocată la Milan, după vii discuţii a votat o ordine de zi moderată care stabileşte:

Scopul luptei este recunoaşterea din partea patronilor a controlului sindical al fabricelor, cel dintâi pas spre gestiunea colectivă şi socializare, spre a rezolva problema producţiei.

Controlul sindical va da clasei muncitoare posibilitatea de a se pregăti din punct de vedere tehnic, cu ajutorul şi concursul forţelor tehnice şi intelectuale şi a înlocui autoritatea patronală.

La sfârşit ordinea de zi invită pe muncitori la disciplina cea mai strictă şi recunoaşte că muncitorii trebue să primească mai întâi pregătirea tehnică şi intelectuală necesară pentru punerea în practică a colectivismului şi pentru rezolvarea problemei producţiunei.

In chestiunea Dunărei

Din *Viitorul*:

Dar dacă ne întâlnim cu „Le Temps" în aceleaş păreri de principiu, sunt alte chestiuni de amănunte, pe cari nu le putem împărtăşi. Ele sunt, între altele, trei mai de căpetenie. Propunerea întocmirei a două comisiuni internaţionale, care să-şi împartă supravegherea regimului viitor al Dunărei dela Ulm la Brăila pentru o comisiune, rezervând celei de a doua comisiuni controlul dela Brăila la Sulina. E desigur o greşală de concepţie, de oarece regimul fiind acelaşi pe tot parcursul Dunărei, cu aceleaşi interese pentru toţi riveranii, alcătuirea cu dreptate a celor două comisiuni ar urma să nu difere. In cazul acesta e logic să se întrebe oricine la ce corespunde nevoia a două comisiuni internaţionale cu aceiaşi alcătuire? Este iarăşi, fără îndoială, o ideie greşită soluţiunea unei sub-comisiuni speciale, depinzând de comisiunea internaţională, pentru regimul Porţilor de fer; e greşită această ideie, fiindcă principiul internaţionalizărei Dunărei reclamă, desigur, un regim unic pentru întreg fluviul.

In sfârşit, a treia chestiune, este aceea a sediului Comisiunei internaţionale a Dunărei, pe care „Le Temps" nu-l vede bine ales decât la Budapesta. Inţelegem desigur consideraţiunile de ordin interesat, cari inspiră această pledoarie, şi care face pe d-l Gauvain să constate în „Journal des Debats" că Ungaria pare a fi devenit copilul răsfăţat al diplomaţ ei engleze şi franceze" ... Totuşi la alegerea sediului viitoarei Con e inţe internaţionale a Dunărei, în afară de consideraţiunile morale cari ar trebui să împiedice desemnarea Budapestei, alte două mai sunt consideraţiunile cari în mod drept şi logic trebue să prepondereze în alegerea ce se va face: centrul geograf c al Dunărei, care ar fi Belgradul, sau centrul principal al afacerilor, care desigur că nu poate fi decât Galaţ.

Cu dreptate, Aliaţii nu ar putea, fără îndoială să nesocotească aceste două consideraţiuni. Dar dacă preferinţele accentuate de câtva timp pentru Ungaria vor prima şi de data aceasta, slujind anume interese maghiare, împotriva statelor riverane aliate, se va verifica încă odată credinţa în opinia publică românească că, interese de un ordin mai scăzut al unora dintre cei mari, pot îndrepăţi hotărârile cele mai ciudate şi adesea explicabile numai pentru cei iniţiaţi Să n dăjduim, însă, că cel puţin în reglementarea viitorului regim l Dunărei, nu vom mai avea p ilejul să ne reamintim p ocedeurile Consiliului Suprem.

Cetiţi „Infrăţirea"

TELEGRAME

Răspunsul lui Lloyd George la telegrama dlor Millerand şi Giolitti

Llyon, 19 Septembrie

„Toate mulţumirile mele pentru cordialul mesaj pe care dv şi dl Giolitti mi l-aţi trimes dela Aix-les-bains. Vă trimit aceleaşi sentimente frumoase şi împărtăşesc felul dv de a vedea în ceace priveşte necesitatea primordială a înţelegerei cea mai strânsă care trebuie să existe între Franţa, Anglia şi Italia în vederea reglementărei problemelor europene şi a restaurărei păcii şi a relaţiunilor normale între popoare." Semnat Lloyd George.

Succesele armatei generalului Wrangel

Paris 19 Sept'

In regiunea de nord-est a frontului luptele continuă cu succes pentru noi. Trupele noastre au înfrânt pe cel de al treilea detaşament al roşilor la Oriechow. Am ocupat Gnaypol, Oriechow şi linia râului Gaucekra. Urmărirea spre nord a roşiilor continuă.

Pe frontul Niprului recunoaşteri.

Instaurarea legii agrare a generalului Wrangel se urmează cu repeziciune. In Zemstvele provinciale iau măsuri în scopul de a propaga instrucţia tehnică necesară, deschizând şcoli şi ajutând pe cele cari există.

In zilele de 14 şi 15 Septembrie într'o ofensiva viguroasă sfărâmând rezistenţa bolşevicilor, trupele generalului au ocupat mai multe sate, au capturat tunuri, mitraliere şi prizonieri în număr mare.

Conferinţa dela Riga.

Paris 20 Septembrie

După o informaţie a ziarului „Le Temps" şefii celor două delegaţii rusă şi polon ză, dnii Joffe şi Dabski s'au întâlnit şi au fixat prima şedinţă la 22 Septembrie.

Declaraţia ministrului de externe jugo-slav.

Lyon 20 Septembrie.

Dl Trumbici, ministru de externe al Jugo-Slaviei vorbind despre tratatul dela Versailles în Skupcină s'a ridicat împotriva unor critice aduse clauz i pr n care se interzice Austriei de a se uni cu Germania. Fără această clauză, Germania marele vinovat, s'ar întinde mai mult spre Dunăre şi spre Adriatica. Critica după care principiul naţionalităţilor nu este recunoscut prin această clauză, nu este întemeiată, deoarece aceasta este o măsură de precauţiune împotriva acelora cari şi în tratat au mărturisit că sunt vinovaţi.

Letonia mijloceşte înţelegerea polono-lituană

Horsea, 20 Septembrie

Lituanienii au atacat şi au reluat localitatea Segny. Guvernul leton a oferit oficial mediaţiunea sa, propunând ca negocierile să fie transferate la Riga.

Prinţul Sapieha, ministrul de externe polon a transmis guvernului leton mulţumirile sale pentru bunăvoinţă, declarând ce întrucât Kalveria a şi fost fixată ca loc de întâlnire ar fi inoportun de a schimba sediul negocierilor.

Cicerin refuză admiterea delegaţilor ucraineni la Conferinţa de pace

Horsea, 20 Septembrie

Cicerin, comisar la externe, a refuzat de a primi propunerile guvernului polon după cari delegaţii ucraineni reprezetând guvernul hatmanului Petliura vor trebui să fie admişi la Conferinţa dela Riga.

Conflictul dintre mineri şi guvernul englez.

Horsea 20 Septembrie.

Situaţia în chestiunea cărbunilor rămâne staţionară şi fără garanţii pentru îmbunătăţirea producţiei. Predomină totuşi speranţele că membrii comitetului executiv miner care se vor consulta astăzi, se vor întoarce la conferinţa de mâne cu ministrul de comerţ cu sentimente mai rezonabile. Ziarele recunosc că delegaţia a marcat importante demersuri faţă de un aranjament cu privire la cererea minierilor de a nu ţine seama de parlament şi că exprimă credinţa că mulţimea minerilor din ţară este opusă ideii de a lupta cu naţiunea întreagă. In vederea repetatelor propuneri ale guvernului, leaderii cari au declinat în mod hotărît oferta de a permite ca chestiunea să fie judecată de un tribunal imparţial, însistă pentru investigaţia cauzelor şi remediilor contra descreşterii producţiunei.

Ziarul „Wekly Dispatch" spune că guvernul va propune de a se deferi cererea plăţilor unui tribunal destinat să cerceteze şi să raporteze asupra acestei chestiuni cât de curând posibil.

Sosirea delegaţiei polone la Riga

Horsea, 20 Septembrie

Delegaţia polonă la Conferinţa de pace a sosit Sâmbătă la Riga. Se crede că negocierile cu delegaţii roşii vor începe Marţi.

Noi succese ale armatelor polone

Lyon, 20 Sept.

Trupele poloneze sfărâmând rezistenţa bolşevicilor i-au respins dincolo de Stripa şi înaintează pe Siretul superior. Ele au ocupat Ziaczow pe malul râului Stockhod şi-şi continuă urmărirea. In sectorul de sud bolşevicii continuă să atace cu furie aducând noi divizii pe front. Localităţile ocupate temporar de trupele roşii au fost reluate prin contra-atacurile polone în cursul cărora bolşevicii au suferit pierderi foarte grele.

Eşecul bolşevismului în Franţa

Paris, 20 Sept.

Ministrul de interne al Franţei a ţinut un discurs, în care a spus că bolşevismul a eşuat în Franţa. — Asistând la sărbările din Vichy cu prilejul ridicării monumentului în onoarea aviatorului francez Gilbert, dsa a expus într-o cuvântare motivele pentru cari a dat greş introducerea bolşevismului în Franţa. Franţa este ţara revoluţiei depe urmă căreia s-a instituit un regim republican democratic. Sforţările sale fiind prosperarea şi realizarea situaţiei politici intelectuale şi economici. — Sforţările n-au avut ţinta de a realiza egalitatea prin mizerie generală, ci a o face posibilă pe calea intelectualităţii.

Dificultăţi la negocierile polono—lituane

Horsea, 20 Septembrie

Lituania cere localitatea Segni. Aceasta cerere a produs dificultăţi la începerea tratativelor polono-lituane din Kalvaria. Lituania spune că oraşul Segni este lituan în ce priveşte populaţia şi că Lituania trebue să-l ţină mai departe fiind centru eclesiastic al ţării. Lituanii p r că bănuesc pe Polonii de intenţiunile de a le impune lor dominaţia eclesiastică a Varşoviei. Pe altă parte Polonezii îşi întemează atitudinea pe linia Curzon şi insistă asupra retragerei Lituanilor în dosul liniei Curzon, înainte de a începe negocierile. Dat fiind că Liga Naţiunilor ţine în mână întreagă chestiunea rectificarii frontierilor, se speră că un aranjament satisfăcător va fi realizat.

Ultime informaţii

Agenţia Havas anunţă sosirea la P aga a primului ministru bulgar Stambulinski.

*

Dl Baltescu, suprefectul judeţului Caraş-Severin a fost numit prefect al judeţului Satmar.

*

La congresul directoarelor şcolilor profesionale deschis la Bucureşti sub preşedenţia dl P. Haneş secretar genera al ministerului instrucţiei pub'ice, s'au urmat discuţii asupra programelor şi reorganizărei şcoalelor.

*

Ministerul de industrie studiază etatizarea şcolilor profesionale din Ardeal.

*

M. S. Regele Ferdinand a sosit Marţi după amiază la Braşov cu automobilul.

Automobilul a fost condus chiar de către Suveran care era întovărăşit numai decătre şofeur.

Ministerul de Culte a autorizat comunitatea israelită din Ardeal să d schidă licee cu limba maghiară focultativă.

*

In curând va începe circulaţia unui tren Budapesta —Oradea-Mare, având legătura cu Bucure tii, chestiunea aceasta face obiectul tratativelor comisiei române la Budapesta.

*

Azi are loc la Bucureşti înmormântarea lui Ioan Sion, fruntaşul socialist evo uţionist.

Vor lua parte toţi muncitorii Capitalei.

*

Dl N Iorga arată în *„Neamul Românesc"* că statua din Cluj a lui Mateiu Corvinul trebue să fie lăsată pe loc, deoare-ce Matei avea mamă română şi după lupta dela Baia a fost aliatul lui S efan cel Mare.

Renumita spălătorie chimică „UNIO"

Fabrica în Str. Calea Regele Ferdinand No. 103,
Prăvăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4. şi Strada Iuliu Maniu No. 8.

Banca Românească

SOCIETATE ANONIMA

Capital deplin vărsat lei 100 milione
Fond de rezervă 41.366.406 lei

PROSPECT

EMISIUNEA A CINCEA 120.000 ACȚIUNI LA PURTATOR.

Adunarea generală extraordinară a acționarilor noștrii din 21 Decembrie 1919 a aprobat propunerea Consiliului de Administrație pentru **sporirea capitalului social dela 60 milioane la 160 milinane lei** prin mai multe emisiuni.

O prima emisiune a acestui spor de 100 milioane lei s'a făcut dela 22 Decembrie 1919 până la 15 Ianuarie a. c. pentru 40 milioane lei.

O nouă emisiune de lei 60 milioare reprezentată prin 120.000 acțiuni la purtătar a lei 500 valoare nominală se face acum pe cursul de lei 800 fiecare acțiune din care lei 500 capital și lei 300 fond de rezervă.

Acțiunile din această emisiune vor avea dreptul la dividend pentru partea de capital ce se varsă acum pentru timpul dela 1 Octombrie a. c.

In baza hotărârei acestei Adunări Generale se oferă spre subscriere vechilor acționari:

100.000 acțiuni în proporțiune de una acțiune nouă pentru două acțiuni din emisiunile precedente.

Prezentarea acțiunilor și certificatelor provizorii din emisiunile precedente pentru exercitarea dreptului de opțiune se va face cu începere dela 20 și până la 30 Septembrie a. c. între orele 9 și 11 jum. Dumineca și Sărbătorile.

In București la sediul Central.
In provincie la:

SUCURSALELE BANCEI din Galați, Tulcea, Constanța, Chișinău, Cerneuți, Bălți și Temișoara.

La BANCA „DUNAREA ROMANEASCA" din Brăila;
LA BANCA IAȘILOR din Iași;
LA BANCA „CREDITUL PRAHOVEI" din Ploești;
LA BANCA „BACAULUI" din Bacău.

Primul vărsământ va fe de 50 la sută din cursul de emisiune adică lei 400 de fiecare acțiune (lei 250 capital, lei 150 toud de rezervă) plus lei 10 pentru cheltueli; plata se va efectua odată cu subscrierea în intervalul de timp arătat mai sus, restul de 400 lei de acțiune se va vărsa în cursul lunei Decembrie a. c.

Neexercitarea în termen a dreptului de subscriere, în baza posesiunei de acțiuni vechi, precum și neefectuarea primului vărsământ în acelaș termen, atrag perderea acestui drept.

Acționarii ale căror titluri au fost evacuate în Rusia împreună cu tezaurele diferitelor Bănci, vor trebui să prezinte pentru exercitarea dreptului de opțiune, scrisoare din partea acelei Bănci în care să se arate:

a) numerile de ordine ale acțiunilor sau certificatele provizorii depuse la acea Bancă și evacuate.

b) că aceste titluri figurează în registrele acelei Bănci numele prezentatorului.

Consiliul de Administrație.

Indig Mór Piața Unirii No. 19.

Confecționează costume de dame după ultima modă englezești și frantuzești, cu prețuri convenabile și în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitura după ultimă modă și □ □ Depozit de ștofe. □ □

LA MAGAZINUL DE MODE
Văduva Nagy József, Str. Bolyai No. 4.

Au sosit Pălări de dame de postav și velour după ultimă modă cu prețuri convenabile.

Numiri în învățământul normal

Ministerul instrucțiunei Secretariatul general din Cluj a făcut următoarele numiri pentru școlile normale de dincoace de munți.

A. Școli normale de fete.

1. Cluj.

Victoria Diaconescu fiz. chim.
Constanța Spânceana șt. nat.
Ana Popa muzică.
Ersilia Brașovean dezemn-caligr.
Elena Rotta și Ana Jipa inv. la șc. de aplicație.

2. Lugoj.

Victoria Andrei fiz. chim.
Viftavara Jidav mat. fiz.
Eugenia Șerbănescu pedagogie.
Elena Pop l. rom.
George Vornicu ist. geogr.
Victoria Petrișor dexterități.
Ofelia Lungu gimn. l. man.
Paulina Petrovici muzică.
Maria Brebenar înv. la șc. de aplicație.

3. Sft. Gheorghe.

Sabina Petrescu pedagogie.
Maria Manoilescu l. rom.
Aurelia Muntean șt. nat.
Eugenia Georgescu mat. fiz.
Cleopatra Lupu ist. geogr.
Victoria Ciorogar inv. la sc. de aplicație.

4. Arad.

Consuela Georgescu dir. șt. nat.
Maria Joanovici ist. geogr.
Ionescu Speranța l. rom.
Florica Suciu șt. nat.
Alexandrina Piperescu l. franc.
Elena Ștefanescu muzica.
Maria Marta desemn.
Georgina Roșca gosp. l. man.
G. Comicescu pedagogie.
Hortenzia Popovici inv. la șc aplicație
D-na Paveleanu prof. auxiliara de gimnastică.

5. Oradea-mare.

A. Teodorescu dir. l. rom.
Eugenia Buciumean matematica.
Elena Spirescu fiz. chem. detasata la „Elena Doamna" București.
Elena Bulbuc ist. geogr.
Ecaterina Mihailescu l. rom. franc.
Maria Hociung st. nat. chim.
Florica Marinescu pedagogie.
Lucreția Mihailescu desem. caligr.
Stefania Sudețean muz, detașată dela lic. „Regina Maria" din Cluj.
Valeria Tulbure l. man. gosp.
Anca Teodorescu înv. la șc. de aplicație.

B. Scoli normale de băeți.

1. Cluj.

Ana Bucur l. rom.
Valeria Gogan desemn.
Constantin Enciea și J. Goga înv. la șc. de aplicație.

2. Deva.

Elena Sporea l. rom.
Victoria Ștefănescu l. franc.
Ioan Modreanu pedagogic l. rom.
Ioan Mihu ped. l. man. econ.
Victor Solomon st. nat. chim.
Ioan Radu nat. fiz,
Drăgan Mariș desemn caligr.
Nicolae Haneș muzica.
G. Ghinea gimnastica.
Nicolae Muntean, econ.
A. Draghinescu ist. geogr.
C. Popescu înv. la șc. de aplicație.

3. Zalau.

Grațian Capătă pedagogie.
Pompei Țolca șt. nat. geogr.
G. Mateișan l. rom. caligr.
G. Dunca muzica
Mihail Pleșu ist. geogr.
Olga Sculi mat. fiz.
Angela Stroiescu l. franc. rom
Isaia Cimpoca desemn.
Iuliu Epure gimn. l. man.
Joan Luca econ.

4. Sighet.

Dimitrie Simon dir. l. rom.
Bucur Capătă ist. geogr.
I. Bilțiu Dăncuș l. franc. rom.
Victor Matei șt. nat geogr.
D. Braharu ist. rom.
I. Petrescu pedagogie.
Vasilie Nițeanu mat. fiz.
Va ilie Peta muzica.
Mih. Antonescu desemn. caligr.
Aurel Micu.

5. Timișoara.

Traian Simu ist. geogr.
Dionisie Linția șt. nat.
Simion Lașiță pedagogie.
D. Chevereșan 1 franc. germ.
O. Teodoru Oltea 1 franc.
Octavian Pop șt. nat. chim.
Ioachim Perianu muzica.
Ion Isac desemn. caligr.
S. Crăciunescu gimnastica.
Aurel Lupan econ.
Pavel Bosica și Al. Jovița-Sfetcu inv. la șc. de aplicație.

6. Caransebeș.

Nicolae Tomici l. rom. germ.
George Velici șt. nat. chim.
Vasilie Doican pedagogie.
Iuliu Vuia ist. geogr.
Leon Bocicaiu l. franc.
Remus Popa gimn. econ. galigr.

7. Oradea-Mare.

Const. Sudețeanu dir. pedagogie detașat dela școala normala din Cluj.
Petru Dejeu pedagogie
Alex. Grozescu mat. fiz.
Andrei Crăciun ist. geogr.
Elisa Dimitriu l. rom.
Tulia Gavrue l. franc.
Margareta Budalanescu muzica
Ioan Pop econ.
Toma Ștefănescu gimn. l. man. caligr.

8. Satu-Mare

P. Eremie director
I. Florea ped pogie
Natalia Mitescu ist. geogr.
Florica Deciu l. rom.
Maria Petrescu l. franc.
Eleftera Ștefan mat. fiz.
Procopie Benția desem.
Iancu Zaharie l. man.
Nicolae Maghiar gim. econ.

C. Școala normală pentru pregătirea conducătoarelor grădinelor de copii: Brașov Maria Popescu dir. ped.

Cluj, 14 Sept. 1920.

Dr Octavian Prie
secretar general.

Condițiuni de admitere

la cursurile școalei medie de agricultură din Timișoara (Casa Verde)

Cursurile școalei medie de silvicultură din Timișoara (Casa Verde) urmând a se reîncepe la 1 Noembrie 1920 se publică spre generală cunoștință, că în ziua de 15 Octombrie 1920, se va ține concurs pentru primirea elevilor în aceasta școală.

Școala are de scop formarea personalului forestier necesar administrațiilor de păduri.

Durata cursului școlar e de 3 ani fără intrerupere, după care absolvenții urmează a mai face 2 ani de practică la o administrație silvică spre a putea fi admiși la examenul de capacitate.

Concurenții își vor inainta cererile scrise cu mâna lor proprie, până la 15 Octombrie a. c. direcțiunei școalei, cu atât mai vârtos, că cererile sosite peste terminul fixat nu se vor lua în considerare.

La cererea, în care se va arăta adresa deslușită a petentului, se vor anexa următoarele acte:

1. Actul de naștere (estras de botez).
2. Testamentul școlar, că petentul a absolvat cel puțin 4 clase secundare (gimnazii, școală reală, ori școală civilă).
3. Certificat de bună purtare liberat de primăria comunei, unde domiciliază.
4. Certificat medical liberat de un medic al serviciului public, prin care să se constate, că petentul e deplin sănătos, cu deosebire, că aude, vede și vorbește bine.
5. Vor fi preferiți în condițiuni egale aceia, cari vor adeveri că au o pregătire școlară mai inaltă sau o practică mai indelungată în serviciul unei administrații silvice, ori că sunt fii de silvicultori.

In dovadă se va arăta durata și ramura ocupațiunei avute.

6. Aceia, cari doresc a fi primiți în școală pe cheltuiala statului, vor anexa la cerere un atestat în care primarul și secretariul (notariul) vor arăta pe răspunderea lor, ce avere mobilă și imobilă are petentul, părinții sau tutorii lui. Pe cheltuială statului se vor putea primi cel mult 10 elevi.

7. Cei primiți pe cheltuiala lor au să plătească pentru intreținere suma de 1500 lei pe an care sumă din an în an se va statori din nou, în două rate anticipative de câte 750 lei la casseria școalei.

Pe baza actelor prezentate direcțiunea va înștiința pe cei primiți, cari au să aducă cu sine 6 cămăși, 6 ismene, 6 batiste, 10 părechi de ciorapi sau obele 1 păreche de incălțăminte tari, 1 țol de acoperit, 1 perină cu 2 fețe (imbrăcăminte), 4 ciarșafuri, 4 ștergare. un rând de veștminte de iarna și unul de vară, 1 garnitură de tacâmuri (lingură, furculiță și cuțit), 1 garnitură de perii pentru curățirea veșmintelor și ghetelor, 1 pepten, 1 perie de dinți și un pahar de tinichea.

Cei primiți pe cheltuială statului afară de acestea au să aducă cu sine și o declarație certificată de antistia comunală, prin care să oblige ei însiși, dacă sunt de sine stătători, ori părinții sau tutorii lor dacă e minorean, că vor restitui școalei în timp de o lună dela primirea provocării toate spesele obvenite cu întreținerea lor și stabilite de directorul școalei, în caz când ar părăsi școala înainte de terminare, ori ar fi eliminați din cauza conduitei sau negligenței la invățătură.

Pe cei aleși directorul școalei îi va supune la o vizită medicală și dintre aceștea numai cei apți și sănătoși e vor admite la cursuri, iar în matricula institutului se vor induce numai atunci, dacă vor corespunde și altor cerințe din regulament.

Timișoara 15 Septemvrie 1920.

Direcțiunea școalei medie de silvicultură.

La cafenea „Metropol"
Marția și Vinerea **cântă muzica militară** în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

CĂUTĂM

un încasator pentru Cluj bine retribiut. Ase adresa la Administrația ziarului Infrățirea.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță si văpsește.
Str. Regina Maria No. 7. ◆◆◆◆ Str. Reg. Ferdinand 25.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

TÂNĂR inginer Mecanic caută loc la orice instalaţiune. Adresa str. Iuliu Maniu No. 17.

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

CAUT post după masă de la orele 2—8. Cunoscând toate lucrările de Laboratori Chimice şi Farmacentice, având o practică de mai mulţi ani. Adresa sub ziar Chimist.

ORI CINE poate câştiga intre 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

ADMINISTRAŢIA ziarului „Intrăţirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea şi distribuirea ziarului „Infrăţirea" se angajează la administraţia ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria şi menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferinţă în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

Vânzări şi Cumpărări:

LA MAGAZINUL de manufactură Luca P. Niculescu Cluj, să găsesc de vânzare Lăzi goale.

PIAN scurt, firma Wirth, în stare escelentă, de vânzare. Să poate vedea d. m. 2—4. Adresa la administraţie.

MAŞINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi şi uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU şi masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Direcţiune Clinicilor Universitare, Cluj.

Cere oferte!

Pentru furnizarea la:
23 wagoane grâu cal. I.
15 „ cartofi uscaţi aleşi dispensaţi de pământ.
1 wagon fasole noaua cal. I.
7000 klgr. ovăs cal. I.
3000 „ brânză din secuime
1000 „ mere de iarnă cal. I. culese cu mâna.

Susnumiţii articli la gara procsimă încărcaţi mai departe aşa la gara proosimă, precum şi la gara Cluj furnizaţi ofertele şi le pot inainta atât producenţi cât şi comercianţi prezentând mustra, cu obligaţiuna până în 15 Octomvre a. c. depunând 10% vadium din preţurile oferite la Economat.

Direcţiune Clinicilor Universitare, Cluj.

Consiliul oreşului Orăştie

No. 2139—920.

Concurs.

Pentru intregirea postului de primnotar a oraşului Orăştie să publică concurs în terminul inclusiv 15 Octomvrie 1920.

Reflectantii la acest post îsi-vor înainta cererile la primăria oraşului Orăştie înstruite cu actele de cvalificaţie prescrise în § 3. art. I. din 1883 sau art. lege XX. din 1900 justificând în cazul din urma un serviciu de 5 ani în administraţie (decret II. C. D.).

Retribuţiunile sunt cele ficsate în normele de salarizare a functionarilor de stat plus 8 st. lemne de foc în natură.

Anii petrecuţi în alt serviciu public vor fi computaţi la penziune.

Orăştie, la 16 Sept. 1920.

Herlea, mp.
primar s.

Către Onor. Corpul Didactic DIN VECHIUL REGAT ŞI NOILE ŢINUTURI

LISTA CARŢILOR DIDACTICE

Aprobate de Onor. Ministerul Instr. Puplice pentru anul şcolar 1920—1921. Ediţiuni noui conform cu starea de lucruri actuale

Editura Librăriei N. Steinberg Fiu

Bucureşti, Strada Lipscani No. 94.

1. Curs primar urban şi rural

Abecedare

Ioan Teodoru şi M. M. Dobrovici, A becedar partea I. Lei 2·85; partea II. Lei 2·85.
Grigore Patiiciu, Abeceder partea I. Lei 2·—; partea II. Lei 2·85.
G. Simionescu şi Dima Cristescu, Abecedar partea I. Lei 2·—; partea II, Lei 3·05.
G. Nicolau, V. Mircea şi C. Ionescu Lungu, Abecedar partea I. Lei 2·— partea II. Lei 3·05.
Petre N. Şerdinescu, Abecedar p. I. Lei 1·90; p. II. Lei 2·50.
G. S, Costescu. C. G. Tomescu şi T. Popovivi, Abecedar p. I. şi II. Lei 4·10.

Cărţi de cetire

M. Sadoveanu, I. Teodoru, L. Mrejeru şi C. Stan, Cartea de cetire, c. II. urb. Lei 7·35; Carte de cetire c. III. urb. Lei 8·70; Carte de cetire, cl. IV. urb. Lei 14·10; Carte de cetire, div. II an. 1 şi II Lei 8·50; Carte div. III. an. 2-lea, Lei 12·50.
Chr. Negoescu, G. Nicolau, C. Ionescu-Lungu, Carte de cetire, cl. II. Lei 4·60; Carte de cetire. cl. III. Lei 8·—; Carte de cetire, cl. IV. Lei 8·50; Carte de cetire, div. II. an. 1 şi 2, Lei 5·20.
V. Munteanu, C. Zaharia şi C. Andriescu, Carte de cetire, cl. II. urb. Lei 6·70; Carte de cetire, cl. III. urb. Lei 7·—; Carte de cetire, cl. IV. urb. Lei 7·45; Carte de cetire div. II. an. 1 şi 2, Lei 4·60.
Gh. Ioan M. Dobrovici şi Gh. Mândru, Carte de cetire, cl. II. urb. Lei 5·20; cl. III. urb. Lei 6·85; div. II. an. 1 şi 2, Lei 6·25.
Gr. Patriciu, I. I. Teodoru, I. Onu, M. Dobrovici, Gramatica cl. III. urb. Lei 3·05; cl IV. urbană Lei 3·05; div. III. an 1 şi 2 Lei 3·75.

Gramatice

G. Simionescu, Gramatica, cl. III. urb. Lei 3·05; cl. IV. urb. Lei 3·75; div. III. an 2-lea, Lei —.
A. Lupu Antonescu, Florea Dumitrescu, Dima Christescu I. G. Saru, G. Nicolescu şi N. Ionescu, Gramatica, cl. III. urb. Lei 1·90; cl. IV. urb. Lei 2·35; div. III. an. II, Lei —.
G. Ioan, C, Petrescu şi C. Popovici, Gramatica, cl. III. urb. Lei 2·05; cl. IV. urb. Lei 2.05.

Aritmetici

Gr. Patriciu, I. I. Teodoru, I. Onu, M. Dobrovici, Aritmetica cl. I. urb. Lei 2·25; cl. II. urb. Lei 1·50; cl. III. urb. Lei 2·60; cl. IV. urb. Lei 3·45; div. I. Lei 1·60; div. II. an. 1 şi 2, Lei 3·05; div. III. an 1 şi 2, Lei 4·95.
N. Cosăcescu şi Bucur Spirescu, Aritmetica, cl. I. urb. Lei 1·65; cl. II. urb. Lei 2·85; cl. III. urb. 2·85; cl. IV. Lei 3·25; div. I. Lei —·80; div. II. Lei 1·70.
Florea Dumitrescu, Dima Christescu, I. G. Saru, G. Nicolescu şi N. Ionescu, Aritmetica, cl. I. urb. Lei 2·85; cl. II. urb. Lei 1·50; cl. III. urb. Lei 1·75; cl IV. urb. Lei 1·15; div. 1, Lei —; II. an, 1 şi 2, Lei 3·05; III. an. 1 şi 2, Lei 1·95.
C. Nazare şi Gh. Ioan, Aritmetica cl. I. urb. Lei 2·50; cl. II. urb. Lei 1·65; div. I, Lei —·50; II. anul 1 şi 2, Lei 1·35; III, anul 1 şi 2, Lei 1·70.

Geografii

Stănescu Delar şi A. Marinescu. Geografia jud. Argeş, Lei —.
G. Popescu Movileanu şi Eft. Tănăsescu, Geografia jud. Buzău, Lei 2·05.
G. Tănăsescu şi I. Petreanu, Geografia Caliacra urb. Lei 1·25; rural Lei 1·65.
I. Onu şi V, Stăncescu, Geografia Constanţa urb., Lei 1·65; rural, Lei 1·65.
I. G. Saru şi I. Chiţeseu, Geografia jud. Dâmboviţa, Lei —.
P. R. Petrescu, L. Mrejeru, T. Iordan, Geografia Durostor Lei —; urb. şi rural, Lei —.
N. Topescu, Geografie jud. Ialomiţa urb.. Lei —; rural, Lei —.
L. S. Mătăsaru, Geografia jud. Iaşi, Lei 1·85.
Gh. N. Costescu, I. Ghiaţă şi I. Ciorănescu, Geografia jud. Ilfov. Lei 3·30.
Florea Dumitrescu şi Dina Cristescu, Geografia jud. Ilfov, Lej —.
I. I. Teodru, G. Simionescu şi C. Teodorescu, Geografia jud. Ilfov, Lei 3·10.
G. N. Costescu, I. Ghiaţă şi I. Chiorănescu, Geografia jud. Mehedinţi, Lei 1·85.
I. I. Onu şi Al. Bradu, Geografia jud. Neamţ, urb., Lei 1·70; rur., 1·75.
G. Simionescu şi Alex. Gheorghiu, Geografia jud. Neamţ, Lei 2·40.
L. S. Mătăsaru, Geografia jud. Neamţ, Lei 1·75.
I. I. Onu, G. Nicolau şi G. Ionescu-Lungu, Geografia jud. Prahova, Lei 1·55.
I. S. Mătăsaiu, Geografia jud. Roman, Lei 1·65.
I. I. Onu şi D. Niţescu, Geografia jud. Tulcea urb., Lei 1·70; rural, Lei 1·80.
B. Bujilă şi M. Mitache, Geografia jud. Tulcea, rural Lei 1·80.
P. Vasiliu şi M. M. Dobrovici, Geografia jud. Tutova urb., Lei 2·—; rural Lei—; Tecuci urb., Lei—; rural, Lei—.
L. S. Mătăsaru, Geografia jud. Vaslui, Lei 1·65.
F. Rădulescu şi V. Moga, Geografia jud. Vlaşca urb., Lei 1·40; rur., Lei 1·10.
G. N. Costescu, I. Ghiaţă şi I. Ciorănescu, Geografia României cl. II. urb. şi div. 3, anul 2-lea, Lei 3·25; Geografia Continentelor cl. IV. urb. şi div. 3, anul 2, Lei—.
G. Simionescu şi C. Teodorescu, Geografia României, Lei 8·70; Geografia Continentelor. Lei 7·75.
I. I. Teodoru, Gr. Patriciu şi I. Onu, Geografia României, Lei 7·90; Geogratia Continentelor, Lei 8·20.
Florea Dumitrescu, G, Niculescu şi N. Ionescu, Geogr. României, Lei 5·70; Geografia Continentelor, Lei 5·45.
C. Andriescu, Geogr. României, Lei 4·15; Geogr. Continentelor, Lei 4·70.
Gh. Ioan, Geogr. Continentelor, Lei 4·90.

Caete de desen

I. I. Teodoru, W. Hegel, G. Simionescu etc. Caet de desen cl. II. urb. div. II. rur., Lei 2·—; cl. III. şi div. 3-a. Lei 2·—; cl. IV. şi div. III. Lei 2·—.

Caete de caligrafie

I. I. Teodoru şi C. Teodorescu, Caet de Caligrafie cl. I, Lei 2·50; cl. II, Lei 2·50; cl. III, Lei 2·50; cl. IV, Lei 2·50.
C. I. Ştefănescu şi M. Dobrovici, Caet de Caligrafie cl. I, Lei 2·50; cl. II, Lel 2·50; cl. III, Lei 2·50; cl. IV, Lei 2·50.

2. Curs secundar

Limba Română

A. Lupu Antonescu St. Pop, Carte de limba română cl. I, Lei 11·10; cl. II, Lei 11·65; cl. III. Lei 12·40; cl. VI, Lei 5·40.
Dr. Ioan Raţiu şi Al. Ciura, Poetica şi legendar poetic ediţia II-a.

Limba Latină

M. Dragomirescu, I. Grama, H. Frollo şi C. Papacostea, Cartea de limbă latină cl. III, Lei 8·50.

Limba Franceză

M. Dragomirescu şi I. Frollo, Manual de limba franceză cl. I.
M. Dragomirescu, I. Frollo şi V. Ghiacioiu, Manual de limbă franceză cl. II, Lei 9·—.
M. Dragomirescu, I. Frollo, V. Ghiacio;u şi D. Pupadopol, Manual de limba franceză cl. VIII, Lei 10·45.

Limba Germană

M. Dragomircscu, Virg. Popescu, G. Coman şi C. G. Ionescu, Manual de limba germană cl. II.
Virgiliu Popescu, Manual de limba germană cl. IV, Lei 4·10.
C. G. Ionescu, G. Coman şi M. Dragomirescu. Manual de limba germană, cl. V. Lei 9·40.

Istoria

D. D. Pătrăşcanu, Istoria veche cl. I, Lei 15·—.

Stiinţele Fizico-Chimice

G. A. Dima, Carte de Fizică cl. III, Lei 13·50; Carte de Chimie, cl. IV, Lei—.

Matematici şi Contabilitate

I. Grigorescu, Algebra cl. IV, Lei 2·70.
I. Găvănescu, Curs de comptabilitate în partidă dupla. Lei 5·50.

Filozofie şi Pedagogie

I. Găvănescu, Psihologia, Lei 15·—; Istoria pedagogiei, Lei 9·—; Noţiuni de pedagogie generală, Lei 5·—; Didactica.
Al. Valeriu, Logica pentru şcoale normale şi seminarii, Lei 11·10.
Gr. Patriciu, Metodica, Lei 6·—; Didactica, Lei 4·—.

Caligrafie

C. I. Ştefănescu, Scriere cursivă cl. I; Scriere rondă cl. II, Lei

Ministerul Instrucţiunii şi al cultelor.

No. 25796—1920

Şcoală normală pentru pregătirea conducătoarelor grădinilor de copii în Braşov.

Secrctariatul instrucţiunii voind a satistace măcar în parte o necesitate elementară în ce priveşte educaţia noilor generaţiuni, a hotărât înfiinţarea unei şcoli normale pentru pregătirea conducătoarelor grădinelor de copii în Braşov. Şcoală va fi cu 2. clase.

In acest an va funcţiona cl. I. în care se vor primi 40 eleve absolvente de 4 clase secundare, civile sau profesionale. Dintre eleve 15 vor fi bursiere, 15 semibursiere şi 10 solvente.

Pentru burse se va da un examen de concurs din l. română aritmetică şi muzică,

Petiţiile se vor înaintă până-la 1 Oct. a. c. la D-na Maria Popescu-Bogdan, directoara acestei şcoli, prezentându-se şi următoarele anexe: 1. Certificat de absolvire a cl. IV. secundare civile sau profesionale. 2. Extras de botez. 3. Certificat de bună purtare dela comună. 4. Certificat medical că sunt sănătoase. 5. Certificat de paupertate.

Examenul de concurs se va ţine la 10 Oct., iar şcoală se va începe la 14 Oct. a. c.

Toate olevele fără excepţie vor aduce la internat 100 kgr. grău, 50 kgr. cartofi, 10 kgr. fasole, 5 kgr. untură, 3 kgr. săpun şi 50 de ouă, precum şi schimburi, perii, farfurii etc.

Cu ocazia înscrierii se vor precepe următoarele taxe:

Taxa de înscriere 10 lei.
„ pentru fondul de pensiune 6 lei.
Taxa pentru mijloace de inv. şi mobiliar 10 lei.
Taxa pentru anuarul şcoalei 5 lei.
Taxa pentru fondul disponibil 2 lei.
Taxa pentru bibliotecă 5 lei.
„ „ fondul de excursiuni 2 lei.
Taxa pentru fondul de ajuturare a elevilor 2 lei.
Taxa pentru cerneală 2 lei.

Pentru secretar general:
A. Ciortea m. p.

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ștofe de lână
Mătăsuri
Veloururi
Mouselinuri
Ștofe p. plăpumi

Pânzeturi
Linoleum
Preșuri-Covoare
Barcheturi
Zefiruri

Reion de Incălțăminte fină.

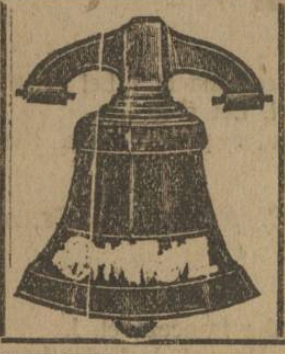

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu

Centrala: **București,** str. Pitagora 20.
Sucursale; **Craiova și R.-Vâlcea.**
Furnisează ori-ce mărime de Clopote numai de prima calitate.

Renumit salon de modă
VENUS
Piața Unirii (Fötér) 11
intrarea prin Str. Kismester

Face cele mai elegante costume de haine pentru teatru și de stradă după ultima modă engleză și franceză cu preț redus. □ □ □

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan
Str. Buza 9.

ANUNȚ.

Inscrierele pentru Școală Superioare de Medicină Veterinară din București se primesc până în ziua de 15 Oct. c. când incep cursurile.

Actele ce se cer sunt următoarele:

1.) Actul de absolvire a liceului,

2.) Actele de naștere, de vaccin și dacă sunt minori acte doveditoare că au invoirea părinților să se inscriere în această Scoală.

Actele se pot trimite cu poșta printr'o cerere timbrată în regulă sau candidații le pot aducă personal până la data sus indicată. Peste data de 15 Oct. nu se mai primește nici o inscriere.

Pentru anul acesta sunt disponibile 60. de ajutoare de invățământ acordate de Minister (300) a 300 Lei lunar.

D-nii studenței au cămin și cantina chiar în localul Scoalei.

Direcțiunea.

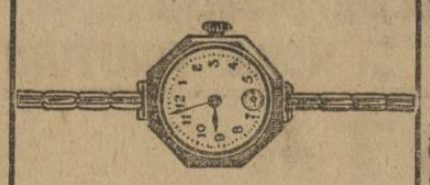

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint și nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö și Braunfeld
Cluj, Piața Unirii No. 9.

Salon de Manicure
Calea Regele Ferdinand 12
fostă Wesselényi Miklós-u.

Revista Ramuri
Craiova.

In editura Societății Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărți didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. și III. băeți și fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. și „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. și II. sec.
Ș. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban și „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

La Parfumeria și Drogueria
d'Or
se află cele mai fine articole de droguerie și parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Renumită Fabrică de Trăsuri
Szeszák
Fondată la 1870 **Cluj**
Str. Malom No. 12
are și Garaj.

Banca Românească
Societate Anonimă pe Acțiuni.
Capital 160.000.000 lei.
București, Strada Smârdan No. 5.
Suc. Timișoara Str. Vasile Alexandri 1.

ORICE OPERAȚIUNE DE BANCĂ IN GENERAL: Cumpărări și vânzări de efecte publice, avansuri pe deposite de efecte publice și ori ce transacțiuni financiare; conturi curente și emisiuni de acesori de Credit pentru orice țară; participațiuni industriale și comerciale.

Sucursale: Bălți, Bazargic, Constanța, Galați, Tulcea, Chișineu, Cernauți, Timișoara, Arad, Izmăil.

Primește depuneri spre fructificare.

„Terra"
clei de omide (Brumata)

uns pe o hârtie și lipit ½ m. imprejur pe trunchiul pomului, garantat apără contra tuturor omidelor. Se află de vânzare la
Laboratorul chimic „Terra"
Str. Bartha Miklós 13. Cluj.

Lukács Alexandru
Calea Victorii No. 47.

Blănărie execută ori ce lucrări din această branșă în timpul cel mai scurt cu prețuri cât se poate de eftine de asemenea vopsește în negru ori ce blănuri garantând. □ □

Cu onoare aduc la cunoștința Domnilor Ofițiri Români că am deschis un **Magazin de Croitorie Militară** de primul rang fiind asortat cu ștofe militare dintre cele mai fine unde Dni Ofițeri pot fi serviți tocmai ca în vechiul Regat. Având croiala cea mai modernă și un Măiestru special din București, tot odată fiind asortat și în ceprăzărie Militară. □ Cu stimă:
FRAȚI FURMAN Str. Regina Maria No. 47. Cluj.

BERTALAN ȘI GYARMATI
CROITORI pentru haine bărbătești
Calea Regele Ferdinand 11, etaj I.

Execută modele franțuzești, cele mai elegante cu prețuri avantajoase. ● Deposit de ștofe.

Se plisează și gofrează
în timpul cel mai scurt foarte bine or ce fel de ștofă la: Atelierul de modă
Moskovitz
Strada Memorandului (Unio) No. 15. Cluj.

Se primese **pălări** spre transformare cu prețuri convenabile la Atelierul
Schwalb Jakabné
Str. Mátyás Király 1.

Confecțiuni pentru Dame
ultimele modele Franțuzești și Englezești execută promt și constincios □ □ □ Atelierul
Telefonul 943.
Jakab Géza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2.

A sosit mare transport de tot felul de mărfuri de manufactură
la Filiala Luca P. Niculescu din Cluj,
HORA ȚĂRĂNEASCĂ, Palatul „Fehér-Bárány".

S'a pus în vânzare cu mari reduceri de prețuri tot felul de mărfuri. Vânzare engross și endetail.

Tipărit pe mașina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universității Nr. 3.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 44 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Duminecă 26 Septemvrie 1920

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaj II.) TELEFON | Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

O lovitură ce se dă școlarilor săraci

Abea s'a înfiripat școla românească în această parte a țării și copiii sosesc în roiuri de albine. Pe lângă puținii domnișori de bani gata, numărul covârșitor îl formează copiii dela sate, între cari foarte mulți necăjiți.

S'au putut vedea în diminețile trecute grupuri de țărani și țărance, ținând de mână copilași curățel și rumeni, întrebând de cutare școală. Părinții și uneori și copiii purtau dăsagi cu de ale mâncării și ceva hăinuțe.

Dacă se mai poate găsi câte-o persoană cu gusturi subțiri — a cărei nemeșie nu se urcă mai sus de popă sau preoteasă, iar moșii tot în opinci și suman s'au ilustrat — care se miră de îndrăsneala sărăntocilor, ce încearcă drumul școalei, acești dăsagi evocă, aici în Ardeal, în viața multora, duioase amintiri.

Târgul de săptămână era așteptat ca o zi de sărbătoare. Veniau părinții, ori cineva din sat, cu merindea pe o săptămână. Așa s'a învățat carte în Ardeal... mai mult cu dăsagii cu merinde. Cu colaci și cu pui fripți puțini fericiți au trăit și prea puțini oameni s'au ales din ei...

Astăzi se pare, că sărăcia s'a încuibat mai mult la orașe, iar bogăția s'a întins și la sate. Intr'o măsura oarecare e adevărat. sărăcia dela oraș e mai cumplită, decât cea dela sat.

Dar nici la sate nu prea s'a îmbogățit poporul cel bun și muncitor, care e talpa țării, ci s'au îmbogățit mai ales fruntașii de ocazie, cari s'au știut invârti, și ei, în timpul și după războiu, precum și speculanții de tot felul: Massa cea mare a poporului, care are copii, cu cari poate să înzecească populația școlară, a cam rămas pe loc, în sărăcie.

Acest lucru nu trebuie pierdut din vedere, la începutul noului an școlar.

Cum să învețe însă carte astăzi un copil sărac? După ce tata ori mama, ori (mai rar) vreun tutore binevoitor îi găsește gazdă și-și face socoteala, cum s'o ducă până la capătul anului, se izbește de o nouă greutate, de enorma scumpete a cărților și recvisitelor școlare, cari astăzi la un loc costă o avere.

Cine nu crede, să încerce la o librărie, fie românească, fie străină și se va convinge: un simplu caiet de școală, de câte va foi, costă nu mai puțin de 9 lei (citiți nouă lei); un creion simplu doi lei, o coală de hârtie aproape un leu și toate celelalte în aceeași proporție.

Socotiți de câte caiete are nevoie un școlar in timp de un an, adăugați cărțile de școală, cele dintâi trebuitoare (un atlas de școală costă 50 lei) și veți vedea, din toate laolaltă, ce sumă rezultă. O avere pentru un om cu stare mijlocie și o imposibilitate pentru un om sărac.

Acest lucru poate fi numit, fără supărare, scandalos. Străini pripășiți, ca și unii români, cari până mai ieri se zvârcoleau în necazuri, acum se pare, că vor să facă cel puțin milionul, în fiecare an, din specula cărții și a tiparului.

E limpede, ca lăcomia multor negustori nu cunoaște margini. Aceasta însă ar trebui odată înfrânată.

Dacă specula de pe piață ne izbește punga și stomacul, specula cu cărțile izbește creerul, iar în ceea ce privește pe școlari, mai ales pe cei săraci, se pune ca o piedecă în drumul școalei.

De aceea, până când autoritățile vor interveni (când și cum va da Dzeu) îmi permit a face următoarele propuneri:

a) In fiecare oraș sau târg să se instituie o comisiune de profesori și învățători (câți-va înși) complectată cu părinți, cari să controleze prețurile la librării, după facturi, ce n'au trecut prin zece mâni.

b) Directorii sau directoarele să indemne pe elevii sau elevele mai cu dare de mână (cari n'au suferit ori nu suferă de vre-o boală contagioasă) să cedeze cărțile lor elevilor săraci, cari urmează cu o clasă după ei. (Câți n'am învățat în copilărie după cărți dăruite de alții!)

c) Ministerul instrucțiunei să instituie, pe provincii, sau pe lângă direcțiile regionale, câte un serviciu al cărților și recvisitelor școlare, care să fie distribuite din oficiu, pe un preț omenesc.

d) Eforiile școlare au un rol de căpetenie pentru a stimula dărnicia oamenilor de inimă și a sprijini pe elevii săraci, cu cărți de școală.

Va fi o faptă frumoasă, dacă dnii directori și directoare, profesori și învățători, cari uneori sunt singurii ocrotitori ai copiilor săraci și silitori, vor pune toată inima, ca aceste măsuri s'au altele mai bune, să fie realizate cât mai curând.

Lasați dlor directori să pătrundă cât mai mulți și din copii necăjiți, cari nu descind din trăsuri și automobile, iar dv directoare, să vină și fetițele cu cosițe și pânzături dela țară. fără a socoti prin aceasta școala, care e a țării, a poporului. Aveți prilej să-i cerneți prin sită.

Deschideți larg porțile și pentru copiii sărmani, cari, dacă nu aduc în totdeauna, din mizeriile lor, o față îmbujorată, aduc în schimb adeseori, în ochii lor, ceva tainic, scânteia, care va aprinde talentele viitoare ale neamului.

Dvoastre le țineți loc de părinți. Dv îi înțelegeți și puteți să-i ocrotiți.

V. Meruțiu,
prof. univ.

Eterna chestiune

In actualitatea arzătoare a atâtor chestiuni de politică internațională, uitasem că mai există o chestiune botezată dar nu îndeajuns de definită: feminismul. Știri din ziarele străine ni'l reamintesc azi prin două întâmplări. Una vestește că președintele Wilson a numit pentru întâia oară, ca membru în comisiunea care conduce treburile teritoriului Columbia pe domnișoara Mabel Boardman. Cea de-a doua afirmă că de câteva săptămâni femeile engleze iau parte ca juroți la Curțile cu juri și că la Manchester, în timpul când, într'un proces, a fost pus în fața juriului corpul delictului înfățișat printr'un brici plin de sânge, una din cele șase femei-jurate a leșinat de emoție! Ca urmare ziarele engleze pun în discuție chestia introducerii femeii în toate rosturile îndeplinite până acum de bărbați și în deosebi a capacității femeii în afacerile criminale.

Iată eterna chestiune adusă în dezbatere. La ce bun să se mai discute iar asupra emancipării integrale, asupra egalității civile și politice reclamată de purtătoarele drapelului feminist? Eternul feminism al Evei triumfă îndeajuns sub forma-i seducătoare si-și exercită suveranitatea, nu egalitatea, fără oboseli și fără responsabilități, spre a mai încerca să introducă în existența femenină ceea ce e mai penibil și mai neplăcut în a noastră.

Intâmplarea cu briciul dela Manchester. dovedește că sunt egalizări de principiu inutile odată ce inegalitatea își reia drepturile în viață: legea, răzvrătită împotriva naturei, nu poate suprima unele diferențe.

Indărătnicia anumitor revendicări și punerea lor în practică în direcții nepotrivite ne arată că ceeace caracterizează unele eclipse parțiale ale popoarelor mari e tocmai o scădere de lumină, un fel de bizantinism abat-jour, cu un cuvânt un fel de depresiune a judecății. Descartes pretinde că simțul comun e lucrul cel mai răspândit în lume. Ar fi trebuit să facă excepție pentru unele perioade ale istoriei în cari înțelegerea umană pare a se întuneca. Parvenite la cea mai extremă acuitate, prea subțiate, mințile vor să subtilizeze prea mult și se rătăcesc. Fug de ideile și soluțiile simple și cad în aceea fluidă intelectualitate care e o deviare a inteligenții. Urmărirea unui „mai bine" le depărtează de ceeace e „bine". Ele zăresc mai de grabă mici inconveniente decât marile avantagii ale lucrurilor, pentrucă inconvenientele sunt mai totdeauna ușoare dificultăți sau stânjeniri practice cari sar ușor în ochi, în vreme ce avantagiile constituie ades un câștig pur moral, cu scadență lungă, a căror realitate depărtată nu se impune observatorului perdut în minuscule metode. Vederea largă îi lipsește și lacuna aceasta este azi îndeosebi sensibilă în toate distrugerile făpuite ca și în cele plănuite.

I. Dr.

Afacerea Reșița

III

Problema viitorului

Consumația României Mari este anual de aproximativ 600000 tone fer. Din această cantitate Reșița, Anina și Nadrag, cu aranjamentele lor ar putea satisface până la 200.000 tone rămânând astfel neacoperite ca 400.000 tone. Statul trebue să îngrijească de asigurarea acestor cantități, dar de sine înțeles să facă tot posibilul să se emancipeze de străinătate și să reducă importul la minimul posibil. Cu transacția plănuită, *această țintă nu se poate atinge*, pentrucă Reșița, în cel mai bun caz, nu va produce mai mult de 20.000 vagoane anual, iar restul de 40.000 vagoane trebue să-l producem prin reorganizarea exploatării altor teritorii și instalații indigene.

Instalații nouă însă, după părarea noastră, nu pot fi plasate în Reșița, sau în regiunea ei, din următoarele motive:

Regiunea Reșița se află *aproape de frontiera țării.* In caz de războiu, uzinele ar putea fi bombardate și devastate cu tunuri grele chiar de dincolo de frontieră sau ar putea ajunge, fie și numai temporar, în mânele inamicului. Răzimându-se astfel industria de metalurgie numai pe Reșița devastarea sau ocuparea regiunei *ar fi catastrofală pentru apărarea națională.* Acest singur motiv de ajuns să eliminăm din combinație desvoltarea uzinelor Reșița în dimensiuni mai mari.

Societatea Reșița, după cum am arătat mai sus nu dispune în prezent nici de minereul necesar, nici de combustibil în apropiere, ca să poată fi motivate investiri mai mari în stabilimentele de acuma, căci, precum vedem, uzinele nu produc în prezent nici 20% din cantitatea de 20.000 vagoane, pentru cât sunt dimensionate.

Transportarea minereului dela Hunedoara și a combustibilului din regiuni îndepărtate la Reșița precum și transportarea fabricatelor dela un punct mărginaș al Țării la locurile de consumație ar îngreuia extraordinar căile ferate, deci și aceste considerații, foarte importante, ne arată că soluția ar fi nerațională și costisitoare.

Greutățile de transport influențează defavorabil și alimentarea zecilor de mii de muncitori, cari ar trebui concentrați in regiunea Reșiței.

Pentru asigurarea consumației de fer a Țării, Societatea nouă cu Uzinele Reșița nu pot asigura un concurs mai mare prin transacțiunea plănuită, și prin această transacție nu vom ridica producția de fier a Țării chiar dacă am face orice sforțări, iar făcându-le, aceste sforțări trebuesc privite ca artificiale, nemotivate de situația dată.

In interesul industriei de fier se impune însă ca Statul să dee Societății naționalizate Reșița tot sprijinul moral, ca uzinele sale să-și ridice producția la capacitatea maximală.

Pentru a realiza posibilitatea de a produce în țară întreaga cantitatea de fier, cele 40.000 vagoane, ce mai lipsesc peste capacitatea uzinelor Reșița, ar trebui să luăm în calcul următorii factori: *Să intensificăm deocamdată exploatarea minereurilor de fier din teritoriile Statului și să ne servim de gazul natural, de puterile de apă și de pădurile țării pentru a reduce la minimum importul de coes din străinătate.* Numai pe această cale vom putea asigura nevoile țării chiar și în cazuri grele de complicații externe, *de cari nu trebue să uităm, când facem program pentru viitor.*

Pe lângă minereurile indigene trebue să facem tot posibilul să importăm cât mai mult minereu, cu deosebire din apropierea Mării Negre, îndată ce mijloacele de transport ne permit acest import.

Pentru asigurarea combustibilului, pe lângă că România nu dispune de cocs corespunzător, va trebui să organizăm exploatarea rațională a pădurilor Țării și paralel cu aceasta să introducem sistemele nouă pentru producerea fontei prin întrebuințare a electricității și a gazului natural.

Aici lăsăm să vorbească cifrele: dacă ridicăm producția fierului la 600.000 tone anual și am folosi exlusiv cocsul ca combustibil, trebue să importăm cel puțin tot atâta cocs, care în valoarea de azi, ar însemna să dăm străinătății anual aproape un miliard Lei. *Vedem deci din aceste cifre că se impune renunțarea țării dela cocs, aplicând gazul și electricitatea în producția ferului.*

Astfel nu ne putem explica soluționarea acestei importante chestii printr'o concentrare forțată, pentru-că toți factorii, cari influențează asupra industriei de metalurgie, cu deosebire materiile prime necesare, impun o anumită descentralizare rațională.

Topografia Ardealului, mijloacele de transport, caracterul populației, situația materialelor prime, toate aceste ne impun o soluționare. care corespunde condițiilor naturale ale României. *Părerea generală, că o fabrică mare produce totdeauna și în toate împrejurările mai economic mai ieftin decât una mică, este greșită.* Pentru că știu că în o uzină mai mică, dar modernă, bine condusă, se pot fabrica mii de articole speciale mai ieftin, decât în una mare, cu administrație greoaie.

Având în vedere locul de exploatare a materialelor prime, energiilor naturale, afară de Reșița, va trebui să construim uzine în județul Hunedoara, care ar produce fonta în cuptoare electrice și a treia colonie ar fi în regiunea gazului natural, admițând se înțelege și alte întreprinderi mai mici, favorizate de avantagii locale. *Dacă Statul ar sprijini mai multe întreprinderi de această natură, desigur ar face o politică național-economică mai bună, decât prin concentrarea industriei sale metalurgice întregi în mâinile unui singur grup de capitaliști.*

Naționalizarea Reșiței, fără contopirea Hunedoarei și Crișului, nu putem decât să o salutăm!

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Citind Revistele

Au apărut la un loc numerile 12 şi 13 ale revistei de polemică politică şi literară „Hiena", care apare în Bucureşti, sub direcţia dlui Pamfil Şeicaru. Merită toată recunostinţa publicului, acel care a avut frumoasa idee de a închina aceste numere memoriei cunoscutului critic literar, de origina ardeleană, Ilarie Chendi. In literatura noastră, Chendi a avut meritul de a se impune prin criticile sale pline de minunate observaţii şi de juste aprecieri. Deşi apărute cele mai multe din ele în foiletoane, şi deşi nu au avut pretenţia de a se numi studii, articolele lui Chendi au contribuit foarte mult la excludarea mediocrităţilor literare, reducându-le la justa lor valoare, ca şi la formarea gustului artistic de la noi. Totodată, unii din scriitorii noştri tineri au folosit mult de pe urma criticei lui Chendi, care, deşi era crud şi distrugător, avea însă şi darul de a evidenţia partea de merit a fiecăruia.

„Hiena" a ales cu gust câteva din foiletoanele talentatului dispărut, reproducându-le în primele pagini ale acestui număr. Deasemenea a reprodus ceeace s'a scris mai bine despre valoarea literară a lui Chendi. Remarcăm rândurile subtile ale dlui Iorga, ca şi acele pline de minunate caracterizări ale d-lui D. Tomescu. Deasemenea Dl P. Şeicaru reuşeşte de minune a caracteriza latura de polemist a nefericitului Chendi. D-nii Gala Galaction, Victor Eftimin şi Caton Theodorian au putut evoca prin câteva rânduri scrise cu duioşie, vremurile de luptă şi de idealism pe care le-a trăit Ilarie Chendi.

Recomandăm călduros acest număr cetitorilor noştri deaici, din Ardeal, cari vor avea prilejul să cunoască munca depusă de un fiu al Ardealului pentru desvoltarea literaturei noastre din ultimii cincisprezece ani.

— *Ric.* —

Premiile Academiei române

Pentru sesiunea generală din Mai-Iunie 1921 Academia română a pus la concurs următoarele premii:

Marele Premiu Năsturel, de 12 mii lei, se va da unei cărţi, cu conţinut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianur 1917 până la 31 Decemvrie 1920.

Premiul Adamachi, de 5000 lei (divizibil) se va da pentru cele mai bune lucrări de literatură s'au filologie publicate în anii 1918, 1919 şi 1920.

Premiul Eliade Rădulescu, de 5000 lei, se va da pentru o lucrare istorică, ce va fi judecată ca cea mai meritorie printre cele publicate în anii 1917, 1918 1919 şi 1920.

Premiul Constantinide, de 4000 lei (divizibil), se va da pentru cele mai bune scrieri sociale sau istorice, publicate în anii 1918, 1919, 1920.

Autorii datori de a concura la unul din aceste premii vor înainta la cancelaria Acadamiei, Calea Victoriei 135, până în seara zilei de 31 Decemvrie 1920, câte o cerere însoţită de 15 exemplare din lucrarea cu care voesc a concura.

Un autor nu poate prezenta aceeaş scriere la mai multe premii, nici mai multe scrieri la diferite premii.

Academia a mai destinat un mare număr de premii pentru subiecte date de dânsa, din diferite domenii, care se vor acorda în anii 1921, 1922, 1923, 1924 şi 1925. Doritorii de a concura la premiile cu subiecte date, pot cere dela cancelaria Academiei catalogul premiilor

Clujul artistic

Ziarul *Uj Világ*, ocupându se de elanul de cultură pe care l'a luat Clujul, menţionează următoarele noi viitoare contribuţii la viaţa artistică a centrului ardelean.

O întreprindere ungaro-română va creea un teatru mixt în limbile română şi ungară, precum şi o sală de concerte pentru muzică de Cameră. Un cabaret clasic care va da spectacole de ordin instructiv va lua de asemenea fiinţă.

Astfel că Clujul va putea oferi în cursul sezonului de iarnă: un teatru naţional român, o operă română, un teatru unguresc, un teatru clasic de limba mixtă, o sală de muzică, cinci cinematografe la cari se va mai adaogă, probabil încă unul în cursul anului.

Un cercetător englez în Cluj

De două zile se află în Cluj *Reverend dr Tudor I. Iones*, din Anglia, venit să se documenteze personal, dacă nenumăratele plângeri făcute de Unguri contra noastră, sunt adevărate. Domnia Sa a ascultat mai mult voci maghiare şi ar fi păcat dacă publicul românesc, — în special *preoţii noştrii* — n'ar da lămurirele necesare acestui idealist şi bine intenţionat pastor. Tot ce atinge problema convieţuirei noastre cu aşa zis le minorităţi etnice şi toate dificultăţile ce avem în această privinţă credem că l'ar interesa. Dsa pleacă spre Bucureşti în curând cu automobilul şi sperăm ca va culege din satele româneşti preţioase informaţiuni.

Un pios omagiu

In prezenţa d-lui M. Honnorat, ministrul instrucţiunei publice al Franţei, şi a dlui Take Ionescu, s'a făcut ceremonia remiterei Universităţei din Grenoble, a unei urne care conţinea puţin pământ, luat de pe mormântul soldaţilor şi ofiţerilor francezi, inmormântaţi în cimiţirul din Iaşi.

O bună măsură

Direcţia generală a teatrelor a invitat pe toţi antreprenorii de varieteuri ca în termen de 15 zile, cel puţin un sfert din personalul artistic să fie român.

ECOURI

(Literare, teatrale, artistice)

Ilustrul scriitor belgian Maurice Maeterlinck, interviewat de către un redactor al ziarului *„Excelsior"* asupra Academiei regale de limbă şi literatură franceză care a fost creată în Belgia, a dat între altele următoarele lămuriri:

Noua instituţie trebuia să numere 30 de membri; după părerea lui Malterlinck, numărul a fost redus la 14. O inovaţie interesantă e că vor fi primite şi femei în această Academie al cărei scop nu este atât acela de a aduce un durabil omagiu Franţii cât de a ajuta la răspândirea limbei ei. Ea va putea realiza o grupare internaţională de autori cari se folosesc de limba cea mai mlădioasă.

Cu prilejul acestui interview. Maeterlinck a declarat că i-se vor juca încurând la Paris două piese noi: *Miracolul sfîntului Anton* şi *Puterea Morţilor*.

*

In congresul liberii-cugetări care a avut loc la Praga, delegatul francez Paul-Hyacinthe Loyson şi cel italian Dadone, au vorbit împotriva defetismului şi bolşevismului. Dl Hubard a depus o moţiune tinzând la adoptarea limbei franceze ca limbă comună a Uniunei liberii cugetări. Această propunere va fi supusă cercetărei consiliului general care va hotărî. Viitorul congres se va ţine la Roma.

*

Un lucru care nu se ştie şi pe care îl evidenţiază trimisul la Londra al ziarului *Journal des Débats*, e că lord-primarul din Cork, celebru prin extraordinara-i dovadă de devotament pentru cauza pe care o apără, a avut şi o intensă activitate literară. Fără a socoti operile de propagandă — discursuri sau pamflete — Dl Mac Swiney a scris numeroase piese istorice, unele în englezeşte, altele în limba irlandeză. Câteva au fost jucate în Irlanda, dar autorităţile engleze le-au interzis reprezentaţia.

*

Cunoscuta stea de cinematograf, artista americană Olive Thomas, a murit la Paris victimă a unui accident: fiind bolnavă a băut din greşală sublimat corosiv în locul poţiunei prescrise.

* * *

S'a jucat la Paris, cu un frumos succes menţionat de toate ziarele, *La Mort enchaînée*, piesă dramatică în 3 acte, în versuri, de poetul Maurice Magre, un îndrăgostit al legendelor şi un romantic hotărît. Rolul principal, al regelui Sisif, a fost minunat interpretat de compatriotul nostru De Max, marele tragedian, care a dat toată comoara inteligenţii sale intuitive şi sensibilităţii sale elegante.

* * *

A murit la Paris Paul Ferrier preşedintele de onoare al societaţii autorilor dramatici francezi şi unul dintre autorii dramatici cei mai reprezentaţi în ultimii 50 de ani. A încerçat şi a reuşit în toate genurile: comedii, vodeviluri, drame, piese în versuri, şi mai ales livrete de opere, opere comice, operete, feerii, reviste, etc. A scris peste o sută de lucrări, afară de câteva inedite.

* * *

A murit de asemenea poetul şi romancierul francez P.-J. Toulet, prea puţin cunoscut, dar totuşi un fantezist de un fin talent, de o imaginaţie nespus de plăcută în amănunt, nepreväzută, bizară, în tradiţia prea uitată a lui Sterne, Heine şi Gerard de Nerval, aranjată de cel mai caustic modernism.

Bisericuţa Română din Cluj

Bisericuţa româna din Cluj se va restaura în curând graţie ajutorului Reuniunii femeilor ortodoxe, care a oferit Consistorului suma de 80.000 Lei pentru acest scop. Suma oferită însă nu este suficientă şi ar fi de dorit — şi den de laudă pentru acei cari o vor face — ca toate doamnele române din localitate precum şi toţi membrii parohiei să se asocieze la această iniţiativă.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

ROLUL SOCIAL AL STUDENŢIMEI

I

Este o necesitate psiho-biologică ca studentul — ca orice om — să aibă un surplus de energie, ce simte nevoia a l cheltui în afară de cercul studiilor sale. Această energie dacă nu îi vei da o directivă utilă, se va irosi în petreceri sau alte ocupaţii puţin folositoare. De aceea se impune ca surplusul de energie să fie întrebuinţat cu folos în serviciul nevoilor poporului nostru.

Trebue să ne punem la încercare cu o oră mai de vreme puterile noastre, contribuind cu luminile ştiinţei la satisfacerea acestor nevoi. Terminând studiile universitare, vom fi chemaţi să îndeplinim însemnate roluri sociale, fiecare în specialitatea sa. E neçesar deci să ne pregătim nu numai în teorie, ci studiile să le punem, de acord cu experienţa vieţei, spre a nu intra desorientaţi în vâltoarea ei.

Thiers, Bismarck şi alţi psihologi ai sufletului colectiv al popoarelor, sunt de părere că opinia publică cea mai dreaptă şi cea mai realistă este a poporului condus în toate acţiunile lui de un bun simţ înnăscut. Studenţii vor câştiga mult, ascultând opiniile sincere ale poporului. Ţăranul şi muncitorul au adeseori păreri mai cumpănite şi mai pline de adevăr decât filozofii obişnuiţi să-şi culeagă ideile din lumea metafizică a abstracţiunilor. De aceea dacă studenţii sunt călăuziţi de dorinţa de a veni în ajutorul, ţărănimei noastre obijduite până eri şi a muncitorimei îndusă în eroare de unele curente nesănătoase, trebue ca încrezători în puterile noastre să ne ocupăm direct de interesele lor, câştigându-le întâi simpatia şi încrederea printr'o strânsă apropiere sufletească. Să ne pătrundem de nevoile imediate ale poporului nostru şi să lucrăm pentru propăşirea lui pe căile cele mai nimerite, aceasta trebue să fie ţinta tinerimei universitare de astăzi.

Pentru a înţelege mai bine rolul social al studenţimei, e necesar — socotesc — de a fi înţeleşi asupra caracterului etnic, a năzuinţelor poporului nostru şi a legilor de care se conduce în general un popor.

„Poporul este substratul progresului". Trebue deci ca un corolar imperios să desvoltăm energiile şi inteligenţele ce se găsesc în sânul lui, ca fiind cele mai sănătoase. E interesantă evoluţia concepţiei asupra poporului. Până la revoluţia franceză, poporul se considera ca o urmă nevrednică ce nu merită atenţie. Revoluţia a adus contrastul: Poporul era considerat ca reprezentând totul, iar toate scăderile erau trecute în sarcina reprezentanţilor vechiului regim. De abia oamenii det ştiinţă din sec. al XIX-a pătrunşi de spiritul naţional şi obiectiv. au pus lucrurile în adevărata lor lumină. Noi îi datorim poporului şi în special clasei ţărăneşti, lărgirea hotarelor ţărei. Statul şi toţi cetăţenii conştienţi ai statului, au marea datorie de a apăra poporul de amestecul cu alte elemente etnice, ce i-ar slăbi caracterul naţional.

Trebue, conduşi de principiul selecţionărei, să înlesnim manifestarea elementelor de valoare din popor, ce reprezintă însuşirile caracteristice ale naţiunei.

„Ţăranul este nu numai partea cea mai numeroasă a unei naţiuni, dar şi cea mai puternică, mai sănătoasă şi cântărind bine însuşirile trupeşti şi sufleteşti ale lui, el este cel mai bun" a zis Michelet. Tot astfel caracterizează Emerson pătura ţărănească.

Populaţia oraşelor se trage dela ţară. Oamenii din oraş, care sunt centre de energie, părghii ale negoţului, politicei şi artelor practice, precum şi femeile, care reprezintă frumseţea şi spiritul, sunt fii sau nepoţi de ţărani, cari cheltuesc puterile, pe care viaţa aspră şi tăcută a părinţilor lor le-a îngrămădit în sărăcie, nevoi şi umilinţă pe brazdele acoperite de brumă.

Poporul dă prin urmare elementele cele mai valoroase. „Ba este pătura generatoare a întregei naţiuni".

Statul modern e format din 2 pături suprapuse: poporul de jos, care aduce munca fizică, poporul de sus care munceşte intelectual. Intre aceste două elemente este o strânsă legătură, căci îndeplinesc împreună rostul vieţei în stat.

Să schiţez în fugă cauzele degenerărei unui popor, pentru a învedera relele de care sufere poporul nostru şi cum ar trebui combătute, soluţii ce le voiu lua ca directive în desvoltarea programului de activitate.

Una din cauzele principale a distrugerei unui popor este: „lipsa de cultură şi deci neputinţa de a se adopta cu nouile împrejurări de viaţă". Trebue deci pregătire cuiturală şi tehnică, care să dea posibilitate poporului românesc de a fi la înălţimea celorlalte state.

A 2-a cauză este scăderea populaţiei, care duce poporul francez în mod sistematic la ruină. Impuţinarea populaţiei dă acces capitalului şi braţelor străine, ce aduc desnaţionalizarea ţării. E necesară prin urmare o creştere de populaţie, care să dee cât mai mulţi muncitori ce vor determina producţia ţărei noastre.

Organizarea rea a proprietăţii până la reforma agrară, să fie din temelie vitalitatea poporului românesc. Acum când ţăranii au

Ştiri şi fapte politice

Dl Ion I. C. Brătianu, şeful partidului naţional-liberal, a răspuns astfel telegramei Dlui Averescu:

„Intors la Bucureşti găsesc telegrama pe care aţi binevoit să mi-o trimiteţi din Gurbăneşti. Am primit-o cu vie emoţiune. Cu mulţumire ădâncă văd împlinindu-se noul act al reformei agrare de a cărei desăvârşire e strâns legată sănătoasa şi puternica propăşire a neamului şi statului nostru.“

„Conştient de această imperioasă nevoie şi credincios trecutului său, partidul naţional-liberal nu va înceta de a da cel mai credincios şi devotat ajutor la tot ceeace poate să asigure temeliile pe care urmează să se aşeze România întregită la o organică desvoltare a vieţii noastre naţionale.“

*

Duminecă va avea loc la Arenele romane din Bucureşti un mare meeting socialist urmat de o demonstraţie pe străzi.

Ziarul *Opinia* din Iaşi susţine că dl C. Stere reintră în viaţa politică şi va face să apară un ziar în Bucureşti.

*

La scaunele de deputat vacante în Ardeal, candidează dnii N. Titulescu la Ilia şi P. Brătăşanu la Erneul-Mare. *In urma înţelegerii dintre dnii Goga şi Maniu, partidul naţional nu pune contracandidaţi.*

*

Dimineaţa publică un prim articol semnat de dl Cons. Bacalbaşa, care sfârşeşte astfel:

„Decât am ţipa că vin liberalii la guvern, mai bine am dovedi că suntem în stare să guvernăm ţara mai bine decât dânşii. Teama de liberali mai are un cuvânt: acela că sunt organizaţi şi nu adorm cât timp se află în opoziţie. Dacă vin la putere, vin cu toate forţele şi valorile lor pe cari le pun în funcţiune.“

*

Dl general Averescu va pleca zilele acestea în Basarabia spre a cerceta, împreună cu dl Cudalbu, ministrul agriculturei, modul cum a fost aplicată reforma împroprietăririi peste Prut. Dl Averescu va lua parte şi la prima şedinţă pe care o va ţine la Chişinău comisia parlamentară de anchetă în Basarabia.

„Patria“ mistifică

Sunt cunoscute acum cele două telegrame expediate de la Gurbăneşti de generalul Averescu, — una M. S. Regelui şi alta dlui Ion I. C. Brătianu, şeful partidului liberal. Ele au fost publicate de toate ziarele din Bucureşti, afară de „Universul“, şi sensul lor politic, care era unul singur şi cu neputinţă de schimbat, a fost înţeles de toate lumea.

Prin telegrama trimisă dlui Ion I. C. Brătianu, dl Averescu a ţinut să împrăştie confuzia care învăluie paternitatea reformei agrare îndicând cu precisiune factorul politic a cărui acţiune a fost hotărîtoare în săvârşirea acestei reforme şi care nu este altul decât partidul naţional-liberal. E o dovadă de loialitate politică pe care generalul Averescu s'a simţit obligat s'o facă în cea mai răspicată formă cu prilejul primului act de împroprietărire individuală.

Ce credeţi însă că face „Patria“ pentru a putea lovi în telegramă trimisă dlui Ion I. C. Brătianu şi care, evident, constituie o lovitură pentru partidele din Federaţie? Potrivit obiceiului casei, „Patria“ îşi mistifică cetitorii ticluind singură o telegramă pe care o prezintă ca fiind însăşi telegrama trimisă M. S. Regelui.

Şi iată cum sună telegrama ticluită:

„Azi toată lumea e de acord asupra necesităţii reformei agrare. Nu tot aşa era acum câţiva ani. Şi pentrucă reforma şi se facă fără lupte, a trebuit să intervină cuvântul M. S. Regelui, care a cerut să fie primul expropriat.“

Ori telegrama cea adevărată e următoarea:

„Astăzi 19 Septemvrie 1920 în al şaselea an al domniei Măjestăţei Tale, începe a se înfăptui înproprietărirea ţăranilor prin împărţirea loturilor individuale locuitorilor din comuna Gurbăneşti-Preasna (jud. Ilfov).

Dacă prin biruinţele din războiu s'a legat pe vecie numele M. T. de realizarea visului nostru secular naţional, prin această mare şi mult aşteptată reformă se va lega pe vecie de numele M. T., punerea primei temelii a nouei aşezări lăuntrice a României-Mari.

Să trăeşti Sire, împreună cu întreaga Familie Regală, pentru ca să te poţi bucura ani îndelungaţi de roadele marilor timpuri ce n-au fost dat să trăim şi ale marilor jertfe ce am fost nevoiţi să facem.“

Cu telegrama cea adevărată însă „Patria“ nu putea să înfăţişeze pe M. S. Regele ca fiind oarecum autorul reformei agrare din vechiul Regat, pe când, cu ajutorul celei ticluite, ea poate să scrie următoarele:

Dar nu ne putem explica telegrama trimisă de şeful guvernului dlui I. I. C. Brătianu, după ce am cetit textul telegramei către Rege.

Dacă „acum câţiva ani“ nu toţi erau de acord că împoprietărirea trebuie făcută, „a trebuit să intervină cuvântul Regelui pentru ca reforma să se facă fără lupte“, ce merit mai poate avea dl Brătianu care „acum câţiva ani“ era în fruntea guvernului — pentru ca dl Averescu să-l vestească în telegramă de începutul împroprietăririi?

Pentrucă, după însuş cuvântul dlui Averescu, împroprietărirea s'a votat la intervenţia M. S. Regelui“...

Şi totuşi, cine vorbeşte mai des şi mai cu înfocare despre îndreptarea moravurilor noastre politice? Cine, de cât „Patria“ care *minte*?

Deviarea social-democraţiei

O idee se poate compromite, ori deviind dela ţinta propusă şi înprumutând atribuţiuni falşe, cari servesc scopuri străine de ea, ori prin exagerări, cari trec peste ţinta ei proprie şi cari în loc să servească ideei, o compromit numai.

Social-democraţia se pare că sufere de ambele aceste scăderi. Incercând a-se trece peste postulatele ideei de naţionalitate, s'a căutat o constituire pe baze internaţionale, dela care apoi s'a ajuns la bolşevism şi internaţionala a III a.“

Evident, o exagerare care a compromis cu atât mai mult social-democraţia, cu cât aceste exagerări nu s'au putut menţine şi au dat şi dau resultate tocmai opuse celor intenţionate de social-democraţie. In decursul războiului mondial, s'a putut constata cât e de puternic naţionalismul şi că orice idee, chiar dacă nu e pornită sub semnul naţionalismului, va trebui însă să ţină seama de această idee şi nu se va putea pune în opoziţie cu ea fără a-se compromite. In-zadar, naţionalitatea este un atribut organic al omenirii, este forma în care trăeşte, se manifestă şi se desvoltă omenirea şi precum nu există cultură decât naţională ce şte individualizată, tot astfel se va p ăbuşi social-democraţia internaţională de îndată ce naţionalitatea va fi pusă în discuţie.

Sunt interesante — în aceasta privinţă — mărturisirile cunoscutului conducător socialist american Gompers, făcute corespondentului din Kopenhaga al ziarului „Vosische Zeitung“. Iată, cum se exprimă acest compe-tent conducător socialist: — „Internaţionala“ nu a reuşit. O dovedeşte aceasta nu numai împrejurarea, că a putut să izbucnească războiul mondial şi că îndeosebi muncitorii antantei au luptat cu adevărat fanatism, dar o dovedeşte şi atitudinea muncitorimii de azi, deşi războiul e sfârşit de doi ani de zile. De altfel la cei învinşi, se observă dispariţia bătătoare la ochi a păturilor sociale.

„Vechia muncitorime proletară care a ţinut strict la principiile socialiste, în urma salariului ridicat a trecut în şirul micei burghezii. In locul ei s'a ivit un alt proletariat care nu are o disciplină socială, ci din contra, e *naţionalist şi răsboinic*. Membrii acestui proletariat sunt: foşti ofiţeri, funcţionari, cu un cuvânt marea massă a intelectualilor, cari în anii războiului au căzut dintr'o stare destul de bună în cea mai mare mizerie.

Iată recunoaşterea dela locul cel mai competent a observărilor ce şi noi le-am accentuat în repetite rânduri în coloanele ziarului nostru.

Am mai putea adăoga, că în special la noi, social-democraţia nu e numai azilul, unde se refugiază astăzi toţi naufragiaţii războiului, ci e şi paravanul, după care se ascund toţi revoluţionarii naţionalişti nemulţumiţi cu noua formaţiune de stat.

Ni s'a dat ocaziune să ne convingem la ultimul congres al socialiştilor ţinut la Cluj, unde nota naţionalistă a fost ridicată din partea socialiştilor unguri fără nici o perdea şi într'un mod, care ne-a edificat deplin asupra intenţiilor, de care sunt conduşi. Iar de curând, bravii socialişti din Turda, au ţinut să-şi manifeste purul socialism, când s'au ridicat în contra funcţionarilor maghiari pentrucă au depus jurământul de credinţă, cerând ca aceştia să fie loviţi la pământ. Nu ştim, dacă muncitorimea română se solidarizează cu aceşti tovarăşi ai lor, dar ştim, că statul are suprema datorie să impiedece o organizaţie care sub masca socialismului, ameninţă funcţionărimea patriotică pentrucă-şi face datoria faţa de stat. Pe cei vinovaţi însă sperăm că îi va trezi la realitate, dovedindu-le că *trădarea de patrie* şi *social-democraţie* nu sunt noţiuni sinonime.

Dar şi până atunci, social-democraţii români au cuvântul.

A. C.

ANCHETELE NOASTRE

Unificarea justiţiei

— Raportul Comisiunei de unificare —

Opinia publică n'a fost de mult întreţinută despre mersul lucrărilor dela comisiunea de unificare şi lichidare din Cluj.

Dispoziţiunile ce s'au luat în privinţa unificărei ne fiind anunţate la timp, au adus chiar unele nedumeriri în anumite chestiuni, ceea ce dădea loc la deosebite critici şi interpretări chiar pe calea presei.

Am crezut necesar să ne interesăm în această chestiune şi să putem arunca o lumină cât de uşoară în calea judecărei acestei stări de lucruri.

Comisiunea de unificare şi-a început lucrările prin luna Aprilie. Rolul ei era pur legislativ, deşi prin regulamentul de instituire nu i s'a clarificat precis atribuţiunile.

Adese ori făcându-se confuziuni între atribuţiile comisiunei de unificare cu cele ale secretariatelor, s'a dat naştere la neînţelegeri, ceea ce nu se poate admite că ar fi fost în intenţiunea guvernului la înfiinţarea ei.

După cât s'ar putea înţelege din activitatea pe care a dus-o, planul comisiunei ar fi fost stabilirea normelor pentru unificarea administrativă şi lucrând pentru o apropriere între legile din vechiul regat cu acele ale teritoriului alipit.

După importanţa pe care o prezintă în stat, credem necesar să ne ocupăm pe rând de toate aceste unificări.

Unificarea justiţiei

Incepând cu mersul lucrărilor dela justiţie putem spune:

S'a făcut unificare în ce priveşte noile numiri de funcţionari, întru cât ori-ce numire se face direct de Minister. Normele de salarizare sunt tot acelea vechi adică având-se în vedere c sele şi gradaţiile stabilit de fostul Consiliu Dirigent.

Putem remarca aici că deşi unele resorturi s'au abătut dela normele de salarizare — şi au înaintat funcţionari în clase şi gradaţii superioare la care nu au dreptul, acel al justiţiei nu a fost luat de acest curent. Acest lucru explică astăzi critica situaţie materială a magistraţilor.

Pentru a se creia o situaţie materială equitabilă în raport cu meritul, munca şi demnitatea justiţiei, s'a instituit în timpul din urmă o comisiune la Bucureşti, unde prin conferinţe presidate de Ministru se vor hotărî normele.

Unificarea legislativă.

La venirea comisiunei nu s'a găsit nici o lege tradusă, pentru ca astfel atât cei ce sunt aici cât şi cei din regat să le poată studia şi aprecia şi ca în urmă comisiunile speciale să se poată pronunţa.

In linii generala putem zice că s'a tradus: *Codul penal*, care s'a şi tipărit. Restul, numai traduse, sunt: *Procedura* penală, *Codul civil austro-maghiar* şi *Codul comercial*.

Acum se lucrează la traducerea procedurei civile, legei execuţiei silite, a regulamentelor şi ordonanţelor referitoare la cărţile funduare.

Din rezultatul pe care-l dă comisiunea s'ar vedea oarecare lipsuri care vor trebui neapărat înlăturate şi anume cea mai principală ar fi să se dispună angajarea magistraţilor competenţi de a faca traducerea corectă în limba românească a tuturor legilor ungureşti sau austriace ce au fnst aplicate în Ardeal.

Instituirea unei comisiuni care să studieze şi coordoneze aceste legi cu acelea din vechiul regat.

Chestiunea avocaţilor

In ultimul timp începuse o luptă prin presă în chestiunea drepturilor avocaţilor din vechiul regat de-a li-se permite a pleda în Ardeal. După informaţiile aflate, până acum avocaţii din vechiul regat au dreptul de-a pleda în faţa ori-cărei instanţe judiciare din Ardeal; nu au însă dreptul să se înscrie în Barourile de aici care sunt autonome şi nu primesc impuneri din partea nimănui. — Cum această ar fi însă o chestiune aparte şi putem zice de detaliu, o amânăm pentru un articol special.

Wy.

sau vor avea pământ, îşi vor îmbunătăţi situaţiă economică şi populaţia va creşte, căci mortalitatea ce ajungea după statisticile anilor din urmă numai pentru copii de la 1—5 ani la cifra înspăimântătoare de 60.000 anual numai pentru vechiul regat, va scădea.

A 3a cauză mare ce determină chiar moartea unui popor, este conducerea lui de o pătură eterogenă, ce e străină de aspiraţiile poporului care îl cărmueşte.

De aceea avem datoria să grăbim educaţia poporului, dându-i posibilitatea să se conducă el singur după nevoile şi aspiraţiile lui şi înlăturând astfel elementele eterogene şi ca sânge şi ca cultură, vătă oare neamului.

Prin votul universal şi acordarea de pământ ţăranilor, am chemat la viaţa politică, massele rurale. Ele vor pune stavilă inundărei politice şi economice a străinilor. — După ce am schiţat principiile fundamentale de care trebue să ţinem seama în activitafea noastră socială, voiu desvolta programul de activitate.

Va trebui însă să lămurim în ce spirit şi baz ţi pe care principii trebue să lucrăm. Căci ar fi inutilă munca, dacă unii vor lucra conduşi de principii naţionale, iar alţii — în cine ştie ce colţ al Basarabiei — îşi vor baza activitatea culturală pe utopiile comuniste.

Studenţii nu vor mai lucra ca în trecut ca simple individualităţi. O bună pa te din energia studenţilor de azi, conduşi de cele mai frumoase năzuinţi, s'a pierdut în zadar din această cauză.

Vom porni acţiunea noastră în numele unui corp organizat şi întemeiaţi pe un program de muncă. Societăţilor studenţeşti constituite în vederea activităţei culturale a studenţimei, le incumbă sarcina de a veghea ca activitatea desfăşurată să fie fondată pe principii sănătoase naţionale şi a lupta contra tendinţelor dăunătoare întereselor neamului. De organizarea societăţilor studenţeşti adaptate acestui scop, mă voiu ocupa la sfârşitul studiului, când va apare mai lămurită în lumina programului de activitate expus. Marele principiu fiziologic „funcţia crează organul“ se aplică şi aici, căci aceste societăţi studenţeşti nu vor fi decât organul activităţei studenţilor.

Em. Puşcariu.

Ceriţi „Infrăţirea“

INFORMAŢII

Printr'un decret regal puterea legii asupra contabilităţei publice a fost întinsă şi în Transilvania, Banat, Satu-Mare, Crişana, Maramureş şi Bucovina, abrogându-se toate legile, regulamentele şi ordonanţele contrarii aflate în vigoare până acum în acele provincii.

*

La Timişoara a luat fiinţă o comisiune a „organizaţiei burgheze".

„Organizaţia burgheză" îşi propune ca scop întărirea clasei burgheze.

Primul manifest al „comisiei pregătitoare a organizaţiei burgheze" sfârşeşte astfel:

„Este vorba de a fi ori a nu fi a clasei burgheze".

*

— Comisiunea pentru verificarea coroanelor prezentate la schimb şi considerate ca dubioase, va fi instituită peste două săptămâni.

Până atunci ministerul de finanţe va rezolva cererile privitoare la nouile declaraţiuni de coroane. Vor fi luate în consideraţie numai acele cereri prin care se va dovedi că cei interesaţi au fost în imposibilitate de a le declara la timp.

*

Direcţia regională C. F. R. din Cluj a înaintat o plângere comisiuni de evacuare prin care cere ca evacuările funcţionarilor ceferişti să înceteze, deoarece direcţia are nevoie de aceşti funcţionari; înainte de a evacua pe vreunul să se cerceteze tabelele de funcţionari pe care le-a pus la dispoziţie. Direcţia regională C. F. R. comisiunilor de evacuare şi încartiruire.

*

A fost judecat, în urma reclamaţiei făcute de către Direcţia financiară din Cluj, individul Eugen Herşcovici din Cluj, pentru că, înainte de retragerea coroanelor a speculat 25.000 cor. în bani mărunţi luând pentru această sumă 31.000 coroane. Herşcovici a fost condamnat la 2 zile închisoare şi 10.000 cor. amendă, iar banii speculei i-au fost confiscaţi.

Direcţia financiară face apel la toţi cei cari cunosc cazuri similare să le denunţe. O ordonanţă nouă a ministerului de finanţe anunţă pedepse şi pentru cei cari aglomerează leii mărunţi. Denunţătorii cazurilor de acest fel, vor fi răsplătiţi.

*

Regia Monopolurilor statului a exportat 200.000 kgr. tutun Ceho-Slovaciei în schimbul chibriturilor cari contiună să sosească.

*

Faţă cu incidentele muncitoreşti dela fabrica de tutun din Cluj. Directorul R. M. S. din Ardeal, dl Lucaci ne comunică următoarele: „Contrar acuzaţiunilor şi calomniilor presei Maghiare aduse atât în contra mea cât şi în contra directorului fabricei dl Popescu, vă rog să aduceţi la cunoştinţă opiniei publice, că nici-un lucrător n'a avut de suferit de pe urma crizei alimentare de săptămâna trecută, *fiind aprovizionaţi din partea regiei, în mod special cu toate alimentele de primă necesitate.*

Nici-un alt muncitor, afară bineînţeles de instigatorii dovediţi n'a fost arestat sau suspendat din servici, precum s'a constatat şi *în faţa autorităţilor, fiind şi dl colonel Manoliu prezent* şi deci socotesc atât ueeltirile instigatorilor muncitoreşti cât şi articolele tendenţioase ale ziarelor maghiare ca simple aţâţări la bolşevism a muncitorimei cu care ocazie îmi fac o datorie demascându-le în faţa opinei publice.

Direcţiunea refacerei din ministerul de industrie şi comerţ urmând să fie desfiinţată pe ziua de 1 Octombrie toate lucrările pendinte de această direcţiune vor fi rezolvate de serviciul lichidărei direcţiunei refacerei, i se va creia la acelaşi dată.

*

Consiliul superior al comunicaţiilor, în şedinţa sa dela 23 corent, a luat în discuţie:

Memoriul direcţiunei aviaţiei privitor la organizarea si funcţionarea navigaţiei aeriene; propunerea secretariatului general al ministerului lucrărilor publice privitor la construcţia linie ferate Solontul-Mare-Kişinău şi cererea Ligei naţionale aeriene pentru a îl se concesiona linile aeriene naţionale.

*

Se proectează luarea în circulaţie a serviciului de colete şi pachete pe întreg teritorul României; aceasta propabil dela 1 oct. a. c.

Serviciul de mandate postale s'a reluat dela 1 Sept. pe întreg teritorul României: afară de serviciul de mandate telegrafice care nu s'a reluat încă.

*

Domnul Emil Th. Jellea, Inspector Central, delegat al Ministerului Muncii pentru Transilvania, în urma înspecţiunilor amănunţite ce a făcut în oraşele Cluj, Oradia-Mare, Trg.-Mureş, Sibiu, Braşov, Arad şi Timişoară a întocmit un studiu şi raport general asupra modului cum se prezintă organizarea şi cum funcţionează în prezent instituţiunile cu caracter de Asistenţă Socială din Ardeal.

Domnia-sa pleacă la Bucureşti spre a supune acest raport Dlui Ministru al Muncii.

*

Timbrul de ajutor prevăzut prin legea excepţională din regat, dela 1 Octombrie a. c. va fi obligator şi în Ardeal. Sumele intrate prin vânzarea acestui timbru se vor folosi pentru alimentarea fondului de ajutorare a famililor celor căzuţi în răsboi, apoi se va transforma într'un fond, care va fi pus la dispoziţia Ocrotirilor sociale, cu aceeaşi destinaţie. Aceste timbre de ajutor se vor aplica şi pe actele unde se foloseşte timbru fiscal mobil.

*

Pe culoarele camerei din Budapesta s'a petrecut un grav incident între deputaţii Huszár Károly şi Fangler Béla. Cel din urmă l-a apostrofat pe Huszár cu cuvintele: „Am dovezi, că a-i răspândit gazeta „Az Ember" — care se ştie că e bolşevică. Huszár indignat de faptul, că ar fi o nebunie să răspândească o foaie care a încercat să instigeze muncitorimea americană pentru a-l ucide, îl declară pe dl Fangler de un calumniator ordinar. S'a produs un mare scandal, Fangler a încercat să ducă chestia pe teren cavaleresc, dar Huszár a declarat că într'o astfel de chestie numai înaintea justiţiei e obligat să dea satisfacţie.

*

Direcţiunea Societăţii „Reşiţa" deşi nu este legalmente constituită, încearcă totuşi să-şi sporească capitalul. In acest scop a adresat un apel tuturor Băncilor mari din Bucureşti pentru a distribui publicului acţiuni de al numitei societăţi, în schimbul unui comision.

Cum însă capitalului românesc nu i-se rezervă decât 50 milioane din 125 milioane, adică mai puţin de jumătate şi deci mai puţin decât capitalul străin, Băncile i-au refuzat concursul.

Ieri a avut loc la Bucureşti înmormântarea socialistului Sion. Cortegiul format din mii de lucrători era imens,

Au rostit cuvântări socialiştii Socor, Mirea şi Oprescu. Toţi au arătat meritele defunctului fruntaş, un bun elev al lui Dobrogeanu Gheea şi convins evoluţionist.

*

O rebeliune provocată de maltratarea a doi deţinuţi noi, cari încercase să evadeze, a avut loc alaltăeri la închisoare Văcăreşti din Bucureşti. Deţinuţii în semn de protestare n'au voit să între în celule, iar la intervenţia armatei au început a arunca cu pietre în soldaţi. Armata a tras atunci şi din rândurile deţinuţilor au căzut 6 răniţi, dintre cari trei au murit pe loc, ceilalţi trei au fost transportaţi la spital.

80 de deţinuţi cari au continuat să reziste până la sosirea autorităţilor au fost puşi apoi în lanţuri.

S'a deschis o anchetă.

*

Atragem atenţia dlui Colonel Grigorivici şi a celorlalte autorităţi competinte că însăşi *Uzina de gaz şi electricitate din Cluj*, calcă ordonanţa consiliului de miniştrii, percepând plata în lei pentru consumaţia de gaz şi electricitate pe luna August pe cursul 1 leu egal două coroane. Avem numeroase recipise dovedind acest lucruri. Ar fi de asemenea de dorit a se face un tarif pentru trăsurile de piaţă, care percep cât vreau şi cum vreau.

*

Ca răspuns unei note publicate de oficiosul guvernului *Indreptarea* prin care se declară că este prematură ştirea despre încheerea unui tratat între România şi Ceho-Slovacia, oficiosul céh *Cas* observă că dl Beneş n'a prezentat acest tratat ca un lucru împlinit în ceace priveşte semnătura. Dânsul a arătat „dimpotrivă, că mai sunt puncte de amănunt cari ar rămâne de regulat. Nu e mai puţin adevărat, adaogă *Cas*, că cele două guverne sunt cu totul de acord asupra drumului de urmat în vederea asigurărei aplicării tratatului dela Trianon şi a apărărei în comun a integrităţii frontierelor lor.

*

Eri trebuia să aibă loc desbaterea procesul Sub-loc. Moşoiu şi Loc. Haşasiu, acuzaţi conform. Art. 256 Cod. Just. Militare de necredinţă în serviciu. Procesul s'a amânat pe timp nelimitat.

Paradisul lui Lenin

O doamnă franceză care a părăsit Moscova la sfârşitul lunei Iulie, şi a cărei mărturie n'ar putea fi suspectată, face un tablou înfricoşător al situaţiei acestui oraş în epoca în care l'a părăsit.

„Moscova e un mormânt, povesteşte ea. Toată lumea moare acolo de foame. Pâinea, care nu poate fi găsită aproape nicăieri, costă 800 ruble fundul (400 gr.)

„Bolile decimează populaţia anemiată de către lipsa de hrană. Morţii sunt aşa de numeroşi încât unii dintre ei nu sunt îngropaţi decât după 2—3 săptămâni şi fără coşciuge".

Cetiţi „Infrăţirea"

SCRISORI DIN SIBIU

— Solemnitate. — Pasări călătoare. — Cei cari vin. —

Pe zi ce merge oraşul acesta, în care au trăit, au luptat şi au visat atâţia dintre cei aleşi ai neamului, îşi pierde din poezia ce-l înconjura.

Ca o cuceritoare aplecată sub povara anilor, cetăţuia inexpugnabilă a tinerilor oţeliţi se cufundă tot mai mult în somnu-i străjuit de cucernicul Nepomuc, care cu gestu-i de bătrân împăcat cu soarta pare a rosti acelaş resemnat „nu'nvie morţii, e'n zadar"...

Au cercat câţi-va vizionari să-i întreţie viaţa obidită prin infuzii de sânge tinăr şi zvăpăiat. Arterele uscate ale moşneagului însă nu le-au putut primi.

Şi doar cadre pentru conducerea unei mişcări spre o nouă viaţă nu lipsesc. Avem atâtea societăţi, atâtea cercuri mai mult sau mai puţin culturale, al căror car însă stă cu roatele împiedicate de bolovanii nepăsărei naţionale.

Apărea o revistă inspirată de un suflu de tinereţe „Crai Nou", dar această povară Sibiul n'a putut-o suporta. Editorii s'au înglodat în datorii şi renunţând la rolul de înnoitori, îşi văd de ocupaţiunile lor mai puţin bogate în desiluzii. Unii se uită cu ochii cercetători cam în ce parte s'apuce, imitând zborul paserilor călătoare . . .

*

Căci aşa a fost sortit Sibiul nostru. L-au părăsit oblăduitorii, l-au părăsit luptătorii, l'a părăsit veselia oaspeţilor de vară veniţi la băile dela Ocna, îl părăsesc podoabele dumbrăvei ce-l înconjură şi-l părăsesc privighitorile lui.

Este interesantă mentalitatea noastră a Ardelenilor. Am luptat, am jertfit, am suferit pentru gândul bun al libertăţei şi al unirii. Supremul bine al vieţei noastre l-am văzut odată în unirea cu ţara. Şi acum, când ne vedem liberi pe pământul atâtor nădejdi, în loc de a ne bucura de împlinirea celui mai frumos vis, în loc de a ne statornici pe muncă şi a face din viaţa noastră un izvor de bucurie pe pământul nostru, acasă la noi, singura preocupare a oricărui din „inteligenţă" este să o şteargă mai curând sau mai târziu la Bucureşti. Ce i-a fi atragând acolo nu ne putem esplica.

Dorul de cultură românească în nici un caz nu. Căci cei cari ajung vremelnic în cetatea lui Bucur ar putea să'ţi povestiască multe numai despre mişcarea culturală nu ştiu nimica. In schimb au învăţat foarte bine unde sunt ministerele, cum se obţin permisele, unde se petrece mai bine De câte-ori îi văd şi-i aud, dau din cap. Săraci fluturi, pe cari vă atrage lumina flacărilor, cum o să vă pârliţi de curând.

O flăcările acestea motivate de dorul unei vieţi nouă, intense — au în ele atât grotesc încât de multe ori trebue să le atribui nebuniei generale, de care într'o recentă conferenţă un scriitor sibian arată că este cuprinsă societata noastră. Ne plângem de lipsa de oameni. Regatul nu mai birue, nu mai are de unde să ne trimită atâtea forţe pentru complectarea golurilor, iar „puterile" noastre autohtone sunt cuprinse de frigurile migraţiunei.

*

Dar iată, pe străzile cu nume nemţeşti, cu firme iudeo-maghiare, în piaţa cu fântâna lui Falkeshein pătrunde glas tânăr de copilandri, cari vin dornici de lumină la vechile izvoare de lumină românească. Deasupra mormântului ce acopere o viaţă ce nu mai poate învia, se ridică aceste flori aducătoare de noui nădejdii. Sunt şcolarii, cari vin din toate satele româneşti, sunt viitorii luptători ai unei credinţe şi ai unui vis, pe care noi, după ce l-am văzut realizat, nu-l ştim preţui. Dela ei şi prin ei va lua viaţa naţională forţele de cari are nevoie spre a se afirma aşa cum trebue, aşa cum merită această viaţă, a cărei desvoltare nu poate fi lăsată în grija politicianilor, cari n'au nimic comun cu sufletul nostru doritor cu totul de alte orizonţuri decât acelea ale cancanurilor şi ale scandalurilor provocate de marea nenorocire care e politica noastră de azi

Hermes.

Sistem comunist

După ştiri din Helsingfors, guvernul rusesc pentru a constrânge muncitorimea la o muncă sistematică şi pentru a o sili să ţină orele obligate de muncă, a trebuit să recurgă la mijloace drastice. In Rusia nu sunt îngăduite grevele. Incercând muncitorii unui mare atelier din Colomea să intre în grevă, aceasta mişcare a fost imediat înăbuşită cu cea mai mare asprime din partea bolşevicilor. In sinul muncitorimei e extraordinar de mare amărăciunea, din cauza că guvernul bolşevic a ocupat toate atelierele cu jandarmi chinezi, cari au porunca să zugrume fără cruţare orice încercare de protest. Chinezii execută toate ordonanţele cu o cruzime nemai pomenită. Gustav List, le-a adus la cunoştinţă muncitorilor că dacă nu se stâmpără, se vor lua contra lor următoarele măsuri: 1. Numai decât vor fi înrolaţi în armata roşie; 2. Familiile lor vor fi despoiate de dreptul de alimentare; 3. Munca pentru iei, va îndeplini-o tovarăşii rămaşi acasă.

Sistemul comunist — a declarat Lenin — nu însemnează, că fiecine poate să fure ziua. Acesta e statul muncitorilor, unde lenea e egală cu furtul.

Un proces de conspiraţie

Luni 27 l. c. se încep desbaterile înaintea Curţii Marţiale a Corpului VI. de armată din Cluj în chestia conspiraţiunii contra intregităţii statului comisă de ofiţeri superiori din fosta armată austro-ungară. Acuzaţii principali în acest proces sunt generalul Flohr şi colonelul Kratochwill, fostul comandant al diviziei săcueşti, apoi locotenent colonelul Ányos, căpitanul Boros, locotenentul Kászonyi şi inginerul Thurzó dela Turda. Toţi inculpaţi se găsesc în arestul militar din Cluj.

Generalul Flohr a recunoscut în decursul investigaţiei, că este în serviciul armatei naţionale maghiare, dar sfera lui de activitate conform instrucţiunilor primite dela Horthy, s'ar întinde numai asupra judeţului Hajdu, care nu cade sub stăpânirea română. Tot astfel colonelul Ányos ar fi avut misiune în judeţul Szabolcs. Ştim că tot în aceea vreme îşi desfăşura activitatea Horthy prin agenţii săi aleşi dintre ofiţeri şi episcopi în Pécs şi în intreg judeţul Baranya. In decursul judecării se va vedea întrucât această conspiraţie face parte dintr'un plan mai mare de operaţiune. Acuzarea va fi susţinută de dl maior Rădulescu, iar tribunalul va fi compus dintr'un general şi patru coloneli.

Situația internațională

Un singur fapt covârșitor de important pe ziua de astăzi: recomandarea lui Millerand ca președinte al republicei în consfătuirea preliminară a congresului național.

Numărul celor 528 parlamentari care au sprijinit pe Millerand la întrunirea preliminară e o chezășie că în congresul național actualul premier va întruni o unanmitate care va aminti pe aceia a lui Deschanel. Dacă ne bucurăm pentru omajul adus salvatorului Europei și energicului recläditor al Franței prin ridicarea lui la cea mai înaltă demnitate în același timp ne întrebăm îngrijați care va fi omul politic în stare să ia o răspundere așa de mare și o moștenire așa de fericită în rezultate, pentru a duce mai departe opera de muncă prin concursul tuturor claselor sociale și forțelor sociale unite?

Știri de peste hotare

Complotul Constantinian.

Ziarele ateniene publică raportul judiciar în afacerea complotului contra lui Venizelos. Acest raport conchide la existența unei vaste conspirații urzite între partizanii ex-regelui Constantin în Elveția și oare-cari politiciani și ofițeri ai vechiului regim aflător în Grecia. Asasinatul lui Venizelos a fost hotărît în cursul unei reuniuni ținute la St. Moritz, sub președința prințului Andreiu, fratele ex-regelui Constantin. In ziua atentatului trebuia să izbucnească la Atena și o mișcare revoluționară.

Raportul propune trimiterea prințului Andreiu în fața tribunalelor pentru crima de înaltă trădare. Pentru complotul dela Atena sunt dați în judecată vre-o 15 persoane dintre cari deputatul Mavromichalis.

Bilanțul turburărilor din Irlanda

După statistica guvernului englez, dela 1 Ianuar 1919 la 1 Septembrie 1920, au avut loc în Irlanda 3084 atentate de orice natură cari au pricinuit moartea a 87 agenți polițienești, 12 soldați și 21 civili și în cursul cărora 151 polițiști, 51 soldați și 56 civili au fost răniți.

Imprumutul francez în St. Unite

Imprumutul francez de 100 milioane dolari (1,500.000 franci francezi) contractat în St. Unite cu o dobândă de 8%, rambursabil în 10 ani, a atins recordul vitezii de acoperire. *In adevăr listele de subscripții au fost închise după o oră numai.*

Demisiunea lui Pașici

Bătrânul om de stat sârb, Pașici, a anunțat, printr'o scrisoare către Scupcină, că-și dă demisia de deputat. Această hotărîre e viu comentată în cercurile politice sârbe cari nu cunosc motivele acestei demisiuni și planurile dlui Pașici.

Suedia și bolșevicii

Guvernul suedez a făcut să fie arestat bolșevicul rus Schliagnikof, pentru că a refuzat să se conformeze decretului de expulzare dat împotriva lui. Schliagnikof a publicat a scrisoare patetică, cerând proletariatului suedez să-i ia apărarea dar n'a avut succes. Leaderii muncitorimei l'au dezaprobat în mod public.

Programul partidului creștin-social din Austria.

Partidul creștin-social din Austria își publică manifestul electoral. Din punctul de vedere al politicei exterioare, el se așează pe terenul unei „politici naționale vizând la binele ansamblului națiunei germane". El declară că „așteaptă ora care va reda dreptul liberii dtspoziții și va îngădui unirea cu frații Reichului".

Din punctul de vedere lăuntric, partidul creștin — social „se așează pe terenul republicei democratice, reclamă libertatea și egalitatea tuturor cetățenilor, condamnă lupta de clasa inspirată de către ură și teroare, orideunde ar veni".

Generalul Wrangel în Taurida

Generalul Wrangel a declarat unui corespondent al ziarului *Velikaia Rossia* că „având în vedere schimbarea survenită în atitudinea puterilor ali te odată cu victoria poloneză, trebuie să-și concentreze forțele în nordul Tauridei, spre a acționa în direcția Vest. Iată dece evacuiază Kubanul unde trupele sale au bătut două divizii ruse, făcând 9000 de prizionieri și unde și-au mărit de două ori jumătate efectivul".

Intrigile lui Litvinof

După știri din Cristiania, se anunță că Litvinof nu va mai fi autorizat a rămâne în Norvegia.

E îngăduit a crede în adevăr că pretextul misiunei sale oficiale ascunde alte planuri. Litvinof venise în Norvegia ca să încheie un acord comercial îngăduind restabilirea afacerilor între cetățenii Norvegiei și Rusiei dar pare că scopul lui principal era să forțeze guvernul norvegian să recunoască Rusia sovietică provocând mișcări printre Norvegienii bolșevici și printre pescarii fără lucru din Nordul Norvegiei cari doresc redeschiderea piețelor ruse.

Aceeași informație anunță că Litvinof nu va fi autorizat să se reîntoarcă la Copenhaga și că Suedia nu vrea să-l primească pe teritoriul ei. Ziarele remarcă că Norvegia e singurul Stat care tolerează — împreună cu Germania — șederea lui Litvinof.

Ex-Kronprinzul vrea să vină în Germania

Se telegrafiază din Doorn (Olanda) ziarului *Daily Mail* că ex-Kronprinzul a cerut guvernului olandez să fie transferat în Germania sau într'un alt loc din Olanda.

Ambasadorul german la Londra

Dl Sthamer care, din luna Februarie era însărcinat de afaceri al Germaniei la Londra, și-a prezentat acum scrisorile de acreditare în calitate de ambasador german în Marea-Britanie.

Finanțele Ungariei

„Neue Fr. Pr." anunță:

Ministrul de finanțe al Ungariei, baronul Fridrich Korányi a prezentat parlamentului budgetul pe anul 1920—21.

Veniturile Ungariei sunt aproape 10 miliarde — din cari 6 miliarde impozite. — Cheltuelile se ridică la suma de 19 miliarde. Deficitul e *nouă miliarde* 690 milioane coroane.

Cheltulile statului repartizate ar fi 9000 cor. de cap de familie.

Situația e agravată și prin aceea că Ungaria nu se așteaptă la un credit extern.

Monumentul lui Chavez

S'a inaugurat la Brigue monumentul ridicat în amintirea lui Chavez care la 23 Septembrie 1910, adică tocmai acum 10 ani, a stabilit primul record al trecerei în aeroplan peste Alpi, căzând și murind în chiar clipa stabilirii recordului.

Sovietele caută să producă o revoluție în Anglia

Ziarul rus *Novaya Russaya Shiza* care apare la Helsingfors, dă amănuntele următoare asupra organizării și scopului propagandei sovietice:

„Obiectul principal al agitației bolșevice în clipele de față tinde să dea o lovitură de moarte Angliei. Bolșevicii își dau seama că o cădere a Angliei ar ridica cea din urmă piedică din calea comunismului internațional.

„Pentru a atinge rezultatul dorit, o revoluție comunistă în Anglia, s'au alcătuit la Moscova două comisiuni pe lângă Comisariatul afacerilor străine: una, în secția occidentală pentru a organiza o agitațiune în Irlanda și în Anglia, cealaltă pentru a se ocupa de India și de celelalte colonii britanice.

„Cu scopul de a creia o agitație în Anglia, bolșevicii au comandit ziarul „Daily Herald". Corespondentul acestui ziar trăește la Moscova, înconjurat de lux și de respect, având la dispoziție un splendid automobil. El primește telegrame făcute de bolșevici pe care le transmite la Londa prin radio. Se înțelege ușor acum modul entuziast în care vorbește acest ziar despre „raiul sovietic".

„A doua comisiune, cea din secția orientală a Comisariatului de externe, are printre colaboratorii săi pe un vechi diplomat cu numele de Woznesenski. Ea se ocupă mai ales cu propaganda îndreptată contra Angliei în India, Persia, Arabia și Turcia."

„Bolșevicii au putut intra în legătură cu două stațiuni radiotelegrafice engleze. In modul acesta, comisariatul afacerilor externe este tot timpul ținut în curent cu ceiace se petrece în Anglia și poate prin urmare să dea agenților săi ordine în consecință".

Bulgaria și „Mica Înțelegere"

Constituirea „Micei Înțelegeri" a alcătuit în vremea din urmă tema principală a conversațiilor politice. In general opinia publică bulgară socotește că planurile dlui Beneș, care tind să stabilească un anume sistem de echilibru în Europa centrală, nu privesc de loc pentru moment, Bulgaria, de vreme ce ele lasă de o parte problemele balcanice. Totuși, se exprimă speranța că intrarea în scenă a Greciei nu va deplasa centrul de gravitate al noii aliante a Europei centrale în Balcani, în paguba Bulgariei.

Ori cum ar fi, guvernul este hotărît să mențină în toate împrejurările o strictă neutralitate și să lucreze la refacerea Bulgariei și la consolidarea păcii. Cercurile politice bulgare nădăjduesc, încă că, oricare ar fi alianțele cari se alcătuesc, ele nu vor conține nimic care să fie contrar spiritului Societății națiunilor.

Un personaj politic bulgar a făcut următoarele declarații în privința situațiunei actuale:

Bulgarii știu bine că țara lor, atât de slăbită în clipele de față, nu va fi rugată să facă parte din nici-o alianță. Astfel că ei nu încearcă nimic în direcția aceasta. Noi nu căutăm acum decât o apropiere de Sârbi și Români, nu cu scopul de a ajuta aceste două țări împotriva Ungariei, ci pentru a asigura o situațiune liniștită în Balcani.

In acest sens, se spune că Ceho-Slovacia poate să joace un mare rol căutând să apropie mai ales pe Sârbi de Bulgari. Mica Înțelegere se va putea atunci întinde printre toți Slavii din Balcani.

TELEGRAME

Alegerile în Suedia

Nauen, 22 Septem brie

După știri din Stockholm rezultatul alegerilor de Cameră în Suedia a arătat o creștere a mandatelor partidelor conservatoare, agrare și țărănești și o scădere pentru sociali-democrații, liberali și socialiștii blocului stâng. Sociali-democrații sunt reduși la o coaliție cu liberalii, ale căror mandate au diminuat simțitor.

Presa suedeză discută retragerea cabinetului Branting.

Situația în Silezia Superioară

Nauen, 20 Septembrie.

După știrile ziarelor pariziene rechemarea generalului Le Rond din Silezia superioară trebue privită ca definitivă. Lloyd George are intenția de a supune chestiunea conferinței ambasadorilor spre a decide. Se va face în acelaș timp și o anchetă amănunțită asupra incidentelor cari au dat prilej la diferendele franco-engleze.

In cercurile germane predomină impresia că guvernul francez sub presiunea exercitată de Englezi s'ar fi decis a modifica politica sa de ocupație în Silezia superioară care a fost caracterizată prin părtinirea ce a arătat Polonezilor.

Din Palestina

Horsea, 22 Septembre

Sir Robert Samuel, înalt împuternicit al Palestinei a numit un Consiliu de 10 membrii din cari 7 sunt creștini și 3 musulmani. Inaltul împuternicit a convocat conferința pentru a examina chestiunea adaptărei măsurilor de greutate din Europa spre a facilita relațiunile comerciale. Actualmente măsurile și greutățile variază dela oraș la oraș.

Norvegia nu recunoaște guvernul Sovietic.

San-Paola, 22 Septembrie.

Guvernul Norvegiei refuză de a recunoaște guvernul Sovietic cum și de a îngădui trecerea călătorilor și mărfurilor pe teritorul norvegian cu destinația Rusia.

Conflictul dintre minieri și ministerul de industrie din Anglia

Horsea, 21 Septembrie

Conferința dintre minieri și Sir Robert Horne, ministrul industriei, a dus la rezultatul că leaderii minierilor au refuzat de a renunța la cererea lor pentru mărirea salariilor. Chestiunea va fi din nou examinată de delegații acestora în conferința dela Londra și după examinarea ofertei de arbitraj a guvernului se va lua hotărîrea finală cu privire la grevă. Se crede că personalul dela căile ferate și uniunea lucrătorilor dela transporturi, cari împreună cu minierii compun tripla alianță a lucrătorilor, exercitează o înfluență de moderațiune asupra leaderilor minierilor și în special asupra faptului că ambele uniuni au acceptat arbitrajul guvernului.

Intre Polonia și Lituania

Horsea, 22 Septembrie

Privitor la hotărârea reprezentanților Poloniei și Lituaniei de a primi arbitrajul Legei Națiunilor, ziarul *Daily Telegraph* spune că aceasta este o probă de moderațiunea lui Paderewski. In orice caz se poate spune că pentru cei dela Riga este prima-oară când pot pretinde că au repurtaf un succes diplomatic. Sa sperăm că opinia publică din Polonia și Lituania vor proceda în spiritul delegaților săi.

Din isvor polon se svonește că ca o dovadă o dorinței sincere de pace a Poloniei, ministrul de război polon ar fi dat ordin pentru demobilizarea armatei, Guvernul polon este încrezător în negocierile dela Riga și nădăjduește că vor ajunge la un bun sfârșit.

Demonstrația muncitorilor fără lucru din Berlin.

Nauen, 22 Septembrie.

Marea demonstrație a muncitorilor fără lucru organizată de comuniștii din Berlin și despre care au dat relațiuni socialidemocratii independenți cari n'au voit a lua parte, a decurs fără tulburări terminându-să numai cu o mare demonstrație în fața editurei ziarului îndependent *„Freiheit"*.

Comuniștii au insultat pe leaderii independenți din cauza atitudinei lor față de internaționala din Moscova și au amenințat pe independenți. Acte de samavolnicie nu se semnalează deoare-ce străzile erau închise cu cordoane militare, cu deosebire arestul preventiv din *Moabit* unde se începuse procesul contra membrilor organizațiilor comuniste.

Ultime informații

Se comunică din Budapesta că Primăria a terminat pregătirile pentru primirea misiunei române.

Sosirea ministrului și a suitei sale este așteptată pentru sfârșitul lunei.

* * *

Căpitanul Drossu, fiul colonelului Drossu, dela Palat, a murit într'un accident de aeroplan pe aerodromul dela Pipera.

* * *

La Cernăuți s'a declarat greva generală.

* * *

Adunarea plenară parlamentară a indicat pe Millerand la prezidența republicei cu 528 voturi.

* * *

Ziarul parizian, „Le Temps" înregistrează svonul despre logodna principelui Alexandru al Serbiei cu principesa Maria a României.

A avut loc o întrevedere între dnii miniștri Văleanu și Tăslăoanu cu privire la intensificarea producției minelor dela Petroșani.

* * *

La Constanța s'a descoperit o mare contrabandă de ruble în valoare de 5 milioane.

* * *

Consfătuirea bisericească s'a deschis în a 3-a zi sub președinția mitropolitului primaf Miron Cristea. Au vorbit dnii profesori Kiriacescu, Disescu, Dragomir Demetrescu, episcopul Nifon, arhimandritul Scriban și mitropolitul Bălan al Ardealului. Discuția s'a urmat asupra autonomiei bisericei. Ședințele au fost suspendate până la depunerea raportului comisiunei de studii.

* * *

La Bursa din Paris leul a fost cotat 28·50

Sancţiuni pentru vinovaţi

Se ştie că comisiunile de control s'au constituit după normele date de dl Guiu şeful biroului de evacuare. Tot dsa a hotărît ca în camerile rechiziţionate să fie incartiruiţi funcţionari după recomandaţia comisiei de control. Nimic mai natural. Cine poate cunoaşte nevoile unui funcţionar decât tocmai colegul lui din comisiunea de control. Afară de aceasta, singura satisfacţie pe care puteau s'o aibă membrii comisiunilor care în interesul binelui general, îşi jertfeau liniştea, era să aibă siguranţa că colegii lor nu vor mai dormi de acum înainte pe străzi. In orice caz cuvântul comisiunei trebuia măcar ascultat dacă nu şi luat în seamă.

Lucrurile însă s'au petrecut pe dos. In adevăr în loc să se oprească eliberarea biletelor de cartiruire până ce toate comisiunile îşi vor fi isprăvit lucrările — chestiune de 10 zile după chiar spusa d-l Bucşan, s'a continuat cu eliberarea acestor bonuri.

D-l Cupşa, căci de dsa e vorba, după ce n'a fost în stare, sau n'a vrut, prin subordonaţii d-sale să controleze ilegalităţile făcute de diferitele autorităţi în materie de cartiurie lăsând pe unii să huzurească în câte 4—5 odăi, iar pe funcţionarii să rătăcească pe străzi, la rândul său comite ilegalităţi şi mai mari. In adevăr, după ce comisiunea IVa de control a găsit că în str. Carolina sunt camere rechiziţionabile d-sa a eliberat a doua zi bonuri de încartiruire unor elevi ai şcoalei de meserii.

De unde a ştiut dl Cupşa că în Str. Carolina No. 1 sunt camere de rechiziţionat şi dacă i s'a adus acest lucru la cunoştinţă de ce nu a consultat comisia respectivă de control?

Fiindcă atunci în cele două odăi ar fi încăput patru funcţionari iar doi elevi, a căror singură calitate de a ocupa camerele e că se bucură de protecţia Dlui Cupşa.

Comisiunea de control a încheiat procesele verbale în ziua de 17 Septembrie, iar bonurile de cartiruire poartă No. 1909 şi 1936 din 18 Septembrie şi sunt eliberate pe numele dlui Ioan Güntler şi Karol Kovacs, care nici măcar nu sunt Români.

Cu alte cuvinte dl Cupşa, din păcate însărcinat cu cartiruirea, lasă funcţionarii români pe drumuri pentru a instala comod doi străini.

Şi după ce dl Cupsa comite o aşa de monstruoasă ilegalitate — recunoscută ca atare şi de dl Bucşan — nu are nici măcar prudenţa să o repare, anulând bonurile.

Fiindcă dl Bucşan, în şedinţa de alaltăeri de la Primărie, a insistat să i se aducă la cunoştinţă orice ilegalităţi sau abuzuri, i-am satisfăcut dorinţa, arătând cu date precise cine e autorul ilegalităţei.

Nu vom avea încredere în promisiunile de legalitate şi imparţialitate ale dlui Bucşan, decât atunci când va incepe cu pedepsirea celor de sus.

In consecinţă cerem aspra pedepsire a d-lui Cupşa.

Aşteptăm rezultatul şi dacă nu se va da satisfacţie funcţionarilor indignaţi de favoritizmul numitului domn, vom continua campania cu mai multă înverşunare.

R. R. D.

Franţa şi Europa centrală

Din *Le Petit Parisien* sub semnătura dlui Andre Tardieu:

„Trebue ca ţara noastră să aibă o politică în Europa centrală. Această politică, în timpul discuţiunilor păcei, a fost coherentă şi energică. Ea a constat în a ajuta tinerile popoare pe cari le libera victoria noastră. Graţie Franţei au fost răpite Germaniei Danzigul şi Silezia-Superioara graţie ei a primit Polonia Galiţia orientală. Franţa e aceea care a susţinut şi făcut să se atribuie. Cehilor frontierile lor istorice şi Presburgul transferarea Basarabiei, Bucovinei şi Transilvaniei la România; cedarea Iugoslavilor celei mai mari părţi din teritoriile legitim revendicate de către ei.

Graţie nouă, şi de acord cu aliaţii noştrii, aceste popoare trăiesc.

„Pare totuşi, din citirea numeroaselor comentarii, că nu de greutăţile lor se ocupă acum lumea, ci de acelea ale Austriei, Ungariei, Turciei şi Bulgariei. Oare buna stare a popoarelor care au luptat contra noastră a devenit ea, pentru noi, mai importantă ca aceea a popoarelor cari au luptat alături de noi?

„Ar fi multe de spus asupra acestei curioase diformări a spiritului. Mă mărginesc azi să le semnalez bunului simţ al cititorilor. Dacă avem nevoie de concurs în Europa centrală şi orientală, să căutăm — lucrând pentru unirea prietenilor noştrii — la Varşovia, Praga, Bucureşti, Belgrad şi Atena, nu aiurea.

„... Să nu ni se vorbească de o politică franceză care, uitând lecţiile războiului, ar compromite roadele păcii. Şi dacă, după cum se spune, amiralul ungur Horthy visează să restaureze pe Habsburgi, să nu uităm că în 1914 dinastia aceasta, complice a Hohenzollernilor, a fost agentul provocator al înfricoşătorului măcel în care Franţa a pierdut atâta sânge."

In amintirea morţilor dela Dieuze

Predând primarului din Dienze monumentul ridicat în memoria celor 4000 de soldaţi români morţi în captivitate germană în dosul frontului francez, principele Ghica, ministrul României la Paris, a pronunţat un frumos discurs, reprodus de ziarele franceze, care se sfârşeşte astfel.

„Cot la cot cu morţii Franţii, morţii noştrii sunt siguri de a găsi aici respectul mormintelor lor, după ce au încercat în agonia lor de ma tiri inima generoasă a populaţiei Alsaciei şi Lorenei. . . In locul acesta de odihnă, soldaţii noştrii nu sunt în pământ străin, prin inimă, prin forţa legăturilor, mai strânse încă în războiu, pământul acesta a al nostru, aşa cum e francez pământul în care ofiţerii, medicii, infirmierele şi soldaţii francezi morţi la Iaşi, Mărăşeşti sau în Dobrogea, îşi dorm somnul din urmă sub paza inimei recunoscătoare a poporului român".

Internaţionala III-a şi partidul socialist francez

Iată cari sunt principalele din cele nouă condiţii pe cari vor trebui să le îndeplinească socialiştii francezi spre a fi admişi la Internaţionala dela Moscova, condiţii cuprinse în nota trimeasă de comitetul din Moscova dlor Cachin şi Frossard:

1. Partidul socialist trebue să schimbe radical caracterul propagandei sale zilnice în pressă.

2. Să se desvăluie falsitatea şi făţărnicia social-pacifismului. Să se demonstreze sistematic muncitorilor că fără răsturnarea revoluţionară a Capitalismului nici un arbitraj, nici un proect de dezarmare nu vor evita omenirei noi războaie imperialiste.

3) Partidul socialist francez trebuie să înceapă organizarea elementelor comuniste în sânul Confederaţiei generale a muncii.

4) Partidul socialist trebuie să şi schimbe numele şi să se prezinte în faţa lumei întregi ca un partid comunist francez.

5) Partidul socialist francez, *ca şi toate partidele cari doresc a adera la Internaţionala III-a,* trebuie să considere ca strict obligatorii toate deciziile Internaţionalei comuniste, etc., etc.

Cu astfel de condiţii se reîntorc desigur dela Moscova la Bucureşti şi tovărăşii Moşcovici şi Cristescu.

Viaţa sportivă

După o călătorie de trei luni, locotenentul Roget care a făcut ocolul Europei în aeroplan s'a reîntors la Paris. Raidul acesta a fost un fel de turneu de propagandă sub auspiciile Aeronauticei militare şi subsecretariatului de Stat al Aviaţiei franceze. Iată etapele ocolului Europei:

Paris—Berlin	km 900
Berlin—Varşovia	400
Varşovia—Lemberg	350
Lemberg—Bucureşti	650
Bucureşti—Constantinopol	450
Constantinopol—Salonic	500
Salonic—Atena	300
Atena—Brindisi	600
Brindisi—Roma	500
Roma—La Loupie	700
La Loupie—Lyon	100
Lyon—Paris	400

In total 5875 km. în linie dreaptă. Având în vedere însă că în multe locuri, pentru orientare, locot. Roget a trebuit să urmeze cursurile de apă, ceea ce a lungit itinerariul, nu e exagerat a afirma că Roget a parcurs peste 10.000 km.

Aviatorul şi-a manifestat, între altele, mulţumirea recunoscătoare pentru entuziasmul cu care a fost primit în România.

*

Aviatorul francez Durafour, având ca pasager pe ziaristul Du Bochet, a hotărît să aterisseze cu avionul pe Mont Blanc, la 4800 metrii înălţime. Sboruri de recunoaştere în vederea acestei performanţe au avut deja loc.

Cursul schimbului la Paris

Londra	51.55½
New-York	14.70½
Belgia	105.75
Italia	64.25
Praga	19.25
România	28.25
Elveţia	237.52

Revista Presei

Două ideologii.

Din *„Deutche Tagespost"*:

Soarta omenirei e condusă de o logică internă care îi dă un curs aproape mecanic. In 1914 conducătorii popoarelor nu au ştiut să dea o altă directivă forţelor încordate decât aceea pe care natura lor o pretindea. Puterea morală a Antantei s'a născut dintr'o ideologie care a avut efectul de a grupa cât mai multe popoare în jurul ei.

Azi stăm în faţa aceleaşi situaţiuni.

Ideologia „bolşevică" tinde să adune forţe mult mai mari şi mai oarbe pentru a răsturna echilibrul Europei.

Şi precum ideologia morală a Antantei până la un grad anumit s'a realizat aşa mu te din conţinutul ideilor bolşevice vor determina soarta viitoare a continentului nostru.

Totuşi bolşevismul de azi în forma sa moscovită, trebue ţinut departe de Europa. „Din devastări niciodată nu va lua naştere o viaţă nouă".

Deci conducătorii de azi să nu facă aceeaşi greşală ca cei din 1914: să scoată la iveală numai consecinţele mecanice. Prin aceasta ar duce Europa la dezastru. Ei ar trebui să folosească forţele noui numai pentru aceea, ca prin o prevedere înţeleaptă să conducă popoarele lor spre un viitor mai bun.

Afacerea Reşiţa

Din „Viitorul":

Un lucru cert îl ştie toată lumea. Societatea s'a fondat din iniţiativa vechei societăţi austro-ungare căreia i s'a schimbat doar firma şi locul de înscriere de la Budapesta la Lugoj. Consiliul de administraţie şi adunarea generală a vechei societăţi abia la sfârşitul lunei Iulie a luat cunoştinţă de aranjamentul d-lui Veith şi l'a aprobat.

Societatea uzinelor de fer din Reşiţa fiinţează azi sub această formă. In consiliul ei de administraţie dl Veith a numit din partea românească pe cine a voit d-sa. Şi fără a face vre-o imputare personalităţilor onorabile române cu care s'a ornat consiliul de administraţie al acestei societăţi străine camuflate fără nici o supărare pentru nimeni, putem afirma că nici sfinţii părinţi nici părinţii care au întrat în acest consiliu nu au nici o competinţă în treburile unei asemeni întreprinderi şi de bună seamă n'au nici idee cum se fabrică fierul, cum se poate falşifica calitatea lui, cum se poate vinde fierul şi cum se pot truca câştigurile realizate din comerţul lui.

Alt fapt cert îl vede publicul acum. Dl Veith lansează subscripţie publică, chiamă băncile să-l ajute: îşi rezervă însă un însemnat procent să-l dea cui va voi d-sa.

Să răspundă dl Tăslăuanu dacă ştie bine ce a făcut şi mai ales dacă ştie unde va ajunge ţara şi dsa cu această afacere?

Constituanta Bericei

Din *„L'Indépendance Roumaine"*.

Menţionăm faptul că pentru a aplica regimul de autonomie, va trebui să luăm ca bază desăvârşita egalitate a confesiunilor şi a culturilor respective Această egalitate nu trebue înţeleasă *ad litteram*, adică că statul nu trebue să confere fiecărei confesiuni sau cult acelaş sprijin şi aceaaşi protecţie.

Egalitatea trebue înţeleasă, pentru a ne servi de cuvântul Evangheliei *„spirit şi în adevăr"*. Adică că trebue să se dea fie cărui cult sau confesiuni, o situaţiune corespunzatoare cu insemnătatea sa şi cu aportul său în realizarea aspiraţiunilor naţionale.

Această teză este bine justificată, pentrucă nu se consideră egale decât entităţi egale. Nu se poate de pildă, aplica la un cult oarecare care n'are decât un număr restrâns de adepţi, alaş tratament ca şi bisericei romano-catolice, după cum şi aceasta nu poate fi pusă pe acelaş picior de egalitate cu confesiunea greco-orientală, ai cărei adepţi alcătuesc majoritatea populaţiunei româneşti, şi ale cărei servicii au sprijinit si sprijinesc încă păstrarea fiinţei şi existenţii naţiunei noastre.

Mişcarea antibolşevică şi teroarea din Rusia

Paris, 21 Septembrie

Grija conducătorilor Rusiei sovietice în faţa agitaţiei antibolşevice se măreşte văzând indiferenţa cu care massele populare privesc primedejiile care ameninţă regimul sovietic. Infrângerea dela Varşovia afară de pierderile în oameni şi material şi scăderea moralului trupelor a adus cu sine şi o reîntărire a activităţei combative a Ruşilor, adversari politici ai actualului regim. Incurajaţi de slăbiciunea guvernului Lenin aceştia şi-au reînceput sforţările pentru a scăpa Rusia de banda de aventurieri cari o stăpânesc.

Avertismentele pasionate ale presei comuniste, apelurile ameninţătoare adresate poporului sunt mărturii ale primejdiei lăuntrice; dar noile măsuri tiranice pe care le-a luat guvernul sovietic aduc o dovadă mai mult că în Rusia a început o mişcare antibolşevică. In adevăr Sovietul Sovietelor, cel alcătuit din trinitatea Lenin, Trotzki şi Radek a dispus înfiinţarea unei noi organizaţii teroriste care a luat titlul de „comitet al siguranţei interne" şi care înlocueşte „Comisiunea extraordinară pentru lupta contra reacţiunei."

Puterile noului comitet sunt fără margini, membrii săi îşi vor exercita prerogativile de justiţie asupra tuturor locuitorilor Rusiei bănuiţi de sentimente primejdioase regimului comunist, şi aceasta în toate rangurile actualei societăţi ruseşti, Acest comitet va avea dreptul să acuze, să judece şi să condamne chiar pe membrii fostei comisiuni extraordinare pentru lupta contra reacţiunei, fără a fi silit să ceară avizul guvernului central dela Moscova.

Dacă creiarea acestui comitet terorist dovedeşte că o tendinţă nouă se manifestă în sânul poporului rus, puterile pe cari guvernul comunist i le-a dat, ne dovedesc că lupta va fi foarte îndâjită.

Va mai curge încă mult sânge pe străzile şi în închisorile Rusiei înainte ca Europa să fie scăpate de visul urât al bolşevizmului.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăţă si văpseşte.
Str. Regina Maria No. 7. ◆◆◆◆ Str. Reg. Ferdinand 25.

Renumita spălătorie chimică „U[illegible]"
Fabrica in Str. Calea Regele Ferdinand No. 103.
Prăvălii in centru : Str. Regina Maria No. 4 si Str. Iuliu Ma[illegible]

Mica publicitate

Cereri și oferte de serviciu:

TÂNĂR inginer Mecanic caută loc pentru orice instalațiune. Adresa str. Iuliu Maniu No. 17.

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

CAUT post după masă de la orele 2—8. Cunoscând toate lucrările de Laboratori Chimice și Farmacentice, având o practică de mai mulți ani. Adresa sub ziar Chimist.

ORI CINE poate câștiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administrația ziarului, sub câștig.

ADMINISTRAȚIA ziarului „Infrățirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea și distribuirea ziarului „Infrățirea" se angajează la administrația ziarului.

SERVITOARE, care să cunoască bucătăria și menajul, caută familia Dragu, Strada Atila 13.

CAUT COST, de preferință în familie. A se adresa la ziar sub „Cost".

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiții „Institutul de arte grafico, editură și librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universității 3.

DOMNIȘOARE cu școală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj; Piața Unirii 7.

Vânzări și Cumpărări:

LA MAGAZINUL de manufactură Luca P. Niculescu Cluj, să găsesc de vânzare Lăzi goale.

PIAN scurt, firma Wirth, în stare escelentă, de vânzare. Să poate vedea d. m. 2—4. Adresa la administrație.

MAȘINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi și uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU și masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Depozitul de Armament și Munițiuni al C. 6. A.

No. 749—1920.

Publicație

In cenfermitate cu ord. M. R. Nr. 15234. se publică apre cunoștința generală că în ziua de 10 Octombrie 1920 ora 10 dim. se va ține licitație publică în localul Depozitului de Armament și Munițiuni al C. 6. A. (Cluj, Casarma Avram Jancu str. Victoriei Nr. 97.) pentru vinderea a 20000 Kgr. fer vechiu.

Licitația se va ține în senfermitate cu Legea Contab. Publ. art. 72-83.

Pentru informațiuni și a vedea ferul, defiterii se pot adresa Depositului.

20 Septembrie 1920.

Publicațiune

In bază jurnalului Consiliului de Ministrii No. 1619 din 22 Iunie 1920 și a Procesului Verbal No. 93 din 17 Septembrie 1920 ce vor vinde prin licitație publică orală, cu incepere dela 1 Octombre 1920 până la terminare, autorităților meseriașilor, propietarilor etc. materialele și vechiculele ruse din Parcul de Automobile Școala Iași, unde pot fi văzute zilnic între orele 9—11 a. m. următoarele:

a) 1. Camione reparabile Pachard 30. Perles 12, Whitte 5.

2. Camione F. bloc Pachard 18, Whitte 9.

3. Camione declasate Pachard 19, Perles 11, Whitte 29.

b) Camionete sanitar Whitte reparabile 7, F. bloc 2, declasate 13.

c) Turisine reparabile 1, declasate 5.

d) Deposite reparabile 1, F. bloc 3, declasate 4.

Șeful Parcului *Rus*,
Căpitan *Popescu Theodor*

Cercul de Recrutare Cluj.

No. 2265—1920.

Publicațiuni.

Toți tinecii născuți în anii 1897, 1898 și 1899 (conting. 1919, 1920 și 1921) recrutați de către cercul de Recrutare Cluj, în condițiunile art. 52 din legea de recrutare, afară de teologi, rabini și acei cari urmând diferite școli și au inaintat rugări pentru amânare de studii, se vor prezenta în ziua de 1 Octombrie 1920 la ora 8 dimineața le cercul de Recrutare Cluj în strada Dorobanților No. 15 indiferent dacă vor fi primit sau nu ordine de chemare individuale, de unde se vor trimite la corpurile unde s'au repartizat până la deschiderea școalei de ofițeri de rezervă.

Toți cei ce nu se vor prezenta vor fi urmăriți și vor suferi consecințele legilor militare.

Șeful Biroului de Recrutare și Mobilizare Cluj.
Maior V. Vlașca.

Ministerul Agriculturei și Domeniilor.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința tuturor cultivatorilor de pământ din cuprinsul Ardealului ca guvernul țărei, în legătură eu reforma agrară pe cale de înfăptuire și în dorința de a vedea răspândându-se cât mai mult cunoștințele de agricultură, pomicultura, legumicultura și cele de creșterea vitelor în masa populației de la sate, a dispus că în toamna anului curent să înceapă a funcționa următoarele școale de agricultură:

Ciacova (Iudețul Timiș) Sânmiclăușul mare (Iud. Timiș) Lugoj (Iudețul Caraș-Severin), Geoagiu (Iud. Hunedoara), Turda (Iud. Turda Arieș), Șimleu (Iud. Sălagiu) Mercurea Ciucului (Iud. Ciuc).

Vor mai funcționa școalele de viticultura dela Minis (Iud. Arad), Diosâg (Iud. Bihor) și Ighiu (Iud. Alba inferioara, precum și școala de horticultura dela Turda (Iud. Turda Arieș).

De oare-ce în timpuc stăpânirei ungurești tineretul român din Transilvania n-a putut străbate de cât foarte rar și cu mare greutate în școalele de agricultura, guvernul român a acordat pentru toate școalele de agricultură, arătate mai sus un număr de 250 burse, care se vor repărtișa pe școli.

Bursele acordate constau în acea că tinerii inscri și a urma aceste școale capătă în mod grătuit locuința, hrană, luminat, incălzit și spălat. fără altă taxă de școală (invățământ).

Bursele se obțin fără concurs pe baza următoarelor condițiuni, pe care trebuie să le intrunească tinerii doritori de a urma școala.

1. Să aibă vârstă de cel puțin 14 ani și cel mult 18.

2. Să fi terminat complect școala primară și,

3. Să fie deplin sănătos și fără nici un defect corporal.

Cererile tinerilor de înscriere în școală vor fi subscrise de părinți sau tutorii lor și se vor adresa Direcțiunii școalelor arătate mai sus până în ziua de 15 Octombrie. La cererea de înscriere se va alătura actul de naștere și certificatul de absolvirea școalei primare.

Invățământul în școalele de agricultură ține 3 ani din cari 2 ani școala și 1 an practică. In timpul anilor de școala elevii cu lecții jumătate zi, iar jumătate pe câmp, în grădina și în grajdurile și magaziile școalei. In anul de practică primesc plata pentru munca facută. După terminarea anului de practică elevii depun examenul de absolvire în urma căruia obțin un certificat de absolvire.

Absolvenții cu certificat fac serviciul militar numai un an și pot găsi ocupații fie la particulari.

La admiterea în școala cum și în tot timpul până la terminarea ei părinții sau tutorii se vor îngriji de imbrăcămintea, rufăria și așternutul elevilor.

Secretariatul General al agriculturei.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele și Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Salon de Manicure

Calea Regele Ferdinand 12 fostă Wesselényi Miklós-u.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Banca Românească

Societate Anonimă pe Acțiuni.
Capital 160.000.000 lei.
București, Strada Smârdan No. 5.
Suc. Timișoara Str. Vasile Alexandri 1.

ORICE OPERAȚIUNE DE BANCĂ IN GENERAL: Cumpărări și vânzări de efecte publice, avansuri pe depositе de efecte publice și ori ce transacțiuni financiare; conturi curente și emisiuni de acesori de Credit pentru orice țară; participațiuni industriale și comerciale.

Sucursale: Bălți, Bazargic, Constanța, Galați, Tulcea, Chișineu, Cernauți, Timișoara, Arad, Izmâil.

Primește depuneri spre fructificare.

Banca Românească

SOCIETATE ANONIMA

Capital deplin vărsat lei 100 milione
Fond de rezervă 41.366.406 lei

PROSPECT

EMISIUNEA A CINCEA 120.000 ACȚIUNI LA PURTATOR.

Adunarea generală extraordinară a acționarilor noștrii din 21 Decembrie 1919 a aprobat propunerea Consiliului de Administrație pentru **sporirea capitalului social dela 60 milioane la 160 milinane lei** prin mai multe emisiuni.

O prima emisiune a acestui spor de 100 milioane lei s'a făcut dela 22 Decembrie 1919 până la 15 Ianuarie a. c. pentru 40 milioane lei.

O nouă emisiune de lei 60 milioare reprezentată prin 120.000 acțiuni la purtătar a lei 500 valoare nominală se face acum pe cursul de lei 800 fiecare acțiune din care lei 500 capital și lei 300 fond de rezervă.

Acțiunile din această emisiune vor avea dreptul la dividend pentru partea de capital ce se varsă acum pentru timpul dela 1 Octombrie a. c.

In baza hotărârei acestei Adunări Generale se oferă spre subscriere vechilor acționari:

100.000 acțiuni în proporțiune de una acțiune nouă pentru două acțiuni din emisiunile precedente.

Prezentarea acțiunilor și certificatelor provizorii din emisiunile precedente pentru exercitarea dreptului de opțiune se va face cu începere dela 20 și până la 30 Septembrie a. c. între oreie 9 și 11 jum. Duminecă și Sărbătorile.

In București la sediul Central.

In provincie la:

SUCURSALELE BANCEI din Galați, Tulcea, Constanța, Chișinău, Cerneuți, Bălți și Temișoara.

La BANCA „DUNAREA ROMANEASCA" din Brăila;

LA BANCA IAȘILOR din Iași;

LA BANCA „CREDITUL PRAHOVEI" din Ploești;

LA BANCA „BACAULUI" din Bacău.

Primul vărsământ va fe de 50 la sută din cursul de emisiune adică lei 400 de fiecare acțiune (lei 250 capital, lei 150 toud de rezervă) plus lei 10 pentru cheltueli; plata se va efectua odată cu subscrierea în intervalul de timp arătat mai sus, restul de 400 lei de acțiune se va vărsa în cursul lunei Decembrie a. c.

Neexercitarea în termen a dreptului de subscriere, în baza posesiunei de acțiuni vechi, precum și neefectuarea primului vărsământ în acelaș termen, atrag perderea acestui drept.

Acționarii ale căror titluri au fost evacuate în Rusia împreună cu tezaurele diferitelor Bănci, vor trebui să prezinte pentru exercitarea dreptului de opțiune, scrisoare din partea acelei Bănci în care să se arate:

a) numerile de ordine ale acțiunilor sau certificatele provizorii depuse la acea Bancă și evacuate.

b) că aceste titluri figurează în registrele acelei Bănci numele prezentatorului.

Consiliul de Administrație.

Abonamente pentru Preoți și Invățători se fac cu preț redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Se primesc **pălării** spre transformare cu preţuri convenabile la Atelierul

Schwalb Jakabné

Str. Mátyás Király 1.

A sosit marfă

talpă în cantitate mare

kgr, dela 65 Lei în sus.

la magazinul

ALEXANDRU GOLDSTEIN

Cluj, Piaţa Unirii No. 13 (în curte).

INGINER

TEODOR BLAŞCA & Co.

Birou Technic

Bucureşti Str. Negru-Vodă 20.
Bacău Str. Centrală

Am primit un asortiment complect de
Ventile de Bronz 3/8, 1/2, 3/4 1, 1/4 pentru abeuri
Robinete de serviciu pentru apă 3/8, 1/2, 3/4 1 alamă.
Robinete şi ventile nichelate pentru lavoare. 5781
Robinete şi bacuri originale „Auer" pentru gaz.
Contoare Electrice 220 Volţi.
Preţuri convenabile.

Revista Ramuri

Craiova.

In editura Societăţei Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărţi didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I., II. şi III. băeţi şi fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. şi „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. şi II. sec.
Ş. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban şi „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

Caut㠄 depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat şi Bucovina Condiţiuni avantagioase □ □ Administraţia.

CĂUTĂM

un încasator pentru Cluj bine retribiut. Ase adresa la Administraţia ziarului Infrăţirea.

„Creditul Carbonifer"

Societate Anonimă Minieră
Capital social Lei 55.000.000

PROSPECT

Prin actul constitutiv aut. de Trib. Ilfov Secţia Notariat la No. 15988 din 5 Iulie 1920 şi publicat în Monitorul Oficial No. 85 din 18 Iulie 1920 s'a constituit Societatea **„Creditul Carbonifer"** cu un capital de lei 55.000.000 din care lei 36.000.000 sunt aduşi ca aporturi în natură. Consiliul de Miniştrii în urma referatului Ministerului de Industrie şi Comerţ, cu jurnalul No. 2206 din 5 August 1920 a autorizat constituirea acestei Societăţi.

Scopul Societăţei este:

1) Exploatarea în comun a bogat lor şi întinselor zăcăminte carbonifere din bazinul Comăneştilor şi Asăului din jud. Bacău, prin punere de puţur centrale de extracţie şi întrebuinţare de mijloace technice moderne, astfel ca acest bazin să poată fi adus la desvoltarea pe care importanţa stratelor şi calitatea superioară a cărbunilor îl merită.

2) Instalarea de **fabrici de brichete** pentru punerea în valoare a cărbunelui mărunt şi **fabrică de coks** pentru prelucrarea cărbunelui extras.

3) Finanţarea sau achiziţionarea de mine de cărbuni sau lignit din alte părţi ale ţărei.

Aporturile în natură sunt:

1) Minele Unite de cărbuni Asău-Comăneşti, Sosietate în nume colectiv, proprietatea d-lor **inginer I. Capriel inginer T. Enacovici, C. Petrescu şi inginer D. Tacu,** au următoarele concesiuni: Galeonul, Băloaia, Lăloaia, Ciobănuşi, Fântâua lui Tranole, Supan, Parthenie sub scaune, Supănel, Coasta Luminei şi Laposul.

2) Minele Vermeşti, proprietatea d-lui D. N. Anavi, au concesiunile: Vermeşti, Sipoteni şi Plopul.

3) Mina Leorda, proprietatea d-lui Inginer **M. Băduleanu, C. Reschovski, Filip Lustgarten,** are concesiunea Leorda Hăngani.

In afară de aceste concesiuni care reprezintă o suprafaţă totală de peste 3700 Ha de teren a căror zăcăminte de cărbuni au fost determinate prin sondajele făcute de **Direcţia Generală a Combustibilului, Minele Unite de cărbuni Asău Comăneşti şi Mina Leorda,** mai aduc aport şi patru permise de explorare adică posib litatea de a mai dobândi încă concesiunea a 4000 Ha. de teren carbonifer în aceiaşi regiune.

Toate minele citate sunt în exploatare, au inii de transport dela mină la gara Comăneşti, iar Minele Unite de cărbuni Asău Comăneşti au şi instalaţii mecanice de extracţie.

Societatea a luat toate măsurile ca să-şi procure neîntârziat maşinele necesare pentru instalaţiuni maderne.

Din capitalul social de 55.000.000 lei împărţit în 110.000 acţiuni la purtător de câte 500 lei fiecare, Consiliul de Administraţie a hotărât să puie la dispoziţia publicu ui un număr de **20.000** acţiuni reprezentând un capital de 10.000.000 lei.

Subscripţia se va face pe preţul de lei 675 de acţiune, din care 500 lei valoarea nominală a acţiunei şi lei 175 pentru acoperirea cheltuelilor de constituire. Vărsământul va fi de 425 lai la subscriere şi 250 lei la cererea Consiliului de Administraţie.

Al. Constantinescu, fost ministru, Preşedinte.
O. Kaufmann, Director General al Băncei de Credit Român, Vice-presedinte.
Principele C. Basarab Brâncoveanu, Mare proprietar.
General D. Iliescu, Mare proprietar.
Petre Missir, Avocat, Profesor Universitar.
H. D. Economos, Preşedintele Consiliului de Administrate la Banca Crisoveleni.
P. Vassalopol, Director la Banca Crisoveleni.
Em. Pantazi, Avocat.
H. Horovitz, Director la Banca de Credit Român.
Ph. Lustgarten, Mare proprietar şi industriaş.
C. Oranescu, Avocat.
C. Petrescu, Avocat.
D. Tacu, Inginer, mare proprietar.
C. Reschowski, Inginer, mare industriaş.
T. Enacovici, Inginer, mare industriaş.
I. Capriel, Inginer, mare industriaş.
Administrator-Delegat şi Director General, **Ing. I. Capriel**
Administrator-Delegat, **Ph. Lustgarten.**

Censori: Ig. Bassa, Gh. Ştefănescu, Al. Otteteleşanu, B. Rubin şi Chr. Staicovici.

Censori supleanţi: O. Braverman, Cezar Ionescu, Basile Lazaridé-Dogani, C. Zottu.

Subscrierile se vor face între 25 şi 28 Septembrie 1920 la:
Banca de Credit Român, Bucureşti.
Banca Comercială Română, Bucureşti.
Banca Crisoveloni S. A., Bucureşti.
Banca Bacăului, Bacău,
şi la sucursalele lor din provincie.

Banca Românească

caută funcţionari pentru Sucursalele din Ardeal care să cunoască limbele: română, maghiară şi germană.

Ofertele se primesc la Direcţiunea Generală a Băncei Româneşti, din Bucureşti.

„Cartea Românească"

SOCIETATE ANONIMA
CAPITAL 25.000.000 Lei.

Institut de editura, arte grafice şi librarie, — Bucureşti

CENTRALA: Bulevardul Aeademiei 3. SEDII: C. Sfetea Calea Moşilor 62—64 şi Calea Victoriei 68, Ioaniţiu, Str. Şelari 12, St. Rasidescu Str. Paris 16.

Asortiment complect de cărţi de şcoală, Pedagogie, Literare, Stiinţifice Juridice, etc. Reviste literare, ştiinţifice, Jurnale politice şi de mode române şi străine. Articole de biurou, de desemn şi pictură. Instalaţiuni moderne de Arte Grafice, Tipografie, Zincografie, Liniatură mecanică şi Fabrică de Confecţiuni de hârtie şi carton.

A APĂRUT: Catalogul Cărţilor Didactice pentru anul 1920—1921 (La cerere Catalogul se trimite gratis. Cărţile se pot vedea şi consulta la principalele librării din toată ţara).

Invăţământul primar. urban şi rural

Gramatici

Chelaru, Ghiaţă şi Bratu I. ambele părţi Lei 2.—
Ciorănescu şi Stan partea I-a Lei 2, partea II-a „ 2·60
Dulfu P. şi Cristescu F. partea I-a Lei 2, partea II-a „ 2·85
Haram V. partea I-a şi II-a la un loc „ 3.—
Popescu, Spiridon şi alţii partea I-a şi II-a la un loc „ 3·75
Balmuş I. V. partea I-a Lei 2·25 partea II-a „ 0·90
Cărţi de cetire de Dulfu P., Chelaru Gh., Grădinescu Dr., Ghiaţă şi alţii, pentru Clasa II-a urbană Lei 8·25, Clasa III-a urbană Lei 7·50, Clasa IV-a urbană Lei 10·50, Divizia II-a rurală Lei 9, —, Divizia III-a rurală, Anul I Lei 8·50 Divizia III-a rurală, Anul II Lei 6·25.

Abecedare

Gârboviceanu P., Chelaru Gh. şi Ghiaţă I. pentru Clasa III-a urbană Lei, 3·50 Clasa IV-a urbană Lei 4·—, Divizia III-a rurală Lei 5·75.
Rădulescu Petre şi Moga I. Alexe pentru Clasa III-a urbană Divizia II-a şi a III-a rurală (sus presă).

Aritmetici

P. Dulfu, C. Georgescu şi I. Ghiaţă pentru Clasa I-a urbană Lei 2·85, Clasa II-a urbană Lei 2·40, Clasa III-a urbană Ldi 2·40, Clasa IV-a urbană Lei 3·30; Divizia I-a rurală Lei 1·65, Divizia II-a rurală Lei 3·30, Divizia III-a rurală Lei 4·85.
Paladi Beiu Maria pentru Clasa I-a urbană Lei 8·25, Clasa II-a urbană Lei 3, Clasa III-a urbană Lei 2·60, Clasa IV-a urbană Lei 4·25, Divizia I-a rurală Lei 2·25, Divizia II-a rurală (anul I şi II) Lei 3·25, Divizia III-a rurală (Anul I şi II) Lei 4·50.
Spiridon Popescu, Rădulescu P. I. şi alţii pentru Clasele I—II urbană şi Diviziile I, II şi III rurale (sub tipar).

Geografii

Biber I., Negulescu G. şi Coman I. Cunoştinţe Geografice, Judeţul Buzău şi România pentru Clasa II-a urbană şi Divizia II-a rurală.
Cristescu Fl, Judeţul Teleorman pentru Clasa II-a urbană şi Divizia II-a rurală Lei 3·75.
Dulfu P., Cristescu Fl. România pentru Divizia II-a rurală Anul II Lei 2·75, România pentru Clasa III-a urbană şi Divizia III-a Lei 4·50 Continentele pentru Clasa IV-a urbană şi Divizia III-a rurală Lei 4·50.

Caete de Caligrafie

Negulescu Ştefan pentru clasele I—IV urbane şi Diviziile rurale cu Lei 2·50 fiecare caet.
Biciulescu M. pentru Clasele I—IV urbane şi Diviziile rurale cu Lei 2·50 fiecare caet.

Caet de Desemn

Biciulescu M. pentru Clasele I—IV urbane şi rurale cu Lei 1·90 fiecare caet.
Grigorcea R. pentru Clasele I—IV urbane şi rurale cu Lei 1·90 fiecare caet.

La cerere se trimite Catalogul General al Edituril literare, ştiinţifice şi didactice.

De vânzare

Una masină de scris marca Remington în bună stare eftină.

Adresa la ziar.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.

Anul I. No. 45 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Luni 27 Septemvrie 1920

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Infrăți

Administrația ziarului „Infrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etaș II.) TELEFON { Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei 6 luni . — 60 „ 3 luni . — 30 „

Suspendarea lucrărilor „Constituantei Bisericești"

Ceia ce pronosticasem în articolul meu de săptămâna trecută asupra lucrărilor așa zisei Constituante bisericești s'a întâmplat. Basarabenii, din spirit de opoziție, nici nu s'au prezentat la Congres. Transilvănenii, cu Primatul în frunte, au reclamat o desăvârșită autonomie a Bisericii față de Stat, iar frații din vechiul Regat n'au cedat din punctul lor de vedere că nouă poziție a Bisericii noastre trebue să se statornicească în cadrele Statului ca atare și n'au acceptat nici Statutul lui Șaguna ca bază pentru noua ei organizare unitar administrativă, — Statut susținut cu tărie de membrii de dincoace de munți ai Congresului. — S'a creat astfel în sânul adunării o situație irezolvabilă, față de care conducătorii s'au văzut nevoiți — până la studiarea, prin comisiuni speciale, a chestiunilor puse în discuție — să suspende lucrările, ceiace echivalează, credem, cu disolvarea Congresului.

Rezultatul acesta, prevăzut, dar nu așa de repede așteptat, e datorit faptului, destul de trist, că ambele grupări — Transilvănenii și frații din vechiul Regat — s'au prezentat la Congres fără să fi studiat, prealabil, cu seriositate și temeinicie, așa cum reclamau ele, însemnatele chestiune ce aveau să fie puse în desbatere. Căci, evident, dacă aceasta s'ar fi făcut, cei dintâiu n'ar fi reclamat autonomia desăvârșită a Bisericii față de Stat, iar cei din urmă nu s'ar fi opus cu atâta înverșunare organizațiunii unitare administrative pe baza Statutului lui Șaguna. O cale de înțelegere s'ar fi găsit de bună seamă și s'ar fi obținut măcar un anteproect, care, dat discuțiunii publice, ar fi fost amendat de competența celor ce n'au ajuns în Congres și-ar fi putut constitui, la timpul său, temeiul viitoarei noastre legislații bisericești.

Autonomia, în felul în care o cer ai nostri de aci, e imposibilă pentru o Biserică națională într'un Stat național. Ea și-a putut avea rațiunea de a fi într'un Stat polietnic și desnaționalizator, cum a fost Statul ungar. Și aci e marele merit al lui Șaguna — de a fi prevăzut, cu geniul său politic, și de-a fi obținut, cu mijloacele sale personale, o autonomie bisericească în cadrele căreia poporul român ortodox din Transilvania și Ungaria să poată organiza, prin cultură și biserică, resistența sa națională. Statul român nu poate fi privit însă la fel, ca un dușman față de care să se ia măsuri de apărare prin organizarea Bisericii sale naționale în *corpus separatum*.

Ce privește apoi chestiunea robiei, prin politicianism, a Bisericii noastre, afirmată în Congres de unii din membri săi transilvani, să ni se dea voie să arătăm că e o exagerare, rezultată — e regretabil că trebue s'o spunem — nu din necunoașterea vieții bisericești din vechiul Regat, ci din spiritul hipercritic față de trecut al vremurilor noua. Biserica română de peste munți și-a avut în toate timpurile conducătorii pe care și i-a putut da însăși. Să ni se arăte un singur cleric superior care să fi meritat cu adevărat un Scaun arhieresc și să nu-l fi avut din cauza politicianismului și care să nu fi putut face, din aceeași cauză, tot ce ar fi dorit în interesul și pentru progresul Bisericii sale. Și iarăși, întorcând foaia, să ni se arăte, cu exemple, că în Bisericile desăvârșit autonome, s'au ridicat la conducere numai cei ce o meritau și dacă aceștia au făcut totdeauna ceeace a trebuit să facă.

Să nu ne mai jucăm cu vorbele. Să nu ne mai credem — unii mai răi, alții mai buni de cât suntem. Să nu mai socotim că tot ce s'a făcut într'o parte a fost ticălos și aceasta numai din cauza politicianismului, iar tot ce s'a făcut în alta a fost bun și aceasta numai datorită autonomiei. Nici politicianismul, nici autonomia n'au determinat, singure, răul și binele de care a avut parte Biserica noastră. Oamenii — aceștia au fost factorii ei esențiali și hotărîtori. Pe cei de ispravă nu i-a putut împiedeca politicianismul dela acțiuni salutare, cum nici celor slabi nu le-a putut da autonomia ceeace n'au avut în ei înșiși. Mai e nevoie oare să citez pentru aceasta exemple? Ar fi să fac constatări — și dureroase și urîte! Chiar 'și cei ce nu le știu din trecutul mai depărtat, le cunosc din cel mai apropiat.

Nu Statul poate fi dușmanul Bisericii și nici politicianismul, pe sfârșite de altminteri, poate sta în calea misiunii ei, cum nici autonomia nu poate, numai ea, garanta și asigura împlinirea acestei misiuni, ci, precum am zis, oamenii. Dacă la aceasta și la altele conexe s'ar fi gândit mai bine membrii transilvani ai Congresului, n'ar fi venit, de sigur, sub pretextul politicianismului robitor, cu proectul autonomiei în afară de Stat, ci ar fi dat un proect, nu zic mai moderat, dar mai bine pregătit, în cadrele și în interesul politic al Statului. Căci chestiunea autonomiei bisericești are ceiace pare nu s'a considerat în deajuns și o latură politică asupra căreia nu cred că mai e trebuință să insist. Un asemenea proect — — o autonomie administrativă în cadrele și în interesul Statutului — a fi fost, negreșit, acceptat de toți.

Tot așa e cazul fraților de peste munți cu Statutul lui Șaguna. Biserica de acolo nu se poate regenera fără de concursul efectiv, în conducere și administrare, al elementului mirean. Iar aceasta nu se poate face decât pe baza Statutului șagunian, care — cum ziceam altădată — are mulți și valoroși partizani printe mirenii culți din vechiul Regat, din nefericire însă în afară de Congres. Dacă deci în această adunare nu se cooptau autorii tuturor scandalelor ce-au turburat viața noastră bisericească în ultimele decenii, intriganții emeriți ai tuturor manevrelor bizantine și anumiți oameni cum se cade, dar cari se găsesc în Congres ca Pilat în credeu, ci s'ar fi dat chestiunea pe mâna celor competenți și serioși, aceștia ar fi găsit neapărat calea înțelegerii, acceptând și amendând Statutul lui Șaguna potrivit tuturor necesităților actuale.

Din nefericire nu s'a făcut așa. Pe lângă aceasta, cele două tabere antagoniste s'au prezentat la Congres nepregătite suficent și cu prezumția de a impune fiecare punctul său de vedere. Rezultatul e cel arătat la început. Păcat. Primul Congres pentru unificarea organizației noastre bisericești ar fi trebuit să se prezinte în alte condițiuni și să lucreze cu mai mult folos. Dar cu aceste constatări, trebue să ne întrebăm: ce de făcut? Răspunsuri pot fi mai multe. Cel mai natural însă, după părerea mea, e următorul:

Chestiunea unificării organizației bisericești nu este cea mai urgentă din cele reclamate de opera de consolidare a noului Stat român. Sunt atâtea de făcut înaintea ei. Cele patru Biserici ortodoxe din patrie mai pot trăi foarte bine pe baza vechei și actualei lor organizațiuni specifice, având numai o unitate canonică, ceea ce s'a realizat. Nu e nevoie de o unificare grăbită. Cei ce au crezut altmiteri, s'au înșelat. Dovadă congresul preoțimei gr. or. din Transilvania ținut în primăvara anului trecut la Sibiiu, fără rezultate practice. Dovadă conferințele de la Sinaia, asemenea fără rezultat. Dovadă, în fine, „Constituanta bisericească", cu suspendarea lucrărilor sale.

Să se aștepte dar în starea actuală, ca timpul să evidentieze necesitatea unificării. Prin cunoaștere reciprocă și din experiența câștigată se vor scoate elemente ale reformei cari lipsesc astăzi. Se vor mai primeni și oamenii. Alții, cu mentalitatea transformată sub influența vieții noastre de stat Stat unitare, vor veni în loc. Atunci se va pune de la sine chestiunea și se va ajunge mai ușor la Constituanta care să dea Bisericii noastre necesarea ei organizațiune unitară. Acesta este de altfel și sentimentul unora din membri adunării bisericești prorogate, cari, în fața dificultăților ivite pentru continuarea lucrărilor în bună înțelegere și cu rezultat, au propus menținerea statului quo neapărat cea mai bună soluție a momentului.

Cluj, 24 Septemvrie 1920.

Prof. Alex. Lăpădatu.

MILLERAND

E un adevăr științific că, în viață, orice individ evoluiază în mod fatal după legea tipului său, adică după o linie morală particulară, rezultat al unui oarecare temperament în ciocnire directă și continuă cu ambianța exterioară și cu împrejurările. Lege atipului lui Millerand e derutantă. Personagiul care e azi un obiectiv luminos în Occident pare a fi fost la început tăiat pentru a juca un rol care dacă îi convenea atunci nu i-ar mai place acum.

E în adevăr o mare deosebire între „cetățeanul" Millerand de acum 25 de ani și conducătorul de azi al politicei franceze. Mulțimile proletare de atunci vedeau în el un fel de Messia pregătitor al viitoarei revoluțiuni sociale. Timp de ani lungi — poate cu cea mai bună credință — cetățeanul Millerand a făcut imposibilul spre a câștiga și conserva această reputație de temut. Intr'ozi Norocul, plin de șiretenie răutăcioasă îl făcu să cadă într'o astfel de cursă, încât trebui — spre a scăpa teafăr — să primească un portofoliu ministerial.

A acceptat după aceea altele. Și în contactul cu marochinul ministerial, cetățeanul Millerand redeveni în sufletul său ceea ce nu încetase niciodată să fie: un bun burghez al vieții politice.

Dela acest avatar până în preajma războiului european, dacă elocvența lui a păstrat un aspect socialist, actele sale cel puțin au lăsat să se înțeleagă că era partizan, nu al Revoluției, ci al Evoluției sociale. Opinia aceasta era cea mai bună. Dar proletariatul nu era de aceeași părere și blestema — așa cum urăște azi — idolul de ieri.

Insăși fizionomia lui Millerand n'are absolut nimic dela o figură apostolică. Liniile sinuoase, unghiurile rotunzite, carnea înfloritoare dau fizicul unei alte îndeletniciri decât aceea a unui Apostol sau Iluminat. Și Millerand a aparținut instinctiv acelei școli socialiste în adevăr elegante, dacă nu superioară, care disprețuește pe capitaliști, urăște capitalul, dar socoate buna stare materială demnă de respect și simpatie.

Visătorul acesta materialist, care a ignorat multă vreme nevoia de a se devota, a dovedit în ultimii ani însușiri tăinuite până atunci. Și din clipa când ambițiosul acesta latent, agitat de imperioasa dorință de a ajunge la ținta supremă, și-a văzut visul îndeplinit, a pus în funcțiune toate însușirile-i de puternică inteligență activă, de energie tenace, de înțelegere a marii politice de Stat, spre a ajunge la frumoasele rezultate la cari un altul, cu un trecut mai viguros și mai statornic în succese, n'ar fi putut parveni.

Adunarea Națională franceză îl trimete la magistratura supremă. Marele orgoliu intim al lui Millerand va fi desigur satisfăcut. Și omul acesta de Stat, de un calm imperturbabil, ale cărui succese politice sunt făcute din chibzuială potolită, din lipsă de entuziasm cald și amăgitor, din simț al ordinei și din sânge rece „raisonneur", încheiând cu o operă de împăciuire și cu o răsplătire decorativă o viață agitată și schimbătoare, dovedește că sunt complexiuni de oameni norocoși cari străbat fără piedici jungla socială și sfârșesc prin a și face în ea un cuib capitonat.

I. Dr.

MICII TIRANI

In gara Teiuș am văzut pe domnul șef urlând ca o fiară, ca să goalească un vagon de călători ce veneau dela Orade. Zicea c'ar fi vagon de serviciu, și minția. Căci nu poate fi transformat în vagon de serviciu pentru boactării unguri un vagon cu compartamente pentru parlamentari, un vagon care își avea tocmai în vederea destinației sale un însoțitor dat dela București.

De oarece călătorii începură a protesta, au fost aduși soldați cu baionetele la armă, cărora li s'a dat înjositoarea misiune de a brusca, de a îmbrânci lumea, care călătorea cu alte scopuri decât de a face cunoștința nervilor rabiați ai teribilului șef din gara Teiuș.

Amimale de soiul acesta, grație lipsei de oameni cu pregătire se găsesc la tot pasul și spre nenorocirea noastră sunt puși tocmai în astfel de servicii, cari vin mai mult în contact cu lumea streină.

Ce ideie își fac călătorii streini de cultura noastră, când fac cunoștințe cu asemenea personagii, ai căror ochi nu știu să privească omenește a căror gură este croită pentru trivialități și bădărănii este ușor de constatat din felul cum presa streină vorbește despre noi.

In gara Brașov am văzut un vardist care a scos revolverul să tragă într'un călător care nu voia să părăsească peronnl câtă vreme mai staționa o mulțime respectabilă pe acelaș peron. Călătorul a reclamat cazul comisariatului din gară. Firește, nu s'a luat nici o măsură împotriva sălbaticului.

Peste tot, unde te întorci, te loveș'i de asemenea îndivizi, cari din colțișorul unde au fost puși să păzească ordinea și siguranța se transformă în mici tirani, cari sunt o adevărată teroare mai ales pentru cei streini de partea locului.

Recrutați de regulă din indivizi p ntru cari munca este o degradare, aceste specimene de slujbași devin pacostea celor neajutorați și a celor mai slabi de înger, cari nu știu cum, sau nu pot să-i pună la locul lor. Intre astfel de împrejurări să nu ne mirăm că administrația românească este privită cu ochii cu cari știm. Atunci, când avem mai mare nevoie de câștigarea simpatiei tuturor elementelor de pe pământul românesc, pe care-l vrem curățit de buruiana tică-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

Iosiei, menținerea tuturor derbedeilor în slujbe cu răspundere este o voită crimă față de statul român.

Căci nu pentru căpătuirea câtor va nebuni sau criminali au murit atâți voinici ca să realizeze această România. De asemenea elemente n'avem nevoie. Pot să plece la Ungurii dela cari au învățat brutalitățile pe care acum, noul stat românesc, le practică cu o criminală inconștiență.

Să li se pună la dispoziție trenuri și să fie expediați la dascălii lor. In locul atâtor „repatriați", cari de multe ori sunt elemente folositoare și n'au altă vină decât că s'au născut streini, să se trimeată pe apa Sâmbetei această categorie de „Români" cari atât în Basarabia, cât și în Bucovina și Ardeal sunt cele mai spurcate piedici ale unirii desăvârșite.

Nu este nici o pagubă dacă-i pierdem. Am pierdut atâți oameni de ispravă ca să câștigăm libertatea. Putem să ne permitem luxul de a pierde și o seamă de indivizi cu porniri bestiale spre a ne putea consolida pe pământul acesta atât de scump prin luptele și jertfele cu cari a fost răscumpărat. *Laokoon.*

Chestiunea Școalei Normale din Satu-Mare

Datorită faptului că în orașul Satu-mare, unul din principalele centre ale Ardealului, se află 6 licee maghiare și nici o școală normală românească, ministerul de Instrucțiunii publice, a luat inițiativa să se înființeze și acolo o școală normală de băeți.

E inutil a mai încerca să arătăm, marea importanță a unei asemenea școli în Satu-mare care a fost și perzistă încă a fi un focar al șovinismului maghiar.

In vederea acestui scop, ministerul Instrucțiunei publice, a și rechiziționat localul fostului liceu Romano-catolic din Satu-mare, unde urma să se deschidă școala normală de băeți.

De oarece ziua deschiderei cursurilor era foarte apropiată, ministerul de Instrucție, a și trimes ordin telegrafic dlui prefect al Satului mare, în ziua de 13 Septembrie, cerând să se puie imediat la dispoziția direcției școalei normale, localul liceului Romano-catolic, pentru ca deschiderea cursurilor să nu întârzie prea mult. Ce se întâmplă însă!

Ordinul dat de ministrul instrucțiunei publice nu este câtuși de puțin luat în seamă de dl prefect, care refuză formal să-l execute spunând *că de oarece dsa ține de ministrul de interne, nu este obligat să se supuie decât ordinelor primite dela aceasta.*

Rezultatul a fost că Satu-mare a rămas fără una dintre cele mai principale instituțiuni culturale și aceasta datorită dlui prefect care înțelege să fie reprezentantul intereselor maghiare în țara lui Ferdinand I.

In ziua de 15 Sept., din întâmplare sosește dl ministru Argentoianu în Satu-mare. Cum era foarte natural, în gară, a fost primit de toate autoritățile, (și dl prefect) dar, în acelaș timp a eșit întru întâmpinarea dlui ministru *și o deiegație de catolici maghiari însoțiți de un grup de 30—40 de elevi dela liceul maghiar de acolo care*, acompaniați de dl prefect, expune dlui Argentoianu chestiunea cu rechiziționarea liceului catolic pentru școala normală românească.

Informațiile obținute de dl ministru cum era natural, fiind date în sensul intereselor străine și susținute de dl prefect au făcut pe dl Argentoianu să declare că să se mai aștepte câtva timp și că nu poate lua nici o hotărîre până ce nu va consulta, mai întâi pe colegul dsale dela Instrucție.

La această declarație, grupul celor 30—40 de liceeni a *izbucnit în strigăte de „trăiască delegația" și „nu predăm liceul cu nici un preț".*

Dl ministru a plecat, delegația s'a întors acasă și a 3-a zi, spre consternarea populației românești din Satul-mare, *liceul catolic-maghiar își deschide larg porțile pentru a primi pe fii noilor cetățeni ai României-mari flămânzi de cultura șovinismului maghiar.* Acest fapt a adus o demoralizare profundă în rândurile Românilor din Satu-mare, cari vor fi din nou nevoiți, ca și în vremurile când zăceau sub pintenul maghiar, să-și dea copii la învățătură tot în școlile maghiare, deoare ce dl prefect a făcut pe dracu'n patru și a reușit să zădărnicească înființarea unei școli românești în Satu-mare.

Atragem atenția guvernului asupra acestui fapt menit să stârnească protestări generale și cerem ca în cel mai scurt timp să se ia toate măsurile necesare pentru ca școala normală din Satul-mare să ia neapărat ființă.

Ș. P.

Viața științifică

Vaccinul contra tuberculozei

Profesorul Rappin a descoperit un vaccin contra tuberculozei, rezultat din utilizarea baccililor curățați de grăsimi și modificați prin acțiunea fluorurei de Sodium.

Trei vițele vaccinate cu acest preparat au rezistat injecțiunilor intra venoase de tuberculosă virulentă.

Eminentul profesor crede că acest vaccin poate fi experimentat și pe om, mai cu seamă pe copiii mici. Se știe că copiii tuberculoșilor devin tuberculoși în primele luni după naștere.

Tratați cu vaccinul Rappin și crescuți la țară în familii sănătoase, copiii vor crește și se vor desvolta normal.

Dacă vaccinul Rappin dă în adevăr ceea ce sperăm, problema tuberculozei poate fi considerată că rezolvită.

Cu privire la Catedrala ortodoxă din Cluj

Intr'o stradă laterală a Clujului, — unde numai dacă rătăcești ajungi — stă și azi, sfioasă și ascunsă după niște zăplazuri, bisericuța gr. ort. română. Stă acolo unde o ascunseseră puternicii timpurilor trecute, ca să nu le prea strice ochii văzând că în acest Cluj mai este o mână de oameni cari se roagă lui Dumnezeu altfel de cât în ungurește.

In acel lăcaș s'a menținut spiritul românesc și credința în Dumnezeu și în timpuri mai bune. Pentru timpurile acelea era satisfăcătoare, mai ales că nu se putea aștepta la nici o îmbunătățire.

Timpurile însă s'au schimbat și această bisericuță nu mai poate răspunde nevoilor vremii. Este mult prea mică astăzi ca să poată primi în sânul ei mulțimea de credincioși care e cu mult mai mare ca cea de până acum. Și este mult prea nedemn ca noi, națiunea stăpânitoare în Ardeal, să nu ieșim la iveală din ascunzătorile unde am fost puși, ca prin o catedrală demnă de timpurile mari a desrobirei, să nu înlesnim afirmarea românismului în acest oraș.

Intr'o vreme se și luase inițiativa necesară. S'a lansat un apel către publicul românesc ca că contribue fiecare, cu cât se simte dator pentru ridicarea unei catedrale ortodoxe, pentru ridicarea unui monument al credinței noastre, care ne-a păstrat în decursul veacurilor în ciuda tuturor uneltirilor străine.

S'a cerut apoi din partea Consistorului ortodox parcul Cuza Vodă din acest oraș. Consiliul orășănesc a și cedat acest loc, urmând ca aprobarea să fie confirmată și de Resortul de Interne.

Insă Resortul Internelor, până acum, nu a confirmat aprobarea Consiliului orășănesc — și, după cât suntem informați —, propabil că din cauza motivelor ce se aduc din partea Resortului ocrotirilor Sociale. Anume: *salubritatea publică.*

Și dacă este adevărat că salubritatea publică este motivul pentru care se întârzie cedarea pieții cu parc pentru ridicarea catedralei este tot atât de adevărat, că acest parc nu reprezentă nici un interes pentru sănătatea publică.

Acest parc nu este cercetat decât înspre seară de anumiți pierde vară și de servitoarele care vin să și mai răsufle năduful bucătăriei la acelaș timp.

Și chiar dacă ar fi de vreun folos pentru sănătatea publică, este oare această o piedecă serioasă pentru zidirea unei catédrale în inima Clujului, care azi mâine, trebue să fie românesc?.

Nici acei cari din străduințele lor au jertfit de s'a adunat un fond de circa 50,000 Lei pentru ridicarea acestei catedrale și nici publicul românesc nu poate crede, că această justă cerere a Consistorului ortodox din localitate nu va fi în curând satisfăcută de către cei competenți.

Dampo.

ECOURI

In chestia proectatei logodne a A. S. R. principesei Maria semioficiosul „Politika" din Belgrad, anunță din sursă autorizată, că prințul moștenitor al Iugoslaviei, Alexandru, în cursul voiajului ce l-a făcut la Paris, a avut o întrevedere cu principesa Maria.

„Această întrevedere — scrie *„Politika"* — care, în împrejurări normale ar fi fără mare importanță, a provocat în cercurile informate comentarii de cel mai inalt interes. Se pare că poporul nostru trebuie să se aștepte în curând, la un fericit eveniment."

*

„Prințul Carol, convins că nu ne este îndeajuns de cunoscută țara, a scris, ca răspuns la o întrebare a unui ziarist, care l'ar fi întrebat dacă România a fost în război, o „Istorie concisă a României".

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA"

ROLUL SOCIAL AL STUDENȚIMEI

II

Activitatea studențimei se va împărți în 2 direcții:

I. *La țară* și acolo perspectivele sunt mai largi și succesul mai sigur, deoarece 1. nu sunt curente politice puternice ce ar împiedica activitatea studentului și 2. agitațiuni socialiste nu se prea fac și în tot cazul nu prind din cauza spiritului individualist al țăranului, care e un aprig luptător al proprietățel individuale.

Piedicile care au stat în calea acțiunei studenților, înainte de războiu, se pare că astăzi sunt în mare măsură înlăturate. Aceste piedici au fost în primul rând tutela administrativă sub care erau ținuți țăranii de către stat și apoi mizeria materială în care trăiau majoritatea din ei. Reprezentanții direcți ai acestei tutele asupritoare prefectul și subalternii lui, au opus toate mijloacele de care dispuneau, încercărilor din partea studenților și altor intelectuali, de a ridica pe țărani din bezna inculturei în care sunt cufundați.

Iar țăranii trăind necontenit cu grija zilei de mâine, priviau cu nepăsare lupta vrednică a unor suflete generoase, ce căutau să ție în loc degenerarea poporului lor. Era explicabil ca țăranii să respingă doctrina conservatoare a cărui fals principiu se resumă în cuvintele: *întâi cultură și apoi pământ.* Acum populaț a rurală prin reforma agrară și-a îmbunătățit situația economică.

La oraș — munca e mai dificilă căci: 1. avem de luptat contra curentelor anarhice-socialiste ce s'au infiltat adânc în sufletul muncitorilor. Spiritul muncitorilor e indus în eroare printr'o propagandă brutală și fără scrupule.

2. Curentul socialist se bazează pe organizații puternice și pe credința oarbă a muncitorului în doctrina socialistă.

I Activitatea studențimei la țară

In toată activitatea studențimei la țară, studentul va avea mai mult un rol de inițiator și de organizator, iar adeseori numai un rol de îndrumător. El va fi ajutat în acțiunea lui de elementele intelectuale ale satului de preot și învățător, de elevi seminariști și normaliști.

La sate trebue răspândită o cultură întinsă, dar bazată pe un program practic.

Rolul studentului la școlile primare

Studentul delegat al organizațiilor studențești va lucra alături de învățător cu concursul elevilor normaliști și seminariști din sat. Trebue ca măcar generațiile tinere să primească un sistem de educație și instrucție, care să formeze cetățeni cu o demnitate și o conștiință despre dânșii, și despre ce-i inconjoară. Distrugând ignoranța, analfabetismul, ai distrus din rădăcină și în mod anticipat multe din relele de care sufere pătura țărănească. De educarea și instrucția copiilor în școală, atârnă viitorul nostru. Invățătorilor destoinici și însuflețiți de patriotism se datorește ridicarea poporului italian și german.

Studenții țărilor scandinavice — adevărați apostoli a[1] culturei pentru poporul lor, — au o mare parte de merit în propășirea acestor națiuni.

a) Se vor face sub privigherea studentului, învățătorului, normalistului sau seminaristului, șezători de cetire în vacanțe cu ultimele clase. Aici se vor ceti povești, nuvele ușoare, copiii vor spune poezii și din elevii din ultimele clase se va forma un cor muzical, ce va cânta bucăți de muzică populară și cântece naționale.

b) Studentul va lua inițiativa excursiilor în localitățile din apropiere cu scop cultural (copiii vor vizita locurile și așezările istorice, culturale etc.) și științific practic (se va arăta micilor excursioniști ferme gospodării, cu turi raționale a pământului, mașini agricole, fabrici), pentru lărgirea spiritului de curiositate și emulație.

c) Iarna și în vacanțele de sărbătorile Paștelui, studentul va organiza mici ateliere de lucrări manuale ca împletituri de coșuri, pălării, mici lucrări de dulgherie, de reparațiuni utile în gospodărie.

Aceste ateliere vor fi conduse în mod efectiv de țărani care cunosc meseria, plătiți în acest scop ca meșteri din fondurile societăților studențești (fonduri strânse din serbări, donațiuni etc.).

Studenții vor sprijini și întemeierea de ateliere de croitorie de sumănărie și alte bresle ca frizeria, cismăria etc, atât de necesare într'un sat. Mulți copii, absolvenți ai școalei primare, vor găsi astfel chiar în satul lor posibilitatea de a învăța un meșteșug.

d) Studentul în înțelegere cu învățătorul vor lucra la selecționarea elementelor distinse din ultima clasă pe care îi va pregăti pentru admiterea în școli: școli normale și seminarii în special, și școli de meserii și comerț.

Astfel se vor trimite industriei și comerciului elemente viguroase și capabile și se va opri în mod eficace fărîmițarea pământului în bucăți, inaccesibile unei culturi intensive,

Din sânul poporului să trimitem așa dar pe copii cei mai capabili, de însușiri alese, pe elementele de valoare spre învățătura mai departe și prin această selecționare naturală, prin această erarhie a valorilor, vom da țării bărbații de seamă, de care are nevoie în toate domeniile. Vom creia astfel o aristocrație a muncei și o clasă

Ştiri şi fapte politice

Membrii partidului democrat din vechiul Regat aşteaptă cu nerăbdare sosirea la Bucureşti a Dlor N. Titulescu şi Take Ionescu *pentru reorganizarea partidului.*

Intervienat decătre un redactor al ziarului *Dacia* asupra problemii muncitoreşti şi atitudinei guvernului în această chestiune, Dl Trancu-Iaşi, ministrul muncii şi ocrotirilor sociale, a declarat că programul dsale cuprinde în primul rând proectul de lege al asociaţiilor profesionale şi legiferarea muncei. In vederea legiferării cooperaţiei s'a instituit o comisie de studii pentru elaborarea unui cod al cooperaţiei, alături de codul muncei şi ocrotirilor sociale.

Dreptul de asociaţie va fi reglementat; s'a cerut în acest sens avizul asociaţiilor patronale şi muncitoreşti. Se studiază chestia participării la beneficii în sensul legei franceze. Se grăbeşte unificarea şi simplificarea organizăţiei corpului funcţionăresc din întreaga ţară. Chestia legiferării muncilor agricole e delicată şi nu se ştie în ce măsură se va extinde. Se studiază modul de apărare al ţăranilor prin cooperative cari să înlăture speculatorii şi intermediarii.

Se face în prezent o experinţă pe o zonă de încercare şi de aplicaţie a unui sistem pentru ocrotiri sociale. Legea reglementării conflictelor de muncă s'a aplicat în unele locuri cu succes, după cum crede că poate afirma dl Trancu-Iaşi.

*

Socialiştii din Banat, cari n'au participat la ultimul Congres dela Cluj, întrunindu-se la Timişoara în Congres separat, după discuţii furtunoase a sfârşit prin a da câştig de cauză comunismului. Ca urmare firească a convingerii pe care socialiştii bănăţeni o au despre nuanţa actuală a socialdemocraţiei din Vechiul Regat, ei au hotărît contopirea organizaţiei lor cu aceea a dlor Moscovici şi Cristescu.

De remarcat faptul că între vorbitori nu a fost decât un singur român, toţi ceilalţi fiind unguri şi şvabi.

Cetim în *România Nouă*":

„Iată două din cele mai caracteristice cazuri de binefacere, rezultate din buna conducere a ţărei în momentele de faţă.

„Pentru expropierea pământului în întindere de 2500.000 ha. s'a plătit 2 miliarde lei.

„Pentru schimbul coroannlor şi al rublelor însă, statul plăteşte 3 miliarde de lei mai mult decât trebuia.

„Diferenţa dintre un proprietar de pământ şi un speculator de coroane şi ruble, este dar destul de eloqventă pentru a mai fi nevoie să o scoatem în evidenţă.

„Cei dintâi încasează două miliarde fiindcă îşi pierd pământul ce îl stăpâneau iar cealalţi câştigă trei miliarde numai fiindcă s'au deranjat să voiajeze peste frontieră de unde au cules şi au introdus prin fraudă în ţară coroane şi ruble".

*

Sub titlul *Concepţiile dlui Take Ionescu*, cunoscutul ziarist francez Stephane Lauzanne, prim redactor al ziarului *Le Matin*, publică o expunere a unor declaraţii pe cari i le-a făcut ministrul afacerilor străine cu prilejul unei conversaţiuni la Aix-les-Bains.

Dl Take Ionescu a afirmat că munca României cons ă în a face ca blocul care s'ar putea alcătui din mozaicul de state din centrul Europei să ajungă cât mai vast şi mai solid. Cele două grupări existente: Ceho-Slovacia legată de Iugo-Slavia printr'un tratat şi Grecia legată de România printr'o înţelegere absolută, merg în sens paralel şi vor sfârşi prin a se topi.

Dl Take Ionescu concepe o alianţă largă, în care să intre şi Polonia. Dsa nu vrea o alianţă balcanică sau danubiană ci o mare alianţă europeană dela Baltică la Mediterană, barieră transversală a Continentului, o alianţă defensivă cu punerea în comun a tuturor resurselor militare, cu o înţelegere şi coheziune exterioară absolută.

Dl Take Ioneseu declară la urmă că va supune planul dsale la Paris şi Londra. Rămâne de văzut dacă e realizabil şi *dacă dedesubturile acţiunei diplomatice a ministrului de externe răspund în adevăr nevoilor politicei noastre exterioare.*

Pericolul biurocraţiei

Deschiderea noului an şcolar a fost un prilej de punere în evidenţă a tuturor lipsurilor de care sufere învăţământul nostru, atât cel primar cât şi cel secundar. Sperăm că aceste lipsuri vor fi cu timpul înlăturate şi vom putea face faţă tuturor nevoilor culturale de astăzi. Cela ce trebue însă să ne pue pe gânduri mai mult, e faptul dureros că părinţii şcolarilor noştri, mai ales cei din vechiul regat, nu prea au tras învăţăminte din vremea când erau, şi ei şcolari şi nici din împrejurările războiului şi ale vremurilor grele din prezent. Mai mult încă, nici conducătorii noştrii nu au luat măsurile necesare de a înlătura un rău, menit a împiedeca foarte mult pregătirea viitoarelor generaţii. E vorba de tendinţa spre birocraţie a tineretului nostru de astăzi. In adevăr s'a observat, cu ocazia deschiderei scoalelor, o aglomerare extraordinară a şcolarilor la licee şi gimnazii, concomitent cu abandonarea şcoalelor de agricultură, comerţ sau meserii, ca şi a tuturor şcoalelor chemate a ne da profesionişti liberi.

Mai fiecare liceu din ţară a fost nevoit să înfiinţeze clase divizionare pentru a se primi toţii şcolarii care doresc cu orice preţ să devină liceeni. In timpul acesta şcoalele comerciale au şi mai puţini elevi decât în trecut, cele de meserii au mai puţini elevi decât profesori, iar unele din cele de agricultură funcţionează numai de formă, pentru ca profesorii să poată încasa leafa. Deasemenea chiar la şcoalele normale, s'au prezentat mai puţini elevi dacât numărul locurilor vacante. După cât se poate constata, părinţii nu înţeleg spiritul nou al vremei de azi şi continuă deci să-şi îndrepte copiii pe drumul nenorocit al funcţionarismului. Mai fiecare părinte vrea să-şi vadă copilul băgat în slujba statului. Simplii funcţionăraşi, cu 500—600 lei lunar, cari nu au învăţat nimica după o viaţa întreagă petrecută la birou, îşi trimit copii la licee şi gimnazii, ruşinându-se să-i trimită la şcoalele chemate a ne da contingentul necesar de profesionişti liberi.

Chiar atunci când aceşti copii sunt puţin inteligenţi, leneşi şi refractari culturii, fiind mereu lăsaţi repetenţi sau corigenţi, părinţii lor nu-i îndreaptă spre o carieră practică, pe care îmbrăţişând-o, ar putea să-şi croiască un rost mai bun şi în viaţă. Din contra, aceşti părinţi îşi fac datorii de mii de lei pentru a tocmi „meditatori" la odraslele lor chemate a ajunge „contopişti" sau telefonişti la primărie. Acum, când ţara noastră îşi reîncepe viaţa economică, când industria noastră tinde a se desvolta cu paşi uriaşi, şi când suntem destinaţi a juca primul rol în Europa, ca ţară agricolă, acum avem nevoe de un contingent, cât mai numeros de tineri pregăţi pentru ocupaţiuni practice. Deocamdată ţara noastră nu are nevoe de filosofi cu piete de visător cu stomacul gol şi de romantici cu ghetele sparte, ea nu are nevoe nici de diplome multe. Ţara noastră are nevoe de oameni cu spiritul practic şi de o cultură, care să corespundă necesităţilor de viaţă ale poporului român. Dacă nu vom umplea noi aceste goluri în societate, le vor umplea alţii şi atunci, ca naţiune, suntem ameninţaţi. Deaceea credem că măsuri imediate se impun.

Profesorii secundari au datoria de a selecţiona cu severitate elementele prea numeroasel ale liceului. Şcolarii slabi şi eneşi trebuese înlăturaţi, pentru a se face loc numai acelora cari într'adevăr pot deveni, oameni de carte. Paralel cu aceasta, statul e chemat să ridice prestigiul şcoalelor de comerţ, agricultură şi meserii, prin acordarea a cât mai multor drepturi absolvenţilor şi prin ridicarea profesorilor de la aceste şcoli, la acelaş rang cu acei de la licee. Burse şi alte avantaje materiale, trebue acordate în primul loc şcoalelor practice. Nici o taxă la aceste şcoli, taxe cât mai mari la licee şi gimnazii.

Să nu uităm un moment, că atunci când căutăm a face din copiii noştrii filosof şi grafomani, alţii din afară şi din mijlocul nostru, pun stăpânire pe activitatea noastră economică şi financiară, şi astfel întreaga existenţă a poporului nostru e în pericol. Totodată, chiar cultura noastră naţională e ameninţată, atunci când lăsăm cu uşurinţă deschise porţile universităţilor, pentru toţi nechemaţii. Cultura e în funcţie de necesităţile de viaţă ale unui popor, şi nu de gusturile capricioase ale unui „cărturar", cu capul plecat toată ziua peste condicile greoae ale birourilor colbăite.

Rc.

conducătoare care are şi calităţi de energie şi inteligenţă superioară şi însuşirile morale a iubirei poporului din care a eşit.

Progresul este realizat în cea mai mare parte de individualităţile alese ale fiecărei epoci. „In oamenii mari se încarnează sufletul naţiunei, într'un anumit moment" zice cu multă dreptate Thomas Carlyle într'o operă a sa.

„De asupra caracterului individului planează însă caracterul naţional al omului de rassă, care întrupează însuşirile caracteristice ale neamului său". De aceea trebuie ca toate îndrumările ce le dăm copiilor de ţăran şi ţăranilor, să fie călăuzite de spiritul naţional al neamului nostru. Departe de noi acele persoane orbite de mirajul cuvântului umanitate, ce nu voesc să se desvolte în hotarele naţionalităţei sale, ci vor să se considere cu tot dinadinsul cetăţeni ai lumei. „Nici un om — a zis Treitske — nu poate aparţine în acelaş timp la două popoare şi nici nu poate vorbi două limbi". A avea două limbi ar însemna să ai două vieţi şi două suflete, ceea-ce este imposibil.

Em. Puşcariu.

Alegerea preşidenţială în Franja

In şedinţa plenară a Camerelor

Şedinţa plenară a ambelor Camere chemate a indica candidatul oficial la preşidenţia republicei, pe care Congresul dela Versailles urmează să-l aleagă, a dat următorul rezultat cu toate că atât Leon Bourgeois cât şi Raoul Péret, preşedinţii senatului şi al Camerei nu şi au pus candidatura.

Millerand a întrunit 528 voturi, Raoul Péret 156 şi Leon Bourgeois 113: au fost şi 13 buletine albe. Prin urmare Millerand era desemnat candidat la Congresul dela Versailles. Leon Bourgeois a refuzat categorie orice candidatură voind să ce consacre exclusiv Societăţei Naţiunilor, al cărei preşedinte este.

La Congresul dela Versailles

In dimineaţa zilei de 24 Septembrie dl Millerand a lucrat în liniştita sa villă din Versailles. După ce a luat dejunul în familie, la 2 ore după amiază a plecat la palatul din Versailles unde se ţine congresul.

Congresul se deschide sub preşidenţia dlui Leon Bourgeois, preşedintele Senatului. Rezultatul votului este: dl Millerand este ales preşedinte al republicei franceze cu 695 voturi. După proclamarea rezultatului numeroşi parlamentari adresează felicitările lor dlui Millerand. Apoi toţi miniştrii, subsecretarii de stat au plecat la Quai d'Orsay pentru a prezenta noului ales felicitările lor; un şir nesfârşit de prieteni personali dintre deputaţi şi senatori au ţinut să felicite pe fostul preşedinte al Consiliului de miniştri de strălucitul său succes, datorit atât înţeleptei sale politici cât şi sincerităţii cu care şi-a expus punctul său de vedere cu privire la revizuirea constituţiei.

Joi dimineaţa înainte de deschiderea congresului Millerand a primit numeroase vizite. Călduroasele felicitări ale colegilor săi n'au fost decât preludiul manifestăţiilor de simpatie şi bucurie cu care a fost salutat rezultatul alegerei congresului.

Restabilirea legăturilor feroviare între România şi Ungaria

La conferinţa care a avut loc cu privire la reluarea relaţiilor imediate de cale ferată între Ungaria şi România, au participat şi dnii Gaston Lewerve, şeful comisiunei traficului Europei Centrale şi Majorul Lyon, şeful misiunei căilor ferate engleze.

S'a hotărît să se pună în circulaţie de trei ori pe săptămână expresul Viena-Budapesta-Bucureşti ca supliment al expresului Ostende-Paris-Viena.

S'a acceptat şi planul stabilirei de trenuri directe zilnice între Budapesta şi Bucureşti, pe mai multe căi, cu condiţie ca România să procure cărbunele necesar locomotivelor şi vagoanelor.

România şi Sf. Scaun

Citim în *Corriere d'Italia*:

Reprezentanţa pontificală în regatul român n'are precedente istorice fiind prima oră când statul danubian intră în raporturi diplomatice cu Sf. Scaun. Tratativele duse de ambele părţi cu cea mai mare bună voinţă vor obţine în curând rezultatele dorite. Monseniorul Francesco Mannaggi, agreat decătre guvernul român, a fost numit Nonţiu Apostolic cu titlul de Arhiepiscop de Adrianopol.

Monsienorul Mannaggi este roman şi secretar al Afacerilor eclesiastice extraordinare, pe cari le-a condus cu modestie şi dibăcie, şi a cărui inteligenţă a atras deplina încredere a superiorilor săi.

Relaţiile Ungaro-Române

„Neue Freie Presse" primeşte din Budapesta cu data dela 12 Septembrie:

„Magyarország" află din isvor competent că relaţiunile date de „Le Matin" asupra tratativelor ungaro-române sunt exagerate ca importanţă. Ziarul francez conţine o mulţime de date neexacte.

Nici nu e vorba de tratative teritoriale sau militare. Se discută numai chestia raporturilor economice, a traficului de mărfuri şi de persoane şi a formalităţilor de la graniţă.

„Nu e chestia de o nouă orientare a politicei ungureşti. Demersurile de până acum au caracter spontan şi particular. Cercurile politice doresc restabilirea relaţiunilor normale pe baza înţelegerii dintre popoare".

Cetiţi „Infrăţirea"

O lămurire

— în chestiunea magistraţilor din vechiul regat —

Ziarul nostru a publicat mai zilele trecute un articol şi o scrisoare cu privire la situaţia magistraţilor, proveniţi din vechiul regat, şi aflaţi în prezent prin diferite oraşe ale Ardealului. Prin acest articol, ca şi prin scrisoarea primită la redacţie, noi nu am făcut altceva decât să constatăm un fapt: nemulţumirea acestor magistraţi de chipul în care sunt primiţi în cercurile autorităţilor şi ale colegilor lor.

Această constatare a noastră a determinat pe dl Horia Mottea, judecător la Tribunalul din Cluj, să publice „o lămurire" prin care se sileşte să arate că afirmaţia noastră e lipsită de temei şi că nu se datoreşte decât „imaginaţiei latine" cu care poporul nostru sare totdeauna dincolo de marginea realităţii.

Dsa afirmă tot de odată că nu poate fi vorba de „ardeleni" şi „români", căci cu toţii suntem români, şi deci nemulţumirile magistraţilor proveniţi din regat n'au existat de fapt.

Răspundem dlui judecător precis: noi nu am făcut altceva decât am comentat o ştire, a cărei autenticitate, e în afară de orice discuţie. Este într'adevăr lucru ştiut că o delegaţie de magistraţi de aici, reprezentanţi ai acelora cari provin din vechiul regat, s'a plâns dlui ministru de justiţie. Toate ziarele au publicat această informaţie, care corespunde întru totul realităţii, iar noi comentând-o am cerut ca magistraţii veniţi din vechiul regat să fie trataţi potrivit cu situaţia şi chemarea lor.

Nu poate fi vorba deci de „imaginaţie latină", ci numai de o realitate pe care nu noi am creiat-o.

Fp. R.

INFORMAȚII

Din cauza sărbătoarei de Luni (Înălțarea Sfintei Cruci) nnmărul viitor al ziarului nostru va apărea Marți 28 Septembrie la orele obișnuite.

*

Dl Gheorghiu, directorul general al vămilor și consilier tehnic al delegațiunei române la comisiunea de pace, va pleca în ziua de 15 Septembrie din nou în străinătate.

D-sa va lua parte și la conferința financiară din Bruxelles.

*

Din „România-Nouă“:

Poliția din Arad a descoperit în timpul preschimbărei coroanelor o contrabandă de 25 milioane de coroane.

Sunt amestecați în această contrabandă un episcop ungur, 10 particulari și 6 bănci ungurești.

O parte din această sumă a fost confiscată de către prefectura de poliție.

*

Căpitanul ukrainian Mjeschak, trecând prin Iași a făcut corespondentului ziarului *Izbânda* interesante declarații asupra situației în Ucraina. In chestia Basarabiei, a declarat următoarele:

— Avem știrea din telegrame și pot să vă spun atâta că Ukraina recunoaște că Basarabia aparține poporului român.

Conducătorii noștri ca și poporul nostru sprijină drepturile legitime ale României, care a recunoscut și ea aspirațiunile statului nostru.

*

Publicul de elită este servit cu mâncări în grădina de iarnă a Hotelului Central.

*

Mai le fabrici de oțet și de lemne la Eugen Leb Cluj Calea Victoriei 99.

Se găsesc orice fel de butelii pentru farmacie și pentru comerț cu preț redus *precum și butoie de fag.*

*

Bognár & Szántó Societate Comercială Anonimă pe acțiuni în Ardeal Cluj Calea Regale Ferdinand 70.

Mare depozit de vinuri excelente, bere și spirt de prima calitate. Fabrică de rom și cognac, precum și vin în butelii desert și likör.

*

Clemenceau, fostul președinte al Consiliului de miniștrii francez a plecat pe bordul vaporului Cordilliere în India.

*

La Conferința internațională financiară care va avea loc la Bruxelles și al cărei președinte este dl Cellyer, Franța va trimete ca delegați pe dnii de Fleuriau, ministru plenipotențiar, d'Avenock și Cheyson inspectori financiari.

*

S'a propus guvernului nostru de către un consorțiu strein amenajarea băilor Herculane dela Mehadia, în condițiuni cari să rivalizeze cu cele mai frumoase instalațiuni din străinătate.

Guvernul a respins această propunere din cauză că acel consorțiu impunea ca primă condițiunie instalarea unei rulete după modelul celei dela Sinaia.

„România“ societate anonimă transilvaneană de asigurări, este prima și singura bancă de asigurări în Ardeal curat românească care în urma fondărei norocoase de către toate băncile de credit române din Ardeal și în urma conexiunilor favorabile ce are cu cele mai puternice institute de reasigurări — dă cea mai mare siguranță.

Contractează în condiții foarte avantajose: asigurări contra incendiu, asigurări contra furtului prin spargere și asigurări asupra vieții omului de rebonificarea de interese și cu prime ca și înainte de războiu.

Cereți informații dela Sucursala societății din Cluj, calea Victoriei Nr. 53.

*

Se află de câteva zile în Cluj, o comisiune de profesori universitari dela Universitatea din Edimburg, formată din d-nii Viebster, Plaming și Curtiss.

Scopul venirei acestei comisiuni este de a cunoaște problema româno-maghiară și în special condițiunile referitoare la situația religiei reformate în România-Mare.

Distinșii oaspeți, cari sunt găzduiți de episcopul reformat Nagy, au luat contact și cu cercurile românești cari pot da deslușiri în această chestie.

*

Se lucrează la proectul înființărei unui oficiu economic român la Viena. Atribuțiunile principale ale acestui oficiu ar fi rânduirea angajamentelor făcute înainte de războiu între comercianții și instituțiile de stat din Austria și România și studierea vieței economice din Austria.

*

Lucrătorii dela salinele Surnaia din Ardeal au declarat grevă.

*

Președenția consiliului de miniștri a luat hotărirea următoare cu privire la locomotivele concesionate:

Fiecare din locomotivele concesionate la particulari să facă în viitor câte un transport cel puțin odată pe lună de alimente și combustibil pentru populațiunea orașelor.

*

Următorii agenți comerciali au fost avansați la gradul de atașați comerciali în locurile unde funcționau și mai înainte: Gh. Dimitriu (Viena), Al. Cusin (Berna) Andrei Balamace (Constantinopol) și Ion Silescu (Marsilia).

*

Insoțirea „Consumul Funcționarilor Publici“ caută spre cumpărare zarzavaturile mai jos înșirate, deci pentru aceasta cere prezentarea ofertelor până la 30 Septemvrie a. c. și anume pentru: 40 vag. cartofi, 15 v. ceapă, 5. v. morcovi, 5 v. pătrunjel, 3 v. țeler, 10 v. fasole, 15 v. varză, 2 v. linte, 1 v. mazăre, 20 v. unsoare topită, 20 v. mere, 10 v. nuci și prune uscate. — Consiliul de administrație.

*

Greva generală din Cernăuți a încetat.

Dl Tăslăuanu, ministrul industriei și comerțului, însoțit de dl inginer Manolescu, directorul general al industriei, vor pleca zilele acestea în Banat spre a vizita uzinele Reșița.

*

Se știe că guvernul a hotărît la Paris chestiunua valutei în ce privește sumele necesare studenților români cari își fac studiile în Franța.

Ministerul de finanțe a primit din Paris un transport de 10 milioane lei care reprezintă contra valoarea valutei franceze acordate studenților români cari își fac studiile acolo.

*

Azi va pleca din nou la Praga o delegațiune a C. F. R pentru continuarea conferinței în chestiunea reluări traficului de călători și mărfuri între România, Germania, Austria.

Conferința va dura 5 zile.

*

Directori C. F. R. dl general Macri a plecat la Constanța pentru a supraveghia personal lucrările de instalare care se fac în vederea montărei unui număr de 29 mașini noui, ceui vor sosi din America la începutul lui Octomvrie.

Locomotivele comandate în America, — din care aceste 29 sunt primele care ne vin, — sunt expediate toate demontate.

Montarea lor va necesita, fără îndoială, cel puțin câteva săptămâni.

Procedee greșite

Ziarul Sălajul relatează următorul fapt pe care îl semnalăm autorităților militare.

Cu ocazia călătoriei în trenuri s'a observat de multe ori o atitudine lipsită de cavalerism din partea unor ofițeri, mai ales a acelora din vechiul regat. Astfel mai zilele trecute, în trenul care ducea la Cluj, au intrat doi ofițeri și au golit cu forța două compartimente de călători, printre care se aflau și doi preoți. Aceștia au atras atenția ofițerilor că atitudinea lor nu cadrează cu situația ce o au în societate. Ofițerii însă au amenințat cu darea afară din tren a acestor preoți, și s'au instalat fiecare într'un compartament, însoțiți de două doamne.

Preoții aceștia însă, sunt doctori în teologie și au o cultură superioară. Ei sunt totodată aici în Ardeal, adevărații apostoli și reprezentanți ai poporului și nu înțelegem ca onoarea lor să fie bajocorită de orișicine.

Suntem convinși că autoritățile superioare vor lua măsurile cuvenite contra celor ce întunecă strălucita aureolă a armatei.

Adunarea de constituire a Casei de Educație Națională

Dumincă 19 Septembrie a avut loc în sala cea mare a Casinei românești din Timișoara adunarea de constituire a *Casei de educație națională*, ținută sub presidența dlui Colonel Negrea.

După lămuririle date de dl Colonel Economu comandantul brigăzei a 18-a s'au constituit comitetele de activitate socială ale acestei societăți.

Președintele comitetului a fost ales dl Stan Vidrighin, primarul orașului.

In afară de opera de cultură națională pe care o va întreprinde această societate va lupta pe toate că le și împotriva anarhiei, speculei și luxului.

Revista Presei

Materialism capitalist și materialism socialist

Din *Neamul Românesc*, sub semnătura dlui N. Iorga:

S'ar părea că în epoca noastră, mare și nenorocită, așa de nenorocită încât a devenit mare prin însăși mărimea nenorocirii sale, două puteri stau față în față, înfruntîndu-se pentru ca la urmă, după împotrivirea firească, să biruie, ca tot deauna, aceia care cuprinde mai multă putință de dreptate și de relativă fericire.

De o parte capitalismul, care și-a pierdut toate virtuțile de la început: tot avântul cuceritor, toată puterea creatoare a inteligenții tinere, toată valoarea de politică modernă. De alta, tînărul socialism, cu steag roșu, sc fie roșie și mâni, vai!, tot așa de roșii, care aduce cu sine crezul zilei de azi și realitatea, în sfârșit îndeplinită, a zilei de mâni.

Și atunci, e așa de ușor să ne hotârâm, mai ales atunci când nevoi esențiale nu ne leagă de acele lucruri despre care mâni se va spune: au fost!

Uită-te însă mai bine și vei vedea că, dacă opoziția interesului e un fapt, opoziția de principiu nu există.

Cu Marx ori fără Marx, cu steag oficial ori cu steag roșu, cu Parlament ori cu Soviete, din ambele laturi e aceiași concepție a vieții, pe care o împărtășește și junele capitalist de rasboi care, suit în automobil propriu, își mușcă de obraz înaintea lumii prostituata cu care aleargă la „Châteaubriand“, și muncitorul cu șapcă, panglică roșie la butonieră și „ciocane“ la cravată, care în fumul și praful clubului chiamă ostașii la dărimarea Bastiliei burgheze.

E înțelegerea rostului nostru trecător ca un prilej de a o duce bine, cât mai bine și mai ales, cât mai ușor, cu cât mai puțină muncă pentru cât mai mult câștig, care cât mai iute să se prefacă în plăcerea cea mai mare.

Idealism? Basm de vreme veche! Sacrificiu? Nici măcar zeului mîndru din tine însuți. Altruism? Caută-și fiecare de sine. Milă de om? La zid cu adversarul! Grija celor de după noi? Să-și ascută singuri ghiarele!

In stil deosebit, aceleași lucruri le spun și le simt „burghesul“ ca și „socialistul“, afară de câțiva rătăciți, cari, la unii și la alții, sînt sau vor fi călcați în picioare.

Dacă măcar, s'ar respecta munca, dacă încordarea mușchilor, truda minții — sacre amândouă — ar umplea de beția bucuriei pe aceia cari împlinesc astfel acțiunea timpului lor! Dacă în această Europă, roasă vie de toate bolile morților ei, am vedea ce se admiră în Statele-Unite, în toată America: religia ostenelelor omenești, fie și pentru rodul material ce poate să iasă din ele!

Ar ieși măcar un folos: nu ne-am mînca între noi cânește, atunci când în fundul ființei noastre sămănăm așa de mult, în cele rele, unii cu alții.

N. Iorga.

Morala internațională

Din *Viitorul*:

„Drepturile noastre asupra Basarabiei sunt deci din acelea cari es din domeniul problemelor în litigiu, și de acea a condiționa o alipire de provincie românească la Țara mumă, de interesele atât de mărunte ale proprietarilor englezi și francezi, este o dovadă a prismei minuscule prin care marile state privesc problemele internaționale și drepturile statelor mici.

Morala statelor ne arată astfel că omenirea mai are încă mult de luptat, pentru ca concepțiile etice, și pentru ca criteriile vieței particulare, să intre în domeniul vieței.

Și adevăratul progres moral va fi acela când între morala individuală și morala statelor nu va fi acel hiatus care îl întâlnim astăzi în viața istorică a națiunilor“.

Dela comisia de evacuare

Comisia de evacuare în ședința ținută la 24 Septembrie 1920 a luat următoarea hotărâre:

1. Orice întreprindere, de ori și ce fel industrială sau comercială nu poate avea decât un singur local pentru exercitarea întreprinderei.

2. Pentru fabrici, ateliere mari se admite în mod excepțional și un local pentru destacerea produselor. In termen de 8 *zile* dela comunicarea acestei publicații, cei interesați vor face declarație în scris pentru localul pe care vrea să-l mențină. După acest termen, comisia de evacure va evacua locaiurile pe care le crede evacuabile, fără drept de recurs.

Comisia de evacuare anunță pe toți cei care fac recurs că trebuie să documenteze afirmațiile lor, cu acte oficiale. Cei care pretind că sunt în serviciul unei întreprinderi industriale sau comerciale, trebuie să-și probeze afirmațiile cu acte oficială emenate dela camera industrială secția comercială. Orice recurs nedocumentat cu acte oficiale se respinge.

Persoanele evacuate se fac atente că au să dovedească cu, documente: *a)* unde sunt născute, *b)* când s'au stabilit în Cluj, *c)* ce ocupație au în prezent, *d)* decând plătesc impozite în Cluj.

Inștiințări.

Institutul de Editură „Cartea Românească“ Societate anonimă București a inființat *în Cluj*, Strada Corvin Nr. i. *un mare depozit, de cărți de școală și de literatură* unde execută promt și urgent toate comenzile ce i vor fi încredințate, de către învățători, profesori și librari din intreg Ardeal și Banatul.

La cerere se trimite și catalogul complect.

*

Se aduce la cunoștința celor interesați că în ziua de 30 Septembrie a. c. orele 11 diminață se va ține licitație publică cu oferte închisă la direcțiunea Teatrului Național Cluj pentru arendarea bufetului pe anul 1920—1921. Licitația va începe dela suma de lei 5000, iar ofertele se primesc până la data de mai sus.

Direcțiunea Teatrului.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăță și văpsește.

Strada Regina Maria No. 7. **Str. Regele Ferdinand 25.**

Ultima oră telegrafică

Situaţia internaţională

Pe când Germania se zbate între cele două autorităţi din dreapta şi din stângă, starea finanţelor ei e jalnică. La ultima întrunire a cabinetului, ministrul de finanţe a cifrat dificitul numai al poştelor şi căilor ferate la 55 miliarde 700 milioane mări. Măsuri pe hârtie s'au luat, ce-i drept, dar la ce pot folosi ele, când nu se mai munceşte decât de mântuială. Au fost menţinute aceleaşi inpozite şi în bugetul anului 1921. S'a mai hotărît suprimarea cheltuielilor de prisos, socializarea minelor şi dizolvarea formaţiilor militare.

In legătura cu aceasta Inţelegerea a somat guvernul german ca până la 30 Septembrie să disolve formaţiile militare. Pentru stabilirea modalităţilor s'au început tratative între delegaţii germani şi ambasadorii Inţelegerii din Berlin.

Partidul socialist independent german s'a scizionat: majoritatea sub conducerea lui Crispie a rămas mai departe credincioasă rezoluţiei congresului din Leipzig, iar minoritatea sub conducerea lui Danmig a aderat fără rezerve la Internaţionala a III-a.

Incă o dovadă că înţelegerea secretă germano bolşevică există, este şi plecarea trupelor bolşevice internate în Rusia orientală spre Grodno, unde are loc concentrărea generală bolşevică.

Mai multe mii de aşa zişi spartachişti, de fapt foştii soldaţi ai brigăzilor baltice, au însotit soldaţii bolşevici spre Grodno.

Germania încă odată sprijină pe faţă acţiunea imperialistă bolşevică. Aşteptăm măsurile pe care le va lua înţelegerea.

Trupele naţionale ucrainene care au dat un ajutor aşa de hotărător la înfrângerea generalului Budieni, au început eliberarea Ucrainei, prin ocuparea Kamenetz Podolskului. De altfel, atât polonezi cât şi ucrainenii şi Wranghel progresează continu.

Tratativele polone-lituane au fost ruptedin cauza pretentiilor exagerate al delgaţiei lituaniene. In adevăr aceasta cere retragerea trupelor poloneze dincolo de linia demarcaţională, stabilirea unei zone neutre şi ocuparea de către lituanieni a oraşului Koions. De sigur că la mijloc nu poate fi decât tot obişnuitele intrigi bolşevice.

In Anglia se urmează tratative asidui între Lloyd Ceorge şi reprezentanţii triplei alianţe deşi până acuma nu s'a ajuns la nici o înţelegere, din cauza întransingenţii delegaţi or sindicalişti în faţa propunerii de rezolvirea cererilor lor printr'un tribunal superior de arbitraj.

Ultime informaţii

Frontierile au fost redeschise.

*

Guvernul a numit o comisie alcătuită din Dnii inginer Mareş, Zahariade, Boambă, Bargora, care să studieze organizarea comerţului de cereale, la import şi export. Se va proceda la alcătuirea unui proect de lege.

*

Schimbul leului la Paris: 28.50

*

O ciocnire a avut loc la Reghinul-săsesc între lucrători şi jandarmi; sunt morţi şi răniţi.

*

Un inginer englez, sosit de curând dela Londra cu aeroplanul în 16 ore, a vizitat atelierele căilor ferate din Moldova, în urma propunerei guvernului de a le trece în exploatarea sindicatului englez.

*

Ancheta deschisă pentru cercetarea cauzelor rebeliunei dela închisoarea Văcăreşti continuă sub conducerea judecătorului de Instrucţie Cernescu şi a comisarului regal Arifleanu.

*

Principele Carol se va întoarce în ţară la 29 Septemvrie, mergând direct la Sinaia.

Va fi primit oficial de autorităţi, în gările pe unde va trece.

*

Dl Cudalbu, ministrul Agriculturei şi Domeniilor, a depus proectul de lege pentru noua organizare a corpului de advocaţi ai statului.

Abia acum s'a aflat că trenul cu care Mareşalul Joffre a părăsit ţara noastră, a fost atacat de Uuguri la Seghedin. Conducătorul vagonului a fost ucis prin linşare.

*

Din pricina speculei nerusinate se va introduce din nou în Bucureşti regimul obligator.

*

Dl Argetoianu, ministru de interne, a sosit în Capitală.

Cursul schimbului la Paris

Londra	51.22
New-York	14.57½
Belgia	100.—
Italia	61.75
Praga	28.50
Romănia	28.25
Elveţia	236.25

Universitatea din Cluj.

Dl prof. Nic Ghiulea face în anul şcolar 1920—21 curs de *comptabilitate de Stat* (6 ore), la care pot participa în afară de studenţii ordinari, toţi aceia, cari doresc a obţine certificat de calificaţiune din aceasta materie, pentru a putea fi numiţi în serviciu de Stat.

Orele cursului se vor fixa ulterior în aşa chip, încât să poată fi frecventate şi de funcţionari.

Inscrierile se pot face dela 21 Septembrie, 5 Octombrie a. c. la Decanatul facultăţii de drept.

Cluj, la 21 Sept. 1920.

Decan: *Indescifrabil*

TELEGRAME

Conferinţa internaţională a Dunărei

Paris, 23 Sept.

Conferinţa internaţională a Dunărei s'a întrunit în ziua de 22 Septemvrie la ora 4 d. a. A contin at discuţia principiului de libertate a navigaţii ce se va aplica Dunărei, în partea sa navigabilă şi pe reţeaua internaţională a fluviului. Delegaţiunile şi-au expus punctul lor de vedere asupra rezervelor cari trebue c inserate în articolul 1 al proectului de convenţiune. Discuţia va continua Vineri 24 Septemvrie.

Sfârşitul conflictului metalurgic în Italia

Roma, 23 Sept.

Sub prezidenţia primului minist u Giolitti s'a ajuns la un acord complet între industriaşi şi delegaţii lucrătorilor metalurgici. Această fer cită soluţiune este de natură să favoreze o remarcabilă a tivitate ind strială şi economică a Italiei pe temeiul înţelegerei şi colaborărei capitalului cu mâna de lucru.

Conferinţa Ambasadorilor

Lyon, 23 Septembrie

Conferinţa ambasadorilor întruniă Marţi a ascultat pe generalul Le Rond care a vorbit despre evenimentele din Silezia Superioară.

Ruperea negocierilor polono-lituane

Lyon, 23 Septembrie

Se telegrafiză din Varşovia că negoci rile dintre Polonia şi Lituania au fost rupte. Preşedintele delegaţiei polone se întoarce la Varşovia. Lituanienii cereau retragerea simultană a trupelor polone şi lituane de pe linia de demarcaţie actuală şi stabilirea unei zone neutre.

Ocuparea cetăţei Rowno

Lyon, 23 Septembrie

Comunicatul oficial al marelui stat major polon anunţă ocuparea oraşului Rowno de către cavaleria poloneză. Un regiment din armata generalului Budieny a capitulat. O mie de prizon eri au căzut în mâinile Polonezilor.

La nord de Pripet trupele polone au mai ocupat încă două localităţi.

Discursul Reginei Olandei la deschiderea parlamentului

Nauen, 23 Septembrie

Cu prilejul deschiderei parlamentului regina Olandei a accentuat în discursul tronului că de i relaţiunile cu put rile străine sunt satisfăcătoare situaţia Europei rămâne totuşi nesigură. Indreptează deci atenţia camerilor asupra întăririi forţei de apărare.

Luptele în Ucraina

Nauen, 23 Sept.

Ambasada ucraineană din Berlin comunică că trupele naţionale ucrainene înaintând prin Podolia, unde se află sediul fostului g vern popular ucrainean, au recucerit în luptă apr gă oraşul Kamenetz Podolski

Bolşevicii se retrag din Ucraina.

Negocierile de pace dela Riga

Lyon, 23 Septembrie

Marţi a avut loc întrunirea conferinţei de pace ruso-polone dela Riga. In discursul de deschidere, ministrul de externe leton a făcut să reiasă imensa nevoe de pace a Europei orientale, Dl Dabski, şeful delegaţiei polone, şi Joffe, şeful delegaţiei ruse au răspuns în numele guvernului lor. După ce s'au schimbat scrisorile de împuternicire, şedinţa a luat sfârşit.

Conflictul dintre minieri şi guvernul englez

Horsea 23 Septemvrie.

Intreita uniune a lucrătorilor a conferit cu Lloyd Geoge timp de două ore şi cu toate că nu s'a ajuns la o înţelegere, totuşi calea pentru tratative cu guvernul nu este închisă. Scopul deputaţ unei era de sigur să influenţeze guvernul prin faptul că minerii au convins pe lucrătorii dela căile ferate şi transporturi că ei au dreptate. In cuvântările reprezentanţilor uniunilor muncitoreşti dela c. f. şi dela transporturi se observă nuanţa de gravitate. Primul ministru a desvoltat punctul de vedere al guvernului şi a propus să se trimită cererea unui tribunal astfel alcătuit, încât însuşi minerii să recunoască că este nepărtinitor. Secretarul minerilor îşi exprima temerea, că autoritatea guvernului ar putea influenţa pe oricare tribunal, căruia i s'ar supune chestiunea.

Răspunsul primului ministru a fost că va oferi un tribunal tot atât de independent şi cu tot atâta autoritate ca şi Inalta Curte de justiţie. Primul ministru a mai propus ca să se aranjeze o reuniune a lucrătorilor cu proprietarii de mine în scopul de a găsi mijloace pentru îmbunătăţirea extracţiunei, care ar putea să înlesnească şi chestiunea salariilor. Negocierile s'au suspendat cu bune perspective.

Bolşevicii internaţi în Germania se înapoiază în Rusia.

Horsea, 23 Sept.

Se comunică că soldaţii bolşevici nearmaţi, cari erau internaţi în Rusia Orientală au trecut noaptea frontiera în două trenuri prin Vilna. Se mai comunică că vreo două mii de Germani cari îşi zic spartachişti, dar cari în realitate fac parte din trupele voluntare ale flotei au plecat să se unească cu bolşevicii cari se concentrează în regiunea Grodno. Ei declară că vor lupta mai cu seamă in contra Angliei.

Antanta cere Germaniei desfiinţarea organizaţiilor militare.

Nauen, 28 Septembrie.

„*Vossiche Zeitung*" află că Antanta a adresat guvernului german o cerere formală de a dizolva imediat toate organizaţiile militare încă existente până la 30 Septemvrie. Guvernul german şi comisiunea interaliată tratează actualmente asupra acestei chestiuni.

Olanda şi acordul militar franco-belgian.

Lyon, 23 Septembrie.

Campanii sistematice îndreptate împotriva Belgiei şi Franţei au început, scrie *le Temps*, să se ducă în Olanda. Astfel cu prilejul încheierei recentului acord militar franco-belgian, s'au ridicat glasuri în Olanda cari au insinuat că acest acord ar comporta eventual o ameninţare pentru Olanda şi-au cerut să se publice textul său pentru a se vedea termenii în cari a fost redactat. Lucrul nu este cu putinţă deoarece este vorba de o convenţie militară, al cărei scop a fost limpede definit, dar ale cărei clauze tehnice nu se pot desvălui.

Desigur că guvernul olandez şi cercurile cari au simţul realităţilor politice, nu vor stărui într'o astfel de greşală, întrucât acordul franco-belgian este pur defensiv şi nu are alt scop decât acele de a preveni o nouă agresiune germană. El nu este decât concluziunea logică a dureroasei experienţe făcute în 1914 şi care se impune ca o precauţiune elementară celor două naţiuni pe cari totul le apropie în toate direcţiunile şi a căror siguranţă depinde de puterea lor de apărare.

Nu-i rămâne Olandei decât să se înţeleagă cu Belgia asupra condiţiunilor necesare pentru ca şi ea să poată face faţă cu toată siguranţa tuturor împrejurărilor, în orice caz ea nu poate găsi că e lucru rău, dacă Franţa şi Belgia se apără una pe altă împotriva oricărei surprize neplăcute.

Situaţia financiară şi economică a Germaniei

Nauen, 23 Septembrie

In şedinţa guvernului german ţinută sub preşedenţia preşedintelui imperiului s'a discutat situaţia financiară a ţărei. Ministrul de finanţe Wirth arată că este un deficit de 1000 milioane. Cheltuelile extraordinare ale poştei şi căilor ferate sunt neacoperite. Situaţia ministrului de finanţe va trebui întărită în cabinet. Nu se intenţionează nici o scădere în legea impozitelor. Se vor suspenda în principiu toate cheltuelile noi. Nu se vor creia posturi noi şi se va face cea mai mare economie. S'a mai hotărît grabnica desfiinţare a organizaţilor de război existente. In sfârşit cabinetul a hotărît de a însărcina pe ministrul industriei şi comerţului, că pe baza raportului făcut de Comisiunea de Socializare, să prezinte cât de curând un proect de lege pentru socializarea minelor.

Descoperirea unui transport secret de arme pentru organizaţiile militare germane din Silezia

Varşovia, 23 Sept.

Autorităţile aliate de control au descoperit la gara oraşului Oppeln din Silezia superioară un vagon care conţinea arme şi muniţiuni destinate organizaţiilor militare germane secrete. Transportul era declarat ca mărfuri

Impresiile unui Francez întors din Siberia

Dăm în rezumat după ziarul *Echo de Paris* impresiile unui Francez care fiind în anturajul amiralului Kolceag, a rămas printre cei din urmă în Siberia și a luat parte la toate peripețiile nenorocitei aventuri a acestuia.

— Trupele albe ca și cele roșii au luptat foarte puțin. Soldatul rus luptă foarte moale sub pretext că nu vrea să-și ucidă frații. Dar dacă face prizonieri pe aceiași frați, îi ucide numai decât fără milă. Astfel că de ambele părți pierderile au fost foarte grele. Dar ele se datoresc în mare parte masacrelor, privațiunilor și bolilor. Armata lui Kolceag a bătut în retragere mii de chilometri pe un frig de — 40 grade și fără altă hrană decât aceia pe care o putea găsi în nenorocitele și rarile sate cari se întind pe drumul transiberianului.

Tare de câteva sute de mii de oameni, la început, ea s'a risipit, s'a topit și s'a volatilizat în trecerea prin stepă.

Armata era lipsită cu totul de disciplină, fără serviciu de aprovizionare și nu poseda nici umbră de serviciu sanitar. Am văzut un ofițer rănit, dar care s'ar fi putut vindeca, zburându-și creeri pentru că nu era nimeni care să-l îngrijească.

Trupele roșii urmăreau pe cele albe la o mare distanță. Sute de chilometri le despărțeau deseori.

Un tren care valorează un miliard

„Știți desigur modul în care Cehii au fost siliți să predea pe Colgeag, Socialiștii revoluționari din Irkutsk și muncitorii din Cerinkovo îi amenințară că le vor tăia retragerea spre Vladivostok dacă nu vor preda, pe Colceag și mai cu seamă, formidabilul tezaur rusesc (mai mult de un miliard în aur și în platină) care se găsea în mai multe vagoane ale trenului lui Colceag."

„Cehii se supuseră. Dar ei nu credeau că amiralul va fi împușcat. El fu împușcat de către bolșevici, cari câteva zile mai târziu răsturnaseră guvernul socialiștilor revoluționari dela Irkutsk."

„Dela Baikal la Vladivostok retragerea se făcu sub protecția trupelor japoneze, cari de altfel n'au făcut nimic pentru a o înlesni, căci ele țineau să rămână cât mai multă vreme în această regiune."

„Astăzi nu se mai află nici un Ceh sau Polonez în Siberia. Au rămas numai câteva detașamente franceze, engleze și americane la Vladivostok. Bolșevicii n'au atins de altfel acest port unde Socialiștii Revoluționari dețin încă puterea.

Cele patru monede la Vladivostok

„Afluxul întregei emisiuni de hârtie monedă siberiana la Vladivostok a creiat complicațiuni financiare puțin banale.

„Rubla Colceag, care în Martie 1919 valora încă 40 centime franceze scăzuse la un curs derizoriu. Astfel pentru 3 fr. 50 obțineai 1000 de ruble!

„Sticla de vin obișnuit costă 7000 de ruble, o cursă cu trăsura 3500 ruble, o pereche de ghete 25000 și un costum de haine 200,000."

„Rublele Kerenski valorau de două ori cât rublele Kolceag, iar rublele Romanov de două ori mai mult ca acestea."

„Când se află că Sovietele au hotărît să anuleze pur și simplu toată moneda siberiană, rublele Kolceag se vândură 100.000 de ruble pentru 20 de dolari".

„In Iunie 1920 guvernul Socialiștilor Revoluționari dela Vladivostok trebui să suprime și el rublele Kolceag, cari fură schimbate după raportul 200 vechi pentru una nouă. Aceste ruble noi fusese comandate în America și valoarea se sta bilise la 1/10 yeni. Inutil să mai spun că după două sau trei zile yenul valora deja 25 sau 30 de ruble noi! Se poate spune că moneda japoneză tinde să se substitue în toată regiunea monedei ruseşti."

Cel care dă relațiile acestea s'a înapoit în Europa prin China. Nesfârșita republică chineză i-a apărut ca foarte divizată și turburată, dar se pare că bolșevismul n'a pătruns încă în țară.

Chiar „roșii" șovăesc să verse otrava sovietică în acest uriaș furnicar galben.

Internaționala creștină sindicală

O nouă internațională sub denumirea de mai sus a fost fondată la Haga. Ea numără 3.100.000 de aderenți. Inaintea războiului această internațională exista la Colonia și se găsea în mânile Germanilor, căci Germania era reprezentată prin două milioane de membri.

Confederația sindicatelor creștine din Belgia fondată de călugărul miner Rutten aderase de asemenea.

Dar, în 1919 s'a format un comitet confederal francez al muncitorilor creștini, care a convocat la Paris un congres internațional la care erau reprezentate Franța, Belgia, Spania, Italia, Lituania, Olanda, Polonia și Elveția.

Printr'o telegramă către Papa Benedict XV-lea s'a afirmat că baza pe care vor clădi sindicatele creștine va fi enciclica Rerum Novarum.

Numai principiile creștine pot inspira și garanta dreptatea socială.

Pericolul actual e indiferența claselor muncitorești pentru patrie și chiar pentru propria lor meserie.

Contra acestui pericol nu-i decât un remediu: posibilitatea pentru toți de a ajunge, printr'o renaștere a spiritului profesional și o muncă mai întensă, la proprietatea personală și familiară.

La Conferința internațională a muncei ținută la Washington în Octombrie 1919, glasul delegaților Sindicaliști creștini a fost înăbușit de reprezentanții Internaționalei socialiste. Atunci cei 7 delegați creștini au redactat o protestare colectivă.

Germanii au fost admiși și ei în noua organizare creștină, după ce reprezentanții lor și-au exprimat regretele pentru deportările de muncitori francezi și belgieni făptuite de guvernul german în timpul războiului.

Internaționala creștină numără 11 Confederații naționale reprezentând pentru Germania și Italia câte 1.250.000 aderenți, pentru Olanda 250.000, iar pentru Franța și Belgia câte 150.000.

Lupta împotriva speculei

Scrisori din Sibiu

Orașul nostru luptă cu înverșunare contra speculei cu toată lipsa de concurs din partea autorităților administrative.

Astfel la a 2a întrunire de protestare ținuta în ziua de 21 Septemvrie au lipsit și primarul și prefectul orașului.

Această absență care denotă cea mai condamnabilă desinteresare a stârnit îndignarea în rândurile compacte ale cetățenilor din sală.

Adunarea a fost convocată pentru a protesta contra noulor prețuri maximale fixate de primar.

Adunarea se deschide de dl avocat I. A. Preda, președintele Ligei consumatorilor. Biroul se constituie astfel: Președinte I. A. Preda, vice-președinte generalul Hofbauer, membri: dr Blockner, dr I. Fruma și Aleman.

Iea cuvântul generalul Hofbauer care arată legătura strânsă dintre consumatori și producători. Unii fără ajutorul altora nu pot trăi de aceia trebue să rezistăm speculanților până la completa lor înfrângere. Numai așa se va putea efteni traiul.

Apelează la guvern să fie tare și consecvent în hotărîrile sale și să iea măsuri drastice contra speculanților.

Mai vorbesc dni dr Fruma care protestează contra desinteresării parlamentarilor sibieni de soarta acestui oraș, dr Roth deputat sas care încearcă să facă agitație pe chestiunea schimbului coroanelor, afirmând că dacă s'ar fi schimbat *al pari* viața s'ar fi eftenit, dar e deș întrerupt de adunarea indignată.

Apoi ia cuvântul d-l maior Druțu, inspectorul regional pentru combaterea speculei, care arată foarte limpede cum s'a produs scumpetea prin reducerea tot mai mare a producțiunei etc.

Se ridică împotriva negustorilor improvizați și apelează la întreg publicul să se organizeze și să exercite cel mai sever control atâta asupra comercianților cât și asupra autorităților.

In urma propunerei părintelui Togon, adunarea dă vot de blam deputaților și presei săsești, care au cerut majorarea prețurilor maximale.

Seria cuvântărilor o încheie prefectul dr Comșa care arată vina sașilor în scumpirea vieței din cauza agitației la care s'au dedat cu prilejul schimbului coroanelor. In ce privește măsurile luate, dsa anunță că atât marii cât și micii industriași vor fi obligați a-și prezinta prețurile pentru control.

Toate alimentele din județul Sibiu au fost imobilizate și nimeni nu le va putea trece în alt județ fără autorizație.

Toți negăstorii de la țară vor fi constrânși a continua aprovizionarea orașului.

Termină rugând publicul să exercite cel mai vigilent control asupra negustorilor și funcționarilor. *Corespondent.*

Plângeri și lămuriri

Primim următoarele:

Domnule Director!

Câteva ziare ungurești, și câteva din cele românești, vândute intereselor străine, mă atacă violent pe tema atitudinei mele față de uneltirile bolșeviste, petrecute la mânele de care din Ulpara și la fabrica de tutun din Cluj.

Pentru lămurirea opiniei publice cinstite și patriotice (iar nici de-cum pentru a polemiza cu acele ziare străine și dușmane), vă rog, să binevoiți a publica în prețuitul Dvoastră ziar următoarele:

1. Este o minciună, că în diferentul dintre autorități și muncitorii instigați de bolșevici ar fi „curs sânge". N'ște derbedei au început să vocifereze înaintea cazărmei jandarmilor, și au fost risipiți de jandarmi fără să fi curs măcar o picătură de sânge și fără să fi fost vre-un rănit.

2. N'am fost în viața mea la biserica din Mănăștur; nici nu știu unde e situată. Nu puteam dar să țin discursuri contra socialiștilor în curtea bisericei. Totuși idea o primesc de bună, și o voi pune în aplicare imediat ce timpul imi va permite.

3. Să mă păzească Dumnezeu și Geniul Bun al Neamului nostru, ca să fiu lăudat de ziarele dușmane țării noastre. Din contra doresc, să fiu cât mai violent atacat, căci aceasta imi dovedește că-i ustură rău pe domnii bolșevici, că lupt pentru idea Românismului și pentru interesele noului și mărețului Stat Român.

Ing. P. Lucaciu,
Directorul Reg. Monopolurilor Statului.

Fabricile Aradului

Cea mai mare fabrică din Arad — și din fosta monarhie — este fabrica de spirt, drojde și moara, care singură poate da o capacitate de 36 vagoane zilnic. Toate morile mari din țară au împreună o capacitate de 35 vagoane numai, pe zi.

Fabrica din Arad și-a pierdut azi regiunea de exploatare (Hinterlandul) din cauza delimitărei de graniță. De-ocamdată funcționează numai fabrica de spirt iar moara foarte puțin.

Este proprietatea baronilor Neumann.

S'ar putea lucra mult drojdia pentru export, însă taxele fiind prea ridicate, nu e convenabil exportul.

* * *

Fabrica de automobile „Martha" nu poate lucra din lipsa de materii brute; se mărginește numai la reparații, iar lucrătorii neavând ce face, lucrează cue pentru ghete!....

Acționarii fabricei, majoritate Germani de la firma Benz, au lichidat, concesionând-o unei bănci românești.

* * *

„Weizer" singura fabrică de vagoane din țară, fostă în exploatorea cassei de bancă „Szchoeller" din Viena. Astăzi e preluată de soc. Italiană Fiat. Are material pentru reparatul vagoanelor și locomotivelor, însă îi lipsește capitalul. Probabil că soc. „Fiat" pe care o știu destul de bogată așteaptă timpuri mai bune.

* * *

Fabrica textilă „Ungaria" lucrează până și bumbacul; ore un tonaj mic de producere, lipsindu-i bumbacul.

* * *

Fabrica de hârtie modernă, confecționează hârtie din paie și lemne. Îi lipsește combustibilul și chiar paiele.

* * *

De douăzeci de ani funcționează în Arad una dintre cele mai mari fabrici de ghete, cu un capital de pace de 5 milioane.

* * *

Dl Iustin Olariu care a și fondat fabrica „Transilvania" este singurul Român de sub regimul ungar în Arad, care a început o industrie cu capital românesc.

Fabrica astăzi efectuează majoritatea comenzilor pentru armată și personalul dela căile ferate; poate scoate din lucru zilnic, peste 300 perechi de ghete.

* * *

Mai sunt în activitate: o turnătorie de fier, fabrică de țiglă și una de tricotaje.

* * *

Toate fabricile citate, sunt de mare tonaj, produsele lor, trecând de Arad și mai departe.

* * *

Dl Zima redactor la „Aradi Hirlap" și secretar la camera de — comerț cu care am discutat situația industrială a Aradului mi-a spus că toată făbricile duc cea mai mare lipsă de combustibil și de materii prime; în acelaș punct se resimte puternic stagnarea traficului cu statele învecinate. *S.*

Se primesc spre publicare la Biroul Administrației ziarului

„INFRĂȚIREA"
din **Cluj, str. Universității Nrul. 2,**

ori și ce feli de Anunțuri și Miça publicitate cu prețurile cele mai avantagioase din tot Ardealul, Bucovina, Banat și vechiul Regat. □

La cafenea „Metropol"
Marția și Vinerea **cântă muzica militară** în celelalte zile concertează cea mai **vestită muzică.**

CURĂȚĂ
foarte bine orice fel de haine bărbătești și femeiești:
Réthy József
Str. Avram Iancu (Petőfi) 22.

Simon József
Cluj,
Piața Unirei 20. Etaj. I.
Cel mai renumit Atelier în care se Confecționează pentru dame ori ce costume mateaux de Teatru din cele mai fine ștofe Englezești și franțuzești dupe ultimă modă. Se găsesc și Postăvuri. □

Renumita spălătorie chimică „Unio"
Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 103. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

TÂNĂR inginer Mecanic caută loc pentru orice instalaţiune. Adresa str. Iului Maniu No. 17.

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

CAUT post după masă de la orele 2—8. Cunoscând toate lucrările de Laboratori Chimice şi Farmacentice, având o practică de mai mulţi ani. Adresa sub ziar Chimist.

ORI CINE poate câştiga între 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

ADMINISTRAŢIA ziarului „Infrăţirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea şi distribuirea ziarului „Infrăţirea" se angajează la administraţia ziarului.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiţii „Institutul de arte grafice, editură şi librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universităţii 3.

DOMNIŞOARE cu scoală, angajează imediat ca vânzătoare Librăria Cosinzeana, Cluj, Piaţa Unirii 7.

Vânzări şi Cumpărări:

SCUMPĂ! Primit I. II. La locul acela zu am fost. Fii precaută. Aştept cu dor şirele Tale sărutându-te cu aceiaşi dragoste.

LA MAGAZINUL de manufactură Luca P. Niculescu Cluj, să găsesc de vânzare Lăzi goale.

PIAN scurt, firma Wirth, în stare escelentă, de vânzare. Să poate vedea d. m. 2—4. Adresa la administraţie.

MAŞINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi şi uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU şi masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Banca Centrala pentru Industrie şi Comerţ s. p. a. Cluj.

Convocare

Domnii acţionari şi Băncii Centrale pentru industrie şi comerţ s. p. a. Cluj, sunt convocaţi în Adunare Generală extraordinară în localul Camerei de Comerţ din Cluj, pe ziua de Joi în 14 Octomvrie a. c. la ora 9 a. m.

Ordinea de zi:

1. Hotărâri fuziunii cu institutul de credit şi economii „Haţiegana" din Haţieg şi cu institutul de credit şi economii „Lumina" din Sibiu.

2. Schimbarea articolelor următori din statute: 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 33, 34, 36, 38.

3. Votarea statutelor fondului de penziune a funcţionarilor.

Domnii acţionari cari doresc a lua parte la această adunare generală, sunt rugaţi a se prezenta deja la 8 ore, spre a se inscrie şi legitima.

Cluj, la 26 Septemvrie 1920.

Consiliul de Administraţie.

Salon de Manicure

Calea Regele Ferdinand 12 fostă Wesselényi Miklós-u.

Depozitul de Armament şi Muniţiuni al C. 6. A.

No. 749—1920.

Publicaţie

In cenfermitate cu ord. M. R. Nr. 15234. se publică apre cunoştinţa generală că în ziua de 10 Octombrie 1920 ora 10 dim. se va ţine licitaţie publică în localul Depozitului de Armament şi Muniţiuni al C. 6. A. (Cluj, Casarma Avram Jancu str. Victoriei Nr. 97.) pentru vinderea a 20000 Kgr. fer vechiu.

Licitaţia se va ţine în senfermitate cu Legea Contab. Publ. art. 72-83.

Pentru informaţiuni şi a vedea ferul, defiterii se pot adresa Depositului.

20 Septembrie 1920.

Publicaţiune

In bază jurnalului Consiliului de Ministrii No. 1619 din 22 Iunie 1920 şi a Procesului Verbal No. 93 din 17 Septembrie 1920 ce vor vinde prin licitaţie publică orală, cu incepere dela 1 Octombre 1920 până la terminare, autorităţilor meseriaşilor, propietarilor etc. materialele şi vechiculele ruse din Parcul de Automobile Şcoala Iaşi, unde pot fi văzute zilnic între orele 9—11 a. m. următoarele:

a) 1. Camione reparabile Pachard 30. Perles 12, Whitte 5.

2. Camione F. bloc Pachard 18, Whitte 9.

3. Camione declasate Pachard 19, Perles 11, Whitte 29.

b) Camionete sanitar Whitte reparabile 7, F. bloc 2, declasate 13.

c) Turisine reparabile 1, declasate 5.

d) Deposite reparabile 1, F. bloc 3, declasate 4.

Şeful Parcului *Rus,*
Căpitan *Popescu Theodor*

Direcţiune Clinicilor Universitare, Cluj.

Cere oferte!

Pentru furnizarea la:
23 wagoane grâu cal. I.
15 „ cartofi uscaţi aleşi dispensaţi de pământ.
1 wagon fasole noaua cal. I.
7000 klgr. ovăs cal. I.
3000 „ brânză din secuime
1000 „ mere de iarnă cal. I. culese cu mâna.

Susnumiţii articli la gara procsimă încărcaţi mai departe aşa la gara proosimă, precum şi la gara Cluj furnizaţi ofertele şi le pot inainta atât producenţi cât şi comercianţi prezentând mustra, cu obligaţiuna până în 15 Octomvre a. c. depunând 10% vadium din preţurile oferite la Economat.

Direcţiune Clinicilor Universitare, Cluj.

No. 27083.

Publicaţiune

Comandamentul Diviziei II. Vânători având nevoie de 15 funcţionari pentru serviciul de cenzură face cunoscut că doritori de a se ongaja în această funcţiune, să se prezinte la Comandamentul acesta la Biroul Informaţilor până în ziua de 25 Septembrie a. c. cu următoarele acte.

1) Act de naţionalitate română.
2) Act de bună purtare eliberat de Primărie.
3) Certificat de absolvire a cel puţin 4 clase gimnaziale.

Condiţiunile de salariu şi serviciu se comunica la prezentare.

Sunt preferaţi tinerii din Judeţul Bihor.

D. O. Şef de Stat Major
Colonel C. M. Antonescu
Şeful Biroului Informaţilor:
Maior Milcescu.

„Cartea Românească"

SOCIETATE ANONIMA
CAPITAL 25.000.000 Lei.

Institut de editura, arte grafice şi librarie, — Bucureşti
CENTRALA: Bulevardul Aeademiei 3. SEDII: C. Sfetea Calea Moşilor 62—64 şi Calea Victoriei 68, Ioaniţiu, Str. Şelari 12,, St. Rasidescu Str. Paris 16.

Asortiment complect de cărţi de şcoală, Pedagogie, Literare, Stiinţifice Juridice, etc. Reviste literare, ştiinţifice, Jurnale politice şi de mode române şi străine. Articole de biurou, de desemn şi pictură. Instalaţiuni moderne de Arte Grafice, Tipografie, Zincografie, Liniatură mecanică şi Fabrică de Confecţiuni de hârtie şi carton.

A APĂRUT: **Catalogul Cărţilor Didactice pentru anul 1920—1921** (La cerere Catalogul se trimite gratis. Cărţile se pot vedea şi consulta la principalele librării din toată ţara).

Invăţământul primar. urban şi rural

Gramatici

Chelaru, Ghiaţă şi Bratu I. ambele părţi Lei 2.—
Ciorănescu şi Stan partea I-a Lei 2, partea II-a „ 2·60
Dulfu P. şi Cristescu F. partea I-a Lei 2, partea II-a „ 2·85
Haram V. partea I-a şi II-a la un loc „ 3 —
Popescu, Spiridon şi alţii partea I-a şi II-a la un loc „ 3·75
Balmuş I. V. partea I-a Lei 2·25 partea II-a „ 0·90
Cărţi de cetire de Dulfu P., Chelaru Gh., Grădinescu Dr., Ghiaţă şi alţii, pentru Clasa II-a urbană Lei 8·25, Clasa III-a urbană Lei 7·50, Clasa IV-a urbană Lei 10·50, Divizia II-a rurală Lei 9, —, Divizia III-a rurală, Anul I Lei 8·50 Divizia III-a rurală, Anul II Lei 6·25.

Abecedare

Gârboviceanu P., Chelaru Gh. şi Ghiaţă I. pentru Clasa III-a urbană Lei, 3·50 Clasa IV-a urbană Lei 4·—, Divizia III-a rurală Lei 5·75.
Rădulescu Petre şi Mogu I. Alexe pentru Clasa III-a urbană Divizia II-a şi a III-a rurală (sus presă).

Arltmetici

P. Dulfu, C. Georgescu şi I. Ghiaţă pentru Clasa I-a urbană Lei 2·85, Clasa II-a urbană Lei 2·40, Clasa III-a urbană Ldi 2·40, Clasa IV-a urbană Lei 3·30; Divizia I-a rurală Lei 1·65, Divizia II-a rurală Lei 3·30, Divizia III-a rurală Lei 4·85.
Paladi Beiu Maria pentru Clasa I-a urbană Lei 8·25, Clasa II-a urbană Lei 3, Clasa III-a urbană Lei 2·60, Clasa IV-a urbană Lei 4·25, Divizia I-a rurală Lei 2·25, Divizia II-a rurală (anul I şi II) Lei 3·25, Divizia III-a rurală (Anul I şi II) Lei 4·50.
Spiridon Popescu, Rădulescu P. I. şi alţii pentru Clasele I—II urbană şi Diviziile I, II şi III rurale (sub tipar).

Geografii

Biber I., Negulescu G. şi Coman I. Cunoştinţe Geografice, Judeţul Buzău şi Romănia pentru Clasa II-a urbană şi Divizia II-a rurală.
Cristescu Fl, Judeţul Teleorman pentru Clasa II-a urbană şi Divizia II-a rurală Lei 3·75.
Dulfu P., Cristescu Fl. Romănia pentru Divizia II-a rurală Anul II Lei 2·75, Romănia pentru Clasa III-a urbană şi Divizia III-a Lei 4·50 Continentele pentru Clasa IV-a urbană şi Divizia III-a rurală Lei 4·50.

Caete de Caligrafie

Negulescu Ştefan pentru clasele I—IV urbane şi Diviziile rurale cu Lei 2·50 fiecare caet.
Biciulescu M. pentru Clasele I—IV urbane şi Diviziile rurale cu Lei 2·50 fiecare caet.

Caet de Desemn

Biciulescu M. pentru Clasele I—IV urbane şi rurale cu Lei 1·90 fiecare caet.
Grigorcea R. pentru Clasele I—IV urbane şi rurale cu Lei 1·90 fiecare caet.

La cerere se trimite Catalogul General al Editurii literare, ştiinţifice şi didactice.

Lukács Alexandru

Calea Victorii No. 47.

Blănărie execută ori ce lucrări din această branşă în timpul cel mai scurt cu preţuri cât se poate de eftine de asemenea vopseşte în negru ori ce blănuri garantând. □ □

„Terra"

clei de omide (Brumata)

uns pe o hârtie şi lipit 1/2 m. imprejur pe trunchiul pomului, garantat apără contra tuturor omidelor. Se află de vânzare la

Laboratorul chimic „Terra"
Str. Bartha Miklós 13. Cluj.

Buzetzkó Succesor F. Kuck

Magazin de Mode
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 2.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Se plisează şi gofrează

în timpul cel mai scurt foarte bine or ce fel de ştofă la: Atelierul de modă

Moskovitz

Strada Memorandului (Unio) No. 15. Cluj.

Cel mai mare
Magazin de Ghete
din Cluj
Roth

din **Calea Regele Ferdinand No. 11** (Wesselényi) intrarea prin Strada Szép.

De vânzare

sau de predat: Institut Medicial cu Maşini şi instrumente medicale din cauza de retragere. Institutul înfiinţat la 1900

A se adresa sub „Mecanica" la administraţia.

Vadász

Instalator de apeduct şi electricitate

Str. Bethlen No. 11

Salon de Brodat şi Cusut

Albituri

Calea Victoriei No. 40
(Bocskay-tér 2)

A sosit marfă
talpă în cantitate mare
kgr, dela 65 Lei în sus.
la magazinul
ALEXANDRU GOLDSTEIN
Cluj, Piaţa Unirii No. 13
(în curte).

Renumită Fabrică de Trăsuri Szeszák

Fondată la 1870 **Cluj**
Str. Malom No. 12
are şi Garaj.

Revista Ramuri
Craiova.

In editura Societăţei Anonime „Ramuri" Craiova, au apărut următoarele cărţi didactice:

C. D. Fortunescu „Limba Franceză" cl. I. II. şi III. băeţi şi fete.
Marin Demetrescu „Botanica", „Anatomia" cl. VIII. şi „Biologia".
Ioan Florescu „Latina" cl. IV.
Ic Gr. Popescu Breasta „Religia" cl. I. şi II. sec.
Ş. Spulbereanu „Cetire" cl. II., III. tip. urban şi „Geografia" cl. III., IV.

Cererile se vor adresa:
„Ramuri" Soc. Anon. Craiova.

Cautăm depozitari

de ziare în intregul Ardeal, Banat şi Bucovina Condiţiuni avantagioase □ □ Administraţia.

„MISSIR"

Str. Memorandului (Unio-u.) 11.

Ştofe de lână
Mătăsuri
Veloururi
Mouselinuri
Ştofe p. plăpumi

Pânzeturi
Linoleum
Preşuri-Covoare
Barcheturi
Zefiruri

Reion de Incălţăminte fină.

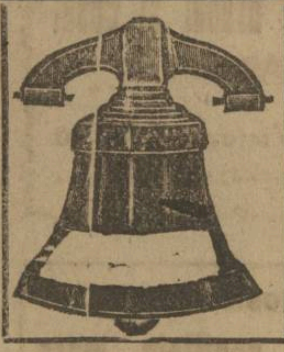

Cea mai mare
Fabrică de Clopote
din România Mare
Nicolae Ionescu
Centrala: **Bucureşti,** str. Pitagora 20.
Sucursale: **Craiova şi R.-Vâlcea.**
Furnisează orice mărime de Clopote numai de prima calitate.

Se confectionează aostume elegante de serată şi de stradă după moda Vieneză, foarte elegante cu ştofă clientului sau al Magazinului

La Béla Pollátsek
Str. Memorandului (Unio) No. 13.

De asemenea se mai găsesc şi un bogat asortiment de ştofe, mătăsuri şi catifele.

Renumit salon de modă
VENUS
Piaţa Unirii (Fôtér) 11
Face cele mai elegante costume de haine pentru teatru şi de stradă după ultima modă engleză şi trancează cu preţ redus. □ □ □
intrarea prin Str. Kismester

LA MAGAZINUL DE MODE
Văduva Nagy József, Str. Bolyai No. 4.

Au sosit Pălări de dame de postav şi velour după ultimă modă cu preţuri convenabile.

Ceasornicele de mare preciziune
„Longines"
în aur, argint şi nickel în diferite forme se găsesc de vânzare numai la magazinul
Fenyö şi Braunfeld
Cluj, Piaţa Unirii No. 9.

Eugen Herkovits
cel mai vestit **croitor** având mare magazin de stofe englezeşti in Strada Bethlen No. 10 (In colţul Str. Regina Maria) face cele mai elegante costuma după ultima modă. $ $ $ $

INGINER
TEODOR BLAŞCA & Co.
Birou Technic
Bucureşti Str. Negru-Vodă 20.
Bacău Str. Centrală

Am primit un asortiment complect de
Ventile de Bronz 3/8, 1/2, 3/4 1, 1/4 pentru abeuri
Robinete de serviciu pentru apă 3/8, 1/3, 3/4 1 alamă.
Robinete şi ventile nichelate pentru lavoare. 5781
Robinete şi bacuri originale „Auer" pentru gaz.
Contoare Electrice 220 Volţi.
Preţuri convenabile.

Vinuri veritabile se pot cumpăra numai din marele depozit de vinuri a societăţii
„Comerţul român, societate pe acţii Cluj"
strada:
Regina Maria 19.

Litru 20—28 cor. Transport în oraş şi provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universităţii rom din Cluj. — Rugăm sprijinul on. public român
Comerţul român societate pe acţii Cluj.

Plapomă! **Plapoma!**
SOLOMON STERN
Óvár, Str. Bocskai No. 4
Execută din materialul magazinului saltele, albituri de pat, acoperitori de perne, curăţă chimic cu preţ redus orice vestminte. □ □ □
Plapomă! **Plapomă!**

KRAUSZ SAMU
Cluj, Strada Bocskai No. 5.
Confecţionează rochii de dame, modele franţuzeşti precum şi Tailleur după ultimă modă. ◆ ◆ ◆ ◆

Cu onoare aduc la cunoştinţa Domnilor Ofiţiri Români că am deschis un **Magazin de Croitorie Militară** de primul rang fiind asortat cu ştofe militare dintre cele mai fine unde Dni Ofiţeri pot fi serviţi tocmai ca în vechiul Regat. Având croiala cea mai modernă şi un Măiestru special din Bucureşti, tot odată fiind asortat şi în ceprăzărie Militară. □ Cu stimă:
FRAŢI FURMAN Str. Regina Maria No. 47. Cluj.

Confecţiuni pentru Dame
ultimele modele Franţuzeşti şi Englezeşti execută promt şi constincios □ □ □ Atelierul
Telefonul 943.
Jakab Géza
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 2. ◆

BERTALAN ŞI GYARMATI
CROITORI pentru haine bărbăteşti
Calea Regeie Ferdinand 11, etaj I.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase. ● Deposit de ştofe.

Indig Mór **Piaţa Unirii No. 19.**
Confecţionează costume de dame după ultima modă englezeşti şi frantuzeşti, cu preţuri convenabile şi în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitura după ultimă modă şi □ □ Depozit de ştofe. □ □

Sámson Jakab **croitori pentru domni**
Str. Universităţii (Egyetem) No. 2.
●
In atelierul propriu de primul rang confecţionează haine foarte elegante după ultima modă. Preţ foarte redus.

Fără obligaţiune de cumpărarea.

VIZITAŢI DEPOZITUL FABRICEI DE GHETE „HERCULES"

Cluj, Strada Calea Regele Ferdinand (fost Wesselényi-utca) No. 3.

unde să află

ghete toată formele moderne,

vă veţi convinge de eftinirea preţurilor şi durabilitatea incălţămintei.

◆

Vânzarea engross cu preţ redus.

Fără obligaţiune de cumpărarea.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universitătii Nr. 3.

lipsesc Nr 40, 43 –

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul I. No. 46 Opt Pagini 50 bani Opt Pagini Joi 30 Septemvrie 1920

Infrăți

Administrația ziarului „Înfrățirea"
Nr. de schimb
„Transilvania"
Sibiu

Anunțuri: La administrația ziarului și agențiile de publicitate | REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA: Str. Iuliu Maniu No. 3. (Etag II.) TELEFON { Administrația 952 Redacția 211 | Abonamente: 1 an . . — 120 lei; 6 luni . — 60 „; 3 luni . — 30 „

Cine a făcut împroprietărirea

Telegrama trimisă de la Gurbănești dlui Ion I. C. Brătianu a făcut, cum era și de așteptat, ca în jurul paternității reformei agrare să se încingă o învierșunată discuție lungă la care mai ales partidele din Federație s'au grăbit să participe cu toate mijloacele lor de dialectică și agitație electorală. Căci venind să recunoască în fața opiniei noastre democratice că reforma agrară, ca înfăptuire politică, se datorește înainte de toate efortului desvoltat de partidul liberal care, el, în 1913, a enunțat, iar în 1917 a înscris în Constituție principiul exproprierii, și spunând aceasta cu tot aparatul unei impresionante solemnități, generalul Averescu a săvârșit nu numai un act de onestitate politică, ci a izbit totdeodată și în cel mai sensibil punct din platforma electorală a partidelor numite noui. Crescute parasitar pe trunchiul încă plăpând al democrației române, aceste partide au simțit de la început că prielnic pentru existența lor nu poate fi decât păstrarea unei permanente confuzii în jurul paternității reformelor, și tocmai această confuzie, îndelung și cu meșteșug cultivată, a fost risipită acum prin telegrama trimisă dlui Ion I. C. Brătianu.

Cine-a făcut înproprietărirea? — se întreabă deci partidele noui într'o ultimă încercare de-a se răsboi cu cel mai proaspăt și mai limpede capitol din Istoria luptelor noastre politice, și, grăbind să astupe spărtura așa de larg deschisă de telegrama generalului, ziarele lor, ajutate și de „Adevărul", răspund: *Regele și puterea evenimentelor.*

Firește că nimeni din această țară n'ar putea tăgădui Regelui nostru nu numai sentimentele răspicat democratice, dar nici chiar prezența activă în rândul factorilor morali care au prezidat efectuarea celor două reforme. Legându-și numele de acel istoric manifest prin care, în Moldova, s'a făgăduit poporului din tranșee înplinirea dreptății țărănești, iar, mai târziu, în afară de orice constrângere a legii, fiind cel dintâi mare proprietar care a înțeles să transforme făgăduiala regală în cea mai împunătoare faptă democratică prin împărțirea la țărani a Domeniilor Coroanei, Regele Ferdinand rămâne desigur, ca cea mai înaltă putere morală care a lucrat efectiv pentru închegarea României democratice de azi.

Și cine ar putea tăgădui și tot ce datorăm evenimentelor în opera de înfăptuire a reformelor? Suntem și noi de acord că fără evenimentele răsboiului rezistența conservatoare ar fi durat mai mult de cât a putut să dureze și că deci lupta pentru înfăptuirea reformelor ar fi întâmpinat dificultăți peste care nu s'ar fi putut trece de cât cu cele mai dureroase convulziuni interne. Dar întrebăm: ce sunt evenimentele fără omul sau oamenii pe care ele se pot răzima? Ce-ar fi fost, gândiți-vă, dacă evenimente ca acelea prin care am trecut n'ar fi întâlnit în această țară un instrument politic care să le utilizeze forța pentru o liniștită înfăptuire a celor două reforme? E oare cineva între noi căre să nu înțeleagă că *evenimentele* acelea, fără suportul democratic oferit de partidul liberal, s'ar fi transformat repede într'o mare și cumplită revoluție socială, și aceasta tocmai în ceasul când toate energiile noastre trebuiau concentrate pe terenul revendicărilor naționale?

A fost, de sigur, și „puterea evenimentelor", dar însuși faptul că această putere nu s'a preschimbat în revoluție dovedește că înaintea ei a fost o altă putere care pregătise și organizase această țară pentru a suporta în liniște toate marile comoții ale transformărilor democratice. Au venit „evenimentele", și știm și ceasul în care au venit, dar ele au găsit aici o atmosferă pregătită căreia nu-i lipsia nimic din tot ce formează armatura morală și politică a unei îndrăznețe și cuceritoare democrații. *Ele au grăbit dar n'au creiat, au ajutat dar n'au silit.* Fiindcă în revărsarea lor peste noi, ele au întâlnit drumul mai dinainte deschis prin voința și efortul politic al partidului liberal, — și pe drumul acesta ele au mers de la început ca o bună forță auxiliară venită să sprijine o tendință și un efort democratic care erau întru totul ale voinții și ale politicii *noastre*. Și acesta este faptul hotăritor în ce privește paternitatea reformei agrare: Nu ce-a fost dela „evenimente" încoace, ci ceea ce s'a petrecut înainte de-a veni „evenimentele".

Căci în 1913, când s'a deschis lupta pentru înfăptuirea celor două reforme, partidul țărănesc era inexistent, iar în programul partidului naționalist-democrat nu se pomenia nicăiri de expropriere ca mijloc de rezolvare a chestiunii țărănești. Tot ce prevedea programul acestui partid pentru problema noastră agrară era *„revizuirea împroprietăririi dela 64"*. Și este apoi știut de toată lumea că atât la București în 1914, cât și la Iași în 1917, dl Iorga nu s'a manifestat decât ca timid sprijinitor al politicei liberale pe care nici când nu s'a gândit s'o depășească prin vre-o soluție mai îndrăzneață, mai avansată, mai radicală.

Ce rămâne deci înainte de „evenimente" este numai inițiativa și lupta democratică a partidului liberal care, el singur, a înfruntat rezistența forțelor conservatoare și a înfipt în conștiința politică a țării soluția exproprierii ca fiind singura chemată să deștepte în adâncimi o viguroasă democrație rurală.

Și generalul a recunoscut-o, generalul a mărturisit-o.

Prăpastia lui Curtius

E prodigioasă consumația de oameni de Stat care se face de doi ani încoace. Președinți de republici, prim-miniștrii, guverne întregi, parlamentari, sunt înghițiți de hăul politic în care, mai nesăturat ca vechiul Saturn, timpul cel nou devorează fără să poată mistui. Ce-ar spune despre aceasta Magnificul Richelieu sau imutabilul Metternich, dacă ar reveni în lumea noastră? Desigur că ar deschide ochii mari la aspectul locomotivei constituționale condusă de puteri cari caută să se anihileze reciproc spre a-și face echilibru, în timp ce o forță motrice numită presă, forță uriașă, utilă ca aburii, dar primejdioasă ca ei, muge în jurul mașinei, o face să deraieze, o împinge înainte, o trage înapoi, o imobilizează sau o precipită spre regiuni necunoscute.

Și totuși mecanismul are cea mai frumoasă înfățișare, complicat și simplu în același timp. Resorturile nu sunt uzate și rotițele se prind foarte bine unele într'altele. Ar fi cea mai minunată, dacă n'ar fi cea mai perfidă mașină: oricât de puternic și de dibaci ar fi omul care încearcă să pună mâna pe ea, mașina îi prinde degetele, apoi brațul, apoi corpul, apoi omul întreg; îl atrage, îl târește între cilindrele sale, îl subțiază ca un laminar, îl turtește sub presiunea sa neînvinsă; și e o milă să-l vezi ieșind în cele din urmă din aparatul reprezentativ, slab, șovăitor, sleit, ros și uzat, doritor după dulceața convalescenții, căutând odihna, obscuritatea, tăcerea, temându-se înainte de toate de recăderi, căci, în adevăr, în vremea cea nouă este mai greu să te întremezi după un ministeriat decât după un tifos exantematic.

Nu trebue pătruns densul nor de impopularitate care apasă asupra înaltelor regiuni ale puterii; nu vă hazardați în a vă reaminti că au fost vremuri când același om scria lucruri frumoase, își îngăduia fapte frumoase, grăia în discursuri frumoase. Nu povestiți cu același glas calm și demn binele și răul, faptele înalte și greșelile josnice. Luați pentru cele din urmă glasul tunător și lăsați de o parte pe celelalte. Când ai de aface cu un mai mare al zilei trebuie să fii răuvoitor față de el dacă nu voești să fii servil. Ori, servilismul este acuzația capitală a unei epoci în care independența constă în a nu îndoi genunchiul decât în fața marelui și puternicului senior numit „publicul". Din fericire Înălțimea Sa Publicul este băiat de treabă în fond, posedă o doză suficientă de bun simț, — această însușire prețioasă care valorează mai mult decât spiritul, — îi place să i se spună din când în când o fărâmă de adevăr și se simte înclinat, în clipele-i bune, să-și arate mila față de soarta tuturor acestor sărmani Curtius cari au venit rând pe rând să se arunce în hăul măririlor politice.

I. Dr.

Privilegii jignitoare

Când s'a pus pentru întâia oară în discuție chestiunea ratificării tratatului de pace cu Austria, acei cari susțineau politica de rezistență au avut meritul de a fi prevăzut, consecințele ce ne așteaptă prin iscălirea acestui tratat. Ei au pus de nenumărate ori în evidență tendința marilor puteri de a face din micile state un fel de colonii pentru satisfacerea intereselor lor economice și faptele petrecute au confirmat îndeajuns aceasta prevedere.

Astăzi un fapt nou vine să ne arăte încăodată cum înțeleg marile puteri să trateze statele mici „aliate", și în special pe România. Din intervienul pe care d-l Titulescu, delegatul țării noastre la Paris l'a acordat unui ziar din București se vede limpede că aliații au de gând să nu iscălească actul de recunoaștere al unirei Basarabiei cu patria-mumă decât cu condiția ca România să se oblige a executa o anumită clauză din cuprinsul acestui act. Prin această clauză statul român se obligă a nu expropia acele moșii din Basarabia care aparțin supușilor marilor puteri.

Deasemenea nu vom putea expropria în Basarabia nici moșiile bisericilor catolice, protestante sau reformate. Proprietarii de origina franceză, engleză, italiană sau... americană — și noi știm de ce fel de „americani" e vorba — se vor bucura deci de privilegiul de a nu fi supuși exproprierii. Prin această, clausă se crează în România o categorie de cetățeni privilegiați, cari, deși de origine străină, vor avea totuși mai multe drepturi decât cetățenii români. O asemenea situație însă nu se poate întâlni decât numai în coloni, unde stăpânitorii au drepturi de care populația băștinașă nu se poate bucura.

Marile puteri împing așa de departe politica lor de umilire, încât ele vin să ne impună ca și reformele interne, care ne privesc numai pe noi, să nu le facem decât așa cum le dictează interesele lor. Reforma agrară din Basarabia, ca și din restul țării, e o reformă democratică, și nu înțelegem ca anumiți cetățeni ai statului român să se sustragă de la obligațiile pe care le impune această reformă.

Oricând, prin urmare, la orice lege, la orice reformă. marile puteri ar putea să intervină pentru a ne impune anumite clauze destinate a servi interesele străinilor.

Acum se văd dureros de clar consecințele dezastroase ale politicei de plecăciune, căci fiecare zi ne aduce câte o decepție mai mult.

Ce vor spune, oare, țăranii, cari vor rămâne fără pământ, fiindcă au avut nenorocul să fie așezați tocmai pe moșia unui cetățean priveligiat?

Desigur că, neștiind situația ei vor murmura împotriva guvernului român.

Privilegiile care se crează unor supuși ai statului român, dar care sunt străini, sunt cu totul jignitoare. Jignitoare pentru că, prin introducerea lor, se știrbește independența statului român jignitoare, pentrucă Românii, în țara lor, au mai puține drepturi decât străini din mijlocul lor. Acei cari au iscălit pacea cu ochii închiși, ca și acei care continuă astăzi politica de plecăciune, vor răspunde în fața țării și a generațiilor viitoare.

Fp. R.

Triumful ordinei

— Acțiunea muncitorilor italieni —

Se știe că între muncitorii italieni și patronii lor existau vechi neînțelegeri, care au făcut ca lupta dintre capital și muncă să iea în timpul din urmă dimensiunile unui mare și sguduitor conflict. Din cauza grevelor generale, declarate atât de des, patronii s'au solidarizat și ei la rândul lor, pentru a anihila acțiunea lucrătorilor. La un moment dat, când din cauza grevelor producția scăzuse atât de mult, încât patronii nu mai puteau face față marilor cheltueli de funcționare a fabricilor ei au hotărît cu toți închiderea stabilimentelor industriale. Prin această grevă a capitalului patronii urmăreau forțarea lucrătorilor de a renunța la unele din pretențiile lor exagerate și de a munci cu mai mult spor, înlăturând pretextele de grevă. Evident că dacă planul patronilor s'ar fi realizat, ei ar fi reușit să silească pe muncitorii, rămaș fără lucru, să primească condițiile lor. Lucrătorii italieni însă au aflat la vreme de planul patronilor și în ziua când fabricile au fost închise, ei au năvălit înlăuntru și au început să lucreze fără voia patronilor, paralizând astfel greva acestora. Desigur că acest fapt, care se întâmplă pentru prima oră în societatea industrială modernă a surprins autoritățile și guvernul Italian, iar presa europeană a privit acest fapt ca un început de realizarea a programului comunist în Italia.

La un moment dat însă, după ce muncitorii au început lucrul, s'au trezit încomodați de lipsa patronilor. Aceștia, oricât ar fi de exploatatori, sunt în primul loc maeștri cu o desăvârșită pregătire tehnică și intelectuală în meseria lor, iar lucrătorii nu pot fi totodată și conducătorii acestor fabrici. In felul acesta, s'a simțit nevoia de a se ajunge la un compromis între muncitori și patroni. Aceștia, prin angajamentele luate, au fost nevoiți să admită controlul sindical al fabricilor, bucurându-se în schimb de toate celelalte drepturi care decurg din calitatea lor de proprietari ai fabricei.

Prin admiterea acestui control al sindicatului lucrătorilor se face un pas uriaș că[illegible]liza-

Mișcarea culturală, literară, teatrală, artistică

rea marelui principiu al socializării mijloacelor de producere, esența doctrinei lui Karl Marx.

Din modul cum s'a petrecut conflictul, se vede în mod lămurit că lucrătorii italieni n'au urmărit prin acțiunea lor o revoluție politică, aservind mișcarea lor intereselor unui anumit partid politic, ci au urmărit rezolvirea, după punctul lor de vedere, unui conflict de ordin pur economic. Muncitorii italieni nu s'au gândit un moment să răstoarne actuala ordine de stat din Italia și cu atât mai puțin să facă jocul politicei lui Trotzký.

Prin acest fapt muncitorii italieni au dovedit că sunt superiori celor din Rusia, fiind în primul loc patrioți, neîmpedecând acțiunea de consolidare a Statului italian.

Ei s'au mărginit numai la acele acțiuni cari urmăresc rezolvirea conflictului economic dintre ei și patroni. De aceea guvernul italian, care a înțeles pe deplin intenția muncitorilor, le-a lăsat nestânjinită libertatea de acțiune.

In chestiunea unor artiști

Ziarul *„Uj Világ“* și în general aproape toată presa maghiară dela noi, protestează în termeni foarte aspri, în contra atitudinei autorităților românești, față de cei 15 artiști maghiari sosiți în Satu-Mare, dela Budapesta, spunând pur și simplu că au fost internați și maltratați fără să fi existat pentru acesta vre'un motiv serios.

Atragem atenția onoratilor domni dela ziarele maghiare și-i rugăm să nu se supere dacă le vom spune că sunt foarte greșit informați și că fac acuzări nejustificate.

Credem deci că le facem un real serviciu dacă le vom relata aci, în mod precis, cele ce s'au petrecut cu cele 15 glorii ale artei ungurești sosite din Budapesta.

Se știe că în urma faptului, că d-l O. Goga a acordat directorului de trupa maghiară prelungirea contractelor cu artiștii, încă pe un an, mulți directori de trupă au plecat la Budapesta pentru a face noi angajamente. Acest lucru a fost făcut și de directorul trupei maghiare din Satu-mare care s'a dus la Pesta și a angajat 15 artiști pentru Teatrul din Satumare.

Artiștii au venit la frontiera noastră cu pașaportel liberate dela Budapesta, fără a fi însă vizate și de misiunea militară română de acolo sau de vreo altă autoritate românească.

Acest fapt a făcut ca odată sosiți la Halmi, punctul de trecere în țară, poliția de frontieră, conform legilor, i-a oprit și i-a luat sub pază până ce ministerul de interne le va permite întrarea în țară.

Autoritățile dela frontieră au telegrafiat imediat ministerului de interne, dar răspunsul a întârziat mult.

Insă, în urma intervențiilor făcute de autoritățile din Satu-Mare s'a obținut învoirea ca cei 15 artiști să fie aduși în Satu-Mare unde să aștepte răspunsul ministerului.

In Satu-Mare, *s'au bucurat de o absolută libertate — fiecare din ei ocupând câte o cameră la hotel „Panonia“ și având voie să se plimbe prin oraș etc. Singura restricțiune a fost aceea că nu puteau părăsi garnizoana orașului Satu-Mare.*

Aceasta e situația de fapt și presa maghiară, în loc să mulțumească autorităților române că nu i-au internat imediat, cum era legal s'o facă, insultă acum autoritățile și le acuză de abuz. Recomandăm cu toată delicatețea onoraților domni dela ziarele maghiare ca cel puțin de acum înainte să părăsească metoda insinuărilor. *S. P.*

Un biruitor

Citim în *Neamul Românesc* sub semnătura dlui Țuțuianu:

Din ziare publicul nostru a aflat frumosul succes al studentului român Petre Sergescu, care a biruit la greul examen de doctorat în matematici sute de candidați de naționalități diferite, presintând singur lucrarea.

Petre Sergescu, care acum primește laurii științei francese, a făcut întâiele studii de matemateci la liceul din Turnul-Severin, având ca profesor pe neuitatul naționalist Coculescu.

Cine nu-și amintește, din foștii elevi ai liceului „Traian“, de placa comemorativă din aula liceului și pe care stă scris: „Petre Sergescu premiat în toate clasele și dela secția reală și dela cea modernă“.

Și iarăși cine nu-și aduce aminte de scurtul lui profesorat la liceul „Traian“, unde dragostea sa de matemateci era așa de mare, încât spunea elevilor săi când resolvau câte o problemă, că „trebuie s'o și simtă, nu numai s'o resolve mecanic“.

La Facultatea de matemateci din București, a uimit pe toți profesorii săi prin pasiunea sa de matemateci și prin repedea pătrundere a celor mai grele chestiuni din matematecile superioare, ieșind întâiul la examenul de capacitate . . .

La Seminariul Facultății de filosofie, al cărui absolvent este, a lăsat o frumpasă impresie printr'o lucrare aparte, unde aducea note nouă în soluționarea unor probleme de filosofie contemporană . . .

La Paris, dragostea sa pentru știință a găsit adevăratul cadru în care să se realizeze pe deplin.

Salutăm în tinăra glorie a doctorului în matemateci Petre Sergescu, nu numai dureroasa să sforțare de muncă de fiecare clipă ce și-a primit consacrarea, dar și pe viitorul răspînditor al științei sale generațiilor tinere din țara aceasta!

PROCEDEURI MEDIEVALE LA RESORTUL CULTELOR

Este o zicătoare veche, că „până să ajungi la Dumnezeu, te mănâncă sfinții“. Vremurile de azi însă vin să schimbe zicătoarea și sfinții stau cu acte în regulă ca să documenteze, că nu ei sunt devină, ci Dzeul lor. Cam așa e situația la Res. Cultelor în Cluj.

Dl Secretar general Prie nu mai voește să se lase deranjat și nici nu-i mai convine să vază mulțimea ce-l solicită. Deaceea a înarmat servitorul cu o fițuică și a trimis la poarta din stradă cu indicație în scris: „Nimeni nu poate intra“ — nici măcar în curtea resortului — „până la ora 12“.

Și ca prin minune, strada lungă și îngustă s'a transformat în „sală de așteptare pentru solicitatorii de orice calitate“ pe cari domnia sa domnul servitor nu-i cunoaște „personal“, deci trebue să aștepte în strada spre râsul trecătorilor și spre distrarea locuitorilor, cari de la ferestre, ascultă dialogurile cari au loc între servitor și cei din strada.

Zeci de profesori, preoți și învățători veniți din cele mai îndepartate colțuri ale Ardealului așteaptă rușinați și indignați. afirmându-și fiecare urgența cauzei, iar servitorul „Sân Petru“ stă cu cheia'n mână și nu cedează, ci-ți pune fițuica'n nas zicând: „Eu nu sunt de vină“!

Va să zică nici atâta cinste pentru cei mai devotați fii ai neamului — preoți, profesori, învățători — din partea forului celui mai înalt, ca să-i primească în sala de așteptare? Și aceasta chiar la Res. *Cultelor*!

Și dacă ai intrat după 12, să nu crezi că te fericești. Dl Secretar general, sau dl Director al Secției încă nu au terminat cu „discuțiile oficiale“ și nici atunci nu poate sta la dispoziția publicului. Doar dacă resolvă chestiunile alor 4—5, iar celorlalți li se răspunde scurt și categoric: *„mâine“*. De ex: Un învățător venit *din sudul Banatului de șase zile* nu a putut resolva o chestie de jum. de oră.

Dlor „Dumnezei“ dela Res. Cultelor să nu credeți că prin astfel de procedeuri se resolvă importantele chestiuni de existență ale celor necăjiți!

Prin astfel de dispozițiuni cari jignesc autoritatea întregului corp învățătoresc și demnitatea de om a acelora cari sunt mai prejos decât pozițiile dv. înalte, le distrugeți încrederea ce ar trebui s'o aibă în dvoastră și-i departați de cauza și cariera ce au îmbrățișat o.

Ar fi deci timpul ca aceste spectacole rușinoase dela porțile Cultelor să înceteze!

Dampo.

ECOURI

Teatrul Național din București va serba în curând centenarul nașterei lui Vasile Alexandri.

Este o serbare ce se impune pentru toate teatrele naționale.

*

Primele scrieri literare ce se anunță a fi editate de „Cassa Școalelor“ sunt:

„Sufletul Grădinei“ poezii de Al. Moșoiu; „Păcatul Rabinului“ roman de V. Demetrius; „Prăpastia“ piesă de M. Sorbul și „Ilderim“ piesa dlui I. Peretz după romanul M. S. Reginei Maria.

*

Centenarul lui Emile Augier, autorul francez al atâtor piese de însemnătate socială, de observație pătrunzătoare și de viu sentiment dramatic, a fost celebrat la Comedia-Franceză și la Teatrul Odeon prin reprezentarea a două din piesele sale cari au făcut mai mult zgomot la epoca creiării lor: *Les Effrontés* și *Le fils du Giboyer*.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

ROLUL SOCIAL AL STUDENȚIMEI

III

II. Rolul studentului printre țărani.

a) Studentul va înființa școala de adulți, cu concursul celor patru elemente intelectuale ale satului. Principiul diviziunei muncei va fi ideia călăuzitoare în întregul plan de activitate. Fiecare va avea rolul său de îndeplinit și se va mărgini la el. Acest principiu se va baza pe o organizare a studențimei, a elevilor normaliști și seminariști.

Aceștia din urmă vor avea posibilitatea prin activitatea desfășurată alături de studenți, să se deprindă cu experiența muncii utile încă din școală, pentru ca atunci când statul le va încredința înălțătoarea misiune de educare a țărănimei, să fie vrednici de acest rol.

Cu elementele pregătite la școala de adulți vom începe marea operă de cultură a țărănimei. Flăcăii ce vor urma școala de adulți, vor fi discipolii cei mai nimeriți ai unei propagande intense. Se va face școala teoretică, dar mai ales aplicată și practică. Teoretică pentru desvoltarea spiritului naționalist și conștiinței de cetățean. Practică prin explicarea culturei naționale a pământului și muncii naționale în toate domeniile (creșterea vitelor, pasărilor etc.) Rolul preponderent în această direcție îl va avea studentul dela științe aplicate — chimia agricolă — ce va face cu acest prilej o școală practică utilă.

Inainte, când țăranul nu avea pământ și lucra pe moșiile boerești, era imposibil acest plan de activitate. Țăranul are acum condiția materială fundamentală: *pământul.*

El lucrează pe pământul lui și i-se pot da deci toate îndrumările. Studențimea prin organele ei, nu studentul individual, se va pune în legătură cu cooperativele, băncile populare și obștiile sătești și le va cere un concurs temeinic. Studentul va da și el concurs la înființarea fermelor model care să distribue semințe, pomi, reproductori și a unei rețele de puncte agronomice, care să arate sătenilor o cultură sistematică pe o suprafață de mărimea aceleia pe care o cultivă el. (puncte prevăzute în legiferarea reformei agrare din regat.)

b) Studentul va lua inițiativa șezătorilor culturale pentru întregul sat cu un program variat: muzică, piese ușoare poezii — organizate cu elemente chiar dintre țărani (copii de școală, flăcăi, fete). Strângând în chipul acesta o bună parte din sat, poți avea nimerita ocazie de a intercala mici conferințe cu caracter educativ național. Țăranii vor cunoaște astfel trecutul înălțător al istoriei, originea și rostul lor, ceeace le va ridica demnitatea de oameni, vor asculta sfaturi utile de higienă și medicină populară, instrucția civică, și vor primi multe alte cunoștințe folositoare, tălmăcite într'o vorbă caldă și prietenească. Tot cu prilejul șezătorilor culturale ale satului, se va putea forma un cor țărănesc compus din flăcăi și fete, coruri care fac mândria satelor din Germania și Norvegia. Spiritul muzical — unul din talentele neîngrijite ale țăranului — s'ar cultiva și expresiva noastră muzică populară, ar rivaliza astfel cu muzica populară, cultivată a altor popoare din occident. Incercări s'au făcut și la noi și cu desăvârșit succes. Pentru a da un exemplu, voiu cita cazul comunei Osoiu din județul Ișia, unde învățătorul satului a organizat un admirabil cor țărănesc pe patru voci cunoscut în tot ținutul Iașului.

Se impune prin urmare să luptăm contra socialismului împrumutat de peste Nistru, care vrea dărimarea religiei: Poporul trebue îndrumat în spiritul religiei creștine Popoare civilizate ca Englezii, Norvegienii, Suedezii Germanii au la baza educației religia creștină. Țăranii și muncitorii nu vor putea discuta niciodată problemele filozofice, dar morala creștină le va permite în vremea de răgaz, să se ridice în sfere mai înalte decât viața comună și să-și înalte spiritul. „Poporul are nevoie de un ideal, în numele căruia se cere din toate părțile progresul și acesta nu-l poate da decât educația religioasă.“

d) O necesitate ce trebue cât de curând îndeplinită, și tot studențiunea își poate lua această frumoasă sarcină, este crearea unei biblioteci în fiece sat. Biblioteca se va forma din cărți literare scrise pe înțelesul poporului ca nuvele, povești, povestiri, poezii populare etc. Deasemenea nu vor trebui să lipsească cărțile religioase, care sunt foarte mult citite și acuma la țară. Apoi scrieri în stil popular de agricultără, pomicultură agricultură etc vor da explicații utile țărănilor în nevoile gospodăriei lor. Cărțile vor fi împărțite în mai multe secții și se va da cartea, după cultura celui ce o solicită.

Aceasta este în scurt activitatea ce va trebui s'o depună și să o desfășoare studențimea la țară. Nu pot trece mai departe fără a aminti fericita ocazie ce va avea studentul ca în timpul activității sale la sate, să strângă ceva din comoara de poezii, povești și obiceiuri populare — creațiuni ale geniului poporului nostru.

e) O altă directivă a activității studențești la țară trebue îndreptată înspre biserică. Importanța bisericei este de netăgăduit pentru țărănime. Țăranii sunt profund credincioși. „Limba, biserica și neamul au mers la o laltă timp de sute de ani prin toate împrejurările fericite și nefericite prin care a trecut poporul nostru“. O bună parte din tradițiile și obiceiurile noastre frumoase: colindele, cântecele de stea, irozii, se păstrează datorită sărbătorilor bisericești.

Să dăm bisericei locul care i-se cuvine în educația poporului. Paralel cu școala primară, cu armata (care e o admirabilă școală de ordine și solidaritate avem biserica care ne înalță sufletul, ne face mai buni, mai nobili. Influența educativă a bisericei asupra sufletului țără-

Ştiri şi fapte politice

Dnii Vaida-Voevod, Iuliu Maniu şi N. Răducanu, membru al comitetului executiv al partidului ţărănist, sunt în călătorie de caracter politic în Bucovina.

*

După unele ziare din Bucureşti mai mulţi intelectuali, publicişti, educatori din vechiul Regat şi noile provincii, între cari dnii C. Brătăşanu, J Pangal, J. Arapu, dr Mihălcescu şi arhimandritul Scriban, fac propagandă pentru crearea unui nou partid care s'ar numi „partidul social ţărănesc".

Al cătelea va fi acest nou partid, nu mai putem şti. In orice caz dacă curentul acesta creator de mici partide şi fragmente de partide noi, va continua, nu va mai rămâne clar nici un cuvânt al limbei politice. De ce îndărătnicia aceasta de a voi să se facă din politica curentă arta de a încurca lucrurile?

D! A. C. Cuza părăsit de gruparea sa, a declarat în cerc intim, după cum spune ziarul *Izbânda*, că se retrage definitiv din viaţa politică şi că nu se va mai prezinta la noi alegeri. Iar naţionaliştii ieşeni cari l'au părăsit pun inzistenţe pe lângă dl Matei Cantacuzino să primească preşedenţia Federaţiei.

*

Se vorbeşte din nou despre intrarea în minister, cu prilejul viitoarei remanieri, a dlui senator N. Baţaria, fost pe vremuri june-turc şi ministru de lucrări publice în cabinetul otoman al lui Mehmed al V-lea.

*

Relaţiile dintre Statul Român şi biserica romono-catolică din Ardeal vor fi statornicite printr'un concordat care se va încheia cu Vaticanul, după cum anunţă ziarele bucureştene.

Adeziuni la partidul liberal

— Dela Târgul-Mureş şi Reghinul Săsesc —

Dl Ion I. C. Brătianu şeful partidului naţional-liberal a primit următoarea telegramă din partea organizaţiei naţional-liberale din Târgul-Mureşului.

Domnului Ion I. C. Brătianu
fost prim ministru
Bucureşti

Subsemnaţii, membrii ai comitetului organizat unei naţional-liberale din Târgu-Mureş, cu ocazia constituirei noastre, în numele nostru şi al tuturor aderenţilor la programul partidului naţional liberal din acest oraş, vă exprimăm dragostea şi devotamentul nostru.

In acelaş timp vă asigurăm că fără preget vom lucra pentru ca gloria partidului naţional-liberal să fie susţinută şi mărită în viitor.

Ştefan Rossu, protopop ortodox, Nicolae Oprea, director de banca, dr Ion Jarda, avocat, Coman Sogan, proprietar.

*

Dl Ion I. C. Brătianu a răspuns prin următoarea telegramă:

Domnului Protopop St. Rusa
Târgu-Mureşului

Din inimă vă mulţumesc pentru ştirea ce-mi daţi şi nu mă îndoesc că, uniţi sincer şi bărbăteşte în serviciul intereselor obşteşti vom stăpâni nevoile zilelor de azi şi vom asigura propăşirea României întregite.

Iou I. C. Brătianu

*

Organizaţia naţional-liberală din Reghin, a trimis deasemenea, următoarea telegramă:

Domnului Ioan I. C. Brătianu
Bucureşti.

Organizaţiunea naţional-liberală din Reghin ne a făcut onoarea să ne delege în comitetul partidului din acest oraş. Astăzi am procedat la constituirea noastră. Cu aceeastă ocazie vă exprimăm iubirea şi devotamentul nostru precum şi recunoştinţa noastră pentru tot ce aţi făcut ca astăzi să fim liberi şi uniţi cu patria mumă.

Asigu ându-vă că ne vom face toată datoria vă urăm sănătate şi viaţă lungă pentru fericirea scumpei noastre pat ii.

Preşedinte: Vasile Duma, protopop, vice-preşedinte: dr. Ilie Popescu advocat, secretar: Ioan Varga director de bancă, casier: Gavrilă Oltean mare comerciant.

*

Şeful partidului liberal a răspuns prin următoarele cuvinte: Domnului Protopop Vasile Duma
Reghin.

Primesc cu vie mulţumire ştirea ce-mi daţi fiindcă sunt încredinţat că, uniţi în dragostea comună de neam şi de stat, vom putea asigura desvoltarea României întregite precum i-se cuvine.

Ion I. C. Brătianu.

Situaţia funcţionarilor din Cluj

Un apel bine motivat

Din partea unui grup de funcţionari clujeni primim următoarele rânduri cari înfăţişează situaţia imposibilă în care au ajuns slujbaşii statului.

Timpurile prin care trecem astăzi au făcut ca starea funcţionarilor să aj ngă de plâns. Funcţionarii, cu toată neclintita lor credinţă faţă de ţară, sunt acum clasa, muncitoare cea mai oropsită, fără ca cei în drept să ia vre-o măsură pentru îmbunătăţirea soartei lor. — Astăzi unui funcţionar căsătorit având 3—5 copii, îi este imposibil să facă faţă nevoilor de trai, lăsând la oparte cele necesare pentru îmbrăcăminte, cu salariul de 800—900 lei lunar cu cât este retribuit.

Cu ocazia schimbărei coroanelor s'au luat oarecari măsuri contra speculatorilor, afişându-se în toate localurile lista cu aşa zisele preţuri maximale dar, spre nefericirea noastră, cei cari administrează acest oraş au ridicat în foarte scurt timp aceste măsuri, lăsând liber ori ce comerţ, şi îngreuind din nou traiul. In oraşul Cluj, traiul a devenit insuportabil, el fiind mai scump ca în ori ce parte a ţărei, chiar decât la Bucureşti, unde comerţul e liber, şi unde nu se simte nevoia de a se fixa preţuri maximale.

Indată ce s'au ridicat preţurile maximale de abia afişate, pieţele oraşului au devenit abundente, însă cu preţuri exagerat de scumpe, cum e de exemplu: carnea ca e avea preţul maximal 6—10 lei, astazi se vinde cu 10—18 lei; pâinea neagră care era fixată 2 lei kgr. astăzi se vinde cu 4 lei, iar cea albă în loc de 350 lei se vinde cu 7 şi 8 lei, etc. Nu mai vorbim de preţurile grozav de scumpe la zarzavaturi care totuşi se găsesc din abundenţă.

Domnule director, această stare de lucruri desigur, că este cunoscută, şi de Domnia-Voastră, şi în numele clasei funcţionarilor, în numele populaţiunei nevoiaşe, facem apel la ziarul dvoastră, şi cu onoare vă rugăm să bine voiţi a insera plângerea noastra justă, atrăgând totodată atenţiunea celor ce administrează acest oraş pentru a lua cele mai grabnice şi hotărîte măsuri, în vederea îmbunătăţirei soartei funcţionarilor, dela cari Ţara aştea tă astăzi muncă cinstită şi plină de devotament pentru îndreptarea şi ridicarea ei.

Mai mulţi funcţionari sunt nevoiţi a părăsi cariera pentru care au muncit ani de zile, şi să se apuce de alte meserii, din cauză greutăţilor mari cu cari trebuie să lupte şi pe care nu le pot birui cu mijloacele mici de care dispun.

Primiţii ...

Mai mulţi funcţionari din Cluj.

Cronica Bucureştilor

Gurbăneşti. — Societăţi-acţiuni. — Curse. — Teatre.

Un mic sat pierdut în Ilfov. Au sosit într'o bună zi în el o serie respectabilă de automobile şi împroprietărirea individuală s'a făcut. Răsunetul în pressa bucureşteană imens. Dl Mihalache ca e a monopolizat împărţirea pământului declară împroprietărirea dela Gurbăneşti „mascaradă", „*Adevărul*" e supărat că dl Ioan I. C. Brătianu este recunoscut ca părinte al împroprietărirei, dl Lupu numulţumit că i-se ia un motiv de agitaţie.

E foarte curioasă aceasta atitudine a opoziţiei zisă naţională. De câte-ori se întâmplă un fapt de natură să bucure pe toţi oamenii doritori de bine, reorganizarea şi linişte, atacurile ei sunt mai violente, mai triviale.

Scopul e uşor de înţeles cu cât o măsură e mai bine venită cu atât imagina sublimă a Puterei, singurul crez care menţine coeziu ea pestriţei Federaţii, dispare în depărtări. Şi astfel atacurile cu g aducând cu ele acea demonetizare a Federaţiei, caracteristică tuturor violenţelor nedrepte.

In orice caz e o tristă pregătire pentru compania de răsturnare a Guvernului, ale cărui majorit ţi vor avea mai multă coeziune la toamnă şi dacă se vor îndrepta unele din greşelile actuale ale câtorva membrii ai guvernului nu se va face o remaniere; nerăbdarea Federaţiei va fi pusă la grea încercare.

*

Inflaţiunea monetară a dat fatal naştere multor întreprinderi cu caracter industrial şi comercial, unele folos toare altele nu, dar cari toate tind spre o bună plasare a capitalului închis. Aceeaşi inflaţ une face ca acţiunile diferitelor societăţi înfiinţate să fie căutate înregistând salturi repezi de sute de puncte şi dând naştere la o nouă speculă.

Increderea publicului în nouile socie ăţi este, se pare, nelimitată. Subscripţii de zeci de milioane sunt acoperite în câteva ore de două-trei ori cât capitalul cerut. Şi pe fiecare zi noui societăţi iau fiinţă.

Săptămâna aceasta am înregistrat subscripţiile uimitoare ale „Mineriei" şi „Carboniferei" ambele pentru exploatarea minelor de cărbuni ce le avem în ţară, subscripţii ce au fost acoperite de câte trei ori.

In curând dl Tăslăuanu va începe subscripţia „Reşiţei" cu toate că Băncile Capitalei se vor abţine dat fiind caracterul s raniu al acestei societăţi cu capital în majoritate strein şi declarată de cercurile financiare ca „o înşelere a marelui public".

Aceasta nu va împiedeca pe dl Tăslăoanu să lucreze înainte.

Pentru azi însă a convocat la o consfătuire pe ziarişti spre a se ... explica. Ziariştii socot însă ca numele dlui Tăslăuanu e o explicaţie suficientă în afaceri de felul acesteia.

Urcările vertiginoase în cursurile acţiunilor au început să îngrijoreze însă cercurile serioase financiare cari îşi dau seama că în primele nebu e ce se obţin vor fi fatal mulţi păgubiţi în folosul jucătorilor la bursă cari nu cruţă nimic pentru a duce la extrem această situaţie. De sigur că guvernul ar trebui să intervie pentru a evita o viitoare criză ce ar putea avea urmări dezastroase în economia tărei.

*

Inflaţiunea monetară a produs pe lânge jucătorii la bursă şi pe acei la curse. O lume imensă se aduna în fiecare Duminică la Hipodrom pentru a da şi a lua mii de lei, lume pentru care nu exista nici scumpetea locurilor, nici a trăsurilor.

Sunt oameni pe cari Capitala nu-i cunoaşte, a căror averi adunate de ei sunt risipite azi în acelaş mod cum au fost adunate, contribuind la scumpirea vieţei. Sunt oameni fără nimic sfânt cari nu se deosebesc de răufăcători de cât prin aceia că se strecoasă prin plasa articolelor co ului penal, fără a se lăsa prinşi.

Astfel hipodromul creiat în scopul onorabil de a încuraja creşterea cailor — încurajează azi speculanţii îmbogăţiţi de-o noapte, femeile de moravuri uşoare şi alte inutilităţi.

Aceeaşi desorganizare care se observă în toate după marele răsboi a făcut ca şi aici se pătrundă viciul, adâncindu-se pe fiecare zi.

*

In privinţa teatrelor, dacă până acum nu putem înregistra nimic deosebit, nu e desigur vina noastră, câteva pregătiri ale operei la Lyric. Anunţarea câtorva concerte ale celebrităţilor mondiale pentru i rna aceast , câteva începuturi de stagiune de o valoare artistică obisnuită, iată tot ce se poate spune până acum. Concertele lui Slezak, cari au adus concertaorului sute de mii lei şi au provocat multe incidente în faţa teatrului. Eforia, unde sute de oameni se striveau la casă, — au dovedit că celebrul cântăreţ deşi încă minunat, e în declin.

C.

Mutarea Secretariatelor generale la Bucureşti

S'au dat în pressă în ultimele zile, diferite ştiri, uneori contradictorii, asupra strămutărei la Bucureşti a secretariatelor generale din Cluj. Pentru o bună informarea a publicului, am rugat pe unul dintre secretarii generali să ne arate adevărul în acestă chestiune:

Dsa ne-a declarat, că mutarea secretariatelor la Bucureşti întâmpină greutăţi tehnice foarte mari. Deplasarea aceasta se înfăţişează aproape ca o imposibilitate, când ştiut este că nici Ministerele din Bucureşti nu au încăperi destule. Afară de aceasta incartruire a funcţionarilor nu e mai puţin dificilă. Insuşi generalul Averescu e contra mutărei secretariatelor la Bucureşti tocmai fiindcă cunoaşte aceste greutăţi.

Dl Argetoianu, singurul grăbeşte strămutarea sprijinit în aceasta de către dl Goga, se loveşte de proiectul dlui Bucşan care dăreşte menţinerea Secretariatul General al internelor în Cluj pentru o mai bună administrare a Ardealului.

Ni s'a mai declarat că la Comisia de unificare domneşte un astfel de haos, încât în privinţa unificării nu s'a făcut nici un pas după o guvernare de şase luni.

Din acest punct de vedere menţinerea la Cluj a secretariatelor nu ar avea nici un rost.

Proiectul, Comisiei de unificare e pentru menţinerea unui Directorat General al fiecărui resort motivând aceasta cu constatarea că Centralizarea la Bucureşti ar însemna că pentru orice lucru mic să călătoreşti mereu de aici la Bucureşti.

Această propunere nu e luată însă în considerare la Bucureşti deoarece e încă discuţie în privinţa celor două proecte: al Dlui Argetoianu şi al generalului Averescu; ramâne a se şti care va birui. In aşteptarea deciziunei finale dl. Bucşan face în continu drumul Cluj-Bucureşti.

nului, e neînchipuit de mare. Biserica nu inspiră teamă (cum zic unii superficial) ci inspiră dragoste de ce-i frumos şi nobil, iubire de aproapele şi respect de avutul altuia. Minunatele învăţături ce se ascultă la slujba bisericei, sunt pilde pentru ţărani şi în viaţa lor de toate zilele.

Dar în biserică nu trebue numai să se citească din cărţile sfinte, ci deasemenea să se predice. Ţărănimea are nevoe de luminaţi purtători de cuvânt şi idei. Preotul are această înaltă menire. Dar alături de preot poate vorbi în biserică şi studentul, şi vorba lui caldă, vibrândă de tinereţe într'un mediu înălţător ca al bisericei, va avea un răsunet adânc în sufletul ţăranului.

Biserica este deci chemată a îndeplini un mare rol ca factor de cultură în stat. Studentul să pătrundă viaţa religioasă a poporului şi va vedea ce prielnic este ca învăţăturile sale, poveţele sale, să le deie sub aripa ocrotitoare a religiei. Bismark zice „Orice stat dacă vrea să existe, trebue să-şi aşeze temelia pe o educaţie religioasă. Biserica este deci temelia statului.

Activitatea culturală schiţată, va trebui să fie mai energică şi mai intensă în ţinuturile alipite, unde este de combătut nu numai marele duşman: *ignoranţa*, ci mai avem de luptat contra elementului străin ce de veacuri încearcă desnaţionalizarea românilor. In Basarabia mai ales, trebue răspândită în valuri cultura românească, care să distrugă din temelie începuturile de rusificare, ce din nenorocire au prins rădăcini adânci în sufletul basarabenilor.

Nu trebue să uităm că comoara cea mai de preţ a unui popor este limba şi pierderea limbei pentru un popor, înseamnă apunerea lui. Oamenii mari nu şi-au cristalizat operile de seamă de cât în limba neamului lor. Exemple avem la noi pe Creangă, Eminescu, Coşbuc şi cei mai de seamă literaţi, care n'au ajuns plinatatea manifestării lor artistice de cât tot prin utilizarea graiului popular. Limba este expresia personalităţei unui popor.

E dureros a vedea pe unii studenţi basarabeni că nu s'au pătruns încă de acest mare adevăr şi se servesc de limba rusească până şi în conversaţiile zilnice. La ce activitate culturală ne putem aştepta dela colegii noştri basarabeni, când nici ei înşişi nu au ajuns să se libereze de influenţa străină? De aceea trebue să luptăm pentru menţinarea limbei noastre în toate colţurile unde se simte românească.

Em. Puşcariu.

ANCHETELE NOASTRE

Debandada dela Căile Ferate din Ardeal

— Situația pe linii și la Dir. reg. Cluj. — Ordonanța Nr. 27.182. — Licențiarea funcționarilor dela Direcția Centrală. — Greșeli neadmisibile. —

Se știe că persoanalul dela C. F. R. din Ardeal se compune în cea mai mare parte din „máv"-iști, cari sunt aproape toți ungari; deoarece pe timpul lor accesul unui român în serviciul căilor ferate era posibil numai cu două condițiuni: schimbarea numelui, dacă suna prea românește și maghiarizarea completă. Sentimentul național a făcut pe Români să se țină departe de aceste servicii afară de puțini cari azi se „rebotează" și se afirmă a fi Români.

Dela unirea Ardealului cu România și până azi nu s'a urmărit câtuși de puțin românizarea acestei instituții cu toate că această masă de funcționari străini nu s'a sfiit nici odată ca să și arate pe față intențiile ce le are. De câte ori au fost provocați să depună jurământul, de atâtea ori au refuzat. Iar noi puterea de stat a trebuit să cedăm și am cedat. Din dorința generoasă de a nu exploata situația celui învins, sau din considerații de drept, am cedat.

Întreagă comunicația căilor ferate din Ardeal a fost și este și azi, pusă la discreția lor.

Dacă mecanicul vroia, mergea trenul regulat; de nu, întârzieri de ceasuri întregi, căci nimeni nu-l putea pedepsi.

Dacă voia să ruineze locomotiva, o facea fără nici o frică căci nimeni nu-l controla.

Dacă șeful de gară vroia, expedia vagonul la timp, în caz contrar, aștepta să se „ungă bine roțile." Iar urmarea a fost: discreditarea instituției căilor ferate, comunicație nesigură, introducerea sistemului de „bacșiș", urcarea prețurilor etc. căci evreul plătea cu dragă voe. Știa el că tot de pe spinarea publicului consumator va încasa „bacșișul" dat.

In fine o serie nesfârșită de abuzuri, și ilegalități fără să se fi aflat un singur om, care se pună capăt acestor stări din Ardeal. Poate din lipsă de energie, poate din necunoașterea sfârilor de fapt.

Acestea pe linii.

La Direcțiunea regională a c. f. *române* în Cluj?

Și azi limba de corespondență oficială e *cea maghiară*. Acolo „Üzletvezetőség", „Állomásfőnökség" etc. sunt încă la modă. Doar rare ori dacă se folosește *titulatura* pe rom nește. Mai departe: roșu-alb-verde. — Ba mai mult. Un funcționar, șef de servici în România-mare, când i s'a pus în vedere ca să folosească limba română, a avut îndrăzneala să se exprime: „*Ce voiți voi cu această limbă de lemn?* (Mit akartok ti ezzel a fanyelvvel?)" Și a rămas nepedepsit, ca mulți alții. Aceasta masă, străină de interesele noastre, a manifestat totdeauna o încăpățânare dăunătoare, iar prin munca lor fără nici un spor, desgustau și pe aceea cari voiau să muncească,

Acum după semnarea tratatului dela Trianon, încep să se apropie. Lăudabil. Vin să ceară reînființarea „Federației ceferiștilor din Ardeal și Banat" (Erdélyi és Bánáti Vasutasok Szövetsége). Libertatea asociației este garantată, deci nu avem nimic contra acestui lucru.

Insă se vedem ce a fost această federație și ce este azi.

Ea exista și pe timpul Ungurilor. Scopul ei nu putea fi altul, decât cel prevăzut prin art 35 al regulamentului de servici maghiar, care zice: „Funcționarii sau angajați căilor ferate nu pot fi membri unei organizații, care lucrează în contra intereselor statului, sau a *națiunii maghiare.*" Prin urmare: Nu se permitea nici o organizație cu alt caracter decât *național-maghiar*, chiar dacă aceea ar fi lucrat în interesul statului. Federația aceasta cadra deci complet cu interesele statului și națiunii dominante de atunci. Și pe atunci membrii ei nici nu erau altceva, decât ultranaționaliști.

Dela preluarea imperiului însă caracterul acestei organizații s'a schimbat. Ea a devenit pur și simplu *roșie. De unde o transformare atât de radicală psihologică la această federație, când mai nainte era șovinistă?*

Intențiile ei cu timpul s'au vădit. De aceea la 18 Iulie a. c. secretarul general al comunicației dl Groza, oprește activitatea ei. La 28 Iulie apare ordinul Nr 17304—920 prin care fiecare membru al acestei federații este provocat să demisioneze căci la caz contrar va fi dat afară din serviciu. Cu toate *că nimeni nu a respectat acest ordin nimeni nu a fost pedepsit conform ordinului.*

Din contra.

Dl subdirector regional Ioan Hossu — însărcinat cu agendele directorului — prin ordonanța Nr 27183—I. aduce la cunostiința „tuturor serviciilor centrale și externe" că „*autoritatea superioară recunoaște în mod tacit activitatea acestei federații*" cu toate că s'a abătut dela scopul prevăzut prin art 35, înțelegându-se prin „stat" statul român, iar sub „națiune" cea română. Acest regulament maghiar *e încă în vigoare* „până la aprobarea statutelor." Iar mai de departe ordonă că întrarea *în alte organizații* precum și participarea la acestea este strict interzisă, iar dacă *cineva este membrul altei organizații* contrară cu statutele și regulamentul federației *este obligat să demisioneze.* In caz contrar *se vor aplica dispozițiunile articolului 73 alin a) din regulamentul de serviciu*" cel maghiar, care prevede excluderea din serviciul căilor ferate în decurs de 15 zile.

Și nu ne mirăm de loc că în urma acestui ordin exclamă de bucurie întreaga ceată a federaliștilor împreună cu „Keleti Ujság"-ul, care, radiind de fericire, zice: „In urma acestui ordin deci nu numai că se recunoaște organizația socialistă a ceferiștilor" unguri „ci sub pedeapsa de excludere sunt constrânși să demisioneze din organizația lor membrii „sindicatului galben". Și acest sindicat galben este: *Sindicatul național al ceferiștilor români* pentrucă „ei" sunt roșii. Iar mai departe anticipează: „Este însă problematic că federația va primi între membrii săi pe foștii membrii ai sindicatului galben." Sărmane Români In țara ta vin foștii tăi stăpâni de eri să te pună la discreția lor în urma unor ordine incalificabile!

Din acest ordin trebue să constatăm:

a) că dl Director — care semnează — nu este deloc indignat că ord. Nr. 17304/920. nu a fost respectat.

b) că *recunoaște* ca autoritate superioară, funcționarea acelei organizații al cărei membrii au fost amenințati cu excludere, deci o inconsecvență gravă în ordinele aceleași Direcțiuni.

c) recunoaște în aceeași calitate funcționarea acelei organizații, care *sub Unguri, era ultranațională iar azi, sub stăpânirea română, a devenit roșie.*

d) ordonă în mod indirect *desființarea Sindicatului național român.*

e) desființând acest sindicat național, *împinge direct funcționarii români în ghiarele federației roșii,* iar dacă din bun simț nu vor intra, *funcționarilor români le este interzisă exercitarea dreptului de asociație cinstită,* și-i constrânge la lupta individuală pentru existență. Această constrângere va avea ca urmări:

1, că românii adevărați cari nu vor voi să intre în federație nu vor intra nici acuma în serviciul căilor ferate, deci romanizarea c. f. va întârzia.

2, se deschide accesul liber elementelor dubioase la căile ferate,

f). iar în ultima analiză *căile ferate din Ardeal* fiind ale statului român *vor rămâne de fapt și mai departe în mâna unei organizații de teroare străină de interesele noastre naționale,* care la ordine mai severe din partea noastră *va răspunde cu nesupunerea* și *atunci o procedare energică va fi prea târzie.*

Prin aceasta nu voim să jignim sentimentele nimănui și nu voim să contestăm dreptul de asociație, că dacă în România-mare libertatea de asociație însămnă *libertate și atunci, când aceste organizații lucrează în contra statului* nu avem nimic de zis.

Pentru ce se desființează însă *sindicatul național c. f. r. care în alte țări e prevăzut prin lege că trebue să existe și numai în acest fel putea să existe?*

Știe dl director ce servicii a făcut filiala Sindicatului Național cfr. din Timișora, când membrii federației cu socialiștii deodată au declarat greva la 24 Aug. a. c. Știe că membrii S. N. C. F. R. au preluat cu aceea ocazie toate liniile, s'au instalat în uzinele de apă, electrice, iar *băeții* au condus tramvaele? Știe că numai bazat pe munca acestora a putut d-l Prefect din Temișioara să proclameze energic și să restabilească ordinea?

Deci greșala d-lui Director, pe cât este *de nedreaptă*, pe atât este de *dăunătoare intereselor statului.*

Numele Sindicatului *Național* Cfr arată singur ce are de făcut, *deci trebue lăsat să muncească.*

Personalul român dela Dir. Centrală

Dir. Centrală urmează să fie desființată. Pentru aceasta s'a constituit o comisie de lichidare compusă din români, care avea precăderea să clarifice și chestiunea funcționarilor dela Dir. Centrală, cari sunt aproape toți români. Just este ă acești funcționar *numiți prin decret regal* cari — natural — vorbesc și scriu românește, să fie menținuți în serviciu și apoi repartizați Direcțiunilor regionale, îndeosebi că acolo funcționarii unguri, *cari nu au depus jurământul au fost menținuți* în serviciu și *se angajază și acum personal, care nici o iotă nu știe românește.* Aceasta contrar unei dispoziții care prevede că *nu poate fi angajat din nou* nici un funcționar care nu știe românește.

Cu toate acestea i tă deciziunea Nr. 27006/1920—A III.

D-lui N. N.

Conform deciziunii d-lui *Ministru de Comunicații și Secretariatului General de Com.* din 15 Sept a. c. Nr. 908, precum și în *conformitate cu art. 291 din c.* al instrucțiunii privitoare la personal deoarece Dir. Centr. urmează a se desființa pe ziua de 15 Oct. *cu regret* vă facem cunoscut, că sunteți licențiați din serviciul C. F. R. pe ziua de 15 Oct. 1920.

Deci conform deciziunilor celor în drept, *vre o câteva sute de funcționari români* urmează să fie *cu regret* licențiați din serviciu și *în pragul iernii să rămână fără mijloace de existență,* iar aceasta în conformitate cu articolele instrucțiunii.

Oare de aceea avem noi *articole,* ca să lucrăm direct în contra intereselor noastre, să distrugem existența românilor, cari s'au pus în serviciul Statului?

Față de această licențiare intervine Sindicatul național C. F. R. Trimite o telegramă d-lui Director General Macri, în care arată toate nedreptățile ce se aduc funcționarilor români prin această *licențiare,* iar chestiunea ia *altă desvoltare,*

Comisia de lichidare, afișează o **publicațiune,** în care se zice:

„Funcționarii din Dir. Centr., cari au primit decrete de licențiare se vor prezenta la Direcțiunile Regionale, cari sunt autorizate de a-i primi din nou în serviciu pe ziua de 15 Oct."

Cum? *Comisia de lichidare* este în drept a trece peste decisiunile Ministerului, a Secretariatului General de Comunicație și îndeosebi peste dispozițiunile art. 294 din Instrucțiune? Este în drept a nu respecta decisiunile celor mai înalte foruri? Pe baza căruia articol?

Aci a comis cineva o greșeală. Aci a făcut cineva un joc prea ușuratic. Aci a desconsiderat cineva prea mult devotamentul a 2—300 funcționari și acest lucru pretinde clarificare.

Trebuește clarificat cine este acela care manifestă intenția și cutezanța să arunce 2—300 funcționari români pe drumuri, când Statul are nevoie de munca lor. Jignirea adusă funcționarilor pretinde satisfacție, iar opinia publică pretinde lămuriri în ambele chestiuni.

Cei în drept să ia cuvântul.

Dampo.

INFORMATII

Se aduce la cunoștința preoților din România întregită că congresul preoțesc se va ține în zilele de 5, 6 și 7 Oct. st. n. în Iași.

Inscrierile care până acum nu s'au făcut la comitetul central să se facă direct la pr. Protoiereu Niculea-Iași. In acest congres se vor discuta următoarele chestiuni:

1. Asociațiile preoțești.
2. Organizarea bisericească din România întregită.
3. Lipsa de preoți în raport cu nevoile culturale și morale ale Neamului și remunerația clerului.
4. Chestiuni diverse.

*

A. S. R. principele moștenitor Carol a părăsit orașul Zürich în ziua de 26 l. c. spre a se reîntoarce în țară unde va sosi la 29 Septembrie.

A. S. Regală va fi întâmpinat, la intrare în Ardeal de dl general Văitoianu și de dl general A. Razu, comandantul diviziei teritoriale.

In gara Chitila va fi întâmpinat de dl general de brigadă Rășcanu, ministru de războiu.

In gara de nord i se va face primire oficială. A doua zi prințul va pleca la Sinaia.

*

In gara Buzău, trenul de persoane No. 124 s'a ciocnit cu un tren navetă. Sau sfărâmat mai multe vagoane. Sunt 15 victime dintre cari un mort și 6 răniți grav.

Autoritățile anchetează.

Miercuri seara apare „Ecoul", noua foaie economică, comercială, industrială și financiară în limba română și maghiară. Sediul: Str. Universității 2 Cluj

*

Comitetul executiv al Consiliului Uniunei Generale a Asociațiilor Studenților Români, s'a constituit în modul următor:

Președinte: Gh. C. Nazarie (București); vice-președinți: I. Vasiliu (Iași); O. Pușcariu (Cluj); R. Doctor (Viena) și M. Vlaicu (Cernăuți): secretar general I. Valescu (București); Casier I. Nițulescu (Iași).

Sediul Uniunei Generale este în București, strada General Berthelot No. 1.

*

Citim în „Viitorul":

„Locomotivele pe care statul român le-a comandat în America vor fi plătite în dolari sau cu petrol.

„Din aceasta se poate vedea cât preț pun streinii pe acest produs al solului nostru, pe care guvernul s'a hotărât să-'l lase liber la export".

*

După noua organizare, spune ziarul „Universul", corpul I de armată va avea reședința în T.-Severin (pentru Ban.), corpul II. în Craiova, corpul III în Brașov, corpul V. în București.

Celelalte corpuri vor avea reședința la Cernăuți, Chișinău, Constanța și într'un oraș din Transilvania de sus, care nu s'a hotărît încă.

De asemenea nu se știe până acum dacă corpurile aflate astăzi în aceste localități se vor transfera cu întreg personalul, s'au dacă li se va schimba numai numerotația.

Se vor face însă importante mutări de unități, astfel în cât multe din cele recrutate în noile teritorii vor veni în vechiul regat și viceversa.

*

Locul de întâlnire a publicului de onoare este grădina de iarnă a Hotelului Central.

*

Dl I. Lapădatu, președintele comisiunei române care va pleca la Budapesta pentru executarea tratatului de pace cu Ungaria, se află în Capitală, pentru a primi ultimile instrucțiuni din partea guvernului.

Dl Lapădatu pleacă la Sibiu și de-acolo direct la Budapesta.

*

Societatea „Cartea Românească" din București, a înființat un depozit de toate cărțile de școală de curs primar urban și rural, precum și de cursul secundar, în localul librăriei „*Cosinzeana*" din Cluj, Piața Unirii 7 de unde și le pot procura cei interesați.

Cataloage se trimit imediat la cerere.

*

Mitropolitul ortodox al Ardealului, dr Nicolae Bălan, s'a retras la Sibiu I. P. S *S.* va hirotonisi în curând la Caransebeș, pe episcopul Iosif Bardescu — după care va prezida alegerea de episcop la noua înființata episcopie din Oradea-mare.

*

Principesa Ileana, care — precum se știe — a fost operată de apendicită la Paris, se află în convalescentă și se va întoarce în țară împreună cu principele Carol.

*

M. S Regele a decernat ordinul *Mihai Viteazul,* clasa I, suprema distincție militară, mareșalilor francezi Foch și Pétain.

Situația internațională

Georges Leygues noul prim ministru francez în programul de activitate cetit în fața Parlamentului a declarat categoric că va urma politica de ordine, muncă și refacere a lui Millerand.

Posibilitatea unui guvern Briand este exclusă pentru multă vreme, de oarece Millerand înțelege să guverneze nu să îndeplinească un rol decorativ ca predecesorii săi.

Pentru aceasta și-a ales singur primul ministru lăsând la locurile lor pe toți ceilalți membri ai cabinetului.

Gestul lui Millerand a fost aprobat și de țară, care unanimă prin presa de toată nuanțele îl glorifică și de Parlament care cu 507 voturi a sprijinit guvernul Leygues.

Unitatea de conducere fiind asigurată odată cu ordinea internă și siguranța externă, Millerand pregătește Franței o întâietate glorioasă.

Conferința internațională financiară s'a întrunit la Bruxeles pentru a discuta despre problemele financiare comune aliaților.

Delegatul francez a cetit următoarele propuneri care urmează a fi discutate:

1. Asigurarea printr'un efort fiscal continuu a echilibrului bugetar.
2. Amortizarea și consolidarea datoriei flotante.
3. Reducerea și în urmă suprimarea cumpărăturilor făcute de guvernele aliate, pentru a da libertate deplină relațiilor comerciale internaționale.

Ultime informații

Adevărul, luând apărarea contra-banditilor de ruble, protestează contra cursului fixat de guvern.

*

Camera va ține viitoarele ședințe în localul din Dealul Mitropoliei, care a fost complect renovat.

*

Comisiunea de anchetă în Basarabia a fost primită cu mare entusiasm la Chișinău.

*

Cu începere dela 1 Octombrie se va aplica în Ardeal și Bucovina timbrul de ajutor ca și în vechiul Regat.

*

Monitorul Oficial a publicat decretul de sancționarea ratificării tratatului asupra minorităților.

*

Ancheta făcută la fortul Jilava a stabilit că socialiștii închiși n'au să se plângă de alimentare, ci cer numai să fie judecați imediat de către instanțele civile. Procesul verbal este semnat de d-nii general Nicoleanu și Toma Dragu.

*

Misiunea română va pleca zilele aceste la Budapesta.

*

Deținuții dela Văcărești au declarat greva foamei după rebeliune.

*

Dl C Argetoianu, ministru de interne a fost primit eri în audiență de M. S. Regele la Sinaia.

*

In nord-estul Franței s'a deslănțuit un violent uragan.

*

Dl Dăleanu, secretarul general la Comerț a trimis o scrisoare ziarului *Indreptarea* în care se ocupă de chestiunea incendiului depozitelor statului de la Constanța, căutând să arate cauzele focului.

*

Consiliul de miniștri a aprobat convenția comercială cu Austria.

*

Dl Nanu, ministru plenipotențiar al țării în Germania, va pleca săptămâna viitoare la post.

*

Dl Take Ionescu a sosit eri la Roma.

M. S Regele se află în prezent în munții Ghirghiului, luând parte la o mare vânătoare organizată acolo.

*

Membrii guvernului s'au întrunit în consiliu Sâmbătă dimineața.

Intre alte chestiuni s'a discutat, în special chestia unificării salariilor magistraților din întreaga țară; o decisie în această privință a rămas să fie luată într'un viitor consiliu de miniștri.

S'a luat apoi în discuție fixarea cursului pentru retragerea din circulație a Rubelor.

Rubla Lwof s'a fixat la 30 bani, iar rubla Romanof 1 leu.

*

S'a publicat de ziare în ultimul timp că cea mai mare parte a membrilor sindicatului general C. F. R. (naționalist) a trecut la socialiști. Știri din Iași desmint acest fapt reducând totul la următoarea operațiune din care se pot trage concluzii categorice: 32 de lucrători ceferiști s'au înscris în partidul socialist ieșan, iar 150 de alți ceferiști s'au înscris în sindicatul general (galben) al personalului C. f. r.

Chestiunea Basarabiei

Le Temps publica nota următoare comunicată de biroul de pressă român:

Ziarul *Le Temps* din 21 Septembrie a publicat declarațiile unuia din delegații sovietelor, la conferința dela Riga.

Trimisul guvernului dela Moscova afirmă că republica Sovietelor ar semna de bună voie pacea cu România, cu condițiunea ca chestiunea Basarabiei să fie supusă unui *Referendum* după retragerea trupelor române.

Biuroul de presă român este autorizat a declara, că niciodată nici un guvern român nu va primi ca chestiunea unirei Basarabiei cu România să fie pusă în discuție, nici de către republica sovietică, nici de oricare alt guvern rus.

Ideia unei retrageri a trupelor române din Basarabia este nu numai o imposibilitate, dar ea este considerată de către opinia publică română cu adevărat intolerabilă

TELEGRAME

Alegerile prezidențiale în Franța

Noul președinte și noul premier

Lyon, 25 Sept.

Dl Millerand și-a luat Vineri dimineața rămas bun dela colaboratorii săi la președința consiliului și la afacerile externe. El s'a dus apoi la Elysée, unde, după ce a primit pe președinții celor două camere, *a desemnat pe dl Georges Leggues, fost ministru al marinei în timpul războiului, ca succesor al său la președinția consiliului de miniștri și ministru al afacerilor străine. Toți miniștrii din cabinetul lui Millerand au fost menținuți la posturi.*

Mesajul președintelui Republicei și declarația guvernului vor fi citite Sâmbătă, în incinta camerelor, cari vor lua imediat vacanță până la Noembrie.

Textul mesagiului noului Președinte al Republicei

Lyon, 26 Septembrie

Sâmbătă după amiază s'a citit în Cameră și în Senat mesajul noului președinte al republicei, care spune:

„Chemat la magistratura supremă, am primit postul de datorie și de onoare numai cu scopul de servi acea politică internă și externă pe care Camerile n'au încetat s'o aprobe timp de opt luni, de a o servi cu și mai mare putere și continuitate. Franța a primit lecțiile războiului.

Acei copii ai săi cari au murit pentru ea n'au dat în zadar pilda celei mai sublime abnegațiuni.

Pe mormintele lor, o Franță nouă născută și frumoasă, respinge toate neînțelegerile, toate certele desamăgitoare pentru a se consacra întreagă în ordine, muncă și unire, sub egida instituțiilor sale libere, la desvoltarea măririi și prosperității sale. Națiunea este legată pentru totdeauna de regimul republican care după ce a îndreptat greșelile și rătăcirile guvernului personal, și-a încoronat opera refăcând unitatea patriei.

„Sufragiul universal este stăpân. Voințele sale manifestate prin glasul reprezentanților aleși au nevoe pentru a fi înfăptuite și respectate de o putere executivă liberă sub controlul parlamentului și de o putere judecătorească independentă.

„Amestecul puterilor este sămânța oricărei tiranii.

„Veți alege ceasul pe care-l veți crede de cuviință, în înțelegere cu guvernul, ceasul cel mai nimerit pentru a aduce cu prudență legilor constituționale schimbările dorite.

„Inainte însă de a întreprinde aceste îmbunătățiri, cari nu pot fi înfăptuite decât în liniște și cu seninătate, o muncă mai urgentă a trebuit să se ducă în regiunile devastate, mărturie vie a suferințelor și eroismului populațiunei.

„Necesitatea de a obține, printr'o statornicie nesdruncinată în moderațiunea sa și în deplină înțelegere cu aliații noștri, executarea totală a angajamentelor acceptate și semnate în tratatul dela Versailles, sfătuește diplomația noastră ca să susțină stricta lor executare. Credincioasă până la capăt alianțelor cimentate pentru totdeauna prin sângele vărsat în comun, Franța va veghea cu grijă neîncurmată ca nici-o atingere să nu fie adusă intereselor și drepturilor națiunilor născute sau reînviate prin victoria noastră.

„Cu tot progresul Societății Națiunilor, dreptul ar fi hărăzit neputinței și înfrângerei, dacă nu s'ar întemeia pe puterea armată.

„Armata și șefii săi formați la școala războiului au fost stăpânii victoriei. Marinarii noștri s'au arătat demni de camarazii lor din armata de uscat.

„Algeria, coloniile și țările de sub protectoratul francez, a căror admirabilă creștere dovedește geniul și stăruința oamenilor de stat ai republicei, au plătit larg și sub toate formele datoria lor față de Metropolă. Aceasta la rândul ei va ști să recunoască ce le datorește, asociindu-le din ce în ce mai intim la viața sa politică și morală.

Desigur că unul din rezultatele și nu cel mai puțin dorit, al luptei care atâtea luni a însângerat pământul țării, trebue să fie reducerea serviciului militar. Înfăptuind aceasta veți ști să împăcați nevoile noastre economice cu cele ale apărării naționale.

De asemeni trebue să știți că niciodată un apel la conștiința națională nu va fi nefolositor. In ceasurile cele mai grele femeile au rivalizat cu bărbații.

„*Libertatea sub scutul Legei*“, din această veche formulă republica franceză și-a făcut deviza și regula.

„Ea a alcătuit o legislație a muncii și a prevederii sociale care poate să se compare cu toate cele din străinătate. Ea înțelege să urmărească necontenit opera de pace și de progres social făcând mai strâns solidare interesele diferiților colaboratori ai producțiunei.

„Să lucrăm fiecare la locul nostru pentru a introduce în legea scrisă și în aplicarea ei de fiecare zi, mai multă dreptate, mai multă umanitate și bunătate.“

Conferința internațională financiară dela Bruxelles.

Lyon, 27 Sept.

Sâmbătă s'a întrunit la Bruxelles conferința financiară internațională.

S'a decis ca limba franceză să fie limba oficială a conferinței. Delegații țărilor neutre au expus situația financiară a acestora, care ar lăsă de dorit dela încheerea armistițiului. Delegații Franței au expus cu sobrietate și simplicitate situația financiară și au amintit principiile sale fundamentale: 1) de a asigura printr'o sforțare fiscală cheltuelile normale ale statului; 2) de a fixa și urmări consolidarea datoriei flotante; 3 a reduce și apoi a suprima toate cumpărăturile guvernului și a începe mai întâi rambursarea datoriei contractată în străinătate; 4) a înceta pe cât e posibil orice apel la Banca Franței și a fixa rambursarea datoriei contractate de stat față de această instituție,

Expozeul face să reiasă împerioasa nevoie a sforțărei fiscale fără precedent, de care lumea nu prea vrea să știe.

Impozitul care era de 108 franci va fi desigur în 1920 mai mult de 420 franci de cap de locuitor.

Un interview al lui Beneș

Nauen, 26 Sept.

Corespondentul special al ziarului „Petit Parisien“ a avut un interview cu dl Beneș, ministru de externe al Ceho-Slovaciei, privitor la „Mica Înțelegere“. Dl Beneș a spus că aceasta merită a fi sprijinită de Antanta căci în locul vechei Austro-Ungariei ea este menită a asigura ordinea și pacea în Europa Centrală. In cercurile pariziene sunt temeri că Austria și Ungaria, lăsate de o parte de mica înțelegere, vor cădea din nou în brațele Germaniei. Dl Beneș a declarat însă că posibilitatea unei astfel de noi căderi a Austriei și Ungariei în brațele Germaniei nu are perspective de realizare. Politica Ceho-Slovaciei față de Viena este, o atitudine amicală, cât despre Ungaria, atât Cehoslovacia, România cât și Jugo-Slavia nu cer altceva decât ratificarea și executarea tratatului dela Trianon.

Demisiunea dlui Paléologue

Lyon, 26 Sept.

Dl Paléologue, fost ambasador al Franții la Petrograd, actual secretar general al Ministerului de externe, care avea strânse legături de prietenie cu dl Millerand, în urma alegerei acestuia ca președirte al republicei, a înaintat acestuia o scrisoare în care-l roagă să-i primească demisiunea.

Dl Millerand face vizite foștilor președinți ai republicei

Lyon, 26 Septembrie

Millerand a făcut vizite predecesorilor săi la președenția republicei dnilor Loubet, Falliérés și Poincarré.

Apoi s'a dus să-și prezente omagiile sale dlui Paul Deschanel.

Noul guvern francez înaintea Camerei

Lyon, 27 Septembrie

Noul prim ministru francez Georges Leygues, succesorul lui Millerand, după ce a citit Camerei mesagiul prezidențial, a rostit declarația noului guvern, în care spune că va continua politica fostului prim ministru, căruia a avut temuta cinste de a-i urma în capul guvernului și se va inspira din exemplul acestuia, continuându-i programul și opera.

După interpelarea deputaților socialiști Branchet et Berthon ordinea de zi de încredere fu votată cu 507 voturi pentru și 80 contra.

Operațiunile armatei generalului Wrangel

Sofia, 27 Septembrie

Trupele generalului Wrangel au repurtat noi succese. Astfel ele au ocupat satul Andeska, capturând 200 prizonieri două tunuri și 7 mitraliere. Pe restul frontului de nord-est domnește liniște. Pe Nipru au fost capturate 12 corăbii.

In ordinul său de zi comandantul suprem spune ce măsuri vor trebui luate pentru a se veni în ajutorul organizațiilor muncitorești și țărănești trimițându-se proviziuni și combustibil.

Ministrul agriculturei a trimis la Alexandrowsk și în regiunea recucerită de trupele armatei generalului Wrangel, pe reprezentanții săi cu scopul de a aplica legea agrară a guvernului lui Wrangel

Renumita spălătorie chimică „Unio“

Fabrica în Strada Calea Regele Ferdinand No. 103. Pravăliî în centru: Strada Regina Maria No. 4 și Strada Iuliu Maniu No. 8.

Timişoara

Economică, Industrială, Financiară.

— O scurtă privire —

Industria şi comerţul Timişoarei fiind dintre cele mai importante revendică o cât mai competentă administraţie, care să aibe în atenţie directă marile sale întreprinderi.

Industria Timişoarei are un caracter de ansamblu: poate echipa un om complect.

*

„Turul" fabrică de ghete cu un capital de 12 milioane, are un rendement zilnic de 3000 ghete.

Fabrica de ţesătorie şi tricotaj, e cea mai mare în acest gen, din toată ţara.

Fabrica de postav e iarăş prima din ţară, dispune de maşini de tors. Fabricatele ei rivalizează cu cele ale străinătăţii.

Fabrica de pălării face un mare export, până şi în Statele Unite.

„Candia", fabrica de conserve şi bonboane, o exportat multe producse în Balcani.

Mai sunt fabrici de mobile, chibrituri, carton gudronat, bere, uzine electrice etc.

Oraşul, ca şi întreg Banatul, culminează însă prin industria metalurgică. Industria mecanică din capitala Timişului-Torontal, se datoreşte marei activitaţi metalurgice din Banat.

Marile uzine dela Reşiţa, Anina, aprimentează pe cele din Timişoara.

In timpul din urmă se observă, o vie mişcare, în vederea creărei de noui industrii, ca: confecţionarea de baterii electrice, fabrici pentru lucrarea pielei, etc.

Timişoara este activată de un comerţ febril. Oraşul concentrând nu numai toata viaţa economică a Banatului, ci şi a ţinuturilor Aradene a unor însemnate părţi din Oltenia. Metropola bogatului Banat, e prin excelenţă un oraş de export, fiind nod de cale ferată pentru 9 linii şi dispunând de un canal navigabil, Bega, Canalul face legătura pe apă prin Tisa, cu Dunarea.

*

„Acest oraş ar fi avut cele mai frumoase perspective în comerţ, dacă ne rămânea în posesie Banatul întegral."

Deşi regiunea de expansiune a fost restrânsă, otuşi după ce vor cade toate barele, cari subminează şi încomodează azi comerţul (trafic, etc) oraşul Timişoara va fi iarăşi la locul său.

Comunicaţia spre Fiume, fiind mai avantagioasă, Timişoara va avea prea puţine legături cu Galaţul.

Legăturile firmelor chiar, cu casele din drumul spre Adriatică, pledează, pentru această comunicaţie.

Multe din firmele mari din Bucureşti, au greşit grăbindu-se la un câştig eftin şi rapid pe piaţa fruntaşului oraş bănăţian, fără să năzuiasca spre o instalare de noui întreprinderi.

*

Se observă inconveniente pe care le provoacă autorităţile, prin prea multe ordine cari nu corespund suferinţelor locale şi stânjenesc în loc să servească.

Necesitatea înfiinţărei unui înspectorat comercial la Timişoara, care să reguleze toate chestiunile de comerţ, se impune. Acest lucru preocupă toată lumea comercială, care vrea să asculte şi să se orienteze, după ceva unitar, cu atât mai mult, cu cât comercianţi sunt de naţionalităţi amestecate.

*

Bursa încă nu s'a deschis, localul fiindu-i ocupat de liceul excuse.

*

Oraşul are 34 bănci, între cari cea mai nouă este „Banca Românească".

*

Nu se poate trece cu vederea că multe dintre bănci şi-au plasat majoritatea capitalului, la împrumutul de răsboi maghiar, iar depunerile şi alte efecte, în bună parte sunt afectate la Budapesta.

Cerinţele mari de numerar, pe care le au fabricile, fac ca băncile locale, să lupte spre a putea face faţă.

Acesta este primul simtom al crizei urmate prin înlocuirea coroanelor.

*

La o industrie atât de puternică, se ridică inevitabil *chestiunea muncitorească*. In fabricile din Timişoara lucrează 14.000 muncitori (în timpuri normale 18000). Muncitorii fac contracte colective cu patronii din 3 în 3 luni.

Directivele centralelor de la Petroşeni, Reşiţa se dau de la organizaţia din Timişoara.

*

Marile calităţi ale pământului din jurul Timişoarei, au făcut ca odată să se zică acestei binecuvântate regiuni „Cămara Europei".

Oamenii încântaţi de fecunditatea solului arabil, au încercat chiar cultivarea oraşului, care a reuşit în parte. Timişoarei i se mai zicea pentru bogăţia sa şi „Erfurt"-ul Ungariei.

*

Aci e renumit târgul de cai (fost cel mai mare din toată Ungaria.)

Ţinutul dispune de un considerabil stoc de vite. Rasa e elveţiană.

*

Interesant în toată desvoltarea economică a Timişoarei este cum primăria a ştiut să fie un mare întreprinzător pe piaţă.

Ea are în proprietate uzinele electrice, tramvaele electrice, abatorul, o fabrică de ţiglă, monopolul asupra cinematografelor, hala de construcţie, deposite de piatra, canalizare şi conducte de apă, fabrică de gaz aerian etc.

Dorinţa Timişorenilor ar fi ca să nu li se orânduie afacerile locale la Bucureşti, prin organe puţin pregătite în materie de viaţă economică şi în necunoştinţă de cauză.

*

E necesară înfiinţarea neapărată a unei şcoli politehnice.

S.

Himeneu

Duminecă 26 Sept. a avut loc la Someşfalău căsătoria civila a drăgălasei dşoare Eliza Irimescu cu dl Haralamb Ilie inginer tehnic ca martori au fost dl N. Jordenescu inspector regional la ministerul munci şi dl. M. Văcăraş; ca naş al fericitei perechi a fost administrator Subloc. Stan Anton, Urăm viaţă lungă şi fericită tinerei perechi.

Un proces senzaţional

Crima contra siguranţei statului a generalului Flohr şi colonelului Kratoschwil.

Ziua I-a

Şedinţa se deschide la orele 9 a m Sala e plină de lume curioasă să audă noile maşinaţiuni de cari nu incetează încă a se folosi şovinismul maghiar în pornirea lui neînfrânată contra Statului român care a scăpat Ungaria din braţele ruinei definitive. Curtea este constituită după-cum urmează: Preşedinte dl general Hanzu, membrii d-nii colonel Miron, colonel Zbârcea, colonel Bacaloglu, colonel Niculescu.

Acuzarea e susţinută de dl colonel Radulescu asistat de dl Maior Magdu.

Apărarea e reprezentată prin d-nii advocaţi Oprea Roman, Ilie şi Popescu.

Se dă cetire ordonanţei definitive în care se spune următoarele:

Inculpaţi în acest proces sunt: generalul Flohr Iannos, domiciliat în Debreţin; Colonel Kratoschwil Karol, domiciliat în Braşov; Căpitan activ Boros Emre domiciliat în Dej; Capitan Kasany Zoltan domiciliat în Cluj; Inginer architect Turdro Bela domiciliat în Nagi. Toti acestia sunt acuzaţi de crimă contra siguranţei statului. După cum s'a dovedit în procesul complotului dela Oradia, şovinismul maghiar îşi întinsese mreaja în tot Ardealul. Idea că trupele române vor fi silite să părăsească teritorul Ungariei, se lăţise foarte mult şi cu ea şi ideia de a se profita de acesta retragere pentru a se restabili statul maghiar. Pentru a ajunge la acest rezultat, Marele Cartier al lui Horty ar nevoie de provocarea unei desordini în populaţia civilă şi în tânăra armată a Ardealului.

Realizarea acestei idei trebuia făcută prin alcătuirea unei reţele de spionaj şi crea ea unor unităţi cu ofiţeri cari să opereze în spatele frontului român care urma să fie atacat în faţă de trupele lui Horthy. Pentru acest lucru s'a ales ca centru activ Debreţinu care lucra sub ordinele generalului Flohr concomitent cu organizaţia din Oradea şi Timişoara. *Scopul principal era reînfiinţarea Ungariei independente în vechile ei granite.* Aceste organizaţii aveau următoarele datorii:

1) *De a strânge elementele creştine care fac parte din vechea armată ungară pentru ale trece în cadrele armatei naţionale ce urma a se înfiinţa*

2) *Prepararea iredentei pentru realizarea integrităţei teritoriale şi scăparea ţării de sub jugul românesc.*

Sufletul acestei organizaţii era maiorul Şimon Fahr fostul şef de stat major al diviziei de Săcui care a luptat contra trupelor române în regiuna Zălau-Nyiregyháza şi al cărei ultim comandant a fost colonelul Kratoschwuil Această organizare avea de scop să facă revoluţie în tot Ardealul şi să ajute pe Horty.

Dar spre nenorocul lor şi spre norocul nostru complotul nu le-a reuşit.

In noaptea de 26 spre 27 Ianuarie 1920 a fost prins pe malul stâng al Tisei pe care o trecuse, indivizii Pop Tibor şi Tamássy Tibor. Aceştia erau aleşi se facă propagandă în Ardeal. Aveau misiunea se spuie populaţiei să fie liniştită căci între 2—16 Februarie armata maghiară ajutată de cea italiană şi engleză va ocupa malul stâng al Tisei restaurând Ungaria.

Aceşti indivizi aveau următorul itinerariu: Beretyfalu—Oradea—Cluj—Turda—Bistriţa—Zalău—Nyiregyhaza deunde trebuia 1) să culeagă informaţii relative la organizarea gărzilor albe. 2) să obţine dela căp. Casany, o chitanţă pentru cei 20—25 millioane pe care acesta îi primise dela Flohr pentru organizarea din Cluj şi Braşov. 3. Să facă cunoscut tuturor şefilor de organizări numele persoanelor cărora se puteau adresa acei cari voiau să între în organizaţie şi anume: la Debreţin, generalul Flohr; la Oradea lt. colonelul Birta; la Cluj căp. Kosany; la Turda, lt. colonelul Turzo Bela; la Dej căpitanul Boroş Bela căruia i s'a adus şi decretul de numire care era identic cu cel dela Oradea; la Bistriţa căpitanul Arz.

4) Ardealul e împărţit în două regiuni puse una sub conducerea generalului Flohr şi cealaltă sub conducerea Colonelului Kratochwill.

5) Să îndemne populaţia să cumpere arme dela soldaţii români.

Toate aceste amănunte au fost descoperite de divizia 20 şi de grupul de armată Tisa.

Generalul Flohr simţind că e descoperit a voit să fugă din Debreţin, dar a fost arestat.

Colonelul Kratoschwill, încă de când era prizonier la Braşov se ocupa cu organizarea gărzilor albe din Braşov şi Sudul Ardealului.

In noaptea de 4 Februarie, la Dej, locot. Isac a arestat pe Căpitanul Boroş Giula şi a reuşit să descopere că acesta posedа un decret de împuternicire şi că a cerut să intre în organizaţie.

La Turda era o organizaţie a clasei inteligente sub şefia contelui Betlen în casa căruia se ţineau întrunirile, şi una a lucrătorilor sub conducerea lui Tibor Şandor şi Sinka Şandor şi pe lângă acestia mai erau şi alte organizări militare sub şefia lui Turzo Bela.

La percheziţia făcută lui Turzo s'au găsit un număr însemnat de arme cartuşe şi baionete. Toţi aceşti acuzaţi declară că au lucrat la alcătuirea unei gărzi albe în contra comunismului, pentru cazul unei eventuale retrageri paşnice a armatelor române. Dacă lucrurile ar sta aşa, ce i-a împedicat să nu facă pe faţă şi cinstit.

Ora fiind 1 preşedintele după citirea ordonanţei definitive, suspendă şedinţa, anunţând pe cea următoare pentru ora 3 p. m., când va începe şi interogatoriul acuzaţilor în frunte cu generalul Flohr.

Pentru „Patria"

Am cetit rând cu rând pagina din „Indreptarea" în care „Patria" susţine că s'ar fi găsind telegrama ticluită de ea şi prezentată ca fiind însă telegramă trimisă M. S. Regului de către generalul Averescu şi cu toate cercetările noastre n'am putut descoperi de cât o singură telegramă: aceea care a fost într'adevăr trimisă Regelui şi pe care au publicat-o la timp toate ziarele din Bucureşti.

Regretăm că părintele Agârbiceanu e pus mereu în penibila situaţie de-a acoperi cu numele său distins o destrăbălată foaie politică ale cărei mijloace de luptă au ajuns să fie cinismul, minciuna şi şantajul.

Miercuri seara 29 Septembrie apare

ECOUL

Comercial, industrial, financiar

foae bisăptămânală a intereselor economice, scrisă în limbile română şi maghiară.

ECOUL va publica situaţia amănunţită a Bursei din ţară şi străinătate, cursul monetar preţurile pieţei din Cluj, Bucureşti şi principalele centre.

ECOUL va înregistra transacţiunile comerciale şi financiare.

ECOUL va da informaţii şi lămuriri din şi pentru viaţa gospodărească.

ECOUL va da o largă publicitate tuturor chestiunilor cari pot interesa rosturile comercianţilor, industriaşilor şi institutelor de credit.

ECOUL va avea cele din urmă, cele mai exacte şi cele mai complecte date asupra comerţului, industriei şi finanţelor din Ardeal, vechiul Regat şi ţările învecinate.

ECOUL apare Miercuri şi Sâmbătă seara.

Redacţia şi Administraţia: str. Universităţei 2. Telefon 214.

La cafenea „Metropol" Marţia şi Vinerea cântă muzica militară în celelalte zile concertează cea mai vestită muzică.

Salon de Manicure

Calea Regele Ferdinand 12 fostă Wesselényi Miklós-u.

Renumita Fabrică chimică CZINK Cluj, curăţă şi văpseşte.

Srada Regina Maria No. 7. Str. Regele Ferdinand 25.

Mica publicitate

Cereri şi oferte de serviciu:

TÂNĂR artist bronet, simpatic, de la teatrul naţional doreşte căsătorie cu o domnişoară s'au doamnă din Cluj bine situată. A se adresa sub Baltazar la ziare.

SE CAUTĂ toraras cu un capital mare pentru o intreprindere care există de 56 şi care are local spatios situat la loc frecventat. Oferte se primesc sub numele (Mecanic) la Adm. ziar.

S'A PERDUT un căţel rasă „Spitz" alb curat, la bot cite o pătăcit o linte neagră de ambele părţi. Răspunde la numele Bandi. Cine îl află va anunţa pe Maior Bogdan, Str. N. Iorga 16 şi onorar.

CAUT post după masă cunoscând lucrările de birou având rutină de 6 ani. Adresa la ziar sub post.

CAUT post după masă de la orele 2—8. Cunoscând toate lucrările de Laboratori Chimice şi Farmacentice, având o practică de mai mulţi ani. Adresa sub ziar Chimist.

ORI CINE poate câştiga intre 100—200 lei pe zi, persoanele cari dorese se pot adresa la Administraţia ziarului, sub câştig.

ADMINISTRAŢIA ziarului „Infrăţirea" caută un voiajor pentru Ardealul bine salarizat.

COLPORTORI, pentru vânzarea şi distribuirea ziarului „Infrăţirea" se angajează la administraţia ziarului.

CASSIERĂ pricepută, angajează imediat în bune condiţii „Institutul de arte grafice, editură şi librărie „Cosinzeana", Cluj. Strada Universităţii 3.

Vânzări şi Cumpărări:

CINE VOIESTE a cumpăra şi a vinde piane să se adresere la direcţiunea scoalei de muzică, Calea Regele Ferdinand 14.

LA MAGAZINUL de manufactură Luca P. Niculescu Cluj, să găsesc de vânzare Lăzi goale.

MAŞINĂ DE SCRIS, cu scris vizibil, poate fi şi uzată, în bună stare, cumpăr, a se adresa la ziar sub A. V.

BIROU şi masă de scris, cumpăr. Adresa la ziar.

COVOARE uzate, dar în bună stare, cumpăr. A se adresa în Str. Atila 13.

Banca Centrala pentru Industrie şi Comerţ s. p. a. Cluj.

Convocare

Domnii acţionari şi Băncii Centrale pentru industrie şi comerţ s. p. a. Cluj, sunt convocaţi în Adunare Generală extraordinară în localul Camerei de Comerţ din Cluj, pe ziua de Joi în 14 Octomvrie a. c. la ora 9 a. m.

Ordinea de zi:

1. **Hotărâri fuziunii cu institutul de credit şi economii „Haţiegana" din Haţieg şi cu institutul de credit şi economii „Lumina" din Sibiu.**
2. **Schimbarea articolelor următori din statute: 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 33, 34, 36, 38.**
3. **Votarea statutelor fondului de penziune a funcţionarilor.**

Domnii acţionari cari doresc a lua parte la această adunare generală, sunt rugaţi a se prezenta deja la 8 ore, spre a se inscrie şi legitima.

Cluj, la 26 Septemvrie 1920.

Consiliul de Administraţie.

„Creditul Carbonifer"

Societate Anonimă Minieră
Capital social Lei 55.000.000

PROSPECT

Prin actul constitutiv aut. de Trib. Ilfov Secţia Notariat la No. 15988 din 5 Iulie 1920 şi publicat în Monitorul Oficial No. 85 din 18 Iulie 1920 s'a constituit Societatea **„Creditul Carbonifer"** cu un capital de lei 55.000.000 din care lei 36.000.000 sunt aduşi ca raporturi în natură. Consiliul de Miniştrii în urma referatului Ministerului de Industrie şi Comerţ, cu jurnalul No. 2206 din 5 August 1920 a autorizat constituirea acestei Societăţi.

Scopul Societăţei este:

1) Exploatarea în comun a bogat lor şi întinselor zăcăminte carbonifere din bazinul Comăneştilor şi Asăului din jud. Bacău, prin punere de puţur centrale de extracţie şi întrebuinţare de mijloace technice moderne, astfel ca acest bazin să poată fi adus la desvoltarea pe care importanţa stratelor şi calitatea superioară a cărbunilor îl merită.

2) Instalarea de **fabrici de brichete** pentru punerea în valoare a cărbunelui mărunt şi **fabrică de coks** pentru prelucrarea cărbunelui extras.

3) Finanţarea sau achiziţionarea de mine de cărbuni sau lignit din alte părţi ale ţărei.

Aporturile în natură sunt:

1) Minele Unite de cărbuni Asău-Comăneşti, Sosietate în nume colectiv, proprietatea d-lor **inginer I. Capriel inginer T. Enacovici, C. Petrescu** şi **inginer D. Tacu,** au următoarele concesiuni: Galeonul, Băloaia, Lăloaia, Ciobănuşi, Fântâua lui Tranole, Supan, Parthenie sub scaune, Supănel, Coasta Luminei şi Laposul.

2) Minele Vermeşti, proprietatea d-lui D. N. Anavi, au concesiunile: Vermeşti, Sipoteni şi Plopul.

3) Mina Leorda, proprietatea d-lui Inginer **M. Băduleanu, C. Reschovski, Filip Lustgarten,** are concesiunea Leorda Hăngani.

In afară de aceste concesiuni care reprezintă o suprafaţă totală de peste 3700 Ha de teren a căror zăcăminte de cărbuni au fost determinate prin sondajele făcute de **Direcţia Generală a Combustibilului, Minele Unite** de **cărbuni Asău Comăneşti** şi **Mina Leorda,** mai aduc aport şi patru permise de explorare adică posib litatea de a mai dobândi încă concesiunea a 4000 Ha. de teren carbonifer în aceiaşi regiune.

Toate minele citate sunt în exploatare, au linii de transport dela mină la gara Comăneşti, iar Minele Unite de cărbuni Asău Comăneşti au şi instalaţii mecanice de extracţie.

Societatea a luat toate măsurile ca să-şi procure neintârziat maşinele necesare pentru instalaţiuni moderne.

Din capitalul social de 55.000.000 lei împărţit în 110.000 acţiuni la purtător de câte 500 lei fiecare, Consiliul de Administraţie a hotărât să puie la dispoziţia publicului un număr de **20.000** acţiuni reprezentând un capital de 10.000.000 lei.

Subscripţia se va face pe preţul de lei 675 de acţiune, din care 500 lei valoarea nominală a acţiunei şi lei 175 pentru acoperirea cheltuelilor de constituire. Vărsământul va fi de 425 lei la subscriere şi 250 lei la cererea Consiliului de Administraţie.

Al. Constantinescu, fost ministru, Preşedinte.
O. Kaufmann, Director General al Băncei de Credit Român, Vice-presedinte.
Principele C. Basarab Brâncoveanu, Mare proprietar.
General D. Iliescu, Mare proprietar.
Petre Missir, Avocat, Profesor Universitar.
H. D. Economos, Preşedintele Consiliului de Administraţie la Banca Crisoveleni.
P. Vassalopol, Director la Banca Crisoveleni.
Em. Pantazi, Avocat.
H. Horovitz, Director la Banca de Credit Român.
Ph. Lustgarten, Mare proprietar şi industriaş.
C. Oranescu, Avocat.
C. Petrescu, Avocat.
D. Tacu, Inginer, mare proprietar.
C. Reschowski, Inginer, mare industriaş.
T. Enacovici, Inginer, mare industriaş.
I. Capriel, Inginer, mare industriaş.
Administrator-Delegat şi Director General, **Ing. I. Capriel**
Administrator-Delegat, **Ph. Lustgarten.**
Censori: Ig. Bassa, Gh. Ştefănescu, Al. Otteteleşanu, B. Rubin şi Chr. Staicovici.
Censori supleanţi: O. Braverman. Cezar Ionescu, Basile Lazaride-Dogaru, C. Zottu.

Subscrierile se vor face între 25 şi 28 Septembrie 1920 la:
Banca de Credit Român, Bucureşti.
Banca Comercială Română, Bucureşti.
Banca Crisoveloni S. A., Bucureşti.
Banca Bacăului, Bacău,
şi la sucursalele lor din provincie.

Salon de croitorie pentru dame la Moldovan Str. Buza 9.

Publi

In bază jurna
Ministrii No. 1
1920 şi a Proc
93 din 17 Septe
vinde prin licita
cu incepere dela
până la termi
meseriaşilor, pr
terialele şi vec
Parcul de Auto
unde pot fi v
orele 9—11 a.
a) 1. Camion
hard 30. Perles
2. Camione F
Whitte 9.
3. Camione
19, Perles 11,
b) Camionet
reparabile 7,
sate 13.
c) Turisine
sate 5.
d) Deposite
3, declasate 4
Şe
Căpitan

No. 1231—19

Publicare

Oficiul Ing
Cluj, publica
paraţile ne
vămei din
remiza de t
oraşului Ca
la casa di
No. 1 şi în
gardul sta
str. Téglás
Ofertele
inchis se v
ingineresc
28 Septem
Ofertele s
vor lua inc
Prelimină
esecutarea lu
tiga coală a
gineresc al oraşului.

Cluj, la 22 Sept, 1920.

Suclav,
p. şef inginer.

Sa deschis cea mai modernă şi mai frumoasă prăvălie de deserte **Gergely** şi **Pataky** Cluj, Str. Memorandului No. 12.

La parfumeria d'Or

se află cele mai fine articole de parfumerie se recomandă Săpunurile, Pudrele şi Parfumeriile cele mai renumite, **Parfumeria d'Or Piata Unirei No. 5.**

Răspunde la numele Bandi. Cine îl află va anunţa pe Maior Bogdan, Str. N. Iorga 16. şi onorar.

Pian de concert
(Bosendorfer)
puţin uzat se
vinde
Să poate informa la Barth, Piaţa Unirii 5 et. I.

Indig Mór Piaţa Unirii No. 19.

Confecţionează costume de dame după ultima modă englezeşti şi frantuzeşti, cu preţuri convenabile şi în cel mai scurt timp. Mare asortiment de garnitura după ultimă modă şi Depozit de ştofe.

VENUS

Renumit salon de modă. Face cele mai elegante costume de haine pentru teatru şi de stradă după ultima modă engleză şi franceză Piaţa Unirii (Fătér) 11 intrarea prin Str. Kismester cu preţ redus.

BERTALAN ŞI GYARMATI

CROITORI pentru haine bărbăteşti
Calea Regele Ferdinand 11, etaj I.

Execută modele franţuzeşti, cele mai elegante cu preţuri avantajoase. Deposit de ştofe.

ea Românească"

SOCIETATE ANONIMA

CAPITAL 25.000.000 Lei.

ditura, arte grafice şi librarie, — Bucureşti

ulevardul Academiei 3. SEDII: C. Sfetea Calea şi Calea Victoriei 68, Ioaniţiu, Str. Şelari 12, St. Rasidescu Str. Paris 16.

ect de cărţi de şcoală, Pedagogie, Literare, Ştiinţifice iste literare, ştiinţifice, Jurnale politice şi de mode ro- rticole de blurou, de desemn şi pictură. Instalaţiuni mo- afice, Tipografie, Zincografie, Liniatură mecanică şi Fab- ică de Confecţiuni de hârtie şi carton.

atalogul Cărţilor Didactice pentru anul 1920— Catalogul se trimite gratis. Cărţile se pot vedea rincipalele librării din toată ţara).

ământul primar. urban şi rural

Gramatici

ratu I. ambele părţi Lei 2.—
artea I-a Lei 2, partea II-a „ 2·60
F. partea I-a Lei 2, partea II-a „ 2·85
şi II-a la un loc „ 3.—
alţii partea I-a şi II-a la un loc „ 3·75
I-a Lei 2·25 partea II-a „ 0·90
lfu P., Chelaru Gh., Grădinescu Dr., Ghiaţă şi alţii, pentru nă Lei 8·25, Clasa III-a urbană Lei 7·50, Clasa IV-a urbană zia II-a rurală Lei 9, —, Divizia III-a rurală, Anul I Lei 8·50 rală, Anul II Lei 6·25.

Abecedare

laru Gh. şi Ghiaţă I. pentru Clasa III-a urbană Lei, 3·50 nă Lei 4·—, Divizia III-a rurală Lei 5·75.
oga I. Alexe pentru Clasa III-a urbană Divizia II-a şi a presă).

Aritmetici

şi I. Ghiaţă pentru Clasa I-a urbană Lei 2·85, Clasa ·40, Clasa III-a urbană Ldi 2·40, Clasa IV-a urbană Lei rurală Lei 1·65, Divizia II-a rurală Lei 3·30, Divizia III-a

u Clasa I-a urbană Lei 8·25, Clasa II-a urbană Lei 3, Lei 2·60, Clasa IV-a urbană Lei 4·25, Divizia I-a rurală II-a rurală (anul I şi II) Lei 3·25, Divizia III-a rurală 4·50.
ulescu P. I. şi alţii pentru Clasele I—II urbană şi rurale (sub tipar).

Geografii

şi Coman I. Cunoştinţe Geografice, Judeţul Buzău şi Clasa II-a urbană şi Divizia II-a rurală.
Teleorman pentru Clasa II-a urbană şi Divizia II-a rurală

Cristescu I. România pentru Divizia II-a rurală Anul II Lei 2·75, România pentru Clasa III-a urbană şi Divizia III-a Lei 4·50 Continentele pentru Clasa IV-a urbană şi Divizia III-a rurală Lei 4·50.

Caete de Caligrafie

Negulescu Ştefan pentru clasele I—IV urbane şi Diviziile rurale cu Lei 2·50 fiecare caet.
Biciulescu M. pentru Clasele I—IV urbane şi Diviziile rurale cu Lei 2·50 fiecare caet.

Caet de Desemn

Biciulescu M. pentru Clasele I—IV urbane şi rurale cu Lei 1·90 fiecare caet.
Grigorcea R. pentru Clasele I—IV urbane şi rurale cu Lei 1·90 fiecare caet.

La cerere se trimite Catalogul General al Editurii literare, ştiinţifice şi didactice.

Litru [illegible]—28 cor. Transport în oraş şi provincie. Conform § 46 din statute 10% a profitului compete universităţii rom din Cluj. — Rugăm sprijinul on. public român

Comerţul român societate pe acţii Cluj.

Cautăm depozitari

de ziare în întregul Ardeal, Banat şi Bucovina Condiţiuni avantagioase □ □ Administraţia.

A sosit marfă

talpă în cantitate mare

kgr, dela 65 Lei în sus.

la magazinul

ALEXANDRU GOLDSTEIN

Cluj, Piaţa Unirii No. 13 (în curte).

Se plisează şi gofrează

în timpul cel mai scurt foarte bine orice fel de ştofă la: Atelierul de modă

Moskovitz

Strada Memorandului (Unio) No. 15. Cluj.

Fabrica de Clopote Oituz

Societate în nume colectiv
Splaiul C. A. Rosetti No. 14
vis-a-vis de Biserica Bucur
BUCURESTI.

Execută şi se găseşte Clopote gata de ori ce mărime din materialul cel mai fin cu preţurile cele mai convenabile garantând sunetul şi durabilitatea pe timp de 50 ani.

Banca Românească

Societate Anonimă pe Acţiuni.
Capital 160.000.000 lei.
Bucureşti, Strada Smârdan No. 5.
Suc. Timişoara Str. Vasile Alexandri 1.

ORICE OPERAŢIUNE DE BANCĂ IN GENERAL: Cumpărări şi vânzări de efecte publice, avansuri pe deposite de efecte publice şi ori ce transacţiuni financiare; conturi curente şi emisiuni de acesori de Credit pentru orice ţară; participaţiuni industriale şi comerciale.

Sucursale: Bălţi, Bazargic, Constanţa, Galaţi, Tulcea, Chişineu, Cernauţi, Timişoara, Arad, Izmăil.

Primeşte depuneri spre fructificare.

Banca Românească

SOCIETATE ANONIMA

Capital deplin vărsat lei 100 milione
Fond de rezervă 41.366.406 lei

PROSPECT

EMISIUNEA A CINCEA 120.000 ACŢIUNI LA PURTATOR.

Adunarea generală extraordinară a acţionarilor noştrii din 21 Decembrie 1919 a aprobat propunerea Consiliului de Administraţie pentru **sporirea capitalului social dela 60 milioane la 160 milinane lei** prin mai multe emisiuni.

O prima emisiune a acestui spor de 100 milioane lei s'a făcut dela 22 Decembrie 1919 până la 15 Ianuarie a. c. pentru 40 milioane lei.

O nouă emisiune de lei 60 milioare reprezentată prin 120.000 acţiuni la purtătar a lei 500 valoare nominală se face acum pe cursul de lei 800 fiecare acţiune din care lei 500 capital şi lei 300 fond de rezervă.

Acţiunile din această emisiune vor avea dreptul la dividend pentru partea de capital ce se varsă acum pentru timpul dela 1 Octombrie a. c.

In baza hotărârei acestei Adunări Generale se oferă spre subscriere vechilor acţionari:

100.000 acţiuni în proporţiune de una acţiune nouă pentru două acţiuni din emisiunile precedente.

Prezentarea acţiunilor şi certificatelor provizorii emisiunile precedente pentru exercitarea dreptului de opţiune se va face cu începere dela 20 şi până la 30 Septembrie a. c. între orele 9 şi 11 jum. Dumineca şi Sărbătorile.

In Bucureşti la sediul Central.

In provincie la:

SUCURSALELE BANCEI din Galaţi, Tulcea, Constanţa, Chişinău, Cerneuţi, Bălţi şi Temişoara.

La BANCA „DUNAREA ROMANEASCA" din Brăila;
LA BANCA IAŞILOR din Iaşi;
LA BANCA „CREDITUL PRAHOVEI" din Ploeşti;
LA BANCA „BACAULUI" din Bacău.

Primul vărsământ va fe de 50 la sută din cursul de emisiune adică lei 400 de fiecare acţiune (lei 250 capital, lei 150 toud de rezervă) plus lei 10 pentru cheltueli; plata se va efectua odată cu subscrierea în intervalul de timp arătat mai sus, restul de 400 lei de acţiune se va vărsa în cursul lunei Decembrie a. c.

Neexercitarea în termen a dreptului de subscriere, în baza posesiunei de acţiuni vechi, precum şi neefectuarea primului vărsământ în acelaş termen, atrag perderea acestui drept.

Acţionarii ale căror titluri au fost evacuate în Rusia împreună cu tezaurele diferitelor Bănci, vor trebui să prezinte pentru exercitarea dreptului de opţiune, scrisoare din partea acelei Bănci în care să se arate:

a) numerile de ordine ale acţiunilor sau certificatele provizorii depuse la acea Bancă şi evacuate.

b) că aceste titluri figurează în registrele acelei Bănci numele prezentatorului.

Consiliul de Administraţie.

KRAUSZ SAMU

Cluj, Strada Bocskai No. 5.

Confecţionează rochii de dame, modele franţuzeşti precum şi Tailleur după ultimă modă.

Abonamente pentru Preoţi şi învăţători se fac cu preţ redus, adecă

100 lei pe un an,
50 „ „ 6 luni,
25 „ „ 3 luni.

Tipărit pe maşina rotativă a institutului de arte grafice „Cosinzeana", Cluj, str. Universităţii Nr. 3.